

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE ZARAGOZA

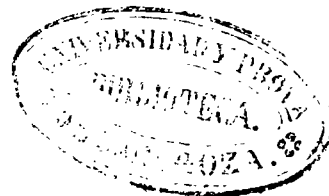
SIGNATURA: I – 114

*Richardus de Mediavilla. Commentum
super quartum sententiarum. Venetiis.
1499.*

**Ricardus de media villa su-
per quarto sententiarum.**

~~*De Ricardus de media villa super quarto sententiarum*~~

c.v. 18. 522

In noie icu xpi glosos d'gls almiffue ma-
 trio et. Incipit tabula fm ordinaz alphabeti
 edita: d'ius q' in hoc 4° Ricardi sup snias tra-
 dunt pcedes p distictos articulos r qones.
 No in q' qñc'us i tota ista pnoia tabula d'z
 vtz. denotat esse qd pncipal: qñc'ic'us vo d'z.
 An. tuc no e qd pncipal: s' denotaf i qdne pn-
 cipali vel corpe qdms cōtineri. hac. n. d'ntia
 cognita facillime omnia que reperire volue-
 ris adiuuenies. Incipit. A.

Abbas.

Abbates possunt excoi
 care subditos
 suos p'tate ordinaria. dist. 18. ar. 13. q. 5. e.
 4. q. prima. d.
 Abbat abbat' excoicato teneatur
 mōaci obedire. d. 18. ar. 11. q. 3. a.
 An abbas excoicatus possit ali-
 que d' mōacis p'stituē vicariū suū. dist. 18. ar. 11.
 An sine abbatis licētia possit monac' transfer-
 re se ad religionē arctiores. di. 38. ar. 8. q. 1. e.

Abbatisse.

An abbatisse habeat claves ecclesie. dist. 19. ar. 1. q. 1. e.

An abbatisse possint moniales suas bñdicere
 An abbatisse possint euāgelii legere. ibid. e. c.

An possint publice p'dicare. ibidem. e.

An possint excoimunicare vel ab excoicatione
 absoluerē ibidem. e.

An possint clericos sue iurisdictioni subditos
 suspēdere ab officio r bñficio. ibidem. f.

Absolutio.

An absoluedi p'tas directe respiciat cor'p' xpi
 mysticum. di. 13. ar. 2. q. 2. c.

An absolui possit superior ab inferiori in foro
 penitentie. di. 18. ar. 5. q. 1. a. r. d.

Utz absolues aliquem de facto de illis pecca-
 tis a quibus nō pōt eū absoluerē de iure pec-
 cet mortaliter. di. 18. ar. 2. q. 5. a.

Utz absolues ab excoicatioe nō in script' pena
 suspēctōis incurrat. di. 18. ar. 8. q. 3. a.

An si absoluat nō in script' teneat absoluo. ibid. e. c.

Quot r q' sūt casus illi q' excipiūt ab illa reg'la
 q' ille q' intec' man' violētās i clericū seu re-
 ligiosuz nō pōt absolui nisi p papā vel p illū
 cui cōmiserit. di. 18. ar. 9. q. 1. e. d. e. r. f.

An absoluo ab excoicatioe exñti i piculo mortis
 ab eo q' alias ipz absoluedi nō potuiss' debeāt ei
 miteriū r alia suffragia ecclesie dnegari. ibid. e.

An de absolutiois necessitate sit iura. c. 2. d.
 mentum. distin. 18. ar. 10. q. 2. c.

An absoluitus ab officiali epi excoicati sit
 vere absoluitus. di. 18. ar. 10. q. 4. a.

An qñ absoluedi p'tas ab excoicatioe concedit

alicui a dño papa: eo ipso stelligat concedere
 p'tate dispēdandi i irregularitate occasione il-
 lius excoicatiois contracta. di. 18. ar. 13. q. 5. e.
 An absoluo q' sit in foro pnie: sit dignior: illa q' e
 per cōcessionē indulgentie. dist. 20. ar. 5. q. 2. b.
 An absoluedi p'tas fuerit a xpo data an sui re-
 surrectionem. di. 2. ar. 2. q. 5. c.

Abstinencia.

An abstinentia sit virtus. dist. 15. ar. 3. q. 1. ar.
 r.

Accidens.

Utz accētia fieri sine subo sit posse. d. 12. ar. 1. q.
 An accētia sint bitudies sub c. di. 12. ar. 1. q. 1. a.

An d' accēti' rōe sit aptū nati cē i aliq. ibid. a.

An accidentibus sit suba rō existendi. ibid. a.

An d' accēti' diffōne sit suba. ibid. a. ibid. a.

An sine accēte possit dō facē totā s' hās mūdū.
 Utz accēti' i sacro sit sine subo. d. 12. ar. 1. q. 2. a.

An accidētib' in sacro altaris def' d'us subitā
 tie ad per se existēdum. di. 12. ar. 1. q. 2. d.

An accidētia in sacramento altaris immutent
 sensum naturaliter. di. 12. ar. 2. q. 1. a. r. b.

An accēti' qd ē i subo mediāte alio accēte pus
 ordie nāe iformet illū q' s' b3. di. 14. ar. 5. q. 1. a.

An p accētia tm' sit p'tas s'z nūez. d. 49. ar. 4.
 q. 5.

Accusatio.

An accusationes debeat precedere monitio se-
 creta. di. 19. ar. 3. q. 2. b.

An accusator r iudex possit esse idē. dist. 19. ar.
 3. q. 3. b. Idem habetur: r ar. 4. q. 2. c.

An accusatus possit repellere accusatores
 in aliquo casu. di. 19. ar. 3. q. 2. c.

An accusatus possit recusare eum qui accusat
 de crimine absens per lras. dist. 19. ar. 4. q. 1. b.

An si non vult inscribere. ibidem. b.

An ad accusandum debeat admitti secunduz
 iura hereticus r paganus apostata. ibid. e. c.

An alias criminofus. ibidem. c.

An conspirator. ibidem. c.

An incestuosus. ibidem. c.

An ille qui est male opinionis. ibidem. c.

An litigofus r calumniator. ibidem. c.

An ifamios. ibid. e. c. An mulier. ibidem. d.

An excoicatus. ibid. e. c. An ipubes. ibidem. d.

An inimicus. ibid. e. c. An pauper. ibid. e. d.

An fortilegus r diuinator. ibidem. d.

An accusatozem qui non potest fieri sacerdos
 possit repellere sacerdos. ibid. e. d. d.

An accusatorē laycū possit repellē clericū. ibi/
 An accusat' possit recusare accusantē. ibid. e. d.

An accusare possit seruus. ibidem. e.

An q' accusat' si bono zelo sint audiēdi. ibid. e.

An accusatus possit recusare cophabitantē ini-
 micis suis. ibidem. e.

An illū q' iuravit nō accusare. ipsum. ibid. e. c.

An illū q' tulit testio' s' ipz in eadē c. ibid. e. c.
 An ad accusandum crimē heresie: r simonie:
 r lese maiestatis admittantur criminofis: r isa-
 mes: r inimici. ibidem. g. baf. ibid. g.

An accusatio noccat accusato si nihil s' euz p-
 Utrum accusatus possit in aliquo casu recusa-
 re iudicem. distinctione. 19. ar. 4. q. 2. a.

Accusatus in quibus casib' potest recusare iu-
 dicem. di. 19. ar. 4. q. 2. b.

An accusatus qui recusat iudicē ex iniusta cā
 vel iniusto modo sit puniendus. ibidem. c.

Utrum accusatus in aliquo casu possit excipe-
 re contra testes. di. 19. ar. 4. q. 3. a.

An accusatio possit excipere filios qui sunt su-
 riosi vel mente capti. di. 19. ar. 4. q. 3. a.

An contra minores. 14. annis. ibidem. a.

An contra victos de crimine. ibidem. b.

An contra infames. ibidem. d.

An s' illū q' p'stet se sociū eiusdē criminis. ibid. e.

An hereticus s' catholicum. ibid. e. b.

An contra inimicum. ibidem. c.

An contra domesticos r familiares accusato-
 ris. ibidem. c. ibid. e. c.

An s' p'ductos d' domo actoris vel accusatoris.
 An s' nimia paupertate laborantes. ibidem. d.

An contra mulierem. ibidem. e.

An clerici contra viles personas. ibidem. f.

An ad accusandum admittatur aliq's qui non
 admittetur ad testimōium. ibidem. f.

An accusare possint patres r m'es q' infimo-
 nium non sit contractum. di. 41. ar. 2. q. 4. a.

Actus.

An omnis actus meritorius sit alicuius virtu-
 tis. di. 14. ar. 6. q. 1. a. r. d.

An act' vtilis sit satisfactorius. di. 15. ar. 5. q. 1. a.

An actus sit in genere moris ex sui cōparatio-
 ne ad rōnem r voluntatem. di. 16. ar. 2. q. 2. d.

An idē actus penitendi in numero pmo infor-
 mis: postea possit formari. di. 17. ar. 1. q. 2. b.

An idē actus penitendi prius ordine nature
 gratis fit q' sub m. di. 17. ar. 1. q. 4. b.

An act' sit nobilior q' b'p'. di. 49. ar. 1. q. 4. b.

Actio.

An actio possit esse inter duo equalia in virtu-
 te. di. 48. ar. 2. q. 4. g.

An ad actōes supernaturalē possit sil' cōcurrere
 v'tus nālis cuz supernāli. di. 49. ar. 3. q. 2. b. g.

Aer.

An i aere redeat cadē vmbra i nūero. di. 22. ar.
 1. q. 1. b. r. f.

Agens.

An agens aliquod naturale respōdat eumlibz
 inclinatioi naturali. di. 43. ar. 4. q. 3. b. a. c.

An oē agēs sit nobili' patietē. d. 4. 4. ar. 2. q. 9.

An agēs r paties siml' r semel possit cē idem
 respū eiusdē: r fm idē. di. 49. ar. 3. q. 4. b. p.

Adoptio.

Utz adoptio alie' sit c'fnee p'sone i filiū v' ne-
 potē v' c'iceps legitia assūptio. d. 42. ar. 2. q.

An adoptare possit q's. d. 42. ar. 2. q. 1. b. r. a.

Adoptio r arrogatio quō differunt. ibid. e. d.

Advocatus.

An aduēt' xpi p'ueniē dicat plētitudo t'pis. d. r.
 Advocatus. ar. 4. q. 1. c.

An aduocat' possit vedē p'fociniū. di. 35. ar. 3.
 Adulter. q. 2. g.

An adul' hō possit eē i hac vita de lege cōi p
 aliqd monūū sine q'cuq' pctō. d. 21. a. 3. q. 1. b.

Utz adul' q' machinat' ē in mortē adul-
 tere possit cā ducē in vxorē. di. 35. ar. 3. q. 3. a.

Utz adulter dās fidē i adultere de s'pēdo cuz
 ipa viuente marito possit eam post mortē ma-
 riti ducere in vxorē. ibidem. q. 4. a.

Si adulteri promissio firmata fuerit iuramen-
 to sine fidei datione quid dōm est. ibidem. b.

Si pmissio ipsi' fuerit simplr scā qd ē dōm. ibi
 Adulterium. dē. c.

Utrum propter adulterium vxoris liceat viro
 dimittere ipsam. di. 35. ar. 1. q. 1. a.

Quot r q' sūt casus i qb' pp adulteriū: nō licet
 viro dimittere vxorē. di. 35. ar. 1. q. 1. b. r. d.

Utrum propter adulteriū teneatur vir dimit-
 tere vxorem suam. di. 35. ar. 1. q. 2. a.

An ante iudicium ecclesie possit eam dimitte-
 re quantum ad thozuz. di. 35. ar. 1. q. 3. b.

An teneat debitū reddē si pcellat p cellā. ibi/
 An pp adulteriū liceat viro dimittere. dē. b.

Utz adulteriū liceat cōhabitatioe r thoz' siml' sine
 iudicio ecclesie si iter eos nō erat infimomuz
 contractū in facie ecclesie: nec etiā corā testi-
 bus: sed tm' illis p'ingibus h' sciētib'. ibid. e. c.

An si de adulterio accuset vir vxorem corā iu-
 dice agendo ad separationem tantuz debeat
 pcedere p'scriptio. ibid. e. c.

Utz q'tum ad separationē pp adulteriū sint eq-
 l'is cōditionis vir r vxor. di. 35. ar. 1. q. 4. a.

An de adulterio accuset liberius vir vxorē q'
 econuerfo. di. 35. ar. 1. q. 4. a.

An adulterium sit grauius peccatum omnib'
 pensatis in muliere q' in viro. ibidem. e. c.

Utrum adulteriū sit grauius peccatum q' co-
 gnoscere moniale benedicta. di. 35. ar. 1. q. 5. a

Utrum adulterans de licentia viri: nō tamen
 ab eo coacta possit ab eo quantum ad thozuz
 r cōhabitatioem dimitti. di. 35. ar. 2. q. 1. a.

Utrum vir vxorem suam quā nondum cogno-
 uit tradens adulterandā cōsanguineo. pprio

Tabula

inuitam possit postea contra voluntatem illius religionem intrare. ibidem. q. 2. a.
An possit ab ea debitum petere. ibidem. q. 3. a.
An vxor postquam tradita fuit adulteranda consanguineo mariti possit a viro debitum petere. ibidem. q. 4. a.
An adulterium sit concubitus soluti cum coniugata nodum a marito cognita. ibidem. q. 5. c.
An propter adulterium liceat viro occidere vxorem. di. 37. ar. 2. q. 1. a.
An adulterium sit grauius peccatum quam stuprum. di. 41. in expositione littere. c.

Affinitas.

An affinitas contrahatur per quascumque carnalem copulam. di. 41. ar. 1. q. 1. a.
An affinitas habeat per pollutiones facta non in vase naturali ad illud versus oratio. di. 41. ar. 1. q. 1. a. 7. c.
An affinitas contrahatur per matrimonium non consumatum. di. 41. ar. 1. q. 2. a.
An affinitas contrahatur per fractionem claustrorum sine seminis effusione. di. 41. ar. 1. q. 1. c.
An affinitas habeat per sponsalia. di. 41. ar. 1. q. 3. a.
An affinitas cadat ex affinitate. ibidem. q. 4. a.
An affinitas impediat matrimonium. di. 41. ar. 2. q. 1. a.

Afflictio.

An affligi possit aliquis iuste sine culpa. di. 25. ar. 5. q. 2. c.

An afflictio sit res positua. di. 50. ar. 5. q. 3. a.

Agnus pascalis.

An agnus pascalis fuerit sacrificium. di. 1. ar. 1. q. 3. a.
An preceptum de comedendo agnum pascale festinanter fuerit rationabile. di. 1. ar. 3. q. 2. a.
An agnum pascalem comederit christus. 14. luna in vesperis. di. 11. ar. 2. q. 3. b.

Angeli.

An angelorum delectatio minuatur per ministerium quod nobis exhibent. di. 45. ar. 1. q. 4. a.
An angeli offerant orationes nostras: et quo modo. di. 45. in expositione littere. d. e.

Animal.

An animal sit genus in se animal. di. 14. ar. 2. q. 1. c. 7. f.
An habet animal equum animal sit falsa. ibidem. c.
An animal diffinitio iquantum animal predicatur de diffinitionibus specierum. ibidem. f.
An animalia imperfecta carcant potentia mouendi se secundum locum. di. 50. ar. 2. q. 2. b. h.

Anima.

An anima rationalis sit incorruptibilis. di. 43. ar. 1. q. 1. c.
Anima ad quid data est corpori. ibidem. 1.
An anima quod est huius corporis forma potuisset a principio creationis fuisse conueniens forma alterius corporis similis illi quo ad omnia excepta

sola differentia numerali. di. 43. ar. 1. q. 2. b.
An ex anima unione ad ipsum corpus. resultet quedam forma totum quod est humanitas. di. 43. ar. 1. q. 3. 1.
An anima in corpore corruptibilis habeat imperfectiores suas naturalem operationes quam separata. di. 49. ar. 2. q. 7. 1.
An anime rationalis essentia addat ultra eam eternam aliquam relationem ad compositum constitutum vel constitubile ex anima et corpore. ibidem. r. s.
An sit idem modus existendi naturaliter quo anima existit in corpore et quod existit separata. di. 50. ar. 1. q. 2. 7.
An anima possit recipere perfectiores existendi modum ab eis huius qui recipiat perfectiores. di. 49. ar. 2. q. 7.
An anime coniuncte corpori sit naturalis modus intelligendi in fantasmate. di. 50. ar. 1. q. 2. 7.
An anima dum est corpori coniuncta indiget organo ad exercendum actum quem exercere non potest separata. di. 50. ar. 2. q. 1. c. 1.
Anima quare dicitur propius motor alium corporis. di. 50. ar. 2. o. 3. e.

Anima separata.

An anime separate a corporibus debeant uniri iterum corporibus. di. 43. ar. 1. q. 1. a.
An si anima separate non essent corporibus iterum unirentur frustra esset naturalis inclinatio anime ad perficiendum corpus. di. 43. ar. 1. q. 1. f.
An quod anime separate uniantur iterum corporibus requiritur huius perfectio uniuersi. ibidem. g.
An anime separate uniantur eisdem corporibus in numero a quibus separate fuerunt. di. 43. ar. 1. q. 2. a.
An quod anime separate uniantur iterum eisdem corporibus requiritur huius rectitudo diuine iusticie. di. 43. ar. 1. q. 2. b.
An aliquod anime separate crucientur. di. 44. ar. 2. q. 1. e.
An anime aliquae cruciantur eternaliter. ibidem. f.
An anime separate cruciuntur in loco determinato. ibidem. f.
An anime separate cruciantur igne corporeo. di. 44. ar. 2. q. 9. a.
An anime separate quo modo cruciantur ab igne corporeo. di. 44. ar. 2. q. 9. o.
An anime separate patientur in purgatorio ab alio elemento quam ab igne. di. 44. ar. 2. q. 10. b.
An anime separate sunt aliqua corporalia receptacula. di. 45. ar. 1. q. 1. a.
An anime separate magis conueniant cum vno loco corporali quam cum alio. di. 45. ar. 1. q. 1. a. 7. c.
An anime separate que et quot sunt receptacula. di. 45. ar. 1. q. 2. 3.
An anime separate aliqui creati sunt receptacula suis huius post corporis mortem. ibidem. q. 3. a.
An anime separate receptacula augentur eorum delectationem vel afflictionem. ibidem. q. 4. a.

Tabula

An anime omnes separate decedunt in charitate cognoscant orationes nostras. di. 45. ar. 7. q. 1. a.
An anime separate quod sunt in purgatorio cognoscant supplicationes que eis porriguntur. di. 45. ar. 7. q. 1. c.
An anime omnes separate decedunt in charitate orationem pro nobis. di. 45. ar. 7. q. 2. a.
An anime separate existentes in purgatorio orationem pro seipsum. di. 45. ar. 7. q. 2. a. 7. o.
An anime separate decedunt in charitate orationes que faciunt pro nobis exaudiantur. di. 45. ar. 7. q. 3. a. 7. c.
An anime separate in purgatorio existunt orationes proficiunt viuus. di. 45. ar. 7. q. 3. o.
An anime separate a corporibus in charitate possint nobis aliquid mereri. ibidem. a. 7. f.
An anime separate in purgatorio existunt orationes proficiunt sibi ipsis. ibidem. f.
An anime separate cognoscant aliquid sensibilibus. di. 50. ar. 1. q. 1. a.
An anime separate cognoscant aliquid intellectuales per se in corpore acceptas. ibidem. q. 2. a.
An anime separate intelligant melius quam coniuncta corpori corruptibili. di. 50. ar. 1. q. 2. h.
An anime separate intelligant per se per creatas. ibidem. h.
An anime separate per species quas a deo recipit in separatione a corpore. ibidem. i.
An anime separate sint species per quas intelliguntur cum corpore. ibidem. m.
An anime separate possunt de nouo acquirere aliam quam speciem intelligibilem. ibidem. in.
An anime separate paruulorum intelligant per species a deo infusas. ibidem. q.
An anime separate que primo intelligant per unam speciem determinatam quam per aliam. ibidem. o.
An anime separate cognoscant singularia. di. 50. ar. 1. q. 3. a.
An anime separate per eandem speciem intelligant uniuersale et singulare. di. 50. ar. 1. q. 3. a.
An anime separate possunt se mouere de loco ad locum per suam naturam. di. 50. ar. 2. q. 1. a.
An anime separate possunt mouere aliquid corpus de loco ad locum per suam naturam. ibidem. d.
An anime separate possunt per suam naturam virtutem uniri alii cui corpori ut proprius motor eius. ibidem. q. 3. a.

Anima beata.

An anime que libere beata fuerit presens in obitu beate virginis. di. 45. ar. 1. q. 3. o.
An anime beate cognoscant supplicationes que eis porriguntur. di. 45. ar. 7. q. 1. b.
An anime beate orationem pro illis qui sunt in purgatorio. di. 45. ar. 7. q. 4. a.
An anime beate ideo non proficiunt in perfectione que sunt ex statu meriti. di. 49. ar. 2. q. 7. c.
An anime que libere beata sit in suo summo tota perfectio actus

educibilis per anime que est sine corpore suo. ibidem.
An anime que libere beata sit naturalis a peccatis ad complementum totius perfectionis cuius capax est absolute. di. 49. ar. 2. q. 8. b. c.
An anime beate portentur ab angelis. An moueant seipsas. di. 50. ar. 2. q. 1. a.

An anime incorruptibilis coniuncta.

An anime incorruptibilis coniuncte virtus erit perfectior quam ante. di. 49. ar. 2. q. 7.
An anime que libere beata sit hitura perfectioris modi essendi quam modo. ibidem. h.
An anime incorruptibilis coniuncta cum sit hitura alium modum existendi quam habeat dum est corruptibilis coniuncta. di. 50. ar. 1. q. 2.
An anime que libere beata sit hitura coniuncta habebit perfectiorem relationem ad beatorem essendi quam modo. di. 49. ar. 2. q. 7.
An anime beate incorruptibilis coniuncte itelligent aliquid in fantasmate. di. 49. ar. 4. q. 1.
An anime que libere beata sit hitura coniuncta possit illud defendere vel rarefacere. di. 49. ar. 4. q. 5.
An anime beata incorruptibilis coniuncta coniuncta possit illud mouere in instanti ratione agilitatis. di. 49. ar. 4. q. 8. a.
An anime incorruptibilis coniuncta intelligit per species in corpore corruptibilis acceptas per que et intelligit separata. di. 50. ar. 1. q. 2.
An anime incorruptibilis coniuncta partem cipabit principalem modum existendi intellectualiter quam modum essendi sensibiliter. ibidem. m.
An anime incorruptibilis coniuncta intelligit aliquid in fantasmate. ibidem.
An anime poterit intelligere sensibilia non in fantasmate. ibidem.
An anime poterit intelligere vitrosos modo simul. ibidem.
An anime intelligendi in fantasmate erit sensibilia vel supernaturalis. ibidem.
An anime incorruptibilis coniuncta perfectius intelligit in fantasmate quam separata intelligit sine fantasmate. ibidem.

Anniversarium.

An in anniversario celebrando liceat recipere certos redditus. di. 25. ar. 3. q. 2. a. f.

Aqua.

An anime que libere beata sit hitura apponenda in vino consecranda. di. 11. ar. 3. q. 1. a.
An anime que libere beata sit hitura apponenda in sacramentum instituitur. di. 11. ar. 3. q. 1. c.
An anime que libere beata sit hitura apponenda significat. ibidem. d.
An anime que libere beata sit hitura apponenda debet apponi quam de vino. di. 11. ar. 3. q. 2. o.
An anime que libere beata sit hitura apponenda in sanguinem. ibidem. q. 3. e.

Tabula

Utrum si sine aqua consecraretur vinum conuerteretur in sanguinem. ibidem. q. 4. a.
Utrum ex aqua et vino comixtum equaliter conuertatur in sanguinem. ibidem. q. 5. a.
Utrum si aqua fuisse appositā in uoluo vel vase d quo accipit uinum pccrandū sciret a sacerdo te teneret aliā aquā apponere. ibidē. q. 6. a.
Aqua expiationis.
An per aque expiationis tactum rōnale fuerit q̄ sacerdos redderet imundus per quam alios quos mandabat. di. 1. ar. 3. q. 2. b. g.
Aqua benedicta.
An aq̄ bndicte asp̄so sit sac̄s. di. 1. ar. 1. q. 3. a. f.
Arbitrium liberum.
An liberum arbitrium moueatur in instanti. di. 17. ar. 4. q. 6. g.
An lib̄z arbi. recipiat magis et min⁹. ibidē.
Archidiaconi.
An archidiaconi possint excommunicare subditos suos. di. 18. ar. 4. q. 1. d.
Ardere.
An ardere possit aliquid naturaliter et nō consumi. di. 4. 4. ar. 2. q. 5. e.
Ars.
An ars possit reducere formā artificialē eādē in nūero post corruptiōez. di. 43. ar. 1. q. 2. c. l.
Attritio.
Utrum attritio possit fieri p̄tricio. di. 17. ar. 1. q. 2. a.
Utrum attritionē facientis qd̄ in se est necessarium sit fieri contritionem. ibidē. q. 3. f.
Aureola.
An aureola sit p̄miū accitale. d. 4. 9. a. 5. q. 3. v.
Utrum aureola sit in anima vel in corpore. di. 4. 9. ar. 5. q. 4. a.
An aureolā p̄ginitatis sit habitura electa uolenter oppressa. di. 4. 9. ar. 5. q. 4. a. d.
Utrum aureola sit in ch̄sto. d. 4. 9. ar. 5. q. 5. a.
An aureola sit p̄miū dimiutiū. d. 4. 9. a. 5. q. 5. b. f.
Utrum aureola debeat angelis. di. 4. 9. ar. 5. q. 6. a.
Baptismus.
Utrum baptismus Joānis fuerit sacramētū. di. 2. ar. 2. q. 1. a.
Utrum baptismus Joānis fuerit institutus a deo. ibidē. q. 2. a.
An fuerit institutus a Joanne. di. 2. ar. 2. q. 2. a.
An recte dictus sit baptismus Joānis. ibidē. c.
Utrum baptismus Joānis conferat gratias. di. 2. ar. 2. q. 3. a. b.
An imprimat caracterem. di. 2. ar. 2. q. 3. b.
An fuerit perfectior q̄ circūcisio. ibidē. c.
Utrum baptizati baptismō Joānis reman-

serunt obligati ad recipiendum baptismum christi. di. 2. ar. 2. q. 4. a.
Utrum baptismus sit ablutio i aq̄. di. 3. ar. 1. q. 1. a.
Utrum baptismus sit ablutio actiua vel passiua. ibidē. q. 2. a.
Utrum baptismi diffinitiones sint conuenientes. ibidē. q. 3. a.
An in baptismo materia sit principalior q̄ forma. di. 3. ar. 1. q. 3. a. c.
Utrum in baptismi aqua uirtus sanctificandi sit mediantibus uerbis. di. 3. ar. 2. q. 1. a.
An in baptismo agens principaliter operetur immedie. di. 3. ar. 2. q. 1. b. g.
Utrum baptismi forma sit ordinatio ad sanctificandum. di. 3. ar. 2. q. 2. a.
An ista ordinatio que dicitur forma baptismi accidat rebus et signis. di. 3. ar. 2. q. 2.
An baptismi forma plus habeat de esse q̄ eius materia. ibidē. a.
Utrum baptismi forma consistat ita scilicet qd̄ nō licet aliquid subtrahē vel addere seu p̄ quācūq̄ alium modū imutare in his v̄bis. Ego te baptizo in nomine patris et filii et sp̄s. di. 3. ar. 2. q. 3. a.
An in baptismi forma predicta liceat aliquid interponere. di. 3. ar. 2. q. 3. c.
An uerbum p̄o uerbo ponere. ibidē. c. d.
An uerba corrumpere. ibidē. d.
An uerba transponere. ibidē. e.
An baptism⁹ possit tradi in nomine xpi. ibidē. f. t.
An bap⁹ sit si dicat ego te baptizo in nomine rini. Utrum baptismi mā sit aliquid rat. ibidē. f. aliud ab aqua. di. 3. ar. 3. questio. 1. a.
An in baptismo sit aliqua similitudo sepulture christi. di. 3. ar. 3. q. 1. a.
Utrum in baptismo aqua artificialis sit conueniens materia. di. 3. ar. 3. q. 2. a.
An baptismi aqua sit eiusdem speciei cū omni aqua. di. 3. ar. 3. q. 2. a.
An sit cōposita ex quatuor elemētis. ibidē. b.
Utrum in baptismo aq̄ mixta aliū elemēto uel elemētato sit cōueniens mā. di. 3. ar. 3. q. 3. a.
An in baptismo aqua maris sit conueniens materia. di. 3. ar. 3. q. 3. c.
An lichenium. ibidē. c. d.
An uina. ibidē. d.
An salina. ibidē. d.
An aqua paludosa. ibidē. e.
An glacies. ibidē. e.
An grandis. ibidē. e.
An nix ante liquefactionem. ibidē. e.
Utrum de necessitate uisus actus baptizandi sit ministri uitas. di. 3. ar. 4. q. 1. a.
An baptizatus sit puer si immergat mut⁹ et manus proferat uerba. di. 3. ar. 4. q. 1. a. c.
An baptizari possunt p̄es si ab uo. ibidē. a. d.

Tabula

Utrum de necessitate uisus actus baptizandi sit ablutio et prolatio uerborum simul tas. di. 3. ar. 4. q. 2. a.
Utrum ad actus baptizandi ueritatem sufficiat immercio uisus. ibidē. q. 3. a.
An necessarium sit puerum abluī immergendō. di. 3. ar. 4. q. 2. b.
Que pars abluenda est si totum corpus abluī non potest. ibidē. c. d.
An baptizatus sit puer si manus uel pes tantus abluatur. ibidē. d.
An semel immergere tantus p̄iudicet efficacie sacramenti. ibidē. e.
Quis modus obseruari debeat immergendō. ibi.
Utrum baptismum instituerit christus. d. e. e. ante suam passionem. di. 3. ar. 5. q. 1. a.
An baptismum instituerit christus quando fuit baptizatus a Joanne. di. 3. ar. 5. q. 1. b. e.
Utrum ad baptismi susceptiōez fuerint hoies obligati ante xpi passionem. di. 3. ar. 5. q. 2. a.
An baptismus susceptus ueritatez a fluxu aque de latere christi. di. 3. ar. 5. q. 2. d.
Utrum ad baptismi susceptiōez fuerit hoies obligati statim post xpi resurrectionē. di. 3. ar. 5. q. 3. a.
An aū. p̄mulgatiōez notitiā de obseruatiōe baptismi post passionē xpi fides pentū fuerit remediū p̄ origiale p̄cc̄ti. di. 3. ar. 5. q. 3. d.
Utrum quando baptizantur pueri recipiāt effectum baptismi. di. 4. ar. 1. q. 1. a.
An in bap⁹ puuli recipiāt hituz fidei. ibidē. a.
An cū fuerint adulti facilius creat in actu credendi q̄ si non essent baptizati. ibidē. b.
Utrum baptismi effectus recipiāt fieri. di. 4. ar. 1. q. 2. a.
An baptismalem gratiam recipiant re. 2. a. cedente fictione. di. 4. ar. 1. q. 2. d.
An tunc deleantur ex vi sacramēti prius suscepti peccata mortalia que fuerunt post sacramenti susceptionem cōmissa. ibidē. d.
An remittatur eis pena debita. ibidē. d.
An tunc deleantur uentilia que fuerunt post sacramenti susceptionem cōmissa. ibidē. e.
An illi qui baptismi effectum nō suscipiāt sint baptizandi. ibidē. a.
An baptismi effectum magis impediāt fictio q̄ quocūq̄ peccatum mortale. ibidē. f.
Utrum p baptismum flammis iustificati teneant ad susceptiōez baptismi flammis. di. 4. ar. 1. q. 3. a.
An baptizati fuerint beata uirgo Joannes baptista et apostoli. di. 4. ar. 1. q. 3. a. c.
An baptizati baptismō christi teneantur circumcidi ante passionem christi. ibidē. a. e.
An baptismus habeat aliquam efficaciam in iam iustificatis. ibidē. b. f.
Utrum baptismata sint martyrius et contritio.

distinctio. 4. articulo. 2. q. 1. a.
An baptismus debeat dici fuisse distium. di. 4. articulo. 2. q. 1. b.
An transitus maris rubri. ibidē. b.
An ablutioes que fiebant in lege. ibidē. b.
An spectes ignis missa super apostolos in die pentecostes. ibidē. c.
Utrum baptismus cōtritiōis seu p̄nic suppleat in adultis uicem baptismi aq̄. di. 4. ar. 2. q. 2. a.
Utrum baptismus sanguis uel martyrii suppleat uicē baptismi aque in paruulis. ibidē. q. 3. a.
An bap⁹ imprimat caracterē. di. 4. ar. 2. q. 3. d.
An p baptismus sanguis possit puer sp̄ialiter regenerari in utero matris. ibidē. e. f.
An baptism⁹ sanguis iustificet ex vi facti. ibidē.
Utrum baptismi effectus sit deletio omnis culpe. di. 4. ar. 3. q. 1. a.
An ad baptismi effectus recipiendi in adultis sit necessaria penitentia. di. 4. ar. 3. q. 1. a.
Utrum baptismi effectus sit remissio totius peccati debite. di. 4. ar. 3. q. 2. a.
An per baptismum aperiatur baptizati ianua paradisi. di. 4. ar. 3. q. 2. c. d.
An ad baptismum iudicis uenientibus sit aliq̄ penitentia in dicenda. ibidē. b. h.
Utrum baptismi effectus sit equalis in quolibet suscipiente. di. 4. ar. 3. q. 3. a.
An baptismus equaliter debeat fomitem in oibus suscipientibus ipsius. di. 4. ar. 3. q. 3. c.
Utrum infantulus expositus cum quo nō iuenitur signum seu testimonium sit baptizandus absolute vel eius conditione. di. 4. ar. 4. casu primo. a.
Utrum baptizatus debeat reputari paruulus p̄fect⁹ ab aliquo in aquā intentōe baptizandi et sub debita forma et uerbo. ibidē. casu secundo. a.
Utrum baptizatus debeat reputari puer quez aliquis per chordam dimittit in puteum in calatho et extrahit baptizandus itendens et uerba debita proferens. ibidē. casu tertio. a.
Utrum baptizatus erit puer si dimittentur p̄mi in puteum et postea exprimeret aq̄ sup puer sub debita forma uerbo. ibidē. casu tertio. b.
An baptizatus fuisse debeat reputari baptismō sanguinis ille bonus latro quem penituit. di. 4. in expositione littere. a.
An baptizare puerum statim sit melior cōsuetudo q̄ expectare adultam etatē. ibidē. b.
An baptism⁹ aque sit melior q̄ baptismus sanguinis et penitentia. ibidē. c.
An bap⁹ sanguis sit melior alijs duob⁹. ibidē. c.
An baptism⁹ p̄nic sit melior q̄ alioz. ibidē. d.
Utrum baptismus possit tradi ab homine malo. di. 5. ar. 3. q. 1. a.

Tabula

An baptisimus traditus a bono ministro plus valcat q̄ a malo. di. 5. ar. 3. q. 1. c. e.
 An baptismus possit tradi ab angelo malo in spē hoīs apparere. di. 5. ar. 3. q. 2. a.
 An baptizando malus homo peccet mortaliter. ibidem. q. 3. a.
 An baptizare puer renuncians sacerdos curatus peccet mortaliter. di. 5. ar. 3. q. 3. a. d.
 An baptismum recipiens scienter ab hoīe malo peccet mortaliter. di. 5. ar. 3. q. 4. a.
 An bap^m liceat recipere a sacerdote q̄ non vult baptizare: nisi ppter sc̄iū. di. 5. ar. 3. q. 4. b. e.
 An liceat ab eo emere aquā sanctificatā si eas gra^s pcedere n̄ vult: nec al. possit h̄ri. ibidē. f.
 An baptismus possit qui non habz ordinē. dist. 5. ar. 4. q. 1. a.
 An de baptisimi necessitate sit aque sanctificatio. di. 5. ar. 4. q. 1. b.
 An baptizare puerum in aqua sanctificata liceat layco. ibidem. d.
 An n̄ baptizati possint baptizare. di. 5. ar. 4. q. 2. a.
 An baptismi sacm sit minoris dignitas. 2. a. tis q̄ sacramentum ordīs. di. 5. ar. 4. q. 2. c.
 An baptizat possit idē hō sc̄ip̄. di. 5. ar. 4. q. 3. a.
 An baptizare possit bon^o agēs. ibidē. q. 4. a.
 An in baptizante requiraf fides ad hoc vt vcz possit pferre baptismum. di. 6. ar. 1. q. 1. a.
 An in baptizando principalior sit baptizās q̄ paruulum offerens. di. 6. ar. 1. q. 1. a.
 An i offerētib⁹ puulū req̄raf fides. ibidē. a. d.
 An baptizate req̄raf intentio. di. 6. ar. 1. q. 2. a.
 An ille q̄ credit baptismus nihil valere possit h̄re intentōes vere baptizādi. di. 6. ar. 1. q. 2. d.
 An in baptizante sufficiat intentio pure in habitu. di. 6. ar. 1. q. 3. a.
 An baptizans non intendendo: vt per hoc si puer spiritaliter regeneret: sed vt p hoc aliquid comodū temporale consequatur impedi quod baptismi effectus. di. 6. ar. 1. q. 3. a. e.
 An baptizari possit puer baptismō aque in vtero matris sue. di. 6. ar. 2. q. 1. a.
 An ad baptismum suscipiendam requiraf vsus rōnis in adultis. ibidem. q. 2. a.
 An baptizari possint dormiendo obdormientes in voluntate non suscipiendi baptismus. dist. 6. ar. 2. q. 2. a. c. e.
 An quando baptizantur adulti habentes vsum rōnis req̄ratur intentio in eis ad hoc: vt recipiāt sacramētū baptismi. di. 6. ar. 2. q. 3. a.
 An non baptizati adulti infideles sint cogēdi ad suscipiendū baptismus. di. 6. ar. 3. q. 1. a.
 An here icti q̄ in bap^m susceperūt fidē baptismi sint cogēdi ad obseruādā fidē. di. 6. a. 3. q. 1. e.
 An qui baptismum suscipiunt coacte reci-

piant caracterē baptismi. di. 6. ar. 3. q. 2. a.
 An baptismandi sint pueri uideor⁹ z paganoz inuitis parentibus. ibidem. q. 3. a.
 An baptismus sit iterabilis. di. 6. ar. 4. q. 1. a.
 An baptismi effectus principalior sit gratia q̄ caracter. di. 6. ar. 4. q. 1. a. c.
 An baptismatus ignorans se baptizatus potest faciens se sine conditione baptizari sit irregularis. ibidem. q. 2. a.
 An baptizans ignoranter sit irregularis. dist. 6. ar. 4. q. 2. a.
 An consuetudo de expectando cōferre baptismum vsqz ad sabbatum pasce vel penth. sit rationabilis. di. 6. ar. 4. q. 3. a.
 An conuenientius fuisset expectare diem passionis. di. 6. ar. 4. q. 3. a. d.
 An diem epiphie. ibidem. a. d.
 An illa q̄ post baptismū fuit ex quadaz solēnitate aliqd̄ significant z qd̄. di. 6. ar. 6. q. 3. a.
 An baptismum suscipiens iocose recipiat vere baptismum. di. 6. in expositione littere.
 An positō isto casu. si aut q̄ oportet paruulū mori sine bap^m aut dare pecuniā p ipso bap^m licitū sit dare pecuniā phoc. di. 5. ar. 3. q. 1. c. l.
Beatitudo.

An p beatitudinē terminetur oīs aīe appetit⁹ taz naturalis q̄ alius. di. 4. ar. 1. q. 2. a.
 An beatitudo sit vltimus finis vite humane. di. 4. ar. 1. q. 2. a.
 An beatitudo sit vna omnium bonoz actū voluntatis. di. 4. ar. 1. q. 2. a.
 An beatitudo idigeat exteriorib⁹ bonis. ibidē. a.
 An beatitudo sit qd̄ creatū. di. 4. ar. 1. q. 3. a.
 An beatitudo sit actus. ibidem. q. 4. a.
 An beatitudo hominis sit per vniōnē eius cuz deo. di. 4. ar. 1. q. 4. b.
 An beatitudo sit actus anime tantum. di. 4. ar. 1. q. 5. a.
 An beatitudo sit actus intellectus z voluntatis simul. ibidem. q. 6. a.
 An beatitudinis obiectū sit deus ratione summe bonitatis z v̄tatis. di. 4. ar. 1. q. 6. c.
 An beatitudo sit p̄m̄i obm̄i voluntatis. ibidē. d.
 An beatitudo sit simplicis qd̄ sit i hoīe. ibidē. a. n.
 An beatitudinis essentia sit amor amicitie z concupiscentie. ibidem. o.
 An de beatitudinis essentia sit p̄ncipal⁹ amor amicitie q̄ amor: ille quo deus dicitur amari amore concupiscentie. ibidem. o.
 An beatitudo beate potentie ordinetur ad aliquid aliud q̄ ad beatitudinis obm̄i. ibidem. s.
 An beatitudo principalis sit in actu voluntatis q̄ intellectus. di. 4. ar. 2. q. 7. a.
 An beatitudo p̄ncipalius p̄sistat in actu intel-

Tabula.

lectus speculatiui q̄ practici. ibidem. q. 8. a.
 An beatitudinē appetat oēs hoīes. di. 4. ar. 2. q. 1. a.
 An beatitudinē cognoscant oēs hoīes. q. 1. a. mines. di. 4. ar. 2. q. 1. a.
 An beatitudinē appetant nāliter. ibidem. d. f.
 An beatitudinē appetant oēs hoīes de necessitate ex voluntate liberatina. di. 4. ar. 2. q. 2. a.
 An beatitudo possit h̄ri in hac vita. ibidē. q. 6. a.
 An beatitudo possit eē sine clara v̄iōne z p̄fecta eius dilectione. di. 4. ar. 2. q. 6. d.
 An beatitudo vera possit ab homine consequi ex puris naturalibus. ibidem. d.
 An beatitudo anime possit ab homine consequi de lege cōmuni in hac vita. ibidem. d.
 An beatitudo electoz erit maior post iudicium q̄ ante. di. 4. ar. 2. q. 7. a.
 An beatitudo participetur equaliter ab oibus. ibidem. q. 8. a.
 An de beatitudinis eēn⁹ sit scire se b̄tū. di. 4. ar. 3. q. 3. a.
 An de beatitudinis essentia sit gaudium. di. 4. ar. 3. q. 6. a.
 An beatitudo vera possit apprehēdi ab intellectu sine gaudio. di. 4. ar. 3. q. 6. d.
 An beatitudinis p̄fectio sit gaudium. ibidem. b.
 An beatitudo corporis erit premium accidentale. di. 4. ar. 5. q. 2. a.
Beati.

An in beatis omnes sensus erūt in actibus suis. di. 4. ar. 4. q. 3. a.
 An in beatis potentie vegetatiue erūt in actibus suis. di. 4. ar. 4. q. 3. a.
 An in beatis erit gustus in aliquo actu deseruiēte nutritiue. ibidem. b.
 An in beatis imutatio gustus erit ex vi beatitudinis anime tr̄i. ibidem. q. 3. k.
 An in beatoz lingua causabitur vere aliqua humiditas saporosa. ibidem. l.
 An beatoz olfactus erit ibi in suo actu. ibidē. b.
 An in beatis erit motus inspirationis z respirationis. ibidem. n.
 An in beatis erit tact⁹ in actu suo. ibidem. c.
 An beatus q̄libet possit totam terrā cōmouere si vellet. di. 4. ar. 4. q. 4. e.
 An beati post resurrectionem mouebunt se de loco ad locum. di. 4. ar. 4. q. 7. a. e.
 An beati videbūt xpm̄ oculis corporalibus in quocūqz loco celi empirei fuerint. ibidem. f.
 An in beatis erit aliquod premium accidentale. di. 4. ar. 5. q. 1. a.
 An beati habebūt aliqd̄ p̄m̄i accidentale. p̄ bonis opib⁹ q̄ fecerūt p̄ctō mōtali. ibidē. q. 7. a.
 An beatus q̄libet gaudet t̄n de bono p̄ximī sui q̄tūm de suo. ibidem. q. 8. a.
 An beatorum gaudium sit t̄n q̄tūm eozuz co-

gnitio. di. 4. ar. 5. in expositione littere. d.
 An beati videāt penā dātor. di. 5. ar. 3. q. 3. a.
 An beati compatiantur damnatis. ibidem. a.
 An beatorū felicitas sit dānat⁹ supplicii. di. 5. ar. 4. q. 1. a.
 An beati compatiantur peccatozibus q̄ sunt in hac vita. di. 5. ar. 4. q. 1. a. g.
Bigami.
 An bigami teneantur non portare tonsuram. di. 2. ar. 2. q. 3. a.
 An bigami sint irregulares. di. 2. ar. 4. q. 1. a.
 An bigamie irregularitas in quoz casibus cōtra bitur. di. 2. ar. 4. q. 1. f.
 An bigamie irregularitas tollatur p baptismum. di. 2. ar. 4. q. 2. a.
 An cum bigamie possit per summū pōtācem dispensari. ibidem. q. 4. a.
Bonitas.

An bonitatis ratio sit humilitas vel vltio: q̄ ratio entitatis. di. 4. ar. 1. q. 7.
 An dōtāz rō sit nobilior q̄ rō entitatis. ibidē.
Character.
 An caract sit aliqd̄ absolutū i aīa. di. 5. ar. 2. q. 1. a.
 An caract disponat aīam ad ḡfē suā. 1. a. sc̄ptionem. di. 5. ar. 2. q. 1. c. k.
 An caract sit ad distinguendum baptizatus a non baptizato. ibidem. f.
 An caract sit ad affilandū aīam deo. ibidē. f.
 An caract educat in eē p creatōem. ibidē. k.
 An caract sit qualitas. ibidem. i.
 An caract sit habitus. ibidem. i.
 An caract sit supnaturalis p̄ passiuā p quā cathetizat⁹ pōt suscipere alia sacra. ibidem. l.
 An caract sit in aliqua illarum specieruz q̄tatis quas p̄s̄ ponit. ibidem. n.
 An caract sit eēn⁹ aīe v̄i p̄. di. 5. ar. 2. q. 2. a.
 An caract possit deleri. ibidem. q. 3. a.
 An caract ex sui nā determinet potētiam ad aliquem actū vel passioem. di. 5. ar. 2. q. 3. e.
 An caract imp̄mat p qd̄libz factis. di. 5. ar. 2. q. 4. a.
 An caract imp̄mat per actus virtutum. di. 5. ar. 2. q. 4. b.
 An caract imp̄mat t̄n in baptisimo confirmatione z ordine. ibidem. d.
 An caract imp̄mat in q̄libz ordie. di. 2. ar. 4. q. 2. a.
 An caractes diuersi spē imp̄mantur. q. 2. a. in diuersis ordinibus. di. 2. ar. 4. q. 2. e.
 An caract in quo actu cuiuslibet ordinis imp̄matur. di. 2. ar. 4. q. 3. a.
 An caract qui p̄fertur in hostiarū ordine imp̄mat in clauū ecclesie traditōe. ibidē. a. d.
 An caract q̄ p̄fertur in ordine lectoris imp̄mat in traditōe codicis diuiaz lectiois. ibidē. a. d.
 An caract q̄ p̄fertur in ordine exorciste imp̄mat

Tabula

tur in traditioe libri exorcismoz. ibidē. a. d.
An character qui cōfertur in ordine accoliti im
p̄mas in traditioe cādelabz cū cereo. ibid. a. d.
An character q̄ cōferit in ordie subdiaconi im
p̄imat in traditioe patene ⁊ calicis. ibid. b. e.
An character qui cōferit in ordine diaconi ip̄i
mas in traditioe textus euangeli. ibidē. c. g.
An character qui cōferit in ordine sacerdotis im
p̄imat cū sibi ep̄s tradit calicē cuz vino ⁊ pa
rpenā cum hostijs. ibidem. c. h.

Caritas.

An caritas sit spūalis edificij fundamentū. di.
14. ar. 10. q. 1. e.
An caritates possit quis habere ad seip̄s. di.
15. ar. 2. q. 7. a. d.
An caritas in p̄ria sit nobilior habit⁹ q̄ q̄cūq̄
habitus intellectus. di. 49. ar. 1. q. 7. f.

Larnes.

An a carnib⁹ debeamus abstinere die sabbati.
di. 15. ar. 3. q. 5. a. f.
An carnes comedē q̄ natiuitas dñi celebraf
seria. 6. sit licitū culibz. di. 15. ar. 3. q. 8. d.
An caro sc̄a de semie ⁊ illa q̄ sit b̄ nutrimento
sint de vitate n̄e dñi mō. d. 4. 4. ar. 1. q. 4. e.

Castitas.

An castitas coniugalis fuisse p̄fectior in statu
inocētie q̄ virginitas. di. 33. ar. 4. q. 2. a. f.

Cathecismus.

Utr cathetizari debeat puuli. di. 6. ar. 5. q. 1. a.
Utr cathecism⁹ debeat fieri aī bap̄m. ibid. q. 2. a.
Utr cathetizare sit officij sacerdot. ibidē. q. 3. a.

Celum.

An celi sit animatū. di. 43. ar. 1. q. 1. g. h.
An celi influentia sit nobilior in centro q̄ in cir
ciferentia. di. 44. ar. 2. q. 2. b. n.
An celo q̄scēte possit aliq̄ corp⁹ trāsmutare
nātū aliū corp⁹ a sua nātū dispōc. di. 44. ar. 2.
An celestia corpora quiescēt post iū. q. 6. c. f.
dicium in illa habitudine que magis concoz
dabit estis actiuis. di. 48. ar. 2. q. 4. e.
An celestia cōpa agāt p̄ lucē. d. 48. a. 2. q. 5. a. e.
An celi partes ponere diuisibiles ⁊ eas iteruz
post diuisionem vn̄ir̄sicut videmus in parti
bus aeris. includat celum esse corporalē na
ture. di. 49. ar. 4. q. 3.

Cerimonie.

Utrum cerimonie omnes veteris legis cēnt sa
cramēta. di. 1. ar. 3. q. 1. a.

Circūstantia.

Utrum circūstantia possit mutare sp̄m pec
cati. di. 16. ar. 2. q. 1. a.
An circūstantia sit de ratione actus iquantuz

moralis est. di. 16. ar. 2. q. 1. b.
An circūstantia possit mutare obiectuz actus
sū sp̄m moris. ibidem. c.
Utrum circūstantia possit mutare veniale pec
catum in mortale. di. 16. ar. 2. q. 2. a.
Utrum circūstantias omnes peccati tencan
tur homines confiteri. di. 17. ar. 3. q. 5. a.
An circūstantie sint b̄. ⁊ q̄ sūt ille. d. 17. a. 3. q. 5. f.

Circūcisio.

Utrum circūcisio fuerit conueniens institu
tio. di. 1. ar. 6. q. 1. a.
Utrum modi circūcisioez celebrādi fuerit cō
ueniens ordinatio. ibidem. q. 2. a.
An cū illis quos circūcidit Josue in galgala
fuerit dispensatum vt non circūciderent vsq̄
tunc. di. 1. ar. 6. q. 2. a. f.
Utrum circūcisio gratiaz conferret suscipien
ti ipsam. di. 1. ar. 6. q. 3. a.
An per circūcisionem potuisset peccatum ori
ginale dimitti si per eam nō fuisset data gra
tia gratum faciens. di. 1. ar. 6. q. 3. e.
An circūcisio ip̄imat characterē in aīa. ibidē. h.
An circūcisio p̄mo ⁊ expressi⁹ significabat pcti
remissionem q̄ ḡe collationem. ibidem. a. f.
Utrum circūcisionis cessatio seu euacuatio fue
rit cōueniens. di. 1. ar. 6. q. 4. a. c.
An circūcisio legalium a circūcisioe cessatio fue
rit conueniens. di. 1. ar. 6. q. 4. e.
An circūcisio durauerit in sua virtute vsq̄ ad
xp̄i passionem. ibidem. g.
An circūcisio dicatur conuenienter data fuis
se in sedus sempiternum. ibidem. h.
An circūcidendo p̄ paulus p̄motum fecer
it bene. ibidem. h.
An circūcidendo licebat aliq̄ p̄uentre diē
octauum di. 1. in expositione l̄f. c.
An ad circūcisionem non obligat mulieres
fuerit conueniens. ibidem. d.
An ad circūcisionem fuerint obligati iudei vs
q̄ ad xp̄i passionem. di. 1. ar. 6. q. 4. g.

Clauces.

Utrum clauces regni celoz sint date ecclesie.
di. 18. ar. 1. q. 1. a.
An claus p̄ueniētē diuidatur in clauē aucto
ritatis ⁊ excellētēz miserij. di. 18. ar. 1. q. 1. b.
An clausura celi diuidat in v̄sem nō p̄p̄tuā ⁊
in particulare non perpetuā. ibidem. c.
An clauces inferni habeat ecclesia. ibidem. d.
Utr clauces sint date ad ap̄tēdū tm̄. d. 18. ar. 1.
An claus sint date p̄ncipalius ad ape. q. 2. a.
riendū q̄ ad claudendū. di. 18. ar. 1. q. 2. b.
An per clauium potestatem iudex ecclesiasti
cus possit aperire ⁊ claudere tripliciter. ⁊ q̄

Tabula

Cognatio.

sunt illi modi. ibidem. e.
Clauces que ⁊ quot sunt. di. 18. ar. 1. q. 3. a.
Utr clauces v̄t pro sua voluntate liceat sa
cerdotibus. di. 18. ar. 1. q. 4. a.
Utrum per clauū p̄tate possit remittere sacer
dos pcti q̄tū ad maculā. di. 18. ar. 2. q. 1. a.
Utr per clauū p̄tate possit sacerdos remitte
re pcti q̄tum a penā. ibidem. q. 2. a.
Utr clauces respectu eiusdēz pcti in nūero ha
beant efficaciaz plūsq̄ semel. ibidē. q. 4. a.
An ligare ⁊ soluere in foro exteriori sit act⁹ po
testatis clauū. di. 18. ar. 4. q. 3. a. c.
Utrum clauces fuerint collate sacerdotib⁹ ve
teris legis. di. 19. ar. 1. q. 1. a.
An clauces habeant non sacerdotes. distin. 19.
ar. 1. q. p̄ma. a. d.
Utrum clauces sint collate omnibus sacerdoti
bus noue legis. di. 19. ar. 1. q. 2. a.
Utrum clauū vsq̄ possit q̄libet sacerdos exer
cere in quolibet personam. ibidem. q. 3. a.

Clerici.

An clerici debeant interesse sepulture raptoris
qui potuit restituere in vita ⁊ noluit ⁊ in arti
culo mortis vult ⁊ non p̄t. d. 15. ar. 5. q. 1. b.
An clericis interdita sit negociatio tempora
lis. di. 16. ar. 3. q. 2. b.
Utr clericis teneat obedire ep̄o publice excōi
cato maiori ex cōicatione. d. 18. ar. 11. q. 2. a.
In clericis quare capitis sumitas debet denu
dari. di. 24. ar. 1. q. 1. d.
An in clericis refecari debeant capilli inferi
us. ibidem. d. c.
An clerico cuiuslibet debeat ab ecclesia p̄uideri
in victu. di. 24. ar. 1. q. 3. b.
An clericis liceat hic p̄p̄rium. ibidem. b. c.
An clericis habentibus de p̄p̄io vnde hone
ste viuere possint liceat retinere beneficij ec
clesiasticum. ibidem. f.
An clericis talibus teneatur episcopus eos or
dinans p̄uidere. ibidem. f.
Utrum clericis nō b̄nificiati nec in sacris consti
tuti teneatur portare tonsurā. d. 24. ar. 2. q. 1. a.
An clerici tales possint renūciare p̄uilegio
clericali per quod data est clericis libertas.
dist. 24. ar. 2. q. 1. a.
An cleric⁹ per quos scandalum in ecclesia ge
neratur teneatur portare tonsurā. ibidē. b. e.
Utrum cleric⁹ vxozati nō tamē bigami teneā
tur portare tonsurā. di. 24. ar. 2. q. 2. a.
An cleric⁹ qui facti sunt milites teneatur por
tare tonsuram. di. 24. ar. 2. q. 2. b.
An cleric⁹ q̄ facti sūt publici mercatores. ibi. d.
An cleric⁹ sint domini possessionuz ecclesiasti
carum. di. 45. ar. 3. q. 1. d.

Utrum cognatio spūalis impediatur matrimo
nium. di. 42. ar. 1. q. 1. a.
Utrum cognatio spūalis contrahatur in solo
baptismo. ibidem. q. 2. a.
An cognatio spūalis contrahatur in cōfirma
tione. di. 42. ar. 1. q. 2. b. c.
An cognatio spūalis d̄h̄at i cathecismo. ibidē. d.
Cognatio spūalis iter quas personas contra
hitur. di. 42. ar. 1. q. 3. a.
An cognatio spūalis contrahatur iter istos. s.
si aliq̄ non baptizatus tenet aliq̄ in bap
tismo. di. 42. ar. p̄mo. q. 3. b.
An cognatio spūalis cōtrahatur si alter coniu
gium iter quos est m̄fimonij cōsumatum, te
neat filium alicui⁹ iter cōiugēz tenētis ⁊ p̄a
rentes baptizati. ibidem. b.
An cognatio spūalis contrahatur si aliquis te
neat filium mulieris quem habuit de alio vi
ro q̄ de suo coniuge cum quo tñ consumauit
matrimonium inter illum qui puerus tenuit
⁊ maritum illius mulieris. ibidem.
An cognatio spūalis trāseat ad alterz cōiugēz
si alterz cōiugū ante cōsumationez m̄fimonij
leuauerit filij alicui⁹ de sacro fonte. ibidē. c.
Utrum cognatio legalis impediatur m̄fimonium
di. 42. ar. 2. q. 2. a.
Cognatio legalis iter q̄s d̄h̄at. ibidē. q. 3. a.

Cognitio.

An cognosci possit perfecte aliq̄ boni q̄ nō
perfecte amatur. di. 49. ar. 1. q. 6. n.
An cognitio naturalis possit cē per species flu
xas a deo supernaturali. di. 50. ar. 1. q. 2.
An cognitio naturalis spūuz ip̄cedatur p̄pter
sui distāciam a cognoscibili. di. 50. ar. 3. q. 2.

Concubitus.

Utrum concubitus coniugum ita possit excu
sari per bona matrimonij vt nullum penit⁹ sit
peccatum. di. 31. ar. 3. q. 1. a.
Utrum concubitus coniugum non causa red
dendi debitum nec proles procreande semp
sit peccatum. ibidem. q. 2. a.
Utrum concubitus non causa reddendi debi
tum nec proles procreande semper sit mortu
le peccatum. ibidem. q. 3. a.
Quod concubitus carnalis excusatur a pecca
to mortali quid sufficiat. di. 31. ar. 3. q. 3. c. c.
An concubitus tempore mēstruozū sit in pre
iudicium. plis. di. 32. ar. 4. q. 1. b.
Utrum concubitus concubinaris sit cōtra le
gē nature. di. 33. ar. 2. q. 1. a.
An concubitus concubinaris sit in notabile
p̄iudicium boni plis. di. 33. ar. 2. q. 1. b.

Tabula

Utrum concubinaris possit ex dispensatione fieri sine pctō mortali. di. 33. ar. 2. q. 2. a
An concubitus esset concubinaris si de cōcederet q' vir 2 mulier concederet sibi mutuaz potestātē co: por: ad tempus. di. 33. ar. 2. q. 2.
An pccabit cū sanguine ppa sit mar' pctm q' consanguinea. r. r. o. c. di. 34. ar. 4. q. 2. c
Utr' concubiti soluti cū iugata nō dū a marito cognita sit adulterium. di. 35. ar. 2. q. 5. c
Confessio.
An confessio sit necia p' q'cūq' p'ititōes. di. 14.
Utr' cōfiteri teneatur hoies de ne ar. 7. q. 2. d
cessitate sua pctā sacerdoti. di. 17. ar. 2. q. 1.
Utr' p'fiteri teneat hoies ex iure dno. ibid. q. 2.
Utr' p'fiteri teneat hoies ex iure nāc. ibid. q. 3. a
Utr' p'fiteri sacerdoti sua pctā teneat oēs. ibid.
An cōfiteri teneatur hntes sola q. 4. a
venialia. di. 17. ar. 2. q. 4. f.
An cōfiteri teneatur dīs papa. ibidem. g
An p'fiteri teneatur q' nō pnt loq'. ibidem. h
An cōfiteri per scripturā vel nūctuz sufficiat illi q' potest loq'. ibidem. h
An cōfiteri teneat per iterpetem q' nescit linguam sacerdotis. ibidem. i
An p'fiteri teneat q' peccat aū adltā etatē. ibid. i
An p'fiteri teneatur q' nullū p'iet pctm. ibid. k
Utrum cōfiteri possit aliq's per scriptū sacerdoti ipso absente. di. 17. ar. 2. q. 5. a. b.
An ille q' p'fiteri nō possit alio mō q' p' scriptū teneat sic cōfiteri. di. 17. ar. 2. q. 5. b.
Utr' cōfiteri alicui sacerdoti pctā sua de qb' est memor' si longe post acceptā absolonē recozdat alicui' pcti mortalis p'us oblitū qd' aū p'fessionē cōmiserat teneat rētiōe nēcitatē p'fiteri illud pctm illi eidē sacerdoti. di. 17. ar. 2. q. 6. a
Utrum q' cōfiteri non teneat aliq's possit dispensari cum eo. ibidem. q. 7. a.
Utrum cōfessionē factā p'prio sacerdoti respectu eozūdem peccatorum in numero necessaria sint iterare. ibidem. q. 8. a.
An confessus sacerdoti p'dote teneat confessio nem iterare. di. 17. ar. 2. q. 8. a. e.
An p'fiteri sacerdoti pctm d' q' nō p't eū absolue teneat totā p'fessionē iterare supior. ibid. a. e.
An cōfiteri teneat iam cōfessā si aggrauat illud de quo de nouo est p'fitecū. ibid. 3. f.
An recōfiteri teneat ille q' tradidit obliuioi penitentia sibi iniunctā aū c' expletō. ibid. b
An p'fiteri sciēter i mortali pctō teneat recōfite.
An cōfiteri sciēter in mortali pctō rī. ibid. c. g.
peccet mortaliter. ibidem. g.
An p'fessionē sciēter vidēs teneat p'fiteri. ibid. h
Utr' q' nō cōfitec' semel in āno possit puniri de iure a p'prio sacerdote. di. 17. ar. 2. q. 9. a

Utrum cōfiteri teneantur penitētes p'prio sacerdoti. di. 17. ar. 3. q. 1. a.
An p'fiteri possint homines vagabūdi q' nūq' habēt p'prium domicilium cultibet sacerdoti parochiali. di. 17. ar. 3. q. 1. f.
An peregrinātēs ad loca facta. ibidem. f.
An p'fessor eligere p' sua voluntate esset vtilius q' teneri p'fiteri suo ordinario cōfessionē. ibid. h
Qui sunt qui cōfessores possunt eligere. ibid. e
An confessio facta coram nō suo iudice in foro contentioso valeat. ibidem. d.
An cōfiteri teneatur aliq's p'prio sacerdoti qui est nimis indiscretus. ibidem. b. h.
An cōfiteri teneatur sibi quādo sollicitās est ad malum. ibidem. b. h.
An cōfiteri teneatur aliq's p'prio sacerdoti d' peccato cōmissio in parrochia aliena. ibid. b.
Utrum qui cōfidentur habenti potestātē epī teneantur illo anno cōfiteri suo p' b'p'tero parochiali. di. 17. ar. 3. q. 2. a.
Utrū cōfessi non sacerdoti quē parochial' sacerdos possit loco eius credēs eū sacerdotē esse. teneatur illa eadem peccata itē cōfiteri postq' cōfiterit eis illum cui cōfessi fuerit non esse sacerdotem. ibidem. q. 3. a
Utrum cōfiteri teneatur omnia peccata mortalia tam secreta q' publica. ibidem. q. 4. a
Utrum cōfiteri teneantur omnes peccati cū constantias. ibidem. q. 5. a
Utrum cōfiteri teneantur peccatum statū habita opportunitate sacerdotis. ibidem. q. 6. a
An cōfiteri teneat aliq's toties quoties vult cōmunicare vel celebrare. di. 7. ar. 3. q. 6. b
An cōfiteri teneat aliq's quotienscūq' est in pbabili periculo mortis. ibidem. c.
An p'fiteri teneat statū qū videt pbabilr se āno illo copā p'fessoris hīc nō posse alias. ibid. c
Utr' p'fiteri teneat multū pctm suū p'prio parochiali qd' cū eo p'misit. di. 17. ar. 3. q. 7. a
Utrum confessio sacramentalis possit fieri pluribus sacerdotibus simul. ibidem. q. 8. a
An confessio sacramentalis possit fieri a pluribus penitentibus simul vni sacerdoti. di. 17. ar. 3. q. 8. a.
Utrum ad cōfessionem requiratur ille. 16. conditiones contentē his veribus. f. sit simplex humilis rē. di. 17. ar. 3. q. 9. a
An si confessio esset relatum q' penitēti eēt remissa tota pena suis peccatis debita sibi dberet iniungere aliam penā. di. 18. ar. 2. q. 2. d
An confessor existens in peccato mortali peccet absoluoendo in foro penitentie. di. 19. ar. 2. q. uestione. 2. e.
Utrum per confessionē generalē deleant pctā

Tabula.

venialia. di. 21. ar. 3. q. 1. a.
Utr' p'fessor generalis sit factz. di. 21. ar. 3. q. 2. a.
Utrum per confessionē generalē deleant pctā mortalia oblita. ibidem. q. 3. a.
Utruz confitens peccata que non fecit peccet. ibidem. q. 4. a.
An p'fessor possit de licentia confitentis peccatum ei' alij reuelare. di. 21. ar. 4. q. 1. a. e.
An si p'fessor dicat se licentiatū a p'fitec' obligetur ad pbā dū licētia si al' negat. ibidem. c.
An cōfessor teneat celare peccata q' audiuit in p'fessione si illa eadem aliter fecit. ibid. a.
Utrum confessionē reuelare alicui licet in aliquo casu. di. 21. ar. 4. q. 2. a.
An hoc possit quando sciret hoc esse vtil' confitenti. di. 21. ar. 4. q. 2. a.
An confessionis reuelatio r' secreti proditio sit etudem criminis. ibidem. d. l.
An p'fessor teneat cōfiteri pctm qd' nō possit nisi manifestando confessorū peccatum sibi ab alio confessum. ibidem. l).
An si p'fessor req'rat vtz sciat psonā sibi crimen cōfessam scisse tale crimen debeat tacere vel dicere se nūq' hoc audiuissē. ibid. b. i.
An p'fessor debeat vitare puati illū quē p' suam p'fessionē fecit r' nō alr' eē excoicatus. ibid. b. k.
An p'fessor existēs in itinero nemozis cū aliq'b' volētib' ips' iterficē possit renuēc' iterare nem' cū cis' h' scit tñ p' alū' illoz p'fessionē. ibid. c
Utr' ali' a p'fessore audies a p'posito vel a casu pctm p'fiteri ignozatis q' pctā sua al' a sacerdote audiat teneat illa celat. di. 21. ar. 4. q. 3. a.
An cōfessor possit loq' in generali de peccatis sibi cōfessis. di. 21. ar. 4. q. 4.
Utrum confessionem teneat celare ille cui cōfessor eam reuelauit. di. 21. ar. 5. q. 1. a.
Confirmatio.
Utrum confirmatio materia debita sit crisma sanctificatum. di. 7. ar. 1. q. 1. a.
An confirmatio sacramētō xps determinat illam materiam. di. 7. ar. 1. q. 1. a.
An in confirmatio collatōe Apli debuerit vti manu' ipositōe loco materie. ibid. a.
Utr' p'firmatiois forma iuueniens sint h' vba. signo te signo crucis: p'firmo te crismate fa. in noie pa. r' fi. r' spi. s. amē. di. 7. ar. 1. q. 2. a.
An si in confirmatio dicat. p'firmo te crisma/ te sanctificatōis corumpatur essentia forme. di. 7. ar. 1. q. 2. e.
An in cōfirmatione debeat noiari signum crucis cū nō nominetur in baptismo qui magis representat passionem. ibid. b. f.
Utr' p'firmare possint soli epī. di. 7. ar. 2. q. 1. a.
An cōfirmare possint non sacerdotes ex p'mis-

sione pape. di. 7. ar. 2. q. 1. e.
Utrum cōfirmationis suscepcionē possit impedire etas infantilis r' femineus sexus: r' puatio vsus lingue. di. 7. ar. 3. q. 2. a.
Utrum in confirmatiois suscepcione ipzima tur character. di. 7. ar. 4. q. 1. a.
An confirmatiois character sit eiusdē spēt' euz character baptismali. di. 7. ar. 4. q. 1. b.
Utrum cōfirmationem suscipienti p'ferat gratia gratū faciens. di. 7. ar. 4. q. 2. a.
An in p'firmatioe g'fa data sit eadem cū illa q' datur in baptismo. di. 7. ar. 4. q. 2. a. d.
Utrum confirmatiois suscepcio sit necessaria ad salutem. di. 7. ar. 5. q. 1. a.
An confirmatiois sacramentum possit ministrari tempore interdicti. di. 7. ar. 5. q. 1. a.
Utrum confirmatio sit dignius sacramētū sacramento baptismi. di. 7. ar. 5. q. 2. a.
An in confirmatioe detur maior gratia q' in baptismo. di. 7. ar. 5. q. 2. c.
Utrum confirmatiois sacramentum sit iterabile. di. 7. ar. 6. q. 1. a.
An confirmatiois sacm sit dignius sacramētō extreme vncionis. di. 7. ar. 6. q. 1. a. c.
Utrum in confirmatioe debeat fieri inunctio crismatis in fronte. di. 7. ar. 6. q. 2. a.
An confirmatiois sacramentum debeat tradi a ieiunis. di. 7. ar. 6. q. 2. c.
An p'firmatiois factz dbeat suscipi a ieiūis. ibid.
An p'firmatiois suscepcionē suscipi p'us debeat p'fiteri si sint adulti. ibidem. c.
An p'firmatōes suscipiētī frōs dbeat ligari. ibid.
An p'firmat' debeat abstinere a lo/ de. d. tione capitis per septē dies. ibidem. d.
An confirmatiois sacramentuz possit suscipi si non teneatur ab alio. ibidem. ar. 7. q. 1. b.
Utrum qui confirmatur debeat teneri a pluribus vel ab vno tñ. di. 7. ar. 7. q. 2. a.
An qui confirmatur debeat teneri tñ a confirmato. di. 7. ar. 7. q. 2. a.
An q' p'firmat debeat teneri a mōacho. ibid. b.
An in confirmatioe possit teneri vir a muliere: vel econuerso. ibidem. c.
An qui confirmatur possit teneri ab illo q' euz tenuit in baptismo. ibidem. c.
An confirmatiois virtus sit donatio spūsan/ cti ad robur. di. 7. in expositione lfc. d
CONIUNG.
Si alter coniugū affirmat q' nūq' p'sensit in alterz quid consulēdū ē sibi. di. 27. ar. 1. q. 4. a.
Quid si cōiugū qui p'us affirmat nō cōfessit se in alterum postea affirmat se mentitum esse r' pctat dicitum. ibidem. b.
An si alter coniugū resuscitaretur alter teneat

Tabula

eum recipere. di. 27. ar. 2. q. 4. b. i.
An pium teneat reddere debitū quādo h non potest sine peccidicio notabili corporis sui. dist. 32. ar. 1. q. 1. b.
Utrum vnus cōiunx sine alterius licētia possit continentia vouere. di. 32. ar. 2. q. 1. a.
Utrum coniunx dans alteri licentiam vouēdi continentiam possit illam licētiam postea reuocare. ibidem. q. 2. a.
Utrum coniunx sanus teneatur coniugi leproso debitū reddere. di. 32. ar. 4. q. 2. a.
An coniunx sanus teneatur cohabitare cum cōiuge leproso. di. 32. ar. 4. q. 2. a.
An vn^o pium teneat debitū reddere cōiugi furioso habenti lucidum iteruallum. ibidē. c.
An coniugi qui est ydiota habēs se ad modū pueri reddendū sit debitum. ibidem. c.
Utrum cōiunx puerfus ad fidē teneat ab infidele coniuge dūcedere. di. 39. ar. 2. q. 1. a.
An piuge altero puerfo ad fidē si alter exercit aliquid actū fidei pūit: postea vult puerfi. puerfus teneat eū recipere. di. 39. ar. 2. q. 1. a.
An coniunx fidelis teneat dūcedere a suo coniuge labente in heresim. ibidem. a.
An si coniunx alter conuertatur ad fidē teneatur ipsum recipere. ibidem.
Utrum pium puerfus ad fidē possit p̄tere cū aliq p̄fō p̄iuge infideli viuēte. di. 39. ar. 2. q. 2. a.
An si alter coniugu infidelū puerfat ad fidē altero in infidelitate remanēte soluat iter eos vinculū m̄rimoniale. di. 39. ar. 2. q. 2. c.
An coniugum talū dissolutio debeat fieri scd̄s iudiciū ecclesie. ibidem. d.
An iter piuges tales soluat vinculū m̄rimoniale anq̄ p̄iux puerfus p̄hat 2^m m̄rim^m. ibidē. d.
An si pium infidelis puerfat an p̄ctus scd̄i m̄rimoniū possit p̄mo puerfus aliud m̄rimo^m p̄tere alio viuente. ibidem. d.
Utrum cōiunx infidelis a fideli dimissus mō debito possit illo viuēte cum aliqua persona cōtrahere. di. 39. ar. 2. q. 3. a.
An cōiunx infidelis possit p̄tere anteq̄ fidelis p̄hat aliud m̄rimonium. di. 39. ar. 2. q. 3. a.
An solus cōiunx possit accusare m̄rim^m pp̄ fornicatōes alteri p̄iugis. di. 41. in expōne l̄c. d.
An si alter piugū baptizat scienter filium alterius in articulo mortis p̄uidet sibi q̄tum ad eractionem debiti. di. 42. ar. 1. q. 1. d.
An si hoc faciat ex ignoantia nō in casu necessitatis. ibidē. c.
An si hoc faciat sciēter 7 p̄c̄ sitatis. ibidē. d.
Utrum casum necessitatis. ibidem. e.

Con sanguinitas.

Cōsanguinitas qd̄ ē. di. 40. in p̄n^m media t. e. a.
Cōsanguinitatis linea qd̄ est. ibidem. a.

An p̄sanguinitas linea diuidat p̄uentēter in linea ascēdētū 7 descēdētū 7 trāuersalium. ibi. a.
An p̄sanguinitate quō p̄putat gradus fm̄ linea ascēdētū 7 descēdētū 7 trāuersalē. ibidē. b.
Cōsanguinitas gradus qd̄ ē. ibidē. b. Et inuenies ibidē regulas de p̄sanguinitatis distantia iter
Utrum cōsanguinitas sit aliq̄d vin^o p̄iuias. culum. di. 40. ar. 1. q. 1. a. q. 1. a.
An p̄sanguinitas viculū sit inf̄ bruta. di. 49. ar. 1. q. 1. a.
Utrum cōsanguinitas sit inter homines ratione anime vel corporis. ibidem. a.
Cōsanguinitas vinculū q̄tū. p̄cedit. ibidem. c.
Utrum cōsanguinitas p̄stet m̄rim^m: ouio im p̄cedim̄tum. di. 40. ar. 1. q. 2. a.
An cōsanguinitas conuertatur: licet bono matrimonij. di. 40. ar. 1. q. 2. a.
An cōsanguinitas dē finit̄ sua. ibidem. b.
Utrum cōsanguinitas impediāt matrimonium vltra quartum gradū. di. 40. ar. 1. q. 3. a.
Utrum ad p̄sanguinitas ipedimētū accusandū sint admittēdi tā extrāci q̄ p̄sanguini. di. 41. ar. 2. q. 1. a.
An ille q̄ cōsanguinitatis ipedimētū 4. a. sciat quādo bāni in ecclesia fuit fm̄ cōsuetudinem 7 tacuit. possit post p̄ctum m̄rimoniū accusare. di. 41. ar. 2. q. 4. b.

Conscientia.

An cōscientia possit hominē obligare ad rem inutilem ad salutem. di. 38. ar. 3. q. 1. a.

Consecratio panis.

Utrum consecratio panis cōsistat in his v̄bis p̄c̄tē. hoc est c̄. di. 8. ar. 3. q. 1. a.
An de consecrationis essentia sit h̄ coniunctio enim. di. 8. ar. 3. q. 1. b. f.
An in consecratione panis cōuenienter ponatur verbum tertie persone. ibidem. h.
An conuenientius ponatur ibi hoc verbum est q̄ hoc verbum sit. ibidem. h.
An in consecratione panis cōuenienter dicat. hoc est corp^m meū q̄ corpus xpi. ibidem. i.
An in consecratione panis hoc p̄nomē hoc de mōstret accētia panis vel subz panis v̄ cor
An faciat dem̄fationē ad corpus xpi. ibidē. b. k
Utrum it̄lectum 7 ad sensum simul. ibidem. s.
An verba illa proferātur materialiter tū: aut significatiue. ibidē. i.

Consecratio vini.

Utrum consecratio vini cōsistat in his v̄bis sc̄ise. h̄ est. n. cal. san. m̄ci. no. 7 eter. testa. mi. fi. q̄ p̄ vo bis 7 p̄ mul. effum. in re. p̄c. di. 8. ar. 3. q. 2. a.
An in consecratione vini p̄ueniēt^r dicat p̄ m̄. q̄ p̄o oibus. di. 8. ar. 3. q. 2. b.
An dicat p̄ueniēt^r in remissionem. ibidem. b.
An ponat ibi p̄uenienter calix. ibidem. b.

Tabula

An p̄uenient notet ibi sanguis. i. obliq̄. ibidē. c.
An conuenienter ponat ibi eterni. ibidem. c.
An meli^o dicat m̄ster. si. q̄ charitatis. ibidē. d.
Utrum h̄ trāsubstantiatua p̄ncipaliter respiciat sacerdotē q̄ p̄secratiōis v̄ba. di. 8. ar. 3. q. 3. a.
An h̄ p̄secratiōis cēntia sit itētio sacerdot^r. di. 8. ar. 3. q. 3. e.
Utrum cōsecratiōis forma vna ha^t ar. 3. q. 3. e. beat^r suā opationē sine alia. di. 8. ar. 3. q. 4. a.
An ex vi consecratiōis p̄mo 7 p̄ se sit sub specie panis corpus xpi t̄s̄: 7 sub specie vini sanguis t̄s̄. di. 8. ar. 3. q. 4. d.
An p̄secrari de dicat panis 7 v̄nū per formas positas superius di. 8. in expōsitiōe l̄c. f.
An p̄secrari dicat de corp^m 7 sanguis xpi. ibidē. g.
An p̄secrari dicat de sp̄s panis 7 vini. ibidē. h.
An consecratur vinum si sacerdos diceret. hic est sanguis meus. ibidē. f.

Consecratio epi.

An consecratio epi sit sac̄m. di. 1. ar. 1. q. 3. a.
An consecratio ep̄alis dignitatis sola volūta te 7 v̄bo possit cōferri. di. 25. ar. 1. q. 3. b.
An consecrandi potestas directe respiciat corpus xpi mysticum. di. 13. ar. 2. q. 2. d.
An p̄secrari posse v̄gies sit soli^o epi. di. 25. ar. 1. q. 1. b.
An p̄ consecratione ecclesie liceat accē p̄c̄ p̄curationes. di. 25. ar. 3. q. 2. a. f.

Conseruado.

An p̄suetudo det inrisiditōes. di. 18. ar. 4. q. 1. d.

Constans.

An constans sit medius iter pertinacem 7 icōstantē. di. 29. ar. 1. q. 1. i.

Contententia.

An aliq̄s ad p̄tinetiā nūq̄ itēdens se obligare possit p̄ accēis ad p̄tinetiā obligari p̄ totam vitā alterius p̄sone. di. 25. ar. 3. q. 1.

Contractus.

Utrum in p̄ctū aliquo teneat q̄libet recipiens vltra fortē ad restitutiōem illi^o. di. 15. ar. 5. q. 5. a.
An i p̄ctū mutui licitū sit aliq̄d accipere vltra fortē rōe pene p̄ctōal^o p̄missa a iure. di. 15. ar. 5. q. 1. a.
An p̄ liberalē donationē. ibidē. c. 5. c.
An in ratione interesse. ibidem. d.
An in contractu venditionis licitum sit aliq̄d accipere vltra fortē. ibidem. l.
An p̄ctus q̄nq̄s obliget p̄trahentes ad aliq̄d a quo actualiter dissentit omni cōtrahit. absq̄ h̄ q̄ irritus sit cōtractus. di. 31. ar. 2. q. 2. b.

Contritio.

An p̄ritio sit aliq̄d p̄ satisfactōis. di. 15. a. 5. q. 1. b.
Utrum p̄ritio si dolor voluntarie assūpt^r p̄ p̄ctis cū p̄posito p̄f̄cti 7 satisfaciēdi. di. 17. ar. 1. q. 1. a.
Contritio nomē v̄n̄ di. 17. ar. 1. q. 1. c.

Utrum cōtritio sit p̄ior ordine nature q̄ peccati remissio. di. 17. ar. 1. q. 4. a.
Utrum contritio quātūcūq̄ parua sufficiat p̄ quātūcūq̄ magno peccato. ibidem. q. 5. a.
An ad cōtritiōē verā requirat q̄ t̄m̄ v̄rat dolor q̄tum h̄serat amor. di. 17. ar. 1. q. 5. a.
An ad p̄ritōis verā requirat sc̄ibil̄ dolor. ibidē. b.
Utrum in contritione quātūcūq̄ parua sit maior dolor q̄ maximus dolor p̄o amissione cuiuscūq̄ rei tēmporalis. ibidem. q. 6.
Utrum contritio sit causa efficiens remissiois peccati. di. 17. ar. 1. q. 7. a.
An contritio possit esse causa efficiēs remissionis peccati venialis. di. 17. ar. 1. q. 7. f.
Utrum in contritione possit esse nimis magn^o dolor. di. 17. ar. 1. q. 8. a.
Utrum cōtritiōnis motus idē in numero possit intendi 7 remitti. ibidem. q. 9. e.

Conuersio.

Utrum conuertatur substantia panis 7 vini in corpus 7 sanguinem xpi. di. 11. ar. 1. q. 1. a.
An quādo conuertitur vna substantia in alia illa in q̄ sit cōuersio auget. di. 11. ar. 1. q. 1. a. g.
An quod conuertitur in aliq̄d p̄existēs conuertatur in illud vt p̄existit. ibidem. a. g.
Utrum conuertatur tota substantia panis in totam substantiā corporis xpi. di. 11. ar. 1. q. 2. a.
An puerfat forma substantialis panis in totam substantiā formā corp̄is xpi. di. 11. ar. 1. q. 2. a.
An cōuersio solius materie panis vel soli^o forme in corpus xpi sufficeret ad hoc vt totū corpus xpi esset sub sacramento. ibidem. b.
Utrum in conuersione ista annihilat substantia panis. di. 11. ar. 1. q. 3. a.
Utrum puerfio illa fiat in instanti. ibidē. q. 4. a.
An cōuersio illa fiat in illo instanti in quo ē cōplementū plationis verbor^o. di. 11. ar. 1. q. 4. i.
Utrum conuersio illa sit mutatio: 7 qualis mutatio. di. 11. ar. 1. q. 5. a.
An illud in quod cōuertitur aliq̄d possit dici fieri de eo qd̄ in ip̄m cōuertit. di. 11. ar. 1. q. 5. a.
An conuersio illa sit accidens. ibidem. a. g.
Utrum puerfio vel h̄ mutatio sit mirabilior oib^o alijs mutationibus. di. 11. ar. 1. q. 6. a.
An sit mirabilior q̄ incarnatio filij dei. dist̄n. 11. arti. 1. q. 6. b.
Cui mutationi magis assimilatur inter naturales. ibidem. e.
Utrum conuersio ad deū sit p̄ior ordine nature q̄ auersio a peccato. di. 17. ar. 4. q. 3. a.
Corpus.
An idem corpus possit esse in diuersis locis si mul. di. 10. ar. 2. q. 2. a.

Tabula

An corpus possit corrumpi ex vehementia do-
loris animi. di. 4. ar. 2. q. 8. a.

Corpora mortuorum.

Utrum corpora mortuorum omnia incinera-
buntur. di. 4. ar. 4. q. 2. a.

Utrum in corpora mortuorum pulueribus sit alijs ap-
petitibus ad animae susceptionem. ibid. q. 3. a.

An in corpora mortuorum supernaturalis reformatio erit
naturalis inclinatio ad suas aias. di. 4. ar. 4. q. 3. e.

Corpora gloriosa.

An corpora gloriosa erunt odorifera. di. 4. ar. 4. q. 4. q.

Utrum corpora gloriosa erunt subtiliora
elementis. di. 4. ar. 4. q. 4. a.

An corpora gloriosa ideo erunt subtiliora: quia
erunt penetratiora. di. 4. ar. 4. q. 4. c.

An corpora gloriosa erunt penetratiora propter
tatis puritatem secundum latum et profundum. ibid. c.

An propter corporum raritatem vel propter activae virtutis
magnitudinem. ibidem. d.

An in corporibus gloriosis erit mutua actio et pas-
sio per qualitates activas et passivas. ibid. e.

Utrum corpus gloriosum possit per suam subtilitatem
simul esse in non glorioso loco. di. 4. ar. 4. q. 5. n.

An corpus gloriosum per suam subtilitatem possit
simul esse in diversis locis. di. 4. ar. 4. q. 5. r.

An corpora duo gloriosa possint simul esse. ibid. o.

Utrum corpora gloriosa erunt clara. di. 4. ar. 4. q. 6. a.

Unde corporum gloriosorum claritas causa-
bitur. di. 4. ar. 4. q. 6. b. c.

An corporum gloriosorum claritas educatur de potentia
corporum per virtutem beatitudinis aie. ibidem. e.

An corpus eiusdem gloriosi partes omnes erunt clariorae
coloris quam debet esse ex natura suarum partium. ibid. f.

An corpus gloriosum claritas manifestetur per occultum
tetur secundum imperium voluntatis ipsius beati. ibid. g.

Utrum corpora gloriosa erunt agilia. di. 4. ar. 4. q. 7. a.

An corpora eiusdem gloriosi partes omnes erunt
equaliter agilia. di. 4. ar. 4. q. 7. e.

An corpora gloriosa erunt gravia. ibidem.

Corpus christi.

An corpus christi sit altissimum sacrum. di. 8. ar. 1. q. 1. d.

An corpus christi sit sacramentum et res. ibidem. d.

An corpus mysticum sit res et non sacramentum. ibid. e.

Utrum corpus christi sacramentum fuerit continen-
tialiter presignaturum. di. 8. ar. 1. q. 3. a.

Utrum corpus christi sacramentum fuerit continen-
tialiter institutum. ibidem. q. 4. a.

An convenientius fuerit ipsum institutum ante christi ad-
ventum. di. 8. ar. 1. q. 4. c.

An pueri fuerint ipsi instituti ante christi passionem. ibi-
dem. f.

An corpus christi sacramentum convenienter fuerit de-
finitum post cenam. ibidem. f.

Utrum corpus christi sacramentum a nobis de-
beat confici ante prandium. di. 8. ar. 2. q. 1. a.

Utrum corpus christi sacramentum solum a actu
sumi debeat. ibidem. q. 3. a.

An possit licite sumi post aliquos cibos imminere
mortalis periculo. di. 8. ar. 2. q. 3. b.

Utrum post corpus christi susceptionem licitum sit
statim comedere. di. 8. ar. 2. q. 4. a.

Utrum corpus christi manducetur veraciter in hoc
sacramento. di. 9. ar. 1. q. 1. a.

An corpus christi realiter descendat in stomachum per
secundum spiritum sub quo continetur. di. 9. ar. 1. q. 1. c.

An corpus christi mystice manducetur spiritualiter in sum-
ptione digna huius sacramenti. ibidem. c.

An corpus christi sumens digne habeat duodecim
fructus vitales: et qui sunt illi. ibidem. q. 2. b.

Utrum corpus christi manducet sacramentaliter semper
manducet ipsum spiritualiter. di. 9. ar. 1. q. 3. a.

An corpus christi debeat descendere in ventrem bruti sumen-
tis spiritum sub quo continetur. di. 9. ar. 1. q. 3. a.

An corpus christi sumptum a bruto sumat sacramentaliter. ibid. b.

An corpus christi manducet aliquid spiritualiter: quod tamen
non manducet sacramentaliter. ibid. d.

An corpus christi sit necessarium sumere in casu gra-
vis infirmitatis si possit haberi. ibidem. d.

Utrum corpus christi sumens in peccato mortali ex-
stans peccet mortaliter. di. 9. ar. 2. q. 1. a. d.

An corpus christi sumens nisi in peccato mortali credens tamen
esse in peccato mortali peccet mortaliter. di. 9. ar. 2. q. 1. e.

An corpus christi sumens in peccato veniali
peccet venialiter. ibidem. f.

An a precepto corpus christi sumendi in pascha
excusetur qui est in peccato mortali. ibid. g.

An corpus christi sumens in peccato peccet qui est in
peccato mortali. ibidem. h.

Utrum corpus christi sumens potest tritus: non tamen pressus
peccet mortaliter. di. 9. ar. 2. q. 2. a.

An corpus christi liceat sumere ad vitandum scan-
dalum propter personam. di. 9. ar. 2. q. 2. c.

An ad vitandum scandalum populi. ibid. e.

Utrum corpus christi susceptio teneat habitum abstinen-
tie propter aliquid quod non est peccatum. di. 9. ar. 2. q. 3. a.

An propter peccatum tamen propter virtutem. di. 9. ar. 2. q. 3. b.

An propter nocturnam pollutionem. ibid. b. c.

An propter probabile vomendum periculum. ibidem. c.

An corpus christi sacrum debet abstinere. ibid. d.

An illis qui semper fuerunt furiosi. ibidem. d.

An furiosus qui antequam intraret furiam hoc sacra-
mentum in statu debito petierunt. ibidem. d.

An a corpore christi susceptione excludantur
iniuste excommunicati. ibidem. e.

An suspensi. ibidem. e.

An interdicti. ibidem. e.

An a corpore christi susceptione teneatur abstinere.

Tabula

Utrum mulier tempore menstruationis. ibid. a. e.

An feminis. ibidem. a. f.

Utrum corpus christi dans scienter existenti in pec-
cato mortali peccet. di. 9. ar. 3. q. 1. a.

An corpus christi dans notorio peccatori gravi peccet
quod si peccet in luto. di. 9. ar. 3. q. 1. b.

An corpus christi petenti in publico criminoso occul-
te sit licitum dare hostiam non peccata. ibid. b.

Utrum corpus christi dans hystrionibus et magis peccet.
Utrum corpus christi dari debeat illi. di. 9. ar. 3. q. 2. a.

Utrum corpus christi dari debeat illi. di. 9. ar. 3. q. 2. a.

Utrum corpus christi sit sub specie panis quantum ad
veram et substantiam. di. 10. ar. 1. q. 1. a.

An corpus christi incipiat esse sub specie panis si-
ne sui mutatione. dist. 10. ar. 1. q. 1. f.

Utrum corpus christi sit sub specie panis quantum ad
eius veram substantiam. di. 10. ar. 1. q. 2. a.

An corpus christi fuisse sine aia sub sacro si quis
peccat in triduo mortis eius. di. 10. ar. 1. q. 2. d.

An corpus christi sit sub specie panis mediante
substantia corporis vel e converso. ibid. f.

An corpus christi substantia possit per potentiam di-
vinam ab accidentibus separari. ibid. g.

Utrum corpus christi possit deus facere in illa specie
in loco sub quo continetur in sacro. di. 10. ar. 2. q. 1. a.

An corpus christi sit in loco spiritus in illo. di. 10. ar. 2.

An corpus christi in quantum est sub sacrali specie
sit in aliquo ut in loco per se. ibidem. h.

Utrum corpus christi possit esse in pluribus locis. di. 10.

Utrum corpus christi ut petenti sub specie
sacrali possit moveri. di. 10. ar. 4. q. 1. a.

An corpus christi sub sacramento possit simul mo-
veri sursum et deorsum. di. 10. ar. 4. q. 1. a.

An corpus christi vertatur versus hostiam. ibid. e.

Utrum corpus christi ut contentum sub specie sacrali pos-
sit immediate tangi. di. 10. ar. 4. q. 2. a.

An si corpus christi peccatum in cena reatuatum fuisse
sub sacro versus ad horam quod fuerat pforatum se-
sisset dolor ex illa pforatione carnis. di. 10. ar. 4.

Utrum corpus christi sub specie possit videri
visione intellectuali. di. 10. ar. 5. q. 1. a.

An corpus christi sub specie possit videri per nomen ab
intellectu corpori unito. di. 10. ar. 5. q. 1. d.

An ab intellectu anime separate. ibidem. d.

An ab intellectu angelico. ibidem. d.

An ab intellectu beato. ibidem. e.

Utrum corpus christi sub specie possit videri ab ocu-
lo corporali. dist. 10. ar. 5. q. 2. a.

Utrum corpus christi sit sub qualibet parte hostie
virtute sacramenti. di. 10. ar. 6. q. 1. a.

An corpus christi partes ordi habeant esse sub specie
ordinatum et distinctum. di. 10. ar. 6. q. 1. a. d.

An si corpus christi non esse sub qualibet parte hostie an
fractione possit esse sub qualibet parte eius possit fra-

ctione virtute illius fractionis. ibidem. a.

Utrum corpus christi sit quolibet idiomati ipsius
hostie. dist. 10. ar. 6. q. 2. a.

An corpus christi sit palpabile. di. 10. ar. 6. q. 2. a.

Utrum corpus christi possit confici de alia materia
quam de pane. di. 11. ar. 2. q. 1. a.

An corpus christi possit confici de grano manente
sub forma grani. di. 11. ar. 2. q. 1. a.

Utrum corpus christi possit confici de alio pane quam
de pane facto de farina triticea coagulata per
nalem aquam. di. 11. ar. 2. q. 2. a.

An corpus christi possit confici de granis tritici ad-
mixtis cum alijs granis. di. 11. ar. 2. q. 2. a. d.

Utrum corpus christi possit confici de pane fermentato. di.

Utrum corpus christi susceptio
ne peccata remittant. di. 12. ar. 5. q. 1. a.

Utrum corpus christi susceptio
Utrum corpus christi frequenter sit
susceptio. di. 12. ar. 6. q. 1. a.

An corpus christi plusquam semel in anno sit suscipien-
dum a fidelibus. di. 12. ar. 6. q. 1. a. b. c.

Utrum corpus christi possit confici a quolibet
sacerdote. dist. 13. ar. 1. q. 1. a.

An corpus christi possit confici ab excommu-
nicato. dist. 13. ar. 1. q. 1. f. g.

An corpus christi possit confici a manifesto he-
retico. ibidem. f. g.

An corpus christi possit confici a degradato. ibid. f. g.

Utrum corpus christi possit confici a non sacerdote. di. 13.

Utrum corpus christi possit dispensari
a non sacerdote. ibidem. q. 3. a.

An corpus christi suscipere a publico pecca-
tore sit licitum. ibidem. q. 4. a.

An corpus christi suscipere ab heretico sit licitum. dist.

An a sistematico. ibidem. a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

An ab excommunicato. ibid. a.

An a degradato. ibid. b.

An a simplici suspeso a sacerdotali officio. ibid. b.

Correctio.

Utrum correctio fraterna cadat sub precepto. di. 19.

An a correctione fraterna excusetur
aliquis pro labore vel verecundia vel ne incurrat
incommodum temporale. di. 19. ar. 2. q. 1.

An corrigere teneatur pariter. ibid. a. c.

Utrum illi corrigere teneatur alios peccatores qui sunt
in peccato mortali. di. 19. ar. 2. q. 2. a.

Utrum corrigere teneatur inferiores suos super-
iores. dist. 19. ar. 2. q. 3. a.

An correctio testes si inducat. di. 19. ar. 3. q. 2. a.

An ad correctionem fratris debeat videri peccatum
in modum accusationis sine legitimo accusato-
re. dist. 19. ar. 3. q. 3. f.

Corruptibile et incorruptibile.

Tabula

An corruptibile et incorruptibile differant fm genus. di. 4. ar. 2. q. 5. a.
Costa.
 An costa de q̄ sunt. Eua sc̄a fuerit de f̄itate hu-
 mane n̄c ipsius ad. di. 4. ar. 1. q. 4. c.
Creatio.
 An creatura creandi potuerit comunicari creature. di. 5. ar. 1. q. 4. a.
 An creatio aie sit miraculosa. di. 17. ar. 4. q. 9. d.
Creatura.
 An creature pcedat a deo sicut numerus ab unitate. di. 4. ar. 2. q. 7. a. k.
 An creatura aliq̄ sit ita deo pp̄inā q̄ nō posset aliq̄ sibi pp̄inquoem facere loquendo de propinquitate nature. ibidem. l.
Crimen.
 De crimine quot modis cōuincitur homo. di. 9. ar. 3. q. 3. d.
 An ille q̄ crimem vnū sibi iposuit negat q̄d ille qui iposuit probare non p̄t: et ex hoc incurrit infamiam teneat ad restituendū samā accusatori. di. 15. ar. 5. q. 3. b.
 An crimen cōmunicat incurrat homo quadru pliciter. di. 18. ar. 3. q. 2. c.
 An q̄ ad pmouendū crimē iuuat q̄d aliq̄ inepoa nit p̄cipet cū illo i crimine. di. 21. ar. 5. q. 1. a.
 An de crimine emēdat d̄beat recepti i testē si euz post p̄niam comitē ifamā. di. 25. ar. 6. q. 2. b.
 An de crimine accusati sint repellendi ab accusa-
 tione et restitucione pendēte sua accusatiōe. di. 25. ar. 6. q. 3. a.
 An de crimine condēnati q̄ ab iniqua snia ap-
 pellauerūt sint repellēdi ab accusatiōe et resti-
 ficatione pendente appellatiōe. ibidē. c.
 An criminosus possit pbare se sufficēter emen-
 datū de crimine p̄r sacerdotē suū. ibidē. p.
Damnati.
 An dānati erūt p̄fēs q̄ saluati. di. 4. ar. 2. q. 2. a
 An dānatorum corpora nāliter corrupent p̄r agens intrinsecum. di. 4. ar. 2. q. 8. a.
 An dānati cruciabunt p̄petuo a trib' alijs clementis ab igne. ibidem. q. 10. a.
 An dānati cruciabunt ab influentia corporū celestium. di. 4. ar. 2. q. 10. c.
 An dānati odiant deū sub rōne q̄ sūme bon' est. di. 4. ar. 1. q. 2. q̄d habet. di. 50. ar. 4. q. 1. f.
 An dānati vrantur sententia quā acq̄sise runt in hoc mundo. di. 50. ar. 3. q. 1. a.
 An in dānatis sit aliq̄ d̄lectatio ex v̄sū sc̄ie quā acq̄serunt in hoc mundo. di. 50. ar. 3. q. 1. a. d.
 An dānati aliquādo cogitent de deo. ibidē. b.
 An dānati cognoscāt ea q̄ sunt circa nos. di. 50. ar. 3. q. 2. a.

An dānati videāt gloriā beator. ibidē. q. 3. a.
 An dānati appetūt bitudines nāli appetitū. An dānati vellent omnes. di. 50. ar. 4. q. 1. a. alios esse dānatos. di. 50. ar. 4. q. 1. b. f.
 An dānati q̄ sciunt nō oēs homines fore dam-
 nandos plus vellent illos ad quos nāliter affi-
 ciunt damnatiōe euadere. ibidem. g.
 An dānati d̄beat velle nō eē. di. 50. ar. 4. q. 2. s
 An dānati d̄beat velle nō esse habēdo aspe-
 ctum ad culpam. di. 50. ar. 4. q. 2. b.
 An dānati vellent nō esse. di. 50. ar. 4. q. 3. a.
 An in dānatis malus act' voluntatis sit supplē-
 cium mali meriti. di. 50. in expōne lre. f. g.
Dauid.
 An dauid p virtutē nāle citbarizando rep̄me-
 ret sp̄m maluz a veritate saul. di. 6. ar. 6. q. 1. c.
Debitor.
 An debitor teneatur offerre debita creditor si non petat. di. 32. ar. 1. q. 2. a.
Defuncti.
 An defuncti possint nocere mala opera viuor-
 rum. di. 45. ar. 2. q. 1. a.
Denunciatio.
 An denūciatiōe publicaz debeat p̄cedere monitio secreta. di. 19. ar. 3. q. 1. a.
 An denūciari d̄beat publice ille q̄ tā p secretaz
 monitiōe correctus est. di. 19. ar. 3. q. 1. f.
 An denūciatiōe publicā debeat p̄cedere testi-
 ficutum in ductio. di. 19. ar. 3. q. 2. a.
 An a denūciatione repellatur ille qui nō p̄mo-
 nuit fratrem. di. 19. ar. 3. q. 2. d.
 An ad d̄nūciādū admittat aliq̄ aliq̄ q̄ nō ad
 mitteret ad accusandū. di. 19. ar. 4. q. 3. g.
Densitas.
 An dēnsitas maior causetur a maiori duritie. di.
 49. ar. 4. questione. 6. f.
Desperatio.
 An desperandum sit de aliquo in hac vita. di. 14.
 ar. 9. q. 2. d. e.
Deus.
 An de' p̄ rōne itelligēdi p̄us itē d̄ acceptiōes
 alicui' v̄tutis q̄ habit'. di. 14. ar. 5. q. 2. a. c.
 An deus sit debitor alicui. di. 17. ar. 1. q. 3. g. k.
 idēz habetur. 6. ar. 1. q. 1. g. k.
 An circa ea q̄ deus itituit imēdiate possit fieri
 mutatio p hoies. di. 26. ar. 1. q. 3. a. f.
 An de' possit reducere aliq̄ sub az eadē i nu-
 mero si totalr auantiparet. di. 41. ar. 1. q. 2. k.
 An in deo sit iustitia. di. 46. ar. 1. q. 1. a.
 An de' possit p̄mittere opa iustitiae. ibidē.
 An deus possit dānare illos qui salua-
 ti sunt. di. 46. ar. 1. q. 2. a. d.

Tabula

An de' possit p̄mittere cursū iustitiae. ibid. b. f.
 An deus possit aliquem temporaliter punire
 nō p̄pter eius peccatum. di. 46. ar. 1. q. 3. a.
 An de' iustius agat cū vno q̄ cū alio. ibidē. b.
 An deus misericordius agat cum vno q̄ 4. a.
 q̄ cum alio. di. 46. ar. 1. q. 4. a.
 An deo sit misericordia. di. 46. ar. 2. q. 1. a.
 An deo quomodo differit bonitas et misericor-
 dia. di. 46. ar. 2. q. 1. c. d.
 An in deo p̄us sit fm rōnem itelligēdi mise-
 ricordia q̄ iustitia. di. 46. ar. 2. q. 2. a.
 An in deo sit eadē rō iustitiae et v̄tutis. di. 46. ar.
 2. q. 2. a.
 An in deo qualibz opatione sit misē-
 ricordia et iustitia. di. 46. ar. 2. q. 3. a.
 An in deo electiōe et reprobatiōe ab eterno fue-
 rit m̄ia et iustitia. di. 46. ar. 2. q. 3. a. d.
 An deus sub rōne qua summū bonū tantum sit
 vltimus finis. di. 49. ar. 1. q. 6. c. r.
 An deus sit vltimus finis p̄ncipalibus sub rōne
 qua summū bonū q̄ sub rōne qua summū ve-
 rum. di. 49. ar. 1. q. 7. a. g.
 An in deo sit itellus p̄cti'. di. 49. ar. 1. q. 8. a.
 An de' iō volunt creare mūdū q̄ itellet' su' d̄
 ctabat bonū mūdū creati v̄l ecōcūso. ibi. g. h.
 An de' de potētia absoluta possit facere hoīem
 beatū nō gaudētē de ipso. di. 49. ar. 3. q. 6. d.
Diabolus.
 An si diabolus transfigurās se in angeluz lucis
 credatur angelus bonus sit error periculosus
 di. 30. in expositione littere. d.
Diffinitio.
 An diffō pueniat p̄ncipali' sub e q̄ accūt. di. 1.
 An diffinitio minus cōueniat enti. ar. 1. q. 2. c.
 per accidens q̄ accidenti. ibidem. c.
 An diffinitio minus iproprie cōueniat enti p̄ ac-
 cidens cōstituto ex aliq̄bus nō vnitis nisi iten-
 tione vnā ad aliud applicante. ibidem. d.
 An diffinitioes quas ponit Augustin' de sa-
 cramento sint cōuenientes. di. 1. ar. 1. q. 3. a.
 An in diffinitioe illa sacramentū est inuisibile
 gratie et cōuenientius ponatur visibile q̄ sen-
 sibile. di. 1. ar. 1. q. 3. b.
 An diffō illa quā ponit vgo p̄mo lib. de sacris
 p̄te. q. 2. sit cōueniens. di. 1. ar. 1. q. 4. a.
 An in diffinitioe baptismi sint cōuenien-
 tes. di. 3. ar. 1. q. 3. a.
Dilectio.
 An diligere possimus aliq̄d perfectius q̄ co-
 gnoscere. di. 49. ar. 2. q. 6. q.
Diluvium.
 An diluuij tempore fuerit tanta altitudo mon-
 tium sicut modo est. di. 47. ar. 2. q. 1. b.
 An diluuij aque occupauerūt totā istā capaci-

tatem aeris vbi aues volant. ibi. k.
Dimensio.
 An dimensio distinctio possit esse per vir-
 tutem creatam absq̄ distinctione situum. di. 49.
 ar. 4. q. 5. m.
Dispensatio.
 An dispensetur cū illo qui bis eundem ordinē
 cepit. di. 25. in expositione littere. a.
 An dispensetur cum illo qui bis sc̄iēter recepit
 baptismum. ibidem. a.
 An dispensetur cū illo qui fecit se ordinari ad
 p̄uertendū fidei statum. ibidem. a.
 An dispensetur cū symoniacō quādo symonia
 est ex parte ordinantis et ordinati. ibidē. a.
 An dispensatio sit idem q̄ iuris declaratio. di.
 38. ar. 9. q. 1. c.
 An dispensetur rōnabiliter p̄pter reformatio-
 nem pacis inter regna. ibidem. f.
 An dispensari debeat in voto p̄pter probabile
 transgressionem illius. ibidem. f.
 An dispensatio facta in voto valeat facta sine ra-
 tionabili causa. ibidem. g.
Diuortium.
 An ad diuortij coniugij possit p̄cedi propter
 peccatuz cōtra naturā. di. 35. ar. 1. q. 1. a. c.
 An post diuortij possit nubere cōiux in-
 nocens alteri. di. 35. ar. 3. q. 1. a.
 An post diuortij possint coniuges recō-
 ciliari. ibidē. q. 2. a.
 An post diuortij possit infra biennium con-
 iux innocens reuocare ad se coniugem alte-
 rum inuictum. di. 35. ar. 3. q. 2. b.
 An post diuortij statim possit cōiux innocēs
 religionē itare etiā si alius noluerit. ibidē. b.
Docere.
 An docere pro pecunia sit symoniacum. di. 35.
 ar. 3. q. 2. b. e.
 An pro licentia docēdi habēda accipere vel da-
 re pecuniam sit symoniacū. ibidē. c. 1.
 An docere sit licitū mulieri. di. 25. ar. 4. q. 1. d.
Donatio.
 An donatio possit p̄fici sine consensu donato-
 ris et donatarij. di. 27. ar. 1. q. 3. d.
 An si donatarius sc̄iēt consensus donatoris nō
 per aliq̄d sensibile signū alicui homini factū
 sed per reuelationē maligni sp̄us qui hoc sc̄-
 ret per aliq̄d sensibile signum a donatore sc̄i
 esset perfecta donatio. ibidem.
 An donatio valeat si aliquis det alicui q̄d aliq̄
 p̄miserat. di. 27. ar. 3. q. 4. b.
 An q̄ donare vel p̄cedere p̄t aliquā rē simplr
 possit donare ad tps. di. 28. ar. 2. q. 1. a.

Tabula

An iter donacione facta sub additioe r donatio-
nem facta sub mo sit dñia. di. 38. ar. 5. q. 3. g.

Dos.

Utr dos sit tēto ab alijs distincta. dist. 49. ar. 3.
An dotes sint proprie loquendo visio. q. 7. a.
r fruitio. di. 49. ar. 3. q. 7. d.

An vna de dotib' aie sit pfecta securitas. ibid. e.
An dos aliqua sit correspondens spci. ibid. f.
An dos aliqua sit in anima que respōdeat mo-
tue potentie anime. ibidem. f.

Utr dotes sint i oib' bñs. di. 49. ar. 3. q. 8. a.
An dotes sint in angelis. di. 49. ar. 3. q. 8. b. c.
An dotes sint in christo. ibidem. a. c. e.

An dotes hēant aie scēe i pñti vita. ibid. a. g.
Utr dotes erūt i cōpib' bñoz. di. 49. ar. 4. q. 1. a.
An dotes sint tñ qtuoz r h' sint. dist. 49. ar. 4.

An dotes erūt a do p creationē. ibid. f. q. i. c.
An istaruz dotiuz origo erit ex redundātia bea-
titudinis anime in corpus. ibidem. f. g.

Ad in dotatioe corpis pphēdat dotatio sensuū
An per dotes illas erit perfectio. ibid. l. m.
vniū corporis ad aiam. ibidem. l. m.

An dotes ipassibilitatis erit equalis in cor-
poribus oimū beatorū. di. 49. ar. 4. q. 2. a.
An dos iportet aliqd possitū. dist. 49. ar. 4. q. 2.

An dos subtilitatis erit eq̄r i oib' pñtib' r. c. d.
eiūsdē corporis. di. 49. ar. 4. q. 4. e.
An p dotē subtilitatis remouebit a corpe gñoso
necitas exūdi i loco fibi eq̄l. di. 49. ar. 4. q. 5.

Ebrictas.

An ebrictas excuset pñti. di. 15. ar. 3. q. 7. b. g.
An ebr' occidit do hoies efficiat irreglaris. ibi.
An ebrictas committat nouā culpam. ibidem. g.

An ebrictatis culpā aggrauent ille deordina-
tiones quas facit ebrus. ibidem. h.

Ecclesia.

An ecclesia consecrerit aliquo tēpore de fermen-
tato r quare. di. 21. ar. 2. q. 3. c. i.
Utruz ecclesie immunitate violans sit excōica-
tus ipso iure. di. 18. ar. 12. q. 2. a.

An ecclesiam violare r immunitatem ecclesie
sit idem. dist. 18. ar. 12. q. 2. b.
An ecclesia defendat publicum latronem con-
fugientem ad cam. ibidem. c.

An ecclesia defendat nocturnum populatores
agrozum. ibidem. c.

An ad ecclesiā fugiens seruus debeat dño resti
An ecclesia defendat illuz qui tuū. ibid. c. d.
hominē in ipsa occidit. ibidem. d.

An ecclesia defendat iudeū ad ipas fugiētē. ibi. d.
An ecclesia defendat excōicatus maiorū excōi-
catione ad ipam fugiētē. ibidem. e.
An ecclesia uon consecrata defendat confugie

tem ad ipsam. ibidem. e.
An ecclesia interdicta. ibidem. e.
An ab ecclesia debeat defendi ille q̄ cōfugiēs ad
ipās adheret sacerdoti cōp' xpi portati. ibid. f.

An qui de ecclesia extrahunt malefactores sint
excōmunicati. ibidem. f.

An ecclesia debeat psumere aliquē peccare i aliq̄
facto nisi p pbatioēs legitimas vel psumptio-
nes h' cōstituerit ecclesie. di. 29. ar. 1. q. 1. e.

An ecclesia habeat gladium spūalem r corpo-
ralem. di. 37. in expositione littere.

Eclipsis.

An eclipsis solis q̄ fuit impassione xpi fuerit p
solam interpositionem lune r aspectum intue-
tium. di. 44. ar. 2. q. 7. i.

Elemosyna.

An elemosynam dare sit actus alicuius vir-
tutis. dist. 15. ar. 2. q. 1. a.
Utr elemosyna dare cadat sub pcepto. ibid. q. 2. a.

Elemosyna de quo dicitur fieri. di. 15. ar. 2. q. 2. e. f.
Utr elemosyna dare sit magis satisfactoriū iter
partes satisfactoriū. di. 15. ar. 2. q. 3. a.

An elemosyna debito mō scā cōtineat aliq̄ mō
virtutē ofonis r teimū. di. 15. ar. 2. q. 3. d.
Utrum elemosyne corporales pferende sint sp̄t
ritualibus. di. 15. ar. 2. q. 4. a.

Utrū elemosyna de quolibz bono. ibid. q. 5. a.
An elemosyna sit facticia de bono aie. di. 15. ar.
An de bono corporis. ibid. c. 2. q. 5. a.

An de meretricio. ibidem. b.
An de vsura. ibidem. c.
An de furto. ibidem. c.

An de rapina. ibidem. c.
An de bono acquisto per symoniā. ibid. d.
An de necarijs ad sustentationē nāe. ibid. d.

Utrum elemosynam facere sit licitum cuilibz.
dist. 15. ar. 2. q. 6. a.
An elemosynam facere sit licituz monacho. di.
15. ar. 2. q. 6. b. c.

An elemosynam facere sit licitum vxori sine li-
centia mariti. ibidem. b. c.
An filio familias. ibidem. b. d.

An seruo. ibidem. b. d.
Utruz elemosyna facere possit aliquis sibi ipsi.
dist. 15. ar. 2. q. 7. a.

Utr elemosyna sit dāda malis. ibid. q. 8. a.
An per elemosynā vere possit dici peccata redi-
mi. di. 25. ar. 3. q. 1. c. k. l.

An si elemosynam mittat aliq̄s pauperi minus
tur meritum mittentis si nunciatus nō dederit
eam. di. 45. ar. 5. q. 4. a. e.

Electio.

An pro electiois negocij pcuratioe licitum sit

Tabula

accipere expensas. di. 25. ar. 3. q. 1. b. i.
An electio i cōm liceat dare pecuniā aduersario
suo vt ab impedimento sue electiois dñstat. ibi. b. k.

Electozum numerus.

An electozum numerus sit notus angelis bo-
nis sub certitudine. di. 43. ar. 6. q. 3. c.
An electoz nūerus ipletur si oēs illi q̄ mō sunt
viuentes saluarent. di. 49. in expōne lfe. b.

Episcopus.

An ep̄s possit absoluti in foro exteriori a suo ca-
pellano ex cōmissioe ipsi. di. 18. ar. 5. q. 1. a. d.
An ep̄s ex suā dioecelis possit absoluer ab excōi-
catioe in foro p̄tēioso. di. 18. ar. 9. q. 3. f.

An possit pmittere alicui i sua dioecesi vt absol-
uer ep̄s ex suā dioecelis possit absoluer vt absol-
uer subditū suū in foro p̄tēioso. ibidem. f.

An episcopus degradatus sit episcopus. di. 7.
ar. 2. q. 2. b. 7. di. 25. ar. 1. q. 3. a.

Utrum episcopozum omnium aliquis sit in ec-
clesia superiori. di. 24. ar. 5. q. 3. a.

An ep̄s p renūciatioe possit se puare oib' q̄b'
posset se puare p degradatores. di. 25. ar. 1. q. 3. g.

An ep̄i cū capellanis r canonicis possint pde-
re ius i episcopatus r suis. di. 38. ar. 9. q. 2. e.

Episcopatus.

Utrū episcopatus sit ordo. di. 24. ar. 5. q. 2. a.
An ep̄at' possit recipi nisi p̄bitcratū. di. 24. ar.
An ep̄atus iprimat caracterē. ibid. c. 5. q. 2. b.

Essentia.

An nomē q̄s iponit ad significādū eēntiā ipo-
natur aliq̄ ab accidēte ei. di. 27. ar. 1. q. 1. b. c.

Esse.

An eēi p̄a sit meli' q̄ nihil eē. d. 50. ar. 4. q. 3. c.
An nō eē sequat' velle nō eē in hēte. ibid. g.
An eē sit rō appetēdi q̄qd appetit. ibid. h.

Excōmunicatio.

Utr excōicari debeat aliq̄s. di. 18. ar. 3. q. 1. a.
Utrum excōmunicari debeat aliquis p̄o so-
lo peccato mortali. ibidem. q. 2. a.

Utrum excōicari possit iuste dominus p pecca-
to subditozum suoz. di. 18. ar. 3. q. 4. a.
An excōmunicatio directius sit pena anime q̄
corporis. di. 18. ar. 3. q. 4. c.

Utruz excōmunicatus iniuste debeat reputari
excōmunicatus. di. 18. ar. 3. q. 5. a.

Utrum excōicatus vel suspēsus possit aliquem
excōicare. di. 18. ar. 4. q. 2. a.
Utr excōicare possit non sacerdos. ibid. q. 3. a.

An excōicare possit electus in abbate r p̄rma-
tus nōdū sacerdos. di. 18. ar. 4. q. 3. b.

An excōmunicare possint layci ex supioris con-
cessione. di. 18. ar. 4. q. 4. c.

Utrum excōmunicari possit superior ab infe-
riori. di. 18. ar. 5. q. 1. a.

Utrum excōmunicatus possit iterum excōm-
unicari. ibidem. q. 2. a.

Utrum excōicari possit cōitas. ibid. q. 3. a.

Utrum excōmunicari possit mortuus. di. 18.
arti. 5. q. 4. a.

An excōmunicatio lata in mortuum noceat
ei. dist. 18. ar. 5. q. 4. b. c.

An excōicationē incurrat homo mortuus qui
ante mortes suā mandauit occidi clericū: nec
mandatum eius ductū est ad executionē ante
mortem eius sed post. ibidem. a. b.

Utruz excōicari possit ab ordinario ille qui ha-
bet p̄uilegium q̄b' ab eo non possit excōm-
unicari. di. 18. ar. 5. q. 5. a.

Utrum excōmunicatus sit participans cuz ex-
cōmunicato. di. 18. ar. 6. q. 1. a.

Inter excōmunicationem maiorem r minores
que est differentia. di. 18. ar. 6. q. 1. a.

Qui sunt illi qui excōicationez non incurrun-
t participando cum excōmunicato. ibid. b.

Utruz cuz excōicatio participare semper sit pec-
catum mortale. di. 18. ar. 6. q. 2. a.

An excōmunicandi sint maiori excōmuni-
catione participantes cum excōmunicato.
dist. 18. ar. 6. q. 2. a.

An excōmunicatus sit maiori excōmuni-
catis a papa. ibidem. d.

Utrum aliquis solus sciens excōicatus aliquē
teneatur ip̄ni vitare. di. 18. ar. 6. q. 5. a.

Utrum excōicatus sint p̄uati omnibus actibus
legitimis. di. 18. ar. 7. q. 1. a.

An excōicatus minorū excōmunicatioe sint irre-
gulares si celebrent. di. 18. ar. 7. q. 1. d.

An excōmunicati minorū excōmunicatione
possint eligere r eligi. ibidem. d.

An admittantur ad denunciandum excōmuni-
catus quem vitauerunt. ibidem. e.

An excōmunicati maiorū excōmunicatioe pos-
sint esse iudices. ibidem. f.

An possint accusare. ibidem. f.

An possint denunciare. ibidem. f.

An possint eis p̄ferre ecclesiastica bñficia. ibid. f.

An eis collata possint retinere. ibidem. f.

An possint aliquē in iudiciū cōuenire. ibid. f.

An possint se in iudicio defendere. ibidem. g.

An si ab excōmunicato latēter cōfertur aliqua
p̄bendā collatio illa valeret postq̄ eius ex-
cōmunicatio detecta esset. ibidem. h.

An si aliquis excōmunicatus maiorū excōmuni-
catis

Tabula

nicatione interesset alicui electioni et non credens se excommunicatum: nec etiam sciretur ab alijs debeat electio irritari eius excommunicatione detecta. *ibidem. i.*

An si vxor sua fuerit necessaria electioni ad sufficientem numerum vocu. debeat post detectionem excommunicationis electus sufficientem numerum vocum habuisse reputari. *ibidem. l.*

Utrum excommunicatus possint orationes ecclesie. *di. 18. ar. 7. q. 2. a.*

An excommunicatione increta qui patietur scilicet iniustitiam. *di. 18. ar. 7. q. 2. a.*

An super excommunicatum possit diabolus ceteris paribus super non excommunicatum. *ibidem. e.*

An pro excommunicato licitum sit orare persone singulari. *ibidem. e.*

An excommunicato licitum sit dare elemosinam corporalem. *ibidem. e.*

Utrum oēs qui excommunicati moriuntur sua di sint ecclesiastica sepultura. *di. 18. ar. 7. q. 3. a.*

An excommunicatione minores incident qui interfuit sepulture excommunicati. *di. 18. ar. 7. q. 3. a.*

An si excommunicati sepulti fuerint in cimiterio debeant inde cici. *ibidem. a.*

An excommunicatus possit post mortem absolui ab excommunicatione. *ibidem. b.*

An illis qui in excommunicatione minori moriuntur negida sit ecclesiastica sepultura. *ibidem. b.*

Utrum excommunicatis minori excommunicatione tantum possint conferri ecclesiastica beneficia de iure. *di. 18. ar. 7. q. 4. a.*

An excommunicato minor infligat alteri ab homine. *di. 18. ar. 7. q. 4. b.*

An excommunicato minori excommunicatione electio sit irrita ipso iure vel irritanda. *ibidem. c. d.*

An ille qui excommunicato minori excommunicatione conferret scienter ecclesiasticum beneficium sit privatus ipso iure hac vice illius beneficii collatione. *ibidem. e.*

Utrum excommunicans iniuste teneat excommunicato ad interesse. *di. 18. ar. 8. q. 1. a.*

Utrum excommunicans aliquē iniuste scienter incurrat aliquā suspensionem. *ibidem. q. 2. a.*

Utrum epi excommunicatus vel suspensus non in scripto incurrat aliquā suspensionem. *ibidem. q. 3. a.*

An inferiores iudices eā incurrat. *di. 18. ar. 8. q. 3. a.*

Utrum excommunicantes iniuste sint digni pena eterna. *di. 18. ar. 8. q. 4. a.*

Utrum excommunicans pauperē iniuste sit dignus maiori pena quam iniuste excommunicatus diuites. *ibidem. q. 5. a.*

An si excommunicatus accedat ad superiorē excommunicatoris pro absolutione habenda debeat absolui. *di. 18. ar. 9. q. 1. a. b.*

Excommunicationis casus quot sunt et qui sit a iure quibus

absolutōes dñs papa sibi retinuit. *ibidem. b. c.*

Utrum excommunicatus fauens picipit in crimine pro quo est excommunicatus. *di. 18. ar. 9. q. 2. a.*

An excommunicatus fauens in crimine pro accedens incurrat eandem excommunicationem. *di. 18. ar. 9. q. 2. b.*

An excommunicatus minor excommunicatione possit absolui a peccatis illa excommunicatione manente. *di. 18. ar. 9. q. 4. c.*

Utrum ille qui excommunicatus incurrit in vno episcopo patu postea possit absolui ab alio in cuius dioecesi moratur. *di. 18. ar. 9. q. 5. a.*

Utrum excommunicatus possit absolui iniustus. Utrum excommunicatus possit absolui. *di. 18. ar. 10. q. 1. a.*

An absolui per litteras absens. *ibidem. q. 2. a.*

An qui excommunicatus absoluit per litteras absens sit absoluitus ex tunc per littera facta est et suo nuncio data. *dist. 18. ar. 10. q. 2. b.*

An cū excommunicatus absoluit a canone iniungendus sit ei sub debito precepto iuramenti quod contra illum canonē de cetero non veniet. *ibidem. d.*

Utrum excommunicatus pluribus de causis absoluitur simpliciter si non oēs causas excommunicationis sue exprimat. *di. 18. ar. 10. q. 3. a.*

Utrum excommunicatus cui excommunicator dicit renouco excommunicationem quam in te tunc et non dicit absolui seu absoluitur et sit absoluitus. *ibidem. q. 5. a.*

Utrum excommunicatus pncipit maior excommunicatione publice teneat nulliter obedire. *di. 18. ar. 11. q. 1. a.*

An eis teneant solvere censuras annui. *di. 18. ar. 11. d.*

An excommunicatio ante sententiam absolui sit simpliciter et absolute eos a iuramento fidelitatis quo erant obligati. *ibidem. e.*

An absolui per sententiam ab illa obligatione teneant reuerti ipso iure ad eorum obedientiam post eorum absolutionem ab excommunicatione. *ibidem. f.*

Excommunicatio maior in quibus casibus incurritur ipso iure. *di. 18. ar. 11. q. 5. a.*

Excommunicationis suam in quibus casibus non incurrit illi qui iniungunt manum violētias in clericis vel quibus personam religiosam approbate religio. *di. 18. ar. 11. q. 5. b. c. d. e. f.*

An excommunicatus maior incurrat. *di. 18. ar. 12. q. 1. c.*

An excommunicatus incurrat ipso iure deorsum mori. Utrum excommunicatus sit ipso iure male benedictus. *ibidem. d.*

Utrum violas inunitate ecclesie. *di. 18. ar. 12. q. 2. a.*

Utrum excommunicatus sit ipso iure ipetras lras omni pape tacita veritate vel suggesta falsitate. *ibidem. q. 3. a.*

An excommunicatus sit qui litteris apostolicis vixit sub alio nomine et ratis. *di. 18. ar. 12. q. 3. d.*

Utrum excommunicatus sit ipso iure iniuens litteras omni pape cuius efficaciam expirauit et ludo non intentione vtendi aliquā litterā in ea male formatam reformat vel punctū facit vel

Tabula

per quodcumque alium modum aliquid in ea mutatur. *dist. 18. ar. 12. q. 4. a.*

Utrum excommunicatus sit ille qui de nouo veniens ad studium portat arma nisi sciat suam portantes arma per episcopum loci latam. *ibidem. q. 5. a.*

An excommunicatus sit vtens ignoranter falsificatis litteris. *di. 18. ar. 12. q. 5. a.*

Utrum secularis qui pcessit clericum et excommunicatus intrat religionem possit absolui a prelato illius religionis. *di. 18. ar. 13. casu primo. a.*

An pdictus excommunicatus qui religionem excommunicatus intravit possit absolui dum adhuc est nouitus a prelato illius religionis. *di. 18. ar. 13. casu secundo. c.*

An pro excommunicato danda alicui vel ab eo remouenda licita sit dare pecunia. *di. 15. ar. 3. q. 1. k.*

Executor.
Inter executores et procuratorem que differētia est. *dist. 45. ar. 5. q. 1. c.*

Exorcismus.
Utrum per exorcismus expellatur potestas diaboli a baptizato. *di. 6. ar. 6. q. 1. a.*

An qui per exorcismum expellat potestatem diaboli sit per virtutem naturalem vel supernalem. *di. 6. ar. 6. q. 1. b. p.*

Utrum qui exorcizat baptizandum illa que ibi sunt significet aliquid et quid et que sit forma exorcismi. *di. 6. ar. 6. q. 2. a.*

Extensio.
An extensio corporis quod est substantia fiat per aliquod accidens natura posterius. *co. di. 10. ar. 7. q. 2. a. c.*

Semina.
An femineus sexus generet preter intentiones nature. *dist. 44. ar. 1. q. 10. a. d.*

Filius.
Utrum filij illegitimi sint illi qui nati sunt de matrimonio contracto inter affines et consanguineos. *di. 41. ar. 2. q. 3. a.*

Qui sunt filij legitimi et nales: qui sit filij legitimi et non nales: qui sunt nales et non legitimi: qui sit nec legitimi nec nales. *di. 41. ar. 2. q. 3. a. b. c.*

Filij illegitimi quibus modis legitimantur secundum iura canonica et quibus secundum iura civilia. *ibidem. c. f.*

Fideiussores.
An fideiussores possint recipere a creditore capitale et vtantur quibus pro eo soluit. *di. 15. ar. 5. q. 5. d.*

Flagella.
Utrum flagella que deus mittit vel pmittit super penitentes sint pro eis satisfactoria. *di. 15. ar. 1. q. 4. a.*

An flagella temporalia sint detestanda. *di. 15. ar. 1. q. 4. a.*

Forma.
An forma possit esse subiectum alicuius accidentis. *dist. 12. ar. 2. q. 1. b.*

An illud quod ad formam disponit primo in se inuenitur illa forma. *di. 14. ar. 5. q. 1. i.*

An formatio virtutis peccat ordine nature remissionem peccati. *di. 17. ar. 1. q. 4. a.*

An formatio actus penitendi fit realiter differens ab infusione gratie. *ibidem. d.*

An formatio subiecti et formatio actus realiter differant. *ibidem. e.*

An ad forme cuiuslibet susceptionem sufficiat quod in materia non sit dispositio repugnans. *di. 25. ar. 4. q. 2. d. e.*

An forma naturalis corruptibilis annipiletur. *dist. 43. ar. 1. q. 2. b.*

An forma artificialis eadem in numero possit reduci per arte post corruptionem. *di. 43. ar. 1. q. 2. c.*

An forma naturalis eadem in numero possit reduci per naturam post corruptionem. *di. 43. ar. 3. q. 1. g.*

An forma intendat aliter quam per minorē mixtionem sui cum contrario. *di. 49. ar. 4. q. 2. e.*

Fornicatio.
An fornicatio sit grauius peccatum in viro quam in muliere. *dist. 35. ar. 1. q. 4. d. e.*

Fortitudo.
An fortitudo sit spiritualis edificij fundamentum. *dist. 14. ar. 10. q. 4.*

Frigiditas viri.
Utrum frigiditas ex parte viri impediatur matrimonio. *di. 34. ar. 2. q. 1. a.*

An frigiditas superueniens viro ante consumptionem impediatur matrimonio. *di. 34. ar. 2. q. 1. c.*

An frigiditas possit pbari: et per que modum. *ibidem. d.*

An si mulier frigiditatem viri allegans prouocet ad separationem credendum sit ei an viro contrarium asserenti. *ibidem. e.*

An si vir frigiditatem suam allegans prouocet ad separationem credendum sit si mulier pdicat. *ibidem. e.*

An si propter frigiditatem viri fiat separatio danda sit mulieri licentia contrahendi. *ibidem. f.*

An frigidus prohibendum sit nec contrahat. *ibidem. f.*

An si frigidus separatus ab vxore propter frigiditatem pterit cum alia: et eaz cognoscat debeat compelli redire ad primam. *ibidem. f.*

An frigidus facti propter naturam sententem possit contrahere matrimonium. *ibidem. g.*

An propter frigiditatem mulier sit cepta ad contrahendum. *distinctione. 34. ar. 2. q. scda. e.*

Fructio.
An fructio obiectum immediatum sit visio dei. *dist. 49. ar. 1. q. sexta. q.*

Utrum in fructioe beata intellectus sit tantum passiuus. *dist. 49. ar. 3. q. prima. a.*

An ad fruendum deo fructioe patrie determinet se anima. *dist. 49. ar. 3. q. quarta. f.*

Utrum fructio et gaudium sit idem realiter in volu.

Tabula

tate beata. dist. 49. ar. 3. q. 5. a.

Gaudium.

An gaudium sit ides realiter qd dilectio boni presentis. di. 49. ar. 3. q. 5. d.

An gaudium summum summe desideret ab omnibus. dist. 49. ar. 3. q. 6. a.

An gaudium vel blectatio sit p se boni. ibid. b. Generatio.

An gnationes due in eadē spē magis appropriat qd gnatio et resurrectio. di. 43. ar. 1. q. 3.

An qd gnant per ppagationē possint fieri p naturam nō ex semine. di. 43. ar. 3. q. 1. f.

An semē ex qd gnant ea qd ppagationē gnant possit causari p virtutē corporū celestium. ibid. b.

Gratia.

Utrum gratia virtutum et sacramentorum sit eadem gratia. di. 1. ar. 4. q. 4. a.

An gra virtutū et sacrorū dicit vni pctō in nūcro sub cadē rōe aut sub diuersis. di. 1. ar. 4. q. 4. e

An gratia ita se habeat ad virtutes sicut lux ad colores. di. 1. ar. 5. q. 1. b.

An gratia principalis et plus remuneretur qd eius actus. di. 1. ar. 6. q. 2. a.

An ad gratie susceptionē requiratur maior dispositio qd ad sapientiam. di. 17. ar. 4. q. 1. d.

Utrum gratie infusio sit prior ordine nature qd culpe remissio. di. 17. ar. 4. q. 4. a.

An gratie infusio sit idem realiter qd culpe remissio. di. 17. ar. 4. q. 4. k.

An per gratiam plus sit finis rōne itelligēdi aia nō displicens vco qd placens. ibidem. k.

An gratia recipiat magis et minus. dist. 17. ar. 4. q. 6. a. b.

An gra p qua remittit peccatū sit necēria ad cōseruationē remissionis illi. di. 22. ar. 1. q. 2. e.

Greeci.

An greci vere cōficiant. di. xi. ar. 2. q. 3. a. e.

Hereticus.

Utrum hereticus debeat dici qdlibet infidelis. di. 13.

Utrum hereticus debeat dici qdlibet infidelis. di. 13. ar. 5. q. 1. a.

An hereticus sit spēs infidelitatis. di. 13. ar. 5. q. 3. c.

Utrum hereticus sit tolerandus. di. 13. ar. 5. q. 4. a.

An hereticus sint ad misericordiam recipiendi. dist. 12. ar. 5. q. 4. a.

Homo.

An homō sit licitū facere aliqd quo sciat se huari vtu rationis ad tepus. di. 26. ar. 2. q. 1. a. d.

An homo ita patiat iacturā per actū nutritiue sicut per actū generatiue. di. 31. ar. 1. q. 1. a. d.

An homines pati iacturā qdntū ad vltimū rōnis et ipe-

diri in vtu rationis sit idem. ibidem. d.

An homine vno quare deo voluit oēs homines descendere. di. 40. in expositione littere.

Utrum homines sit vltimus finis. di. 49. ar. 1. q. 1. a.

An hominis vltimus finis ordinatur ad alium finem. di. 49. ar. 1. q. 1. a. e.

An qdlibet hominis actus possit dici finis eius. ibid. a. f.

An homines actus non procederet ex rōne et voluntate possint dici actus vite humane. ibidem. g.

An homo agat aliqd nō ppter finem. ibidem.

An hominis vltimus finis sit finis omnium creaturarum. di. 49. ar. 1. q. 2. a. d.

An homo possit beatificari quoad animā ex spālī pūleio per diuinā potentia corpore nō glorificato. di. 49. ar. 2. q. 6. d. n. o.

An homo totus remanens in hac vita mortali possit beatificari p quācūq; potentia. ibid. e. o.

An homo naturaliter appetat oē illud sine quo scit se non posse consequi finem suum. ibidem.

An de hominis quiditate sit mortale. dist. 49. ar. 4. q. 2. b. h.

Homicidium.

An homicidium faciens dum caret vtu rōnis sit irregularis. di. 25. ar. 5. q. 3. f.

An homicidium faciens p suā voluntate. q. 2. f. mo. uet. d. acipit ei vultet sit irregularis. ibid. g.

An homicidium faciens positus in necitate vt occidat vel occidat sit irregularis. ibid. h.

An homicidium faciens casu sit irregularis. ibid. h.

Hostia.

Utrum hostie pars vna possit trāsubstantiari virtute sacri sine alia hostia p̄tina remanente

Utrum hostia intacta in sagui. di. 10. ar. 7. q. 2. a. ne debeat populo dari. di. xi. ar. 4. q. 5. a.

Humiditas.

An humiditatis distinctio i humiditate qd vocat rorem et in illa que vocat cābitū et in illa qd vocat gluten sit pueniens. di. 4. ar. 1. q. 2. b.

Humor.

An iter hūiorū et hūiditatis sit dīa. di. 4. ar. 1.

An hūiores sint dī suba corpis. ibi. a. f. q. 2. a. b.

Humilitas.

An humilitas sit spiritalis edificij fundamentum. dist. 14. ar. 10. q. 1. c.

Ieiunium.

Utrum ieiunium sit actus p̄ncipalis. di. 15. ar. 3. q. 2. a.

Ieiunium nāe et ieiunium qd est actus virtutis et ieiunium ecclesie in quo differunt. di. 15. ar. 3. q. 2. b.

Tabula

Utrum ieiunium sit sub precepto. di. 15. ar. 3. q. 3. a.

An p ieiunium mēs ad spālia eleuet. ibidem. c.

An ieiunium disponat ad virtutem. ibidem. c.

An ieiunium dispōat ad vicē dī diaboli. ibid. d.

Utrum ad ieiunij obseruationem omnes obligentur. di. 15. ar. 3. q. 4. a.

An mulieres pregnantēs. ibidem. d.

An egrotantes. ibidem. d.

An nimium senes. ibidem. e.

An cum graui labore victum necessarium lucrantes. ibidem. e.

An ad loca sancta peregrinantes. ibidem. f.

An ad victum necessarium hostiatini mendicantes. ibidem. f.

An ad ieiunium ecclesie teneatur quicūq; teneatur ad ieiunium qd est actus virtutis. ibid. g.

Utrum ieiunium frāgat esus carniū. di. 15. ar. 3. q. 5. a.

An ieiunium frāgat potus vini. di. 15. ar. 3. q. 5. 3.

An ieiunium frāgat esus lacticius et ouoz. ibi. b. f.

Utrum ieiunium frāgat gula. di. 15. ar. 3. q. 6. a.

An ieiunium frāgat pueniē horā. di. 15. ar. 3. q. 6. c.

An comedere cibos preciosos. ibidem. d.

An comedere cum nimia auiditate. ibidem. d.

An ludere seu dissolute loqui cum mulieribus iuuenulis. ibidem. a. g.

Utrum ieiunium frāgat ebrietas. di. 15. ar. 3. q. 7. a.

An ieiunium frāgat potus vini in mane. dist. 15. articulo 3. q. 7. f.

An ieiunium frāgat potus cernis. ibidem. f.

An comedere ellectuaria in sero causa delectationis. ibidem. e.

Quibus ieiunadus est t̄pibus. di. 15. ar. 3. q. 8. a.

An ieiunare quatuor diebus p̄cedētibus p̄mā d̄nīcā qdragesimalē sit pueniēter iustitū. ibid. a.

Ieiunium quadragesimale quibus de causis institutum est. ibidem. a. b.

An ieiuniorum temporibus licitum sit p̄uenire re horam in comendo. ibidem. e. f.

An in ieiunio sit tante necessitatis obseruatio hore sicut comedere semel. ibidem. f.

Ignis.

An si ignis per que accensa est ista candelā accendisset eaz tempore priorū fuisset flamma eadē numero quomodo est. di. 43. ar. 3. q. 1. n. o.

An ignis operationes existens in aliena materia diuersificetur secundum diuersitatem materiae. di. 44. ar. 2. q. 4. c.

Utrum ignis non luceat quous quot sunt eadē. ibid. d.

An in igne possit viuere aliquod animal. dist. 44. ar. 2. q. 7. f.

Utrum p igne purgabit mundus. di. 47. ar. 2. q. 1. a.

An ignis ille purgabit mundū quātū ad illā p̄tē que est infra mediū interstitij aeris. ibid. d.

An ignis in spera sua purgabitur. ibidem. b. p.

An ignis ille qui mundum purgabit simul erit cum aere. ibidem. p. q.

An ignis ille r̄faciet tria eia qd purgabit ibi. Utrum ignis p̄flagratiōis erit eiusdē spē. de. q. cici cum igne elementari. di. 47. ar. 2. q. 2. a.

An ignis ipsius motus erit ad medium vel ad circumferentiam. di. 47. ar. 2. q. 2. b.

Utrum ignis conflagrationis producat in eē supernaturaliter. di. 47. ar. 2. q. 3. a.

Utrum ignis ille p̄cedat iudiciū. ibid. q. 4. a.

Utrum ignis ille purgabit aliqs electos. ibi. q. 5. a.

Utrum ignis ille cruciabit reprobos. ibid. q. 6. a.

Utrum ignis ille desinet esse. ibidem. q. 7. a.

Ignis inferni.

An ignis infernalis sit p̄paratus in p̄ma r̄p̄ conditione. di. 44. ar. 2. q. 3. d.

Utrum ignis infernalis sit eiusdē speciei cum igne elementari. di. 44. ar. 2. q. 4. a.

An ignis inferni sit ignis carbo. distinctio. 44. ar. 2. q. 4. a.

Utrum ignis inferni sit p̄petuus. di. 44. ar. 2. q. 5. a.

An ignis ille p̄petuet p̄ nāz. di. 44. ar. 2. q. 5. b. c.

Utrum ab igne inferni calefiant corpora dāna. di. 44. ar. 2. q. 6. a.

Utrum per ignem illum consumantur corpora damnatorum. ibidem. q. 7. a.

An in igne illo sit aliqua virtus spiritalis per quam affligitur spiritus. di. 44. ar. 2. q. 9. l.

Ignorantia.

An ignorantia iuris sit periculiosior qd ignorantia facti. di. 21. ar. 3. q. 3. d.

Incestus.

Utrum incestus cum consanguinea vxoris impediatur matrimonio. di. 34. ar. 4. q. 2. a.

An incestus amittat ius p̄tēdi debitū ab vxore at tinēte illi cū qd comisit incestū. di. 34. ar. 4. q. 2. b.

An incestus amittat ius p̄tēdi debitū ab vxore nō attinēte illi cū qua comisit incestū. ibid. b.

An tali qui incestum commisit liceat matrimonio contrahere post mortem vxoris nisi euz eo fuerit dispensatum. ibidem. b.

Individua.

Individuorum multiplicationis causa in eadē specie que est. di. 26. ar. 3. q. 1. a.

An individua aliqua eiusdē speciei possint p̄ducti per naturales mutationes diuersas speciei. di. 43. ar. 3. q. 1. c.

Tabula

An idiuina oia eiusdē speciē psequat illd qd est nāle rōne māc. di. 49. ar. 2. q. 1. f.

Indulgentie.

Utrum indulgentie quas dat ecclesia aliquid valeant. di. 20. ar. 3. q. 1. a.

An per indulgentias dētur pro temporalibus spiritualia. di. 20. ar. 3. q. 1. a. c.

Utrū indulgentie tñ valeāt q̄tū sonāt. di. 20. ar. 3.

Utrū indulgentie valeāt aliq̄bus post q. 2. a. hanc vitam. ibidem. q. 3. a.

Utrum indulgentie valeant existētibus in peccato mortali. di. 20. ar. 4. q. 1. a.

Utrū indulgentie valeāt Religiosis. ibidē. q. 2. a.

Utrū valeāt platis q̄ eas pcedūt. ibidē. q. 3. a.

Utrum indulgentias possit dare malus episcopo. di. 20. ar. 5. q. 1. a.

Utrū indulgentias possit dare aliq̄s nō eps. ibidē.

Utrum indulgentias possit dare qui libet p̄latus. ibidem. q. 3. a.

An indulgentias possint dare archiepiscopi in diocesi suffraganeorū suorū. di. 20. ar. 5. q. 3. b.

Infamis vel infamia.

An infamis possit aliquē excommunicare. di. 18. ar. 4. q. 4. b. b.

An infamis sit p̄latus qui per culpam suam factus est irregularis. ibidem. e.

An infamia p̄tra cta p̄ excoīcātōē tollat p̄ absolutionē ab excoīcātōē. ibidē. b.

An infamia causent dēā paucoī. di. 19. ar. 3. q. 3. c.

An infamato sit idēcā da canōica purgatio. ibi. e.

Utrū infames infamia iuris ciuiliū sunt repellendi a suscepiōē ordinū ctiām post peccatam penitentiam. di. 25. ar. 6. q. 1. a.

Utrū infames infamia iuris canonici sint repellendi a suscepiōē ordinū etiā post pactā p̄niam.

Utrū infames infamia facti sint repellendi a suscepiōē ordinū. ibidē. q. 2. a.

Infamia quid est. di. 25. ar. 6. q. 1. c.

An infames sint aliqui secundum leges qui nō sunt infames secundum canones. ibidem. c.

An infames sint repellendi ab accusatione et testificatione. ibidem. d.

An infamia iuris canonici contrahi possit ipso iure et irrogari p̄ sniam. di. 25. ar. 6. q. 2. c.

An infamia que per sententiam diffinitiuaz irrogatur possit aliter aboleri simpliciter q̄ p̄ restitutionem in integrum. ibidem. c.

An infamia ipso iure possit p̄trahi p̄ aliq̄d peccatū mortale qd nō d̄ducit de p̄sitiōē. ibidē. c.

An infamia ciuiliū p̄trahat p̄ omne peccatū mortale qd sc̄bz canōēs iducit de p̄sitiōē. ibidē. d.

An infamia canonica delectat p̄ p̄niam. ibidem. e.

An infamis sit qui sc̄nter peierat. ibidem. f.

An infamis irrogata infamia p̄ sniam diffinitiuā siue p̄tracta p̄ aliq̄d illoz criminūz q̄ iura ciuilia et canonica determināt p̄corditer et promūciāt hōicm esse infamē ipso facto sint actus legitimi interditi. di. 25. ar. 6. q. 3. e.

An infamis infamia facti tñ sint interditi ipso iure.

An infamia facti dicat̄ re vel interditi. ibidē. e.

magis p̄p̄ie infamatio q̄ infamia. ibidē. f.

An si infamis infamia facti tñ ordinet̄ sit ipso iure suspensus ab ordinū executione. ibidem. g.

An infamia facti possit p̄ hōicē remoueri. ibidē. g.

Infernus.

Utrum infernus sit. di. 44. ar. 2. q. 1. a.

Utrum infernus sit sub terra. ibidē. q. 2. a.

An in inferno puniatur conuiciēter peccator. di. 44. arti. 2. q. 2. d. e.

An inferni loc⁹ ampliatib⁹ possit iudiciū. ibidē. g.

Utrū inferno sit ignis corporis. di. 44. ar. 2. q.

An in inferno sint quatuor clementia di. 43. a.

stincta vel confusa. di. 44. ar. 2. q. 10. a. d.

Utrū i inferno sint tenebre corporales. di. 50. ar. 5.

An in inferno post resurrectionem erit corporalis status. di. 50. ar. 5. q. 1. b. c.

An i inferno erit sensibilis frigiditas. ibidē. c.

Utrū i inferno sit maior pena uermis q̄ ignis.

An i inferno pena uermis cau⁹. di. 50. ar. 5. q. 2. a.

Utrū i inferno sit maior pena uermis q̄ ignis. di. 50. ar. 5. q. 2. a. g.

Utrum in inferno maxima penarum sit carentia uisionis dei. di. 50. ar. 5. q. 3. a.

Ingratitudo.

Utrum ingratitude sit spirituale peccatum. di. 22. ar. 1. q. 4. a.

Utrum ingratitude sit maior in casu ab innocentia q̄ in casu a uera penitentia. ibidē. q. 5. a.

An ingratus sit magis peccans contra illum q̄ ei plus dimisit q̄ contra illū qui minus dimisit. di. 22. ar. 1. q. 5. b. e.

Impignozatio.

An cum impignozatur aliquid marito pro dote possit ultra capitale retinere fructus perceptos. di. 15. ar. 5. q. 5. d.

An dñs cui impignozauit uasallus feudū possit cū capitali retinere fructus perceptos. ibidē. e.

Inquisitio.

Utrum ad inquisitionem debeat procedere aliquis ex suo officio pro sola fama nullo existente accusatore. di. 19. ar. 3. q. 3. a.

An ad inquisitionē debeat p̄cedi p̄ famā ortaz a malis uolīs et inimicis. di. 19. ar. 3. q. 3. d. e.

Intelligentia.

An intelligentia sit proprius motor orbis quez mouet. di. 50. ar. 2. q. 3. a.

Tabula

Intelligere vel intellectus

An p̄fectio actus intellectus magis dependeat ab actu uoluntatis q̄ econuerso. distinctione. di. 49. ar. 1. q. 7.

An intelligere uoluntatem non appetere nobilitus esset q̄ appetere et non intelligere. ibidem. b.

An intelligantur res materiales sub esse spiritualioz q̄ appetantur a uoluntate. ibidem. b.

An intellectus considerat materiā practica p̄p̄ sciēre tñ sit speculatiuus. di. 49. ar. 1. q. 8. c.

An intellectus possit considerare materias speculatiuas propter operari. ibidem. c.

An intellectus talis magis sit practicus q̄ speculatiuus. ibidem. c.

An intellectus considerans aliquē bonū propter sciēre ordinatum ad dilectionem tantum sit speculatiuus uel practicus. ibidem. d.

An intellectus beatus principaliter speculetur rationem bonitatis q̄ uirtutis. ibidem. e.

An intelligere possit aliquis uiam rem plures alius. di. 49. ar. 2. q. 8. a. e.

An intellectus respectu sui simplicitas apprehensio sit passiuus. di. 49. ar. 3. q. 1. e.

An intelligere conueniat alicui ratione intellectus possibilis tantum. ibidem. f.

An intellectus passio respectu nobilissimi intelligibilis sit nobilitior q̄ eius actio. ibidē. g.

An intellectus beatus prius ordine nature concipiat uerbum de deo q̄ uideat ipsum. ibidē. l.

Interdictus.

An interdicti tempore possit sacramentum confirmationis ministrari. di. 7. ar. 5. q. 1. a.

An interdicti tpe possit mouētib⁹ sacramētum p̄nic et sacramētū altaris ministrari. ibidē. d.

An interdicti possit vxor de iure p̄ peccato mariti. di. 18. ar. 3. q. 3. a. c.

Irregularis.

Utrum irregularis possit aliquem excommunicare. di. 18. ar. 4. q. 4. a.

An irregularis p̄latus sine culpa sua debeat deici a statu p̄lacionis. di. 18. ar. 4. q. 4. c.

An irregularis factus per culpam suā. ibidē. e.

An irregularis possit assumi in abbate. ibidē. e.

Utrum irregularis sit qui existens excommunicatus maior excommunicatione solēnter baptizatur. di. 18. ar. 7. q. 5. a.

An irregularis sit q̄ exequit̄ officium illius ordinis que nō h̄z ac si haberet. di. 18. ar. 7. q. 5. d.

An irregularis sit qui benedicit mēfaz existēs excoīcātus maior excoīcātōē. ibidē. f.

An irregularis sit qui existens excommunicatus maior excoīcātōē dicit poras in exercitu uel in nauī officiano populū. ibidē. e.

An irregularis sit q̄ existēs excoīcātus admittat sacramētum extreme unctionis. ibidē. g.

Utrū sup irregularitate quā religiosus p̄trahit i suscipiēdo ordines in excoīcātōē possit cū eo dispensare p̄latus suus. di. 18. ar. 13. casu. 5. a.

An i irregularitate possit platus dispensare que quidem contracta est per excoīcātōnem a qua non poterat absolueri. ibidem. c.

An irregularis sit ille q̄ re sua furtiue ablata re petit corā iudice. eo q̄ aliter h̄c nō p̄t: et iudex inq̄rat et inueniat illū fure esse et suspēdat.

si tamen repetendo rem non dixit rem furtiue acceptam sed tantum offert se probaturum esse suam. di. 25. ar. 5. q. 3. m. n.

Utrum irregularitas pueniens ex peccato tollatur per baptismum. di. 27. ar. 4. q. 2. a.

Utrū irregularis sit p̄hēs nō de iure h̄ de scō cū corrupta ab alio viro. di. 27. ar. 4. q. 3. a.

An irregularis sit ille q̄ d̄bit cū duob⁹ de facto et ambas cognoscit. di. 27. ar. 4. q. 3. a.

An irregularis sit ille qui contrahit cū aliqua corrupta uiuente eius marito. ibidem. d.

An irregularis sit ille qui contrahit cū uida que non fuit cognita a viro. distinctione. 27. in expositione littere. e.

Iudex.

An iudex debeat iudicare secundum suaz p̄sciētiam uel secundum allegata. di. 18. q. 2. d.

Utrum iudex delegatus possit excommunicare aliquem post reuocationem commissionis si bi facte antequā reuocatio ipsa potuerit uentur ad eum. di. 18. ar. 4. questione. 5. a.

An iudex criminis occulte peccet in exercendo officium iudicis in foro exteriori. di. 19. in expositione littere.

An iudex vnus in foro contentioso possit procedere pro alterius causa. di. 21. ar. 4. q. 3. e.

An iudex in foro p̄tioso possit dare sniam reū uel p̄ reo p̄ p̄sciōē rei que p̄fessio nō fuit facta coram eo ut coram iudice. ibidem. f.

Judicare.

Quare iudicādo in foro exteriori req̄rit maior solēntas q̄ in foro p̄tentiē. di. 18. ar. 4. q. 1. e.

Judicium vniuersale.

Utrum iudicium vniuersale sit futurum. distinctione. 47. ar. 1. q. 1. a.

Utrum in iudicio illo erit uocalis disceptatio. ibidem. q. 2. a.

Utrum in iudicio erit disceptatio de solis operibus misericordie. ibidem. q. 3. a.

Utrum in iudicio omnes personaliter comparebunt. ibidem. q. 4. a.

Utrum iudicium illud diu durabit. ibidē. q. 5. a.

Tabula

Arum iudicabuntur omnes ibidem. q. 6. a.
Arum iudicabit solus christus ibidem. q. 7. a.
An in iudicio illo erit aliquis vnus r idem ac-
 cusator r iudex di. 47. ar. 1. q. 7. a. c.
Arum iudicare magis debet appropriari christo
 q̄ alicui persone in trinitate di. 43. ar. 1. q. 1. a.
Arum in iudicio videbitur christus ab omni-
 bus in humanitate gloriosa. ibidem. q. 2. a.
An i iudicio vox xpi audiet ab oib⁹. di. 43. ar.
Arum iudicio sint aliqua signa adue-
 tum iudicis precessura. di. 49. ar. 1. q. 3. a.
Arum i iudicio sol r luna obscurabunt. ibidem. q. 4. a.
Arum i iudicio vtutes celoz mouebunt. ibi. q. 5. a.
Arum iudiciuz fiet in valle iosaphat. ibi. q. 7. a.
An iudicium sint remansere aliq̄e ptes ter-
 re obscure in superficie. di. 48. ar. 2. q. 2. f.
An post iudicium remouebit deus a materia
 p̄uauationem que necessaria est ad transmuta-
 tionem naturalem. di. 48. ar. 2. q. 4. g.
Arum post iudicium debeat augeri lux corpo-
 rum celestium r eforz di. 48. ar. 2. q. 5. a.
Arum post iudicium bnta r vegetabilia de-
 struentur. ibidem. q. 6. a.
An in iudicio ondes illa eadē crux in qua christus
 pependit di. 48. in expositione littere. a.
Juramentum.
An iuramentum factum per metuz de rebus ec-
 clesie teneat di. 29. ar. 1. q. 2. a.
An ille iuramentum frangat qui illud in meli-
 us cōmutat di. 29. ar. 2. q. 4. b.
An iuramentuz de non petendo viuras sit obli-
 gatorum di. 38. ar. 9. q. 3. a.
An talis habeat actionem contra illum cui iu-
 rauit vt cum liberaret a iuramento. ibidem. f.
An si iurauit q̄ non inq̄etabit eū sup relaxatio-
 nē iuramētū possit h̄ denūciare ecclie ibidē. f.
Jurisdictio.
An iurisdictio per metum extorta teneat distin-
 19. ar. 1. q. 2. g.
Juris peritus.
An iuris peritus possit vendere suum consiliuz
 di. 25. ar. 3. q. 2. g.
Jus nature.
An de iure nature sit constructio ciuitatum. di.
 26. arti. 1. q. 1. f.
An iure nāc oia sint cōmunia oib⁹. ibidē. a. b.
An ius nāc sit idē apud oēs. di. 13. ar. 1. q. 1. f.
Jus patronatus.
An ius patronatus transferatur v̄ditione. di.
 25. in expositione littere. c.
An ius patronat⁹ trāfferatur successiōe. ibidē. c.

An ius patronat⁹ trāfferat p̄ mutatiōe ibidē. c.
An donatiōe de p̄sensu epi facta ibidem. c.
Iustitia.
An iustitia sit i rōne sic in subo. di. 14. ar. 3. q. 1.
An iustitia possit esse hois ad seipuz. di. a. c.
 15. arti. 2. q. 7. b.
Iustitie publice hōestat. qd ē. di. 41. ar. 1. q. 3. b.
An iustitia sit dñi ad seruu. di. 46. ar. 1. q. 1. a.
Iustificatio.
Arum ad iustificatiōes ip̄y req̄rat p̄uersio volū-
 tatis ad iusticia. tag ad deū. di. 17. ar. 4. q. 1. a.
Arum ad iustificatiōem imp̄y gratie infusio. ibidē. q. 2. a.
Arum iustificatio ip̄y sit in istāti ibidē. q. 6. a.
Arum iustificatio ip̄y respiciat eēntialius ḡfe istu-
 honē q̄ pctōz remissioe. ibidē. q. 7. a.
An in iustificatiōe ip̄y ḡfe infusio sit terminus
 a quo vel remissio culpe. di. 17. ar. 4. q. 7. a. c.
Arum iustificatio ip̄y posterior sit ordine nāc q̄
 ḡfe infusio r culpe remissio. di. 17. ar. 4. q. 8. a.
Arum iustificatio ip̄y sit miraculosa. ibidē. q. 9. a.
An iustificare imp̄y sit magis q̄ iustuz crea-
 re. di. 17. ar. 4. q. 9.
Latria.
An latria pertineat ad v̄rtutem contemplati-
 uam. di. 15. ar. 4. q. 2. b. f.
Laus.
An laus vocalis erit in p̄fia. di. 49. ar. 4. q. 3. n.
An laus q̄ crit i p̄fia imutabit auditū. ibidē. n.
Lex.
An in lege noua sit dare aliqd idē r vnū re qd
 sit sacramētū r sacrificiū. di. 1. ar. 3. q. 1. d.
An lex noua dicat lex ḡfc. di. 1. ar. 4. q. 1. d.
An lex diuina addat aliquid legi nature. disti-
 17. articulo. 2. q. 3. d.
An lex habeat robur suuz a sui institutiōe aut a
 sui p̄mulgatione. di. 17. ar. 2. q. 7. b. e.
Legatus.
An legat⁹ possit exiit terminos sue legatiōis
 possit absoluerē illū quē ista terminos sue le-
 gatiōis excoicauerit. di. 18. ar. 9. q. 3. c.
Locus.
An in loco sit locatū ratione quātitatis primo
 r per se. di. 10. ar. 2. q. 1. c.
An in loco possit esse aliqd corpus p̄ diuinā po-
 tentiam r nō circūscriberetur ab eo. ibidē. c. d.
An loco esse aliquid corpus quid est. ibidē. d.
An in loco sit illud quod continetur ab alio ita
 q̄ nec excedit. nec exceditur. ibidem. c.
An deus possit facere aliquid corpus de nouo
 quod non esset locus nec in loco. ibidem. g.
An aliquid in loco existens possit desinere esse
 in illo loco sine sui mutatiōe. ibidem. h.

Tabula

Arum aliquid possit esse in p̄uersis locis simul
 per diuinā potentia di. 10. ar. 2. q. 2. a.
An in loco vno esse tantum conueniat corpori
 eo ipso q̄ limitatum est di. 10. ar. 2. q. 2. a.
An esse hic includat non esse ibi. ibidē. b.
An in loco possit tēgi s̄ba sp̄ual. di. 10. ar. 4. q. 2. c.
An loco oporteat locatum confirmari. di. 44.
 ar. 1. q. 7. f.
Locatio.
An pro locatiōe cib̄y argenti r pecunie lici-
 tum sit accipere aliquid di. 15. ar. 5. q. 5. k.
Ludus.
Arum illud qd p̄ ludos p̄hibitos homo lucrat
 teneatur restituere di. 15. ar. 5. q. 8. a.
An ludus alearum in aliquo casu sit permissus
 di. 15. ar. 5. q. 8. b. c.
Ludus alearum quare est magis prohibitus in
 legibus q̄ ludus tōneamenti. ibidem. f.
An ludus scacoz sine taxillis sit p̄hibitus. ibidē. g.
Lumen.
Lumē emissū a sole q̄re h̄z aliū effectū q̄ emis-
 sū a lūa cū a sole ip̄z recipiat di. 44. ar. 2. q. 7. e.
Lux.
An lucis sit expers totalit̄ aliq̄ creatura di. 43.
An lux elemētaris r lux corpus gl̄i. ar. 2. q. 5. c.
An lucis sint eiusdē sp̄ci di. 49. ar. 4. q. 6.
An lux solaris r lux corpus gl̄ozificati sint eius-
 dem sp̄cie. ibidem. b.
An lux que erit in corporibus gl̄ozificatis erit
 eiusdem sp̄cie cum gl̄oziosa claritate corpo-
 ris iesu r beate virginis. ibidem. i.
An lux corporis gl̄ozificati sit immēsa sicut lux
 solis. ibidem. k.
An lux corporis gl̄oziosi possit videri in sua vir-
 tute r plenitudine ab oculo non gl̄ozificato si-
 ne miraculo. ibidem. m.
An lux sp̄ualis possit illuminare i tāta distātia
 q̄ta pōt illūinare lux corporis di. 50. ar. 2. q. 2. f.
Magnificētia.
An magnificētia sit aliqua virtus distincta per
 essētia a liberalitate di. 35. ar. 4. q. 1. b.
Maleficium.
An in separatiōe coniugū p̄pter maleficiū simi-
 li modo procedendum sit sicut in separatiōe
 p̄pter frigiditatem di. 34. ar. 3. q. 1. c.
An qū p̄pter maleficiū sit separatiō coniugū sit dā-
 da maleficiato licētia p̄bēdi. ibidē. c.
An maleficiū aliqd sit p̄pctū. ibidem. c.
An si maleficiū p̄cedat m̄fimonū p̄sumati de
 beat p̄sumi q̄ p̄cederit ratur. ibidem. d.
Arum p̄pter maleficiū separati si possit alia m̄fi-
 monia p̄traxerint carnaliter se cognoscāt sint

ad p̄m̄fimonū reuocādi di. 34. ar. 3. q. 2. a.
An si p̄p maleficiū fiat separatiō r vir recipiat ali-
 quē ordinē sacri r postea mulierē a qua fue-
 rat separatus carnaliter cognoscit reuocādis
 sit ad mulierē ad petitiōnem eius ibidem. b.
An talē ordinē suscipiēdo peccauerit. ibidē. e.
An suscipiēdo sacrum ordinem sibi p̄uēdi
 canerit quo ad h̄ q̄ nō liceat sibi ab vxore de-
 bitum exigere. ibidem. e.
Maria virgo.
Arum maria virgo vouerit virginitatem di.
 30. ar. 2. q. 1. a.
An virgo maria fuerit de eadem tribu cum io-
 seph. di. 30. ar. 2. q. 2. d.
Maria v̄go quare m̄fimonū p̄traxit ibidē. d.
An v̄go maria in p̄trahēdo m̄fimonū derogā-
 uerit in aliquo p̄fectiōe virginitatis. ibidē. f.
An beatā mariā vouerit dimittere ioseph quo
 ad separatiōnem vinculi. ibidem. f.
Maritus.
An maritus qui p̄ ieiunia reddit se notabiliter
 minus potentem ad reddendum debituz vxō
 r peccet. di. 32. ar. 1. q. 1. a.
An maritus teneatur reddere debitum quādo
 p̄pedit hoc mulierem desiderare ip̄us nō pe-
 tat expresse di. 32. ar. 1. q. 2. b.
An maritus cruce signatus possit votuz crucis
 in votum religionis cōmutare sine consēsu
 vxoris di. 32. ar. 2. q. 1. a. d.
An maritus teneatur emi ducere si vult eum se
 qui. ibidem. d.
Arum marit⁹ possit renouare votū abstinentie fa-
 ctū ab vxore de licētia ip̄s di. 32. ar. 2. q. 2. a.
An marito debeat dari licētia p̄bēdi si p̄bat ar-
 ctatio in muliere di. 34. ar. 2. q. 2. b.
Arum maritus possit se facere seruum sine cō-
 sensu vxoris di. 36. ar. 5. q. 1. a.
An h̄ possit facere saluo iure vxoris disti. 36.
 articulo. 5. q. 1. b.
Materia.
An ex materia fiat cōpositū di. 12. ar. 1. q. 2. a. f.
An materia sit cā quare ea q̄ sunt idē in specie
 r inter se diuersa. sint diuersa. ibidem. a.
An mā sit de eēntia raritas r dēstatis. ibidē. h.
An materia dicat infimum gradum actualita-
 tis di. 12. ar. 2. q. 2. f. g.
An mā dicat nām pure possibile. ibidē. f.
An mā sit de eēntia hois di. 43. ar. 1. q. 3. g. h.
An materiam totas de qua factus est homo sit
 possibile itez p̄uerti in semine vnus sine admi-
 xtione alterius materie in vna alia muliere r i
 vno alio viro. di. 43. ar. 3. q. 1.
An materia fiat tota substantia rei generabilis

Tabula

r corruptibilis. di. 44. ar. 1. q. 4. i.
An materia tota radicale vnus fieri materiam tota radicealem alterius sit possibile. ibidem. i.
An de materia sit plures modo q̄ fuerit a principio mundi. di. 44. ar. 2. q. 2. a.
An materie inclinatio naturalis ad formam sit actio vel passio. di. 43. ar. 4. q. 3.
Materie inclinatio nullis ad formam qd̄ ē. ibid. c.
An in materia sit aliquod actuum principium motus ad ipsam formam. ibidem. c.

Matrimonium.

An pro matrimonio dare pecunias ex pacto sit licitum. di. 25. ar. 3. q. 1. b.
Utr̄ m̄rimo^m sit de iure n̄e. di. 26. ar. 1. q. 1. a.
Utr̄ m̄rimo^m fuerit illicitū añ pct̄n̄. ibid. q. 2. a.
An matrimonium fuerit institutum ante peccatum in mutuum solatum. di. 26. ar. 1. q. 2. b.
An matrimonium fuerit institutum in remediū concupiscentie. ibidem. b.
An ad designandā puicitōz xpi ꝛ ecclie. ibid. b.
Utrum matrimonium fuerit institutum a deo immediate. di. 26. ar. 1. q. 3. a.
An matrimonium in quātū est in remediū fuerit institutum a deo post pct̄n̄. di. 26. ar. 1. q. 3. d.
An m̄rimoniū in quātū ē representatiuū puicitōnis xpi ꝛ ecclie instituerit xps ꝛ illa s̄ba. qd̄ de^o cōiunxit homo nō separet. ibidem. e.
Utrum matrimonij actus quātū ad carnalē copulam sit licitus. di. 26. ar. 2. q. 1. a.
An matrimoniale actū de necessitate cōcomitur peccatū veniale. di. 26. ar. 2. q. 1. a. 7. d.
Utrum matrimonialis actus sit meritorius. di. 26. articulo. 2. q. 2. a.
An ille act^o ordinat^o sit difficilis. di. 26. ar. 2. q. 1. a.
Utr̄ i m̄rimoniū susceptioz s̄ferat gr̄a. 2. a. c. di. 26. ar. 2. q. 3. a. c.
An per matrimonium minuat^o carnalis concupiscentia. di. 26. ar. 2. q. 3. e.
An per matrimonij contractum contrahentes s̄foment in aliquo passioi xpi. ibid. c. f.
Utrum matrimonialis copula fuerit in precepto ante peccatum. di. 26. ar. 3. q. 1. a. 7. b.
Utrum matrimonialis copula fuerit sub precepto post peccatum. ibidem. q. 2. a. b.
Utrum ad matrimonialē copulam homines obligentur modo. ibidem. q. 3. a. b.
Utrum matrimonium sit in genere relationis. di. 26. ar. 4. q. 1. a. b.
Utr̄ matrimonium sit sacrm̄ noue legis. ibidem
An m̄rimoniū qd̄ ē sacrm̄ tñ qd̄ sacrm̄. q. 2. a. c. ꝛ res qd̄ res tñ. di. 26. ar. 4. q. 2. c. d.
An matrimonij benedictio facta a sacerdote. sit b̄vius sacramenti forma vel sacramentum vel quid sacramentalē. ibidem. e.

Utrum de matrimonij integritate sit concubitus. di. 26. ar. 4. q. 3. a. b.
An matrimonium ante carnalem copulam significet vniones xp̄isti ꝛ ecclie in nature cōformitate. di. 26. ar. 4. q. 3. c.
Utr̄ m̄rimoniū puenit^oer noie^o noie p̄ugij nuptiar ꝛ m̄rimoniū. di. 27. ar. 1. q. 1. a. b.
Utr̄ ad m̄rimoniū s̄p̄cūū necessari^o sit verus p̄sensus viri ꝛ mulieris. ibidem. q. 2. a. b.
An ad m̄rimoniū s̄p̄cūū sufficiat viri ꝛ mulieris p̄sensus sine istitudine diuina. di. 27. ar. 1. q. 2. d.
Utr̄ ad m̄rimoniū p̄trahēdū sufficiat p̄sensus tacitus. di. 27. ar. 2. q. 3. a. c.
An matrimonium possit p̄trahere muti. ibid. c.
An matrimonium possit contrahi inter absentes qui m̄quā se viderunt ꝛ hoc per procura^ozem ꝛ litteras. ibidem. c.
An si matrimonium contrahant parentes pro filijs p̄scentibus ꝛ scientibus sufficiat eorum taciturnitas cum consensu interuorū. ibidem. e.
Utrum matrimonij q̄re nō pōt s̄pi p̄ p̄sensus tacitū ꝛ tñ pōt cōmitti pct̄n̄ adulterij. ibid. f.
Utr̄ matrimonium nō p̄sumatū possit dissolui p̄ mutūū d̄sensus. di. 27. ar. 2. q. 1. a. b.
An matrimoniale vinculum sit fundatū super factum esse mutui consensus ꝛ subiectionē cōiugij institutionis diuine. di. 27. ar. 2. q. 1. d.
Utr̄ m̄rimoniū nō p̄sumatū possit dissolui p̄ religionis ingressum. di. 27. ar. 2. q. 2. a. d.
An m̄rimoniū p̄cto statim alter p̄iugij teneatur reddere debitū alteri pct̄ti. ibid. a. e.
An si ante matrimonium consumatū altero intrante religionem alter possit contrahere ante professionem alterius in religionē. ibid. f.
An illi qui ante matrimonium consumatū intrant religionem debeat iudex p̄figere p̄remptorium infra q̄ p̄sificatur aliter consummatum. ibid. f.
Utr̄ matrimonium nō p̄sumatū possit dissolui p̄ abiectionem genitalium. di. 27. ar. 2. q. 3. a.
An idem sit quo ad p̄positum de p̄tricatione testiculorum virga remanente ac si totum trūcatum esset. di. 27. ar. 2. q. 3. a.
An matrimonij non consummati solutio per religionis ingressum sit p̄ ius pure positū. ibid. a.
Utr̄ matrimonium p̄sumatū possit dissolui p̄ religionis ingressum. di. 27. ar. 2. q. 4. a. c.
An matrimonio cōsumato possit alter coniugij religionē intrare altero in seculo remanente si non sit susp̄ctus de incontinentia ꝛ potum cāsitatis emittat. di. 27. ar. 2. q. 4. c. d.
An si vir de licentia vxoris castitatem non voventis profiteatur in religione debeat ad ipsam reuocari. ibidem. d.

Tabula

An ea mortua teneatur ad religionem reuerti. An si m̄rimoniū iā p̄sumato vir ꝛ vxor. ibid. d.
Utr̄ vxoris p̄sentes in religioē d̄ postea ē reuocatus ad eam debeat cogi post mortē vxoris ad religionem reuerti. ibidem. e.
An possit vltcrius p̄trahere cū alia. ibid. e.
An simili modo dicendū sit de muliere intrate religionem p̄tra voluntatem viri. ibidem. e.
An post matrimonij contractū statim mulier cognita a viro ipsa contradicente ꝛ allegante se velle religionem intrare possit postea viro contradicente religionem intrare. ibid. e. a. g.
Utr̄ ad matrimonium sufficiat expressus cōsensus de futuro. di. 28. ar. 1. q. 1. a. c.
Utr̄ ad matrimonium sufficiat expressus p̄sensus de futuro cū carnali copula sequēte accedente cōsensu de presenti per verba tamē de presenti non expresso. ibidem. q. 2. a. 7. c.
An de nō m̄rimoniū faciat m̄rimoniū carnalis copula sequēte sp̄salia. di. 28. ar. 1. q. 2. a. b.
Utrum ad matrimonium sufficiat solus cōsensus de futuro cū carnali copula sequēte. distinctio. 28. arti. 1. q. 3. a.
An ad m̄rimoniū sufficiat p̄sensus expressus exterius absq̄ hoc q̄ assit iterius. di. 28. ar. 1. q. 3. c.
Utr̄ post matrimonij p̄tractū p̄ verba de futuro cū carnali copula sequēte possit contrahi ad matrimonium. di. 28. ar. 1. q. 4. a.
Utrum matrimonij efficiat consensus mutus de translatione potestatis corporum ad tempus. distinctio. 28. arti. 2. q. 1. a.
Utrum matrimonium efficiat mutus consensus conditionalis re non existente posita sub conditione. ibid. q. 2. a.
An si interueniat consensus de presenti absolutus aut carnalis copula sequatur conditione non replicata. di. 28. ar. 2. q. 2. a.
Utrum ad matrimonium sufficiat consensus clandestinus. di. 28. ar. 2. q. 3. a.
An illis q̄ matrimonij p̄trahūt clandestine liceat carnaliter copulari. di. 28. ar. 2. q. 3. d. e.
Utr̄ ad m̄rimoniū p̄trahēdū sit necessarius cōsensus in carnalē copulā. di. 28. ar. 2. q. 4. a.
An m̄rimoniū velle p̄trahere post voti castitatis sit d̄nabile. di. 28. articulo. 2. q. 4. a. d.
An matrimonium verum sit inter contrahētes sub hac conditione q̄ nūquā sibi inuicēz debitum reddent. ibidem. c. f.
Utrum matrimonium impediatur consensus coactio per metum. di. 29. ar. 1. q. 1. a.
An matrimonium impediatur consensus inductio per blanditias. di. 29. ar. 1. q. 1. b.
Utr̄ m̄rimo^m q̄re magis ipedit p̄ p̄sensus coactioz q̄ est p̄ metū q̄ susceptio baptismi. ibid. l.

Utrum matrimonium possit contrahi a persona consentiente in aliam sibi non consentiente illa viuente. di. 29. ar. 1. q. 3. a.
An matrimonium solidū possit esse ex vna parte ꝛ nullum ex alia. di. 29. ar. 1. q. 3. a.
Utr̄ ad m̄rimoniū p̄trahēdū possint cogi liberi a parentibus suis. di. 29. ar. 1. q. 4. a.
Utrum matrimonium contractum per consensum metu coactum ratificetur per sequentem consensum tacitum. di. 29. ar. 2. q. 1. a.
An matrimonium contractum inter personam debite etatis ꝛ personam non debite etatis ratificetur p̄ p̄sensus illius q̄ inuicis fuit etatis cū ad annos nobiles pueniat. di. 29. ar. 2. q. 1. b.
Utrum matrimonium contractum per consensum metu coactum ratificetur per carnalem copulam subsequētem. di. 29. ar. 2. q. 2. a.
Utrum matrimonium tale ratificetur si firmer per inuicem. ibidem. q. 3. a.
Utr̄ m̄rimo^m ipediat aliqd̄ erroz. di. 30. ar. 1. q. 1. a.
Utr̄ m̄rimoniū ipediat erroz p̄sone vel conditionis eius cum qua contrahitur. ibid. e. q. 2. a.
In matrimonio quid est materiale ꝛ quid formale. di. 30. ar. 1. q. 2. c. d.
An matrimonium impediatur erroz fortune vel qualitatis. ibidem. b.
Utrum matrimonium verum fuerit inter maritum ꝛ ioseph. di. 30. ar. 2. q. 2. a.
Utrum matrimonium possit contrahi ex inhonestā causa. di. 30. ar. 3. q. 1. a.
An aliqua matrimonij coniunctio ex inhonestā causa sit a deo. di. 30. ar. 3. q. 1. a.
An matrimonium cōtrahens ex inhonestā causa secundum ecclie intentionem. ibidem.
Utrum matrimonium contractum ex inhonestā causa sit bonum. di. 30. ar. 3. q. 2. a.
Utr̄ in matrimonio debeant esse aliqua bona ipsius excusantia. di. 31. ar. 1. q. 1. a.
An matrimonium sine bonis predictis eēt res bona. di. 31. ar. 1. q. 1. d.
In m̄rimo^m q̄ ꝛ quot sūt bona. di. 31. ar. 1. q. 2. a.
Inter matrimonij bona qd̄ est principalis bonum. ibidem. c. 7. di. 33. ar. 1. q. 2. e. g.
An m̄rimoniū sit aliud q̄ mutua obligatio ad reddēdū debitū exigēt. di. 31. ar. 1. q. 3. a.
An ad matrimonium in quātū est officij nature essentialius pertineat bonum prolis ꝛ fidei q̄ bonum sacramenti. ibid. e. f.
An in matrimonio omnibus pensatis principalibus sit esse sacramentum. gratie q̄ esse in officij nature. ibidem. f.
Utr̄ ad matrimonium contrahendum necessarium sit predicta bona esse in contrahentium intentione. di. 31. ar. 2. q. 1. a.

Tabula

Illia que in missa requirunt ultra illa q̄ sunt de cētia sacri q̄d significāt. di. 13. ar. 4. q. 4. a.
An postquā missa canones iubeant sacerdos si superueniat excommunicatus debeat missam dimittere. di. 18. ar. 6. q. 2. c.
An pro missa celebratiōe liceat dare aliqd̄ temporeale. dist. 25. ar. 3. q. 1. a.

Moyles.

An moyses fuerit sacerdos. disti. 24. ar. 5. q. 3. l.

Monasterium.

An ab ingredientibus monasterium liceat aliquid exigere vel dare. di. 25. ar. 3. q. 2. b.

Moniales.

An monialibus liceat attingere sacra vasa vel sacratas palas. di. 25. ar. 4. q. 1. b.

Morti vel mortis.

An mortētibz assistat boni t̄ mali angeli. dist. 20. ar. 2. q. 3. c.
An mortui desiderēt viri tanto magis quanto sunt perfectiores. di. 23. ar. 1. q. 5. o.
An si morerētur omnes vsq̄ ad paucos viros t̄ mulieres tenerentur alij contrahere matrimonium. disti. 26. ar. 3. q. 3. d.
Utr̄ mortui debeat oēs hoies. dist. 43. ar. 4. q. 1. a.
An mortui crunt omnes homines ante cessatio nem celi. di. 47. ar. 2. q. 5. b.

Motus vel mutatio.

An idēz moueri t̄ quiescere simul per accidēs sit possibile. di. 10. ar. 4. q. 1. d.
An ad motum totus moueatur anima locali ter dum actu perficit corpus. ibidem. d.
An moueri aliquid per se vt est in loco: t̄ illud idēz non posse moueri vt est in aliquo non vt in loco contradicant. ibidem. f.
An omnis mutatio terminetur ad quietem naturalem cuius mutationis natura non est principalis causa effectiua. di. 43. ar. 3. q. 2. a. b.
An mutatio sit motus vel finis motus. disti. 43. arti. 5. q. 2. a.
An motus super duo spatia contigua sit vnus motus vel duo contigui. dist. 48. ar. 2. q. 1. a. d.
An duo moti sint qñ ex albo sit nigrii. ibid. 3. d.
An motus corporuz celestium cessabit. di. 48. ar. 2. q. 2. a.
An motus corporum celestium sit naturalis. di. 48. ar. 2. q. 2. a. d.
An motus corporum celestium cessabunt in illo situ in q̄ creati fuerūt. di. 48. ar. 2. q. 3. a.
Utr̄ motus corporuz celestium cessatio erit cā sufficiens nō agēdi nec patēdi etia adinuicē. ibi. q.
An per motum fiat actio corporum celestium hic inferius. disti. 48. ar. 2. q. 4. a.

Mundus.

Quādi etates sunt sex. t̄ similiter hominis. di. 40. in expositione littere.
Utrum mundi innouatio erit eius purgatio. di. 48. ar. 2. q. 1. a.
An mundo innouato t̄ facta distinctione bonorum t̄ maloz deus possit addere ad bonitatem vniuersi. ibidem. q. 7. a.

Mutilatio.

An illi qui mutilant se spōte possint de iure ad ordines promoueri. di. 25. ar. 5. q. 2. d.
An ille qui mutilat aliquoz tm̄ sit irregularis. di. 25. ar. 5. q. 3. l.

Mutuare.

An mutuans qui dānum incurrit ex hoc q̄ nō est sibi solum in termino assignato possit recipere capitale t̄ dānum. di. 15. ar. 5. q. 5. d.
An mutuans illi qui violenter rem suam detinet possit recipere ab illo ultra sortē. ibid. 5. f.
An mutuans sine pacto t̄ insinuatōe itētois plus habēdi possit aliqd̄ recipere ultra sortē. ibid. 5. f.
An mutuans cum pacto ponens capitale t̄ lucrum sub certitudine possit retinere. ibid. 5. g. b.
An quādo capitale ponitur sub certitudine t̄ lucrum sub fortuna. ibidem. g. b.
An quando lucrum ponitur sub certitudine t̄ capitale sub fortuna. ibidem. g. b.
An qñ vtrūq̄ ponitur sub dubio. ibidem. h. l.
Pro mutuata re quare non potest aliquid exigi ultra sortem sicut pro re locata. ibid. 5. m.

Necessarium.

An necessarium t̄ non necessarium sint aliquādo eiusdem speciei. di. 14. ar. 2. q. 1. a. e.

Nobile.

An q̄to nobilior est res tanto sit potentior ad cōsequendum finem suum. di. 49. ar. 2. q. 6. a.

Nuptie.

An nuptias celebrare omni tempore sit licitum. di. 32. ar. 5. q. 1. a.
Utr̄ nuptie secunde sint licite. di. 42. ar. 3. q. 1. a.
Utr̄ nuptie sece sint honeste. di. 42. ar. 3. q. 2. a.
An nuptie secunde debeant benedici. dist. 42. arti. 3. q. 2. a. b.
An nuptie secunde possint benedici cu3 secunda vxor est virgo. ibidem. b.
Utr̄ nuptie secunde habeant rōnem sacramenti. disti. 42. ar. 3. q. 3. a.

Obligatio.

An obligatio rei facta ei cui nō potest de iure conuenire potestas in rem illaz sit nulla de iure. di. 38. ar. 2. q. 1. b.
An obligare possit aliquis se deo sola interiori

Tabula

locutione. di. 38. ar. 3. q. 2. 5.
An obligatio oratur ex nuda promissioe. di. 38. ar. 3. q. 3. a.

Oleum consecratum.

An oleum consecratum per ep̄m sit sacramentum. di. 23. ar. 1. q. 1. a. d.

Operatio vel opus.

An operationem naturalem possit habere res supernaturaliter producta. dist. 47. ar. 2. q. 3. d.
An op̄ inferioris status reddat magis merito rū p̄ h̄ q̄ ipsa a superiori stute. d. 38. ar. 6. q. 2. c.
An opus quāto p̄cedit a voluntate magis firmata i bono tāto sit magis meritoiū. ibid. d.
An opus acceptet magis t̄ minus a deo fmi q̄ magis t̄ minus operā acceptatur. ibid. 5. c.
An opus quanto minus difficile tanto minus sit meritoiū. ibidem. h.
An opus bonum relatum ad malum finem sit formaliter malum. di. 38. ar. 1. q. 1. d.

Operarius.

An operario licitum sit accipere mercedē suaz a dño inuito domino vel ignorante si ipse nō vult soluere. di. 15. ar. 5. q. 7. a.

Opinio.

An opinio preferatur veritati in aliquibus casibus. di. 27. ar. 4. q. 3. d.

Oratio vel orare.

An oratio contineat aliquo modo virtutem ieiunij. di. 15. ar. 2. q. 3. d.
An oratio quantum ad essentiam sit dignior q̄ elemosina. ibidem. c.
An oratio iquātū subuenit aie pximi sit magis satisfactoria q̄ iquātū p̄ eā intendit orās dulcedinem contemplationis. di. 15. ar. 2. q. 4. 8.
Utr̄ oratio sit actus voluntatis. di. 15. ar. 4. q. 1. a.
Utr̄ oratio sit actus virtutis latrice. ibidem. q. 2. a.
An oratio sit actus virtutis pnie. di. 15. ar. 4. q. 2. a.
An orare cum sit vitale. ibidem. a. c.
An orandi actus sit sub p̄cepto. ibidem. b. f.
An orandum sit solus deus. di. 15. ar. 4. q. 3. a.
An orationes nras cogitāt sci. di. 15. ar. 4. q. 3. a. c.
An in oratione sit petenduz aliquid deterrminate. di. 15. ar. 4. q. 4. a.
An orandum sit vocaliter. ibid. q. 5. a.
An oratio vocalis sine mentali sit satisfactoria. ibidem. q. 6. a. a.
An oratio reficiat mentem orantis experientialiter. di. 15. ar. 4. q. 6. c.
An orationem impediāt nimia intētio ad ipsa verba que dicuntur. ibidem. e.
An orans possit intelligere plura simul. ibid. e.
An oratio debito modo facta semper exau

diatur. disti. 15. ar. 4. q. 7. a.
Utr̄ oratio dominica sit efficacior super oēs alias orationes. ibidem. q. 8. a.
An oratio boni layci sit melior q̄ oratio mali sacerdotis. di. 25. ar. 2. q. 2. a.
An pro oratiōe liceat aliquid accipere vel dare ex pacto. di. 25. ar. 3. q. 2. b.
An orandum esset pro aliquo existente in hac mortali vita si esset certum ipsuz esse reprobatum. di. 46. in expositione littere.

Oratorium.

An oratoria facere liceat fidelibz in domibus suis sine auctoritate ep̄i. di. 13. ar. 3. q. 1. d.

Ordo.

An ordo sequens possit recipi p̄iori non successore. dist. 24. ar. 1. q. 1. a. f.
An ordo fit in ecclesia. di. 24. ar. 3. q. 1. a.
An ordo sit sacramentum. ibidem. q. 2. a.
An ordo sit vnū sac̄m. dist. 24. ar. 3. q. 2. a. c.
Utr̄ ordines sint septē tm̄. di. 24. ar. 3. q. 3. a.
An ordines omnes qui sunt modo in ecclesia fuerint in ecclesia primitiua. dist. 24. ar. 3. q. 3. f.
An in ordine conferatur gratia gratum faciens. di. 24. ar. 4. q. 1. a.
An cuiuslibz ordinē suscipiēt vt d̄z p̄ferat aliqua illuminatio intellectus. di. 24. ar. 4. q. 1. 8.
An ordinis suscepio supponat in suscipiente gratiam gratum facientem. ibidem. h.
An ordinis sacramentum sit contra morbum iterabile. disti. 24. ar. 4. q. 2. b.
An supra ordinem sacerdotalem sit aliqua potestas in ecclesia. disti. 24. ar. 5. q. 1. 2.
An ordines possint conferre soli ep̄scopi. disti. 25. ar. 1. q. 1. a.
An ordines minores possint conferre non ep̄scopi. disti. 25. ar. 1. q. 1. a. c.
An ordines possint cōferre ep̄scopi h̄c et t̄c. di. 25. ar. 1. q. 2. a.
An ordines possint cōferre ep̄scopi qui renunciauerunt loco t̄ dignitati. di. 25. ar. 1. q. 3. c.
An ordinem impediāt sexus muliebris. di. 25. ar. 4. q. 1. a.
Utr̄ ordinē impediāt etas infantilis. ibid. q. 2. 7.
An ordines sacros suscipiens in pueritia obligetur ad continentiam. dist. 25. ar. 4. q. 2. a.
An ordinem impediāt defectus natalis. disti. 25. ar. 4. q. 3. a.
An ordinis susceptionem impediāt seruitus. disti. 25. ar. 5. q. 1. a.
An ordinis susceptiones impediāt notabilis defectus alicuius membri. ibidem. q. 2. a.
An ordinis susceptionem impediāt homicidium. ibidem. q. 3. a.

Tabula

An ordinis susceptio impediat mortale peccatum. di. 25. ar. 5. q. 1. a. f.

An vir q. ordinis sacri susceptio an psumatones infimionij ignorate vxore debeat restituere vxori cum repetenti aut compelli religionem intrare. dist. 34. ar. 3. q. 2. b. c.

Quid obui est si talis nō vult religionem intrare & mulier petat ipsuz sibi restituere. ibidē. g. b.

Palpabile.

An qd palpat necesse hēat corūpi fm q. dicit Greg. sup illud Joānis penul. cū eēt sero. di. 10. in expōne lfe. g. b. & di. 49. ar. 4. q. 2. b. g.

Papa.

An papa teneat confiteri. di. 17. ar. 2. q. 4. b. g.

An papa possit dispērare in precepto de soluēdo decimas. di. 17. ar. 2. q. 7. b. f.

An papa possit auferre pccatōem ab altari & calice absq. dīstruēdo. di. 25. ar. 1. q. 3. c. g.

An papa possit restituere fame clericū infamē. dist. 25. ar. 6. q. 1. f.

Utrum ordinis possit conferre ipsi epus degradatus. di. 25. ar. 1. q. 3. a.

An possit hīc de layco. ibidem. a.

An papa possit cogere clericus ad recipiendū episcopatum. di. 29. ar. 1. q. 4. a. d.

Paradisus terr. stris.

In paradiso terrestri: quare nō colerunt punii parentes. di. 26. ar. 3. q. 1. b.

Parte.

An partes continue suo toti sint in actu. dist. 10. ar. 7. q. 2. a. d.

Participatio bonorum.

An si aliquis ad participationem bonorum suo recipiat multos sint ex hoc bona sua minus vtilia. di. 45. ar. 2. q. 3. c.

Partus.

An partus debeat seq. conditionem patris vel matris. di. 36. ar. 5. q. 2. a.

An partus sequatur partem peioris cōditionis fm p̄suetudinem alicuius terre. ibidē. d. c.

Paruuli.

An puuli in lege nature poterāt regnari in vteris matrum per fides parentū. di. 1. ar. 5. q. 3. a.

Pascha.

An pascha possit accipi quinq. modis. dist. 9. arti. xi. q. 3. g.

Passibilitas.

An passibilitas importet realiter priuationes. di. 49. arti. 4. q. 2. d.

Pater.

An pater sit nobilior p̄ncipiuz in prole pro-

creatione q. mater. dist. 27. ar. 1. q. 1. a.

Paulus.

An in paulo precesserit aliqua dispositio suas conuersione. dist. 15. ar. 1. q. 7. b. b.

Peccatum originale.

Utr pccū originale purgaret in paruulis in lege nature p̄ fidem parentum. dist. 1. ar. 5. q. 1. a.

An ad pccū originale purgādū i puulis sufficeret fides alior. q. penū carnaliū. d. 1. a. 5. q. 1. b.

An requirebatur fides in actu. ibidem. c.

An requirebatur intentio applicans illuz actū ad paruuli mundationem. ibidem. c.

An magis requirebatur ad illam mundationē fides parentum q. caritas eorum. ibidem. c.

Utr ad pccū originale purgādū i puulis in lege nature sufficeret fides parētū informis. d. 1. ar. 5. q.

Utrum ad peccatum originale purgan. 2. a. duz in paruulis in lege nature sufficeret fides sine aliquo signo exteriori. ibidem. ar. 5. q. 3. a.

An peccatus originale sit causa mortis merito. dist. 43. ar. 2. q. 3. a. b.

Peccatū actuale mortale.

An aliquod peccatum actuale mortale sit semper in subiecto fidei informis. di. 1. ar. 5. q. 2. d.

An pccū p̄dicet de quibz sp̄ pccū sub illa rōne sp̄ali q̄ est obm penitētiē. di. 14. ar. 2. q. 1. b.

An opera in peccato mortali facta remunerentur secundum aliquid. di. 15. ar. 1. q. 5. f.

An propter opa bona facta in pccō mortali sustineat hō minorē penam in inferno. ibidē. f.

An peccatum possit expiari per penam temporalem sine gratia. di. 16. ar. 5. q. 2. c.

An peccatum incurrat participans euz peccatore non in peccato. di. 18. ar. 6. q. 1.

An pro solo peccato mortali sit aliq. excludendus a sacramētis ecclesie. di. 18. ar. 6. q. 2. a. d.

An peccatum vel p̄dictum fratris debeat p̄s offendī prelato q. testibus. di. 19. ar. 3. q. 2. b. d.

Utrum peccata dimissa possint redire eadē in numero: quantum ad culpam. di. 21. ar. 1. q. 1. a.

Utrum peccata omnia dimissa redeant per sequens peccatum mortale eadē specie vel genere: quantum ad culpam. ibidē. q. 2. a.

Utr pccā oia dimissa redeant p̄ sequēs peccatum mortale: q̄tum ad penam. ibidem. q. 3. a.

An peccata prius dimissa aggrauent mortale peccatum. dist. 22. ar. 1. q. 3. b.

An pro peccato dimisso: quantum ad culpam possit homo per sequens mortale peccatū habere penam eternam. ibidem. i.

Utrum grauius peccatum sit violare alienum thorum q. cognoscere mortalem benedictā. dist. 35. ar. 1. q. 5. a.

Tabula

Penitentia.

An minus peccatum sit peccare cum propria vxore contra naturam q. cum meretrice. dist. 38. in expositione lūtere. i.

An peccatum omne mortale sit infinitum. dist. 44. ar. 2. q. 1. c.

Peccatum veniale.

An peccata venialia multa possint equalere vni mortali. dist. 16. ar. 2. q. 2. g.

An peccatum veniale & mortale possint esse in eadem specie moris. ibidem. h. i.

An pccā venialia remittant p̄ orōne dominicā & sp̄alem benedictionē. di. 16. ar. 5. q. 1. b.

Utrum peccatū veniale possit remitti sine peccato mortali: & conuersione. di. 16. ar. 5. q. 2. a.

An peccatum vnum veniale possit remitti sine alio. di. 16. ar. 5. q. 2. b.

An peccatum veniale possit remitti per penitentiam sine gratia. ibidem. b.

Utruz peccata aliqua venialia deleantur post hanc vitam quātū ad culpā. dist. 21. ar. 2. q. 1. a.

An sit in peccato veniali possit aliquis mori sine mortali. di. 21. ar. 2. q. 1. c.

An peccare venialiter sit facilius q. delere ipz peccatum veniale. ibidem. d. c.

Utrum ad peccatū venialium remissionē cū quibz aia recedit a corpore sufficiat pena purgatorij sine motu contritionis. di. 21. ar. 2. q. 2.

An peccata aliqua venialia sint que nunquam delebuntur. dist. 21. ar. 2. q. 3.

Utrum peccata venialia intelligantur p lignū fenem stipulam. dist. 21. ar. 2. q. 4. a.

Utrum peccata venialia deleantur per confessionem generalem. dist. 21. ar. 3. q. 1. a.

An peccatum aliquod veniale sit vnquaz conuulendum propter periculum vitandi peccata mortalia. dist. 31. ar. 3. q. 2.

An peccatus sit facere expensas in opus minus vtile que fieri possent in opus magis vtile. di. 45. artic. 6. q. 2. a. d.

Penā.

An p̄ca mort. sit satisfactoria. d. 21. ar. 1. q. 1. b. d.

An pena accerbatio interio respōdeat magnitudini offense & pene duratio radicatioi peccati. dist. 21. ar. 1. q. 2. b.

An pena quanto magis est afflictiua tanto citius inferat mortē. dist. 50. ar. 5. q. 2. a. g.

An pena dāni & p̄ca sensus sint in aliquo comparabiles inter se. dist. 50. ar. 5. q. 3. d.

An pena paruulorū qui cum solo originali decesserunt sit mitissima. ibidem. e.

An omnis pena sit aliqua afflictio. ibidem. a.

An duaz penaz quaz vna includit aliam: & non eōuersione illa sit maior q. includit aliā. ibidē. a.

Utrum penitentia sit virtus. dist. 14. ar. 1. q. 1. a.

Utr penitentia sit virtus generalis. ibidē. q. 2. a.

An penitentie obiectum sit peccatus sub ratione qua est dei offensium. dist. 14. ar. 1. q. 2. d.

An penitentie obm sit p̄p̄iū actuale pccū sub rōne qua est transgressio vine legis vindicabilis & expiabilis p̄ actus penitentis. ibidem. d.

Utrum penitentia sit species specialissima virtutis. dist. 14. ar. 2. q. 1. a.

Utr pnia continet sub iusticia. ibidem. q. 2. a.

An pnia sit virtus theologica. di. 14. ar. 2. q. 2. f.

An sit virtus moralis. ibidem. g.

An obseruet medium. ibidem. g.

Utrum penitentia sit in voluntate sicut in subiecto. dist. 14. ar. 3. q. 1. a.

An penitentia sit in concupiscibili sicut in subiecto. dist. 14. ar. 3. q. 1. a.

An in irascibili. ibidem. a.

An in qualibet potentia. ibidem. b.

Utr pnic actus sit in beatis. di. 14. ar. 3. q. 2. a.

An sit i illis btis q. nūq. peccauerunt. di. 14. ar. 3. q. 2. c. d. e.

An sit in christo. ibidem. e.

An in angelis beatis. ibidem. a.

An in damnatis. ibidem. e.

An i electis adhuc existit? i purgatorio. ibi. g.

Utr pnia sit i nob. ex acq̄sītō. d. 14. ar. 4. q. 1. a.

An ad virtutis penitentie acquisitionem sit necessarium peccatum. dist. 14. ar. 4. q. 1. a.

Utrum penitentia p̄cipiatur in nobis ex timore. dist. 14. ar. 4. q. 2. a.

Utruz penitentie habitus formetur prius ordinē nature q. eius subiectum. di. 14. ar. 5. q. 1. a.

Utrum penitentie actus informetur prius ordinē nature q. eius habitus. ibidem. q. 2. a.

An in penitentie habitu caritate formato moralis bonitas addat aliqd absolutū ultra habitum penitētiē & caritatis. dist. 14. ar. 5. q. 2. c.

An super penitentie actū moralis bonitas addat aliqd absolutum. ibidem. d.

An penitentie actus mercatur de congruo formationem habitus. ibidem. b. f.

Utr pnic actus nō elicitus ab aliquo penitentie habitu aliquādo formet. di. 14. ar. 6. q. 1. a.

An penitēdi actus caritate formatus possit elici a bonitate sine aliquo super naturali adiutorio. dist. 14. ar. 6. q. 1. d.

An penitēdi actus tanto sit nobilior quanto formatur caritate immediatus. ibidem. a.

Utrum penitentie actus formatus sit nobilior q. eius habitus. dist. 14. ar. 6. q. 2. a.

An penitentie habitus sit principalio: pars cause actus penitēdi. dist. 14. ar. 6. q. 2. d.

Utrum per penitentiam possit remitti qd cūq.

Tabula

peccatum. *distin. 14. ar. 7. q. 1. a.*
An penitentia informis disponat directius ad peccati remissionem q̄ sequens alia virtus informis. *distin. 14. ar. 7. q. 1. b.*
An penitenti p̄ctōri z̄ faciēti q̄b̄ i se est xp̄us meruit de p̄digno peccati remissionē. *ibidē. c.*
Utrum per penitentiam possit remitti tota pena peccato debita. *distin. 14. ar. 7. q. 2. a.*
Utrum per penitentiam omnes virtutes amissae restituantur. *di. 14. ar. 8. q. 1. a.*
An penitenti act⁹ sit delectabilis. *di. 14. ar. 8. q. 1. a.*
Utrum per penitentiam sequentem viuificent bona opera mortificata. *di. 14. ar. 8. q. 2. a.*
Utrum de peccato p̄ penitentia laz̄ remissio teneat homo amplius penitenti. *di. 14. ar. 9. q. 1. a.*
An penitentia vera restituat innocentiam. *distin. 14. ar. 9. q. 1. b.*
Utrum per penitentiam possit peccator plusq̄ semel resurgere. *di. 14. ar. 9. q. 2. a.*
Utrum penitentia sit alijs virtutibus prior origine. *di. 14. ar. 10. q. 1. a.*
An penitentia sit spiritualis edificij fundamentum. *distin. 14. ar. 10. q. 1. a.*
Utrum penitentia sit alijs virtutibus prior dignitate. *distin. 14. ar. 10. q. 1. a.*
An p̄nia sit dignior q̄ latra. *di. 14. ar. 10. q. 2. c.*
An penitentia fornicata dicat quid compositus ex habitu penitentie z̄ caritatis. *ibidem. d.*
Utrum penitentia solēnis sit iterabilis: z̄ quib⁹ personis sit imponenda. *distin. 14. ar. 2. q. 1. a. b.*
Ad p̄niam solēnē q̄ req̄rant. *ibidē. q. 2. a. b.*
Penitentia quare dicitur secunda tabula post naufragium. *di. 14. in expositione littere.*
Atz̄ p̄nic ptes sint iste. s. p̄nitio cordis. p̄fessio oris satisfactio operis. *di. 16. ar. 1. q. 1. a.*
Utrum in penitentie sacramento principalior pars sit absolutio sacerdotis q̄ compunctio cordis. *ibidem. q. 2. a.*
P̄nia vera q̄bus impedit. *distin. 16. ar. 3. q. 1. z̄ 2.*
Atz̄ p̄nia de pctis mortalib⁹ p̄cedētib⁹ baptisimū sit ad salutē necēsa. *di. 16. ar. 4. q. 1. a.*
An penitentiā sit necessaria de peccato originali. *distin. 16. ar. 4. q. 1. a.*
Penitentiā vera quibus impeditur. *distin. 16. ar. 5. q. 1. a. z̄ q. 2. a.*
Atz̄ p̄nia de pctis mortalib⁹ p̄cedētib⁹ bap̄tm sit ad salutē necessaria. *distin. 16. ar. 4. q. 1. a.*
An penitentiā sit necessaria de peccato originali in sp̄ali sit ad salutē necessaria. *di. 16. ar. 4. q. 2. c.*
An de oblitis. *ibidem. d.*

Utrum penitentiā sit necessaria de peccatis venialibus. *distin. 16. ar. 5. q. 1. a.*
An penitētes possint mereri de condigno peccati remissionem. *di. 17. ar. 1. q. 4. b.*
Utrum penitens teneatur tētiōe necessitatis recipere z̄ explee penitentiam sibi iniunctā a sacerdote. *distin. 18. ar. 1. q. 5. a.*
Utrum penitens primo possit digne penitere in articulo mortis. *di. 20. ar. 1. q. 1. a.*
Ad p̄niam dignā que req̄runt. *di. 20. ar. 1. q. 1. d.*
Utrum penitenti in articulo mortis debeat sacerdos iponere aliq̄s penitentiā. *di. 20. ar. 1. q. 2. a.*
An ille cui p̄nia iniungitur a sacerdote maior debito teneat eā explē. *di. 20. in expōne lfe. c. f.*
Utrum penitens teneatur celare personam cū qua peccauit. *distin. 21. ar. 5. q. 2. a.*
Utrum penitens teneatur celare penitentia sibi iniunctam a confessore. *ibidem. q. 3. a.*
An per penitentiam reuiuiscant bona merita mortificata eadez̄ in numero. *di. 22. ar. 1. q. 1. b.*
Atz̄ p̄nia exterior sit sacm̄. *distin. 22. ar. 2. q. 1. a.*
An p̄nia exterior sit eā iterabilis. *di. 22. ar. 2. q. 1. c.*
Utrum penitentiē sacramenti res sit ipsa remissio peccatorum. *ibidem. q. 2. a.*
Atz̄ penitentia sit vnum sacm̄. *ibidem. q. 3. a.*
Atz̄ penitentia sit ab institutiōe. *ibidē. q. 4. a.*
An penitentia sit a natura. *distin. 22. ar. 2. q. 4. a.*
Utrum penitentiē sacramenti sit a chusto immediate institutum. *distin. 22. ar. 2. q. 5. a.*
An penitentiē sacramenti instituit ipse christus ante sui passionem. *di. 22. ar. 2. q. 5. c.*
Periurium.
An q̄ periurium non sit peccatum possit aliq̄s facere. *distin. 29. ar. 2. q. 4. a.*
Portio canonica.
An portio canonica debeat dari sacerdoti parochiali de funeralibus illius qui intrauit religionem infirmus infirmitate qua mortuus est. *distin. 45. ar. 6. q. 4. a.*
An portio canonica debeat accipi s̄m ius scriptum vel s̄m p̄suetudines terrarum. *ibidē. 3. a.*
An portio canonica se extēdat ad legata. *ibidē. b.*
An portio canonica deducenda sit de his que legantur singulari persone. *ibidem. c.*
Potestas vel potentia.
An q̄s potestate h̄io ab eo q̄ eam cōcedere nō potuit possit h̄ere ea vti. *di. 21. ar. 5. q. 1. b.*
An potestatem ligandi z̄ soluēdi in foro penitentiē acciperint omnes discipuli a chusto immediate. *distin. 24. ar. 5. q. 1. a.*
An p̄tatem iurisdictionis acciperint alij discipuli petro mediāte. *di. 24. ar. 5. q. 3. b.*
An vni⁹ potētiē actus retrahat aliā a sua operatione. *distin. 49. ar. 4. q. 3. b. i.*

Tabula

An potentie anime sensitiue senescant. *distin. 50. articulo. 1. questione. 1. b.*
An potentie sensitiue separentur cum anima. *ibidem. a. f.*
An potentia vna habeat vnus solū modū agēdi naturalem. *distin. 50. articulo. 1. q. 2. c.*
Preceptum.
Quot z̄ que p̄cepta dicta sunt homini s̄te peccatum. *distin. 26. articulo. 3. q. 1. a. b.*
An preceptum quodlibet quod est de iure nature sit perpetuum. *distin. 26. ar. 3. q. 3. a.*
An preceptum de contrahendo matrimonij sit alicubi in sacra scriptura reuocatum. *ibidem. a. c.*
Quare preceptum pertinens ad conseruationem individui magis durat q̄ illud quod est ad conseruationem speciei. *ibidem. a. d.*
Predicatio.
An pro predicatiōe accipere aliquid vel dare sit licitum. *di. 25. ar. 3. q. 2. b.*
Prelatus.
An prelato liceat remouere ab officio subditum suum quem per suam confessionem scit male vti officio suo. *distin. 21. ar. 4. q. 2. b. c.*
An prelato liceat accipere procuratiōem pro correctiōe z̄ visitatiōe. *distin. 25. ar. 3. q. 2. a. b.*
Premium.
An premiū accidentalē obiectum sit bonum creatum. *distin. 49. ar. 5. q. 1. a. b.*
Quare premium huius dicitur accidentale. *ibidem. b.*
Utrum omne premium accidentale sit aureo. *distin. 49. ar. 5. q. 1. a. b.*
An premium essentialē dicatur aureo. *distin. 49. articulo. 5. questione. 3. a.*
Prescriptio.
Utrum prescriptio facta contra prohibitionē de contrahendo cum affine valeat. *distin. 49. articulo. 2. questione. 2. a.*
An s̄cribi possit contra ius. *di. 41. ar. 2. q. 2. a.*
An ad hoc vt prescriptio valeat quot sunt necessaria. *ibidem. b. c.*
An prescribi possit contra quodlibet ius positum. *ibidem. d.*
An prescriptio valeat contra ius soluēdi decimum. *ibidem. a. f. g.*
An ille qui post prescriptiōis tempus completum cognoscit q̄ res a principio ad eum pertinebat de iure teneatur illaz̄ dimittere in foro conscientie. *ibidem. h.*
Princeps.

An princeps possit excommunicari. *distin. 18. articulo. 5. questione. 3. a.*
An princeps depositus sit princeps. *distin. 25. articulo. 1. questione. 3. a.*
An princeps possit restituere fame laicuz̄ infamatum. *distin. 25. articulo. 6. questione. 1. g.*
Priores.
An priores possint excommunicare subditos suos. *distin. 18. articulo. 4. q. 1. d.*
Prophecare.
Ac pro actu prophētandi accipere aliquid vel dare sit licitum. *distin. 25. ar. 3. q. 2. b. h.*
Promissio.
An promissio futurarum nuptiarum facta sub conditione impossibili teneat. *distin. 38. articulo. p̄mo. questione. p̄ma. f.*
An promissio talis teneat in alijs contractib⁹. *ibidem. f.*
An promissio facta sub conditiōe non extante indiget reuocatiōe. *distin. 38. articulo. 5. q. 3. c.*
An qui p̄mittit alicui centū z̄ postea soluit intendens tamē q̄ postea auferet eos sibi si poterit. *impleat promissum.* *distin. 38. articulo. 8. q. 3. a.*
Promotio.
An aliqua promotus impediant que non deiciunt tam promotum. *distin. 25. ar. 6. q. 3. g.*
Punctum.
An ab eo dem puncto ad idem punctum possint trahi simul due linee recte. *distin. 49. articulo. 4. questione. 5. d. f. t.*
Purgatorium.
Utrum purgatorij pena sit grauior qualibz̄ pena temporalis. *distin. 20. articulo. secundo. questione. p̄ma. a.*
An purgatorij ignis plus affligat purgandos q̄ ille qui p̄cedet faciem iudicis. *distin. 20. articulo. secundo. questione. p̄ma. a.*
An in purgatorio existentes sint certi q̄ habebunt vitam eternam. *ibidem. f.*
Utrum purgatorij pena sit satisfactoria. *distin. 20. articulo. secundo. q. 1. a. b.*
An qui purgantur per eam voluntarie sustinent eam. *distin. 20. ar. 2. q. 2. a. d.*
Utrum purgatorij pena infligatur per ministrum demonum. *distin. 20. articulo. secundo. questione. 3. a.*
An purgandi deducantur per angelos bonos ad locum penalem. *distin. 20. articulo. secundo. questione. 3. c. d.*
An qui sunt in purgatorio pertineant ad ecclesiam militantem vel triumphantē. *distin. 20. articulo. 3. questione. 3. a.*

Tabula

An ille in purgatorio puniat q̄ ante mortē facit totā penitētia sibi a sacerdote iniunctā in morte tamē debito. dist. 20. in expositioe h̄e. e.
Utrum in purgatorio puniri aliquas animas a corporibus cum caritate recedentes sit cōsonum dīuine iusticie. dist. 21. ar. 1. q. 1. a.
Utrum purgatio ali' alio citi' libet. ibidē. q. 2. a.
Utrum ad purgationem animarum sit aliq' locus specialiter deputat'. ibidē. q. 3. a.
Purgatio aīz q̄s ē loco? dist. 21. ar. 1. q. 3. a. b.

Qualitas.

An qualitates plures solo numero differentes possint esse simul. dist. 24. ar. 4. q. 2. b. f.

Quantitas.

An q̄ttas sit idē fātr q̄ mā. dist. 21. ar. 1. q. 2. b. e. f.
An q̄ttas aliq' seu dimisio intermediata pcedat ordie n̄e formā sub alē in materia. ibidem. g.
An quantitas continua sit idē realiter cū substantia quanta. dist. 12. ar. 1. q. 1. b.
An quantitas possit denominare seipsam. dist. 12. ar. 1. q. 2. d. h.

Quies.

An quies sit p̄atio motus. dist. 48. ar. 2. q. 2. a.

Relatio.

An due relationes sint vel vna tr̄i inter virum et vxorē sub rōne q̄ cōiuges. dist. 26. ar. 4. q. 1. a. d.

Religiosus.

Utrum religiosus penitētiis aliū religiosum eiusdē monasterij possit a suo p̄lato absolui. dist. 18. ar. 1. q. 2. a.
An si ipsi religiosi percusserint se eā. dist. 13. q. 2. a. septa monasterij. dist. 18. ar. 13. qōne. 2. b.
Utrum religiosus penitētiis religiosus alteri' claustrari possit absolui a p̄prio p̄lato. dist. 18. ar. 13. q. 2. a.
Utrum religiosus percussit clericus secularē. dist. 13. q. 2. a. larē possit absolui a p̄prio p̄lato. ibidē. q. 4. a.
An si ille cleric' fuerit cleric' mōasterij possit religiosus penitētiis p̄ eps absolui. dist. 18. ar. 13. q. 4. e.
An si percussit clericum secularē non eiusdē monasterij et non sit ortū scandalus possit absolui per episcopum loci illius. ibidem. c.
An religiosus quo ad aliqd̄ sui sit sui iuris. dist. 38. ar. 4. qōne. 1. a.

An religiosus p̄fessus qui sit episcopus teneat habitum religionis portare et proprium non habere. dist. 38. ar. 5. q. 1. f. g.

An religiosus possit episcopatus accipere sine licentia sui p̄lati. ibidem. g.

An eius religiosus sit episcopus dispensetur cū eo in voto religionis. dist. 38. ar. 9. q. 1. b. l.

Utrum religiosi excepti possint ab ordinarijs conueniri ratione executionis. dist. 45. ar. 5. q. 2. a.

Religio.

An i religioe possint fieri flati sine disp̄tatioe q̄ patiunt defectū nataliū. dist. 15. ar. 4. q. 3. d.
An possint ad sacros ordines p̄moueri. ibidē. d. e.
An possint p̄fessioes audire ex cōmissioe. ibidē. e.
An p̄fessio in religione facta per p̄sensuz mentis mortis coactum teneat. dist. 29. ar. 1. q. 1. c.
Utrum religioes possit itrare q̄ iurauit aliq' ducere i vxorē in infūdio n̄ p̄cto. dist. 29. ar. 2. q. 4. a.
An religionis ingressus sit fauorabilis: q̄ ma trimoniū contractus. dist. 36. ar. 4. q. 1. a.
Utrum ad religionis ingressum expediens sit vt iuuenes inducantur. dist. 38. ar. 6. q. 3. a.

An si aliq' i religioe volēs facē p̄fessionē vult actualiter esse obligat' ad vota q̄ fecerat in seculo remāeat obligat' eisdē. dist. 38. ar. 8. q. 2. a.

An talis possit absolui a p̄lato postquam ad suam deuenit noticiam. ibidem. a.

An si quando p̄fessio non cogitat de votis que fecerat in seculo intelligi esse debeant cōmutata in religionis votum. ibidē. a. b. l.

An religionis votum possit commutari in melius bonum. dist. 38. ar. 9. q. 1. b.

Remissio peccati.

An de remissioe peccati possit hō esse cert' certitudie sciētie in hac vita. dist. 14. ar. 9. q. 1. a. d.

An remissio peccati fiat i fūdio alic' p̄bitus i aīa vel p̄ soli dei gratiā volūtate. dist. 17. ar. 4. q. 4. f.

An remissio peccati prior sit ordine nature q̄ esse iustum per gratiam. ibidem. f.

An remissio peccator sit idem realiter q̄ bonoz: quoz sunt p̄uaciones restitutio. ibidē. k.

Reprobi.

An reproboz hominum finis sit illud mali p̄pter q̄ vitāda sunt cetera. dist. 43. ar. 1. q. 3. e.

An reprobi recipiāt i inferno aliq' p̄sola: oēs recolētes bōa q̄ fecerāt aliq'. dist. 43. ar. 7. q. 1. b. e.

An reprobi consolentur in habendo solios in penis. dist. 43. ar. 7. q. 2. a. d.

An reprobi crucient' cū mīsa. dist. 44. ar. 1. q.

An reproboz cruciat' sit ordiat'. ibidē. a. g.

Restitutio.

Utrum restitutio sit p̄ satisfactiois. dist. 15. ar. 5. q. 1. a.

An restitutio sit quid p̄ambulum ad satisfactioem. dist. 15. ar. 5. q. 1. f.

Utrum ad restitutionē teneat qui dānificat aliq' que in bonis aīe vel corporis. dist. 15. ar. 5. q. 2. a.

Utrum ad restitutionem teneatur qui dānificat alium iuste in fama. ibidem. q. 3. a.

An ad restitutionem teneatur magis qui dānificat alium in fama q̄ dānificans in exterioribus possessionibus. ibidem. c.

An ad restitutionem teneatur qui alium dānificat in fama p̄num crimē imponēdo. ibidē. d.

Tabula

An aliquis teneatur se infamare vt alij famam restituat quas sibi abstulit iniuste. si alio modo restituere non potest. ibidem. d.
Utrum ad restituendū teneatur dānificas alij iniuste in possessionib' exteriorib'. dist. 15. ar. 5. q. 4. a.
An ad restitutionē teneatur qui iubet fieri dānum alicui. dist. 15. ar. 5. q. 4. c.
An ad hoc teneatur ille qui consulit. ibidem. e.
An ille qui exequitur. ibidem. d.
An consentiens. ibidem. e.
An ille qui adulatur illi q̄ dānū intulit. ibidē. e.
An receptans. ibidem. e.
An patiens. ibidem. e.
An tacēs q̄ vbo suo dānū impedire possit. ibidē. e.
An ille qui nō obstat dānificanti cū possit. e. f. et ei officio incumbit. ibidem. e. g.
An ille qui non manifestat illum qui damnus intulit: cum tamen sciat. ibidem. e. g.
An quilibet eorum qui teneatur ad restitutionē teneatur insoludum. ibidem. g.

An ille qui restituit teneat obligetur ad restitutionem q̄ citius potest. ibidem. g.

An restituendū sit dānificato tñ dīstātī q̄ malo res sūt expēse i mittēdo q̄ sit dānū. ibidē. a. h. b.

An restituere teneatur homo: quādo nescit q̄bus restituendum sit. ibidem. a. i.

An restituere debeat homo dānificato impugnant bonum cōmune. ibidem. a.

An restituere teneant dāna inferentes in gueris hominibus innocentibus. ibidē. b. i.

An impedies alij a p̄secutioe dñifici quo dignus erat teneat illi ad aliq' restitutiōes. ibidē. c. n.

An qui retrahens aliquam personam vtilē religioni ab ingressu religionis teneatur illi religioni ad aliquam restitutionē. ibidem. c. o.

An mulier inscipiens filius de adulterio p̄ que exheredatur verus heres teneatur ad restitutionem vero heredi. ibidem. d. p.

An procurans iniuste aliquē in scrinuitate redigi teneatur se facere seruuz pro illo si aliter non potest eum restituere libertati. ibidem. q.

An ille qui non habet quod restituat pro damno illato in possessionibus teneatur se vendere in seruum: vt restituere possit. ibidem. r.

Utrum restituere teneatur homo ea que inuenit a fortuna. dist. 15. ar. 5. q. 7. a.

Resurrectio.

Utrum resurget ides homo in numero. dist. 43. ar. 1. q. 3. a.

Utrum resurget omnes electi. dist. 43. ar. 2. q. 1. a.

Utrum resurget oēs adulti dānati. ibidē. q. 2. a.

Utrum resurget paruuli qui cū originali peccato decederunt. ibidem. q. 3. a.

Utrum resurget nā erit causa efficiēs refoz-

mationis corporū humanoz. dist. 43. ar. 3. q. 1. a.
Utrum in resurrectione natura erit causa efficiēs iterate vnionis aīe ad suū corpus dispositum ad eius susceptionem. ibidem. q. 2. a.
An illa vnio q̄ in resurrectioe fiet aīe ad corpus dispositū sit futura p̄ nām. dist. 43. ar. 3. q. 2. d.
Utrum vox tube que in resurrectione erit causa efficiēs reformationis corporum et vniois animarum ad illa. dist. 43. ar. 3. q. 3. a.
An illa vox tube erit vox x̄sū christi. dist. 43. articulo. 3. questio. 3. c.

An resurrectio x̄sū erit cā resurrectionis n̄e. ibidē. a.

Utrum resurgere debeant simul omnes pomines. dist. 43. ar. 5. q. 1. a.

Utrum resurrectio cuiusq̄ erit i iustā. ibidē. q. 2. a.

Utrum resurgent in eisdem locis in quib' fuerunt sepulti. ibidem. questio. 3. a.

An q̄ resurgāt vbi tē erit sepultū caput sit magis p̄gnū q̄ vbi erit sepultū cor si sunt sepulta in diuersis locis. dist. 43. ar. 5. q. 3. e. f.

Utrum resurrectio erit in vltimo instanti temporis. dist. 43. ar. 6. q. 1. a.

Utrum resurrectio erit in nocte. ibidem. q. 2. a.

Utrum resurrectio instans sit notum sub certitudine hominib' vel angelis. ibidem. q. 3. a.

An illud tempus sit certum bonis angelis per reuelationem. dist. 43. ar. 6. q. 3. b.

Utrum post resurrectionē cognoscat quilibet oīa peccata que fecit. dist. 43. ar. 7. q. 1. a.

An post resurrectionē dolebunt electi qui alii quando peccauerunt de malis que aliquando fecerunt. dist. 43. ar. 7. q. 1. a. e.

Utrum in resurrectione poterit quilibet legere in alterius conscientia. dist. 43. ar. 7. q. 2. a.

Utrum in resurrectione omnia merita et demerita propria et aliena poterūt ab aliquo simul videri. ibidem. questio. 3. a.

Utrum resurget oīa mēbra corporis. dist. 44. ar. 1. q. 1. a.

Utrum resurget h̄ozes. ibidē. q. 2. a.

Utrum resurget capilli et unguēs. ibidē. q. 3. a.

Utrum resurget in quolibet totum illud quod fuit de veritate humane nature. ibidē. q. 4. a.

An resurget tota mā de qua facta ē caro q̄ fuit ex semine in illo in quo fuit. dist. 44. ar. 1. q. 4.

An si aliq' nutriat carib' h̄ianis resurget illa caro i ipso vel i illo: cui' p̄ fuit caro. ibidē. l.

Utrum in resurrectioe ex mā cuiuslibet mēbri reingrabit idem mēbri. dist. 44. ar. 1. q. 5. a.

Utrum resurgentium corpora resurgent cum deformitatibus suis. ibidem. q. 6. a.

Utrum resurgentium corpora erunt calida vel frigida. ibidem. q. 7. a.

Utrum resurget oēs in eadē etate. ibidē. q. 8. a.

Utrum resurget oēs in eadē statura. ibidē. q. 9. a.

Tabula

An sermo. ibidem. k.
 An religioso. ibidem. a. b.
 An familia illi? q' alibi sepultura elegit q' in
 sua parrochia debeat esse prochalas ecclesie
 vel illi? in q' sepelit. dist. 45. ar. 6. q. 4. a.

Seruus.

An seruus qui ignorante dño & ordinatore et
 presentatore ordinatur reuocandus sit in serui
 tutem. di. 25. ar. 5. q. 1. d.

Quid si seruus ordinatur ignorate dño & ordi
 nator: vel presentator: sciat. ibidem. e.

Sigillu' confessionis.

An sigillu' p'fessionis sit d' iure nãe. di. 21. ar. 4. q.
 An sub sigillo p'fessionis cadat p'so. r. a.
 Na cũ q' cõfiteus p'fite se peccasse. ibid. q. 4. a
 An sub sigillo p'fessionis cadat qd' nõ est p'ctum:
 nec circumstantia p'cti. di. 21. ar. 4. q. 4. a.

An sub sigillo p'fessionis cadat aliqd' per quod
 confitens nõ potest prodi. ibidem. a.

An sub sigillo p'fessionis cadat ea que nihil fa
 ciunt ad expressionẽ peccati. ibidem. a.

An sub sigillo cõfessionis cadat aliqd' qd' non
 pertinet ad iudiciũ illius fori. ibidem. b.

An sub sigillo p'fessionis cadet p'sona cũ q' p'ni
 tes p'fite se peccasse sit q' obfuitã disciplinẽ.

Inter sigillu' p'fessionis & sigillu' se
 creti que d'ia est. di. 21. ar. 5. q. 4. a.

Simonia.

An simonia sit studiosa voluntas v'ededi v' emẽ
 di aliqd' sp'iale v' sp'iali anecti. di. 25. ar. 2. q. 1. a

An simonia noiet puenietur. ibid. q. 2. a.

Utrum simoniaci sint irregulares. ibid. q. 3. a

An simonia sit maior in ordie q' in psecutioẽ
 beneficii ecclesiastici. di. 25. ar. 2. q. 3. c. d.

An cũ simoniaci q' simoniace sciẽter suscepe
 runt ordinẽ p'futuũ sit dispensari. ibidem. d.

An ille q' simoniace ordinat vel simoniace cõse
 cut? e' beneficiũ ecclesiasticũ ipso ignorate teneat
 postq' v'it ad noticiã facti illd' beneficiũ resigna
 rez ab executione ordie sic suscepti. dist. 45.

An simonia p'mittat in emptione ibid. e. f.
 & v'editioẽ factoz. di. 25. ar. 3. q. 1. a.

Utrum simonia cõmittatur in emptione & ven
 ditione quoru'cuq' spiritaliu'. ibid. q. 2. a.

Utrum simonia cõmittat in emptione & v'ed
 itione sp'ialibus annexoz. ibidem. q. 3. a.

An simonia p'mittat cũ ex pacto datur p' anne
 xia sp'ialib' minus a lingua. di. 25. ar. 3. q. 3. g

An simonie vitio excuset qui pactionem reuo
 cat efficaciter & fideliter reintegratur. dist. 25.

in expositione littere. d.

An simonia? sit q' cũ p' facit pactu' de puidẽ
 do filio: & postea pactu' obliuioni tradẽs non

ex illo pacto aliquid recipiens filio illi? pui
 dit pure intuitu pietatis. ibidem. d.

Sol.

Solis pp'ria passio q' est. di. 12. ar. 1. q. 1. b. f.
 Quod sol nõ irradiauerit in passione xp'i que
 fuit causa. ibidem. 1.

Soninus.

An somn' habeat aliq' bona excusantia ipedi
 mentũ rõnis qd' e' in eo. di. 31. ar. 1. q. 1. b. e.

Species sensibilis.

An vt sp'is veniet ad oculũ a corpore v'isibilũ
 necessariũ sit mediũ. di. 10. ar. 5. q. 2. c.

An sp'iem corporalẽ possit de? facere representa
 tiaã cõtinue corporis xp'i sub sp'e. ibid. e.

An sp'is p'noz recepte in cadex pte sensus sese
 in actib' suis ipediat. di. 4. ar. 2. q. 10. f.

Sp'es intelligib' lis.

An sp'es aliqua intellectũ iformans sit vniuer
 salis. di. 50. ar. 1. q. 3. b. g.

Species naturales.

An due sp'es sint per suã nam equalr deo ppin
 que. di. 48. ar. 2. q. 7. l.

Sp'es sacrales.

Utz sp'es panis & vini cõsecrate sint sacrm no
 ue legis. di. 8. ar. 1. q. 1. a.

An sp'es p'diecte sint sacrm tñ. di. 8. ar. 1. q. 1. d.

An sp'es ille immediatius representet substantiaz
 panis & vini q' corpus. ibidem. f.

Utrum sp'es panis & vini cõsecrate sint vnus
 sacrm. di. 8. ar. 1. q. 2. a.

An sub qualibet specterum illarum sit tot' x'ps
 di. 8. ar. 3. q. 4. d.

An aliqd' de speciebus illis per secessus emit
 tatur. di. 9. ar. 1. q. 1. d.

An sp'es panis possit tãdiu masticari q' anteq'
 trãscat guttur desinat sub illa eẽ corpus xp'i.

Utz sub sp'e v'raq' debeat sacrm eu. ibid. d.
 charistie p'plo ministrari. di. 11. ar. 4. q. 6. a.

Utz sp'es panis possit frãgi. di. 12. ar. 2. q. 1. a.

Utz sp'es panis possit corũpi. ibid. q. 2. a.

Quomõ sub sp'e panis post p'ersionem põt re
 uerti substantia panis. di. 12. ar. 2. q. 2.

An in speciebus illis remaneat potentia mate
 rie. ibidem.

Utrum sp'es in sacramento altaris possint sen
 sim imutarc. di. 12. ar. 3. q. 1. a.

Utz sp'es in sacro altaris possint in aliqd' cor
 pus naturalr agere. ibidem. q. 2. a.

An sp'es ille agãt i' p'tute sube. di. 12. ar. 3. q. 2.

Tabula

Utrum speciebus sacramẽt altaris possit ali
 quid permisceri. di. 12. ar. 4. q. 1. a.

An sub p'noze specie vini pueris remaneret san
 guis li' nimis apponcretur de vino. dist. 12.

Quid si sp'ci illi supaddit ali' liquor in tali q'
 titate q' plene dominaret sp'ci vini. ibidem. d.

Quid si sp'es vini plene dñaret illi liq'r. ib. d. e

Quid si sp'ez illaz v'tures p'fent illaz p'portio
 nem que req'rit ad mixtionẽ. ibidem. d.

An si ex sp'e vini & aliq' liq're p'stueret aliquid
 de mixtu' eẽt ibi aliq' access' sine subo. ibid. g.

Utrum species in sacramento altaris habeat v'is
 nutriendi. di. 12. ar. 4. q. 2. a.

An species ille habeant vim illaz absq' aliquo
 miraculo: & per quem moduz sit illa nutritio
 dist. 12. ar. 4. q. secunda. b.

An speciebus illis annexa sit miraculose aliq'
 possibilitas transmutabilis naturaliter in ma
 teriam & formam. ibidem. c.

Quando de specie cõsecrata sũt tres partes.
 quid significant. dist. 12. ar. 6. q. 2. a.

Spectulum.

An illud quod in speculo videtur sit imago v'
 res ipsa. dist. 10. ar. 6. q. prima. d. e.

In speculo fracto quare apparent plures ima
 gines. ibidem. c.

An in speculo directe posito sub radio solis re
 cipiat sp'es v'isibil' oppositi. di. 49. ar. 4. q. 3. c.

Spirituale.

An spirituale possit fieri corporale: vel ecouer
 so. di. 49. ar. 4. q. 6. d.

Sponsalia

Utrum sponsalia possint contrahi ante septẽ
 num. dist. 27. ar. 3. q. 1. a.

An sponsalia que contrahuntur per parentes
 habeant efficaciam si illi de quibus agit non
 consentiunt. dist. 27. ar. 3. q. prima. b.

Sponsalia q' modis p'p'is. di. 27. ar. 3. q. 2. a.

An sponsalia possint contrahi cum conditio
 ne & sub qua. ibidem. a. b.

Utz sponsalia publice facta corã amicis: non tñ
 in facie ecclesie possint dissolui per mutuu' dis
 sensum p'ter iudiciũ ecclesie. di. 27. ar. 3. q. 3. a.

Sponsalia quot modis soluantur. ibidem. a.

Sponsalia in quibus casibus sunt soluenda iu
 dicto ecclesie. di. 27. ar. 3. q. 4. per totuz.

An sponsalia que nulla fuerunt de iure impe
 dian matrimoniu' iter consanguinea illi? cũz
 qua illa sponsalia contracta fuerunt: & illum
 qui cum ea contraxit. di. 28. ar. 1. q. quarta. f.

Utrum sponsalia iuramento firmata ipedian
 tur per coactionem consensus que est per me

tum. dist. 29. ar. 1. questione prima. a.
 Utz sp'ofalia in etate legitima facta possint dis
 solui per mutuu' dissensum. di. 36. ar. 6. q. 2. a.
 Stelle.

An stelle possint moueri de vna pte orbis ad
 alia sine orbis corruptioẽ. di. 49. ar. 4. q. 3. p

Suffragia

Utrum suffragia viuozum? prosint defunctis.
 dist. 45. ar. 2. questione prima. a.

An suffragia viuoz? p'sint damnatis. ibid. c.

An per suffragia viuozum possint liberari tota
 liter a pena existentis in purgatorio. ibid. f.

Utrum suffragia facta determinate pro vno p'
 sint oib' exiitib' i' purgatorio. di. 45. ar. 2. q. 2. a

An suffragia viuozum prosint omnibus viuõ.
 dist. 45. ar. 2. questione secunda. a.

An p'sint facienti ad meritum. ibidem. f.

An p'sint ei ad aliqua remissionẽ pen. e. ibid. f.

Utz suffragia facta p' plurib' tñ p'sint cuiuslibz
 illoz q'ntu' si heret p' illo solo. di. 45. ar. 2. q. 3. a

An suffragia facta pro diuitibus magis p'sint
 eis q' pauperibus melioribus pro quib' non
 sunt. di. 45. ar. 2. q. tertia. a.

Utz suffragia p'sint defunctis scã a viuõ exi
 tib' in pctõ mortali. di. 45. ar. 2. q. quarta. a.

Utrum per suffragia viuozum diminuat pe
 na damnatorum. di. 46. ar. 2. q. quarta. a.

Superficies.

An superficies vna sit corum que permiscentur.
 dist. 12. ar. 4. questione prima. a.

An superficies eadem possit esse sine subiecto.
 & cum subiecto. ibidem. a.

An superficies due possint simul esse per natu
 ralem virtutem. di. 49. ar. 4. q. quinta. 7.

Suspensio vel suspensio.

An inter suspensionem & p'uationem sit diffe
 rentia. dist. 7. ar. 2. questione secunda. c.

An suspensio possit p'cedas dare. di. 19. ar. 4. q.
 An suspensio ab homine sit grauior q' 4. f.
 a iure. ibidem. g.

Suspicio.

Suspicio temeraria qd' est. di. 9. ar. 3. q. 3. b.

Suspicio pbabilis quid est. ibidem. b. c.

Suspicio violenta quid est. ibidem. c.

Lactiu.

An si deus crearet aliquem lapidẽ nõ ifra vlti
 mam superficiem celi vltim: nec ipsam: tãge
 tem posset protendi lancea vsq' ad ipsuz: qua
 tangereur. di. 10. ar. 4. q. secunda. a. b.

Trãsubstantiatio v' trãmutatio.

An trãsubstantiare posset deus substantiam

Tabula

panis in aliquod corpus non preexistens qd
esset sub illa specie mo simili sicut corpus xpi
sub illa specie est. di. 10. ar. 2. q. prima. f.
An transmutare possit deus dimensiones pa-
nis in dimensiones corporis sui. ibidem. q. 2. e.
An transmutare possit deus substantiam pa-
nis in spiritum corporis sui. di. 10. ar. 3. q. 1. a.
An transmutari possit substantia corporis in in-
corpoream. di. 10. ar. 3. q. prima. a.
An transmutare possit deus substantiam panis
eandem in numero in plura corpora. di. 10. ar. 3. q. 2. a.
An transmutet substantia panis in membra corpo-
ris xpi rone totius. vel e converso. di. 10. ar. 3. q. 2. e.
An transubstantiatio substantie panis in cor-
pus xpi sit causa formalis existentie ipsius sub
illa specie. dist. 10. ar. 2. q. secunda. f.

Tempus.

An tempus sit in motu primi mobilis sicut in
subiecto. di. 48. ar. 2. q. secunda. a. c.

Testamentum.

Utrum testamentum possit facere episcopus.
di. 45. ar. 3. q. prima. a.
An testamentum possit aliqis facere de illis reb⁹
quarum dominus no est. di. 45. ar. 3. q. 1. d.
An testamentum factu a clerico de bonis mobi-
libus sibi per ecclesiam acquisitis teneat. ibid. d.
Utrum testamentum possit facere religiosus.
di. 45. ar. 3. questione secunda. a.
Utrum testamentum possit facere seru⁹. ibid. q. 3. a.
An testamentum possit facere filiusfamilias. di.
45. ar. 3. q. tertia. b.
An testamentum possit facere vxor viuente suo
viro. ibidem. a.
Utrum testis possit facere fatu⁹. di. 45. ar. 3. q. 4. a.
Utrum testis aliqis sit iurandus. di. 45. ar. 4. q. 1. a.
Utrum in testamento possit aliquid dimitti p-
sone religiose. ibidem. q. secunda. a.
Utrum testamentum quod non est factum in
presentia proprij sacerdotis vel superioris ei⁹
si haberi possit teneat. ibidem. q. 3. a.
An statuentes vt testamta facta coram pprio
sacerdote: et duob⁹ vel tribus testibus no val-
leat icurrat excoicatione. di. 45. ar. 4. q. 3. d.
Utrum ad hoc quod testamentu factum sit va-
lidum sit aliqua forma determinata sub qua
oportet ipsum fieri. di. 45. ar. 4. q. 4. a.
An p testamento possint testificari executores
di. 45. ar. 4. questione quarta. c.
An testator possit heredibus imponere penas
si presumpserint ordinatioui sue ultime volu-
tatis contraire. ibidem. c.
An in testamento legatus possit ab heredibus
statuto repeti. ibidem. e.

An vt testatoris ordiatio impleatur debeat epis-
copus compellere heredem. ibidem. c.
Utrum testamentorum executores possint esse
religiosi. di. 45. ar. 5. q. prima. a.
An esse testamentorum executores compute-
tur iter opera secularia. di. 45. ar. 5. q. 1. c.
Utrum testamentorum executores teneatur infra an-
num executione implere. di. 45. ar. 5. q. 3. a.
An testamentu qto citius impletur tanto citius
anima defuncti alleuiet. di. 45. ar. 5. q. 3. b.
An si testamentum aie pndicet in aliquo dilatio-
nem cpi infra annum piam voluntatem defu-
cti debeat per ipsum adimpleri. ibidem. c.
Utrum testatoris aie pndicet in aliquo dilatio
excoicationis. di. 45. ar. 5. q. quarta. a.

Testis.

An testis pductus debeat interrogari de cau-
sis. di. 19. ar. 4. q. 3. g.
An de personis. ibidem. g.
An testes singulares sufficiat ad pbadu. ibi. g.
An si testis pduct⁹ debeat interrogari d loco. ibi. g.
An de tempore. ibidem. g.
An de auditu. ibidem. g.
An de visu. ibidem. g.
An de scientia. ibidem. g.
An de certitudine. ibidem. g.
An de credulitate.
An de fama. ibidem.
An testes debeant concordare in re. ibidem.
An in persona. ibid. An in loco. ibides.
An in gradu. ibidem. An in tpe. ibid. g.

Titubans.

An titubans sit habendus pro ignorante. di. 36.
art. 2. questione prima. a.

Tonsura.

Utrum tonsura sit dispositio congrua ad ordi-
num susceptionem. di. 24. ar. 1. q. prima. a.
An sine tonsura possit aliqis esse clericus. dist.
24. ar. 1. questione prima. d.
An non tonsuratus possit accipere aliquem ordi-
nem. ibidem. c.
An tonsura ista differat a tonsura nazarcorum
in veteri lege. ibidem. f.
Utrum tonsura sit ordo. di. 24. ar. 1. q. 2. a.
An per tonsuram pstituat aliqis in gradu digni-
tatis ecclesiastice sup alios. di. 24. ar. 1. q. 2. a.
Utrum tonsura sit annexa temporalium renu-
ciatio. di. 24. ar. 1. q. tertia. a.
An tonsuratus ab epo degradato debeat iteru
tonsurari. dist. 25. ar. 1. q. 3. a.

Torneamentum.

An quod in torneamento incitatur aliquis te-
neatur restituere. di. 15. ar. 5. q. 8. a.

Tabula

Thurificatio.

An thurificandi vasa debuit remanere in noua
lc. dist. 1. ar. 6. q. quarta. f.

Vendere.

An vendere vasa eccleie sit licitu. di. 25. ar. 3. q. 3. a.
An vendi possit ius pmo gentium. ibidem. b.
An vendi possit labor corporalis annexus spi-
ritualibus officiis. ibidem. b.
Utrum vendere possit dnus seruus piugatus in parti-
bus pntibus remotis. di. 36. ar. 4. q. 2. a.

Venia.

An venie facultas tribuat delinquendi incen-
tium. di. 14. ar. 9. q. 2. a. b.

Verecundia.

An verecundia sit virtus. di. 14. ar. 1. q. 1. a. c.
Uidere corporale.

An illud qd se videre existimat ho vigilas ad
presens: quod tñ presens no est: contingat ex
aliqua causa naturali. di. 10. ar. 5. q. 2. a.
An videat oculus per extensionem virtutis vi-
sive vsq ad rem visam. ibidem. f.
An videre ita se habeat ad intellectum: sicut vi-
deri ad rem visam. di. 49. ar. 3. q. prima. a.

Videre deum.

An videret deus Adam ante peccatu sine me-
dio. di. pma. in expositione littere. a. b.
An videre deus possit homo in hac vita ex spe-
ciali privilegio absq hoc qd sit beatus. dist. 1.
49. ar. 2. questione sexta. d. n.

An videant deum eque clare illi qui sunt in eq-
les in naturali virtute: equales tamen in habi-
tu glorie. di. 49. ar. 2. q. 8. c. d.

Utrum in videndo deum intellectus sit tantu
passius. di. 49. ar. 3. q. prima. a.

An ad videndum deum requiratur aliqua spe-
cies in intellectu videns. di. 49. ar. 4. q. 1.

An visio dei sit nobilior qd ipse intellectus vi-
dens. ibidem.

Utrum ad videndum deum requiratur lumen
intellectus agentis. di. 49. ar. 3. q. 2. a.

Utrum videre in deo creaturas pertineat ad bea-
titudinis essentiam. ibidem. q. 3. a.

An visio dei clara sit in beatis immediatu obie-
ctum memorie. di. 49. ar. 3. q. 7. f.

Vindicta.

An vindictam facere pertineat ad solum dei.
dist. 15. ar. 1. q. 7. b.

Vinum.

An oia vina sint eiusde speci. di. 11. ar. 2. q. 5. c.

Virginitas.

An virginitas sit virtus. di. 33. ar. 4. q. 1. a.

An virginitas sit virtus distincta per essentias
a castitate coniugali. di. 33. ar. 4. q. 1. b.

An ad virginitatis essentiam pertineat carnis
integritas. ibidem. f.

An absq virginitatis diminutione possit per-
di carnis integritas. ibidem. f.

An virginitate quomodo accipitur medium.
ibidem. b.

An virginitatis habitus fuerit vnquam vitio-
sus. ibidem. b.

An illa prima perfectio qd virginitatis habit⁹
addit super habitum castitatis coniugalis pos-
sit amitti sine peccato. ibidem. i.

An virginitatis habitum manere cum copula
carnali sit possibile. ibidem. k.

Utrum virginitas sit maioris meriti qd casti-
tas coniugalis. dist. 33. ar. 4. q. 2. a.

An essentia habitus virginitatis fm id qd est
fuerit in Abzaam. di. 33. in expone lre.

Virius.

An virtus sit circa bonum et difficile: sicut cir-
ca obiectu vel sic circa actu. di. 14. ar. 1. q. 1. a. b.

An virt⁹ vna specialis possit esse opposita cui-
libet vitio. di. 14. ar. 1. q. 2. e.

An virtus quelibet detestetur peccatu sibi op-
positu sub aliqua rone speciali. ibidem. f.

An virtus aliqua specialis possit esse circa ob-
iectum virtutis cuiuslibet. ibidem. f.

An virtutes sint in compositio ex anima et cor-
pore: sicut in subiecto: aut in anima tñ. dist. 1.
49. ar. 1. questione quinta. a. f.

Vnctio sacramentalis.

An vnctio extrema sit sacf. di. 23. ar. 1. q. 1. a.

An vnctio cathecuminozum sit sacramentu. di.
23. ar. 1. questione prima. a.

An vnctio extrema debeat conferri ab vno sa-
cerdote vel a pluribus. ibidem. c.

Anctio extrema a qe instituta. di. 23. ar. 1. q. 2.

Utrum vnctiois extreme ma sit oleu de oliuis
per epm consecratum. ibidem. q. 3. a.

An vnctio extrema sit necessa. di. 23. ar. 1. q. 3. e.

Utrum vnctiois extreme sit aliq determinata
verborum forma. di. 23. ar. 1. q. 4. a.

An in vnctiois sacro puenientior sit forma de-
precativa qd indicativa. di. 23. ar. 1. q. 4. c.

Utrum vnctiois extreme effectus sit pecca-
toꝝ venialium remissio. di. 23. ar. 1. q. 5. a.

An vnctio extrema sit sedulas petoꝝ ta ex ori-
giali qd ex actualib⁹ relictas. di. 23. ar. 1. q. 5. b.

An vnctiois effectus sit infirmitatis corpora-
lis alleuiatio. ibidem. b. e.

An huius sacramenti sint duo effectus. vn⁹ cor-
poralis. alius spiritalis. ibidem. b.

Tabula

Utrum vinctio extrema possit conferri a non episcopo. di. 23. ar. 2. q. 1. a.
Utrum vinctio extrema possit conferri a non presbytero. ibidem. q. 2. a.
Utrum vinctio extrema possit conferri aliquibus sanctis. ibidem. q. 3. a.
An illis qui sicut ex senectute. di. 23. ar. 2. q. 3. c.
An pueri in periculo mortis in bello vel in mari. ibidem. q. 3. a.
Utrum debeat dari omnibus infirmis. ibidem. a. c. dist. 23. ar. 2. q. 3. c.
An debeat ferri ipse iudicium. di. 23. ar. 2. q. 4. b.
An perseveranter furiosus. ibidem. c.
An debeat conferri parulis. ibidem. c.
Utrum in vinctio extrema debeat inungi sola instrumenta sensuum. di. 23. ar. 2. q. 5. a.
An inungi debeat oculi ceci nati. di. 23. ar. 2. q. 5. a. c.
Utrum vinctio extrema sit sacramentum iterabile. dist. 23. ar. 2. q. 6. a.
Uinctio altaris.
An vinctio altaris debeat fieri. di. 23. ar. 2. q. 6. a.
Uinctio regalis.
An vinctio regii debeat fieri in capitibus vel in brachijs. di. 23. in expositione littere. f.
Voluntas.
An voluntas possit esse ipsius. di. 17. ar. 1. q. 1. a.
An voluntas motus possit terminari ad relationem immediate. di. 26. ar. 4. q. 1.
An voluntarie faciat homo aliqua que tamen non facit deliberate. di. 35. ar. 2. q. 2. a.
An voluntas motus non liberatiue sint in hominis potestate. ibidem. a.
An voluntas actus deliberatiue sit. ibidem. a. de essentia voti. ibidem. b.
An in voluntate sit aliquid motus respectu summi boni clare visum quod delectatio. di. 49. ar. 1. q. 6. m.
An in voluntate sint aliquae passiones. ibidem. m.
An voluntas sit potentia nobilior quam intellectus. di. 49. ar. 1. q. 7. b.
An forma per quam voluntas mouet se sit bonum apprehensum. ibidem. n.
An voluntas motus sit sine deo. di. 49. ar. 2. q. 2. b.
An velle deliberatum sit respectu finis. dist. 49. ar. 2. q. secunda. g.
Utrum voluntas in appetendo beatitudinem mouet se. dist. 49. ar. 2. q. 3. a.
Utrum voluntas quod vult velit per beatitudinem. ibidem. c.
Utrum voluntas in appetendo beatitudinem mereatur. ibidem. q. 5. a.
An voluntas cuius beatitudinis capacitates naturales sint absolute implete caritate. di. 49. ar. 2. q. 7. n.
An quod ad volendum mouet se plus velit se ita mouere. di. 49. ar. 3. q. 4. a.
An voluntas sit mouens et mota respectu eiusdem. ibidem. b.

An voluntas plus ordine nature quietetur per amorem quam gaudeat de amato. di. 49. ar. 3. q. 6. d.

Utrum.

An aliquis debeat compelli ad faciendum fortius votum illud quod iam vovit. di. 34. ar. 3. q. 2. i.
Utrum votum factum de re bona propter malum finem teneat. di. 38. ar. 1. q. 1. a.
An ad votum castitatis obliget qui facit se ordinarium a non episcopo que tunc credebatur episcopus. di. 39. ar. 1. q. 1. d.
An votum tale teneat postquam confessus est se ordinem non accepisse. ibidem.
An votum factum de materia mala propter bonum finem teneat. ibidem. b.
Utrum votum factum de re bona propter bonum temperale tamen teneat. di. 38. ar. 1. q. 2. a.
Utrum vouere possit aliquis propter finem idioserentem. ibidem. q. 3. a.
Utrum voti forma includat quod fiat deo. dist. 38. ar. 2. questione prima. a.
An votum faciens deo sit secundum se totum obligatum ad faciendum illud quod promissum sit. dist. 38. ar. 2. q. prima. b.
An votum possit fieri aliquo modo sancti. ibidem. c. d.
An votum possit fieri homini malo. ibidem. d.
Utrum quod est. ibidem. e. et di. 34. ar. 3. q. 2.
An vouere sit actus. di. 38. ar. 2. q. 1. b.
Utrum in voti forma includatur firmatio de liberatiua. di. 38. ar. 2. q. 2. a.
Utrum votum de non renouendo aliquid sine exceptione eius quod vouetur verbo vel scripto sit obligatorium. ibidem. q. 3. a.
An si ille qui votum predictum facit postea vouerit aliquid non obseruando illas conditiones obligetur ad illud quod vovit. di. 38. ar. 2. q. 3.
Utrum votum possit fieri de eo quod est inutile ad salutem. di. 38. ar. 3. q. 1. a.
Utrum votum possit fieri de omni bono utile ad saluationem. ibidem. q. 2. a.
An votum possit fieri de bono necessario ad saluationem. dist. 38. ar. 3. q. 2. a.
An votum possit fieri de minori bono. ibidem. a.
Utrum vouere possit religiosus sine licentia sui prelati. dist. 38. ar. 4. q. prima. a.
An vota facta ab aliquo ante sui professionem in religione que plures ipsi recipere ignorabat possint ab illo prelato reuocari postquam sibi fuerint notificata. dist. 38. ar. 4. q. prima. f.
An vota que mulier inupta emisit possint reuocari vi eius postquam nupsit. ibidem. f.
Utrum vouere possit quilibet non religiosus. dist. 38. ar. 4. q. secunda. a.
An vouere possit episcopus sine licentia domini pape quo voto vinculum iter ipsum et ecclesiam suam dissoluatur. dist. 38. ar. 4. q. 2. a.

Tabula

An votum longe peregrinationis possit emittere episcopus sine predicta licentia. ibidem. a.
An votum longe peregrinationis possit emittere clericus secularis qui est sub episcopo aliquo beneficiis habens quod debet residentias si sine licentia episcopi. ibidem. b.
An vouere possit ingressum religionis sine eius licentia. ibidem. b.
Qui sunt qui votum possunt emittere. ibidem. b. c.
Utrum votum factum a subdito de licentia abbatis possit reuocari ab eodem. di. 38. ar. 4. q. 3. a.
An votum de licentia abbatis emissum possit reuocari a successore suo. di. 38. ar. 4. q. 3.
Utrum omne votum licitum sit obligatorium. dist. 38. ar. 5. q. 1. a.
An votum factum de re licita tempore voti facti sed ante impletionem efficitur illicita sit obligatorium. di. 38. ar. 5. q. 1. c.
An si aliquis voueat intrare aliquam religionem que ipsum non vult recipere teneatur intrare eam. ibidem. d.
An si aliquis voueat ingressum religionis et postea antequam ingrediatur eligatur in episcopum teneatur religionem intrare. ibidem. a.
Utrum votum obliget magis quam iuramentum. di. 38. ar. 5. q. 2. a.
Utrum votum sub conditione factum que conditio non expletur per culpam vouentis sit obligatorium. ibidem. q. 3. a.
An si conditio impletur impediente illo cui sit votum maneat votum obligatorium. di. 38. ar. 5. q. 3. c. f.
An vouens aliquid si deus preseruet eum ab aliquo peccato de quo tentat teneat votum si de illud ab illo peccato non preseruetur. ibidem. b. g.
Utrum vouere expediat homini. di. 38. ar. 6. q. 1. a.
An vouens exponat se maiori periculo quam antequam. di. 38. ar. 6. q. 1. a.
An vouere bonum augeat in vouente inclinationem ad malum. ibidem. b.
Utrum idem bonum cum voto factum sit magis merito quam sine voto. di. 38. ar. 6. q. 2. a.
Utrum continentie quot modis solenizatur. di. 38. ar. 7. q. 2. d.
An votum roboretur fortius per iuramentum quam per solenitatem. ibidem. a. f.
Utrum votus solenizetur aliter quam per religionis ingressum vel facti ordinis susceptionem. di. 38. ar. 7. q. 3. a.
Inter votum publicum et solenne que differentia est. di. 38. ar. 7. q. 3. b.
Utrum votum possit commutari. di. 38. ar. 8. q. 1. a.
An vouere possit commutari auctoritate vouentis. di. 38. ar. 8. q. 1. c.
An votum peregrinationis et abstinentie possit

commutari auctoritate episcopi. ibidem. e.
An voti commutatione quod debet obseruari. ibidem. d.
Utrum votum quodlibet possit commutari in votum religionis. di. 38. ar. 8. q. 2. a.
Utrum vouens intrare religionem et postea intrare eam proposita creandi implete voti sui. ibidem. q. 3. a.
Utrum votum de se sit dispensabile. di. 38. ar. 9. q. 1. a.
Utrum in votis possit dispensare solus papa. ibidem. questione. 2. a.
An in voto aliquo possit dispensare episcopus inferior. di. 38. ar. 9. q. 2. b. c.
Utrum votum de non petendo a domino papa dispensationem in aliquo voto sit obligatorium. dist. 38. ar. 9. q. 3. a.
An vouens aliquid quod in aliquo casu est utile ad salutem et in aliquo inutile obligetur ad obseruationem voti in illo casu in quo est utile ad salutem. di. 38. ar. 9. q. 3. d.
An vouens sub aliqua turpi conditione quam impleri desiderat extante illa conditione obligetur ad faciendum quod vovit. di. 38. ar. 10. q. 3. b.
Uirum vel vurarum.
An ad vsuras accipiens sit particeps peccati illius qui dat ad vsuram. di. 15. ar. 5. q. 5. o.
Utrum ea que per vsuram acquisiuit aliis teneatur restituere. di. 15. ar. 5. q. 5. a.
Utrum ea que aliquis lucratus est legitime meritatione de bonis que ipse vel pater eius per vsuram acquisiuit teneatur restituere. ibidem. q. 6. a.
An vsurarius sit dominus illius rei quam per vsuram acquisiuit. di. 15. ar. 5. q. 6. c.
An vsurarius precipienti in testamento restituere ea que male acquisiuit sed non vult restituere si euadet pro sit talis ordinatio ad saluationem. di. 15. ar. 5. q. 4. c.
Uxor.
Utrum vxor debeat excommunicari pro peccato maritali. di. 18. ar. 3. q. 3. a.
An vxor alicui debeat excommunicari si vir eius obligatus debitis absentet se et ipsa non vult satisfacere pro eo de portione sibi assignata per victum. di. 18. ar. 3. q. 3. a.
Utrum vxor teneatur obedire marito excommunicato. di. 18. ar. 11. q. 4. a.
An cum propter vxorem velle delectari sit tactum moderate sit actus debitus temperantie. di. 31. ar. 3. q. 2. f.
An vxor propter cognoscens vt per hoc ab aliqua infirmitate curetur peccet venialiter. ibidem. g.
An vxori post partum ante purificationis tempus licitum sit debitum reddere vel ab ea exigere. dist. 32. ar. 4. q. 1. f.
Utrum vxores plures habere sit contra legem nature. dist. 33. ar. 1. q. 1. a.

Tabula

An vnam esse vnus contentat matrimonio a prima sui institutione. di. 33. ar. 1. q. 1. b.
 Utrum vxores plures habere simul fuerit aliquando licitū ex dispensatione. di. 33. ar. 1. q. 2. a.
 Quod vxores plures habuerint patres antiq̄ que fuit causa. di. 33. ar. 1. q. 2. c. d.
 An vxores plures h̄se s̄ equaliter sit p̄tra ius n̄e vt p̄cubitus p̄cubinari? di. 33. ar. 2. q. 2. a.
 Utrum vxorem repudiari a viro vel ec̄uerso fuerit vnq̄ licitum. di. 33. ar. 3. q. 1. a.
 Utrum vxorem repudiatam poterat vir ei⁹ reconciliare sibi. ibidem. q. 2. a.
 An vxorem dimittere p̄pter peccatum contra naturam liceat. di. 35. ar. 1. q. 1. a.
 An qui vxorem legitimam habet: et aliam huius rei insciam sibi de facto copulat possit ab ea discedere ipsa mortua si mulier diuortium non petat. di. 36. ar. 3. q. prima. a.
 An vxor possit se facere seruam sive consensu mariti. di. 36. ar. 5. q. prima. a.
 An si de vxoris p̄sensu aliq̄s faciat se seruū sit vxor: sua ancilla ipso sc̄o. di. 36. i. exp̄one l̄re. b.
 An vxor possit dimitti a viro: et ec̄uerso p̄pter q̄cūq̄ p̄ctū mortale. di. 39. in exp̄one l̄re. g.
Uxoriciuidium.
 Utrum uxoriciuidium impediāt matrimoniu. di. 37. ar. 2. q. secunda. a.
 An p̄pter uxoriciuidium dirimēdū sit matrimonium iam contractum. di. 37. ar. 2. q. 2. b.
 An uxoriciuidium sit maius peccatum q̄ matrimonium. ibidem. a. d.
Xps.
 An xps renouauerit factū p̄ceptum de obseruatione legalium. di. 1. ar. 6. q. quarta. k.
 Utrum xps in quantum homo possit peccata dimittere in baptismo. di. 5. ar. 1. q. prima. a.

An xps expellebat demones in quantum homo. di. 5. ar. 1. questione prima. b.
 Utrum xps contulerit ministris sacramentorum potestatem cooperandi ad emundationē interiorum. di. 5. ar. 1. questione secunda. a.
 Utrum xps potuerit dare ministris aliquā potestatem baptizandi quam dare noluit: et que est illa. ibidem. q. tertia. a.
 Utrum xps potuit conferre potestatem cream di creature. di. 5. ar. 1. questione quarta. a.
 An xps p̄uerit aliq̄e carac̄es. di. 5. ar. 2. q. 4. b.
 An xps manducetur spiritaliter in sacramentis altaris. di. 9. ar. 1. questione prima. c.
 An xps sub sacramento possit tangi a seipso. di. 10. ar. 4. questione secunda. b.
 An xps q̄n instituit sacm̄ eucharistie determinauerit de quo pane fieret. di. 11. ar. 2. q. 2. a. c.
 An xps determinauerit de qua aqua debeat panis ille coagulari. ibidem. c.
 Utrum xps in cena sumpsit corpus suū sub sacramento. di. 11. ar. 4. q̄one prima. a.
 Utrum xps in cena tradiderit corpus suū in de sub sacramento. ibidem. q. secunda. a.
 Quare xps noluit detegere iudam in cōmuni. di. 11. ar. 4. questione secunda. b.
 Utrum xps dedit iude corpus suū quando tinctum panem dedit ei. di. 11. ar. 4. q. 3. a.
 Utrum xps dedit corp⁹ suū passibile. ibid. q. 4. a.
 An xps bucellā quā dedit iude intinxerit in sanguine. di. 11. ar. 4. q. 5. d.
 An xps in cena dedit discipulis potestatem sacerdotalem quantum ad principalem actū. di. 24. ar. 4. questione tertia. i.
 An xps habuit ab instanti sue conceptōis omnem p̄mū q̄ habitur⁹ erat. di. 49. ar. 5. q. 5. a.

§ 1135.

Registrum

a a
 Ricardus de An illum qui dicitur aēs dicitur de necessitate
b b
 mere mulier An deus possit accipere exp̄sas per quodcūq̄
c c
 zato sit sacm̄ locutione. di. An minus ratione. di. An aliq̄s teneat
d
 Incipit peccatū sine sacramentorum in generali. si
e
 dilauit bapm̄ accepit dalm illum camentū est p̄tra
f
 etiam formam cat currit bene into non potest
g
 t̄ q̄ sacramētum tes baptismum
h
 Ab baptism⁹ homo. C Item
i
 tur agendū est baptismus a tiones facte amorem rededit
k
 etus vsus non quāto melior uit homo. Sed dit v̄ corpus

l
 An quotidie des̄ d̄c̄. ergo do modo, sic tam turpi
m
 remotior ab vna Sed intentio circa singularia Sub alia autem
n
 perp̄dat in tione sp̄i gere asserunt septione hui⁹
o
 stum sunt verba m̄aliter Sed queritur re pecunie
p
 infusus non tur predicta ri fm̄ optimum ligit de habitu
q
 fieri per opera radix. f. caritas C Cōtra illud aut bene. Si
r
 R̄ideo q̄ restituitur bono modo ma pecunie
s
 te primorum C Tria p̄ponūf requir̄e habere ad eos puenir̄t
t
 aliquis ventens possit disp̄sare sacerdotis. orbis. C Ad

u
 peccata r̄. tratur. Est r̄ sum generi cerdotes per
v
 pena v̄ medicina qui cum reum cōmunicatione tra cōscientiam
w
 exercendum sari s̄ram Si non tunc carēt. de altera
x
 non possunt misericordia debent: simulq̄ nitens non est
y
 consequenter r̄ per episcopale v̄ male Quarto q̄ritur
z
 pulas i p̄ceptiōe sine fama diti ad omnes vnguento
aa
 cista dispositio nis sacramētū multi sacerdotes C De ordinatis
ab
 uor. prima. q. moueri: r̄ hoc p̄opter hoc infames: cuius
ac
 ad profectum quod non esset ges esse aliquos num suam:

ad
 Si cōsensus post carnalem Consequenter prohibitionem
ae
 Marie r̄ Joseph conciperetur r̄ tracti ex si ambo tales
af
 nec tamē tēpore melius est r̄ cōmotionibus tempore ea
ag
 vxor: r̄ illa p̄imo ostendo monij recipiat tem: sicuti
ah
 contrahendum dispositionem: Circa s̄ram vxore autem
ai
 ris: quia ad hoc fraus p̄ocinaretur: dicens q̄ C R̄ideo q̄
aj
 fidelis infidelem sequenti. ibi non sunt in alio: non quis
ak
 affinitatē p̄prie parte italie sub trine C Si quis
al
 informauit necessitate sedtur sed per artem Dio. 6. ca.

am
 Si anime rum debita de carne facta la que ex partia
an
 In spiritu est apprehensio C De suffragijs reportent. vnde
ao
 Consequenter quis nō minuat p̄ter reuerentiaz in charitate
ap
 dicte: nec tamen elemosynarum deus cōscientias nire. f.
aq
 fm̄ magistrum que a sole minabit eos substantialiter
ar
 in anima tiui. Quia tamē tudinē in gn̄ali sibi possibile
as
 pro etate t̄pis magis essent p̄tam quātum multiplicabitur
at
 de omni acc̄tali probos in iserno liberatione visa aliqua itelligent sensibili vt quasi possit fm̄
 § 1135

Incipit scriptum super quarto sententiarum editum a fratre Ricardo de media villa ordinis minorum doctore preclarissimo.

Nonna signa et

muta mirabilia. glorifica manus et brachium dextere. excita furores: et effunde iram. Hec verba scripta sunt ecclesiastici 36. que sic prout exponuntur ut iis per modum sacramentorum predicata fuerit novorum sacramentorum institutio. mortuorum resurrectio. electorum glorificatio: et reproborum damnatio. Per signa. non prout intelligi sacra. ut. n. dicit magister huius quarti dist. 1. c. 1. Sacramentum est sacre rei signum. Et Augustinus. de ci. c. 5. Et dicitur de consuetudine. 2. Sacrificium. Sacra est sacra signum. Per innovare significat aliquid novum instituire. accipiendo innovationem pro institutione novorum. Per innovare mirabilia significatur ultra mirabilia que facta sunt vel sunt facere mirabiliora. Per manus intelligitur operationes. Et quod operationes idifferetes sunt ad bonas et malas: et sole hoc operationes glorificade sunt. i. operatores earum per eas glorificadi sunt. id est postquam dixit. Glorifica manus: subiunxit et brachium dextere. ita ut legat. et pro. i. Per operationem. n. dextra intelligitur operatio bona: sicut et per sinistram mala: ut sit sensus. Glorifica manus et brachium dextere. i. glorifica facientes opera bona. Excita furores. i. suscita reprobos: que dicuntur furores per que dam figuratum modum loquendi. unde ad Iherosolimam isenlati dicunt. vii. ut habet sapientia 5. Ipsi dicent in iudicio de iustis. Nos isenlati vitam illorum existimabamur infamia. Et effunde iram. i. effunde super eos damnationem eternam. Et hoc exponit in verbis oppositis tagunt quatuor. Primo factorum novum legis institutio et veteris evacuatio: cum de nonna signa. Secundo generalis omnium resurrectio: cui dicitur. Et innova mirabilia. Mirabilia non opus faciet deus in mortuorum omnium resurrectione quam modo sit huius generatio. Tertio specialis electorum resurrectio et glorificatio simul cui dicitur. Glorifica manus et brachium dextere. Quarto reproborum resurrectio et damnationis eorum completio: cui dicitur. Excita furores et effunde iram. de quibus determinat magister in hoc quarto. Per innovationem ergo signorum ut dictum est intelligitur institutio novorum sacramentorum. factorum novorum. que sunt signa virtute medi-

cinaria: de quo potest exponi illud quod dicitur Danieli 6. de deo. Ipse est liberator atque salvator faciens signa. i. liberationis et salvationis. quod autem liberat infirmum et sanat virtute medicinale est. De eodem et potest exponi illud quod dicitur ad Hebraeos 2. Nova. i. in nos confirmata est: testate deo signis. et paucis iterpositis sequitur. Spiritus sancti distributionibus. i. signis: que ministerialiter distribuit gratia spiritus sancti. Sunt etiam signa per singularem laritate mirabilia: de quibus potest exponi illud quod dicitur. Exo. 34. Signa faciam que nunquam sunt visa super terram: nec videri gentibus. In gentem. n. iudeorum non erant talia signa visa: quia sacra veteris. i. gratiam significabant: sed non sicut ista prefigurebant. Et quod signa medicinalia et mirabilia debent suscipi cum reverentia. id est suscipiantur cum maiori reverentia sunt predicabilia. de quibus potest exponi illud quod dicitur Danieli 3. Placuit mihi predicare et signa: quia magna sunt. Pre dicta autem signa Christus instituit ad evacuandum factorum veteris legis imperfectionem: et per punitionem adpletionem: et legis faciliorem observacionem: que gratia prestat: per quam legis mandata facilius adimplentur. Per innovationem etiam mirabilium intelligitur factio mirabiliorum: que faciet deus in omnium mortuorum resuscitatione: quod est mirabilis quam fuerit eorum generatio: ad quam ordinatur matrimonii sacramentum: de qua resuscitatione potest exponi illud quod dicitur Job. 37. Tonabit deus in voce sua mirabiliter: que facit magna et inscrutabilia. in quo pueniunt deus intelligitur mortuorum futura resurrectio: que sicut dicitur Apосто. 1. ad Cor. 15. Canet tuba et mortui resurgent incorrupti. Et in electorum perfecta glorificatione: quod erit mirabile quam sit vel fuerit eorum per sacra sanctificatio: de qua glorificatione potest exponi illud quod dicitur in psal. 15. Mirifica misericordias tuas: que salvos facis sperantes in te. Per sperantes in deo intelligunt electi. Salutis eorum gratia mirabilis presequuntur. Et in reproborum eterna damnatione: que erit mirabile quam fuerit eorum temporalis afflictio: quam multi sustinent reprobi per factorum preceptum. de qua damnatione potest exponi illud quod dicitur Sapientia 16. Quod non mirabile erat in aqua que omnia extinguunt plus ignis valebat. In quo figurata est damnatio reproborum. de reprobo. n. dicitur Job. 24. quod ad nimium calore transiet ab aquis nimium: a quo calore et frigore nos defendat: et ad gloriam electorum perducat dominus Iesus Christus qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat. deus per omnia secula seculorum Amen.

Incipit liber quartus sententiarum
De sacramentis et signis sacramen-
talibus.

Distinctio Prima.

Amaritanus enim vulnera
to approprias curatio ei
sacramentorum alligamenta
adhibuit: quia contra origi-
nalis peccati et actualis vul-

nera sacramentorum remedia deo
instituit. De quibus quatuor primo consideranda
occurrunt. Quid sit sacramentum. Quare
institutum. In quibus officatur. Et que
sit distantia inter sacramenta veteris et
nove legis.

Quid sit sacramentum.

Sacramentum est sacre rei signum

Dicitur tamen sacramentum etiam
sacrum secretum: sicut sacramentum
diuinitatis: ut sacramentum sit sacrum si-
gnans: et sacrum signatum. sed nunc agitur
de sacramento sicut quod est signum. Item sacra-
mentum est inuisibilis gratie visibilis
forma. Signum vero est res preter spe-
ciem quam ingerit sensibus aliquid aliud ex se fa-
ciens in cognitionem venire. Signorum
vero alia sunt naturalia: ut summi signifi-
cans igne: alia data. Et eorum que data
sunt quedam sunt sacra: quedam non. Omne
enim sacramentum est signum: sed non eorum
uerbo. Sacramentum eius rei similitudi-
nez gerit cuius signum est. Si enim sacra-
menta non haberent similitudinem rerum
quarum sacramenta sunt proprie sacramen-
ta non dicerentur. Sacramentum enim
proprie dicitur quod ita signum est gra-
tie dei: et inuisibilis gratie forma: ut ipsius
imaginem gerat et causa existat. Non
ergo significandi tantum gratia sacramen-
ta instituta sunt: sed etiam sanctificandi.
Que enim significandi gratia tantum
instituta sunt solum signa sunt: et non sa-
cramenta: sicut fuerunt sacrificia carna-

lia: et obseruatione ceremoniales veteris
legis: que nunquam poterant iustos facere
offerentes. Quia ut ait apostolus. San-
guis bircorum et taurorum et cinis vitule as-
persus inquinatos sanctificabat ad emun-
dationem carnis: non anime. Nam inquinatio
illa erat contactus mortui. Unde Aug.
Nihil aliud intelligo iniquationem quam
lex mundat: nisi contactum mortui homi-
nis. quem qui tetigerat imundus erat sep-
tē diebus: sed purificabatur hinc legem die
tertio et septimo: tunc mundus erat ut
intrairet in templum. Mundabant etiam
iterum a corporali lepra illa legalia. Sed
nunquam ex operibus legis aliquis iustifi-
catus est: ut ait apostolus: etiam si in fi-
de et in charitate fuerit. Quare: quod im-
ponit ea deus i seruitute: non i iustifica-
tione: et ut figura futuri essent: volens
sibi ipsi potius offerri ea quam ydolis. Illa
ergo signa erant: sed tamen sacramenta:
licet minus proprie: in scripturis sepe
vocantur: quia signa erant rei sacre: quam
vitiis non preestabatur. Illa autem apostolus
opera legis dicit: que tantum significandi
gratia vel in omnes instituta sunt.

De causa institutionis sacramentorum.

Replacita autem de causa sacramen-
ta instituta sunt propter humili-
tationem. eruditorem: exercitatorum.

Propter humiliationem quidem: ut dicitur homo
in sensibilibus rebus: que natura infra
ipsius sunt: et precepto creatoris se re-
uerendo subijcit: ut ex hac humilitate
et obedientia deo magis placeat: et ut
apud eum mercatur: cuius imperio
salute querit in inferioribus se: et si non
ab illis: sed per illa a deo. Propter erudi-
tione etiam instituta sunt: ut per id quod so-
ris in specie visibili cernitur: ad inuisi-
bilem virtute que intus est agnoscenda
mens erudiat. Homo enim qui ante

peccatum sine medio dei videbat: pro pec-
catis a deo habuit ut nequaquam diuina
nequeat capere nisi humanis exercita-
tus. Propter exercitationem similiter
instituta sunt: quia cum homo otiosus esse
non possit: proponitur ei vitibus et salubris
exercitatio in sacramentis: quia vanas et
notas declinet occupationes. non enim
facile capitur a tentatore qui bono va-
cat exercitio. Unde Hieronimus monet. Sem-
per aliquid boni operis facito: ut te oc-
cupatum dyabolus inueniat.

De triplici genere exercitationis.

Ante exercitationum tres
species: una ad edificationem ani-
me pertinet: alia ad corporis

fomentum: alia ad vitiosum subuersionem.
Luz igitur absque sacramentis: quibus
non alligantur potentiam suam deus ho-
mini gratiam donare posset: predictis
de causis sacramenta instituit. Duo au-
tem sunt in quibus sacramentum confi-
sit. scilicet verba: et res. Verba ut inuocatio
trinitatis: res ut aqua oleum et huiusmodi.
**De differentia sacramentorum ve-
terum et nouorum.**

Ante videre restat differentiam
sacramentorum veterum et nouorum
ut sacramenta vocemus que

antiqui res sacras signabant: ut sacri-
ficia et oblationes et huiusmodi. Eorum
autem differentiam breuiter Augustinus
assignat dicens: quia illa promittebant terram
et significabant: hec autem dant salutem.

De circumcissione.

Uit tamen inter illa sacramenta
sacramentum quoddam scilicet circum-
cissionis idem conferens reme-
dium contra peccatum: quod nunc baptis-
mus. Unde Augustinus. Ex quo instituta est
circumcissio in populo dei: que erat tunc
signaculum iustitie fidei: ad purgatio-

nem valebat magnis et paruulis origi-
nalis veteris peccati: sicut bap-
tus ex illo valere cepit ad imitatio-
nez hominis: et quod institutus est. Item
Beda. Idem salutare curatiois au-
xilium circumcissio in lege contra origi-
nalis peccati vultus agebat: quod ba-
ptismus agere reuelare gratie tempo-
re consuevit: excepto quod regni celestis
ianuam nondum intrare poterat. Ta-
men in sinu abrahe post mortem requie
beata solati superne pacis ingressum
spe feliciter expectabant. His aperte tra-
ditur per circumcissionem: ex quo instituta
fuit: scilicet remissionem peccati origi-
nalis et actualis paruulis et maioribus
a deo preestitam: sicut nunc per bap-
tismum datur.

**De viris qui fuerunt ante circum-
cissionem: et de feminis que fuerunt ante et post.**

Veritur etiam de viris qui fue-
runt ante circumcissionem: et de
feminis que fuerunt ante et post:
quod remedium contra peccatum ha-
buerint? Quidam dicunt sacrificia et
oblationes eis valuisse ad remissionem
peccati. Sed melius est dicere illos quod
de Abrahā prodierunt per circum-
cissionem iustificatos: mulieres vero per
fidem et operationem bonam: vel su-
am si adulte erant: vel parentum si pa-
ruule. eos vero qui fuerunt ante circum-
cissionem paruulos in fide parentum:
parentes vero per virtutem sacrificio-
rum: scilicet quam intelligebant spiri-
tualiter in illis sacrificijs iustificatos.
Unde Gregorius. Quod apud nos vale-
at aqua baptismi: hoc egit apud veteres
vel pro paruulis sola fides: vel pro ma-
ioribus virtus sacrificij: vel pro his qui
ex abrahe stirpe prodierunt mysterium
circumcissionis.

Distinctionis

B Rideo qd puenies fuit in tpe euagelice .l. sacra istituti. vt. n. onfus e li. iij. eade fuit h des iustoz q fuerit tpe. l. scripte cu hō iusto ruz i tpe. l. euagelice: Quis tūc d. l. coi nō eēt cognitio fidei ita. explicita sicut mō. cū g illi pteharant seu phterent fide suā p sacra eis a deo istituta puenies fuit q et in .l. euagelice instituta erant sacra fidem ptefātia. ex ptefātia tū qd p. qz fides ē magis explicita r vtilioza tanqz scititate efficiētia. Et qz. l. no na ē lex libertatē debuerūt eē facilioza r nūe ro paucioza. An aug. 19. li. 5. faustū aū medi um dicit. qz xps suo aduētū sacra ve. l. im plenū. ablata sūt: r alia istituta vtute maio ra: vtilitate melioza. actu facilioza. numero paucioza: tanqz iustitia fidei reuelata. r i li bertatē vocatis filijs dei iugo seruitutē abla to: qd duro r carni dedito pplo cōgruebat.

C Ad pmiū in oppositū dō. qd sacra no. l. nō faciūt eā min⁹ liberam: s; liberioze: qz nō sūt multa: r sūt satis lenia. r gfas pferūt: p quas hō liberi⁹ r facili⁹ legē obuiat. Ad 2m dō. qd gfa r vtutes sufficiūt ad curādū boies for mastr. sicut sanitas corp⁹ sanat. An sicut non scōf. sanitas sanat. q nō dicit istituti medicina puerūt istituti sacra gfas pferctia. qz alio mō qd gfa sanat sacra. qz gfa formalit. sacra aliq mo effectiue. nō sicut efficiēs pncipale s; in strumentale. Articulus. III.

C onsequēter qrit de 3o pncipali. Et circa hoc qrit. 4. p. 1o vtz oēs cerimōie. l. ve. erāt sa cfa. r 2o vtz sacra ve. l. erant rōnabilia. r 3o vtz curabant a corpali inūditia. p. Quarto vtz in susceptiōe illoz sacroz pferretur gratia. Questio. I.

Primo oīdo qd oēs cerimōie ve. l. erāt sacra. qz oēs erāt sacre rei signa. r Itē in noua. l. sacm altaris ē sacrificiū. s; s; l. i. ve. l. sacrificia erant sacra. ergo a simili omnes alie cerimonie. Cōtra. sicut pōt colligi ex diuersis locis in. l. veteri cerimōie ve. l. distinguebāt i sacra r sacrificia r obfuantas r sacra. non oēs s; cerimonie ve. l. erant sacramenta. Rideo qd cerimōie ve. l. ad cultū dei o: dinabant. Circa qd pnderāda sūt tria. ipe cul tus r colētes. r istra colēdi. Ipe aut cultus spāl: pshēbat in sacrificijs q in dei reueren tiā offerbant. Istia aū colēdi ptinebāt ad sacra sicut erat tabernaculū cādclabū r ar

Prime

cha r mēsa r vasa rē. p. Circa colētes autē q tuoz req̄rebant. s; ipoz istitutiō ad cultū diu ni: qd q̄tū ad oēs sicbat p sacm circūcisiōis r q̄tū ad sacerdotes sicbat per eoz psecrati onē. r Req̄rebat eē vsus eoz qd ptinebāt ad diuinū cultū: cuiusmodi q̄tū ad oēm pplm erat vsus agni pascalis: r vsus eoz qd come debant cū eo ex. l. pcepto. q̄tū aut ad sacer dotes oblatio victimarū r vsus panū pposi tionis. r alioz qd erāt sacerdotū vsib⁹ deputa ta. r Req̄rebat eē remotio aliqz inūditiaz p qd pēdebant a cultu diuino: r sic q̄tus ad pplz erāt istitute qda purificatiōes a quibsdā exteriorib⁹ inūditijs: r expiatiōes a peccat. spāl: at q̄m ad sacerdotē r leuitas erat isti tuta ablutio manū r pedū r rasio piloz. r ista tria pdeā ptiebāt ad sacra. r 4m eē qd re q̄rebat erat singlaris colētiū puerfatio q̄tū ad cibos r vestimēta r alia huiusmōi. r hoc ptinet ad obfuantias: p qd distinguebāt ab ill q̄ dei nō colebat. Accipiedo s; sacra ve. l. stri cte nō oēs cerimōie erāt sacra. s; qda ptine bāt ad sacra: qda ad sacrificia: qda ad obfua tias qda ad sacra. S; extēdēdo nomen sacri ad oē signum rei sacre oēs cerimonie ve. l. erant sacramenta.

Et sic p. solutio ad pmiū. C. Ad scōz vdm qd aliqui eā qd multiplicant in scōz vdm in supiorib⁹ vt declaratū ē. l. 1. s; sacra no. l. r sacrificia sūt pfectioza qd sacra r sacrificia ve. l. r iō pueniēt: s; sūt idē re eēt sacra r sa crificiū in no. l. qd in veteri. Dō. II.

Secūdo qrit vtz sacra ve. l. erāt rōabilia. Et vt qd nūqz nihil ē rōabile qd ptinet ad leuitatē. sed comēdere festinanter ad leuitates pertinet. ergo irrōnabile fuit il lud: qd pceptū ē exo. 12. l. qd agnū pascale co mederet festināter. C. Itē nō fuit necessariū qd in ve. lege magis pfigurarentur quedā sa cfa no. l. qd alia. s; i. ve. l. nō fuerit aliq sacra pfigurātia pfirmatiōe r extrema vnctiōe. s; nō fuit rōnabile istituere talia sacra q pfi guraret alia. C. Itē irrōabile vtz qd sacerdos p tactū illi⁹ rei p quā alios mūdāt fiat immun dus. s; sicut hī mīeroz. 19. p aquā expiatiōis in qd aspgebāt cinis yace ruse expiabant ho mines ab aliqb⁹ inūditijs. r tū qd tāgebāt il las aqs inūd⁹ erat. s; illd sacz irrōabile fuit. Cōtra. oē factū in sapiētia ē rōnabile. sed de oīa illa sacra istituti in sapiētia. dicit. n. psal. ad dei. Oīa i sapiētia fecisti. s; oīa sacra ve. l. fuerunt rōnabilia.

Rideo qd aliqb factū dupl: pōt dici rōa bile. vno mō qz ē de naturali dictamie recte

Articulus

rōnis. sicut pncipia. l. nature r pcones q se quant ex eis: r sic nō oīa sacra ve. l. fuerūt rō nabilia. qz nō oīa fuerūt de dictamie. l. nāe. C. Alio dō aliqd rōabile: qd nihil ptiēt rōi pmiū r ex rōabili cā r nō dicit. p tpe ē istitu tū v' scē. r sic oīa sacra ve. l. fuerūt rōabilia. C. Ad pmiū in oppositū dō. qd festinātia i co medēdo qd subest rōnabil cā nō ptiēt ad le uitatē. rōnabilis aut fuit cā qre agnū i exitu eoz de egypto comederūt festināter. qz egy ptiū eoz festināter exire ppelebāt. r in reme moratiōe hui⁹ ē postea in terra pmissiōis il li modū in comedēdo agnū pascale obf uabāt. C. Ad scōz dō. qd in ve. l. rōnabil fue rit qdam sacra pfigurātia aliq sacra no. l. vt circūcisiō baptisimū. eius agnū pascale eucha ristia. purificatiōes ve. l. sacz pnie. psecratio nes pōtificiū r sacerdotuz sacz ordinis. r tū vt dicitur aliqui: rōnabile fuit qd non ef sent in. l. ve. aliq sacra pfigurātia pfirmatiōe r extrema vnctiōe. qz pfirmatio ē sacz plenitudo gfe: cui⁹ plenitudo nodū tps aduenit. C. Extrema vnctio ē imēdiata ppa ratio ad introitū glie: cui⁹ adit⁹ nodū pate bat. qz vt in. 3. habitū ē: p passionē xpi apta fuit tanua paradisi. s; hōc rō nō multū valz: qz q̄tus in. l. scripta nō fuerit tps plenitudi nis gfe: nec tūc pateret adit⁹ in gfas. nō fuit tū icōueniēs s; pueniēs vtriusqz istoz in ve. l. pfigurari. An r pmiū fuit forte pfiguratus p abūdātā māne. r 2m p introitū filioz israhel in terrā pmissiōis. r iō mibi vī dō. qd pfirmatio r extrema vnctio pfigurata fuerūt in ve. l. q̄tus nō ita expisse sicut alia sacra. pfirmatio. n. p laminā aureā psecratā in scificatiōe q pēdebat sup frontē. r extrema vnctio p hoc qd de sanguine arietis imolati in psecra tiōe sacerdotū tāgebāt extremū auriculē dō xre r poler man⁹ dextre sistr r pedis. de qb⁹ duob⁹ hī leuit. 8. C. Ad tertū dō. qd illd ex rōabile cā fuit istituti. fuit. n. istitutiū p pec catū idolatrie qd filij israhel pmerūt in ado ratiōe vituli. r iō ad significādū eē inūduz qdqd ptinet ad idolatrias ex q̄ciqz pte: sūt istituti: vt eē sacerdos asp̄gēs illa aq̄ pperet aliqb⁹ legalē inūditia. r ad hoc eē vt sacerdos tunc eēt sub onere. l. r vt nō sup̄birēt de hoc qd alios scificabāt. r ad significādū qd sacer dotes noui testi pp maximā sacrificijs sancti tate semper debent se minus idoneos repu tare. Questio. III.

Tertio qrit vtz sacra ve. l. curabāt a cor porali inūditia. C. Rideo qd sic. qz ceteris parib⁹ qd rap ē

III.

can⁹. iō vt ea qd ptinebāt ad cultū dei i ma iori reuerētia pferent. istituta fuerūt multa i pedimēta p qd boies frequēter inuidi reputa bant ad ea faciēdiū qd ad cultū dei ptinebāt: ad qd idonei erāt qd illa inpedimēta nō icur rebāt. r eē illa qd icurrerāt postq̄ erāt fm i mūdati. vñ illa ipedimēta erāt qda irregu laritates legales. r he dicebāt inūditie. Cōz pozales a qb⁹ p sacra legalia mūdabāt. An apls ad hebre. 9. Sāguis hircoz r tauroz r cinis vitule aspsus iqnatos sanctificabat ad emūdationē carnis. rō aut qre sacra no. l. nō ita emūdāt ab irregularitatib⁹ ē h: qz i no. l. nō sūt tot irregularitates: nec puidicant nisi solis ministris ecclie i qb⁹ req̄rit maxia ido neitas pp sacroz scititates. Dō. III.

Quarto qrit vtz in susceptiōe sacroz ve. l. cōferebat gfa. r vt qd sic. qz p opa qd deo sūt accepta pferunt a deo homini gfa. s; sacra ve. l. nō erāt min⁹ digna qd sacra .l. nature. qd tū deo erāt accepta. dr. n. ge. 4. qd asperit de⁹ ad Abel. r ad munera ei⁹. s; in susceptiōe sacroz ve. l. pferēbat gfa. C. Itē hugo pmo li. de sac. pte. xi. c. j. Si qd sacra pōra effectū sanctificatiōis hūille negauerit nō mibi recte tenet vī. C. Itē vana ē medi cina qd nō pferit sanitatē. S; de nullā istituti aie vanā medicinā. cū s; ipse istituerit ve. l. sacra tanqz aie medicinas sanitatē aie pferēbat. qd sine gfa eē nō pōt. C. Itē sacra vt vtz hūt a fide passiōis xpi. s; fideles in ve. l. illā cre debāt iplicite vī explicitē. vt in. 3. li. oīfus ē. s; sicut i susceptiōe sacroz no. l. pferē gfa. ita pferēbat in susceptiōe sacroz ve. l. Cōtra ad ro. 3. Ex opib⁹. l. nō iustificabif oīs caro. s; sacra erāt qda opa. l. s; i susceptiōe oīs illoz sacroz iustificās gfa nō pferēbatur. C. Itē apls ad hebre. 10. dicit. qd. l. erat vmbra his futuroz bonoz nō ipaz imaginē re rī. qd nō eēt vtz li sacra ve. l. gfas ptilisset. C. Ad istā qōnē dixerūt aliq qd i susceptiōe sacroz ve. l. pferēbat gfa. nō tū ita plene. nec ita directe sic i susceptiōe sacroz no. l. cuius opionis rōni vī assentire hu. p. 10. li. de sac. pte. xi. c. 2. dicēs. qd mediātib⁹ sacris no. l. illa pōis tps sacra scificabāt: vt eadē eēt salus r his qd recta fide signa futuroz in illis vene rati sunt. r his qd effectū salutis in istis picipi unt. pōnebat s; isti qd illa sacra iustificabāt non tū p modū meriti: s; eē p modū sacri. C. S; hec opinio nō vī pcozdare cū aucto ritatib⁹ apls neqz scōz. vnde cōiter nō tenet. C. Alij de qz opinioē magis vī fuisse. dixe runt qd illa cōfitebāt neqz p modū sacri

neq; p modū meriti si in fide et in caritate fuerit: q; inposita ea dicitur si fuerit: et ut futuru sit: q; a se est.

¶ **Q**uod dicitur opus id est qm sunt ex fide et caritate pfectū ad meritū. q; multū fortū facere facta vltimū q; de illis dicitur ad offerendū sibi valetū ad meritū. ¶ **U**t q; inibi dicitur. fm eodem opone q; illi q; ex fide et caritate crederetabā sci vsu illoz factoz meredā. vñ p dicit vsus facti cu valebat ad caritatē augmētū. et si exeretātes se vsu eoz pp honore dñi caritate nō hebāt. p tale tñ exeretū se de pgruo ad suscepiōne caritatis disponebat. Ex vi tñ il lino facti mptū factū erat instituta ad gratiā pferēdā. s; ad facta g'az pferētia pfigurāda. et hoc mō pcedit argumta ad 3m pte

¶ **A**d pmiū argu. ad pte altā dō. q; mmiū habel acceptū sicut deo sicut op' meritozū ex fide et caritate factū. nō tāq; factz loquēdo de acceptatiōe q; ipoztat g're gratiū faciēte colationē. ¶ **A**d scdm dō. q; illa vñ fuisse op' nio hu. q; mō cōiter nō tenet. ¶ **U**t pōt dicit q; ibi loqitur de scificatione q; p meritū acq'rif.

¶ **A**d tertiu dō. q; facta ve. l. nō crāt instituta tāq; medicīne sanitate efficiētes s; tanq; suscipietes a remotis aliq; mō ad sanitatem disponētes inq'ntū figurabāt xpz et ei' passio nē. cur' fides ē medicīa vtilis s; oia g'nis hūa in pccata. ¶ **A**d q'rtū dō. q; facta vntē hūt ex fide passiois tanq; ex p'nnūte ipa facta sicut in s'ra q'dā diuine institutioni tanq; eoz eāe pncipali. Facta aut ve. l. a deo instituta nō fuerūt. vt p modū facti scificaret. s; vt facta scificatiā figuraret. et ego bene pcedo q; effectum figurādi in suscipietibus ea habebant p fidem.

Articulus. III.

Consequēter querit de pncipali. et circa hoc querunt. 4. ¶ **P**rimo vtz in suscepiōne factoz no. l. pferatur suscipietū g'ra. ¶ **S**ecundo vtz factz sit il lino g're efficiēs cā. ¶ **T**ertio vtz a passioe xpi sit in factis v' seu efficacia ¶ **Q**uarto vtz virtutum et factoz sit eadem gratia.

Questio. I.

A **P**rimo oñdo q; in suscepiōne factoz no. l. nō pferē g'ra. pncipalioz. n. ē cō paratio actōis ad agēs q; ad passūz. q; collatio facti pncipali p'paf ad pferēte q; ad suscipietes: s; ex vi facti nō pferē g'ra pferenti. q; multo min' suscipietū. ¶ **I**te duo eāles i bona voluntate debēt recipere eāle g'am. q; si vñ

illoz nō possēt inuenire q; sibi ministraret factz et ali' inueniret: nō pp hoc recipere mēāles g'am: sed hoc nō esset v' ex vi facti aliq; g'ra conferretur suscipietū.

¶ **C**ōtra magister in lra hūius di. e. 3. dicit de factis no. l. q; dicit saluter' sanus ad aug. in expositiōe tituli ps. alle. ¶ **U**t q; de' repali sit in finē. in glo. ¶ **A**te facta no. l. distinguū a factis ve. l. tanq; pfecta ab i'pfect. s; si i' uolū rii suscepiōne nō pferret g'ra: nō eēt pfectio ra q; illa. q; illa ita significabāt v' facta sicut ista. q; in suscepiōne illoz pferē g'ra.

¶ **R**ūdo q; de' ab eterno pōdū aut natu rā hūana sibi in psona hāy vncendā in tpe ad recōciliādū sibi gen' hūani. et de i' uitate dia bolicā liberādū q; p'uidebat in p'mis paren tib' q'd sibi erat facturus pp hoies lapsuz: et in diabolicā seruitutē casuz. ¶ **I**mpletio autē illi' p'ordinatiōis iter oēs res p tps o'tas sū ma g'ra fuit. ¶ **U**t aug. 13. de cur. c. 19. ¶ **I**n reb' p tps ortis illa sūma g'ra fuit hoc i'pletuz q; hō in vnitate p'sone p'nt' ē deo. et iō tps in quo fuit hoc i'pletū ab aplo vocat' bal. 4. plenitudo t'pis: q; tūc oīsa fuit hūano gene ri diuine g're plenitudo. vñ rōnabile fuit. vt l. in illo tpe data ab ore illi' in quo de' pleni tudine g're posuerat: eēt lex plenitudinis ad hoies recōciliādū: et de fuitate diabolicā li berādū. s; q; hēc nō pōt fieri sine g'ra gratiū faciēte. iō dō. et l. g're pfectiōi aut. l. d; mēde relactoz ei' pfectio. et iō rōnabile fuit vt i' illa .l. talia instituerent facta: in quoz suscepiōe pferret g'ra: q; hō deo recōciliaret: et de serui tute diabolicā liberaret. cū q; p'dicta lex sit. l. no. seqt q; i' suscepiōe factoz no. l. pferē g'ra.

¶ **A**d pmiū in oppositū dō. q; factū sub rōe q; factū ē magis respicit suscipietē q; pferē tem. ablutio. n. corpus in baptisūmo nō sic h; rōnē facti p'paratiōne ad baptisūmē. sicut ad illū q; baptisūz: nō o; q; ex vi facti g'ra pferat ministrati' p'uis i ministrādo si digne ministrat g'raz merca. ¶ **A**d scōz dō. q; duo eāles in bona voluntate debēt recipere eālem g'az q; dat pp meritū suscipietū. s; dō aut o; hoc eēt v' ex g'ra q; dat ex vi facti: p bōa voluntate suscipietū factz pferē volētū plus d' g'ra q; si factz delideratū nō pfer vum g'am pferendi.

Questio. II.

Secūdo q'rit vtz factz sit efficiēs cā illi' g're q; pferē in factō. ¶ **U**t v' q; sic q; facta no. l. p'tinet g'raz. vñ i' q'dā collecta dō. ¶ **P**erficiat in nobis q'sum' oñe tua facta q; p'tinet. s; nō p'tinet cā reali actu sicut p'as g'raz: q; ex illitutiōe diuina semp diuina vir

tinet cā in v'tute. sicut cā p'tinet effectū. q; per suā v'tute sit g're cā. ¶ **I**te si facta no. l. nō dicunt pferre g'raz nisi q; ex suscipietib' de' pferē cā. tūc nō iustificaret ex vi facti s; tñ nō p modū meriti: s; lic a factis ve. l. iustifi cādo nō differret. s; v' q; illā g'raz quā pferūt efficiat. ¶ **S**rem aug. omel. 80. sup Jo. vltra mediu. et h. i. q. 1. detrahe. ¶ **U**t ista tāta v'tus nq; vt corp' r'agat et cor ablutat. s; v' q; i' factō sit v' p' quā efficit ab ablutōe: quā nisi effi ciendo gratiā facere nō possēt.

¶ **C**ōtra. b. i. sermōe de cena dñi. Sicut iue stit canonicus p libzū. abbas p baculū. epus p anulū. sic diuisiones g'raz diuersis sūt tradi te factis. s; liber nō ē cā efficiēs p' bēde q; cō fert. nec anulus episcopat'. q; nec factū g're. ¶ **I**te facta nō sunt g're cā efficiēs e' quocā. q; effect' nobilitatiō mō ē in tali cā q; sit in ipso. s; g'ra nō ē nobilitatiō mō in factō q; i' se ipso. nec cā vniuoca: q; talis cā cū suo effectū ē eadē spē. factz aut et g'ra nō sūt eūsdē spe ciei. s; oīs cā efficiēs ē e' quocā v' vniuoca. s; factū nō ē g're efficiēs cā. ¶ **I**te aug. li. 83. q. 4. dicit q; quēdā deus ē faciens p seipm q; solo illo digna sunt. eiq; soli pueniūt: sicut ē illuminare aias. cū q; aie illuminent p g'raz ipse solus p seipm efficit cā in aia. q; nō eēt v'eri si illi' g're eēt factū efficiēs causa.

¶ **A**d istā q'ōnez dicit q'dā q; factū ē g're q; suscipietū factū pferē efficiēs cā nō pncipa lis s; instralis. nō tñ sicut attingēs ipaz g'raz sicut actio dolabze formā q; sit in materia. s; sicut attingēs quādā dispōnem ad g're susce ptiōne. ¶ **I**nquātū. n. ē instrū diuine materie ē in cōspūalis virt'. p quā attingit ipaz aiaz et i ca causat dispōne p'dictā. et q; hoc sit pos sibile p exēpla declarat'. ¶ **I**gnis. n. corpalis in inferno inquātū ē instrū diuine iustitie: vñ h; agēdi in aiaz quā alias nō haberet. calor ē in humano corp'e q'uis sibi relict' magis cibū psumeret q; in carnē p'uerteret. tñ inq; tū ē instrumētū aie regētis corp' vñm habet p'uertēdi alimētū in carnē. fantasma ē cum sit q'd sensibile sensitiua iteriōi ing'itū ē in strūm intellect' agētis cooperat ad cāndū spēz itelligibilē in intellectu post quā p'na absolu tā v'tute facere nō possz. ¶ **U**t hēc politio sit polio et sit ad honore facti: et ad p'firmādū il lud q; tenet d' actōe ignis eterni et purgato rij. v' q; sit rōal' et tenēda. ¶ **A**lī dicit q; si c'z nō ē g're efficiēs cā pncipal' nec instral'. nec aliqūā dispōsiōne efficit in anima: sed p' o' tātō dicitur sacramētū noue. l. efficerē g'raz: q; ex illitutiōe diuina semp diuina vir

tus i digne suscipietib' ea effiē cā. p tātō et go dñr pferre g'raz: q; semp hñt pcomitātes v'tute diuina g'raz pferētē. ¶ **Q**uā op'iniōne muniūt p auctozitates et rōes. ¶ **D**icit. n. aug. xv. de ci. c. 7. q; p'pūs opaf intrinsec' vt valeat aliq'd medicīa q; adhibet extrinsec'. ¶ **A**d b' ēt facit auctozitas ber. c'p'sse ad hāc pte alle gata. ¶ **P**er rōnē ēt sic arguit. si facta tāq; instra g'raz efficerēt: v' dispōne ad g'raz: eis esset aliq' v'tus: p quā hoc facerent. aut ergo corp'alis aut spūalis. nō corp'alis: q; v' corp' oralis nō pōt p'ximū eē pncipiū agēdi in aiaz. nec spūalis: q; spūalis v'tus nō ē imēdia te in corp'ali subiecto. ergo in eis nulla v't' ē p quā possint ēt tanq; instra efficerē g'raz v' in aia dispōne ad eā. ¶ **P**roterea. si efficerēt in aia aliq' dispōne: aut hoc esset creatō: aut educēdo eā de potētia aie. nō p'mo mō: quia creatio nō pōt eē a creatura: nec licet ab agē te pncipali: nec sicut ab instral'. sicut. n. p' bilitatē h'et error dicitū q; p'ma itel'ia crea ta aliā creatz in v'tute eāe p'me. nec scdo mō q; in baptisūmo nō sit dispō in aia ad recipiē dū g'raz nisi character: q; tñ nō educit de potē tia aie: s; creat: vñ i aia d'f impmū. ¶ **P**roterea cū panis trāsūbstātiat in corp' xpi nō v' aliq' p'abilitas q; p'ba aliq' dispōne faciāt i pane ad illā trāsūbstatiōez. nulla. n. dispō i pane ad illā trāsūbstatiōne requir'. ergo s'it illa facta: q; p' eētā p'sistit i v'is: nulla p aliq' v'tu tē: q; sit in eis: faciūt in aia dispōne ad g'raz.

¶ **Q**ui vult tenere istaz op'iniōnem: que mi hi videtur intelligibilior: pōt dicere ad p'mū in oppositū q; facta p tātō dñr g'raz p'nerē q; semp collatio g're pcomitaz suscepiōnez eoz in instrati p'letiois sūt: nisi fuerint impe dimēta ex pte suscipietū. ¶ **A**d scōz dōz q; facta dñr pferre g'raz ex vi facti: nō q; p aliq' v'tute: q; sit in eis ipaz efficiāt sive pncipal' sive instral': q; in ipoz suscepiōe diuina v'tus ex inmutabili eius ordmātiōe sp'ātr affi sit in aia d'bito mō suscipietū: efficiēdo g'raz p facta suscepiat: q; ad aie curatiōez fuerunt instituta. nō sic aut pōt dici de factis vete. l.

Questio. III.

¶ **E**x dictis p'z solutio ad tertium. ¶ **Q**ui vult tenere p'mā opi. pōt dicere ad p'mū q; eā: q; ille s'ititudines: quas ponit ber. intelligi debēt in significādo: nō in mō cau sādī. ¶ **A**d scōz dō. q; effect' ē nobilitatiō mō in sua cā equoca: loquēdo de cā pncipali: nō de instrali. nō. n. o; cāz instral': sive sit instrz eēt vniuocē sive e' quocē: esse nobilitates suo efficiēte: facta aut nō sunt nisi eāe efficientes instra licet dispōne ad g'am. et q; sunt instra

est equo. id est per reductionem et est dicitur equo
 ce: et voco hanc principalem causam equo: non quod
 non sit vera causa: sicut homo dicitur homo equo: ce:
 vel sicut stella dicitur camus. sed quod ipsa et effectus
 effectus non vniocant in alio vno. Ad tertium
 vobis quod solus deus per seipsum illuminat animas effectus
 ue sicut principalis causa. sed dispositio et illumina
 nat eas per aliam a se talis per istas operas in virtute
 accepta ab ipso principali mouete. **Ad. iii.**

Tertio querit utrum passionem christi sit
 in sacramentis virtus seu efficacia
 Et videtur quod non. quod passio christi transit et effi
 cacia factioz manet. sed sicut dicit auct. 6° me
 ta. c. 2. **Quaque** causa est cum suo effectu. ergo in sa
 cramentis non est virtus seu efficacia a passione christi.
 Et sic si esset in eis virtus a passione christi. aut esset
 inquantum credita. aut inquantum credita a exhi
 bita. **Ad. primo modo.** quod tunc facta vel. l. habuisset
 virtutem iustificandi ex vi facti. **Ad. secundo modo**
 quod baptismus: et eucharistia fuerunt instituta a
 passione christi: et a sua iustitiae virtute per gratiam
 percedi. ergo factioz non est virtus a passione christi.

Contra. glo. super illud ad rom. 5. **Qui** est
 forma futurum. Sicut ex latere illi domus: in iustis
 allumpra et costata: vni formata est eua. sic ex istis
 .i. xpi latere fluxerunt facta. scilicet aqua ablutionis
 et sanguis redemptionis per que saluat ecclesia.
 Et sic **Aug. 15. de ciui. c. 26.** loquens de ho
 stia: quod sicut in latere arce dicit. **Profecto** il
 lud est vuln' quod latere crucifixi lance perforatum est
 ac quippe ad illud venientes ingredimur. quod inde
 facta manauerunt: quod credentes uniat.

Ad. Rudeo quod in istro duplex est. vna quod psequi
 tur maius est: forma absolute: et hec inest ei ex
 sua peditioe. et sic virtus securus est a fabro. alia quod
 non inest ei nisi dum agens eo vtitur. et ipse inest ei
 a mouete: et sic virtus securus est a carpentatore.
 cui ergo facta sunt in ista diuice misericordie:
 non tamen in eis virtus quod hinc ex sua peditioe: cu
 iusmodi est virtus lauandi in aquis: alia quod eis inest
 in modum duntaxat in vtu: hoc est duntaxat diuina
 misericordia eius virtus actu. et hoc non est in eis
 absolute nec ex sua naturali peditioe: sed a diuina
 virtute mouete. **Ad. quod dicitur de virtute p^o** modo dicitur
 .i. virtus non est in factis a christi passione. sed virtus
 .i. modo dicta est in eis a passione christi sicut a
 causa meritoria. et ab ipso quo inquantum est deus
 sicut a causa effectiua. a quo non est effectus in istis
 ab illo est in istis virtus scdo modo dicta: sicut a car
 pentatore est scilicet facta per securum. et virtus
 securus que sibi non conuenit nisi dum est in usu.
 effectus autem curatioe aie quod est per facta. vt
 per quedam in ista diuice misericordie est a christi
 passione vt a causa meritoria: et a deo vt a causa

effectiua. vt in tertio li. ostensum est. quod aut ista
 scda virtus non est in istro nisi aliquo modo
 puenit vel puenit illi a quo virtus deriuat.
 id est in ministrando facta: requiritur fides eccle
 sie christi passione: quod ipsa facta aliquo modo puenit
 vel puenit ipsi passione: quod est in istis deus
 explicita vel implicita. vel per intentionem in
 spali vel in generali.

Ad. primo in oppositu dicitur. quod si facta non sint
 sicut in passione christi reati: sicut in istis deus per fide
 eccleie quod ad passionem christi facta referat. **Ad**
 secundum dicitur. quod baptismus completat virtutem suam
 habet a passione christi vt a causa meritoria: inquantum
 credita et exhibitata sua tamen institutione: quod fuit
 ante passionem: habuit aliquam virtutem a pas
 sione christi vt a causa meritoria de ppinguio futu
 ra et expectata: et aliquo modo in istis choata
 per penalitates quas per nobis christus assumpserat.
 vni baptismus autem christi morte virtutem habet
 reuincti dicitur originale peccati. et pferedi gratia: sed
 non tanta sicut post eius mortem. **Ad. iii.**

Quarto queritur utrum virtutum de sa
 cramentis sit eadem gratia. Et
 videtur quod non. **San. li. 3. c. 15.** dicit. quod quo
 rum natura eadem: hoc actio eadem est. ergo quo
 rum actio non est eadem: natura non est eadem. sed gratia
 virtutum et factioz non est eadem actio: quod gratia vir
 tum habitata ad bene operandi. gratia factioz
 sanat. sed non est eadem gratia. **Et in statu inoce
 tie** erat necessaria gratia virtutum. non autem gratia factioz.
 ostensum est. n. quod in illo statu non fuerunt instituta aliq
 uo facta. sed non est eadem gratia vtroque.

Contra. philosophus. id est metaphisice. **Ad**
 ptingit plurimum forma esse. sed vni et eidem peccato
 mortali forma est gratia virtutum et factioz. sed non
 sunt diuersae gratie. **Et sic** per eadem virtutem acced
 dit mobile ad terminum ad quem: et recedit a
 termino a quo: sed per gratiam virtutum mouet anima
 ad bonum: et per gratiam factioz recedit a malo. **San.**
 nari. n. est recedere a malo infirmitatis. sed ca
 de est gratia factioz et virtutum.

Ad. Rudeo dicitur. quod siue gra sit reati: id est quod ca
 ritas siue non dico quod eadem est per essentiam gratia factioz
 et virtutum: differens habet rationem per operationes di
 uersas ad effectum. quod gratia inquantum per factioz pferat
 directe et immediate ordinat ad sanandum animam a
 morbo peccati. vel ad sanitatem augendam: gratia autem
 virtutum. i. gratia inquantum ab ea sunt virtutes: seu inquantum
 tui est forma virtutum directe et immediate ordinat
 ad bene operandi. et quod potentia non potest bene ope
 rari nisi fuerit sana. id est etiam gratia virtutum ex cose
 quenti respicit aie sanationem si pcellit in ea infirmitas
 alia. et quod etiam sanatio aie disponit
 potentias ad bene operandi. id est gratia quod pferat in sa

ctis et psequenti ordinat ad bona operationem.
Ad. primo in oppositu dicitur quod ead
 dem est actio vtroque gratie: vt ostensum est: quod
 ad eam sub alia ratione ordinat vna gratia quod alia.
Ad. primo dicitur. quod in statu inoecentie erat ne
 cessaria gratia factioz: tamen inquantum pferat per facta
 nec inquantum ordinat ad sanandum: sed ad bene operandi
Ad. primo ad partem aliam dicitur quod
 quod vni sub eadem ratione non possunt esse plura
 natura: vni potest esse tria plura per plures ro
 nes quod potest esse reati in vno. **Ad. primo** inquantum
 morbo aie sanat gratia factioz: et inquantum per plures
 potentia a bene operando pferat est gratia virtutum.
Ad. secundo dicitur. quod non plus pcludit nisi quod rea
 liter est eadem gratia per essentiam directe tamen et imedia
 te ordinari ad recessum a termino a quo: et
 ad accessum ad terminum ad quem potest esse ead
 dem secundum rationem. **Articulus. V.**

Insequenter querit de
 li. Et circa hoc querit quatuor
 .i. **Primo** vt in paruulis in. l.
 nature purgaret originale pec
 catum per fidem parentum. **Secundo**
 vt in sufficienter ad hoc fides
 informis. **Tertio** vt in paruulis sine alio signo
 exteriore. **Quarto** quod quot fuerit facta in
 le. nature: et a quod quot fuerit instituta.
 et si erat adult' necessaria ad salutem. **Ad. I.**

Primo ostendit quod in paruulis in. l. na
 ture non purgabatur originale pec
 catum per fidem parentum: quod sicut dicit aplos pime
 ad cor. 15. maior est caritas quam fides. sed per cari
 tatem vni non purgabatur peccatum alteri. ergo
 nec per fidem. **Et sic** filii non dabantur per parentum
 infidelitatem. ergo vt quod nec saluabatur per eorum fidem.
Contra. gre. li. 4. mora. cito post principium.
 et habet de psecra. di. 4. quod apud nos. et reci
 tat magis in ista pnt' di. c. v. **Ad. apud nos** va
 let aqua baptismi: hoc egit apud veteres per
 paruulis sola fides.

Ad. Rudeo. peccatum originale est in paruulo: non
 ex actioe ppa sed ex aliena. rationabile ergo fu
 it vt ei pollet subuenire fides aliena. **Ad. origi
 nale peccatum** quod non habet virtutem. ar. cui non sibi possit
 fides ppa subuenire. et id concedendum est quod in
 paruulis in. l. nature debebat originale peccatum
 non tamen per fidem parentum carnalium. sed est quicumque
 alior dirigentium fide christi implicita vel explici
 ta ad paruuli salutem: et quod peccatum originale
 non sit actum nec peccatum per actus. ppa subiecti
 tum. **Abis** per actum generatiue nature infecte
 per malum actum parentum. **Et** quod dirigens suus
 fide ad salutem paruuli ei subueniebat per mo

dum meriti de pigno. et meriti ppa loquen
 do in actu pstitit. id est non sufficebat ad remit
 tendum originale peccatum fidei habitus. sed requere
 bat ad hoc fidei actus. et quod directio actus fidei
 ad paruulum est per intentionem: et requerebat in
 applica illi actui ad paruuli iudicacionem.
Ad. primo in oppositu dicitur quod quod quod caritas
 sit fide nobilior. tamen quod fides est fundamentum: et
 hoc primo per causa eleuat supra sua facultate natu
 rale. id est sibi magis pcessa est illa progatiua quam
 caritati. et est vt factum inueniret remediū pro
 puulo. quod plures fides habet quam caritate. **Ad**
 scdo dicitur quod non valet. pmo. n. est deus ad mi
 serandum quam ad pdenandum. et etiam quod motus fidei
 subueniebat puulo non per sui operationem ad cre
 dete: sed ad obiectum quod est salutis principalis causa.
 obiectum autem infidelitatis efficere non potest nec
 danationem nec salutem: quod infidelitas est respe
 ctu obiecti creati: vt cuius aliquid idolatra credit
 in idolum. quod autem est respectu dei: vt cui aliquid
 credit in deo vnitatem non trinitatem: sicut per
 hoc bonitas obiecti non ledit. ita non vult de
 us quod per tale motum alicui aliquid puidet quam ppo
 subiecto. **Quinto.**

Secundo querit vt in paruulis in. l. na
 ture sufficebat ad purgandum
 originale peccatum fides informis parentum. **Et** vt
 quod non. plus. n. valet fides. ppa subiecto quam
 alieno. **Sed** motus fidei informis non potest iusti
 ficare. ppa subiecti. sed multo magis fides info
 mis parentum poterit iustificare puulum. **Et sic**
 fides parentum iustificabat paruulum per modum
 meriti: sed fides informis semper fuit inefficax ad
 merendum. sed fides informis parentum nunquam
 potuit iustificare paruulum.

Contra. certa sunt peccatum debet esse remedia. sed
 nullus est certus vt forma fidei habeat: quod
 vt de eccles. 9. **Nemo** scit vt odio vel amo
 re dignus sit. ergo ad delendum originale peccatum
 in paruulo requerebat in parentibus fides formata.
Ad. Rudeo quod fides pparat ad obiectum et ad
 subiectum. ex ppa pparatioe non est in fide info
 rmitas: sed ex scda. non. n. est sua informitas ex p
 te obiecti: sed ex pte subiecti. fides autem parentum
 puulis subueniebat per operationem ad obiectum
 quod est salutis causa: non ex sui pparatioe ad subie
 ctum. et id ad purgandum in puulis originale pec
 catum fides informis parentum sufficebat maxie
 cum illi effectum non haberet per modum meriti de
 condigno sed de congruo.

Ad. primo in oppositu dicitur. cum dicitur quod plus valet
 fides subiecto. ppa quam alieno et c. dico. quod ve
 rum est ceteris paribus: sed plus requiritur ad purgandum
 peccatum actuale mortale cum facta sit voluntaria

Bte ppria: qd ad purgadiu originalis: qd dicitur
 e ex actioe aliena. in subiecto aut fidei infor-
 mis semp e mortale pctu actuali. no qd sem-
 p sit act' purgadi. s; q; catu e p ppe voluntat'
 acti. C' Ad scdm dds qd p' fides fides iformis
 ut inefficax ad meredu de p'digno. no tñ est
 inefficax ad meredu de p'gruo: maxie remif-
 sione originalis pcti: que facilius obtinet q'
 remissio actualis. **26.** **III.**

Tertio querit vtz i. l. nature sufficiebat
 ad purgadiu in puulis origiale
 pctu fides sine aliquo signo exteriori. Et vñ
 qd no. si solus iterioz mor' fidei sufficisset: cu
 tra potuiss' e' respectu puuli noduz nati sicut
 respectu natu: potuissent p fide' parcti puuli
 in vtero misis purgari a pcto originali. qd fal-
 sus e'. C' It' si sola fides sine exteriori signo
 sufficisset: puuli nati de parctib' fidelib' nun-
 q' remediõ d' originale carere potuissent. cu
 ergo multi mo de parctib' fidelib' nati mo-
 riant' anteq' illud habeat' remediõ: melioz
 pditiõis fuissent paruuli in. l. nature q' in. l.
 eu. g'elica: qd falsus e'.

Cõtra. gre. iij. mora. 2. hf i lfa hui' di. c.
 v. dicit. q' p puulis sufficiebat sola fides.
 C' Ad ista qone dicit aliq' qd cu motu fidei
 iterioz req'rebat' exteri' signu' ad p'ntedu' fi-
 de' exteri'. cu. n. i. l. eu. g'elica sp' req'rat aliq'
 exteri' signu' de. l. coi ad delectioe origialis
 in puulo. 2 req'rebat' et in. l. scripta: vñ q' s'it
 req'rere' i. l. nature. P' S; hec opinio exp'le
 e' d' auctoritatez gre. allegata in opponedo.
 C' Alia e' opti. coiõz 2 dicit gre. psona. f. q' suf-
 ficiebat iterioz mor' fidei p iteõez direct' ad
 salut' puuli sine aliq' exteriori signo: cu n' i-
 ueniat ad purgatoez origial' pcti pceptu' fuit
 se aliq' signu' exteri' adhiberi. P' Et fm hac
 opti. opz concedere q' ille mor' fidei iterioz
 subueniebat puul' no p modu' facti: s; p mo-
 du' meriti p'grui: cui' i'ufficiẽtia semp de' ex
 sua benignitate supplebat. P' Ad p'mu' i op-
 positu' dicit aliq' qd puul' dñ e' i vtero misis
 adhuc e' qñ vna caro cu' m're p' p'ntuatiõez
 ei' ad eã. 2 iõ qz adhuc sepat' n' e' ab ifectõis
 sine radice: quã i vtre misis h'it: iõ miq' d. l.
 coi potuit puul' i vtero misis regnari. P' S;
 rõ par' vñ valere vt oñdet iferi'. di. 4. q. 3. ar-
 ticuli scdi. in solutioe argumeti p'mi.

C Ad ista dicit q' aut p fide' parcti pote-
 rat' regnari i vtero misis. aut si uõ: dicit q'
 puul' rõ e' q' de' no o: d'iant vt p parcti fidei
 in vtero misis regnarent: qd fuit p'gruu' p'
 impfectione' stat'. l. nature: que non decebat
 tate efficacia 2 pfectioe remediõ. C' Ad 2^m

dds qd no fuissent tuc puuli melioz pditiõis
 q' mo. qz q'uis mo no ita in p'mptu sit reme-
 diu sicut tuc. tñ remediõ pfecti' e'. An 2 puu-
 li mo cu a pcto originali purgat' maioz g'iaz
 recipiunt q' recipere' in. l. nature. 2 p'pica no
 sufficiebat nati de fidelib' parctib' ad delec-
 tionẽ origialis pcti. s; opotebat q' aliq's p
 iteõie dirigere' acti fidei ad salut' puuli
 eo mo q' sup' dictu' e'. **26.** **III.**

Quarto qrit q' q' fuerit facta i. l. natu-
 re 2 a q' 2 qñ 2 qno fuerit insti-
 tuta. 2 si erat adultus ad salut' necessaria.
 C' Rñdco q' si facta dicat' scilicet signa: 2
 deo tpe. l. nature: 2 no an instituta: ad signu'
 caduz rẽ facta p hoies ministrada: ab eis
 freqntada. sic dico q' i. l. nature no fuerit ni
 si tria facta. s. decime: facticia: 2 oblatiões:
 que tangit hugo. pmo li. de sacra. parte. xi. c.
 3. H'armoniu. n. quãuis fuerit in. l. nature:
 no tñ tuc pmo fuit instituta: nisi inquantum
 est i remediõ p'p'ficie. in statu. n. inoõctie
 fuerat pmo instituta in quãtu' erat in officiu'
 vt habet ge. 2. Quãuis i. l. nature fuerit vtu-
 tes penitentie: no tñ pprie loquẽdo fuit p'nic-
 facta: vt patebit cum age' inferius de p'nia.

Quãuis etiaz in. l. nature fuerit sacerdotiu
 no tñ ppe fuit ibi ordiõ facti. s. n. fuerit p
 testas ordiata a deo ad offeredu' aliqd in si-
 gnificatioe rei facie' n' tñ erat distincta a secula-
 ri p'tate. vñ vt h' gen. 14. Melchisedech rex
 salem sacerdos erat dei sumi vbi dicit glo.
 q' aiunt hebrei omnes p'mogenitos a noe
 vsq' ad aaron p'ntices fuisse. dicit etiã glo.
 sup illud ge. 27. Actibus esau valde bonis
 q' tradunt hebrei p'mogenitos fuictos officio
 sacerdotiu: 2 habuisse v'stimetiũ sacerdotale:
 quo in diti victimas offerere' anteq' aaron
 eligeretur in sacerdotem. Ad inueniẽ etiaz
 q' de dñi mandato ad hoc p'ferarẽt per ali-
 qd sensibile signu'. Quãuis etiã circũcisio in-
 stituta fuerit an legẽ scriptã: tñ magis p'ne-
 bat ad sacra. l. scripte q' i. l. nature: inq'ntuz fuit
 qdã dispositio ad suscipiendu'. l. scripta: 2 ad
 distinctioez ppli: cui lex erat dãda. vñ hug. li. d.
 sacra. pte. 14. c. 3. P'per facta circũcisiois scã
 e' qdã p'pato ad suscipiẽduz legẽ. Et. f. co. c.
 Antiqu' ille ppl's p'mu' p circũcisioez signifi-
 cat' e' postea p. l. iformat'. C'unctio et lapidiõ
 quem vnxit iacob: de quo hf gen. 28. q'uis
 fuerit in tpe. l. nature: 2 fuerit figura p'ferati
 onis altaris vel ecclesie: no tñ fuit facti mo su-
 peri' dco. et lz p'babile sit q' iacob illd fecerit
 inspiratoe diuina: no tñ de' hoc instituit p' illo
 tpe hoib' obf'uãdu' 2 freqntadu'. Quãuis et

õ d'antũ baptismũ pfigurauerit s; infam' bea-
 ti pe. p'ma canõica. f. c. 3. Et d'ant. li. 4. c. 1. no
 d'z numerari inter sacra. l. nature accipiẽdo
 factu' mo sup' dicto. qz q'uis significauit
 rẽ sacram: no tñ fuit a deo institutu' tanq'
 p hoies ministradu' 2 ab eis freqntadu'. Imo-
 latio etiã arietis. p' ifaac: de qua gen. 22. q'uis
 imolatioe xpi significauerit. tñ loquẽdo de
 sacro mo p'dicto: factu' no fuit. qz rñ deo in-
 spirante factu' fuit ad significadu' rẽ sacra: tñ
 tuc de' no instituit q' extic hoies sic faceret 2
 freqntaret. Oblatio et p'mitiaz sub oblatio-
 nib' p'pheta e'. P' Si aut' extindat' nomẽ sacri
 ad oẽ signu' rei sacre generalit' in. l. nature
 plura fuerit facta q' illa tria supius denota-
 ta. quoz p' decimationẽ significabat pctõuz
 remissio. p' sacrificia. carnis mortificatio. p' sacrificia
 et q' p'st'ebat' in imolatioe aialiu: p'figurabat
 xpi futura passio: 2 significabat q' ille cui of-
 ferebat' dñs erat vite 2 mort'. P' dicta aut'
 facta a deo fuerit instituta. An hug. pmo li. d.
 sacra. pte. ii. c. 3. Probabile e' hoicm ad hec
 exercẽda a p'n'a deo instructu' 2 eruditu' fuis-
 se. In quo p' e' qñ fuerit instituta. qz qñ sta-
 tum post lapiduz qd notat hugo in v'bis p'po-
 sitis ai dicit a p'ncipio. P'odus et fact' d' illa i-
 stituit fuit ispirado hoib' q' in factiõ talib' se
 exerceret. An hugo vbi p'ius. Conyãm' q'
 de' hoies a p'ncipio ad hec exercẽda p'silio
 eruduit. Adultus autez qdõ: 2 aliquo modo
 no sicut. n. mo no e' nobis necessaria ad salu-
 tẽ n're fidei p'fessio in aliquo signo sensibili
 p quolibz tpe 2 in quolibz casu. necessarius
 tñ e' loco 2 tpe sic dico aliq' mo a list. q' non
 erat de necessitate ad salut' in. l. v. q' hoies
 exercitarẽt se in aliq' b' factis: quãuis eẽt eis
 exercitatio vtilis 2 meritoria. vñ hugo pmo
 li. de sacra. pte. ii. c. 3. Neg. n. estimãduz e' il-
 la p'ma naturalis. l. facta sine d'icimas sine sa-
 crificia sine oblatiões ita hoie ex necessitate
 idiat: vt q' ea no exerce' fuisset reatu' p'uari-
 etatiõis icurreret: quẽadmodu' ille q' fidel' co-
 leret meritũ deuotiõis sue iueniret. vñ cu' ali-
 quod p'dictoz factoz in remissioe originalis
 pcti sine p' paruulo sine p' adulto adhibeba-
 tur: n' illi' facti v'tute: sed fidei a pcto m'ida
 bant. tñ loco 2 tpe erat eis necessariũ ad salu-
 tem suã fidẽ in aliq' b' signis sensibilib' exte-
 rius. p'nteri. 2 sic p't itelligi v'bu gre. qd ad du-
 cit magi in lfa. P' dicta aut' p'fessio fiebat
 p oblatiões sacrificia 2 deciatões. qz p obla-
 tiões significabat de' õiuz creator. p' sacrifi-

cia redẽpto: p deciatões remuneratoz. In
 hoc. n. q' hõ sibi retinebat nouẽ ptes 2 deci-
 ma: q' pfectiones significat: offerere' deo: si-
 gnificabat in se impfectione' eẽ 2 i deo p'fec-
 tionẽ 2 pfectione' a deo expectari debere.
 Articulus. **VI.**

Consequẽter querit de
 sexto p'p'ntiõis
 p' p'mo vtz p'ntiõis fue-
 rit circũcisiois institutio.
 P' Scdo vtri p'ntiõis fuerit
 modi celebrande circũcisiois ordinatio.
 P' Tertio vtz suscipiẽti circũcisioez p'ferret
 g'faz circũcisio. P' Quarto vtz p'ntiõis fue-
 rit circũcisiois cessatio seu euatiõ. **26.** **I.**

Primo oñdo q' no fuerit p'ntiõis circũ-
 cisiois institutio. qz vt tactu' e' li.
 2. pctõ originali no debet' pena sensibilis. s;
 in circũcisioe e' pena sensibilis. s; no fuit p'ntiõis
 in circũcisioe remediõuz d' origiale qd h'et
 annexã sensibile' pena. C' It' qto medicina
 e' faciliõ: tato e' melioz. s; faciliõ erat medu-
 cina in. l. nature 2 p'ntiõis origiale q' circũ-
 cisio. s; melioz. no fuit s; p'ntiõis circũcisioe
 instituzere p'mo remediõ dimissio.

Cõtra. ge. 17. Deus instituit circũcisioe
 s; ois institutio facta a deo p'ntiõis e' s; p'ntiõis
 fuit circũcisiois institutio.

C Rñdco q' p'ntiõis fuit institutio circũci-
 siois rõne morbi: s; que instituta fuit circũ-
 cisio. 2 rõne t'p'is: in quo instituta fuit. 2 rõne
 p'one cui p' data fuit. morbus. n. s; que insti-
 tuta fuit circũcisio erat pctu' origiale qd ex-
 p'esse repñtabat circũcisio. 2 qñ ad cam et
 p'cessuz 2 effectũ. Cõtrahit. n. peccatu' origi-
 nale p' pagatiõẽ libidinofaz: quã cam cir-
 cuncisio repñtabat rõne m'ebri i quo fiebat:
 qd d'fermit' v'tuti generatiue. P' p'cessus at
 fuit circularis: q' p' p'ona corripit nam: de-
 ide nã p'ntiõis: que p'cessuz repñtabat circũ-
 cisio p' circularẽ pellicule' incisionẽ. Effectus
 e' sup'abundã p'cupiscẽtie quã repñtabat su-
 perfluitas p' illis que renouebat p' circũcisio-
 nẽ. Et qz illa pellicula ab illo m'ebro sepebat. iõ
 no tñ cã 2 p'cessus 2 effect' origialis pcti:
 sed etiã e' delectio p' circuncisionẽ significaba-
 bat. Et' e' institutio rõne t'p'is p'ntiõis fuit. erat
 eni' qdã dispõ ad suscipiẽdu' l. ad v'it'guẽ-
 du' ppl's. cui d'ãda erat lex ab alijs populis. 2
 iõ anq' lex daret' obm' instituta. fuit et insti-
 tuta ad significadu' ppliũ 2 ab alijs populis
 distinguẽdu': q' eẽt deo ppl's peculiaris 2 suo
 cultu' sp'ãl'iter mãcipãduz. 2 iõ cõueniẽs fuit

D vt institueret tpe abrae. q sp alius post dilu-
mii se dnoio cultui in scipant. vii erant d ter
ra sua. 2 de cognatio: vt se ab infidelib' sepa-
raret: vt habet ge. 17. a quo erat descensus
ppls q. l. scripta erat susceptorus. 2 de cuius
genere nasciturus erat sanct' sc' d' 7. Ex pdi
ctio pz q' puenit: fuit dari circuncisionem
abrae q' alij pfont: non vt instituebat circun-
cisio pte mli, p pplo q. l. erat susceptorus. 2 di-
uio cultu: spalt' m'cap adno: cur' pm' p' se no
tabili' 2 spalt' ab infidelib' distigues 2 sepan-
sunt abraa: d q' d' ad ro. 4. Signu' accepit
circuncisionis signaculu' iustitie fidei q' e' i' spu
tuo: vt sit pf ois credenti. p actus tñ valuit
mli' alijs: q' tñ trāstulert se mli' ad ritū eoz.

E Ad pami in oppositio' cuz d' q' peccato
originali nō debet pena sensibilis 2 c. dico q' nō
ē vtz de pena tyali q' ē vtilis ad salutem
sed de eterna q' ad salutē est inutilis. Ad
scd' 3' d' q' quāto medicina ē faciliōr tāto
melior: 2 c. dico. q' vtz ē ceteris parib'. q'uis
aut' medicā in. l. nature q' originae effect fac
liōr circuncisio: nō tñ ita distictē notificabat
p'dictos illi' morbi sic circuncisio. vii q'uis cir-
cūci' fuerit difficilior: tñ fuit vtilior. Ad. n.

B Secundo qrit vtz puenies fuerit modi
celebrandi circuncisioe ordi-
natio. 2 vt q' nō. qz vt h' ioseph. 5. ppls q' nat'
est in deserto. p. 40. ānos in itinere latissime
solitudinis in circuncisio fuit: 2 postea circūci
sunt a ioseph in galgala. sed illa dilatio circū-
cisiois nō legit eis imputata fuisse i' pctm'. 2 nō
fuit puenies ordinatio q' fieret circuncisio die
8. qz trāsgressio puenietis ordinatiois pctm'
est. Ad 3. itē in institutioe circuncisiois nō man-
dauit dñs eā fieri cū aliquo determinato in-
strumēto. 2 ordinatio modi celebrādi circū-
cisioe cū cultro lapideo nō fuit puenies. 2
magis v' fuisse adinuencio.

C Contra. modū celebrādi circuncisioes q' tñ
ad membz 2 q' tñ ad diē de' ordinant. vt h' i
ge. 7. vt h' i ioseph. 5. ait dñs ad ioseph. fac
tibi cultros lapideos 2 circuncide 2 filios
israel. cū q' q' d' ordinaf a deo sit cōuenies:
puenies fuit modus celebrādi circuncisioes.
2 q' tñ ad membz 2 q' tñ ad diē. 2 q' tñ ad ist' 3

C Rideo q' puenies fuit ordinatio modi
celebrādi circuncisioes. puenies. n. fuit q' ce-
lebraret in mēbro deseruētū generatiue.
vt pz p rōnes dictas in pcedēti qōne. 2 etiā
in signū debilitatiois occupentie 2 in oete
statuē sac'oz puenies 2 papi. i. q' b' illa ps
corpis honorabaf. 2 cōuenienter etiaz fuit
ordinatū vt fieret die 8. qz ante puer erat ni-

mis tendens. 2 ex hoc nūms grauitē ledi
potuisset. Ne aut' parentes: qz amor p' pces-
sum tps crecāt ad filios: subtraherent filios
circuncisioi ppatentes eis p' acumen dolo-
ris. qd' erat in circuncisioe noluit de' q' vltra
diē. 8. differret nisi dispēlatuē 2 i' casu necessi-
tatis. Fuit et ad hoc rō mystica quā tāgit
hu'. p. li. de factis. pte. 17. c. 2. dicens. Oete-
narius in sacra scriptura aliqū tēpus resur-
rectionis significat: qd' post pites: que septe
diebus currit vitā: legiti. aliqū tēpus grē in
q' q' post sabbatū legis. eterna bona deo ser-
uētib' pmitit. 2 d' eritō igit circuncisio iustia
est fieri octaua die: vt ostēderet q' in tpe grē
corda circuncidēda erāt p emūdatioes im-
quitas: 2 in tpe resurrectionis co: pōza per
dēpositionem corruptiois. 2 hanc rōnes sen-
tētiāl' v' tāgere magi in lsa. Eā aut' fieri cū
cultro petruo necessariū nō fuit neq' q' tūm
ad obligatiōem sēcepti. neq' q' tūm ad effica-
cias sacri: nisi aliqū in casu spali ad signifi-
candum q' p petra xpm ois abscinderet ab
electis corruptio. vt. n. dicit hu'. i. li. d' factis
pte. 17. c. 2. Cultellus de petra fact' xps signi-
ficabat: de quo dicit apostolus p' ad cor. 10.

Petra erat chistus.
C Ad p' in oppo' d' q' cū illis q's circū-
cidit ioseph in galgala vult dispēlatū i'pira-
tione dñia duplici de cā: vt nō teneret circū-
cidi in deserto. l. qz vt habet numeroz. 9. qū
nubes eleuabat de tabernaculo debebat. p' h'
cisci: 2 qz nō p'sciebat futūra eleuatiōe nu-
bis: 2 nō potuissent sine nimio grauiamē. p' h'
cisci: qū de nouo essent circūcū. iō dispēlatū
fuit cū eis vt nō teneret circūcidi in deserto:
2 etiā qz dum erāt in deserto: in quo alij non
habitabant cū eis: sufficēter erāt ab alijs po-
pulis distincti. Ad aut' dictū ē dilatiōe cir-
cuncisiois nō fuisse eis imputatā in pctm' re-
seruēndū ē ad illos q' hoc ex. l. cōtēptū nō fe-
cerunt sicut accipi pōt ex glo. Aug. ibidem.

C Ex dictis in corpore qōnis pz qd' dicit de-
beat ad 2. m. 2. utrius aut' in aliquo casu liceret
puenire diē 8. m. 2. quare mulieres nō circun-
cidebātur in expositioe littere declarabitur.

C Arg' ad partē aliaz ppter hoc qd' dicit
in allegata auctoritate. circūcūcō sedō filios
israel. expositioe idiget. qz hoc non fecerūt
eandē personā: sed ad cūdes pplm in quo
quidā erāt circūcūcū: 2 qdā nō fuerūt pōt acci-
pi ex glofa ibidem. Ad. m.

Tertio querit vtz suscipiēti circūcisio-
nem cōferat circūcisio g'ram. Et
v' q' nō. Glo. sup illud ad ro. 4. Et signum

accepit circūcisiois signaculu' iustitie fidei.
Et h' in lsa h' d' c. penul. in circūcisioe pctā
remittebant. 2 nec g'ra ad bene operādum
p eā p'restabat nec fructus dabant vel auge-
bant. Ad 3. itē circūcisio nō p'ferbat nisi qd' si-
gnificabat. 2 nō significabat nisi pcti remis-
sionē. 2 ita p eā pctm' remittebat q' g'ra nō
p'ferbat. Ad 3. itē glo. mar. 3. sup illud verbū
jo. ad xps. Ego a te debeo baptizari. dicit. i.
a peccato originali mundari. sed Joan. fue-
rat circūcisus. ergo per circuncisioes pec-
catum originale non tollebat. ergo nec
per eam gratia cōferebatur. quia g'ra simul
nō potest stare in anima cū originali peccato.

C Contra. magister in litera hui' d' c. 4. 2
habet de p'ccra. di. 4. Ex quo. Et sumptuz
est ab Aug. li. 2. de nuptijs 2 occupantia ad
Galeriū comitē longe aū mēdū. ex quo in-
stituta fuit circūcisio in populo dei ad pur-
gationē valebat magnis 2 parulis origia-
lis veterisq' peccati. sicut baptismus ex illo
cepit valere ad inuatiōes hois ex q' istitut'
ē. sed p bap' nō tñ remittit culpa: 2 etiā cō-
fert g'ra. 2 i' circūcisioe g'ra p'ferbat. Ad 3. itē
illud qd' ē formale in peccato opponit grē.
sicut puatio habitui. 2 sicut tenebra lumini.
2 si possibile ē auferri puatiōe nisi restitu-
atur habit' 2 tenebra nisi p lumē. 2 p circū-
cisioe peccati originali auferuntur: qz aliis
fuisse medicina inutilis. sequit' ergo q' per
eam gratia cōferebatur.

C Rideo q' p circūcisioe nō tñ tollebat
peccatū originale. 2 h' ē p'ferbat g'ra. cara-
cter tñ in aia nō imprimebat. q' aut' per eam
tolleret originale pctm' pz p auctoritatē ad
b' allegatā: 2 p hoc q' ad ipz tollendū fuit a
deo spalt' instituta. qz tñ vni pctm' mortale
sine alio tolli nō pōt. iō si ille q' p circūcisio-
nem a peccato originali mundabat p'mise-
rat aliq' peccata mortalia: ab illis et mūda-
batur: nō tñ sicut nō fit per baptismū: qz illa
peccata actualia nō tollebat sic p circūcisioe
quātū ad penā tēporalē peccato debitā. sed
tñ quātū ad culpam. per baptismū aut' tol-
luntur q' tñ ad vtriusq'. 2 voluerunt tñ aliq'
descendere q' p eā g'ra nō p'ferbat. cuius opi-
nionē v' magi fuisse saltē 2 verbōz suozū
apparent. 2 qz qua opinioe sic pōt argui
Peccatū originale ē formaliter carētia de-
bite iustitie originalis fm sniaz Ansel. in li.
de p'cep. vir. nō loqe aū sine. sed de' poterat
dimittere bonum illud debitū nihil p'feren-
do sibi: sicut creditor pōt remittere suo debi-
tū: debitū nihil aliud p'ferēdo sibi. 2 p circū-

cisionem poterat a deo peccatū originale re-
mitti absq' hoc q' g'ra p'ferret. sed nullus po-
nit g'ram p circūcisioe nisi dātā nisi pp re-
missionē originalis. Sed h' opinto ē irra-
tionabilis. qz aia de imūda nō pōt fieri mū-
da nisi p aliquā mutationē. nō p mutationē
dei. 2 p mutationē factā in ea. sed si deus h'
ne collatiōe alicuius doni remissit aie de-
bitū habēdi originale iustitiā: p hoc nō fuis-
set aliqua mutatio facta in aia secūdi aliq'
absolutū. 2 nec secūdiū aliqū relationē. qz
in relatiōe nō ē mutatio p se 2 immediate. vt
habet. 5. phi. 2 nō poterat a peccato origina-
li mūdari nisi recipiēdo g'ram. Ad 3. itē g'ra
per circuncisioe cōferēbat g'ra gratum sa-
ctis: qz aliter si circuncisus fuisset mortuus
statim post circuncisioe aut fuisset d'ānat'
sine omni peccato: quod absurdū ē: aut si-
ne g'ra dign' fuisset vita eterna: quod eē nō
pōt. magis tñ per se ordiābatur ad peccatū
remissionē q' ad g'ra collatiōe. Per eā. n.
g'ra nō p'ferēbat ex vi sacri: nisi qz aliter cā-
re nō poterat delectiōe originalis peccati.
Quod autē nō ipumeret characterē nisi in
carne rōabile fuit: qz character impmif ad dī
stinguēdum statuz fidei. stat' autē fidei in il-
lo p'plo erat quasi per successiōe generis.
pauci. n. aliq' p illi qui defec'erunt de abraā
per isaac 2 iacob erāt fideles cōparatiue lo-
quēdo. 2 ideo cōueniēt' erat in illis disti-
gnū statuz fidei per characterē carnalē q' p
spiritualē. circuncisioe autē nō impressisse
characterē in aia p'bat per hoc: qz circuncisio
uenietes ad fidē xpi baptizabant. nec tamē
duos characteres dicunt' habuissē: 2 tñ cara-
cterē in baptismo recipiebāt.

C Ad p' in opp' d' 3. q' verbus magri ad
hoc vt habeat vritatē sic d' intelligi q' circū-
cisio pmo 2 p se nō ordinabaf ad cōfēredū
g'ram: nec per eā ita plene p'ferēbat sicut in
baptismo. Ad 2. m. dicēdus q' circuncisio
p'uis pmo 2 exp'essius significaret peccati
originalis delectiōe. tñ ex p'nti significabat
g'ra receptionē sine qua peccatus delecti nō
poterat. Ad 3. m. dicēdus q' per circuncisioe
nō aperiebat ianua paradisi: 2 q' clau-
sa fuerat per peccatus pmoq' parētum a q'
bus deriuatus ē originale pctm'. iō illius ia-
nue apertio dicta est in illa glo. ab origiali
peccato mundatio. que apertio futura erat
per xpi passionem. Ad. m.

Quarto querit vtz cōuenies fuerit cir-
cuncisiois cessatio seu euacua-
tio. Et v' q' nō: qz vt habet ge. 17. Data fuit
b 2

Distinctionis

A in sedus sempiternus. **C** Itē si deuisisset ces- sare cella set post xpi passionē. cessasset et alia legalia sacra: cuz circumcisio esset p̄n cipali. sc̄m iter alia cum p̄ferret gr̄am: r alia nō: sed vt habet Act. 16. **P**aulus cir- cuncidit Thimothēus. Et. 21. q̄ purificat̄ fm̄. i. i. trauit tēplū. purificatio etiā manet vsq; nunc. ergo videt̄ q̄ nec circumcisio nec alia sacra legalia cessare debuerant. **C** Itē p̄ceptus manet: quousq; sit reuocati. Sed nō legim̄ q̄ de p̄ceptum de obseruatiōe le- gali reuocauerit: imo q̄ venerit implere. i. **M**ath. 5. c. i. q̄ adhuc manet p̄ceptus de ob- seruatiōe omnium legalium.

Cōtra. Gal. 5. Si circumcidamini xpus vobis nihil p̄derit. **C** Itē Heb. 5. Trāslato sacerdotio cessat ē vt r. l. trāslatio fiat. S. i. in xpo fuit trāslatus sacerdotus legalē. s. i. vt rāslatū debuit in nouā. r si sic. conue- niēs fuit circumcisioē cessare. **C** Itē Act. 15. dixit Pet̄. cōtra aliquos: q̄ volebant legalia cuz euāgelio debere seruari. Quod tentatis deū imponere iugum sup̄ ceruices di- scipulorū: quod nec nos neq; p̄ces n̄ri por- tare potuim̄. Sed p̄ gr̄am dñi n̄ri ih̄u xpi credim̄ saluari quemadmodū r illi. g. nō tñ circumcisio: sed etiā alioz legalium cessa- tio pueniens fuit.

C Ad declaratiōē hui' q̄ōnis. Primo de clarādum est q̄re pueniēs fuit cessatio circū- cisiois. **S**ecūdo q̄re cessatio alioz legalium. **T**ertio quo tempore cessauerunt.

C Quātū ad p̄m sciendū est q̄ pueniēs fuit circumcisiois cessatio: q̄ sic dicit Apl̄s. p̄ ad Cor. 13. Cum aut̄ uenerit quod p̄fectū ē euacuabit̄ qd̄ ex pte est: s. baptism̄ est medi- cina p̄fectior q̄ circumcisio q̄tum ad signifi- cationē: r q̄tum ad gr̄e cōtationē. r et q̄- tum ad ampliōrē sui extensionē. significat enī sanationē morbi expressi: r p̄fert gr̄am abundant̄. r est etiā sc̄m cōmune: q̄ sibi nō p̄p̄at nec seruz nec gentē. **C** Itē Apl̄s Gal. 3. Circumq; n. in xpo baptizati c̄ris xpm̄ iudicatis nō est iude: neq; grec. nō est seruz neq; liber: nō est masculus neq; femi- na. oēs vos unū estis in xpo ih̄u. **C** Quātū ad 2m̄ sciendū q̄ alioz etiā legalium pueniēs fuit cessatio. r p̄pter cor̄ significatiōē r im- perfectionē: r humani generis eruditiōnes pleniorē. Instituta. n. fuerunt ad significan- dum futurā gr̄am noui testamenti. q̄ postq̄ aduenit: talis figuratio cessare debuit. q̄ nō puenit q̄ res significet futura q̄ p̄sens est. r h̄ac rōnē alio mō rāgit Ap̄ostolus ad Heb.

10. cū dicit. Ambā hūis. i. bonoz futuroz r. Imperfecta etiā erāt: q̄ gr̄am quā significa- bāt nō p̄ferēbāt. r iō cor̄ obseruatiō pueniē- ter fuit mutata in obseruatiōem factoz cuz genē. i. q̄ gr̄am p̄ferunt: nō tñ significant. **C** Itē Apl̄s ad Heb. 7. **R**eprobatio q̄dē sit p̄cedētis mādati. p̄pter firmitatē ei'. q̄ etiā gen' humani tpe. i. dote par erat eruditus. **C** Itē p̄ illo tpe paruulis p̄parabat. Gal. 4. postea per p̄ccitum tps in aduētū xpi erat pleni' eruditus. r iō. i. scripta q̄ fuerat sicut pedagog' paruuloz. Gal. 3. mutari' debuit in. i. q̄ pueniēs esset statū pleni' eruditoy. **C** Itē Apl̄s Gal. 4. Nos cui semus paruuli sub elemētis mundi eram' scrulētes. at vbi uenit plenitudo t̄pis r. **C** Quātū ad 3m̄ sciendū q̄ vsq; ad passiōē xpi legalia virtu- tē suā habuerūt r fuari debuerunt: s. in pas- siōē xpi vsz suā amiserunt. cū attestat quod dicit Saluator: iminēte puncto mortis. i. vt habet Jo. 19. Consumatus ē: tñ post passio- nem aū tps diuulgati euāgelij licitus fuit il- lis q̄ de iudeis p̄uertebāt ad fides seruare legalia nō tpe ponēdo in eis: sed ad vitan- dus sc̄dālii: r vt lex cum honore deduceret ad tumulus: ne q̄i ac si semper fuisset mala videret repudiari. post tēpus vō diuulgati euāgelij nulli fuit licitū illa legalia obseruare.

C Ad p̄m in opp'ōd. q̄ circumcisio dī data fuisse in sedus sempiternus rōneret quā si- gnificat: r q̄ eis succedit sicut fides p̄t dicit semp manere rōnē v̄siois q̄ sibi succedit in p̄tia. **C** Ad 2m̄ dōm. q̄ Paulus circumcidit Thimothēū. r purificat' f. i. trauit tēplū. nō q̄ tunc circumcisio r illa purificatio aliqua vim haberēt: sed hoc fecit ad vitādus sc̄dā- liū iudeoz: qd̄ sibi facere licuit: q̄ nō dñi erat euāgelij diuulgatus. maxie q̄ Thimotē' erat de matre iudca. **C** Itē Titus q̄ simplici' erat gētilis circumcidere noluit: vt in circumcisio- ne Thimothēi oīderet sacra legalia s. tāq; sacrilega debere dānari. r in hoc q̄ Titum circumcidere noluit oīderet ea nō tāq; necia debere appeti. r hec accipi p̄it ex inia glo- sup illud ad Gal. 2. neq; ad hora cēsumus subiectiōi. **D**icēdus etiā q̄ purificatio rema- net: q̄ s. se est aliqd̄ pueniēs ad cultus dēt p̄ oī tpe. q̄ satis apte significat deuotiōnes ad deum: q̄ semp habēda est. **C** Ad 3m̄ dō. q̄ dñs factio necessitatem obseruatiō legalia reuocauit: exhibēt illā ueritatē quā p̄us in figura p̄ceperat obseruandā. q̄ apl̄ post xpi passiōē phibuerunt gētib' abstinere a iussocato nō fuit nisi ad tps ad vitādus sc̄dā-

Palme

Distinctionis

dalū illoz q̄ de iudeis p̄uertebāt ad fidē: q̄ p̄pter defectudinē talia abhominabant. sic vident' q̄ si aliqd̄ vult focalit alij pueni- re abstinet ab his que sicut p̄ hominā. forni- cationē it phibuerunt sicut p̄ se malus. illa .n. phibi' n̄ d̄bit p̄ntari iter legalē: q̄ h̄ n̄ loq̄mur d legalib' nisi f. q̄ a mōalib' s. i. d̄- sticta. moralia. n. nullo tpe cessare debuerūt.

Circa litterā. **D**ebuāt cerimoniales. he- sunt qd̄ facta q̄ fm̄ se nō h̄it rō- nem manifestā vtilitaz r obseruatiē factoz legalium. hac de cā cerimoniales dicte sunt. r p̄t hoc vocabuluz dicit a charis qd̄ ē gr̄a r inuē qd̄ ē defect'. q̄si defectū h̄ites gr̄e: eo q̄ cā nō p̄ferēbāt: vel a ceris. i. lūmiarib' q̄ adhibebāt in solēnitatib' iudeoz. Inqua- tionē quā. l. mundat. h̄' irregularitates i- producte erāt ad reuerētiā tēpli. **S**ine meo deum vidēbat. sine meo. s. enigmatico: lo q̄n do de enigmatē quod ex p̄tō cātus ē. nō tñ de. l. cōi videbat sine meo speculi creature. **D**uo sunt in quib' p̄sistit sac̄r. f. res r vba. sub vbiis p̄phēdi d̄s intentio p̄ferē. **P**actū meū irritum fecit. s. in paradiso terrēstri in Adā. **E**l vult dicere q̄ pactus de circumci- siōē nō ē obseruādum in nō circumcisio. **I**n- grūctē necessitate mortis. aū 8m̄ diē circum- cidēbāt. r q̄ hoc ver' sit vt Hugo p̄ lib. de sac̄. pte. r. c. 2. **S**i q̄ sub. l. tpe suo sc̄m cir- cūcisiois nō p̄ceptū ad salutē: tñ reme- diū eis opati ē. si illō postmodū suscipiēdo p̄t negligētā corregerūt. q̄ p̄trōe effica- ciā suā poterat h̄ie aū diē 8m̄. i. casu necitat.

C Sed 5. Hugo. eo. c. diē q̄ illi q̄ aū 8m̄ diē decesserāt saluabant in fide parētum. q̄ aū 8m̄ diē nō debebāt circumcidi. **A**d cōcor- diā illoz videt̄ mihi dō. q̄ si aū 8m̄ diem cir- cūcidēbāt igrūctē necitate mortē q̄ circum- cisio suam hēbat effectū: tñ si ipm̄ nō circum- cidēbāt timētes ne circumcidēdo mortē ac- celeraret p̄ucri soluabant in fide parētum. **C** Itē nō ē p̄sentidum magis in hoc q̄ diē. hui' di. ca. vltio q̄ tales p̄erāt sic paruuli q̄ modo moriunt aī bap' n. noluit. n. de' pue- rum obligari ad circumcisioē aū 8m̄ diem p̄pter mūnā tēneritudinē corporis ei'. nō ē tñ simile de p̄ueniēdo r de suppledo quod neglectum ē. **Q**uicunq; euz trāsgressus est p̄ceptum reuerti vō ad illud iplēdū p̄cti' p̄t. **S**i at̄ q̄r̄ q̄re nō circumcidēbāt mu- lieres. **R**idet Hugo. c. c. diē. c. q̄ sacra scri- ptura p̄ masculinum sexū aiām. p̄ muliebē vō carnē significare solet. vt oīderet q̄ illa exterior: circūcisio aiab' sc̄ficationē p̄tulit:

II.

sed carni nō abstulit corruptionē. **A**lia d̄ rō est: q̄ mulieris mēbz generatiue deser- uitiēs nō est apti circumcisioē sic virile mem- brum. **P**̄terea corruptio n̄ie p̄ quā p̄ctm̄ originale d̄bit p̄ncipali' fuit a viro q̄ a mu- liere. vt. n. bitum ē li. 2. si Adā nō peccasset etiā postq̄ Eua peccauerat p̄les eius p̄ctm̄ originale nō d̄isset. **M**ura alia q̄ aliq; ex- ponit sup̄ fram iuuentis in q̄ōnib' exp̄ta. **D**e sacris no. le.

Am ad sacramta noue le- gis accedam' q̄ sunt bap- tismus: confirmatio: panis b̄ndictio. idest eucharis- tia: penitētia: vinctio ex- tremā: ordo: cōiugū. **Q**uoz alia reme- diū cōtra p̄ctm̄ p̄bēt r gr̄am adutri- cem cōserūt: vt baptism̄. alia in reme- diū tñ sūt: vt cōiugū. alia gr̄a r virtu- te nos fulciunt: vt eucharistia r ordo. **Q**uare mox post hominis casuz nō fuerint instituta.

I vero querit̄ quare nō fuerūt hec sacra istituta mox post ho- minis lapsuz: cū in his sit iusti- tia r salus. **D**icim' ante aduentū xpi q̄ gr̄a attulit gr̄e sacramēta fuisse dā- da: que ex ipsi' morte r passiōē virtutē sortita sunt. **C**hr̄istus aut̄ venire noluit anteq̄ hō de lege naturali r scripta cōuinceret: qd̄ neutra uiuare posset.

Circa sac̄m cōiugy sunt ante p̄ctm̄. **V**it tñ coniugū ante peccatū institutū nō vtiq; r remedium: sed ad sac̄m r ad officiū. post peccatū vero fuit ad remediū contra carnalis cōcupiscētie coruptelā: de q̄ suo loco tractabim'. **D**e baptismo.

Unc vero d̄ baptismi sac̄rovi- deam' qd̄ iter noue gr̄e sacra primū est. **B**aptismus ch̄risti Joānes suo baptismō p̄nunciāuit: q̄ prim' baptizasse legit: sed in aqua: nō in spū. sicut ipse ait. **E**go baptizo vos

Vertical marginal notes on the right side of the page, including the number '3' at the bottom.

nit bap^o xpi. Ad 2° ob. q. maior il e^o va de
cis qⁱ sacro ita pncra fut: qⁱ neutz sine alio
pcoitate possit effectū hēe sacri. sic at se hnt
i bap^o ablutio r for^o vboz. vñ si hodie aliq^s
ablueret puer: r die crastia diceret forma v
boz il eēt puer baptizat^o: nisi iteraref ablu^o.

Circa 135. Alia ad reme^m tñ sunt: vt pui
guū. qd il e sic itelligēdū. qⁱ ibi nō
pserat gra. s; q; gra qⁱ ibi pserf pncipale^o or
diat ad pfluādū a pctō futuro qⁱ ad purgan
dū a pctō iā pmissō. Et ipsi^o morte r passioē
vtute fortita s; h^o expositū ē i qōib^o. Inī no
ue gre sacra p^o ē. h^o reddita ē rō i qōib^o. Al
li qⁱ spē il ipofuēt rē. Et h^o fuit opio magri
qⁱ mō cōiter n̄ tenet. Ad 2° m^o at magri ad h^o
ponēdū fuit: q; Jo. baptizabat i noie vcturi
vt dic magri h^o di. c. vltio. Et ita Jo. iplicite
baptizabat in noie xpi chisti.

Quid sit baptismus. Di. III.

Post hec vidēdū ē qd sit
bap^o: r qⁱ sit forma: r quā
do institut^o: r cāstituitōis
Baptism^o dī itinctio. i.
ablu^o corpis exterior scā
sub forma vboz pscrip^o.

ra. Si. n. ablutio fiat sine vbo: nō ē ibi
sacrm: s; accedēte vbo ad elctū: fit sacrz
nō vtiq; ipm elm fit sacrm: s; ablutio
scā i elto. Unī Aug. Verbo baptismi
pserat: dtrabe vbu: r qd ē aqⁱ nisi aqⁱ
accedit vbu ad elm: r fit sacrm. Unde
ē h^o tāta vt aqⁱ: vt cozp^o tāgat r coz ab
luat: nisi faciēte vbo: nō qⁱ dī: s; q; cre
dit. Nāq; r i ipo vbo aliō ē son^o trāsiēs
aliō ē vt^o itus manēs. In duob^o ergo
pstitit sacrm b. ptismi. s. in vbo r elto.
ergo r si alia dñt qd dcozē sacri isti
tuta sūt: nō iō min^o ē vez sacrm r san
ctū n̄ vbu sit ibi r elm. Nā r i hoc sacro
r i alio qdā solēt fieri ad dcozē r bōc
stātē sacri: qdā ad subām r cām sacri p
tinētū. De substātia h^o sacri sūt vbu r
elm: cetera ad solēnitatē ei^o ptnēt.

De forma baptismi.

Ed qd ē illd vbu qⁱ accedente
ad elm fit sacrm: vitas qⁱ do
cet b^o sacri formā tradens ait

discipul. Ite docete oēs gētes bap
tizātes eos: i noie p^oris r filij r spūs. In
uocatio igit trinitatis vbu dī qⁱ bap
tizātes: r h^o ē forma vboz sub qua
tradit^o bap^o. Unī Hōisacio epō zacha
rias papa ait. Firmissime pceptū ē in
sinodo angloz: vt qcuq; sine iuocatiōe
trinitatis merisus fuisset: qⁱ sacrm rege
neratiōis nō h̄ret: qd oīno vez est: qⁱ si
merisus i fōte baptismi qⁱ fuerit sine i
uocatiōe trinitatis pfect^o xpian^o nō est
nisi in noie p^oris r filij r spūs sc̄ti fuerit
baptizat^o. Legit tamiē in actib^o aploz
aplos baptizasse in noie xpi: sed in hoc
noie vt expōit Ambro. tota trinitas i
telligit. Intelligit. n. cū xps dicit: r p^o
a qⁱ vnc^o ē: r ipe qⁱ vnc^o ē: r spūscūs p
quē vnc^o ē. Unī Nicola^o papa ad cōsul
ta bulgaroz. a qdā iudeo mltos bap
tizatos asseritis: r qd ide agēdū sit cōsuli
tis. Di pfecto si i noie sancte trinitatis:
vl i noie xpi sic in actib^o aploz legim^o
baptizēt: baptizati sūt: vñ. n. idēq; ē:
vt exponit Ambrosius.

Si in noie p^oris tñ vl spūsc̄ti possit
tradi baptismus.

h Je qrit an bap^o eēt ver^o si dice
ret in noie p^oris tñ: vl spūsc̄ti
tñ: vt cū dī i noie xpi? Ambro.
vt dīe qⁱ si fide mysteriū trinitatis te
neat: r vna psona tñ noie: plenū ē sa
crm. Et cōuerfo si tres noienē r n̄ re
cte d aliq^s illoz sc̄ria: vacuū fieret my
steriū trinitatis. ait. n. sic. Ubi n̄ ē ple
nū baptismi sacrm. nec pncipiū nec
spēs aliq^s baptismi estia. Plenū at ē il
p^orem r filij r spūsc̄ti fatearis. Si
vñ neges: totū subueas: r si vñ i ser
mone pphēdas. vl p^orem vl filiū vl spi
ritūsc̄m: fide at nec p^orem nec filiū nec
spūm. s. abneges: plenū ē fidei sacrm.
Ita ē t^o p^orem r filij r spūm. s. dicitas: r
p^oris r filij r spūs. s. mīuas ptātē: vacuū

ē oē mysteriū. Lū. n. dī i noie xpi: p vñ
tem nois ipletū est mysteriū: nec a xpi
baptismate spūs sepāt: q; xps baptiza
uit in spū.

Uncōsiderem^o vez sic xpi no
mie legim^o baptismi plenū eē
sacrz. ita ēt spū. s. nūcupato ni
bil delit ad mystery plenitudine: Rō
nē legim^o qⁱ vñ dixerit: trinitatez si
gnificauit. Si xps dicitas: r p^orez a qⁱ vñ
et^o ē filij: r ipm qⁱ vnc^o ē. s. filiū: r spū
s. qⁱ vnc^o ē dīgnasti. Scriptū ē. n. hūc
eē yhm a nazaret que vncit de^o spū. s.
r si p^orem dicitas: filiū ei^o r spūm oris ei^o
parit dicitas: si tñ id ēt corde pphēdas:
r si spūm. s. dicitas: deū p^orem a qⁱ pcedit
r filiū ei^o ē spūs nūcupasti. Unī vt rō
ni coplet auctas dñs dīc. Vos at bap
tizabimini in spū scō: ex qⁱ dīcat nos re
cte posse baptizari in spū sancto.

Perstringit pmissoz itelligētā cuz
determinatiōe cuiusdā dīcti.

Xhis apte itelleristi i noie xpi
e vez baptismi tradi: vñ nibilo
min^o p^ossuari vt vez baptismi
dari posse in noie p^oris tñ vl spūsc̄ti. si
tñ ille qⁱ baptizat fidē trinitatē teneat:
qⁱ trinitas i qⁱlibz hoz nominū itelligit.
Si at aliq^s puerse credēs r errozē idu
cere itēdes vñ d trib^o tñ nūcupet: nō
iplituit mysteriū. Qd vō ait noiatis tri
b^o vacuū eē mysteriū si baptizās miu
at ptātē p^oris r filij vl spūsc̄ti. i. male sē
tiat d potētia alicui^o hoz: n̄ credēs vñ
potētiā triū: itelligēdū ē hoc sup eū qⁱ
nō itēdit nec credit baptizare: qⁱ nō tñ
caret fide. s; ēt itētiōē baptizādi non
h̄z. Qui ergo baptizat in noie xpi: bap
tizat i noie trinitatis qñ itelligit. tuti^o ē
tñ tres psonas ibi noiare: vt ibi dicat i
noie p^oris r filij r. s. s. n̄ i noib^o: s; i noie
i. i. iuocatiōe: vl in p^oressiōe p^oris r filij r
spūs. s. Iuocaf. n. ibi tota trinitas: vt

inlibit^o ibi opet p se sic extra visibit^o
p misterii. Si at dicat in noib^o: nō est
ibi sacrm: q; si seruat fo: ma baptismi.

De institutiōe baptismi.

Institutiōe baptismi qñ ce
perit varie sūt estimatiōes.
Alj dicūt tūc eē institutū cuz
Nicodemo xps ait. Nisi qⁱ renat^o sue
rit ex aqⁱ r spūscō rē. Alj dicūt institū
tiōē bapt. s. mī factā cum aplis dicit.
Ite docete oēs gētes baptizātes eos i
noie p^oris r filij r. s. s. Sed hoc dixit eis
post resurrectionē: pncipiēs eis d voca
tiōē gētū: q; ante passioē binos mi
serat ad p^odicādū in iudea: r ad bap
tizādū dices. In viā gētū ne abieritis.
Iā ergo istitut^o erat baptism^o: q; bap
tizabāt simul r p^odicabant.
De forma in qua baptizauerūt apli
ante passionem chisti.

Ivero qrit in qua forma tūc
baptizauerūt. Sane dicit p^ori
noie trinitatis. s. i ea forma i qⁱ
baptizauerūt postea gētes: qⁱ an passio
nē pōt itelligi fuisse tradita: s; n̄ sit scri
ptū. Nō ergo tūc illā formā xpus p^ois
tradidit cū ad euāgelicādū gētib^o mi
sit: sed quā ante tradiderat mittēs eos
in iudeā: post iterauit cū ad gentes mi
sit. Lōmodus ergo dicit institutio scā
quādo xps a Joāne baptizat^o est in ior
dano. qd dispēlauit: nō qz mūdari vo
luit cū sine pctō fuerit: sed qz cōtactus
mūde carnis sue vim regeneratiuā cō
tulit ags: vt qⁱ postea imergeref iuocō
to noie trinitatis a peccatis purgaref.
Tūc ergo institutus est baptism^o xpi
in quo trinitas cuius mysterium ibi in
notuit interius hominē baptizat.

Quare in aqua tñ fiat.

Lebraf at hoc sacrz i aqⁱ nō i
alio liqre: vt ait xps. Nisi qⁱ re
nat^o fuerit rē. Jo vñ fo: mit id

Distinctionis

Relationem ad illud a quo illud est. Simili modo dico de iterioꝝ ablutioe. Est enim passio inq̄tum est in aia que abluir. ⁊ actio inq̄tum ē ab abluēte. ⁊ representat exterior ablutio inq̄tum est actio iterioꝝ inq̄tum est actio. ⁊ ablutio exterior inq̄tum est passio: iterioꝝ inq̄tum est passio. iterioꝝ q̄ ablutiois tā actiue q̄ passiuē ablutio exterior est signuz ⁊ et cā. ablutio. n. iterioꝝ nō tñ inq̄tum ē passio: s̄ etiā inq̄tum est actio p̄ factm̄ cāta ē. ⁊ iō sacramētū baptismi nō tñ dicit ipsam abluioē exteriorē inq̄tum est passio: nec tñ inq̄tum ē actio. sed cōp̄tebēdū rōne vtrāq̄. q̄ uis imediati⁹ respiciat baptizatū rōne abluiois passiuē q̄ actiuē.

Ad h̄m̄ in opp̄m̄ dō. q̄ effect⁹ abluiois exterioris est nō tñ iterioꝝ abluio actiuā. sed etiā passiuā: ⁊ magis: q̄ aiā abluere ordiatur ad ipsaz cē ablutā. **A**d 2m̄ dō. q̄ sp̄us passio inq̄tum passio nihil efficiat: tñ inq̄tum per passionē actio applicat ad passum. sine qua applicatiōe nō sequeret effect⁹: cōuenit passioi esse cām effect⁹. ⁊ sic dicim⁹ q̄ motus inq̄tum est in mobili calefactiō ipm̄: ⁊ tñ inq̄tum ē in mobili passio est. ⁊ aliquat⁹ mō s̄tū abluio exterior passiuā cā est abluiois iterioꝝ: nō tñ passiuē: s̄ etiā actiuē. **A**d 3m̄ dō. q̄ nō plus aliqd̄ cōcludit nisi q̄ in rōne baptismi includit actiuā abluio. ⁊ hoc verum est. **A**d ar̄m̄ ad partē aliā dō. q̄ per hoc nō cōcludit q̄ abluio nō h̄at rōne facti inq̄tum passio est. sed q̄ sine illa nō esset sacramētū. ⁊ hoc est verum. **Dō. iii.**

Tertio querit vtz sint cōueniētes baptismi diffōnes. Et vtz q̄ nō. in diffinitioe. n. quā ponit magf. s̄. q̄ baptism⁹ est abluio corporis exterior: scā sub forma verborū p̄scripta. id q̄ est male in bap⁹ ponitur in recto. ⁊ illud q̄ est ibi formale ponit i obliquo. q̄ videt icōueniētes: cū forma sit p̄ncipalior: q̄ mā. **A**d 2m̄ factm̄ ē in ḡne relationis. signū. signū. n. relatiue dī ad signatū. s̄ diffinitio nō est p̄ueniēs in q̄ nō ponit gen⁹ rei. **T**ū ergo in p̄dicta diffōne nō ponat relatio: icōueniēs diffinitio videt. **A**d 3m̄ in illa que ponit. 4. li. d̄ ar. fidei q̄ ē. baptism⁹ ē abluio aque per inuocatiōem trinitatis sanctificat: peccati abluioē significā. nō exp̄mit ratio cāndū: que tñ est cēntialior bap⁹ q̄ rō significādi. **A**d 3m̄ in q̄nōq̄ aqua pōt celebra ri baptism⁹. q̄ male dī abluio aque sanctificat: q̄ nō oīs aqua est sanctificata. **A**d 3m̄ mā remota nō p̄dicat de artificiāto. q̄ uis. n. benedical. statua est es. nō tñ dici potest. sta

Tertio

tua est materia p̄ma: cuius tamē cēntia manet in ere. q̄ diffinitio h̄m̄. quā ponit. 2. li. de factis. parte 6. c. 2. que superi⁹ posita est p̄ma qōne bap⁹. dīcōueniēs ē: q̄ in ca dicit baptism⁹ est aqua que est mā ei⁹ remota.

Rūdeo q̄ p̄dicte diffōnes sunt p̄uenientes eo mō quo baptism⁹ cōuenit diffinitū. ⁊ differunt. 3. p̄dicte diffōnes. in hoc q̄ diffinitio magfī dat p̄ mā. primā que est abluio corporis exterior. ⁊ per formā q̄ tāgīf i hoc quod dicitur. Sub forma vborū p̄scripta. ⁊ per efficiētes que vtz intelliḡi in hoc q̄ dī. facta. diffinitio autē sumpta de 4. li. de articulis fidei dat p̄ mā. primā cū dicitur. Abluio. ⁊ remota. cū dī. Aque. ⁊ per formā cū dī. Per inuocatiōem trinitatis sanctificat. ⁊ per finē nō p̄ncipalē cū dī. Peccati abluioē significā. p̄ncipali. n. ordinarū baptism⁹ ad purgādū q̄ ad significādū. diffinitio autē dat p̄ mā. remota. cū dī. Baptismus est aq̄. ⁊ per finē cum dī. Diluendis criminib⁹. ⁊ per formā cū dī. Sanctificata per verbū. ⁊ per efficiētes cū dī. Dei. **A**d autē dixi istas diffōnes esse p̄ueniētes. intelligi debet fm̄ exigentiā mā: quia nō inuenirent in qualibet istaz p̄cise cōditiōes ille que r̄q̄rētur ad potissimā diffinitioē fm̄ artē p̄ h̄. 2. posteriorum.

Ad p̄m̄ dō. q̄ q̄ uis in nālib⁹ forma sit p̄ncipalior q̄ mā. in artificialib⁹ tñ est cōueniēs. fm̄ q̄ v̄tente p̄ h̄. 2. p̄ h̄. **S**ed q̄ in artificialib⁹ sub rōne qua sunt artificialia p̄ncipalior: videt forma q̄ mā. pōt dici aliē ad argm̄ q̄ in p̄dicta diffōne forma ponitur in obliquo ad significādū cā per mōdum differētie que ipōnit a forma. Si enim dicerent⁹. hō est aīal habēs animā itellectiuam significarem⁹ q̄ hō est animal rōnale.

Ad 2m̄ dīcēdum q̄ sp̄us signū sub rōne qua signū sit in genere relatiōis: nō tamē id q̄ est signū. illud. n. quod ē circulus nō est in genere relatiōis. hōc autē diffinitū baptism⁹ fm̄ id q̄ est. **A**d 3m̄ dīcēdum q̄ si in illa diffōne exp̄m̄eret ratio causandi esset p̄fectior: quā tñ non exp̄ssit: q̄ cōis opio ē q̄ facta noue legis efficiēt quod figurat.

Ad 4m̄ dīcēdum q̄ ibi nō loq̄tur nisi de sanctificatiōe que p̄uenit aque per inuocatiōem trinitatis in actu baptizatū. **A**d 5m̄ dīcēdū q̄ illa p̄dicatio. Baptismus est aq̄: nō est p̄dicatio per essētiā. sed per cām. maior autē argū. intelligēda ē de predicatiōe per essētiā. de artificiāto autē predicari pōt predicatiōe causali mā remota: q̄ uis nō remo-

Articulus

II.

tissima que est mā p̄ma. dicit. n. pōt de statu aurea q̄ est argentum vniū coagulatiū ex vniū futuris mudi optum rubore clari habentis vniū ignicitatis simplicis nō vrentis. h̄c. n. est mā auri vt habet 4. m̄ct̄p̄auroz. ⁊ ex cōsequētī est mā statue auree sp̄us remota.

Consequēter q̄rif de se cūdo p̄ncipali. **E**t circa hoc querit vtz tria. **P**rioz vtz mediātib⁹ verbis sit v̄tas sanctificādi in aqua. **V**tz ordiatio ad sanctificādū sit forma baptismi. **V**tz vtz in his verbis. Ego baptizo te in noie patris ⁊ filij ⁊ sp̄us sancti. ita p̄sistat forma baptismi p̄cise q̄ nō liceat. aliqd̄ subtrahere. vel addere: seu per quēcūq̄ mōdum alium inmutare.

Primo ostēdo q̄ a deo mediātib⁹ verbis nō sit virt⁹ sanctificādi i aq̄: nihil enī recipit virtutē mediāte aliquo a q̄ nō patitur: q̄ recipit est quod dā pati. **S**z aq̄ nullo mō patit a verbis. ergo mediātib⁹ verbis nō est in aqua virt⁹ sanctificādi. **I**tem si v̄tas sanctificādi sit in aqua mediātib⁹ verbis. hoc esset aut tāq̄ mediū remotū: aut tāq̄ p̄ximū. Non p̄mo mō. q̄ si verba cēnt mediū remotū oportet dare iter verba ⁊ aquā mediū. p̄ximū mediāte quo deriuatur p̄dicta virtus ad aquā. quod nō videmus. Nec secūdo mō. q̄ mediū. p̄ximū tāgīt extremū. verba aut tāgunt aquā. ergo nullo mō est virt⁹ sanctificādi in aqua mediātib⁹ verbis. **I**te quāto agēs est p̄ncipalissim⁹: tāto operat⁹ immediat⁹. quod p̄z. quia deus qui est agēs p̄ncipalissim⁹ immediatū me operat⁹ in omni effectū. s̄ p̄ncipali⁹ agēs in sanctificādo sunt verba q̄ abluio. q̄ immediatissimē operant⁹ circa baptizatū. nō q̄ mediāte abluioē. q̄ vtz nō esset si in abluioē eēt virt⁹ sanctificādi a deo mediātib⁹ v̄bis.

Cōtra. Aug. om̄el. 80. sup̄ Joā. vltra mediū. ⁊ recitat **M**agfī h̄m̄. di. c. p̄mo. Et **B**rianus. p̄ma. q̄ p̄. **E**trape. **U**n̄ ista v̄ta virtus aque vt corp⁹ tāgāt ⁊ cō abluat: nisi faciat verbo. ergo per verbū est virt⁹ sanctificādi in aqua. **A**d 3m̄ dī. p̄mo li. de sacra. parte. 9. c. 2. **A**ccedit verbū sanctificans ad elemētū ⁊ sit factm̄. Et p̄z ante. cod. c. diē q̄ factm̄ habet virtutē sanctificādi ex apposita verbū vel signū benedictiōe. ergo per verbū sanctificat aq̄. ⁊ v̄m h̄z sanctificandi.

Rūdeo q̄ quādo aliqd̄ motor ad aliquē

effectū adhibet instm̄ cōstitutū ex duabus naturis diuersis: quarūz vna p̄p̄nquior est motor: ⁊ maiorē habens aptitudinē nālem ad effectum illū producendū mediāte illa virtus motoris deriuatur ad partē aliā. ⁊ est p̄ncipalior in causando effectū q̄ alia. sic autē est in proposito. sacramentum enim baptismi constituitur ex abluioē in aqua. ⁊ verbis que sunt diuersę nature. ⁊ sunt verba in rep̄sēntando p̄p̄nquiora deo qui est p̄ncipalis motor q̄ ipsa abluio. quia exp̄f̄sus representat deum sanctificantem ⁊ animē sanctificatiōē q̄ ipsa exterior abluio. si enim nūq̄ fuisset sacramentum baptismi institutū. tamen inuocatiō trinitatis esset aliqualis dispositio. quāuis non per modū sacramenti ad sanctificatiōē illius p̄zo quō inuocaretur. quod non sic potest dici de abluioē. Et ideo virtus dei qui motor est p̄ncipalis in sanctificādo: immediatū ⁊ p̄ncipalissimē attingit verba. ⁊ mediātib⁹ verbis ipsam exteriorē corporis abluioē. ⁊ sunt verba p̄ncipaliora in sanctificādo q̄ ipsa exterior abluio. quāuis sine ea nullum posset habere per mōdum sacramēti sanctificatiōis effectum.

Ad p̄m̄m̄ in oppositū dicendū q̄ fm̄ illos qui ponit in sacramentū virtutes per quas efficiunt in anima aliquam dispositionem ad gratiam posset dici q̄ extendendo nomen passionis ad omnes receptiones aqua patitur a deo mediātib⁹ verbis. secundū autem aliam opinionem non oportet dicere q̄ aqua aliquid recipiat. sicut nec nūmus aliquid recipit cūz statuitur p̄cisiū.

Ad secundū dicendū. q̄ verba secundū aliquos non sunt mediū p̄ximū mediāte quo virtus sanctificandi deriuatur ad abluioē. sed intentio baptismi: que verba intentionaliter v̄nt abluioē: nec oportet q̄ ipsum mediū sine sint verba siue intentio realiter v̄nt abluioē ad hoc q̄ ipsa virtus sanctificandi deriuatur ad abluioē. sufficit enim v̄nto intentionalis.

Ad tertium dicendū. q̄ maior non est v̄niversaliter vera: quāuis veritatem habeat de agente q̄ deus qui sicut est agēs p̄m̄m̄. ita est v̄niquoz rei immediatissimū.

Nel potest dici q̄ non sequitur q̄ si verba non operantur immediāte dispositionem ad sanctificādū q̄ non operentur mediāte abluioē. **D**eus enim immediāte operat⁹ in omni actioe. Et tñ in multis operatiōib⁹ operatur creatura mediāte. **Dō. iii.**

Distinctionis

A **Secundo** querit utrum ordinatio ad sanctificationem sit forma baptismi. Et videtur quod non. quia unum factum non est nisi una forma: sed verba sunt forma baptismi. non ergo est ordinatio ad sanctificationem. **C** Item forma plus habet de se quam materia. Sed ordinatio pro ordinatis actione: nec pro ordinati passio: sed pro virtute que baptismum disposuit in sanctificationem: seu pro ordinatio ad sanctificationem.

C Ad primum in oppositum per se solo ex dictis in quodam articulo. **C** Ad secundum dicitur quod maior non est verba de forma artificiali. plus enim habet de se auxilium quam figura per quam est statua. **C** Ad tertium dicitur quod sicut ad integritatem materiae baptismi requiruntur verba et ablutio: ita ad integritatem forme requiruntur ille due ordinationes pro intentionem vite. **P** Aliter potest dici quod forma ordinat ad alias. et ideo ex illis potest constitui una forma. sic videmus quod ipse pater non sunt unum generationis personarum: quod illud quod est ex parte matris ordinat ad illud quod est ex parte patris. **C** Ad arguendum ad primum alia per quod dicitur in corpore quoniam.

Tertio querit utrum in his verbis. Ego baptizo te. in nomine patris et filii. et spiritus sancti. ita consistat forma baptismi scilicet quod non liceat aliquid subtrahere vel addere seu per quodcumque alium modum mutare. Et videtur quod non. quia baptismus dicitur principaliter esse de minister. Sed non exprimit ipse deus sicut baptizans. ergo nec cessari est exprimeret ministeri personam. **C** Item in verbo prime personae intelligitur hoc. primum enim ego. sed baptizo est verbum prime personae. ergo licet subtrahere hoc primum ego. **C** Item Christus tradens discipulis formam baptismi. **M** Math. ultimum non expressit personam ministeri. sed quod spectat ad significandum ministeri personam licet a forma predicta subtrahere. **C** Item superfluum est dicitur rigere verba ad non intelligentem. Sed puer qui baptizatur non intelligit. ergo predicta forma licet et remouere hoc primum ego. **C** Item ambrosius primo libro de spiritu sancto. c. 3. et recitat magister in littera huiusmodi. **S** Si fide ministerium trinitatis teneat. et una personam trinitatis plenam est sacramentum. ergo licet subtrahere verba predicta subtrahere verba significata filii. et spiritus sancti.

C Item verbum sanctum non minuit virtutem alteri verbi sancti. ergo predictis verbis licet et addere aliquid verba sancta. ut potest. Et in honore beate Marie virginis et omnium sanctorum.

C Item iterpositio non mutat verborum substantiam nec virtutem. ergo circa verba predicta licet facere iterpositiois mutationes. **C** Item idem si significat per genitorum et genitum. sicut per patrem et filium. ergo loco patris et filii licet et dicitur re. genitorum et genitum. licet et ergo circa predicta

III.

etiam formam aliquid mutare ponendo unum verbum pro alio. **C** Item greci verum conferunt baptismum. et tamen loco istorum verborum baptizo te. dicitur baptizet seruus christi. ergo licet et aliquid mutare ponendo verba pro verbis. **C** Item de secreta. di. 4. Romanus a quodam dicit Nicolaus papa de baptizatis a quodam iudeo: quod si in nomine trinitatis. vel trinitas in nomine christi baptizati sunt: non debet rebaptizari. sed per istos verbus trinitatis vel christi. **C** Item de coefer. di. 4. **R**etulerunt dicit zacharias papa de sacerdote: quod propter imperitiam latine lingue dixit. Ego baptizo te in nomine patrie et filie et spiritus sancta. quod si non intendebat errorem introducere: verum consilium baptismum. ergo licet in forma baptismi aliquid mutare per verborum corruptionem. **C** Item secundum philosophum primo periphrasim et verba transposita idem significat. Sed eadem significatio manent manet eadem verborum virtus. ergo licet et facere mutationem in verbis predictis ea transponendo.

C Contra. extra de baptismi et eius effectu. c. primo. Si quis pueri ter in aqua immerit in nomine patris et filii et spiritus sancti. et non dixerit. Ego baptizo te in nomine patris et filii. et spiritus sancti. non est puer baptizatus. ergo hec forma baptismi non est de necessitate seruanda. Ego baptizo te in nomine patris et filii. et spiritus sancti. potest fieri mutatio. subtrahendo: ad deditur: iterponendo. verbum pro verbo ponendo. verba corrumpendo. et verba transponendo. nullo predictorum modorum licet et baptizati facere scilicet et voluntarie mutationem circa verba predicta. quocumque enim predictorum modorum faciat baptizans mutationes circa predicta verba peccat. et nulli licet aliquid facere cum peccato: Sed quolibet predictorum modorum potest fieri taliter mutatio quod non tollit sacramentum virtutem. et talis quod virtus facti non remanet. **P** Quod primo declarandum est in subtrahendo. **P** Secundo in additio. **P** Tertio in iterpositio. **P** Quarto in verbi pro verbo positio. **P** Quinto in verbo corruptio. **P** Sexto in verbo transpono.

C Quamquam ad primum sciendum est quod si subtrahatur aliquid de esse forme non remanet virtus baptismi. Et quia tota ista pars. In nomine patris. et filii. et spiritus sancti. per quam exprimitur principalis baptismus: et sanctificat eum: est de esse forme. ideo si hoc subtrahatur aliquid non remanet virtus baptismi. In illa autem parte forme que est. Ego baptizo te. sunt aliqua pertinentia ad essentiali forme. scilicet expressio actus baptismi et persone baptizate. eo quod ad illa terminatur baptismi actus. **C** Item si aliquid predictorum subtrahatur non remanet virtus baptismi. expressio autem ministeri non videtur esse de essentiali

Articulus

II.

17

ta forme quam Christus tradidit in baptismi institutione. quia a ministro baptismum non habet virtutem. **C** Item greci personam ministrum non exprimit. et tamen verba baptizant. **C** Sed auctoritate ecclesie exprimitur in baptismum ministrum personam ad maiorem expressionem. **C** Item si baptizans ea non exprimeret non propter hoc tolleret virtus baptismi: sed grauius peccaret: quia institutio ecclesie obligat baptizantem. **C** Quamquam ad tertium sciendum quod circa hoc consideranda sunt duo. unum est parte addentis. aliud est parte additi. si enim addes illud quod addit intendat esse de essentiali forme ecclesie baptizare in alia forma quam baptizate ecclesia tollitur virtus baptismi: quod ad hoc quod remanet baptismi virtus requiritur quod baptizans intendat facere quod facit ecclesia ut iherosolimitanus. c. 21. patebit. Si enim illud quod addit est corruptiuum forme non remanet virtus baptismi: ut si postquam dictum est. Et spiritus sanctus: addatur hec determinatio creati vel minoris quam per se. Si autem addes non intendat mutare ritum vel formam ecclesie: et illud quod addit non est corruptiuum forme non tollit per hoc virtus baptismi. **C** Item si baptizans terminata forma que virtus ecclesie supradicta istud. Et beata Virgo adiuvet te: vel aliquid simile. vel si in puncto pio forme addat nomen proprium post hoc. pro nomen Ego. dicitur. Ego Johannes baptizo te. non tollit virtus baptismi. **C** Quamquam ad tertium sciendum quod actus baptismi sit actus vnus. si fiat iterpositio talis que corrumpat unitatem actus. et maxime si corrumpat coherentiam intentionis baptismantis. non remanet virtus baptismi. **C** Item si baptizans postquam dixit. Ego baptizo te in nomine patris. iterponat unam longam narrationem. vel vadat ad faciendum aliquod negotium. et postea reuertens dicat et filii et spiritus sancti. non est puer baptizatus. Si autem iterpositio sit modica. scilicet quod non discotinuet intentionem baptizantis neque actum. secundum vsum eorum et iterpositio non sit forme corruptiuum non propter hoc ipedit virtus baptismi. Unde si baptizans postquam incepit actum suscitaret vel dicat. taceatis: vel aliquid simile: et postea proficiat: non propter hoc impedit virtus baptismi.

C Quamquam ad quartum sciendum quod si accipiat verbum pro sua materia que est vox: ponere verbum pro verbo non ipedit virtutem baptismi: quia in qualibet lingua licet uterque baptizare: quibus male faceret latinus si baptizaret in lingua greca vel hebreica: nisi aliquo casu imperitia lingue latine incurrisset. et in aliis linguis esset peritus. Si autem accipiat verbum pro sua materia et forma simul. vel vel pro sua forma trinitatis: cui forma sibi sit significatio: ponere verbum pro verbo erit de essentiali forme ipedit virtutem baptismi: quia talis mutatio

etiam formam aliquid mutare ponendo unum verbum pro alio. **C** Item greci verum conferunt baptismum. et tamen loco istorum verborum baptizo te. dicitur baptizet seruus christi. ergo licet et aliquid mutare ponendo verba pro verbis. **C** Item de secreta. di. 4. Romanus a quodam dicit Nicolaus papa de baptizatis a quodam iudeo: quod si in nomine trinitatis. vel trinitas in nomine christi baptizati sunt: non debet rebaptizari. sed per istos verbus trinitatis vel christi. **C** Item de coefer. di. 4. **R**etulerunt dicit zacharias papa de sacerdote: quod propter imperitiam latine lingue dixit. Ego baptizo te in nomine patrie et filie et spiritus sancta. quod si non intendebat errorem introducere: verum consilium baptismum. ergo licet in forma baptismi aliquid mutare per verborum corruptionem. **C** Item secundum philosophum primo periphrasim et verba transposita idem significat. Sed eadem significatio manent manet eadem verborum virtus. ergo licet et facere mutationem in verbis predictis ea transponendo.

C Contra. extra de baptismi et eius effectu. c. primo. Si quis pueri ter in aqua immerit in nomine patris et filii et spiritus sancti. et non dixerit. Ego baptizo te in nomine patris et filii. et spiritus sancti. non est puer baptizatus. ergo hec forma baptismi non est de necessitate seruanda. Ego baptizo te in nomine patris et filii. et spiritus sancti. potest fieri mutatio. subtrahendo: ad deditur: iterponendo. verbum pro verbo ponendo. verba corrumpendo. et verba transponendo. nullo predictorum modorum licet et baptizati facere scilicet et voluntarie mutationem circa verba predicta. quocumque enim predictorum modorum faciat baptizans mutationes circa predicta verba peccat. et nulli licet aliquid facere cum peccato: Sed quolibet predictorum modorum potest fieri taliter mutatio quod non tollit sacramentum virtutem. et talis quod virtus facti non remanet. **P** Quod primo declarandum est in subtrahendo. **P** Secundo in additio. **P** Tertio in iterpositio. **P** Quarto in verbi pro verbo positio. **P** Quinto in verbo corruptio. **P** Sexto in verbo transpono.

C Quamquam ad primum sciendum est quod si subtrahatur aliquid de esse forme non remanet virtus baptismi. Et quia tota ista pars. In nomine patris. et filii. et spiritus sancti. per quam exprimitur principalis baptismus: et sanctificat eum: est de esse forme. ideo si hoc subtrahatur aliquid non remanet virtus baptismi. In illa autem parte forme que est. Ego baptizo te. sunt aliqua pertinentia ad essentiali forme. scilicet expressio actus baptismi et persone baptizate. eo quod ad illa terminatur baptismi actus. **C** Item si aliquid predictorum subtrahatur non remanet virtus baptismi. expressio autem ministrum non videtur esse de essentiali

tio corrumpit formā. ¶ Quāntū ad quīntus sciēdū q̄ si corruptio verborū sit talis q̄ non remaneat eadē significatio: nec fm̄ iustitutio nē p̄mē iustitutio: nec fm̄ accōmodatiōem v̄sus ipedī f̄tus baptisimi. Si autē sit talis q̄ quāntū nō remaneat significatio fm̄ iustitutio nē iustitutio p̄mē: r̄ remaneat fm̄ accōmodatiōē v̄sus: tūc si nō fiat talis corruptio ex malitia: vel ex dēficiōe: sed p̄pter ipeiritiā illi: h̄n̄ ḡnē in qua baptizō: p̄pter aliq̄ ipedimētum lingue: nō p̄pter hoc ipedī virtus baptisimi. ¶ Quāntū ad 6^m sciēdū q̄ si fiat talis trāspōsitiō que mutet sensum orōnis: quē h̄z ex vi ordinis verborū: ipeditur f̄tus baptisimi. vt si dicat. Ego p̄ris r̄ fili baptizo te in noīe sp̄i r̄ sancti: q̄ ex vi istī ordinis verborū sensus est. Ego q̄ sum patris r̄ fili r̄c. r̄ hoc q̄ dico. In noīe nō accipit nisi respectu sp̄i sancti. Et si dicat. Ego baptizo in te noīe p̄ris r̄c. r̄ ex vi verborū nō est sensus q̄ ego baptizē te: sed aliqd̄ in te per nomē patris r̄c. Si autē trāspōsitiō nō mutat significatiōē orōnis quāz h̄z ex vi ordinis verborū: tūc dico q̄ si nō fiat ex malitia: sed ex ignorātia nō impedit f̄tus baptisimi. Si autē fiat ex malitia impedit baptisimū v̄sus p̄pter defectū intentionis in baptizate que formā ecclesie itendit mutare.

¶ Ad p̄mū in oppositū dōm q̄ ipse de^o qui est p̄ncipaliter baptizans exprimit euz d̄r. In noīe patris r̄c. r̄ sp̄i sancti. ¶ Ad secundum dōm q̄ quīs hoc p̄nomē Ego intelligat in h^o verbo baptizo. tamē ecclesia ordinavit in sc̄da p̄sona r̄c. ad euidentius ostendendū determinatiōē itentiois baptizatis. vnde in ei^o expressiōe nō est n̄ngatio. q̄ nō est inutilis: r̄ q̄ expressum nō ampli^o intelligit in verbo: sicut nec natus in simo cū dicit natus sumus. ¶ Ad 3^m dōm q̄ nō plus claudit nisi q̄ expressio ministri nō est de essentia forme quāz determinat x̄ps in baptisimi iustitutioē. tūc x̄ps expressit p̄sonas ministrorū in hoc q̄ eis locūbas in sc̄da p̄sona: tūc tū baptisimū nō iustituit: sed p̄cepit eis q̄ baptizaret sc̄dm formā p̄us iustitutam.

¶ Ad q̄rtū dicendū cū dicit q̄ sup̄flūū est d̄ rigere verba ad nō itelligentē: dico q̄ nō est v̄r̄ de verbus que nō tūc sunt significatiua: s̄ etiā causatiua: cuiusmodi sunt v̄ba in q̄b^o cōsistit forma baptisimi. ¶ Ad 5^m dōm q̄ illud verbū Ambro. d̄z itelligi in casu necessitatis. vt si post notatiōnes p̄ris mozeret puer ante subiectionē filiū r̄ sp̄i sancti: pie credēdū est q̄ de sup̄pleret v̄r̄ talis d̄z in cimiterio sepe. ¶ Si autē anteq̄ oīa v̄ba cōplerent ipediret baptizādo ita vt p̄plere nō possit puer itez esset

baptizādos sup̄posita hac p̄ditione. si tu nō es baptizat^o. ¶ Ad 6^m r̄ 7^m p̄z q̄ d̄ dicit d̄beat p̄ d̄icta in corpe q̄ōnis. ¶ Ad octauū dōm q̄ p̄ nomē p̄ris: r̄ nomē filiū significatur ipse p̄sona p̄ncipalis. per genitorē autē r̄ gentium significatur p̄ncipalit̄ notōdātes act^o. Et ideo si p̄termissis p̄re r̄ filio diceret. In noīe genitoris r̄ genitū: nō eēt baptisim^o. ¶ Ad 9^m dōm q̄ exp̄sio p̄sona ministri nō est de eētia forme quā tradidit x̄ps in bap̄m iustitutioē: vt superius habitū est: quīs autē exp̄sio act^o baptizādi r̄ p̄sona que baptizat sunt de eētia forme: nō tū modus expr̄mēdi. v̄i greci p̄sonam que baptizat expr̄mūt in tertia p̄sona r̄ i nominatiuo casu. Nos autē in sc̄da p̄sona r̄ i casu accusatiuo: r̄ actū baptizādi expr̄mūt per modū cōiunctiui vel optatiui. r̄ in tertia p̄sona. Nos autē p̄ modū indicatiui r̄ in p̄ma p̄sona: r̄ quīs rōnē habēdi congruā quare sic expr̄mūt: nos tū nostri modū expr̄mēdi habēbim^o rōnē p̄ueniētiōē: p̄sonā n. ministri non expr̄mūt ad excludēdū erroē illoz q̄ attribuebāt efficacā baptisimi ministro: de q̄ h̄r p̄ma Cor. 3. Actū autē baptizādi expr̄mūt inō sup̄ dicto ad significādū q̄ efficacā baptisimi desiderat r̄ expectat a deo. ergo quo p̄z rō gr̄e p̄sona que baptizat ab eis expr̄mūt inō sup̄ dicto. nos autē p̄sonā ministri expr̄mūt ad h^o vt sit significatio forme eudētiōē r̄ cōpletio: r̄ actū baptizādi inō indicatiuo ad significādū q̄ p̄ v̄ba efficit q̄ significat. r̄ est etiā n̄f modus expr̄mēdi tutioz. q̄ tradit^o est nobis a sc̄a romana ecclesia. p̄ qua orauit x̄ps vt nō deficiat fides ei^o. cū dixit Petro. Ego p̄ te rogavi vt nō deficiat fides tua. vt h̄r Luc. 22. ¶ Ad 10^m dōm q̄ illa auctoritas sic d̄z itelligi q̄ ex p̄ma trinitas: nō hoc noīe q̄b est trinitas: s̄ noīb^o expr̄mētib^o p̄sonas q̄ sūt in trinitate. r̄ illud q̄ d̄ d̄. In noīe x̄pi. referr̄ d̄z ad statū p̄mitiue ecclesie: in q̄ de sp̄ali cōsilio. i. facti baptizabant discipuli in noīe x̄pi. vt ei^o nomē in maiori habere reuerētia. vel pōt d̄ d̄. q̄ in noīe x̄pi itelligit v̄r̄: r̄ v̄ngene: r̄ a quo v̄ngit. r̄ ita tota trinitas. r̄ iō p̄p̄ dubiū v̄r̄ eēt baptizat^o v̄l nō: q̄ in noīe x̄pi baptizaret: dicit papa q̄ nō eēt rebaptizādos. q̄d̄ itelligēdi abolutio: q̄ nō sic aliq̄s baptizaret deberet rebaptizari sub p̄ditione. ¶ Ad 11^m p̄z q̄ d̄ d̄m ē ei^o d̄ctis in corpe q̄ōnis. ¶ Ad vltimū d̄ d̄ d̄ q̄ illud v̄bū p̄i itelligēdi ē de nomine substatiuo r̄ adiectiua suo. v̄n̄ ponit ibidem exēplū. dicēs q̄ idē significat hō alb^o: r̄ alb^o hō. ita etiā d̄ d̄ pōt de v̄bo r̄ suo adiectiua q̄d̄ natū est antecedere r̄ seq̄ v̄bū. idē. n. signifi-

cat currit b̄n̄ r̄ v̄n̄ currit. accipiēdo. n. verbuz v̄niuersalit̄ p̄o quacūq̄ trāspōsitiōē d̄ictionū moratiōē nō eēt v̄r̄: q̄z aliq̄ trāspōsitiō significat sententiā. exēplū. Surrexit nō est v̄r̄. Si. n. trāspōnēdo dicas. Dic ē nō surrexit. est significatio p̄na significationi p̄mē.

Consequēter quere de tertio p̄ncipali. ¶ Et circa hoc q̄runt tria. ¶ P̄mo v̄r̄ aliqd̄ aliud ab aqua sit m̄a baptisimi. ¶ 2° v̄r̄ aq̄ artificialis sit conueniēs m̄a bap̄m. ¶ 3° v̄r̄ aq̄ aliq̄ esto mixta sit p̄ueniēs materia baptisimi.

Primo ostendo q̄ aliqd̄ aliud ab aq̄ sit m̄a baptisimi. d̄r. n. ad h̄t. 3. d̄ x̄po ipse autē baptizābit vos in sp̄i sancto r̄ igne. Signis est p̄ueniēs m̄a baptisimi. ¶ Itē bap̄m ē factū cōmuniūm r̄ p̄ncipū sp̄ialis vite. sed aer est elemētū cōmuniūm: cuius q̄litate sunt caliditas r̄ humiditas q̄ maxie cōferunt ad vitā. fm̄ p̄m. li. 2. de morte r̄ vita. ergo aer ē m̄a baptisimi. ¶ Itē baptisim^o ē q̄dā similitudo sepulture x̄pi. v̄n̄ Ap̄l̄s. 1° Cor. 6. 6. Sepultura cōiter sit in terra. ergo terra est cōueniēs m̄a baptisimi. ¶ Itē vinū magis ē absteriuiū putredinis q̄ aq̄: r̄ magis ḡnatiuum sp̄iūz r̄ clarificatiui. cū ḡ bap̄m sit ad abstergēdū p̄ti putredinē: r̄ ad regendū aiām q̄ est sp̄s: r̄ clarificādū: p̄ueniēs m̄a bap̄m ē vinū. ¶ Lōtra. 3o. 3°. Nilū q̄ renat^o fuerit ex aq̄ r̄ sp̄itu sc̄do: nō pōt itroire in regnū dei. ḡ materia baptisimi nō ē nisi aq̄. ¶ Itē tūc est materia baptisimi illud in quo x̄ps baptizat^o fuit sed x̄ps fuit baptizat^o in aq̄: vt h̄r Mat. 3°. ergo nihil aliud ab aq̄ sit m̄a baptisimi.

¶ 2° ostendo q̄ nihil aliud ab aq̄ est m̄a baptisimi p̄p̄tēdēdo sub aq̄ ablutioē q̄ fit in ca: r̄ loquēdo de baptisimo fm̄ q̄ distinguitur a baptisimo flammis r̄ sanguis. sacra. n. virtute habēt ex sua iustitutioē. baptisim^o autē nō fuit iustitū nisi in aqua: q̄ sicut dicit I^oh̄. p̄mo. li. 2. de factio. p̄te. 9. c. 2. Debet oē factū similitudinē quādā h̄re ad ipsam rē cui^o ē: factū: fm̄ quā habile sit ad eadē rē m̄a representādā. In ter d̄as autē res sensibiles de facili h̄ri possibiles: oibus cōs que cōditōes debēt eē i m̄a baptisimi p̄pter ei^o necessitatē r̄ cōmunitatē: aqua est in magis representatiua effectiui baptisimi rōnē nature r̄ rōe v̄sūs. aqua. n. n̄lter est frigida. rōnē cui^o representat somitis reff̄sionē. ē etiā n̄lter humida humiditate apta

ad ablutēdū. rōnē cui^o resp̄tat a sordib^o p̄ti purgationē. est et n̄lter diaphana. rōe cui^o resp̄tat gr̄e illuminationē. q̄z etiā q̄rtum ad v̄sū ē multū v̄tilis. r̄ resp̄tat factū bap̄m eē in effectū valde v̄tile: r̄ q̄z ē ad habēdū valde facilis resp̄tat factū baptisimi q̄ p̄tū ad obseruētā facile. ¶ Itē q̄z etiā q̄rtū ad v̄sū ē multū cōio resp̄tat factū baptisimi q̄rtū ad necessitatē eē cōc. Et p̄ d̄icta x̄p̄o nō nisi in aqua factū baptisimi iustituit: d̄bus p̄o sup̄addi ad hoc aliq̄ p̄gruitas quā tāgit Dam. li. 4. c. 5°. dicēs. Quisuctudo erat hoīb^o aqua lauari: r̄ oleo v̄ngi: cōiungauit r̄ aquā r̄ gr̄am sp̄i sc̄ti. r̄ fecit illud lauacriū regenerationis.

¶ Ad p̄m^o in oppo^o dōm. q̄ ibi accipit ignis n̄taphorice. s̄ p̄ angustia passiois quā x̄pus p̄p̄ p̄ctā n̄ra sustinuit. ¶ Ad 2° dōm. q̄ quāuis aer sit elm̄ cōmuniūm r̄ h̄at q̄litate maxime vitales. tū nō h̄z p̄p̄rietatē ablutivā s̄c̄ aq̄. effect^o autē ad quē p̄mo r̄ p̄ncipalit̄ ordiāf baptisim^o ē ablutio aie a culpa. ¶ Ad 3° dōm. q̄ sic p̄z p̄ l̄ram sequētē ibidē. r̄ p̄ gl̄. similitudo illa attēdit q̄rtū ad effectū tū: q̄ sicut x̄ps in sepultura vetustate mortalitatis deposuit. r̄ resurgēdo nouitate immortalitatis assūpsit. sic in bap̄m ab aqua remouet vetustas culpe. r̄ ei p̄fert nouitas gr̄e. ¶ Preterea terra nō h̄z p̄p̄rietatē ablutivā. vt aq̄. ¶ Ad 4° dōm. q̄ quīs aliq̄ sordēs inell^o possent abstergi p̄ vinū q̄ per aquā: tū ablutio ei^o nō ita resp̄tat effectū baptisimi sicut ablutio aque: q̄ nō est ita cōis: nec ita facilis ad habēdū: r̄ aliq̄ d̄ odo rem relinq̄t in cute corpori nō p̄ueniētē q̄d̄ nō facit ablutio aque.

Secūdo querit. v̄trū aqua artificialis sit cōueniēs m̄a baptisimi. Et v̄r̄ q̄ sic. In oī aq̄ eadē sp̄e cū n̄lī aq̄ pōt fieri baptisim^o. Sed aliq̄ aqua artificialis: vt pote rosacea: est eadē sp̄e cū n̄lī aq̄. v̄triusq̄ enim sunt cedē. p̄p̄tates: q̄ sunt frigiditas. humiditas. p̄p̄cuitas: r̄ per p̄p̄rietates inotefcit nobis rei sp̄cō: q̄ sicut dicit p̄s p̄mo de aīa. Accūtia maximā partē cōferunt ad cognoscendū q̄d̄ quid est. ego aliq̄ aqua artificialis est cōueniēs m̄a baptisimi. ¶ Itē aqua rosacea nō est q̄d̄ cōpositū ex eis: q̄ omne tale ē magis grossūm q̄ quacūq̄ n̄līs aqua. aq̄ autē rosacea nō est grossū: quacūq̄ naturalis aqua. restat ergo q̄ sit elm̄. r̄ cōstat q̄ nō est aliud ab elemētō aque. ergo idē q̄d̄ p̄us. ¶ Item fm̄ p̄m^o de generatione. n̄f̄sibilia post q̄ ex eis cōstituti est mixtū rursus possunt sepa rari. Sed quod est in potentia nature potest per artificū reduci ad actum mediante ope-

re nature. fm que modū malefici pharao- nis fecerit dracones ⁊ ranas. vt habitū est in li. 2. di. 7. ergo per artificiu pot fieri aqua ea de specie cui naturalis ois talis est puenies baptismi materia.

C Contra. phs. 4. methau. circa finē. Ars debilitat est q nā. nec scatur ea lz multū claudet. ergo per artificiu nō pot fieri aqua ea de specie cui naturalis. ergo nulla artificialis aqua est baptismi mā. **C** Itē phs vbi pus. Sciat artifices alchimie spēs rez trāsmutari nō posse. ergo p arte de re q est alteri speciet cū aqua nō pot fieri vera spēs aque. Sz nihil est mā baptismi nisi vā aq. ergo nulla aq. artificialis est baptismi materia.

C Rūdeo q nulla artificialis aqua ē baptis mi mā. qz xps nō instituit baptismū in aliqua artificiali aq. sed in nālī tm. qz baptismus isti tut fuit vt factm necessitatis qti ad oēs. Et ideo xps ipm institure voluit in aq que facit pfectū haberi ⁊ cōiter ab oib⁹ taz paupib⁹ q diuitib⁹. qd nō est vtz de aliq aq nisi nālī.

C Ad pmi in oppositū dōm q mīnoz ē falsa. fm enī dicit. li. 3. c. 15. Natura rei cogno scitur per suā actionē naturalē. nālīs autem actio aque rosace ē alta ab actōe nālīs aq. nālīs. n. aqua effectiue est hūida. aqua vō rosacea corp⁹ exicat. vnde ⁊ cōstringit. in sapo re etiā ⁊ odorē a nālī aqua distinguit. sua frigiditas ⁊ spicuitas: quīs hoc nō semp pceptat per sensum: alteri modi sūt qz frigiditas ⁊ spicuitas nālīs aque. **C** Ad scdm dōm q aq rosacea ē cōposita ex. 4. elemētis: ⁊ ē gōf fio: in substātia quaciqz naturali aqua: si ect separata ab oibus partib⁹ cuiuslibet alterius elemēti: quīs ppter eius admixtiōes cū ali quibus partib⁹ terreis aliqua sit gōfior: aq q rosacea. **C** Ad tertū dōm q si aliqd nā līter resoluat in elemēta: aut in aliud mixtum trāsmutat: opz pzius ordinē nature redire ad mām: fm phs iniam. 8. metaph. talis aut resolutio nō fit in mixto: de quo fit artificia lis aqua per qd apparat q illa nō est in spe cie nālīs aque. **Questio. III.**

Tertio querit vtz aqua aliq elemēto vel elemētato mixta sit puenies ma teria baptismi. Et vtz q sic: qz oē illud in quo est vtius nālīs aque est mā baptismi. sz in qli bet mixto ē vtius nālīs aque. dicit. n. phs. pmo de generatōe. q vtius miscibilū saluū in mixto. ergo aq cuiusqz sit mixta est puenies materia baptismi. **C** Itē vt superi⁹ habitū ē: aqua que emanat de latere xpi significat baptismū. Sed illa fuit mixta sanguini. Dicit

tur. n. 3o. 1o. q exiuit sanguis ⁊ aq. ergo aq aliū rei mixta ē puenies mā baptismi. **C** Itē aq pmixta est semp partib⁹ terreis: qz opter dicit phs. 2. methauroz. q ois vapor: est duo vaporos. q nūq fit baptism⁹ nisi i aq mixta.

C Contra. fm phm pmo de generatōe. Essen tie miscibilū nō remanet actu in mixto. sed in potētia. Sed nō est puenies mā baptismi nisi aq que est in actu. ergo aq aliū rei mixta nō est baptismi mā. **C** Itē aq paludosa siue lutosa nō est puenies baptismi mā: cū nō mū det sed inqnet. Sed hoc nō videt esse nisi p mixtionē aque cū terra. ergo aq aliū elemēto mixta nō est puenies baptismi materia.

C Rūdeo q aqua aliū rei admisceri dupli ceter pot itelligi. vno mō vere ⁊ pprie fm que modū ex miscibilib⁹ cōstituit aliqd vni per essentia. ⁊ aqua sic mixta nō est mā baptismi. qz talis aqua nō est aq in actu: sz in potentia. **C** Alio mō iproprie ⁊ per quandā apparen tia: qz que modū miscetur illa quoz minime partes fm sensum sunt iuxta seimicē posite ⁊ actualiter alterat: salus eoz essentis. q mix tio pprie dicit pūfio. ⁊ in aqua sic mixta pot fieri baptism⁹: qz salua manet spēs aque. ⁊ iō quīs aqua maris alterata sit ppter admix tiōem gōfroz vapor terrestris iustro adustoz: que pūfio fm iniam phs. pmo methauroz. est causa salcedinis in mari ⁊ aq līxiū p sui co lationē per cineres: ⁊ alique alie aq ppter co rum trāstū per venas sulphureas. tū qz in eis salua manet species aque in eis pot celebrari baptism⁹. **C** In vna aut cū sit sanguinis co latura: ⁊ in cernisā debito mō cocta cū habe ant vūm nutriciū: quā nō hz simplex elemētū fm phm. c. 2. de generatōe. nō manet salua spēs aq. ⁊ ideo nō sunt debita baptismi mate ria: nec ē salua. extra de baptismo ⁊ ei⁹ effe ctu. Non vt apponeres.

C Ad pmi in oppositū dōm q pro tāto vir tus miscibilū dicit saluari in mixto. qz in co sunt qualitates participātes aliqua virtutem qualitātū elemētariū: ⁊ aliquo mō eis cōfo mes: nō tū sit cuiusdē speciet cuz illis. **C** Ad 2^m dō. q aqua que exiuit de latere xpi: quīs simul cū ea sanguis exierit. verā tū habuit aq nām ad pbādū xpi habuisse corp⁹ vtz non fantastici vt ponit manichei. **C** Ad tertū dō. q mixto aq cū aliqbus partibus terreis nō est vā mixtio: sed pūfio. salua. n. māet spe cies elemētū vtriusqz.

C Pmiū ar^m ad partē aliā pcedit de mix tione vere ⁊ pprie dicta. **C** Ad 2^m dīcendum q in luto non manet salua spēs aque. ⁊ iō in

luto nō potest celebrari baptism⁹. aqua autē paludosa mā baptismi ē pot: qz quīs inquinet corp⁹ accidet alit ppter ei⁹ cōfusiōē cum inuidiū grossis. tū in ea salua spēs aq. cui ex sui nā p se puenit hūiditas ad abluendū. ⁊ etiā aliquo mō manet in ea actu pprietas ab lutina. qd ideo dico. qz si in aqua nullo mō re maneat actu pprietas ablutina: vt in glacie: gradine ⁊ nūe qz dū sic disposita est. nō pot in ea celebrari baptism⁹. **Articulus. III.**

Consequēter querit de qz to pncipali.

C Et circa hoc querunt tria.

Pmo vtrum de necessitate vnus act⁹ baptizādi sit mīni stri vnitas. **P** 2° vtz ablutio nis ⁊ platiōis verborū simul tas. **T**ertio vtz asperctōis vel imersōis trinitas.

Questio. I.

Pmo ostēdo q nō de necessitate vnus act⁹ baptizādi sit mīstri vnitas.

C qz si duoz vn⁹ sit mācus ⁊ alter mut⁹: si mutus puer immergat: ⁊ mācus vba pferat videt ēē baptism⁹: qz neuter eoz vtrūqz facere pos set. vñ pbabile videt q ambo pnt succurrere saluti paruuli. **C** Itē fm phs. 5. phy. Magis depēdet mor⁹ a termino ad que qz a termino a quo. Sz vno actu baptizādi plures possunt baptizari. vt. n. hī Act. 2. Apli vna baptiza uenit die circiter tria milia: qd facere nō po tuissent. si p se quēlibz imersissent. q similiter vno actu baptizādi pnt plures baptizari.

C Contra. oē plurale geminat suoz singulare qz cū duo dicit. nos baptizam⁹ te. sensus est. Ego baptizo te. ⁊ ego baptizo te. qd ē p for mā: quia per iterationē exprimit pluralitas actuum baptizandi.

C Rūdeo q de necessitate vn⁹ actus bapti zādi. est mīstri vnitas ad vītādum pctm ex pte baptizātis: nisi forte in casu necessariū cēt plures ad puez abluendū. nō est autē de neces sitate ad efficacā sacri. modus. n. exprimēdi baptizādi actū: ⁊ psonē mīstri xp̄sio sunt d necessitate ⁊ efficacē sacri. sunt enī ex traditio ne ecclesie. vñ nō videtur efficacē sacri repu gnare puez a plurib⁹ simul abluī.

C Ad pmi dō. q in casu posito puer de. l. cō muni baptizam⁹ nō esset: qz quīs de. l. cōi det. nūm⁹ modus exprimēdi baptizādi actū nō fit de necessitate efficacē sacri: tū exprimere actū ē ab illo a quo nō est derogat efficacē sacri. sic aut ēēt in casu pposito: qz baptism⁹ est ablutio. si ergo ille q verba pferit nō ablu it: exprimit actū baptizādi ēē ab illo a quo nō

est siue exprimat in singulari: siue in plurali.

C Ad scdm dōm. q nō plus cōcludit nisi q vnitas mīstri requir de necessitate ad efficacā sacri. nō. n. dēt plures baptizari simul nisi in casu necitatis. min⁹ tū idccēs est ples sil⁹ bap tizari ab vno: q vni a plurib⁹. **C** Ad ar^m ad partē aliā dō. q maior nō est vā de plali pme plone. sz de plurali sede ⁊ tertie. Et cū dico. nos baptizam⁹ nō est sensus. ego baptizo: ⁊ ego baptizo: sz ego ⁊ ille baptizam⁹. **Dō. II.**

querit vtz de necessitate vn⁹ actus baptizādi sit ablutiois ⁊ platiōis verborū simultas. Et vtz q nō. quia cū act⁹ baptizādi sit necessari⁹ ad salutē. mo dus pferēdi vtz ē certissim⁹ ⁊ tutissim⁹. Sed hoc nō ēēt si ad vniū actū baptizādi de neces sitate reqrēret ablutiois ⁊ platiōis vborum simultas: qz difficile esset semp simul ichoare ⁊ simul terminare. q nō reqrīt talis simultas.

C Itē ex mā pus exiit ⁊ for⁹ postea intro du cta pot vni cōstitui. qz sūt ex ablutioe pon ⁊ p latioe verborūz posteriorū potest vnus actus baptizādi cōstitui.

C Contra. ad vnitate rei magis reqrīt suaz p tū simultas in re q in itētiōe. Sz ad vniū bap tizādi actū de necitate reqrīt simultas ablu tiōis ⁊ platiōis verborū in baptizātis itentio ne. ergo multo fort⁹ reqrīt eozum realis si multas in tempore.

C Rūdeo q vba ⁊ ablutioes simul ēē tripli ceter pot itelligi. sicut p reale cēntiā vnus in alio: aut per eoz cōsistentiā in itentione: aut in tpe. simultas fm modū pmi nō reqrīt: qz nec possibilis est: qz sic vba nō sunt nata cē in ablutioe: nec cōuerso. Sed simultas mō se cūdo reqrīt de necitate explicite vel iplicite: inqntū necium est q abluēs ⁊ vba pferēs in tēdat circa puez facere qd facit ecclesia. Si multas aut mō tertio aliquo mō reqrīt de ne cessitate: ⁊ aliquo mō nō. **Necessariū. n. est q baptizās sic abluat ⁊ vba pferat q fm cōem vsū illa duo vidētur p̄tinere ad actū vniū: qd nō est vtz si in mane ablueret. ⁊ in sero vba pferret: vel ecōuerso. nō tū est necium q simul p̄ctialit vtrūqz icipiat ⁊ terminet: sz sūf ficit q platio verborū icipiat anteqz ablutio terminetur. vel ecōuerso. dicit baptizās ista facere simul qto magis pot. bono modo.**

C Ex dictio ps solo ad pmi. **C** Ad 2^m dōm. q nō est simile de p̄stitūtōe ex partib⁹ pmanē tib⁹ ⁊ successiuis: qz in pmanētib⁹ vna ps pus facta pot aliā expectare. nō sic aut in suc cessiuis. ablutio aut ⁊ verborū platio res suc cessiue sunt. **C** Ad ar^m ad partē aliā satis ps

Distinctione

quid ddm per ea que dicta sunt in corpore qd-
nia: et inferi magis explanabit cu queret vtruz
ad integritates baptismi de necessitate reqrat
sntentio baptizati. **Questio. iiii.**

Tertio qrit vtz ad vnitatē act' baptizadi
sufficiat imersio vna. Et vñ q n. d
se. di. 4. Postq' vos. Recte itio imersi estis
q' acceptis bap^m in noie tēc trinitatē. **Tre**
magi in lra h^o di. c. anpenul. Cōstat baptizan
dos tertio debere imergi.

Cōtra. plus ē istituere rē scō q' dō. Sed
xps an suā passioem baptizat' fuit a Jo. et hī
māz. 3. q' tūc fuit istitu' bap^m. **Tre** illo tpe
fuit istitu' bap^m q' xps ipm scificauit. Sz xps
qñ fuit baptizat' scificauit bapma fm Bān.
li. 4. c. 1. Cñ ē dīc glo. sup illd Luce. 3. Iesu
baptizato. Ad baptizat' oīs nō mūdāri indi-
gēs: s; tactu mūde carnis aqs mūdās vt vim
hēant abluēdi. q' an passioem bap^m istituit

Ri^o. q' xps bapm scfm q' istituit dū i-
nuauit. 2° istituit' obseruari pcepti.
P^o mūi scit scō qñ a Jo. baptizatus fuit.
v. dō. c. 3. dicit Nicodemo. Nisi qs rena-
tus fuerit ex aq' rē. 2° fecit scō qñ baptiz-
auit p discipulos suos: q' de mādato cō' bap-
tizare ceperit. Cñ Jo. 3. Venit yhs et discipuli
ei' in iudeā terrā. et illic demorabāt cū eis: et
baptizabat. Et dō qñ mūit discipulos suos
baptizatos et binos ad baptizadū rē scificadi: de q'
mūitōe h; Luc. 10. 2° scñ fuit sig. f. cū d la-
tere xpi fluxit aq' de q' h; Jo. 19. Et dō qñ p'
resurrectōes dixit discipulis suis. Tre doctē
oēs gētes baptizātes eos. In noie p'ris et fi. et
s. s. s. Mat. vlt. An at xpi passioem bap^m fuisse
istitutu' dīc Bn. 2. li. de sac. pte. 6. c. 4.

Ad p^m in opp^m p' solo ex tā dīc. **Ad**
2° dō. q' maior ffa ē. sic. n. dīc Bn. in pallega
to. c. opozitat vt r illa q' scīda erāt neq'q' subdi-
to vel p'cipitātē: s; paulati r qñ cū qdā reue-
rēta dīmitterēt: vt oīd erēt sōda fuisse i tpe
suo. Et silt q' icipiēda erāt nō subito i auctem
assumerēt: s; cū moza r grauitate i choarent:
ne velut aliena: r pter rē aliūde iductā sub-
ito putarēt. r iō durātē adhuc r tute circuncr-
siois pueniēs fuit bap^m istitui. nō tñ ipm p'ci-
pi obhuari ad nēcitātē salutis. **Ad** 3° dō.
q' quis inatozē vim hūit bap^m post xpi passio-
nē: q' an tñ an passioem hēbat efficaciā: ex vi
tū passiois credite iplicate vel explicite: r qñ
tā i choate pp ei' p'pūdatē r passuri pñtali-
tatē: r assūptā penalitatē. **Ad** ar^m ad pte
aliā dō. q' qñ xps baptizat' fuit a Jo. nō isti-
tuit bap^m: sed istitue dū iinuauit in aq' m'pūi
in aq' baptizat' fuit. r in noie trinitatē: m'pūi i
suo bap^m appuit p'fona p'ris in voce r p'fōa fi-

lij in carne: r p'fōa. s. s. s. in colūbe spē. nec tūc
aliā v'itutē regnandi p'culit aqō: nisi q' extunc
o' diata fuit aq' ad h^o vt tñ ea istituerēt regnā-
tōis scfm. si tñ h'iet illa aq' q' corp' xpi tēt'
git deberet feruari in maria reuerētia vt reli-
quie scificamē pp mūdāssūdā r scificiam car-
nem quā tetigit. **Questio. ii.**

Scō susceptioem bapm an xpi passioes
Et vt q' sic. qz an suā passioem dixit illd vbi
scriptū Jo. 3. Nisi q' renat' fuerit ex aq' r. s. s.
nō pōt itrotre regnū dei. **Tre** Bn. 2. de sa-
cra. pte. 6. c. 4. dicit q' an passioem ipsa circū-
cisio in statu suo ad remediū suscipiebat. r tñ
ēt tūc bap^m sine piculo salutis nō p'tēbatur
ab his qbus predicabatur.

Cōtra. Bn. li. 4. c. 1. dicit: q' xpus irriga-
uit nos ex scā r iniquata ei' colta fontē remi-
siois. aqua qdē in regenerationē r ablutiōes
pcti r corruptōis. q' nō habuit efficaciā bap-
tizati. 2° quousq' fluxit illa aq' de latere xpi. Sz
anteq' haberet efficaciā nō fuerit hoies obli-
gati ad baptismi susceptionē. q' nō fuerit ho-
mīes obligati ante xpi passioem.

Rūdeo q' an xpi passioem nō erāt hoies
obligati de necessitate salutis ad baptismi su-
sceptioem. lex. n. nō obligat quousq' pmulga-
ta sit. lex autē de suscipiēdo bap^m xpi p'pe loq'
dō. pmulgata nō fuit an xpi passioem: q' rñ
discipuli tpi an passioem de ei' mādato bap^m
zauerūt: tñ ad hoc nō publicabāt illud vt ne-
cessariū ad salutē. nec. n. cōgruū fuisse vt se
spectu eiusdēz morbi hoies de nēcitate ad sa-
lutē eēt obligati ad susceptionē dnoz reme-
diorum: quoz qdlibet p se sufficiebat ad cura-
tionē morbi. vsqz autē ad passioem tenebātur
iudei de necessitate salutis ad circūcisionēz.
qz vsqz tunc circūcisio in suo statu fuit. r vix
purgādi habuit.

Ad p^m in opp^m dō. q' p' illud vbi xps nō
ipofuit necessitatē suscipiēdi bap^m: s; iponē
dā p'dixit. nō. n. dixit q' nō est regeneratus ex
aq' rē. **Ad** 2° dō. q' aliud ē baptismi p'tē-
nere. aliud nō suscipere. sine. n. periculo salu-
tis nō cōtēnēbat: qz iam habebat virtutem
iustificadi: tamen sine periculo virtutis salu-
tis poterat nō suscipi ab illis etiā qbus p'di-
cabat p'p' rōnē dictā in corpore: questiois
Ad ar^m ad partē aliā dō. q' realis flux^o
ill' aque de latere xpi nō fuit cū virtutis bap-
tizati: sed sig^o q' virtutē hēbat a fide passio-
nis ill' de cui' latere fluebat. maiorē tñ effi-
caciā hūit baptis^m postq' passio illa fuit rea-
liter exhibita q' ante. **26.** **ii.**

Tertie

granit' peccat q' imergit sel' tñ. Sz n' pp h^o
pedis sacri efficacia. qz sic i trib' m'fioib' p'o
naz trinitas: ita i vna p't dinitat' vnitatis d'signa-
ri. vt h; de p'se. di. 4. 3. trina. Cōmūtiō: tñ ē
p'suetudo de imergēdo ter pp xpīfiozē trini-
tatis repitātōnē. r tridui sepulture xpi. cui^o
typū xpīntū trina imersio. vt h; ea. di. Post-
q' vos. **Quātū** ad 4° scīdus q' facerdos
d; puer' tenere p' latera. r vfa facie ad aquas
d; imergere p' ita q' hēat caput v'sus oriētē:
2° v'sus aq'lonē. 3° v'sus meridiē ad significan-
dū refozmationē tot' imagis q' imiat p' fidē
in rōnali: qd significat pueris capis pueri ad
oriētē: a q' dē origo illuminatiōis mediū. r imi-
tūi mor' celi: sic a dextera ei'. Et pmouet per
spēs in irascibili: qd significat pueris capitis
pueri ad aq'lonē. vbi d' ēē p' quādā siltitudi-
nē qñ pes celi. r i h^o repñtat soliditatē irasca-
bilis p' p'ez. **Ibi** ēd f; p'ez. 2. m'ct pauoz ē ma-
re altius. r significat irascibilis p' spēs elua-
tiōis. Cōstat autē p'dcā refozmā' p' caritatē i
p'cupiscibili: qd repñtat pueris capis pueri ad
meridiē vbi ē mag' caliditas: r sup' celi fm
p'ez. 2. ce. r mū. nulla at trūi imersionū fieri d-
buit v'so capite pueri ad occidētē: qz ibi ē lu-
mis occasus. r sinistra celi. f; p'ez. 2. d. ce. r m.

Ad ar^m ad pte p^m dō. q' n' pcedit p' m-
pationē ad efficaciā sacri. s; ad baptizātē vbi ē
p'suetudo ter imergēdi. planū ē. n. q' si ibi tñ
sel' imergeret grauit' peccaret sic xpīfū ē i lra
P^o ar^m ad pte aliā n' p's cludit: nisi q'
salua bap^m efficacia r sine pctō de imergēdo
ter vt sel' ē p'suetudo ecclie obfuāda. vñ magi
i lra h^o d. c. p. **Ibi** dicitur sel' merget licz. vbi
p'suetudo ecclie tal' existit. **Ad** 2° dō. q' p'
simplā nō itelligit vna: s; vniformē. f; gl. ibi:
dē volēs dicere q' baptizātes in imergēdo d-
bēt se p'nomare p'suetudini ecclie. **Art. V.**

Consequēter qritur d; 5°
principali.

Et circa h^o qritur tria. P^o
vtz xps istituerit bap^m an suā
passioem. 2° vtz hoies fuerūt
obligati ad susceprōz bapm
an passioem. 3° vtz homies
fuerūt obligati ad susceprōz bapm: itati p'
xpi resurrectionē. **De** rōnē at cessatōis cir-
cūcisiois r alioz sacroz legalium. r d tpe q' cel'
sauerūt dēū ē sup^o di. 1. q. vlt. **26.** **i.**

Primo oīdo q' xps n' istituerit bap^m an
suā passioem: q' post resurrectionē
dixit. Eūtes doctē oēs gētes baptizātes eos.
In noie p'ris et fi. r. s. s. In q' dō vbi v' bap^m i-
stituisse. q' n' istituit ip' s' suā resurrectionē.

Et circa h^o qritur tria. P^o
vtz xps istituerit bap^m an suā
passioem. 2° vtz hoies fuerūt
obligati ad susceprōz bapm
an passioem. 3° vtz homies
fuerūt obligati ad susceprōz bapm: itati p'
xpi resurrectionē. **De** rōnē at cessatōis cir-
cūcisiois r alioz sacroz legalium. r d tpe q' cel'
sauerūt dēū ē sup^o di. 1. q. vlt. **26.** **i.**

Primo oīdo q' xps n' istituerit bap^m an
suā passioem: q' post resurrectionē
dixit. Eūtes doctē oēs gētes baptizātes eos.
In noie p'ris et fi. r. s. s. In q' dō vbi v' bap^m i-
stituisse. q' n' istituit ip' s' suā resurrectionē.

Et circa h^o qritur tria. P^o
vtz xps istituerit bap^m an suā
passioem. 2° vtz hoies fuerūt
obligati ad susceprōz bapm
an passioem. 3° vtz homies
fuerūt obligati ad susceprōz bapm: itati p'
xpi resurrectionē. **De** rōnē at cessatōis cir-
cūcisiois r alioz sacroz legalium. r d tpe q' cel'
sauerūt dēū ē sup^o di. 1. q. vlt. **26.** **i.**

Primo oīdo q' xps n' istituerit bap^m an
suā passioem: q' post resurrectionē
dixit. Eūtes doctē oēs gētes baptizātes eos.
In noie p'ris et fi. r. s. s. In q' dō vbi v' bap^m i-
stituisse. q' n' istituit ip' s' suā resurrectionē.

Articulus.

Tre p'diu durat lex vna nō d; alia istitui d
sibi succederē: s; s; h^o sacroz legalium duranti
vsqz ad xpi passioē: vt sup^o h'itū ē di. 1. r dicit
magi i lra. f; an xpi passioēz n' d'bnit bap^m istitui.
Tre ex. d bap^m r ei' effū. **Ad** 10. c. 5.
dicit ē. **De** rōnē bapm xpi sanguie rubri-
cati culpa remittit. q' p' nō hūit vsqz post xpi
passioem. Sz statū cū fuit istitu' hūit vsqz suā.
ergo nō fuit istitutus vsqz post xpi passioem.

Cōtra. plus ē istituere rē scō q' dō. Sed
xps an suā passioem baptizat' fuit a Jo. et hī
māz. 3. q' tūc fuit istitu' bap^m. **Tre** illo tpe
fuit istitu' bap^m q' xps ipm scificauit. Sz xps
qñ fuit baptizat' scificauit bapma fm Bān.
li. 4. c. 1. Cñ ē dīc glo. sup illd Luce. 3. Iesu
baptizato. Ad baptizat' oīs nō mūdāri indi-
gēs: s; tactu mūde carnis aqs mūdās vt vim
hēant abluēdi. q' an passioem bap^m istituit

Ri^o. q' xps bapm scfm q' istituit dū i-
nuauit. 2° istituit' obseruari pcepti.
P^o mūi scit scō qñ a Jo. baptizatus fuit.
v. dō. c. 3. dicit Nicodemo. Nisi qs rena-
tus fuerit ex aq' rē. 2° fecit scō qñ baptiz-
auit p discipulos suos: q' de mādato cō' bap-
tizare ceperit. Cñ Jo. 3. Venit yhs et discipuli
ei' in iudeā terrā. et illic demorabāt cū eis: et
baptizabat. Et dō qñ mūit discipulos suos
baptizatos et binos ad baptizadū rē scificadi: de q'
mūitōe h; Luc. 10. 2° scñ fuit sig. f. cū d la-
tere xpi fluxit aq' de q' h; Jo. 19. Et dō qñ p'
resurrectōes dixit discipulis suis. Tre doctē
oēs gētes baptizātes eos. In noie p'ris et fi. et
s. s. s. Mat. vlt. An at xpi passioem bap^m fuisse
istitutu' dīc Bn. 2. li. de sac. pte. 6. c. 4.

Ad p^m in opp^m p' solo ex tā dīc. **Ad**
2° dō. q' maior ffa ē. sic. n. dīc Bn. in pallega
to. c. opozitat vt r illa q' scīda erāt neq'q' subdi-
to vel p'cipitātē: s; paulati r qñ cū qdā reue-
rēta dīmitterēt: vt oīd erēt sōda fuisse i tpe
suo. Et silt q' icipiēda erāt nō subito i auctem
assumerēt: s; cū moza r grauitate i choarent:
ne velut aliena: r pter rē aliūde iductā sub-
ito putarēt. r iō durātē adhuc r tute circuncr-
siois pueniēs fuit bap^m istitui. nō tñ ipm p'ci-
pi obhuari ad nēcitātē salutis. **Ad** 3° dō.
q' quis inatozē vim hūit bap^m post xpi passio-
nē: q' an tñ an passioem hēbat efficaciā: ex vi
tū passiois credite iplicate vel explicite: r qñ
tā i choate pp ei' p'pūdatē r passuri pñtali-
tatē: r assūptā penalitatē. **Ad** ar^m ad pte
aliā dō. q' qñ xps baptizat' fuit a Jo. nō isti-
tuit bap^m: sed istitue dū iinuauit in aq' m'pūi
in aq' baptizat' fuit. r in noie trinitatē: m'pūi i
suo bap^m appuit p'fona p'ris in voce r p'fōa fi-

lij in carne: r p'fōa. s. s. s. in colūbe spē. nec tūc
aliā v'itutē regnandi p'culit aqō: nisi q' extunc
o' diata fuit aq' ad h^o vt tñ ea istituerēt regnā-
tōis scfm. si tñ h'iet illa aq' q' corp' xpi tēt'
git deberet feruari in maria reuerētia vt reli-
quie scificamē pp mūdāssūdā r scificiam car-
nem quā tetigit. **Questio. ii.**

Scō susceptioem bapm an xpi passioes
Et vt q' sic. qz an suā passioem dixit illd vbi
scriptū Jo. 3. Nisi q' renat' fuerit ex aq' r. s. s.
nō pōt itrotre regnū dei. **Tre** Bn. 2. de sa-
cra. pte. 6. c. 4. dicit q' an passioem ipsa circū-
cisio in statu suo ad remediū suscipiebat. r tñ
ēt tūc bap^m sine piculo salutis nō p'tēbatur
ab his qbus predicabatur.

Cōtra. Bn. li. 4. c. 1. dicit: q' xpus irriga-
uit nos ex scā r iniquata ei' colta fontē remi-
siois. aqua qdē in regenerationē r ablutiōes
pcti r corruptōis. q' nō habuit efficaciā bap-
tizati. 2° quousq' fluxit illa aq' de latere xpi. Sz
anteq' haberet efficaciā nō fuerit hoies obli-
gati ad baptismi susceptionē. q' nō fuerit ho-
mīes obligati ante xpi passioem.

Rūdeo q' an xpi passioem nō erāt hoies
obligati de necessitate salutis ad baptismi su-
sceptioem. lex. n. nō obligat quousq' pmulga-
ta sit. lex autē de suscipiēdo bap^m xpi p'pe loq'
dō. pmulgata nō fuit an xpi passioem: q' rñ
discipuli tpi an passioem de ei' mādato bap^m
zauerūt: tñ ad hoc nō publicabāt illud vt ne-
cessariū ad salutē. nec. n. cōgruū fuisse vt se
spectu eiusdēz morbi hoies de nēcitate ad sa-
lutē eēt obligati ad susceptionē dnoz reme-
diorum: quoz qdlibet p se sufficiebat ad cura-
tionē morbi. vsqz autē ad passioem tenebātur
iudei de necessitate salutis ad circūcisionēz.
qz vsqz tunc circūcisio in suo statu fuit. r vix
purgādi habuit.

Ad p^m in opp^m dō. q' p' illud vbi xps nō
ipofuit necessitatē suscipiēdi bap^m: s; iponē
dā p'dixit. nō. n. dixit q' nō est regeneratus ex
aq' rē. **Ad** 2° dō. q' aliud ē baptismi p'tē-
nere. aliud nō suscipere. sine. n. periculo salu-
tis nō cōtēnēbat: qz iam habebat virtutem
iustificadi: tamen sine periculo virtutis salu-
tis poterat nō suscipi ab illis etiā qbus p'di-
cabat p'p' rōnē dictā in corpore: questiois
Ad ar^m ad partē aliā dō. q' realis flux^o
ill' aque de latere xpi nō fuit cū virtutis bap-
tizati: sed sig^o q' virtutē hēbat a fide passio-
nis ill' de cui' latere fluebat. maiorē tñ effi-
caciā hūit baptis^m postq' passio illa fuit rea-
liter exhibita q' ante. **26.** **ii.**

Ad p^m in opp^m dō. q' p' illud vbi xps nō
ipofuit necessitatē suscipiēdi bap^m: s; iponē
dā p'dixit. nō. n. dixit q' nō est regeneratus ex
aq' rē. **Ad** 2° dō. q' aliud ē baptismi p'tē-
nere. aliud nō suscipere. sine. n. periculo salu-
tis nō cōtēnēbat: qz iam habebat virtutem
iustificadi: tamen sine periculo virtutis salu-
tis poterat nō suscipi ab illis etiā qbus p'di-
cabat p'p' rōnē dictā in corpore: questiois
Ad ar^m ad partē aliā dō. q' realis flux^o
ill' aque de latere xpi nō fuit cū virtutis bap-
tizati: sed sig^o q' virtutē hēbat a fide passio-
nis ill' de cui' latere fluebat. maiorē tñ effi-
caciā hūit baptis^m postq' passio illa fuit rea-
liter exhibita q' ante. **26.** **ii.**

Quintus.

lij in carne: r p'fōa. s. s. s. in colūbe spē. nec tūc
aliā v'itutē regnandi p'culit aqō: nisi q' extunc
o' diata fuit aq' ad h^o vt tñ ea istituerēt regnā-
tōis scfm. si tñ h'iet illa aq' q' corp' xpi tēt'
git deberet feruari in maria reuerētia vt reli-
quie scificamē pp mūdāssūdā r scificiam car-
nem quā tetigit. **Questio. ii.**

Scō susceptioem bapm an xpi passioes
Et vt q' sic. qz an suā passioem dixit illd vbi
scriptū Jo. 3. Nisi q' renat' fuerit ex aq' r. s. s.
nō pōt itrotre regnū dei. **Tre** Bn. 2. de sa-
cra. pte. 6. c. 4. dicit q' an passioem ipsa circū-
cisio in statu suo ad remediū suscipiebat. r tñ
ēt tūc bap^m sine piculo salutis nō p'tēbatur
ab his qbus predicabatur.

Cōtra. Bn. li. 4. c. 1. dicit: q' xpus irriga-
uit nos ex scā r iniquata ei' colta fontē remi-
siois. aqua qdē in regenerationē r ablutiōes
pcti r corruptōis. q' nō habuit efficaciā bap-
tizati. 2° quousq' fluxit illa aq' de latere xpi. Sz
anteq' haberet efficaciā nō fuerit hoies obli-
gati ad baptismi susceptionē. q' nō fuerit ho-
mīes obligati ante xpi passioem.

Rūdeo q' an xpi passioem nō erāt hoies
obligati de necessitate salutis ad baptismi su-
sceptioem. lex. n. nō obligat quousq' pmulga-
ta sit. lex autē de suscipiēdo bap^m xpi p'pe loq'
dō. pmulgata nō fuit an xpi passioem: q' rñ
discipuli tpi an passioem de ei' mādato bap^m
zauerūt: tñ ad hoc nō publicabāt illud vt ne-
cessariū ad salutē. nec. n. cōgruū fuisse vt se
spectu eiusdēz morbi hoies de nēcitate ad sa-
lutē eēt obligati ad susceptionē dnoz reme-
diorum: quoz qdlibet p se sufficiebat ad cura-
tionē morbi. vsqz autē ad passioem tenebātur
iudei de necessitate salutis ad circūcisionēz.
qz vsqz tunc circūcisio in suo statu fuit. r vix
purgādi habuit.

Ad p^m in opp^m dō. q' p' illud vbi xps nō
ipofuit necessitatē suscipiēdi bap^m: s; iponē
dā p'dixit. nō. n. dixit q' nō est regeneratus ex
aq' rē. **Ad** 2° dō. q' aliud ē baptismi p'tē-
nere. aliud nō suscipere. sine. n. periculo salu-
tis nō cōtēnēbat: qz iam habebat virtutem
iustificadi: tamen sine periculo virtutis salu-
tis poterat nō suscipi ab illis etiā qbus p'di-
cabat p'p' rōnē dictā in corpore: questiois
Ad ar^m ad partē aliā dō. q' realis flux^o
ill' aque de latere xpi nō fuit cū virtutis bap-
tizati: sed sig^o q' virtutē hēbat a fide passio-
nis ill' de cui' latere fluebat. maiorē tñ effi-
caciā hūit baptis^m postq' passio illa fuit rea-
liter exhibita q' ante. **26.** **ii.**

Ad p^m in opp^m dō. q' p' illud vbi xps nō
ipofuit necessitatē suscipiēdi bap^m: s; iponē
dā p'dixit. nō. n. dixit q' nō est regeneratus ex
aq' rē. **Ad** 2° dō. q' aliud ē baptismi p'tē-
nere. aliud nō suscipere. sine. n. periculo salu-
tis nō cōtēnēbat: qz iam habebat virtutem
iustificadi: tamen sine periculo virtutis salu-
tis poterat nō suscipi ab illis etiā qbus p'di-
cabat p'p' rōnē dictā in corpore: questiois
Ad ar^m ad partē aliā dō. q' realis flux^o
ill' aque de latere xpi nō fuit cū virtutis bap-
tizati: sed sig^o q' virtutē hēbat a fide passio-
nis ill' de cui' latere fluebat. maiorē tñ effi-
caciā hūit baptis^m postq' passio illa fuit rea-
liter exhibita q' ante. **26.** **ii.**

Ad p^m in opp^m dō. q' p' illud vbi xps nō
ipofuit necessitatē suscipiēdi bap^m: s; iponē
dā p'dixit. nō. n. dixit q' nō est regeneratus ex
aq' rē. **Ad** 2° dō. q' aliud ē baptismi p'tē-
nere. aliud nō suscipere. sine. n. periculo salu-
tis nō cōtēnēbat: qz iam habebat virtutem
iustificadi: tamen sine periculo virtutis salu-
tis poterat nō suscipi ab illis etiā qbus p'di-
cabat p'p' rōnē dictā in corpore: questiois
Ad ar^m ad partē aliā dō. q' realis flux^o
ill' aque de latere xpi nō fuit cū virtutis bap-
tizati: sed sig^o q' virtutē hēbat a fide passio-
nis ill' de cui' latere fluebat. maiorē tñ effi-
caciā hūit baptis^m postq' passio illa fuit rea-
liter exhibita q' ante. **26.** **ii.**

Ad p^m in opp^m dō. q' p' illud vbi xps nō
ipofuit necessitatē suscipiēdi bap^m: s; iponē
dā p'dixit. nō. n. dixit q' nō est regeneratus ex
aq' rē. **Ad** 2° dō. q' aliud ē baptismi p'tē-
nere. aliud nō suscipere. sine. n. periculo salu-
tis nō cōtēnēbat: qz iam habebat virtutem
iustificadi: tamen sine periculo virtutis salu-
tis poterat nō suscipi ab illis etiā qbus p'di-
cabat p'p' rōnē dictā in corpore: questiois
Ad ar^m ad partē aliā dō. q' realis flux^o
ill' aque de latere xpi nō fuit cū virtutis bap-
tizati: sed sig^o q' virtutē hēbat a fide passio-
nis ill' de cui' latere fluebat. maiorē tñ effi-
caciā hūit baptis^m postq' passio illa fuit rea-
liter exhibita q' ante. **26.** **ii.**

Ad p^m in opp^m dō. q' p' illud vbi xps nō
ipofuit necessitatē suscipiēdi bap^m: s; iponē
dā p'dixit. nō. n. dixit q' nō est regeneratus ex
aq' rē. **Ad** 2° dō. q' aliud ē baptismi p'tē-
nere. aliud nō suscipere. sine. n. periculo salu-
tis nō cōtēnēbat: qz iam habebat virtutem
iustificadi: tamen sine periculo virtutis salu-
tis poterat nō suscipi ab illis etiā qbus p'di-
cabat p'p' rōnē dictā in corpore: questiois
Ad ar^m ad partē aliā dō. q' realis flux^o
ill' aque de latere xpi nō fuit cū virtutis bap-
tizati: sed sig^o q' virtutē hēbat a fide passio-
nis ill' de cui' latere fluebat. maiorē tñ effi-
caciā hūit baptis^m postq' passio illa fuit rea-
liter exhibita q' ante. **26.** **ii.**

A Tertio querit utriusque hoies fuerint obligati ad susceptioem baptismi statim post christi resurrectionem. et videtur quod sic. quia promulgata lege obligant hoies ad eius observacionem: sed christus cito post suam resurrectionem baptismum suscipiendum cepit. cum dixit. Ite docete omnes gentes etc. **Mat.** ultimo. quod fuit eius susceptioem promulgata. ergo extunc fuerunt homines obligati ad baptismi susceptioem. **C** Item circuncisio non habuit efficaciam nisi usque ad passiones secundum **Hebr.** 2. li. de sacra. parte. 6. c. 4. sed semper fuit necessarium ad salutem aliquod remedium originale peccati. ergo statim post passionem christi fuerunt omnes fidei obligati ad suscipiendum baptismum christi. cum extunc aliud remedium efficacius contra originale peccatum non haberent.

B Contra. **Jo.** 15. dicit christus. si non venissem: et locus eius non fuisset: peccatum non haberet: sed non statim post christi resurrectionem fuit oibus annuatiatum peccatum de suscipiendum baptismum. ergo non omnes fuerunt obligati statim post christi resurrectionem ad suscipiendum baptismum.

C Rideo quod non omnes hoies fuerunt obligati ad susceptioem baptismi statim post resurrectionem. nullus enim tenet de necessitate observare legem antequam promulgata sit. nec etiam post promulgationem quousque sibi innotescit: nisi defectus eius sit in causa quare non statim innotuit sibi promulgatio legis. lex autem de necessitate suscipiendi baptismum non statim fuit promulgata post christi resurrectionem. quia non statim dixit illud verbum. **Mat.** ultimo. Ite docete omnes gentes baptizate eos etc. Illa etiam promulgatio non statim oibus fuit nota. Et tamen fuerunt multi quorum defectus non fuit in causa tardationis illius notitie: sed postquam eius promulgatio per unum oibez fuit diffusa secundum illud psalmum. In omnem terram extitit sonus coram. omnes fuerunt obligati ad baptismi susceptionem.

D Ad primum in oppositum per solutioem ex iam dictis. **C** Ad secundum dicitur quod post christi passionem ante notitiam promulgationis de observacione baptismi erat remedium originale peccati fides parvulorum quousque ad parvulos: vel fides propria quousque ad adultos. **In** quibus secundum **Aug.** e. c. tit. circuncisio sine periculo salutis non conteneret ab his quibus finis eius nondum manifestabatur: tamen per eius susceptionem non iustificabatur: sed per fidem.

Circa istam. Sub forma verborum scriptura. **I.** a deo que scripta est **Mat.** ultimo. **N**o quod dicit tamen. **S**ed quod credit ab aliquo. **I.** quod sufficit tamen fides ecclesie. **D**e substantia huius sacri sunt verbum et christi. et suppletio intentio bap-

tizatis. **P**leni est fidei factus. **V**er est in credendo. sed non dicitur quod hoc sufficit ad baptismum. vel exponas ut expositum est in quodam. **N**ec a christi baptizate spiritus sepabatur. **I.** a baptizate quod sit in nomine christi. **I**n nomine christi verum baptismum tradidit. **H** intelligendum est per primum promittit ecclesie: cuius ratio reddita est in quodam. **C**omodius dicit institutio facta quousque christus a deo baptizatus est. **H** accipit institutio quousque ad determinationem materie: in qua institutus erat baptismus: et quousque ad figuracionem forme. **I**nnotatio nomine trinitatis. **H**ic arguit aliquod quod **Jo.** in baptizando christus trinitatem invocavit. **N**isi in aqua suppletio naturali.

C Quod alii suscipiunt sacramentum et rem. **A**lii sacramentum et non rem. **A**lii rem et non sacramentum.

Item dicitur est aliquos suscipere sacramentum et rem sacramenti: aliquos sacramentum et non rem: aliquos rem et non sacramentum.

Sacramentum et rem simul suscipiunt omnes parvuli: qui in baptismo ab originali mundantur peccato. **Q**uibus quodam diffinitur illis qui perituri sunt parvulis in baptismo dimitti peccata: inintentes illi verbo **Aug.** **S**acramentum in solis electis efficiunt quod figuratur: non intelligentes illud ita esse accipiendum: quia cum in aliis efficiat sacramenta remissione: non hoc eis faciunt ad salutem: sed solis electis. **N**am quod oibus parvulis in baptismo remittitur peccatum: per baptismum **Aug.** evidenter dicit. **A** parvulo inquit receter nato usque ad decrepitum senem sicut nullus prohibet a baptismo: ita nullus est qui non peccato moriatur in baptismo. **S**ed parvuli tamen originali. maiores vero etiam oibus que male vivendo addiderunt ad illud: nisi eno: mitas vite ipediat. **I.** fictio. **A**dulteri vero qui cum fide baptizantur: sacramentum et rem suscipiunt.

De sicte accedentibus.

Ui vero sine fide vel sicte accedunt: sacramentum: non rem suscipiunt. **U**nde **Dier.** **S**unt la-

era gentiliu et hereticorum: sed non lauant ad salutem. **I**n ecclesia etiam qui non plena fide accipiunt baptismum: non spiritus: sed aqua suscipiunt. **Aug.** etiam ait. **I**udeis oibus communia erant sacramenta: sed non communis oibus erat gratia: que est virtus sacramentorum. **I**ta et nunc communis est baptismus oibus baptizatis: sed non virtus baptismi. **I.** ipsa gratia. **I**tem ois qui iam sine voluntatis arbitrio constitutus est: cum accedit ad sacramentum fidelis nisi peniteat eius veteris vite: non potest ideo. **A**b hac penitentia cum baptizatur soli parvuli imunes sunt. **N**is aliis testimonis apte ostenditur adultis sine fide et penitentia vera in baptismo non offerri gratiam remissionis: quia nec parvulis sine fide aliena: qui per propria habere nequeunt: datur in baptismo remissio. **S**i ergo fictio accedit non habes veram cordis contritionem sacramentum sine re accipit. **U**ide tur tamen **Aug.** dicere quod etiam sicte accedenti: qui etiam hodie odium fraternum in ipso momento quo baptizatur omnia condonentur: et post baptismum mox redeant. **S**ed non hoc asserendo dicit. imo hanc opinionem et premissam sententiam conferendo. ait. **n.** sic. **D**is qui ficto corde baptizantur: aut peccata nullatenus dimittuntur: quia spiritus sanctus discipline effugiet fictum: aut in ipso corporis puncto per vim sacramenti dimissa: iterum per fictionem replicatur: ut etiam illud verum sit. **Q**uotquot in christo baptizati estis etc. **E**tiam illud. **S**piritus sanctus discipline effugiet fictum: ut iduat eum christi sanctitas baptismi: et utat eum christi pernitentis fictionis. **N**isi redire dimissa peccata: ubi fraternitas charitas non est: aperte dominus docet etiam in illo seruo a quo dominus dimissus debitorum petitur: quia ille seruo dimittere noluit. **S**ic non impedire baptismi gratia

quo minus omnia peccata dimittantur etiam si fraternum odium in eius cui dimittuntur animo perseverat. **S**olvitur enim besternus dies et quicquid superest: et solvitur etiam ipsa hora: momentumque ante baptismum: et in baptismo. **D**einceps autem continuo reus incipit esse non solum consequentium: sed etiam preteritorum dierum: horarum. momentorum: redeuntibus oibus que dimissa sunt. **D**oc autem ut prediximus: non sub assertione dicit: quod omitterit ex eo quod ait in eodem libro sic. si ad baptismum fictus accedit dimissa sunt ei peccata: aut non sunt dimissa. **E**ligat quod voluerint. **E**cce aperte cernis: si tamen intendis id dixisse **Aug.** non asserendo: sed que rēdo et aliorum opinionem referendo. **I**dem enim ait. **T**unc valere incipit ad salutem baptismum cum illa fictio veraci confessione recesserit: que corde in malitia perseverante peccatorum ablutionem non sinebat fieri. **N**on ergo sicte accedenti peccata dimittuntur.

Quo modo intelligatur illud: quotquot in christo baptizati estis christi induistis.

Verum ergo quomodo illud accipiat. **Q**uotquot in christo baptizati estis christi induistis? **P**otest dici quod qui in christo. **I.** in christi conformitate baptizantur. **I.** ut moriantur vetustati peccati: sicut christus vetustati pene: induit christum quem per gratiam inhabitantem habet. **P**otest et aliter solui. **D**uobus. **n.** modis christi induere dicimus: vel assumptione sacramenti: vel rei perceptione. **U**nde **Aug.** **I**nduunt hoies christum aliquando usque ad sacramenti perceptioem: aliquando usque ad vite sanctificationem: atque illud primum bonis et malis potest esse commune. **H**oc autem est proprium bonorum et piorum. **O**es ergo qui in christi nomine baptizantur: christum induunt: vel secundum sacramenti perceptionem: vel

secundū vite sanctificationem.

¶ De illis q̄ suscipiūt rē ⁊ nō sac̄m.

Unt ⁊ alij vt supra posuimus: qui suscipiūt rē ⁊ nō sac̄m. Qui eni effundūt sanguinē p̄ nomine iesu: ⁊ si nō sac̄m: rem tamē accipiunt. Unde Aug. Quicūq̄ nō p̄cepto regenerationis lauacro p̄fessioe x̄pi moriūtur: tñ eis valet ad dimittēda peccata q̄tum. si abluerent sacro fonte baptismi. Audistis q̄ passio p̄o x̄pi noie suscip̄ta supplet vicē baptismi. Nec tñ passio vicē bap̄mi implet: s̄ etiā fides ⁊ cōtritiō vbi necessitas ⁊ cludit sac̄m: sicut apte docet Aug. dicēs baptismi vicē aliquādo implere passioem. De latrone illo cui nō baptizato dictū est: hodie mecū eris in paradiso. **¶** *Beat⁹ Lyprian⁹ in li. iij. de baptismo nō leue documentū assumit. Qd̄ etiā atq̄ etiā ego cōsiderās in uenio nō tñ passionē p̄ noie x̄pi id qd̄ baptismo deerat posse supplere: s̄ etiā fidē: cōuersionēq̄ cordis: si forte ad celebrādū mysterium baptismi in angustis tēporū succurri nō pōt. Neq̄. n. ille latro p̄o noie x̄pi crucifixus est: s̄ p̄ meritis facinorū suoz: nec q̄ credidit passus ē: sed oū patitur credit. Quātuz ergo valeat sine visibili baptismi sacramēto: qd̄ ap̄tus ait. Corde credit ad iustitiā: ore aut cōfessio fit ad salutē: in illo latrone declaratū est: sed tūc iplet̄ invisibiliter: cū mysteriū baptismi: nō cōtemptus religionis: s̄ articulus necessitatis excludit. Et baptism⁹ qd̄ pōt esse vbi uersio cordis defuerit. cōuersio at̄. cordi pōt quidē inesse nō percepto baptismo: sed cōtēpto baptismo nō pōt: nec villo mō dicēda est cōuersio cordis ad deū cū dei sac̄m cōtemnitur. Ecce hic habes nō solū passioem. sed etiā fidē: ⁊ cōtritiōem cōferre remissionē vbi non*

cōtemnitur sac̄m. vt in latrone illo ostenditur: qui nō per passioē: sed p̄ fidē saluat⁹ est sine bap̄mo. Sed dicit qdam hoc argumentū retractasse Aug. Retractauit qd̄ exemplū: sed sententiā nō. Ait. n. in quarto li. de baptismo. Cū dicerē vicē baptismi posse h̄re passioem: nō satis ydoneū posui illi⁹ latronis exemplū: q̄ vtrū nō fuerit baptizat⁹ incertuz est. Cōstat ergo sine baptismo aliqs iustificari ⁊ saluari. Unde Ambz. de ualentiliano. Uerē meū doleo: vt p̄pheticō vtr̄. elogo: q̄ quē regeneratur⁹ erā amisi: verum tamen gratiā ille quā poposcit non amisi.

¶ Que vident̄ obuiare p̄dictis.

Is aut vidētur obuiare qd̄ domin⁹ dicit. Nisi qs renat⁹ fuerit ex aq̄ ⁊ sp̄sc̄o nō pōt intrare in regnū celoz: qd̄ si generaliter verū est. nō vidētur esse vā superi⁹ posita. Sed illud itelligēdū de illis qui p̄nt ⁊ cōtemnunt baptizari. vel ita itelligendū ē nisi qs renat⁹ fuerit ex aq̄ ⁊ sp̄sc̄o. i. ex eare generationē que fit per aquā ⁊ sp̄m sc̄m nō saluabit̄. **¶** Illa aut̄ regeneratio fit nō tñ per baptismū: sed et̄ p̄ penitētiā ⁊ sanguinē: Unde auctoritas dicit: ideo apostolū pluraliter dixisse fundamētuz baptismatū: q̄ est baptism⁹ in aqua: in sanguine: in penitētia. Hoc aut̄ nō ideo dicit q̄ sac̄m bap̄mi fiat nisi in aqua: s̄ q̄ ipsi⁹ virt⁹ ⁊ sc̄ificatio dat̄ nō tñ mō per aquā sed p̄ sanguinē ⁊ penitētiā. ratio. n. id suadet. Si eni nō valētib⁹ credere paruulis sufficit baptism⁹: multo magis sufficit fides adultis volētibus ⁊ nō valētibus baptizari. Unde Aug. Queris qd̄ sit maius: fides an aq̄: nō dubito qn̄ re: p̄deā fides. Si ergo qd̄ minus est sanctificare pōt: nōne qd̄ maius est. i. fides de qua x̄ps ait. Qui crede-

rit in me etiā si mortuus fuerit uiuet? Sed dicit aliq nullū adultū in x̄p̄s credere vel charitatē h̄re sine bap̄mo nisi sanguinē fundat p̄ oīo: subita introducētēs testimonia. Aug. ait. Ex illo tpe quo saluator dixit: nisi qs renatus fuerit ⁊c. absq̄ sac̄o bap̄mi p̄ter eos q̄ in ecclia sanguinē fundūt aliqs vitā eternā accipere nō pōt. Itē nullū cathecuminū: quis in bonis operibus defūctū vitā eternā h̄re credim⁹: excepto martyrio: vbi tota sac̄a bap̄mi cōplentur. Itē baptizatis iter tñ salutis eē credimus. Sed qd̄ in his minus dixit in alijs capitulis supra positis suppleuit. Et iō hec ite itelligēda sunt: vt illi soli habentes tps baptizādi excipiantur: si. n. aliqs habēs fidē ⁊ charitatē voluerit baptizari: ⁊ nō valet necessitate p̄uētus: supplet oipotētis dignitas: qd̄ sac̄o defuerat. Dū. n. soluere pōt: nisi soluat tenef: sed cū iā nō pōt: ⁊ tñ vult: nō imputat ei deus q̄ suā potētā sac̄is nō alligauit. Qd̄ vō inuisibilis sanctificatio sine visibili sac̄o q̄busdā infit: apte Aug. tradit sup̄ leuiticū dices. Inuisibile sanctificationē q̄busdā affuisse ⁊ p̄fuisse sine visibili sac̄is. Visibiles vero sanctificationē que fit sac̄o visibili sine inuisibili posse adesse: nō posse p̄desse. Nec tñ visibile sac̄m iō tēnēdū est: q̄ contemptoz ei⁹ inuisibiliter sanctificari nō pōt. **¶** Hinc corneli⁹: ⁊ q̄ cū eo erat iā spū sanctificati baptizati sūt. Nec sup̄flua iudicāda ē sanctificatio visibilis: q̄ inuisibilis p̄cessit. Sine visibili ergo inuisibilis sanctificatio eē pōt ⁊ p̄desse. visibilis aut̄ q̄ fit sac̄o ten⁹ sine inuisibili p̄desse nō p̄t: cū illa sit oīs illi⁹ veritas. Symoni mago visibilis bap̄m nō p̄fuit: q̄ inuisibilis nō affuit. S̄ q̄b⁹ inuisibilis affuit: p̄fuit. Nec tñ valet fides aliena puulo: q̄tuz p̄pa

adulto. Paruulis. n. nō sufficit fides ecclēsie sine sac̄o: q̄ si absq̄ bap̄mo fuerint defuncti: et cū defuerūt ad bap̄m dā nabūtur. sic multis sc̄toz auctoritatib⁹ cōp̄robat. Ad hoc vnuz sufficiat. Aug. ait. Firmissime tene puulos: q̄ vel i vteris matz viuere icipiūt: ⁊ ibi moriunt: v̄l de m̄ribus nati sine sac̄o bap̄mi de hoc seculo trāseūt: eterno supplicio puniēdos: q̄ ⁊ si p̄pe actiois pctā non habuerūt: originale tñ pctm̄ traxerūt carnali cōceptōe. Et sicut puuli q̄ sine baptismo moriūt: infidelis ascribūtur numero: ita q̄ baptizant̄ fideles dñt. Qui a fidelis ⁊ sortio nō sepant: cū orat ecclēsia p̄ fidelib⁹ defunctis. Fideles ergo sunt nō p̄pter virtutē: sed fidei sac̄m. **¶** *Uñ Aug. puulū ⁊ si nodū fides illa: q̄ etiā in credentiū voluntate consistit: iā tñ fidei ipsi⁹ sac̄m. i. bap̄m: fidelē fac: sic credere nō def: ita et̄ fidelis vocat̄: nō rē ipsam̄ me te anuēdo: s̄ ipsi⁹ rei p̄cipiēdo sac̄m.*

¶ Quid p̄fit bap̄m his q̄ cū fide accedūt ad baptismū accedunt: qd̄ eis cōferat baptism⁹. **¶** *Uñ Aug. puulū ⁊ si nodū fides illa: q̄ etiā in credentiū voluntate consistit: iā tñ fidei ipsi⁹ sac̄m. i. bap̄m: fidelē fac: sic credere nō def: ita et̄ fidelis vocat̄: nō rē ipsam̄ me te anuēdo: s̄ ipsi⁹ rei p̄cipiēdo sac̄m.*

Olet et̄ queri de illis: q̄ iaz sanctificati spū cū fide ⁊ charitate ad baptismū accedunt: qd̄ eis cōferat baptism⁹. **¶** Nihil. n. v̄r p̄stare: cū p̄ fidē ⁊ cōtritiōnē iaz remissis peccatis iustificati sūt. Ad qd̄ sane dici p̄t eos q̄ dē p̄ fidē ⁊ cōtritiōnem iustificatos. i. a macula pcti purgatos: ⁊ a debito eterne pene absolutos: tñ adhuc teneri satisfactioē t̄pali q̄ penitētēs ligat̄ in ecclēsia. Cū aut̄ baptismū p̄cipiūt: ⁊ a pctis si q̄ iterum post uersionē cōtraxerunt mudāt: ⁊ ab exteriori satisfactioē absolutuntur: ⁊ adiutrix grā: omnisq̄ v̄tus in eo angef: vt vere non⁹ hō tunc dici possit. **¶** *Somes quoq̄ pcti in eo ampli⁹ debilitat̄. Ideo Hiero. dicit q̄ fides que fideles facit in aquis baptismi datur vel nutritur: quia non habenti aliquan-*

M. B. S. O. S. Q. Z.

do ibi datur: et ia haberi vt pleni^o habeat datur. Sic et de aliis itelligendū est. Quia ergo mundus accedit ibi sic mundior: et omni haberi ibi amplius datur. Quia vero ois exterior satisfactio ibi relaxat Ambrosius ostendit sup illū locum. Si ne penitentia sint dona dei et vocatio. dicitur. Gratia dei in baptismo non regit gemitū et planctū: vel aliqd opus: et oia gratis cōdonat. Quod quē de exteriori gemitu vel plāctū accipiendū est: Nazianzenus iterio: e nemo adultus renouat: sed exteriores satisfactioes et afflictiones. s. sordes penitentū ibi dimittuntur. Multū ergo cōfert baptism^o etiā iam p fidē iustificato: qz accedēs ad baptismū qñ ramus a colūba portatur in archā. Ante itus erat iudicio dei: sed nūc etiā iudicio ecclesie itus est. Cū vero in baptismo pctū deleatur et satisfactio exterior nō iputetur: querit cur penalitas: cui p peccato addicti sum^o nō tollat. Hoc iō tradunt fieri sancti: qz si a pena hoies p baptismū liberent ipsaz pntaret baptismi pcrū: nō eternū regnum. Ideo soluto reatu peccati: tēporalis pena tñ manet: vt illa vita studiosius querat qz erit a penis oibus aliena. Ideo etiā manet vt sit fidelis et certādi materia: et vincendi occasio: qui nō vinceret si nō pugnaret: nec pugnaret si in baptismo fieret immortalis.

Cuius rei baptismus: qui dat iam iusto sit sacramentum.

Iquerit cui rei baptismus ille sit sacm^o q dat ia iusto. Dicitur sacm^o eē: et rei que pcessit. i. remissiois ante p fidem date: et remissionis tēporalis pene sine peccati: si haberetur qd iterum cōmittit: et nonitatis: ac ois gratie ibi pssite. Dis eteniz rei si gnū est: cui^o cā est. Nec mireris rez ali-

quādo pcedere sacm^o: cū aliquādo etiā lōge post sequat: vt in illis q sic accedunt: qb^o cū post penituerint icipiat baptism^o pdesse: in qb^o fuit baptism^o sacm^o hui^o sanctificatiois quā penitendo habet. sed si nūquā peniteret: nec a signēto recederet: cui^o rei sacm^o esset baptismus ab illis susceptus? Pōt dici rei que ibi fieret: si eoz enormitas nō ipediret. **S**i paruulis datur in baptismo gra: qua possunt in maiori etate pficere.

Olet et qñ si paruulis in baptismo dat gra: qua cū tēp^o habuerint vtēdi libero arbitrio: possint velle et currere. De adultis. n. q digne recipiūt sacm^o nō ambigūt qñ gratiā operatē et cooperatē pceperint: q in vacuū eis cedit si per libez arbitrium post mortāl deliquerūt: q merito peccati gram apposita p dūt. Unde dicunt cōtumeliā spūi sancto facere: et ipm a se fugare. De paruulis vō q nōdū ratione vtūtur qd est: an in baptismo receperit gram: qua ad maiorē veniētes etatem possint velle et opari bonū. Uidet q nō receperint: qz gra illa charitas est: et fides q volūtate pparat et adiunat. Sed qz dixerit eos accepisse fidē et charitatē? Si vō gram nō receperint q bñ opari possint cū fuerit adulti: nō ergo suffic eis in hoc statu gra in bapto data: nec p illā pnt mō boni esse nisi alia addat: q si nō addit nō ē ex eoz culpa: qz iustificati sūt a pctō. Quidā putāt graz opantē: et coopantē cūctis puulis in bapmo dari in nūcro nō in vsu: vt cū ad maiorē venerint etate ex munere sortiat vsuz: nisi p libez arbitriū vsūm muneris extīguat peccādo. et ita ex culpa eoz ē nō ex defectu grē q mali sūt: q ex dei munere valētes hre vsūm bonū: p libez arbitriū renuerūt: et vsū p rā iuz elegerūt.

Superius determinauit magis de baptismo quantum ad ipm sacm^o fm se. hic determinat de ipso quantum ad suscipientes. et diuidit in duas ptes. **P**rimo ponit diuersos modos suscipiēdi baptismū. **P**rimo determinat de quibz ibi. Sacm^o et rē. **E**t ista in duas. **P**rimo determinat de diuersis modis suscipiēdi baptismū. **P**rimo de effectu ei^o in suscipiētibz ibi. Solēt queri. **P**rima in tres. **P**rimo determinat de illis q suscipiūt sacm^o et rez. **P**rimo de illis q suscipiūt sacm^o et rē. **Q**ui dō sine fide. **T**ertio de illis q suscipiūt rē et non sacramentū. **S**icut et aliq. **E**t ista in 2. **P**rimo determinat ficitatē. **P**rimo remouet ficitatē. **I**bi dicitur. **I**lla ps que ibi icipit. Solēt queri. diuidit in duas. **P**rimo determinat de effectu baptismi in adultis. **P**rimo in paruulis. **S**olēt etia. **P**rima in 2. **P**rimo determinat de effectu. **P**rimo de significatiōe ibi. **S**i querit.

In articulo. **Q**uerit di. quere dū ē pncipal^o d q tuoz. **P**rimo d diuersitate suscipiētū bap^o. **P**rimo de diuersitate baptizatiōis. **T**ertio de diuersitate effectū. **Q**uar to pponent aliq casus d susceptōe baptismi. **C**irca pñm queritur. **P**rimo vtrum paruuli qñ baptizant recipiūt effectū baptismi. **P**rimo vtz ficti recipiūt effectū baptismi. **T**ertio vtrū ia iustificati teneantur ad baptismi susceptionem.

Primo ostēdo q paruuli nō recipiant effectū baptismi. fm pñm 2° de aia Act^o actiuoz sunt in patēte dispositio: s in p nullis nulla pcessit dispositio ad susceptōem effectū baptismi. ergo baptism^o nō pōt causa re sui effectū in paruulis. **I**tem dicit qz habz habitū fidei si alit vsus li. ar. facilius exit in actū credēdi: sed paruulus baptizat veniēs ad etatē adultā nō facit exit in actū credēdi. nisi pmo fuerit in fide istructus: et ad credēdi assuefact^o. ergo habitū fidei q icludit in bapm effectū puulus cū baptizat nō recipit. **C**ōtra. magis in lra hui^o di. c. pmo. dicit q sacm^o et rē simul suscipiūt oēs paruuli qui in baptismo ab originali mūdant peccato. **C**ōtra. dicit q paruuli in baptismo recipiunt effectū baptismi. qz effect^o bap^o sunt peccati purgatio: gratie collatio: pene remissio: caritatis imphio et fomitis rēphio. de qb^o isem^o dicit. hec aut paruuli recipiūt in baptismo: qz aia nata est p dicos effect^o suscipere: et in paruulis nihil ē qd eoz susceptōem possit i-

pedire. et fides ecclesie nō efficiēdo aliquā qualitatē in paruulis: sed ex diuina ordinatione eos ad p dicos susceptōem disponit. et ille q pncipal^o baptizat. i. deus liberaliter istuit. **C**ōtra pñm in oppositiōe dōz. q illa ppositio dōz itelligi de actiuo limitate virtutis. et b effectū cōpletio. qz pñm dōz nō rē sup additā pōt agēs facere limitate vtutis. deus aut a quo sunt pncipal^o effectus baptismi est agēs illimitate vtutis. minor ē argumentū vtrū itellecta falsa ē: qz fides ecclesie aliq mō ad susceptōem effectū baptismi disponit vt visum est. **C**ōtra dōz qd ad facilius credēdi in actū credēdi nō tñ requiritur fides: sed etiā articuloz cognitio: et cōsuetudo de lege cōmuni: qz actus credēdi nō tñ est actus fidei: sed etiā itellectus: q ex assuetudine in actū: qui pncipaliter ē per fidē: facit^o exit: tñ ceteris paribz baptizati veniētes ad etatem adultā facit^o exēti in actū credēdi q si non fuissent baptizati. **Q**uestio. **U**trū

Secūdo querit vtz ficti recipiūt effectū baptismi. et vtz q sic illi recipiūt effectū bapm q veraciter ipm recipiūt. Sed i. q. sicut ficti. cuiusmo dīnia accipi pōt ab Aug. pmo lib. de baptismo 3° donatistas non multū longe post medū dicit: q ficti veraciter nō fite recipiūt. ergo recipiunt baptismi effectū. **C**ōtra. **I**tem qui nō recipiūt baptismi effectū sunt rebaptizādi: qd pbo per silē: qz illi q nō recipiūt absolutōis effectū sunt itēz absolūendi. sed illi qui fite recipiūt baptismus nō sunt rebaptizādi. ergo recipiūt effectū baptismi. **C**ōtra. **I**tem si aliqd possit ipedire effectū baptismi. hoc maxie esset peccatū: sed pctū nō ipedit. imo per baptismū expellit. ergo fictio nō ipedit effectū baptismi.

Cōtra. **S**ap. p. Spūs. s. discipline effugiet ficti: sed effect^o baptismi ē donatio. s. qz in baptismo dat ei^o donū. ergo ficti nō recipiūt effectum baptismi. **C**ōtra. magis in lra h^o di. c. pmo. **Q**ui sine fide vel fite accedit sacm^o nō rē suscipiūt: sed res baptismi ē effect^o bap. ergo ficti nō recipiūt effectum baptismi.

Cōtra. **R**ūdeo q dicit ille q aliqd aliud pre tēdit. exteri^o q habeat in corde. quod dupl^o pōt itelligi. s. aut respectu receptōis sacri. vt cū aliq simulat se velle recipere ablutōem vt sacm^o: et tñ nō itendit eā recipere nisi iocose: nō in pntū sacm^o. **A**ut respectu dispositōis ad receptōem sacramēti: vt cū aliq vel verbo vel signo simulat se eē dispositū iterius ad sacramētū susceptōem. et tñ idipositus est: aut qz nō credit: aut qz sacm^o cōtēmit: aut qz ia

peccati remissionem tam originalis. s. q. actualis. aut gratia ad alios effectus baptismi. **P**rimo modo non trinitio seu penitentia supplet vice baptismi si desiderat. et haberi non possit. **U**bi glo. super illud Jo. 3. **N**isi quis renatus fuerit. Si necessitas ipedit voluntas sufficit. al. n. hoi viato r haberi vsum li. ar. pollet sua voluntatem seludi via salutis: qd falsum est. **S**ecundo modo contritio non supplet vice baptismi. qz nec caritate imputat: nec temp. nec vt in plurib' tota pena temporalis debita pro actuali peccato remittit. si etia cu contritioe adest baptismi susceptio gra amplior datur. et inclinatio fomitis magis minuitur.

Ad pmu in oppositu odm q. distinctio si delui ad infidelib' fm diuini iudicii temp. de necessitate salutis. sed no fm iudicium nulli tatis ecclesie: qm signi distinctiuu no pot haberi. **A**d scdm dicendu q. no est simile de gratia et regeneratioe: qz generatio e op' nature: cui' determinati et limitati sunt modi operadi: sed regeneratio principalit' est opus dei q. regenerare pot homine quocunq. modo sibi placuerit. **P**roterea q. p trinitioez regnat aliquo mo p bap' regnat in qtu regnatur in virtute desiderij baptismi. **P**roterea vdz q. maior ar. fz Aug. sta. e. die. n. 3. li. d. tri. c. 7. q. multa sunt aialia q. coeديو alia pariunt: cu ilia nullis coeديو parentib' orta sint. **Q**u. m.

Tertio querit vtz baptism' sanguinis vel martyrii suppleat vicem baptismi aque in paruulis. **E**t videt q. no. de p. scra. di. 4. **S**i baptizata. et sumptu est ab Aug. li. 1. de baptismo paruulox quasi eque distat in ter mediu et fine. **Q**ui nat' no fuerit n pot renasci. ex quo couineit nemine in suo parente potuisse renasci cuz nodu sit nat': sed hoc no esset vtz si martyrii suppleret vice baptismi: qz cotingere pot q. ad plequedu fide tyrann' occidat puz in vtero mris. ergo martyrii in paruulis no supplet vice baptismi. **I**tem si martyrii in paruulis suppleret vicem baptismi: aut cet' pcr modu meriti: aut p modu sacrificiit. no pmo modo: qz nullus meret in patie do nisi in qtu volitarie seu patieter sustinet passioem. in paruulis aut no est vus lib. arb. nec fecido mo. pprie eni loquedo martyrius no est factum. ergo nullo mo supplet in paruulis vice baptismi. **I**tem cotinetia de qua dicit Sapiens. eccle. 16. q. no est digna poudera tio eius. non supplet vicem baptismi. ergo a simili nec martyrii.

Contra. Aug. 13. de tri. c. 7. et recitat mag' in lra hu' di. c. 3. **Q**uicuz no pcepto regenera

tionis lauacro pro xpi cofessione moriunt h' eis valet ad dimittenda peccata: qm si abluerent sacro fonte baptismatis. **I**tem baptismus excellens: q. baptismus aequo excellenter potest supplere eius vice. **S**ed sicut die glo. sup illud Judi. 6. **H**umilitatuz e israel. **B**aptisma sanguis solui e quod nos purior: a reddit q. aqua baptismi. ergo excellenter vice baptismi supplere potest.

Rudeo q. baptism' sanguis in paruul' vicem supplet baptismi qtu ad principale baptismi effectus: q. est peccati remissio per gram dei. qtu autē ad illuz effectus q. est sacramentum et res. s. caracter: no supplet vice baptismi in ipm caracterē impniedo. q. in sic baptizato loco caracteris in vita eterna est auricola martyrii. **R**o aut quare supplet vice ei' quantum ad principale effectus: et no qtu ad aliu est: qz vterq. baptism' efficaciam habz a merito passiois xpi: cui per martyrii magis p'ofumat homo realiter q. p baptismi aque: quous in signo sit e'couerso. loquedo de signo si gnicate ex institutioe: q. propter oibus pensatis melior est baptism' sanguis q. aque. **U**bi glo. vbi pns dicit: q. baptismi aque acceptum valde pauci imaculati vsq. ad exitu vite custodiunt. hoc vero q. baptizati est vltra peccata no pot. et pax post. per illud baptismi peccata pterita purgantur. per istud etia futura perimuntur.

Ad pmu in oppositu dicunt q. d. q. nullo mo per effusione sanguinis nec p via alia de lege comuni pot puer in vtero mris a peccato purgari: qz adhuc no hz plene esse distinctam a ca sui morbi. **A**lio autē videt h' sole no valere duplici de ca. **Q**uia est: qz et cu nat' est: est aia pincta cae. p'ime sui morbi. s. carni isecte. **A**lia est: qz isectio carnis est ex semine pris no mris: qd pbat per hoc q. si add no peccasset postq. iam eua peccauerat. ples ei' peccatu oziale no f'isset. **I**deo eis pie et ronabiliter videt odm ad ar. q. q. quis puer in vtero mris baptismi aque baptizari no possit: qz ibi ipm sensibile sacrm suscipe nou pot: et q. ibi ecclesie multati ignor' est: tamē qz ad ipm effusio sanguinis pertingere pot. et deo notus est q. principalit' baptizati p effusionem sanguinis illat. p. fide: ab originali peccato purgari pot. vti auctoritas Aug. itelligenda est de renasci per susceptioez baptismi ad. **A**d 2. mo vdm q. martyrii in paruulis supplet vice baptismi no ex vi meriti: pprie: sed ex vi meriti xpi. cuius efficaciam adest susceptioe martyrii: et ita martyrium paruuluz iustificat

tan q. sacramentum quantum ad sacramenti realitate. quous no sit ex institutione significatiuus. sicut factum. pprie dictu. **A**d 3. mo dicendu q. illa cotinetia: de qua ibi loquitur sapiens est cotinetia ab omni illicito includens iustificatiuonem. vnde illa est effectus baptismi.

Articulus. **U**. **Q**uere d. 3. pncipali. **E**t circa hoc querunt tria. **P**rimo vtri effectus baptismi sit delectio omnis culpe. **S**ecundo vtz remissio toti' pe

ne pcto debite. **T**ertio vtz effectus baptismi e'quis sit in quolibz suscipiente. **Q**u. 1. **P**rimo ostēdo q. effect' baptismi no est delectio ois culpe: qz adultus accedens ad baptismi: aut penitet de suo peccato: aut no penitet. **S**i pmo mo no delect' ei' peccatu per baptismi: sed per penitentia. **S**i secundo mo no delectur ei' pctm: qz fiet' accedit. ergo in suscipiente baptismi no delect' peccati ex vi baptismi. **I**tem de p. scra. di. 4. **Q**is q. i. **E**t suscipi est ab Aug. li. de penitentia no multu loquedo post pncipiu. et recitat mag' in lra hu' di. c. 7. **Q**is q. i. a voluntatis sine arbitere constitutus est eni accedit ad sacrm fidelius nisi peniteat eni veteris vite noua i'choare no pot. **S**ed ois vere penitēs iustus est. ergo in suscipiente baptismi mo debito nulluz pctm pot deleri per baptismi: qz in tali suscipiente nullu pctm est. **I**tem q. diu aia cae pcti qd in ea est: est punita: ab illo per baptismi purgari non pot. qz manēte ca remanet effect'. fm q. dicit Aug. 6. metaphy. sue. c. 1. s. caro corrupta ca e ozigialis pcti. q. hō ab illo p bap' purgari n pot. **C**ontra. Aug. in enchi. c. 26. et 27. de p. scra. di. 4. **I**n paruulo. et recitat mag' in lra hu' di. c. 1. vult expresse q. bap' delect' oem pnd.

Rudeo q. in no debito suscipiente baptismi effect' baptismi est remissio ois culpe. sic eni agēs nāle forma sibi sua corripit in nā: et disponēs ad ea relinqt nāle aptitudines in nā ad forma simule forme iā corrupte. et dicit de eadē nā forma sibi simule et dispositioes ad ea reddētes mām min' aptā vel min' facile ad hoc vt trāsmutēt ad forma simule corrupte. sic aliquo mo p quadā similitudinē agit de' in aia suscipiente baptismi. ipso baptismi: sicut ist' ali agēs mediante. corripit eni forma sibi sua. s. pctm mortale tā origina le q. actuale si sunt in suscipiente baptismi: et pctm venale quantum est dispō ad mortale: ni h' suscipiente baptismi sit in actuali. pposito ve

naliū peccati: vel in venali pcto iā comisso p'sistēdi. relinqt tamē in subiecto aliqua inclinationē ad peccatu. et in illo subiecto imprimi forma sibi simule. s. gram et disponēne ad ea. caracterē per que inclinatio ad peccatu diminiuit: no tū destruit totalr de lege cōi. **A**d p. mo in oppo. q. pnia pot considerari triplr. vno. p iterioez p'itioez formata gratia. alio. p sacro penitētie. tertio mo p displicentia pcti comissi sine pposito comittēdi: quous adhuc iformi. pmo et scdo mo loquedo de penitētia no p'excig' vt necessaria ad susceptioe effect' bapni: s. sufficit q. accedēs ad baptismi sit penitēs pnia tertio mo dicta. et ne cessariū ad plenariū susceptioem effect' baptismi: si ille q. est baptizati est adultus: planuz est eni q. in paruulo no requirit pnia: nec formata nec iformis. **S**dm ergo q. accedēs ad baptismi penitētes penitētia iformi no accedit fictus. et q. sua penitētia: formata e p susceptioem baptismi. **A**d 2. mo vdm q. pcedit de pnia se extēdēte ad iformē pniām. **A**d 3. mo dicendū q. in pcto originali duo sūt. s. concupiscētia que est nālis in originali pcto. **E**t carēntia originalis iustitie debite h'ri. que e for. malr originale pctm: vt vidcri pot ex his que dicta sunt li. 2. **C**oncupiscētia et carēntia ozig' nalis iustitie in anima sunt ex corruptioe carnis: qz per ea anima inclinat ad concupiscētiū aduersus spū: et ipediū in anima susceptioe iustitie originalis: debitu autē habēdi iustitiām originale no est ex carne: et hoc remittit per virtutē baptismi. ad quod seqtur q. carēntia originalis iustitie que erat peccati an baptismi no est post baptismi: quous aut no tollat concupiscētia ipediēte carnis corruptione remanēte: tū ea ita dimiuit vt no dominetur anime.

Questio. **U**. **S**ecundo querit vtri effect' baptismi sit remissio toti' pene pcto debite. **E**t videt q. no. **A**nelm' pmo li. **C**ur de' ho mo. c. 12. **S**i pctm no punit iordinati dimittitur. sed de' nihil relinqt iordinati. q. de' nllm pctm dimittit: ipunitū: qd no eēt vtz si p baptismi remitteret omnis pena peccato debita. **I**tem de p. scra. di. 4. **P**er baptismi. et sumptu est ab Aug. li. pmo de baptismo paruulox. ppe fine. **N**o illud p'f'at adult' in baptismi: nisi forte miraculo dei vt lex peccati repugnāis legi mētis penitus extinguat. et non sit. **S**ed illa repugnātia legi mētis pena est peccati. qz in statu inocētie no erat. ergo per baptismi no tollit ois pena peccato debita. **I**tem Aug. 13. de trin. c. 10. **O**mnia scēli h'

no quale per tētia operade agerent adult' accedētes ad

5

2

B mala: dolores: laboresq; hominum veniunt de peccato: et maxime de peccato originalis meriti. Sed iste pene non tollunt per baptismum: ut docet experientia. ergo per baptismum non remittit ois pena pcto debita. **C** Itē baptizati ante xpi passionem adhuc erat ianua paradisi clausa: sed illa clausio erat pena pcti. q; p baptismum non remittit illa pena: sed p passionem. **C** Itē iudeis venientib; ad bap^m dicebāda est pnia ac abstinentia. 4. diez. vt h; de pscr. dif. 4. Ne quod abfit.

C Cōtra. de cōsec. di. 4. Per bap^m. In bap^m tūmo hēqd ab hoie dōm scim; et cogitatu; ē totū abole: et q̄i scim; nō habet: sed nō h̄ref q̄i non scim; si puniret. ergo p baptismum ois pena pcto debita remittit. **C** Itē fm glo. sup illud psal. Quor; tecta sunt pctā. In bap^m ita sūt tecta pctā: q; de nō vult ea punire: quod nō cēt vtz nisi p baptismum remitteret ois pena pctis debita. **C** Itē sicut h̄ de pscr. di. 4. Si ne pnia: et idē h̄ in glo. Ambro. sup illud ad Ro. 2. Sine penitentia.

C Rūdeo q; quīs xps p meritū passiois sue oibus ianuā paradisi aperuerit plenarie q̄m; qd sufficiēda: quod nullus ali; hō facere potuisset. tanc; p baptismum inq̄tū est istūm diuine misericordie: quo p̄io hō efficit p̄iceps meriti passiois xpi: et mēbr; ecclesie: cui; caput est xps: et quo tāq; spālī signo; p̄format baptizatus xpi passiois in immersione. et ei; resurrectioni in elevatione de aq; aperit baptizato plenarie ianuā paradisi q̄m; ad efficaciat. An; h; aucto ritatē. **C** Ede quā sup; adduxit Magr. di. 5. es. Inter alias dicit iter circūciōem et baptismum vna ē. q; tpe circūciōis circūciō ianuā regni celestis nodū strare poterat. et mō hōminico hoc p̄it p bap^m. sic autē baptizato ianuā paradisi aperire ē remouere oc illud qd aiām baptizati separatā a corpore pot; ab ingressu paradisi. phibere simplr; vel ad tēpus. **C** Que autē aiām separatā simpliciter phibēt ab ingressu paradisi duo sūt. s. mortale pctū tam originalis q; actualis. et obligatio ad penā eternā. **C** Que autē phibēt ad tps duo sūt. s. peccatū veniale. et obligatio ad penā t̄pale. Illa enim signa Ierusalē libera est ab oi; seruitute culpe et pene: dicte apostolo ad Gal. 4. Illa q; Ierusalem est Ierusalē libera ē. ergo p bap^m nō tū delet in baptizato ois culpa: s; etiā sibi remittit ois obligatio ad penā eternam: siue sit debita originali pcto: siue actuali. et ois pena t̄pale debita actuali pcto: q; si illi nō expleret baptizati in vita ista teneret ei; explere p equalitātē in alia: et ita p illā pollet ei; aiā s; parata phiberi ad tēpus ab ingressu vitē eterne. nō tū p bap^m remittit ois pena t̄pale pio originali pcto debita: q; et illa terminat; cū hac vita. nō pot; p illā aiā baptizati a corpore separatā phiberi ab ingressu paradisi nec simpliciter nec ad tps. et t̄pore pena p̄dicta ē baptizato dū ruit occasio: vt postea felicit; ingrediat vitā eternā: q; sic dicit Aug. 13. de tri. c. 16. Prostant ista mala q; fideles pie p̄serūt: vel ad emūdādā pecā exercēdā p̄bādāq; iustitā: vel ad demōstrādā hui; vitē miseriam: vt illa vbi erit bitudo vā atq; p̄petua: et desideretur ardēt;: et instantius inquiratur.

C Ad h̄m in opp^m dō. q; xps p passionē suā sufficiēt; exoluit penā peccatis q; remittunt in bap^m. Et de in psona xpi pot; exponi illud verbū psal. Que nō rapui tūc exoluebd. Et h; a. 33. Vulnerat; est pp; iniquitates n̄ras. et j. Hīs posuit in eo iniquitates oīam n̄m. i. penās debitas in iniquitatib; n̄ris: et q; p baptismum hō pmo efficit xpi mēbr;: xpi p bap^m ē p̄iceps toti; efficaciat passiois xpi. **C** Ad scdm dō. q; illa pena minuit per baptismum. rō at qd nō totalit; tollit in corpore qōmō dēā ē. **C** Ad 3^m p̄ solutio ex dicitis in qōne. **C** Ad q̄rtus dō. q; bap^m mō apit celi ianuā baptizato q̄m; ad efficaciat; quīs hoc nō possit facere an; p̄f hōne: q; p̄ficularis remotio clausiois p̄dicta q̄m; ad efficaciat; depēdet ex vli; remotōe illi; clausiois q̄m; ad sufficiētiā q; p xpi passiois facta est. **C** Ad 5^m dō. q; illa pnia nō idicet in deis pp; sacri ipeccatiōis: s; pp; reuerentiā et iudicōz recipiētū bap^m p̄bationē. vñ eis non idicebat post susceptiōem baptismi: s; ante. et quāuis sic obseruaret quōdā. tñ mō nō o; hō obseruari fm q; vt dicere glo. ibidē: qd itelligo vbi nō est p̄uetudo zia.

Tertio lis sit in quolibz suscipiēte. Et videt q; sic magis depēdet effect; baptismi a cōferētē q; a suscipiēte: sed effect; baptismi nullo mō sunt inaequales ppter ieq̄litate p̄ferētū vt fieri; oīdēt. **C** Nec pp; ieq̄litate suscipiētū sit eq̄les in oib;. **C** Itē effect; baptismi ē baptizatus restituerē p̄fecte in inocētia: sed p̄fecta inocētia ē eq̄lis in oib; in q̄bus ē. **C** Effect; baptismi ē eq̄lis in quolibz suscipiēte. **C** Itē xps cōliter p oib; passus est: q; vt h̄r act. 10. Nō est p̄sonaz acceptō: de; sed vt h̄m; ē sup;. efficaciat baptismi ē a vtute passiois xpi. **C** Effect; baptismi in oib; suscipiētū; eū eq̄lis est. **C** Cōtra. Dam. li. 4. c. 1. P̄ctōz remissio oībus s̄it p bap^m dat; gra at spūs. s. fm p̄p̄tione; fidei; et p̄paratiōis: sed nō oēs suscipiētes baptismi sūt eq̄lī p̄parati. q; nō oēs recipiunt equalit; grām p bap^m. **C** Itē debilitatio somitis est effect; baptismi: sed fomies nō eq̄lī debilitat; est in oib; baptizatis: vt experientia docet. **C** Effect; baptismi nō ē eq̄lis in oibus. **C** Rūdeo q; p bap^m remouet malū culpe. et malū pene. et p̄fert bonū grē. et sic q̄m; ad h̄m; effect; baptismi eq̄lis ē in oib; puulis. q; nō est mar; pctū originale in vno q; in alio. vt 2. li. oīsm; est: nec magis ad penā obligat vn; q; ali;: et et q̄m; ad 2^m. de lege. n. cōi. oēs in baptismum eq̄lī grāz recipiūt: q; in ip̄s nulla p̄cedēs dīspō redit;: sed p dīspōne est in eis fides cōfesse. Cū q; oēs puulos q; baptizāt eq̄lī recipiat fides ecclesie et meritū passiois xpi: a quo efficaciat; h; bap^m: sed q; oēs paruuli in bap^m equalit; grām recipiūt de l. cōi. et eq̄lem somitis rēp̄sione;: q; illa ē p caractere et grāz. si autē loq̄mur de adultis iter se vel p p̄p̄tione; ad puulos: sic vico q; nō in oib; ē eq̄lis effect; baptismi. nec q̄m; ad remotiōem malū: nec q̄m; ad collatiōem boni. in puulis. n. delet solū originale et penā eis debita. in adultis autē delet originalē et actualē. et remittit obligatiōem pene debite tā originali q; actuali. In vno et adulto plura delet pctā q; in alio. q; plura inuenit: q; etiā adulti nō equalit; ad susceptiōem grē fidei disponūt: et ab eadē vtute est effect; maior in mī; magis disposita. iō nō oēs adulti in bap^m eq̄lī grām recipiunt: et ex p̄nti nec eq̄lī somitis rēp̄sione;: et q; vnicuiq; magis p̄dest fides et dīspō p̄p̄tiaz q; aliena. iō ceteris paribus maiorē gratiam recipiūt adulti in baptismum q; paruuli.

C Ad h̄m in opp^m dō. q; maior nō est vera d̄ p̄ferente ministeriali; tota. n. vñus baptismi est a deo q; p̄ncipalit; baptizati; q; q̄rtus ē ex parte sua eq̄lī opat effect; baptismi in oib; baptizatis q̄m; est de l. cōi. ad maioratē aut vel minoratē effect; p̄fert dīspō suscipiētis maior vt minor. **C** Ad 2^m dō. q; inocētia dicit carētiāz malū culpe. et ista eq̄lis ē in oib; baptizatis q; tū ad terminū ad quē: nō tū q̄m; ad terminū a quo: q; a plurib; malis liberat; p bap^m vn; q; alius: q; plura mala inuenit in vno q; in alio. **C** Ad tertū p̄ solutio ex iā dicitis in qōne. **C** Argu^m p̄m; ad partē alia; bñ concludit. **C** Ad 2^m dō. q; quīs p bap^m rēp̄sio somit; n̄ sit eq̄lis in adultis. tñ in paruulis eq̄lis ē q̄m; est ex pte grē: q; equalit; grāz recipiūt. nec est itelligēdū qn postea venētes ad etatē adultitaz et in eq̄lī grā remanētēs itēq̄lī cōcupiscere possint: sed hoc ē rōne p̄lectiōis. quīs enī tione; fidei; et p̄paratiōis: sed nō oēs suscipiētes baptismi sūt eq̄lī p̄parati. q; nō oēs recipiunt equalit; grām p bap^m. **C** Itē debilitatio somitis est effect; baptismi: sed fomies nō eq̄lī debilitat; est in oib; baptizatis: vt experientia docet. **C** Effect; baptismi nō ē eq̄lis in oibus. **C** Rūdeo q; p bap^m remouet malū culpe. et malū pene. et p̄fert bonū grē. et sic q̄m; ad h̄m; effect; baptismi eq̄lis ē in oib; puulis. q; nō est mar; pctū originale in vno q; in alio. vt 2. li. oīsm; est: nec magis ad penā obligat vn; q; ali;: et et q̄m; ad 2^m. de lege. n. cōi. oēs in baptismum eq̄lī grāz recipiūt: q; in ip̄s nulla p̄cedēs dīspō redit;: sed p dīspōne est in eis fides cōfesse. Cū q; oēs puulos q; baptizāt eq̄lī recipiat fides ecclesie et meritū passiois xpi: a quo efficaciat; h; bap^m: sed q; oēs paruuli in bap^m equalit; grām recipiūt de l. cōi. et eq̄lem somitis rēp̄sione;: q; illa ē p caractere et grāz. si autē loq̄mur de adultis iter se vel p p̄p̄tione; ad puulos: sic vico q; nō in oib; ē eq̄lis effect; baptismi. nec q̄m; ad remotiōem malū: nec q̄m; ad collatiōem boni. in puulis. n. delet solū originale et penā eis debita. in adultis autē delet originalē et actualē. et remittit obligatiōem pene debite tā originali q; actuali. In vno et adulto plura delet pctā q; in alio. q; plura inuenit: q; etiā adulti nō equalit; ad susceptiōem grē fidei disponūt: et ab eadē vtute est effect; maior in mī; magis disposita. iō nō oēs adulti in bap^m eq̄lī grām recipiunt: et ex p̄nti nec eq̄lī somitis rēp̄sione;: et q; vnicuiq; magis p̄dest fides et dīspō p̄p̄tiaz q; aliena. iō ceteris paribus maiorē gratiam recipiūt adulti in baptismum q; paruuli.

tes baptismi sūt eq̄lī p̄parati. q; nō oēs recipiunt equalit; grām p bap^m. **C** Itē debilitatio somitis est effect; baptismi: sed fomies nō eq̄lī debilitat; est in oib; baptizatis: vt experientia docet. **C** Effect; baptismi nō ē eq̄lis in oibus. **C** Rūdeo q; p bap^m remouet malū culpe. et malū pene. et p̄fert bonū grē. et sic q̄m; ad h̄m; effect; baptismi eq̄lis ē in oib; puulis. q; nō est mar; pctū originale in vno q; in alio. vt 2. li. oīsm; est: nec magis ad penā obligat vn; q; ali;: et et q̄m; ad 2^m. de lege. n. cōi. oēs in baptismum eq̄lī grāz recipiūt: q; in ip̄s nulla p̄cedēs dīspō redit;: sed p dīspōne est in eis fides cōfesse. Cū q; oēs puulos q; baptizāt eq̄lī recipiat fides ecclesie et meritū passiois xpi: a quo efficaciat; h; bap^m: sed q; oēs paruuli in bap^m equalit; grām recipiūt de l. cōi. et eq̄lem somitis rēp̄sione;: q; illa ē p caractere et grāz. si autē loq̄mur de adultis iter se vel p p̄p̄tione; ad puulos: sic vico q; nō in oib; ē eq̄lis effect; baptismi. nec q̄m; ad remotiōem malū: nec q̄m; ad collatiōem boni. in puulis. n. delet solū originale et penā eis debita. in adultis autē delet originalē et actualē. et remittit obligatiōem pene debite tā originali q; actuali. In vno et adulto plura delet pctā q; in alio. q; plura inuenit: q; etiā adulti nō equalit; ad susceptiōem grē fidei disponūt: et ab eadē vtute est effect; maior in mī; magis disposita. iō nō oēs adulti in bap^m eq̄lī grām recipiunt: et ex p̄nti nec eq̄lī somitis rēp̄sione;: et q; vnicuiq; magis p̄dest fides et dīspō p̄p̄tiaz q; aliena. iō ceteris paribus maiorē gratiam recipiūt adulti in baptismum q; paruuli.

C Ad h̄m in opp^m dō. q; maior nō est vera d̄ p̄ferente ministeriali; tota. n. vñus baptismi est a deo q; p̄ncipalit; baptizati; q; q̄rtus ē ex parte sua eq̄lī opat effect; baptismi in oib; baptizatis q̄m; est de l. cōi. ad maioratē aut vel minoratē effect; p̄fert dīspō suscipiētis maior vt minor. **C** Ad 2^m dō. q; inocētia dicit carētiāz malū culpe. et ista eq̄lis ē in oib; baptizatis q; tū ad terminū ad quē: nō tū q̄m; ad terminū a quo: q; a plurib; malis liberat; p bap^m vn; q; alius: q; plura mala inuenit in vno q; in alio. **C** Ad tertū p̄ solutio ex iā dicitis in qōne. **C** Argu^m p̄m; ad partē alia; bñ concludit. **C** Ad 2^m dō. q; quīs p bap^m rēp̄sio somit; n̄ sit eq̄lis in adultis. tñ in paruulis eq̄lis ē q̄m; est ex pte grē: q; equalit; grāz recipiūt. nec est itelligēdū qn postea venētes ad etatē adultitaz et in eq̄lī grā remanētēs itēq̄lī cōcupiscere possint: sed hoc ē rōne p̄lectiōis. quīs enī tione; fidei; et p̄paratiōis: sed nō oēs suscipiētes baptismi sūt eq̄lī p̄parati. q; nō oēs recipiunt equalit; grām p bap^m. **C** Itē debilitatio somitis est effect; baptismi: sed fomies nō eq̄lī debilitat; est in oib; baptizatis: vt experientia docet. **C** Effect; baptismi nō ē eq̄lis in oibus. **C** Rūdeo q; p bap^m remouet malū culpe. et malū pene. et p̄fert bonū grē. et sic q̄m; ad h̄m; effect; baptismi eq̄lis ē in oib; puulis. q; nō est mar; pctū originale in vno q; in alio. vt 2. li. oīsm; est: nec magis ad penā obligat vn; q; ali;: et et q̄m; ad 2^m. de lege. n. cōi. oēs in baptismum eq̄lī grāz recipiūt: q; in ip̄s nulla p̄cedēs dīspō redit;: sed p dīspōne est in eis fides cōfesse. Cū q; oēs puulos q; baptizāt eq̄lī recipiat fides ecclesie et meritū passiois xpi: a quo efficaciat; h; bap^m: sed q; oēs paruuli in bap^m equalit; grām recipiūt de l. cōi. et eq̄lem somitis rēp̄sione;: q; illa ē p caractere et grāz. si autē loq̄mur de adultis iter se vel p p̄p̄tione; ad puulos: sic vico q; nō in oib; ē eq̄lis effect; baptismi. nec q̄m; ad remotiōem malū: nec q̄m; ad collatiōem boni. in puulis. n. delet solū originale et penā eis debita. in adultis autē delet originalē et actualē. et remittit obligatiōem pene debite tā originali q; actuali. In vno et adulto plura delet pctā q; in alio. q; plura inuenit: q; etiā adulti nō equalit; ad susceptiōem grē fidei disponūt: et ab eadē vtute est effect; maior in mī; magis disposita. iō nō oēs adulti in bap^m eq̄lī grām recipiunt: et ex p̄nti nec eq̄lī somitis rēp̄sione;: et q; vnicuiq; magis p̄dest fides et dīspō p̄p̄tiaz q; aliena. iō ceteris paribus maiorē gratiam recipiūt adulti in baptismum q; paruuli.

scientiam reprimēs: tamen magis vigebit cōcupiscētia in sanguineo q; in flegmatico ceteris paribus. **Articulus.** **III.**

Insequēter querēdū ē de 4° p̄ncipali. **C** Et circa hoc querēdū de trib; casibus. **Primus** est. Inuenit in santulūm expo sit;: et a q; vt a q̄m; sit exposit; penit; ignozas: nec cū eo signū inuenit seu testi moniū q; baptizati; sit. Querit vtz talis baptizatus sit absolute vel sub cōditiōe. **C** Rūdeo q; talis baptizatus est. de cōsecra. di. 4. Paruulos. et j. Si nulla. qd recitat etiā magister in lra. di. 6. c. 3. et q; nō est certū cū non esse baptizati; ideo ppter reuerentiā sacri. et ad vitādū p̄iudiciū irregularitatis: quā scur; vtet paruulus si bis absolute baptizaret. iō baptizatus ē sub cōditiōe. extra. de bap^m. et et; effec. c. 2. vbi dicit. De q̄b; dubius est. an si baptizati fuerint baptizent his vbiis p̄missis. Si baptizat; es. ego baptizo te in noie patris et filij et spiritūs sancti. amen.

Secundus casus ē. Aliqs exiēs super potē nō potēs h̄e aquā ad baptizādū puerū quē timet cito mouitur. mō qro si itēdēs. puiderē saluti pueri. p̄ciat ei i aquā itentiōe baptizādū. et p̄ferēs vba: in q̄b; p̄sistit forma. et postea puer aliq; casu euadat vtz debeat rebaptizari vt sit baptizati;. et postet videri aliq̄b; q; sic. q; fuit debita forma et d̄bita mā: et debita itentiō. Et ego credo q; talis baptizati; nō est; q; p̄p̄a mā baptismi ē ablatiō in aq; q; aut aq; ablatū pmo. aq; coopt; in tō tō vel in pte. et postea dīcoopert. vñ pp; baptismi p̄m; rēp̄sentat xpi sepulturā. et pp; resurrectionē. quāuis at puer in casu p̄dicto p̄ actū illi; q; ip̄m. p̄ciat in aquā immergat. non tū ē act; ordinat; ex sui nā ad hoc vt puer abluat; sed ad hoc vt submergat;. et iō si aliq; casu p alios vel pillū eūdē p̄ciētē se in aquā post puer; ad liberādū euz puer exibat de aq; uo pp; hoc est baptizati;. q; illa immergiō q̄m; fuit ex sui nā non ordinabat; ad elevationem; pueri de aq;: sed ad submergiōem.

Tertius casus ē. Aliqs exiēs sup pute; unū: ad cui; aquā nō pot; attingere manu: nec vas h̄z cū quo possit haurire; h̄z habet calatū et chorādā. inodo quero si p chore dam dimittat puerū in calato in aquā. et ex; hat baptizare itēdēs. et vba in q̄b; p̄sistit forma baptismi reprimēs: vtz puer sit baptizatus.

B **C**redo. q sic. dūmodo calatus sit talis q aqua subintrauerit ad abluēdū corpus pueri qz q baptizās tāgat illū que baptizat imedia te vel aliqd aliud nō est de essentia baptismi. z in pōctico casu est imersio z eleuatio de aq: z est imersio talis q ex sui nā nō ordinatur ad pueri submersiōem: s; ad ei' de aq eleuatio/ nē: qd p; per hoc q; ille qui euz dimisit semp tenet eū cū pōctia ad eleuāduz. si tñ occurre ret pōctia necessitas deberet pāni dimitti in aq: z postea extractis deberet aq expūmi sup corpus pueri sub forma uerborūz debita: z cū itentioe baptizandi.

Circa istam. Nō spūsanctū. per grām gra- tuz faciētē. Nisi peniteat eū ueteris uite zc. hic accipit pnia large. s. put se exten- dit ad cōtritiōne ifozmē: que ab aliqd' uocat attritio. Nō habēs uerā cordis cōtritiōnem. Hic accipit pā pūitio extēio noie ut pus. Et iduat eū xps scitās bapmi. i. ut scitās bapmi ipz baptizātū iduat xps. Redire dimissā pcta Nō ē itelligēdū q nūq' pēcti dimissū idē ibi numero redeat. quō aut redire dicat exponē- tur in tractatu de pnia. Sed nō sniam. i. qua dixerat sine baptismate i necessitate posse ali- quē saluari. Non satis idoneū posui illius la- trouis exēplū. Nota q ille latro zñ nō fuerit martyr qñ ad cām. fuit tñ qñ ad uolūtate.

B **Q**uē regeneratur? erā amiss: nec tñ in h' pec- cavit Ambr. qz nō distulit eū baptizare p ne- gligentiā: sed qz cōsuetudo ecclesie tunc hoc req̄rebat ut diu cathecumini seruaretur. z lo- lebāt expectari solēmitates ad baptizādū. vii de secr. di. 4. De cathecumis zc. Egenerabi- lis. of q in solēmitate paschali z pēthecoste cathecumini baptizant: nisi aliter faciēdū sit ppter urgentē necessitatē. melior tñ est pue- tudo statū baptizare. ppter tres rōnes. s. pro- pter periculū mortis: z pp isestatiōes demo- nū. q pñt mñ' in baptizatis q nō baptizatis ceteris parib'. Et qz qdū hō paruulus ē: cer- tum est in ipso nō posse eē aliqd quod impe- diat baptismi effectū. Et est baptismus in aq: in sanguine z in penitētia. Querit qd sit me- lior omnibus pensatis. Respōdeo q isti bap- tismi iter se se habent sicut excedētēs z excē- si. In impūmēdo enim caractere baptismus aque alios duos excedit: quia caractere non impūmūt. z in hoc q per ipsum pluribus po- test subueniri. Subuenit. n. adultis z paruul: z tpe psecutiōis z pacis. Baptism' autē san- guinis alios duos excedit in hoc q non pōt inq̄nari sordib' secūdis. Un' Dam. li. 4. c. pzi- mo. dicit: q valde uenerāduz est inq̄tū scōbis

ultra nō in qnal sordib'. z statim in utā itro- ducit eternā. Baptismus aut penitētie aliq duobus inferior: est in hoc q nō semp totā pe- nā remittit. imo raro hoc accidit. p quemlibz aut aliorū remittit tota pena. tñ in hoc alios duos excellit q in hñte vltz li. ar. nullus alio rum sine illo ad salutē pdest. Bp' aut pen- satis si distinguat iterior deuotio z ipsam cor- poris passiōe vel abluōne in adultis: pla- nū est q ipsa pnia: in qua cōprehēdo deuotio nem. qz sine ista nō pñunt alia ad salutē. z ipa sine aliquo aliozuz in casu necessitatis. pdest: melior ē. Si aut ipsa cōparet ad alia duo p: ut sunt in paruulis in qd' nulla req̄rit pnia: tūc dico q pnia pōt esse ita exilis in adulto: q̄uis sufficiēs: q nō recipit totā grām: sicut paruus in baptismō aque uel sanguinis. Si aut cōsideret penitētia in suo sumo. tūc credo simplr q adultus p baptismū pnie qñ nō po- test hic nec baptismū aq nec sanguinis: maio- rē recipit grām q paruul p baptismū aque uel sanguis. Et qz ille baptismus simplr ē me- lior: in quo plus dat de gra. ideo pcedo qz ite- rior deuotio cōsiderata in suo sumo melior ē q baptism' aque uel sanguis fm q distingu- t eā. z post ipsum baptism' sanguis ē melior. Si autē baptism' sanguinis z aque cōsiderē- tur ut icludētēs iteriorē deuotioē. tūc qlibz eoz est melior q iterior deuotio tñ z bap- tismus sanguis baptismō aque. Queris qd sit mat' fides an aqua: nō dubito qn respōdeat fides. si ergo quod minus est sanctificare pōt nōne qd mat' est. i. fides. hoc confirmat quod uerū est de p̄eminētia baptismi cōtritiōnis sup baptismū aque. Ex illo tpe. i. postq' fuit i- stitutu z pmulgatū: quod ibi fuit p̄dictū cum dicit Saluator: nisi qd renat' zc. Baptismi tota sacramēta implent: nō tamē qñ ad im- pressionē characteris. Siā potētia sacramētis nō alligant. s. sic itelligēdo q per aliā uiam pōt sanctificare qz per sacramēta. Nō posse. p- desse. s. manēte fictione. Eterno supplicio p- niēdos. hic appellat eternū suppliciu nō pe- nam sensus: sed carentiā uisōis dei. Fidelius cōsortio nō separātur cū orat ecclesia p fide lib' defunctis. qd nō est sic itelligēdū ut idū- geāt q pro eis orat: sed qz oōnes que p ex- stētib' in purgatorio sunt suffragia: p illis sit gratiarum actiōes. Non propter uirtutem. i. actum uirtutis. Sed fidei sacramētū. i. pro- pter susceptionem baptismi et impressionem characteris. Quidam putant gratiam ope- rantem z cooperantem zc. Nec opūio sim- pliciter uera est.

Q baptisim' aque sanctus est a bo- no z a malo dat' bono v' malo. Di. V.

Post hec sciendū est sacm bapmi a bonis z a mal' mi- nistris dari: sicut a bonis z a malis sumit: nec melior ē bap' q p meliorē dat': nec min' bon' q p min' bonū dat': nec malus q p malū dat': nec mal' mun' dat' in bap- tismo dato a bono: nec min' i bapmo da- to a malo: s; egle: qz nō ē mun' bonis: sed dei: qd totū subdit' dclarat' testimonijs. Aug. ait. Baptism' tal' est q̄lis ē ille i cu- ius ptate dat': nō qual' ē ille p cui' miste- riu dat'. Itē. P̄ozis fieri p̄t: ut aliq ve- rū hēant bapma: z nō hēant uerā fidē. Itē. Si iter bonos ministros cum sit ali' alio melior: nō ē melior bap' q p melio- rē dat': nullo mō malus ē q ē p malū dat' qz idē bap' dat': z iō p ministros disparēs dei mun' ē egle: qz nō illoz: s; ei' ē. Idē. cū baptizat malus: illd qd datū ē: vñū ē: nō ipar: pp ipares ministros: s; par z egle p̄t'. Dicē q baptizat. Itē. Ego dico z nos dicim' oēs q: iustos ozeē: p q̄s bap- tizat: iustos opz eē tāri iudicis ministros. Sint mistri iusti si uolūt. Si at noluerit eē iusti q sedēt i cathedra moysi: securū me fac mag' me'. s. xps: de q̄ ipūsanct' dicit. Dicē q baptizat. Itē. Quos bap- tizauit iudas xps baptizauit. Si q̄s ergo baptizauit ebriosus: homicida: adul': si xpi erat bap'. xps baptizauit. Nō tūo adu'tez: nec ebriosuz: nec homicidā: qz colūbā atēdo: p quā mihi of. Dic est q baptizat. Itē homicida dicit bapm xpi: qd sacm tā scū ē: ut nec homicida mi- nistrāte polluat. Itē si i heresi q̄cūq' v' scismate q̄sq' in noie pris z fi. z. s. i. bap- tismi sacz' accepit: itegz sacz' accepit: s; saltē q v' ē sacri nō hēbit si extra ec- clesia catholicā ipm sacm hūerit. De-

bet ergo ad ecclia redit: si vt sacz' bap- tismi itegz accipiat: qd nemo dz i aliq re- petere: sed vt i societate catholica uita accipiat. Bap'. n. extra ecclia negt pzo- desse. Ibi. n. cuiq' pdesse pōt bap': vbi p̄t pdesse e'yna. s. i ecclia. Itē Iudozus Roman' pōtifer nō boiem iudicat qui baptizat: sed spm dei subministrare gras bapmi: s; pagan' sit q baptizat. In his pspicue cernis bapm vep bōis z malis dari: z a bōis z a mal': t̄ipm tñ eque san- ctum esse: z mun' euis equale in bonis: siue a bonis siue a malis baptizantur.

De p̄tate baptismi z misterio. **U**ia misteriu tñ habēt nō ptā- tē bapmi. P̄tātē. n. sibi retinuit. Nō nouit ioānes: cū uidit colū- bā descēdētē sup xpm. Un' Aug. Quid nouerat ioā. bap. dñm. Quid nō noue- rat: p̄tātē dñici bapmi i nullū boiem a dño trāsiturā: sed misteriu plane trāsi- tur. P̄tātē a dño ineminē: sed misteriu in bonos z i malos. Nō exhorreat colū- ba ministeriu maloz: respiciat p̄tatem dñi. Quid faciat tibi mister malus vbi bon' ē dñs? Necq' q plātat: necq' q rigat ē aliqd: sed q icremtū dat de'. Si sup- bus fuerit mister: cū diabolo cōputat: sed nō ptamiat donū xpi. Nō pillū flu- it purē. Per lapideū canalē tranfit aq: sed ort' fruct' p̄tamos affert. Dñt ergo nō mō boni: sed ēt mali misteriu bap- tizādū: sed neutri p̄tātē bapmi. misteriuqz emi dedit xps seruis: sed p̄tātē sibi reti- nuit: quā si uellet poterat seruis dat': ut seru' daret bapm suū tāq' uice sua: z po- testatē suā cōstitueret poterat in aliq uel in aliqb' seruis suis: vt tanta uis eēt in bapmo serui q̄sta ē in bapmo dñi: s; no- luit: ne seru' i seruo spē poneret. Bap- tizat seru' vt minister: baptizat dñs tāq'

potestate hñs: quā si daret seruis: vt. f. ipsoz eēt qđ dñi erat: tot eēt bap̄mi qđ serui: vt sic dicit̄ ē bap̄ iōānis: sic dicit̄ ref bap̄ Petri et Pauli. Qđ ne fieret: retinuit sibi dñs ptatē bap̄mi: seruis at̄ misteriu dedit. Si ergo seru⁹ dicit̄ se bap̄tizare: recte dicit̄: s; tāq; minister baptizat: et iō nō differt siue bon⁹ siue malus baptizet. Inde ēt nemo dicit̄ baptisim⁹ me⁹: cū tñ dicat euāgeliiū meū: prudētia mea: s; hec sint a dño: in qb⁹ dñia est. Ali⁹. n. alio meli⁹ opaf in euāgelizādo: et ali⁹ alio prudēti⁹ ē. Ali⁹ aut̄ alio magis min⁹ siue baptizat⁹ siue ab inferiori siue a maiori baptizetur dici nō potest.

¶ Que sunt ptās baptisim⁹: quas potuit xps dare seruis.

b Jc querit̄ q̄ sit illa ptās bap̄mi quā xpus sibi retinuit et potuit dare seruis. Dec ē vt plurimi volūt ptās dimittēdi pctā in bap̄mo: s; ptās dimittēdi pctā q̄ in deo ē de⁹ ē. Jō alij dicūt hanc potestātē nō potuisse dare alicui seruo: qz nulli potuit dare vt eēt qđ ipse ē: vel vt hñt eētntā quā ipse hñt: cui hoc est eē qđ posse. Dicūt enim si hñc potētia alicui dare potuit: potuit ei dare creaturas creare. qz nō est hoc maioris potētie q̄ illud. Ad qđ dicit̄ pōt: qz potuit eis dare potētiā dimittēdi pctā: et nō ipsam eādē: quā ipse potēs est: sed potētiā creatā: quā seru⁹ possēt dimittere pctā: nō tñ vt auctoꝝ remissionis: sed vt mīster: nec tñ sine deo auctoꝝ. vt sic in misterio hñt iteri⁹ mūdare: et sic illō facit deo auctoꝝ: q cū eo et in eo opaf illō exteri⁹: ita iteri⁹ mūdaret deo auctoꝝ q eius vbo velut quodā misterio vtere tur. Ita etiā possēt de⁹ p aliquē creare aliq; nō p eū tāquā auctoꝝ sed mīstris cū q̄ et in q oparet: sic in bono opib⁹ nñs

ipse opaf et nos: nec ipse tñ: nec nos tñ: sed ipse nobiscū et nobis: et tñ in illagēdis mīstris ei⁹ sum⁹ nō auctoꝝ: ita ergo potuit dare seruo ptatē dimittēdi pctā in bap̄mo. i. vt in mūdatiōe iterioꝝ seruis cū dño oparet: n̄ seru⁹ sine dño: nec dñs sine seruo: sed dñs cū seruo et in seruo: sic in exteri⁹ misterio dñs opaf cū seruo et in seruo. Un̄ et dñs dñt sc̄tificare et seruis: sed dominus inuisibili grā: seru⁹ visibili sacro: Un̄ Aug. sup leuiticum. Dñs ait. Ego dñs q sc̄tifico. Et de moy se ēt dictū est: et sanctificabis euz. Sed moy ses sc̄tificat visibilib⁹ sacris p ministeriū: dominus aut̄ inuisibili grā p spiritū: vbi est totus fructus visibilib⁹ sacramētoꝝ. Sine hac sanctificatione visibilia sacra nil p̄sūt. Si q̄s hoc meli⁹ apire poterit: non inuideo.

¶ Sup̄ de mīstris maḡ de bap̄ q̄ntū ad hñc sacm̄ fm̄ se. et in q̄ntū ad suscipiētes. hic dēter miar de ipso q̄ntū ad mīstros. et dimittit in partēs tres. P̄ 1° ostēdit q̄ bap̄ eē sanct⁹ et dat⁹ a malo sic a bono. P̄ 2° reddīt rōnes. ibi. Quia ministeriū tñ. P̄ 3° q̄nt q̄ sit illa ptās quā xps dare potuit mīstris in baptizādo. et in mīstrando. et noluit. ibi. Hic querit̄. **Articulus. 1.**

¶ Circa banc di. q̄rēdū ē pncipalr de q̄ntū or. P̄ 1° de ptatē baptizandi. P̄ 2° de qđā effectū illi⁹ ptātis q̄ ē caracterē ipressio. P̄ 3° de collatiōe bap̄mi a malo mīstros. P̄ 4° de collatiōe bap̄tismi a bono. ¶ Circa h̄m q̄runt. 4. P̄ 1° q̄rit vtz xps in q̄ntū hō possit pctā remittere bap̄ P̄ 2° vtz xps mīstris sacroꝝ p̄ulerit ptatē. co operādi ad emundationē. P̄ 3° q̄ est illa ptās baptizādi quā xps dare potuit mīstris: s; uoluit. P̄ 4° vtrū xps p̄ferre potuit ptatē creandi alicui creature. **Questio. 1.**

Primo ostēdo q̄ xps in q̄ntū hō pōt pctā remittere in bap̄. Math. 9. dicit Saluator vt aut̄ sc̄atus qz filij hois ptatē hñt dimittēdi pctā et. ¶ Itē Jō. 1. Sup̄ que videris sp̄m̄ descendēdē et manētē sup̄ eū: hic est q̄ baptizat in sp̄. f. sed. f. f. descēdit sup̄ xps in q̄ntū hō ē. et baptizat in sp̄. f. et remittit peccata. q̄ xps in bap̄ pōt pctā dimittere in q̄ntū

hō. ¶ Itē mar⁹ ē expellere diaboliū q̄ e⁹ effectū. fortio: ē. n. cā q̄ effect⁹: sed pctā ē effect⁹ diaboli. vñ Sap. 1. dñ. Inuidia diaboli moꝝ itrauit i oꝝbē terraz. Cū q̄ xps in q̄ntū hō ptatē hñt dñs oēs expellēdi: qđ p̄. qz dīap̄ul⁹ suis illā dñt: n̄lto fōtū. i. q̄ntū hō pōt expellere pctā. ¶ Cōtra. Aug. omel. 3. sup̄ Jō. vñs si. loq̄ns de creatōe iustoz et iustificatiōe ipioꝝ dicit q̄ si vtraz ē eqliis potētie: hec maioris ē misericordie. S; xps in q̄ntū hō nō hñt potētiā creati. q̄ nec iustificādi. ¶ Itē Aug. li. 83. q. 9. 53. Soli dō p̄uēt illuminare aīas: s; i remissiōe pctōꝝ in bap̄ illuminat aīa. q̄ Jolus dñs p̄ pctā remittet. ¶ R̄ideo. q̄ largissime accipiēdo nomē remissionis: remissiōe pcti i bap̄ q̄dupl̄ p̄t itelligi eē ab aliq; f. effectū: meritorie: mīstrialr. et h⁹ vt sacm̄ in situēdo: vel instituti admīstrādo. P̄ 1° a xpo in q̄ntū ē hō n̄ p̄t eē rēssio peccatoꝝ: s; sic ē ab ipso in q̄ntū ē de⁹. P̄ 2° est ab eo in q̄ntū ē hō: qz in q̄ntū ē hō p̄ sua passionē meruit vt i bap̄ remittit pctā. P̄ 3° ē ab eo in q̄ntū ē hō. qz in q̄ntū est hō misterialr sacm̄ instituit i q̄ remittit pctā. Ipse. n. in q̄ntū de⁹ su it institutiōis pncipalr cā. P̄ 4° ē remissiōe pctōꝝ a mīstris ecclie: et d̄ tali remissiōe dixit xps dīap̄ul⁹ q̄ntū remiserit pctā remittunt eis. Jō. 20. Sed sic ipsoꝝ d̄ aliq; remittet pctā. ¶ Ad 1° i opp̄ dō. q̄ illa auctas itelligit de filio hois rōne dñie potētie. vt p̄ p̄ gl. ibidē. ¶ Ad 2° dō. q̄ ibi d̄ xps baptizat in q̄ntū d̄: q̄ntū. f. f. sup̄ ipm̄ descēderit ad ostēdēdi i eo plenitudinē grē in q̄ntū ē hō. ¶ Ad 3° dō. q̄ demōes expellebat in q̄ntū de⁹. et p̄terea hūana nā xpi magis erat capax ptātis expellēdi demōe a corpē: q̄ pctā ab aīa: qz h̄m nō req̄rit infirmitatē potētie: sed 2° co p̄ 2° fieri n̄ p̄t: nisi p̄ grē ifusionē q̄ nō p̄ducti i eē nisi p̄ creatiōem: nec pctā in hoie est effect⁹ diaboli. sed volūtāt. pp̄. n. ē a demone nisi suadēdo et inclīnādo. ¶ Ad 4° ad ptē aliā. p̄cedūt de remittēdo pctā effectue.

Secundo q̄rit vtz xps mīstris sacroꝝ cōtulerit ptatē coopādi ad emūdatiōē iterioꝝ. Et vt q̄ sic. fm̄ phz li. 1. d̄ gñatiōe. q̄ cōicit in mā agūt et pati abiucē. sed oēs aīe cōicit in p̄n̄ possi qđ ē eis loco māe. q̄ p̄nt agē et pati adiucē. q̄ aīa mīstri pōt coopari ad emūdatiōē iterioꝝ aīe illi⁹ cui sacm̄ mīstrat. ¶ Itē corp⁹ pōt coopari ad iterioꝝ cōp̄s emūdatōis. q̄ a list aīa ad aīe emūdatōis. ¶ Cōtra. oē qđ hē coopaf ad iterioꝝ anime emūdatōis oꝝ q̄ tāgat eā. oꝝ. n. q̄ d̄ agē hñt sit cū patētē: s; n̄lta suba creata sūt pōt eē cū aīa: qz vt d̄ d̄ ecclīasticis dogmatib⁹. c. 50. ¶

labi mēti illi soli posse ē q̄ ea creant. q̄ nulla creatura coopari p̄t ad aīe emūdatiōem. ¶ R̄ū. q̄ aliquē posse coopari ad emūdatiōē iterioꝝ: eē dupl̄ p̄t itelligi: aut ipas emūdatiōē iterioꝝ: et attigēdo: aut ad eā aliq̄ mō disponēdo. P̄ 1° xps nō p̄t ulit ptatē mīstris sacroꝝ coopādi ad emūdatiōē iterioꝝ: eē qz illa fieri n̄ p̄t nisi p̄ grām q̄ nō p̄ducti i eē nisi p̄ creatōis. Alia at̄ creatura capax nō ē potētie p̄ quā possēt attigē actū creati: siue p̄ se creati: siue creatē adiūuādo: sic vn̄ unuāt alii ad nauē trahēdi: siue istz creatis eēndo. P̄ 2° n. quā istz r̄cipit a pncipali motōe p̄portōaf rei fecē et mō faciēdi. sed creatura nō ē capax vtruz q̄ p̄portōet distātē n̄ enī ad eno: cū sit infinita et n̄lta creatura capax sit nisi vtruz finite. finitā at̄ nō p̄portōaf infinito. P̄ 3° xps p̄t ulit mīstros sacroꝝ ptatē coopādi ad emūdatōis iterioꝝ: qz ptatē hñt p̄ferēdi sacm̄ q̄ ex institutiōe dīa disponit suscipiēs ad sui iterioꝝ emūdatiōē: sic agēs nāle in q̄ntū ē de iustm̄ disponēdo et organizādo corp⁹ dispositiōe coopaf ad aīe ifusiōem: q̄ntū in multis sit distimile. ¶ Ad h̄m i opp̄ dō. q̄ maior itelligēda ē de mā i q̄ sit forme gñabiles et cōruptibiles p̄ nāz q̄lis n̄ ē actualitas ip̄ aīe. ¶ Ad 1° dō. q̄ n̄ ē sit: qz forme corpōꝝ q̄ mūdāt sūt gñabiles et cōruptibiles p̄ nām excepta aīa intellectiua q̄ cōruptibilis est nāli: et tñ ē corpis hīani subalis forma. **2°.**

Tertio q̄rit que ē illa ptās baptizādi quā xps dar potuit mīstris: sed noluit. ¶ R̄ū. q̄ ptās i baptizādo mltipl̄ distigui p̄leuit. vna in posse creati grāz p̄ quā aīa mūdāt. 2^a i coopādo ad e⁹ grē creatōis. 3ª excelletie. 4ª iuocatiōis. 5ª institutiōis. 6ª misterij exteri⁹. h̄m ptatē n̄lta dar potuit. 6^a m̄ dedit. 3^a m̄ dar potuit: potuit. n. dar talē ptatē alicui vt p̄s d̄ grā de⁹ illi p̄ferret quē baptizaret q̄ alij baptizato ab alio: s; hñc ptatē excellētē dar noluit: ne spes saluū i hoie p̄ceret. 4^a m̄ dar potuit. potuit. n. facere vt i noie petr̄ vel pauli ver⁹ celebraret bap̄: sed noluit ne bap̄ d̄ d̄ d̄. et ne credi possz q̄ p̄ vtrūq; purt hois iuocati suscipiēs sacm̄ iteri⁹ mūdaret. 5^a m̄ dar potuit. potuit. n. facer vt aliq; hō suū p̄ p̄nt bap̄ mīstraret ad e⁹ suscipiēs: q̄ suscipiēs vna vtrūq; mūdaret: s; noluit: ne auctas sui bap̄mi mīuere. 6^a m̄ magz dar potuit: s; h̄ n̄ ē vtz vt p̄z et qđ p̄cedēt. Un̄ i b⁹ cōit opio magz in tenet. f. n. vtz diceret magz disticillē eēt iprobaf erroꝝ: Ali. et q̄ridā alioꝝ d̄ cētū q̄ itelligē creatā aliā creatū i vtrūq; d̄ p̄ tāq; istz q̄: q̄ tñ opio est erronea. **2°. 3°. 4°.**

Quarto querit vtz rps pferre potuit potestati credi alicui creature: s; q: veritas hui' qonis sufficere h' per illam. vtz aliqd possit creari ab aliq' pncipio creato: q' determinata est l'. 2. di. 1. etia p ea que dicta sunt in 2. q. di. pntis. 7. i. de ista nunc sup' fcedo vt repetitio iutlis cuet. **Artic. n.**

Quinto queritur de pncipali. Et circa hoc qrit qtuor. 1. p' vtz character sit aliquid absolutu in aia. 2. vtz sit in aie essentia. 3. vtz possit de leri. 4. vtz character p qbli bet sacm impinat.

Primo ondo q character no sit aliqd absolutu in aia. fm p'hm. 7. etbi. c. 3. In aia no sunt nisi tria: potetia: passioes. 2. h'it: qd est itelligedu de reb' absolutis. 3. actibus exceptis: s; character no est potetia aie: qz no est a na: nec est passio. qd p' iduceti p oes passioes. nec est h'it: qz in oi poteti peccare potest corru' hitus p' h'os act'. character at vt isert' ondet idelebit est. planu est et q' no est act'. q' no aliqd absolutu in aia. **Itē** character no est necessari' in aia ad distinguendu h' delē ab ih'delē. q' sufficere distinguit q'ntu ad iudiciu ecclie militatis p' suscepiōem facti' ex ter'. 2. q'ntu ad iudiciu ecclie triumphatis p' suscepiōem g're iter'. nec ad disponedu ad gratia: q' sicut dicit Aug. 14. de tri. c. 8. eo ipso aia ymagō dicit ē quo er' capax 2 pnceps ee pot. qd no eet vtz nisi ex nā sua disposita esset ad suscepiōem g'ram: sine q' dei particeps ee non pot. Nec ad bn opadu: qz ad h' sufficūt g're 2 vtutes q' cōseruāt in bap'. supfluu' g' eet ponere characterē in aia si diceret. qd absolutuz.

Itē si character diceret qd absolutu cū non posset ee nec suba nec q'ntitas: scqret q' eet in g'ne q'ntitas: s; hoc no ē vtz: qd p' d'currēti p' singulas spēs. no. n. ē in pma spē. qz non est dispo cū illa h'it de facili mobilis: 2 caract sit in debilibus: nec h'it: vt pbatu ē in pmo ar. nec i scda spēs: qz no est nālis potetia vel ipotentia: nec in tertia: qz no isert passioes sensui: nec ori tur ex aliq' passioe. g' no ē passibilis q'ntitas: nec in q'nta spēs: q' illa q'ntitas est in q'ntitate. caract aut no est in aliq' q'ntitate. restat g' q' non sit aliqd absolutu. **Itē** sic vt se h'ze psecratio ecclie ad ea. ita psecratio hois ad ipm. sed p psecrationem ecclie no catur in ea nisi qdam relatio ad cultu diuini. g' s'it p psecrationem hois in suscepiōe sacri no catur in eo nisi q' dā relatio ad dei cultum.

Contra Dam. li. 4. c. 1. dicit q' p bap' sit nobis regnatio 2 sigillu. p sigillu itelligēs characterē: sed sigillu est aliqd absolutu. g' caract er in aia ē aliqd absolutu. **Itē** Dio. c. 2. eccl. hierar. vltra mediu dicit q' adueniēti ad bap' donat a sumo sacerdotē sacri signaculi: sed p hoc no v' posse itelligere nisi caract erem. Sed sacri signaculi no pot esse nisi qd absolutu: qz sacrare relatio act' ee no pot. v' aut sacm a sacrandu. g' caract est aliqd in aia absolutu. **Itē** fm p'hm. 5. pby. in ad ali qd no est mot' neq' mutatio. g' p bap' no pot test in aia cāri relatio ad fidei cultu: nisi mediate aliq' absoluto sup' qd fundat: s; illud no possum' ponere g'ram: qz vna illa corru' p' p'ntēti bap' remanet ordinat' ad fidei cultu. **Itē** est ergo q' illud absolutum super qd fundat ordinatio illa sit character.

Ad istā qōne dicit qdā q character no est aliqd absolutu in aia: s; sola r'elo ordinis ad aliqua sacra passioem vel actionē. **Itē** con tra hoc arguit sic fm cōz doctoz' tpeologie opionē. 2 fm qd ex snia Dio. pot' trabucara cter significat: dispōit: distinguit: assimilāt. Si g'ntificat eni g'ram gratū faciētē. 2 etiā animū disponit ad ei' suscepiōem. **Itē** a doctoz' b' d' sacm ablutiois iteriois q' ē p g'ram: per respōm ablutiois exterioris. **Distinguit** etiā illū q' sacm bapmi recipit ab illo q' non recipit. **Assimilat** etiā aiam deo q' ipm impunit: **Itē** qz p ipm ē in aia qdā picipatio diuine potestatis alia ab illa q' ē p nām: 2 ab illa q' est p g'ram gratū faciētē: **Itē** qz character ē qdā similitudo g're: q' g'ra aiam deo assimilāt inq' tū est sue ymagis forma. no v' autē cōuenies ponere q' soli relatio ista pueniat sicut alicui rei absolute cū relatio ista pueniat sicut alicui tur per signū. 2 relatio q' est in dispoie ad illū ad qd disponit: 2 relatio q' est iter distinctio: 2 r'elo similitudinis fundate ee vidēt sup' aliqd absolutu. **Itē** p' terea cū p suscepiōem cuiuslibet sacri causat in aia suscepiōis aliq' relatio ad aliqua sacra passioem vel actioes. in suscepiōe cuiuslibet sacri impmet character qd falsum ē: qz in suscepiōe sacroz' alioz' a sacro bapmi 2 pfirmatiois 2 ordis no impmet caract er. v' g' q' no sit ponēdu q' character in aia solā iporet r'elone. Et q'uis p'dicte r'ones for te no multū cogeret illū q' vellet defendē s' p' predicta opionē. 3 quā sunt. 2 cōi opioniō cō trairētū q' p'dicte r'oes pbabiles s'f. Et dañ. 2 Dio. cap. p'clusio cōcordat v' v' p' in eoz' auctarib' allegatis in oppouēdo ad ptem l' cū dā. 2 et cōi opioni doctoz' in tpeologia. iō

Secundo q' character no ipoztat solā r'elone: sed aliqd absolutu. sup' qd fundant r'elones q' im portant p signū dispositiuū. distinctiuū. 2 assi milatiuū: s; qd sit illud in spālī no itendo hic ondere: nisi loquēdo de caractere baptismali nū. de quo dico q' ē qdā q'ntitas spūalis in aia distinctiuū illi' q' suscepi fidei sacm ab illo q' sacm fidei no suscepi. **Itē** dico h'ntis hituz fidei a no h'ntē. qz in h'ntio hitū fidei pnt' pue nire h'ntis baptismalē caractere 2 no h'ntis. bap tizat' eni bap' flammis h'ntis fidei. no tū cara cterē baptismalē: s; no potuit h'ie bap' aq'. **Est** etiā ad g'ram gratū faciētē dispositiuū. q'ntis eni ea r'elō sua sit apta nata recipe gratiaz: tū ex hoc no seqtur q' sit ad h' disposita dispo sitionē q' sit ydonea vt sibi g'ra infundat. **Multū** eni sūt ad aliqd suscepiēdu apti nati. 2 etiā poten tes q' tū ad hoc no sūt ydonei. **Per** caract erē aut est aia idonee dispositioe ad g're suscepiōem. nisi aliqd repugnās g're obstat. **Itē** 2 p' h'us ordie nāe infundit in bap' q' g'ra: suppo sito q' educat in ee p creatioem. 2 si ducit de potetia anime p aliqua vim factis collatā sic infusio a deo tāq' a pncipali agēte: ad huc p' ordie nāe causat p bap' q' g'ra infundatur. **Per** p'dictā ē q'ntitatē ē somitis respōsio. 2 hō potēs ad suscepiēdu alia sacra. ita q' sine illa nullū aliqd sacm possit suscipi. **Itē**. ex. d. bap tismo 2 ei' effect. **Remēs**. Si q' in p'byteruz ordiat' b'p' h'edit se no ee baptizatū baptize tur. 2 itē ordiē. **Et** quo ad hoc pot' dici q' est qdā supnālis potetia ad oium alioz' sacrozū suscepiōem.

Ad p'm in opp' dō. q' illa auctoritas phi itelligit de his q' sunt in aia: v' ee pnt' p vtutē nāe. caract er aut est supnālis potetia: vt vltuz est. **Ad 2'm** dō. q' g'ra cū sit debilis in via: 2 possit ee in illo q' bap' aq' no suscepi: no est set sufficēs signū distinctiuū dedicati ad cul tū dei p baptismū suscepiōem a no dedicatio p illū modū. **ostium** ē etiā q' no est idēz posse suscipe g'ram 2 ee idonee dispositū ad eadēz. **Quis** etiā p g'ram 2 vtutes possit hō exire in opa mentoria 2 repmere inclinationē somitis ne domi' ee. tū ipfam repressionē cuz adiuo pōt. **Ad tertiu** dō. q' cū caract er sit qdā su pernālis potetia reducū ad scdām spēm q'ntitatis: q' est nālis potetia vel ipotentia aiesicut hitus virtutū infusaz reducūtur ad pma spēm q'ntitatis: in qua sūt vtutes acq'site. **Et** p' p' di

ci q' sicut corruptibilia 2 lcorruptibilia no sūt in eodē genere fm p'hm. io. meta. 2 multo for tius nec in eadē spē: q' s'it q'ntitates nāles vel acq'site no sunt in eodē g'ne cuz infusis. v' pot' dici q' caract er q'ntis no sit in aliq' spē quali tatis nālis. de q' b' loq'itur p' h'ntis inq'ntū est su pernālis potetia h'z similitudinē cū scda spē. 2 inq'ntū est dūpō ad g'ram h'z aliq' similitu dinē cū pma spē: 2 inq'ntū est qdā spūalis aie cōfiguratio: r'one cui' est signū distinctiuū: h'z aliq' similitudinē cū q'nta spē: nec hoc reputes absurdū: q' pfectioes in iterioz' b' multiplicata sūt in reb' supiorib' p modū excellētiōē. 2 magis vntē. v' i nā sūma oēs pfectōes alia rum rez sūt excellētiōz' mō in ih'ntū: 2 oēs in ea realr' sūme vntū. **Ad 4'm** dō. q' si iter cō secretionē ecclie: psecratioem hois p bap' sit aliq' similitudo q'ntū ad ea q' gerūtur ex tēri' similitudo tū ē multiplex 2 magna q'ntum ad ea que fiunt in aia suscepiōis sacramen tum iterius.

Secundo querit vtz character sit in anie eēntia. **Et** v' q' sic. potetia ē i mediate in eēntia aie: s; vt vltuz ē ex pcedēti qōne. caract bapmi est supnālis potetia. g' est imediate in aie eēntia. **Itē** in eodē est dūpō 2 hitus: sed g'ra que est hitus ad quez dispoit' caract er: ē imediate in eēntia aie. g' 2 caract **Contra**. caract er qdā aie pfiguratio: s; cō figuratio aie no est fm essentia. sed fm poten tias. g' ē imediate i aliq' potetia aie: sic in s'co. **Itē** h'ideo q' caract er in aie eēntia: sed non imediate. imo mediate potetia. hoc ē dōm q' est in aia h'z r'one q' potēs ē. qd ideo dico. qz potetia aie vltra eēntia aie nihil ponit nisi re lationē: vt plan' onsum ē l'. 1. q' aut caract pmo sit in potetia: p' hoc qz ē supnālis po tetia: ad qd seq' q' sit pfectio nālis potetie: si cur videm' q' p' q' est qdā accēntialis 2 supna turalis eēntia ē pfectio imediate iph' eēntie aie in ee secundo: fm opionē q' ponit g'faz dif ferre realr' a caritate fm aliqd absolutu. **Itē** a g'is aut d'z poni in intellectu q' in voluntate. qz est q'ntitas distinctiuā baptizati a non baptiza to: 2 significatiua g're: vt est fidei forma. 2 etiā est ad eā dispositiuā 2 p'as suscepiēdi alia sa cramenta sic vltuz est ex qōne pcedēti. **Est** et q'ntitas illuminatiua. v' fm Dio. 3. c. eccl. hie rar. **Quāuis** oia sacra illuminatiōem h'ēant: tū spālī bap' illuminatio d'z. q'ntitas aut distin ctuā psecrati ad cultū fidei a no psecrato: 2 si g'ntificatiua g're: vt ē fidei forma: 2 ad eadē dispositiuā rōnabilē poni d'z in illa potentia in q' est fidei. **hec** aut ē intellect'. vt in 3. libro

ostensum est. Qualitas etiā spiritualiter illu-
minativa: cū illuminatio p̄tineat ad cognitio-
nē: ponit d̄ in potētia cognitiua q̄ ē intellectus.
Qualitas etiā q̄ fundamētū om̄ni hierarchie
eaz opatiōis et passiōis in ecclīastica hierar-
tionabili ponit d̄ in illa potētia in q̄ ē totū
spūalius edificij fundamētū. hoc autē ē intellectus.
In illo enī est fides q̄ totū est spūalis edificij
fundamētū. p̄babilis q̄ baptismalis caract̄ po-
ni debet in potētia intellectiua.

C Ad p̄m in opp̄m d̄ q̄ maior et est de nali
potētia. sup̄nālis tū ē in nali. **C** Ad 2m d̄ q̄
caract̄ est dispō ad grām inq̄tū p̄ ipsam for-
mat fides. et iō magis ē in potētia in q̄ fides ē
q̄ in volūtatē in q̄ ē grā fm̄ dicētes grāz rea-
litē re absoluta idē ē cū charitate vel i cēntia
in qua immediatē ē grā fz aliquos dicētes rea-
liter fm̄ aliqd̄ absolutū differre gratiaz a cha-
ritate.

Questio. III.

Tertio q̄rit vtz caract̄ possit deleri. Et v̄f
q̄ sic. ab codē agēte. s. deo. et in eo
dē sub. o. in intellectu ē caract̄ et fides: sed fi-
des ē delectibilis. q̄ a sili et caract̄. **C** Itē gl. su-
per illud psal. Rubescat et reuerseat. dicit q̄ ma-
litie caract̄rē sc̄i p̄dicatores p̄fidit igne ce-
lesti. q̄ a simili reuerit fidei caract̄rē falsi do-
ctoꝝ et p̄dicatoꝝ destruere p̄it doctrina sal-
laci. **C** Itē dispō ad grām corrip̄i p̄ ea q̄
disponit ad p̄m̄i gr̄e: sed vt sup̄p̄bitū ē caract̄
est dispō ad grām. q̄ corrip̄i p̄t p̄ mala
opera que disponit ad contrarium gratie. i.
ad peccatum mortale.

C Cōtra. facta q̄ nō imp̄m̄it caract̄rē iterā-
tur: q̄ efficiū idelebilē nō imp̄m̄it: vt p̄na: enī
charistia: n̄m̄onū: et extrema vnctio. illa v̄o
q̄ ip̄m̄it caract̄rē nō iterā. s. bap̄: p̄firmā-
tio: ordo. q̄ v̄ q̄ ip̄m̄at aliq̄nē efficiū idelebi-
le: s̄ efficiū eoz q̄ est grā est delectibilis. q̄ v̄ q̄
ali effect̄ eoz. s. caract̄rē idelebilis sit. **C** Itē
fm̄ Aug. li. 2. 5 eplam̄ parmentiani vltra in m̄
Sacro semel suscepto nūq̄ eo d̄s carebit. sed
hoc nō p̄t intelligi de sacro exteriori: q̄ illud
trāsit. q̄ v̄ q̄ itelligat de sacro interiori q̄ ē ca-
ract̄rē. q̄ est idelebilis.

C Ad istā q̄nē dicit aliqd̄ q̄ imp̄ssio caract̄rē
ris est per quā d̄ aicrōnālis sc̄ificatio. p̄-
nt sc̄ificatio d̄ deputatio ad aliqd̄ sanctū. ad
hāc autē sc̄ificatiōem nō magis actiue opatur
aia sc̄ificāda q̄ olei vel c̄p̄sina ad sui sc̄ifi-
cātiōē. nisi q̄ p̄ se subijet tali sc̄ificatiōi p̄-
sentiū: nō autē res p̄dicte. q̄ li. ar. carēt. et
iō qualiter q̄s aia variet p̄ p̄as opationes
nūquam caract̄rē amittit sicut c̄p̄sina vel
olei nūq̄ sc̄ificatiōē p̄dit. q̄liter q̄s trans-

mittent: dūmō nō corripant. Sed h̄ nō suffi-
cere non videt. q̄ ex cōsecratiōe olei c̄p̄sina
tis nō catur in eis aliqd̄ absolutū: sed q̄ d̄ re-
latio ad determinatū v̄sum sūdata sup̄ factū
ē cōsecratiōis ex institutiōe diuina vel ecclīa-
stica. caract̄rē autē dicit aliqd̄ absolutū in aia: vt
v̄sum est. q̄ aliis vt alia rō idelebitatis ca-
ract̄eris assignāda. Dicit. n. q̄ q̄ caract̄rē non
dat ad actū alieū? v̄ntis vel sc̄itō nō h̄z h̄z
aliqd̄ vitii vel ignōrātiā. et iō p̄ aliq̄nē actū
intellect̄ seu volūtatis corrip̄i nō p̄t. S̄z bec
opio adhuc plene nō satisfaci. cū. n. sup̄ ad v̄-
ctū sit q̄ disponit ad grām vt est fidei format̄
et ex p̄nti disponit ad virtutis actū. q̄ p̄t alio
mō et pluri assignari ratio idelebitatis sue.
illa. n. q̄litas simpl̄ corrip̄i nisi p̄ corruptio-
nē subitū vel dispōnis quā p̄supponit in subitō
vel p̄ actionē sui s̄m̄i: vel q̄ agēs nō cōtinuat
eā in eē. caract̄rē at q̄litas simpl̄ ē: cū? ime-
diatū subm̄ ē intellect̄ q̄ incorrip̄ibilis ē: et nul-
lā in ip̄o intellectu p̄supponit dispōnē corrup-
tibile. d̄s et q̄ ip̄m̄ ip̄et̄ ip̄m̄ nō vult d̄strue-
re: s̄ ad eē p̄manētā ad eē p̄to istuētā dei: si-
ne q̄ nulla creatura p̄t in eē manere. Nulla
etiā actio cuiuscūq̄ potētē aie suat eide: q̄
ex nā sua nō determinat potētē aliq̄nā ad ali-
quē determinatū actū vel passiōem: sed ex or-
dinatiōe diuina: q̄uis. n. significare grāz vt est
fidei format̄: et distinguere dedicatū ad cultū
dei a nō dedicatū pueniat ei ex nā s̄ra aptitu-
dinalitū q̄ actu sit determinat̄: ad talē actū
significādi et distinguēdi: hoc nō ē ex sua nā:
sed ex ordinatiōe diuina: sicut q̄uis sensibilis
ablutiō ex nā sua h̄eat aptitudinē ad rep̄sen-
tādū iteriōrē ablutiōnē: et ad distinguēdiū inte-
rius ablutiū a nō ablutiō: q̄ actu sit d̄c̄m̄ia
ta ad sic significādi et distinguēdi. hoc sibi cō-
nēnit ex institutiōe diuina. sic p̄z p̄ h̄m̄. p̄ li. de sa-
cra. p. 9. c. 2. Disponere et ad grām: vt ē fidei
format̄: et r̄p̄mere format̄: et reddere hominē
potētē ad suscipiēdiū alia facta nō sibi pueni-
unt ex nā sua: s̄z ex ordinatiōe diuina. ordinā-
uit enī de? vt h̄oi cū? intellect̄? hoc signaculo
signat? ē: grām p̄ferat diuina misericordiā: m̄
si in sic signato sit aliqd̄ incōpossibile gr̄e: q̄d
p̄cupiscētiaz in eo r̄p̄mat: et q̄d suscipi possit
alia facta: sicut si rex ordiasset q̄ d̄c̄q̄ iueni-
ret signat? aliquo determinato signo ab ip̄o
dato: et aliqd̄ mun? p̄ferret. et aduersarios ei
r̄p̄meret: et ip̄m̄ potētē iudicare et suscipiē-
diū nobilia officia regni. illd̄ signū d̄icret dis-
positio ad illud mun? et p̄tās r̄p̄m̄ēdi iunior
cos suos et suscipiēdi p̄dicta officia.

C Ex dictis p̄z solo ad p̄m̄ in opp̄m. fides enī

ona sua determinat intellectū ad actum: cuius
actus s̄m̄i p̄t ē in potētia intellectiua. **C** Ad
2m d̄ q̄ p̄ caract̄rē malitie q̄ apoc. 13. of ca-
ract̄rē bestie: intelligit p̄ctm̄ mortale cui s̄riaf
grā. caract̄rē at baptismali nihil p̄t ē s̄m̄i
in aia: q̄ a diabolo nihil potest in aia ip̄m̄i:
nec p̄ actiōes ip̄e? aut p̄t in se c̄ari aliqd̄ s̄m̄i
caract̄rē: vt in q̄nē onsum ē. de? etiā nō vult
aiam suo signo signatā signo opposito consi-
guare. **C** Ad 3m cū d̄ q̄ dispō ad grām cor-
rup̄i p̄t p̄ ea q̄ disponit ad gr̄e s̄m̄i et. dico
q̄ nō est v̄z de eo q̄d nō disposuit ad grām:
nisi ex diuina ordinatiōe. cuiuscūq̄ dispō est ca-
ract̄rē. vt in q̄nē onsum ē. h̄ōt et dicit q̄ ali-
quid ex nā sua disponit ad aliq̄nā formā d̄c̄-
minatā: nec tū corruptibile ē p̄ formā s̄m̄i illi
formē: nec p̄ dispōnes ad eā. diaphaneitat. n.
est dispō in aere ad lūm̄is suscepiōnē: nec cor-
rup̄i p̄ tenebrā: nec p̄ dispōnes ad tenebras:
q̄nticūq̄ enī sit aer nubilosus: manet in eo
nālis aptitudo ad lūm̄is suscepiōnē: q̄ remo-
tis impedimētis et lūm̄ari ip̄te statim ornat lū-
mine. v̄ nō mix si talē dispōnē sup̄nālē respe-
ctū gr̄e pot̄ deus intellectui ip̄m̄ere: bec autē
dispositio est caract̄rē.

Quarto q̄rit vtz caract̄ p̄ qlibet sacm̄ i-
primar. Et v̄z q̄ sic. fm̄ sentētiā
Dio. 2. c. ccc. hierar. caract̄rē tradit̄ baptizato
a diuina beatitudine: sed oia facta ordinat̄ ad
diuinā beatitudinē. q̄ v̄ q̄ diuina beatitudo q̄
rōne ip̄m̄it caract̄rē baptizato eadē rōne i-
primar in cuiuscūq̄ facti suscepiōe. **C** Itē in
qlibet sacro ē aliqd̄ q̄d est sacm̄ et non res. et
aliqd̄ q̄d est res et nō sacm̄: et aliqd̄ q̄d est res et
sacm̄: sed illud q̄d est res et sacm̄ est caract̄rē.
sicut p̄z in bap̄: q̄ caract̄rē ē res ablutiōis ex-
terioris: et est sacm̄ gr̄e p̄ quā ē ablutiō inte-
rior. q̄ qlibet sacm̄ caract̄rē ip̄m̄it: vt v̄.
C Itē p̄ qlibet sacm̄ deo p̄figuramur. et ab
infidelib? distinguimur: sed distinctio et cōfigu-
ratio s̄m̄i p̄ caract̄rē: q̄ vt v̄sū est. caract̄rē ē
signū distinctiū et cōfiguratiū. q̄ qlibet sa-
cramentum imp̄m̄it caract̄rē.
C Cōtra. x̄ps sunt baptizatos: vt h̄z p̄bat. 3. et
est sacerdos iuxta illud psal. Tu es sacerdos
in eternū: sed ip̄e nō d̄z caract̄rē h̄z. q̄ bap̄?
nec ordo ip̄m̄it caract̄rē. **C** Itē facta q̄ im-
p̄m̄it caract̄rē nō iterant: q̄ caract̄rē idelebi-
lis est. Sed aliqua sacramēta sunt iterabilia.
ergo nō oia imp̄m̄ant caract̄rē.
C Rūdeo q̄ nō p̄ quodlibet sacm̄ ip̄m̄it
caract̄rē. nec etiā p̄ actū virtutis. caract̄rē enī
est signū spūale idelebile distinctiū et spūa-
lis potētas idelebilis deputata ad aliqd̄ sa-

cramentū: et bec cōmūta sunt cuiuscūq̄ cara-
ct̄rē. Quia signū nō ordinat̄ deus q̄ nō cō-
ferretur nisi in aliquo sensibili signo. et iō non
cōferretur in actibus virtutū. Quia spūale ideo
noluit deus q̄ cōferret in sacramētis carna-
libus. i. factis veteris testamētū. Quia idele-
bile: ideo noluit deus q̄ cōferret in sacramē-
tis iterabilibus vt dicit q̄d. Sed bec rō nō
est pueniēs. nō. n. q̄ factū ē iterabile: iō non
ip̄m̄it caract̄rē: sed quia nō imp̄m̄it caract̄rē
ē iterabile: ratio ergo quare quedam sa-
cramēta caract̄rē imp̄m̄it: et quedā nō: vt
datur mihi accipiēda p̄nc̄s diuersitates po-
testatis spūalis deputate ad aliqd̄ sacramen-
tū: et p̄nc̄s diuersitate distinctiōis. potētas
enī spūalis ad aliquod sacramētū deputata
aut est passiuā: qua. s. p̄t homo esse particeps
sacramētōz spūaliū in suscipiēdo. Aut est
actiua. et hoc duplici. quedā ad ducendū sa-
cramēta spūalia in noticiā alioꝝ: et maxime
infidelū per fidei x̄pi cōstantem confessionem.
Alia ad ministrandū sacramēta spūalia
credētib?. Prima p̄tās dat in baptismō:
per quā deputat homo ad hoc vt possit susci-
pere alia sacramēta. Sc̄da datur in cōfirma-
tione. Tertia in ordine. et ideo sola ista tria sa-
cramēta ip̄m̄it caract̄rē. per alia enī sa-
cramēta est homo deputatus idelebiliter ad
aliud sacramētū spūale suscipiēdiū vel con-
sistēdiū vel ministrādū. Per primā potēta-
tem distinguunt totus exercitus militatis ecclē-
sie ab exercitu contrario. Per secundam di-
stinguunt deputati ad certamē spirituale cō-
tra fidei p̄secutores a cōmūni populo: sicut
in exercitu ordinato ad corporale bellū disti-
guunt milites a peditibus. Per tertiā disti-
guuntur duces ab alijs. ordinati enī ad mini-
strandū sacramēta deputati sunt: vt sunt alio-
rum duces. Et q̄z bec triplex distinctio suffi-
cit in exercitu b̄i ordinato. Ideo ex parte qua
caract̄rē cōsideratur vt signum distinctiū
nō fuit cōmūcis ipsum imp̄m̄i nisi in sacra-
mēto baptismi et cōfirmatiōis et ordinis.
C Ad primū in oppositum dicendum q̄ ca-
ract̄rē nō imp̄m̄it in suscepiōe sacramē-
ti a diuina beatitudine: quia illud sacramē-
tum ordinat̄ hominē ad diuinā beatitudinē
tū. sed etiā vt per suscepiōnem illius sacra-
mēti suscipiens habeat potētem alia sacra-
mēta veraciter suscipiēdi vel cōstanter co-
ram aduersarijs fidem consistēdi vel puden-
ter administrādi. **C** Ad 2m d̄c̄dū q̄ non oia
q̄ illud q̄d est res et sacm̄ sit caract̄rē in quo-
libet sacro: sed in imp̄m̄entibus caract̄rē

Quocumq; tetigerit immundus imunda erunt. quis potest dare quod ipse non habet? Docet ignorantia eum dixisse augustinus. inquit dicens. Martyrē Lyprianū glorioſiſſum: quod apud hereticos vel ſciſmaticos datum baptiſmū nolebat cognoſcere: duz eos nimis deſpectaretur: tāta eius merita vſq; ad triūphū martyry ſecuta ſunt: vt ⁊ eharitatis qua excellēbat luce obūbraſio illa ſugaret: ſed ſi quod purgādū erat paſſiōis ſalce tollerēt. Nec noſ qui baptiſmi veritatē ⁊ hereticoz iniquitates agnoſcimus: ideo cypriano meliores ſumus: ſicut nec Petro: quia gētes iudicare non cogimus.

C Hieronymus ſup eplam ad romanos. De etiā ſciendū eſt qd ter immergeat pp myſteriū trinitatis: tamē vnū bapma reprēſat. Ilud etiā ignozādū nō eſt qd in materno ptero nullus baptizari pōt etiā ſi mater baptizetur. Unde Iſidorus. Qui in maternis vteris ſunt: baptizari nō poſſunt: qd qui nat⁹ ad huc ſecundū adā nō eſt: ſecundū xp̄m nō pōt renāſci: neq; regeneratio in eū dici pōt in quē generatio nō pceſſit. Itē Aug. Nō pōt glōz renaſci anteq; nat⁹ ſit. Si vō opponit de Hieremia ⁊ de Joanne baptiſta qui ab vtero ſanctificati legūtur: qd etiā de Jacob qdā putāt. Dicimus ſi ſanctificatio ibi accipit iterioz emūdatio in miraculis diuine potētie eē habendū. vt augustinus ait ambigue ſup hoc loquēs. Si vſq; adeo ingit in illo puero accelerat⁹ eſt vſus rōnis ⁊ volūtatis: vt itra materna vſcera iaz poſſet agnoſcere ⁊ credere qd i alijs paruulis expectat etas vt poſſint: in miraculis habēdū eſſe diuine potentie: nō ad humane trabēdū exēpluz nature. Nā quādo voluit de⁹ etiā i unū locutū eſt. Ideo de Hieremia legi

tur. Pūſq; exires de vētre ſanctificauite. Illa tamē ſanctificatio qua efficiuntur templū dei nō niſi renatoz eſt. Ni ſi eni qd renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ ſpū ſancto non pōt intrare in regnū dei. Nemo autē renāſci: niſi pūſ nāſcat. Unde illa ſanctificatio pōt ſecundū pdeſtinationem accipi. Ecce videt dubitāter loq; Etia in eodē dic. Nō dictū eſt qd credit iſans in vtero: ſed exultant. nec Eli ſabet dicit. exultant in fide: ſed exultauit in vtero meo. Et potuit eē ſanctificatio tāte rei a maiorz cognōſcēde indicium nō a puulo cognite abſq; aſſertione. De hac ſanctificatiōe loq; nō diſſiniēs qualr itelligenda ſit illa ſanctificatio: an ſit ſignū future rei: an veritas iuſtificationis p ſpūm ſacte. Sed meh⁹ eſt vt dicam⁹ illoſ ppter cōem legez in vteris iuſtificatos: ⁊ grātia puentos: diſſiſis omnibus peccatis: qd etiā multz ſanctoz teſtimony edocetur.

C Si bap⁹ ſit verbis corrupte platis. Veri etiā ſolet ſi corrupte plēranā verba illa an baptiſmū ſit. De hoc zacharias bōſafacio ſcribit. Retulerūt mihi mūncij tui qd fuerūt ſacerdos in eadē puincia qui latinā linguā peme ignozabat: ⁊ duz baptizaret neſcius latinū eloquy iſringēs linguā diceret. baptizo te in noie patriā ⁊ filia ⁊ ſpū ſancta. ⁊ ppter hoc conſideraſti rebaptizare. Sed ſi ille q baptizauit non errozē iudcēs vel heretiſm: ſed pro ſola ignozātia romane locutiōis iſringendo linguā baptizās dixiſſet: nō poſſiam⁹ cōſentire vt denuo baptizetur.

C Leo papa. Reterea ſcienduz eſt qd illi de quibus nulla extāt indicia: inter p̄p̄inos vel domeſticos vel viciniſ a quibus baptizati fuiſſe docēa-

tur agendum eſt vt renāſcant ne peant in quibus qd non oſtēditur geſtum: ratio non ſinit vt videat iteratū. Cōferendum eis videt quod collatū eſſe neſciit: qd nō temeritas iterum p̄ſumptionis vbi eſt diligentia pietatis.

C De illo qui p ludo imergitur.

Olet etiā queri de illo q iocās ſicut mim⁹: cōmemoratiōe trinitatis imergitur. vtrū baptizatus ſit: Hoc autē Augu. nō diſſinit ita iquēs. Si totū ludicre ⁊ mimice: ⁊ ioculariter ageret: vtrum approbādus eſſet baptiſmus qui ſic daret: diuinū iudiciū per alicuius reuelationis miraculum oratiōe implorandum eſſe cēſerē. Videtur tamē ſapientibus nō fuiſſe baptiſma: vt cū aliqui in balneum vel in flumē mergūtur in noie trinitatis: nō ē tamen baptiſmus: qd non itentioe baptizandi illud gerit. Nā in hoc ⁊ in alijs ſacramētis ſicut forma eſt ſeruanda: ita ⁊ itentio illud celebrandi eſt habēda. Ilud etiā nō te moueat qd quidā nō ea fide paruulos ad baptiſmū ſerūt: vt per ſpūm ad vitā regenerentur eternā: ſed eos putāt hoc remedio tēporalē accipere ſanitatē. nō. n. p̄pterea illi nō regenerant: qd nec ab illis hac itentioe offerūt.

C Leo papa.

ſciendū eſt etiā in baptizandis electis duo tēpora eſſe ſeruāda. i. paſcha ⁊ p̄tecoſten. vt in ſabbato paſce vel p̄tecoſtes baptiſmi ſacramētū celebretur. Qui vero neceſſitate mortis vel periculi vrgent⁹ oī tēpore debet baptizari.

C De reſponſiōe patrinozum.

Oro cūcti ad baptiſmū veniētes fidē ſuā proſiteri debent ⁊ exponere quid petendū venerint ad eccleſiā. Unde etiā a baptizādo

queritur: quid veniſti ad eccleſiā petere? Qui ſi adultus eſt p ſe reſpōdet fidē. i. ſacramētuz fidei ⁊ doctrinā. Ita etiā per ſingula iterrogatus reſpōdet ſe credere in patrē ⁊ filiu ⁊ ſpūm ſanctū. Si autē paruulus ē nō vales credere vſ loqui: alius pro eo reſpondet. Unde Iſidorus. Paruuli alio p̄ſente baptizantur qui adhuc loqui v� credere neſciūt: ſicut etiā pro egris: mutis vſ ſurdz ali⁹ p̄ſitetur dū baptizātur. ſic ⁊ de penitentibus agendū eſt. Si vero p eo q rīdere potēſt ali⁹ reſpōdet: nō itidē valet ſicut ocm eſt. Etate habet: p ſe loquā. Si vero querit ex quo ſenſu p paruulo dicat credo: ⁊ fidē peto. Dicimus de ſacramēto fidei id eſſe itelligēdū: quod reſpōdetur petere cū deſertur ad eccleſiam: ⁊ h̄re cuz baptizatur: vt ſit ſenſus cū dicitur fidē peto. i. ſacr⁹ fidei preſto ſum recipere: credo. i. ſacr⁹ fidei ſuſciplo: qd eſt: hic paruulus preſto ē ſacramētū fidei accipere. Un Aug. Nihil ē aliud credere q̄ fidē habere: ⁊ iō cū rīdetur credere paruulus qui fidei nōdū effectū habet: reſpōdet fidē h̄re p̄pter fidei ſacr̄m: ⁊ ouertere ſe ad deū p̄pter cōuerſiōis ſacr̄m. Sed adhuc q̄ritur ex quo ſenſu p puulo reſpondeat credo in deū p̄rem: ⁊ in ieſum xp̄m: ⁊ in ſpūm ſanctū. Nūqd de ſacrō fidei an de fidei mētis ibi agit. Si de ſacrō cur noiatum diſtinguūtur p̄ſone? Si vō de fidei affectu quo verū eſt: cuz ea puulus careat: rīdetur? An illud factur⁹ paruulus ſpōdet cū creuerit: ſicut ⁊ oib⁹ p̄p̄is diaboli ſpōdetur abrenūciare: qd ſi nō ſeruauerit ſacr⁹ adultus tenebit ipſe vſ ſponſor. Sane etiā dici pōt ibi ſponderi pro paruulo: qd ad maiorē etatē ſi venerit: ⁊ p̄p̄is diaboli renūciabit: ⁊ ſanā fidē tenebit: cui⁹ tūc ſacr̄m recipit. Hac autēz

spōsione parvulus: pro quo sit: tenebit: non sponso: si tamē: vt cautio impleat: quantū in se est operā dederit: qz erigitur a patino vt sit diligēs circa cū pro quo sponōdit sollicitudo. De hoc Aug. Certissimaz emisitit cautionē qua remūciare pōpis dyaboli sponōdistis.

De cathecismo et exorcismo.

La autē interrogatio et respon- sio fidei sit in cathecumino cui additur exorcismus. Ante bap-

tismū enī sit cathecismus: post catheci- mum sequitur exorcismus: vt ab eo qz taz fide istructus est aduersaria virtus pel- latur. Exorcismus de greco dicit in lati- num adiuratio Cathecismus istructio. Cathecizare. n. est istruere: vt de symbo- lo ac rudimētis fidei. Exorcizare ē ad- iurare: vt exi ab eo spūs imunde. Sym- bolū est signū vel collatio. Signū: quia eo fideles ab infidelibus discernūt. Col- latio: quia ibi totius fidei sufficiētia et i- tegritas ē collata. Cathecismus et exor- cismus neophitoz sūt: magisqz sacramē- talia qz sacramēta dici debēt. Neophi- tus nouici⁹ interpretatur vel rudis: et vi- citur neophitus nup ad fidē conuersus: vel in disciplina religiose cōuersatiōis rudis. Dec ergo pcedūt baptismū: non qz sine istis nō possit esse baptismus ve- rus: sed vt baptizādus o fide istruiatur: et sciat cui debitor: fiat deinceps: et vt dya- boli potestas in eo minuatur. Unde Ra- banus. Ante baptismū cathecizādi de- beret in homine puenire officium: vt si dei cathecumī⁹ accipiat rudimentuz: et sciat cui debitor: sūt deiceps. Itē Au- gu. Paruuli exufflātur et exorcizant vt ab eis pellatur potestas dyaboli: ne iaz cōtendat eos subnertere: ne baptismuz cōsequatur. Non ergo ab infantib⁹ crea- tura dei exufflatur vel exorcizatur. sed

dyabolus vt recedat ab homine.

C Super dēterminat mag⁹ de baptismo qz tum ad ipm sacm fm se: et qm ad suscipien- tes: et qm ad ministros. et hic dēterminat de ipso qm ad baptizādi vsum fm ritū solēnem ecclēie. Et dīuidit in partes. 4. P^o P^o dē- terminat de eis que requirūt ex parte iustri. P² de eis que requirūt ex parte suscipiētis. ibi. Hoc etiā sciendū est. P³ de illis qz requirūt ex parte sacramēti. ibi. Queri ē. P⁴ de eis que requirūt ex parte sacraliū. ibi. Porro cūctio. Et ista vltima in duas. P^o P^o dē- terminat de iterragatione et rīssione patino- rum. P² de cathecismo et exorcismo baptizā- dorum. ibi. Illa autē iterragatio. Arti. 1.

Circa banc dī. querendū est pncipalū de. 6. P^o P^o de his que req- runtur ex parte baptizantis. P² de his qz requirūt ex par- te baptizādi. P³ de coactio- ne nō baptizatoz ad bap- tismū. P⁴ de ritu baptismi. P⁵ Quinto de ri- tu cathecismi. P⁶ de ritu exorcismi. **C** Circa p^o quērun⁹ tria. P^o P^o vtrū in baptizā- te requiratur fides ad hoc vt possit veri bap- tismū cōferre. P² Secūdo vtrū itentio. P³ Terno vtrū itentio pure in habitu sufficiat. **Q**u. 1.

Primo ostēdo qz in baptizāte requirūt fides ad hoc vt verū possit cōfer- re baptismū. Aug. sup Jo. omel. 8. et habet. 1. q. 1. Berabe. Accedit vbi ad eīm et fit factz: et paucis iterrpositis scqz: nō qz dicit: sed qz credid. ergo reqz fides in baptizāte. **I**tes magis depēdet eē rei et ei⁹ vntus a cā efficiēte qz a subo: sed ad hoc vt recipiat b⁹ bapmī re- quirūt fides in baptizādo. ergo multo fortius in baptizāte. **I**te in baptizādo pncipaloz est baptizādo paruulū offerēs. sed in offerē- te requirūt fides: quia pro paruulo rīdet. Cre- do. ergo multo fortius in baptizāte.

C Cōtra. de cōsecr. di. 4. Roman⁹. i. A quo- dā dicit Nicola⁹ papa de baptizatis a quoda- m uideo: qz si in noīe sancte trinitatis baptizati sunt: rebaptizari nō debēt.

C Rūdo qz fides nō reqz in baptizāte ad hoc vt veruz cōferat baptismū: nec ad hoc vt ille qui baptizat recipiat baptismū effectū: etiā illuz qz est res et nō factm. h⁹ est iustificatiōē: qz sicut dicit di. dīcta. Baptismus. et sūptū ē ab Aug⁹. tractatu. s. sup Jo. fere eque distan- ter inter pncipiū et mediū. Baptismus talis est qualis est ille in cuius potestate datur: nō qualis est ille p cui⁹ ministeriū datur. Et quia

baptismus a quocūqz ministratur in ptate xpi datur. ideo baptism⁹ ab infidelī administratus verus baptism⁹ est. seruatis alijs que ad bap- tismū requirūt. et nūi sit impedimētū in illo qz baptizat plene hz in eo suū effectum.

Ad p^o in opp^o dō. qz hoc verbū. creditur. ibi nō refert ad baptizantē: sed ad ecclēsiā mi- litantē. als dixisset: nō qz dixit: sed qz creditur **A**d 2° dōm qz maior nō ē va de efficiēte misteriali: sed de efficiēte pncipali. ille autē qz factm admiūtrat nō est pncipalis cā effect⁹ baptismi: sed tñ misterialis. Si tñ infidelis re- cipies baptismū itendit recipe qd ecclēsiā in- tendit ministrare: credēs tamē in particulari qz nūi sit: recipit caracterē baptismale: sed nou gfaū gratū faciet. **A**d 3° dōm qz nō req- rūt fides psonalis i offerētib⁹ paruulū ad bap- tismū: s; sufficit fides ecclēie. En offerēs par- uulū ad bap⁹ nō rīdet. p psona sua qz dicit. credo. sed in psona pneri vt sit sensus. credo. i. factz bapm pto nou recipe. **Q**u. 11.

Secūdo quē vtrū in baptizāte requir itē- tio. Et vtrū qz nō. qz ebriozus pōt baptizare. An de cōsecr. di. 4. Baptismus. 2. j. Nō tunc ebriozus: sed ebriozus nō pōt hie i- tentiōē faciēdi qd facit ecclēsiā. qz tūc non hz vium li. ar. nō qz requir itentio in baptizan- te. **I**te nō min⁹ necessaria ē fides qz itētio. qz qz nūi credit facere nūi itendit facere: s; vt btiū est in qōne pcedēti in baptizāte nō re- quirūt fides de nēitate. g nec itētio. **I**te in agēte istralū ad sui directionē nō reqz alia itētio qz itentio pncipalis agētis. Sed ille qz admiūtrat bap⁹ est iustiale agēs: et xps pnci- pale. ergo nō reqz alia itētio qz itētio xpi. **C** Cōtra. mag⁹ i lsa h⁹ di. c. 4. in h⁹ et in alijs factis: sic forma ē seruāda. ita itētio celebrādi illud ē hūda. **I**te fm p^o m. 2. p^o p^o. Effect⁹ qz euēniūt pter itentioē sūt a casu: s; effect⁹ bap- tismi nō sūt a casu: qz euēniūt vt in p^o b. ea. n. qz euēniūt a casu: euēniūt raro: s; p^o b. vbi p^o g ad effectū bapmī reqz itētio baptizātis. **C** Rūdo qz ad hoc vt ver⁹ pferat bap⁹: ne- cessaria est baptizātis itētio. qz. n. aliqz plura cōcurrūt ad vniū effectū. os qz aliquo mō vniū- tur. Ad scitificatiōē ad illū qz baptizat reqz ablutio exterior: et vba qz realit vnta nō sunt. reqz etiā baptizātis. et iō nēcia est itētio bap- tizātis p quā ablutio et vba intentionālī cōiū- gātur inter se: et cū illo qui baptizat: et oia ista cū sine qz est purgatio illū qz baptizatur. **A**d p^o in opp^o dō. qz nō ē idē dicere ebri- ozus et actu ebrius. Ebriozus nō ē aduic et ebrie- tate. et si actu nō sit ebrius. et iō qz ebrius

ebrietate totaliter vsum rationis tollēte non possit hie itentioē faciēdi qd facit ecclēsiā: nū ebriozus p illo tpe qz nō est actu ebri⁹. vel si ē ebri⁹ et nō est ebrietas tollēs rōnis vsum: tota- liter pōt hie itentioē hāc. **A**d 2° dō qz qz nūi credit facere nūi itendit facere et d. co qz aliqz pōt credi et itēdi in vli: quīs nō i- tendat nec credat in pncipali: sicut fm p^o m. 2. p^o p^o. Aliqz pōt credere qz ois mula sit fic- tilius. et tñ pōt existimare qz bec mula habeat i- vtero. a sūt dico aliqz mō qz quāvis infidelis in baptizādo nūi credat bap⁹ vlc: nec itendat vt valeat in particulari. imo dūi: tñ in hoc qz credit facere: et itudat qd facit ecclēsiā credit et itēdi aliqz facere in vli. et bec itentio suffi- cit. En bti dicit dicitēs qz qz ad itentioē baptizātis sufficit qz itendat facere circa illuz qz baptizat illud qd facit ecclēsiā. **A**d 3° dō qz maior nō est va nisi de istro qd non pōt hie p^o p^o itentioē. de istro autē qd hie pōt eas: quādamoz feru⁹ est qz fm iniam p^o in lib. politicoz ē organū v⁹ ist⁹ aiātū: nō ē vtrū. le aut istm admiūtrat bap⁹. **Q**u. 11.

Qu. 11. quē vtrū sufficiat in baptizante itentio pure in habitu. Et vtrū sic magis sufficit itentio bona in habitu: qz iten- tio mala in actu. Sz aliqz mala itentio in actu sufficit. qz vt dicit de cōsecr. di. 4. Nō illud. s; sumptū est ab angu. in epla ad Bonifacium epm circa mediu. et recitat mag⁹ in lsa h⁹ di. ca. penul. Accet it illud mouet qz qdā nō ea fide ad baptismū pēcipiēdi paruulos scrāt: vt gfa spūali ad vitaz regeneretur eterna. Sz qz eos putat hoc remedio tēporales retinere vel recipere sanitatē. nō. n. p^o p^o terea illi nō re- generātur: qz nō ab istis hac itentioē offerū- tur. ergo multo fort⁹ bona itentio baptizan- tis pure in habitu suffiē ad baptismū. **I**te vtrū motiua nō excedit motū in boie nisi ad iperū voluntatis: sed hō itinerā nō semp ē in actu volēdi itinerare: qz velle scqz itelligere. et planū est qz nō semp actu cogitat de via sua g itētio in hitu suffiē ad pductionē effect⁹. **C** Cōtra. auctor. 6. pncipioz di. Passio est effect⁹ illatioz actiois. ergo ad effectum ad quē cāndū reqz itentio: necessaria est itētio que est actio. Sed itentio pure in habitu non est actio. g nō suffiē ad hoc vt causē effect⁹ purgationis in illo qui baptizat. **I**te sic se hz habit⁹ ad hituati: sicut qūtas ad qūficati. Sed qūficat⁹ p snā qūtatē nūqz pduct effectū nisi mediāte actioē sue qūtat. g sūt nec hie itentioē baptizādi in hitu pōt. p dūcere aliqz effectū nisi mediāte actu hitualis itentiois.

Rideo. q. loquendo de intentione pure in habitu et in particulari et in vltimo in principio et in medio et in fine non sufficit intentio pure in habitu: quia ex tali intentione non procederet aliquid actus: et ex sequenti nec effectus: sed loquendo de intentione pure in habitu respectu effectus in particulari. et sic tunc in actu respectu effectus in vltimo dico quod sufficit ad procedendum vix baptismum et efficaciam eius illi qui baptizatur. et si non fuerit in actu nisi in principio: quia in obiectu actualis intentionis que fuit in principio cum aliis quod ad hoc requiritur. valz illud quod postea sequitur. afr. icertissimum est quod vere essent baptizati: et magnam immineret periculum baptizati in baptizatio. tunc si baptizatus non est diligens in applicando intentionem suam. quod decet ad ipsum actum a peccato non excusatur.

Ad primum in oppositum dicitur quod baptizatus intendendo facere quod facit ecclesia non habet intentionem malam: sed in hoc quod non intendit purgationem a peccato. sed tamen sanitate corporale vel aliquid aliud temporale habet intentionem malam: sed intentio sua quod ad hoc: nec ad baptismum proficit: nec officit. Si autem infirmus nocet adulto aut non intendit per baptismum consilium nisi temporale re: si consensit sacramentum ad impressionem characteris: supposito quod scilicet ecclesie recipe sacramentum: non tamen et per se missio peccatorum durate tali intentione. **C**ontra 2^m dicitur quod voluntas per actum suum facit aliquam impressionem in virtute motiva quod durat ad tempus et actu voluntatis non manet: quia expirat virtus motiva non exequeret motum amplius: nisi renouaretur ipsius voluntatis. frequenter tamen manet homo in actuali voluntate inmerat: quod ipse non aduertit. Et non quod ex forti intentione ita se conuertit ad aliud quod non actu cogitat de suo itinere: nec in vltimo in particulari: cessante impressione quod fuerat in virtute motiva per peccatum voluntatis actum: statum cessat motus.

Argumeta ad partem aliam non plus concludunt nisi quod requirit intentio in actu in vltimo vel in particulari: saltem in principio actus: et hoc est verum.

Articulus. II.

Consequenter

Et circa hoc dicitur tria. Primum quod parvulus in vtero matris possit baptizari. Primum vtrum in adultis requiratur versus rationis.

Primo dicitur quod parvulus in matris vtero potest baptizari secundum apostolum ad Romanos 2^m. potest esse donum dei quod dicitur delectum. Sed per

delectum dicitur de puer in vtero peccato in se. quod multo fortius in vtero per donum dei quod dicitur in baptismo a peccato mundat. **C**ontra dicitur quod dicitur puer est in vtero est aliquid peccatum ad matrem: sicut fructus ad arboris: quod dicitur in arboris. ergo videtur quod cum baptizatur mater pregnantis simul puer baptizatur. **I**tem instituta de egenis: cum ancilla egenis manumittitur: puer etiam cum matre manumittitur ergo a simili cum mulier pregnantis per baptismum a servitute peccati liberatur: scilicet illius liberatio nis particeps efficitur.

Contra. **A**postolus 1. Cor. 15. Ad primum quod spirituale est quod aiale. Sed quomodo puer nascitur de vtero non habet distincte esse suum aiale. quod nec ante potest per baptismum recipere esse spirituale. **C**ontra dicitur. **I**tem primo de summo bono. c. 24. Pueri cum matre baptizari non possunt: quia quod adhuc natus secundum Adam non est. renascitur secundum christum non potest.

Rideo quod spiritus parvulus in matris vtero divina virtute potest sanctificari secundum quem modus fuit sanctificata beata virgo **J**eremias. et **J**os. baptizata: potest et baptizari baptismum sanguinis: et pro fide iterficiunt in matris vteris: etiam si non feratur intentio iterficietis nisi ad interfectionem matris: tamen baptismum a quo non possunt in matris vteris baptizari: quia nondum non sunt militanti ecclesie: cuius membra bona vel mala sacramenti administrant. nec possunt circa eos ministerium exercere. oportet. n. quod caro illius qui baptizatur secundum totum vel partem in edicite abluatur. **E**tenim si puer totum vel partem in vno corio in aqua immergetur. secundum formam verborum debetur non propter hoc baptizatur. dicere autem quod id baptizari non possunt: quod adhuc non habet esse distinctum a causa sue interfectionis: ut aliquid dicitur: superius reprobatur est. di. 4. in illa questione. vtrum baptismum sanguis suppletur vice baptismum aqua in parvulis. in solutione argumetum primum. Et ad hoc reprobatur potest per duas alias rationes. Una est: quia ex illo dicto sequitur quod per nullam viam posset aliquid in vtero regenerari. **A**lia est: quod parvulus creditus in vtero matris id habet distinctum esse a matre secundum animam in qua est peccatum originale. **A**d primum in oppositum dicitur quod potest esse donum christi quod ad sufficientiam delectum dicitur. non tamen quantum ad efficaciam. non enim gratia transit in obiectum sicut culpa: sed hoc est propter idem positionem in seipsum. parvulus autem in matris vteris ut iam ostensum est non sunt dispositi ad suscipiendum donum gratie per baptismum aqua ministerium. **C**ontra 2^m dicitur quod quantumvis puer secundum corpus creditus in matris vtero sit matris coniunctus. tamen omnino distinctus est ab ea secundum animam rationalem quod subiectum est peccati et sanctificationis. et ideo muta

tionem facit circa matrem quantum ad corpus: recludere possunt ad corpus pueri. unde et sibi in matris vtero per nutritionem matris ministerium necessaria corporali vite. **Q**uia et manumissio respicit corpus: ideo manumittitur cum matre: quantumvis si libera coeperit: deinde ancilla facta pariat propter nascitur liber: quod non debet calamitas matris ei nocere: quod in vtero est. **S**ed quod sanctificatio respicit animam: ideo non oportet quod sanctificetur cum matre. **E**t sic per solus ad 3^m **A**rgumeta ad partem aliam non procedunt de spiritualitate et regeneratione que fit duobus modis primis. Sed apostolus loquitur de spiritualitate quod erit per gloriosam resurrectionem. **E**t **J**hy. de regeneratione per baptismum aqua. **D**icitur. **u.**

Secundo queritur vtrum in adultis requiratur versus rationis ad suscipiendum baptismum. **E**t videtur quod sic. quia infirmus non sit sine consensu qui esse non potest sine rationis versus. **S**ed per susceptionem baptismum anima desponsat deo. ergo ad hoc requiritur rationis versus. **C**ontra magis potest impediri vtrum baptismum ex parte suscipiente quod ministerium: quia malitia ministerium non impedit effectum baptismum ut ostensum est. **S**ed requiritur rationis versus in baptizate. ergo multo fortius in suscipiente. **C**ontra. extra de baptismo et eius effectu. maiores adulti dormientes: et amictus potest baptizari.

Rideo quod sicut ad susceptionem forme elementaris in materia non est necessaria cooperatio ex parte materiae. sed spiritus est ex parte sua sufficit quod non sit in ea aliquid prohibens illius forme susceptionem: sicut ad suscipiendum sacramentum baptismum et rez eius non est necessaria per se aliqua actio ex parte suscipientis: sed sufficit quod in eo non sit aliquid prohibens predictorum susceptionem: prohibens autem non est nisi peccatum mortale actuale: de quo homo non est contritus nec attritus. et ideo si aliqui adulti habeat carnes versus rationis autem mortaliter peccaverint si baptizatur recipiunt sacramentum et rez sacramentum. **S**i autem antequam habeat furiosus: vel obdormiat mortaliter peccaverint committendo vel omitiendo: et non fuerint de illo peccato nec contriti nec attriti si baptizantur non suscipiunt rez sacri: quibus sacramentum suscipiunt si illo tempore quo furiam itrauerunt: vel obdormierint: intentionem suscipiendi sacramentum actu vel habitu habebat. tamen spiritus est costaret. quod tale intentionem habuisset: non debet aliquid baptizare dormientes: vel furiosum habent lucida iterualla dicitur actu est in furia: sed expe etiam est furiosus lucida iteruallum et dormientis vigilia: quod dicitur facit peccatum: nisi secundum suum iudicium probabiliter imminet periculum: si tales differat baptizare. spiritus autem ad furiosum non habent lucida iterualla nulla est dilatio facienda.

Ad primum dicitur quod non est simile de matrimonio quod dicitur iter aiam et dei per susceptionem baptismum. et de infirmo quod dicitur iter virum et mulierem: quia in 2° necessarii est consensus per se in primo autem non est nisi in adultis habentibus versus rationis. in illis. non requiritur consensus actu vel habitu. **C**ontra 2^m dicitur quod maior est via habenda aspectu ad peccatum baptismum et suscipiendum baptismum: sed habendo aspectu ad intentionem. non est verum: quod intentio baptismum per se requirit ad certitudinem facti. eo modo quo supra ostensum est. non est autem intentio suscipientis nisi in adultis habentibus versus rationis. in illis. non requiritur actu vel habitu in spirituali vel in generali.

Ad 3^m ad partem aliam dicitur. quod sicut ibidem dicitur dormientes amictus si prius quod amictus incurrerit aut dormierit in peccato peccatorum: quia in eis intelligitur peccatorum propositus perdurare si fuerint sic immeriti: characterem non suscipiunt sacramenti.

Questio. III.

Tertio queritur vtrum in adultis habentibus versus rationis qui baptizatur requiritur intentio ad hoc ut recipiat sacrum baptismum. **E**t videtur quod non. de consecratione. di. 4. **S**olet etiam in glo. dicitur quod si baptizatus intendit baptizare qualemcumque intentionem baptismum habeat recipit sacramentum. **I**tem ad suscipiendum sacramentum baptismum non requiritur suscipiente aliquid desponsio positum: sed sufficit quod non sit in eo desponsio repugnans susceptioni sacri. aliam enim parvulus non recipit baptismum sacramentum. **S**ed in adulto qui non intendit recipere baptismum sacramentum: nec tamen intendit non recipere: non est desponsio repugnans susceptioni sacri. si talis abluatur ab intendente consecrante baptismum sacramentum recipit sacramentum.

Contra. magis dicitur de peccato baptismum sacrum a suscipiente quod a ministrante: quod effectus baptismum impeditur propter malitiam suscipientis: et non propter malitiam ministrantis. ut declaratum est de peccato. in illa questione. vix baptismum possit tradi ab homine malo. **S**ed ut versus est in 2° questione peccatis articulo requiritur intentio in baptizante. ergo requiritur in suscipiente baptismum.

Rideo quod spiritus in adultis habentibus versus rationis: dum exteri abluuntur sub forma verborum debita ab intendente ministrante baptismum sacramentum: possit deus: cui sit omnipotens: imprimere characterem baptismum in spirituali desponsio: nulla existente in eis intentione neque actu neque habitu ad suscipiendum sacramentum: tamen de lege dei ad hoc ut character baptismum recipiat: requiritur in eis intentio actu vel habitu ad suscipiendum sacramentum. per susceptionem. characterem baptismum illis itat hoc ecclesie militanti: seu ascribitur exercitum ecclesie militantis. ad hoc autem ut homo iter ecclesie militantis

B 7 ascribat exercitum ei. requirit et assensus actus vel bitu si est in statu in quo consentire possit. pbabili enim est quod ad hoc plus requirat ab illo qui consentire potest quam ab illo qui consentire non potest: sicut videmus in cathecismo pro paruulo rident patri. et tunc sic dicit magister huiusmodi. c. vltimo. si adultus est videri se seipso. 2 de pte. di. 4. Cum pro paruulo: et sumptus est ab Aug. 4. li. de baptismo. 2 3 donatistas versus fines. si p eo qui miderere potest aliter rident: non istud valet. Et quod regula illud euagelijs dicitur: quod oes cum legitur natum rati monet. etate huius se loquat. Et statim post.

E Memio ex ad quod spissantur renascitur nisi volens. quod non de paruulis: sed scilicet de adultis et sue voluntatis arbitrio itelligendum est. Ad hoc autem non est necessaria semper determinata intentio in actu: quia quibus sufficit intentio in habitu. Si enim aliquid verum cathecuminus non actu cogitatem de susceptioe facti baptismi. sed de re alia nondum abluerit sub forma verborum debita intentionis sic ministrare baptismi factum. ille cathecuminus recipit characterem baptismi: quia nisi enim intentio in habitu tamen non sufficit ad candum effectum: potest tamen esse sufficiens dispositio ad suscipiendum. maior. n. actualitas requiritur in agere quam in pati: et res agat per sua actualitates: et patiat per sua passibilitates: quibus tamen intentio in actu determinate requiritur per actum. s. vel ad remouendum phibitionem: vel qui non consentire in actu et non consentire in habitu sece coitatur. si enim in accedente ad baptismum est actu vel habitu intentio non recipiendi factum baptismi: cuiusmodi in tentio phibet facti susceptione: necessarium est illa intentione expelli per sua intentionem in actu ad hoc ut ille recipiat factum baptismi. Si etiam accedens ad baptismum admoneatur diligenter ut actu consentiat: requiritur quod consentiat in actu ad hoc ut tunc recipiat de factis: quia si tunc non consentiret in actu: tunc etiam non consentiret in habitu. hic enim accipimus consentire in habitu in aliqua re quam homo sic dispositus est: quod si actualiter et deliberate recogitat de illa re quod actu consentit in illam.

S Ad hoc in oppo dicitur quod illa glo. teneri non debet. Ad 2m dicitur quod maior facta est de adultis huiusmodi versus rationis dum baptizatur. sicut patet ex dictis in corpore quoniam. Articulus. iii.

Consequenter queritur de principio. Et circa hoc queruntur tria. Primum versus infideles adulti non baptizati sunt cogendi ad suscipiendum baptismum. Versus secundo versus illi qui coacti suscipiunt baptismum recipiunt characterem baptismi.

Consequenter queritur de principio. Et circa hoc queruntur tria. Primum versus infideles adulti non baptizati sunt cogendi ad suscipiendum baptismum. Versus secundo versus illi qui coacti suscipiunt baptismum recipiunt characterem baptismi.

Primo ostenditur quod infideles adulti non baptizati sunt cogendi ad suscipiendum baptismum. Unde 14. de. Et in vias et sepes: et prope le intrare: ut impleat domus mea. Item 3. de. in epla ad Thimotheum loquitur ad me. Item de pmitus sententia non erat nisi nemine esse cogendum. 2 par. post. Sed hec opinio mea nec dicitur tui verbis. sed demonstrantur supabac ex pte. et aliquantulum infra. Error legitur in tui p fuit ut plures dicat gratias deo: qui vincula nostra dirupit. et nos ad pacis vinculum trahit.

Contra decretorum di. 45. Qui sincera. Qui sincera intentione extraneos a xpiana religioe ad hunc cupiunt recta adducere blamidum debent: non asperitatis studere. Rudeo. hoies non sunt cogendi ad aliquid agendum extrinsecus. vel vobis vel patie dicitur: quod non potest coactis nec ecclesie in virtute alicuius boni actus ad que cogi non potest nisi per predictam coactionem redderetur. prioribus suis pemptioes ad illam bonum actum. al. n. supra dicta coactio penitus in utilis esset: sed hoies coacti ore exteri se vel le baptismi facti suscipere. et ipsam abluitionem exteriori suscipere non potest: et nec ecclesie nisi in virtute interioris actus voluntatis: ad que cogi non potest. quod aliter non potest suscipiendum planus est. Et aliter non potest ecclesie. patet: quia plus potest nocere ecclesie si infideles occulti quam manifesti: quod sub simulatione xpianitatis veros xpianos facit: seduunt et pervertunt. per coactionem et ad predictos actus exteriores non reddunt. prioribus ad bonum actum voluntatis interioris et exterioribus actibus concordantibus: quod sic homo natus refugit coactionem: ita natus refugit vel minus diligit re ad quam videt se cogi. Unde decre. di. 45. c. supra allega. Postquam dicitur est quod non debet adduci ad hunc asperitatis. subuiguit: ne multum eorum pculat aduersitas. Item infideles adulti non baptizati non sunt cogendi ad suscipiendum baptismum. Et hoc expressit huius decretorum supra dicta di. De indets. vbi dicit. De indets pcepti sed synodus nemini deiecit ad credendum vim sserre: sicut tamen pellendi a fidelibus: si facultas asserit vel hunc impediat blasphemias vel malis suis vel aptis psecutionibus. Et per hoc infideles christi infideles frequentibus iusta bella mouent. non quod vt eos ad credendum cogant.

C Ad hoc in oppo dicitur quod illa auctas itelligitur non de compulsionem de quibus loquitur: sed de efficaci admonitione: et rationabili inductione. Et potest dici quod illa compulsionem accipitur per illa compulsionem quibus aduersitates aliquos peccatores conuertit. Unde glo. Qui mundi huius aduersitates fracti ad dei

Articulus queritur de principio. Et circa hoc queruntur tria. Primum versus infideles adulti non baptizati sunt cogendi ad suscipiendum baptismum. Versus secundo versus illi qui coacti suscipiunt baptismum recipiunt characterem baptismi.

Consequenter queritur de principio. Et circa hoc queruntur tria. Primum versus infideles adulti non baptizati sunt cogendi ad suscipiendum baptismum. Versus secundo versus illi qui coacti suscipiunt baptismum recipiunt characterem baptismi.

Articulus queritur de principio. Et circa hoc queruntur tria. Primum versus infideles adulti non baptizati sunt cogendi ad suscipiendum baptismum. Versus secundo versus illi qui coacti suscipiunt baptismum recipiunt characterem baptismi.

Secundo queritur de principio. Et circa hoc queruntur tria. Primum versus infideles adulti non baptizati sunt cogendi ad suscipiendum baptismum. Versus secundo versus illi qui coacti suscipiunt baptismum recipiunt characterem baptismi.

Contra decretorum di. 45. Qui sincera. Qui sincera intentione extraneos a xpiana religioe ad hunc cupiunt recta adducere blamidum debent: non asperitatis studere. Rudeo. hoies non sunt cogendi ad aliquid agendum extrinsecus. vel vobis vel patie dicitur: quod non potest coactis nec ecclesie in virtute alicuius boni actus ad que cogi non potest nisi per predictam coactionem redderetur. prioribus suis pemptioes ad illam bonum actum. al. n. supra dicta coactio penitus in utilis esset: sed hoies coacti ore exteri se vel le baptismi facti suscipere. et ipsam abluitionem exteriori suscipere non potest: et nec ecclesie nisi in virtute interioris actus voluntatis: ad que cogi non potest. quod aliter non potest suscipiendum planus est. Et aliter non potest ecclesie. patet: quia plus potest nocere ecclesie si infideles occulti quam manifesti: quod sub simulatione xpianitatis veros xpianos facit: seduunt et pervertunt. per coactionem et ad predictos actus exteriores non reddunt. prioribus ad bonum actum voluntatis interioris et exterioribus actibus concordantibus: quod sic homo natus refugit coactionem: ita natus refugit vel minus diligit re ad quam videt se cogi. Unde decre. di. 45. c. supra allega. Postquam dicitur est quod non debet adduci ad hunc asperitatis. subuiguit: ne multum eorum pculat aduersitas. Item infideles adulti non baptizati non sunt cogendi ad suscipiendum baptismum. Et hoc expressit huius decretorum supra dicta di. De indets. vbi dicit. De indets pcepti sed synodus nemini deiecit ad credendum vim sserre: sicut tamen pellendi a fidelibus: si facultas asserit vel hunc impediat blasphemias vel malis suis vel aptis psecutionibus. Et per hoc infideles christi infideles frequentibus iusta bella mouent. non quod vt eos ad credendum cogant.

C Ad hoc in oppo dicitur quod illa auctas itelligitur non de compulsionem de quibus loquitur: sed de efficaci admonitione: et rationabili inductione. Et potest dici quod illa compulsionem accipitur per illa compulsionem quibus aduersitates aliquos peccatores conuertit. Unde glo. Qui mundi huius aduersitates fracti ad dei

Articulus queritur de principio. Et circa hoc queruntur tria. Primum versus infideles adulti non baptizati sunt cogendi ad suscipiendum baptismum. Versus secundo versus illi qui coacti suscipiunt baptismum recipiunt characterem baptismi.

Consequenter queritur de principio. Et circa hoc queruntur tria. Primum versus infideles adulti non baptizati sunt cogendi ad suscipiendum baptismum. Versus secundo versus illi qui coacti suscipiunt baptismum recipiunt characterem baptismi.

Articulus queritur de principio. Et circa hoc queruntur tria. Primum versus infideles adulti non baptizati sunt cogendi ad suscipiendum baptismum. Versus secundo versus illi qui coacti suscipiunt baptismum recipiunt characterem baptismi.

Secundo queritur de principio. Et circa hoc queruntur tria. Primum versus infideles adulti non baptizati sunt cogendi ad suscipiendum baptismum. Versus secundo versus illi qui coacti suscipiunt baptismum recipiunt characterem baptismi.

Contra decretorum di. 45. Qui sincera. Qui sincera intentione extraneos a xpiana religioe ad hunc cupiunt recta adducere blamidum debent: non asperitatis studere. Rudeo. hoies non sunt cogendi ad aliquid agendum extrinsecus. vel vobis vel patie dicitur: quod non potest coactis nec ecclesie in virtute alicuius boni actus ad que cogi non potest nisi per predictam coactionem redderetur. prioribus suis pemptioes ad illam bonum actum. al. n. supra dicta coactio penitus in utilis esset: sed hoies coacti ore exteri se vel le baptismi facti suscipere. et ipsam abluitionem exteriori suscipere non potest: et nec ecclesie nisi in virtute interioris actus voluntatis: ad que cogi non potest. quod aliter non potest suscipiendum planus est. Et aliter non potest ecclesie. patet: quia plus potest nocere ecclesie si infideles occulti quam manifesti: quod sub simulatione xpianitatis veros xpianos facit: seduunt et pervertunt. per coactionem et ad predictos actus exteriores non reddunt. prioribus ad bonum actum voluntatis interioris et exterioribus actibus concordantibus: quod sic homo natus refugit coactionem: ita natus refugit vel minus diligit re ad quam videt se cogi. Unde decre. di. 45. c. supra allega. Postquam dicitur est quod non debet adduci ad hunc asperitatis. subuiguit: ne multum eorum pculat aduersitas. Item infideles adulti non baptizati non sunt cogendi ad suscipiendum baptismum. Et hoc expressit huius decretorum supra dicta di. De indets. vbi dicit. De indets pcepti sed synodus nemini deiecit ad credendum vim sserre: sicut tamen pellendi a fidelibus: si facultas asserit vel hunc impediat blasphemias vel malis suis vel aptis psecutionibus. Et per hoc infideles christi infideles frequentibus iusta bella mouent. non quod vt eos ad credendum cogant.

C Ad hoc in oppo dicitur quod illa auctas itelligitur non de compulsionem de quibus loquitur: sed de efficaci admonitione: et rationabili inductione. Et potest dici quod illa compulsionem accipitur per illa compulsionem quibus aduersitates aliquos peccatores conuertit. Unde glo. Qui mundi huius aduersitates fracti ad dei

Articulus queritur de principio. Et circa hoc queruntur tria. Primum versus infideles adulti non baptizati sunt cogendi ad suscipiendum baptismum. Versus secundo versus illi qui coacti suscipiunt baptismum recipiunt characterem baptismi.

Consequenter queritur de principio. Et circa hoc queruntur tria. Primum versus infideles adulti non baptizati sunt cogendi ad suscipiendum baptismum. Versus secundo versus illi qui coacti suscipiunt baptismum recipiunt characterem baptismi.

B

B

E

E

B

E

E

E

E

Distinctio

Primo ostedo qd baptismus est iterabilis. factum. n. eucharistie: qd est nobilitas: est iterabile. Tres principales effectus baptismi est gsa qd character. ergo multo magis baptismus dicitur iterari propter gfe amissibilitatem qd non iterari propter characteris ideabilitatem.

Contra Aug. 2. lib. de sacra. pte. 6. c. 13. Talis de rationabilis dicitur a sanctis patribus institutus est: ut qd semel baptismi factum percipisse cognoscitur nulla ratione illud iterari accipiat. Item C. ne scilicet baptismi iteret. l. pma. eoz. eodem nam erroris qd apoz scripta calcates xpiani notis facta sortitos alio rursum baptismate non purificatis: sicutant lauacri noie pollutentes.

Rideo qd bap^m non est iterabilis. ordinavit enim de: ut in eodem boie nulla essent heat nisi scilicet rationabile fuit a cogruu ppi. 4. 7. Pzio qd mox² que est principalis. s. originale peccati non potest esse in eodem boie nisi semel. 7. 2. qd ipse nit essentiale elebile. s. character: quo aia semp est disposita ad gfe susceptionem: nisi causa fuerit in seipsa aliqd icopossibile gfe: qd est peccati mortale. 7. 3. qd remittit oem culpam et oem pena. et ideo si pluries posset hysu efficitur in boie: et peccatoribus icitativu delinquenti. 7. 4. quarto quo significat xpi mortis qui non est mortuus nisi semel.

Ad h^m in opp^m d^m qd factum eucharistie circa eadem manum in numero non est iterabile. Eadem enim hostia non est peccabilis nisi scilicet. Et ideo quibus factum eucharistie ab eodem boie pluries possit suscipi: non tamen hoc scilicet qd circa eandem manum iterabilis sit eentia factu: qd consistit in hostie consecratione non susceptione. eentia aut baptismi consistit in ablutione sub debita et bonis forma et intentione. Ad 2^m d^m qd quibus gsa sit principalis: qd character semel et absolute: tamen non est ita proprius effectus baptismi. per alia. u. sacramenta gratia habet: sed per solam factum baptismi habetur baptismalis character. 26. u.

Secundo quod iterabilis baptismus sit irregularis. Et videtur quod non. pro eodem facto illicito magis debet puniri agens quam patiens. Sed non invenitur in iure canonico quod baptismus alius quem nescit baptizatus: et tamen baptizatus est: sit irregularis. qd multo magis baptismus recipit est irregularis. Item nullus de esse irregularis per alium factu: ad quod ipse non cooperat nec consilio nec auxilio nec favore. Sed hoc non est verum si baptizatus se baptizatus nesciens fuerit irregularis: sicut suscipiendo baptismum: quod petens baptismum potest ab aliquo dominicus baptizari: unde

si die crastina fieret irregularis suscipiendo baptismum: si fieret irregularis occasione baptismi facti ad quod non esset cooperatus. Videtur ergo quod talis non esset irregularis.

Contra. magis cavet episcopus quantum ad statuta pro quibus transgressioe incurrit sententia excommunicationis aut suspensionis ipso suo quam inferioribus. et de sen. exco. 2. Quia peccaliosum. qd sicut magis dicitur cauere irregularitatem eorum quam inferiorum. Sed. C. Ne scilicet baptismi iteret. l. 1. d. 2. Antiquitate que sanctitate baptismatis illicita usurpatione geminaverit sacerdotio indigna esse censetur. ergo multo fortius subditus in quo iteratur baptismus est irregularis.

Ad ista quod dicitur quod dicitur quod suscipiens baptismum quis ignoret se hunc suscepisse baptismum irregularis est. An. de pte. di. 4. Qui bis. Qui bis ignorat se baptizatum fuit non idem quod penitens: nisi quod si canones ordinari non putant nisi magna aliquid necessitas cogat. quod id additum est. quod imminente necessitate quod tali dispensandum est. s. per episcopum. Cui illo tamen: quod scilicet se faceret rebaptizari: non postquam episcopus dispensare. tunc autem hoc statutum propter baptismum reverentia: et in detestationem inirritantium sacro. Alii dicunt quod tal non est irregularis: quod quibus hoc olim fuerit observatum in odium rebaptizantium: non tamen possunt promoveri: quod ignorantia facti oino excusat eos. Alii dicunt quod etiam decretum debere intelligi de ignorantia in iuris que non excusat. Et hec supra sunt ex gl. sup loca predicta. Sed 3° hanc opinionem scdam videtur esse quod videtur in predicto decreto quod non idem quod per eo penitens: quod non est verum si cum ignorantia iuris hinc est scias facti. ut potest probari per ea que dicitur in. c. immediate sequenti.

Qui vult tenere primam opinionem que magis videtur consonare textui potest dicere ad primum in oppositum quod maior intelligenda est de pena que infligitur pro peccato. irregularitas autem in casu supradicto non infligitur sic sedo baptizato pro sua culpa: ut patet per textum allegatum de decretis sed per facti reverentiam: ut videtur sint diligentiores in sollicitate eandem ab his que sunt in iuris facti. In talibus autem penis quibus magis cavet superioribus quam inferioribus: eo quod irregularitas pecculiosior est in eis. Ad secundum dicitur quod aliqui puniunt quod propter factum alienum: ad quod nihil est cooperatum: ut h. l. 1. q. 5. c. 1. Et preterea per h^m quod petit baptizari cooperatum est ad sedas baptismi susceptio: quibus propter dominicus fuerit baptizatus. Qui vult tenere partem aliam potest dicere ad primum in oppositum quod lex illa loquitur de rebaptizante scilicet: ut patet per l. am. sequentem. Et preterea non ligat. u. u. pertinet ad imperatorem

Articulus.

Primo irregularitatis infligere. scilicet tamen rebaptizante esse irregularis si publici est: probari potest per illud quod habet de apostatis. Et itari. Ad decretum autem quod adducit pro opinione alia potest dicere sicut dicitur in corpore quoniam. vel intelligi de illis qui cum postea sciant non ratum habent. Questio.

Tertio quod videtur consuetudo de expectando per se baptismus versus ad sabbatum pasche vel pentecostes fuerit rationabilis. Et videtur quod non: ut habitus est. baptismus representat passionem christi. qd magis debuit determinari dies passionis quam sabbati. Item de pte. di. 4. Alii quod magis aque baptismi purgare peccata credentium possent nisi tactu dominici corporis sanctificati fuissent. Sed christus baptizatus fuit in die epiphanie sicut tenet ecclesia. ergo videtur quod illa dies maxime determinari debuit ad conferendum baptismum.

Contra. ecclesiastica statuta non sunt sine rationabili causa sed ecclesia illos duos dies determinavit ad conferendum baptismum. ut dicit magister in libro vi. c. 4. et habet de pte. di. 4. Ad rationem infra. Duo tempora. c. d. cathecuminis. r. c. ve nerabilis. qd illa consuetudo fuit rationabilis.

Rideo quod quibus non sit melior consuetudo statim baptizare quam expectare predicta tempora propter tres rationes que superius posite sunt. di. 4. super exponere hinc tamen pro illo tempore quo hoc factum institutum et observatum fuit rationabilis consuetudo. s. per reverentiam facti. semper tamen in necessitatis articulo licet factum sit in alijs temporibus baptizari. An. d. c. de pte. di. 4. de cathecuminis. l. di. qui necessitate mortis. egritudine: oblationis: persecutionis: naufragii vrgetur: omni tempore debet baptizari. simile etiam habet. c. sequenti. Magis autem determinati fuerit dies predicti quam alij: quod pro imentione homo significat esse sepeliri christo. per elevatione de aqua resurgere cum christo. in die etiam pentecostes receperunt discipuli spiritum sanctum ad dante: quod est efficiens eius effectus baptismi.

Ad primum in oppositum dicitur quod baptismus respicit passionem christi in hoc quod representat christi sepulchrum. Et ideo ad solennitatem baptismi celebrationem magis debuit determinari dies sepulture quam passionis. marie qui in vesperis illius diei incipit solennitas resurrectionis. Ad secundum dicitur quod in die baptismi christi pro tanto dicuntur aque virtutem accepisse sanctificandi: quod extunc determinate fuerit ad hoc ut in tali materia institueret baptismum. Quod ad baptismum est effectus a spiritu sancto: et merito sic a passione christi. in effectu autem principali est efficiens quod magis. et ideo magis debuerit determinari ad solennitatem celebrationis baptismi predicti dies

quod dies epiphanie: et etiam ad excludendum errorem dicitur non debere baptizari nisi in illa die que christus baptizatus est: quod reprehenditur. de conse. di. 4. Propter. j. Si qd. Articulus. V.

Consequenter

Et circa hoc querunt tres. Primo videtur quod parvulus debet cathetizari. 7. 2. videtur cathetizari an baptismum debeat fieri. 7. 3. videtur cathetizari sine officio sacerdotis. Questio. 1.

Primo ostedo quod parvulus baptizandi non debet cathetizari. frustra. n. adhibet instructio illi que non est receptibilis discipulino. Sed pueri non sunt receptibiles discipuli. ergo non debet cathetizari. cathetizare. n. est instruere. Item secundum Dionysium de ecclesiastica hierarchia. c. 2. an mediu. pfectio christiane religionis re dicitur in cathetismo. s. illa puer phitet non potest nec alij pro eo: quod nisi pro vortu alteri obligat.

Contra. ecclesia baptizandos parvulos cathetizat. Rideo quod parvulus baptizandi debet cathetizari. quibus. n. cathetismum pro adultos fuerit institutum: tamen propter expressum expumendum vnitatem baptismi. sicut etiam cathetizandi parvuli. quibus tunc nulla possunt apprehendere instructionem: et etiam pro maioribus baptismi solennitatem: ut per phitet qui respondet pro parvulo meli sciat scire quod postea debeat informare parvulum. et etiam ut parvulus fidei et religionem christiana diligenter et reverentius custodiat per hoc quod sciat se eam fuisse pfectum per alium in baptismum.

Ad primum in oppositum patet solutio ex iam dictis. Ad 2^m dicitur quod quibus puer tunc non possit phitet: tamen alius phitet pro eo. et quantum ad illud quod presens est. An cum patris iudicet. Credo in persona parvuli: sensus est. i. facta fidei pso sumi suscipere. Et quantum ad illud quod futurum est: ut sit sensus: qui venia ad adultam etate actu credendo fidei consentia. Ea autem que de necessitate sunt potest patris pro parvulo promittere: et pro suas promissionem ipsum obligare cooperante ad hoc non quod parvulus recipit pro patris. 26. u.

Secundo querit utrum cathetismum an baptismum fieri debeat. Et videtur quod non quod oportet pueri generari quam possit instrui ergo a filiis suis debet regenerari quam cathetizari. Item sancta doctrina non dicitur proponi imundis. An dicitur. 2. Nolite scilicet dare canibus Sed illi qui cathetizatur proponit sancta doctrina. ergo prius debet mundari per baptismum quam cathetizatur.

Contra. ut habet dicitur ultimo. cum dicitur pro

cepit discipulis suis q' doceret vob' gentes & baptizarent. pmo nominavit actum docendi q' baptizandi.

B. Rudeo. q' cathecismus ante baptismi d' fieri. An de cōsecr. dist. 4. An bap' m. & recitat mag' in lra hui' d' An baptismi cathetizan d' debet hominē p' d' officii: vt fidei p'mū cathecumini accipiat rudimentū. C. Itē in eodē. c. xps p'ns ceci nati oculos luto ex spu to facto suplauit: sic ad aq's syloe misit: q' p'ns debet baptizadus de fide incarnationis xpi i'f'ri. r sic ad baptismus credulus admitti: vt sciat cuius gr' in eo est particeps. r cui id de bitor fiat d'iceps. C. Ad hoc etiā est rō. q' vt ex p'dicta auctoritate patet: per cathecismum disponitur homo vt sit magis idone' ad bap tismū susceptiōis. Sed dispositio pcedere de bet illud ad quod disponit.

C. Ad p'mū in oppositū dicendū q' nō ē simi le de generatōe r regeneratōe: quia instructio nō potest reddere generatū magis idoneum ad hoc vt generet i'f'ri enī supponit esse: s; cathetizatio reddi hominē magis idoneum ad hoc vt generet per baptismum.

B. Ad 2m dō. q' ulla auctoritas itelligēda est de imundis qui pernaciter fidei resistit: r q' sanctā doctrinā quantus possunt ofuscare in aspectu audiētū parati sunt: nec eā curāt au dire nisi vt superficialit' inueniāt callidū: oc calionē. nō est ergo itelligēda auctoritas de imūdis qui ad susceptiōnē fidei se d'ponunt vel d'poni permittunt. De. m.

Terrio querit vtrū cathetizare sit officius sacerdotis.

B. Rudeo. q' cū cathetizatio idē sit q' instru ctio large accipiēdo cathetizationē distingui pōt de cathetizatione sicut de instructioe. P. Tri plex est aut' instructio. P. Una ad cōuersionē i' fidelū. P. Alia ad dignum suscipiēdā bap tismū sacramētū que ex vbi appropriate dicitur cathetizatio. P. Tertia ad instruēdus baptizā tum. Ad mōs iste instructioes quāuis fieri pōt sūt per sacerdotes: tamē p'ma maxime eis cō uenit: q' ad corum officii pertinet fidei p'edi care. i'f'ra illud aggel. 2. Interroga sacerdo tes legē. P. 2a etiā quāuis antiquit' fieret per diaconos: quādo ad adultū ad baptismus ve niebāt: r magna instructioe idigebant: ne ipe dirent sacerdotes a maioubus: circa q' erant occupati: tamē quā quicquid potest diacon' potest sacerdos: etiā talis cathetizatio ad sa cerdotē pertinet: r maxime mōs: quia consue tum est. Et de p'secr. di. 4. Cathetismi bap tizandōi a sacerdotibus vniuersalibz eccl's:

sic possunt fieri: sicut in hac sancta romana ec clesia: cū dō auctore ministerij x'p'icm': nō s'ri famulatus solentur fieri cōprobant. P. 3a pertinet ad patros in particulari: quāuis p' tinet ad p'clatum cōmuni. Et de magister in littera huus dist. c. penul. E. r'igū a patris no taligē circa cū pro quo ridet sollicitudo.

Articulus. VI. Insequēter queritur de p'ncipali. C. Et circa hoc queritur 3a. P'imo vtrum per exorciz mū potestas diaboli a bap tizando expellatur. P. Secūdo quid illa significet que sunt quādo bap tizadus exorcizaf. P. Tertio quid illa significet que sūt in solēnitare que post baptismū cele b'atur.

Quisio 1. P'imo ostēdo q' p' exorcizmū p'as diabo li a bap tizādo non expellit. Per exorcizmū nō expellit p'as diaboli a corpo re bap tizādū: quia nō sūt demoniaci: nec ab eorū anima: quia super animā diabolus nul lam habet potestāte. ergo nullo modo a bap tizādo per exorcizmum expellitur potestas diaboli. C. Itē nō expellitur effectus nisi ex pulsa causa. Sed peccatū est tota causa que re diabolus habet in homine potestāte. ergo cū per exorcizmū nō purget bap tizādus a pec cato: per ipsum nō expellatur potestas diabo li a bap tizādo. C. Itē si per exorcizmū pote stas diaboli a bap tizādū expellit. aut hoc est per naturalē exorcizant virtutē: aut p' diuinam institutionē. nō p'mo modo: q' naturalis virt' sensibilū rerum nullā videt habere super spi ritū separātū virtutē. Nec secūdo mō: q' cum sacramētū none legis sit sacre rei signū. r cā ex diuinā institutione etiam exorcizmus nō. esset sacramētū sed sacramētū q' est factus r cō tra. Aug. 10. de ciuitate. c. 27. Etena pietate: ho mines d'icereā potestāte mimicam cōtrariā q' p'etati: exorcizādo. sicut nō placādo.

C. Item de cōsecra. dist. 4. Siue paruuli siue inuenes ad regeneratiōis veniūt sacramen tus. nō fontē vte prius adeant q' exorcizmus r exuffationibus clericorū spūs imundus ab eis abigatur.

C. Ad istā questionem dixerunt aliq' q' exor cismi naturalis virtutē repellat ab illo q' exor cizatur diaboliā potestāte: q' nō tūm. d'clā rare auctoritate r rōne. vt. n. habet p'mo. R. c. 16. Dauid citharizādo rep'imebat poteste tem mali spūs a vexatione Saulis. A'rtuo: sios aut' est vox prolata ad hominē q' s'ra cy

thare. Rōne etiā arguunt. omnis effectus participat aliquid de virtute sue cause. causa aut' vocis humane est compositus ex corpore r aia. ergo in voce hois est aliqd r d' virtute anime r de virtute corporis. An vna r eadem vox. plata ab vno est virtuosior q' prolata ab alio. cū attestatur verbū Hier. dicitis in epi stola ad Paulinū. c. 2. q' h' nescio quid late tis energie viue vocis auctore. dicit ergo q' q' us exorcizmus nō possit arctare demonis po testate rōne corporalis virtutis tñi. potest ta men ratione virtutis anime: r faciēdo in bap tizādo aliquid dispositiōis: per quā magis ē dispositus ad patiendū a demone. r etiā di recte agēdo in ipsam demonē: nō obstantē q' fortior sit naturalis eius virtus q' natural' vir tus anime. sicut enī ignis quāuis sit potēti' ter: tamē agēs in eam debilitatur ab e' vir tute in quāti rōne sue materie ferioz ē forma terre. sic demon ratione sui possibilis pōt pa ti a virtute vocis que est in ea ab actio ipsi' anime. r ideo r si per naturalē virtutē vocis nō possit totaliter vinci potestas demonis: pō test tamē debilitari per eam.

C. Sed cōtra hoc arguit sic. anima exorcizā tis per naturalē virtutē nō potest facere ali quā i'p'essione in anima intellectua parali: nec in sensitiua: q' in articulo excomunicatō a domino Stephano. Parisiēsi e'p'o cōtinet. q' itelligēte superiores i'p'mit in inferiores: sicut vna anima intellectua i'p'mit in aliam: r in animā sensitiua. nec in corpore. vt enī ois sum est li. 2. di. 7. q. penul. Diabolus p' suā vir tutē naturalē nō potest immediate transmutare istas res materiales: nisi ad sitū r ad formam artificialē. nō potest ergo exorcizmus per na turalē virtutē anime exorcizantis aliquid dis positioē causare in paruulo: p' quā magis sit idispositus ad suscipiendū demonis actionē.

Et si hec virtus nō potest agere in paruulus: multo min' potest agere in demone. C. P'c terea exorcizmus plus pōt rōne significatiō nis q' rōne vocū. significatio enī est dictionis forma r vox materia. dicitio. n. est vox signifi catua: sed significatio vocis nō pōt naturalit' agere in aliū. nisi mediāte apprehensiōe illi'. Cū ergo paruulus significatiōes vocum non apprehendat: voces exorcizantes nihil agere possunt naturalit' in paruuli. nō potest etiā significatio vocū naturaliter mouere motiōe rōactiua voluntatē apprehendentis: q' ipsam nō mouet nisi mediante vi cognitua: q' non potest cogere voluntatē. Et ex cōsequēti nec virtutē exercitiā. ergo significatio vocū que

dicuntur in exorcizādo nō possunt naturalit' arctare demonis operatiua potestatem.

C. Hides ergo mihi dōm ad qōnē q' p' exor cismū: nō virtute nāli nec sup'naturali in ipso sicut in subiecto existētē: sed vīte diuina sibi ex decreto diuine misericordie assistētē: pōtē stas diaboli a bap tizādo expellit: sic itelligē do q' arctat p'as diaboli per cōparatiōne ad illū: nec ceteris parib' tñ possit de cetero p'ra illū: quāntū possit si exorcizatus nō ēēt. mari me in ipediēdo bap tizandū a suscepiōe bap tismū r eius effect'. r iō exorciz' s'cedit bap tismū. Quādo tñ ex aliquo casu bap tizaf ali quis nō exorcizatus s'bet post baptismū exor cizari si superuivat p'pter baptismū solēnita tem: r ad seruādū modum bap tizādū consue ti vni'formitatē. r etiā quia exorciz' non tñ ante baptismū: sed etiā post baptismū h'z effi caciā in rep'imeōdo diaboliā potestāte: quāz diabolus accepit sup hominē per p'ctm'. Et de de p'secr. di. 4. Sicut nostis: r sumpti ē ab Aug. p'mo lib. de symbolo: nō multū post p'ncipiū. nō creatura in infantibus exorcizaf: aut exuffat. sed ille sub quo sunt q' sub p'ctō nā cūnt. Quāuis āt in puulo p' bap' nō sit pec catū: tñ in eo remanet bitualit' r fomes p'cti.

C. Ad p'mū in oppositū dōm q' p'ns diabo lus sup animā nullā habeat potestāte: imēdia te violētādū eā. tñ p'pter p'ctm' magnāz pote stāte accipit ponēdi multa ipediēta 3 hois salutē: nisi a deo redimeretur imēdiāte: vel ne diāte misterio angeloz f'ctōz. ad rep'isionē d' illi' p'tatiō ordinaf exorciz' m'. C. Ad 2m dōm q' p'ns p'as quā diabolus h'z sup hominem sit p'pter p'ctm' tñ executio illi' p'tatiō ē a de mone. r ita v'us diuina arctādo ipm' demones p'hibet multas ip'gnatiōes q's diabolus fa ceret 3 hoiem nisi redimeret ei' p'as. r p'pter hoc ordinaf ē exorciz' m' ad rep'imeēdū p'ā tem ip'gnādū ab iterioz: r aq' b'ndicta ad re p'imeēdū p'tate ip'gnādū ab exteriori. C. Ad 3m p' solo ex dicitis in corpore qōnis. nō enīz p' exorcizmū p'ferf grā: sed remouēt ipediē ta cōsecutiōis g'f. r iō nō ē factz. sed factab.

C. Ad illud q' de p' Reg. adducebat p' alia opione in corpore qōnis dicit glo. ibidē. Da uid in cithara sua malignū spm' cōp'scūt: nō q' tāta vis ēēt chordaz in cithara: s; in signo crucis xpi: q' de ligno r chordaz extēsiōe gere bat: q' tā tñ demones effugabat. P' p' d' tñ r alr dicit q' ille malus spūs nō erat p'missus ve rare Saul vexatōe de q' ibi loq'tur scriptura: nisi excitādo itemperatē r excessiū in elāco lie motū. qm' v'us alē cōfōrtata per illam ar'

monia: quia faciebat in citrara: ad hoc specia- liter habent aspectu temperabat et respicebat. Ratio etiam pari valet. quia spiritus cum sint incorruptibiles per suas virtutes non sic possunt suas naturas in invicem transmutare: nec earum naturales virtutes: sicut generabilia et corruptibilia possunt suas naturas et earum virtutes mutuo transmutare.

Secundo querit quid illa significat que sunt quando baptizatus exorcizatur: que fit forma exorcismi.

Rudeo fm Hug. 2. lib. de sacra. parte. 6. c. 10. forma exorcismi in hunc modum perficitur. Signat primo baptizatus crucis signaculo in fronte: in pectore: in oculis: in naribus: in auribus: in ore: et totius corporis sensus hoc signaculo munitur: cuius virtute omnia sacramenta complentur: et omnia diaboli signacula frustrantur. postea datur sal benedictum in os eius: ut sapientia condit: fetore carnis mitigetur: et vitia non putrescat a venibus vitiorum. Deinde exorcizatur malignus spiritus ut spiritus spiritus pellat. postea tanguntur ei aures et nares cum salina: ut tactu superne sapientie aures aperiantur ad audiendum verba dei: et nares similes ad discernendum odorem vite et mortis. hoc est sacramentus apertionis quod dominus significavit quando aures et os tetigit furdus et muti dicens: effecta quod est adaperire: ut habet d. Barth. 2. his copletis venit sacerdos ad fontes: et consecratur fons in nomine patris et filii et spiritus sancti. ut sanctitas sacramenti non ex eo qui ministrat: sed ex eo qui sanctificat consistat: sciat: tradit etiam non ex vite auditibus symbolus fidei in quo apostolice doctrine forma consistit. postremo oblatum ad baptismum parvulus: et interrogat a sacerdote si abrenunciet sathane: et omnibus operibus eius atque omnibus pompis eius per ora gestantium respondet hoc verbis abrenuncio. ut qui aliena iniquitate obligatus est aliena fide: et confessione solvatur. Si autem est adultus: respondet per seipsum. post abrenunciationem factam unguis oleo sacro in pectore: ut tunc in unguis aduersus hostem. ne ei deinceps inunda et noxia persuadere possit. unguis: iter scapularum: ubi vigor portandi oneris est: ut fortitudinem accipiat ad portandum onus domini. deinde interrogatus si credat in deum patrem et filium et spiritum sanctum esse ecclesia catholica: remissionem peccatorum et vitam eternam. Sub hac ergo fidei responsione trina inersio a fordibus vilitatis abluitur novum indutus hominem. In ecclesiis autem in quibus est consuetudo aliquando mutare eorum que narrata sunt in forma exor-

cismi vel aliter ordinare servanda est consuetudo: quia illa non pertinet ad centum baptismi. **Et** m. querit quid illa significat que sunt in solennitate quod post baptismum celebratur.

Tertio **Rudeo** q. fm Hug. eo. lib. 2. ca. parte. c. 11. postquam baptizatus a fonte ascendit sacro chrysmate in fronte ungitur: ut spiritus christi participando merito deinceps christianus appellatur coheres regni et glorie sacre victione effectus. Deinde traditur christiano vestis candida: ut quod per natiuitatis decorem vetustatis pannis offuscaverat: habitu regenerationis glorie pferat idumentum. Tegitur etiam eius caput sacro velamine post victionem sacra. ut intelligat se diademate regni: et sacerdotali dignitate potiri. Ad vultum datur ceruus accessus in manu eius: quatenus implere doceat euangelicum illud quod dicit d. Barth. 5. Sic luceat lux vestra cor: et hominibus: ut videat vestra opera bona: et gloriificent patrem vestrum qui in celis est. Nec est credendum quod cathecumini et exorcismus que sunt ante baptismum: ea que sunt post baptismum sint necessaria ad efficaciam baptismi: quia sine illis vere conferri potest baptismus. Sed pertinent ad sacri solennitates: et peccator sacerdos hoc omittens casu necessitatis excepto.

Circa istam. Solus sacerdos debet esse traditum. si supple ex officio. Si servatur forma a christo tradita. supple cum materia et intentione debita. Signa precepti. i. characterem baptismi male qui est signum gratie: et exterioris sacramenti. Scrutato caractere christi. i. suata forma et intentione per que character imprimitur. Nemo renascitur nisi prius nascatur. hoc intelligendum est de renascendo per sacri susceptionem. Agendum est ut renascatur ne pereat. quia in illo casu contemnerent si renascendum non quererent. Videtur tamen sapientibus reddi. verum est quod dicit hic magister. ubi sic iocantes intentionem baptismi non habent. alioquin si habet intentionem baptismi. et illi qui abluunt intentionem actu vel habitu in specie huius vel in generali baptismum suscipiendi: baptismus esset: quod expressum est. i. q. 1. Spiritus sanctus. **Et** ecce quando dicitur. **Postquam** dicitur a pompem grece quod est publice latine ostentari: Neophitus dicitur a neos quod est novus. et phitos quod est fides: quasi novus in fide. vel a phitos quod est querere: quasi novus questitor. Ante baptismum fit cathecismus et exorcismus. **Contra** ergo prius debuit magister determinare de his que de baptismum. **Contra** deo quod non: quia cathecismus et exorcismus sunt. propter baptismum. et magister secutus est ordinem intentionis: non executionis.

De confirmatione. Di. VII.

Unc de sacramento confirmationis addendum est: quod cum in virtute queri solet. **For** ma enim aperta est. i. verba. **Quod** dicit episcopus cum baptizatos in frontibus sacro signat chrysmate. **Doc** sacramentum ab alijs perfici non potest: nisi a sumis sacerdotibus: nec tempore apostolorum ab alijs quam ab ipsis apostolis legitur peractum: nec ab alijs quam ab illis qui locum eorum tenent perfici potest aut debet. **Nam** si aliter presumpserit fuerit irritum habetur et vacuum: nec iter ecclesiastica reputatur sacramenta: licet autem phibiteris baptizatos tangere in pectore: sed non chrysmate signare in fronte. **Uirtus** autem huius sacramenti est donatio spiritus sancti: ad robur qui in baptismum datur ad remissionem. **Ubi** Rabanus **Primo** sacerdote per impositionem manuum paraclitus traditur baptizato: ut roboretur per spiritum sanctum ad predicandum alijs illud quod ipse in baptismum consecutus est. **Item** omnes fideles per impositionem episcoporum post baptismum accipere debent spiritum sanctum: ut pleni christiani inveniantur. **De** Melchisedes.

Lito utrumque esse magnum sacramentum: sed unum maiori venerantione tenendum: sicut a maioribus datur. **Ecce** maius dicit sacramentum confirmationis: sed forte non ob maiorem virtutem et utilitatem quam conferat: sed quia a dignioribus datur: et in digniori parte corporis fit. i. in fronte: vel forte quia maius augmentum virtutum prestat: licet baptismus plus ad remissionem valeat. **Quod** videtur innere **Rabanus** dicens: in victione baptismi spiritum sanctum descendere ad habitationem deo consecrandam. **In** hoc vero eiusdem septiforme gratiam cum omni plenitudine sanctitatis et virtutis venire in hominem

Doc sacramentum nisi a ieiunis accipi et ieiunium tradi debet sicut et baptismus: nisi aliter cogatur necessitas. **Nec** debet iterari sicut nec baptismus vel ordo. **Nulli** enim sacro facienda est iniuria. quod fieri putat quando non iterandum iteratur. **Sed** utrumque aliquid vel nulla iterari possunt quod est: **Nam** de baptismum et ordine quod non debeant iterari apte Ang. dicit. **Utrumque** sacramentum est: et quadam consecratione datur: illud quod cum baptizatur: illud vero cum ordinatur. **Id** est in ecclesia catholica utrumque non licet iterari: quod neutri facienda est iniuria: quod idubitanter etiam de consecratione tenendum est. **De** alijs vero utrumque iterari valeant: vel debeant postea differemus.

Superius determinavit magister de sacro baptismum. hic determinat de sacro confirmationis. et dividit in partes quatuor. **Primo** determinat de huius sacri forma. **2o** de ministro. **ibi**. **2o** de sacramenti forma. **3o** de virtute. **ibi**. **3o** de comparatione huius sacri ad baptismum. **ibi**. **Scito** te. **4o** de ritu conferendi hoc sacramentum. **ibi**. **Doc** sacramentum.

Circa di. d. 7. incipit

Circa banc liter est quedam. **Primo** de huius sacri essentia. **2o** de ministrante. **3o** de suscipiente. **4o** de effectu. **5o** de eius dignitate. **6o** de modo conferendi. **7o** de tenete illi qui confirmat. **De** huius sacri figuracione habitum est supra. di. 1. q. 2. ar. 3. in solone argumentum. **De** eius etiam institutione habitum est. di. 1. q. 3. ar. 1. m. i. et id de istis non oportet hic facere quod necesse est. **Circa** huius querunt duo. **Primo** utrum chrysmata sanctificati fit hoc sacramentum determinata materia. **2o** utrum hoc verba. signo te huiusmodi crucis. confirmo te chrysmate salutis. in nomine patris et filii et spiritus sancti amen. sint huius sacri convenientes forma. **Questio** 1.

Primo quando quod chrysmata sanctificati non sit huius sacri determinata materia. **Definitio** n. materie sacramenti non est nisi ab institutione: sed christus qui hoc sacramentum instituit non legit huius sacramenti determinasse aliquid materiam. ergo huius sacramenti nulla est determinata materia. **Item** **Alfi** in confirmacione non videtur chrysmate: sed manuum impositione. ut habet **Actum** 8. sed nullum sacramentum cuius

determinata est ma: cōferri pōt sine mā sua. ergo huius sacramēti nulla est determinata mā. **C** Itē formam vel naturalū vel artificialiū nō est determinata mā. forma. n. cuiuslibet elemti pōt esse in cuiuslibet estī mā: quia q̄libet est in quolibet in potētia. forma etiā scilicet fieri pōt in auro argēto vel cupro: sed forma sacra est artificialis. ergo nullius sacramēti est determinata materia.

C Contra. ex. de sacra vinctioe. §. Quia vō. dī de baptizato q̄ post baptizūm christinate sancto vngat. **C** Itē magi in lra hui' dī. c. i. dicit q̄ in cōferēdo hoc sacm̄ ep̄s illū quē confirmat sacro signat christinate. **C** Itē. ex. de con sacra. Iteradīs. c. i. dicit papa de illo q̄ quādo fuit cōfirmatus fuit p̄ erroē nō christinate: sed oleo delinit: q̄ cause supplendū est q̄ icauit fuerat p̄termisum. ergo christina necessariū est ad hoc sacramentū.

C Rūdo q̄ christina sanctificatū est hui' sacramēti determinata mā. cū. n. cōfirmatio sit sacm̄: vt sup̄ius habitū est: accedit verbū ad elin: et sit sacm̄. j. vt noīe elemēti itelligat materia. oporteret hui' sacri aliquid eē materiā. Et q̄ mā debet representare sacri effectū. et hui' sacramēti vt postea videbit sit determinatus effectus: de cuius huius sacri determinatā eē materiā. vt aut̄ habet ex. de sacra vinctioe. Quia dō. in frōte vngat baptizat vt libere cōfiteat qd̄ credit: q̄ corde credit ad iustitiaz: ore aut̄ cōfessio sit ad salutē. Et. j. §. per frōtis. dī q̄ p̄ cōfirmationē spūsancti datur augmētū et robur. hec aut̄ icludunt iterioē cōfictie nitore per purā fidē. oleum aut̄ cū sit pingue et cōuenientissimū ignis pabulū et nitidū: cōuenienter representat ḡfe pinguedinē: caritatis seruoze: et fidei iteriozem nitore. Balsamū autē cū sit maxime odorous: et a corruptioe p̄seruatiui: cōuenienter representat bonū odorez sanie fidei q̄ diffundit per p̄fessionē oris: qua audientes p̄seruatur a corruptioe erroris. Et ideo huius sacramēti determinata mā est ex oleo et balsamo. Et quia p̄petates olei perfecti iucunt in oleo oliue q̄ in alio. vñ et antihomaliace oleū dicit: christina qd̄ est huiusmodi sacramēti determinata mā: debet eē cōfectum nō ex quocūq; oleo: sed ex oleo oliuarum et balsamo. Et quia hāc materiā xp̄us tactu mīdissime carnis sue nō sanctificauit factō eaz: determinādo ad hoc sacramēti sicut factō determinauit aquā ad baptizūm: et panes et vimū ad eucharistic sacm̄: sed ispiratioe vel p̄cepto: ideo ep̄i nō valēt solo tactu suo hāc mām cōsecrare eā cōsecrant per b̄dictionē.

Ad hoc etiā facit q̄ hoc sacm̄ nō est tātenecessitatis vt baptizūm. Et q̄ huius admīstratio est p̄sonis dignioib' r̄seruata.

C Ad p̄mū in oppositū dicendū: q̄ sicut dī Joan. penul. Multa fecit Iesus que nō sunt scripta in lib. hoc. Ande quāuis scriptū non sit: credo q̄ determinauit hui' sacramentū materiā ispiratioe vel p̄cepto: quāuis in confirmādo nō vteretur materia: q̄ in ipso ē et erat plenitudo potestatis. **C** Ad scdm̄ dicendū q̄ quia per ipositionē manū apostolorū dabatur ip̄s. s. in signo visibili. ideo ip̄s ex ispiratioe speciali illo signo visibili loco matene vtebatur in cōfirmādo. Auctoritate tamen xp̄i tradidit ecclesie modū cōfirmādi cū christinate: quāuis nō iucniatur scriptus. Sic enī dicit Bar. lib. 4. c. 4. Apostoli nō scripta multa tradiderūt nobis. **C** Ad tertium dicendū q̄ ea corpora q̄ nō trāmutant in iuicē habēt formas ideterminatas materijs. Ande forma celi nō posset esse in materia elemēti nec forma elemēti in materia celi. et ideo cum sacramēta nō trāsmutentur in iuicē debent habere determinatas materias. **C** P̄terea. quāuis forma artificialis fm̄ se possit eē in iuicē materia: xp̄i forma artificialis ordinata ad aliq̄c determinatū effectū requirē definitam materiā. Ande turris ordinata cōtra impugnationē: que est per ignem: requirit materiam nō cōbustibile. similit̄ dico q̄ cū istud sacramentū ordinatū sit ad aliq̄c terminatū effectū h̄c debuit determinatā mām. **Dō. u.**

Secundo querit̄ vtz hec verba. signo te signo crucis: cōfirmo te christinate salutis in nomine patris et filij et spūsancti amen. sit hui' sacramēti cōueniens forma. et videtur q̄ nō. verba sunt ad sanctificandū materiā: sed materia huius sacramēti est sanctificata. ergo cōfirmāō non debet p̄ferre aliā quā verba sanctificatiōem ipozantia. **C** Itē circa formā nō licet aliquid inuare: sed non oēs vtunt eisdē verbis. quidā enim dicūt. Cōfirmo te. alij dicunt. christinate sanctificatiōis. ergo supradicta verba nō sunt forma hui' sacramēti. **C** Item baptismus magis representat passionē xp̄i q̄ cōfirmatio: sed baptizādo nō nominatur signū crucis. ergo multo magis nominari debet in sacramēto cōfirmationis. **C** Contrarium tenet ecclesie cōfuctio.

C Rūdo: q̄ si loquimur de forma sacramēti p̄prie dicta: sic forma cōfirmationis iquantū est sacramentū est aliquid resultas ex intentionali vniōe christinate et supradictoz vborū: et h̄ totū ordinatiōe ad sanctificādi actū.

hec ordinatio est ad determinatū sanctificādi modū: et respectu huius forme aggregatū ex christinate et supradictis verbis per intentionem cōfirmationis in generali vel in speciali implicite et explicite est materia. Sicut aggregatū ex fundamēto tecto et pariete est mūdus respectu forme domus: que resultat ex vniōe forme stoz. Si aut̄ loquamur de forma h̄z ali quā similitudine quā p̄ncipalior pars totius integralis dicit forma totus: vt tectū forma domus. sic supradicta vba sunt forma cōueniens huius sacramēti. exprīmūt enī finem ad quez est sacramentū. s. cōfirmatiōe crucis xp̄i in hoc quod dicitur. signo te signo crucis. et illud qd̄ est sacramentū et non res: cum dicitur christinate. et illud quod est res et sacramentū: s. caracterem cōfirmationis: cum dicitur. confirmo te. i. sacramentū cōfirmationis admīstrato. et illud qd̄ est res et nō sacramentū: euz dicitur. salutis. et causam sanctificantiē cū dicitur. in nomine patris et filij et spūsancti. Exph̄o tamen signū crucis quāuis sit de eēntia formenō tamen modus exprīmēdi per hoc verbum signo. et ideo nō corrumpit essentiaz sacramēti dicentes. cōfirmo. similit̄ quāuis significatio huius qd̄ est res et nō sacramentū sit de eēntia forme: nō tamē modus exprīmēdi per verba salutis. et ideo nō corrūpit essentiam sacramēti dicentes christinate sanctificatiōis. q̄ per sanctificatiōis significat salutis. **C** Ad p̄mū in oppositū dicendū q̄ sicut in frumentū duplicē habet virtutem. vñ ante vsum: aliā in vñ: quā recipit a motore: sed huius sacramēti materia duplicē habet sanctificatiōe. vñ que in ea remanet etiā sine vñ. Et aliā que nō est in ea nisi in vñ. Et h̄c sanctificatiōe sanctificatur per hec verba que dicit episcopus. in nomine patris et filij et spūsancti. amen. Alia aut̄ sanctificatur per vba que dicit episcopus quādo cōficit christina. **C** Ad scdm̄ patet solutio ex dictis in corpore qd̄nis **C** Ad tertium dicendū. q̄ quāuis baptismus magis representat passionē xp̄i q̄ cōfirmatio: tamen ex cōfirmatio specialit̄ datur ad illius passionis exteriorē cōfessionē. ideo in hoc sacramēto magis nominatur signū crucis q̄ in baptizūm.

Consequenter queritur de secūdo p̄ncipali. **C** Et circa hoc queruntur duo. **P̄**mo vtrū soli ep̄i possint firmare. **P̄**mo vtrū ep̄i delegati possint cōfirmare. **Quæstio. i.**

Primo ostendo q̄ nō soli ep̄i possint cōfirmare. **distin. 95.** Peruenit. et recitat magi in littera huius dist. c. i. habetur q̄ Grego. scripsit Januario ep̄o q̄ ad vitādum scandalū p̄sbyteri in frontibus baptizatos christinate cōfiterent. ergo alij q̄ episcopi possunt cōfirmare. **C** Item quilibet pōt agere fm̄ formā quā habet. Sed aliq̄ nō ep̄s habz caracterē cōfirmationis: ergo alij q̄ episcopi possunt cōfirmare. **C** Item maius est corpus xp̄i cōsecrare q̄ cōfirmare. sed quilibz sacerdos potest cōsecrare. ergo quilibet sacerdos potest cōfirmare.

C Contra. ex. de sacra vinctioe. parographo. per frōtis. Cū ceteras vinctioes simplex sacerdos vel p̄sbyter valeat exhibere hanc nō nisi sumus sacerdos. i. ep̄s debet cōferre. **C** Item de cōsecra. vi. 4. p̄sbyteri baptizatos infantēs signare in frōtibus sacro christinate non p̄sumat. **C** Itē aliquis nō sacerdos nō pōt ex cōmissione pape sacm̄ eucharistic cōferre. q̄ multo fortius nec hoīem cōfirmare.

C Rūdo q̄ soli ep̄i cōfirmare possunt ex ordinaria p̄tate: q̄ vt dicit ex. de sacra vinctioe. parographo. per frōtis. de solis apostolis: quoz vicarij. i. successores sunt ep̄i: legit q̄ p̄ manus ipositionē dabat spūsanctū. vt Actū Apostolorū lecto manifestat. quedā etiā glo. super illud actū. 8. Imponēbat manus sup̄ illos. dicit de Philippo: qui Samarie enangelizabat. q̄ si ap̄s eēt manus iponere possz vt spūsanctū acciperēt. qd̄ solis ep̄is licet. **C** Simplex tamē sacerdos cōfirmare possit ex domini pape cōmissione. vt bene p̄bat p̄ decretū ad hoc in p̄io argumēto huius qd̄nis allegatū. Cū enī potestas cōferēdi sacra pertineat ad veritatē doctrine: p̄tra quā p̄pter qd̄ cuius scandalū nihil est cōcedēdū: nūquā Grego. cōcessisset q̄ p̄sbyteri ad vitādū scandalū cōfirmarent: nisi in hoc fm̄ veritatē cōcedere potuisset. Ande nō bene dicit dicētes ip̄m cōcessisse vt sacerdotēs christinatē in frōte: quāsi vere cōfirmarent ad vitādū scandalū. sicut aliquādo aliq̄s accipit panē benedictū: vt videtur eucharistiam sumere.

C Ex dictis p̄ solutio ad p̄mū. **C** Ad secundū dōm q̄ maior vera nō est nisi de actione ad quā ordinat illa forma. Sed caracter christinate nō ordinat ad hoc: vt ei' subm̄ in ali quo possit imp̄mere sifem caracterē. Sed ad hoc vt cōfiterētur christinate xp̄i passionē. **C** Ad tertium dōm q̄ nō valet: sicut nec istud. maius est generare hominē q̄ asinū. s. homo pōt generare hoīem. q̄ asinū. aliq̄. n. p̄tēs ordinat

C q. ar. 4. Per facta aut imprimētia caracte-
re est vitra hoc deputatio ad quedā officia spe-
cialia sanctitatis: vt pz per ea que dicta sūt in
p. 2. di. 5. q. 4. ar. 2. c. n. d. i. d. aut ab his q̄ san-
ctitati repugnāt fieri nō pōt nisi per gra-
tū facientē: nec sine illa est aliq̄s idone⁹: vt
deputat ad sanctitatis officia. Et id cō p̄ susce-
ptionē facti phrmatōnis imprimat suscipien-
ti caracte: per que hō deputat ad speciale of-
ficiū sanctitatis duplici ratiōe ifunditur gra-
tia gratum factus suscipiens confirmationē
eo modo quo suscipi debet.

C Ad p̄m in opp̄m dōm. q̄ ex gra que ifundit-
tur suscipiens cōfirmationē. 2. illa quā iam su-
scceperat per baptisimū cōstituit vna gra p̄ cōn-
firmatōem: sicut ex completō rō cōpletō cōstituit
tur vnu numero p̄ essentia. **C** Ad 2m dōm q̄
gra gratū factus nō est tñ 3 culpa: sed etiā 3
penā dēdictā ex culpa: seu disponēt ad eā.
talit aut pena ē pusillanimitas. **Arti. V.**

Consequēter queritur d̄
5o pncipa-
li. **C** Et circa hoc querit duo
p̄mo vtrū huius facti su-
ceptio sit necessaria ad salu-
tē. 2o vtrū hoc factm sit di-
gnū factō bap̄m. **Q. d. 1.**

Primo ostēdo q̄ susceptio h̄ facti sit nec-
cessaria ad salutē. de cōsec. di. 5.

A Omnes fideles per manū ipsiōdes ep̄orum
sc̄ri ip̄m post bap̄m accipe d̄bet: vt pleni xp̄ia-
ni inueniatur. Sed homini necessariū ē ad salu-
tē vt sit plenus xp̄ianus. ergo susceptio hu-
ius facti est necessaria ad salutē. **C** Itē eadē
di. Sp̄s̄ h̄ant. **C** Dicturus necessaria sunt con-
firmatiōis auxilia. **C** Item in terra iterdicta
nō debēt facta ministrari nisi illa q̄ sunt necē-
saria. Sed ex. de sen. excō. **Respō. 6.** **P**re-
terea. dicit dominus papa. q̄ sicut in ciuitate
iterdicta p̄it baptizari pueri. sic 2 phrmati.

B susceptio cōfirmatiōnis necia est ad salutem.
C Cōtra. gra gratū factus sufficit ad salutē:
sed in bap̄m daf gra gratū factus. ergo bap̄m
sine cōfirmatiōe sufficit ad salutem.

C Itē de p̄sec. di. 4. Sp̄s̄ h̄ant. **R**egenera-
tio per se saluat mox in pace veri seculi recipi
endos. q̄ ad h̄ nō ē necia phrmatōis suscep̄.

C Rūdeo q̄ susceptio facti phrmatōis par-
tibus baptizatis nō ē necessaria ad salutē: sic
itelligēdo q̄ sine eius susceptiōne saluari non
pōssunt: q̄ vt habet de cōse. di. 4. Sp̄s̄ h̄ant.
cōtinuo trāsiturus sufficiūt regeneratiōis di-
ficia. Sic etiā loquēdo de necessario nō ē p̄ se
necessaria adultis prius facti susceptio: q̄m

eis ad maiorē victorie p̄fectionē sit necessa-
ria. **C** In rbi p̄ns. **C** Dicturus necessaria sunt phr-
matōis auxilia. contēptus hui⁹ facti adultus
nisi peniteat est dānabilis. **C** Aut p̄ceptores
reputari debēt q̄i habita bona 2 sufficiūt op-
portunitate suscipiēdi hoc factū ip̄m suscipe-
rennūt: aut nob̄is negligunt. **C** Et sic itelligi d̄
illud **Rū. 2. lib. de sacra. pte. 7. c. 3.** **T**unc d̄m
his q̄ per negligētā amittūt ep̄i p̄sentia: 2 nō
suscipiūt manus impositionē: ne forte p̄pterea
dānentur. s. nisi penit̄ peniteat: q̄ festinare d̄
buerūt dum potuerunt.

C Ad p̄m dōm q̄ illa auctoritas de plenitu-
dine xp̄ianitatis itelligēda nō est q̄m ad ne-
cessitatē: q̄ sic sunt pleni xp̄iani per bap̄m: sed
quātū ad superogationē. vel d̄ q̄ hoc referēt
dum est ad illos q̄ hoc factm suscipere cōtem-
nūt. **C** In. ex. d̄ h̄ia excom. **R**espō. 6. **P**re-
terea. in glo. **S**ine phrmatōe nō ē plene xp̄is-
tus qui eā cōtēnit. **C** Ad 2m dōm q̄ solutio ex v-
ctis in gōne. **C** Ad 3m dōm q̄ maior ē falsa.
Respō. 6. **C** In si digne peniteat pōt dari eu-
charistia. ex. de pe. 2. r. nulliōde: q̄ mēte. 2 tēpo-
re iterdicti. **C** Et de sentētia excomunicatiōis.
Permitit̄. **C** **P**ermitit̄ ecclesiariū ministrari
semel in ebdōmā de itē d̄dicti. nō pulsatis
cāpanis voce submissa ianuis clausis excoica-
tis 2 iterdictis exclusis m̄litarū solēnia cele-
brare cā cōficiēdi corpus d̄m: q̄ dēcedētibus
in penitētia nō negat. **C** Qualiter aut proce-
dant argumēta ad partē aliā videri pōt ex vi-
ctis in gōne.

Secundo querit vtrū factm cōfirmati-
ōis sit dignū factō bap̄m.

C Et videt q̄ sic. maḡ in lra hui⁹ di. c. 2. dicit de
cōfirmatiōe respectu baptisimū: q̄ maiori vene-
ratiōe tenēda est sicut a maiorib⁹ daf. **C** Itē
de p̄se. di. 4. Nouissime. **E**t recitat maḡ in li-
tera hui⁹ di. c. 2. **I**n vinctiōe baptisimatis dicit
sp̄s̄ dēcedere ad habitatiōem deo p̄secrādā.
In hac etiā eiusdē septiformē gram cū oi ple-
ntudine fētatiōe 2 vtrū venire in boiem.

C Cōtra. illud factm ē nobilitas q̄ h̄ melio-
rem effectū. **S**ed bap̄m est huusmodi. q̄ p̄
ip̄m remittit ois pena 2 ois culpa. nō sic aut p̄
cōfirmatiōis factm. ergo dignū ē factm bap̄-
tisimū q̄ cōfirmatiōis.

C Rūdeo. illud factm dignū est qd digno-
rem h̄ effcū. dignitas aut facti maxie h̄ suā
virtutē p̄sanda est: p̄ cognitionē q̄ dignitatē
effectū deuenire possunt in cognitionē di-
gnitatis factoz. **D**ignissimū aut effectū cuiusli-
bet facti est gra. gra aut tāto est dignior: q̄to
ē maior: q̄ q̄to est melior: tāto est dignior: 2

quāto melior: tāto maior. **E**t ecōtra: quia s̄m
Aug. de trinitate. c. 8. **I**n his q̄ nō mole: s̄ vir-
tute magna sunt: **I**dē est mai⁹ eē qd meli⁹ eē.
illud ergo factm dignū est: in cui⁹ susceptiōne
maior gra cōferit. maior aut cōferit simplr in
susceptiōe baptisimū q̄ cōfirmatiōis: tū q̄ per
susceptiōe baptisimū h̄mō effectū h̄ mēbrum
x̄p̄e: 2 de cō regno qd est militans ecclesia. vt
eni videm⁹ reges s̄m rectū rōnis iudiciū am-
pliorē gram faciūt illis: sup quos de nouo re-
gnare iccipiūt q̄ alijs: tū q̄ exp̄essū bap̄tisimū
q̄ cōfirmatiōe representat mortē x̄pi. p̄ quā x̄p̄s
nobis gram meruit. dignū ergo factū simplr
est bap̄tisimū q̄ cōfirmatiōe: q̄m h̄z qd sit ecō-
uerso: q̄ eius administratiōe resuata ē dignio-
rius p̄sonis: 2 in digniori mā celebrat. **S**uo-
ram ratio est: q̄ nō est tāte necessitatē sic bap̄-
tisimū. **E**t q̄ p̄xim⁹ h̄ius ad que daf non est ita
cōmuns sicut ille ad que daf bap̄tisimū. **E**t q̄
chulima exp̄essius representat huius sacramē-
ti effectū q̄ minus nobilis materia.

C Et videt p̄ solo ad p̄m in opp̄m. **C** Ad se-
cundū dōm q̄ gra cōfirmatiōis h̄ accipitur
p̄uale p̄ illo gradu grē qui superaddit p̄ cō-
firmatiōem grē bap̄tisimū. **Q**uia tñ ex illo 2
gra p̄cedētī sit vna gra p̄ cōfirmatiōe q̄ erat
gra bap̄tisimū p̄ se. p̄pter hoc dicit. **S**icut in cō-
firmatiōe venire cū omni plenitudine sancti-
tatis in hominē. **Articulus. VI.**

Consequēter queritur de
6o pncipali

C Et circa hoc querunt duo
p̄mo vtrū hoc sacramē-
tum sit iterabile. **2** Secundo
vtrū inunctio fieri debeat in
fronte. **Q**uestio. 1.

Primo ostēdo q̄ hoc factm sit iterabile.
medicina est iterabilis q̄ est con-
tra iterabile morbū. **S**ed pusillanimitas con-
tra quā est cōfirmatiō: est iterabilis morb⁹. **2**
iterabilis ē cōfirmatiō. **C** Itē hoc factm nō ē
dignius q̄ factm vinctiōis extreme. min⁹. n.
nobilitas vtrū est fortitudo q̄ sp̄ca. vt aut supe-
rius habitū est dicit. 2. q. 4. ar. p̄mi. extrema
vinctio est ad inuādū actū sp̄ci: 2 cōfirmatiō
ad adiudū actū fortitudinis: q̄ extrema vn-
ctio pōt iterari. **2** multo fort⁹ cōfirmatiō.

C Cōtra. 3 p̄se. di. 4. d̄m ē. **N**ob̄ vtrū ē c. d̄
phrmatōis: sic nec bap̄m iterari minie d̄bet.
C Rūdeo q̄ factm cōfirmatiōis cū effectū
ip̄mat̄ idēlebilē. s. carac̄terē iterari nō d̄z: si-
cut dicit maḡ in lra h̄ di. c. 2. **I**n his cōfir-
matus sciēt̄ irregularis est. **D**e his ē cōfir-
mato igrant̄ d̄cas vt sup̄ d̄m ē de his igran-

ter baptizato. **P**hrmatū ē cōfirmatō sciēt̄
si publicū ē: irregularis ē: sic sup̄ d̄m ē d̄ bap̄
C Ad p̄m in opp̄m d̄m. q̄ q̄m pusillanimitas
in boie sit iterabilis: nō tū illa cui⁹ s̄m cā origia
le p̄ctū. **S** illa at ē directe h̄ factū. **E**t p̄ d̄m
q̄ q̄m sit morb⁹ iterabilis nō p̄ h̄ ē iterada
medicia q̄ iterari ip̄m vtrū sufficiētē 2 mox
bū. tal at medicina ē oē factū ip̄m carac̄terē.
C Ad 2m d̄m. q̄ maior ē falsa: nec valz et⁹ p̄
batio: q̄ q̄m extra vinctio sit p̄ approbatiō-
nē ad inuādū actū nobilitatis vtrū q̄ phrma-
tū: q̄ n̄ tñ coopat ad actū sp̄ci q̄m phrma-
ad actū fortitudinis: n̄ pōt p̄cludi q̄ sit phrmatōe
nobilitatis: imo ad sensus videm⁹ q̄ fortiori d̄bi
l̄ ad inuādū datur. **C** **P**eterea. extrema vn-
ctiōe d̄re ē i adiutorij sp̄ci: 2 phrmatōe in
ad adiutorij fortitudinis d̄m ē p̄ approbatiōe n̄ p̄
pp̄tate: quodlibz enī sacramenti adiuuat
qualibz vtrūtem. **Q. d. 11.**

Secundo querit vtrū inunctio christi maḡ i cōfir-
matōe fieri d̄beat i fronte. **E**t vtrū q̄

ū. d̄ p̄se. di. 4. **S**p̄s̄ h̄. **C**ōfirmamur ad pugnā-
2 aptitudō ad pugnādū magis p̄det ex bo-
na dispōe cōdis q̄ capiti: **C**ū ḡ h̄ loc⁹ corpis sit
q̄si i p̄ctore magis d̄ vinctio fieri i p̄ctore q̄
i fronte. **C** Itē ex. d̄ sacra vinctōe. 6. **P**er frōs.
di q̄ i phrmatōe daf sp̄s̄. s. ad robur. **R**obur
at ē i neruis 2 ossib⁹. **C**ū ḡ h̄ **A**uic. 2. li. d̄ aiall
b. c. 1. **N**erui oriat̄ a corde 2 n̄ a capite: magis
d̄ fieri vinctio phrmatōis i p̄ctore q̄ i fronte.

C Cōtra. ex. d̄ sacra vinctōe. 6. **Q. d. 11.** **I**n frōte
iungit baptizati vt liberē p̄ctat qd credit.

C Rū. q̄ cū h̄ factū ordiet ad p̄ctatē 2 sine
erubescētia fidē p̄tēdū: maxie q̄m ad articu-
lū mori: x̄pi i cruce: 2 signa timoris 2 erubescē-
tie maxie appetit i frōte pp̄ sui pp̄inatē ad
orga imaginatiōis ille q̄ phrmat iungit ch̄p̄
mate i modū crucis i frōte: vt sibi ostēdat q̄ p̄-
cteri cruce x̄pi d̄ sine erubescētia 2 tiorē. **E**t sic
ex d̄ict̄ videri p̄t q̄. 5. currūt ad h̄ factū cōn-
tā. s. sc̄ificatiū ch̄p̄ma. sup̄radē d̄boz for⁹ ex
pte mistri. dignitas p̄t̄icalis: vt p̄missio papal
sacerdoti sc̄a: 2 itē d̄ d̄bita. **E**t p̄te at suscipiē
d̄rū ps corpus d̄termiata. s. frōs. qd aut dicit
maḡ h̄ di. c. 2. h̄ factū a ieiunio tñ d̄bere tra-
di. 2 n̄ alr̄ nisi cogat necitas. 2 illd̄ 3 p̄se. di. 4.
Et ep̄i n̄ nisi ieiunij p̄ ip̄onē mānū sp̄s̄ h̄m̄ tra-
dāt except̄ iherms: 2 morte picl̄tātib⁹: nō p̄ri-
net ad factū cōfirmatiōis peccat ep̄s factus p̄m̄.
Illud et qd d̄. e. d̄. **E**t ieiunij ad confirma-
tōes veniāt p̄fēc etiā moneat p̄fēsiōez sacre
b̄: nō r̄serat ad factū necitatē h̄ reuerentiā. **E**t
ad h̄ vt suscipiētes factū meli⁹ s̄m d̄positi ad
suscipiēdi facti rē. s. gra: qd p̄ p̄ lras sequit̄.

¶ Notandum etiam quod frons confirmati debet ligari quousque desiccet: ne frons ununcta aliquis fordes subtrahat. et etiam secundum Augustinum libro de sacramento. 7. c. vi. Confirmati debet non lavare caput usque ad 7. dies. propter septem dona spiritus sancti. Et quod ecclesia septem diebus celebrat adventum spiritus sancti in discipulis.

¶ Ad primam in oppositum dicitur quod quibus aptitudo ad pugnam magis sit ex corde quam capite. cum si magna timoris magis appareat in fronte quam in pectore. Et propterea aptior est homo ad confirmatum standum in bello: et vincendum per bonam discretionem que multum dependet ex bona organorum capitum dispositione: quam pro calore et spiritibus qui sunt in corde. **¶** In puerborum. 24. Cum disponitur in bellum. ut dicitur in Ecclesiastico 8. Sapientia hominis lucet in vultu illius. **¶** Ad secundam dicitur potest pro plus valet ad bellum sapientia quam corporis robur: et robur etiam mentis plus videtur dependere secundum aliquos ex bona dispositione capitum quam corporis: sed quequid sit de hoc: tamen hoc certum est quod signa mentis robuste magis appareant in fronte quam in pectore.

Articulus. VII.

Consequenter queritur de 7. principali. **¶** Et circa hoc queritur duo. Primum utrum ille qui confirmatur debeat teneri. 2. et a quot et qualibus debeat teneri.

Questio. 1.

Primo ostendo quod non debeat teneri. Quia teneri signus est debilitatis in eo qui tenetur. Sed in susceptioe huiusmodi facti homo fortis scatur. ergo non est puerilis ut tunc teneatur.

¶ Contrarium tenet consuetudo ecclesie.

¶ Rideo. cum hoc factum deest ad robur eo ipso quod homo ad susceptionem eius accedit: ostendit quod sufficiens robur standi pro se habere non presumit. et ideo ad hoc significandum institutum fuit: ut ab altero teneretur: si tamen aliquis confirmatur absque hoc quod ab alio teneatur factus suscipit: quibus hoc fieri non debeat: nisi necessitas aliquid hoc exigat.

¶ Ad artem in oppositum dicitur: quod quibus pro susceptionem huiusmodi sacramenti homo fiat fortis: tamen accedit tanquam debilis: et hec intentio illa representat.

Questio. II.

Secundo querit a quot et qualibus debeat teneri ille qui confirmatur.

¶ Rideo quod institutum fuit quod non teneretur nisi ab uno eo quod cognationes spirituales in forma ipediant. Unde de consecratione. di. 4. Non plures ad suscipiendum de baptismo infantem accedat quam viri sine viri sine mulier. In confirmatione id ipsum fiat. tamen ubi est consuetudo quod plura

res teneant non est prohibendum: quod hoc potest operari ad amicitiam nutrimentum. non autem dicitur neri ab illo qui non est confirmatus: sicut nec in baptismo dicitur homo teneri ab illo qui non est baptizatus. de consecratione. di. 4. in baptizate: si tamen primum fiat quantumvis fieri non debeat casu necessitatis excepto: nihilominus ille qui baptizatur vel confirmatur vere suscipit sacramentum. Non debet etiam teneri a monacho: nisi sit monachus. Unde de consecratione. di. 4. Non licet. Non licet abbati vel monacho de sacramenti suscipere filios: nec comatres habere. per factum autem confirmationis dicitur spiritualis cognatio. 30. q. 4. Si quis viri. tamen predicta ad sacramenti necessitate non referuntur. potest autem teneri vir a muliere. et e converso: quibus magis deest virus a viro teneri. In casu etiam necessitatis potest teneri ab illo qui ipsum tenuit in baptismo. Unde de consecratione. di. 4. In causa thesumo. In catholicismo: et in baptismo: et in confirmatione unus patrum fieri potest si necessitas cogit. non est tamen consuetudo romana: sed per singulos singuli sint: ad hoc. 1. et cum pluribus contra habatur.

Circa istam. Virtus huiusmodi facti est donatio spiritus sancti ad robur. **¶** Contra in susceptione eucharistie dicitur spiritus sanctus ad robur. Iuxta illud psalmi. Et panis cor hominis confirmet. **¶** Rideo. in susceptione confirmationis roboratur anima pro spiritu sancti ad tolerantiam malorum in susceptione eucharistie ad constantiam boni. Vel pro huiusmodi anima roboratur in fide. per secundum in charitate quod pro approximationem intelligendum est.

De sacramento altaris et eucharistie.

Distinctio. VIII.

Est sacramentum baptismi et confirmationis sequitur eucharistie sacramentum. Per baptismum mundamur. Per eucharistiam in bono consumamur. Baptismus

estus vitiorum extinguit. Eucharistia spiritualiter reficit. Unde excellenter eucharistia dicitur. i. bona gratia: quia in hoc sacramento non modo est augmentum virtutis et gratie: sed ille totus sumit: qui est sors et origo totius gratie. Cuius figura precessit: quia manus pluit deus patribus in deserto: qui quotidiano celi pascebat alimentum. Unde panem angelorum manduca-

vit homo. Sed tunc qui panem illum manducauerunt mortui sunt. Iste vero panis vivus qui de celo descendit vitam mundo tribuit. **¶** Manna illud de celo: hoc super celum. Illud scaturiebat in die alterum reservatum: hoc ab omni corruptione alienum. Quicunque religiose gustaverit corruptionem non videbit. Illud datum fuit antiquis post transitum maris rubri: ubi submersis egyptus liberati sunt hebrei. Ita hoc celeste manna: non nisi renatis preestari dicitur. Panis ille corporalis populum antiquum ad terram promissionis per desertum eduxit. Decemque celestis fideles huiusmodi seculi deserto transientes in celum subuehit. Unde recte viaticum appellatur: quia in via nos reficiens usque in patriam deducit. Sic ergo in mari rubro figura baptismi precessit: ita in manna significatio dominici corporis. Decemque sacramenta demonstrativa sunt: ubi de latere christi sanguis et aqua profluerunt: quod per sanguinem redemptionis et aquam abluitionis nos redimere veniat a dyabolo et a peccato: sicut israelitas per sanguinem agni pascalis ab exterminatore: et per aquam maris rubri ab egyptus liberavit. Duius etiam sacramenti ritum melchisedech ostendit ubi panem et vinum abrahe obtulit. Unde ut ait Ambrosius intelligi datur anteriora esse sacramenta christianorum quam iudeorum.

De institutione sacramenti.

¶ Et etiam illa consideranda occurrunt quatuor. scilicet sacramenti institutio: forma: et res. Sacramentum dicitur institutum quando post typicum agni corpus et sanguinem suum discipulis in cena porrexit. Unde Eusebius emisimus. Quia corpus assumptum ablaturus erat ab oculis: et illaturus syderibus: necesse erat ut die cere sacramentum nobis corporis et sanguinis consecraret. Ut coleret iugiter per mysterium

quod semel offerebatur in precium.

De forma.

¶ Forma vero est quam ipse ibidem edidit dicens: hoc est corpus meum: et post. Hic est sanguis meus. **¶** Quibus eni hec verba preterunt: conversio fit panis et vini in substantiam corporis et sanguinis christi. Reliqua ad laudem dei dicitur. **¶** Vnde Ambrosius. Sermonem christi hoc consistit sacramentum: quod sermo christi creaturam mutat: et sic ex pane fit corpus christi: et vinum cum aqua in calice missum fit sanguis consecratione verbi celestis. Consecratio quibus fit ubi. Attende quod sunt verba. Accipite ergo et comedite ex eo oes: hoc est corpus meum. Et iterum. Accipite et bibite ex hoc oes: hic est sanguis meus. Per reliqua omnia que dicuntur laus deo refert: oratio premitur pro populo: pro regibus. **¶** Ite Augustinus. Credendum est quod in illis verbis christi facta consistatur: reliqua omnia nihil aliud sunt quam laudes vel obsecrationes fidelium et petitiones. Ecce que sit institutio et forma hoc sacramenti. Ubi consideratione dignum est: quod illud sacramentum post cenam dedit discipulis. Dominus igitur iesus ad inimitabilem paterne maiestatis migratur celebrato cum discipulis tripico pasca: quodam memoriale eis comedere volens: sub specie panis et vini: corpus et sanguinem suum: ita eis tradidit ut ostenderet legis veteris sacramenta: iter que precipuum erat agni pascalis sacrificium: in morte sua terminari. ac legis nove sacramenta substitui: in quibus excellit mysterium eucharistie. Ideo et post alia dedit: ut hoc vnum arti memorie discipulorum ingereret: et ab ecclesia deiceps frequentaret. Sed non ex alio disciplina sanxit in posterum: ut post alios cibos summat. potius a ieiunio sumimus: licet apostolus docet: ut singulari reverentia diiudicet. i. discernat ab aliis cibis. Quibus dominus apostolus disponendum reliquit. **¶** Vnde Augustinus.

nis primo representet corpus: et spes vini sanguinem: quia tamen sanguis et corpus christi separata non sunt iter se: nec a se: proinde ex sequenti quibuslibet dicta specie representat et continet totum christum. Reseruit etiam tunc signum et causa ad vnam spirituales refectionis integras: que ad similitudinem integre refectionis corporalis: quod coprehendit cibum et potum: presertim in potatione intellectus per hanc dei illustrationem: et in cibatione affectus per charitatem. Ad cuius refectionis integritatem significanda voluit spiritus in hoc sacramento contineri sub specie cibi et potus: ut eadem hoc integras significatio rei quam in suscipiente efficitur. ex duabus ergo speciebus presertim unum integrum signum.

Ad hunc in oppositum dicitur quod spiritus panis et vini sunt plura signa: tunc ex his integras unum completum signum: ad quod significanda dicit Gregorius in quodam collecta. Perficiat in nobis domine tua sacra quod continet: ad significanda plures partes presertim sacri. Et in alia dicit. Et hoc sacramentum non sit nobis reatus ad penam: ad significanda quod ex illis vni integras constituitur signum. Ad hunc dicitur quod plures voces idem significantes plura sunt nomina: quod nomina forma non est res significata: sed significatio que in pluribus vocibus pluraliter: quibus respectu vnius rei. nec sunt ordinate ad similitudinem illam rem: quod quilibet per se complete significat eam. aliter non possent vere dici plura nomina: sed spes panis et vini in se sunt ad simul significanda tunc vni integras signum: vna rem: non contentas: et vna contenta: et vna effectum.

Quoerit vtrum hoc sacramentum fuerit puenieter presignatur. Et videtur quod non. sicut in pluribus mutatio non est mutatio. ergo a simili nec signum est signum. hoc sacramentum est signum. ergo non est presignatur. Item quanto res est rarior: tanto ceteris paribus est preciosior. Alii glo. sup. illud. hinc Reg. 3. c. Sermo domini erat preciosus. dicitur quod rarus. Sed figura huius sacri debuit esse multum preciosa. ergo multum rara. ideo ueniens ergo fuit ipsum multiplex presignatur.

Contra hoc sacramentum presignatur fuit panes et vinum que obtulit ad elchise dech Abus: vt habet Gen. 14. in glo. ibidem: et per altare quod edificauit Abraam ad imolandum Isaac. de quo habet Gen. 22. Alii glo. ibidem. Hec est figura nostri altaris in quo consecrat corpus christi et sanguis. Cui ergo iste presignatur facte fuerit per consilium spiritus sancti qui nihil inconueniens consilium: conuenienter hoc sacramentum presignatur fuit.

Rudeo quod ad ostendendum huius sacramenti diuinitatem et utilitatem pueniens fuit ipsum presignatur non tunc vna figure: sed multiplex: et etiam pro-

pter eius difficultatem ad credendum conuenienter fuit homines per multiplicem figuram ad ipsum credendum manduca.

Ad hunc in oppositum dicitur quod quantum immediate non sit mutatio mutatio: nec sicut subiecti: nec sicut termini. vt ibi presertim ostendit. tamen mutatio mediata alio terminat ad mutatio. vt generatio mediata genito ad geniti mutatio terminat. a simili dico quod signum potest esse signum in quantum signum significat rem absoluta: quod signum significat: sic istud sacramentum fuit presignatur. Et hoc dicitur et melius quod non est sicut de mutatio: quod quod natura et ratio actus. non voluntatis immediate potest respicere actum cognitionis. et ideo instituitur potest non hinc modo signum aliud significans: sed etiam significatio immediate significans aliam significationem. Ad hunc dicitur quod argumentum non plus concludit nisi quod non fuit conueniens eadem figuram pluribus vicibus reiterari ad presignatur. huiusmodi hoc sacramentum presignatur dignitas et arduitas facti. hoc autem exigebatur vt presignatur plurius figuris quod ipsum presignatur sub rombo diuersis. Alii presignatur melchisedech fuit presignatur spiritus ad spes sensibiles panis et vini: spiritus ad rem contentam per eum pascalis agni: spiritus ad rem in suscipiente effectus per manna. quod etiam presignatur fuit res contenta in spiritu uelicitate refectionis insipientem.

Quoerit vtrum hoc sacramentum puenieter fuerit institutum. Et videtur quod non: quia nihil conuenienter instituitur in cuius institutione aliud contra re ipsa instituitur. Sed in institutione huius sacramenti multa ratione implicata videtur. scilicet accipit et sicut subdit: quod maius pertinet in maiori: et quod vni presertim ab hinc manducet. et multa alia: in conueniens eius institutio fuit. Item hoc sacramentum viaticum dicitur. ergo ab illo tempore quo hoies fuerant in via debuisset hoc sacramentum institui. iconuenienter ergo fuit institutum: cum eius institutio non fuerit tempore puenienti. Item hoc sacramentum est memoriale passionis christi. Alii presignatur postea subiungit christus. hoc facite in meam commemorationem: Luc. 22. ergo non fuit conueniens hoc sacramentum institui ante passionem.

Contra. sicut generatio necessaria est ministris alimentum ad sustentationem vite. et augmentum sic regeneratio per baptismum conueniens fuit sacramentum institui ad conseruationem et augmentum vite spiritualis recepte per baptismum. tale autem est sacramentum eucharistie: in quo continetur fons spiritualis vite. ergo puenienter fuit institutum.

Item christus hoc sacramentum instituit: cuius nulla actio potest nisi conueniens esse. Rudeo quod fuit animi vegetatiue que est for-

male principium naturalis vite generabilem et corruptibilem deus ididit potentiam generatiuam per quam res viuas efficit: et augmentatas per quam generat augmentat et roborat: et nutritiuam per quam nutrit: et in esse conseruat quam diu uiuit. unde hinc in fine philosophi. 2. topi. animalia semper nutriuntur. Ita aliquo modo a similitudine conueniens fuit deus iter sacra institueret: tria: quod vni aia efficiat viuas vite spirituali et supernaturali. et hoc est sacramentum baptismi. Et per alium in viuente spirituali vita spiritualis augatur et roboratur et hoc est sacramentum eucharistie. Et per alium viuens spirituali in vita spirituali nutritur et perficitur. et hoc est sacramentum eucharistie. Quia per iniectionem idiget viuens vite spirituali: que est vita gratie: quod diu est in statu: in quo illa potest amittere. hoc est toto tempore naturalis vite.

Ad hunc in oppositum dicitur quod minor est falsitas. accedens. n. esse sine subiecto eo modo quo sunt in hoc sacramento: et maius contineri in maiori: eo modo quo corpus christi continet sub specie panis. et hominem manducari eo modo quo christus a sumente sacramentum manducatur alia que in hoc sacramento ratione videtur non sunt facta rei veritate: ratione rectas: quia hinc cognitio non est naturalis facultate intrinseca sicut iserius spali declarabit. Ad secundum dicitur quod spiritus ante aduentum christi fuerit hoies in vni aia: et christus aduentum non fuit pueniens hoc sacramentum instituit: et ratione rei presertim que est ipse christus: quod non debuit reari contineri sub specie panis et vini: nisi ante est de vigne natus. et ratione rei signate non contenta est spiritualis unitas. corpus mysticum: quod ante christum aduentum hoies carnali sapiebatur: post: tunc spiritus habuerunt adiutorium conueniens presertim ergo tunc spiritus: vt supra ostensus est. Ad hunc dicitur quod spiritus hoc sacramentum sit memoriale passionis christi: tunc puenienter fuit ipsum institutum ante passionem: quod post: vt ab eis recedens spiritus ad esse corporale visibile cum eis remideret spiritus ad esse sacra: le: vt hoc sacramentum institudo factio discipulis ostenderet suam passionem de proprio immolare. Conueniens etiam fuit vt institueret post cenam quod ante: quod in passione sua: que tunc imminere: vetus sacrificium erat terminatum dicitur: quod memoriale datum ab amico amicis cum ab eis corporaliter et visibiliter recedisset: foxtis impuniti memoris amicorum et diligenti et reuerenti custodiri. Arti. 11.

Quoeritur de insequenter scilicet de principio scilicet de quo queruntur quatuor. Primo vtrum hoc sacramentum ante pradium debeat consecrari. Secundo vtrum debeat consecrari a vno sacerdote in ministrando

insequenter queritur de scilicet de quo queruntur quatuor. Primo vtrum hoc sacramentum ante pradium debeat consecrari. Secundo vtrum debeat consecrari a vno sacerdote in ministrando

ministerium per sacerdotes alium debeat suppleri. Tertio vtrum hoc sacramentum a ieiunio solum debeat sumi. Quarto vtrum licitum sit statim comedere post susceptionem huius sacramenti.

Quoeritur. ostendo quod hoc sacramentum non debeat consecrari ante pradium: sed post cenam. In operado enim debent nos conformare christo: tunc exemplari. iuxta illud Erod. 15. Inspice et fac hinc exemplar: quod tibi in more monstratum est. Sed christus hoc sacramentum post cenam presertim: et a nobis debet consecrari post cenam. Item hoc sacramentum est memoriale passionis christi: presertim representat eam consecrati post cenam: quod ante pradium: quod passio christi quasi statim post cenam incepit. ergo post cenam debet consecrari.

Contra. 2. q. 1. Aribil. Nullus post cibum potius quilibet in minimis sumptus missas facere presumat: sed hoc sacramentum debet consecrari nisi in missa. sed non debet consecrari post cenam: nisi ante pradium.

Rudeo quod hoc sacramentum non debet consecrari post cenam: sed ante pradium: propter maiorem reuerentiam sacramenti: et maiorem reuerentiam sacri: et exemplari representationes passionis christi: quibus. aucto post cenam fuerit capus: tamen iter tertiam et sextam fuit crucifixus.

Ad hunc in oppositum dicitur quod in operado debemus nos conformare christo in operibus: in quibus a nobis voluit imitari in aliis. non. n. quod ambulaui super aquas: debemus conari vt super aquas ambulemus. non. n. voluit autem a nobis imitari in consecratione sacri eucharistie: post cenam: quod fuit ratio quod re hora illa fuit pueniens hoc sacramentum instituit: quod non conuenit ad hoc: vt a nobis post cenam debeat presertim. Ad hunc dicitur quod minor est falsitas: vt patet ex dictis in corpore quoniam.

Secundo querit vtrum debeat vno sacerdote in ministrando debeat suppleri. Et videtur quod sic. 7. q. 1. Aribil. Quisquam puenire: vt cum a sacerdote bnis ministrari tpe sacra mysteria consecrantur: si egritudinis accidit cuiuslibet euentus: quo ceptum nequeat consecrationis explere mysterium: sit licitum episcopo vel presertim bytero alteri consecrationem exequi cepti officii.

Contra. mysterium vnitatis non videtur debere perfici nisi ab vno. sed hoc sacramentum est mysterium vnitatis: ergo non videtur debere perfici nisi ab vno.

Ad ista que dicitur aliquid quod si sciat vbi presertim sacerdos deficit: alii sacerdos ibi debet imitari: et totum perficere. si vero necesse vbi deficit a capite debet imitari. Et sic. esto quod certum sit quod dicitur iudicauerat. hoc est. tunc hinc illa optione debet alii sacerdos dicere corpus meum. et ultra pcedere: quod

Cnis primo representet corpus: spēs vñi san-
guinem: qz tamē sanguis r corpus xpi sepa-
rata nō sunt iter se nec a xpo: ideo ex psequen-
ti quilibz dictaz spēs representat r cōtinēt to-
tū xpm. Referūt etiā tāq signū r cā ad vnas
spūales refectionē itegrā: que ad similitudinē
itegrę refectionis corporalis: q cōprehēdit ci-
bū r potum: pñsit in potatiōe intellectus p h
dei illustratiōe: r in cibatiōe affectus p chari-
tate. Ad cui⁹ refectionis itegratē significat dā
volūt xps in hoc sacro cōtineri sub spē cibi r
pot⁹: vt etiā hoc itegra significatio rei quā in
suscipiēte efficit. ex duab⁹ ergo spēbus pñtūi
tur vnam integram signum.

C Ad h⁹ in opp⁹ dōm q pñtū spēs panis r
vini sint plura signa: tñ ex his itegrat vnum
completū signum: ad quod significat dū dicit
Greg. in qdā collecta. Perficiat in nobis do-
mine tua sacra quod cōtinēt: ad significandū
plures ptes pñtū sacri. Et in alia dicit. Et h⁹ tuus
sacm nō sit nobis reatus ad penā: ad signifi-
candū q ex illis vñū itegrū cōstituitur signū.
C Ad 1⁹ dōm q plures voces idē significan-
tes plura sunt noia: qz nois forma nō ē res si-
gnificata: s; significatio que in pluribus voci-
bus plūrificat: quous respectu vna res. nec sūt
ordinate ad sū significandū illā rē: qz quilibet
per se ppete significat eā. alr nō possent vere
dici plura noia: s; spēs panis r vini itentē sū
ad simul significandū tāq vñū itegrū signum:
vñ ratiō nō contentaz: r vñ cōtēntā: r vñ
effectam. **Questio. II.**

Terzio querit vtrū hoc sacm fuerit pue-
niētē pfiguratur. Et videt q non
fm pñm. s; pñtūatiōis nō est mutatio. er-
go a similit nec signi est signū. s; hoc sacm est
signū. ergo nō est pfiguratur. **C** Itē quāto res
est rariō: tato ceteris parib⁹ est pciōsior. Et
glo. sup illud pñm Reg. 3. c. Sermo dñi erat
pctiosus. dicit. qz rarius. Sed figura hui⁹ sacri
dicitur eē multū pciōsior. ergo multū rariōsior
ueniēs ergo fuit ipm multipit pfigurari.

C Cōtra hoc sacm pfigurandū fuit p panes r
vini qz obtulit mēchisedech Abaz: vt h
Gen. 14. in glo. videt: r p altare qd edificauit
Abaz ad imolādū Isaac. de quo h Gen. 22.
Et gl. ibidē. Hec ē figura nostri altaris in q
cōsecrat corpus xpi r sanguis. Cū ergo iste p-
figuratiōes facte fuerit per cōsiliū spñsancti
qui nihil inconueniens consultit: cōuenienter
hoc sacramenti pfiguratum fuit.

C Rūdeo q ad ostendēdū hui⁹ sacramenti di-
gnitatē r vtilitatē pueniēs fuit ipm pfigura-
ri nō tñ vna figure: sed multiplici: r etiā pro-

pter eius difficultatē ad credēdū conueniens
fuit homines per multiplicem figurā ad ipm
credendum manuduci.

C Ad pñm in oppositū dōm q quāuis ime-
diatē nō sit mutatiōis mutatio: nec sicut sub-
iecti: nec sicut termini. vt ibi pñs oñdit. tamē
mutatio mediātē alio terminat ad mutatiōis.
vt generatio mediātē genito ad geniti muta-
tiōne terminat. a simili dico q signi pōt eē si-
gnū in qñtū signū significat rē absolutā: q signi-
ficat: r sic istud sacm fuit pfiguratur. Et dōz
r meli⁹ q nō est sicut de mutatiōib⁹ quas facit
natura r ratio: act⁹. n. volūtatis imediatē pōt
respicere actū cognitiōis. r iō institui potuit
nō tñ modo signū aliud significandū: sed etiā si-
gnificatio imediatē significans aliā significa-
tiōne. **C** Ad 2⁹ videndū q argumentū non
plus cōcludit nisi q nō fuit cōueniēs eādē
figurā plurib⁹ vci⁹: reitari ad pfigurandū
hoc sacm: qz exigit dignitatē r arduitatē
sacri. hoc autē exigebatur vt pfigurarent pluri-
bus figuris q ipm pfiguraret sub rōnib⁹
vci⁹. Et p oblatiōne melchisedech fuit pfi-
guratur qñtū ad spēs sensibiles panis r vini:
qñtū ad rē cōtēntā per eum pascalis agni. qñ-
tum ad rē in suscipiēte effectaz p māna. p qd
etiā pfiguratur fuit res cōtēnta in qñtū dicitur
re ficiēs suscipientem. **Questio. III.**

Quarto querit vtrū hoc sacm pueniētē fue-
rit institutū. Et videt q nō: qz ni-
hil cōueniētē instituitur in cui⁹ pñtūatiōe: aliqd
cōtra rē pñtūatur. Sed in cōstitutiōe hui⁹ sa-
cramenti multa rōnē implicata vidēt. s; accū-
tia eē sine subo: r pñtūatiōe in maiori: r
q vñ hō ad hōie manducet. r multa alia: q in
cōueniēs eius institutio fuit. **C** Itē hoc sacm
vaticū dicitur. ergo ab illo tēpore quo hoies fue-
runt in via debuisset hoc sacm institui. iconue-
niētē ergo fuit institutū: cū eius institutio non
fuerit tēpore pueniētī. **C** Itē hoc sacm ē me-
moriale pñtūatiōis xpi. Et hui⁹ institutio postea
subiūxit xps. hoc facite in meā cōmemoratiō
nē: Luc. 22. ergo nō fuit cōueniēs hoc sacra-
mentū institui ante passionē.

C Cōtra. sicut generatio necessariū est mīstra-
ri alimentū ad sustentatiōne vite. r augmētū
re generatio per baptisimū cōueniēs fuit sa-
cramenti institui ad cōseruationē r augmēta-
tiōne vite spūalis recepte per baptisimū. tale
autē est sacm eucharistiē: in quo cōtēntē sōns
spiritualis vite. ergo pueniētē fuit institutum.
C Item xps hoc sacm instituit: cuius nulla
actio potuit nisi cōueniens esse.
C Rūdeo. q sicut animē vegetatiōe q ē for-

male pncipiū naturalis vite generatiōis: r
corruptibilitas deus ididit potentia gnāriam
per quā res viuēs edidit: augmētatiōes per
quā genitū augmētaz r roborat: r nutritiā
per quā nutrit: r in esse cōseruat quāmdū vi-
uit. vnde fm sūmū pñi. 2. c. op. animalia semp
nutritur. Ita aliquo mō a sūt cōueniēs fuit
vni iter sacra instituerē: tria: qz quoz vñū aīa ef-
ficial vñū vñū spūali r supernāli. r hoc ē sa-
cramenti baptisimū. Et per aliud in vñūte spi-
ritualī vita spūalis augmētatur r roborat. r hoc
est cōfirmatiōis sacm. Et per aliud vñūte spi-
ritualī in vita spūali nutrit r perficiat. r hoc
est sacm eucharistiē. Quapp eī⁹ suscepiōne
idiget viuēs vita spūali: q est vita grē: q diu ē
in statum in quo illā pōt amittere. hoc est toto
tempore naturalis vite.

C Ad h⁹ in opp⁹ dōm q minor est falsū. acci-
dēt. n. esse sine subiecto eo mō quo sūt in h⁹
sacro: r mains cōtineri in mīstratiōe mō quo
corpus xpi cōtinēt sub spē panis. r hōm nem
māducari eo mō quo xps a sumēte sacramen-
tum māducatur alia que in hoc sacro rōnē
vidēt nō sunt fm rei vñūte rōnē rectaz:
quia hui⁹ cognitiō nostra naturalē facultatē
trāscēdat sicut iserius spālī declarabit. **C** Ad
secūdu dōm q pñtū ante aduentū xpi fuerit
hoies in vñūte mō qñtū nō fuit pueniēs
hoc sacm: r rōnē rei pñtūatē est ipse xps:
q nō debuit realr cōtineri sub spē panis r vi-
ni: anq̄ eēt de vrgine natus. r rōnē rei signatē
nō cōtēntē q est spūalis vnitas. corporis mysti-
ci: qz an xpi aduentū hoies carnali⁹ sapiebāt
q post: tñ sp habuerūt adiutorū cōueniēs h
exigētū xpi r stat⁹: vt sup⁹ ostēditur. **C** Ad
3⁹ dōm q pñtū hoc sacm sit memoriale pas-
siōis xpi: tñ pueniētē fuit ipm institui an passio-
nē q post: vt ab eis recedēs qñtū ad eē corpo-
rale visibile cū eis remāderet qñtū ad eē sacra-
le: vt hoc sacm institūdo factō discipulis oñ-
deret sū i passioem de pñio imūere. Cōueni-
tus etiā fuit vt institueret post cenaz q an: qz
in passioe sua: q tñ iminebat: vetus sacrificiū
erat terminādū: r qz memoriale datū ab ami-
co amicis cū ab eis corporalr r visibilr rece-
dit: solet fortis impm mēmorijs amicorū
r diligētī r reuerētī custodiri. **Art. II.**

Secundo querit vtrū deficiēte vno sacer-
dote in mīstrādo mīstrerū p
sacerdotē aliū deberet suppleri. Et vñ q sic. 7.
q. 1. Nihil. Cēsum⁹ puenit: vt cū a sacerdoti-
bus mīstrari tpe sacra mysteria cōsecrantur: si
egritudis accidit cuiuslibz eūctus: quo ceptū
nequid cōsecratiōis explere mysteriū: sit licitū
vno epō vel pñtū bytero. alteri cōsecratiōem
exequi cepti officij.

C Cōtra. mysteriū vnitatis nō videt debere
perfici nisi ab vno. sed hoc sacm est mysteriū
vnitatis. q nō videt debere perfi nisi ab vno.
C Ad istā qōne dicit aliq q si sciat vbi pñm
sacerdos deficiat: sacerdos ibi d; ichoarc:
r totū pñcere. si vñ nekif vbi deficiat a capite
d; ichoarc. **Ps. 3.** esto q certū sit qñ dñs
iā dixerat. hoc est. tūc fm illā opionē d; ali⁹ sa-
cerdos dicere corp⁹ meuz. r ultra pcedere: qd

mīstrerū per sacerdotē aliū debeat sup-
pleri. **T**erzio querit hoc sacramētū a ieiunio
solū debeat sumi. **Q**uarto vtrū licitū sit sta-
tim comedere post suscepiōnem huius sacra-
menti. **Questio. II.**

Primo ostēdo q hoc sacm nō debeat cō-
fici ante pñtū: sed post cenam
In operādo em debem⁹ nos conformare xpo
tāq exēplari. iuxta illud Exodi. 15. Inspice r
fac fm exēplari: qd tibi in mōte mōstratū est.
Sed xps hoc sacm post cenā pñtū. q r a no-
bis debet cōfici post cenā. **C** Itē hoc sacm ē
memoriale passiōis xpi: sed expressi⁹ represen-
tat eā cōfectū post cenā q ante pñtū: qz pas-
siō xpi quasi statim post cenam incepit. ergo
post cenam debet cōfici.

C Cōtra. 7. q. 1. Nihil. Nullus post cibum po-
tūz quēlibet mīstrū sumptū missas facere
pñtū: sed hoc sacm nō d; cōfici nisi i mī-
strā. q nō d; cōfici post cenā: s; an pñtū.
C Rūdeo q hoc sacm nō d; cōfici post ce-
nā: sed ante pñtū: ppter maiore sobrietatem
mīstrū: r maiore reuerentiā sacri: r ex pñtū-
rem representatiōnes passiōis xpi. quāuis. m-
cito post cenam fuerit captus: tamen iter ter-
tiam r sextam fuit crucifixus.

C Ad pñm in opp⁹ dōm q in opādo debe-
mus nos conformare xpo in opēdō. in qbus a
nobis volūt imitari: nō in alijs. nō. n. qz ambu-
lauit sup aquas dōm⁹ conari vt super aquas
ambulem⁹. noluit autē a nobis imitari in cōfi-
ciēdo sacm eucharistiē post cenā: qz sūt rō q-
re poza illa sūt pueniēs hoc sacm institui:
q nō cōuenit ad hoc. vt a nobis p cenā dbeat
perfi. **C** Ad 1⁹ dōm q minor est falsū: vt patz
ex dictis in corpore qōnis. **Questio. II.**

Secundo querit vtrū deficiēte vno sacer-
dote in mīstrādo mīstrerū p
sacerdotē aliū deberet suppleri. Et vñ q sic. 7.
q. 1. Nihil. Cēsum⁹ puenit: vt cū a sacerdoti-
bus mīstrari tpe sacra mysteria cōsecrantur: si
egritudis accidit cuiuslibz eūctus: quo ceptū
nequid cōsecratiōis explere mysteriū: sit licitū
vno epō vel pñtū bytero. alteri cōsecratiōem
exequi cepti officij.

C Cōtra. mysteriū vnitatis nō videt debere
perfici nisi ab vno. sed hoc sacm est mysteriū
vnitatis. q nō videt debere perfi nisi ab vno.
C Ad istā qōne dicit aliq q si sciat vbi pñm
sacerdos deficiat: sacerdos ibi d; ichoarc:
r totū pñcere. si vñ nekif vbi deficiat a capite
d; ichoarc. **Ps. 3.** esto q certū sit qñ dñs
iā dixerat. hoc est. tūc fm illā opionē d; ali⁹ sa-
cerdos dicere corp⁹ meuz. r ultra pcedere: qd

Consequēter queritur d
scdo pñci-
pali. **E**t circa hoc querun-
tur qñoz. **P**rimo vtrū hoc
sacm ante pñtū debeat cō-
fici. **P**Secdo vtrū deficiēte
vno sacerdote in mīstrādo

Charitatis ergo in forma magis bz poni m/ scruu charitatis q' fidei. ¶ Itē de forma cose cratiōis panis nō est. quod p vobis tradetur. ergo a simili de forma consecratiōis vini non est. qui pro vobis effundetur.

¶ Cōtra. supradicta vba in canone misse sūt posita pro forma consecratiōis vini.

¶ Ad istā qōnē dicit aliq' q' de forma conse cratiōis vini nō sunt oīa vba supradicta: q' in illis solū v'bis cōsistit huiusmodi forma: per q' exprimit trāsūbstātiatiō vini in sanguine. hoc aut exprimit sufficiēt' per hec vba. hic ē calix sanguis mei. Unde dicit q' in his v'bis p're cise cōsistit forma cōsecratiōis vini. ¶ Alij d' vident q' cū vba sequentia. vsq' ibi in remissio nē peccator. inclusiue nō cōstitūt nouā ora tiōnē: sed sunt determinatio p'dicata: q' sūt de essentia forme cōsecratiōis vini: r ita h' istos an his v'bis. hic est calix. vsq' ibi. in remissioēs peccator' inclusiue cōsistit p'cise essentia forme cōsecratiōis vini. ita q' nō licet addere vel mi nuire: trāsponere vel iterponere: variare vel corrigere verba: nisi sicut sup' d'cū ē in for ma baptisimi. Que aut p'cedit pertinet v' ad sacramētū vsum seu reuerentiā. Ea etiā que se quūt ad reuerentiā facti ordinata sunt. hu ius autē forme congruitas r expositio in ar gumento: solutiōne patebit.

¶ Ad p'mū in oppositū dōm q' sicut dicit In nocētius. ex de celebr. miss. Cū marte. multa s' de verbis q' de factis dominicis iuenimus ab euāgelistis omīssa: que apli vel suppleuēt' ab v'bo vel facto exp'ssive legūt'ur. Et ita ēt ipsi euāgeliste nuntio iter se suppleuēt' legūt'ur: q' ab eorū aliquo vel aliq'bus sūt omīssa. An cū tres euāgeliste posuerūt. hoc est corp' meū. so lus Lucas adiecit. qd' p vobis tradet: qd' re ferendū est ad cōsecratiōnē panis. Et cū vba th'p'us r th'p'us dicit p'multis. Lucas dicit p vobis. th'p'us aut in remissio nē peccatorum adiūxit. hoc d'cū est ad consecrationem vini. Altrū aut per verba similia que dicit euāgelu ste de p'ecarēt' vini si dicerēt'ur. dicit aliq' q' nō. q' nō itē dēbāt p'scribere cōsecratiōis for mād' sed narrare facti p'fōrā. ¶ Alij d' b' cō sentio h'ni dicit: q' idē dicit in s'ma cū forma supius dicta. Unde s'm istos per quālib' for mād' traditā ab aplis vel euāgelistis possēt cō fici: q' oēs sunt eadē forma q'tū ad sentētiā: s'is greci nō cōficerēt: qd' fallus ē: tñ nō debe mus cōficē: nisi per verba supradicta p'pter cōsuetudinē r traditiōnē ecclēsie. Et q' p'e trus illā formā romane ecclēsie tradidit: cū r traditiōnē t'nerē securissimū est. ¶ Ad scōm

dōm q' greci cōficerēt in forma quā eis tradi dit paulus. que eadē ē in sentētia cū illa: quā nobis tradidit p'etr'. ¶ Ad tertiu' dōm q' quis sanguis xpi pro oibus sit effusus q'tum ad sufficiētā. nō tñ oēs recipiūt ill' sufficiē tie efficacā p'pter cor' idiospositiōnē: r ad hoc significandū nō d' ibi pro oibus: sed pro multis. Et ne suspicari possēt q' illi multi nō refer rēt nisi ad gentē in deorū: idco post q' dixit p vobis: loquit' discipulis suis q' erāt de gēte iu deorū subiu'xit. r p' multis. s' de genere gētiliū.

¶ Ad 4' dōm q' hic nō ponit remissio peccator' vt p'p' effectus huius sacrificij et esse ctus passiois que exprimit per p'ecrationem sanguinis. ¶ Ad 5' dōm q' quis calix nō cō operet ad trāsūbstātiatiōnē vini in sanguine: tñ cōtinet illud qd' trāsūbstātiat: r postea illd' in qd' sit trāsūbstātiatiō. Et magis d' calix san guinis q' sanguis me': q' ibi d'at sub sp'e pota bilit. sanguis autē de sui rōnē nō dicit aliqd' po tabile. r iō debuit ibi aliqd' p'ni quo homies v'itū r ad potū. Sciendū tñ q' ibi accipit con tines pro cōtento: sicut si diceret: hic ē scyph' vini. ¶ Ad sextū dōm q' q' potus in vase con tinetur. nō sic aut panis: iō in cōsecratiōe san guinis debuit vas poni. r hec fuit rō significā di sanguinē in obliquo: vt p' ex solutiōe p'e ccedētis argumētū. ¶ Ad 7' d'icēdū q' quis hoc vocabulū eterni a nullo cōuēlissa sit ex p'eluz: tñ habet ex sentētia verbor' cor'. An de Inno. de cele. miss. Cū marthe. An nouū. i. vltimū esse d'scribū idē eternū. i. p'petuū com probat. nouissimū teni hoīs testamētū imobi le p'seuerat: q' testatoris obitu confirmatur. ¶ Ad octauū d'icēdū q' charitas p'suppōit fidē. r effect' charitatis effectū fidei. Et ad h' significādū magis d' effect' mysteriū fidei q' mysteriū charitatis. ¶ Ad 9' dōm q' in cōse cratiōe corporis non ita exprimit passio sicut in cōsecratiōe sanguinis. r ideo in c' p'ecra tiōne nō ita ponit aliqd' exprumēs passionem sicut in sanguinis cōsecratiōe. Eo. n. ipso q' sanguis p'ecratur pro te: ostēdit fuisse effusus a corpore: qd' factū fuit per passionē. Secun dūz predicta sic expone oratiōnē. Hic est calix sanguinis mei. i. hic est sanguis me' in calice. Unde th'p'us r th'arcus dicit. hic est sanguis me' noui testamētū. supple d'icator' s'm glo. sup dicta vba th'p'ic. Et tus eni te stamētū d'icēdū sūt sanguine h'ycorūm r vituloz: noui autē testamētū sanguine ch'ri sti. Mysteriū fidei. i. h'is secretā r absconditā itelligentiā per fidē tenendā. An Inno. ex de cele. miss. Cū marthe. q' ex co. dicit mysteriū

fidet: quoniam aliud ibi credit q' cernatur. r aliud cernitur q' credat. cernitur eni spēs pa nis r vini: r credit veritas carnis r sanguinis xpi: ac virt' vnitatis r charitatis. Qui pro vo bis r pro multis. hoc expositum est in solone argumētōz. In remissio nē peccator' i. ad le gem: vel p'pter rep'missionē peccator' q' vt dicit glo. super illud v'bu. impossibile ē sangui nē h'ycor' peccata auferre. ¶ Ad 10. m. querit v'z virtus trāsūbstātiatiua pncipal'us respiciat sacerdotē q' verba. Et videt q' nō. q' virtus trāsūbstātiati ua pncipal'us respicit id qd' est de essentia sa cramētū illud quod nō est. Sed verba sunt de essentia facti: sacerdos aut nō: q' de eēntia cōpositi non sunt nisi m'ā r forma. sacerdos at huius sacramētū nō est forma nec materia. er go virt' trāsūbstātiatiua magis pncipal'us res p'icit verba q' sacerdotē. ¶ Itē virtus sancti ficādi illā qui baptizat pncipal'us respicit ver ba q' baptizant. nulla eni virtus ad illuz esse tum ordinata est in baptizāte: nisi p' v'ba. q' a simili v'tus trāsūbstātiatiua in hoc sacro pnci pal'us respicit verba q' sacerdotem.

¶ Cōtra. per verba nō sit trāsūbstātiatiō nisi sint a sacerdote. plata. cū ergo anima sacerdo tis magis sit capax virtutis q' verba: pncipa lus respicit dicta virtus sacerdotē q' verba. ¶ Itē quando domin' operatur aliquē esse ctum mediāte instrumētō apināto: cuiusmodi est seruus. s'm p'm pmo politicoz. r iani mato. virtus domini pncipal'us respicit instru mētū animatū q' inanimatū: sed in trāsūbstā tiatiōe sacerdos se h'z sicut instrumētū aiatur: r verba sicut inanimatū. ergo virtus domini pncipal'iter operantis: respicit pncipal'us sacerdotem q' verba.

¶ R'ndeo. quādo plura instrumēta per ordi nem se habētia cōcurrunt ad eundē effectuz: vt manus r p'na ad scribendū. v'tus pncipa lis mortis pncipal'us respicit illud instrumētū quod est sibi p'pinqum: r mediāte quo ad in strumētū mouet. An virtus scribētis pncipa lus respicit manū q' pennā. Ad trāsūbstātiatiōnē autē cōcurrūt plura instrumēta per ordi nē se habētia. s. sacerdos r v'ba: quozum sa cerdos est p'pinquo: pncipal' agētū: q' sibi ē similis: r eius r'p'sentat personā. Est etiam platiōis verborū causa. Et ideo cōcedēdū q' virtus trāsūbstātiatiua simpliciter pncipal'us respicit sacerdotē q' verba. P'eterea sacer dotem respicit permanēt' ratiōne caracte ris: qui in sacerdote permanet. verba autē si cut sūt trāsūntia respicit trāsūnter non per

aliquē transitum ex parte virtutis: p'ut est in pncipali agētē: sed per transitū ipsozūm ver borū: s'm quē tñ predicta virtus respicit pnci pal'us verba q' sacerdotē. inq'tuz verba ma gis de p'pinquo se habent ad effectū q' sacer dos. Scdm quē modū etiā dicit p' q' v' scri bētis ē cō pncipal'us respicit p'na q' manū.

¶ Ad p'mū in opp' dicit qdā q' ex parte sa cerdotis est aliqd' qd' est de eēntia facti. i. intē tio qua aliquo inō v'itū r ca: q' h'bus iteg'ra tur factū. nō. n. de rōnē totius iteg'rahs sunt partes iteg'rales tñ: sed etiā v'no actio. ¶ S'z p' v'no partuz autē est actio: aut est passio aut relatio: aut vnitās ex partib' vnitās cōstituta. S'z intentio sacerdotis nō est v'no tertio nō vel quarto mō dicta. nō. n. est cōstituta ex par tibus sacramētū. nec relatio illarū partuz ad seiuicē. Restat ergo q' sit v'no actio: aut v'no que est passio: sed v'no actio: aut v'no passio nō sunt de eēntia totius iteg'ra ex partibus vni tās: q'uis terminetur ad vnitātē totius q' rea liter nō differt ab ipso toto: sed rōnē tñ. v'no eni passio r v'no actio vident' p'cedere ordinē nāc vnitātē tot' ex partibus vnitās cōstituta.

¶ Restat ergo q' intentio sacerdotis non sit de essentia facti. est tamē necessaria ad facti con fectionē: frequenter eni aliquid est necessariū ad causandū aliquē effectū: qd' non est de eēntia illius. ¶ Dōm ergo ad argumētū q' ma ior est falsū: siue itelligatur de v'tute trāsūbs tātiatiua pncipal' siue de trāsūbstātiatiua in strumētāl'. pncipalis eni v'tus opatiua pnci pal'us respicit cām efficientē et instrumētālē: q' illud qd' ē de eēntia rei p'fecte p' illā v'tatē. pncipal'us etiā respicit sacerdotē q' v'ba p'tō sacerdotalis fūdāta p' characterē sacerdotā lem: que est cām milt'erialis: p' quā a sacerdote cōficetur factū. q'uis p'p'ie loquēdo nō sit de facti eēntia: sicut nec cām it'falsū efficiēs ē de essentia rei facti. ¶ Ad 2' m' pōt solui p' it'em p'tionē maioris. vel pōt dici q' nō est simile b' baptizāte r cōficētē: q' in cōficētē hoc factū est sp'alis potestas ordinata ad p'ficiēdū. s. ca racter: q' nō requir' in baptizāte. ¶ Ad 3. m. querit v'z vna forma sine alia detur q' nō. pars totius e'p'ogonei separa ta a partibus alijs nō habet pncipalē opatio nem totius: nec eius partē. Sed hoc sacramē tum est totum e'p'ogonei. cū sit ex diuersis partibus cōstitūtū. ergo neutra pars huius sa cramētū sine alia h'z sui facti pncipalē opera tiōnē: nec eius partē: quod nō esset v'z si tran sūbstātiat' panis in corp' an trāsūbstātiatiua

5

6

L

5

2

Vini in sanguine. Item sicut se hys effectus ad effectum. ita operatio ad operationem: sed effectus forme consecrationis vini quia non est sine effectus consecrationis vini quia corpus non est sine sanguine. ergo nec operatio vnius forme est sine operatione alterius.

Contra. nisi una forma haberet operatorem sua sine alia: falsum diceret sacerdos dicendo: hoc est corpus in cuius maxime si consecratio sanguinis non sequeretur. Item ante adoratum consecrata hostia dicitur sacerdos dicitur per que transubstantiatur vinum in sanguinem: quod non sustineret ecclesia nisi vere transubstantiaretur panis in corpus ante transubstantiationem vini in sanguinem.

Respondeo quod vna forma sine alia sua hys operationibus: quod quilibet predictarum formarum per se forma completa est. forma autem completa super completam materiam cum intentione ministri debita completam habet operationem.

Ad primum in oppositum dicitur quod maior intelligenda est de toto etherogeno: quod est vnum per naturales continuationem. hoc autem sacramentum non est tale totum: sed assimilatur toti etherogeno: quod est vnum per artificiale aggregationem: cuius quilibet pars aliqua hys propriis operationibus: et quod omnibus aggregationibus operatio tota.

Ad secundum dicitur quod corpus christi quibus non sit sine suo sanguine propter naturalem concomitantiam. hoc tamen est per vim facti primo et per se: quod ex vi facti non est sub forma panis nisi corpus: quibus alia sit ibi per concomitantiam. similiter ex vi facti primo et per se non est sub specie vini nisi sanguis: quibus ibi sint corpus et anima per concomitantiam. Et id non oportet quod operatio vnius forme coexpectet alterius forme operationem.

Circa istam. Nec duo sacramenta demonstrata sunt etc. Nota quod sanguis qui fluxit de latere christi significavit factum eucharistie in quantum ibi est sanguis christi sub vini specie: et sacramentum penitentiae in quantum est penalis purgatio: quod quodammodo in effusione illius sanguinis corpus christi penam non sentierit: quod iam mortuum erat. tamen de lege communium effusio sanguinis penalitatem significat. Forma est quod ipse videtur edidit dicens. hoc est corpus meum. et post. hic est sanguis meus. Sic nota quod secundum quosdam magister non intendit dicere precise dicere formam consecrationis vini: melius tamen est ut dicatur: quod per hoc dicitur. hic est sanguis meus. idem intelligitur. sicut per ista. hic est calix sanguinis mei. Et de his illa ponentem loco istorum eadem est virtus: tamen fieri non debet propter institutionem ecclesie et consuetudinem. Cum enim hec verba profertur. Sic nota quod per formas predictas potest dici consecrari panem et vinum in quantum per

formam que dicitur super panem: substantia panis transubstantiatur in re sacramenta que est corpus christi. et per formam que dicitur super vinum: transubstantiatur substantia vini in re sacramenta que est sanguis christi. Potest etiam dici species consecrari in quantum per predictas formas efficiuntur continentia re sacramenta. vna corpus: alia sanguinem. possunt etiam dici consecrari corpus et sanguis in quantum per transubstantiationem: que sunt per formas predictas: deputantur ad novum et speciale sanctificationis modum. quibus enim christus sine sacramento sanctificet homines: in eum creditur. tamen hoc facit alio modo quam ut est sub factio: quod primo non datur christus homini sanctitates propter sua operationem: tamen propter dispositionem congruam. sed secundo modo ultra hoc datur sibi sanctitas tamen ratione rei susceptio: et quod magis proprie dicitur consecrari quod transubstantiatur in re sacramenta quod deputatur ad usum sacramenti: et quod libet istorum magis dicitur consecrari quam illud quod efficit continentia re sacramenta. id substantia panis et vini magis proprie dicitur consecrari per formas predictas: quam corpus et sanguis: et ista quod species panis et vini. Reliqua vero ad laudem dei dicuntur. Sic nota quod quibus non sint de essentia facti: tamen non debent omitti propter ordinationem et reverentiam facti. per hoc tamen quod dicit magister. hic est sanguis meus: intelliguntur comprehendere omnia verba que sequuntur versus in remissionem peccatorum: exclusive secundum opinionem quod ponit illa esse de essentia forme. Sicut et multis granis. Nota quod vna est multorum granorum adunatio: racemum vnum granum: botrus congregatio vvarum. glareae humorum racemi. vinacius folliculus in quo continetur glareae: et arillus est grandulus quod est in racemo: quod alio nomine dicitur acinus.

De duobus modis manducandi. Di. IX.

Sicut due sunt res illius sacramenti: ita et duo modi manducandi. Unus sacramentalis. s. quo boni et mali edunt. Alter spiritualis quo soli boni manducant. Unde Augu. Quid est christum manducare? Non est hoc solum in sacramento corpus eius accipere: multi enim indigne accipiunt: sed in ipso manere et habere ipsum in se manentem. Spirituali enim manducatur qui in veritate per et ecclesie: quia sacramentum significat: manet. Nam qui discor dat a christo: nec carne christi manducatur: nec sanguinem bibit: et si tate rei sacramenti ad iudicium

sui quotidie accipiat. Spirituale manducationem Aug. distinguens a sacramentali ait. Ut quid paras venire et dedit? crede de manducasti. Credere enim in eum hoc est comedere panem et vinum. Qui credit in eum manducat eum. Item. Quo modo manducatus est christus? Quo modo ipse dicit. Qui manducat carnem meam: et bibit sanguinem meum in me manet: et ego in eo. Si in me manet et ego in eo: tunc bibit: qui vero in me non manet nec ego in illo: et si accipit sacramentum: nec erit magnus tormentum. Nulli ambigendum est tunc queque corporis et sanguinis domini participare fieri quando christi membris efficit: nec alienari ab illius panis: calicisque consortio: et si anteque illum panem edat: et calicem bibat de hoc seculo in veritate corporis constitutus abscedat: quod illius sacramenti beneficium non privatur: quando ille in hoc quod illud sacramentum signat invenitur. In illo enim sacramento corpus et sanguinem suum non bis comedant quod fecit nos ipsos. Nam et nos corpus ipsi facti sumus. Item quod discordat a christo non manducat carnes eius nec sanguinem: et si tate rei sacramenti ad iudicium sibi quotidie accipit.

De errore quorundam qui dicunt a bonis tamen corpus christi sumi.

Lec dicitur et alia huiusmodi: vbi de spirituali manducatione agitur: quod obtuso corde legentes erroris caligine involuti sunt: adeo ut presumperint dicere corpus et sanguinem christi: a bonis tamen sumi: et non a malis. Sed indubitanter tenendum est a bonis sumi: non modo sacramentaliter: sed et spiritualiter. A malis vero tamen sacramentaliter. i. sub sacramento. s. sub specie visibili carnem christi de virgine sumptam et sanguinem pro nobis sumum sumi: sed non mysticam quod tamen bonorum est. Quod subditis probatur testi

monys. Grego. Est quidem in peccatoribus et indigne sumentibus vera christi caro et verus sanguis: sed essentia: non salubri efficietia. Item Aug. Multi indigne accipiunt corpus domini. de quibus apostolus ait. Qui manducat et bibit calicem domini indigne iudicium sibi manducatur et bibit. Per quod docemur quod sit cavendum male accipere bonum. Ecce enim factum est malum: dum male accipitur bonum: sicut e contra apostolo factum est bonum: cum bene accipitur malum. s. dum stimulus sathane patenter portatur: ergo et mala proficiunt bonis: sicut angelus sathane paulo: et sancta obfusa malis: bonis sunt ad salutem: malis ad iudicium. Unde quod manducatur et bibit indigne iudicium sibi manducatur et bibit: non quod res illa mala est: sed quod malus male accipit quod bonum est. Item. Indigne quod sumes corpus christi non efficit: ut quod malus est: malus sit quod accipit. vel quod non ad salutem accipit nil accipiat. Corpus enim et sanguinem domini nihilominus erat in illis quibus ait apostolus: qui manducant indigne etc. Dis aliusque pluribus aperte ostenditur quod etiam a malis verum corpus christi et sanguis sumunt: sed sacramentaliter: non spiritualiter.

De intelligentia quorundam verborum.

Secundum hos duos modos sumendi intelligentia quorundam verborum ambigue dictorum distinguenda est. Ait. n. Aug. Bonus accipit factum et re sacramenti: malus vero factum et non re. Sacramentum hic dicitur corpus christi proprie de virgine natum. Re vero spiritualem christi carnem accipit. malus vero tamen sacramentum. i. corpus christi sub sacramento: et non re spirituale. Item. Non manducatis manducatur: et manducatis non manducatur: quia non manducatis sacramentaliter aliquando manducatur spiritualiter: et e converso. Et qui manducant spiri

maliter veritate carnis et sanguinis dicuntur sumere: quod ipsam efficietiam habet. id est remissionem peccatorum: pro qua videtur orari cum dicitur. Perficiat in nobis domine quesumus tua sacramenta quod continet. ut quod nunc specie gerimus rerum veritate capiamus. Rerum veritates dicit ipsam efficientiam: quasi per haec sacramenta: ut sicut sacra carne christi sumimus: ita spiritualiter sumamus. Vel petit sacerdos ut christus qui nunc sub specie panis et vini sumitur manifeste visibiliter sicut in essentia diuinitatis est: quod ad hoc capiatur. Costat ergo a bonis et a malis sumi corpus christi: sed a bonis ad salutem: a malis ad perniciem.

Superius determinavit magister de sacro charistie secundum se. hic determinat de ipso in parte ad suscipiendum. Et diuidit in tres partes. Primo de modo manducandi corpus christi determinat veritate. Secundo refellit quorundam errores ibi. Hec verba. Tertio explanat quorundam auctoritatum dubiarum intentionem. ibi. Secundo hos duos. **Articulus 1.**

Intra hanc sunt tria principiis. Primo de manducatione huius sacri ex parte rei manducate. Secundo de manducatione Tertio de ministrantibus. Circa primum queruntur tria. Primo utrum in hoc sacro corpus christi manducatur veraciter. Secundo utrum vtiliter. Tertio utrum ois ipsum manducans sacraliter ipsum manducet spiritualiter. **Questio 1.**

Primo ostendo quod in hoc sacro corpus christi non manducatur veraciter. **Matth. 15.** Omne quod in os intrat in ventrem vadit: et in secessum emittit. hoc autem nullo modo potest vere dici de corpore christi: ergo veraciter non manducatur. **Item de consecratione. di. 1. d. 1. in glo. q. cito spes dicitur tenet tunc cito in celis capit. supple corpus christi. Sed nihil vere manducatur: nisi saltem descendat in stomachum. q. corpus christi vacui non manducatur. Contra. Jo. 6. dicit Saluator: Caro mea deest cibum. Sed frustra est cibum nisi vere manducetur. ergo caro christi vere manducatur. **Item de consecratione. di. 2. Ego benediximus. dicit verum corpus et sanguinem domini nisi Jesu christi in veritate manibus****

sacerdotum tractari et frangi: et sic eliam dentibus atteri. Sed cibum qui a dentibus atteritur vere manducatur. ergo corpus christi vere manducatur. **R**espondeo quod in sumptione huius sacri est quedam manducatio carnalis: quia comestur masticatur: et in stomachum trahitur: postea digeritur: et ultimo in substantiam manducantis conuertitur: et sic vere manducatur illa species sub qua realiter continetur verum corpus christi. Et est alia facultas: quia corpus verum sub specie reali contentum sumitur: sed sic sumptum corporale non masticatur: nisi species tantum diu in ore masticentur quod per digestionem ibi factam corruptam in eis forma propria: sed descendit in propria forma in stomachum: corpus christi in stomachum descendit per descensum spiritus sub quo continetur quantum in ea specie forma propria salua. sed per virtutem manducantis non vult manducanti: sed per ipsum manducans vult spiritualiter christo capiti si digne manducatur. Est igitur etiam manducatio spiritualis: quia dum manducari corpus mysticum: que nihil aliud est quam spiritualis incorporari corpori mystico per fidem et caritatem: vel magis incorporari per augmentum fidei et caritatis: que manducatio non conuenit indigne suscipientibus sacramentum.

Ad primum ad partem primam videtur quod procedit de manducatione carnali qua species manducatur. **Item** aliquid tamen negat species in stomachum descendere. sed hoc dicitur contra sensibilem experientiam. **Item** aliquid dicitur quod emittunt per sudorem non per secessum: que opinio tigitur in glo. de consecratione. di. 2. **Item** dicitur. sed vaticinia sunt. cum enim cibum non emittat per secessum. nisi primo sit a forma propria transmutatus: id est igni non videtur quod aliquid in partem si in illis speciebus fuerit per secessum emittat. **A**d 2um videtur quod illa gl. intelligenda est quod tamen species masticatur quod per digestionem que fit in ore non remanet in sua forma. **Item** n. **Aug. lib. 10. de animalibus. c. de digonibus. dicitur.** **Debrana** in lingua: et in palato est eiusdem nature cum steriore stomachi tunica. et ideo comunicat cum ea in opere.

Prima ad partem aliam autem intelligendum est de manducatione spirituali aut sacrali et spirituali simul. **A**d 2um videtur quod illa attritio et fractio debet referri ad species: non ad verum corpus christi. **S**ed quod ille benediximus fuerat infamatus quod non crederet corpus christi realiter contineri sub specie. id est ad sui purificationem per verba excessiua contrarium asseruit. **Questio 2.**

Secundo queritur utrum christus in hoc sacro manducetur vtiliter. Et videtur quod non. nihil irrationabile et inhumane est vtiliter: sed comedere hominem et dominum suum irrationabile videtur et inhumane. ergo manducare corpus christi non est manducatum vtiliter. **Item** Jo. 6. Caro eius

deest quod nihil est vtiliter comedere christi carne. **C**ontra. ecclesia statuit quod oes fideles saltem semel in anno suscipiant corpus christi. extra. de penitentia et remissione. **O**mnia vtriusque scilicet quod non instituit nisi talis manducatio vtiliter est. **Item** Jo. 6. dicit Saluator. **H**uius manducati meam carnem et bibi meum sanguinem habet vitam eternam. **R**espondeo quod a digne suscipiente hoc sacramentum corpus manducatur vtiliter. hoc enim manducatio manducanti reducit ad memoriam passionem christi: sic confirmat: spem auget: charitatem incrementat: dat vitam gratie: christo vult. manducantes spiritualiter eterna consolatione reficit. ipsum roborat ad operationem boni sustentat: contra casus puenientem ex propria infirmitate munus: contra demones impulsus remittit ardorem carnalis concupiscentie: purgat veniale peccatum: et quando mortale: ut. j. eadem dicitur. **E**t hoc factum manducatio sacramentalis quantum in sacro est virtus operatiua spiritualis manducationis in manducante sufficere dispositio. et possunt habere effectus significari per. **1.** fructus ligni vite. de quo habet **Zepoc. vlti. et ad celeritorem istorum memoriam in tribus verbis collecti sunt.**

Insinuat: memorat: sustentat: roborat: auget. **H**ostiam spem purgat: reficit: vitam dat: et vult. **C**onfirmat: quod fides: immittit: fontem remittit. **A**d primum in oppositum videtur quod illud argumentum procedit de manducatione carnali. **A**d secundum dicendum quod illa auctoritas intelligenda est secundum intellectum eorum qui putabant carnem christi manducandam carnaliter eo modo quo aliquid cibi manducantur. **Questio 3.**

Tertio queritur utrum omnis manducans corpus christi sacramentaliter manducet ipsum spiritualiter.

Respondeo quod manducare corpus christi sacramentaliter dupliciter potest intelligi. **P**rimo modo pro manducare ipsum per manducationem specie que eius sacramentum est: et sub qua realiter continetur finis que modum manducati ab omni manducante spem predictam sive homine sive bestia: nec tamen ex hoc sequitur quod buntur proprie loquendo sumat corpus christi sacraliter: quod quantum sumat id quod est sacramentum et corpus christi sub ipso potest: non tamen sumit ipsum sacramentum ratione qua sacramentum est: quod non sumit ipsum sub ratione qua est signum veri corporis christi realiter continens ipsum. hoc autem aduerbium sacramentaliter magis proprie determinat in sumptionem per coparationem ad fumentum quod ad rem sumptam. **P**rimo modo manducare corpus christi sacramentaliter potest accipi pro manducare ipsum per manducationem specie que eius sacramentum est: sub qua realiter continetur cum intentione generali vel speciali

implicita vel explicita sumendi ipsum sub illa specie: secundum quem modum sumi potest sacramentaliter ab omni homine potest habere intentionem predictam: sive bono: sive malo: sive fideliter: sive heretice: quocumque modo: predicto potest manducari sacramentaliter absque hoc quod manducet spiritualiter manducare enim ipsum spiritualiter. est ipsum credere et per charitatem ei vniri et eius corpori mystico incorporari. **M**ulti autem corpus christi accipiunt sub sacramentis: et credendo ipsum ibi esse: qui tamen propter eorum dispositionem ei spiritualiter non vniantur: nec eius corpori mystico per charitatem incorporantur. **A**liqui etiam ipsum manducant spiritualiter: qui ipsum non manducant sacramentaliter: quod multi credunt christum sub specie consecrata. et eius corpus mystico per charitatem incorporant: qui tamen spem corpus christi continent non manducant: quod quantum sicut ipsum manducare vtiliter sit ad salutem: non tamen est necessarium nisi semel in anno: sicut statuit ecclesia. vel in casu grauis infirmitatis in qua comode potest haberi sacramentum. **E**t de hac spiritualiter manducatio intelligitur illud. de consecratione. di. 2. quod etiam recitat **Magister**: ut quod paras dicitur et ventrem. crede: et manducasti. **Articulus 2.**

Consequenter queritur de principio.

Et circa hoc queruntur tria. **P**rimo utrum exis in peccato mortali peccet mortaliter suscipiendo hoc sacramentum. **S**ecundo utrum contritus non confessus. **T**ertio utrum propter aliquod quod non est peccatum teneat homo abstinere a susceptione huius sacramenti. **Questio 1.**

Primo ostendo quod existens in peccato mortali non peccat mortaliter suscipiendo hoc sacramentum. de consecratione. dist. 2. **S**i non sunt tanta peccata ut excommunicatur quis non se debet a medicina corporis et sanguinis homini separare. Sed pro quolibet peccato mortali non excommunicatur homo: neque debet excommunicari: sed tamen pro mortali: cui innoxia est contumacia. **ii. q. 3.** **N**emo enim. alias eius non precederet ammonitio excommunicationis. ergo aliquis in peccato mortali potest suscipere hoc sacramentum non peccando mortaliter. **I**tem suscipiens hoc sacramentum in peccato veniali non peccat venialiter: in quocumque peccatum est obligatio ab aliqua lege: sed in nulla lege prohibetur homo hoc suscipere sacramentum propter peccatum veniale tamen. ergo a simili existens in peccato mortali suscipendo hoc sacramentum non peccat faciendo illud ad quod tenet. **S**ed quilibet fidelis vtriusque sexus tenet semel in anno

hoc sacramentum suscipere ut superius est ostē sum. sacerdos. n. postq̄ consecrauit tenet ipsius suscipere. de cōsēra. di. 2. R. clatū. Ergo in illo statu existēs in peccato mortali nō peccat mortali suscipiendo hoc sacramētum.

Cōtra. p̄ma Cor. ii. Qui manducat & bibit idigne iudiciū sibi māducat & bibit. Sed qui accedit cū mortali peccato accedit idigne. ḡ talis sibi iudiciū māducat & bibit: qđ nō esset verū nisi per hoc icurreret mortale peccatus.

Cōtra. Itē manus est sumere & tangere vel aspicere: sed vt habet 2. Reg. 6. 3. Sa percussus est qz archā domini tetigit idigne. bethsamite et percussus fuit: quia archā domini aspexerūt in digne. vt habet p̄mo Reg. 6. ergo multo fortius mortali peccat qđ corp̄ dñi sumit idigne.

Rūdeo qđ sicut dicit de cōse. di. 2. Nihil in sacrificijs manus esse pot̄: qđ corp̄ & sanguis chustī: nec vlla oblatio hac potētio ē: s; bec omnes precessit: que pura cōsēctia dño offerenda est: & pura mētē sumēda atq; ab oibus venerāda. Et ideo volēs accedere ad hoc sacramētū d; examinare cōsēctiā suā s; apō stolū p̄ma ad Cor. ii. Et si vidcat se eē in peccato mortali. s; qđ videt se nō penitere de peccato mortali iā cōmissē: vel eē. in p̄posito aliō cōmittēdē: & qđ in tali statu hoc sacm̄ suscipit mortali peccat ppter irreuerentiā quas fecit sacro & rei contente sub sacro & rei significati nō cōtente: etiā qđ est ecclesiasticū p̄ceptū trāsgressor. Ille etiā qui fm̄ rei veritatē nō est in peccato mortali: credit tamē ecclī cum tali p̄sēctiā hoc sacm̄ suscipit: mortali peccat: qz est reuerentiē debite sacro cōtemp̄tor. Si autē nō videt se eē in mortali peccato: neq; credit tamē est: aut hoc puenit ex omisiōe debite diligētiē in examinādo cōsēctiā: & tūc dico qđ mortali peccat: nō tamē ita grauiter sicut prius: aut nō puenit ex omisiōe debite diligētiē: quā tenet hō adhibere: s; qđ hō d lege cōmuni cert̄ esse nō potest: vtrū peniteat digne s; illd Eccles. 9. Nemo scit vtrū odio vlt̄ amore dign̄ sit: sic accedens in peccato mortali ad susceptionē huius sacri nō peccat mortali ter: sed cōsēctur remisiōne latentis pcti. Alii ter enī quādo cōtē qđ hoc sacm̄ susciperet ex p̄poneret se piculo peccādi mortali: qđ falsū ē.

Cōtra. p̄mū in opp̄ dñm qđ de excommunicatiōe qđ est exclusio a sacroꝝ suscepciōe debz illud decretū intelligi: & quo ad hoc debet hō se reputare excommunicatū qui scit vel credit se esse in peccato mortali. **C**ōtra. 2. dicenduz qđ suscipiēs hoc sacramētū in peccato veniali nō. ideo nō peccat nisi sit aliud qđ obstat: qz

peccatum veniale se cōpanitur cū effectū huius sacramētū: & qđ de lege cōmuni nō potest esse hō sine peccato veniali nisi forsitā ad modicū tēpus. homo aut potest cauere a cōmissiōe peccati mortalis per totā vitā. **C**ōtra. Ter tū dicendū qđ ille qui in peccato mortali cōmunicat in pascate: & sacerdos post consecrationē nō peccat: quia cōmunicat: sed quia cōmunicatē idigni cōmuniōne. tenentur enim cōmunicare dignē: nec ppter hoc perplexi sūt qđ cū adiutorio dei se possunt disponere p penitentiā: vt sint digni cōmunicare.

Primū argumentū ad partē aliā bñ concludit. **C**ōtra. Ad secundū dicēdū. qđ eris in peccato mortali vidēdo corpus chustī non peccat. aspiciendo. n. ipsū nullā irreuerentiā facit sacro. bethsamite autē ideo percussus fuit: qz vt dicit qđā: & refert glo. ibidēz. nulli licebat videre archā detectā nisi pōtēfici. **N**el pot̄ dici etiā fm̄ glo. qđ percussus fuit: eo qđ idigni cōsent: vel idigne accessissent vel idigne cōsuetudine archā. tāgens aut corpus xpi in peccato mortali irreuerentiā facit sacramētū nisi in casu: quādo. s. hoc cū timore & reuerentiā ppter aliquā necessariā cām: vt quādo erigit hostiā iacentē in terra nō existente presente alio dignior ad tangendū eam: in quo casu laic̄ ē hoc facere possēt. **S**ca autē percussus fuit: qz archā temerariē tetigit fm̄ sententiā glo. ibidem. dicit etiā ibi alia glo. qđ super humeros ē percussus: quibus fm̄ leges archam ferre debuit.

Questio. n. **Secundo** querit vtrū cōtritus nō cōfessus peccat mortali suscipiēdo hoc sacm̄. Et videt qđ nō. Ille qđ recōciliatus est deo digne pot̄ suscipere hoc sacm̄: sed p veram cōtritiōne homo recōciliat deo ante cōfessionē. ergo extūc pot̄ digne suscipere hoc sacramētū. **C**ōtra. Itē homo nō tenet de necessitate cōheri nisi semel in āno: sed sibi licitum est pluries in āno suscipere hoc sacm̄. ḡ aliqui licite pot̄ suscipere quīs nō cōfiteatur.

Cōtra. Ricardus d potestate ligādi & soluedi. c. 2. Si aut sacerdotis absolutiōne crimi nosus ad cōmuniōne corporis xpi accedat p certo iudiciū sibi māducat & bibit. etiā si cum iam ante multum peniteat.

Rūdeo qđ ppter aliquid aliud qđ non est peccatū tenetur aliqui hō abstinere a suscepciōe huius sacri. ppter ordinationē ecclesie: qđ ppter sacri reuerentiā ordinavit hoies aliquādo debere abstinere a suscepciōe huius sacri. ppter aliqua que nō sunt peccata: eo qđ ipediūt vel minūit reuerentiā que d; obseruari in suscepciōne huius sacri: cuiusmodi est nocturna

do modo distinguendū est: qz aut h; copiam cōfessoris idonea: & tēpus sufficiens ad cōfessionē: & loquelā liberā aut nō. **P**rimo nō dico qđ suscipiēdo hoc sacm̄ mortaliter peccat: qz ad hoc qđ hō sit dignus hoc sacm̄ suscipere requirit qđ recōciliatur deo: & ecclesie: qđ recōciliatio ē p cōfessionē & absolutionē. **S**ecundo nō distinguendū est: qz aut iminet scandala plone fuerint cōicēta: aut populi: aut quātam inceperit sacri mysteriū si sacerdos est. Et in quolibet istoz trū casus licitū est sibi cōmunicare cū p̄posito cōfiteudi. Si tñ nō adest ali quis p̄dictoz trium casuum tenetur expectare quousq; habeat copiā cōfessoris.

Ad p̄mū in opp̄ dñm qđ cū illa recōciliatiōe qua hō recōciliatur deo per iteriorē cōtritiōne requiritur vt reconciliet ecclesie si pot̄ ante huius sacri suscepciōne. **C**ōtra. 2. dñm qđ quis hō nō tenetur nisi smel in āno ordinarie cōfiteri: possunt accedere casus. ppter quos tenet pluries cōfiteri: iter quos vn̄ est plurificata suscepciō huius sacri: si ille qđ vult suscipere recolat se cōmississe mortale peccatum: de quo nō fuit cōfessio: & absoluit legitime. **A**uctoritatis Ricardi ad partē alias satis p; expō ex dictis in corpe qñtis. **S**o. iii.

Tertio queritur vtrū ppter aliqd qđ non est pctā tenetur hō abstinere a suscepciōe huius sacri. Et videt qđ nō: qz si aliqd aliud a peccato debet phibere suscepciōnem huius sacri hoc eēt imūditia mēstruoz aut seminis fluxus: qz reputantur imūditie in lege: sed mēstrua nō phibēt mulieres ab huius sacramēti suscepciōe. **V**idit. 5. Ad eius. & a simili nec semis fluxus. ergo nulla alia imūditia a peccato phibet huius sacri suscepciōne. **C**ōtra. Itē recōciliatus deo & ecclesie dignus est suscipere hoc sacm̄: sed imūditie que nō sunt peccata nō p̄dātur reconciliatiōni p̄dicte. ergo nec suscepciōnem huius sacri debet phibere.

Cōtra. p̄bitus cōingalis sine omni pctō fieri pot̄: vt inferius ostēdet: sed an̄ eucharistie suscepciōne aliquot diebus ab vxorib; p̄p̄is est abstinēdū: de cōse. di. 2. Omnis homo. ergo est aliqd aliud a peccato prohibens huius sacramenti suscepciōnem.

Rūdeo qđ ppter aliquid aliud qđ non est peccatū tenetur aliqui hō abstinere a suscepciōne huius sacri. ppter ordinationē ecclesie: qđ ppter sacri reuerentiā ordinavit hoies aliquādo debere abstinere a suscepciōe huius sacri. ppter aliqua que nō sunt peccata: eo qđ ipediūt vel minūit reuerentiā que d; obseruari in suscepciōne huius sacri: cuiusmodi est nocturna

pollutio pueniēs ex crapula vel inuidā cogitatione que p̄cessit in vigiliā: que crapula vel cogitatio si peccata mortalia fuerunt: vel pbabile dubiū est vtrū fuerint: tūc pollutio & eius pueniēs phibet de necessitate huius sacri suscepciōne. si aut certū est vel pbabile: qđ nō fuerunt nisi peccata venialia: tūc illa pollutio nō phibet nisi de cōgruitate. Si aut pueniat ex nature superfluitate vel infirmitate non credo qđ phibeat. Et hec pbari possunt per ea qđ dicitur di. 6. Testamenti. pbabile est periculosū vniēdi huius sacramenti. phibet suscepciōnes. Et de similib; simile iudiciū habeat. Et pot̄ dici quasi per quādam appropriatiōne qđ p̄dicte minuant reuerentiā que d; obseruari in suscepciōne huius sacri: rōne speciei cōsecrate. Et qz reuerentiā que debet corpori xpi exigit: vt ipz suscipiēs diligenter recogitet qđ accipit: qđ iñantes & furiosi facere nō possunt. ideo nō debet dari iñantibus nec illis qui semper fuerunt furiosi. Si aut furiosus anteq; itaret furia: hō sacramētū pctij in debito statu: sibi p̄feta in furia pot̄ dari: nisi pbabiliter timeat illud ph̄erere: vel aliqd aliā irreuerentiā faceret sacramēto. Et pot̄ dici qđ per appropriatiōnem hec ipediunt reuerentiā que d; obseruari in suscepciōne huius sacramēti rōne rei cōtente. Et qz causa ppter quā aliqd debet iterdici vel suspēdi vel excommunicari: siue maior excommunicatio siue minor derogat realiter vel fm̄ iudiciū fori exterioris vnitati ecclesie: que est corp̄ xpi mysticū: qđ est res p̄ hoc sacramētū significata: nō tamē sub sacramēto cōtenta: ideo iterdicti suspēsi excommunicati etiā iniuste excludūtur a suscepciōe huius sacramēti: p̄dicte tñ p̄ne sunt nō peccata: quia p̄dicte penas cōtēnetes grauiter peccent.

Ad p̄mū in oppositū dñm qđ imūditia mēstruoz non phibet mulierē cōmunicare: qz ē imūditia pure naturalis. Si autē vt dicit ibidem ex veneratiōne magis suscipere nō p̄fetur laudāda est: sed si percipit nō est iudicanda. Simili mō pot̄ dici de illa infirmitate: que **L**euit. 15. vocatur fluxus semis. **C**ōtra. Ad secundū dñm qđ quāvis recōciliatus deo & ecclesie sit dignus simpliciter potest tamē contingere casus in quo nō debet hoc recipere sacramētū p̄pter eius reuerentiā. **E**t potest dici qđ non est incōueniens qđ aliquis sit dignus simpliciter: tamen indignus fm̄ quid.

Ad argumentū ad partē aliā dñm qđ illd decretū nō loq̄tur de debito necessitatis: s; cōgruitatis: mulier tñ debuit pcti reddere tenetur fm̄ glo. ibidē. **Articulus** n. **9**

Consequenter querit d. 3. in principali. Et circa hoc querunt tria. Primo utrum sacerdos peccet: qui sciet dat hoc sacramentum in peccato mortali. Et 2. utrum peccet b. sacry dando hystrionibus et magis. Et 3. utrum sacerdos hoc sacramentum dare debeat illis qui de crimine sunt suspecti.

Questio. 1.

Primo ostedo qd sacerdos peccat qd sciet dat sacrm hoc exiit in peccato mortali. Quis lex dicat qd peccati debitus sit reddidit: nisi ille peccat qui gladiu apud se depositu reddidit peccati: si sciat qd petes illu co-dem iterficere se pponat. ergo a simili quibus ius canonicum dicat qd sacerdos suo subdito peccati ministret hoc sacramentum: peccat ministrado: quando scit illu hoc peccare in malus suu: qd facit omnis petes in peccato mortali.

Item rihio: res est peccator: quantu peccator: qd lutu: sed si sacerdos psceret scietur corpus xpi in lutu mortaliter peccaret. qd multo fortius mortaliter peccat qui ponit ipm in ore alius que scit ipse esse in mortali peccato. Item mortaliter peccaret medicus qui scietur daret medicinu ifirmo: qua est iterficidus. ergo cum grauior sit mors spualis qd corporalis. multo fortius sacerdos mortaliter peccat dndo hoc sacry illi que scit ee in peccato mortali: qd talis recipiedo hoc sacrm mortaliter peccat.

Contra. de cofe. di. 2. no phibeat dispensatores fm glo. ad mfas dnt mducare. Item 1. q. 1. xpo. xps qd fecit nobis qd traditoru sui tanta patietia ptulit: vt ei pma eucharistia cofe eta mamb' suis in ore suo comedata. sicut ceteris aplis traderet: quasi dicat in hoc exeplo nobis reliqt. Item 6. q. 1. Aduersitas. in fine dicit: qd quis xps sciret iuda esse furem ad pdicandu cu misit: et ei eucharistia dedit. doces in ecclesia tolerari malos. ergo exeplo xpi licitu est sacerdoti dare eucharistiam illi quez scit ee in peccato mortali.

Rideo qd ille que sacerdos scit ee in peccato mortali: aut no petit eucharistia sibi dari: et tuc sacerdos ddo peccat: aut petit: et tuc distigue: qd aut suu peccatum mortale est occultu: aut manifestu. Si manifestu: tuc sacerdos sibi ddo eucharistia peccaret: vel legitima cotra ipm habet excusatione: vel exceptio ne: qua sibi publice obijcere pot: et accipio hic manifestu no pro eo qd pbari pot: qd magis ppue dicit manifestabile qd manifestum.

Si si sacerdos sciret parochianu suu ee in crimie qd legitime ipm possit pbari: ita qd illd crimie nesciret cu ipso nisi duo vel tres testes per quos hoc pbare possent: no ppter hoc dbe ret eucharistia negare illi in publico peccati. qd ta iferet sibi pena ante criminu pbatione: qd fieri no debet. 11. q. 3. Ex qd. Sed accipio hic manifestu pro notorio. Est aut petru notorium: vel per sententia vel p cofessione factas in iure aut euidentia rei qd tergiversatioe alia qua celari no potest. cf. de coha. ele. et multi. ca. vlt. Si aut peccatu suu est occultu: aut petit in occulto. et tunc sacerdos sibi ddo peccaret: qd bz sibi legitime exceptione qua sibi in occulto obijcere pot: et ipm bz monere ne petat in publico: vt habet de cofe. di. 2. Ap. hibeat. Aut petit in publico: tuc sacerdos sibi dare tenet. qd sibi cu no bz legitima exceptio ne: qua ei in publico obijcere possit. cf. de oficio iudicis ordinarij. Si sacerdos.

Ad pnu ddm qd no est simile: qd ius naturale qd est virtuosius iure posituo: scipit no reddere depositu in tali casu. no est aut sic in pposito. Imo ius nale dicit qd occultus peccator: a prelo suo no publice. An nec xpus publicauit petru iude quousqz ipse iudas semetipm manifestauit. An. cf. de offi. iudi. or. si sacerdos sciat pro certo aliquo ee reu alicuius criminis: vel cofessus fuerit et emedare no luerit: nisi iudicario ordine qd pbare possit: eu no debet notatim arguere. Ad scdm dcedu qd no est simile: qd lutu corporale polluit illud qd in ipm pscit. An spes consecratas pollueret. Sed peccator: recipis cofe xpi nihil polluit nisi semetipsum. Ad 3. ddm: qd no est simile: qd tale medicu dare infirmu no ifamaret: nec populu se idalizeret: nec aliqd preiudiciu bono comuni faceret: qd heret si iudic liceret punire: vel aliu diffamare pro sua volutate iudicario ordine ptermisso.

Argumeta ad parte alia pcedit de peccatore occulto peccati in manifesto. Et caneat sacerdos ne sic peccati det hostia no cofe xpi simuldo sibi dare corp' xpi: quia si hoc faceret grauisime peccaret. daret. n. sibi et ppro occasione idolatriadi quantu in se eet. 20. n. queritur utrum sacerdos peccet dando hoc sacramentum hystrionibus et magis.

Rideo qd solo hnt qd omis ex solutioe pcedetis manifesta est. tales. n. dicit illi: et vi tam. An de talibus df. de cofe. di. 2. Pro dilectoe. Huto nec maieftati diuine: nec euageli ce discipline pgrueret pudor et honor eccle

Ut si temp' et illam contagione sedatur. Unde nec talibus nec cuiusqz ifami notorio et mani festo dda est eucharistia fm etiā glo. ibidez. Si in vt d' sequenti. c. tales reuertatur ad dnm eis gra vel recociliatio no negetur. non est tñ sic itelligendu qd statz debet eis dari eucha ristia: qd ppter reuerentia sacri: et vt pbet cofe ram coherfio no ficta: non debet eis dari cofe post peracta penitentia: nisi aliquis articulus necessitatis vel pietatis aliquado aliter fieri suaderet.

Questio. III.

Tertio querit utrum sacerdos hoc sacry dare debeat illis qd de crimine sunt suspecti. Et videt qd sic. 2. q. 1. Multu et sumptu e ab Aug. lib. de penitentia. loge an fine. Noluit deus hoie ab hoie iudicari arbitrio suspitio nis: sed si sacerdos no daret eucharistia suspetis de crimine sicut alius: iudicaret eos arbitrio suspitiois. ergo videt qd eis debeat eucharistia dare no obitate suspitioe. Item 6. q. 1. Quis. Dis suspitio pot' est repellenda qd ap probada vel recipienda. Sed si sacerdos p suspitioe dimittet eucharistia dare suspecti: suspitioe no repelleret: sed approbaret vel reciperet. ergo videt qd no debet dimittere dare eucharistia alicui pro suspitioe.

Contra. 2. q. 1. Dixit dñs. Abicisqz est formatio vel formationis suspitio libere pzo di nutit. ergo a simili vbiusqz est suspitio ho ppter illi: sicut ppter factu iuste repellit. ergo sicut sacerdos no dz dare eucharistia publice criminosis: ita nec publice d crimie suspecti.

Rideo. sicut dicit glo. sup caplin vltimo allegatu. triplex est suspitio: temeraria: pbabilis: violeta. Suspitio temeraria of qd ex ir ratodabili ca cofurgit: cuius modi est illa qd cofi eta est rumou' maledicoz hoiz et obrectatoz. 11. q. 3. In cunctis: et p tali suspitioe no dz sacerdos dimittere eucharistia dare suspecto.

Probabilis est qd consistit ex pbabilibus signis. pp hac suspitioe no debz etiā sacerdos dimittere dare eucharistia. 2. q. 1. Dñs. Ma la audita nullu audientiu moueat nec passim dicta abis certa pbatioe quicqz vnqz credat. Sed an audita diligeter inqrat: nec scipitan ter qd aliqs agat: et ita nullu an veraz: iustiqz pbatoez iudicare aut danare ddm. Et h' loleta est que surgit ex suspitioe violentis: vt si inueniat suspectu cu suspecta: nudus cu nuda: solus cu sola in eodē lecto loco et tpe suspect: et tales suspectos iudicadu est: sicut iudicatur de facto. An sicut publice criminoso sacerdos no dz dare eucharistia. ita nec publice suspecto de crimine mo suspecto. predicto. fm

eni iura quatuor modis couincit ho de crimine. i. iustis aut testibus: vel facti euidentia: et d coha. ele. et multi. Eua. Et. 3. q. 1. Scelus qd lo: tharius. aut iuris interpretatio: vt qñ qd sepe citatur et monet: itez se purgat: nec coparet. 3. q. 9. Decernim'. vbi sic dicit. Manifestu e pferi de crimine eu qd idulto et tonies delegato iudicio purgadi se occasione no vtit. aut violeta suspitioe. 2. q. 1. Dixit dñs. et hec no. 1. q. 6. c. 1. in glo. Argumenta ad parte pma procedit de suspitioe temeraria vel pbabili. Ar gu' ad pte alia pcedit de suspitioe violeta.

Circa istam. Et qd paras dent' et ventre. E supple tñ: qd hoc no sufficit: credere eni oportet. In illo. n. sacro et corp' et sanguine suu comedauit nobis. qd et fecit nos ipso i. cui' significatu fec nos ipsos. i. corp' xpi mysticum. corpus. n. xpi veru in sacro signu e corpus mystici. Unde pot dicit qd ly qd. ibi facit relatione simplicē. Ab alus accipit sacramtu et no re. hoc no itelligitur de re cotenta: qd est corpus xpi veru: sed de re significata et no ptea ta: qd est corpus xpi mysticum quo ad formale eius principium: qd est gratia.

De bereh alioz qui dicant corp' xpi no esse in altari nisi in signo. Di. X.

Sunt item alij precedentiu ifaniaz transcendetes qui dei virtute iuxta modu naturalu reruz metietes audacius ac periculosi' veritati cotradicut. afferentes

in altari no esse corpus xpi vel sanguine: nec substantia panis vel vini in substantia carnis et sanguinis connerti: sed ita chri stu dixisse. Hoc est corpus meū: sic apls dicit: petra aut erat chrisus. Dicit eniz ibi esse corpus chrisi tñ in sacramento. i. in signo: et tñ in signo manducari a nobis: qui errandi occasionez sumut a verbis veritatis: vnde prima berefis facta est in discipulis chrisi. Cum enim diceret. Nisi quis manducauerit carne meā: et biberit sanguine meū no habet vitam eternā. Illi no itelligetes dixerūt: cur' e hic sermo: qd pot eu audire? et abierūt retro. Illis discedentib' instruxit duo-

decim qui remanserant. Spūs est inq̄ qui uiuificat caro nihil p̄dest. verba q̄ locut⁹ sum vobis spūs ⁊ vita sunt. Intellexisti spūaliter spūs ⁊ vita sunt. Intellexisti carnaliter: etiā sic spūs ⁊ vita sunt: sed tibi nō sunt. Spūaliter itelligit q̄ locutus sum. Non hoc corpus qd̄ videtis māducaturi estis ⁊ bibitori illū sanguinem: quē futuri sunt qui me crucifigent. Sacram aliquod vobis cōmēdauī: spūritualiter intellectu uiuificabit vos: caro aut̄ nō p̄dest quicq̄. Sunt etiā ⁊ alia illoꝝm ifanie somitē ministrātia. Ait enī Aug. Donec seculū finiatur sursum ē do minus: sed tamē etiā hic nobiscū est. veritas domini. Corpus enī in quo resurrexit in vno loco esse oꝝ. veritas aut̄ ei⁹ vbiq̄ diffusa est. Itēz vna p̄sona deus ⁊ hō: vbiq̄ p̄ id qd̄ est deus: in celo ⁊ p̄ id qd̄ homo est. Christ⁹ etiā dicit. Pauperes semp̄ habebitis vobiscū: me autem non semp̄ habebitis. His alijsq̄ vtūtur p̄fati heretici in assertiōe sui erroris.

Determinatio premissoz.

Uer eadē rōne oīa accipiēda sunt: nō enī his negatur vep̄ corpus xpi a fidelibus sumi vel in altari esse: s; his veritas apostolos: ⁊ in eis nos instruxit qd̄ ipsius corpus non in partes direptum: vt putauerunt illi discipuli qui retroierūt: sed integꝝ: nec visibiliter in forma humana: sed inuisibiliter sub forma panis ⁊ vini corpus ⁊ sanguinem nobis traderet. Quē sensus Augu. cōfirmat dicēs. Ipsū quidē ⁊ nō ipsum corpus quod videbat māducat: ip̄ inuisibiliter: nō ipsū visibiliter. Item. Eū necesse est illud visibiliter celebrari necesse est tamē inuisibiliter itelligi. Ita etiā intelligendū est corpus xpi esse in vno loco. s. visibiliter in forma humana: veritas tamē eius. i. diuinitas vbiq̄ est. ve

ritas etiā eius. i. verū corpus in omni altari est vbiq̄ celebratur. Sic etiā illud itelligendū est: pauperes semp̄ habitis vobiscū: me aut̄ nō semp̄ habebitis: secundū corporale presentia. s. q̄ cui⁹ eis conuersabatur. Similiter per id quod homo est in celo est visibiliter: inuisibiliter aut̄ est in altari: qz nō in forma humana apparet: sed forma panis ⁊ vini operis. Unde ⁊ inuisibilis caro eius dicit̄ que vere est in altari. Sed qz in spē sua nō apparet: inuisibilis dicitur. Ait enī Augu. Hoc est quod dicimus: qd̄ modis omnibus approbare cōtendimus: sacrificiū ecclesie duobus cōfici: duobus cōstare: visibili elementoz specie: ⁊ inuisibili domini nostri Jesu xpi carne ⁊ sanguine: sacramēto ⁊ re sacramenti. i. corpore xpi: sicut xpi persona cōstat ⁊ cōficiē ex vno ⁊ homine. Lū xps sit verus deus ⁊ hō: qz oīs res illarum rerū naturā ⁊ veritatem in se cōtinet ex qbus conficitur. Cōficitur aut̄ sacrificiū ecclie duob⁹: sacramēto: ⁊ re sacri. i. corpore xpi. Est ergo sacram̄ ⁊ res sacri idē corpus xpi. Ecce inuisibilē dixit carnē xpi: qz forma panis operta sumitur ⁊ tractatur. Idēq̄ corpus xpi dixit esse sacram̄ ⁊ re: ex quo cōfirmatur: qd̄ supra diximus. Deinde addit quod magis mouet lectozem. Caro inquit eius est: quā sub forma panis optam in sacramēto accipimus: ⁊ sanguis eius quē sub vini specie ac sapore potamus: caro. vꝝ. carnis ⁊ sanguis sacramētum est sanguis: carne ⁊ sanguine vtroq̄ inuisibiliter: itelligibili ⁊ spūali significat corpus xpi visibile: ⁊ palpabile: plenus gratia ⁊ diuina maiestate.

Que sit intelligentia premissozum.

Tendite bis diligenter: qz tro po quodā vtitur hic Aug. Quo solent res significates rez sorti

ri vocabula quas significat. Dic enī visibilis spēs panis vocat̄ nomine carnis: ⁊ visibilis spēs vini noīe sanguinis. Inuisibilis vero ⁊ itelligibilis dicitur caro xpi: qz secundū illā spēm nō videt̄ caro: sed itelligitur: ita ⁊ sanguis. Caro ergo inuisibilis dicitur esse sacram̄ carnis visibilis: qz spēs panis secundū quā illa nō videt̄ caro: est sacramētū carnis visibilis: quia carne inuisibili: idest specie secundū quā caro xpi non videtur caro: significatur corpus xpi: qd̄ est visibile ⁊ palpabile: vbi in sua forma apparet. Ita ⁊ de sanguine accipi debet. Quē sensum cōfirmat Aug. aperies qualr̄ predicta itelligēda sint. quia obscure dixerat cōsequēter dicēs: ita panē vocari corpus xpi: cū vere sit sacramētū corporis xpi quod in cruce p̄fictū est: sicut ipsa imolatio quē sit manib⁹ sacerdotis vocatur xpi passio nō rei veritate: sed significandi mysterio: ⁊ sicut sacramētū fidei dicitur fides. Satis respōsum est hereticis: ⁊ obiectiōibus eoz: qui negat verū corpus xpi in altari esse: ⁊ panē in corp⁹: v̄l vinū in sanguinē mystica cōsecratione cōuerti dicētes. Quis audeat manducare dominū suū? Quis etiāz audeat dicere quottidie formari corp⁹ christi d̄ materia v̄l substantia: q̄ nō sūt virgis caro: **A**uctoritatib⁹ pbat vep̄ corp⁹ xpi eē in altari: ⁊ in id panem cōuerti.

Ec ⁊ his similia obiciūt illi in diuino mysterio legē nature secutantes: quoz perfidia subdita cōuincūt testimonia. Ait. n. veritas. Accipite. hoc est corp⁹ meū. Itē Ambrosius. Si tm̄ valuit sermo Delie vt ignē de celo deponeret: nō valebit tm̄ sermo xpi vt substantias mutet. De toti⁹ mūdi operib⁹ legitur: quia ipse dixit ⁊ facta sunt ⁊c. Sermo igitur. i. fili⁹ qui potuit

ex nihilo facere quod nō erat: nō potest ea que sunt in id mutare quod nō erant? Nō enī minus est causare qd̄ mutare noīas naturas reb⁹. Itē si ordinem querimus: viro mixta femina generare cōsueuerat: liquet ergo qd̄ p̄ter nature ordinem virgo generauit: ⁊ hoc qd̄ conficimus corpus ex virgine est. Quid ergo hic queris nature ordinē i xpi corpore: cū p̄ter naturā sit ipse partus ⁊ virgine? Itē ante benedictionē alia spēs nominatur: post cōsecrationē corp⁹ significatur. Ante cōsecrationē aliud d̄: post cōsecrationē sanguis nūcipatur. Tu dicis amē. i. verus est. quod sermo sonat: affectus sentiat. Itē Augu. In specie panis ⁊ vini: quā videmus: res inuisibiles. i. carnē ⁊ sanguinē bonoz amuz: nec similiter p̄dimus has duas spēs: sicut ante cōsecrationē pendebam⁹: cū fidelit̄ fateamur ante cōsecrationē panē esse ⁊ vinum: quod natura formauit. Post cōsecrationē vero carnē christi ⁊ sanguinē: qd̄ benedictio cōsecrauit. Itē Ambro. Panis ē in altari v̄litat⁹ aut̄ vba sacra. vbi accessit cōsecratio: de panē fit xpi caro. Nō mō aut̄ potest qd̄ panis ē eē corpus xpi? Cōsecratione que sit sermo me xpi. Itē si tanta vis est in sermone domini vt icipiant esse que nō erāt: quanto magis operatorius est: vt sint q̄ erāt ⁊ in aliud cōmutentur? Et sic qd̄ erat panis ante cōsecrationē: iam corpus christi est post cōsecrationē: qz sermo christi creaturā mutat: ⁊ sic ex panē fit corpus christi: ⁊ vinū cū aqua in calice misum fit sanguis cōsecratione verbi celestis. Itē Augu. Sicut per spū sanctū vera xpi caro sine coitu creatur: ita per eundē ex substantia panis ⁊ vini idē corpus christi ⁊ sanguis cōsecratur. Corp⁹ christi ⁊ veritas ē ⁊ figura. Veritas dū

Contra. omne quod est in loco non potest desinere esse in loco nisi mutetur: sed corpus chasti potest desinere esse sub specie absque hoc quod mutetur: sicut per corpus spiritus corrumpitur. ergo non est in ea re in loco: sed videtur quod si possibile fuisset hoc fieri quod deus scilicet: quia magis fuisset in hoc manifestata potentia sua. ergo videtur quod facere non potest. Item si corpus christi esset ibi ut in loco: aut ut in communi: aut in proprio. non primo modo: quia deus non potest facere quod parva quantitas excedat maiorem locum: aut communi excedat locum. neque secundo modo: quia deus non potest facere quod minor quantitas sit equalis maiori. Quantitas autem locati et loci proprii equalitur. ergo deus non potest facere ut corpus suum sit in illa specie: ut in loco.

Quidam corpus christi non esse sub illa specie ut in loco: verum est: quia corpus locatum est in loco ratione quantitatis primo et per se. corpus vero christi continentur sub predicta specie ratione sube proprio et per se ut in precedenti questione habitum est. An quantitas ibi non est nisi ex consequenti: et per concomitantiam: et per aliud a se. per substantiam. Unde corpus christi continentur sub illa specie quasi modo contrarium ei quo locatum est in loco. Sed ut placet aliquibus: deus potest facere ut ibi esset ut in loco: inmittentes se: unde rationi facte ad partes prima. Et quia videtur eis quod hoc posset deus facere absque hoc quod circumscriberet ad illa specie: quia sicut potest deus conferre causam illi modo ad causam permanentem. et non ad eius actionem: ita potest facere quod hoc species sicut locus corpus sui continentur: et tamen respectu ipsius non haberet actionem que est circumscriptionis: ita quod in corpore illo non causaretur ubi. quod sicut autem et per principium est circumscriptionis corporis a loci circumscriptione procedens. Sed hoc aliis non videtur rationabile: quia aliquid corpus est in alio ut in loco non est tamen contineri ab illo: sed ei commensurari et ei configurari vel loci sibi. corpus autem christi commensurari quantitati modice specie: et ei configurari videtur includere contradictiones quantitate corporis christi tota remanente: tamen corpus christi est in loco spaci ut in loco: non per se: sed per accidens: in quantum panem ut transcedit sub specie esse in loco: sed sicut et hoc non sed quod aia sit in corpore ut in loco: ita ex dictis non sequitur quod corpus christi sit sub specie ut in loco.

Ad primum in oppositum dicitur quod non oportet maiorem esse veram nisi de eo quod continentur in alio circumscriptione et dimensionali: aia. n. est in corpore ut in loco: tamen ipsum non transcendit se excedit substantialiter: cuius non sit nisi ubi est corpus vel pars corporis: nec corpus excedit eam sicut sit in

qualibet parte corporis totum corpus autem christi non continetur sub illa specie circumscriptione nec dimensionali. Item etiam dicitur quod minor argumentum est falsa. An autem quantitas excedere aliam est ea esse maior illa: et certum est quod quantitas corporis maior est quam quantitas spiritus. et nihilominus continentur sub illa per modum qui in praedictis est. Ad secundum dicitur quod non plus concluditur nisi quod corpus christi est in loco: et hoc est verum: quia illud idem corpus in numero quod sub specie continentur in celo est ut in loco. Sed per solutio magis est ad hominem quam ad rem. potest enim deus transsubstantiare substantiam panis in aliquid corpus non plus existens: quod esset sub illa specie modo sicut est corpus christi sub illa. et si ita esset illud corpus non esset sub illa specie: nec alibi ut in loco. Dicitur ergo quod spiritus corpus christi sit in celo: ut in loco: tamen in quantum est sub facta illa specie: nec est locus: nec in aliquo ut in loco: per se: sed est in aliquo ut in signo signata vere et realiter continentur. intelligenda est ergo maior argumentum ad hoc ut sit vera sicut ordinem: que deus in corporibus instituit sicut legem communem. deus enim creator potest unum lapidem non. sicut ambra ultimi celi: nec ipsum celum contingens: sicut potest facere aliud celum non contentus ab isto: nec istud continens seu contingens: et si lapis sic crearetur nec esset locus: neque esset in loco.

Primum argumentum ad partem aliam: quantum concedi posset ratione principalis conclusionis: tamen maior falsa est: per destructionem eius loci posset locatum desinere esse in loco ubi erat sine sui mutatione. sic et corpus christi per corruptionem specie desinit esse in aliquo ubi erat sine sui mutatione. **Questio. II.** Queritur utrum filius dei possit facere corpus suum esse in pluribus locis simul. Et videtur quod non: quia esse hic icludat non esse alibi: et e converso. ergo unum corpus simul esse in pluribus locis icludat contradictionem. deus autem contradictoria simul esse vera scire non potest. Item esse in uno loco tamen conuenit corpori eo ipso quod limitatus. sed deus non potest facere quin corpus sit limitatus. et ergo non potest facere quin sit in uno loco tamen. Item Anselmus. monol. c. 1. Anni totum non potest simul esse in diuersis locis: sed corpus est unum totum. ergo simul non potest esse in diuersis: sed quod non est possibile esse non est possibile fieri: et quod non est possibile fieri deus facere non potest. Item termini locati et loci proprii simul sunt: sed quatenus sunt simul tamen eodem in numero simul sunt inter se: sicut quatuor et tres et tres sunt equalia: inter se sunt equalia

ita. et ergo deus faceret unum corpus in diuersis locis simul essent termini distincti locorum: quod contradictionem icludat. Contra. Augustinus. li. 2. de sacra. pte. 8. c. n. dicit. quod deus potest facere unum corpus in diuersis locis. Item facit quod sit sit realiter potentia sub specie diuersis. et a simili potest facere quod sit sit contentum sub diuersis rebus: ut in diuersis locis. Quidam corpus christi esse factum diuersis aliter simul. oib. fidelibus certum est: quod deus realiter continetur sub diuersis speciebus quod sunt in diuersis altariis. Sed utrum deus facere possit quod sit sit in diuersis rebus in quibuslibet. ut in loco proprio: siue localiter dubium est. Dicitur. n. quod non. moti proprii rationes ad prima parte ideoctas. mihi autem videtur. sicut. n. imaginabiliter videtur esse leges corporis et loci: ut unum corpus sit sit in locis diuersis etiam per diuina potentia. ita videtur esse imaginabiliter leges corporis et loci ut plures soliditates sit sint in eodem loco. An omnes christi hoc habuerunt per impossibile: tamen videtur quod due soliditates manentes distincte per distinctionem sub aspectu corporearum: quare sunt soliditates: potest esse in eodem loco proprio simul per diuina potentia. facti. n. corpus esse glorificatum in eodem loco proprio cum non glorificatum. ergo videtur a simili quod simul possit facere unum corpus in diuersis locis. Item dicitur deus possit transmutare dimensioes panis in dimensioes corporis sui. sicut substantiam in substantiam. non enim minus distinguit substantiam panis a substantia corporis christi quod dimensioes a dimensioibus. sed si hoc faceret: corpus christi esset ubi fuit panis: non tamen facta metalia. ergo cum ista transmutationes simul posset facere in locis diuersis: sicut in diuersis locis simul facit transsubstantiationem sub e panis in substantiam corporis sui: posset facere corpus suum simul esse in diuersis locis non facta. Item dicitur sic deus transsubstantiat sub aspectu panis in corpus suum: et posset transmutare dimensioes in dimensioes: ita posset diuersas partes aeris: quod quilibet esset equalis dimensioibus corporis christi sit transmutare in corpus christi: ita quod substantiam in substantiam. et dimensioes in dimensioes: quod si faceret corpus christi sit simul esse in diuersis partibus aeris et in locis. Item dicitur effectum quem deus facit mediante causa efficiente secundum: posset facere sine illa. quod autem transsubstantiatio substantie panis in substantiam corporis christi sit ratio: ut sub illa specie fiat presens corpus christi non tamen videtur ratio: ut ibi maneat: quia transsubstantiatio cum sit mutatio transit in preteritum. corpus autem christi ibi remanet. non est ergo ratio formalis entitatis corporis christi sub illa speciebus transsubstantiatio substantie panis in ipsum: sed magis videtur reduci ad rationem

cause efficientis presentie corporis christi sub illa speciebus: eo modo quo mutatio ad eam reducitur effectum. ergo sine omni transmutatione deus posset facere corpus suum simul sub illis speciebus. et a simili et in locis ipsarum specierum et tamen ibi non essent species. Item dicitur deus ad hanc optionem esse auctoritas Augustinus. li. 2. de factis. pte. 8. c. n. dicitur. Ad est mirum si mirabilis mirabilia operatur. Quo modo magis corpus unum eodem tempore in diuersis locis simul: noli mirari: quia loci fecit: et locum in corpore: et corpus in loco: qui fecit ut corpus unum in loco uno esset: fecit licet voluit. et si videtur aliter facere potuisset: nam et quando vult aliter facit. Et. Cogita facientes et desinet esse mirabile quod illud fuerit: et si forte esse mirabile non desinit: tamen incredibile non erit: si factor omnipotens cogitat non erit impossibile quod erit. Ad primum in oppositum dicitur quod esse hic non icludat non esse alibi quod hoc sit per infinitam potentiam. Ad secundum dicitur quod esse in uno loco tamen per finitam potentiam conuenit corpori eo ipso quod limitatum est. Unde sic non potest uno esse limitatum. ita non potest simul esse in pluribus locis per virtutem finitam: sed hoc non videtur quod hoc possit fieri per virtutem infinitam. Ad auctoritatem Anselmi. dicitur quod unum totum non posse simul esse in diuersis locis: intelligendum est per virtutem creatam. Ad quartum dicitur quod minor non est vera nisi quando aliquid unum et idem in numero est in uno loco tamen. non enim oportet quod species sub quibus est unum et idem corpus christi simul sint iter se.

Insequenter queritur de tertio principio

Et circa hoc queritur duo. Primo utrum deus possit conuertere substantiam panis in quantitates corporis sui. Secundo utrum possit transmutare substantiam panis eadem in numero in corpora plura. Ad. 1. ostendit quod deus non potest transmutare substantiam panis in quantitates corporis sui. Deus non potest facere quantitates maiores contineri tota parte et primo immediate sub minoribus. Sed si deus possit conuertere substantiam panis in quantitates corporis sui posset facere quod quantitas corporis sui: quod maior est quam quantitas hostie: contineretur tota parte et primo immediate sub quantitate hostie: sicut substantia corporis continetur sub ea per operationem substantie panis in ipsum. ergo deus substantiam panis non potest conuertere in quantitates corporis sui. Item Boetius in libro de duabus naturis: et una persona christi longe ante medium substantiam corpoream in incorpoream conuertit non potest:

Secundo querit vtrius corpus xpi sub spe possit videri oculo corporali. Et videt q sic facili e videri corp xpi sub sacro q illud qd no est: s nos p nam possum: videri illud qd no est. An Auc. 6. natiu. li. 4. c. 2. pofe e describi in sensu cor vt audiat z videat colores z sonos q no dnt ee ex q mlto fortis possim videri corp xpi sub sacro. **¶** Itē potētō est vt oculi glouificati ad penetrandū q vt corpus iammati. Sz vt lunc q e cor. pns iaiati penetrat totā terrā. ali. n. in eadē hora in q cat fluxu maris in qtra frē sibi sup. posita nō eāret in qtra opposita. q mltto fortis vt oculi glouificati pōt penetrare spēm: z attingere corp xpi. **¶** Itē oculis corpālis pōt videri corp: cui spēs iformari pōt. Sz xps in qtu e de pōt oculo spēm ipamere corpis sui: vt eēt sub sacramēto. q saltem miraculose pōt videri ab oculo corporali.

¶ Contra. aut corp z spēs viderent sub eqli angulo: aut corp sub maiori. nō sub eqli: qz eēt corp xpi z spēs eārent in magnitudine. q euis sub eqli angulo z eqli distātia vtr eqlia sunt. Si eēt corp xpi videret sub maiori āgulo maior angulus pōtineret sub miōri: qd ē impossibile.

¶ Itē potētō ē itellecto nō glouificat. q cor. porālis oculus eēt glouificat. Sz itellecto per nās nō pōt videri corp xpi sub sacro: vt habi. tū est in qōne pcedēt. ergo multo minus hoc pōt etiā vifia glouificata.

¶ Rūdeo q exītia corpis xpi videri nō pōt in sacro oculo corpāli nāli vīte: nec virtute glorie: nec eēt miraculū. **¶** Primo declarat sic. ad hoc vt oculus corpālis possit p nās videri aliqd corp: requirit q ad illo corpore possit vīre aliqd rēfentās ipm oculo. talis aut spēs dīuīnari nō pōt p nām nūsi in corpore exīte in loco z p mediū corpāle. Si. n. vt dīc pbs. 2. de aīa. vacuū eēt iter celus z terrā: nūbi oīno videremur. Sz corp vt exītis sub sacro nō ē alīcubi vt in loco. Et iō ab ipso ad oculū nfm nō pōt spēs nāli dīuīnari. Quod eēt nec p gloria declarat sic. Ad hoc n. vt oculus glouificat vīdeat oī ipm eēt iformatū spēs vīfibilis. Sz p virtutē glorie oculus corpālis nō pōt abstrāhere a corpore xpi exītis sub sacro eēt spēm: qz lūmē corpāle nō pōt attingere rē nō hāte exītiā alīcubi: vt in determinatō loco quā nō habz corp xpi vt est sub sacro. Ad eēt. nec p mfractu hī declarat sic. Sicut n. oculus corpālis eleuari nō pōt p qdāq miraculū ad vidēdū extēritatē sub arū spūali: nec ē pofe illā rēpntari ex pte q quācūq spēm corpāle. sic cū corp

xpi sit sub sacro ad similitudines spūalis exītie in qtu ē ibi pmo z p se rōne sub e: z qūttas nō ē ibi nisi p rōmūttatō: dicit qz impossibile est corpale oculi p qdāq miraculū ad hoc sublimari: vt corp xpi quod ē sub sacro videat. impossibile ē eēt talē spēs corpale fieri: q sit alius exīte exīte rēpntatua. An si aliqū ap. paret ibi spēs puuli vel fructū carnis: nō credo q illud sit corp xpi. maiorēs. n. sūt dīuīnā hōēs cōpīs xpi qz ille q ibi apparet: r hī appet vt ibi corp xpi nō appet vt sub sacro. An credo q illa apparētia puuli q ibi aliqū vīsa ē: vt describit in imāgiō: eēt in sensu cōi videntis: vel si ē realitē exī: nō credo q ille dīuīnōnes vident in dīuīnōibz spēs panis: qūttas tūc nō appēt: nec tūc dīuīnā ab illo. cui appet qz nō appet sub spēs pueniētī dīuīnē rēfēctōi. **¶** Ad hī in opp^m dō. q nō possum videri oculo corpāli illud qd nō ē. An illa vīsa de q loqit Auc. nō ē vā rīho: s similitudo vīfionis: q accidit dōmīnōibz: z aliqū vīgīlātibz ex excessu fortificatiōis imāgiōis: seu ex rēdūctiōe spēs vīfibilis ab imāgiōne ad sensum cōēs: vbi ē radīx oīuz sensū ptefariū. **¶** Ad 2^m dōm q oculus nō videt p ptefōne stātus vīfibilis vīfō ad rē vīfānis: p multiplicatiōes spēs vīfibilis vīfō ad vīfū. Et ptefā hī p māfict vīfō ad hūc radī vīfānis ptefā hī pōt sēt vīfō ad cōp xpi vt eōis s b sacro. qz illa vīf vīfūat ptefā hī pōt sēt mēdiatē mēdiōrē: sup fīcīes nī tāgūt cōp xpi vt exītis sub sacro. **¶** Ad 3^m dō. q ad vidēdū nō suffīcīt q oculus infōr mēt spēs rēi vīfibilis: s cū hoc requīr q sit vīfībile pns ī dēterminatā distātia z hīudīne ad vīfūm. **¶** Ptefā nō ē creābilis aliq cōpālis spēs q possit corp xpi vt ē sub sacro rēpntare exīte. sensus eēt nullo mō ē sublimābilis ad hoc vidēdū: sicut nec ad vidēdū exītiās spūalium rerum. **¶** Articulus. VI.

¶ **Consequenter** querit de 6° principali. **¶** Et circa h^o querit duo. 7° vtr stute sacrit sit cōp xpi sub qūlibet pte hostie. 8° vtr sub quolibet indīuīfībili ipso hōstie. **¶** Questio. 1.

¶ **Primo** ostendo q corpus chasti nō sit totū sub quolibet parte hostie. patet corpus chasti distīctē sūmē ordīnātē. Sed hō omnes eēt spūal sub quolibet parte hostie eēt ordīnātē z cōfūse. ergo corp chasti nō eēt totū sub quolibet parte hostie. **¶** Item intentō cōsecratiōis nō rēfertur ad quolibet partem hostie: sed ad totam simul.

¶ **Secundo** querit vtr corpus xpi sit sub quibus indīuīfībili ipso hostie. **¶** Respondet q nō. Sicut vīn p hī. 4. pby. Inūdas nō eēt tps nec ps tpm. nec fīn ipsum 6°. pby. Pūct nō eēt līnea nec pars līnē. sic dīco q nec līnea eēt supfīcīes nec pars supfīcīes: nec supfīcīes corp nec pars corpōis. Eā ergo corpus xpi sub sacramēto nō sit nisi in ipsā spēs z partibz eius: nō debet concedi q sit in aliquo pteō: nec in supfīcīe. nec in aliq līnea iphns hostie: accīpīdo pūctū pīopue fīn q eēt aliqd simplicitē īquīfībilē: z līnē fīz q eēt lōgītudo sine quācūq latītudīne. z supfīcīē fīm q eēt latītudo sine quācūq spūfītūdīne. Cōcedēdū eēt tamē corp xpi eēt sub supfīcīe iphns hostie: quāntū cōtīnēt sub illa supfīcīe: sed nō eēt idē esse in supfīcīe: z sub supfīcīe cōtīnere nisi vocet eēt in supfīcīe: esse ītra ambitū supfīcīe cōtīnēt: sicut dīcīmus q spera ignis eēt in spera lune: quā cōtīnēt ab ea. **¶** Articulus. VII.

¶ Sed intentio cōsecratiōis requīrīt ad hoc vt dī sit corpus chasti: ergo virtute cōsecratiōis quāntū sit totū sub hostia: nō tamē sub quolibet parte. **¶** Itē quāntū rīmagō rēlnēat in quālibz parte speculī fracti: nō tamē eēt totā in quālibet parte speculī ītegrī. ergo a simlī quāntū corpus chasti sit totū in quālibet parte hostie fracte: nō tamē in quālibet parte hostie ītegrē.

¶ Contra. Inno. de offī. mīl. pte. 3. c. 9. Rēor: salua fīdēi māīestate q vbi panis ē cōsecratus sub tota spēs totū corp: exīstīt. sic. n. miraculose totū corp: īngulīs pnd: ptefā. Et pax pōt sēd. An in qtefō ptes spēs dīuīdāt sub īngulīs pnd: eēt xps. **¶** Itē corp: ē ibi p hō: q panis trāfūfīatīal in ipm: Sz quibet ps panis ē panis cū sit totū hōgenē: q quibz ps panis trāfūfīatīal in corp: totū: sed sub quibet parte spēs erat ps sub panis: q post trāfūfīatīoneē sub quibet pte spēs ē corp: totū.

¶ Rūdeo q corp xpi totū ē sub quibet parte hostie. Si. n. ps z nō totū eēt sub pte. scāret q corp xpi cōmēlurēt hostie cōtēntū. n. cūttas vna ps eēt sub vna pte ptefā: r alīe partes sub alīs partibz cōmēlurāt cōtēntū. corpus aut xpi spēs nō ptefā: vt sup: habētūz eēt: nec eēt dīctā sēd. corp xpi in sacro ptefā r ad īfīnītū: qz qūttas spēs sit dīuīfībilē in ptes sine fīnē: cū sunt in ptefā nō hnt actūalē dīfīnītōneē iter se: nec sunt actū plura: sed vna. An nec dīcīm: alām eēt in īfīnītū lī actū: qūttas sit in quibet parte corpōis tota.

¶ Ad hī in opp^m dōz q ptes corpis xpi hnt eēt dīfīnītū z ordīnātū in suo toto: s nō p cōparatiōem ad spēm ptefā. ex hoc nō se quīf q ptes cōpīs sint fōrdīate z hūfē. **¶** Ad 2^m dōm q cū īteō cōsecratiōis fert ad panē. z quibet ps panis sit panis īplicitē saltes fert ad quālibet partē panis. **¶** Ad 3^m dōm q illud quod vī in speculo nō eēt hōmā: s ipsa res. An hō rēfīcīes in speculo seīpm vīdēt p lēnē rēfēctā: z qz ab vna supfīcīe pntū sit cōtīnua rēfēctō. iō in speculo ītegrō nō vīdēt nī lī vna. Cū autē speculū fractus eēt: qz supfīcīes dīcōtīnua eēt: sūt dīfīnītē rēfēctōnes: z iō vna res vt plures res. nō eēt ītelligēdū q spēs q rēfēctāf a supfīcīe cōtīnua p fractiōneē speculī dīfīnūtāt in duās: sed a quibet parte speculī fracti sūt rēfēctō noua. Si atē corp pns nō eēt sub quālibz parte hostie ante fractiōneē: post fractiōneē nō pōt eēt sub quibet parte fractiōis ipm. **¶** Cōtra. qm eēt ad partē alīā cōtēdū tā sūt z vācūdū declaratōneē quāntūmā. **¶** Questio. 2.

¶ **Secundo** querit vtr corpus xpi sit sub quibus indīuīfībili ipso hostie. **¶** Respondet q nō. Sicut vīn p hī. 4. pby. Inūdas nō eēt tps nec ps tpm. nec fīn ipsum 6°. pby. Pūct nō eēt līnea nec pars līnē. sic dīco q nec līnea eēt supfīcīes nec pars supfīcīes: nec supfīcīes corp nec pars corpōis. Eā ergo corpus xpi sub sacramēto nō sit nisi in ipsā spēs z partibz eius: nō debet concedi q sit in aliquo pteō: nec in supfīcīe. nec in aliq līnea iphns hostie: accīpīdo pūctū pīopue fīn q eēt aliqd simplicitē īquīfībilē: z līnē fīz q eēt lōgītudo sine quācūq latītudīne. z supfīcīē fīm q eēt latītudo sine quācūq spūfītūdīne. Cōcedēdū eēt tamē corp xpi eēt sub supfīcīe iphns hostie: quāntū cōtīnēt sub illa supfīcīe: sed nō eēt idē esse in supfīcīe: z sub supfīcīe cōtīnere nisi vocet eēt in supfīcīe: esse ītra ambitū supfīcīe cōtīnēt: sicut dīcīmus q spera ignis eēt in spera lune: quā cōtīnēt ab ea. **¶** Articulus. VII.

¶ **Consequenter** querit de 2° principali.

¶ Et circa hoc querant duo. 7° primo vtr virtute sacramenti sacerdos possit cōtīnere materia puertere. **¶** Secundo vtr virtute sacramenti possit vna partē eīsdē hostie sine alīa cōsecrare hostia cōtīnua remanente. **¶** Questio. 1.

¶ **Primo** ostendo q virtute sacramenti sacerdos possit quāntācūq materias cōuertere. Sacerdos potest cōfīcere vīn de pane quāntū requīrīt ad cōmūnīōneē fīdēlīū: nō tantū eozū: quī tūc cōmūnīcare vōlūt: sed etiā eozū quī postea vōlēt. Sed tū pōtēt īmāctū durare q ad cōmūnīcandū illos: quī cōmūnīcare vōlūt z vōlēt requīrēt de pane tātum quāntū nō eēt in mūdō. ergo sacerdos virtute sacramenti pōtēt cōuertere totū panē īmāctū. **¶** Itē si eēt dēterminatā quāttas: vltra quā nō pōtēt: cū illa nō sit nobis certā: scētū eēt qū sacerdos vōt cōsecrare: qd salūm eēt.

¶ Contra. hī pōtēt quāttācūq māz cōuertere. tūc pōtēt subfīntā totū panis mūdī: z totū vīnī tollere. z sic facere q nō eēt in mūdō: nec quāttātia panis nec subfīntā vīnī. qd absurdū vīdētur. **¶** Item nō eēt cōcēfā sacerdotī potēttas cōsecrandī nisi cōfōmēt īntentiōnem suā: īntentiōneē īfīnītā. Sed eēt? Rōs īfīntūens hoc sacramētum nō īfīntūeē ipsum ad hoc vt eēt cūbus vētrīs: sed īntentiōneē q sacerdos nō pōt puertere panē vtrā p rēpntatōneē quāntūmā. **¶** Questio. 2.

E Ad ista quæ dicitur aliquid quod est integritate facti sit iteipso implicite vel explicite facte de quibus facta ecclesia: seu illud quod factus institutus ite debet: et ecclesia in ite dat transubstantioe panis: nisi ad cõionem fidelium: et ad xpi passionem memoriam: sacerdos tñ et si p̄ se pt transubare de pane q̄ requirit ad cõionem fidelium. Et ubi eent tot fidelium cõi ad q̄ vniū sacerdotē p̄ tot panis de foro ad h̄ requireret: ille sacerdos totū panē de foro sil possz transubare. Si et sacerdos panē vellet trāsubare ad h̄ m̄ ut ips̄ p̄ccret i luti: vt v̄t ali qd aliq̄ dederet fieret factus: et talis nō trāsubaret: qz nō ē v̄tūle x̄p̄s dedit p̄tate sacerdoti i iudicium et i reuerentiā facti: nec talē q̄ lē sapiēs dicitaret nō eē donāda nec dictāda.

Sed hoc arguitur alij sic. Si sacerdos possz transubare de pane tñ et nō plno nisi q̄m̄ requirit ad cõionem fidelium: aut h̄ itelligit de oib̄ fidelibus: aut de fidelibus tñ q̄ p̄ ip̄m cõicadi si illa die q̄ p̄ccret: aut de illis et alijs sil q̄ p̄ ips̄ p̄ fca sūt cõicadi: nō p̄mo mō: qz tñc exis in ecclesia sua posset sil p̄ccere panē ciuitatū mltā rā: qd irrationāle v̄t. nec 2°: qz vt d̄ de p̄le. d̄. 2°. p̄ d̄ byter. p̄ d̄ byter eucharistiā sp̄ h̄cat parat: vt q̄m̄ q̄m̄ firmat: fuerit: statū cõicet: nec sine cõiōe mouat: nec 3°: qz cū incertū sibi sit q̄ p̄ ips̄ cõicadi sint: incertū eēt q̄m̄ p̄ pane p̄ccere posset. Et p̄terea. cū vna hostia sūt fieret ad cõicadi p̄ccer: cū sub q̄libet pte hostie sit corp̄ x̄pi totū: si nō posset de pane puertere nisi tantū q̄m̄ sufficit ad cõionem illoz: q̄ bz cõicare: nō posset p̄ q̄libz puertere hostias vna: qd falsum ē. Et p̄terea. si abluēs puerrā sub forma v̄boz debita: et ite d̄s facere qd facit ecclesia: q̄m̄ in sp̄ali ite dat facti dederet: et credat d̄gnificat illā: quæ baptizat: de p̄fert baptismi factm̄: vt p̄ ex sup̄ d̄ictis de baptis mo. q̄ silr si sacerdos sup̄ debita m̄z d̄icat ver boz formā ad transubstantiandū istitū: ite d̄s explicite vel implicite p̄ h̄ ibi eē corp̄ x̄pi: q̄m̄ vlt̄ ite dat facti inuercutiā et dederet: nec ite dat illō factm̄ administrare fidelibus: nisi lominē de p̄ccit: vt v̄t. Alle. n. ite d̄s p̄cces. i. ite d̄o rememorādi passionē x̄pi: et cõicadi fidelē n̄ se nemia ad eentia facti. Et q̄ alijs d̄. qz sacerdos tñ p̄t de pane transubare q̄m̄ trāsubstantiare ite d̄s: v̄t tñ totū illud p̄us sit corā ip̄o. exis. n. in cāpis nō posset trāsubare panē in ecclesia: qz ad hoc nō se extēdit forma facti. qd p̄ p̄nomē demfatiū faciēs aliq̄ mō de mōstratiōe ad sensum: q̄ ē resp̄cū rei p̄sentis ipsi demonstranti.

E Qui vult tenere hāc opionē p̄t dicere ad p̄m̄ in opp̄m̄ q̄ maior nō ē fa: qz v̄t sacerdos nō p̄t tot sp̄s p̄is demfate p̄tialit̄ quot re q̄ d̄eret ad cõicadi oēs fideles. Et ad 2° p̄s solutio ex d̄ictis: qz certū ē nobis q̄ p̄secrat possum⁹ totū panē quē sensibil̄ demfate plentē possum⁹. Si aut̄ sacerdos panē transubstantiat idem d̄eret: vel ite d̄s aliq̄ dederet facti: vt utē facti nō impediret q̄m̄ iam suā ledit p̄tate sibi d̄ta abutēdo. Et ad arg^o ad partem aliā patet solutio ex d̄ictis in opione.

Qui vult tenere p̄m̄ opiones p̄ ea que in ea narrata sunt satis p̄ via solucndi argumēta ad v̄tāqz partem.

Questio. II.

Secundo querit v̄tū virtute facti sacerdos posset vna p̄tē cuiusdē hostie sine alia p̄secrare hostia cõtinua remanente: Et vt q̄ nō. Sacerdos nō p̄t p̄secrare panē q̄ nō est in actu: sed in potētia tñ: sed p̄tes hostie p̄tine nō sūt in actu. Si. n. p̄tes in cõtinuo eēt in actu: qd libet p̄tinuū actu eēt plura tota. q̄ nō p̄t p̄secrare aliq̄m̄ p̄tē hostie: nisi cõsecrado hostiā totā. Et tōta suba panis vni⁹ hostie ē sub q̄libet pte cõstituta illius hostie: qz suba panis p̄ se ē extēsa. Et Sed qd p̄ se est nō extēsus nō extēdit p̄ aliud acciōis su. p̄ueniēs ei nā posteri⁹ eōz: p̄secrare hostiā est sub am panis sub q̄titate p̄tēntē in corp̄ x̄pi puertere: q̄ si sacerdos posset vna p̄tes hostie sine alia p̄secrare eadē suba panis: puertetur sil in corp̄ x̄pi: nec conuertetur: qd cōtradictionem includit.

Sed 3° si sacerdos teneret duas hostias in manu: ite d̄eret p̄secrare vna et nō aliā: cõsecraret vna sine alia. q̄ a silr si ite d̄at p̄secrare vna p̄tē hostie: et nō aliā: p̄secraret vna et nō aliā.

Rūdeo. q̄ aut̄ sacerdos ite d̄eret p̄secrare vna p̄tē hostie determinate: vt pote d̄gnitate illā q̄ eēt ad dexterā: vel determinate illā q̄ esset ad sinistram: aut ite d̄eret p̄secrare vna medietate tñ nō deserēdo ite d̄ionē suā determinate ad vna signatā. p̄ p̄mo nō credo q̄ possz v̄tē facti p̄secrare vna medietate sine alia: qz cū ad p̄secrationē m̄ae debite nō tñ redrat odo in p̄secrate: et forma v̄boz debita: sed ite d̄io facti d̄i sup̄ illā m̄m̄ qd facit ecclesia: nō opabūtur v̄ba: nisi sup̄ illā medietate hostie: ad quā p̄se fert mō supra d̄cō ite d̄io p̄secrat. Et 2° v̄tū co q̄ nō p̄secraret vna p̄tē sine alia: qz v̄t facti nō plus respiceret vnaqz partē q̄ aliā. Et aut̄ v̄tāqz medietas p̄secraret: aut nulla. Et qz nō v̄t q̄ v̄tāqz p̄secraret: qz tñc p̄secraret tota hostia: sed medietate tñ v̄t p̄abile q̄ in casu p̄ dicto nulla p̄s p̄d̄iet hostie p̄secraret: reales eēt opatiōes nō sit circa singularia v̄ga: sed

circa singularia determinata. et ideo o3 q̄ ite d̄io ad quā seq̄t realis opatio aliq̄d determinatum: et determinate respiciat.

E Ad p̄m̄ i opp̄m̄ d̄. q̄ q̄m̄ p̄tes p̄tini n̄ sint actu tota: s̄m̄ po⁹ tñ sil actu p̄tes: et sil in actu p̄ actualitate tota. Et nō ē itelligēdū q̄ p̄tes p̄tini sūt in potētia: sil dicim⁹ q̄ i m̄a aeris est for⁹ ignis i potētia: exites. n. in p̄tuo actualitate: h̄nt p̄ quā sil acta p̄tes et in po⁹ tota. v̄t p̄ solā d̄iōne sūt actu tota. Et ad 2° d̄m̄. q̄ maior est falsa loq̄ndo de tota suba panis i diuiduali: q̄m̄ sub q̄libz pte hostie saluet tota sp̄s panis co q̄ libet ps panis est panis. Et ad d̄ictis q̄ illud qd ē extēsus p̄ se nō extēdit p̄ aliud acciōis sup̄ueniēs ei nā posteri⁹ eō. v̄t q̄ v̄t est: sicut p̄ cām efficiētē. S3 tñ b̄i extenditur p̄ aliud acciōis sicut p̄ cām formales. Sicut. n. dicim⁹ q̄ h̄ō sit alb⁹ p̄ albedines: nō sicut p̄ cās efficiētē: s3 q̄ albedo est for⁹ p̄ quā ē alb⁹. sic dicim⁹ q̄ suba ē extēsa p̄ q̄titate nō s̄m̄ p̄ cām efficiētē: s3 sicut p̄ formā: p̄ quā est extēsa. hoc. n. acciōis catur in suba p̄ hoc q̄ extēdit ens p̄tes sub e sil exites explicat et siluētes ipsas actualit̄ non distinguens.

E Ad 2° ad p̄tes aliā ḡsa p̄clausiōis p̄cedendū est: q̄m̄ illi q̄ v̄llet tenere p̄m̄ nō cogeret: qz d̄m̄ hostiā q̄libet est actu vni totū: nec actualitas p̄ quā vna est in actu dependet ab actualitate p̄ quā alia est in actu. partes autē p̄tinui nō sūt actu tota: et vna est actualitas totius p̄ quā omnes partes sūt in actu.

Circa istam. Ad hoc corp⁹ q̄ videt. i. corp⁹ nō sub hoc mō essendi quē videtis. In vno loco esse o3. hoc itelligendū est de mō eēndi quo corp⁹ x̄pi ē alicubi localit̄. et supposita dina ordiatiōe q̄ ordinant illud corp⁹ nō ē localit̄ nisi i vno loco tñ. Caro. v3. carniē: et sanguis factm̄ est sanguis. i. sp̄s p̄is sub q̄ p̄tē ch̄usti caro factm̄ ē illi⁹ carniē: et sp̄s v̄t n̄ sub q̄ p̄tine f̄gūis factm̄ est illi⁹ sanguis. Carne et sanguie. i. sp̄s p̄is et sp̄s v̄t. Etroḡ iustib̄i et itelligib̄i sp̄ali. q̄ iō d̄z: qd sub sp̄e panis et vini est corp⁹ x̄pi et f̄gūis alioq̄ ad s̄stindines exite rei sp̄ali: inq̄tū ē ibi rōne sube p̄mo et p̄ se: et q̄tias nō nisi p̄ p̄comitan t̄: et qz ibi oculo corp̄ali videri nō p̄t. Cor pus x̄pi visib̄i et palpabile. Et Cōtra. Greg. in omel. sup̄ illud Jo. p̄cul. Cū esset sero t̄. Corrupti nec ē qd palpat: et palpari nō p̄t qd nō corrupit. Et t̄c nihil est palpabile qd alioq̄ nō resistit tāgenit. S3 corp⁹ x̄pi cū sit glouificatū nō resistret cuiusqz corp̄: qz siml esse p̄t cū alio corp̄e. Et Rūdeo. d̄m̄ maḡ itelligit: aut de palpabilitate corp̄is p̄ illo sta

tu quo sūt corruptibiles: q̄m̄is mō nō sit tale nec in celo: nec sub sacro: aut de palpabilitate q̄ volūtate oñdit se palpabiles ad oñdendū vitates corp̄e nāe: q̄ tñ palpabilitas sibi p̄tē re nō p̄t vt est sub sacro. Illud autē v̄t b̄i. Et ibi allegatū itelligendū est de palpabilitate q̄ est p̄ q̄m̄ q̄tates p̄mas q̄ sil caliditas: frigiditas: h̄uiditas: et siccitas. vel p̄ q̄tates cātas ex illis. Cēn. n. q̄m̄is m̄l̄i sit incorruptibile. alio⁹ palpabilitatē palpari posset si h̄ō in corpore corruptibili esset ita p̄pe q̄ cū manu posset ipsū tāgere. Si. n. niteret cū manu ipsūm videret: vel manu itus ponere sentiret q̄ celuz resisteret ei: qz p̄ nullā creatā vtutes posset v̄tū. S3 p̄ hoc. p̄pe loq̄ndo nō est itelligēdū de palpabilitate: qz nō p̄t vt palpabile v̄tū. De pane sit ch̄usti caro. nō est itelligendū q̄ panis sit mō corp̄is ch̄usti: S3 q̄ sit ista cōuersiōis terminā a q̄. Quēda alie auctoritates q̄ sūt ista exponēt d̄. seq̄nti: in q̄m̄ibus qz ibi allegabuntur.

De modo quæstionis. Di. XI.

Sicut querit qual sit illa quæstio an formal an substantialis vel alteri generis: Diffinire non sufficio. Formalē tamē nō esse cognosco: qz sp̄s rex q̄ ante

fuerat remanēt: et sapor et p̄dus. Quibusdā eē v̄t substantialis: dicētib⁹ sic substantialis quæstio in substantia: vt hec eentia liter fiat illa. Qui sensui p̄misse auctes sentire vident.

Oppositio. Et huic sine sic opponitur ab alijs. Si substantia panis inquit vel vini quæstio substantialis in corp⁹ vel i sanguine x̄pi quotidie fit alia qua substantia corp⁹ v̄t f̄gūis x̄pi: q̄ ante nō erat: et hodie ē aliq̄d corp⁹ x̄pi: qd be ri nō erat: et q̄tūdie auget corp⁹ x̄pi atqz format de materia: de q̄ in ceptiōe nō fuit factm̄. Quib⁹ hoc mō r̄ideri p̄t: qz nō ea rōne d̄ corp⁹ x̄pi cōfici v̄bo celesti q̄ ipsū corp⁹ in cōceptu virginis formatu deiceps format: s3 substantia panis v̄t vini q̄ ant̄ nō fuerat corp⁹ ch̄usti vel san-

quis vbo celesti fit corp⁹ ⁊ sanguis. Et
io sacerdotis dicuntur offerre corp⁹ xpi
in sanguine: qz corp⁹ misterio substantia pa-
nis fit caro: ⁊ substantia vini fit sanguis
xpi: nec tñ aliqd addit corpi vñ sanguini:
nec auget corp⁹ xpi vel sanguis.

Augustin⁹ in libro sententiar⁹ p̄peri.

I vō gr̄is modū quo id fieri pos-
sit: breuiter r̄ideo. **M**ysteriū
fidei credi salubri⁹ p̄or: iuestiga-
ri salubriter non p̄t. **Q** ergo corp⁹ xpi
p̄is mutatiōe i id nō augmētā: nec sā-
guis ex vini ouersioe ei⁹ volūtati ⁊ potē-
tie ascribat: q idē corp⁹ de v̄gie eduxit.
fit ergo substantia illa ista sine ei⁹ augmē-
to. **N**ec tñ cōcedūt qdā q substantia p̄is
aliqn̄ fit caro xpi: ⁊ si fiat caro xpi: sic fa-
rina scā ē p̄is: ⁊ aq scā ē vini: nec tñ dī
farina ē panis: ⁊ aqua ē vinū. **A**ly vō cō-
cedūt illd qd erat panis vel vinū: post
ofsecrationē eē corp⁹ ⁊ sanguinē: nō tñ se-
quif: panis ē caro xpi: vel vinū ē sanguis:
qz substantia panis vñ vini postq̄ scā est
caro xpi vel sanguis: nō ē substantia panis
vñ vini: s; caro ⁊ sanguis. **I**ō distiguēdū
vñ: cū dī substantia p̄is vñ id qd erat pa-
nis nō ē corp⁹ christi. manēs. n. p̄is nō
ē corp⁹ xpi: s; mutata in id qd scā ē: ē cor-
pus xpi. **N**ec dicim⁹ substantia p̄is vñ vi-
ni materia eē corp⁹ vñ sanguis: qz nō de
ea: vt dī materia formā corp⁹: s; ipsa for-
mā i illd: ⁊ efficiat illd. **U**n̄ **A**ug. **C**orp⁹
xpi dicim⁹ illd qd ex fructib⁹ terre acce-
ptū: ⁊ p̄ce mystica ofsecratū sumim⁹ i
memoria dñice passiois. **Q**d cū p man⁹
bois ad illā visibilē sp̄z pducā: nō san-
ctificatur: vt sit taz dignū sac̄z nisi ope-
rāte iuisibiliter spū dei.

Afferūt dicit⁹ panē trāsire i corp⁹ xpi
Uidā vō sic dicūt ouersioez illā
eē itelligēdā: vt sub ill' accidēti
bus sub qb⁹ erat p̄i substantia

panis ⁊ vini: post ofsecrationē fit substā-
tia corp⁹: p̄is ⁊ sanguis: sic tñ vt nō eis afficia-
tur: ⁊ sic asserūt dicit⁹ panem trāsire in
corp⁹ christi: qz vbi erat p̄is nūc ē cor-
pus xpi. **Q**d si eēt: qd ergo fit de substā-
tia panis ⁊ vini? **I**lli dicūt vñ i p̄elacem
tē materia resolui vñ nihilū redigi. **A**ly
vō putauerūt ibi substantia p̄is ⁊ vini re-
manere: ⁊ ibidē corp⁹ xpi eē ⁊ sanguinē:
⁊ hac rōe dicit illā substantia fieri istaz: qz
vbi ē bec: ē ⁊ illa. **Q**d mixt⁹ ē: ⁊ istā substā-
tia p̄is vñ vini dicūt eē sac̄z. **S**z q nō sit
ibi substantia nisi corp⁹ xpi ⁊ sanguis: ex p̄-
dictis ⁊ subditis apte ostēdit. **A**it. n. amb.
Panē istū quē sumim⁹ i mysterio: illū i-
telligo vtiq; q māu sc̄i spūs formā ē i
vtero v̄gie. ⁊ igne passiois ofsecr⁹ in ara
crucis. **P**̄is. n. āgeloz fact⁹ ē cib⁹ hoīuz
Un̄ **V**itas ait. **E**go sū p̄is viū q d celo
dscēdi: ⁊ itēz. **P**̄is quē ego dabo caro
mea ē p mūdi vita. **E**x bis nāq; duab⁹
s̄is apte dat itelligi: qz p̄is ille ⁊ iste
nō duo s; vn⁹ p̄is: ⁊ vna caro: pculdu-
bio vnūz efficiat corp⁹. **I**lld vō: illd sane:
qd sūptū ē d v̄gie: qd resurrexit ⁊ i celū
ascēdit. **I**te **S**ieg. **Q**uis fidelīū h̄re du-
biū possit i ipsa imolatiois hora ad sacer-
dotis vocē celos apiri illo xpi mysterio:
āgeloz chozoz adē: sūma ⁊ ima sociari:
vnū qd ex iuisibilib⁹ atq; visibilib⁹ fie-
ri idē. **E**odē mōtō ⁊ i celū rapit miste-
rio āgeloz ofsecratū corpi xpi: ⁊ añ ocu-
los sacerdotis i altari vñ. **S**ic dinitas v-
bi totū iplet mūdū: ita multis locis illud
corp⁹ ofsecrat. **N**ec s; tñ mltā corpa xpi:
s; vn⁹ corp⁹ ⁊ vn⁹ sanguis. **I**ōq; sine plus
siue min⁹ qz ide p̄cipiat: oēs eāq; corp⁹
christi itegerrie sumūt. **P**ost ofsecratio-
nē ergo nō ē ibi substantia p̄is vñ vini: s;
sp̄s r̄māeāt. **E**st. n. ibi sp̄s p̄is ⁊ vini:
sic ⁊ sapor. **U**nde aliū vñ: aliū itelligit.

Quare sub alia specie.

Ub alia at spē trib⁹ de cāis car-
nē ⁊ sanguinē tradidit xps: ⁊ dū-
ceps iūmedū instituit: vt fides. s.
p̄ret meritū q ē d his q nō vñr: qz fides
nō h; meritū vbi hūana rō p̄ebet expi-
meritū. **E**t iō ēt ne abhorreret anim⁹ qd
cemeret oculus: qz nō hēm⁹ i vsu carnez
crudā: ⁊ sanguinē cōedere. **Q** ergo chri-
stū vorari dētib⁹ fas nō ē: i mysterio car-
nē ⁊ sanguinē nobis cōmēdauit. **E**t ēt iō
ne ab incredul' religioi christiāe ifultaret
Un̄ **A**ug. **N**ihil rōabili⁹ q; vt sanguis sili-
tudine sumam⁹: vt ita ⁊ vitas nō dicit: ⁊
ridiculū nll' fiat a pagāis: qz crnozē oc-
cili hoīs bibamus. **N**e ḡ hoc fieret: ⁊ ne
veluti qdā horroz eēt cruor: i iustitudine
accipim⁹ sac̄z. **E**x p̄missis iā h̄q; qre si
sub alia spē: ⁊ q; sub ista hoc sac̄m dñs
celebrauerit: ⁊ celebrari nobis instituerit

Quare sub duplici specie.

Ed quare sub duplici spē sumi-
tur cū sub alterutra tōr⁹ sit chri-
stus: **U**t ostēderet totā hūanā na-
turā assūpsisse: vt totā redferet. **P**anis
eni ad carnē referē: vinū ad aiām: qz vi-
nū opat sanguinē i q; sedes aīe a phisicis
eē dī. **I**ō ergo i duab⁹ sp̄eb⁹ celebrat⁹: vt
aīe ⁊ carnis susceptio i christo: ⁊ vtriusq;
liberatio i nobis significet. **U**al; eni: vt
Amb. ait: ad tuitionēz corp⁹ ⁊ aīe qd p̄ci-
pim⁹. qz caro christi p salute corp⁹: san-
guis vō p aīā nra offerē: sic p̄figurauit
moyses: caro iqt p corpe vñ offerē: san-
guis p aīā: s; tñ sub vtraq; spē sumit⁹: qd
ad vtraq; valet: qz sub vtraq; sumit⁹ ipe
tot⁹ xps. **S**z si i altera tñ sumeret: ad al-
teri⁹ nñ. i. aīe vñ corp⁹: non ad vtriusq;
parit tuitionē valere significaret. **S**ub
vtraq; spē tñ tot⁹ sumit⁹ christ⁹. **N**ec pls
sub vtraq; nec min⁹ sub altera tñ sumi-
tur. **E**adē. n. rō ē: vt ait **D**ylari⁹: i corpe
christi: q; i māna p̄cesit. **D**e q dī. **Q**ui

plus collegerat nō habuit ampli⁹: nec q
min⁹ parauerat hūit min⁹. **E**t licet sub
vtraq; spē sumat tot⁹ xps: tñ nō fit con-
uersio panis nisi in carnē: nec vini nisi in
sanguinē. **N**ec d; dicit duo sac̄a: s; vnū:
qz sub vtraq; spē idē sūit. **N**ec; d; ite-
rari sac̄z: qz bñdictio nō repit sup spēz
eadē. **N**ec; alie substantie i sacrificiū ve-
ritatis offerri debēt: qz de alijs nō p̄t
cōsecrari corpus christi vel sanguis.

Quare aqua admisceatur.

Qua vō admiscēda ē vīo: qz aq
p̄p̄m signat: qz christi passioez
redēpt⁹ ē. **L**alix ergo dñic⁹ iux-
ta canonū p̄ceptū aq ⁊ vino mixt⁹ d; os
offerri: qz videm⁹ i aqua p̄p̄m itelligi: i
vīo ostēdi sanguinē christi. **C**ū ergo i cali-
ce vīo aqua miscet⁹: christo p̄pls adima-
tur: ⁊ credētū plebs: ⁊ in quē credit co-
pulat⁹: q copulatio aq ⁊ vini sic miscet⁹ i
calice christi: vt mixtio illa nō possit se-
parari. **N**ā si vinū qz tñ offerat: sanguis
xpi iicipit eē sine nobis. **I**ul' papa.

I vō qritur an irritū sit qd geri-
tur: si aqua p̄termittatur. **A**udi
qd sequitur i eodē canōe. **N**ō p̄t
igt calix dñi eē aqua sola aut vinū solū:
nisi vtrūq; misceat. **I**te **L**ypān⁹. **L**alix
dñi nō ē aq sola aut vinū solū nisi vtrū-
q; misceat: sic nec corp⁹ dñi p̄t eē saria
sola nec aq sola: nisi vtrūq; fuerit aduā-
tū. ⁊ p̄is vñ i page solidatū. **S**i qz tñ
nō itēdēs itroducerē heresiz obliuioē vñ
ignorātia atq; p̄termiserit: nō vñ eē irri-
tū sac̄z: s; ille graui⁹ ē corripied⁹. **N**ā ⁊
grecoz ecclia nō appōere atq; dī. **Q**d ēt
ex octis cypani vñ posse colligi. **A**it. n.
Si qz de antecessorib⁹ nris: vñ ignorāter
vñ simplr hoc nō seruauerit qd nos dñs
facere ⁊ exēplo ⁊ magisterio dicit: p̄t
simplicitati ei⁹ idulgētia dñi vñ. ⁊ cōce-
di. **N**obis vō nō p̄t ignosci: nunc a

oño instructi sum? vt calicē dñi cū vino mixtū scōz q dñs obtulit offeram? Ex hoc vř q si qd simplr vř ignozāter vinū offerat sine aqua: factū cōficiat. Aq̄ vō nullaten? sine vino pōt offerri in sacrificiū: nec p̄is nisi d̄ frumēto: nec granū frumēti nisi redactū fuerit in panē: quia cbrist? r panē se dicit: r grāo frumēti se opat. Qd̄ ergo supradictū ē nō posse vñ nū solū offerri d̄termediari? qz recipit enī exceptionē. Nō pōt nisi simplr vř ignozāter fiat: vel nō pōt. i. nō d̄z. Quibusdā tamen vř hoc gr̄ialr vey. Colligit̄ et ex p̄dictis q cbrist? vinū aqua mixtū d̄dit discipul. Corp? vō tale dedit: q̄le tūc habuit. i. mortale r passibile. Nunc vō sumit̄ a nobis imoztiale r ipassibile: nec tamē maiorē bz efficiētiā. Eucharistia qz itincta nō d̄z dari pp̄lo p supplemento cōionis: qz nō legit̄ cbrist? alicui discipuloz p̄buisse panē itinctū nisi iude. Tunc vō nō accepit iudas corpus cbristi: s; trñ panē: corp? vō r sanguinē cbristi añ cuz alijs discipulis p̄ceperat.

Superi? determinauit magf de sacro eucharistie q ad e? ec. hic determinat de eo q ad e? fieri. Et diuidit in ptes tres. P̄ d̄mī nat magf de p̄fectiōe. P̄ d̄ sequētib? ad cō sectionē d̄. seq̄nti. ibi. Si aut̄ q̄nt de accitūb? P̄ d̄ p̄tate p̄ficiētis. d̄. 13. ibi. Solet et̄ q̄ri. P̄ d̄ in. 1. P̄ d̄ d̄mīat de p̄fectiōe q̄ tū ad actū trāsubstantiād. P̄ d̄ in. 2. ibi. Sub alia aut̄ sp̄e. P̄ d̄ in. 2. P̄ d̄ bita tē d̄mīat. P̄ d̄ fallas opiones reprobat. ibi. Quidā vō. P̄ d̄ in. 2. P̄ d̄ d̄mīat qd̄ sc̄idū. P̄ d̄ quō loandū. ibi. Nec tñ cōcedit. P̄ d̄ illa ps in q̄ reprobat opiones fallas diuidit i duas. P̄ d̄ in. 2. P̄ d̄ eas recitat. P̄ d̄ reprobat. ibi. S; q nō sit. P̄ d̄ illa ps in q̄ d̄mīnat de p̄fectiōe q̄tū ad mām d̄idit in duas. P̄ d̄ d̄mīat de his q̄ req̄rnt̄ ad factū eē. P̄ d̄ de eo qd̄ p̄tiet ad bñ eē. ibi. Aq̄ vō. P̄ d̄ in. 2. P̄ d̄ ostēdū q̄re xps voluit a nobis sumi sub illa sp̄e. P̄ d̄ q̄re sub duplici. ibi. Sed q̄re sub duplici. P̄ d̄ illa ps q̄ incipit ibi. Aqua vō. diuidit in. 2. P̄ d̄ ostēdū q̄re aq̄ vino d̄z appōt. P̄ d̄ quō eucharistia pp̄lo d̄z disp̄ari. ibi. Eu

charistia quoqz. **Articulus.** 1. di. q̄rendū est ē p̄ncipaliter b̄ opionē h̄iā p̄dictā: q̄ tūc iterum erēt mino: r̄: r dicerēt forte q̄ quō corp? incipiat eē sub sp̄e sub q̄ pus nō erat: nō pp̄ hoc inmtat: quōis nihil p̄uertat in ipm: q; p hoc nō definit esse vbi p̄ erat: r si vocet mutari n̄c p̄ eē sub sp̄e sub q̄ h̄iā erat: tūc et mutaret si fieret ibi p cō uersionē panis in ipsū. P̄ Et iō alit̄ arguēdū ē 3 opiones p̄d̄cās. P̄ d̄ sic de pane r vino d̄ in canōe m̄sse q̄ fiat corp? r sanguis. xps eē tu iñitūdē h̄iā sacri nō dicit. Hic ē corpus meū: s; hoc ē corp? meū. P̄ d̄ p̄terea si suba p̄is remāret vt dicit̄ alia opio. sumēs hoc sacramētū teim? nō eēt: q̄ subam panis sumeret: r sic per statutū ecclie qd̄ ē vt n̄llus sacer dos celebrat nisi teim?: vni sacerdoti nō lice ret bis sumere hoc factū vna die: quod falsū est: q̄ n. licite in die celebrat duas missas.

Primo ostēdo q̄ suba panis r vini non p̄uertat in corp? r sanguines xpi. Qd̄ qd̄ p̄uertit in aliqd̄ p̄existētis: p̄uertit in illud vbi p̄existit. Nūc nutrimentū p̄uertit in corpus in loco vbi eē q̄ nutrimentū ei adnēt. S; si suba panis p̄uertet in corp? xpi p̄uertetur in aliqd̄ p̄existēs in celo. q̄ p̄uertet in corp? xpi put est in celo: qd̄ ip̄osibile ē: q̄ nulla res p̄uertit nisi vbi p̄is ē. panis aut̄ in celo p̄sens nō est. P̄ Itē ois suba in quā alia cō uertit anget. S; corp? xpi non auget. q̄ suba panis in ip̄z nō p̄uertit. P̄ Itē p̄d̄cā p̄fectio nō est p̄ueniēs sacro nec in d̄strū est signuz: qz suba panis magis rep̄itat corp? xpi q̄ accitia ei: nec in d̄strū ē cū: qz cū deus possit facere vñū corp? in diuersis locis: vt sup̄ bitus ē: r vñū corp? cū alio: possit facere cōp? xpi eē sub sp̄e panis absqz trāsubstantiātiōe panis in ip̄z. q̄ sup̄flua eēt ipsa p̄uersio. P̄ Itē talis p̄uersio p̄bari nō pōt p rōnē: neqz cogit̄ p̄ exp̄iētiā: n; p̄bari p̄t p̄ sacre scripture auctē: nec for: sa cri talē exp̄mit p̄uersiōem. q̄ temerariū ē talē ponere conuersionē.

Cōtra. Inno. de off̄o m̄sse. pte. 2. c. 16. r. 17. dicit q̄ panis trāsit i carnē. P̄ Itē d̄. b. sacri. li. 2. pte. 8. c. 9. Vera panis r vā vini suba i ve rū corp? r sanguinē xpi cōuertitur. P̄ Ad istā q̄onē vt refert dñs Inno. in. c. p̄ allegato. dñt qd̄ q̄ ea rōnē d̄ p̄is p̄uertit i corp? xpi: qz corp? sub eisdē accitūb? loco panis incipit eē: sicut d̄ p̄ p̄ncipaliter. q̄ a. mutat in. e. cū a p̄senti formā p̄teritū: vt ago ego qz loco a. ponit e. P̄ Sed 3 sic arguit̄ aliqui: corp? xpi efficiē sub sacro absqz sui mutationē S; hoc eēt ip̄osē nisi p̄ uersionēz alieni? i ip̄z: qz alit̄ p̄ sui fieri sub sacro ē p̄ h̄iet alr nunc q̄ pus: qd̄ ē mutari. Cū q̄ p̄ueniētū sit subam panis in ipsū p̄uertit q̄ in aliquod aliud. sc̄d̄ q̄ fiat sub sacro p̄ uersionēz p̄is in ipsū. P̄ Alij dicit̄ q̄ m̄d̄t suba p̄is. r p̄ t̄utē d̄mīa eff̄icā

corp? p̄sens sub sp̄e p̄is sit cū ipsa suba p̄is. P̄ Sed 3 h̄ac opionē est rō adducta 3 p̄cedē tē. P̄ S; q̄ illa rō nō multū cogeret tenentes opionē h̄iā p̄dictā: q̄ tūc iterum erēt mino: r̄: r dicerēt forte q̄ quō corp? incipiat eē sub sp̄e sub q̄ pus nō erat: nō pp̄ hoc inmtat: quōis nihil p̄uertat in ipm: q; p hoc nō definit esse vbi p̄ erat: r si vocet mutari n̄c p̄ eē sub sp̄e sub q̄ h̄iā erat: tūc et mutaret si fieret ibi p cō uersionē panis in ipsū. P̄ Et iō alit̄ arguēdū ē 3 opiones p̄d̄cās. P̄ d̄ sic de pane r vino d̄ in canōe m̄sse q̄ fiat corp? r sanguis. xps eē tu iñitūdē h̄iā sacri nō dicit. Hic ē corpus meū: s; hoc ē corp? meū. P̄ d̄ p̄terea si suba p̄is remāret vt dicit̄ alia opio. sumēs hoc sacramētū teim? nō eēt: q̄ subam panis sumeret: r sic per statutū ecclie qd̄ ē vt n̄llus sacer dos celebrat nisi teim?: vni sacerdoti nō lice ret bis sumere hoc factū vna die: quod falsū est: q̄ n. licite in die celebrat duas missas.

Secundo querit̄ vtrū tota substantia p̄is p̄uertat in totā suba corpis. Et vñ q̄ nō. forma substantialis panis nō p̄uertit in mām corpis cbristi: qz in illā p̄uertit mā panis: nec in formā: cū illa sit aia intellectus q̄ nō p̄uertit in subam corpis. P̄ Itē fm̄ p̄b; 2. metaphy. p̄z antiquā trāslationē: mā de se nec est q̄is: nec ē q̄ta. S; p̄nomē dematiūz nō dem̄fat aliqd̄ nisi sit q̄le vel q̄tū: ergo nō dem̄strat mām: sed nihil p̄uertit nisi qd̄ p hoc p̄nomē hoc dem̄fat. cū ergo mā sit de centia panis: non p̄uertit tota suba panis in corpus xpi. P̄ Itē pp̄in q̄z est mā forme: r cōuērsor q̄ quātitas ipsi substantie. S; p̄ trāsubstantiātiōne panis in substantiā corpis est q̄titas sub sacro per cōcomitantā. ergo multo form? sufficit p̄uersio soli? māe vel forme in solā mām vel formāz corpis cbristi ad hoc vt oia alia sint sub sacro. P̄ Itē illud ē mā substantie corporee qd̄ p̄mo recipit formā substantiālem corporee: sed q̄titas ē huiusmodi. vt ostēdā. ergo q̄titas p̄is est mā eius: sed q̄titas panis remanet post p̄secratiōem. q̄ cū mā panis sit de e? substantiā: tota suba panis nō p̄uertit in corpus cbristi. p̄batio m̄ozis. Si forma substantialis corporee p̄mo recipit in nō q̄to: nō dep̄deret eē substantiale p̄positi a quātitate: qd̄ falsū est: qz alit̄ si de? destrueret totā q̄titem mundi posset tota substantiā mundi n̄llū remāere in suo sub alit̄ esse: qd̄ nō v̄ verum.

fm̄ formā manēt: r ptes fm̄ mām suunt r re? fluūt. facile est credere q̄ diuina potētia q̄ in? nita est: pōt subam panis in substantiāz corpis xpi p̄uertere absqz hoc q̄ in corpē xpi sit p̄s de substantiā v̄ de q̄titate q̄ añ. P̄ Ad 3. m̄od. q̄ dato q̄ de? possit facere corp? xpi sit in plu: r̄b? locis sine p̄uersiōe alicui? rei in ipsū: non tñ eēt ita p̄gruū hoc fieri: sicut p̄ uersionēz sub stantie panis in ipsū: qz si substantiā panis remaneret: ex hoc heretici facili? suadere conarent ibi nō eē corp? cbristi. Nūc cōis opio lōge est remotior: ab illo errore q̄ illa q̄ dicit̄ substantiā panis remāere. P̄ Ad 4. m̄od. q̄ talis p̄uertio p̄bari pōt p rōnē sup̄ fidē fundatā: vt vñū est: r et p̄ sacra anozotatē: qz forma a cbristo tradita hoc ostēdit. Si. u. sub sacro eēt corp? suū absqz p̄uersiōe panis in ipsū non d̄irūct. Hoc est corp? meū: sed hic ē corp? meū: qz vt cēdo. Hic est corp? meū dem̄strat substantiā panis sub sp̄e d̄ p̄tenta. **Questio.** 12. **Secundo** querit̄ vtrū tota substantia p̄is p̄uertat in totā suba corpis. Et vñ q̄ nō. forma substantialis panis nō p̄uertit in mām corpis cbristi: qz in illā p̄uertit mā panis: nec in formā: cū illa sit aia intellectus q̄ nō p̄uertit in subam corpis. P̄ Itē fm̄ p̄b; 2. metaphy. p̄z antiquā trāslationē: mā de se nec est q̄is: nec ē q̄ta. S; p̄nomē dematiūz nō dem̄fat aliqd̄ nisi sit q̄le vel q̄tū: ergo nō dem̄strat mām: sed nihil p̄uertit nisi qd̄ p hoc p̄nomē hoc dem̄fat. cū ergo mā sit de centia panis: non p̄uertit tota suba panis in corpus xpi. P̄ Itē pp̄in q̄z est mā forme: r cōuērsor q̄ quātitas ipsi substantie. S; p̄ trāsubstantiātiōne panis in substantiā corpis est q̄titas sub sacro per cōcomitantā. ergo multo form? sufficit p̄uersio soli? māe vel forme in solā mām vel formāz corpis cbristi ad hoc vt oia alia sint sub sacro. P̄ Itē illud ē mā substantie corporee qd̄ p̄mo recipit formā substantiālem corporee: sed q̄titas ē huiusmodi. vt ostēdā. ergo q̄titas p̄is est mā eius: sed q̄titas panis remanet post p̄secratiōem. q̄ cū mā panis sit de e? substantiā: tota suba panis nō p̄uertit in corpus cbristi. p̄batio m̄ozis. Si forma substantialis corporee p̄mo recipit in nō q̄to: nō dep̄deret eē substantiale p̄positi a quātitate: qd̄ falsū est: qz alit̄ si de? destrueret totā q̄titem mundi posset tota substantiā mundi n̄llū remāere in suo sub alit̄ esse: qd̄ nō v̄ verum.

Quinto querit vtrū illa puerfio fit mutatio. Et vñ qd nō: qz nō ē gñatio: qz gñatio nō terminat ad pexiffes. nec corruptio. sub a. n. panis nō refoluit in fua mām: nec dñi dilaf: vt vifus est: nec ē augmētatio: nec diminutio: neqz alteratio: nec fm locū muta. Cuz g fm pfm l. p dīcamētōz nō fūt plures fpec mutatiois vñ qd illa puerfio nō fit muta. C Itē in oi puerfioe qd ē mutatio illud in qd fit puerfio dicit pōt fieri vñ fcm ēē de eo qd in ipz puerfio vñ puerfio ē. Sz nō pōt vñ dicit corp⁹ xpi fieri vel fcm ēē de fuba panis. g fuba pāis nō cōuertit in ipm p mutatioē. C Itē muta acci dēs est. oē acciō vel ē vel natū ē ēē in fub oīs bec puerfio nō ē nec nata ē ēē in fub o aliq: qz tota fuba panis in totā fuba z corpis puerfio. bec cōuerfio nō est mutatio.

Cōtra receptio rei: z defectio fī mutatioes: fz p iftā puerfioē fuba pāis defmit ēē panis g bec puerfio ē cū mutatioē. Sz nō cū alia mutatioē qd ipfa fit g ē mutatio. C Itē mutaē qd mutatio rei que puerfio in aliud fm fe totā est in ifta cōuerfioē fuba panis puerfio fz se totā ergo ifta puerfio est maxia mutatio.

Rūdeof fz pbs. s. phy. Tres fī nāles mutatioes. f. ex nō fub o in fubz. f. ex ente in potētia in ens actu fimpfr: z bec ē gñatio. Et ex ēte in actu fimpfr: f. ex potētia: quā oīē pbs ex fbo in nō fubz: z bec ē corrup. Et ex fub o i fubm. f. ex ēte i actu: f. b q pphēdūf altera. loci muta: dīmiutio: z augmētatio: qd fit p puerfioē nutrīnti in corp⁹. Sic dico qd extēdēdo nomē mutatiois. fz fupnāles mutatioes. Una de nullo realitē ēē i cōz: z bec ē creatio: cui cōuenit rō mutatiois. eo qd cōfī ē i li. 2. di. p. z bec iter mutatioes nāles magis affīlat gñatōi.

Alia ex ēte in nullo mō ens: z bec of puerfio feu annihilatio: qd iter nāles mutatioes magis affīmat corrupōi. Alia ē ex ēte in actu fm fe totū in aliud cō actu: ficut ē puerfio fube panis in fubam corpis xpi: qd iter nāles mutatioes magis affīmat mutatioē qd nutrīnti mutaf in corp⁹: qd nutrīnti puerfio i corp⁹ fuerit ēē in actu: z defmit ēē qd erat añ. In multis tñ dñt ipfe due mutatioes: qz p trāfioēz nutrīnti in corp⁹ plus ē de fuba in cōpe qz añ: fz p trāfioēz fube pāis i corp⁹ xpi nō ē i eo pbs de fuba: nec plus d gñitate qd añ. nutrīnti ēē z fī definat ēē illud qd añ erat qd ad formā: rēmet tñ qd ad mās. hoc. n. regulari ēē i oībus mutatioib⁹ nālib⁹: qd aliqd māet cōē vtri qd fīntio mutatiois fm opōne qd ponit māz ēē de cōtia fuba z q gñatō: nec ēē aliqd puerfio

bile in iftam. fuba at panis post puerfioē nō remāet: nec qd ad formā: nec qd ad mām. An in hac mutatioē nō māet aliqd vñ in mīe rō cōē vtriqz termino mutatiois: qd vñ at i hac mutatioē terminat ad que qd ē corp⁹ xpi nō mutaf: tñ panis mutat. Sicut. n. dicit Bre. 5. mo. iter inediū z fī. mutari ex alio ad aliud tre ē. In hac at puerfioē fuba pāis ex vno ad aliud vñ dicit: qz a fua nō fcedit p h⁹ qd puerfio i corp⁹ xpi. C Ad h⁹ i oppm dō. qd vñ pbi nō ē itelligen dū nūf de mutatioib⁹ nālib⁹. bec at muta nō ē nālis. C Ad 2. dō. qd maior itelligēda ē d mutatioib⁹ nālib⁹: z tñ bz ad huc itelligēda. corp⁹. n. nō pōt vñ dicit fieri vñ fcm ēē de illo nutrīnto qd i ipz puerfio. Si at inuenias alicubi dēfī. panis fit corp⁹ xpi: vñ corp⁹ xpi fit vñ fcm ēē d pāe. vel illud qd fuit pāis ē corp⁹ xpi. expōas: qz tales locutioes dēnt fmōis fī falfe: qz oēs iclu dūt aliqd cōē vtriqz extēo māere. Itē at locutioes. pāis puerfio vel mutaf: vñ trāfūaf: vñ trāfī i corp⁹ xpi. fī cōcedēde tāqz fimpfr bec qd nō notat remāere aliqd cōē vtriqz extēo: fcd tñ ordinē fīnti ad fīnti: z mutatioēz vñ in aliū. z iō vt placet aliq: qz bec fpo de. n. fz tēcēt māit: fz aliqz ordīalī. vñ cū dō. de maue fit merīdies: iō bec. de pāe fit corp⁹ xpi: dīfīnti gūēda ē qz fī vñ de. tēneat ordīalī: vñ ē fcd b⁹ nō valz: qz corp⁹ xpi nō fit de fuba pāis: ficut de mānz ēē fit pōf fuba z pāis qd puerfio i ipm ficut merīdies fī p mād. d. qd dō fieri. C Ad 3. dō. qd ifta muta vñ trāfī terminat a qz terminat ad qd nō dicit aliqd reale abfolūtū. z iō nō oīz qd fit i alio qz i fīntio a q. z p terea fī cōē acciō dō pōfz facit illd ēē fīne fub oīta vt dō pēderet a fola hītudīe fīmoz z a vñtute dīnia. Qd. VI. qñ vtrū bec muta fit mirabilioz oib⁹ alijs mutatioib⁹. Et vñ qd fīc. il la muta qd nūpīl mutaf ē oib⁹ alijs mirabilioz. Sed bec ē butūfmodi. hac. n. nō mutat corp⁹ xpi nec fuba pāis vt vñ: qz nec localit mōuet: nec alteraf: nec augmētāf. nec mīnuaf: nec generaf: nec corrupīf: qz nec refoluit in māz: nec aūbūlaf: vt fup p hābitū est. g bec mutatio nō oib⁹ alijs mirabilioz. C Itē bec mutatio mirabilioz ē filij dei icarnatōē. ē. u. ad credēdū dīfīcilioz. An z plures illa credūt qd iftā. Sz in carnatio ē mirabilioz creatioē. vñ dī in fca ec clefia. qd de hūane fub o dignitatē mirabiliter p dīdit: z mirabilī reformauit. g bec mutatio mirabilioz ē icarnatioē z creatioē.

Sexto querit vtrū bec muta fit mirabilioz oib⁹ alijs mutatioib⁹. Et vñ qd fīc. il la muta qd nūpīl mutaf ē oib⁹ alijs mirabilioz. Sed bec ē butūfmodi. hac. n. nō mutat corp⁹ xpi nec fuba pāis vt vñ: qz nec localit mōuet: nec alteraf: nec augmētāf. nec mīnuaf: nec generaf: nec corrupīf: qz nec refoluit in māz: nec aūbūlaf: vt fup p hābitū est. g bec mutatio nō oib⁹ alijs mirabilioz. C Itē bec mutatio mirabilioz ē filij dei icarnatōē. ē. u. ad credēdū dīfīcilioz. An z plures illa credūt qd iftā. Sz in carnatio ē mirabilioz creatioē. vñ dī in fca ec clefia. qd de hūane fub o dignitatē mirabiliter p dīdit: z mirabilī reformauit. g bec mutatio mirabilioz ē icarnatioē z creatioē. C Cōtra. de pte. di. 2. Reuera. z recitat magf in fca pcedēz di. c. 4. p creatioē z filij dei nātītatē de vñle pbat politas cōuerfiois fube pāis i corp⁹ xpi. Sz fūllē nō cēt mirabilioz

ita pbatō nō valeret. ergo mirabilioz ē cōtia nō. z etiā filij dei icarnatio: qz bec mutatio. C Rūdeof qd illaz mutatioēz qz ē cōlis mē fura illa fimpfr mirabilioz: ē in cō creatio a qd mūf ē de pofitate ad terminū ad que creatio nō aut i icarnatiois z iftā mutatiois fūt mē fura cōlis: qz hūz. n. fcd fuit in iftā: z in terminū a qd creatiois qd terminū nō aliqd: mō ē ali qd pōktas ad aliqd. Sic. n. dicit Auic. p me. taphy. c. 5. fī p pzetas fuerit aliqd: illud de qd illa dō: ēnt aliqd. i terminū aut ad que ipfī i icarnatiois: qd terminū fūt nā. hūana: fuit fola politas obedētie ad hoc vt vñret p fone: filij dei. in fuba ēē panis ē politas obedētie ad h⁹ vt puerfio in corp⁹ xpi. fcd g qd creatio fūt. mirabilioz qd icarnatio filij dei: qz puerfio fube panis i corp⁹ xpi. qz etiā i icarnatioē terminū. ad que xpōna filij dei magis excedit hāz hū manā qd corp⁹ xpi fubam panis: mō fuit pōfībilitas in nā hūana ad hoc vt vñret p fone filij dei vt nā fuppolito qd in fuba panis ad h⁹ vt puerfio ēē in corp⁹ xpi: z iō icarnatio fimplicī fuit mirabilioz qd puerfio panis in corp⁹ xpi. bec tñ alijs vñab⁹ mirabilioz. est. fm quid in quantū. terminū ad que est aliquid puerfioē: quod p puerfioē fuba panis i ipz nō augmētatur: nec aliqz mō nūmatur. C Ad h⁹ in oppm dō. qd mīoz est falfa. in hac em puerfioē fuba panis mutaf: z duplici mutatioē fz aliq: z qd defmit ēē illud qd añ erat: z qz puerfio i illud i qd añ puerfio nō trāfī vñ b⁹ qd nō fit corp⁹: tñ magis affīlat: corrupōi. z r⁹ qd nō fit gñatio: tñ magis affī mulat gñatioē. C Ad dōz meli⁹ qd p affīlat ex polatioē nutrīntiā fua for: z p puerfioē nutrīnti in corp⁹ xpi. bec aut mutatio fuba aliqz vñtat p in ar⁹ nō pūnet. vñ ar⁹ pcedet ab iftā fīcīa. C Ad 2. dōz bz difficultas credēdi nō tñ pūgit ex māioz mirabilitatē rei credēte qd ē ex pte fua: fz ex ei dīfpoftioē credētia p vñ z pūctudīe dōz. qd ē of repatioēz mīnis mirabilioz qd ei p dūno mōcludit icarnatioē ēē fimpfr mirabilioz creatioē: qz rō fūaratio hoīs et cū icarnatioē icludat creatioē qd ēē. nō n. hoīs qd ē ad effīcīā rēformāf. in qdū aiab⁹ grā nō creat.

Et circa h⁹ qñ dicit. p p. vñz h⁹ facm pōfī p fici d alia ma qd de pane vno. p. vñz de alio pane. qd de pane fco b fana triticea coagulata q nā

fanguis cōcti cōcti de alio vno qd de vite. p. vñz vñz de quibz vno vñz. p. 6. qd dōz facere facerdos h pōfīp iceptū canonē mīffe ppendat ēē mām idebūt mīftrātā. Queftio. 1.

Primo p fici de alia mā qd de pane z vno. Sz h⁹ facm fz fignificāre corp⁹ z fanguine xpō: in ea puerfio: fz bec magis pueniūt carnī z fanguī qd panē z vno: fūt. n. fīlīoz corpī z fanguī xpō: fīc dīē pbs. z de gñatioē. Itē hūta fūmbolī facmōz ē trāfī. g h⁹ facm p fici pōt de carne z fanguīe. C Itē ficut h⁹ facm fz figuratū fūt in lege nāe p panem z vīnū: iftā dī legī fcriptū: qd magis clarūt vītas: fūt fz figuratū qd cūm agnī pafcal: z libamēta facm fīcīoz qd pueniūt h⁹ facm p fici pōt de carnī bus z mā libamētōz qd de pane z vno. C Itē qz xpō ē pparat panis: h⁹ facm p fici pōt de pane: qd a fīlī cū ēē pparat granorū vñ fō. n. cōcti pōt de granorū: fz granū nō ē panis. corp⁹ xpi cōcti pōt de alia mā qd de pane. g a fīlī fanguis de alia mā qd de vīno.

C Cōtra. dicit magf in fca h⁹ di. c. 5. C Itēz de cōct. di. 2. c. pmo. habet idē. C Itē h⁹ idē ca. dō. hā opōret. z c. fequenti.

C Rūdeof qd hoc facm non pōt p fici de alia mā qd de pane z vno: qz xpō h⁹ facm de tali mā p ficit p fici dūm iftūm: qd fūt pgrūz: qd p ficit celebratioē: z fignificatioē. hoc. h⁹ facm dōz celebrari valde mūde: z iō pgrūm cō ipm celebrari in pane z vno: qd mūde: p ficit cōctari qd caro z fanguis aīalī vñ alīē māē cō uenīctes ad vñ hūanū. vñ h⁹ etiā facm fignī cant quīqz. f. res p fca que est corp⁹ chūfī vñ rīa. res nō p fca: fz fignīata p corp⁹ xpi vñz. f. corp⁹ xpi mīfīcīa. z xpi paffio: z fufcīptio h⁹ facm fūalī refectioz: talis corpīs z aīcī ficut vñt magf in fca h⁹ di. c. 5. panis aīe z vīnū rōne fūe p fīctiois puenīctīfīme repītat cōz pus xpi vñz z mīfīcīz: qz ficut panis p fīctūf exp fūb⁹: granis: z vīnū ex plīb⁹ achīnis vel rā cōmī p fīctioē corp⁹ xpi vñz p fīctūf ē ex plū rīb⁹ mēbrīb⁹: z corp⁹ cō mīfīcīa ex plīb⁹ p fīctio. rōne ēē fūe p fīctiois puenīctīfīme repītat xpi paffioē: qd panis i clībano igne cōctī: z vīnū torcularī exp mīfīcī. fīc aliqz mō a fīlī corp⁹ xpi fū itūre paffiois qd de cōctā: z i cruce qd in tor cularī fūctī fanguis de illo corp⁹. z qz tūc fū it fanguis a corpore dīuīfūf: iō in h⁹ facm cōz pus z fanguis p fīctūf dō materīf dīfīctī: z dīfīctī cōē. Rōne ēē fūe pāis z vīnū puenīctīfīme repītat fūalī refectioē fufcīptioē h⁹ facm. fīc. n. dī in glo. fup illud. a. ad Cor. n. dō cō fūctī: qd panis p ceteris cībīs corp⁹ refīc z fūfīcē

semel tñ imolat⁹ sic? Ad hoc breuiter di-
ci pot: illud qd offerri t consecra⁹ a sacerdo-
te vocari sacrificiũ t oblatione: qz me-
moriam e⁹ t representatio veri sacrificij: t sa-
cte imolatiois scẽ i ora crucis. Et sel xps
mortu⁹ in cruce e: ibiqz imolat⁹ e i semet
ipso: qñtidie: at imolat i sacro: qz in sacro
reconditio fit illi⁹ qd factu e sel. Un Au-
gu. Certu bẽm⁹ qz christus resurgẽs ex
mortuis iã nõ moriẽ t. tñ ne obliuiscamur
qd sel factu e: in memoria nra ol an-
no fit. i. qñtes pascha celebra⁹. Nũgd to-
ties christ⁹ occidit: s; tñ añiuersaria re-
cordatio representat qd olim factu e: t sic
nos fac moneri tãqz videam⁹ dñm i cru-
ce. Itẽ sel imolat⁹ e christ⁹ in semetipso.
t tamẽ qñtidie imolat in sacro. Qd sic i-
telligẽdũ e: qz in manifestatiõe corpis: t
distinctiõe mẽbroz sel tñ in cruce pepẽ
dit: offerẽs se deo p̃ri hostiã redẽpñõis
efficacẽ: eoz. i. qd p̃destinauit. Itẽ Amb.
In christo. n. oblat e hostia ad salutem
portẽ. qd ergo nos? Nõne p̃singlos dies
offerim⁹? Et si qñtidie offeramus ad re-
cordatiõem ei⁹ mortis sit: t vna e hostia
nõ mlte. Quõ vna t nõ mlte: qz sel imo-
lat⁹ e christus. Doc at sacrificiũ exẽplũ
e illi⁹. idipz sp̃ad ipm offerri. p̃inde hoc
e sacrificiũ. aliõgn qm̃ in mlts locis of-
ferri mlti sũt christi: nõ. s; vn⁹ vbiqz est
christus: t hic plen⁹ existẽs: t illic plen⁹:
sic qd vbiqz offerri vnũ e corp⁹: ita t vnũ
sacrificiũ. christus hostiã obtulit: ipsam
offerim⁹ t nũc: s; qd nos agim⁹ recorda-
tio e sacrificij. Nec cã sine infirmitatis re-
petit: qz p̃ficat boiem: sed nre: qz qñtidie
peccamus. Et xis colligit eẽ sacrificiũ
t dici qd agie in altari: t christũ sel obla-
tũ: t qñtidie offerri: s; alt tũc: alt nũc. Et
ẽ qñ sit vnũ h⁹ sacri ostẽditur: remissio
i. peccatoz venialiu t p̃fectio vtutis.

De causa institutionis.

Institutũ e. n. hoc sac⁹ duab⁹
õ caus. In augmentũ vtutis. i. cha-
ritatis: t in medicinã qñtidiane
firmitatis. Un Amb. Si qñtes effudit
sãguis christi: in reñssionẽ pctõz effudit:
õbeo sp̃ accipe: q sp̃ pecco: debeo sp̃ bre
medicinã. Itẽ Aug. Iteratur qñti die b
oblatio lz christus sel sit passus: qz qñti-
die peccamus pctis sine qbus mortali-
firmitas viuere nõ pot. Et qz qñtidie la-
bimur: qñtidie christus mystice imolat
p nobis. Dedit. n. nobis hoc sacm̃ salu-
tis: vt nõ nos qñtidie peccamus: t ille iaz
mor: qd nõ pot: p hoc sacm̃ reñssionẽ pctõz
mur. Quotidie cõediẽ ipẽ t bibit i vita-
te: s; iteger t viuus m̃aet. Itẽ. Myste-
riũ fidei õr: qz credere õbes qz ibi salus
nra cõsistit. Si at qñtis vtz qñtidie cõicã-
dũ sit? Audi qd ide tradit Aug. Quoti-
die igt eucharistiã accipe nec laudo nec
vitupo: õibus tñ õñicis dieb⁹ cõicãduz
hortor. Si tñ m̃e in affectu peccãdi e:
grauari magis dico eucharistiã pceptio-
ne qz purificari. Et lz qz pctõ mordea-
tur: si peccãdi tñ õ cetero nõ hẽat volũ-
tatẽ t satisfaciãt lacrimis t õ õnibus:
accedat securus: s; hoc õ illo dico quem
mortalia pctã nõ granãt. Si nõ frequẽ-
tius saltẽ ter i ãno hoies cõicẽt: nisi for-
te qz criminalib⁹ ipediatur: i pascha. i. pẽ-
tbecoste: t inatali. Oẽs ergo cõicẽt q nõ
luerint carere eccliaisticis liminibus.
C Supi⁹ determinat mag⁹ de sacri euchar-
istiã pfectiõe. hic determinat d pñtib⁹ ad pfectiõ-
nẽ. Et h⁹ q ad spẽz significãtẽ. P² q ad rez
significãtẽ t p̃tẽtã. ibi. Post h. C¹ p¹ i. 3. P¹
determinãt d subsistẽtia ipẽz. P² d fractõẽ ipãz.
ibi. Solet. P³ de significatiõe pñtiã ipãz fra-
ctãz. ibi. Quid sit. C² d edia i. 2. P¹ circa fra-
ctiõnẽ recitat. 3. opñões falsas. P² opñõem
verã. ibi. S; qz cõp⁹. C³ Illa ps que icipit ibi.
Post h. vidit i. 2. P¹ inquit an i h⁹ sacro xps
imole⁹. P² determinãt d institutionẽ h⁹ sacri. ibi.
Institutũ. n. C⁴ Et ista i. 2. P¹ d determinãt d vtutis
t d pñtib⁹. P² d vtutate frequẽtãdi su

ceptionẽ h⁹ sacri. ibi. Si aut qñt. Arti. 1.
Circã banc opaliter de. 6.
P¹ de spẽz subsistẽtia. P² d
caz passioẽ. P³ d eaz opatõe
corpali. P⁴ de eaz cũ alio li-
quore p̃mixtõe t vi nutritiãdi.
P⁵ d eaz opatõe spũali. P⁶
d frequẽtãtõe h⁹ sacri. C¹ Circã pñm qñt. 1. P¹
vtz p̃se sit fieri accitãtia sine subo. P² vtz in
h⁹ sacro spẽz pãis t vini sint sine subo. Qd. 1.
Primo oñdo qz ipole e fieri accitãtia sine
subo. Impose e bitudine seu mo-
dũ separi a re cui⁹ est: s; accitãtia si qdã modi
seu bitudies sub e. g. ipole e accitãtia a suba se-
pari. C² Itẽ res nõ p̃t separi ab eo qd est d rõ-
ne ei⁹: s; aptũ natũ eẽ i alio est de rõe accitãtia.
sicut ps p̃ phm li. p̃tẽtãntõz. g. ipole e accitã-
tẽ qñ sit i alio. C³ Itẽ ipole e accitãtia eẽ sine eo
qd est sibi rõ cõitãtẽ: s; suba e acciditãtib⁹ rõ cõitã-
tẽ. Un fm̃ phs. 2. meta. Accitãtia si entia qz en-
tis. g. ipole est accitãtia fieri sine suba. C⁴ Itẽ i-
pole e rẽ separi ab his qñt de sua vã diffõne:
s; fm̃ phs. 2. meta. Suba p̃õit i diffõne accidẽ-
tũ. g. ipole est accitãtia fieri sine subiectõ.
C⁵ Cõtra. potẽtio est dina v⁹ i sepãndo acci-
dẽs a suba qñ ñ itellẽt⁹. S; nos possum⁹ in-
telligẽ qñtatẽ sine suba. g. dina v⁹ p̃t accitã-
a suba separẽ. C⁶ Itẽ sic p̃ nãm nõ p̃t accitã-
separi a subsistãtia: ita nec suba a p̃põ accitãtẽ:
de p̃t facẽ subsistãtia sine p̃põ accitãtẽ: sic pa-
tuit i passioẽ xpi i qñt sol sine illuminatiõe qẽ
ei⁹ p̃põ passioẽ. g. de⁹ p̃t accitã a suba separẽ.
C⁷ Ad istã qñnẽ dixerũt qdã errãtes accitãtia
nõ posse fieri sine suba eo qz p̃cludit p̃dictio-
nẽ: qz cũ subsistãtia min⁹ depẽdeat ab accitãtib⁹
qz p̃tũc posse eẽ fieri p̃ potentiaã dina totãz
subsistãtiaã mudi sine accidente: qd absurdũ ṽz:
qz ad h⁹ seqret: qz posse eẽt hoies fieri sine qñ-
titate: t totã subsistãtiaã mudi p̃p̃endi posse in
vno p̃cto: qd absurdũ ṽz eis. P³ h̃c error
e illud qd tenet scã ecclia d sacro altaris: vt i
seqnti qdẽ videbit. C⁸ Alij at qñtis p̃cedãt ac-
cidentia posse separi a suba: tñ ipsã qñtitatem
subẽ negãt posse a subsistãtia separi p̃ qñcũqz
dũtẽ: qz ipi opũtãtẽ qñtitatẽ pñtiã nõ differre
a suba cõpõẽ nisi f; rõnẽ seu rõnẽ: qz qd dicit
suba absolute dicit qñtitas sub nõ se h̃ndi q est
hic p̃tẽ eẽ p̃tẽ actuali nõ distinctã: ita qz qñti-
tas pñtia cõpõẽ nihil aliõd est f; ipos qz suba
cõpõẽ. vt h̃na p̃tẽ eẽ p̃tẽ actuali nõ distinctã:
t pñtia qñtitas qñtitã eẽ ipã qñtitas: vt h̃na p̃tẽ
eẽ p̃tẽ actuali nõ distinctã: t õnt qz qñtis nã
nõ possit cãre qñtitatẽ qñtitãz nisi mediãtẽ qñti-

tate subsistãtẽ: pñtia qñtitas qñtitãtia reali-
ter diuersa est a cõtinua qñtitate subsistãtẽ: sic
qñtitas a subsistãtia. t dicit qdã qz in sacro alta-
ris illa qñtitas que remanet est qñtitas qñtitãtẽ:
qz vt iã dõm est qñtitas subsistãtẽ nõ p̃t a sub-
stãtia separi. P⁴ S; h̃c opio eẽ nõ p̃m qñ in p̃-
dicament⁹ distiguat qñtitatẽ a subsistãtia: t qñ-
tate. Est eẽ qz cõõz opioẽ doctõz. Et iã eẽ t ex-
perientiaã: qz subsistãtia corpeã denfat absqz
p̃uerisioẽ alicũ⁹ rei in ipsã efficit minoris qñ-
titatis absqz altẽ⁹ sue p̃tis amissioẽ. Est etiã
õ rõnẽ: qz in diuersis subsistãtijs differẽtib⁹ p̃-
cie ṽz posse eẽ eadẽ qñtitas in sp̃ctẽ. nõ. n. est
alia lõgĩtudo seu latitudo vel p̃fãditas in pu-
gillo aeris qz in pugillo aq. Qd etiã õnt qñti-
tatem qñtitãtia realiter differre a qñtitate sub-
stãtẽ. t ipsãm realitẽ eẽ idẽ cũ qñtitate: est õ au-
ctoritatẽ t õ rõnem. dicit. n. phs. 6. ph. qz qñ-
tas nõ est qñta nisi p̃ accitã: qd nõ eẽt vtz h̃c
sibi qñtitas p̃p̃ia deberẽt. C⁹ Per rõnẽ etiãz
arguo sic. ipossibile eẽ nãliter corp⁹ qd est qñ-
titas sil esse cũ alio corp⁹ qd est qñtitas: sed qñ-
titas sil est cũ subsistãtia. g. ex p̃dictã opioẽ se-
quit hoc ipossibile qz nãliter siml sũt soliditatẽs
due: t etiã multo p̃tes: qz qua rõe albedo
h̃iet suã p̃p̃riã qñtitatẽ eadẽz rõnẽ sapoz h̃iet
suã: t caliditas vel frigiditas suã. humiditas
t siccitas. t sic de alijs: t sic nõ tñ sil eẽnt qñti-
tas subsistãtẽ: t quãtitas qñtitãtis: sed etiã siml
eẽnt nãliter soliditates plurũ qñtitãtũ. ps g. qz
p̃dictã opio mltã implicãt iconõnientia. C¹⁰
Cõndũ ergo qz extẽdedo nomẽ accidentiã ad
õẽ illud qd nec est suba nec p̃õ subsistãtẽ: qdãz
sunt accidentia que nõ sũt nisi respect⁹: t qdãz
de qñti rõe est res absoluta t respectus. sic simi-
tas: t qdã de quoz eẽntia nihil est nisi absolu-
tũ. loqñdo de accitãtib⁹ t rõmõ accidentia fie-
ri posse sine subsistãtia: si ipotãt respectus ime-
diãte fundatos sup subsistãtiaã: p̃tradictiõe in-
cludit. ad quod seqz qz nõ possit fieri sine sub-
iecto per quãcũqz potentiaã: sed accitãtia tertio
mõ dictã per diuinã potẽtiã separari a subsistã-
tia nullã includit p̃tradictiõem. existẽtẽ. n. ac-
cidentis due cause sunt. p̃ma que deus est: t rõ-
que est subsistãtia: sed sicut dicitur in cõmento
super p̃rimã p̃positionẽ de causis: quãdo re-
mouet causa secũda a causato suo: nõ remoue-
tur p̃ma ab eo: qñ causa p̃ma est vtẽpẽntio-
ris ad h̃erẽtẽ cũ re qz causa p̃p̃inqua. nõ rema-
nente ergo subsistãtia possunt per diuinã vtũ-
tem remanere eius accidentia absoluta: q sunt
quãtitas t qualitas: t etiã respectus sũdati i-
mediãte super quãtitatẽ vel qualitãtẽ in qñ-
titate fundatã.

nali: nec de eentia ei' efficit: r cu' et redit illa eade' sub a sub eade' accitib' redit' nalis no' e. 3o alii arguo. Si sba p'as redire sine eade' numero siue diuersa: aut redire an' corruptione' sp'ei p'as: aut p'. no' an' q: vt tenet color opio q' diu maet sp'es p'as incompta t'adiu sub illa e' q' diu xpi. S3 q' diu sub illa e' cop' xpi e' ipa q' t'itas p'as sine sub a. vt oca' doctoroz catholici tenet. 7 Si aut dicas q' redit p' sp'ei p'as cor ruptioez. sic redit' ei' n' fuit neci' ad h' vt illa sp'es possz co'cupi: r et ea aliud gnari. q' n' oz po nec p' h' redire sub a3 p'as. C' Alij at polita te illi' sp'ei co'ruptioez r gnatiois alteri' rei d' il la assignat ex pte maes: qua' d' b' nouo creat s' accitib' ill'. 7 S3 q' isti p' se aucte' n' adducit. no' oz mltu' inuici illi mo' ponit. C' Alij dnt q' remat po' maes: r h' sufficit ad h' q' illa sp'es possit co'cupi: r et ea aliud gnari. S3 q' isti n' d' clarat q' sit illa po' maes: nec p' quoz modu' ibi remeat insufficient' r obfure dnt. C' Alij v3 mi hi' od. q' i ma' f3 q' accipit p' fundamtu' trasmutatiois nali duplex e' p' d' Ana p' qua' se fcipe formad: no' tn' p' illa p' foze' educi d' ea: nec e' tras mutabil' i formad: r hac sola rone' dnt a ma'. Ma' sic ma' p'as no' remat p' p'secratioez: ita nec illa maes po'. 7 Alia q' no' e' ipsa ma' reatr: e' tn' aliqd' puz pole' trasmutabile' i formad: r e' maes p' creatu' distigibile' f3 distinctioez sp'es formaz g' nabilis r co'ruptibilis. q' et f3 illoz q' sub foze' oez actualitate' p'p'edat d' ma' r hec et po' n' remat: q' cu' sit puz pole: nec sit nisi p' actualitate' alieni' n' remanet i fimo g' actua litate: q' e' ma' cu' illa po' p'creata e' remare n' p' e' r si remaret ex illo gnari n' possz p'positu' f3 t'n' foze'. C' Alij v3 od. q' sic maes p'creata e' ta lis politas trasmutabil' i formad: ita i trasmuta tioe' p'ertit p' creatioez accitib' remanetibus politas trasmutabil' no' dnt i f' d' m' a' f' s' et i f' i' f' m' a' actualitaz gradu'. q' e' ma' f3 vnu' mo' accipie di' maes: r p' tale' politate' p' e' illa sp'e' p'positu' ex ma' r foze' gnari: r q'uis crea' illi' polita f3 e' ei' an' exio' cu' accitib' p'as sint sup' n' a3. tn' co nerio illi' politaz i actualitate' q' e' sub a est p' naz: cu' corrupat' gilla accitias resoluit i fimo e' politate' p'ca' fcaz: accipie' do ma3 p' i fimo actualitaz gradu: qd' id' dico: q' f3 vna' accep tioe' maes p'ca' politaz d' ma' f3 que' moduz p'nes p'bi d' ma' locuti snt. Et sic forte accipit ma3 illi q' dnt p'. n' d' m' a' t' o' z e' z ma3 creati sub accitib' f3 talis ma' p' se sub n' accitias esse no' pot' nec p'p'iet' corp' xpi esse sub illa specie. C' Ex dictis p3 solo ad p' in opp'. C' Ad 2° od. q' r' h' illa accitias r sub a q' gnat p' corrup tioez coz' no' coicet i ma'ia. coicet' tn' aliq' mo'

in politate: in q'ntu' ipsa politas p'ca' d' trasmuta bil' e' i ma3: auctes tn' p'ca' e' intelligit' d' eoi' tras mutatoe'. C' Ad 3° od. q' vbi' Aut. intellige' d' u' e' d' ma' exte'io' ei' noie' ad oez politate'. C' Ad 4° od. q' id' o' d' foze' iuariabil' q' n' e' p' se varia tiois sub n'. hic at' p' variatoez p'positu' ex acci te r politate' p'ca' variat. Articulus. m.

Insequeter querit d' p'ncipali. C' Et circa h' q'rit 1°. 7 p' vtz species i sacro altaris possint sensu' imutare. 7 2° vtz possint in aliquod corp' naturaliter agere. Questio. i.

Primo ondo q' no' pnt sensu' imutare. d' cu. n. p'ho p' d' ce. r ma. q' o' e' sensu' bile no' e' sensibile nisi p' ma'ia: f3 illis accitib' no' subest ma'ia. g' no' se' sensibilia. C' It' e' q'uis sub a intelligat q' sp'es intelligibil' e' tn' sp'es itelli gibilis sine sub a a nobis p' statu' pnti no' itelli git. g' a sili' q'uis sba co'p'ea p' sp'es se' sensibile' sen tiat: tn' sp'es sensibile' sine sub a co'p'ea no' sentit. C' Ad contrarium est experientia.

C' Rn' q' sp'es i sacro altaris pnt sensu' imu tare: q'ntis. n. res n' sit se' sensibile' nisi p' ma'iaz o'z g'ialu' ip' accitias se' sensibilia n' pnt educi p' naz nisi de po' ma'ia: tn' res no' e' sensibilia p' ma3 formalit' nec e' p' substantiale' formad: f3 p' acci tia se' sensibilia. An f3 an' co'cto'z labu' de ozu' sciaz. substantia solo intellectu' cogitabil' est. An acci tia sit q' p' se inuariat' sensu' sub a no' e' se' sensibile' nisi p' accitias: id' q'ntis p' naz n' possint illa acci tia e' sine sub a. tn' ipa e' sine sba n' aufert eis opatoez p' se eis d' b' d' a: q' opa' e' imutat' sensu'. C' Ex dictis p3 solo ad p' i opp'. C' Ad 2° od. q' n' e' sile' de foze' intelligibili' p' p'atoez ad n' r3 intellectu': r de sensibili' p' p'atoez ad n' r3 se' s' u' q' sub a directe e' obn' intellect' n' f' i. sp'es at' itel libilis n' nisi p' reflexioez: f3 substantia no' e' obn' se' s' u' nisi p' accitias. ip3 at' accitias e' obn' p' se: ipa tn' sp'es q' e' s' i' l' l' i' d' u' i' s' o' m' a' s' sensu' i' l' l' i' s' e' n' s' i' t' i' a' s' q' u' i' s' p' i' p' m' sensibile' sentiat. Qd. ii.

Secundo q'nt' vtz possint i aliqd' corp' na' l' i' t' e' r' a' g' e' . Et v3 q' no' accitias no' agut nisi i' d' t' u' t' e' sub' s' t' a' n' t' i' e' s' i' l' l' i' s' accitib' non subest substantia. g' i' nullu' corp' pnt naturaliter age'. C' It' e' age' p' sup'poit' e' g' a' s' i' l' l' i' age' natu' rali' p' sup'poit' e' naturalit' f3 accitias no' pnt nali' e' sine sub a. g' neoz nali' age'. C' It' e' ois scylo nali' e' p' nali' p'actu' f3 p' h' p' d' gnatoez f3 sp'es p'as r vni' i sacro altaris: cu' sint sepa te a ma'ia: nullu' corp' naturalit' age' pnt: f3 tn' mo' mathematico. g' i' n' l' l' i' s' corp' nali' age' pnt. C' Contra. p'ho p' d' ce. r ma. Q' i' rei e' p' r' aut

vt agat: aut vt agat i ea. S3 sp'es in sacro al taris cu' sint foze' magis p'uit vt agat i aliud: q' vt agat i eas. g' siue possit agi i eas: siue n' age' pnt in aliud. C' It' e' exp'ctia docet q' pnt imu tare corp' notabilit' i magna q'ntitate' sup'ite. C' Rn' q' q'uis sit miraculu' accitias i sacro altaris p' se exaltatu' q' sic p' se ex'ntia opent in aliud: nouu' miraculu' n' e' sic' ceccu' nati p' mira culosaz restitutoez visus videt nouu' miraculu' no' e' f3 naturale e' no. n. intellige' d' e' sic' accitias d' pari i' d' t' u' t' e' sub e' q' n' e' t' i' a' h' i' t' a' ad' s' u' s' o' p' a' t' i' o' n' e' aliq' d' r' s' b' e' q' n' sit accitias: sup'posita' coz' ex'ntia: f3 p' t' a' r' o' h' o' z' q' n' pnt' p' p' a' r' i' n' i' s' i' n' t' . r' n' a' l' i' t' i' pnt' e' e' n' i' s' i' p' sub a3. r' q' u' i' s' a' c' c' i' t' i' a' s' i' t' q' d' d' v' t' u' t' e' s' b' e' r' i' o' q' u' i' s' c' o' z' e' r' i' s' i' u' e' s' b' a' s' i' t' p' s' u' p' n' a' l' e' p' o' m' : t' n' s' i' c' e' r' i' t' i' a' l' i' u' d' pnt' n' a' s' t' a' g' e' . C' Ad 1° i opp' p3 solo ex' id' dicit. Etiaz ad 2°. C' Ad 3° od. q' m'ioz e' falsa: q'uis. n. tact' d' i' m' e' n' s' i' o' n' u' s' s' e' p' a' t' a' z' a' m' a' r' : a' q' u' i' t' a' t' u' s' n' a' l' i' t' u' s' a' c' t' i' s' r' p' a' s' s' i' u' s' n' s' i' t' n' a' l' i' t' a' t' u' s' d' u' i' s' i' o' n' u' s' s' e' p' a' t' a' z' a' m' a' r' : r' n' a' l' i' a' p' r' i' t' u' d' i' e' e' x' t' r' i' d' i' m' a' r' : n' a' q' u' i' t' a' t' u' s' n' a' l' i' t' u' s' a' c' t' i' s' r' p' a' s' s' i' u' s' q' u' e' s' e' d' u' m' e' h' o' e' s' p' a' i' s' r' v' i' n' i' i' s' a' c' t' o' a' l' t' a' r' i' s' e' n' a' l' . Ar. m.

Insequeter q'nt' de 4° pncipali. C' Et circa h' q'rit 1°. 7 p' vtz sp'es p'ca' possit aliqd' p' m'isceri. 7 2° vtz p' h'ant v' i' n' u' t' r' i' e' .

Primo ondo q' sp'es p'ca' cu' n' possit aliqd' p' m'isceri. f3 p' h' p' d' g' n' d' n' o' n' e' . accitias no' p' p' m'isceri s' b' e' f3 sp'es vini i h' sacro no' e' nisi accidit. q'libz ali' liq' sub a e' g' n' l' l' a' ali' liq' p' s' i' b' i' p' m' i' s' c' e' r' i' . C' It' e' coz' q' p' m' i' s' c' e' t' s' i' t' s' u' p' h' i' c' i' e' s' v' n' a' s' i' p' o' l' e' e' e' a' d' d' e' s' u' p' h' i' c' i' e' e' e' s' i' n' e' s' u' b' o' r' e' c' u' s' u' b' o' . c' u' g' i' l' i' q' r' e' s' u' p' a' d' d' i' t' o' m' a' e' a' t' s' u' b' n' . sp'es autes vini in hoc sacro sit sine sub' t' e' c' t' o' . i' p' o' l' e' e' s' t' i' l' l' i' s' p' e' i' l' i' q' u' o' r' e' a' l' i' u' p' m' i' s' c' e' r' i' . C' It' e' f3 p' h' p' d' g' n' d' n' o' n' e' . q' l' i' b' z' p' s' m' i' x' t' i' e' m' i' x' t' a' s' i' p' o' l' e' e' i' a' d' d' e' p' r' e' m' i' x' t' i' e' e' a' l' i' q' d' c' u' s' u' b' o' r' e' r' s' i' n' e' s' b' o' . C' u' g' i' t' r' i' t' a' s' l' i' q' r' i' s' s' a' c' r' a' m' e' n' t' a' l' i' s' r' e' m' a' e' a' t' s' i' n' e' s' u' b' o' z' n' t' r' a' s' u' b' a' c' i' p' o' l' e' e' s' i' b' i' a' l' i' u' l' i' q' r' e' p' m' i' s' c' e' r' i' . C' It' e' a' q' q' m' i' s' c' e' t' a' q' b' n' d' i' c' t' e' . b' e' n' e' d' i' c' t' a' e' f' f' i' c' i' t' . g' s' i' l' l' i' s' a' l' i' l' i' q' r' i' p' o' s' s' i' t' m' i' s' c' e' r' i' s' i' p' e' i' v' i' n' i' p' u' e' r' t' i' i' s' a' g' u' i' e' p' o' s' s' z' t' r' a' s' u' b' a' r' i' i' s' a' g' u' i' n' e' x' p' i' s' i' n' e' n' o' u' a' d' b' o' z' p' l' a' t' o' e' : q' d' f' a' l' s' u' e' s' t' . C' C' o' n' t' r' a' . p' h' o' p' d' g' n' d' n' o' n' e' . E' a' q' s' u' t' b' n' d' i' s' i' b' i' l' i' a' p' u' a' s' t' b' n' m' i' s' c' i' b' i' l' i' a' : s' i' s' p' e' s' v' i' n' i' e' b' n' d' i' s' i' b' i' l' i' p' u' a' . g' e' b' e' n' e' a' l' i' j' l' i' q' r' i' m' i' s' c' i' b' i' l' . C' It' e' f3 i' n' n' o' . d' o' f' f' i' . m' i' l' . p' . 3 . c' . 25 . S' i' p' o' s' e' c' r' a' t' o' e' z' a' l' i' o' v' i' n' u' m' i' t' t' a' t' a' l' c' a' l' i' e' . i' l' l' u' d' n' o' t' r' a' s' i' t' i' s' a' n' g' u' i' n' e' : n' e' c' s' a' g' u' i' n' i' p' m' i' s' c' e' t' : f3 a' c' c' i' d' e' n' t' i' b' p' o' i' s' v' i' n' i' . C' Rn' . q' s' p' e' i' v' i' n' i' p' u' e' r' t' i' i' s' a' g' u' i' n' e' s' i' a' l' i' a' p' o' n' a' t' l' i' q' r' : a' u' t' e' v' i' n' u' s' a' u' t' e' l' i' q' r' a' l' i' . S' i' v' i' n' u' s'

ant apponit i maiore q'ntitate aut efficitur mi nor: f3 siue sic siue sic appoat. nup' de p' m'iscet q' ea q' si efficit sp'e' no' pnt i se' i' u' e' i' c' e' a' g' e' r' p' a' t' i' a' c' t' i' o' e' r' p' a' s' s' i' o' e' q' r' e' q' r' u' n' t' a' d' h' v' t' e' r' p' l' i' b' z' p' s' t' i' t' u' a' t' v' n' u' v' e' z' m' i' x' t' u' . N' o' . n' . o' d' m' e' q' q' l' i' b' z' p' o' d' u' m' e' n' s' i' o' s' v' i' n' i' a' p' p' o' s' i' t' i' a' t' t' i' g' a' t' q' l' i' b' z' p' t' e' z' d' i' m' e' n' s' i' o' s' s' p' e' i' v' i' n' i' i' s' a' g' u' i' n' e' x' p' i' i' a' p' u' e' r' t' i' : q' e' s' i' h' e' c' e' e' n' t' n' o' r' e' q' u' e' r' e' r' e' t' m' a' i' o' r' e' l' o' c' u' . q' a' n' t' q' d' p' e' x' p' i' e' t' i' a' p' b' a' r' i' s' e' t' f' a' l' s' u' : r' i' o' f3 a' l' i' q' s' q' u' i' t' a' c' i' u' q' s' u' p' a' d' d' a' t' d' e' v' i' o' s' p' m' a' e' t' s' a' g' u' i' s' x' p' i' s' u' b' p' o' r' i' s' p' e' b' v' i' n' i' s' u' p' a' d' d' i' t' i' s' s' u' b' s' p' e' b' v' i' n' i' t' r' a' s' m' u' t' a' t' i' o' n' e' q' n' o' c' o' u' p' u' i' t' : n' e' c' e' a' z' s' i' t' s' u' b' a' v' i' n' i' s' u' p' a' d' d' i' t' i' s' u' b' m' i' x' t' u' : q' i' p' o' l' e' e' d' u' a' s' s' o' l' i' d' i' t' a' t' e' s' e' s' s' e' n' a' l' i' t' i' e' a' d' e' p' t' e' s' u' b' e' . f3 a' l' i' o' s' t' n' t' i' s' p' o' s' z' s' u' p' a' d' d' i' t' o' d' e' v' i' o' q' d' n' o' r' e' m' a' e' r' e' t' s' a' g' u' i' s' x' p' i' s' u' b' p' o' r' i' s' p' e' q' q' u' i' s' n' o' c' o' r' r' u' p' e' t' n' e' c' e' x' c' a' r' e' v' i' o' s' u' p' a' d' d' i' t' o' a' l' i' q' d' b' e' m' i' x' t' u' p' s' t' i' t' u' e' r' e' : t' n' v' i' d' e' r' e' t' i' p' t' e' s' i' t' a' p' u' a' s' : q' i' n' e' u' t' r' a' s' a' l' n' a' r' e' t' r' o' s' a' c' t' i' . S' i' a' t' a' d' d' a' t' a' l' i' q' r' : a' u' t' a' d' d' i' t' u' i' t' a' l' i' q' q' u' i' t' a' t' e' q' v' t' e' r' p' l' e' n' e' d' i' e' t' s' p' e' i' v' i' n' i' : a' u' t' e' p' . i' t' a' q' c' o' u' i' s' t' u' t' e' s' p' p' o' t' i' o' n' a' l' a' p' p' o' s' i' t' i' o' e' p' u' e' n' i' e' n' t' i' m' u' t' u' e' a' c' t' o' i' r' p' a' s' s' i' o' i' q' r' e' q' u' i' r' a' t' a' d' v' a' z' m' i' x' t' u' e' z' . p' h' o' m' o' . l' i' q' r' l' l' e' a' d' d' i' t' u' p' u' e' r' t' e' r' e' t' s' p' e' z' v' i' n' i' i' s' u' d' n' t' u' r' a' q' i' t' e' o' n' e' e' e' t' i' b' i' s' a' g' u' i' s' x' p' i' . 7 2° . s' p' e' s' v' i' n' i' p' u' e' r' t' e' r' e' t' l' i' q' r' e' a' d' d' i' t' u' i' v' i' n' i' n' a' s' . n' o' n' i' m' o' i' a' c' c' i' d' e' n' t' i' a' : q' i' s' p' e' v' i' n' i' m' a' n' e' t' v' t' s' u' b' s' t' a' n' t' i' e' a' d' a' g' e' d' u' e' o' q' s' u' p' o' s' t' e' r' i' e' : n' e' c' t' n' e' s' s' e' t' s' a' g' u' i' s' x' p' i' s' u' b' a' c' c' i' t' i' b' v' i' n' i' g' n' a' r' i' e' t' i' l' l' o' l' i' q' r' e' s' e' e' n' t' i' l' l' a' a' c' c' i' d' e' n' t' i' a' i' s' u' o' p' o' s' u' b' i' e' c' t' o' . r' e' m' a' n' e' t' t' a' m' e' s' u' b' s' p' e' v' i' n' i' d' o' u' s' . 7 3° . e' r' s' p' e' v' i' n' i' r' : l' i' q' r' e' a' d' d' i' t' o' p' s' t' i' t' u' e' r' e' t' a' l' i' q' n' a' 3° q' n' e' e' e' t' e' i' u' s' d' e' z' s' p' e' i' c' u' i' p' o' i' n' z' c' u' l' i' q' r' e' a' d' d' i' t' o' : q' d' a' m' i' x' t' u' n' o' e' e' i' u' s' d' e' i' s' p' e' i' o' z' a' l' i' q' d' m' i' s' c' i' b' i' l' i' s' . C' u' s' u' b' s' p' e' i' l' l' i' nature s' t' i' e' n' o' e' e' t' s' a' g' u' i' s' x' p' i' : n' e' c' s' u' b' s' p' e' v' i' n' i' d' o' u' s' : q' r' n' o' m' a' e' r' e' t' . d' i' m' e' n' s' i' o' . n' . m' i' x' t' u' . a' l' i' a' v' i' n' i' u' t' e' r' o' a' d' i' m' e' n' s' i' o' i' b' q' s' u' e' r' u' t' i' m' i' s' c' i' b' i' l' i' b' : r' q' l' i' t' a' t' e' s' a' c' t' i' u' e' r' p' a' s' s' i' u' e' a' l' i' e' i' s' p' e' a' q' u' i' t' a' t' i' b' u' s' a' c' t' i' s' r' p' a' s' s' i' u' s' m' i' s' c' i' b' i' l' i' s' . m' a' g' n' a' t' n' i' s' i' l' t' u' d' i' n' e' d' e' n' t' c' u' i' l' l' . r' h' e' c' e' v' n' a' d' r' o' u' . q' r' e' p' h' o' p' d' g' n' d' n' o' n' e' . d' i' c' v' t' u' t' e' m' i' s' c' i' b' i' l' i' u' m' a' n' e' i' m' i' x' t' o' . C' Ad 1° i' n' o' p' p' . o' d' . q' a' u' t' a' s' p' h' i' i' t' e' l' l' i' g' e' n' t' i' a' e' d' e' a' c' c' i' d' e' n' t' i' b' r' s' u' b' s' t' a' n' t' i' a' : q' i' l' l' o' z' a' c' c' i' d' e' n' t' i' u' e' s' u' b' n' . C' Ad 2° o' d' . q' s' i' c' n' o' e' i' c' o' u' e' n' i' e' s' e' a' d' d' e' s' u' p' h' i' c' i' e' f3 v' n' a' s' u' i' p' u' e' t' e' s' t' e' a' l' b' a' : r' f3 a' l' i' a' n' i' g' r' a' : s' i' c' n' o' e' i' c' o' u' e' n' i' e' s' e' a' d' d' e' s' u' p' h' i' c' i' e' . f3 v' n' a' s' u' i' p' t' e' z' n' o' e' s' t' e' i' s' u' b' i' e' c' t' o' p' m' i' r' a' c' u' l' u' . r' f3 a' l' i' a' e' e' i' s' u' b' i' e' c' t' o' . r' s' i' e' e' c' u' s' p' e' i' v' i' n' i' a' p' p' o' s' i' t' v' i' n' u' i' n' o' p' s' e' c' r' a' t' i' . v' e' l' a' q' i' t' a' l' i' a' p' p' o' s' i' t' i' o' e' q' n' o' c' o' r' r' u' p' t' i' s' s' p' e' s' v' i' n' i' : n' e' c' e' x' a' b' o' b' p' s' t' i' t' u' a' t' a' l' i' q' d' b' e' m' i' x' t' u' . C' Ad 3° o' d' . q' s' i' e' x' s' p' e' v' i' n' i' r' a' l' i' o' l' i' q' u' o' r' e' c' o' n' s' t' i' t' u' a' t' a' l' i' q' d' v' e' r' e' m' i' x' t' u' . n' o' e' s' t' a' l' i' q' d' a' c' c' i' d' e' n' s' n' e' c' p' s' e' i' s' i' n' e' s' u' o' : s' i' c' u' t' v' i' d' e' r' i' p' o' t' e' r' d' i' c' t' i' s' i' n' q' d' n' e' . C' Ad 4° o' d' . q' s' i' e' r' e' f' e' r' t' i' n' n' o' . d' e' o' f' f' i' . m' i' l' . p' . 3 . c' . 25 . Q' u' i' d' a' v' o' l' u' e' r' u' t' q' p' p' a' c' t' u' s' a' c' t' i' v' i' n' u' i' q' d' a' p' p' o' s' i' t' e' f' f' i' c' i' t' p' s' e' c' r' a' t' i' : r' t' r' a'

E

E

F

B

Primo ostendo qd no dlibet sacerdos potest hoc sacm plicere: qd in qdlibet re pncipi debet act nobilissim. Sed plicere corp xpi act est nobilissim. qd pncipere no pot nisi pncipi sacerdoti. Et sic p. q. i. Multo seculari: ex pot illud vbi Malac. 2. Male dicit bndictioib vris zc. sic hoc e bis qd nunc in eis possidet bndictioib: scilicet qd ad a vo bis bndict. qd qd bndicti sacerdotes mali male dicit de: s hoc factz plicet no pot nisi benedictioe dei. qd a malo sacerdote no pot cofici. Et sic. i. q. i. Et qd d. s. p. p. Suspecto vel deposito sacerdote nulla e relinqd potestas sacrificadi: s sacerdos suspectus vel depositus remanet sacerdos: qd character sacerdotalis est idelcibilis. qd no ois sacerdos pot hoc sacramntu plicere. Et sic. 2. q. i. Audiuimus. s. Si at. Quicunq ab unitate ecclie q p pntu intelligit fuerit alien' excurrere pot: coficere no valz: s sacerdos alien' ab unitate ecclie remanet sacerdos. qd non ois sacerdos pot hoc factz plicere. Et sic h dicit sacerdos possit hoc factm plicere: cu vt misse consistat in sacramto: cu bonu est seu vtile audire missam a malo sacerdote sic a bono: s hoc est falsuz. ceteris. n. parib' mel' est audire missa a bono sacerdote. qd sacerdos mali no pnt coficere hoc sacramntum.

Contra. p. q. i. Et qd d. nulla ondit ed cur ille q ipz vap' amittere no pot ius vadi amittere possit. qd a fili nulla ondit ed cur ille q sacerdotale ordinē amittere no pot ius pscra di amittere possit: sed nullus sacerdos potest amittere ordinē sacerdotale: qd character idelcibilis est. qd dlibet sacerdos hoc factm plicere. Et sic. e. c. s. De his. Redenti n reddi tur: qd r foris hebat. Et j. Costat ea. i. factoz scititate in pueris hoib' r sceleratis: siue i his q itus sunt: siue in his q foris sunt ipollutam atqz inuolabile pmanere. qd dlibet sacerdos qd liscus sit pot hoc factm coficere.

Ad ista qone dixerit aliq q excoicatu v' d' heresi manifeste notati no vident hoc factm posse plicere: s sacerdos siue: r opionis of fert sacrificiu ex pona ecclie: r h' opionis of fuisse magi: vt p3 in lra h' di. c. r. Sicut dicit d' de gradatu. sed istos no dicunt remare sacerdotas: qd sicut eps illi potuit pferre ordinē sacerdotale: ita pot auferr. Et p. cetera. si remaneret sacerdos no relinqret seclari iudicio puniedus. Et sic hec sup falsa e. p. n. p. scra. i. d. cor. xpi fudas sup characterē sacerdotale: vel est ipse character. qd qdes ab hoie p potem auferri no pot. idelcibil. n. e. p. Nec co-

gnunt ratiōes adducte pro opione. Sacerdos enim heretic' est qtu ad huc articulu si itendu facere qd facit ecclesia q ad hoc offert ex pona ecclie: etia si nihil itedat facere in pncipari. Sicut. n. fm p. m. 2. h. o. r. aliqd pot fieri in vli: r ignorari in particulari: sic dico q sacerdos pot itedere plicere in vli. si quantum ite dit facere qd facit ecclesia: no itedere in particulari: iquantu estimat ecclesia in hoc articulo e' decepta. Et sic etia dicit d' de gradatu no valet: qd eps no est efficiens ca ipressiois characteris: sed ministerialis. de. n. ipsuz ipsumt ministeriu epi que de' no instituit mistru auferendi sicut pferedi: qd pp efficaciam pscrationis v3 e' ppetu' ordio. Et sic et dicit de gradatu re liuq iudicio seclari no cogit: qd iudesse iudicio seclari no est essentialis ordini: s clericis pnt ex pbulgio q d gradat' sua culpa pua. Et sic ergo ad qdnes q quilibet sacerdotē posse hoc factm plicere vult pot intelligi. aut de iure aut de sc'o. Et primo mo. no ois sacerdos pot hoc factm plicere: qd nec irregularis: nec interdict' nec suspensus ab executione eoz qd hnt ordio: nec excoicat': nec h' maticus: nec heretic': nec de gradat' hoc factm de iure pot plicere: qd culibet pdictoz pphibit' est pntis r sacerdotalis v3us. An pncipiendo gra uissime peccat. Et mo dicit sacerdos hoc factm pnt plicere: qd nulls sacerdos qtu d' qd fuerit nefari' amittit characterē sacerdotale sup que fundat coficiendi pntis: vel e' ipsa potestaz pntis. An si qdlibet pdictoz sup mam debita dicat formā v' boz debita cu iteno e' coficiendi qd facit ecclesia v' puerit substatia pntis in corp' xpi: r substatia vini in sanguine. Et sic mo in opp' d. qd maior est intelligeda de actu nobilissimo q a pncipie alicui cofert aliq eminetia stat' sup alios: s sacerdos coficiendo hoc factm r fidelib' ministrado no constituit aliq eminetia stat' sup alios: sicut eps pferedo alicui ordinē vel aliq pfirmas ad pfirmatu ordiatu r pfirmatu in aliquo statu eminenti in ecclia: qd ordinati sunt sic duces. r pfirmati sic milites: r io tales act' referunt eoz: r qd etia pscratio altariuz r bndictio vir ginii no veniunt in v3us totu' pple: s aliqru ex cellenti psonaz. io tales act' no veniunt nisi eoz: r ratioe ordio pscropalis. An nec talia sacerdotib' simplicib' puenire pnt. Et de coficra. ecclie. Aliq p efm. in tex. r in gl. Et sic mo. qd illud vbi intelligendu est de bis qd mala dnt mala qd v' vituperat. Sacerdos at mala coficiat corp' xpi no in qtu mali sit: sed in

quantu sunt sacerdotas: nec sicut cause pncipales sed ministeriales. Unde a quocunq sacerdotē pncipalit' no bndictione hois: sed dei. Et sic d. 3. m. d. s. qd fm gl. ibide ibi accipit potestas p executione pntio: r intelligeda est qd talis executio no remat eis de iure. Et sic d. 4. m. d. s. qd illud vbi pscrare no valet: intelligendu est de iure. fm tñ gl. ibide. talis coficit si forma obseruet: qd ordio est que retinet recedes ab unitate ecclie. Et sic d. 5. m. d. s. qd v3us v3us misse pncipalit' pntat in factoz: r qtu ad hoc equit' est bna missa celebrata a malo sacerdote sicut a bono: tñ qtu ad aliq sedaria pot esse missa boni sacerdotis melior: qd qtu ad illa no solu r efficaciaz ex ope opato: sed etia ex scititate r deuotioe ope ratiōe: io ceteris parib' mel' est audire missam a bono sacerdote q a malo.

Secundo qnt vtz no sacerdos possit hoc factm plicere. Et vt p sic. Duo r' actuz: quoz vn' ordiat ad aliu: ill' e' nobilior ad que alius ordiat: sed plicet corp' xpi ordiat ad sumē. qd nobili' est sumē qd plicere: s no sacerdos pot sumē. qd multo fortis pot coficere. Et sic cor' xpi pnt in v3ute dei. Sed bon' laicus plus pncipat de v3ute dei q malus sacerdos. ergo multo fortius potest coficere q malus sacerdos.

Contra. solis aplos r alijs discipulis dixit xps in cena hoc facite in mea pmemozatoe: s p aplos epi sūt successores. alioz discipuloz pbyteri. di. 2. In nouo. qd pntē pdictoz no habet nisi epi r sacerdotes iferiores.

Rūdo qd no sacerdos no pot hoc factm plicere. sicut. u. accipi pot ex snia Diony. h. c. ecclie. hierar. r Ber. 3. li. de pside. c. 13. Ecclia/ stica hierar. imitari v3 angelica hierar. sed h' Diony. 4. c. angelice hierar. Angeli iferiores reuelatioes diuinas: seu illuminatioes recipiunt mediātib' supioib'. An r couenies fuit vt in ecclia. hierar. iferiores reduceret in deū mediantib' supioib': r qd factm eucha. offert deo ad recoiciliadu nos sibi vel ei forti' vniēdu. io pntē coficiēdi corp' xpi noluit de' dare nisi illis q eent ex officio mediatoroz iter ipm r populi cuiusmodi sunt sacerdotes.

Ad h' in opp' d. qd supio sacri maior e' in v3itate q pfectio: s in v3ute e' eo. r io no ois qd pot sumē possit coficere. Et sic d. 2. m. d. s. qd bon' laic' plus pncipat de dei v3ute q tuz ad ea q pntent ad formalē bonitate subiecti pro p3 q malus sacerdos: s qtu ad ea q pntent ad pntē plus pncipat de diua virtute malus sacerdos q bon' laic': qd tñ simp'r mel' e' e'

sancti q h'c potestate exercedi officia scā: ia simplicit' plus participat de dei bonitate bonus laic' q malus sacerdos.

Tertio querit vtz no sacerdos possit hoc factm dispēcare. Et vt q sic. Legitur de bto Laurētio q dō erat nisi diacon' q sibi fuit comissa diuici corpis dispēsa. Et sic 93. di. diacon' ita. s. pntē. pntē pbytero diacon' eucharistia corpis xpi pntē si necitas cogit iustus eroget. q saltē i casu necitaz no pbyteri pnt hoc factm dispēcare. Et sic eade dispē. Diacones. v' de diaconib' q sacri corpis erogatioem sub cōspectu epi seu pbyteri nisi his absentib' ius no heant exercedi. q saltē absente epi r pbytero no pbyteri pnt hoc factm dispēcare. Et sic laici in casu pnt corp' xpi tā gere: r debet: vt si videret ipm in luto cecidit: ferz no eēt ali' q eleuaret. qd si pnt corp' xpi ad ifirmos dferret: r eis dare si uo e' ali' q det.

Contra. de pte. di. i. in scā. In scā aplica se. de statutū est vt sacra vasa no ab alijs q a sacratio: domini q dicitis hoib' pteatur. ergo multo min' licitū est hoib' no sacratio h' sacramntū dispēcare: s laici uo sunt sacratio. qd hoc nullo mo licet eis. Et sic di. 93. Non ois diacones pauē dare. i. corp' dmi. fm glo. q diaconi no pnt hoc factm dispēcare. Et sic d. q dispēatio h' sacri ex officio. no couenit nisi pbyteris: cur' rō est: qd ipse sacerdos r pntat xpm qd fuit mediator: dei r hoib'. dispēatio aut h' sacri est ad recoiciliadu nos deo: vel ei forti' vniēdu: r io soli sacerdoti qd est mediator iter dei r populi: puenit ex officio hoc factm dispēcare. Unde de pscra. di. 2. Peruenit. ad odus oib' pbytr' p semetipsum ifirmū coicet: qd si ali' fecerit gradus sui periculo subiacedit. diaconus at puenire pot in casu. s. cu necessitate cogit iube eis ad efo vel pbytero hoc factm dispēcare: vel pbytero loge posito: si tamen necessitas urget: r hec patet p decreta ad pma partē allegata. Laicis aut dispēatio pnt' sacri: siue absente pbytero siue pscntē: siue iube siue no iube non puenit. An de pte. di. 2. Peruenit. Quidā pbyteri intū paruis dicunt diua mysteria: vt laico aut femie sacra corp' domini tradāt ad deferendu ifirmis: qd pbybet ne sacrariū ingrediant: neqz ad altare appropinquēt: illis scā sanctor' cōmittitur: qd qtu sit horribile: quātūqz detestabile omnium religioz aiaduerit puidetia. qd itedicit per oia synodns: ne talis temeraria psumptio vlterr' fiat. cur' rō affgnari pot: r ex pte reuerentie sacri qd tāgi uo debet nisi a manib' sacratio: r ex pte ordio

B pncipiu noctis celebratur missa ppter pncipale suu & solennitate illaz noctiu. Unde de pte. di. pma. Nocte. Nocte sancta natiuitas dñi missas celebrat ppheteri. Et. Eadē di. Noctē. 6. In ieiunijs. in sabbato scō circa noctis initiū missaz solēnia sunt celebrāda. Illa. n. pō dici artificiali que est post nonā sabbati cōputatur cū nocte pcedētē dñi scāntē. An in ofone dō. **D** q̄ hāc sacramētū noctē 22. & spūs nō sit neciūm tñ expectare ad missaz dicēda: tñ tūc hora p̄dca licite & pueniēt di. Cōiter tñ solēnis missa celebratio trib⁹ horis sstituta ē fieri .i. hora 3^a & 6^a & nona. Celebrā. u. missa est me mortale passiois xpi: q̄ fm Aug. 3. lib. de peo: dia euāgelistaz circa me. Crucifix⁹ fuit hora 3ª linguis indeoz. hora 6ª manib⁹ militū: & hora nona expirauit. Cōsuetudo tñ est vt non dicat hora nona: nisi in dieb⁹ ieiunioz: & mari me qñ oīdies celebrant. missa autē puante dici possunt ab auroza vsq; ad sextā. & cōis p̄suetudo ecclie obfuar q̄ in dieb⁹ nō ieiunioz solēnis missa celebrat iter tertiā & sextā. **Q**uo. m.

Quarto q̄rit q̄re celebrant tres missa i do mini natiuitate: & q̄re nō celebra tur missa in parasceue.

Rūdeo q̄ dō de pte. di. i. Nocte. In glosa. Tres missa die natalis dñi celebrant. Ana aū die q̄ significat tps ante legē: qñ eram⁹ i tenebris. Scda cū dicitur: significat tps sub lege quādo nodū plena dei agnitio hēbat. Tertia in die. i. plena: significat tps grē qñ iā plena cognitio hēbat. Siles rōes ponit magf Sui do archidiacon⁹. **H**omē. in tractatu que se cit de officijs ecclie. c. 12. Supaddens q̄ ideo tres missa p̄dictis tps celebrant: qz multi ho mines triū tēporū p xpi natiuitate saluantur.

Rō at q̄re nō celebrat in die parasceue ē: qz dupl̄t respicit ab ecclēsia passio xpi. Uno mō inq̄tū fuit in xpo fm se & absolute. 2° mō inq̄tū illi passiois effect⁹ seu influētie ad nos pueniēt: seu in nos descēdit. **P**rio mō respicit feria 6ª hebdomade sancte. 2° mō alijs diebus in celebratioe missa. & iō volens ecclēsia mētes fidelium occupari circa passioem dñi nfi xpi: put fuit in ipso fz se & absolute vt mo uedē corda eoz ad cōpassioem: & qz ipsa dies i qua passus fuit ipsam passioem satis efficacit respicit: statuit vt illa die nō p̄secrēt corpus xpi: qz in p̄cedētē die p̄secratū est: & rebuati sumat. s̄gūis tamē nō referat p̄ effusio p̄culū: qz aut effect⁹ illi passiois seu influētie ad nos p̄tine pueniēt: seu in nos descēdit. iō statuit ecclēia vt excepta die p̄dicta quottidie in ecclēsijs missa celebrat. **Articulus. m.**

Consequenter querit de 3° pncipali. **E**t circa hoc q̄rit. 4. 7° p^o vtz liceat missam celebrare i loco nō sacro. 7° vtz sup altare nō lapideū. 7° an i calice lapideo vs ligneo vs creto.

4° vtz liceat celebrare sine igne & vestibus ab ep̄o benedictis. **Questio. i.**

Primo ondo q̄ licitū est celebrare in loco nō sacro. licitū. n. est deū orare in oī loco: sibi seruire: s; celebrare missam ē seruire deo. q̄ licitū est et celebrare in oī loco. **I**te sic hoc factū nō est necessitat: ita nec sacramētū cōfirmatiōis: sed licitū est sacramētum cōfirmatiōis celebrare in loco nō sacro ergo a simili & factū altaris.

Cōtra. de pte. di. i. Sicur. nō in alijs q̄ dno cōsecrat⁹ locis. i. in tabernaculis diuis p̄dibus a pōtificibus delibutis missas cātare: & sacrificia offerre licet.

Rūdeo q̄ cōiter nō licet missas celebrare i loco nō sacro: qz sic instituit ecclēia. vt p̄zi de creto allegato ad p̄tē 2^{am}. 2. c. seq̄nti. **P**ic 8. 2. c. seq̄nti. vbi dī. Nullus p̄bster missas celebrare p̄sumat nisi in sacris ab ep̄o locis qui sui p̄ceps dēctore voluerit esse sacerdotū. cū ius institutiōis rō fuit: qz in sacro altaris q̄b in missa p̄secrat p̄tinet ille q̄ est sume sacer: & merito in q̄tū hō. in casu tñ magne necessitat⁹ p̄mittit iura celebrari i loco nō sacro: si tñ tabula sit p̄secrata ceterazq; sancta mysteria ad illud officiū p̄tinentia ibi affuerint: sicut cū ecclēsie p̄me fuerint icense: vel cū hoies sūt i itinere cū ecclēsia defuerit. de pte. di. i. **C**oncedi m^o. q̄b: casib⁹ except⁹ nō licet celebrare in loco nō sacro nisi de p̄sensu ep̄i: de pte. di. i. **H**islarum. qui tamē hoc concedere non debet: nisi assit legitima & rōnabilis causa.

Ad p̄m in opp^o dō. q̄ dñs licitū sit deo i oī loco seruire: nō tñ hoc seruitio licet: q̄ est in celebratiōe missa p̄ cam sup̄ dictā. **A**n dō pte. di. i. **A**nicius fidelium. **A**nicius fidelium i domo sua oratoriū licet hic & ibi orat. missas at celebrare nō licet nisi in casib⁹ sup̄ dictis. **D**ia toriū tamē sacz alicui facē nō licet nisi aucte ep̄i. de pte. di. i. **N**emo p̄mo. **A**d 2° dō. q̄ nō est sile: qz factū p̄firmatiōis nō p̄tinet ip̄ xpm. **D**ecretū ad partē alā itelligit sup̄posito q̄ nō assit licentia ep̄i: cop̄i. aut casus magi me necessitat⁹. **A**nde post verba allegata im mediate subiungitur nisi sumā coegerit necessitas. **Questio. m.**

Secundo q̄ritur vtz liceat missam celebrare sup altare nō lapideū.

Rūdeo q̄ q̄ritur an tps Siluestri celebraret sup altaz lignei: q̄ cito poterat trāsserri: qz p̄ p̄secutiōe nō erat fidelib⁹ cert⁹ loc⁹ ad manēdū. tñ postea instituit ecclēia vt nō celebra ret nisi sup altare lapideū. **E**ū de pte. di. i. **A**ltaria. **A**ltaria si nō sūt lapidea cōfirmatiōis v̄nctiōe nō p̄secrēt. c. rō fuit: qz altare dō c̄fēd mā forti: qz p̄secrati dō. & ideo nō dō c̄fē de terra. **E**t qz i ecclēia dō c̄fē copia altariū vt h^o my. **R**erū frequētē. **S**ō altare non dō c̄fē de auro: vt lege: qz non sic multiplicabātur altaria: nihil obstat si de auro fierēt. pueniēt⁹ autē ē ipsa fieri de lapide q̄ de ligno pp̄ significatiōe. **E**ū de pte. di. i. **A**ltaria. **I**n gl. sup̄ illud v̄bū. non p̄secrēt. h̄i qz xps petra dī. **I**tem qz exeret **I**a cob lapide in titulu. **Questio. m.**

Tertio q̄rit vtz liceat missam celebrare in calice lapideo vs vitreo vel ereo.

Rūdeo q̄ nō licet i calice lapideo p̄pter q̄ ip̄titudinē: nec ligneo pp̄ h̄ious ibiditio nē nec vitreo pp̄ ei⁹ fragilitate. nec cū calice de ere vel auraleo: qz ob vini v̄tutē erugine colligret: & vomitū. puocare possēt: sed dō c̄fē calix de auro vel de argēto. & si q̄s tā paup est q̄ nō possit h̄re calicē aureū vel argenteū h̄at stāncū. **E**ū dō pte. di. i. **E**t calix. **C**alix do mini cū patena. si nō ex auro: oīno ex argento licet h̄at. de ere aut de auraleo nō fiat: qz ob vini v̄tutē erugine pariterq; vomitū. puocat. nullus aut in ligneo: aut in vitreo calice p̄sumat missam cantare. **Questio. m.**

Quarto querit vtz liceat celebrare sine igne & vestib⁹ ab ep̄o b̄ndictis.

Rūdeo q̄ sacerdos non dō celebrare sine igne pp̄ ecclēie p̄stitutiōe: q̄ reprehendit celebrates sine igne. c̄f. de cele. unīc. c. vlt. & p̄pter ip̄i ignis significatiōe. significat. n. dilectio nis seruo: ē p̄ quā xps hoc factū p̄stituerē voluit: & p̄ quā dō filii sui p̄ nobis passioi tradidit. **I**u. illud Jo. 3. **S**ic dō dilecti mūdū: vt filii sui vmigeniti d̄t. et etiā lumē & calor significat q̄ factū opat in celebrante digne & suscipiēte augmētū illuminationis in intellectu & seruo: ē p̄ caritatis in affectu. nō dō ē ignis omitti pp̄ ei⁹ p̄figuratiōe. hoc. n. p̄figuratus fuit p̄ ignē. d̄ q̄ dō **L**ent. 6. **I**gnis i altari meo f̄ ardebit: & ignē q̄ v̄rit sub aq. 70. annis: vt h̄i gl. sup̄ d̄retale p̄allegatū. **C**ō dō dō celebrare sacerdos sine vestib⁹ ab ep̄o b̄ndict⁹ pp̄ ecclēie p̄stitutiōe: ē pp̄ v̄ctius significatiōe: q̄ exponet. 4. q̄ seq̄ntis articulo: & pp̄ eorum p̄figuratiōe: q̄ p̄cessit in v̄ctib⁹ legalium sacerdotū. **Q**u aut sine v̄ctib⁹ ab ep̄o b̄ndict⁹ celebrari nō d̄beat: h̄t exp̄ssus de pte. di. p̄ia. **A**estimēta. vbi sic v̄. **A**estimēta ecclēsie q̄b^o dno ministrat sacra debēt eē & honesta: q̄bus in alijs v̄ctib⁹ non debēt frui q̄ ecclēsiasticis & deo dignis officijs. **Q**ue aut & quot sint ille vestes refert **I**nnoc. in lib. de offi. unīc. p̄t. c. 10. sic dicit. **S**er sūt. n. idem tūa cōia ep̄is & p̄ byteris. v̄. amictus: alba: cingulū: stola: mian pulus: & planeta. **I**n multis tñ locis inualuit p̄suetudo: vt cingulus non b̄ndicet. rōnabil^o tñ esset ip̄m benedicti. sp̄alē. n. h̄ significatiōe q̄ patebit. 4. q̄ articulo seq̄ntis: sed hoc non icludit necessitatē. **C**alcitatio. n. sacerdotis specialē h̄ significatiōe: nēq; tamē solutares benedicuntur. **Articulus. m.**

Consequenter querit de 4° pncipali. **E**t circa hoc q̄rit. 4. 7° p^o vtz celebras in loco iterdicto sit irregularis. 7° vtrū celebras sup altare nō p̄secratuz aut fractū sit irregularis. 7° vtrū celebras sine vestib⁹ b̄ndictis: & ad celebratiōe deputatus sit irregularis. 7° q̄d ignis sicut illa q̄ redruunt ad celebratiōe missa vel tra illa q̄ redruunt ad essentia facti. **Q**uo. 2.

Primo ergo q̄ro vtz celebras in loco iterdicto sit irregularis.

Rūdeo q̄ sic. i. sc̄ter faciat. & loc⁹ sit iterdictus a iudice: q̄b p̄t. p̄bari p̄ illud quod habetur c̄f. de cleri. excōi. de po. vel iterdicti. **M**ostulasti. vbi d̄ q̄ tales sunt ecclēsiasticis b̄ndictis spoliadi. **E**t p̄ illud q̄b c̄f. de excess. pla. **Z**ata. in gl. vbi d̄ q̄ talis q̄tū ad factz ecclēsie excomunicatus reputat. & q̄ est ab officio suspēsus & puat. **C**elebrās tñ in loco non iterdicto p̄sonis iterdictis non pp̄ hoc irregularis ē: qz h^o nō iurē in iure positū: & pene ampliadē non sunt. **H**ec etiā celebras in loco iterdicto a iure tñ. **E**ū celebras in ecclēsia s̄gūnis aut semis effusioe polluta: etiā si sit publici p̄ euidentiā: vel p̄ famā: irregularis non est. **G**rauter tñ peccat sic p̄cepti ecclēsie transgresso. c̄f. de p̄secratiōe ecclēsiastica. c. vlti. **S**i aut illa pollutio occultata est: tūc credo q̄ si aliq̄s secreto hoc facies ibides celebrat: nō peccat: saltē si aliā ecclēsia nō h̄z in p̄mptu: qz p̄ tali pollutioe ecclēsia recōciliatiōe nō indiget de necessitate. ar. c̄f. d̄ adultēris. **S**ignificatiō. quāuis tutus esset cam facere secreto recōciliari. **Questio. m.**

Distinctionis

Secundo querit vtz celebratio super altare non consecratum aut fractum sit irregularis.

Rudeo q no: q irregularitas est de iure positio: r hoc no est in iure positu. Scienter tn celebras sup altare no peccati grauit peccat: etiā si hoc faciat ex ignorantia crassa: q uis min' grauit q si hoc faceret sciēter: q ecclesia ordinat sup altare peccati debere celebrari. de pte. di. r. Ecclie. r. c. Eodem' r. duobus c. sequitib'. sup altare aut fractu no enoumēt licitū est celebrare: no tn si fractu enormē eet.

Tertio querit vtz celebratio sine vestib' benedictis: r ad celebrandum deputatis sit irregularis.

Rudeo q no. siue hoc faciat scienter siue ignorat: q hoc non inenit in iure positu: tn sciēt' v' ex ignorantia crassa celebras: aut sine manipulo bñ dicto: aut sine stola. r sic de alijs grauit peccat. vbi tn consuetū est cinguli no bñ dicti no credo q peccat celebras cū cingulo no benedicto.

Quarto querit qd significet illa q redunt ad celebrationes missæ. vltra illa que redunt ad essentia sacramēt.

Rudeo q illa q redunt ad celebrationes missæ representat nre redēptōis mysteriū. qd in incarnatiōe fuit ichoati. in natiuitate r p'dicatio: p'motiū: in passiōe cōpletū: in resurrexctiōe declarati. r id qdā repñtat p'tinetiā ad incarnatiōē: qdā ad natiuitatē: qdā ad xpi p'dicatiōē: qdā p'tinentiā ad passiōē qdā ad resurrexctiōē. Sacerdotis aut calcatio incarnatiōis est repñtatio. In persona. n. filij dei d' in psalmo. In idumeā extēdā calciamētū. a. hūā nā nām quā assumā. Tñ sacerdos cū xpm repñtet: missam no dz dicē discalciat'. Amict' in capite repñtat diuinitates amictā humanitate. caput. n. xpi d' est. Alba nouitate vite significat: quā xps hñit r docuit r tribuit i baptismo. Zona xpi iustitiā. iux illd' sta. u. Erat iustitia cinguli lūboz ei'. r Manipulus posit' in leua significat q xps in via braniū obtinebat. per manipulū. n. braniuz designat. iuxta illud psal. Geniet cū exultatiōe portātes manipulos suos. per leuā vita p'sens intelligit. Stola q collo sacerdotis icumbit obediētā significat: quā xpus pp salutē humani generis subit factus obediēs vtz ad mortē. Calypa q alia vestimētus supponit xpi charitatē significat: que ois altas virtutes excellit. Introit' sacerdotis ad altare aduentū xpi significat: r introit' missæ obediētā aduentus ei' significat. r iē in missæ

solēni non dz strare sacerdos quousq' icipit sit introitus missæ: q ante fuit xps desiderat' q veniret: r q in aduentū xpi fuit vpus miserico: dicit' post introitū subiūgit epistole: qd in terpretat dñe miserere: qd nomen d' cōputando ter qd d' xpclepon: vt p' misericordiaz xpi nouē associemur ordib' angeloz. Post h' sub iungit. Gloria in excelsis deo: ad respēdēdū hymnū quē angeli passioz' nato dño cecinerunt: quē sacerdos ichoat' qz angelū magnū cō filij respñtat: r chor' p'cinēdo p'fēqz: q subitō scā fuit cum angelo multitudine militie celestis laudatū r dicentū rē. r fones at q suble quātū respñtat oīones qd xps post suā natiuitatē fecit p' p'p'o. Ep'sta q p'mittit euāgelio legem significat: q g'am p'curatorū seu p'curatoris xpi p'dicatioem. Graduale lamentū p'nie significat: qz Jōānes p'niāz p'dicabat. Et quia post luctū sequitur p'solatio. iuxta illud Mt' 5. B'ti q lugēt: qm ipsi p'solabuntur. iō post graduale canit alleluya: quod significat ineffabile gaudij angeloz r hoium in eterna felicitate deū laudantū. Diacon' suscipiēs codicē euāgelij bñdictionē a sacerdote postulat ad significādū q nullus dz p'dicare nisi mittat. Euāgelij eni lectio p'dicationē significat: r dz legi in loco magis eminet' ep'sta. iuxta illud. Sup montē excelsum excēde tn q euāgeliaz srom' r ad designādū excelletā legis gr'e sup leges scriptā: r dabet legēs euāgelij facies veriam ad adlonē ad significādū p'dicationē xpi esse p' illū q' vixit. Bonā sedē meā ad acclōnes: r cro stis altissimo. Et qz corde credit ad iustitiā. ore autē p'fessio sit ad salutē: vt ondat ecclesia q' q euāgelij dñi corde recipit: mor p' euāgelij fidei symbolū ore decātāt: quod tn sacerdos incipit vt significet q xps ore p'p'to xpi nā fidē docuit. Offertorius. qd caput significat sacerdotē oblaturū sacrificiū laudis: q ante q dicat orem': p'mittit dñs vobiscū: ad significādū: qz nisi dñs sit nobiscū ad salutē n'ram orare no possūm'. Silentij aut qd sequitur respñtat illud tps q xps no ambulabat palas iter iudcos cū eū iterficere cogitaret: q' in ap' propinquatē die passiōis iesus itez in publicā ābulauit: ad hoc significandū exclamat sacerdos. per oia secula seculoz. Prefatio aut est qdā grāz actio r diuie laudis p'fessio repñtās illā grāz actionē quā scī reddūt xpo in celis: r laudē q laudat' fuit in cōtinuo: in q' x'aria vixit eū vnguetō. Sact' respñtat laudē quā sibi ceperunt pueri debeoz' dñice in ramis palmaz: ad significādū aut q' p' tradidit xps spiritū q' dono. i. et mēra grā. Jōānes p' mune

re peccat' qz tps xps fuit sacrificiū illibati: sacerdos facit tres cruces sup oblatā. vna cuz dicit hec dona. alia cū dicit hec munera: alia cū dicit hec sc'ta sacrificia illibata: r q illa v'editio bñt' ad hoc maledicta: p'cripta: irrōnabilis: r detesta bñt' ad hoc significādū dicit sacerdos in canone. hāc oblationē facē digneris bñdictam: scriptā. ratā: rōnabilē r acceptabilē. De conseruatiōe corporis r sanguis super' satis dēni est: eleuatio corporis xpi respñtat eleuatiōem xpi in cruce. demissio depositionē ei' de cruce. postio sup palla inuolutiōē ei' in syndone mūda. palla. n. syndonē repñtat: r iō di d' p'se. vi. c. Sōlito cōstitutū' vt sacrificiū altaris: no in serico pāno aut istico q'sq' celebrare p'sumat. Sz in puro linteoz ab xpo peccato terreno. s. lino p'creato atqz cōtecto: sicut corp' dñi n'f' xpi in syndone linea mūda sepultū fuit. cū aut sacerdos dicit. Nobis quoqz p'ctōib' respñtat p'tritōē r p'fessionē latronis alter' in crepātis r dicitis. nos qdē digna factis recipimus rē. r misericordiā p'ctōis: etiā q' cētū rō r q' cū eo erāt reuertebat' p'ctōis pecto m'na. Exclamatio aut sacerdotis voce cleuata. p' n' q' es in celis. ē reductio ad memoriā ill' clamoris quē emisit xps in hora mort' dicitis. p' us man' tuas p'mēdo sp'm meū. Altare cruce significat: calit' sepulchz. patens lapidē quo sepulchz fuit clausū: cū aut dicit sacerdos. par dñi sit sem' vobiscū: insinat q' vna labator' stetit Iesus in medio discipuloz: r dixit eis. Pax vobis: r q' tūc dedit eis p'tatē remittēdi p'ctā. r iō choruz exclamat. Agnus dei q' tollis pec. mū. rē. qd ter repetit ad significādū q' petim' nobis remitti p'ctā cogitatio: nis: locutiōis: r opatiōis: per quoz remissio nem veniem' ad etnā pacē. Repñtatio ergo q' est p' cantū Agn' dei. p'tinet ad resurrexctiōis gaudiū. Post dōio ē ap'loz gaudiū d' xpi resurrexctiōe significat. Itē nulla est. respñtat illud qd dēni est discipulis scati post ascensio nem xpi in celū. s. hic Iesus q' assumpt' ē a vobis in celū rē. Choruz aut ridens deo grās. respñtat ap'fos regressos in Ierusalē cum gaudiū magno vnanimiter p'fuerates in ofone: r q' p' bñficio redēptōis nostr' cur' mysteriū vt dicit' est repñtat in missa: vobem' rē in conti nua gratiaz actione. Articulus. V.

Consequenter querit de 5' principalibus. Et circa hoc querit. 4. 1. vtz ois infidelis sit hereticus. 2. vtz vni symoniaci sint heretici. 3. vtz hereticus sit maxi

mum omnium peccatorum. Quarto vtz heretici sint tolerandi. 2o. 1. **Primo** quōdo ois infidelis sit hereticus. hereticus idē est qd diuissio. Sz ois infidelis diuissio est a fide in q' pmo vniunt fideles. ergo ois infidelis est hereticus. 2o. Itē ois infidelis falsas opiones gignit: vel scilicet sed ois talis est hereticus. 3o. ois infidelis est hereticus. **C**ōtra. iudci infideles sunt r pagani: nec tamen heretici dicuntur. **R**udeo q' no ois infidelis ē hereticus. imo hereticus ē spēs infidelitatis. est. n. hereticus ille q' p'fite xpm r ei' dogmata corripit: r q' nullus denoiatur simplr a dispōne seu ichoatiōe sed ab hitu seu p'fessio. iō no quicūqz p'fite xpm r dogmata ei' in corde p'uerēs p'p'e vocatur hereticus: nisi sit annexa p'tinacia. **A**d p'm in opp'm dō. q' no ois diuissio a fide hereticus p'p'e d' vt p'z ex dicit' in qōne. **A**d 2'm dō. q' minor falsa est: nisi intelligat de gignēte vt sequēte falsas opiones circa ea q' sunt fidei r cū p'tinacia. **Questio. 11.** **Secūdo** querit vtz symoniaci sint h'etici. **R**udeo q' symoniaci no sūt heretici p'p'e dicit' h'etici qñqz dicunt per quādā s'itudinē: qz ita operant' ac si p' fidem sentirēt. vti scio sp'italia conātū emere vt v' d'ere: ac h' estimaret' bona spūsancti posse peccata possideri: r sic itelligit dz qd d' i. q. vlt. c. vlt. **P**atet symoniacos vclari p'moz r p'cipuos hereticos. ab omnibus fidelib' respñtados. **Questio. 12.** **Tertio** querit vtz hereticus sit maxima omnium peccator. Et vt q' no. 6. q. 1. **Q**uestio vtz catholici cū p'p'mis mouib' alicui heretico: in cur' v'ia p'ter illud q' hereticus est no lucent' hoies qd respñdat: p'ponere debeamus: no audeo p'cipitare sententiā. ergo salte no est dō. q' hereticus sit maxima peccatorum. **I**tē p'p's. 8. et p. c. 10. **P**essimū est p'm opti mo: sed charitas cui opponit' illud melior est fide cui opponit' hereticus: vt in 3. lib. onūz est. ergo odii est p' hereticus. **I**tē illud no ē maximū p'ctū quod minuit magnitudinē peccati. Sed inobediētia est huiusmodi. **A**nde Ap' o' solus p'ma 2' hmo. p'mo. **M**isericordiā cōfētus sum: quia ignorās feci in incredulitate. ergo cum hereticus sit incredulitas: hereticus non est maximū peccatum. **C**ōtra. tanto peccati maior est: quāto p'p'tu bona corripit: sed hereticus plura bona corrumpit q' quodcūqz aliud p'ctū: qz s'udant' tum totius eccl'ie subuertit. ergo hereticus est maximū peccatum.

C **R**ideo qd no est idē iudiciū de infidelitate et heresi. heresis. n. sup infidelitate addit p̄tina- cia: et recessum a fide p̄s recepta. An heresis est infidelitatis spēs: qz recedere cū p̄tinacia a fide p̄s recepta videt̄ p̄cedere ex odio veri- tatis redarguet̄ ea q̄ dirigunt a fide p̄tinacia- ter recedentes: q̄ odium vine veritatis maximus est oium peccator. iō heresis non rōne h̄ q̄ h̄z in intellectu: sed rōne sue radicis q̄ est in af- fectu maximū est oius p̄tōz. Infidelitas aut̄ qz quādoqz p̄cedit ex ignorantia non semper ē maxima omnium peccatorum.

D **A**d h̄m in opp̄m̄. q̄ quis illud ibi dimit- titur sub dubio. m̄. n. q. r. Scimus. hoc dēfmi- nari v̄t. vt dicit̄ aliq̄. ibi. n. of. gram̄ p̄nunt̄ qui votū fecerūt aut fidē p̄ceperūt: et votū nō p̄ceperūt aut in malis finierūt vitā. q̄ illi q̄ si- ne voto aut fide mortui sūt: r̄ tñ bona egerūt opa: vel p̄t dicit̄ q̄ ibi accipit̄ heresis p̄ infide- litate: r̄ qz nō ois infidelitas ē maximū p̄tōz: ideo hoc sub dubio ibi dimittit̄. **A**d 2^m dōz q̄ heresis non maximū p̄tōz nisi rōne radicis sue: q̄ est odium veritatis fidei: q̄ odium opponit̄ directe charitati. **A**el p̄t dicit̄ q̄ p̄ positio p̄bi itelligēda est in his q̄ nō sunt ad- uisē ordiata: in q̄b̄ destructio vno: alterū non destruit: qz in ordinatis adiuuices destructio p̄oris est p̄ior siue ipsū sit meli⁹ siue nō: eo q̄ ipso destructio p̄tia destruitur. **A**d 3^m dōz q̄ infidelitas Pauli fuit ex ignorantia: non ex malitia.

Questio. iiii.

Quanto querit̄ vtz heretici sunt tolerādi. **E**t v̄t q̄ sic. **M**ath. 13. prohiben- tur eradicari zizania ante messē. **S**z p̄zizania itelligūt̄ heretici s̄m glo. r̄ etiā iudiciū per messēm. q̄ heretici sunt tolerādi. **C** **I**te. 24. q. 3. Notandū. sc̄d̄d̄ si mali nō abiciēdi. **C** **I**te tolerādi sunt illi q̄ ad misericordiā sūt recipiē- di. Sed heretici sūt ad misericordiā recipiēdi quotiescūqz reuertī voluerint. **C** **A**n **M**ath. 18. dixit x̄ps **P**etro dimitte dū esse peccatorū se- ptuagesies septies. i. quotiescūqz penituerit. ergo heretici sunt tolerādi.

B **C**ōtra. 24. q. 3. Secāde. Secāde si putride carnes r̄ scabiosa ouis ab alijs repellenda: ne tota dom⁹ massa corp⁹ r̄ pecora ardeat: corru- pant: putrescat: r̄ itereat. **A**ri⁹ in alexandria vna scintilla fuit: sed q̄si nō statū opp̄sūsus est: to- tū ei⁹ odē flāma p̄flata ē. **C** **I**te ea. q. **A**llud. **A**bjicienda prius pestifera h̄ec a sacerdotali vigore patētia ē: q̄ sibi et p̄ctis alioz p̄cedo nō p̄cipit. ergo ecclesia non d̄z tolerare here- ticos ne eis p̄cedo nō p̄ceasit.

C **R**ideo q̄ d̄ heretici de p̄p̄s manifeste

in heresi p̄ma vice faciēda est s̄m q̄ d̄f. de h̄rticis: ad abolendā. vbi of. de q̄libz tali q̄ si fuerit cleric⁹ vel religiosus ipso p̄s spoliato oi officio r̄ b̄nificio ecclesiastico secularis relin- quat̄ arbitrio p̄tatis aia d̄uictioe debita puniē duosm̄ p̄tinuo p̄ r̄p̄h̄sione erroris ad fidē catholice vnitatē p̄tote recurrere: et errorē su- um ad arbitriū ep̄i regiōis. r̄ publice cōsentio- rit abiuurare: r̄ satisfactioes p̄gruā exhibere. **Z**ac⁹ at̄ n̄h. put d̄cā ē abiuurata h̄si r̄ latula cōtōe exhibita p̄fessi ad fidē p̄fugerit oitudo rā secularis iudicis arbitrio relinquit̄ur debita receptur⁹ p̄ q̄litate facioris vltionē. **D**e rela- p̄s aut̄ postq̄ fuerint de p̄h̄s p̄nter subdigi- tur q̄ sectari iudicio sine vlla p̄nt⁹ audicm̄ sūt relinq̄ndi. **C** **U**o duplex ē. vna: qz si q̄ntē cōis reuenterent p̄seruaret̄ i t̄pali vita. r̄ alia t̄pali b̄nōis. alii securi i h̄si relaberēt. **A**lia est: qz sic ab hereticis facili⁹ possz ifici malitia do: q̄ntēscūqz tñ reuertī voluerit ab ecclesia red- p̄nt ad p̄nias: nō tñ ad p̄seruatiōē corp̄s vi- te: r̄ alioz t̄paliū bonoz. **C** **A**lii d̄ d̄. ē de illi delib⁹: q̄ xp̄iana fidē nūq̄ suscepūt. **A**li. n. r̄i ad fidē sint iudicēd̄: nō tñ sūt cogēdi: vt h̄b̄- eretoz. di. 45. **Q**ui sincera. r̄. c. de iudeis. **C** **U**o duplex ē. **A**na pp̄ bonū q̄ ex h̄. p̄uēt: h̄c ex h̄. q̄ in d̄c̄i r̄t̄ suos obfuscat̄ q̄b̄ poli p̄sigo- rabat vitas fidē q̄ntēnem⁹. **B** bonū p̄uēt q̄ testamōniū fidei n̄fē h̄em⁹ ab hostib⁹: r̄ q̄i figura nobis rep̄ntat̄ q̄ credim⁹. **A**lia est pp̄ vitationē maioris mali: sic sc̄d̄d̄t̄ vel oisidū q̄b̄ p̄uenire possz n̄h̄ tolerare: vel impedim̄t salutis eoz: q̄ tolerat̄ postea p̄uertat̄ ad fidē. **C** **A**d h̄m in opp̄m̄. q̄ hoc itelligēdū ē p̄ il- lo t̄pē q̄ zizania non p̄nt eradicari sine piculo notabili eradicationis tritici. **C** **A**n ibides d̄f. nō forte colligētes zizania eradicetis cū eis sit̄- tritici. **C** **A**d 2^m dōz. q̄ illa auctas itelligēda est de illis q̄ alios nō ificiūt. h̄f̄s aut̄ ē mot⁹ maxie ifectiu⁹. vñ r̄ lepre p̄p̄t: vt de illis d̄ q̄ r̄i correctioe ē spes. de relapsis at̄ p⁹ abiuu- rā heresiz p̄sumit q̄ nō sunt in fide stabiles. vñ ecclesia de illis nō p̄hdit. ut̄ illd̄ ad Titū. 3. **H**ereticū hoīem post p̄mā et sc̄dam correctiones deuita: sciēs qz subuersus est q̄ h̄uimodi est. **C** **A**d 3^m dōz. q̄ illa auctas itelligēda ē d̄ pec- cato cōmissō in f̄cm: q̄ si d̄m̄tēdū ē a pal- lo in iuridū h̄tū ad rācorē siue in iuridū petat̄ si bi remitti siue nō: s̄ nō ois q̄ si sibi remittatur penā: quā meruit s̄m institiam.

Circa ifram. **P**rece mystica p̄secrat. qz q̄ uis fiat p̄ ofonē idicariū: ea tñ p̄- cem mystica vocat̄: qz p̄ ea nobis multa bona ip̄trant. **Q**uid meli⁹ coipe r̄ sanguie x̄p̄i h̄c

B sanguine intelligit totū x̄pm sub spē vini. r̄ p̄ corpus totum x̄pm sub spē panis. qz **Q**uis sub a p̄tis nō p̄uertat n̄h̄ in subam corp̄oz: nec sub a vini nisi in sanguine. tñ sub vtrāqz spē tot⁹ ē x̄ps p̄ cōcomitantia⁹ sup⁹ declaratiō- ē. **E**ccociati vel de heresi māfesse notati non v̄nt hoc sacm̄ posse p̄ficere. hoc falsū ē nisi re- strigat ad posse d̄ iure: vt i q̄oib⁹ v̄sū ē. **M**issa d̄ r̄. missa b̄nōis **M**est⁹ ap̄s p̄m⁹ oium an- thropicō de celebratiōe s̄m q̄ d̄c̄. **M**issa. 2. li. de sacra. p̄te. 8. c. vi. r̄ de cōsecratione distinctio- nep⁹. **J**acob⁹ of q̄ **J**acobus cui p̄mū credi- ta est hierosolymitana ecclesia: r̄ **B**asil⁹ ce- sarisē ep̄s addiderūt nobis misse celebratio- nē. i. ordiē celebrande misse s̄m glo. ibidē. r̄ p̄ alij alio addiderūt ad decore r̄ solēnitatē vt h̄b̄. di. 4. ecclesiasticā. d̄f. at̄ missa s̄z magis eo q̄ celestis missus. i. āgelus aduenat ad cō- secrandū: nō ut p̄secr̄t. sed ut sacerdoti cōse- cranti p̄sistat. vii. li. cōsecratiō. d̄z legi ip̄cr̄o- nāl⁹. nec itelligēdū q̄ tñ mittat vnus āgelus sed magna multitudo angeloz. d̄f. ē missa s̄z **M**issa. vii. p̄i⁹ qz p̄ p̄p̄s fidelis p̄ ministeriū sa- cerdotis q̄ mediatoris vice fungit̄ iter deū r̄ hominē: p̄ces r̄ vota r̄ oblationes deo mittit vel missa d̄f. qz p̄ trāsib̄slationē sub e p̄tis r̄ vini corpus x̄p̄i r̄ sanguine sc̄p̄it sub vtra- qz spē totus esse x̄ps. q̄ de nouo est missus. **I**ube h̄ p̄ferri q̄ man⁹ r̄ h̄c. i. h̄oz significā- ta. i. ecclesia mēbz in d̄ p̄ferri i suble altar̄ tūi i. ecclesia triumphatē. **A**liquid h̄ hoc mysticū b̄nific⁹ auctas fuerit p̄p̄rpare āgel⁹ d̄ ecclesia n̄t ut de nō p̄ p̄secr̄tē mittit q̄ p̄ sacri d̄igni- tatē. **E**t sc̄d̄d̄t̄. i. p̄uersus afforsus sit crimen.

De penitentia. Di. XIII.

Post h̄c de p̄nia agēdū est **P**nia longe positā a deo necū est vt appropiquēt da tabula post naufragiū: qz si qs vēstē inocētie in baptisimo p̄ce- p̄tā peccādo corrupt⁹: p̄nie remedio re- parare p̄t. **P**ria tabula ē baptisim⁹ vbi depom̄i vetus bō r̄ iduif nouus. **S**c̄da p̄nia q̄ post lapsū resurgim⁹: oium vetu- stas reuersa repellit⁹: r̄ nouitas p̄dita re- sumit. **P**ost baptisimū plap̄i p̄ p̄niam renouari valēt: s̄ n̄ p̄ baptisimū s̄z h̄oi se- p̄ p̄c̄terere: s̄z nō baptizari. **B**aptisim⁹ tñ est sacm̄: s̄z p̄nia d̄f r̄ sacm̄ r̄ v̄r⁹

mētis. **E**st. n. p̄nia interior: r̄ est p̄nia ex- terior. **E**xterior sacm̄ est: interior v̄r- tus mentis est: r̄ vtrāqz cā salutis est: r̄ iustificatiōis. **U**tz vō ois exterior p̄nia sit sacm̄: vel li nō ois: q̄ hoc noie cēlen- da sit cōsequēter inuestigabim⁹. **A** p̄nia cepit **J**oānis p̄dicatio dicentis. **P**niām agite: appropinq̄bit enī regnūz celoꝝ. **Q**d aut̄ p̄co docuit: illud post veritas p̄dicauit: exordiū sumēs sermōis a p̄nia **P**nia d̄f a puniēdo: q̄ qs p̄nit illicita q̄ omisit. **P**nie v̄r⁹ timore sc̄p̄it. **U**tz **I**sa. **A** timore tuo d̄ne cōcepim⁹ r̄ pe- p̄imus sp̄m salutis. **E**st aut̄ p̄c̄tētia: vt ait **A**mbrō: mala p̄terita plāger⁹: r̄ plan- gēda itēz nō cōmittere. **I**tem **B**rego. **P**enitere ē anteacta p̄ctā deffere: r̄ n̄c̄ da nō cōmittere. **N**ā q̄ sic alia deplorat vt alia tñ cōmittat: ad huc p̄niam agere aut ignozat aut dissimulat. **Q**uid. n. p̄ deff̄ si peccata in iure qs deff̄eat r̄ ad- huc amaritie estib⁹ anbelat⁹. **D**is verbis quidā vehementius inherētes t̄ndūt vere p̄c̄tēte vltra n̄ posse peccare dā- nabiliter. r̄ si granit p̄cauerit: verā n̄ p̄cepisse p̄niam. **Q**d ēt alij muniunt te- stimōys. **A**it enī **I**sa. **I**rrisoz ē r̄ nō p̄c̄- tēte: q̄ ad huc agit q̄b̄ penitet. **N**ec v̄r deū p̄scere subditus sed subsannare sū- p̄bis. **L**amis reuersus ad vomitū r̄ peni- tēna ad peccatū. **M**ulti lachrymas in- definēter fundunt: r̄ peccare non desi- nunt. quosdā accipie lachrymas ad p̄nias cerno: r̄ affectū p̄nie nō habere: qz in cō- stantia mētis nūc recordatione peccati lachrymas fundūt: nūc reuiniſcētē v̄sū ea q̄ fleuerunt iterando cōmittūt. **E**sa. de peccatoribus d̄c̄. **L**auamini: mundi estote. **L**auat̄ r̄ mūdus ē qui p̄terita plangit r̄ flēnda itēz nō cōmittit. **L**aua- tur r̄ non ē mūdus qui plangit q̄ gessit nec desierit r̄ post lachrymas ea q̄ deff̄e

uerat repetit. Item Augu. Inanis est penitentia: quia sequens culpa coquinat. Nihil potest lameta si replicantur peccata. Nihil valet veniam a malis poscere et mala demum iterare. Item Grego. Qui commissa plangit nec tamen deserit: pene grauiori se subicit. Item Ambro. Reperitur qui sepius agendam penitentiam putant qui luxuriant in christo. Nam si vere penitentiam in christo agerent: iteranda postea non putarent. quia sicut unum baptismum: ita est una penitentia. Vis aliquid pluribus utuntur in assertionem suae opinionis. Sed Ambrosius dicit. Nec vera penitentia est cessare a peccato. Et idem. Magni profectus est renuicasse errori. imbutos enim vicijs saios exuere atque emendare virtutis est perfecte et celestis gratiae: et ideo sane ita diffiniri potest. Penitentia est virtus qua commissa mala cum emendationis proposito plangimus et odimus: et plangenda ulterius committere nolumus: quia penitentia vera est in alio dolere et odire vicia. Unde illa verba praemissa. penitentia est ante acta delere et flenda non committere: recte sic accipi possunt: ut non ad diuersa tempora: sed ad idem referantur: ut scilicet tempore quo deflet commissa mala: non committat voluntate vel opere flenda. quod inuitur ex verbis consequentibus. Nam sic alia deplorat et. Dicit Augu. aut. Laudandum est ne quis existimet nequam illa crimina: qualia qui agunt regna dei non possidebunt: quotidie peccata et elemosynis quotidie redimenda. In melius est enim vita mutanda: et per elemosynas de peccatis praeteritis propiciandus est deus: non ad hoc emendus quodammodo: ut ea simpliciter impune committere. Nemini enim odium laxamentum peccati: et si miserando delectat commissa peccata: si non satisfactio congrua negligatur. Item papa. Nihil potest boi

ieiunare et orare et alia religionis opera agere nisi mens ab iniquitate reuocetur. Qui ergo a malis sic mentem reuocat ut commissa plangat: et plangenda committere non velit: nec satisfacere negligat: vere penitet. Nec ideo non est vera penitentia: quia forte non de proposito: sed casu: vel infirmitate peccabit. Ille autem irrisor est et non penitens qui sic commissa plangit ut plangenda voluntate vel opere committere non desinat. Ille est qui post lachrymas repetit que fleuit. lauatur ad tempus sed mundus non est. id est illa mundicia non est ei sufficiens ad salutem: quia est momentanea non permanentis. Item illud. Inanis est penitentia qua sequens culpa coquinat: sic intelligendum est. Inanis est. scilicet carens fructu: illius penitentiae quam sequens culpa non inquinat. Illius enim fructus est vitatio gehene: adeptio gloriae. mortificatur enim illa penitentia et alia ante acta bona sequens peccatum: ut non sortiantur mercedem quam meruerunt cum fierent: et qua haberent si peccatum non succederet. sed nisi de peccato succedenti penitentia agatur: et penitentia que praecessit: et alia ante acta bona reuincunt: sed illa tamen que ex charitate prodierunt. Illa enim sola viua sunt: que ex charitate fiunt. Ideo quia si per sequentia peccata mortificantur per subsequentem penitentiam reuincere possunt. Que vero sine charitate fiunt mortua et inania generant: et ideo per penitentiam reuincere non valet. Similiter intelligendum est illud. Nihil profuit lameta. Et illud. nihil valet et. Si enim replicantur peccata nihil valet ad salutem vel ad veniam in fine praecedens lamentum: quia nihil relinquit de vite mundicia: quia aut peccata dimissa redeunt: ut quibus placet: eius replicantur: vel si non redeunt: ea tamen delecta per ingratitude in eam ita reus et immundus constituit: cum ad

in expiandis implicatur: ut si iam delecta redirent. De hoc tamen. scilicet an peccata redeant post penitentiam agentem. Similiter nihil valet ad salutem obtinendam: vel ad munditiam vite habendam: venia: de male factis poscere: et malefacta deum iterare. Ita est intelligendum est illud quod idem Aug. alibi ait. Penitentia est quedam dolentis vindicta semper puniens in se quod dolet commisisse. Et infra. Quotidie dolendus est de peccato: quod delectat ipsa dilectionis virtus. penitere enim est penam tenere: ut semper puniat in se viciat quod commisit peccatum. Ille penam tenet qui semper vindicat quod commisisse dolet. penitentia ergo est vindicta se puniens in se quod dolet commisisse. Quid restat nobis nisi dolere in vita: ubi enim dolor finitur: deficit et penitentia. si vero penitentia finitur quid relinquit de venia? Ad idem gaudeat et speret de gratia quod dicitur sustentatur a penitentia. Dicit enim dominus. Uade et amplius noli peccare. non dixit. Ne pecces sed ne voluntas peccandi in te oriatur. Quod quomodo stabitur nisi dolor in penitentia tunc custodiat: se doceat: et de dolore gaudeat. et non sit satis quod doleat: sed et fide doceat et non se doluisse doleat.

Determinatio intelligentie dictionis.

Penitentia perfectorum vel ad salutem sufficientem intelligenda est quod supra dixit. Penitentia est vindicta semper puniens quod commisit. et alia huiusmodi. illud vero si penitentia finitur nihil de venia relinquit: dupliciter accipi potest. si enim iuxta quorundam intelligentiam peccata dimissa redeunt: facile est intelligere nihil de venia relinqui: quia peccata dimissa iterum replicantur. Sicut enim ille qui ex seruitute in libertatem manumittitur. interis uere liber est: et tamen pro offensionem in seruitute positam. reuocat: sic

et penitentia peccata uere dimittuntur: tamen pro offensionem: quae replicat iterum redeunt. Si uero redi redicant: sane potest dici et sic nihil de venia religio: non quod dimissa peccata iterum imputent: sed quia pro ingratitude ita reus et immundus constituit: ac si illa rediret.

De solenni et unica penitentia.

Ilud autem quod Ambrosius ait. Reperitur et cetera. sic unum baptismum

ita et una penitentia non sanctis generaliter sed sanctis specialiter moribus ecclesie: de solenni penitentia dicitur intelligitur: quae apud quosdam semel celebrata non iteratur. Item illud aliud Ambrosius. Penitentia semel usurpata nec uere celebrata: et fructus prioris aufert: et usus sequentis amittit: de solenni intelligitur. Solennis ergo penitentia ut Ambrosius eodem ait: est quae fit extra ecclesiam in manifesto in cinere et cilicio quae per grauioribus honoribus et ac manifestis delictis tamen imposita: et illa fit iteranda pro reuerentia facti: et ne vilescat et contemptibilis fiat bonis. Unde Augustinus. Quamuis caute et salubriter. prout sit ut locum illi bullime penitentia semel in ecclesia dicitur ne medicina uilis minus utilis est egrotis. Quae tanto magis salubris est quanto contemptibilis fuerit. Quis tamen audeat deo dicere. Quare hinc homini quae post penitentiam penitentiam se laqueis iniquitatis obstrigit adhuc iterum parcat. Origenes quoque de hac solenni penitentia quae per grauioribus criminibus iniungitur ait. Si nos aliqua culpa mortalis inuenit quae non in crimine mortali uel in blasphemia fidei sed in sermone uel in motu nicio consistat. De culpa se reparari potest. Nec iterum dicit aliquis de homini penitentiam agere. Sed non ita de grauioribus criminibus. In grauioribus enim criminibus semel tamen penitentia dedit locis. Communia que frequenter incurrimus se penitentiam recipiunt et semper redimuntur. Quia dicit uentilata peccata et forte mortalia quaedam alius minus grauiora. que sic sepe committunt: ita frequenter per penitentiam redimunt: sed

Distinctionis

de grauioribus criminibus semel tñ agitur pnia. s. solēnis. Nā r d illis si iterent iterat penitētia: sed nō solēnis. quod tñ in quibusdam ecclesijs non seruatur. **A**uctoritatibus pbat q nō semel tñ sed frequenter pctā dimitant p pniāz.

Uod vero penitētia nō semel tñ agatur. sed frequēter iteret r per eā frequenter itez venia

prester: plurib⁹ sanctorū testimonijs pbat tur. **A**it enī Aug. scribēs post quosdam hereticos: q peccātib⁹ post baptismūz

semel tñ dicebant vtilēs esse pniāz: ita **A**dbuc instāt pfidi qui sapiūt plūqz o3 nō sobry: sed excedētes mensurā: dicūt r si semel peccātib⁹ post baptismū va

leat penitētia: non tñ sepe peccātib⁹ pderit iterata: alioqui remissio ad pec

candam esset incitatio. **D**icunt enīz. q3 non semper peccaret si semp redire pos set: **D**icūt enīm dominū incitatorē mali

si semper peccātib⁹ subuenit: r ei peccata placere qbus semp presto ē gratia

Errant aut. **L**ōstat enī ei peccata dupli cere: qui semp psto ē ea destruere: si ea amaret: non semper ea destrueret. **I**dē

ad macedoniū. **I**ntātū hoīuz iniquitas aliquando progreditur: vt ē post pctā

ctā pniām: post altaris reconciliationē: vel si ha vel grauiora cōmittāt: r tñ de

facit etiā super tales oziri solē sumz: nec minus tribuit q3 ante tribuerat largissi

ma mūera vite r salutis. r q3nis eis in ec clesia locus ille pnie non pcedat: ve⁹ tñ

super eos sue patiētie nō obliuiscit. **E**x quoz numero si quis nobis dicat: dicite mihi vtz aliquid pōsit ad vitā futuraz

si i ista vita illecebrōsissime voluptatis blādimenta cōtempsero: si me pēitendo

rebementius q3 prius excruciauero: si vberī fleuero: si meli⁹ vixerō: si paupere largi⁹ sustētauero: si caritate ardē

tius flagrauero: q3 vtz ita desipit: vt hūic hoī dicat: nihil tibi ista in postezp derūt: **U**ade saltē huius vite firmitate

fruere. **A**uertat deus tā imanē sacrile gamiqz dementiā. **I**tē **J**oānes chrisost. de reparatiōe lapsi. **T**alis mihi crede

talis est erga hoīes pietas dei. **N**unq3 spernit pniām si ei sincere r simpliciter operat⁹ ē si ad summū q3 pueniat malo

rum. r inde tñ velit reuertī ad virtutis vitā suscipit libētē r amplectit: r facit oīa quatinus ad priorē reuocēstatum.

Quodqz est ad huc pstatius r eminet⁹ ē si nō potuerit q3 explere oēm satisfaciēdi oīdīnē: quantulācumqz tñ r quā

libet breui tpe gestā non respuit pniāz. suscipit etiam ipsaz: nec patitur quāuis

exigie ouerfionis pderē mercedē. **E**xē plis ē hoc idē astrui pōt. **D**avid enī per pniām adulterij fil⁹ r homicidij veniaz

ipetrāuit: grauitē tñ postea delicti i po pūli enumeratione: q3 ppli multitudo

plstrata ostēdit. **I**llud admirabile est q3 angelo serienti plebē se obtulit dicēns. **B**rex itē qd fecit: fiat manus tua in me

r in domū patris mei. **Q**uo facto statz sacrificio dignus iudicat⁹: q3 absolutione

estimabatur indignus. **N**ec mirū si ta li sua oblatione p populo: peccati sui

adeptus est veniā: tñ moyses offeren do se p plebis errore pctā voluerit. **D**is

ostēqz testimonijs pluribus euidenter ostēdit per pniām non semel tñ: s3 se pi⁹ nōstā peccatis surgere: r verā pniāz

sepitus agi. **U**oluntarie enī peccātib⁹ nō bis: vt ait apostolus p peccatis nō reli gatur hostia scda. s. q3 semel tñ xp3 opor tuit pati. nec reliquit scōs baptism⁹: rei quis vō scda pnia r tertia r deinceps: vt **J**oā. chrisost. sup hūc locū ait. **S**ciēdū

XIII.

Articulus

Primo

nitentiā nō valeat peccator post lapsuz resurgere secundo r tertio. r deinceps. **V**eruetiā in hoc penitentiā nō excludit nec ppiciationē que sepe fit p penitentiā sed secundū baptismū r hostiam.

Supius determinauit magis de baptismō in quo gra ichoat. r de cōfirmatiōe p quā ro boiaz: r de eucharistia p quā nutrit r sumat. **H**ic determinat de pnia p quā amissa recupat.

Et didit in ptes. 3. **P**rimo agit de pnia s3 ēt sui. **P**rimo de pte mltroz pniām in iungen tū. di. 18. ibi. **H**ic q3i solet. **P**rimo de effectu remissiois a pte suscipiētū. di. 20. ibi. **S**ciēdū ē

enī. **P**nia in. 2. **P**rimo determinat de peniten tia in gnali. **P**rimo de pntib⁹ ei⁹ in spali. di. 16. ibi. **I**n pfectiōe aut. **E**t p⁹ in. 2. **P**rimo excludit er

rorē dicentiū q3 pnia nō est iterabilis. **P**rimo er rore dicentiū q3 pnia est disibilis. di. se. ibi. **E**t sicut pfectio. **P**nia in. 4. **P**rimo ponit penitē tie notificationē. **P**rimo occasiōe b⁹ oīdī exor tum erroz. ibi. **H**ic obis. **P**rimo subdit auctori tati p erroz adductaz determinationē. ibi. **H**ic alij. **P**rimo subūgit vitaris pfirmatiōz.

Ad vero pnia. **Articulus. 1.** **I**ncendū de p. pncipaliter

Primo de pnie gnē. **P**rimo de eius spē. **P**rimo de ei⁹ subiecto. **P**rimo de ei⁹ origīne. **P**rimo de pnie for matiōe. **P**rimo de formati act⁹ pnie ad hitū ppatiōe. **P**rimo de ei⁹ efficacia qm ad remotionē mali. **P**rimo qm tū ad collationē boni. **P**rimo de pnie cōtinuitate r iterabilitate. **P**rimo de ei⁹ ppatiōe ad vtu tes alias. **P**rimo de solēni pnia in spali. **C**ir ca b⁹ qm qm duo. **P**rimo vtz pnia sit vtu. **P**rimo vtz sit generalis virtus.

Questio. 1. ostendū q3 pnia nō sit vtu. nullū factū est vtu. pnia est vtu de. 7. factis. q3 nō est vtu. **I**tē. nulla vtu psuppo nit esse vel fuisse malū in virtuoso. vtu etiā pbs

4. et bi. c. vlt. negat verēditiā esse virtutē: sed pnia psupponit fuisse pctā in penitēte. q3 non est vtu. **I**tē fm pbs. 2. pph. **A**it⁹ est dis positio pfecti ad optimū. s3 penitētia nō ē dis positio pfecti: sed ipfecti. q3 nō est vtu. **I**tē fm pbs. 2. et bi. c. 3. **A**it⁹ est circa bonū r dis ficale. **S**ed penitētia est circa peccatū q3 ē ma lum. ergo nō est virtus.

Cōtra. mag⁹ lib. 2. di. 27. **A**it⁹ est bona qm tas mētis q3 recte viuūt: r q3 nullus male r illi tūc vitēd b⁹ cōuenit pnie. q3 est vtu. **I**tē

fm pbs. 2. et bi. c. 5. **A**it⁹ est vtu bonū q3 b⁹ bentē pferit: r opus ei⁹ bonū reddit: sed tal est habitus pnie. ergo est vtu.

Cōtra. **R**ūdo. q3 penitētia. 4. modis pctā accipi. **P**rimo mō p remedio d mortāl pctā actua le per sacerdotē ministrato. r sic est factū: nō vtu: r sic pcedebat p⁹ ar⁹ ad pnia partem.

Primo mō p hitū hūilitate hoīem ad penitē diū sub debitis circūstātijs: r sic est vtu: vt pcla dūt due rōnes ad partē scdaz. **T**ertio mō p penitēdi actū. r sic nō est vtu: sed actus virtutis. **Q**uarto mō p dolorē sensibili p pecca to cōmissio: q3 si pcedat actū penitēdi ipm p mouet seu itēdit. **S**i autē sequat tāq3 car⁹ ex lōi tentionē eius: vel pfectōem ostendit. r sic nō est virtus: sed passio.

Cōtra. **A**d p⁹ p⁹ rōno ex dictio. **A**d 2° vtu. q3 maior est falsa. **A**d p⁹ vtu. q3 pbs nō negat r erēditiā eē vtu. fm q3 accipitur p hitū cāto ex multoties verēditiā sub debi tis circūstātijs: sed in pti accipit p passio. est tū passio bona in pti pbybet peccare. **S**ed q3 pbs vī negare verēditiā eē vtu: ēt fm q3 accipit p hitū. iō pōt dici q3 pbs ibi loq⁹ de vtu te cui⁹ act⁹ nihil vitupabile subponit esse vī fuisse in vtuoso. vel nō repugnat cuiusqz pfe ctiōi vtuosi. **A**d 3° vtu. q3 pnia est vtu pfe cti pfectiōe sufficētie. est. n. respectu pctā pteriti nō pntis nisi in pideratiōe. **A**d 4° vtu. q3 vtu cū vī esse circa bonū r difficile hoc itelligendū est de actu. i. q3 oīs virtutū act⁹ dis ficilis est r bon⁹: quāuis aut obiectū penitētie sit peccatū: tamen pctā detestatio bona est: q3 ē penitētie actus.

Questio. 2. querit vtz pnia sit gnālīs vtu. **E**t vī q3 sic. vtu⁹ opposita oī vtiō est generalis: sed pnia est vtu⁹ opposita oī vitiō. ergo est vtu⁹ generalis. **I**tē act⁹ pnie q3 est detestari pctā puenit cui libet virtutū: q3 cuiusdē vtuus est itēdē bonū r detestari ma lū illi bono pūit: sed pspālis actus vtuus nō cō uenit cui libet vtu. ergo penitētia nō est vtu⁹ specialis: sed gnālīs. **I**tē vtu⁹ act⁹ est circa obm cuiuslibet vtuus ē generalis: s3 pe nitētia est huiusmodi. q3 est virt⁹ generalis.

Cōtra. virt⁹ cui⁹ act⁹ nō est gnālīs nō ē vir tus generalis: s3 actus penitētie qui est desti natus inquantū est expiabile per actū pe nitentis: vtu nō est generalis. non enī cōue nit cui libet virtutū. ergo pnia nō ē vtu⁹ gnālīs. **C**ōtra. **R**ūdo q3 virtutē esse generalē pōt itelli gi tri p⁹. s. essentia liter: ealiter r dispositiue. **P**rimo mō est vtu generalis q3 pūat de qualibz vtu: nec ē distinctio p essētia a vir

Nota
Ad p⁹ p⁹ rōno ex dictio
Ad p⁹ vtu. q3 pbs nō negat r erēditiā eē vtu
fm q3 accipitur p hitū cāto ex multoties verēditiā sub debi tis circūstātijs: sed in pti accipit p passio. est tū passio bona in pti pbybet peccare
Sed q3 pbs vī negare verēditiā eē vtu: ēt fm q3 accipit p hitū. iō pōt dici q3 pbs ibi loq⁹ de vtu te cui⁹ act⁹ nihil vitupabile subponit esse vī fuisse in vtuoso. vel nō repugnat cuiusqz pfe ctiōi vtuosi
Ad 3° vtu. q3 pnia est vtu pfe cti pfectiōe sufficētie. est. n. respectu pctā pteriti nō pntis nisi in pideratiōe
Ad 4° vtu. q3 vtu cū vī esse circa bonū r difficile hoc itelligendū est de actu. i. q3 oīs virtutū act⁹ dis ficilis est r bon⁹: quāuis aut obiectū penitētie sit peccatū: tamen pctā detestatio bona est: q3 ē penitētie actus
Questio. 2. querit vtz pnia sit gnālīs vtu
Et vī q3 sic. vtu⁹ opposita oī vtiō est generalis: sed pnia est vtu⁹ opposita oī vitiō. ergo est vtu⁹ generalis
Ite act⁹ pnie q3 est detestari pctā puenit cui libet virtutū: q3 cuiusdē vtuus est itēdē bonū r detestari malū illi bono pūit: sed pspālis actus vtuus nō cō uenit cui libet vtu. ergo penitētia nō est vtu⁹ specialis: sed gnālīs
Ite vtu⁹ act⁹ est circa obm cuiuslibet vtuus ē generalis: s3 pe nitētia est huiusmodi. q3 est virt⁹ generalis
Cōtra. virt⁹ cui⁹ act⁹ nō est gnālīs nō ē vir tus generalis: s3 actus penitētie qui est desti natus inquantū est expiabile per actū pe nitentis: vtu nō est generalis. non enī cōue nit cui libet virtutū. ergo pnia nō ē vtu⁹ gnālīs
Cōtra. Rūdo q3 virtutē esse generalē pōt itelli gi tri p⁹. s. essentia liter: ealiter r dispositiue
Primo mō est vtu generalis q3 pūat de qualibz vtu: nec ē distinctio p essētia a vir

virginitas q est nobilis vt excludat oem delectatōem venerē: videt pōicta solo iplicare vñū falsum. iplicādo q q̄libet vtus q est circa delectatōem venerē: ad nōm obseruat mediū per comparatōem ad circūstantias: sed etiaz per cōparatōem ad māz. die q q̄ vbi pbi nō sic est itelligendū q q̄ vtz sit vtute obseruare mediū per cōparatōem ad māz: sed sufficit q̄q̄s obseruare q̄tū ad circūstantias p pparatōem ad rōnē rectā. ¶ Ad 3^m dō. q ad pte potē tiale iustitie nō req̄rit eq̄litas: vt ex dicit in qōne pōt videri.

Articulos. u.

¶ Insequēter querit d 3° pncipali.

¶ Et circa hoc q̄runt 2° p^o vtz pnia sit in volūtate: sic in subiecto. ¶ Secūdo vtz sit in beatis. Rō. 1.

¶ Primo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. g a simili dolor de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Secūdo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Tercio ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Quarto ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Quinto ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Sexto ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Septimo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Octavo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Nonno ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Decimo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Undecimo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Duodecimo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Tredecimo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Quarta decimo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Quinta decimo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Sexta decimo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Septima decimo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Octava decimo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Nonna decimo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Decima decimo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Undecima decimo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Duodecima decimo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Tredecima decimo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

¶ Quarta decima decimo ostēdo q penitētia nō sit in volūtate sic in subiecto. pnia. n. cū sit pars potē tialis iustitie: vt eē in eodē subiecto in q est iustitia: s iustitia est in rōne: cūz actus e^o sit iudicare qd p̄tinet ad rōnē. ergo pnia eē in rōne. ¶ Itē gaudiū de malo. cū g act^o pnie sit dolere de malo culpe: pnia est in cōcupiscibili. cūz p̄tinet ad rōnē. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie. ¶ Itē vtiatū iustitie.

iustitia dicitur legis act^o est volūtatis: r s̄r do- lere de pctō in q̄tū est iustitia legis dicitur. hic enī dolor est formalis displicentia pcti sub rōne p̄dicta: quīs q̄q̄s cōcomitātes hēat sensibilem passiōem. ¶ Ad 3^m dō. q vindicta seu e^o appetit^o in q̄tū dicit motū appetit^o sensiti- uū est in irascibili sensitua: tū appetit^o faciēdi de pctō vindictā: s̄z q est pnie act^o: dī volūta- tis motus: nō irascibilis sensitue.

¶ Primo ad pte alia b̄i pcludit. ¶ Ad illd qd p̄batur q est in q̄libet virtute. dōm q vna vtus existens in volūtate: sic in subō pōt pur- gare alia potētia a pctō. ¶ An charitas q est in volūtate: sic in subiecto rectificādo volūta- tes oēs vires purgat a pctō. ¶ An de p^o p̄e. 4. Charitas opit multitudinē pctōz. s̄r dico q vt pnie remouēdo obstaculū p̄cludēs adiū- gē dei q remittunt peccata disponit oēs po- tentias aie ad purgatiōem pcti. Rō. 11.

¶ Secūdo querit vtrū pnia sit in beatis. Et vi q non. Nullus b̄i^o moralis q est in beatis: est in dñatōis: s̄z pnia est in dñatōis fm illud qd dicitur de eis Sap. 5. q sūt p̄niam agētes: q pnia nō ē in beatis. ¶ Itē de pe. dñ. 3. c. pmo. P̄niam verā agē eē cōmissa plāgē: r ut p̄ plāgēda declinat: sed in beatis nō ē luct^o nec plācē. ¶ Apoc. 11. q̄ in beatis nō ē pe- nitentia. ¶ Itē pnia nō est vbi nō pōt habere actū suū: nec vñq̄ potuit: q̄ ibi iustitia eēt s̄z in angelis beatis nō b̄z pnia aliquid actum. q̄ act^o e^o pena est: nec h̄e pōt: q̄ peccare nō p̄t: nec habere potuit: q̄ quīs peccare po- tuerūt: tamen si peccassent penitē nō potuit sent. g saltē nō est in angelis beatis. ¶ Itē q̄ spes r fides ānerā h̄nt īperfectiōem essen- tiale. iō nō sūt in beatis: s̄z pnia ānerā h̄z īmp- fectiōne essentialē: q̄ p̄supponit in penitēte pctm fuisse. ergo nō est in beatis.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

¶ Cōtra Sap. p^o. Iustitia p̄petua est: sed pe- nitētia est iusticia qdā. ergo p̄petua ē. ¶ Itē quīs beati nihil possunt pati: tū in eis est pa- tientia. secūdi illud psal. P̄atientia paup̄z nō peribit sine ergo a simili quīs nō possunt dolere: tamē in eis est penitētia.

in hunc nō p̄supponit actū: nec includit: sed p̄supponit in subō suo possibilitatē ad actum possibīle elici per illuz cūndē bituz in nume- ro: vel per aliu eiusdē sp̄ci. Quīs aut ille idem habit^o pnie in numero: q̄ in eis eē nunq̄ in eis actū h̄e potuerit respectu mortalis pcti: quia peccare nō potuissent mortali pctō: q̄n illū ha- bituz corrupissent: tū in eis potuisset h̄e actū sui respectu vernalis pcti: r alii habit^o penitē- tie eiusdē sp̄ci cū isto potuisset in eis h̄e actū suū ē respectu mortalis pcti. ¶ In tertijs ē est habituz pnie: q̄ in eis r potuit h̄e actū suū r habit^o: r adhuc h̄z nō actū: q̄ ē de pctō dole- re. s̄z q̄ est gaudere de pcti remissioe: r se velle nunq̄ peccasse si eēt potē. ¶ In medijs vero nō est virt^o pnie: q̄ nunq̄ potuisset h̄e actū i eis: q̄ quīs peccare potuerit: si peccassent nū- quā virtuose penitere potuissent: sicut p̄z i an- gelis q̄ peccauerūt. ¶ In p̄o ē q̄ nunq̄ pecca- uit nec peccare potuit: nō est pnie virt^o. vt. n. dñi est: habit^o p̄supponit eē vel fuisse i illo in quo est: possibilitatē ad eius actum.

¶ Ad p^o in oppo^o dōz q̄ virt^o pnie nō ē in dñatōis: q̄ quīs penitēt de pctō suo pp pe- nā bonū ē: quā p eo sustinet: tū nō penitēt de pctō in q̄tū ē i iustitia legis diuine: nec ad hoc vt expiet in eis. vñ nō penitēt ipse venie.

¶ Ad 2^m dōz q̄ pnia in dñis nō h̄z actū quez habuit in vīa: q̄ est de pctō dolere: s̄z actū quez neniētē finis: q̄ est gaudere de remissioe pcti. eiusdē n. virtus est de pctō dolere: r de ei^o re- missioe gaudē. ¶ 3^m bene pcludit. ¶ Ad 4^m dōz. q̄ in pnia nō ē aliqua cēntialis īperfectio repugnās gl̄ie: sicut ē in fide r sp̄s act^o eius que h̄z in vīa talē h̄z p̄fectiōem: r q̄tū ad illuz actuz nō dico eā in p̄ma remanere. ¶ Ex dñis satis p̄ virtutē pnie eē in illis q̄ sunt in purga- tōis: r q̄tū ad habitū r q̄tū ad actuz: q̄ ē de pctō dolere: r aliquo mō q̄tuz ad illū q̄ ē gan- dere de remissioe pcti. r iō de hoc non oēs h̄c facere q̄stionem.

¶ Ad 2^m dōz q̄ pnia in dñis nō h̄z actū quez habuit in vīa: q̄ est de pctō dolere: s̄z actū quez neniētē finis: q̄ est gaudere de remissioe pcti. eiusdē n. virtus est de pctō dolere: r de ei^o re- missioe gaudē. ¶ 3^m bene pcludit. ¶ Ad 4^m dōz. q̄ in pnia nō ē aliqua cēntialis īperfectio repugnās gl̄ie: sicut ē in fide r sp̄s act^o eius que h̄z in vīa talē h̄z p̄fectiōem: r q̄tū ad illuz actuz nō dico eā in p̄ma remanere. ¶ Ex dñis satis p̄ virtutē pnie eē in illis q̄ sunt in purga- tōis: r q̄tū ad habitū r q̄tū ad actuz: q̄ ē de pctō dolere: r aliquo mō q̄tuz ad illū q̄ ē gan- dere de remissioe pcti. r iō de hoc non oēs h̄c facere q̄stionem.

¶ Ad 2^m dōz q̄ pnia in dñis nō h̄z actū quez habuit in vīa: q̄ est de pctō dolere: s̄z actū quez neniētē finis: q̄ est gaudere de remissioe pcti. eiusdē n. virtus est de pctō dolere: r de ei^o re- missioe gaudē. ¶ 3^m bene pcludit. ¶ Ad 4^m dōz. q̄ in pnia nō ē aliqua cēntialis īperfectio repugnās gl̄ie: sicut ē in fide r sp̄s act^o eius que h̄z in vīa talē h̄z p̄fectiōem: r q̄tū ad illuz actuz nō dico eā in p̄ma remanere. ¶ Ex dñis satis p̄ virtutē pnie eē in illis q̄ sunt in purga- tōis: r q̄tū ad habitū r q̄tū ad actuz: q̄ ē de pctō dolere: r aliquo mō q̄tuz ad illū q̄ ē gan- dere de remissioe pcti. r iō de hoc non oēs h̄c facere q̄stionem.

¶ Ad 2^m dōz q̄ pnia in dñis nō h̄z actū quez habuit in vīa: q̄ est de pctō dolere: s̄z actū quez neniētē finis: q̄ est gaudere de remissioe pcti. eiusdē n. virtus est de pctō dolere: r de ei^o re- missioe gaudē. ¶ 3^m bene pcludit. ¶ Ad 4^m dōz. q̄ in pnia nō ē aliqua cēntialis īperfectio repugnās gl̄ie: sicut ē in fide r sp̄s act^o eius que h̄z in vīa talē h̄z p̄fectiōem: r q̄tū ad illuz actuz nō dico eā in p̄ma remanere. ¶ Ex dñis satis p̄ virtutē pnie eē in illis q̄ sunt in purga- tōis: r q̄tū ad habitū r q̄tū ad actuz: q̄ ē de pctō dolere: r aliquo mō q̄tuz ad illū q̄ ē gan- dere de remissioe pcti. r iō de hoc non oēs h̄c facere q̄stionem.

¶ Ad 2^m dōz q̄ pnia in dñis nō h̄z actū quez habuit in vīa: q̄ est de pctō dolere: s̄z actū quez neniētē finis: q̄ est gaudere de remissioe

Et ipsum actus elicitus: et eius ordinem nature est ipse actus elicitus qui ipsum in ultimo fine referri modo deo accepto: sequitur quod prius ordine nature formatur per charitatem actus penitentie quam actus elicitus ab illo habitu.

Ad primum in oppositum dicitur quod quibus deus prius secundum rationem intelligit intendat acceptationem actus quam habitus: tamen quod actus elicitus ab habitu non est natus acceptari in executione: sicut nec formari nisi mediante acceptatione et formatione sui habitus: id in executione prius ordine nature acceptat habitus quam actus: nec mirum finis. n. quibus hoc sit in intentione: tamen e contrario est in executione. Circa formationem habitus: ex hoc tamen non sequitur quod prius ordine nature formatur habitus: quod si cur actus perfectus non est nisi sit a virtutibus habitu perfectus. sic actus elicitus ab habitu formatus non est nisi sit ab habitu formato. In in executione formatio habitus habet aliquam rationem causalitatis respectu formationis actus: quibus e converso fit in intentione formatio actus. **Articulus VI.**

Consequenter queritur de secundo principali. Et circa hoc queruntur duo. Primo utrum aliquis formetur actus penitentie non elicitus ab aliquo habitu. Et utrum actus penitentie formatus sit nobilior quam eius habitus.

Primo ostendo quod nunquam formatur actus penitentie nisi elicitus ab aliquo habitu: quod omnis actus voluntatis formatus ab aliquo habitu virtuoso elicitus. Et sic. n. talis actus merito est: et omnis actus merito est actus alicuius virtutis. Et actus penitentie formatus est actus voluntatis. Et omnis actus penitentie formatus est alicuius habitus virtuosus: et constat quod non alterius quam habitus penitentis. Et tunc quatuor actus a charitate formati immediatus tunc est nobilior: et si actus penitentie non elicitus a penitentis habitu formatus a charitate immediatus formatus est ille qui elicitus a penitentis habitu: quod talis formatus suo habitu mediante virtute est in precedenti questione. Et actus penitentie formatus non elicitus a penitentis habitu nobilior quam elicitus ab habitu penitentis: quod est falsum.

Contra aliqui peccato: per penitentiam in breui tempore infirmitate: ut per de digne penitentibus imminuit articulo mortis. Et in breui tempore non acquiritur habitus penitentis. Et si in breui tempore potest ex dictis philosophi. et lib. c. 9. et lib. 3. c. 1. Et aliqui formatur actus penitentie non elicitus ab aliquo habitu. Ad istam questionem dicitur aliqui quod nunquam formatur actus penitentie nisi elicitus ab aliquo habitu

penitentis habitu vel infuso. An dicitur quod prius penitentie actus illius qui penitet immittit mortis articulo nunquam formatus: sed talis infusus penitentie habitus a quo elicitur nouus penitentis actus: et ille formatus. et alii desinit. Et sic quod hec opinio nec auctore nec ratione probatur. nec apparet ratio que penitentiam actum oportet desinere esse et alium substitui. Et sic videtur mihi dicitur quod aliquid do formatus actus penitentie non elicitus ab aliquo habitu habitu. sicut. n. habitus penitentis formatus per hoc quod voluntas que in eius immediatum subim charitate formatus: ita actus penitentie a voluntate elicitus immediate aliquo habitu habitu formatus per hoc quod voluntas que est eius immediatus subim charitate formatus. et quibus procedit aliquo actu penitentie charitate formatus habet posse elicitus a voluntate non mediante aliquo habitu habitu: tamen non procedo nec de procedi tale actus posse elicitus a voluntate sine aliquo supernaturali adiutorio: ut declaratum est in li. 2. di. 7. in illa questione. Et per diabolus possit digne penitere.

Ad primum in oppositum dicitur quod maior non est veritas nec omnis quod omnis merito sit actus virtutis: sic intelligendo quod ille idem in numero sit elicitus a virtute. tamen omnis vel per se sit elicitus a virtute vel e converso virtutis: et simul est a virtute possit elicitus. cum autem voluntas est in actu penitentie non elicitus ab aliquo habitu penitentis. et durate isto actu sibi inditur habitus penitentis cum caritate: quibus iste actus non possit dici elicitus ab illo habitu: cui est elicitus. tunc ante est infusio: tamen illi habitu est penitentis: et alii actus isti sicut ab illo habitu potest elicitus. Ad secundum dicitur quod si omnis virtus maior est veritas: nisi intelligat ceteris paribus. In proposito sit non sit ceteris paribus: quod equalis charitate perfectus formatus actus penitentie elicitus ab habitu non elicitus ab habitu si sit equalis ceteris voluntatis in utroque actu. **Ad 2. n.**

Secundo queritur utrum actus penitentis formatus sit nobilior quam eius habitus. Et videtur quod non. quod causa nobilior est effectu. An augustinus. li. 33. q. 2. Et quod sit ei a quo sit par esse non potest. Et habitus penitentis est a sui actus. Et est eo nobilior. Et sic secundum philosophum 3. topi. Bonum virtutis magis est eligendum eo quod minus est habere. Et habitus penitentis est bonum diuturnum quam eius actus. Et habitus manet et actus transit. Et habitus nobilior est quam actus. Et sic illud bonum nobilior est quam plus et principalis remuneratur quam illud quod minus. Sed gratia que est habitus principalis et plus remuneratur quam eius actus. An zacharia. 4. dicit. Exequabitur gratiam gratie. et gratiam patrie gratie vite. ergo nobilior est habitus gratie quam actus eius. ergo a similibus habitus penitentis quam eius actus. **Contra** secundum philosophum 3. topi. Illud quod est habitus melius

est optimum quod est in eo est melius: sed actus virtutis est similitudo deo qui est optimus quam habitus. et attenditur ista similitudo spiritui ad illud quod est in deo nobilissimum: quod est esse purum actum. ergo actus virtutis nobilior est quam habitus. Sed penitentia est virtus. ergo actus eius nobilior est quam habitus.

Contra respondeo quod actus penitentis formatus est nobilior quam eius habitus. quod potest declarari auctoritate et exemplari manductioe et ratione. Veritate sic secundum philosophum 1. et 2. c. 6. Felicitas civilis non consistit in virtute. sed secundum eundem eo. li. 2. c. 9. consistit in optima operatione secundum optimum virtutem: quod secundum eundem li. 1. c. 6. preterea felicitas sit finis civilis vite. operatio virtutis nobilior est ipsa virtute. cum habitus penitentis formatus sit virtus. actus penitentie formatus nobilior est suo hitu. Et hoc idem ostendit exemplari manductioe: sic se habet dispositio ad habitum alicuius modo se habet ad actum. quod sicut dispositio est quod ad habitum coadiuuans ad susceptionem habitus: ita habitus est quod ad actum disponens potentia et adiuuans ad elicitum actum perfectum. et modo preterea. et sic videamus habitum nobilioris disponere et dispositio ordinari ad ipsum procedi de actus penitentie formatum esse nobilioris suo hitu. et sui hitu ordinari ad ipsum tamen ad aliquid nobilioris eo. An e converso dicitur quod actus penitentie est finis penitentis habitus. Et per ostendit propositum: per rationem. duorum per que recedit a malo culpe et accedit ad summum bonum. illud est nobilior: per quod magis recedit a malo culpe et perfectus accedit ad summum bonum. sed per formatum actum virtutis magis recedit a malo culpe quam per virtutem habitum. loqui. n. est a malo ceteris paribus quod loqui est ab eo in actu quam non est ab eo loqui nisi in habitu. per actum et perfectum accedit ad summum bonum quam per habitum. An habitu vera magis consistit in actu charitatis perfectus et in actu illius habitualis lumen per quod intellectus clarus ad videndum clare deum quam in habitu charitatis et in illo habituali luce: quod nobilior est formatus actus virtutis quam hitus. cum habitus penitentis formatus sit virtus. actus penitentie formatus est nobilior illo habitu.

Ad primum in oppositum dicitur quod hitus penitentis non est tota causa nec principalis: per causa ipsi actus penitentie. causa tamen actus penitentie a voluntate et ab obiecto et ad ipsum elicitum disponit voluntas per hitum penitentis. et ad ipsam ad ut talis actus elicitus disponit per charitatem. ita quod in elicitum principalis: causa sub deo est voluntas. In specificando obiectum in disponendo operatur charitas. et disponendo ad elicitum penitentis habitus. quibus autem causa principalis sit effectu nobilioris. non tamen omnis per causa ad propter et facilliter agendum sit nobilior actu. Ad 2. dicitur quod maior intelligenda est ceteris paribus. diuturnior. n. est lapis quam equus: nec tamen

per hoc melior est. Ad 3. dicitur quod quibus equalitas in hitu luis gratie et charitatis pume equalis deum videtur: et eo fructus supposita equalitate naturalis virtutis. tamen isti habitus deus maiores aie per bona opera que fecit ex charitate quam si ex habitu charitatis vie illa bona opera non fecisset vel gratia vie et bona opera per eam elicitis copre habent noie gratie in illo verbo. Et dicitur gratia gratie **Articulus VIII.**

Consequenter queritur de primo principali. Et circa hoc queruntur duo. Primo utrum per penitentiam possit remitti quibus peccatis. Et utrum per eam possit remitti tota pena debita peccato.

Ostendo quod per penitentiam non potest remitti quibus peccatis. illud per quod remittitur peccatis tante bonitatis deus esse quod est malitia in peccato. sed malitia peccati est infinita: cum sit bonum infinitum. sed bonitas penitentis non est infinita. per penitentiam non potest remitti peccatis. Item omnis pena aut est informis aut formata. sed per penitentiam informis cum non sit digna non potest remitti peccatis nec per formatam. quod prethponit remissionem peccati. sicut in productione vni forme prethponit remissionem forme. per nullam penitentiam remittitur peccatum.

Contra respondeo. Si ipsi egerint penitentiam ab omnibus peccatis suis. sequitur. omnium iniquitatum magis quam operatus est non recordabor. Et hoc iter boies pietas dicitur: et parum post sequitur. quod si ad summum perveniat aliquis malorum. et tunc velit renerti ad virtutis viam suscipit et libenter amplectitur.

Contra respondeo quod penitentia potest accipi per penitentiam informem aut formatam per gratiam. et utroque modo potest accipi per hitum vel actum interiori vel exteriori. dico quod per penitentiam informem sine acceptatione per hitum. sine pro actu interiori. sine exteriori. sine per omnem simul non potest remitti peccatis nisi dispositio in hitum per ipsam disponitur potest ad suscipiendum gratiam de per quod formatam remittitur peccatis. specialius tamen disponit et directus ad peccati remissionem quam quibus alia virtus informis. quod omnia peccata in hoc conveniunt: quod vni quod est quedam iustitia infirmitas legis diuine: per penitentiam ipsam et directe disponit hominem ad hoc ut possit et velit pro illa iniuria debitam emendam facere cum adiutorio dei. Tunc autem se habet ad remissionem culpe penitentia formata inferius declarabit. Ad primum in oppositum dicitur quod quibus bonitas penitentis non est finis. tamen virtus meriti christi sine quod penitentiam non potest remitti peccatis. **Articulus IX.**

B

ij

Distinctionis

Dei ea sunt inimitabile. tunc tñ tenet bñtuali-
ter penitere. qz nō pōt dimittere bñtū pñie ni
si ruendo in pctā mortale. de hitu aut pñie
aut de interiori actu in casibus supradictis in-
telligi illud verbū dñg. 2. li. de sacra. pte
t. c. 3. cū dicit. Necessē hōs semp penitere: fati-
facere potes. nimis facere nō potes. melius ē
vlt plus facias q̄ min. C. Sili mō itelligēde
sunt due auctoritates ad primā pte. allegate
C. Ad 3. mō. q̄ quia hō nō pōt pct̄ esse de re
missione pcti certitudine scietē: iō sufficit cer-
tudo. p̄babl̄ coniecture ad hoc q̄ se expo-
nat discrimini si ita nō vacat actu penitenti-
sicut antiq̄ h̄bet p̄babl̄ cōiectura de remissio-
ne pcti sui. tñc aut est p̄babl̄ cōiectura qñ
hō fecit qd̄ in se est doledō. cōfittendo. satisfi-
cēdo. r̄ p̄positū cauēdi habēdo.

C. Ad p̄m ad pte aliā dō. q̄ frequēter ea que
sepant ī feriozi vniuntur in lupiozi. r̄ iō qz su-
perioz ē medicina spūalis q̄ copozalio. ma-
gis pōt reperiri in ea apitudo ad curandū vna
ad sanitatē recuperatā cōseruandū q̄ in vna
medicia copozali. tñc qñqz inueniū in corpo-
rali aliq̄ cōseruans sanitati recuperatē r̄ cō-
seruatiōi recuperatē. C. Ad 2. mō. q̄ innocēs
duplicit̄ pōt pct̄. Aut qui non est nocēs nec
fuit. r̄ talis innocēs penitere nō tenet. sed sic pe-
nitētia nō facit pctōres innocētē: aut q̄ nō est
innocēs. sed tñ fuit. r̄ talis innocēs penitere
tenet interiori in casibus supradictis: hoc inō
pnia pctōrem reddit innocētē. Nō u-

Secundo querit̄ vtz pctōr p̄ penitētias
possit plusq̄ semel resurgere
Et vtz q̄ n̄. Qui n̄ pōt a vā pnia cadē n̄ p̄t pl̄
q̄ sel per pniām resurgere. s̄ vere penitēs nō
pōt a pnia cadē. qz vt h̄i de pe. di. 3. q. p. In-
ania. est pnia quā sequēs culpa coiquinat. er-
go pctōr per pniā nō pōt resurgere plus q̄
semel. C. Itē Ap̄ ad Hebreos 6. Impossibi-
le est eos q̄ semel sunt illuminati. sequi: r̄ pla-
pli sūt rursus vocari ad pniā. C. Itēs. 23. q.
4. Est iniusta. in fine. Facilitas vnie incētium
tribuit delinquēdi. Cū ergo deus nulli debe-
at tribuere incētium delinquēdi. tribueret
at si penitenti parceret plus q̄ sel. non remittit
pct̄ p̄ pniā pl̄ q̄ sel.

C. Cōtra: misericordiā nō negat de hōi quā
sc̄pit hōi ab hōie impendit: s̄ vt h̄i Math.
18. Deus vult q̄ hō peat hōi quōtiefcūqz in
ipm peccauerit. ergo deus peit hōi quōtiefcūqz
q̄ penituerit. C. Itē de pe. di. 3. q. Itē q̄ fre-
quēter. of q̄ xps tot sanant claudos cecos r̄
aridos nō desipet sepe pctōr.
C. Rūdeo q̄ pctōr: per pniā pōt plus q̄ sel

resurgere sicut probat̄ in lra pluribus mēto-
ritatib⁹ r̄ exemplis. qd̄ r̄ rōne declarat. Nō
a vera pnia pōt exidēre r̄ veta pniāz recupe-
rare. sed vā pnia mō caret pctōr remissione.
q̄ aut hō a vera pnia pōt exidēre pōt p̄ba-
ri per silem modū q̄ sup̄. li. 3. di. 31. p̄bat̄
ē q̄ charitas possit amitti in nō p̄firmata.
P̄terea ē in subiecto vertibilis. in volū-
tate. nec p̄nuatio ī futurū ē a cēntia ē. Nō
aut vera pniā possit recupare p̄ba. qz hō q̄
diu ē in vita pōt facere qd̄ in se ē vt sibi dicit
a deo pnia vera. s̄ nō pulsaret hōiem vt face-
ret qd̄ in se ē. of aut Apoc. 3. i. c. p̄sona. Ego
sto ad hostiū r̄ pulso. Nō aut vera pnia nūq̄
careat pctōr remissioe p̄batur sic. of de p̄na
di. 3. q. Itē q̄ frequēter. r̄ recitat maḡ in lra
h̄. di. c. penit. Cōstat ei multū pctā displicere
q̄ semp hō est ea destruerē. s̄ si vera penitē-
tia aliqui careret pcti remissioe: nō cēt sem-
per hō pctā destruerē: qz hō p̄vera pniā q̄
tū ē ī sermone et se oē qd̄ restitit destructiōi
pcti. P̄terea ad p̄ncipale Aug. li. i. retrac.
c. 18. de quociens p̄ssimo in hac vita p̄stituto
nō ē despiciā: s̄ si p̄ pniā nō possit hō resur-
gere plusq̄ sel. de peccatē mortali p̄ pniām
cēt despiciā. ergo p̄ pniā pōt pctōr resurgere
pl̄ q̄ sel. imo quōtiefcūqz se peccauerit.

C. Ad p̄m ī opp̄m dō. q̄ mior: ē ita. C. Ad p̄ba-
tionē dō. q̄ pnia quā sedans cōpa cōiqtat vniā
of n̄ q̄ si fuerit vā. s̄ q̄ insufficientes ad vitā etnā
obtinēdā vt carēs fructu illi p̄ pnie quā n̄ sel
cōpa ē fruct⁹ ē vitatio gēbene r̄ adeptio gl̄ie
r̄ sic expōit glo. ibidē. r̄ maḡ ī lra nō mltum
an mēdū di. p̄ntis. C. Ad 2. mō. q̄ ibi nō ne-
gat Ap̄s pctōres posse p̄ pniāz resurgere pl̄ q̄
sel. s̄ penitētē p̄ relapsū nocari posse. 2. p̄-
bap̄m. vñ glo. ibidē. Impossibile ē eos motos
ad pniā q̄ hoc accepit sel rursus. Inouari.
rebaptizari p̄ pniāz. C. Ad 3. mō q̄ facilitas
vniā ad rēssionē pene satisfactorie incētū
vniā q̄ mō ad rēssionē pene satisfactorie vniā
tribuit delinquēdi. r̄ sic pctōr n̄ p̄sel̄ facit vniā
qz de lege cōi dō sēp exigit p̄ pctō penā satisf̄
factoriā. s̄ q̄ mō ad rēssionē offcē n̄ tribuit ī
cētū delinquēdi. s̄ magis cauēdi pctū et
amore. r̄ difficultas vniā q̄ mō ad offcēz occa-
sionē tribueret desperationis.

Articulus
Insequēter queritur d̄
io. p̄ncipali
C. Et cir̄ hoc q̄rit 2. C. p̄
vtz pnia sit alijs vtutib⁹ por
gine. 2. vtz sit. alijs vtutibus
por dignitate.

ch. articulus

Beatus 89

Primo dō q̄ sit alijs vtutib⁹ por ori-
gine. Fundamētū ē alijs p̄tib⁹ edi-
fici p̄m origine. S̄ ap̄o. ad hebr. 6. die pe-
nitētiā cēt fundamētū. s̄ alijs vtutib⁹ prior ori-
gine. C. Itē glo. ff. alijs math. 3. Pniāz agit.
die q̄ pnie vt̄ ē p̄ pniāz p̄m̄ere vt̄ere hoies
C. Itē pus ordie nā ē recessus a vniā a q̄
accessus ad terminū ad que. s̄ p̄ pniāz ē recessus
a pctō q̄ ē termin⁹ a quo. p̄ aljs vtutes ē ac-
cessus ad deū q̄ ē termin⁹ ad que. ergo peni-
tentia est alijs vtutibus por origine.

C. Cōtra eoz q̄ sit sunt vni nō est origine pri-
us alio. S̄ oēs vtutes sit infundunt. ergo vna
non est origine prior alia.
C. Rūdeo q̄ d̄ pnia r̄ alijs vtutib⁹ possimus
loq̄ q̄tū ad eaz essentias q̄ sūt habē. vt̄. h̄i
ad eaz actus. qnolz istoz mōz pōt p̄pari vt̄-
tus pnie tam iūsa q̄ acq̄sita ad vtutes alias.
Dico ergo q̄ quis inter habitum pnie infuse
r̄ alias vtutes infusas nō sit pnie loquēdo or-
do originis. quia a deo imēdiate tāti est eaz
origo: r̄ sit oēs infundit. tñ ī vtutib⁹ habit⁹ pnie
nō est natus ēē in aia nisi habituā fide r̄ spe
nec habitus charitatis nisi mediāte hitu pnie
sicut in sub or i quo pōt h̄e p̄ncipalē suū actū:
q̄ nō est nisi respectu mortalis peccati. iō aliq̄
modo pōt dicit habit⁹ infuse pnie: por origine ha-
bitū charitatis r̄ posteriori fide r̄ spe. q̄tū aut
ad actus vtutū magis p̄prie atēdit ordo p̄m
origine. actus. n̄ p̄niet in plurib⁹ out ex acta
timoris. quandoqz tamen ex actu amoris. ti-
mor autem r̄ amor: est ex actu fidei dictantis
timēda. r̄ amāda. r̄ ideo act⁹ fidei r̄ timoris
pores sunt origine actu penitēdi. r̄ q̄ vt̄ virtus
pnie pctū detestat in spe. venie. act⁹ penitēdi
p̄supponit actū sperādī. q̄busdā q̄ vtutib⁹ ē ori-
gine posterior: r̄ q̄busdā por. Ex dictis sat̄ p̄z
qd̄ dō ē de cōpantiē pnie acq̄sita ad alias vir-
tutes acq̄sitas q̄tū ad ordinē originis.

C. Ad h̄m in opp̄m dō q̄ fundamētū nō tñ est
alijs p̄tib⁹ pus origine. s̄ eaz ē firmatūuz
seu sustentatū. r̄ iō vtus aliq̄ d̄ fundamētū
vel quia origine por. vt̄ q̄ alijs firmatūuz seu
sustentatū sub rōne vtutū. of ē vt̄ por vt̄
in doctrina xp̄iane religiōis vt̄ in exītia edifi-
cū spūalis. h̄mo mō pnia ē alijs vtutibus por.
vñ tā xps q̄ et̄ p̄cursoz Joānes doctrinā xp̄ia-
ne religiōis a pnia icēperit. Et hoc mō dicit
Ap̄o. ad hebr. pniā esse fundamētū. s̄ ratioe
poritatis in exītia edificū spūalis r̄ sustentatio-
nis fides ponit fundamētum. ad h̄eb. ii. r̄
p̄na Cor. 3. Rōne aut firmatūuz in aduerhs
fortitudo of ē fundamētū. vñ sup̄ illud Luce.
ii. Ne terramini ab eis q̄ occidunt corp⁹. die

glo. q̄ soliditas ē fundamētū fidei rōne etnā
firmatūuz vtutū in. p̄p̄is humilitas dicitūda
mētū. Nō h̄er. 2. de p̄dicra. ad Eugenū. c.
8. Bonus sūdas humilitas. qz ē charitas p̄-
oz ē origine alijs vtutib⁹ maḡtū formate sūt
tū. vñ apls. ad Ep̄he. 3. In charitate radicati
r̄ fundati. C. Ad 2. mō dō q̄ illud vbiuz vt̄ere
hoies nisi dispositio: r̄ qz pnia magis d̄ prio vt̄
sponit ad formā virtutū: q̄ charitas: q̄ aliq̄
alia vtus. iō pus origine of formari q̄ alie in
via reformatiōis. C. Ad 3. mō dō q̄ quis in exe-
cutione motus exterioris por sit ordie nāe re-
cessus a termino a quo q̄ accessus ad terminū
ad que. tñ in intentionē ē 2. r̄ iō q̄ iteriores
motus inq̄tū sunt volūtarij p̄niet ad iteriores
in eis pus ē ordie nāe accessus ad terminū ad
que q̄ cessus a termino a q̄ volūtās. n. a nialo
recedit p̄pter bonū. C. Ad ar̄m in opp̄m p̄z qd̄
dō ex dictis in qd̄nc.

Secundo querit̄ vtz pnia sit alijs vtutib⁹
bus por dignitate. Et vt̄ q̄ sic.
ca por ē dignitate edto. sed pnia restituit vt̄-
tes amissas vt̄ inguis oñsz ē. ergo est vtutibus
alijs dignior. C. Itēs illa virtus est alijs digni-
or q̄ habet digniorē actum. s̄ recōciliare deo
q̄ ē act⁹ nobilitatū. ē act⁹ pnie. ergo ē inf̄ oēs
vtutes dignissima. C. Itē p̄positū digni⁹ ē q̄
ps. s̄ pnia formata die p̄positū ex hitu pnie r̄
charitate. q̄ pnia formata ē charitate dignior
r̄ ex p̄nti omnib⁹ vtutibus alijs.

C. Cōtra aug. 8. de tri. c. 18. dicit de charitate
q̄ nullū ē isto dei dono excellētī. ergo peni-
tentia nō est dignio: charitate.
C. Rū illa vt̄ ē digniō q̄ digni⁹ h̄z obz. r̄ sub
rōe digniō. r̄ q̄ vtutes th̄co. deū h̄it. p̄ ob o.
morales at̄ n̄. digniores sūt th̄olo. vtutes q̄
morales. cū ergo pnia sit d̄ moralis. q̄ ē ps
potētiāz iustitiē: vt̄ sup̄ oñsz ē se q̄ vt̄-
tes th̄olo. g. digniores sūt pnia. Inter aut mo-
rales vtutes ille sunt digniores q̄ magis d̄ p̄-
pinquo deū sic finē respiciūt. he aut sūt lat̄ria
r̄ pnia. quāz act⁹ sūt circa q̄ directe r̄ imēdia-
te ordinant ad diuinū honorē. r̄ iō inf̄ vtutes
morales sūt nobiliores. r̄ q̄ lat̄ria p̄ncipalius
respicit tēdētā ī bonū. r̄ ex p̄nti recessus a ma-
lo. pnia aut̄ 2. iō dignior ē lat̄ria q̄ pnia. vñ
vt̄ oñsz ē li. 3. di. 9. Int̄ oēs vtutes morales
lat̄ria est virtus nobilior.

C. Ad h̄m dō q̄ pnia non ē cā restitutiōis vt̄-
tutū amissaz nisi sic dispō qd̄. n̄ oñz aut̄ dispō-
nē ē nobiliorē hitu ad quez disponit. C. Ad
2. mō dō q̄ recōciliat̄ d̄ p̄ntz ad pniāz dispositile

ad fide et z spz z charitates pncipaly. Ad
 3° d. q. pnia formata si e ppo^o ex bitu pnie z
 charitatis. sic neqz ma formata. est ppositu ex
 ma z forma: nec sicut dz pcedi q. ma formata
 sit dignior forma: sic no debz cōcedi q. pnia for
 mata sit dignior sua forma q. est charitas.

Articulus. XI.

Consequenter queritur
 de pncipali. Et circa hoc arunt. 2.
 Pmo vtrū pnia solēnis sit
 iterabilis: z qb' psonis debe
 at iponi. Secdo q. sunt illa q.

ad ritū illius penitentie rōgrunt. 2°. 1.
Ad pmas qōnes dō q. est pnia secreta.
 publica z solēnis: z est ois so
 lēnis publica: s; nō pūert. solēnis aut nō ite
 ratur ne ex sui iteratiōe vilescaz: z q. rememo
 ratio est expulsiōis pmoz parētū de paradiso
 terrestri: q. semel tñ scā est: z sicut dicit magf in
 lra vltra me^o pntis di. hec p grauo^o d' hoz
 reditōs ac mālifestis delictis tñ iponit. de hoc
 d' decretoz. di. 50. Si dō post remissiones. 5.
 Pōt. Est qdā pnia q. solēnis appellat q. semel
 tñ in ecclesia pcedit. h. clericis iponēda nō est
 vñ ca. di. in capite. 5. hāc aut. di. q. hāc pniaz
 nulli vñ clericoz agē cōcedit. atqz iō. pūu
 scenio di. penitētes ad clez admitti pphētur
 iō d' d' p'at p' illud quod h. ca. vi. cōfirmati. z
 duob' capitulis se. nisi hnt clericis depōsitū: tūc
 eni eis pōt solēnis pnia iponit: z q. hoc statu
 tū e p clericat' dignitate: vñ posse cōcludi q.
 nec laycis psonis isgnib' nec religiois debēt
 iponi p' statū dignitatē. Auuētib' ēt nō fa
 ciliter iponēda ē p' etatis fragilitatē. vt d' e.
 di. Penitētes. psonis aut alijs a p'dictis tā vi
 ris q. mulieribus pōt iponi. 2°. n.

Ad secūda

qōne dō q. sicut h' d' supra di
 ca. c. In capite. In capite q.
 dragēmie oēs penitētes q. publica suscipi
 unt aut susceperūt pniaz an forēs ecclesie se re
 pūnter cpo ciuitat' sacco iduti. nudis pedib'.
 vultib' i terra dimissis: reos se eē bitu z vultu. p
 testātes. ibi ad eē d' d' e. can. archidia. cōi. ar
 chiepiscopi. p'ochiaz. z p'p'teri p'niūm: q. coz
 cōuērationē diligēt' r' ilpicē debent: post hoc
 in ecclesia eos itroducāt. z cū oi clero. z. pnie
 psalmosi terra pōtiter p'strat' cū lacrymis
 z coz absolutōe decētat. tūc surgēs ab orōne
 tūz qd canones imbt man'. eis iponat. aquā
 b'ndictā sup eos spargat. cinerē pus mittat. de
 in de cilicio capita coz. coopiat. z cū genuitū z
 crebro suspirijs demicret eis. q. sicut Adā p' e
 ctus ē de paradiso: ita z ipi. p. p'ctis ab ecclesia

abdicatur. postea iubeat misitris vt coz cō
 nūā ecclesie expellat. clericis vō psequant' eos
 cū rīfōzio. In iudozē vultus tui p'ccena pane
 tuo zc. vt vidētes scāz ecclesie p' facinorōz' in
 is tremfactā atqz p'mōtā nō pūp'edāt pniaz.
 in sacra aut dāi cenā: rursus ab coz. decanis z
 coz p'byteris ecclesie liminib' repntētur: z hē
 dicit glo. ibidē ita sit quolibet anno: vt tāk de
 mittant' i ecclesia. z i s'ctē i ecclesia: nō tñ. cōv
 cabūt cū alijs in eucharistia vel i osculo: z sic
 erūt vsqz ad octauā pasce: z tunc itēz exibunt
 de ecclesia: z erūt ex ecclesia vsqz ad talē diez
 sequentis anni. z hoc fiet vsqz ad finē pnie: z h
 bñ penitēt secundo anno vel tertio potest eis
 reddi iug' r'filiū ecclesie.

Circa pnia. Pnia ē feci da tabula post nau
 fragiū. hoc p similitudines dōm est.
 Pnia eni tabula i mari est nauis q. cū aliq
 fragū. p'git qnōz q. aliqz ad hēt' aliqū tabū
 nauis: p cur' ad iūctōnē applicat' ad portū salu
 tis. Sic dico q. erūt i mari h' mudi. bap' ē
 sic h' tabula. i. sicut nauis z cū' g'fa cū hoies
 cadūt restat eis pnia tāqz tabula z' cū' e' adu
 toiu deducit p'it ad portū salutis. p'struc q. sic.
 q. pnia ē tabula p' naufragiū z' ab illa q. ē an
 naufragiū. postz tñ dicit bap'. h' tabula p' nau
 fragiū vocēdo p' naufragiū. originale p'ctm
 pō q. originale p'ctm. z c' s'c'le sunt qdā fractio
 itegritat' nāe. quā illi pnia parētū' a sua p'dictio
 ne h'c'rat. Inanis est. i. carēa fructu illi' p'nie.
 supple quā h'z illa pnia quā scāns c'p'a nō inq
 nat. De pnia p'ctoz. i. q. aliqz p'ccerat. Et
 si ad sūmū. h'z p'ccat' maloz. s. i. p'p'atōe alioz.

Quibus irretit' peccatis nō potest
 penitere de vno yere: nisi de omnibus
 penitcat. Dist. XCV.

Sicut p'dictis auct'rib' il
 loz error' nūnciū: q. pniaz
 sepe agēda: z p'ca lapsū
 peccantes freqnt' surgere
 d'fūctur: ita eisdē illorūz
 opio elidit: q. p' h' irreti
 tū p'ctis asserūt de vno v'c penitere: eni
 dēqz veniā a d'no o'leg posse sine alteri
 pnia. Qd et auct'rib' astruere conāt. Sit
 n. p'p'beta. Nō iudicabit de bis i idipz
 vel vt alij trāstulerūt. Nō cōsurgit du
 plex tribulatio. Si ergo iugit' illi aliq
 sacerdoti fuerit p'fessus vnu d' duob' v'

p' h' p'ctis: z d' illo iunctā sibi p'niām a
 sacerdote satisfactōez: exp'auerit: ceteri
 tacitis nō p illo p'ctō apli' iudicādus est:
 d' q. satisfecit ad arbitriū sacerdotis: quā
 vice xpi in ecclesia gerit. Jōqz si de eo ite
 rū iudicet bis in idipz iudicet dō: z cōsur
 get duplex tribulatio. S; d' bis ergo o3
 illō tñ itelligi q. p'cedētib' supplicyis cō
 mutāf i bonū: z sic p'senerāt: sup q's si cō
 surget duplex tribulatio: q. vō inē flagel
 la duriores z d'eteriores sūt vt p'barao:
 p'ntib' etna' d'nectūt: vt t'pale suppliciu
 sit eis etne pene imitiū. Un Aug. Ignis
 succēsus ē zc. i. vidicta hic icipiet. z arde
 bit vsqz ad extremā d'natōez. Hoc d' il
 los notādū ē: q. d'nt illō. i. nō iudicabit dō
 bis in idipz: ad oia p'tinere flagella: q. g
 dā bis flagell' emēdāt: alij bic z i eternū
 puniūt. Quicq. n. modis flagella z'igūt:
 vt vt iustis p' patiētiā merita augeāt vt
 Job: vt ad custo diā v'ntū ne supbia tē
 tet: vt paulo: vel ad corrigēda p'ctā: vt
 marie lepra: vt ad gl'iaz dei. vt d' ceco na
 to: vt ad imitiū pene: vt herodi' q'nt' h'ic
 videat qd in inferno scēz scōz illō. Dupli
 cit' tritioe d'tere eos d'f'e. Ita g. auct'as
 nō cogit nos sentire oia q. t'paly puniunt
 si v'leri' a dō puniēda. Nā vñ supra eū
 dē locū Diero. dicat egyptios z israeli
 tas a dō t'paly punitos ne i eternū puni
 rent. nō ē tñ d' oib' g'nalr itelligēdū. Sit
 eniz sic. Q. gen' h'uanū diluuiū sodōitas
 igne: egyptios mari: z israelitas i herōo
 p'dicit: scitote iō t'paly p' p'ctis p'misse ne
 i eternū puniret: qz i iudicabit dō bis in
 idipz. Qui ergo p'nti s' postea si puniēt:
 aliogn m'itū scriptura: qd nephas ē d'f'e.
 Que sit itelligētia p'missozum.

Tende lecto: his v'bis: z caue
 ne d' omnib' generalr itelligas:
 s; de his tñ q. inter ipsa flagella
 p'niām egerūt: credētes i d'eu bebzoz:

quā z si breuē z momentā: tñ si respu
 it dō. Q. at q. p' t'pale flagellū nō co: rigū
 tur p' eterna' p'niāt: ibidē o'ndit agēs
 de fideli d'ep'hēlo i adulterio q. d'collat:
 vbi o'ndit l'ua p'ctā breui z t'pali suppli
 cio purgari. magna vō diuturnis eter
 nisqz supplicyis reseruari ita igēs. Que
 rat hic aliqz si fidel' d'ep'hēlus i adulte
 rio d'collat: qd d' eo postea fiat? Aut eniz
 puniet z s'z ē qd d'f'e: nō iudicabit dō bis
 i idipz: aut nō puniet: z optādū ē adūte
 ris: vt hic breui pena puniāt vt frustrēf
 ibi cruciat' eternos. Ad qd r'ndem' d'cū
 vt o'uz rez ita supplicioz qz scire mēsu
 ras: z nō pueniri s'niaz iudicis: nec illi in
 p'ctōzē exercēde d'bic pene auferri p'ā
 tez: z magnū p'ctm magnis diuturnisqz
 lui cruciatib'. Si q's vō puniūt sit t'paly
 vt ille q. israelite maledixerat: z qui in
 sabbato ligna collegerat: tales postea nō
 puniri. qz c'p'a lenis p'nti supplicio p'p'e
 lat. lenis. n. c'p'a leui supplicio p'p'eatur
 Dis satis inuit Diero. grauiā p'ctā z hic
 puniri graui supplicio: z i futuro puniē
 da eterna' d' d' p'nia si agit iter flagel
 la. Leuia vō q. hic puniūt: leui pena p'p'e
 latōez recipe: qd i d'ois fieri nō abigim':
 z i malis forte ēt fit ita. Sat' iā appz qd
 illi d' p'phētia idurerūt nō facere p'cis q
 dicit ei q. crimē sibi reseruāt: d' alio ve
 niā p'stari p'niām. Alias qz auct'es idu
 cūt. Sit. n. Bre. Pluit d'ns sup vñā ciui
 tatē. z sup alterā nō pluit: z eadē ciuita
 tez ex pte cōpluit: z ex pte aridā religit.
 Lū ille qui primū odit ab alijs vitys se
 corrigit: vna eadēqz ciuitas ex pte com
 pluitur: z ex pte arida remāet: qz sūt q.
 dā cū quedā vicia recēdent: in alijs gra
 uiter perdurant. Item Ambro. Pri
 ma consolatio est: quia non obliuiscitur
 misereri deus. Secunda per punitio
 nē: vbi z si fides d'f'it pena satisfacit z re

uelat. Rōne quoq; vtumf dicētes. Si quis vnū pctm p̄siteret altero tacito: z satisfactiōe n̄a sacerdotē iniūctā expleuerit: nūqd si z pctm tacitū ouerius fuerit p̄fessus p̄ vtroq; ei p̄nia iponef. Lōge hoc videt a ratiōe z ecclie p̄suetudine que p̄ eodem pctō ne reiteref nulli bis penitētiāz iponit. Sicut ergo illa peccati cōdigna satisfactio: vn̄ z peccatum deletum videtur.

Quo accipiēda sūt p̄missa.

Is respōderi pōt sic. illō Hreg. Pluit dñs rē. nō ad crimis veniā sz ad opis pcti dēstionē referēdū est: vt iō pars ciuitatis dicat cōplui: qz ab actu z delectatiōe pcti cui añ fniebat mō cessat: nō q̄ ei⁹ veniā beat. Vocaturq; pluuia illa talis cōtinētia q̄ ab ope pcti renocat: qz ex fonte gratie dei id cordi istillat: vt vl sic. paulati ad p̄niāz veniat: vel eo min⁹ a deo puniat q̄ vinturniozi delectatiōe z actu peccati mai⁹ sibi accumulet tormētuz. Si vero ad idulgētiā reat⁹ pluuia referatur: euāgelice snie p̄traire videbitur. Si. n. p̄pter misericordiā q̄ quis p̄ximo suo nō miseret: et q̄ dimissa sunt replicant ad penā: multo magis q̄ nōdū sūt dimissa p̄pter odiū fratru ad penā reseruari pbantur. Et ille q̄ arbiter sine volūtatē p̄stitutus ē: nō pōt icboare nouā vitam: vt ait Aug. nisi p̄teat eū veteris vite: quomodo ad nouitatē idulgentie pueniet q̄ ody venustatē nō depouit: Illud ē q̄ Ambro. ait. z si fides desit pena satisfactiō rē. nō d̄ fide itelligit qua credit i deū. sz d̄ scia delicti. Deest. n. fides cū scia pcti nō subest. Nā cū oia delicta nemo itelligat: ē aliqñ i homie pctm cui⁹ nō bz scias. Un̄ apls. Nihil mihi scī⁹ sū: sz n̄ i hoc iustificat⁹ sū. Cū ergo q̄ flagellat p̄ pctō cui⁹ nō ē scī⁹

si patieter fert penā z būllitatē amplectit cogitās se forte pctm h̄re qd̄ nō iteligit: z p̄ eo puniri a deo pena illa: satisfactiō z releuat grauatiū. Ad hoc aut̄ qd̄ obycit de satisfactiōe illa si satisfactio nō fuit: iterum iponēda ē. Si vero itez iponēda nō ē: satisfactio fuit: z si satisfactio fuit: veniāz iperrauit. R̄ s̄ideri pōt satisfactiōez iō nō fuisse: qz ille dignos fruct⁹ p̄nie nō fecit. Est. n. satisfactio penitētie vt ait Aug. Pctōz cās excide: re. nec suggestiōib⁹ eaz aditū idulgere. Itē. Sanē q̄ scelerate viuūt nec curāt talē vitā moresq; corrigere: z iter ipa facinora sua elemosynas frequētare nō cessāt: frustra iō sibi blādiūtur: qz dñs ait. Date elemosynas: z ecce oia mūda sūt vobis. Doc. n. q̄ late pateat nō itelligūt. Multa. n. sūt ḡna elemosynaruz q̄ cū facim⁹ adiūamur: nō solū q̄ dat eluriētī cibuz: sicuti pōtū z b̄mōi: sz et qui dat veniāz pctēti: elemosynam dat: z q̄ emēdat verberē i quē ptās dat: vel cohercet aliq̄ disciplina: vel orat vt ei pctm dimittat: elemosynā dat: qz m̄iāz p̄stat. Multa. n. bōa p̄stātur iuuis qñ eoz cōsulit vtilitati z nō volūtatē: sz ea maior ē q̄ ex corde dimittim⁹ qd̄ i nobis q̄sq; peccauit. Adin⁹. n. magnū ē ergo eū tē benivoluz q̄ tibi nihil mali fecit. Illud multo grādī⁹ vt tuū et inimicū diligas: z ei q̄ tibi malū vlt: z s̄ p̄t facit: sp̄ bonū velis: faciasq; qd̄ possis. Qd̄ ḡ dñs ait. Date ele. z oia mūda sūt vobis: ita nec itellecturi sum⁹ vt n̄ credētib⁹ i xp̄z mūda sint oia si elemosynas istas dederit. Qui vult ordinate elemosynā dare a se ozi primū icipere z eaz primū sibi dare. Est enī elemosyna opus misericordie verissimeq; dictū est. Miserere aie tue placens deo. Non ergo se fallāt: qui per elemosynas largissimas fructuz suoz

vel pectine: ipunitatē se emere estimāt in pctis pmanētes: q̄ ita diligit vt i eis oportuerit versari. Qui vero diligit iniquitatē odit animā suāz: z qui odit aiām suā nō est misericors ei sz crudelis. Diligendo ḡppe eā scōz seculū: odit eā scōm deū. Si ergo vult ei dare elemosynam suā per quā sit mūda: odiat eā scōz seculuz z diligit eam scōz deū. Hac elemosyna quā sibi homo primitus ozi: mūdat iteriora: Ad qd̄ hortās xps ait. Mūdate q̄ int⁹ sunt: imūdis. n. nihil ē mūdū sz polluta sunt eozuz mens z scia vt ait ap̄lus. Imūdi vero sunt oēs quos nō mūdat fides: q̄ credit in xp̄z: de qua scriptū ē. Mūdās fide corda eoz. Sed ne istas elemosynas q̄ sūt de fructib⁹ terre respicere xps videt. Dec iquit oportuit facere. s. iudiciū z charitatē dei: z illa nō omittēre. i. elemosynas fructuum terrenoz. Ex bis dat̄ itelligi q̄ in peccato mortali pmanētes: si elemosynas largas faciāt: non tñ p̄ eas satisfaciūt: qz inordinate agūt oū a se nō icipiūt: nec p̄prie d̄ elemosyna tale op⁹: oū sibi p̄tis crudeles existūt nō placētes deo. Non ergo dicēda ē illa pcti satisfactio: quam quis agit p̄ vno pctō: oū p̄durat i altero: qz nihil p̄dest icinmare z orare: z alia bona agere nisi mēs reuocef a pctō. z si aliqñ ouerfus tacitū peccatuz sacerdoti fuerit p̄fessus: de vtroq; iponēda ē ei satisfactio: qz de p̄mo adigne n̄ satisfecit.

Scōm quosdāz fuit satisfactio. Uibūdā tñ vt fuisse satisfactio sz ifructuosa oū i pctō alio p̄stitit: p̄cipiet tñ fruct⁹ ei⁹: icipiet qz p̄ficet cū pcti alit⁹ p̄tuerit. Tūc. n. vtroq; dimittit pctm z satisfactio p̄cedēz viuificat q̄ fuerat mortua: sic baptis m̄ illi q̄ fite accedit: tūc p̄mit⁹ valz curficio a mēte recedit p̄ p̄niāz. Et i b̄niis

opionis munitū auctes iducūt. Sic. n. aug. Dū ē credere z nra fides exposulata vt cū ḡra xpi in boie destruxerit ma la priora: et remuneret bōa: z cū destruxerit qd̄ suū nō inuenit: diligit bonū qd̄ in peccatē plātuit. Itē Hiero. Si qñ videris iter multa pctā quēq; facere aliq̄ iusta opa: nō ē tñ iustus de⁹: vt pp̄ multa mala obliuiscat paucoz bonoz: sz faciet ea metere z i borrea zgregare que bona in terra seminaui. Sz hec dicta itelligim⁹ de illo q̄ i charitate quodā tpe bona facit z bon⁹ ē. alio vero tpe mal⁹ ē z multa pctā facit. Nō ergo itelligēdūz ē eū iter multa pctā iusta opa fecisse: q̄ si fil eodēq; tpe pctā fecerit z iusta opa: sz diuersis tpeib⁹ vtroq; fecisse. Nisi. n. bon⁹ foret qñ bōa fecit nō seminaffe dice: ret in terra bona. Destructis ergo malis post opa bōa omissis. p̄ora bōa i charitate. s. facta q̄ sequētia mala mortifica uerāt p̄nia de illis malis habita viuificātur z remunerant. Un̄ ap̄lus. Jaciētes sūdāmetū p̄nie ab opib⁹ mortuis. opera mortua nō minās p̄ora bona signat q̄ p̄sequēs pctm erāt mortua. qz bi peccando p̄ora bona irrita fecerūt. Dec sic peccādo irrita sūt: ita p̄ p̄niāz reuiuiscūt: z ad meritū eternitatis p̄desse incipiūt. Sitr z illud bonū amat d̄s qd̄ plātuit in peccatē: in illo. s. ḡ post illud bonum peccauit: nō s̄it peccās z bonū opās extitit: qz talis bōis op⁹ nō diligeret d̄s ad remunerationē. Pōt et accipi d̄ opib⁹ bonis q̄ ab aliquo sūt oū mal⁹ ē z in peccato mortali p̄stitit: vel ad tps vel vsq; in finē. Que dicūt a deo remunerari z nō dari obliuioni: nō qz p̄ficiāt ad vitā eternā obtinēda: sz ad tolerabilē extremi iudicij suppliciiū sētēdū. sicut d̄ fide z certis q̄ sine charitate habētur: Aug. ait. Si q̄ nō b̄ns charitatē q̄ p̄tinet ad vni-

tate spūs & vicinū pacis quo ecclia onerata in aliquo scismate cōstitut? ne xpm neget patitur tribulationes: fame: psecutione: vel flāmas: vt bestias: vt ipaz crucē timore gebēne: nullo mō ista culpanda sūt: imo z h laudāda ē patiētia. Nō. n. dicere poterim? meli? ei fuisse: vt xps negādo nihil horū pateret q̄ passus ē cōstitēdo: s; estimādū ē for: tasse tolerabili? ei esse futurū iudiciū q̄ si xps negādo nihil horū pateret: vt illō qd̄ ait ap̄s. Si tradidero corp? meū ita vt ardea: cbaritatez at̄ n̄ būero nihil mihi pdest: nihil pdesse intelligat ad regnū obtinēdū: n̄ ad extreme iudicij tolerabilitatē subeūdū supplicij: z ifra: Dec pp̄ cbaritatē oca sūt: sine q̄ in nobis nō pot̄ eē vā pnia: qm̄ in hōis cbaritas dei ē que tolerat omnia.

C Perstrigit ocoz sumā vt alia addat.

C his oñdit bōa q̄ sine cbaritate sūt pdesse qd̄ ad tolerabilitatē penā sētēdā: s; nō ad vitā obtinēdā. Illa ē q̄ i cbaritate q̄ fac: si p̄stea plapsus fuerit nec exuerit: nō eē i mēoria dei. **E**zc̄h. vii. Si auerterit se iust? a iusticia z fecerit iniquitatē nū qd̄ vixerit? oēs iusticie ei? q̄s fecerat nō recordabūt. i pctō suo moriet: z nō erūt i mēoria iusticie quas fec. In cui? loci expositioe Greg. ait. Dic nobis marie d̄i derādū ē qz cū mala cōmittim? sine cā ad memoriā trāfacta bōa reuocam?: qm̄ i p̄p̄tratioe maloz nulla debz eē fiducia bonozum p̄teritoz. intelligēdūz est h̄ ad vitā p̄cipiēdā bōa p̄terita n̄ dāt fiduciā: n̄ ad mitiozē penā: alioq̄n p̄missa aucta ti aug. obuiaret. z bōa ergo sine cbaritate scā z bōa i cbaritate scā q̄ cōmitatur mortalē c̄p̄a: quā n̄ dlet seq̄ns pnia: ad sētēdū mitiois pene pficiūt: n̄ ad vite fructū.

C Auctes alias iducit eos q̄ dicūt de vno pctō pniaz agi altero tacito.

Atis arbitroz ill' eē rissit q̄ offerūt d̄ vno crie pniaz agi z veniā p̄stari: alio i dlectatōe retēto: vt p̄fessione n̄ exposito: q̄ nō mō p̄missa auctatib? sūtant: sed et̄ subditis. **A**it. n. aug. Sūt p̄les quos penitet peccasse: s; tñ oio referuātes sibi qd̄ā i qd̄ delectēt: nō aiaduertētes d̄nz sil mutū z surdū a d̄mōio liberasse. p̄ h̄ docet nūq̄ nisi d̄ oib? sanari. **S**i. n. vellet pctā ex pte referuari: b̄ntē septem d̄mōia pficere potuit ser expulsi. expulit at̄ septē: vt oia cria sit expulsa doceret. Legionē vō d̄mōnū ab alio enciēs nullū reliq̄t d̄ oib? q̄ liberatū possideret: oñdens q̄ si et̄ pctā sine mille: o; d̄ oib? penitere. Nūq̄; aliq̄e sanant d̄nz: que nō oio liberauit. **T**otū. n. boīez sanauit i sabbato: qz z corp? ab oi infirmitate: z alaz ab oi p̄tagioe: idicis p̄itētē oportet s̄i d̄oler d̄ oi crie. **S**ciō. n. d̄nz inimicū eē oi criofo. Quō ḡ q̄ crimē referuat: d̄ alio recipet veniam: sine amore d̄i cōsequēt veniā: sine q̄ nemo vixit inuēt grām. **D**ostis. n. dei ē dū offendit p̄seuerāter. **Q**uedā. n. ipietas ifideli tatis ē: ab illo q̄ iust? z iusticia ē dimidiā sp̄are veniā. **J**a. n. sine vera pnia iūret grāz. **P**nia. n. vā ad baptismi puritates conat ducere. **R**ecte. n. penitēs q̄quid lordis post purificatōez baptismi s̄rit: o; vt abluat saltē lachrymis mētis. **S**ed satis dur? ē cui? mētis dolore oclū n̄ d̄clā rāt: s; sciat se culpabilē d̄nz q̄ d̄let d̄mā t̄pis vt mortē amici: z dolore pcti n̄ ostēdit i lachrymis. **Q**uē ergo p̄itēt: oio peniteat. **J**dē. **P**enitēs: si v̄e estis p̄itētēs z si estis irridētes: mutate vitā. **F**ocilia mini dō. **P**niaz agis genua sigis z rides: sublanas d̄i patiz. **S**i pniaz agis p̄itēt: si n̄ p̄itēt: n̄ es p̄itēs. **S**i ḡ p̄itēt: cur facis q̄ male fecisti: **S**i fecisse p̄itēt: nolī facef. si ad huc facis: certe nō es p̄itēs.

Ite inocēt? scōs. **A**mmonem? frēs nostros ne fallis penitentis laycoz aias d̄cipi z in infernū p̄trabi patiant. **S**alam at̄ p̄niam esse cōstat: cū sp̄etis plurib? de vno solo pnia agitur: vel cū sic agitur de vno: vt non discedatur ab alio. **R**eperit de vera pnia vt addat.

C p̄missis perspicua sit noticia pnie vel satisfactiois. **I**lla. n. vā ē pnia q̄ pctm̄ abolet: qd̄ illa sola fac q̄ scel? corrigit. **I**lla vō scel? corrigit q̄ odiū cōmissi cris z mittēdi cū desiderio satisfaciēdi affert. **J**udas. n. penituisse legit sine assecutiōe venie: qz tali pnia n̄ correxit crimē. **U**n̄ **D**ier. **N**ihil iude pfuit egisse p̄niam: p̄ quā scel? corrigeret nō potuit: sic qm̄ frat̄ peccat i fr̄ez vt cōdar n̄ valeat qd̄ peccauit. p̄t ei d̄mitti. sinat p̄manēt opa. frustra voce asuit pnia. **H** ē qd̄ d̄ eo d̄f: z ofo ei? fiat i pctm̄ vt n̄ solū em̄dar neguerit p̄ditōis nephas: s; pp̄y hōicidy scel? addiderit. **L**auē q̄r̄ intelligas illō: vt em̄dare nō valeat: qd̄ peccauit zc̄. **N**ō. n. em̄datio h̄ intelligēda ē rei d̄p̄te recōp̄esatio: s; ducti exprobratō z abhoiatio cū satisfactōis d̄siderio. **D**emit. n. iniuste q̄s alii cui qd̄ restituet n̄ valz: vt oclm̄ vt vitā z b̄i: z tñ si p̄ituerit pcti cū amore d̄igne satisfactōis v̄ciā h̄z. **N**ec iō q̄s p̄tet q̄ rē alienā iniuste abstulerit q̄ redde re p̄t: d̄ illo pctō p̄itēt ac v̄ciā cōseq̄: nisi restituat q̄blatū. **Q**uid. n. ref: pp̄ q̄ pctm̄ ē n̄ reddi p̄t: n̄ agit pnia: s; figit **C** **S**up̄? excludit magister erroz dicentium q̄ pnia nō est iterabilis. **H**ic excludit erroz dicentium q̄ penitentia ē diuisibilis. **E**t d̄mitur in 3. **P**̄? remouet errorem dicentium q̄ pnia de vno pctō sine altero valz tūc qm̄ agitur: p̄? erroz dicentium q̄ z si tūc nō valeat: tñ valet qm̄ de pctō altero p̄terit. ibi **Q**uidam tñ. **P**̄? ponit auctoritates q̄bus veritas confirmat ibi. **S**atis arbitroz. **C** **P**rima in duas. **P**̄? remouet auctoritatē p̄p̄e: h̄c quā illi d̄ucebat p̄ se. **P**̄? auctitates scōz

ibi. **A**lias quoz. **C** **P**̄? in tres. **P**̄? ponit dubitationē. **P**̄? solonem ibi. **S**z de his. **P**̄? dubitationis orie ex solone explanationē. ibi. **A**ttē de. **C** **I**lla ps q̄ ibi incipit. **A**lias quoz. **S**uidit in duas partes. **P**̄? recitat auctoritates q̄s illi errantes p̄ se d̄ucebant: z cor rōnem. **P**̄? subiungit p̄d̄cōz solonem ibi. **H**is rideri. **C** **I**lla ps que ibi incipit. **Q**uidus d̄z tñ. in q̄ remouet erroz d̄icentū q̄ pnia de vno pctō sine alio valz: qm̄ d̄ alio cōferit diuidit i tres. **P**̄? oñdit q̄ si valz ad meritū vite eē ne. **P**̄? q̄ valz ad remissionē pene ibi. **P**̄? d̄t et̄ **P**̄? subiungit confirmationem vtriusq̄ ibi. **E**x his. **C** **I**lla pars que ibi incipit. **S**atis arbitroz. diuiditur in duas. **P**̄? **P**rimo ostendit q̄ nō potest diuidi pnia. **S**ecundo oñdit q̄ sit vā pnia ibi. **E**x p̄missis. **Articulus. i.**

Circa hanc di. querēdum est p̄cipalr de 5. **P**̄? **P**rimo de satisfactōe i ḡnali. **P**̄? de clyna. **P**̄? de ieiunio. **4.** de oione. **P**̄? de restitutione. **C** **C**irca p̄imum queruntur 8. **P**̄? **P**rimo vtrū satisfactio sit actus vtutis. **S**ecundo vtrū hō possit satisfacere deo pro culpa. **T**ertio vtrū satisfactio debeat fieri per opa p̄cālia. **Q**uarto vtrū flagella que deus imittit vel venire p̄mittit super penitentes sint p̄ eis satisfactōia. **Q**uinto vtrū possit fieri satisfactio p̄ opa q̄ finit i mortali pctō. **S**exto vtrū hō possit satisfacere de vno peccato mortali sine alio. **S**eptimo vtrū deus possit remittere pctm̄ sine aliqua satisfactōe. **P**̄? **C**irca vtrū em̄merent sufficienter p̄es satisfactōis. **I.** oio ieiunium. z elemosyna.

Primo ostendo q̄ satisfactio nō sit act? virtutis. **A**ctus virtutis est vtutis. **S**ed satisfactio cū sit debita ē inutilis. **D**f. n. **L**uce. 17. **D**icite serui inuitis sumus: quod d̄bui mus facere fecimus. ergo satisfactio nō est actus virtutis. **I**tes **P**̄? 2. **e**ph. c. 6. **V**irtus est habitus electiuus. **S**z satisfactio q̄nōz nō est electiua. **H**ic cum aliquis s̄ sua voluntatez satisfacere cōpellit. ḡ satisfactio nō ē act? vtutis. **C** **C**ōtra Greg. in qd̄ omelia sup̄ illud mathe. 6. **S**i q̄s vult post me venire. dicit q̄ d̄ns noster s̄ria opposuit medicamenta p̄ccis: ut lubricis cōtinentiam. tenacib? largitaz zc̄. **g** destructio peccati ē p̄ virtutē uel p̄ actū virtutis: p̄ satisfactōez aut̄ destruitur p̄ccm̄: ergo cū nō sit virtus: est actus virtutis.

Rideo q̄ p̄nis satis sit manifestū satisfactio nē esse actū virtutis. cum sit actus penitentie que virtus est. vt superius oñsi ē. **P**oc tñ z alr

Bis ad Abel: r p' subnigil: r ad munera ei.
 S3 de n' acceptat hoies exite i pcto mortali:
 qz i illo statu e inimic' dei. g opa exis i mortali
 pcto no si do accepta taq' satisfactoria: sz sine
 illa acceptatioe satisfactoria ee no possunt.
C Ad p' i opp' d' q' opa sca i charitate n' si
 satisfactoria nisi i vtute meriti xpi: inq' ex eter
 na ordiatioe dina hie no possunt' charitate p'
 qua reititit pct'a sine vtute meriti illi: r si fil'
 dei nuq' icarnat' nec icarnadus fuisse: alia via
 ordiatis ds: p qua peitetes a deo recipit chari
 tate: p qua reititit pct'a: vt n. die Aug. 13. d trf.
 e. 10. **A**lio de' nos liberare potuiss' q' p mote
 xpi si voluissit. **C** Ad 2' d' q' op' icboatu ex
 boia iteioe meritoria e i vtute illi' nisi iteru
 pas p acta suu: ita vt illd qd se h' no ptuere i
 iteioe h' nec fz acti: nec fz bitu. sca at tali i
 teruptioe illd qd se h' acti suu no eet. meri
 toria i vtute p' iteiois. satisfactorio at icpoata i
 charitate p pctm mortali iteru: ita q' illa
 opa q' sequit' si ptuiss' cu p' radice fz acti: n3
 fm bitu: nec mediate: nec imediate. **C** Ad 3'
 d' q' ds nlls hoies reliudt irremneratu qn ali
 q' mo remueret. **C** Ali' q'uis opa sca i pcto motta
 li si remueret q'nt ad meriti vite etne: nec q'
 ta ad r'fione seu dimittit' pene d'bite pcto
 fz iustitia legis dimittit' remuerit: vt q' ad tpa
 lia boia: vel inq' d' disponit ad iclmadu aures
 vine misericordie ad opate. hec tu remuerat' n' e
 ex d'bitis: fz ex d'altate vine misericordie. **D**s
 at aliq' dicit q' pp illa opa s' mortali sine pnia
 mtoze pena iustit'et i sermo: nec sic dz itelligi
 q' pp illa mias' p'ca q' pctis poiz: debebat: sz
 q' iteris qd faciut illa bona cau'et sibi a malis:
 q' si faceret ampli' punirentur. **D**s. VI.

Sexto qrit vtruz ho possit satisfacc de vno
 pcto mortali sine alio. **E**t vt q' sic.
Ho pt satisfacc de vno pcto v'iali sine alio. g
 a sili d' vno pcto mortali sine alio. **C** It' ho pt
 satisfacc de vna pte pene sine alia: q' n' explet
 tota sua penaz sif. g a sili pot satisfacc de pena
 d'bita vni pcto sine satisfactorio de p'ca aliq' pcto
 d'bita. **C** It' ho d'bitoz aliq' hoi plib' de c'ois
 pot solu' d'bitu p vna ca no solu' de d'bitu p
 alia. g a sili ho d'cbes pena p plib' culpiz pt
 solu' p'ca p vna c'pa n' solu' deo p'ca p alia.

C Contra. de pe. di. 3. q. 13. **A**lio auctatib'. illozu
 scia d'ruif q' eu q' plib' irretit' fuit allerit vni
 d'lecti pnia ciuid' venia dno p'ca q' sine alteri
 criminis pnia. **C** It' de pe. di. 5. c. vlti. r recitat
 magr i lfa h' di. c. pe. fallaz pniaz ee pstat cu
 p'ca p'ca p'ca de vno solo pnia agit: aut cuz sic
 agit de vno vt no d'cedat ab alio.

C Rn' q' pctu e i iurija d'ca q' inq'nti ch' p

equitate amicitie iter hoies r deu e del offca
 ua: r inq' m' s' equitate iustitie q' respicit debita
 necessitat' e punitioe digna: r loqr hic de equita
 te: no q' sit equitas simplr: q' tal' no pot ee iter
 hoies r deu: sz de equitate p p'patione ad hois
 factate: qz at lex dina p'cipit amicitia hois ad
 deu. io no pt ee equitas iustitie hois ad deu si
 ne equitate amicitie: r qz equitas amicitie hois
 ad deu est p charitate q' sine aliq' vtute necia
 ad salut' ee no pt. io equitas amicitie no pt ee
 sine equitate iustitie. **A**o e g d' d' vt d'it qda q'
 ho satisfacc possit p culpa inq'nti e s' equitate
 amicitie hois ad deu: sine satisfactorio p ea inq'
 tu est s' equitate iustitie hois ad deu. **D**ico g
 q' satisfacc p culpa inq'nti e s' vtraz equitate
 duplr pot itelligi: aut. i. de illa pte satisfactorio
 q' p'sistit i actu aie iterioze: at de illa q' p'sistit
 actu aie exteriori. p' no pt ho satisfacc d' vna
 culpa mortali sine alia: qz q'nis culpe n' sint co
 nexerit' radix satisfactorio e vna. i. charitas: q'
 cu nullo pcto mortali stare pot: r qz obligatio
 ad pena etna no p'parit se i hoie cu vna annu
 tiatio: p charitate illa obligatio pmutat' i obliga
 tione ad t'pale pena. p actu g penite di iterio
 re p que reitit' culpa r obliga' ad pena etna
 dispositio: r charitate p qua reititit' fozmast' r
 ppletur: n' pot satisfacc d' vno pcto mortali
 ne alio: nec q'nt ad offensa: nec q'nt ad obliga
 toez ad pena etna: r sic itelligi d'bet ea q' magr
 ad hac pte allegat' i lfa. **C** Loq'ndo at d' alia
 pte satisfactorio q' directe respic' solone t'pale
 pene. inq' m' p actu penite di iterioze: r charita
 te pmutata e obliga' ad pena etna: pot satisfacc
 ri de pena d'bita vni pcto sine alia: sic satisfacc
 pot de vna pte pene sine alia: vt ondebaf i ar
 guedo: cui' r'o e: q' obligatio ad tale pena sif
 stat cu charitate. r io reman'et debito pene p
 vno pcto acceptari pt solo pene. p alio: si t'n af
 sit ppositu satisfactorio postea de alio: qd ppo
 sita si mntet ita vt p alio no velit postea satis
 facce: remdet t'n pcedes solutio acceptata.
C Ad p' in opp' d' q' no e sif: qz nlls mor
 tale pctm pt se p'pari cu charitate: qz nullam
 pctm remitti pot nisi p charitate. r io si vnum
 possit remitti sine alio sif possit ho ee d'ct amic'
 r inimic'. veniale at sif p'parit se cu charitate. r
 io pt acceptari pnia de vno sine pnia de alio.
C Ad 2' solutu e in qoe. **C** Ad 3' d' q' iustit
 ia hois ad hoies attendit circa extiozes opa
 tioes: sz iustitia hois ad deu pncipali' attendit
 circa act' iteriozes: r io pot fuare ho hoi equi
 tate fz iustitia legis h'iane fz vna pte: q'nis a
 fuet fm alia: q' no e vna radix cois: rone est
 solutioes oiu' d'bitoz hoi sif p'ner: sic e vna

radix. i. caritas in q' p'nectunt satisfactorioes oiu'z
 q' deo debent. **C** R' ad pte alia pcedit de
 satisfactorio q'ntum ad remission' culpe r pene
 eterne. **Questio VII.**
Septimo querit vtr' de' possit remittere
 pctm sine aliq' satisfactorio. **E**t
 vt q' no. **Ansel. i. li. Cur de' ho. c. 12.** Si pecca
 tum no punit' iordimatu dimittit' sed de' nihil
 iordimatu pot dimittere. g de' no pot sine satis
 factorio pctm remittere. **C** It'ez co. li. c. 10. In
 deo qdlibet paru' icomenies sedtur ipollitas:
 sz postea. 12. c. dicit q' no decet deu pctm impu
 nitu dimittere. g deu hoc facere est impossibile.
C It' eod' li. c. 12. **L**iberioz est iniustitia si so
 la misericordia dimittit' q' iniustitia: qd valde i
 conuenies v'f: sz li de' dimittere pctm sine oia sa
 tisfactorioe dimittere ipsum sola misericordia.
 ergo hoc facere i conueniens est.
C Contra. **A**ps ad 21. 3. **H**o ex opib' iustitie
 q'fecim' nos: sed fm sua misericordiaz saluos
 nos fecit. **C** It' Act. 9. h2 q' cu' **P**aulus eet
 in actu psequendo xpianos de' ipm iustificauit.
C It' maior est misericordia dei q' illa qua
 hoi p'cipit: sed de' p'cipit hoi dimittere offen
 sam sibi facta: etia i iniuriis no satisfaciatur. er
 go vt q' hoc de' facce possit r debeat.
C **R**udeo. q' de remissioe pcti ptingit loqui
 duplici' aut de lege cois: aut ex p'ullegio spali.
Prio mo fz ocs nuq' dimittit' actuale pec
 catu mortale sine aliq' satisfactorio: qz semp ad
 hoc reqrit' act' penite di in quo pncipalioz ps
 satisfactorio p'sistit. **P**2 mo dicit' etiaz multi:
 q' nullo mo actuale pctm mortale pot a deo
 sine satisfactorio remitti: q' de' pctm tale dimit
 tere no pot sine ifusioe g'f: r qz ho mortaliter
 peccado oculu aie clausit. io lumē g'f ad aiaz
 itrare no pot nisi apiat p actu penite di. sic ne
 g' lumē solis pot itrare domu nisi apiat fenest
 ra: r pro hac opione vt ee snia **A**ugu. super
 Jo. omel. 72. sup illd Jo. 14. **D**atora hoz fa
 ct. **L**u ex ipio fit iust': salutē operatur xpus
 in illo: sed non sine illo.

C Sed s' hoc aliq' arguit sic. **D**em effectum
 que facce pot de' mediate ca efficiet' scda fa
 cere pot sine opatoe illi: sed p'paratio ad gra
 tia qua in se facit peccatoz penite di est pnci
 palis a deo mediate opatioe penite di q' est ca
 scda: quapp dicit **A**ug. 13. d' c. 10. q' merita
 nra dona dei sunt. g illa p'paratioe pot deus
 facce in pctore no mediate aliq' actioe ipsi' pec
 catoz: vñ sine p'udicio m'p' vt q' q'uis hoi
 q' d' d' e in actu pcti mortalis pctm no possit
 remitti: n' hoi obdormiet' in pcto mortali de
 possit si vellet hitu charitaz iudicē. r sic. pctm

dimittit. qd d. n. e i peccatore dormiete bonu
 e excepta d'fomitate pcti: qd nihil aliud e q' care
 tia hoi d'biti i volutate: vt i. li. onis e. nlls ar
 bo' p'hibz aiaz suscipe eparitate: r q'uis ma
 lus voluitat' act' q' pctoz pnat se bono d'bitu p
 hibeat q' d'iu durat aiaz suscipe hitu charitaz:
 t'n caritia boni d'biti p'hibe n' pt aiaz suscipe
 pntia hoi d'biti oppositu: si sit agēs q' resituate
 sic neq' caritia luminis a aer pot p'hibe aerē a
 insceptioe luminis cu sol irradiat. **A**s. n. pueri n'
 recipet d'bita iustitia q' an' bap' caritē: r si sic
 ds dormiet' pct'a dimitteret: nulla iniustitiaz
 faceret: vt i solutioe argumtoz patebit. vtr' at
 vnq' p tale mo' de' alicui pctm mortale actua
 le dimitterit hoi icertu e: sz qd no e de hoc qd
 de' fecit: fz de hoc qd facere possit.
C R' ad pte pnia pcedit de remissioe fm le
 ge coem: r supposito q' in pctore nec i alio p
 eo eet punitu pctm. aliqd at facce ex p'ullegio
 spali r raro iusto ordini no derogat q'nis: qd
 t'n coiter sc'm derogaret. vñ si q'ns rex vt on'
 dat sua p'cedit d'rogaret: r benignitate m' e: vt
 magis timeat r diligat: p'cit aliq' hoi scelerat
 to n' d'rogat iusto regimini regni sui: imo p'ert
 q'ns: qd t'n sepe iteratu d'rogaret: q'ns et iuste r
 i casu pt parce filio scelerato: cui' p' volutarie
 mote sustinuit p' vltimate regni. sif d'ico q' si ds
 ad o'nd'ca oipotetia sua: r snia bonitat' sue
 misericordia aliq' dimitteret alicui sine satisfa
 ctioe pctm: nulla iniustitia facce: q' sic d'it **A**n
 sel. p'p'lo. 10. c. lo'ans ad deu. cu' p'nis maloz
 instu e: qz illoz meris p'uit. cu' do pctis mal' iu
 stit' e: n' illoz meris: sz qz d'bitati tue p'cedes
 e. **E**t. j. **F**acis qd decet te sume do' m'. sic itaq' si
 ne repugnancia iuste punit: r iuste p'cis: nec sic
 facie do relinqret pctm totalit' ipunitu: qz xps
 no t'n p nro pcto origialis: sz p pctis hoium
 actualib' r p'crit' r sc'ant' mote sustinuit.
C Ad p' ad pte alia d' d' pcedit de ca salu
 nre q' fuit icarnatio filij dei. r et' mors q' sub
 merito nro cade n' poterit: r pp h' ab aug. 13.
 de tri. c. 19. d'f. **S**uma g'fa. **C** Ad 2' d' d' q' de'
 paulo imisit g'f'az g'f'az vata: p qua a mala vo
 luntate cessauit: r ita p'ce p'curat: q' q'nt' staz e
 secuta reissio pctoz. **A**l' pt dicit q' illa reissio n'
 fuit fz lege cois: sz ex p'ullegio spali. **C** Ad 3'
 d' d' q' sic d'it **Ansel. i. li. Cur de' ho. c. 12.** i hoc q'
 de' nob' p'cipit peccatib' i nos dimittit' off'claz
 et i nob' n' satisfaciatur: r t'n ipe pctm sine aliq' sa
 tisfactorioe n' dimittit' de lege cois nlla e repugna
 tia: q' de' h' nob' p'cipit: vt n' p'nam' qd soli
 dei e. ad nullu. n. p'ctit vidicta facce nisi ad illu
 q' d'ns e oiu'z: na cu irene ptates h' recte facit
 ipse facit: a q' qd h' ipz iust' ordiat. **D**s. VIII.

Distinctionis

Octavo querit utrum sufficienter enume-
rentur partes satisfactoris. s. ora-
tionem nisi et elemosina.

Rndeo q sic: et hoc tã ex prebonoy p que
satisfactoris dicitur: et ex pte cap pti que p satisfi-
catione. put nũc est pte solit excidẽde: q ex pte
illoz: q quos pctũ comittit. de bonis. n. nris
debem satisficere. et fm phs. i. ethi. c. 10. Etia
habem bona. s. bona fortune que vocat bona
exteri: et bona corporis et bona anime: de bo-
nis exterioribz satisficim p elemosina: sub qua co-
prehẽdit totũ qd expẽdit in pximũ utilitatẽ.
de bonis corporis satisficim p ieiunium: sub quo
prehẽditur qquid pñet ad corporis affi-
ctionẽ. de bonis aie satisficim p oronem sub
qua pphẽditur qquid deo exhibet per latine
vntũ. Tres et fm 3o. in pma cau. sua. c. 2. sunt
pctoy cause pcepticia carnis: q put pole est
excidit p ieiunium. et pcepticia oculoy: q quaz
ordinat elemosina: et supbia vite: cõtra quam
ordinat ofo. Et etiã habitũ est li. 2. ptingit ho-
mine peccare 3 scõpũ. qd ordinat ieiunium: et
in pximũ: qd ordinat elemosina: et in deũ: qd
quod ordiat ofo que p appropiationẽ dicta
sunt. he satisfactoris ptes ponuntur de peniten-
tia. di. 6. §. 1.

XXV.

Iustitia et est q sua cuius distribuit: s. mis-
ericordia dat illud qd est datus p pximũ: nõ illius
cui dat. q dare elemosina nulli vntus est act.
Ite act vntus semp est rect: scd datio ele-
mosine pot esse nõ recta: vt cuz sit ex vanaglo-
ria. ergo nõ est actus vntus.

Cõtra. vt sup habitũ est. pnia est vt. et sa-
tisfactio act pñic: et datio elemosine spẽs satis-
factoris: ex qd scq q sit act vntus. **I**tem.
misericordia pñat iudice: qz sic dicit Dam. li. 1.
c. 27. Inuidia et tristitia in alienis bonis: mis-
ericordia et tristitia in alienis malis. cũ q inui-
dia sit vitius: et Inuidia vitii sit vntus. misericordia
est vntus: sed dare elemosina est act misericor-
die. ergo est actus vntus.

Rndeo q dare elemosina sub circũstãtijs
debitis act vntus: vel vt pncipiũ. s. cuz elicit
a vntus: vel vt terminũ. s. cum dat a non habẽ-
te habitũ vntus: disponere se tũ p hoc ad vntu-
tem. dare. n. elemosina sub circũstãtijs debitis
semp est act rect: act aut voluntariũ rect: vel
elicit p vntus vel disponit ad virtutem.

Ad pũ in oppũ dd. q misericordia pot ac-
cipi p passioẽ. et sic nõ est vntus: vel p habitu vo-
luntatis quo abilitat ad subuicidũ pp deũ ni-
serie idigẽtijs: et sic est virtus. pmo nõ ponit a
Dam. spẽs tristitie. **A**d 2ũ dd. q dare ele-
mosina act est liberalitatis: q quis non eis
liberalitas attẽdat idigẽtijs illius cui dat: tũ
vna spẽs ei hoc attẽdit: et illa est misericordia
cui act est elemosina dare: et sic cũ liberalitas
sit aliq nõ pars potẽtial inistitie: dare elemo-
sina magis vt pñere ad iustitiam q ad aliqũ
aliã qtuor cardinaliũ vntũ. **A**d 3ũ dd. q
dare elemosina nõ est act vntus nisi cũ est d-
bito modo circũstãtatur: et sic nõ pot esse
nisi rectus.

Questio. n.
Secundo qrit vtz dare elemosina cadat
sub pcepto. Et vt q nõ. Licetũ
est vntuicqz retinere qd suũ est: s. hõ facit ele-
mosina de suo. q hõ nõ dare elemosina licit-
rit est: qd nõ eẽt vtz si dare elemosina cade-
ret sub pcepto. **I**te si eẽt pceptũ reduceret
ad vniũ de decẽ pceptis. nõ ad pceptũ negati-
uum: qz dare elemosina aliqũ affirmatiũ eẽt:
nec ad pceptũ affirmatiũ: qz nõ ad aliqũ p-
ceptũ affirmatiũ pme tabul: qz illa pñent
ad vntũ latie: vt in li. 3. di. 37. orũm est: nec
ad pceptũ affirmatiũ scde tabul: qz nõ est ni-
si vniũ. s. de honoratiõẽ parẽti. q dare elemo-
sina nõ cadit sub pcepto. **I**te si esset sub p-
cepto: tunc quotiescũqz hõ nõ vltra id qd si-
bi necium e nõ daret illud idigẽti petẽti mo-
talitẽt peccaret: qd falsum est.

Articulus

Secundus

Cõtra. illud cadit sub pcepto sine quo cha-
ritas esse nõ pot. s. sic dicit 3o. i. i. cano. sua. c. 3.
q bñerit sub az pũ midit et viderit ffz suum
nccitate hẽre: et clauerit viscera sua ab eo: quõ
charitas dei inacti co. q. d. n. in act. qd dat elia
cadit sub pcepto. **I**te fm phi. 5. ethi. c. 2. lex
dat pcepta d actibz diuz vntũ. s. vt i pcedẽti
qõẽ bñũ eẽt dat elia eẽt act vntus: q sub pcepto
Rndeo q dat elia eẽt act vntus: q sub pcepto
legis dicitur. et legis positioẽ. lex. n. nalis pce-
ptũ pñũ de diliget nõ tñũm affectũ. s. et ef-
fectũ. q nõ eẽt ver affect: nisi scq effect: si p-
eẽt ergo idigẽtiẽ fris n subuicẽ nõ veraciter
ipm diligit. qd volẽs inuẽ bñũ 3o. dicit in rº ea
no. sua. c. 3. filioi n diligam: et nõ neg ligua.
nisi s. s. ope et vntate. **I**tem ex et omnia hõ pceptũ.
qz vt hĩ mathe. 23. xps ipso pabũt reprobis ma-
xime dicitur misericordie opus. **I**n iure ca-
nonico pceptũ. vñ decre. di. 86. ff. cm. nfm. of
de qdã epõ: largã manũ beat. necitatem pati-
entibz occurrat. alienã inopiã nisi credat. qz si
hoc nõ hõ epõ vacuũ noni t. 7. §. e. di. nõ sitis
p. pake. sic d. qd pascẽdo hoies fuare pote-
ris si n paucis occidit. r. 7. q. 1. **S**ic. of q q
negãt misericordia faciedã fugietibz et necita-
te patietibz ipm xpm negãt: q e misericordia.
s. cũ sit pceptũ affirmatiũ quõẽ obliget sem-
per. n. tũ p semp s. p loco et tpe. pñderãda. n.
e facultas hñtis et misra idigẽtijs. si. n. hõ beat
aliq qd si sit necitãz sustetãtiõẽ sue nãe: nec li-
lor: qd tenet puidẽ licet sit vxor siliũ sui et an-
clie. et sit tã nõ bñũ necitãz non idigẽti: et pte
illõ cui dãdũ e q imineat pbabi sig. extreme
nccitatis. tũc hõs tenet ex pcepto subuicẽre in-
digẽti. si et hõ beat aliqũ supũũ n tñ suste-
tationi nãe. s. et decente lni stat: tenet de illo
elia facẽ idigẽtibz: et si n iueniret tales q eẽt
pñtũti i necitate pcedã. et si ples occurrãt idi-
gẽtes: qd oibz subuicẽre n possit tenet ceteris
pubz magis idigẽti subuicẽre.

Ad pũ i oppũ dd. q supũũ sub etãtõĩ tue
nãe: et sit tũ pñũ qũ ad dispẽtãtõẽ seu
auctoritatẽ administrãdẽ: qũ tũ ad vsũ illoz e
q d vides signa p babilis imine necitãtis
extreme nisi subueniat eĩdẽ. a sã aliq nõ di-
co de supũũ de ceteris tui stat: et pũ idigẽtiũ
eĩtra p dãz necitate. **E**t nõ illos q de supũũ
mõis p dãis idigẽtibz subuicẽre nõ lĩtõẽ dẽre.
di. 47. sic. **E**luricũ pãis e qũ tu bñes. nu-
dõz vestunẽti e qũtu recludis. miseroz. reddẽ
pũe et absolurio pecũia quã turm terra. bñõ
dis. et hoc appõet q elia dare eo nõ q cadit
sub pcepto. multũ pũcipat dõne act iustitie.
Eĩt et glo. sup illud dicitur. **C**ũ factũ elia of

elia e pa iustitie. et quõis hõ pceptũ trãsgressõ-
res si scp pũiat lege bñana: pũiat tñ lege di-
uina. fm. n. iniaz aug. r. li. d. ar. longe an me-
diũ. multa ipũta iuste reliquit lege bñana. q
tũ iuste vindicãt lege diuina. **C**õtra. nõ dõ q
hõ pceptũ reducit ad pceptũ de honoratiõẽ pa-
retũ: sub q pphẽdit pcepta affirmatiua d õpũ
pñetatis. **C**õtra. nõ dõ. q nõ dõs elemosina i
causibz supradictis mortaliter peccat. als autẽ
dare elemosina e pñũũ pceptũ. **Q**u. ur.

Tertio qrit vtz dare elemosina sit magis
satisfactoria inter ptes satisfactoris
nis. Et vt q n. auic. 10. metaphi. c. 3. loquẽs de
obsequijs q impendũt pp deũ: dicit: q ex his õi-
bus obsequijs illud est acceptabiliũ p qd agẽs
parat: qñ sit loqns i deo et tẽdẽs in ipm: et ad
ipz factũ qñ pñis ei. et hõ e ofo. **I**te cũ p satisfi-
citiõẽs sint cãe pctõũ excidẽde. illud magis e
satisfactoria qd eẽt pctõrẽ radice pti. sed illa
e supbia vite: q quã e directe ofo. ergo. ofo. est
magis satisfactoria inter satisfactoris partes.
Ite satisfactoria faciedã e p opa penalia. sed
ieiũ magis est penale q donatio elemosine
ergo magis est satisfactoria q elemosina.

Cõtra. illud magis e satisfactoria: cui maxi-
me appropat scriptura pñari pctõis. s. elemosy-
na e hũmilitatiõis: vñ ecclẽ. 3. Ignẽ ardẽt exte-
riũ aut qz elemosina rchit ptiõẽ pctõis. ergo elemo-
sina est maxie satisfactoria. **I**te post q thõ-
bi. 2. dicit. e bona e ofo lĩtũ. qz elemosina
de elemosina spũlter subiugit. qz elemosy-
na a morte liberat. et ipa e q purgat pctã et sa-
tisfacit vitã eternã. ergo vñ q sit magis sa-
tisfactoria elemosina q ieiũ vel ofo.

Ad istã qõnẽ dicit qdã q satisfactorie tria
s. vitatio culpe: ad quã maxie valz ofo. solo
penet ad quã maxie valz ieiunium. augmẽtiũ gfe
ad qd maxie valz elemosina. Et qz augmẽtiũ gfe
gfe nobilit. e q vitatio culpe. q nõ vitat ma-
lã nisi pp bonã. et quodlibet istõz meli e q so-
lutio pene. iõ inter ptes satisfactoris vntõz e
elemosina. et ofo vntõz q ieiunium. **Q**uã pũ-
sionẽ pcedo. **I**tem tũ possũz eã declarare.
elemosina. n. dõta itẽtione sed aliqũ modo
virtute pñet ofonũ et ieiunij. qz elemosina
eĩt cũ dat obligat ad orãdũ et ieiunãdũ: et itia
bona faciedũ si adẽt facultas p dãte. elemo-
sina eĩt inqũtũ dat pp deũ e qñ qdã oblatio
deõ scã. oblatio aut facta deõ aliqũd vñ hõ ofo
nia. inqũtũ eĩt exterioria bona sunt ad satisfactio-
nẽ corporis. subtractio corz p elemosina: ab-
que nõ tenet pñet ieiunium. ofo similiter vtz
sub pcepto multũ pũcipat dõne act iustitie.
Eĩt et glo. sup illud dicitur. **C**ũ factũ elia of

Consequenter

Et circa hoc queruntur 3
pũmo vtz dare elemosina sit
act vntus. **P**ũ vtz cadat sub
pcepto. **P**ũ vtz magis sit sa-
tisfactoria inter ptes satisfactoris
nis. **Q**uarto vtz elemosine corpalẽs pñerẽ
de sint spũalibz elemosinis. **P**ũ vtz de quoli-
bet bono sit elemosina faciedã. **P**ũ vtz licitum sit
culibet elemosina facere. **P**ũ vtz aliqũ pos-
sit facere elemosina sibi ipsi. **P**ũ vtz elemo-
sina dãda sit malis.

Questio. 1.
Pũmo ostendo q dare elemosina nõ sit
act vntus. **D**are elemosina e act
misericordie: s. misericordia nõ e vntus: qz fm
phm. 2. ethi. 5. c. nulla passio e vntus: et sic dicit
Dam. li. 1. c. 27. misericordia est spẽs tristitie.
tristitia võ passio est: dare q elemosina nõ est
act vntus. **I**te circa exterioria bona d õpũ
sit elemosina nõ sũt nisi tres vntes. s. liberali-
tas: magnificẽtia: et iustitia: vt colligi pot ex
õbis phi. 2. ethi. c. 7. **S**z dare elemosina nõ e
act liberalitatis: qz liberalis nõ attẽdit indi-
gẽtiã ei: cui dat: nec magnificẽtie: qz hõ phs
4. ethi. c. 5. **M**agnificẽtia nõ est nisi circa ma-
gnos supũ. misericordia aut circa magnos et
puos: nec iustitie: qz sic dicit Augu. 19. de ci. c.

91

Bug. i. l. d. d. utare d. adu. paz. post. fm. Sic ofo ni sca meditatio e necia. vt oio pfecta ofo ee negat: si ea meditato aut n pmitit: aut pcedat C. Contra: illud qd ipedit vocali ofone no est necia: ad efficacia illi. s. iterioz attetio ca im pediat: qd pbo p sile. qz si ho in ambulado vel let cogitare d quoz passu i spali. r cytharis ad de qualibz pculioe quilibzshorde: ille ipedi ret i ambulado: r iste i cytharisado. g. a sili si oras vellet cogitar i qz voc ipediret i hozas dicedo. g. ad efficacia vocali ofonis no e necia attetio. C. It e r topicori. Ad possum itelli gere pla simul. s. oras vocali oz cogitare de deo. q. no tenet cogitare de sua vocali ofone

C Rudeo q ofonis triplex est efficacia. i. in meredo: r sic est satisfactoria. r ipetrado. r in ozate spu aliter r expumtate reficiedo: r nul la istaz efficacia hz vocal ofo si ea no pcece dat aut cocomutet pcoz meditatio. alr. n. no e est moral. act. n. moral exteriore si e nisi per copatiomem ad actu ronis iterioze. Si aut asit itentio debita r actual in pn vocalis ofonis pua postea no cocomutet. ni oio vocal est meritoria. r ipetratina p vtute p itetiois. nisi postea iterripat p itetione pua: sicut aliqs ex bona itetioe incipit pegrinari: vel etiaz dare totos actus sequens meritp: est vtute inten tiois pue: qm essest sua itentio actualis: effi cacia spualis reficiedo ozate no hz vocal oio ni si qd tu ea cocomutat itetio. r sic itelligit illd vbi apl. p. cor. 14. Si ore lingua spu mens i. imaginatio mea ozatimds aut mea sine fru ctu est. Sciedum tu q triplr pot applicari in tentio vocali ofoni. f. aut applicado eam ad vba q dntur. aut ad illud qd petif. aut ad illu cui ofo porrigit. r quocunqz istoz modoz as sit itentio no est inefficax ad satisfaciendu vo cal ofo. s. fa itentio melior est q pma. r 3^a q ha. An pu. i. l. d. vtute ozadi iter pn. r me

Dura ofo e qn ex abudatia duotionis mes sa accedit: vt cu se ad deum postulatura con uertit pze amons r magnitudine et petiti ois vte obliniscatur.

E Ad p m in opp^m dd. q illud decretu itelli gedu e qn debita itetio nec pcedit nec pcomi taf. C. Ad 2^m dd. q illa vba magis sut pslly pba q pcepti. P. Auctoritas bug. bn pcludit. C. Ad p m ad ptem alia dd. q numia itetio ad vba ipa q dntur eet ipeditiua ofonis. An qn q expitur ho q qn vult numis in pricularit co gitare d verbis sibi min^o occurrit vba dnda. r impeditret et taf itentio itentione q d esse ad re postulat. r ad illu a quo postulat. vñ sufficit q pua itentio sit taf q sufficist ad iute

gra formatione vboz. C. Ad 1^m dd. q bn pot lum itelligere plura simul qn vni ordiatur ad aliud. sic aut est in pposito: qz verboru for matio ordiatur ad rem q petif. r ista duo ad illu cui petitio porrigitur. **26.** vii.

Septimo queritur vtru ofo dbito mo sca semp exaudiat. Et vt q no. trenom 3° of ad deum. P. pposuisti tibi nu be ne trascat ofo. C. It e ois ofo que exaudit e meritoria. sed ofo exitis i pcto mortali no est meritoria. qz vt supius onsum est: bona in pcto mortali sca meritoria no sunt. ergo ofo exitis in pcto mortali no exaudit.

C Contra: math. 7. Ois q petit accip. C. Ites psal. Gloriate timetiu se faciet: r dpeationes eoz exaudiet. sed ofo n fit dbito mo nisi fiat cu tioze dñi. ergo ois ofo dbito mo sca exaudit.

C Rudeo. q ois ofo sca debito modo exau ditur: non semp stati. s. p illo tpe quo diuina misericordia exauditiom pspicit utiliore ee oib^o pefatis. An aug^o omelia. 102. sup 3o. q. da no negant. sed vt pgrno dem tpe differit ad hoc aut q ofo fiat mo debito. 4. requiritur .f. vt ille q petit petat hñit r frequer: r bona intentione: qd est pie pete. r et pauerat. r vtilia ad salute: q oras sit pstatet fudar in fr de. An Jaco. i. P. ostulet i fide nihil bestias: taf aut ofo semp exaudit inq tu ho ozat p se qm no semp inq tu ozat p alijs. An aug^o omelia. 102. sup 3o. Exaudiat oes sci p seipis: ni it p alijs oib^o exaudiat: exaudiat tu vt of. q. i. Ipi. qto digniores fuerit ozates p ppo ta to facili^o i necitatib^o p qb^o clamat exaudiat.

C Ad p m in opp^m dd. q illud vbi itelligitur de ofone q petebat iudci libari a tpali pfecta tioe: q ofo non fuit exaudita. no. n. petebant uedum ad salute. s. magis erat iute aiarum suaz saluti. C. Ad 2^m dd q no e ide ofonem exaudiri r ea meritoria ee. qz debito debetur merces fm iustitia. s. petitio ozatis exaudif p gram. r io qm ois ofos facte i mortali pcto n sint meritorie. pprie loquedo de merito: exau diuntur m qtu ad illud qd p se petat ozates si assint pditiões. 4. q sit dec. An aug. omelia 44. sup 3o. respbedes illd vbi cecl illuinan. Scam^o qz pctores de no exaudit. dicit: a d huc inuict^o loqtur. Si. n. de pctores no exaudiret frustra ille publicanus oculos in terra demit tes r pct^o sui pcutis diceret. Dñe ppin esto mihi pctoi. C. Ar ad ptes alia pcedat de ofone i qua ho petit p se ca. 4. pditiõib^o supradictis. **26.** vii.

Octavo queritur vtru inter alio ofo ofone ofo dñice sit efficacia

Rapides q sic r hoc osit ductoris dignitas. Xpus. a. ore suo inmediate illa fecit: r disti pulos docuit: vt hf math. 6. r et ofonis sniosa bonitas: q multa comedat ofone vocali. An ang. i epla ad pba. paz. vltra me. Dñr fies i egypto crebras hre ofones: r eas tn breuissimas. hoc et osit petitoz vtilitas: qz oia q de siderare debem^o r pete i hac ofone petif. An hñc dicit ang. i epla ad pba. vltra me. que libet alia vba dicam ozado nihil aliud dicim^o qd i ista ofone dñice positi e: sicut r pgru cat ozam: r eo ordie posita st q sit desiderada r peteda. P. In pncipio. n. exibeet reuerentia illi cui porrigeda e oio cu of. P. n. q. es i celis. i q captat ozas benivolentia dei. Et qz p desideradus e finis r pete dus q ea q sut ad hñc. io p ponunt petitiões q respiciunt finē. r respicietes ea q sut ad finē. ibi. fiat voluntas r. Respicietes ad finē st bouc. In p. n. q. e. Scifi. et nom tuu. petif vt nom dei ab oib^o pefat vt loz. s. qd dicit ang. 2. li. de fmoe dei i mote loge post fm. r i epla ad pba. post me. vii. C. dicimus. Scificet nom tuu. nos admone mus desiderare q nom e qd semp scas e. et apud hoies scas pefat. hoc e no tenat: qd no deos h oib^o pdest. aut pdesse oz. P. In fa q e. Aduentat regnu tuu: vt dicit aug. vbi pns. de siderii nrs ad regnu illd excitam vt nob vet ataqz i eo regnare mereamur: vñ p pma peti tionē petim^o vt de ab oib^o gñificet. p scas vt ad dei gñis veniam^o. P. pditiõm respicieti um ea q sut ad finē qda f respectu boi. qda f respctu mali. Respectu boi due st. In p^a petif meriti q bttudine mereamur: qd pssit i obe die do diuis mada. An aug. 2. li. de fmone dñi i mote loge post fm. cu of. fiat voluntas tua. recte itelligit obediat pcep^o tuis. Sic i ce lo r i tra. i. sic ab age lita ab hoib^o. r i epla ad pba. p me. C. dicim^o. fiat voluntas tua r e nobis ab illo pcamur ipaz obediētia. vt sic a nob fiat voluntas et que admodu fit i celestib^o ab age l e. P. In fa petif illd q tag^o istfo. pos sum^o nos iuuare ad merēdū. r hoc e vict^o quod tidian^o ad sustentationē necessari^o: vel vict^o aie .f. eucharistie sacz. vñ aug. 2. li. de fmoe dñi i mote loge p fm. P. dñs qñdian^o. aut p his oib^o ois e q hui^o vite necessitate sustentat. aut p sacro cozpis xpi qd quotidie accipim^o. r in epla ad pba. p me. eade pat sniaz. P. peti tionē q st respectu mali. vna e respectu mali. cul pe h. s. dimitte nob debita nra sicut r nos di mittim^o debitoub^o nris. vñ aug. 2. li. de fmone dñi i mote bñ loge vltra fm. Debita pctā dñi mactū e. r i epla ad pba. vltra me. p

illud. Sicut r nos dimitim^o debitoib^o nris admonemus qd faciamus pt accipere merca mur. s. remissione pctoz nroz. P. Alia e respectu mali inclinatio ad culpa qd e h. Et ne nos idu cas i tetatioes. qd n sic itelligedi e vt n pmitte tar nos tetari. qz qñs tetatōe ho pbat ad bo nū suū. de qb^o tetatōib^o of Jac. p. De gaudiū existimante sses carissimi cui i tetatōib^o varijs existitatis. r et pñalia: r ad deū recurrē qñ cō pellit. Quapp non remouit xps tetationē ab aplo qñcto aplo remoueri ea petiuit. vt hf r. ad Cor. 12. S. pda pctitio sic itelligeda e vt no deseri diuio adiutorio alicui tetatōi vt cō sentiam^o decepti. vt cedam^o afflicti. s. qd dicit aug. i epla ad pba. p me. i q p3 q no e ide te tari r i tetatōe ziduci. P. 3^a e respca mali pene. p. s. S. lib a nos a malo. i q hz ang. ad pba. vbi pus. Admonem^o nos cogitare uouidi ee i eo bono vbi nullā patiemur malū. De efficacia pdicte ofonis loquē qñd. r. li. de sumo bono ca. 22. diu. Symbolū fidelitū r dñica ofo p tota lege puicis eccleie ad celoz regna sufficit cape sceda. Et aug. enchi. c. 40. De qñditanis r dze ub^o leuibulqz pctis hñe qb^o hz vita n^o ducit qñ diana ofo fidelitū satisfac. coz. n. e ofe. p. n.

Distinctio querit 3. s. pncipali. Et circa hoc qñtur 8. P. vtru restitutio sit ps satisfactio nis. P. vtru dñificas aliū in bonis aie vel i boīs cozpis te neatur ad restitutioes. P. vtru dñificas aliū iuste in fama. P. vtru dñificas aliū iuste in alijs possessiõib^o exteriõib^o. P. vtru q libet in aliquo pctu accipies aliq d vltra iustē teneat ad restitutioē illi. P. vtru ho teneat ad restitutioē ea q legitima mercatiõe lu cratus est de bonis q ipse vel et^o pf acqñierat p viura. P. vtru ho teneat restituere ea q in uenit a fortuna. P. vtru ho teneat restituere ea que luera^o e p ludos pñbitos. **26.** i.

Primo ostēdo: q restitutio sit ps satisfactio nis. qz ois act^o vtiq^o fit esse ps satisfactiois. sed restitutio est act^o virtutis iusti tie: qz restitudo eo reddit ho debiti. primo. ergo restitutio est ps satisfactiois. C. It e satisfactio fit p actū cōtrariuz pctō: p quo satisfaciē dum est: sed restituere e act^o contrariuz pctō: quo res aliena accipit vel dñice iuste: ergo restitutio est satisfactio p illo pctō. C. It e restitutio est qda recōpēfatio p iniuria vel dan no illato: s. nihil aliud requirit ad satisfactio nem. ergo restitutio est aliq satisfactio. C. It e

ad arbitrium bonorum. nec potest excusari p illa lege supra allata in sofone ar. 7. quia scides venas curfus ad no fecit nisi qd sibi facere licuit: bec aut adultera scm nulli facit. r sicut d. ff. de reg. iur. Alio ex suo delicto pditione pot face re meliore. Ad 2m ar. ad pte alia odm qd dnmfca alia iudicij in sua libertate. s. inuulpe pcurado ipm redijit i seruitute: tenet se facere serui p eo. si no pot alr cu restituere libertati. nisi fonte tal cet pditio pnone que dani. unta. let q hoc notabil redidaret i pndictu boni cois. i q can no tenet facere se serui. s. tenetur ad oe aliq itere ad arbitriu bonor: pncipius at dnmficaret cu in possessionib' alijs nuq p restitutioue tenet se vedere in serui: qz vt dicit ff. de reg. iur. Libertas inestimabilis res est. r ifra. Infiuta e estiatio libertatis. Ddm q p illa lex Exo. quis obligaret iudeos p tpe illo. qz pp pditioes illi' ppli data fuit eis lex illa tnp ytili: ita nos no obligat. qz pceptu moza le no fuit. s. pisset dici de illis legib' i qbus pcepibat restitutioue excedere dani. Ad 5.

Quinto restituere acquisiti p vsuras: qnt vt dicit i aliq dca accipies aliqd vltra forte tenet ad restitutioue illi. Et vt q sic. 14. q. 3. vsura e vbi apli' redit qd dat. Et ifra. d. Ecclie. Quicqd vltra forte exigit vsura e. It ead e. c. 3. pleriq. C. Item ex de vsuris. c. primo. r sequenti: r. c. Consuluit.

Contra no ois acceptio vltra forte e dantificatio illi' a q accepit: qz qns accipies lucrata ad vsuram. q talis acceptio no obligat ad restitutioue. It e in nullo casu licet alij pteci pare in pcto. Sz accipies ad vsura i casu necessitatis non peccat. Ad hoc argum. 23. q. pna. Quicqd culpat. no peccat et ille d vsurari ro gat vt mutuet paupi: si hoc facit bda intencio ad infamia illi' paupis. Cuz q isti sunt pncipies illi' vsure. qz coopant ad h' q fiat: q in illo casu dare aliqd ad vsura no fit peccatum.

Rudeo. q in dca accipe aliqd vltra forte qnt ad pns sufficit: qdrupl pot itelligi. s. aut de dca mutui. aut locatiouis: aut veditois. aut eptiois. P hio' pntigal aliqd accipe vltra forte aut roc pene pncipialis pmissa a inre: aut liberalis donatiouis. aut rone itere: aut tanq aliqd exactu p mutuo directe vl indirecte: explicitate vl implicitate. P hio mo accipies aliqd vltra forte no tenet ad restitutioue si pca non fuit apposita i fraudē vsuraz: s. intencio artan di accipiet ad obseruatione fidelitatis pmissa se. qz vt d. ff. de reg. iur. qd a qdam noie pene exactu e illud cidē restitue nco cogit. P 1. mo

et accipies vltra illd qd mutuant restitue ad tenet. si n. mutuo aliqd alteri si i fraudē alie vsure: r ille tays grat' dat mihi plus et ma li beralitate: n tenet restitue: qz illud meū e iure lib alis donatiouis. P 2. mo r oiteret licitas e aliqd accipe vltra forte plib' mois. vno ma ca fidetiusor p defcu debitoris copullus e cre ditoru soluē capitale r vsuras. tuc. n. fidetiusor bz accipe a debitoru vtruz. qz fnari bz idenis. ef de fidetiusor. C. Constitut'. Alio mo qm mutuas icurru daniū: ex h' q ille q accepit mutui no reddat i termino assignato. ex de fidetiusor. P emittit. Alio mo cu aliqd ipignorat p dote marito. tunc marit' vltra capitale pot retine fruct' pceptos ad onus mifimonij sup portadu. ex de vsuris. Salubrit'. Alio mo qm vasallus ecclie ipignorat sibi feudus qd t3 ab ea. nec iteris reddit ecclie futuru q sibi tenet p feudo. tuc. n. ecclia pot retinere capitale cum fructib' pceptis. r ita possit dñs tpalis. qz cuz vsura fit pter ius nre fm p h3. r Politic' ter mediu' sine. r 5 ius diuini. Un' 2. nec. 6. Mutuu date nihil inde pntes. r ex de vsuris. C. Consuluit. Si cet illud vsura non licet: nec ecclie: nec clericis. q autē in pdcō casu licet cu receptioe capitalis retinere fruct' pceptos hēt extra de vsuris. Conquest'. Alio mo cu aliqd mutuat illi q violēter vl fraudulēter rē suā detinet. tuc. n. mutuas restituerē no tenetur illud qd accepit vltra mutui: qz sic non accipit alieni. s. ad se retrahit qd suū e. extra de vsuris. c. pmo. in textu r i glo. P 4. mo aliqd accipe vltra forte pot fieri aut siue pacto r insinuatioue intenciois pfs hidi. aut cum pacto. P hio mo no tenet restituere accipiens aliqd vltra forte qzuis peccat si corrupta hūit intencioe plus habēdi. corrupta autē fuit intencio si mutuant pncipalr in spe lucri. no autem si sedario. ex de vsuris. C. Consuluit. in glo. P 2. mo no licet. quia tunc est quasi qd dā pactu inter pteatue. qz ex hoc psumit mutui accipiens qd mutuas mutuat intencioe plus hidi. r q si no daret aliqd vltra forte ille alias no mutuarēt sibi. vñ si aliqd dat mutuatū liberalis donatio non e: s. qsi sub pditioe coacta. P 3. mo pntigat aliqd accipe vltra forte qdrupl. Alio mo qn capitale r lucz ponit sub certitudine r lucri in fortuna. vt cu aliqd mutuat alicui centum sub tali pacto q debet alicuā portione lucri si fuerit lucri capitali suo semp sibi saluo qdqd accidat. 3. mo qn lucri ponit sub certitudine r capitale in fortuna. vt cu aliqd cunat ad nū dinao vel in anglia mutuat centum p certa

ma pccūter accipies i se piculū capitalis. nisi pcat p culpa vl negligētia mutui accipien tis. 4. mo qn vtriusq ponit sub dubio ita q no videt notabiliter magis in fauorem dantis q accipietis. P hio tribus modis aliqd accipies vltra forte tenet ad restitutioue: qz datus vl vsurarij sine fiat directe vl indirecte: explicitate vl implicitate. r qz de 3. mo si e ita clar' sic de p' r 2. io pbo qd dicit est p auctoritate. h' eni ex de vsuris. Manigati. Maniganti vl aucti ad nū dinas certa mutuas pecunie qtitatem p eo q suscipit in se piculū: receptor' aliqd vltra forte vsurari' e censendus: qz nisi fuerit culpa vl negligētia illi' q accipit raro accidit q pecunia qua mutuo accepit pcat. vñ ille q in casu isto dat mutuo pecuniam bz in fauore suū illud qd accidit sepe. nec h3 se nisi illud qd accidit raro. nec obstat illud qd dicit caplo de nantico fenore. l. p. s. tale pccū ad obseruatione cōium vsuraz libet eē. qz rli no sit cōis vsurari' vsura e. vñ glo. sup illud cōium vsuraz dicit: h3 no eētētinaz. P 4. mo accipies aliqd vltra forte restituere no tenet. qz rone venili mitis vbi dicit' h' exeat ex de vsuris. Manigati. h. Itē quos: rone dubij h' et excusa tur q merces suas vedit: vt in certo termino ampl' recipiat p casū q valeat tpe datus. si tñ eas tpe dca' no fuerit veditur. eodē. c. h. vlt. Si aut alias rē illā tpe dca' fuerat vendi turus pro minoz: r ex certa scia plus recipiat alio termino vsurari' e: censendus: r sic pot in telligi illud qd dicit supra. c. capi. In ciuitate. C. In dca aut locatiouis licitū e vltra rē loca tam aliqd accipe r retinere p vsu rei locate. et cu locat res q no petozatur. vt pecunia. vel scyph' argētei ad honoradu illū q accepit. sic a dare pecuniam no e ad mutuarē: s. locare. ff. pmo. l. c. 2. r. h3 pot. 3bi. n. of q uon pot comodari illud qd vsu cōsumit. nisi forte qd ad pompaz vl ostentatione accipiat. C. In dca et veditiois licitū e aliqd accipe vltra forte. no tñ vltra illud qd res valet qn vedit. eadē eni r vno tpe r in vna terra emit vn' p cetū q alio tpe r in alia terra valet. no. Rōne etiā emptiois hēditarij reddit' vl ad vitā licitam recipē puctus qzuis excedat forte si i eptio/ ne seruat cōlitas iuris nalis sine q nulla eptio licita pot eē. 16. q. 3. Si sacerdotēs. declarare aut p cetū modū in pdictis dca' seruet cōlitas. r possit emēs lucri pp plixitate omitto r qz eēt digressio a pncipali pposito. Rō at qre p re mutuaa nihil pot exigi vltra forte. r pot p re locata e qz mutui est de illis rebz qz pncipalib' vltis no pot pccedi sine rē ipar

eo q ille vsus e ear psumptio: sicut p3 in cōi lib' r potabilib' vel vltra ctio. vt p3 in pccu na: q ad hoc pncipalr inuenta e vt expēdat i emptioe aliaz rez: r pp hoc cu tales res aliq pcedat: trāffer in illos ear dñium. vñ mutua re e de mo tuū facere. cu q pcedere pncipale vsū talū rez sit pcedere res ipas: ille q vltra recōpētatiōem rei exigit recōpētationem pro vsu: exigit p eadē recōpētatiōe bis. aut recō pensatiōe p eo qd no e qd e qz qilitatē iuris nalis. Locatio dē e de reb' qz vsus pccdi pot sine re. qz ear vsus no e ear psumptio. vñ pot dñsum dom' vedit retēto vsu: r pccdi vsus rēto dñio. r io ille cui restituit dom' locata si vltra hoc exigit p vsu no exigit p eadē re recōpētatione bis: nec recōpētatiōe pzo eo quod non est.

Jura allegata ad partez primaz intelligenda sunt de receptione vltra forte pro mutuo. Ad p. mo ad pte alia dō qz qz accipies ad vsuras qns lucret ex hoc per industria suam r labore vl fortunatiū accipe ab eo vltra forte e ipm dnmficare p se. Ad 2. mo qz accipies ad vsura in casu necessitatis no e pncipies illi' pcti. sic nec recipies in casu necessitatis iuramētū ab idolatra. vt fuit declaratū r pbatū in l. 3. v. 39. vñ no ops qz semp recipies peccet qui dñs peccat. nec obediēs qui supior neqē iperat: qn pbabile dubiū e vtz licitū vel illicitū sit qd iperat. 23. q. h. Quid culpatur. vbi dicit q qns fortasse reū facit regē iniquitas iperadi. Innocētē aut militē oñdit ordo ser uiedi. Sili mo dico q ille no peccat q bda intencioe ad istātia paupis rogat vsurariū mutui dare paupi. qz qzuis sciat q vsurari' recipiet vltra: h' tñ no itēdit iste. qz pot' vellet q mutnaret sine vsura. r qzuis h' vellet oēs cōiter ad vsura accipietes. no tñ licitū e extra casus necessitatis accipe ad vsura. qz h' pbibet pp dani rei. p. r ad restrictioes maloz: nec in telligo hic p neccitate illā q extra e: s. qn h3 notabilr dnmficaret vl notabilē penurā pate retur si no accipiet ad vsura. Ad 6. VI.

Septo querit vtrū h3 tenet ad restituendum ea q legitima mercatione lucratus est de bonis que ipse vel eius pater acquirerat per vsuram. Et videtur q sic. Hath. 7. Mala arbor: malos fructus facit. ergo similiter de malo lucro no potest pronouere bonus lucz. C. Itē. ff. de regulis iuris. Jure naturali. Equum est neminem cum alterius detrimento vel iniuria fieri locupletiozem: sed retinens illud quod restituere tenetur illi cui tenetur facit detrimentum vel iniuriam. ergo

3 contra ius nre est qd de illo fiat locupletior. **C** Item tenes rem aliqua impignorata tene re ea restituere cu fructibz perceptis. si sibi soluitur capitale. p quo res fuit impignorata. si aut de fructibus sorte receperit tenetur pign restituere sine alia solutione: excepto hoc qd sibi debet p laborem r expensis. extra de usuris. ca. p. r sequenti. ergo a sibi si de eo qd mihi restituer debuit lucratius ex deductis expensis tuis: retento quod tibi pro labore debetur: residuum lucri cuius hoc quod ante debet restituere teneris.

C Contra. p re sterili nullus debet exigere fructus. s; pecunia de se e res sterilis. nullu. n. p. test parere fructu nisi p labore r sollicitudine victis. **C** Lucru de pecunia tua exigere no debes si illo lucro n laborasti nec solliciti fuisti.

C Ad ista qone dicit aliq qd talis no tenetur restituere lucz s; dicitur: lucz tñ de re futura vlr rapta restituere tenet. qz usurari dno rei e qua lucrat r p usuraz. fur aut no e dno rei furate. nec raptor: rapine. **C** S; qd dicit e dno alicuius rei e dno eius aliquo iure: no iuria: s; rei acquirit per usura usurarius no e dno aliquo iure. qz nec iure eptiois: nec iure liberalis donationis. nec iure locatiois. Certu e. n. qd in locatiois no trasset dnoius rei locate. nec iure pmutatiois. r sic de alijs. nec iure mutui. qz accipere plus p mutuo no e ius s; iniuria. usurarius g no e iure dnoio nec iure canonico dno rei quaz acquirit p usura. **C** Ito dnt aliq qd usurari no solu tenet ad restituendu usura: s; et qd lucratu e iusta mercatioe de re acquista p usura: pñ tñ deductis laboribz r expensis. fur aut vlr raptor de lucro iusta mercatioe acquirit no dz ide deduce nec labores nec expensas qz miti e agendu cu usurario qd cu fure vel latrone. **C** S; hoc e ro sca ad pte scdas. **C** Ad def g mihi dd: ad qone qd rez qda sut qd habet usu fructu cuiusmodi sut res quaz vltus no est eaz s; pntio seu dstractio. r si qd tale re extorserit p usura no solu tenet ad restituendu ipsaz rez: s; et fructu pceptos deductos pñ suis laboribz r expensis. qd tales fructu sunt fructu rez qd rñ ali dno e. **C** Queda aut sut res qd no hnt vltus fructu pncipalr: cuiusmodi e pecunia. lucz. n. de pecunia. puenies no e fructu a: s; humane industrie r laboris. r qz ho dno e sui laboris r industrie: lucz qd iusta mercatioe acquirit de pecunia extorta p usura no tenet restituere. qz tñ pecunia alteri pter ea absoluta vltate detinetur: si ille cui facienda erat restitutio ex ho ali qd dno icurrit: sibi tenet cum restitutioe usure ad restituendū damni.

C Ad p^m opp^m solutio ex ta dicit. **C** Ad 2^m dd. qd iste de fructu rei alteri no e factu locupletio: s; de fructu sine industrie r laboris. **C** Ad 3^m p solo ex dictis i corpe qonis. **20. VII.**

Septimo qñ vt qz tenent ad restituendu: dñ e qz iuenit a fortuna. Et vt qd no. Insi. de diuisione rez. d. fere bestie igi. **20 nli** e. nali roe occupat e pcedit. s; qd iuenit nulli sit. g sut illi q iuenit. **C** Itē. 14. q. 5. **20 sane.** of q si a dno q non vult oparo reddē mercedez suam accipiat opari qd sibi debet debitorē iuuo vel ignozante: no accipit qd erat illi. s; ille q iuenit re a fortuna no accipit re alicui. q illa iniuriose no accipit. r ex consequenti nec eam restituere tenetur.

C Contra. ff. de incendio. ruina. naufragio. l. si qz ex naufragio. r. l. He qz ex naufragio. dicitur q q inuenit res perditas p naufragiu restituere tenetur.

C Respondeo q qñ ad presens sufficit. Re rez qda fut coes omnū iure nali. vt volucres no domestice: r pices maris. r silia. Insi. de diuisione rez. d. qdam. r. d. fere bestie igitur. **Q**uedam sut vniuersitatis. vt illud quod e ciuitatis i comuni vt theatra. stadia. r silia. Insi. de diuisione rez. d. vniuersitatis. Et qdas sunt pprie singulor. **S**i qd inueniat aliq de rebz pprio mo dictis restituere no tenet. r de tali re loqitur prima auctoritas ad primā partē. **S**i quis autem res que sunt r communitatis aliquo casu inuenierit restituere communitati tenetur. **S**icut re q est alicui singularis psona: sic itelligit qd dicitur. 14. q. 5. **S**i qd inuenisti. **E**bi of q si quid inuenisti r no reddidisti rapuisti r. e. q. c. multi. dicitur. **D**icant hoc pctm sile esse rapine. si quis inuenta no reddat si sciat cui sut: r si cui sut ignozet: tñ retine non pot sed dz facere qd in se e: vt sciat cui e. qz vt ff. de furtis. l. falsus. d. Qui alienū. qd alienus quid iacet in terra lucri faciendi q sustulit fur ti obstruiguit sine scit cui sut. sine ignorauerit: hoc ronabile est. qz ex quo re fecit sua non esse supponere dz e de iure ad alium ptnere. **S**i aut no pot inuenire cui sut illi cui icabit cura de re pu. restituat.

C Ad p^m in opp^m soluti e. **C** Ad 2^m dd q opari e debitu accipies elā vt dñi voluntates. rñ restituere no tenent: tñ peccat pp id ebtu accipiedi modū. **E**n glo. sup illd vba allegati de re. **N**o iniuriose auferit. dñ. p iudicē. **I**lle at qd re inuēta ad retinēdu p se accipit no tñ peccat: s; et restituere tenet. qz qd sibi no bdet ad op^m suū accipit: nisi fuerit de numero rez q oibz sut coes qñ ad vltum. **20** Vlt.

Octauo queritur. vtri ho teneat restituere ea q lucratus e p ludos pphibitos. Et vt qd no. magis e phibitu meretricius. **g** qd dicitur ludi. s; mulier non tenet restituere q lucrata de meretricio. vt supius habitū e. ergo nec ho qd lucrata p ludos pphibitos. **C** Item tomeamēti ludus est phibit^{us}: r pena grauis apposita. ita q quis tomeamēti si fuerit pncipulo mortis pnia no negat si petat: carere tñ dz ecclesiastica sepultura si moriat ibide. **E**t de tomeamēti. r. p. **E**t illi q lucratur i tomeamēto fm leges tomeamēti restituere no tenent. **g** a sili neqz illi q lucrāt p alios pphibitos ludos **C** Contra: no pot ab alio repeti fm ius qd ille dare vel restituere no tenet. s; fm pstitutiōem grecā pt repeti vsqz ad. 50. ānos illd qd amittitur i ludo aleaz. **g** ille q p talē ludū lucrāt restituere tenet. **C** Itē s; **20** h. 3. 4. et h. c. 4. **A**leator: illiberal^{is} e: s; illiberalis e q retinet dāda. **g** illud qd homo lucratur per ludum: aleaz us est retinendum: sed dandum.

C Ad ista qone dd. q quidā ludi ita sunt pphibiti qd no pcepti restituū qd ho lucrāt fm legē illius ludi. sicut sunt tomeamēti. vñ illi q lucrantur tali ludo qñis peccēt: qz faciūt p phibitiones ecclesie. tñ restituere non tenent. **S**unt aut ludi pphibiti ita q et pcepti restituū illud q ludēs tali ludo lucrāt: cuiusmodi e lud^{us} aleaz r. r. taxilloz. **E**t qd tales ludi sint pphibiti hf dicitur. di. 35. **E**pis. r. ff. de aleator. p totū. r i autē. **20** h. 3. **E**t. **I**nterdicim^{us}: r et de vi. r. ho. c. l. **C**lici officia. in textu. r in glo. no tñ e pphibitus ludere. no ex cupiditate. r p coī puiuis faciēdo: qz vt ff. de aleatoribz. l. vlt. qd i conuicio viciēdi cā ponit in eā re familia ludere pmittat. **Q**uod aut ludēs restituere tenentur qd lucrāt in ludo aleaz vel taxilloz fm quod pphibitus est hf decre. di. 35. **E**pis. i. glo. r. ff. de aleatoribus. l. vlt. r et. de vi. r. ho. c. l. **C**lici officia i glo. qd aliq sic creditur e itelligēdu. l. q p iudicē ad restituēdu pot de iure pelli. si tñ pñiaz iudicis no cōpellit: restituere no tenet qd talis restitutio pcepti in pena lucratiūm tali ludo. nec iura ad hoc allegata dicunt q te neatur restituere ipso iure: s; q ab eo potest d iure repeti. **A**liqz. n. qñqz aliqz licite retinet anteq p pñiam dimittere ppellat. qd tñ dimittere p sententiā iuste pellit. **E**lectio. n. excoica ti minor excoicatione non est irrita ipso iure r tñ e irritanda. **E**t de clerico excoicato ministrante. capitulo. **S**i celebrat. **I**nterficiēs enīz boiez inuēti pot p sententiā iuste pñiari here datur: sed tñ ante sententiā no tenet illā dimittere. **C**ōis tñ opinio que e securior tenet q eo

mō quo ludus taxilloz est pphibitus ho tenet ipso iure ad restituēdu illud qd lucrāt e p talē ludū. qz no tñ pphibet ille ludus. s; et acquiritio lucri p talē ludū: qz tñ vt aliq^{us} pphibit^{us} vt talis restitutio no est pcepta p ius canonico: s; tñ p ius civile. no vt q ad hanc restitutioē sint obligati de necessitate: nisi illi q de iure le gibus subsit iperialibz: nisi alibi sit talis restitutio p pñuetudine approbata. **E**t aut alijs r pphibit^{us} q talis restitutio pcepti impliciter in iure cano. qz leges iperiales no pntari iuri diuio: nec abrogatas p ius canonico: nec p aliquā pñā pñuetudine rōnale iura canonica obnuādas dēmet. **D**ere. di. io. **D**e caplio. r ca. **Q**uis aut. r duobus. c. immediate sequit^{ur}. **R**ō aut quare leges magis pphibēt ludū aleaz r q tomeamēti e: qz in ludo tomeamēti sut labores q carne macerant r retrahūt a turpitudine carnalis luxurie. r in illo ludo tomeamēti adiscūt artē militie i luctādo: r dirigūt se huiusmodi ingenio qd exercat ibidez. r etiam inuēt se corpis fortitudine. nec lucru suuz tota fortune pmittit. vñ si illū ludū exercēt tēperate r bona itētioe: nec eēt pphibitus p ecclesiā: no est pctm tomeare: eo q ludus esset vtilis p defensione rei. pñ vt iure civili pphibitus no e. qd ps. qz de aleatoribus. l. **S**olent concedant ludi in qbz exercet corpalis virtus sicut certare psta vel currere vel saltare: sic de alijs: sed iura canonica illū ludū pphibent pp abusum ludētiū. obligat tñ pphibitio oēs quacuqz intētioe toneēt. qz statutu e gnale. **A**luefactio aut ludi taxilloz nutrit octū: qd e fomentū carnalis lasciuie. neqz ibi adiscit aliquid qd sit vtile rei pu. neqz ibi exercet hūanū ingeniu: s; totū pmittit fortune. r iō tā iure canonico q civili ludus ille pphibit^{us} e: s; lacran tes p talē ludū no obligāt de neccitate ad restituēdu nisi p ius civile. **I**ndus aut scacoz sine taxillis pphibit^{us} e: n. ff. eo q ibi exercet hūanū ingeniu nisi forte i cāu: cū hoies agūt pnia.

C Ad ar^m ad pte pñā dd q quis meretricia r tomeamēta sint pphibita: sint nullo iure canonico pceptū e debere restituere ea q lucrant per illa: sed iure civili pceptū est restituere illud qd lucrāt ho per ludū aleaz r taxilloz.

C Ad p^m ad pte aliā dd. q procedit de illis q subsunt legibz iperialibz. **C** Ad 2^m dd. q pphs ibi no loqitur de illiberali illiberalitate q corrūpit vtatē liberalitatis. s; dz illa q brogat pferetōi ciuile. **E**t dd. q no is illiberal^{is} retiet ea q de necessitate sut dāda. qz illiberalis e et ille qui superabundat in accipiedo. vel qui turpiter accipit s; **20** h. m. e. c. no ois aut q turpiter

lucra tenet restituere qd sic lucrat.

Circa lras. No puniri sniam iudicis. hinc no obstat qd dr. Jo. 20. Quoz remiseritis pctā rē. qz snia sacerdoti debito mo sen tētāns ē snia dei. Tales postea no puniri. hō itelligēdiū ē si pena le correxerit. r. pena suffi cta fuerit. Leuis culpa leui supplicio pccat. Cōtra. ille de quo ibi loquitur blasphemā uerat. blasphemā autem non est leuis culpa sed grauissima. C. Respondet illud uerbum non refertur ad illum qui blasphemauerat: sed ad illum qui in sabbato ligna collegerat. nisi extendatur nomen blasphemie ad omne factus contra legē. Et in malis forte etiam fit ita. r. bñ ponit forte: qd nō ē vez qz in nō bñte charitate dimittat pctā aliq. Et si fides dñi mit. i. scia pcti. qz aliqñ hō ēi pctō mortali r. nescit. Qz ex forte grē dei iustit. qz cessare ab actu pcti qñuis adhuc nō sit pccator uera: ē tñ qdā gra gratis data. Talis hois op' nō dilige ret de' ad remuneratōem. supple uite eterne. Estimādū ē fortasse tolerabili' et futuz iudici um. Nō qz pena pctis suis debita dimittat. s. qz alias demeruit r. mō nō demeret: ibi. n. lo quis lra de repzōna faciente aliq bona opa in mortali pctō. Bona in charitate scā q cōtā tur mortalis culpa. nō qz sñ fiat in charitate. r. sñ cōtēt mortalis culpa: qz charitas r. morta lis culpa sñ nō ppatiū se. s. qz pus in charita te facta postea comitat mortalis culpa. vnde comitari v' ibi p sed accipit. Pnia vā ad ba ptismi puritate cōat reducē. r. bñ dicit cōat. qz quis p pniaz possit hō purgari ab oi actuali pctō. nō tñ pōt fieri qn pctōi innocentia amise rit. ceteris aut pibus nobil' ē semp innocētē m fuisse q' aliqñ nō r. postea sic. Sciat se culpabi liter dux q' deslet dāna tps vel mortē amici: r. dolo: ē pcti nō oñdit i lachrymis. Cōtra m' ti siltē ē pētētes: q' tñ plorare nō pnt. Rñdeo dñi hoc aduerbiū culpabil' nō dñ ab actu cul peis a dispōne ad culpā.

De tribus que in penitentia confide randa sunt. Distin. XVI. In perfectione autez pnie tria obseruanda sunt. opū ctio cordis: cōfessio oris: satisfactio operis. Unde Joan. os aureū. Perfecta penitentia cogit peccatorē oia libenter ferre: in corde eius cōtritio: in ore cōfessio: in opere tota humilitas. Dec est fru

In perfectione autez pnie tria obseruanda sunt. opū ctio cordis: cōfessio oris: satisfactio operis. Unde Joan. os aureū. Perfecta penitentia cogit peccatorē oia libenter ferre: in corde eius cōtritio: in ore cōfessio: in opere tota humilitas. Dec est fru

ctifera pnia: vt sicut tribus modis deū offendim'. s. corde: ore: opere: ita trib' modis satisficiam'. Sūt. n. tres pcti dis ferētē: vt ait Aug. r. in corde: r. in facto: r. cōsuetudie v' vbo: tanq' tres mortes. Una qñ i domo. s. cū i corde cōsentit libi dini: altera qñ plata i extra postā: cū factū pcedit libidini assensio. tertia cuz male cōsuetudis tāq' mole pñit animus v' noxie defensiois clipeo armat: qñ i se pulchro iā fetēs. hec sūt tria genera mor tuoz q' de' legi' suscitasse. Vnic g' tripli ci mortu triplici remedio occurrit. cōtri tiōe: cōfessioe: satisfactioe. cōpūctio nobis cōmedat ibi. Scidite corda v'ra r. n. ve stimēta v'ra. cōfessio ibi. Iust' in pncipio sermōis accusator ē sui. ve. n. cōfite' q se accusat: q' execrādo malū sibi iputat. r. ibi. Exfrūdate corā illo corda v'ra. Et ite rū. cōfitemini alterutq' pctā v'ra. Satisfac tio a ioāne precipit vbi ait. Facite di gnos fruct' pnie. s. vt scōz qñitate r. cōtri tatē culpe: sit qñitas r. cōtritas pene. Nō n. par dz esse fruct' boni opis ei' q' nihil v' min' d'esse fruct' r. ei' q' graui' cecidit. Jō discretio penitēti valde necaria est: vt illa gerat q' tradit Aug. dicēs. Cōside ret qñitate criminis: i loco: in tpe: i pseuerā tia: i varietate psonē: r. quali hoc fece rit tētatiōe: r. i ipsi' vicij multiplici exe cutiōe. Oz. n. penitere fornicatē scōz ex cellētia sui stat' v' officij: v' scōm modū meretricis r. i modū opis sui: r. qñ turpi tudinē egerit: si i loco sacratio: si i tpe oia tiōi cōstituto: vt sūt festiuitates r. tpa ieiu my. Cōsideret qñtū pseuerauerit: r. velle at q' pseuerant peccauerit: r. qñta victus fuerit ipugnatiōe. Sūt. n. q' nō solū non vicunt: s. vltro se pctō offerūt. nec expe ctāt tētatiōē. s. pueniūt volūptatē. r. p tractet. secū q' multiplici actiōe vity ble ctabil' peccauit. Ois ista varietas cōf

ctā vult cōfeg remissiois g'faz. Nū sūt vi gni fruct' pnie aiaz captiua elaqueātes r. i librate pñates. Et infra. Querat aia di gnos fruct': r. si nō dignos pñere. Sunt. n. digni fruct' v'ntū q' nō sufficiūt pētētib' Pnia. n. grauior: postulat vt dolore r. gemitib' mortu' ipetret vitā. Ex bis offi diē q' sint digni fruct' pnie: qd' vā satiffa ctio explet: r. q' nō oēs digni fruct' sunt digni fruct' pnie. Qd' d' illa pnia itelligit q' maior ē criminū. Nō. n. sufficiūt gra uis delinquetib': q' sufficiūt min' v' paz peccātib'. C. Que sit ista satisfactio. Sic sūt digni fruct' pnie ac vā e' satisfactio: ita r. indigni fruct' r. ista satisfactio. i. ista pnia. Unde gre. Gas pniaz dicim': q' nō s. auētēs scō rū p qñitate criminū iponūt. Jōq' miles v' negociator v' alicui offō d'it: qd' sñ pctō exerceri nō possit: si cōp' grauior: b' irretit' ad pniaz venerit. v' q' bōa alte ri' iuste dñet: v' q' odiū i corde gerit. cōgicāt se verā pniaz nō posse pagē: ni si negociū rliquat. v' offm' dferat r. odiū ex corde dimittat r. bōa q' iuste abstulit r' s'ituat. Ne tñ d'pset iteri q' qd' bōi face re p't hortamur vt faciat: vt dē cor illi' il lustret ad pniaz. Lū sit pnia iterior r. ex terior: d' vtracq' p pmissa sat' appet qñ sit vā r. q' sit ista. C. De trib' actiōib' pnie. Redict' vō aduciēdiū ē q' tri' p mōis agit pnia. añ bap' m. s. d' pō rib' pctia: p' bap' d' grauior: ib' q' p' omittit. Est et pnia vēialiū qñ dia na q' ē t' hūiliū ē r. pfectoz. vñ aug. Res sūt actōes pnie q's mecū cruditio v' a re cognoscit. Una ē q' nouū hoiez parturit dōec p baptisimū oium pteri: oz ablutio fiat pctōz: q' null' iue volūtatis arbi: m' si pēitāt cū veteris vite nouā ichoare pōt: a qua puuli sunt: imunes cum bap ti zantur: qz nōdū possunt tyi libero arbi

Ad qd gra: s; in dispoñedo ad ei' insceptione.
 Ad p^m ar^m dō. qd absolutio nō ē forma sacri
 pnie nisi s; illū modū quo dicim^r pte pncipalioz
 totū itegralis ē forma: sicut dicitur hoies
 qd tectū est forma domⁱ. s; sic forma iproprie
 accipit. S; dico qd forma hⁱ sacri est ordo ad
 significādo dūposiuitur ē efficiēdo pcti remissio
 nē respicū cur^r forme. cōpūctio. pñessio. r. sa
 tisfactio. absolutio. māles s; absolutio nē tñ ē
 pncipalioz pte hⁱ sacri cōpūctio nē pbāt ar
 gumenta: nisi pñsiderata cōpūctio qñi ad illā
 vim quas habet rōne sacramenti tātum.

Ad p^m ad pte alia dō. qd qñis mā artificia
 lū absolutio sit res pncipalioz: qd forma: tñ sub
 rōne rei qd artificialis est: pncipalioz est forma
 artificialis qd mā. Ad 2^m dō. qd postea p se
 tractat magi de absolone in qñi tractat b' cla
 nib⁹ ecclie. r. hⁱ signū est qd absofo est ps hui'
 sacri pncipalioz qd alie. **Articulus. II.**

Consequenter pncipali
 Et circa h^o qñis duo. C^o p^m
 mo vtz cūstātia possit mu
 tare spēs pcti. r. 2° vtz possit
 veniale mutare in mortale.

Questio. I.

Primo ordo qd cūstātia nō possit mu
 tare spēs pcti: qz accūs nō mutat
 spēs rei: s; qñlibet cūstātia est accūs act⁹. qd p
 nullā cūstātia pōt trahi ad aliā spēs pcti.
 C^o 3° act⁹ recipit spēs ab obiecto: s; cūstā
 tia nō mutat obz: qd p cūstātia nō pōt actus
 mutari in aliam speciem peccati.

C^o 4° tra. s; pñ. s; Eth. c. 4. Ille qd mechaf pp
 pncipalioz luxuriosus ē: qd aut pp lux auar⁹.
 S; luxuria r. auaritia sunt pctā spē diuerfa. qd
 cū pp qd sit vna de cūstātijs actūs. vt ps. 3.
 Eth. c. 4. vn⁹ actus trahi pōt ad aliā spēs pcti
 pp cūstātia. C^o 3° tra furari rez sacra: r. furari
 rez nō sacra sunt diuerse species pctōz: s; sacra
 r. nō sacrum sunt actus cūstātie: ergo per
 cūstātia pōt mutari species peccati.

Rūdeo qd act⁹ voluntatis p hoc formali ē
 pcti: qz caret debito ordine rōnis: r. p h^o for
 mali est i spē pcti. eo mō. s. quo uenit puatio
 esse in spē: qd caret aliquo spālī debito ordine
 rōnis. qñq; qd p aliq; cūstātia pual aliquo
 spālī debito ordine rōnis: r. pstituit act⁹ p illā
 cūstātia in aliq; uoua spē pcti. Si aut p cir
 cūstātia nō pual act⁹ aliquo spālī debito ordi
 ne rōnis: s; tñ p eā puatio debiti ordinis iten
 dit nō mutat p eā spēs pcti: s; pcti in eadem
 spē remanēs aggrauat. Qñ aut p eā nec act⁹
 spālī debito ordine rōnis pual: nec puatio ta

lis ordinis itendū tūc p eā nō mutat spēs pcti
 nec aggrauat pcti. uerbi grā. qz spālīs ordo
 rōis est deliberatiue uolūtatis ad rē sacra spē
 differēs a debito ordine rōnis ipsi⁹ uolūtatis
 deliberatiue ad rē nō sacra. iō qz p furtū sacre
 rei corripit debet^r ordo rōnis ipsi⁹ uolūtatis
 ad rē sacra: r. p furtū rei nō sacre corripit de
 bit^r ordo rōnis ipsi⁹ uolūtatis ad rē nō sacra
 iō sacrilegiū est alia spēs furti qd acceptio rē
 aliene nō sacre. S; qz ad eādē rē in parua qñ
 titate nō ordinat uolūtas debito ordine rōnis
 differētis s; spēs ab illo debito ordine quo or
 diuat ad eādē rez sub maiorū qñtitate. ideo de
 eadē pecunia furari parz vel multū nō sunt di
 uerse spēs pcti. s; p acceptioē in magna qñ
 tate aggrauat peccatū. accipere aut cum ma
 nu dextera vel sinistra nec speciem mutat. nec
 in eadem specie aggrauat.

Ad p^m in oppositū dō. qd qñis cūstātia
 sit accūs eēntie ipsi⁹ act⁹: tñ qñcūq; p ipsā pñ
 tuū noua pcti spēs: pñinet ad spēs illius actus
 in qñtū moralis ē. Unde rñ sit cūstātia ill⁹
 essētie act⁹. non est tñ ei⁹ cūstātia sub rōne
 qd tale pcti est. Ad 2^m dō. qd est cūstātia
 nō mutat obiectū actus s; spēs nature: pōt tñ
 mutare obiectū act⁹ s; spēs moris. ubi grā. s;
 spēs nature idē obiectū est adulterij r. fornic
 tionis simplicis r. pcurit^r iugalis: uō tñ fm
 spēm moris vroz tua r. vroz uō tua r. cōpar
 tiuōē ad actū pcurit^r differūt in spē moris: r.
 hoc est p cūstātia: nec itelligas ex pñctis
 de fornicatōe pcti esse in spē nisi p rednetioēz
 ad bonū cuius est puatio. **Ad. II.**

Secundo qñ vtz cūstātia possit mu
 tare veniale pcti in mortale.
 Et videt qd non. pcti veniale r. mortale diffe
 ruūt in iñiuitū. Mortali. n. debet pena eterna.
 veniali aut pena finita. Sed eoz qd differunt in
 iñiuitū vnū nō pōt mutari in aliud: qz talia ge
 nere differūt vel plusq; fm genus: r. differētū
 fm genus vnū uon pōt mutari in aliud. ergo
 pcti veniale p nullā cūstātia pōt fieri mor
 tale. C^o 3° tra qñtas accidētis nō pōt excedere
 qñtate subiecti. qd cūstātia cū sit accūs act⁹
 pcti: uō pōt excedere p qñtate eius: s; excedit
 ret si p ipsam veniale possit fieri mortale. qd ve
 niale p cūstātia fieri mortale est ipossibile.
 C^o 4° tra. Bernar. de pcepto r. dispēsatōe. c.
 24. aliq; stultilo qd r. ocioso dicta facta r. cogi
 tata sunt pctā venialia: r. tñ cū p pte pcti vñt
 in viuz r. pñuetudinē criminalia reputant. S;
 pñuetudo est cūstātia act⁹. qd p cūstātia
 pcti veniale pōt fieri mortale. C^o 3° tra magis
 distat pcti mortale ab actu qd nō est pcti qd

veniali pctō. S; aliq; actus qd cū aliq; cūstā
 tijs nō est pcti: cū aliq; alijs cūstātijs
 est mortale peccatum. cognoscere enim suam
 potest esse sine mortali peccato: r. tamen co
 gnoscere nō suam est mortale peccatum. ergo
 multo fortius veniale per cūstāntiam po
 test fieri mortale.

Rūdeo qd qd pōt itelligi d eodē pctō i nu
 mero: vel in spē. P^mio mō dupliciter. s. aut de
 eodē actu iū eē nāe. vel in esse moris. P^mio
 mō dico eandē actū in numero p^m posse exite
 re pcti veniale: r. postea p aliq; cūstātia
 supueniētē fieri mortale. vt ludus cū muliere
 cū alicuius pplacētē vane: tñ uō turpis: si po
 stea pñuet cū turpitudinis excedere: p^m fuit
 pcti veniale: postea est mortale. tñ nō fm eā
 dē sui ptes. P^mio mō nō est possibile eādē actū in
 numero pmo esse pcti veniale r. postea fieri
 mortale. qz actus nō ē in eē moris nisi in qñ^m ē
 a uolūtate r. rōne. Qñ nō manēt eadēz habi
 tudine uolūtatis ad actus nō h; idēz eē mor
 tale numero. manēt vō eadē habitudine vol
 untatis r. rōnis nou pōt fieri mortale: si pmo
 ut veniale. P^mio aut itelligat qd d eodē pctō
 in spē: aut pōt itelligi de eodē actu i spē nāe:
 aut de eodē actu i spē moris. P^mio mō pla
 nū est eandē actus esse pcti veniale: r. p aliq;
 cūstātia possit fieri mortale. cognoscere. n.
 suā p carnali solatio est pcti veniale. cogno
 scere aut. nō suā pcti est mortale. r. tñ sit idē
 act⁹ i spē qñi ad eē nāe. P^mio mō dicit aliq; eū
 dem actū i spē nō posse esse veniale pcti r. p
 aliq; cūstātia fieri mortale. qz debet^r ordo
 voluntatis ad finē ali⁹ est in spē a debito ordi
 ne voluntatis ad ea qd sunt ad finē. Sed quo
 libz mortali pctō corripit debet^r ordo volun
 tatis ad finē. pctō. n. veniali non corripit nisi
 ordo uolūtatis ad ea qd sunt ad finē. Et iō pec
 catū veniale r. mortale nūq; sunt in eadē spē
 moris. Si qd p cūstātia mutet veniale in
 mortale. hoc eē nō pōt: nisi p eam mutet spēs
 pcti. C^o 3° tra hoc sic fit argui. Sicut. n. i amo
 re debito. primi icludū amor dei: vt onfūm ē
 li. 3. ita in debito ordine ad primum icludū
 debitus ordo ad deū r. eōuerso. Qñ qd corripit
 ordinē ad primum corripit ex pñi ordinēz
 ad deū. nō distinguit qd veniale a mortali pctō
 p hoc qd mortale corripat debitū ordinēz ad
 deū: veniale corripat debitū ordinē ad p
 rimum: s; pp hoc qd mortale corripit ordinē de
 bitū debito nēcitatū ad salutē. veniale at pec
 catū corripit ordinē debitū debito aggrauat
 r. dūpouit ad corruptionē alteri⁹. hec at lesio
 pōt eē r. circa imediatū ordinē uolūtatis ad

finē. vt ps i surreptorio motu abignitatis de
 de. r. circa imediatū ordinē uolūtatis ad ea qd
 sunt ad finem abiq; ordinis de nēcitate debiti
 destructione. accipit. n. vnā spīca bladi alteri⁹
 vt in aliq; pua qñtate nō notabilē ledētē dñz
 ret pcti mortale nō est. qñis illud acceptum
 sit sine dñi uolūtate. Accipit autē i magna qñ
 titate notabilē dñz ret ledētē pcti mortale ē.
 nec tñ variat spēs pcti. Sicut inanis glia pōt eē
 ita magna qd pcti mortale ē. r. ita pua qd nō
 ē nisi pcti veniale. s; magnū r. puū nō variat
 spēs pcti si est idē act⁹ in spē uāe. ps. 3. s; flos
 qd duoz actuz exiuit in eadē spē tam nāe qd
 moris. vn⁹ pōt esse pcti veniale. r. ali⁹ p aliq;
 cūstātia mortale. Qñ tñ ē itelligendū qd
 multa venialia equaleāt vni mortali. qz deo
 dinatio vn⁹ pcti mortalis pl⁹ pōderat qd do
 dinatōes centus mltū venialis sit. Qñ illud
 dñz magi in lra hñt^r di. c. penal. vbi dicitur
 de venialibus. qd si collecta circa nos fuerint
 ita nos grauabunt r. opprimēt sicut vnuz ali
 qd grāde pcti. itelligēdus est dispositio. Qñ
 qd p multiplicationē intātus pōt itendi volun
 tas qd dicit in illa deordinatiōe sicut i sine: sed
 tunc nō est peccatum veniale led mortale.

Ad primūz dōm qd ea que differunt in in
 finitum in genere moris vñ possunt esse eū
 dem speciei iū esse nature: r. etiaz fm aliquos
 in esse moris: ita qd vnum directe r. aliud per
 reductionem. Unde quāuis peccatum: quod
 ex lra specie est veniale: nō possit esse in eadēz
 specie cum mortali: tamen peccatum qd non
 est veniale nisi ppter imperfectionem actus
 iū genere moris. s. aut quia est ex surreptione
 aut quia obiectum nō est plene indebitus: po
 test esse per reductionem in eadem specie pec
 cati. i. quia est aliquid mortale directe. sicut i
 choato corruptionis est in eadem specie in q
 est corruptum esse. Ad 2^m dō. qd nō plus cō
 cludit nisi qd p cūstātia nō pōt idēz actus
 in specie ali⁹ actū qd est peccatum veniale fieri
 mortale nisi per illā mutetur spēs peccati.
 C^o Arg^o ad partem aliam etiam nō plus cō
 cluduit nisi qd per cūstāntiam trahentem
 actum in aliam spēm peccati potest idēz act⁹
 in specie nature qui sine illa esset peccatus ve
 niale esse per illam peccatum mortale.

Articulus III.

Consequenter queritur de
 3° pncipali
 Et circa hoc queruntur dno:
 P^mo vtrum ludi impedi
 ant veram pñiam. P^mo vtrum ue
 gociatio tpalis. **Ad. I.**

Primo ostendo qd iudi no ipediunt veras pniaz. re. c. 6. dicit dauid. Ludas et vilior sua plusq fact sum. et in hoc pmen dat. Et ite fm pbs. 4. etbi. c. penul. i ludis se sustinere vms: q. i. vocat contrapelia. Sz ea i q bus vltus pstitit vera pnia no ipediunt.

Contra de pnia di. 3. par post pncipiū. Cōti nuedolēdū ē de pctō. sz ludi ipediunt dolozes q vera ipediunt pniaz. Et ite magi in lra hui di. c. 2. Cauca se a ludis et a spectaculis. scū q pfecta vult pscq gnam remissionis.

Rūdeo. ludoz qdaz sunt honesti et deuoti vt cātus cecilia q sūt ad honorē dei et scōz: et hi sunt laudādi: et tali ludo ludebat dauid corā archa domini. Quidā turpes: et tales lu di sunt fugiēdi. Et de talibz itelligit decretum allegati ad ptē secūda. Quidā sūt ordinati ad recreationē: q bñ et male pnt fieri: de qbz itelligēda ē pbi auctoritas ad ptē p̄mam. Et ab his penitētes vt frequētī abstinere debent hīs tñ interdi cā recreationis possunt vti. Sz mlti mō pōt dīstignē de spectaculis. Sz qdaz sunt turpia: a qbz oio ē abstinēdum. Quedaz hōctā: a qbz vti licz. Quedā lenia seu vana: a q bus canēdū ē: nō de nēitate salutis: sz ad ma iorē pnie pfectionē. Et ex dicit parēt solutioē ad ar. ad vtrāq partē. **Q**u. **U**.

Secundo quē vtz baz pniaz ipediāt ne gociatio t̄pali. Et vt q no. qz vt hē l. 2. Joānes milites recipiēbat ad pe nitētiā: nec inuenim q eis iter diceret militiaz. Et ite illud qd est vile reipublice nō ipedit pniaz. sz negociatio tēporalis est huiusmodi. ergo nō impedit penitētiā.

Cōtra apo. 2. ad thi. 2. Hemo militās deo plicet se secularibz negocijs. penitēs aut milit tat deo. q dz abstinere a t̄pali bz negocijs.

Respōdeo q qdā ē negociatio que nullo mō exerceri p̄t sine mortali pctō. et ab hac ne cessariū est abstinere vtre penitētes. Quedaz vix pōt exerceri sine pctō: nō tñ ē ipossibile: et ab hac expedit abstinere penitētes pp securi tatē: et maiorē pnie pfectōz. Et dī d pnia di. 5. Qualitas. Penitēti vtili ē dispēdia pati q̄ pculis negociatiōis astrigi: qz difficile ē v ter emētis vendētusqz mercuz nō iterumire penitēs. hęc aut negociatio maxime interdicit clericis. di. 88. Consequens ē. et c. lē. 2. c. 4. form cari. Alia est negociatio pia. vt illa q ordinat ad subueniēdū paup̄ribz et pupillis et viduis et hęc non impedit pniaz: et clericis etiā licita est. distin. 88. Decernit.

Circa ad ptes p̄mā pcedūt de negociatione q̄ lue pctō exerceri nō pōt. et p militātes deo

significat clericos et oēs spālī m̄cipatos d uino cultus qbus iter dicta ē nō tñ illa nego ciatio q sine pctō exerceri non pōt vt vltura et alij cōtract. illiciti. sed illa q vix sine pctō ex exerceri pōt.

Consequenter quē de. 4. pncipali. Et circa hoc queruntur duo. **P**rimo vtz ad salutē neces saria sit pnia de pctis mortā libz baptisimū pcedētibz. **P**rimo vtz de oibus mortalibus b ptisimū sequentibus. **Q**uestio. **U**.

Primo ostēdo q ad salutē nō sit necessa ria pnia de pctis mortalibz bap pcedētibz. glo. sup Jo. 2. Sine pnia sunt dona dei. dicit q gra de nō redit i baptisimo gemi tā vel plactū. Et originale pctm mortale est et baptismum pcedit: nec tamen de illo pnia ē necia. Et ite supius di. 14. c. 1. dicit ma gister. q pnia est: et tabula post naufragiū. Sz 2. tabula nō dz pcedere p̄mam q est bap tismus. q nulla pnia necessaria est de mortalibz pcedentibus baptismum.

Cōtra. Mat. 3. dz de veniētibz ad bap tismus: q baptizabant ab eo in iordane p̄tē tes pctā sua. Cōfessio aut ē ps pnie: vt supius vilus ē. Et ite actui. 2. Pniaz agite et bap tis vt vnusqz vsm. q vt q rediat pnia i aduū de pctis mortalibz bap pcedētibus.

Rūdeo q pnia p̄t accipi v̄t inq̄tū ē t̄tus vel inq̄tū ē factz. 2. modo nō ē necia pnia de mortalibz pcedētibz bap. p. mō pōt p̄siderari inq̄tū formata: et sic et nō est necessaria de p̄c dētibz bap. qz cū talis pnia nō possit sit esse cū pctō: nūq̄ p actualē susceptionē baptismi remitteret pctm actualē mortale. qz aut p pe nitētiā eēt an remissionis aut suscipiēs bap. est undispositus ad remissionis pctōz mortaliū sus ceptionē. vel inq̄tū ē informis. i. qdā pcti de testatio cū ppositio emēdādi: q̄nis nō oio sus ticiēs ad expulsionē pcti. et hęc ad min. ē ne cessaria de oibz pctis actualibz mortalibz p̄c dētibz bap. i. qz cā renouēs p̄hibens susce ptionē diuine grē: q in bap. dā illis i qbus re mota sit ipediūta p̄hibētia susceptōz grē di.

CAd p̄m in opp. dz q illud vbi itelligit de gemitu vel plactu exteriori. An post vba alle gata subiūngit i eadē glo. nisi solā fidē et cōdit p̄tritionē: extēdēdo ibi p̄tritionē nō tñ ad pe nitētiā formatā: sz et informem. Et ad. 2. m. dz q pnia p̄tē loquēdo nō ē vlti de pctō cāto ex p̄ pnia volūtātē penitētiā. pctm aut originalē nō ē causatā i nobis ex nra volūtātē. sz ex volūtā

te p̄morum parentum causatur in nobis me diante infectioe nature: quaz p̄mī parētes in seip̄is: in qbus tota erat: sicut in radice illece rant per actū sue volūtātis malū: qz tamē pec catū originalē est quod dā malū separā a deo nisi remittat: v̄t cuiuslibet dupliciter. Et ad ter tiam vdm q pnia nō dz scda tabula inq̄tū est huius vel act. informis. sed formata: et maxie in q̄tum est sacramentum. **Q**uestio. **U**.

Secundo querit vtrū ad salutē necia sit pnia de peccatis oibz mortalibz baptismū sequentibus. Et vt q no. Augu. 10. de ciui. dei. c. 1. Quod q̄libet p̄suis ignorat amare nullo mō potest: et pari rōne nec odire. ergo cū peccata oblita sint ignota hō illa odi re. nō potest. et ex p̄titi nec de illis pnia ē necia. Et ite nō est necia pnia nisi de pctis que vo lūtātē p̄p̄ia cōmittunt: sed sicut dicit pbs. 3. etbi. c. 1. Illud q̄ sit per ignorantiā nō est vo luntariū. ergo de pctis p̄ ignorantiā cōmissis nō est necessaria pnia. Et ite Aug. p̄mo d tri. c. 3. Si hō alit sapit q̄z debet de se sibi reuela re: aut supple idulgebit. q̄ si de oblita pecca ti non reuelat: illa sine penitētiā idulgebit.

Cōtra. ap̄s p̄ma Cor. 4. Nihil mihi p̄ci sum: sed nō in hoc iustificat. sz. ergo peccata mortalia q̄ hō nescit se h̄re ipediūt eius iustifi catiōem. Et p̄stat q multo magis illa q̄ scit se h̄re. ergo de oibus peccatis mortalibz notis et ignotis est pnia necia. Et ite gl. sup illud ps. Zanabo p singulas noctes. 1. n. dicit. i. mūda dō cōscientiā mē eundo per singulas noctes. i. p singula pctā. ergo de singulis peccat̄ penitētiā necia est. Et ite pbs. 3. etbi. c. 8. dicit q ignorantiā puniēda est: h̄ de omni qd puniēdū est: pnia necia ē. ergo de peccat̄ ignoratis penitētiā necia est. Multo fortī ergo de q̄bz cōz a l̄ijs peccatis mortalibus.

Rūdeo. q pctā mortalia aut sunt h̄nti no ta aut ignota. de notis necia est pnia ad h̄ vt remittant de lege cōz: nō tñ in cōsūz etiam in spālī: si ad cogitandum de quolibz in spālī al sit opportunitas. p̄portio nata i firmitati huma ne qz iō dicit q̄ possit cōtingere q peccator eēt in tali p̄cūlo q̄ q̄nis possz recogitare de quolibet in spālī: nō tñ ad hoc p̄tē oportu nitatē hūane fragilitatē p̄portionatā. Ignota aut sunt ignota q̄tū ad ius: nō q̄tū ad factū: vt cū peccator scit se fecisse aliquid qd nō credit eē mortale penitētiā: tñ est: aut sunt igno ta q̄tū ad vtriusq. Et quociqz istoz modozum accipiat ignorantiā subdistingnēdū est: qz aut est iurabilis: et de pctis sic ignoratis nō ē pe nitētiā necia in spālī: sed sicut q̄ de illis pe

niteat in cōi: inq̄tū penitet de oibz mortalibz. Si aut ignota sūt sibi ignorantiā affectata q̄ ē qñ hō vult ignorare. vel crassa: q̄ ē qñ hō igno rans vellet scire: non tñ vult ita efficaciter q̄ put hūana patē seu p̄mitit fragilitas velit fa cere qd in se est ad hoc vt sciat. De mortalibz istis duobz modis ignoratis necia est pnia in spālī: nec tñ sic ignoratis necia est: qz post face qd in se est ad hoc vt sciat: qd si fecerit aut de se sibi ea manifestabit aut id ulgebit.

CAd p̄m in opp. p̄s solo ex iā dictis. Et ad 2. m. vdm. q illud qd fit per ignorantiā volūtariū est: qñ est ignorantiā affectata vel crassa: sz non qñ est iurabilis. Et ad 3. m. p̄s solo ex dictis i qōne. Et ad ar. ad partē alia p̄s qd vdm sit. **Articulus. V.**

Consequenter querit q̄ pnci palit. Et circa hoc querunt duo. **P**rimo vtz pnia de pctis venialibz sit necia. **P**rimo vtz ve niale pctm possit remitti sine mortali. **E**t aut vni veniale sine alio possit remitti in p̄cedēti di. babūt p̄t. in illa qōe. vtz hō possit satisfaccere de vno pctō mortali sine alio. in solone p̄mī argumēti. **Q**u. **U**.

Primo ostēdo q pnia de venialibz sit necia. De oi eo ē necessaria pe nitētiā: qz simul stare non pōt cū gloria: et qd remitti nō pōt sine pnia: sed nullū pctm veniale simul stare pōt cū gloria: nec remitti pōt si ne pnia: qz volūtās per vni motuz obligatō reuocari nō potest nisi per p̄mū motū. q̄ penitētiā de venialibz est necessaria. Et ite cui libet offense debet aliq emēda: sed quodlibet pctm veniale est aliq̄ offensa. ergo pro quolibet debet aliqua emēda: sz p omni peccato p quo debet aliqua emēda necessaria est pnia.

Cōtra. potētiō est grā ad remittēdū pec catū q̄ penitētiā. ergo cū habēs pctm tñ veniale nō sit idispositus ad susceptionē gratic per infusionē grē potest sibi remitti veniale pec catū: etiā si volūtās illi actuali iherat. Et ite per aquā benedictā et benedictionē episcopa lem remittitur venialia: et per orōnē domini cam fm aug. in enchi. 140. c. ergo remitti pos sunt sine omni penitētiā.

Rūdeo. q de peccatis venialibz penitētiā esse necessaria dupl potest itelligi. s. aut q sit necessaria ad eoz remissionē: aut q sit necessa ria ad salutē. **P**rimo mō dico q de lege com muni penitētiā necessaria est de peccat̄ venia libus iplicite vel explicite. in speciali vel in cō muni: q̄ dū. n. volūtās inordinatiōni actualit

liberetur oportet eam ordinari esse. Unde ad remissionem venialis peccati necessarium est quod voluntas desinat in ordinationem liberetur: nec tamen hoc sufficit de lege communi: sed etiam redit quod in ordinatione preterita actualiter detestetur explicito vel implicite: ut illa detestatio sit totius emende solutio: vel radix seu fundamentum totius solutionis. aliquid enim emenda per quatuor voluntaria ordinatione deo debet. Secundo modo non est necessaria de venialibus peccatis penitentia per se in hac vita: quod simul stare possunt cum gratia in cuius virtute cum ea voluntas detestatur post mortem in purgatorio remittit. Et hoc testatur auctas magistri allegata in pro argumento ad partem secundam. per actum tamen est necessaria penitentia de illis in hac vita. sicut ratione dubij probabilis: quando peccemeter homo dubitat verum peccatum sit veniale vel mortale. nisi de illo non penitet exponit se discipulum tamen propter sue salutis. Aut vero periculum: quando. si perperdit homo aliquam affectionem deordinatam veniale: tamen ita in ipso intendit quod probabiliter coniecturat quod nisi ipsa penitentia abscindat trahat ipsum in peccatum mortale. Aut ratio statuta: quando. si homo non habet nisi peccatum veniale: tamen tenet semel in anno pater per statuta ecclesie. Et hoc vltimum non velut dicitur quod sit necessaria penitentia iterum. si enim homo habet non nisi peccata venialia est quod de illis iterum non penitet: tamen si ea confitetur sicut sacerdoti non est statuta ecclesiastica transgressor. de quolibet tamen veniali explicito et implicite est necessaria penitentia in hac vita vel in alia ad hoc quod homo consequatur vitam eternam: quia nullum peccatum quantumvis leve simul potest esse cum gloria.

Ex dictis patet quod dicendum sit ad primum. Ad primum dicitur quod non plus probatur nisi quod ad peccatum venialis remissionem necessaria est penitentia: et hoc est verum. Ad primum ad partem aliam dicitur quod quodvis sit peccatum gratia penitentia sine gratia: tamen potest esse simul verum. Ad primum dicitur quod illa non remittit peccatum veniale nisi iugiter exercit motus voluntatis seu fervorem charitatis per que remittuntur.

Secundo queritur verum veniale peccatum possit remitti sine mortali. Et verum quod sic peccatum mortale potest remitti sine veniali. ergo a simili et veniale sine mortali. Item peccatum veniale non debetur pena eterna: sed temporalis: sed pena temporalis potest homo explere in peccato mortali. ergo veniale potest sibi remitti sine mortali.

Contra. inimico quoadiu est inimicus nunquam remittit offensam nec magna nec parva: sed hoc quoadiu est in peccato mortali est inimicus deo. ergo quoadiu sic est sibi non remittit venialis culpa. Rideo. gratia sine se opponit mortali peccato. veniale autem non opponitur nisi median- te aliquo actu suo opposito veniali peccato: et quod habitus potest esse sine actu: et unus actus sine alio. ideo mortale remitti potest sine veniali: et unum veniale sine alio. actus autem gratie veniali peccato oppositus: per quem veniale peccatum remittitur non potest esse sine habitu gratie peccato mortali sine se opponitur ut dictum est. et ideo sine mortali non potest veniale remitti: nec potest dici quod veniale possit remitti per penitentiam sine gratia: quia talis penitentia est isomus non accepta deo illa acceptatione que requiritur ad remissionem peccati.

Ex dictis patet solutio ad primum in oppositum. Ad primum dicitur quod pena temporalis expianam cuiuslibet peccati non potest explere sine gratia: quoniam pena temporalis qua est obligatus ad satisfaciendum homini potest explere sine gratia. quoniam enim homo frequenter acceptat opus: tamen non acceptat opera nisi acceptat operantes: et nulla operatio potest esse culpe expianam nisi acceptetur a deo. Item. sicut dicitur est. tribus modis adaptantur seu appropriantur: non per precationem: quia quoniam mortale peccatum compleri possit in actu cordis: tamen satisfactio non completur in actu cordis sine confessione si possit haberi. Unde nunquam sufficit sola detestatio peccati sine proposito confitendi explicito vel implicite. Putetur. si scilicet. Unde versus. Nemo placeat cuius presentia putet. Non enim par debet esse fructus. hoc intelligitur de venientie necessitate ad tantam satisfactionem sicut ille qui plus peccavit. Dis ista varietas confitenda est et deservenda. hoc exponendum est sine consilio: non sine precepto: ut in sequenti dicitur. patebit: ubi agitur de confessione. Minus virtus parit deum ventum ab uno vitio. hoc planum est consilium derati diligenter quo modo una virtus adiuvat aliam. falsas penitentias dicimus que non sine auctoritate sanctorum pro qualitate criminum imponunt. hoc intelligas non quo ad penitentiam quantitatem a canonibus taxata: sed qualitate. Prodest eorum fides quibus offeruntur. non dicitur necessaria est: quod sufficit parvulo fides ecclesie: ubi tamen ille qui parvulum baptizat intendat facere quod intendit ecclesia: et fuerit ecclesie forma. Que si collecta non fuerit. hoc in omnibus exponitur est.

Quoadiu est in peccato mortali est inimicus deo. ergo quoadiu sic est sibi non remittit venialis culpa. Rideo. gratia sine se opponit mortali peccato. veniale autem non opponitur nisi median- te aliquo actu suo opposito veniali peccato: et quod habitus potest esse sine actu: et unus actus sine alio. ideo mortale remitti potest sine veniali: et unum veniale sine alio. actus autem gratie veniali peccato oppositus: per quem veniale peccatum remittitur non potest esse sine habitu gratie peccato mortali sine se opponitur ut dictum est. et ideo sine mortali non potest veniale remitti: nec potest dici quod veniale possit remitti per penitentiam sine gratia: quia talis penitentia est isomus non accepta deo illa acceptatione que requiritur ad remissionem peccati.

Ex dictis patet solutio ad primum in oppositum. Ad primum dicitur quod pena temporalis expianam cuiuslibet peccati non potest explere sine gratia: quoniam pena temporalis qua est obligatus ad satisfaciendum homini potest explere sine gratia. quoniam enim homo frequenter acceptat opus: tamen non acceptat opera nisi acceptat operantes: et nulla operatio potest esse culpe expianam nisi acceptetur a deo.

Circa istam. sicut dicitur est. tribus modis adaptantur seu appropriantur: non per precationem: quia quoniam mortale peccatum compleri possit in actu cordis: tamen satisfactio non completur in actu cordis sine confessione si possit haberi. Unde nunquam sufficit sola detestatio peccati sine proposito confitendi explicito vel implicite. Putetur. si scilicet. Unde versus. Nemo placeat cuius presentia putet. Non enim par debet esse fructus. hoc intelligitur de venientie necessitate ad tantam satisfactionem sicut ille qui plus peccavit. Dis ista varietas confitenda est et deservenda. hoc exponendum est sine consilio: non sine precepto: ut in sequenti dicitur. patebit: ubi agitur de confessione. Minus virtus parit deum ventum ab uno vitio. hoc planum est consilium derati diligenter quo modo una virtus adiuvat aliam. falsas penitentias dicimus que non sine auctoritate sanctorum pro qualitate criminum imponunt. hoc intelligas non quo ad penitentiam quantitatem a canonibus taxata: sed qualitate. Prodest eorum fides quibus offeruntur. non dicitur necessaria est: quod sufficit parvulo fides ecclesie: ubi tamen ille qui parvulum baptizat intendat facere quod intendit ecclesia: et fuerit ecclesie forma. Que si collecta non fuerit. hoc in omnibus exponitur est.

Quoadiu est in peccato mortali est inimicus deo. ergo quoadiu sic est sibi non remittit venialis culpa. Rideo. gratia sine se opponit mortali peccato. veniale autem non opponitur nisi median- te aliquo actu suo opposito veniali peccato: et quod habitus potest esse sine actu: et unus actus sine alio. ideo mortale remitti potest sine veniali: et unum veniale sine alio. actus autem gratie veniali peccato oppositus: per quem veniale peccatum remittitur non potest esse sine habitu gratie peccato mortali sine se opponitur ut dictum est. et ideo sine mortali non potest veniale remitti: nec potest dici quod veniale possit remitti per penitentiam sine gratia: quia talis penitentia est isomus non accepta deo illa acceptatione que requiritur ad remissionem peccati.

Quoadiu est in peccato mortali est inimicus deo. ergo quoadiu sic est sibi non remittit venialis culpa. Rideo. gratia sine se opponit mortali peccato. veniale autem non opponitur nisi median- te aliquo actu suo opposito veniali peccato: et quod habitus potest esse sine actu: et unus actus sine alio. ideo mortale remitti potest sine veniali: et unum veniale sine alio. actus autem gratie veniali peccato oppositus: per quem veniale peccatum remittitur non potest esse sine habitu gratie peccato mortali sine se opponitur ut dictum est. et ideo sine mortali non potest veniale remitti: nec potest dici quod veniale possit remitti per penitentiam sine gratia: quia talis penitentia est isomus non accepta deo illa acceptatione que requiritur ad remissionem peccati.

post a domino suscitatus: sed itus susci- tatus pedit foras vivus: ut ostenderetur suscitatio anime pcedere confessionem. Nemo enim potest confiteri nisi suscitatus: quod a mortuo velut qui non est: perit con- fessio. Nullus ergo confitetur nisi resusci- tatus. nemo ante suscitatur nisi quod a pec- cato solvitur: quod peccatum mors anime est: que ut est vita corporis: ita et vita de- est. Dis aliquid pluribus auctoritatibus pbatur ante confessionem vel satisfactioem sola copunctione peccatorum dimitti. Quod qui negat eas determinare laborat: nec non in huius sententie depressione: et ad suam opinionis assertionem sanctorum testimonio inducit. Alit. n. dicit per Esaiam. Dic tu iniquitates tuas ut iustificeris. Item amb. Non potest quisquam iustificari a peccato nisi peccatum ipsum antea fuerit confes- sus. Item dicit. Confessio a morte animam liberat. Confessio aperit paradysum: con- fessio spiritus salutis tribuit: quod non meretur iu- stificari qui in vita sua non vult peccatum confiteri. Illa confessio nos liberat que fit cum penitentia. Penitentia vero est dolor cordis: et amaritudo anime pro malis que quisquam commisit. Item ioan. Non potest quisquam gratiam dei accipere nisi purgatus fuerit ab omni peccato per primam confessionem et per bap- tismum. Item aug. Agite penitentiam quoniam agitur in ecclesia. Nemo dicat sibi: oculte ago: apud deum ago: novit deus quod mihi ignoscatur: qui cor de ago. Ergo sine confessione est quod solveris super terram soluta erubis celis: Ergo sine confessione date se: Frustram vobis christi. iob dicit. Si erubui in conspectu populi peccata mea confiteri. Item amb. Veniale est peccatum quod legitur confessio doctorum. Item aug. super illud locum ps. Non absorbeat me profundum nec vigeat in gremio putei os suum. Puteus est profunditas iniquitatis: si ceciderit si claudet super te os suum: tu si claudis os tuum. Confiteri ergo

et dic. De profundis clamavi ad te domine et cetera. Laudat super illum qui in spiritu dum confitetur a quo mortuo velut qui non scit perit confessio. Item. Nullus obite gratioris pene accipit veniam nisi qualicumque: et si longe maior debet solueri pena. Ita enim impartit a deo largitas misericordie: ut non relinquat iustitie disciplina. Item Hiero. Qui peccator est plagat delicta propria vel populi: et igradit ecclesiam: de qua propter peccata fuerat egressus: et dormiat in sacco: et propter delicias: pro quas deus offenderat: vite austeritate compenset. Dis alijs auctoritatibus nititur asserere sine confessione vocis et aliqua absolutione pene: neminem a peccato mudari.

¶ Qui sententia potius confitendum sit.

Uid ergo super his sentiendum: quod tenendum? Dane dici potest quod sine confessione oris: et solone pene exterioris peccata velent per contritionem et humilitatem cordis. Ex quo. n. proponit mente puncta se confessus: deus dimittit: quod ibi est confessio cordis et si non oris: pro qua aia iteri mudat a macula et contagio peccati commisi: et debitum eterne mortis relaxatur. Illa ergo que superius dicta sunt de confessione et penitentia: vel ad confessionem cordis: vel ad iteriore penam referenda sunt. Sic illud Aug. Quod nullus dicit veniam seleg nisi pro quantum quicumque peccati soluerit penam: vel de exteriori pena accipienda sunt: et ad contritionem vel negligenter referenda: sicut illud. Nemo dicat occulte et cetera. Nonnulli enim in vita peccata confiteri negligunt: vel erubescunt. et ideo non mereantur iustificari. Sic. n. precepta est nobis iteriore penitentia. ita oris confessio et exterior satisfactio si assit facta. Un nec vere penitens est: qui confessiois vocatum non habet: et sicut peccati remissio munus dei est: ita penitentia et confessio: pro qua peccati velent: non potest esse nisi a deo: ut Augustinus ait. Nam

ingit donum spiritus sancti habet qui confitetur et penitet: quod non potest esse confessio peccati et contritio in corde ex seipso. L. u. n. irascitur sibi quisque et displicet: sine dono spiritus sancti non est. Quod ergo penitentem confiteri si tempus habeat: et tamen antequam sit confessio in ore: si vult sit in corde: prestatur ei remissio.

¶ Si sufficit soli deo confiteri.

Am secundum quoniam articulum ista placita mus. s. vtrum sufficiat peccata confiteri soli deo: an oporteat confiteri sacerdoti: quibusdam visus est sufficere si soli deo fiat confessio sine iudicio sacerdotali et confessione ecclesie: quod david dicit. Dixi confitebor domino: et tu re. et cetera. Non ait sacerdoti: et tamen remissus sibi peccati dicit. Item am bro. Jo sicut Petrus: quod culpa obrepfit ei: non invenio quod dixerit: invenio quod fletur: lachrymas eius lego: satisfactionem non lego. Sed quod defendi non potest: abluvi potest: lauiat lachryme delictum quod voce pudor est confiteri: et venie fletus confitit et vercundie. Hoc etiam Martinus dicit episcopus. Item Jo. Lbry. Non tibi dico ut te peccata in publicum nec apud alios accuses: sed obedire te volo prophete dicenti. Revela viam tuam ante dominum. Ergo tua confitere peccata apud verum iudicem: cum oratione delicta tua pronuntia: non lingua: sed conscientie tue memoria: et tunc dominum spera te misericordiam posse consequi. Si habueris peccata tua in mente: tunc: nunquam malum aduersus proximum in corde tuo tene bis. Item. Peccata tua dicitur. vt deleas illa. Si si confundis alicui dicere: dicitur ea quotidie aia tua: non dico ut confitearis ea confertuo tuo: ut tibi exprobret. dicitur deo qui curat ea: nec enim si non dixeris ignorat ea: cum faciebas ea preesto erat: cum admitteres ea: cognouerat. Nunquid ea vult te cognoscere? Peccare non erubescit: et confiteri erubescit. Dicitur in hac vita: ut in plura

requiem habereas. dicitur ingemiscas et lachrymas. In codice scripta sunt peccata tua. Spongia peccatorum tuorum lachryme tue sint. Item prosper. Illi quorum peccata humana notitia latent non ab ipsis confessi: nec ab alijs publicata: si ea confiteri vel emendare noluerint: deum quem habent testem: ipsum et habituri sunt ultoribus. Quod si ipsi sui indices fuerint: et veluti sine iniquitatis ultores: hic in se voluntarias penam severissime animaduersiois exerceant temporalibus: penis mutabunt eterna supplicia: et lachrymis ex via cordis contritione fluentibus restinguunt eterni ignis incendia. Et. j. Facili sibi deum placabit illi qui aut propter confessionibus criminum pdunt: aut nescientibus alijs ipsi in se voluntarie excoicationis ferunt iniuriam: et ab altari cui ministrabant non animo: sed officio separati: vitam suam quasi mortuam placent. Tertio quod reconciliati sibi efficacis penitentia fructibus: a deo non solus amissa recipiunt: sed sancta etiam supbia civitatis gaudia recipiunt. Dis auctoritatibus nititur qui sufficere contendunt deo confiteri peccata sine sacerdote. Dicit enim quod si quis timens detegit culpam suam apud homines: ne ide opprobrio habeat vel alio suo exemplo ad peccandum accingatur: et ideo tacet homo et reuelat deo: selegit veniam.

¶ Quod non sufficit soli deo confiteri si tamen homini possit.

Ed quod sacerdotibus confiteri oportet: non solum illa auctoritate Jacobo. Confitemini alterutrum peccata vestra et cetera. sed etiam aliorum pluribus testimonio comprobatur. Hieronymus. Augustinus. Iudicet seipsum homo voluntarie dum potest: et mores convertat in melius. ne cum iam non poterit propter voluntatem a domino iudicetur: et cum in se propter severissime medicinas sed tamen utilissime salutem: veniat ad anti-

stites: pro quos illi clauis ministratur ecclesie. Et quia bonus iam incipiens esse filius maternorum membrorum ordine custodito: a prepositis sacrorum accipiat satisfactionis sue modum in offerendo sacrificio contritionis cordis deuotus et supplex. Id tamen agat quod non solum sibi pro ad salutem: sed etiam ad exemplum ceteris: ut si peccati eius non modo in graui eius malo: sed etiam in tanto scandalo aliorum est: atque hoc expedire utilitati ecclesie videat antistiti: in notitia multorum: vel totius plebis agere penitentiam non recuset: ne letali plage pro pudore addat tumorem. L. u. tanta est plaga peccati et impetus morbi: ut medicamenta corporis et sanguinis domini differenda sint auctoritate antistitis: ut se remouere ab altari ad agenda penitentiam: et eadem reconciliari. Item Leo papa. Multiplex misericordia dei ita lapsibus subuenit humanis: ut non modo propter baptismum: sed etiam pro penitentia spes vite repararet: sic diuine voluntatis presidium ordinatis: ut indulgentias dei nisi supplicationibus sacerdotum nequeat obtinere. L. u. n. hac propositis ecclesie tradidit potestatem: ut confitentibus penitentia satisfactionem darent: et eos de salutem: satisfactione purgatos: ad communionem sacrorum per ianuam reconciliationis admitterent. Item Augustinus. Quae penitentia omnino peniteat: et dolor lachrymis oridat. representet vitam suam deo per sacerdotem. pueniat iudicium vel per confessionem. Precepit enim dominus mundandis ut ostenderent oratione sacerdotibus: docens corporali presentia confitenda peccata: non per scripta manifestanda. Dixit. n. ora monstrate: et oes: non vnus pro oibus: non alium statuaris nunciis: qui pro vobis offerat munus a moyse statutus: sed qui per vos peccastis: pro vos erubescatis. Erubescetia enim ipsa partem habet remissionis. Ex misericordia

omne hoc precepit dominus: vt nemo peniteret in occulto. In hoc enim quod per seipsum dicit sacerdoti: et erubescitiam vincit timore offensus: fit venia criminis. Sit enim veniale per confessionem: quod criminale est in operatione: et si non statim purgatur: fit tamen veniale quod commiserat mortale. Multum enim satisfactio obtulit quod erubescitiae dominas nihil eorum que commisit nuncio dei negauit. Deus enim qui misericors et iustus est sicut seruat misericordiam in iustitia: ita et iustitiam in misericordia. Opus enim misericordie est peccanti peccata dimittere: sed quod iustus misericorditer iuste. Considerat enim si dignus est non dico iustitia: sed et misericordia. Iustitia enim sola datur: sed dignus est misericordia qui spirituali labore querit gratiam. Laborat enim mens patiendo erubescitiam. Et quoniam verecundia magna est pena. qui erubescit pro christo. fit dignus misericordia. Unde patet: quod quanto pluribus confitebitur in tempore venie turpitudinem criminis: tanto facilius consequitur gratiam remissionis. Ipsi enim sacerdotes plus possunt proferre: plus confitentibus parcere. Itaque deo papa. Quamuis plenitudo fidei videatur esse laudabilis: que propter dei timorem apud homines erubescere non veretur: tamen quod non omnium sunt huiusmodi peccata: vt ea qui penitentiam possunt non timeant publicari: remoueatur improbabilis consuetudo ne multi a penitentia remediis arceantur: dum aut erubescunt aut timeant inimicis sua facta referre: quibus penitentia legum percellit constitutione. Sufficit enim confessio que primum deo offert: et tunc etiam sacerdoti: qui pro delictis penitentium peccatorum accedit. Tunc enim plures ad penitentiam poterunt prouocari: si populis auribus non publicetur conscientia confitentis. Ex his aliisque pluribus idubitanter ostenditur: oportere deo primum et deinde sacerdoti offerri confessionem: nec aliter posse peruenire ad ingressum paradisi: nisi assistat facultas.

De tertio articulo .s. an sufficiat confiteri layco.

Unc primum premisissis articulis: que his contradicere videntur: respondeamus: tertia questione itueamur.

Quod enim secunda questio continebat. .s. an sine confessione et iudicio sacerdotis soli deo confiteri sufficeret: expeditum est: et certificatum premisissis testimoniis: quod non sufficit confiteri deo sine sacerdote: nec est de humilis et penitens si non desiderat et requirit sacerdotis iudicium. Sed nunquam equiualeat alicui confiteri solcio vel primo suo: saltem cui deest sacerdos. Sane ad hoc potest dici quod sacerdotis examinem requirendum est studiose: quod sacerdotibus concessit deus potestate ligandi atque soluendi. Et ideo quibus ipsi dimittunt et deus dimittit: si tamen defuerit sacerdos primo vel solcio est faciendum confessio. Sed curet quis sacerdotem querere quod sciat ligare et soluere. Tale enim est quod aliorum crimina diiudicat. Unum autem qui vult confiteri peccata vt inueniat gratiam: querat sacerdotem qui sciat ligare et soluere: ne cum negligens circa se extiterit negligatur ab eo qui eum misericorditer monet et petit: ne ambo in fortibus cadant. quia nihil minus euitare noluit. Tanta itaque vis confessionis est. vt si deest sacerdos confiteatur primo. Sepe enim contingit quod penitens non potest verecundari coram sacerdote: quem desiderat nec tempus nec locus offert: et si ille cui confitebitur potestatem non habeat soluendi: fit tamen dignus venia sacerdotis desiderio quod crimen confitetur solcio. Mandati enim sunt leprosi dum ibant ora vel se ostendere sacerdotibus. antequam

ad eos perueniret. Unde patet deum ad cor inspicere: dum ex necessitate prohibetur ad sacerdotes peruenire. Sepe quidem querunt eos sani et leti. sed dum querunt antequam perueniant moriuntur. Sed misericordia dei vbius est: qui et iustis parcere non vit: et si non tam cito sicut soluerentur a sacerdote. Qui ergo oino confiteatur: sacerdoti meliori quam potest confiteatur. et si peccatum occultum est: sufficiat referre in notitiam sacerdotis. Nam in resurrectione puella pariter iterfuerit qui videret. Nondum enim erat sepulta: nondum extra portam delata: nondum extra domum in notitiam portata. Immo resuscitauit quam itus iuenit: relicto solis Petro et Jacobo et Joane: et patre et matre puelle: in quibus figuratur continentur sacerdotes ecclesie. Quos autem extra inuenit: aduertendum quomodo suscitauit. Stabat enim turba post filios vidue: flebat maria et maria supplicantes pro fratre. flebat et turba marie secuta. In quo docemur publice peccatibus non pro priis: sed ecclesie sufficere meritum. Laborat ergo penitens in ecclesia esse: et ad ecclesie unitatem tendere. Nisi enim unitas ecclesie succurrat: nisi quod deest peccatori sua oratione compleat: et de manibus inimici non eripietur anima mortui. Credendum est enim quod omnes orationes et elemosine ecclesie: et opera iustitie et misericordie succurrant recognitioni mortem suam ad conuersionem. Ideoque nemo digne penitere potest: que non sustineat unitas ecclesie. Ideoque non petant sacerdotes per aliquam culpam ab unitate ecclesie diuisos. Ex his satis aperit et absoluitur premissa questionis articulus. Querendus est enim sacerdos sapiens et discretus: qui cum potestate simul habeat iudicium: qui si forte defuerit: confiteri deo solcio. Bona vero iter

confessionem venialium et mortalium distinguunt super illum locum: Considerate alterum peccata vestra. ait enim. Quodlibet quotidianum et leuia: grauora vero sacerdoti paterdamus: et quomodo iusserit tempore purgare curemus: quod sine confessione emendationis peccata nequeunt dimitti. Sed et grauora coequalibus paterdamus sunt: cum deest sacerdos: et urget periculum. Venialia vero etiam sacerdotum ablata copia licet confiteri coequali. et sufficit vt quibusdam placeat: si tamen ex contemptu non pretermittat sacerdotes. Turius est tamen et profectius vtriusque generis peccata sacerdotibus paterdere: et si limum medicine ab eis querere: quibus concessa est potestas ligandi et soluendi.

¶ Dic aperit qualiter supradicte auctoritates intelligende sunt.

¶ Unum ergo ex his aliisque pluribus testimonium perspicuum fiat: et inuincibiliter constat peccata primum deo: deinde sacerdoti esse confitenda: et si ipse defuerit: etiam solcio: Illud Joannis Chrysostomi superius positum non est ita intelligendum: vt liceat alicui si tempus habeat sacerdoti non confiteri: sed quod sufficit vbi crimine occultum est soli deo per sacerdotes dicere et semel. Nec oportet publicari coram multis quod occultum est. Quod notauit dicens. non tibi dico vt te paterdamus in publicis. Sicut enim publica noxa publico eget remedio: ita occulta secreta confessione et occulta satisfactione purgatur. Nec necesse est vt quod sacerdoti semel confessum: iterum confiteamur: sed lingua cordis non carnis apud verum iudicem indiget confiteri debemus. Unum idem Joannes ait. Nunc autem si recorderis peccatorum tuorum: et frequenter ea in conspectu dei pronuncies: et per eis deprecaberis: citius illa delebis. Si vero oblitiscaris: tunc eorum re-

cor daberis nolēs: quādo publicabūtur
 z in cōspectu omnīū amicorū z inimicorū:
 rīm: sanctozūq; angeloz pferētur. Ita
 etiā illud Ambz. Lachryme lauāt deli-
 ctum qđ voce pudor est cōfiteri: ad pu-
 blicā pniām referendū est. Ibi em̄ vir-
 tutē lachrymarū z cōfessionis ostēdens
 significare voluit qđ lachryme occulte z
 cōfessio secreta: sicut que fit soli sacerdo
 ti: lauāt delictū: qđ pudet aliqūe publi-
 ce cōfiteri. Qđ vero dicit se lachrymas
 petri legisse: nō satisfactiōem z cōfessio-
 nem: per hoc nō excluditur illa. Multa
 em̄ facta sunt que scripta nō sunt: z forte
 nōdum facta erat institutio cōfessionis: que
 mō est. Sicut z illud psperi. Si sui iudi-
 ces siāt mutabūt eterna supplicia. Et il-
 lud. Facili' oēū placabūt sibi: qui aut p
 prius cōfessionib' crimē pdūt: aut nesciē
 tibus alijs in se suam ex cōmunicatiōis
 ferūt: ad publicā cōfessionē z satisfactio-
 nem referri oīz. Nō. n. solis sacerdotib'
 ius ligādī atq; soluēdi datur est: si cuiq;
 suo arbitrio se pena vel ex cōditionis
 sentētia ligare: z absq; sacerdotali iudi-
 cio seipm deo z altari recōciliare licet.
 Qđ ecclīastice institutioni z cōsuetudini
 penitus repugnat. Poti' ergo si publi-
 ce peccasti: publice confitere te reum z
 emēda. Si vō occulte deliquisti: etiā sic
 nō taceas: nec tamē dico vt publices: ta-
 citurnitas. n. pcti ex supbia nascitur cor-
 dis. ideo. n. pctm suū qđ celat: n. reputē-
 tur foris qualē se iā diuio cōspectui exbi-
 buit: qđ ex fonte supbie nascit. Species
 enī supbie est se velle instū videri qđ pec-
 cator est: atq; hypocrīta cōiunctur: qui
 ad instar primoz parentū vel tergiuer-
 satiōe vboz pctā sua leuigare cōtendit:
 vel sicut Layn pctā sua reticēdo supzi-
 mere querit. Ubi ergo supbia regnat z
 hypocrītis humilitas locū non hz. Siue

hūilitate vero alicui veniā sperare non
 licet. vbi est ergo taciturnitas cōfessio-
 nis nō est sperāda veniā criminis. Jam
 certissime liquet qđ sit detestabile pcti
 silentiū: z cōuersio qđ sit neciā cōfessio.
 Est. n. cōfessio testimoniū cōsciētie deū
 timētis. Qui. n. timet iudiciū dei pctm
 nō erubescit cōfiteri. Perfect' timor sol-
 uit oēm pudorē: cōfessio pcti pudorem
 bz: z ipsa erubescētia ē gravis pena. Jā
 qđ iubemur cōfiteri pctā vt erubescen-
 tiā patiamur p pena. Nā hoc ipm pō est
 diuini iudicij. Si ergo querit ad qđ cō-
 fessio sit neciā: cū in cōtritiōe iam dele-
 tum sit pctm. Dicim' qđ quedā punitio
 pcti est sicut satisfactio opis. Per cōfē-
 sionē etiā intelligit sacerdos qualr de-
 beat iudicare de crimine. Per eā quoq;
 peccator fit humilior z cautior.

Supertus determinauit magis de partib'
 penitētie in speciali cōiunctz z absolute. Die
 deminat de illis diuisim z cōparatiue. Et
 diuisim in partes tres. Primo inqrit vtrus
 ad remissionē peccati sufficiat pntio vel pre-
 ergat pntio. Secōdo vtrū sufficiat cōfiteri so-
 li deo. ibi. Facite qđnis. 3. an valeat cōfē-
 sio facta layco. ibi. Hūc pntio. Pntia in du-
 as. Primo ponit duplicē opionē. 1. vō
 ea eligere vteroz. ibi. Quid ergo super bis.
 Illa pars que ibi incipit. Jam scde questio-
 nis. diuisim in duas. Primo ponit quozundā
 opionē falsam. 2. opionē verā. ibi. Sed qđ sa-
 cerdotib'. Illa pars qđ ibi incipit. Nunc pnt
 qđ. diuisim in duas partes. Primo ponit tri-
 plicē questiois determinationē que est vtrus
 sufficiat cōfiteri layco. 2. auctoritatis que vt
 detur dicere qđ nō oportet pnteri sacerdotib'
 determinationē. ibi. Et ligatur. Et ista in du-
 as. Primo dicit qđ cōfessio sacerdotib' ē sa-
 ciēda. 2. ad quid est neciā ibi. Si aut qrit.

Circa banc distinctionem
 querendū est
 de quatuor pncipalib'. Primo de cōtritiōe. 2. de ne-
 cessitate cōfiteri. 3. Tertio de
 circumstantibus cōfessionem.
 Quarto de iustificatiōe ipsi. Circa pntio

querit nōt. 1. qđ est pntio. 2. vtrū
 attritio possit fieri pntio. 3. vtrū attritio-
 nē facit qđ in se est necessarium sit fieri con-
 tritiōe. 4. vtrū ordine nāe sit prior pntio
 qđ pcti remissio. 5. vtrū qđ quātoctūq; ma-
 gis pctō sufficiat cōmunicari pna cōtritiō.
 6. vtrū in pntacūq; pna pntione sit maior
 dolor qđ marinus dolor p amissionē cuiuscūq;
 qđ rei spalis. 7. vtrū cōtritiō sit cā effici-
 cas remissiois pcti. 8. vtrū possit esse ni-
 mis magnus dolor z pntione. 9. vtrū idē
 motus pntiois possit itendi z remitti.

Primo oñdo qđ pntio nō est dolor volū-
 tate assumptus pro pctis cū pro
 posito pntendi z satisfaciendi. qđ cōtritiō est
 actus virtutis. passio non est actus virtutis: s;
 materia. cū ergo dolor sit passio: cōtritiō nō
 est dolor. Et pntio a deo dat. qđ non volū-
 tate assumitur. Et pntio volūtas nō ē impossibili-
 cas: nullus. n. impossibilia eligit. s; pctm scā nō
 fuisse scā ē impossibile. ergo nullus vult pctm
 scā nō fuisse scā: sed dolor non est de factiōe
 rei quā hō nō vult scām nō esse. qđ pntio nō ē do-
 lor de pctis. Et aliquid in articulo mortis
 aliqđ pnter sine memoria pntēdi. Et pntio ante
 institutionē cōfessionis erat pntio. ergo propo-
 sitū pntendi nō ē de rōne pntionis. Et pntio
 3. li. de sumo bono. ca. 2. dicit qđ cōpunctio
 cordis est humilitas mētis cū lachrymis exo-
 rita de recordatiōe pcti z timore iudicij. Sed
 humilitas non ē dolor. ergo male dicitur ibi qđ
 cōtritiō sit dolor.

Rūdo qđ sicut in malibus dicitur dicitur qđ nō ce-
 dit tactui. z fm phz. 4. methau. frangi dicitur
 qđ diuisim in pres magnas: z cōminut vel cō-
 terit qđ redigit in pres puas: ita p quādā figurā
 dicitur in spūalib' dicitur cor hoīs durū quādiū diuie
 ispiratiōi se tāgētī nō cedit: s; obuiat pntēdo i
 affectū pcti. frangi dicitur vō dicitur qđ pctō recedat i
 pit hūis nōdū plene ad deū puerū sit. Cōteri
 vō qđ i co totas destruit affectū pcti: qđ ē ple-
 ne resilire a pctō: hō at resiliit qđ dicitur dolor: nō
 passio a pnter: sensitiu: s; hō qđ dolor accipit
 p duplicētā volūtatē. Et sic pntio ad pnt. z qđ
 hō duplicētā qđ ē gen' cōtritiōis ē meritoria: z
 nullū bonū ē meritorie. nisi sit volūtariū: id ad
 dicitur hoc qđ ē volūtariē assumptū tāq; diuā deter-
 mināis duplicētā ad genus moris: z qđ volū-
 taria duplicētā esset mala sit eēt de bono. id
 est p pctis. Et p hoc illa duplicētā determinā-
 tur ad bonum moris. z per predicta diffinitio
 dat de pntiois nō vt est actus datus tñ: sed p
 ut est pntio. id subiuigū cū proposito pnten-
 di z satisfaciendi.

Ad pntio solutiō ē. Ad 1. dicitur qđ pntio
 quātū ad suā formā qđ ē charitas sit a deo tñ:
 tamē essentia actus nō tñ est a deo. sed et cū
 hoc a libero arbi. Ad 3. dicitur qđ sicut dicit
 phz. 3. et h. c. 5. quīs electio non fit impossi-
 bilius: volūtas in pōt esse respectu impossibi-
 lium. quīs. n. electio sit actus voluntatis. vo-
 luntas tñ etiam hō actum. Ad 4. dicitur
 qđ qñ in articulo mortis homo vere pnter im-
 plicite habz ppositum pntendi. quia si sibi ad
 memoriā reduceret cōfiteri vellet si posset.
 Ad 5. dicitur qđ quīs an institutionem: cōfē-
 sionis esset pntio in quātū est actus virtutis.
 nō tñ in quātū est pars sacri. Ad vltimum
 dicitur qđ in hoc differt diffinitio pntiois a pntē-
 di. qđ pntio diffinit pntione quātū ad esse: hec
 autē est cōtritiōis diffinitio quātū ad bene eē:
 in qua describit p comparationē ad terminū
 a quo cū dicitur cōpunctio. s; delectatiōis que
 fuit in pueriōe. z cōpactiōem ad terminū
 ad quē. cū dicitur humilitas mētis ē imobediētiaz
 que fuit i auersione. z quo ad effectum. cū dicitur
 cum lachrymis. z quo ad duplex motiū quo-
 rū vniū est offēse cōsideratiō. qđ intelligitur in
 peccati recordatiōe. Alterū timor pene
 qui intelligitur in timore iudicij.

Secūdo querit vtrū attritio possit fieri cō-
 tritio. Et vt qđ non. fm phz. 8.
 phz. A diuersis motorib' nō est vn' mor'. Sz
 attritio orit ex timore pene. pntio ex confide-
 ratiōe diuine offēse. ergo motus attritionis
 nō pōt fieri motus pntionis. Et pntio impossi-
 bile est eūdem actū in numero elici a gfa z si-
 ne gratia. Sed attritio elicitur a voluntate si-
 ne gratia. cōtritiō vō a gfa: ergo attritio nō
 pōt fieri pntio. Et pntio intensior est pntio qđ
 attritio. qđ est a fortiori motor. s; idem actus
 voluntatis in numero non potest itendi. qđ
 fm aug. 83. q. qōne. 32. Eandem se non pōt
 alius alio plus intelligere. ergo a simili nec
 plus velle nec nolle. ergo attritio non pōt fie-
 ri pntio. Et pntio ille actus qui statiz transit
 non potest pntio esse informis. z post hoc for-
 matus. sed act' voluntatis statim transit. qđ
 est i instanti. Unde fm phz. 10. et h. c. 4. Dele-
 ctatio in instanti est: cum ergo attritio sit act'
 informis z cōtritiō actus formatus. attritio
 non potest fieri cōtritiō.

Contra vnus et idem motus exterior qđ
 primo est informis postea potest formari. er-
 go a simili idem motus interior. ergo attritio
 potest formari. z sic fieri cōtritiō. Et pntio at-
 tritio non opponitur gratie. sed disponit ad
 eam. ergo per aduentū gratie non tollitur s;

phicitur. attritio at cui phicit p gras fit p'itrio.
 ¶ Rñdeo q' p'itrio dupl' pot' accipi. Uno modo pro actu pnie elictio a v'tute pnie charitate formata. Alio mō p' formatio actu penitendi elictio nō mediāte aliquo habitu pnie. vel a pnia informi que postea charitate formatur: illi actu adhuc durat. ¶ 1° mō loquēdo d' p'itriōe attritio non pōt fieri p'itrio. q' idē actus i mīero elicti nō pōt a pnia informi: p' hoc elicti a pnia formata. q' voluntas mouēns vt informis: r post hoc mouens vt formata. v' tē tenet duoz motoroz a q'bus non pōt esse idē motus in numero. vt concludebat p'm arg'm ad primam p'te. ¶ P'eterera actus elictus a pnia formata ē eodē ordie nāe posterior: act' autem elictus a pnia informi est ordie t'p'is vel nāe p'ius q' pnia illa fit formata. ¶ 2° mō loquēdo de cōtritiōe attritio fieri pōt p'itrio: q' q'uis motus voluntatis sit simpl'r r in instātia: r quātū ad suū eff: pōt est tñ tam diū manere idem in numero quousq' penitentia a qua elictus est a charitate formatur. per cuius formationem actus ille efficitur cōtritio. q'uis elictus fuerit a pnia exite informi.
 ¶ Ad 1° mō r 2° mō opp'm p'z solo. r t'iam dicitur. ¶ Ad 3° mō. q' p'itrio p' mō v'icta ē itenior q' attritio. q' vt arguebat elicti a fortiori motor. sed nō op'z q' ita fit de p'itriōe 2° mō v'icta. q' p'itrio r attritio elictiunt a motore eō'lis virtutis. non. n. eliciuntur duabus vicibus sed vna. ille tamen actus p' sui formationem intendit. An illud qd dicebatur in arguendo eundem actum voluntatis i numero non pōt se intendi falsum est. vt ostēsum est libro. 2°. di. 35. in illa questione. v'tram in eodem malo voluntatis actu fm numerū pōsit esse intētio r remissio. r ibi expōit illa auctoritas Augustini nūc allegata. ¶ Ad 4° mō. q' actus voluntatis q'uis sit i istanti fm suū esse tñ non statim transit. sed aliq' diu pōt manere vt dictum fuit in q'ōne. Non. n. est de genere successiuorum p' se quātū ad suū esse sed pmanētis: alioquin suū esse nō esset in istāti. quomodo. aut volūtas de non volente aliq' pōt fieri volēs aliud in tēpore. r in ipse actus volēdi erit in instāti: de claratū est libro 2. di. 35. in illa q'ōne. v'trū malus act' volūtas sit successiua motio. Qd. tu querit v'trum attritionem facietis qd in se ē necessarium sit fieri cōtritionē. Et vi q' sic. sicut declaratū fuit li. 3. Ep's meruit nobis de cōdigno primam gras. sed si non meruisset illā non p'itris: non meruisset nobis primam gratiam. q' p'itrio eam includit. ergo meruit de p'digno primā gras

attritis facientibus quod in se est: ex necessitate ergo iustitie datur eis a deo gratia. sed attritio formata per gratiam cōtritio est. ¶ Itē 2°. d'imo. 3°. Deus scipm negare nō pōt. sed si ex toto corde reuertentem ad se non recipiet ad gratiam negaret se misericordem esse: in quo includeretur negatio sui: ergo oēm attritionem facientis quod in se est deus de necessitate facit p'itriōe eam formādo p' gras. ¶ Cōtra. scdm Ansel. i. li. Cur de' homo. 19. c. Deus nulli quicq' debet. sed si facienti qd in se est deus de necessitate faceret attritionem cōtritionem: tali deus deberet gratiam. ergo attritionem facietis qd in se est non est necessarium fieri cōtritionem. ¶ Itē m' luto q' dicitur bene dispositio non est necessarium impmi formā a figulo. S; sicut dicitur 3. i. c. 64. Et nunc dñe pater noster est tu. nos v' o' lutum r fictor: nos est. ergo q'ntuncq' bene dispositum non est necessarium a deo formari p' gras. ¶ Rñdeo q' attritionem fieri cōtritionem fm q' accipit p' actu pnie elictio a v'tute penitentie charitate formata non est necessarium. s; impossibile sicut videri pōt ex q'ōne p'cedēti. Si aut accipiamus p'itrio pro actu pnie elictio a pnia informi que postea charitate formatur: illo actu adhuc durat: sic q'uis attritionem sit possibile fieri p'itriōem: non nō est necessarium. possibile. n. est q' attritio facietis quod in se est p'it' ordie nature desinat ēē q' deus tali gratiam infundat. ad quōb eam infundit ipi volūtas puerre ad aliq' aliu bonū actum: q' non est attritio nisi forte implicite. s; facienti quod in se est: necessarium est aliquo modo dari a deo gras gratum facientes: nō necessitate coactionis nec necessitate immutabilitatis absolute. sed necessitate immutabilitatis ex suppositione ordinationis sue: q' immutabiliter r liberaliter ordinauit se daturum gratias oī p'itenti qd in se est facienti.
 ¶ Ad 1° mō r 2° mō. q' non plus cōcludunt nisi q' penitenti facietis quod in se ē deus dat gratiam de necessitate immutabilitatis non absolute: sed ex suppositione ordinationis sue. ¶ Ad 1° mō ad partem aliam v'd. q' aliques alij esse debitorem hoc potest esse triplici de causa. Aut quia aliq' sibi commissum esse: quare tenetur debitor. Aut q' deliquit contra alium. Aut quia aliud alij promissit. primo modo deus nulli debitor est. nec etiam secundo modo sed tertio mō: quia. p'misit ex mera liberalitate sua se daturum gratiam penitētibz facietibus quod in se est. Cūde manasset i sua oratione. 2. pal. vlti. Tu dñe fm bonitatem tuam

promissisti p'nam remissionis peccatorum. r glo. sup illud verbum. q' rectū est verbū dñi. dicit q' ex promissio non ex commissio deus est nobis debitor. ¶ Ad 1° mō. q' procedit de necessitate coactionis vel de necessitate immutabilitatis absolute. Qd. ¶ Quarto queritur v'trum ordine nāe p'itrio sit p'itrio q' p'itriōe remissio. Et v' q' sic. Aia suscipit gras mediante actu penitendi. ut illud sap. 9° v' dicitur p'ctis hominum pp' p'nam. q' prius ordine nature attingit gras actu q' aia. cum q' actus pnie gra formatus sit cōtritio. r non remittatur p'ctū quousq' aia formatur gras: prius ordine nature est cōtritio q' p'itriōe remissio. ¶ Itē prius ordine nature ē p'itrio q' remissio venialis p'cti. q' a sili p'ior ē ordie nature q' remissio mortalis p'cti. ¶ Itē actum penitendi fieri cōtritionē non est aliud q' habitū pnie charitate formari. Sed formatio v'tutum ordie nāe p'cedit remissionē p'cti q' p' charitatem remittuntur p'cti. ut. illud. i. p. c. 4. Charitas operit multitudines p'ctorum. ergo p'ior est ordine nature cōtritio q' peccati remissio.
 ¶ Contra. p'itrio est actus pnie elictio a v'tute pnie charitate formata. q' posterior est ordine nāe q' formatio v'tutis pnie. Sed formatio v'tutū aut est p'ctōz remissio: aut eam. ut in dicit. q' cōtritio ordie nāe est posterior p'ctōz remissione. ¶ Itē prius ordine nāe formatio aia p' gras q' actus penitēdi. q' actus aia est actus g're ē subiecto. Sed in formatioe aie p' gras est remissio p'ctōz q' formatio act' penitēdi est posterior q' p'ctōz remissio. ¶ Itē 1° mō r 2° mō. q' actus charitate formatus est v' condigno meritorius. sed p'ctōz non pōt mereri de condigno remissionē p'cti. q' de condigno mereri non pōt primam gras per quam remittitur peccatum. ergo cōtritio non est p'ior ordine nature remissioe p'cti.
 ¶ Rñdeo q' cōtritio fm q' est actus penitēdi elicti a v'tute pnie charitate formata: posterior ē ordie nāe q' remissio mortis p'cti. sic bii o'lidit p'm ar'm ad partē scdm. Si aut accipiat cōtritio p' actu penitēdi elictio a pnia informi postea charitate formata: illo actu adhuc durat: tñ q'dam dicit q' q'uis esse illius actus q' est malus in cōtritiōe ordie nature vel tēp'oris. aliq' p'or sit remissione p'cti. tñ in q'ram formatus est p'itrio est ordie nāe p'itrio q' remissio p'cti. q'uis. n. infusione g're

aut effectus p'cti remissio r actus penitēdi formatio: tñ immediatus effectus ei' ē remissio p'cti q' formatio actus penitendi ita q' formatio actus penitendi depēdet ex g're infusioe r p'cti remissione. ¶ Alij dicit q' ipse actus penitendi elictus a pnia informi q' p'cti formatio non est posterior ordine nature. q' p'cti remissio etiam in q'ram formatus est. i. in q'ram efficitur. q' dicit q' formatio actus penitendi non est reali' differens ab infusione g're. sed tñ fm rōnem: q' actū penitendi esse formatū nihil aliud est q' ipm esse actum formatū subiecti. deus. n. acceptat actum pp' subitū. ipsa ergo infusio g're ipsi subiecto r est formatio subiecti r actus penitendi nō causans in actu penitendi formationē. alia necessariam ad rōnem cōtritionis q' g'nis r infusione g're qualis est actus penitēdi p'cti. aliqua similitudine g're. que simul tūda p'cti aliquo modo. dicit illius actus formatio non tñ q' p'ncipaliter p'cti rōnem p'cti nō. sed p' hoc q' aia que est actus formatio r subitū formatio. ipsa tñ infusio g're q' formatio subiecti differt a se ipsa fm rōnem. q' actus formatio actus. ita q' p'cti fm rōnem intelligendi est formatio subiecti q' actus. Aia r remissio p'cti est reali' differens ab infusione g're formatio actus penitendi. in eodē tēpore est infusio g're q' remissio p'cti. q' actus formatio nō est prior ordine nature q' remissio p'cti. Si autem realit' idem est g're in forma r p'cti in q'ram ad offensionē remissio: p'cti actus formatio non est prior ordine nature: sed posterior: non dico ordine nature: q' talis ordo prioritatis r posterioritatis non est nisi inter realiter diuerfa. sed fm rationem intelligendi. q' fm rōnem intelligendi prior est infusio g're sub rōne qua est remotio immictie q' sub rōne qua est restitutio amicitie. sed sub prima rōne est remotio cuiuslibz culpe. sub secunda vel sub v'tra q' est predicti actus penitendi formatio.
 ¶ Quivult tenere primā opinionē pōt dicit ad 1° mō r 2° mō. q' aia non suscipit gras mediane tēpore actū penitendi tanq' dispositionē g're susceptivā. fm quem modum corpus suscipit colorem mediante superficie. alioquin cessat illo actu nō remaneret gratia in anima: sed tanq' dispositione de congruo g're meritoria. sicut dicitur q' homo coronatur mediante suo labore: quando per strenuatē laboris assumitur ad regiam valedictam. ¶ Ad 1° mō. q' nō ē simile: q' veniale p'ctū sit stat cū gra. nō aut mortale: r 1° mō p'itriōis cuius cōtritiō actus elicti a v'tute formati pōt esse cōtritiō

Somnis peccati venialis. no sic aut pot esse cau
 la remissionis peccati mortalis: quia remis
 sionis eius possit et causa dispositiva pccati
 2o modo dicta rone essentia actus: qz rone ei
 pcedit ordine nae pccati mortalis remissionis.
C Ad 3o d. q. maior falsa est. formatio tunc
 actus elicit ab habitu alia est a formatione
 habitus: tunc ordine nature supponens et
 dicunt tenentes opinionem primam. **C** Qui
 vult tenere opinionem secundam pot dicere
 q. p. ar. scilicet 3 ed no pcedit nisi de actu pe
 nitendi elicto a virtute pnie cbaritate forma
 ta. **C** Ad 2o d. q. maior est falsa. ordo. n. nae
 non est nisi inter ea que reall differunt. forma
 tio aut sic p. gram. et formatio actus reall id
 est sunt fm rone differentes. **C** Unde iter illa no
 est prioritas nec posterioritas nisi com rone.
C Ad 3o d. q. q. maior hanc hanc no possit
 fm a gram de eodem. n. p. actum info un a
 tu gra et pcedit ordine nae remissionis pccati me
 veni pot remissionis pccati mortalis. **C** In
 quo actus pcedit gra hanc hanc hanc for
 mario illius actus ordine nae sic vult p. reall
 differat gic infuso et pccati mortalis.

Quinto dicitur vnde p. pccati mortalis magno
 peccato sufficit q. actus parvus
 pccato. Et v. p. si dicitur de veni. et dicitur
 in amissione veni. necesse est veni. vnde
 bor q. tunc hanc hanc hanc hanc hanc hanc hanc
 mortale pccati amittit maxime et obligandum
 ergo videt q. p. quolibz mortali pccati mortali
 requirit contritio. **C** Itc anst. s. l. **C** Quod dicit
 ho. verius sine dicit no fieri remissionem pccati
 nisi debito reddito: quod debet p pccati p. ma
 gnitudinem pccati. sed hoc no esset verum. si p
 pccati pccati magno sufficeret q. actus
 parva contritio. qz tunc non est necessaria ma
 xor emenda. p vno q. pro alio. **C** Itc homo
 sensibiliter dolet p amissione boni tempora
 lis. ergo multo fortius tenetur sensibiliter do
 lere pro amissione boni spualis: qd per pccati
 mortale amittit. sed q. tunc pua pccati no
 bz dolor sensibilis. ergo non sufficit pro ali
 quo mortali peccato.

C Contra. psal. Cor contritu et humiliatu de non
 despiciet. **C** Itc extra. de regulis iuris. c. p.
 Omnis res per q. cunq. causas nascit per eas
 de dissolvit. s. p. q. tunc parum velle deli
 beratiu et absolutum pot bz incurrere pec
 catum mortale: ergo per q. tunc parum
 motu voluntatis deliberatiu in detestando
 pccati pot bz mitti quocunq. pccati mortale.
C Rideo q. cum contritio dicit actum pe
 nitendi cbaritate formatum: et q. tunc mo

dia cbaritas sufficit ad remissionem q. tunc
 rancunq. et quocunq. pccati mortaliu.
 q. tunc parva contritio sufficit p. pccati
 magno pccati. No sic aut dicitur est de ar
 tritione. cum. n. recogitant pccati in speciali ne
 cessaria est maior attritio de maiori pccati q.
 minor. **C** Quis in penitendo de omnibus s.
 non sit necessaria maior displicentia simul in
 actu de vno q. de alio. necessaria tamen est in
 habitu. vnde p. q. tunc magno pccati q.
 tunc p. quia gram fuerit attritio pccati si format.
C Ad p. in opp. d. q. illa auctoritas intel
 ligenda est de displicentia que est in volunta
 te cuius q. tunc p. displicentia amissionis ra
 amate d. proportionari q. tunc amotis. talis est
 displicentia salua in q. tunc parva contritio
 ne. **C** Ad 2o d. q. q. tunc parva pccati
 concludit magnitudinem displicentie proportio
 nate magnitudini pccati. non sic aut q. tunc
 parva attritio. qz attritio cuius magnitudo
 non p. proportionate modo quo possibile e. ma
 gnitudini adhesionis que sunt in peccando
 non sit contritio de lege coi. **C** Ad 3o d. q.
 magnitudo doloris in contritione dupl p.
 tunc intelligi. s. vel in voluntate vel in sensuali
 tate. **C** Primo no dolor est displicentia pccati
 nisi in voluntate est attritio: si formatia sic est con
 tritio. sed non format de lege comuni nisi sit
 maxima in comparatione aliorum dolor. qz q.
 tunc ad qd magis d. placere: tanto eius opposi
 tam d. ei magis displicere. Summum autem
 bonum a quo separatur homo p peccati mor
 tale: magis d. placere q. oia alia bona. t. idco
 maior debet esse displicentia de quocunq. mor
 tali pccati q. de quocunq. alio malo. maior tu
 me debet esse d. vno pccati q. de alio. 2o modo
 dolor est quedam passio sensualitatis causata et
 displicentia pccati: tunc hunc dolorem non oportet
 esse maximum: nec maiorz multis doloribus est
 tunc ex amissione aliquaru rerum tpaliu non
 multum magnarum. qz vites inferiores mag
 nis mouetur de lege communi ex apprehensio
 ne suoz obiecor q. ex redundancia virius su
 perior. vñ talis dolor non semper est in pote
 state hominis. t. idco non requiritur ad con
 tritionem necessitatem: sed ad eius pfectione.
C Ad p. ad partem aliam ad d. q. nunq. est
 co: contritum de lege communi nisi magni
 tudo motus deliberatiue voluntatis respon
 deat magnitudini adhesionis q. fuit in pccati.
C Ad 2o d. q. p. illa regula vt ibi dicitur i. gl.
 instantiam habet in aliquibus casibus. vnde
 no credo q. sit vlt. vera nisi q. naturas rei

abolutio equalr subsunt pccati illarum causa
 ram. non sic aut est in proposito. qz liberum
 arbitrium per se sufficit ad efficiendu: sed no
 ad proficiendu. imo necessarium est aduor
 rium habere dei. **C** Et dicitur patet solutio ad
 sextam questionem.

Septimo querit vtrū contritio sit causa
 efficiens remissionis peccati.
 Et videtur q. sic in habitibus se per ordinem
 qui pot efficere: manus potest efficere minus.
 sed remissio peccati e actus penitentie forma
 ta se habens p ordinem. et e actus format: no
 bilior q. peccati remissio. qz destructio mali e
 ppter positione boni. ergo q. potest facere ac
 tum penitentie formatum pot facere remissio
 nem peccati. sed voluntas cbaritate formata
 pot dicere acti penitentie q. est contritio. ergo
 mediante actu alio efficit remissionem peccati.
C Item in peccatore no existente in actu pec
 cati. peccatum no est aliud q. carentia satisfactio
 nis seu recociliatiois debite pro actu pec
 cati. sed voluntas per actum contritiois est ea
 efficiens remissionis illius carentie. quia per
 contritioem est causa efficiens satisfactiois de
 bite. t. factio satisfactiois est destructio care
 tie eius. q. voluntas p actum pccati e ea ef
 ficie remissionis peccati.

C Contra. gl. super illud i. hanc. q. Dimittun
 tur tibi peccata: dicit q. solus de peccata vi
 mittere nouit. sed contritio no est deus s. crea
 tura: q. peccati effectiue non remittit. **C** Itc
 remittere peccati quatu ad offensam no tan
 ta est remouere a peccatore deformitatem p
 pter qua deo displicebat. sed etia ipam dei dis
 plicentia remouere. quia aia que ante peccati
 remissione deo displicebat. post eius remissio
 nem deo no displicet. sed nulla creatura pot
 esse causa efficiens remissionis deus: displicet
 te. sicut nulla creatura pot esse efficiens di
 uine placetie seu acceptationis. qz placetia di
 uine e actus voluntatis dei qui e reall id. qd
 ipse. ergo ai contritio sit creatura no pot ee ea
 efficiens remissionis peccati.

C Rideo q. pccati pot accipi vel put est p
 facti pnie. vel put e actus penitentie q. est vir
 tus. quomodo aut pccati iquatu e pars facti
 pnie se habeat ad remissionem pccati iseri: decla
 rabit cu queretur de pccati e visu clausi. Si at
 accipiatur in q. tunc e act: pnie q. e virt. sic dico
 q. aia p pccati no e ea efficiens remissionis
 mortalis pccati. mortalia. n. pccati remittit no pnt
 nisi per gratie gratis facietis infusione. t. idco
 nulla res pot esse ea efficiens remissionis q. no
 pot esse ea efficiens infusiois gte gratum: facie

tis. aia aut p pccati no pot esse ea efficiens in
 fusiois gte gratum facietis. qz infusio gte est
 per creatioes. t. anima creare uon pot: motus
 est pccati supponit ordine nae infusio
 ne gte aia ergo p pccati no pot ee ea effi
 cians remissiois pccati mortali. sed sicut solus de
 e ea efficiens infusiois gte. ita ipse solus deus e
 ea efficiens remissiois pccati. aia tñ p co
 tritioes meretur de condigno mortalis pccati
 remissione si aliquis motus contritiois eam or
 dine nature pcedit. vt multi pbabiliter dicunt.
 si aut nullus pnie motus formatus ordie
 nature pcedit remissione mortali pccati. tñ anima
 p motum attritionis de pccato meretur remis
 sione mortalis peccati. **C** Alter aut vt voluit
 aliqui odm est de remissioe peccati venialis p
 pccati mortali. qz de remissioe mortalis. aia
 eni p pccati est sub deo ea efficiens remissio
 nis venialis peccati. qd dupliciter declarat. si
 cut eni mortale peccati remittitur q. tunc ad of
 fensam p gte infusioe. ita pccati veniale remittit
 tñ p pccati mortali. si si est possibile q. aia ef
 fet ea efficiens infusiois gratie ipa mediante
 infusioe gte possit ee ea efficiens remissiois
 mortalis pccati. cu q. aia cbaritate formata sit
 ea efficiens motus pccati. qz ipm elicit: vt q.
 aia cbaritate formata mediante metu pccati
 sit causa efficiens remissionis venialis pccati.
C Preterea i peccatore u exite in actu venia
 lis pccati. pccati veniale nihil aliud est q. caren
 tia satisfactiois debite p actu venialis pccati in
 quatu pccati veniale e aliqua dispositio ad vi
 uam offensam seu obliquatio a diuina amicitia:
 destructio aut caritatis debite satisfactiois est
 satisfactiois positio. vel e p satisfactiois posi
 tionem. illa aut satisfactio e motus pccati
 vel per ipm motu ceta. cu q. aia cbaritate for
 mata sit mor: pccati efficiens ca. vt supius
 dictu est: vt q. mediante motu pccati effecti
 ue destruat veniale pccati. sed qz hoc no pot fa
 cere nisi i virtute habitus cbaritatis cuius so
 lus deus est efficiens ca. io aia cbaritate forma
 ta pccati veniale effectiue non remittit nisi ipa
 li virtute dei. ita q. deus est illius remissiois pn
 cipalior et nihilominus immediato efficiens
 ca. Aliis autem videtur odm. q. q. aia cba
 ritate formata meretur per contritionem re
 missione venialis pccati tñ illius remissionis no
 bz dicit efficiens ca saltē loquendo de ca p. se.
 qz motus contritionis non est ea efficiens re
 missionis venialis pccati per hoc solum q. cotri
 tio immediate elicit a voluntate cbaritate. for
 mata. sed etia p principalius per hoc q. illa
 contritio est ipius dei immediatus effectus

Bonum facta erat institutio confessionis que modo e. Ad 3^m d^m q^d ille qui nimis est familiaris vni parti iudex esse non d^z in illa causa. extra de officio & potestate iudi. de lega. In finuante. qz sicut dicit q^d ibidem. Familiaritas affectio veritate impedire solet. homo autem nimis est familiaris carni sue. & ideo non est rō nabile q^d sit iudex in illa causa in qua agendum est de punitione carnis sue. Quis illa punitione sit ad anime curationem. **P**roterea confessio non solum ordinatur ad taxationem emende imo ad aliquā relaxationem pene virtute claritatem & ad susceptionem gratie. & quia nullus habet clausam in foro pnie nisi sacerdos: ideo non est necessarium cōfiteri non sacerdoti: et cum haberi non pōt sacerdos. vnde illud verbum magistri in lsa. e. 5. Si dixerit sacerdos proxiimo vel socio faciendā est confessio: exponeudum est de cognitate nō de necessitate. **E**x dictis in corpore questionis patet solutio expresse ad qōnē secūda. **Ad. m.**

Tertio querit vtrum hominea teneat cōfiteri peccata sua sacerdoti ex iure nature. Et videt q^d sic. glo. super illud gen. 3. Adam vbi es. dicit q^d verba sunt increpantis & ad confessionē mouētis vel cogētis fm alius hram nō ignorantis. ergo in lege nature tenebatur hoies ad confessionē. quod nō esset verum: si non esset de iure naturali. **C**ōtra. vt dicit decretor. d. 1. circa principiu. Jus nāle e. qd lege & euangelio cōtinet: sed ex lege diuina tenetur homines peccata sua cōfiteri sacerdoti vt declaratu ēi qōne precedēt. d^z et leuit. 16. q^d sacerdos debeat cōfiteri oēs iniquitates filioy israhel. qd non poterat facē nisi eas sciret. nec scire poterat nisi p eoz confessionē. ergo ad pntēdū peccata sacerdoti tenet hoies de iure nature. **C**ōtra. pntēdū non tñi est pars sacramenti. s; act^o virtutis. act^o aut virtutis moralis hnt de iure nature. ergo cōfiteri peccata sacerdoti est de iure nature.

Cōtra. bu. p. 1°. de sacra. parte nona. cap. fo. dicit q^d sacramentū e. ex institutione significans. sed quod e. ex institutione. nō e. de iure nāe. ergo sacramentū nō e. de iure nāe. **S**z confessio est ps sacramētū pnie. q^d nō e. d^z iur. nāe. **C**ōtra. Rūdo duplex e. pntēdū. s. mentalis q^d sit solido. & h^o e. de iure nāe. qdā vocalis q^d sit sacerdoti. & h^o nō e. de iure nature. qz nihil e. de iure nāe nisi illa pnia pncipia agibilia quoz veritas vltro offert se naturali cognatiōi practici intellect^o. vel ea q^d ex eis p modū cōclūsiōis immediate vel mediate sequuntur. & quia ex illis pncipijs sequitur per modū cōclūsiōis.

q^d homo deo laudis confessionē exhibeat tam corde q^d ore. & confessioz peccatorū mentalis per eoz recognitionē & detestationē in corde. iō tales confessioes sūt de iure nature. s; pntēdū pntēdū sacerdoti nō e. de pnis pncipijs agibilia. quoz veritas vltro se offert nāli cognatiōi. nec sequitur ex pncipijs pncipijs inuis per modum cōclūsiōis. nec immediate nec mediate. ideo concedendum est talem confessionem non esse de iure nature. **C**ōtra. p. 1°. opp. d^m. q^d illa glo. loquitur de confessione faciendā deo. **C**ōtra. 2^m d^m. q^d lex diuina nō tñi pntēdū legē nāe. sed superaddit. vt supius habuit e. l. 1°. q. di. 37. q. 1. & ideo nō sequitur q^d si aliquid sit de lege diuina q^d sit de lege nature. **R**es. d^z dicitur in ar. de pntēdū q^d fiebat in lege veteri. sciendū q^d illa erat gñālis & iudicialis. ad quā tenebant aliquo modo. s. per determinationem sacrificiorū. An illa cōfessio pntēdū israhel quam faciebat sacerdos erat in gñāli tñi. **C**ōtra. 3^m d^m. q^d est talis confessio nō sit de iure nature absolutē: d^z de iure nature ex suppositione diuini precepti & ecclesiastici. nāle. n. iudiciū rōnis dicitur debere fieri illud quod dicitur pntēdū.

Quarto querit vtrū oēs teneant cōfiteri peccata sua sacerdoti. Et vt q^d nō. **I**lli non tenentur cōfiteri qui non tenentur penitere. s; hntes sola peccata venialia nō tenentur penitere in hac vita. qz vt supius habuit e. est remitti pntēdū post hanc vitam. ergo illi q^d non hnt nisi peccata venialia non tenentur cōfiteri. **C**ōtra. hntes pntēdū mortalia non tenentur cōfiteri de venialib^o. Sed carentes peccato mortali non tenentur ad confessionē: aliter ius quod non teneretur cōfiteri si hnt peccatū mortale. als pntēdū mortale pntēdū pntēdū mortalitatis. ergo illi q^d nō hnt nisi peccata venialia nō tenentur cōfiteri. **C**ōtra. ex. de electioe. Innotuit. non habz imperiū par i parē. ergo ad preceptum de cōfittendo cum fuerit scū p papam non tenentur eius successores. **C**ōtra. Item nemo tenetur ad impossibile. sed multi sunt q^d non pnt loq^z. ergo multi sunt q^d non tenentur ad confessionē. **C**ōtra. Item nemo tenet cōfiteri duobus. ergo cū sacerdos non intelligit linguā pntēdū non tenetur pntēdū sibi pntēdū per iter. pntēdū. qz tūc pntēdū duobus. **C**ōtra. illa dicit talis. **S**is vtriusq^z sexus. non obligat ad confessionem nisi fideles. s; oēs discretiōis hntes se multi sunt qui an annos illos peccant. & ergo infideles & plures alij peccatores non tenentur ad confessionem. **C**ōtra. Item nullus debet mentiri in confessione. sed possibile e. q^d

aliqui veniens ad sacerdotē: cui nō e. pntēdū sibi cōfiteri non tenetur. alias oporteret cū mentiri in confessione. **C**ōtra. vt hnt e. supius: cōfiteri sacerdoti e. pntēdū dei. s; ad pceptū dei oēs tenet. **C**ōtra. Item sacerdoti pceptū e. aplice sedis: s; sicut videtur d. 19. Sic oēs aplice sedis sanctiōes accipiēde sūt tñi ipi^o diuina voce. **P**ntēdū firmate. ergo idem vt pntēdū. **C**ōtra. Rūdo q^d regularit^o pntēdū fideles q^d infideles tenet ad faciendū confessionē sacerdoti xpiāno in pntēdū pceptū e. pceptū dei q^d plenitudine pntēdū hz vlt sup oēs. & pceptū vlt de dicitur. si aut nō eēt pceptū nisi ab ecclia: ad eius obseruationes nō tenentur illi q^d sacm baptismi nō pntēdū susceperunt: qz vt supius oñium e. disti. 7^a. p. 2. q. ar. 2. **C**ōtra. Ricario xpi nō sūt concessa directe pntēdū sup illos q^d sacm baptismi non susceperunt: qd e. ianna q^d intrat i ecclia militatē. & qz dicitur pceptū cū sit rōnabilissimū nō obligat ad aliqd irōnabile. iō ad obseruationem h^o pcepti nō tenet hoies q^d hnt de nō pntēdū rōnabile cām. & legitima excusationē. sicut sunt illi q^d nō hnt copā sacerdotis. nō cū dōm. vt qui dicitur: q^d tales de necessitate teneant laicis pntēdū: cū nō sit pceptū pntēdū nisi sacerdoti. **C**ōtra. hnt i opp. d^m. q^d quis hō non tenet penitere de venialib^o: eo q^d sit stare pntēdū cū gra: & post hanc vitā remitti: q^d non leuant nec a regno ecclie militatē: nec triuphant. & iō p se nō indiget de necessitate officio clauium q^d aperiat regnū. tñi p actiō hō tenet de illis penitere & pntēdū sicut declaratū e. super. dicitur in illa qōe. **E**tz nēcia sit pnia de venialib^o: vbi dicitur e. q^d pp obseruationem statuti ecclesiastici hō tenet venialia pntēdū si nulli hz mortale ad pntēdū. **A**liq^d dicit q^d tal nō tenet ad dicendū sacerdoti aliqd pntēdū i spāli. s; tñi ad dicendū q^d nō credit se hntē nisi venialia tñi. **C**ōtra. 2^m d^m. q^d q^d quis hnt mortale peccatū nō tenet de necessitate venialia cōfiteri: et h^o nō sed q^d p pntēdū mortale sup pntēdū ex hoc melior: qz mortale pntēdū e. hnt mortale & nō tenet venialia pntēdū q^d tenet cōfiteri venialia & nō hnt mortale. **C**ōtra. 3^m d^m. q^d quis vlt^o papa nō hnt imperiū in successore: tñi dicitur hnt imperiū sup eos: q^d ipse pntēdū confessionem e. faciendā sacerdoti vt visum e. **E**t rōne vlt^o papa tenet ad obseruationem h^o pcepti de necessitate: ad obseruandū at ipm hz circūstantiarū ordinatā a pntēdū gñali tenet de cōfessionem. 2^a. q. 2^a. **C**ōtra. dicitur. & infra. e. q. Iustitiae. vbi dicitur sic. Iustitie actōis ordo iuadēt: vt q^d

a successore b^o considerat mādāta sua suā pntēdū cōfessionis sui. pcul dubio voluntate & statuta curadiat. **C**ōtra. 4^m d^m. q^d ille q^d nō pōt loqui d^z pntēdū signo vt nutu eo mō q^d pntēdū. q. 6^a. **Q**ui recedūt. Illi autē q^d loq^z pōt e. hz sacerdotē pntēdū nō sufficit pntēdū i scripturā facta: qz quis sit ad manifestādū pntēdū: tñi qz pōt sacra mēti requiritur determinat^o manifestādū mōus. s; p actū q^d pntēdū manifestari pntēdū hoies cōficia. & hic e. act^o loquēdi. vñ mag^o in lsa cap. 4^a. dicit q^d oēs docuit corporali pntēdū peccata pntēdū. nō p scriptū manifestāda: nec eēt p nūcium fm mag^o ibidē. vt q^d p se peccauit per se erubescat. **C**ōtra. 5^m d^m. q^d in illo cāu iter pntēdū & sacerdos p vna psona pputant. tñi vt aliqui bus q^d peccato: i illo cāu pntēdū nō tenet nisi in pntēdū pntēdū sacerdoti odere p signa. pntēdū eni p interptē nullo iure nec positio nec diuino e. pntēdū. & cū pntēdū sit multū difficile: nō vt tutū pōt artare pntēdū qz arte p in pntēdū vt positio. vt eni d^z puer. penul. qui vepmēter emiguit elicit sanguinē. **C**ōtra. 6^m d^m. q^d decretalis scōm glo. ibidē per annos discretiois tps intelligit quo hō e. doli capax. qz tūc pōt peccare. qd magis accelerat i vno q^d in alio. qd at in argumēto tūgebatur de infidelib^o solutu est. **C**ōtra. vltimū dōm q^d tal sufficeret dicere se nullā commississe peccatū qd sciat: postq^d legitie pntēdū e. **E**t pōt dici q^d talis nō tenet cōfiteri. qz carere longo tempore omni peccato tā veniali quā mortali nō pōt hōi pntēdū nisi ex pntēdū spāli. & statuta non se extendūt nisi ad ea que eueniunt de lege cōi. 19. q. 2^a. **E**uc. d. lex. vbi d^z q^d lege puata ducitur nulla rō exigit vt a lege publicā pntēdū. **E**t simile habetur extra de regularibus. **L**ect. **Q**uestio **V.**

Quinto queritur vtrū sacerdote absente teneatur penitens et cōfiteri penitenti. Et vt q^d sic. **Q**ui obligatur ad faciendū aliqd si nō pōt totū pntēdū tenet facere qd potest: sed hoies obligat ad pntēdū peccata sua sacerdoti. s; si aliqd hoc perfecte cōplere nō pntēdū tenetur facere de hoc quod pntēdū si non hnt pntēdū sacerdoti: cui peccata sua possint manifestare per verbus: si possunt scribere tenetur ea sibi manifestare per scriptus. **C**ōtra. sicut necessariū est cōfiteri verbo vel nutu si asit facultas. ita necessariū est cōfiteri sacerdoti si haberi potest: sed si sacerdos haberi non possit necessariū non e. pntēdū non facerdi. dicit enim mag^o hnt^o dist. ca. 3^a. nō dico vt cōfitear peccata tua conseruo tuo ergo a simili nō tenetur ea hō manifestare (a-

cerdoti scripto quis non possit verbo.
 Rideo. q. sacerdote absente no tenet penitens tēdie necessitatis et p̄fiteri p̄ scriptis. qz ad hoc no obligat hō de iure nāe: qz vt sup̄ hūius ē: p̄fiteri peccata sua sacerdoti non est p̄ceptus legis nature: Quis it obliget hō ad hoc si sacerdotē p̄ntē ex iure diuino r̄ post t̄mō: nō t̄m̄ inuicō p̄ceptū a iure diuino vt p̄ scripto ut p̄ scriptū ea teneat manifestare sacerdoti: cū ip̄m nō p̄t hēre p̄ntē. r̄ hoc ē rōnabi le. factz. n. p̄nie nō ē i iudicio publico: s̄ secre to in quo iudicio sacerdos tenet penitēte d̄li gēter examinare p̄cti r̄ peccatorum circumstan tias inq̄rendo vt p̄ceder̄ itelligat quale ei b̄ beat p̄bere p̄siliū: r̄ cuiusmōi remediū adhibe re diuersis experimētis vtendo ad sanandum egrotū. extra de pe. r̄ re. d̄is vtriusqz ser. Si aut penitēs teneatur tēdie necessitatis con fiteri p̄ scriptū sua peccata sacerdoti absenti i n̄nuer̄ piculum: ne aut cēt defectus in predi cta examinatione: aut de peccatorū penitēntis reuelatio. Ite enī facit p̄ntē perdi. aut p̄ nān eius maliciose apiri: aut p̄ nūciū ignorantiam tradi illi cas nō mittit: q̄ eas ap̄ret. aut sacer dos si ē maliciosus possit pandere p̄fessionis verbū r̄tra penitēntē p̄ manu suā p̄bare ta lia p̄batione pbabili absqz hōi in hōis iudi cio possit deppendi: r̄ hec vltima rō ē cōclū dit q̄ sacerdoti p̄ntē penitēs q̄ nec verbo nec nutu possit p̄fiteri nō tenet tēdie necessita tis p̄fiteri p̄ scriptū. Nū si hoc faceret nō ē ne cessitatis sed sup̄rogationis.
 Ad ar^m in opp^m vdm q̄ frequēt p̄tingere ē p̄t q̄ obligat ad faciēdū aliqd p̄ vnus mo dū: nō tenet illud facere si modū illū obserua re non p̄t. Nū inder̄ Quis teneat exeq̄ in ste qd̄ iustū est. iuxta illud de uero. 16. Iuste qd̄ iustū ē exeq̄ris: nō t̄m̄ tenet exequi illud iustū si exeq̄ in ste mō nō p̄t. Sicut dico q̄ Quis hō teneat p̄fiteri verbo vt nutu: nō t̄m̄ tenet de ne cessitate confiteri quādo p̄fiteri nō p̄t aliquo predictorum modorum. **26** Vr queritur. vtrū cōfiteas alicui sacerdoti oia peccata sua de quibus ē memo: si diu post acceptā absolutionē recor detur alicui mortalis peccati: qd̄ ante suam p̄fessionē p̄miserat: teneat tēdie necessitatis illud peccatum confiteri illi eidem sacerdoti. Ad istā q̄nēm forte dicerēt qd̄ q̄ sic. qz forte eis videret q̄ sicut peccati ē diuindē con fessione sciētia: ita aliq̄ mō p̄ctū ē p̄fessionē di uisaz ignorantē: nōq̄ remeare post ignorantie remotiōem. **27** Preterea ea que p̄tinet ad eū

dem sōm videt debere p̄tractari p̄ eundē iudicē: sub quo ē iudiciū inchoatū nisi sit legit ma cā excipiedū p̄tra iudicē illum. r̄ cōmode possit hēri: s̄ p̄fiteri p̄ctū oblitū p̄tinet ad eū dem sōm in quo confessi sunt alia peccata: qd̄ p̄ p̄ hoc q̄ si aliqd̄ impetraverit p̄uilegium q̄ senel possit facere vni sacerdoti quē elegit suā cōfessionē ḡnāles: si post suā p̄fessionē fa ctam recolat de aliquo quod tunc tradiderat obliuioni: p̄t de illo eidem sacerdoti cōfiteri r̄ ab eodē absolut. Unde possit eis videri q̄ p̄ctū tpe p̄fessionis oblitū r̄ postea cognitū ē ad eundē sacerdotē referēdū. **28** Nū autē distinguendū vt q̄ aut tpe p̄fessionis penitēs adhibuit debita diligentia p̄t de lege com muni humana p̄mittit fragilitas vt memōi hēat oīz p̄ctōz suozū mortalitū: aut fuit igno rans ignorantia affectata vel crassa. si scdo nō credo q̄ recta rō exigit vt illud idem p̄ctū cō fiteatur eidē sacerdoti: si illud cōmode p̄t in nenire: r̄ nō sit ab illo sacerdotē interdicta po stea absoluedi p̄tās: aut p̄cedit peccatum: oia alia p̄ctā mortalia p̄oī sacerdoti confessa p̄t p̄t recolare p̄fiteatur alteri sacerdoti. A prio mō nō credo q̄ hōī sacerdoti teneat tē die necessitatis illud p̄ctū confiteri. teneatur illud p̄ctū p̄fiteri aliq̄ sacerdoti. Quis enim de isto fuerit absolut^{us} quātum ad iudicē ab ecclēsie triūphatis r̄ militatis. qz sacerdos ab soluere potest de p̄ctis r̄ de p̄ctō mō oblitis: tamen quia absolutio de oblitis debet redi ligi sub hac cōditione. vt scilicet quādo redu cta fuerint ad memoriā dicantur illi sacerdoti in confessione: qui ab illis potest absol uere: teneatur illud confiteri post eius remotā obliuionem. **29** Vr queritur vtrū possit dispensari cum aliquo vt non teneat con fiteri. Et videtur q̄ sic. dispensatio ē quedā iuris interpretatio in leuiorē partem. Sed pa pa interpretari p̄t verba euangeliū. 2. q. 4. Presul. ergo non obstat q̄ p̄fiteri sacerdoti sit p̄ceptum euangelicū: papa p̄t in illo dis pensare. **30** Itē tantam potestatem habet quicunqz papa quantā habuit beatus Pet̄. sed beato petro dictum est: quodcūqz solueris su per terram. r̄. Math. 16. ergo qui absolut^{us} est a p̄cepto confessionis per papam a deo abso latus est. **31** Item lex nō obligat ante sui p̄ mulgatiōem. sed lex de confitendo sacerdoti mulgata fuit per ap̄t vt superius dictum ē. cū ergo papa possit dispensare cōtra canonē apostolorū. 81. di. Presbyter. videtur q̄ papa

possit dispensare in p̄cepto de confitendo sa cerdoti. **32** Itē sicut p̄cepta noui testamēti sunt a deo. ita p̄cepta veteris. sed p̄ceptum ē in veteri testamēto decimas soluere: in quo t̄m̄ p̄cepto papa dispensare p̄t. extra de decim. Er parte tua. 1. r̄ cap. sequenti. ergo similr non obstante q̄ p̄ceptū de confitendo sacer doti sit p̄ceptū noui testamēti papa in illo di pensare p̄t. **33** Item. 13. de in p̄uicē: s̄ ius nature p̄t dispensari causa maioris mali vitandū: sed de ius nature ius diuinum ē: quā ius non oē qd̄ est de iure diuino sit de iure na ture. ergo in omni p̄cepto diuino papa potest dispensare cā maioris mali vitandi. **34** Contra. papa p̄tra euangelium dispensare non p̄t. 15. q. prima. Sunt quidā. Sed confi teri sacerdoti est p̄ceptū euangelicū vt supe rius ostensum ē. ergo papa in illo p̄cepto di pensare non p̄t. **35** Item aut homo p̄t ob seruare illud p̄ceptū aut non. si non. dispen san non indiget: si sic rationabile est q̄ seruet: s̄ p̄tra rationem nou est fidelis dispensatio sed crudelis dissipatio scdm̄. B̄tri. lib. 3. de consideratiōe. cap. 14. ergo papa in p̄cepto de p̄fendo sacerdoti dispensare nō p̄t: quia vt ibi d̄r: papa positus ē dispensator in edifi catione non in destructione. **36** Respondeo. confiteri sacerdoti ē b̄ iure di uino vt superius ostensum est. Sed obseruatio nis eius circumstantiatio est de iure pure positi uo. Cum ergo papa sit subditus iuri diuino et sit supra oē ius pure positiuū dispensare non p̄t cum aliquo quin teneat cōfiteri sacerdoti Sed q̄ nō teneatur cōfiteri eo modo quo de terminatū est a concilio generali: in hoc papa dispensare potest: quia illa circumstantiatio est de iure pure positiuo. **37** Ad p̄m̄ in oppositū d̄ q̄ dispensatio nō ē iuris interpretatio: sed aliqua eius relaxatio: seu rigoris eius temperatio ex aliqua rōnabi licā. **38** Ad 2^m vdm q̄ per illud verbū nō fuit permilla p̄tō p̄tās cōtra ius diuinū vt na ture. Sed sup̄ oē ius pure positiuum. Et ego p̄cedo q̄ papa p̄t nouum ius p̄fiteri: r̄ ius pure positiuū mutare renouare r̄ reuocare si cui sibi placet. Quis hō nō deest ip̄s facē sine rōnabili cā: qz sicut dicit B̄r. lib. 3. de cōh. cap. 11. Indecēs ē pape volūtatē p̄ lege vti. **39** Ad 3^m vdm q̄ Quis lex non obliget an̄ ius mulgatiōē. t̄m̄ robur suū p̄ncipalē h̄s. ab i n̄tente: Quis at p̄tra statuta ap̄loz possit pa pa dispensare: t̄m̄ p̄tra statuta diuinū. **40** Ad 4^m vdm q̄ dare decimas aliquo mō ē de iure

nāe. in d̄tū. s̄ p̄ decimas intelligit aliqua positio necessaria ad sustentatiōnis ministrorum vel in p̄tū et accipitur determinate p̄ pte decima fuit de iure diuino q̄tum ad p̄p̄m̄ israel. S̄ q̄tum ad alios habetēs possessiones temporales est de iure positiuo: exceptis his cū qd̄ dispensati est tacite vel exp̄sse. p̄mo mō accipi endo decimas papa dispensare nō p̄t: qz hō muneo teneatur dare decimā. qz nō p̄t dispen sare s̄ ius nāe. scdo at mō dispensare p̄t quia et decime sunt bona ecclēsie: quoz papa ē p̄ncipalis dispensator: p̄t illis b̄ q̄bus rō exigit. vt. s̄. religiosis r̄ paup̄ib^{us} dare decimā quā ali as teneant soluere. **41** Ad 5^m d̄ q̄ in hoc nō ē assentiendū Gratiano. Nū r̄ in hoc glo. ip̄s reprehendit ibidē. **42** Ad 2^m ad p̄t scdaz Quis p̄cedi possit ḡfa cōclūsiōnis: t̄m̄ nō cogit quia Quis aliquis possit obferuare p̄ceptū: tanta tamen possit ēē difficultas r̄ piculū in obser uando ratione aliquoz accidentium: que p̄nt superuenire: q̄ ibi esset conueniens ratio di spensandi. **26** VIII. Queritur vtrum confessiones sa ctam proprio sacerdoti respectu eozandem peccatorum in numero necessariū sit iterare. Et videtur q̄ sic. de penitentia di stinctione sexta. caplo p̄io. r̄ magister distin ctione presentis: caplo q̄nto. Qui vult consite ri peccata vt inueniat gratiam querat sacerdotem scientem ligare r̄ soluere. Sed quādo qz proprius sacerdos nescit ligare r̄ solue re. ergo peccata talia sacerdoti confessa opoz tet iterum aliq̄ sacerdoti cōfiteri. **27** Itē quā doqz accidit q̄ confessione facta proprius sacerdos videt aliquod peccatum de quo non potest penitentem soluere. sed ipsum ad sup̄ riorē remittit. ergo in hoc casu idē peccatū in numero iterum confiteri tenetur. **28** Item medicus non tantum debet scire infirmita tem. sed ea que infirmitatem aggrauat. Sed peccata p̄terita quāuis remissa aggrauant sequentia. ergo ille qui reciduat in peccatus mortale tenetur iterum confiteri peccata p̄terita. **29** Item contingere potest q̄ penitens tradat obliuioni penitentiam sibi iniunctam ante eius expletiōem. cum ergo teneatur satisfacere b̄ peccato ad arbitrium sacerdotis. r̄ sacerdos sibi taxare penitentiam iuste non potest. nisi sciat culpam. videtur q̄ in hoc casu tenetur homo eadem peccata in numero iterum p̄fiteri. **30** Itē p̄ opa facta in mortali p̄ctō non sit satisfactio. sed confessio est ps satisfactio onis de pe. di. p̄ia. Si enī. 9. hoc idē. r̄ magis

ides circa illa mas. **D**icitur qd pot pntetur hoc expositu e in qonib. Socio dz pnteri. no da uolitate dictu est d agruitate. Si obliui scaris. pctor mox p ptepu. Tuc eoz recoz dabis zc. Pcta sua leuigare. i. leuia mostraf.

De remissione sacerdotis. Di. XVII

Hic queri solet si pctm oio dimissus e a deo p cordis cotrionem ex quo penitus votu habuit ostendi. quid postea dimittat ei a sacer dote. **U**ideo. n. quoy vincu lo eu ligat. s. teporalis pene sz no a quo euz absoluat. **E**t ideo quero. **A**n te plemitudinez quippe cordis anima rei maculam habet: z fetoz peccati: atqz eter ne vltionis vinculo ligata existit. **S**i vero ad confessionem per cordis contritionem deus p se ipsum sine ministerio sacerdotis z debitum oio relaxat: z ai am interius purgat a stragione z fetoz peccati: quid ergo mundat: qd dimittit sacerdos: vbi sut clauis ille quas dñs tradidit Petro z successoribz eius dicens: tibi dabo clauis regni celoz: z quecuqz ligaueris sup terra erit ligata z in celo: z quecuqz solueris sup terram erit soluta zc. **U**t aut pmissa qd plenius explicari valeat: quasi altius ducto rhete de bis clauibus z vsu earum differamus.

De clauibus.

Lanes iste sunt non corporales sz spuales. s. discernedi sciencia: z poteria iudicandi. i. ligandi z soluendi: qua dignos recipere: idignos dz excludere a regno ecclesiasticus iuder. **Q**ui sicut bz ius ligadi: ita z soluendi vnde Ambz. Dominus par ius z soluendi ee voluit z ligadi: q vtruzqz pari coditione permisit. **E**rgo qui soluendi ius no habet: nec ligadi bz. **E**t infra. **C**ertu e q ecclesie vtruzqz licet: heresis vtruzqz non no bz. **I**us. n. hoc solis permittit z sacer

dotibz. **R**ecte ergo ecclesia hoc sibi vendicat que veros sacerdotes bz heresis vdicare no pot: q veros sacerdotes sz **De vsu clauium.**

Sus vero haru clauium multiplex e: discernere. s. ligados et soluendos: ac deinde ligare vl soluere. **Q**ui. n. idignos ligat vel soluit p pria potestate se priuat: idest dignum priuatione se facit.

Si sacerdos potest dimittere vel retinere peccata.

Ed queritur vtrum a peccato soluere valeat sacerdos idest a culpa: vt culpe maculam abstergat vel debitum eterne mortis soluere valeat: **Q**uidam arbitrati sunt: cu peccator dupliciter ligatus teneat: vt pdictum e: scz mentis stragione ac cecitate: z debito future pene: atqz curari p deo atqz solui p sacerdotem. **P**atit eni p peccatuz qualdam tenebras interiores z maculas a quibz nisi liberet pycietur internebras exteriores. **L**uz aut liberaat ab his suscitaf a morte pcti. **U**n apbz. **S**urge q domis z illuminabit te xps. **S**ol. n. xps si sacerdos aiaz resuscitat: ac pulis tenebris interioribz z maculis ea illuminat z mudat: q anime facie lauat. **D**ebitu vo eterne pene soluere coecessit sacerdotibus. **Q**z i resurrectione lazari signatu asserut: que xps pri p se iterius vniuscavit: deinde foras exire iussit: euzqz adhuc ligatu soluere aplis pcepit: quia vt aiut: ipse iteri aiam a caligine maculaz pcti emudat: sacerdotibz vo dedit vinculum eterne mortis soluere. **A**ly vo dicunt solu deuz: no sacerdotem debitum eterne mortis dimittere: sicut z ai am iteri p se vniificat: nec tñ diffideter sacerdotibus tradita pte pcta dimittedi z retinedi: qbus dñs est: quoz remissio

pcta zc. **S**icut. n. xps retinuit sibi pte e baptismita: z pnie. **E**t io sicut interius gratia sua aiaz illuminat: ita z simul debitu eterne mortis relaxat. **I**ps. n. per scriptu pctā penitentiū tegit: z tuc tegit qñ ad penā n referuat. **T**uc ergo tegit qñ debitū pene soluit. **Q**z autē ipse tegat apte dicit Aug. exponēs illū locū psalmi. **Q**uoz tecta sūt peccata. i. coopta z abolita. **S**i. n. terit de peccata: noluit aduertere. **S**i noluit aduertere noluit ai aduertere. i. pūire sed ignoscere. **I**ta ergo dicit a deo tecta vt de no videat. i. eternaliter puniat. **U**idere. n. dei peccata est ad penam imputare. **A**uerte autem faciem a peccatis: hoc est ea ad penā no referuare. **I**te Hiero. **Q**uibus deus dimittit peccata tegit ne i iudicio reuelentur: **I**te Lassidonus: **Q**ui graua hnt peccata: alyz deus imputat alyz p misericordā no iputat: **E**t bis apte oñdit q de ipse penitētē soluit a debito pene: z tuc soluit qñ ipse illuminat i spirando veri cordis cotrionē. **L**ui tē tērie ratio suffragis z auctoritates attestantur. **N**emo eni vere cōpungitur de peccato: hñs cor cotritū z humiliatuz: nisi i charitate. **Q**ui at charitatē bz vita dignus est. **N**emo autē simul vita z morte dignus est. **N**o est ergo tunc ligatus debito eterne mortis. **S**ilius eni ire esse desit ex quo diligere z penitere cepit. **E**t tunc ergo solut: **E**ab ira que no manet super illum qui eredit in christum: sed super illum qui non credit. **N**on ergo postmodū p sacerdotē cui confitetur ab ira eterna liberaat: a qua iam liberatus e p dominum: ex quo dicit: cōfitebor. **S**olus ergo deus hominē interiorit mudat a peccati macula: z a debito eterne pene soluit. q p pphetaz ait. **E**go sol deo inigraates z peccata ppli: **I**tem

amb. **U**erbum dei dimittit pctā: facer dos z iuder. **S**acerdos qd officiu suuz exhibet: sed nulli p ptatis inra exerceat. **I**de. **I**lle solus peccata dimittit: qui solus p peccatis nostris mortu est. **I**tem aug. **N**emo tollit peccata nisi solus de q e agn tollēs peccata mudi. **T**ollit autē z dimittendo que facta sunt z adiuuā do ne fiant: z pducēdo ad vitā: vbi omnino fieri non pnt. **D**is aliisqz plibus testimonis docet oñm solum p se peccata dimittere: z sicut peccata dimittit qbusdā: ita z alioz quidā pctā retiet. **Q**z sacerdotēs et dimittit pctā z tenēt peccata suo modo.

Ec io tamen negamus sacerdotibus coecessam ptatē dimittēdi z retinēdi peccata: cu hoc veritas in euāgelio apte doceat. **V**inc Aug. ait. **E**cclie charitas que p spm scñ distū ditur in cordibz eoz qui participes sui sunt peccata dimittit: eoz qui no sūt tenet. **I**dem. **S**acerdotēs possunt ostentibus parcere: qbus. n. remittunt remittit deus. **L**azaz. n. de monumento suscitata tñ obtulit discipulis soluēdum: per hoc oñdens potestātē soluēdi coecessam sacerdotibus. **D**ixit enim **Q**uodcuqz sol. sup ter. erit sol. z in celo zc. hoc est. **E**go deus z oēs celestis curie ordines: z oēs sancti in glia mea laudant vobiscū z cōfirmant quos ligatis z soluitis. **N**on dixit: quos putatis ligare z soluere: sed in quos exerceatis opus iustitie z misericordie. **A**lr aut vel alia opa vestra in peccatores non cognosco. **I**dem. **C**um vera ceter ad deum cōuersio peccata dimittit tur: ab eis dimittuntur: quibus ipse veteraci cōuersioe iungitur. **S**pūscūs ea dimittit qui datus est omnibus sanctis sibi charitate coherentibus siue se nouerint corporalr siue no. **S**ilr cū alicuius

reponitur peccata: ab eis tenentur a qui
 h^o ille p cordis prauitate diuulguit siue
 notis corporal: siue ignotis. Oēs mali
 spūali a bonis seiuncti sūt. Ecce hic di-
 citur pctā dimitti & teneri a scis viris: & tñ
 spū scī ea dimittere dicit: & qđ maiori
 cōsideratōe dignū ē: idē et dicit: qđ de
 per se vel p cōs suos tñ dimittit pctā.
 Sic n. sic. Sacm grē dat deus et p ma-
 lois pāz vō grām nō nisi p scipz: vel per
 scōs suos. Et iō remissionē pctōz vel
 p seipm facit vel p ipsi colūbe mēbra:
 qđ ait. Si cui dimiseritis: dimittentur
 Ecce qđ varia a doctozibus tradūt sup
 bis: & in hac tāra varietate qđ tenēdū.
 Hoc sane dicere ac sentire possum⁹: qđ
 solus de⁹ dimittit pctā & retinet: & tñ ec-
 clesie vniū ptāre ligandi & soluēdi: sed
 aīr ipse soluit & ligat. aīr ecclia. Ipse enī
 p se tñ ita dimittit pctā: qđ aīaz mun-
 dat ab interiori macula & a debito eter-
 ne mortis soluit.

Quo sacerdotes ligāt & soluit a pctis
 On aut hoc sacerdotib⁹ cessit:
 n gbus tñ tribuit ptāre soluēdi
 & ligādi. i. onēdi boies ligatos
 vel solutos. Un dñs leprosu sanitati pri-
 us p se restituit: deide ad sacerdotes mi-
 sit: quoz iudicio onēderēt mundat⁹. Ita
 et lazariā viuificatus: obtulit discipulis
 soluēdū. qđ tñ aliqs apđ deū sit solutus
 nō tñ in facie ecclie solut⁹ habet: nisi p
 dicitū sacerdotis. In soluēdi g culpīs
 vel retinēdis ita opat⁹ sacerdos euāgeli-
 cus & iudicat: sicut oli legalis i illis g ota
 minati erāt lepra qđ pctm signat. Unde
 Hiero. sup matheū: vbi dñs ait petro.
 Tibi dabo clauēs regni celoz & quocūq;
 ligaueris sup terrā erit ligatū & in cel:
 & quocūq; solueris sup terrā erit solutū & in
 celis. Dñc igit locū qđam nō intelligētes
 aliqd sumūtō sup cilio phariseoz: ut oā

nare innoxios: vel soluerē se putēt noxios
 cū apud deū nō snia sacerdotū: s; reoz
 vita grāf. In leuitico se onēdere sacerdo-
 tib⁹ iubet leprosi: quos illi nō faciūt le-
 prolos vñ mūdōs: s; discernūt qui mūdī
 vel imūdi sūt. Ita & hic apte ostēdit qđ
 nō legē dō ecclie iudiciū qđ p surreptionē
 & ignorātiā iterdū iudicat. De⁹ at scīp
 dicat scōm vitatē. Et i remittēdis veli
 retinēdis culpis id iuris & officij bēt et
 clesiastici sacerdotes: qđ oliz debāt sub
 lege legales i curādīs leprosis. Di ergo
 pctā dimittit vel retinet: dū dimissa a
 deo vel retēta iudicat & ostēdit. Ponit
 enī sacerdotes nomē domini sup filios
 israhel: sed ipse bndicit vt dicit in nuerns.
 Dunc modum ligandi & soluēdi. Hiero.
 supra notauit.

Alius modus ligandi & soluēdi.
 Igant quoz sacerdotes dū sa-
 tisfactionem penitentie confi-
 tentibus imponunt. Soluunt
 cum de ea aliquid dimittant: vel per
 eam purgatos ad sacramentorum com-
 munionem admittunt. Quem modum
 purgans leo papa notauit. Secundus
 hunc modum dicuntur etiam sacerdo-
 tes dimittere pctā vel retinere. Un-
 de sup⁹ ang. dixit. Quib⁹ remittit rmit-
 tit de⁹ &c. Op⁹ n. iustitie exercēt i pctō-
 res cū eos iusta pēa ligāt: op⁹ misericor-
 die dū de ea aliqd relaxant vel sacroz
 cōiōn cōciliat: alia opa i pctōres exerce-
 re neqūt. & notādū ē: qđ quos satisfactio-
 ne pnie ligāt: eo ipso a pctis solutos ostē-
 dūt: qđ nō ipōit alicui satisfactio pniāz
 nisi quē sacerdos vere pēterēt arbitrat⁹
 Alij nō ippōnit: & eo ipso pctm retineri a
 deo iudicat. Quāt hoc ad clauēs ptinet
 ang. ostēdit dicēs. Frustrat clauēs ecclie
 sic g sine arbitrio sacerdotis pniaz agit:
 s; sine orō & scilicet & iuris aduētia ipse

ma. Est & alius mod⁹ ligādi & soluēdi qđ
 p excoicatioēz gerit dū aliqs scōz cāoni-
 cā disciplinā tertio vocat⁹ ad emēdatio-
 nē mātēst delicti & satisfacere vīlipen-
 dens snia ecclie a loco ofonis & sacroz
 cōiōne & fidelū dō sortio pēdit: vt erube-
 scat: & pudore sceleris ouerius pēteat:
 vt sic spūs ei salu⁹ sit. Quā si pniaz pfitēs
 rīpuerit: negare cōiōi admittit: & ecclie
 sic recōciliat. Dec ē aut ecclie anathe-
 matizatio. Hāc penā ill⁹ qđ digne pcellū-
 tar infligit: qđ grā del & ptectio illis am-
 plius subtrahitur ac sibypsis reliquūt:
 vt sit eis liberū ruerē i iterituz pcti. In
 quib⁹ et maior dyabolo seuiēdi oāt prās
 orationes quoz ecclie & benedictio-
 num ac meritozum suffragia eis nequa-
 qđ suffragari putantur.

Quomodo scōz hos modos intelligē-
 dum sit illū. Quodcūq; sol. &c.
 Scīdū hos ligādi & soluēdi mo-
 dos quō vep ē qđ dī. Quocūq;
 solueris sup terrā erit solutū & i
 cel: & quodcūq; ligaueris sup terrā erit
 ligatū & in celis &c. Aliqñ. n. ostēdunt
 solutos vñ ligatos qđ nō sunt apđ deuz: &
 pena satisfactiois & excoicatiois iterduz
 idignos ligant: vel soluunt. & idignos sa-
 cramentis admittunt: & dignos admitti
 arcēt. Et intelligēduz ē hoc in illis quoz
 merita solui vñ ligari postulat. Tunc. n.
 snia sacerdotis iudicio dī & toti celestis
 curie approbat & confirmat: cūz ita ex di-
 scretioē pdit vt reoz merita nō stradi-
 cāt. Quocūq; ergo soluunt vel ligant
 adhibētes clauē discretiois reoz meri-
 tis: soluunt vel ligāt in celis. i. apud de-
 um: qđ diuio iudicio sacerdotis snia sic
 pgressa approbatur & confirmat. Quos
 ergo scōz merita snia ecclie pcellit: ledit
 & illi foris sunt apđ dūz. Qui autē nō me-
 rit: snia ecclie nō ledit nisi cōtermat.

Unde Origenes. Exyt quis a veritate
 a fide: a charitate: p hoc exit de castris
 ecclesie: et si epi voce n abuciat: sicut
 ecōtra aliquis nō recto iudicio foras mis-
 sit. Sed si non egit vt mereatur. exre-
 nihū ledit. Interdum enī g foras mittit
 intus est: & qui foris est: itus videtur re-
 tineri. Ecce qualis & quantus est vsus
 apostolicarum clauium. Jam ostēdit
 est ex parte qualiter sacerdotes dimit-
 tunt peccata vel tenent: & tamen retinēt
 it sibi deus quantam singularem pote-
 statem dimittendi vel retinendi: qđ ipse
 solus per se debitum eterne mortis sol-
 uit & animam interius purgat.
Que sint interiores tenebre & interi-
 or: macula.

It queritur que sit illa macula
 & qđ sint ille tenebre interiores.
 a quibus deus interius animā
 purgat: cum verā penitētiā immittit
 De tenebris & interiori caligine satis sa-
 cilest & intelligere & respondere. Cum
 enim quis mortaliter deliquit & gratia
 virtutis prauitate si qua p recessit: natu-
 ralium bonoz elisionē patitur. vnde &
 intellectus obtunditur: & totus homo i-
 terior obtenebrat: & ita quasi caligine
 quadam mens obnoluitur: que caligo
 peccati pena est. Hanc vero deus pellit
 eum penitentiam immittit: per quam
 perdita bona restituit: & viciata repa-
 rat: Unde propbeta. Nebulam sicut ci-
 neres spargit. Sed que est macula pec-
 cati a qua animam lauat? Ecce enim
 quis voluit facere homicidiū & patra-
 uit. quo patrato desinit tam velle qđ sa-
 cere: nondum tamen vere & humiliter
 penitet: nec confiteri proponit. Que er-
 go remansit in anima illa macula? Ma-
 la voluntas quidem fuit macula illi-
 us anime: sed illa transiit. Macula
 qđ

etiam est si penitere cōtēn t s; hoc est
penitētia a pcedēti. Que ergo macula
remittit a q̄ ipse i pnia purgat? Polluta
q̄ est aia quousq; peniteat: sicut erat
p̄m̄ in es p̄na erat voluntas. Sicut
enī q̄ r̄ḡt morticimū vel aliud immū
dūm ita pollutus est post tactū quousq;
lanatur: sicut fuit dūz tangeret: ita post
actū peccati ita polluta remanet aia si
cū fuit in ipso actū peccati: quia ita est
longe a deo per dissimilitudinē qui ē vi
ta z mundicia mentis: sicut fuit dū pec
cator ageret. Ipsa ergo dissimilitudo
q̄ inest ite ex peccato: z est a deo elonga
tio: anime macula intelligit: a qua pur
gatur in penitētia. Vocat̄ solus de
facit: q̄ solus suscitāt aiam z illuminat:
q̄ sacerdotes neq̄m: qui tñ medici sūt
aiarum. Unde propheta. Nunquid me
dici suscitabit z cōstebuntur tibi? Nō
exponēs augustus. ait. Boni doctores
recte medici dicuntur: q̄ viuētes cura
re misterio possūt s; nō mortuos suscita
re. Sola. n. dei gratia remanescūt.

Superius determinat magister de pe
nitentia sū esse sum. Hic determinat de p̄tā
te ministrorū p̄nāz iniungentū. Et dividitur
in duas partes. P̄¹ determinat. de p̄dicta
p̄tate. P̄² de illius p̄tatis collatione di. sc. ibi
Postq̄ om̄s est. C̄¹ p̄¹ in. 4. P̄¹ inquit
q̄ sit p̄tās ecclesie i ligādo z soluendo. P̄² quō
p̄ cam p̄ctōres ligat z soluit ibi. S; queritur.
P̄³ d̄stinguit diuersos modos ligandi z sol
uendi ibi. Non aut̄ hoc. P̄⁴ ondit quid est
illud a quo solus deus absoluit ibi. Hic q̄rit.
C̄¹ p̄¹ in. 3. P̄¹ proponit q̄onem de
p̄tate z vsu clauis: in ḡnali. P̄¹ ondit q̄ sit
p̄tās clauis ibi. Claves iste. P̄² q̄ sit vsus ea
rum ibi. Alius vero. C̄² Secunda pars p̄nci
palis diuiditur in tres. P̄¹ tangit quomōdā
s̄niam falsam. P̄² alioz s̄niam veraz ibi. Alij
vero. P̄³ excludit errorem qui incidere pos
set ibi. Nec ideo tamē. C̄³ Tertia p̄ncipalis
diuidit̄ in tres. P̄¹ ondit quāsi sacerdos sol
nit z ligat quo ad culpā. P̄² qualiter quo ad
penam penitentiāle z iudicialiaz ibi. Ligant
quos. P̄³ qualiter deus confirmat ligantē
vel absoluentis s̄niam ibi. Scōz hos ligandi.

Articulus
hanc di. querendū est
p̄ncipali. de. r. P̄¹
de p̄tate clauis. P̄² de vsu ea
rum in foro p̄nāe. P̄³ de causa
p̄na quā serēda est excoicā
tio. P̄⁴ de illi q̄ p̄nt excoi
care. P̄⁵ de illis q̄ p̄nt excoicari. P̄⁶ de p̄nt
patione cum excoicatio. P̄⁷ de pena excoica
torum. P̄⁸ de pena iuste excoicātū. P̄⁹ de
illis q̄ p̄nt absoluerē ab excoicatioe. P̄¹⁰ de
illis q̄ p̄nt absolui ab excoicatioe. P̄¹¹ de sub
ditis excoicatorz z de casib; in q̄bus incurrit
hō excoicatioe ipso iure. P̄¹² de q̄busdam
dubitacionibus or̄n; h̄m̄ibus ex aliqb; cas
ibus i q̄bus incurrit hō excoicatioe ipso iure
P̄¹³ de q̄busdam casib; p̄ntentibus ad p̄tā
tem absoluedi religiosos ab excoicatioe.
C̄¹ Circa p̄imum querunt. 5. P̄¹ vtrū sint da
te ad aperiendum tñ. P̄² quot z q̄ sunt ille
claves. P̄³ vtrū liceat sacerdotibus vti clau
ibus p̄ sua v̄litate. P̄⁴ vtrū penitētes teneat
ur tentioe necessitatis recipere z explere pe
nitentiā sibi iniunctas a sacerdote.

Primo ondo q̄ ecclesie nō sūt date claves
q̄ claves aut sūt ad claudēdū
aut ad aperiendū: s; vtrū p̄tōz. P̄¹ p̄tōz ap
erit z nemo claudit: claudit z nemo aperit.
ergo ecclesie nō sūt date claves. C̄² Item cuiusq;
ap̄t celum claudit infernū. z e conuerso: s; ecclesie
nō sūt date claves inferni: s; eas hō solus xpus
iuxta illud Apo. i. Ego dabo claves mortis z in
ferni. q̄ ecclesie nō sūt date claves regni celoz.
C̄³ Cōtra. xps dicit Petro: vtrū p̄tōz mat. 16.
Ego dabo claves regni celoz: ergo ecclesie
sūt date claves acceptas mediante Petro.

C̄¹ Rūdeo q̄ claves regni celoz date sūt ecc
lesie. z accipiunt̄ hic claves ad s̄titudinē ap
nium materialū p̄ quas hostiū claudit z ap̄t:
claves em̄ ecclesie sūt q̄dā p̄tās data ecclesie
i p̄tatis suis ad ap̄iendū hōi p̄ p̄ctū vel obligā
tionē ad penā p̄ctōz: z ap̄t p̄ remotionē vtrū
usq;. Et hec p̄tās triplex ē: q̄dā auctoritatis. q̄
est in solo deo: q̄ solus ap̄t effectiue p̄ s̄tione
gr̄e. z claudit p̄missiue p̄mittēdo iusto iudicio
hoiem ruere in p̄ctū z gr̄as nō cōserēdo: q̄dā
excellētis. in xpo rōne hūane nature: q̄ celus
ap̄t p̄ meritū passiois sue aia ministerialis. In
p̄tatis ecclesie q̄ celū ap̄t p̄ ministeriū sacroz
q̄ operatur in virtute passionis christi.
C̄² Ad p̄mū in opp̄. dō. q̄ clausura regni ce
loz tripliciter pot̄ accipi. vel p̄ illa q̄ erat cla

sum generatōano pp̄ p̄ctū p̄m̄oz parentū.
vel pro illa qua claudetur oib; reprobis p̄ s̄n
tentiam diffinitū in die iudicij. vel pro illa q̄
clauditur interim hōi per culpā z penas re
mādas. hō clausura sūt vsis: non perpe
tua. qz sūt aperta p̄ meritū passiois xpi. per
cuius solus meritū poterat aperiri. z de hac i
deligitur. ap̄t z nemo claudit. Alia clausura
erit perpetua de q̄s d̄r̄ Math. 25. Et clausa
est ianna. z de hac itelligit q̄d dictū ē. claudit
z nemo ap̄t. Alia est p̄ncipalis nō perpetua.
z hāc clausura p̄nt flatū ecclesie ministeriali
aperire. C̄¹ Ad 2^m dō. q̄ ecclesia aliquo modo
habet claves inferni in q̄ntū claudit infernū ill
quibus aperit celū. nō tñ ita p̄p̄e pot̄ dici q̄
p̄ claves ecclesie ap̄iatur infernus sicut celū. qz
ecclesia nō ap̄t infernū remouendo gr̄am q̄ ho
mini clauditur infernus. nec disponendo ad il
lū remotionē. sicut disponit ad remotionem
culpe: qua celum clauditur. z ita p̄p̄ie non
pot̄ dici haberi claves inferni sicut paradisi.
In illo tamē verbo Apoc. i. accipiuntur cla
ues p̄ p̄tate excellētis.

Secūdo queritur vtrum claves sint date
ad aperiendum tñ. Et videtur
q̄ sic. qz virtus clauis ē a merito passiois xpi.
Sed meritū passiois xpi ordinatū sūt ad ape
riendū tñ. ergo claves date sūt ad aperi
endū. ita q̄ nō ad claudēdū. C̄¹ Itē q̄nis hō p̄
liberū arbitriū possit benefacere z malefieri de
us nō dedit ip̄m hōi ad malefaciendū. q̄ a s̄lū q̄
mō sacerdos p̄ claves possit celū ap̄re z clau
dere. non tamen est dōm q̄ deus eas dedit
ad claudēdum.

C̄² Contra. Math. 16. Tibi dabo claves regni
celoz: z q̄cūq; ligaueris sup̄ terram erit li
gatum z in celis. z q̄cūq; solueris sup̄ tē.
sed sacerdos hoiem ligādo sibi claudit regnū
celoz: q̄ claves nō tñ date sunt ad aperiendū s;
etiam ad claudēdū. C̄³ Itē claves materia
les sūt ad claudēdū z aperiendū. ergo a si
mili claves sp̄iales: cū claves dicātur scōm si
militudinē materialium.

C̄⁴ Rūdeo q̄ claves quīs date sūt p̄ncipal
ad aperiendū. tñ ex p̄nti date sunt ad claudē
dum. per p̄tatem aut̄ clauis iudex ecclesiasti
cus ap̄rur̄ pot̄ z claudere tripliciter. Ano
modo iudicādo. s̄n̄ examinata hois cōscien
tia iudicat ei celū eē ap̄ertū vel clausum. Alio
modo aperit relaxādo aliquā partē pene pec
cato debite. z claudit p̄mittēdo aliqua pena s̄
sus ligando quā explere oz in hoc seculo vel
purgatorio anteq̄ illi pateat ignis celū. 3°
modo aperit z claudit excoicādo z ab excoi

catōe absoluedo. sed hic modus claudēdi
z aperiendi magis respicit for̄ p̄ctū s̄n̄.
p̄ntē: z illos tres modos tāgit maḡ i. lsa. 6.
c. 6. di. h. 2^m z 3^m. c. 7.

C̄¹ Ad p̄¹ in oppositum dō. q̄ passio xpi s̄
p̄ncipaliter fuerit ad aperiendū: tñ per cam. obli
gamur ad aliquā p̄nāz: per quā aliquo modo
illi passioi p̄summur: quā nos ad ultos oēs
soluere aūq; celum ingredi valeamus.

C̄² Ad 2^m dō. q̄ malū culpe a deo non est q̄
nis p̄mittat ab ip̄o. sed malū pene a deo est: q̄
la aut̄ celi clausio que est p̄ claves ecclesie. nō
est culpa. sed pena ordinata ad hōē vt̄ efficac
ns z expedit̄ ap̄iat hōi in celū. Unde illa p̄tā
medicinalis est. C̄³ Ad 2^m ad p̄tē aiam dōm:
q̄ quīs claves ecclesie sicut z materiales sūt ad
aperiendū z ad claudēdū: tñ differunt. qz ma
teriales p̄ncipaliter sūt ad claudēdū. z sc̄ba
rio ad aperiendū. sed penam ecclesie p̄ncipaliter
sūt ad aperiendū. z sc̄bario ad claudēdū. qz illa
clausura ordinatur ad apertione. dō. iii.

Tertio querit quot z que sint ille claves.
C̄¹ Rūdeo q̄ claves due sūt q̄
tum ad effectus z relatiōes ad illos effectus.
vna tñ in radice. claves. n. ecclesie sūt p̄tās iu
dicādi in foro aiaz q̄ p̄tās ex duobus integra
tur. s. ex p̄tate discernendi in cause examinātōe.
ne. z p̄tate diffiniēdi in eie determinātōe. P̄² hā
p̄tās of clausis scie. Cū clausis scie nō est habi
tus scie nec actus sciendū. Quis claves eccle
sie recipere nō debeat nisi hōis scie habitū con
ueniēte seu sufficientē ad executioēz p̄tatis il
lius. P̄³ d̄r̄ clausis potēte cui actus ē deter
minare cam ligando vel absoluedo. z ista cla
nis est p̄ncipalior. qz p̄tā ordinatur ad istam.
p̄tās autem ligandi z soluendi in foro conten
tioso p̄p̄ie loquendo clausis non est. qz hāc
potestatem hnt̄ q̄s non sacerdotes vt̄ infe
rius declarabitur. z quīs predicte due claves
distinguantur pene actus. vt̄ ostensum ē. tñ i
radice vna sunt. non tñ inter se. sed etiam cū
p̄tate consciendi. qz iste tres potestates fun
dantur in sacerdotali caractere. Unde q̄ aliq;
sacerdotes non possint absoluerē vel ligare hō
non est pp̄ defectū p̄tatis ex p̄tē sua. sed pp̄ de
fectū materie quā non hnt̄ nisi mediāte iuris
dictione. p̄tās aut̄ iurisdictionis accidit clausis
p̄p̄ie dicte. C̄² Ex p̄dictis patet q̄ claves ec
clesie sūt aliqua p̄tās sup̄ nālē facultatē q̄ p̄
cipiū est aliquozm̄ actū sup̄naturalū sicut
p̄tates naturales p̄ncipia sūt actū facultates
naturalē nō trāscēdētū. dō. iii.

Quarto queritur vtrū liceat sacerdotib;
vtrū clauibus pro sua voluntate.

Circa qd cu sacerdos operet qd istas cla-
ues instrumentales: sicut minister: et instrum-
ta efficiacia no heat i agedo nisi fm qd monet
a principali agente: si sacerdos utat istis claudis
fm ppua arbi^m dimittit rectitudinē motōis
diuine: peccat: nec ille circa que opaf clauis
recipit effectum: qz tñ pene satisfactorie inhi-
gēde sunt vt medicine: et pene satisfactorie d
terminante in canone no oibus ppetūt. id va-
riande sunt fm sacerdotis arbitrium regula-
tā diuina motōe: sicut videmus qd medicina
determinatā in arte d aliquā infirmitates va-
riat medicus fm p ditionē loci tps et infirmi-
tatis oibus pensatis qd pensanda sūt. nō i hoc p-
puzā volūtate sequē: sed sciam medicine. et si
cut non dat aliquādo medicinā efficacem q
possit morbo curare: ne pp debilitatē nature
patientis ex alta parte magis periculi oriat.

Sic sacerdos diuina motōe directus non
semp totam penam peccato debitam iniūgit
ne infirmus pp magnitudinē pene desperet: et
ēd facere negligat: et a veritate pnie recedat.
nec hoc est in aliquod preiudicium iustitie. qz
i purgatorio crit expletō fidiu pene. **20. V.**

Quinto queritur vtz penitēs teneat tētio
ne necessitatis recipere et explere
pniam sibi iniunctā a sacerdote. Et vñ qd nō. qñ
qd n. sacerdos possit sibi iniungere pniam in-
mis graues. vt famularitatem cū amicis inter-
dicere: vel iniungere pniam periculofas. vt me-
lancoliam. pno ad despationem abstinentiam
a vino iniungere. et a risu et solatio cū socijs ab-
stinere. s; tales pnias non tenēt penitēs reci-
pere. qz eēt sibi nocive. ergo nō semp tenet
penitēs recipere pniam iniunctā a sacerdote.

Cōtra. magr di. 16. c. 2. dicit de penitēte. po-
nat se olo in iudicio et pte sacerdotis nihil
vult referre sibi: vt oia eo iubente patas sit fa-
cere. p recipienda vita aie q faceret. p euitan-
da corporis morte.

Circa qd sacerdos ant iniungit pniam ra-
tionabilem et discretā ant irrationabilem et idi-
cretā. si 2° modo penitēs nō tenet eā recipere:
nec explere. qz sacerdos talē pniam iniūgē-
do abutitur clauē scie et potētie. **3°** Si primo
modo dico qd penitēs tenetentione necessita-
tis eaz recipere et p viribus explere. qz talē pe-
nitētā iniūgēdo claudibus vtitur recte. quili-
bet aut tenet sui iudicis instā pniam obseruare
An si penitēs talē pniam sciēt et ex delibe-
ratōe et absq legitiā cō omiserit explere: mor-
taliter peccat. Si tñ penitēs sentiat pniam si-
bi nimis granē. et ad obseruandā pculosā suā i-
firmitate pensata. vñ ad illā eundē pfflorem

vel ad aliū. si illū non pōt hēe hūmilitate recur-
rere: et alleuatiōne vel cōmūtiōne petere: et
pfflor: vñ pcedere etiā si videat qd pnia alle-
uiata non sufficeret plenarie pro emenda peti-
tē. Si si post eā expletā adhuc remaneret aliqd
in purgatorio explendū. tutius. n. est referua-
re penitētē in purgatorio pnie dū qd ipm ex-
ponere periculo cadendi in petm mortale p-
pter pnie transgressionē. et expedit qd pfflor
hoc totū penitenti exponat: nisi i ipso videret
additionē. ppter quā iudicij oib⁹ pefatis magis
esse tacendū qd exponendū. **C** Ad argumētū
in opp^o p3 solo qñ ad illud qd in ea tangit
de pnia nimis granī. **S**e interdictōe aut ha-
bēdi cū amicis familiaritatem sciēdi qd aut il-
li amici sunt veri amici: hoc ē amici aie: cuius
modi sunt diligentes persona scō amorē: se-
cū dū deum. aut illi amici sunt veri inimici cu-
in smodi sunt diligentes persona pp delecta-
tionē illicitā. vel pp aliam cām in anime eius
pndicium. et ptra dei honorē. Si sacerdos
interdiceret familiaritatem cū amicis primo
modo dictis abuteret clauē scie. nec credo qd
penitens illam penitentiam recipere tenet
si aut interdiceret penitenti familiaritates cū
inimicis 2° mō dictis: penitens qz recipere et ob-
seruare teneretur regularit. qd iō dico: qz om-
nes pnculares casus a pfflore pntēdi nō pnt
Sciēdi ē qd hoi pno ad despationē ad quā
disponit tristitia nō vñ sacerdos iniūgere ea q
argumentant melancoliam et tristitiā. An tali-
bus moderatū vini vsus. et cū sanctis psonis
et honestis honestis solatiū prohibere nō vñ.

Insequenter queritur
de 2° pnci-
pali. **C** Et circa hoc querunt.
5° vñ vtrū sacerdos p pte
clauis possit remittere peccatū
qñ ad maculā. **7°** vñ vtrum
qñ ad penā. **7°** vñ vtrū sacer-
dos parochialis teneatur audire pffiones
parochianorum suoz quotienscuqz voluerit
in eodem anno pffiteri. **7°** vñ vtrum clauē
specm eiusdē peccati in numero habeat effi-
caciā plusqz semel. **7°** vñ vtrum sacerdos ab-
soluendo aliquem de facto ab illis peccatis: a
qd nō potest cum absoluerit de iure peccatū
mortaliter.

Primo oñdo qd sacerdos p pte clauis
pōt remittere pte qñ ad ma-
culam. **30. 20.** Quozum remiseritis peccata
remittuntur eis: **C** Item vt superius habitū
est facta none legis pferunt gratiam. sed per
gratiam remittitur macula peccati. ergo

sacerdotes per potestatem clauium remittere
possunt peccati maculam.
C Contra. de pe. di. p. Si cui. §. Alij econtra
circa medium. et recitat magr in littera huius
di. c. 4. Sacerdos officium suū exhibet et nul-
lus pntis iura ererect. ergo in eo nulla est
potestas remittendi peccati maculam. **C** Itē
de conse. di. 4. et recitat magister i littera hu-
ius di. c. 4. Nemo tollit peccata nisi solus xps
qui est agnus tollēs peccata mundi. ergo sa-
cerdos non hz pte dimitte di maculā pti.
C Rūdeo qd pnia sacerdos absoluedo rmit-
tere non possit peccati maculam effectiue fm
qd dicit magr in littera. qz sic solus deus pec-
catum dimittit. tamen ministerialiter et instru-
mentaliter illi qui per attritionē remouit ob-
staculum gratie spiritus sancti: dispositiue re-
mittit maculam peccati: in quantum suo mini-
sterio assistit virtus diuina: que peccatum re-
mittit. et quia peccati macula est dispositio q
pōt aia pati ab igne infernali: q quidem nō ē
tñ similitudo tpaliū ad q aia peccādo con-
uertitur: sed etiam principalis est pnuatio si-
militudinis dei a quo auertitur. **I**deo sacer-
dos virtute clauium ad eterne pene remissio-
nem disponit: quā virtus diuina principaliter
et effectiue remittit sicut maculam peccati.
C Ad primum et secūdi ad qd procedunt de
remissione peccati ministerialiter et dispositi-
ue. vt n. supius dicit: facta noue legis non
ferūt grām effectiue pte sciam pcedūt de
remissioē macule pti effectiue. **20. II.**

Secundo queritur vtrum sacerdos per
pntem clauium possit remit-
tere peccatum quātū ad penā. Et vñ qd nō. p^o
absolūtiōne adhuc remanet penitens obliga-
tus alicui pnc. aliter vt videtur non esset sibi
penitentia iniungenda. ergo per virtutem ab-
solūtiōnis pena debita non remittitur. **C** Itē
cum non sit minus dispositus ad recipiendū
effectum clauium ille qui commisit paruū
peccatum qd ille qui minus cōmisit. tñ remit-
teretur de pena peccato debita minor: qñm
de pena debita maior: sed posset ex vna par-
te peccatum esse ita paruū: et ex alia ita ma-
gnū: qd tota pena debita minor: peccato nō
esset maior qd illa pars q remittitur de pena
debita maior: peccato: ergo illud minus pec-
catum remaneret in punitum. qd ē icōueniēs
C Cōtra. de pe. di. 5. Si cui. §. Alij econtra
circa medium. dominus par ius soluendi esse
voluit et ligandi per vtrūqz parti p ditione p-
missū. sed sacerdos p pntem clauium potest

ligare penitentem aliqua pena: ergo per ean-
dem pntem pōt ipsū absolueri ab obligatō-
ne alicui partis pnc. **C** Itē magr huius de
c. 7. dicit qd sacerdotes soluunt cum de pēa sa-
tisfactoria aliquid dimittunt.

C Rūdeo qd sacerdos pntēte clauium pōt pe-
nitenti remittere aliquā pte pene tpalis pec-
cato debite: non tñ illius quā sibi iniunxit. qz
etiā illi qd in purgatorio est explenda: et pl^o
minus pōt de ista pena remittere. fm qd plus
vel minus penitēs est bene dispositus.

C Ad 3° in opp^o vñ qd tñ post absolūtiōne
remaneat penitēs obligatus alicui pnc. tam
non remanet obligatus tante sicut ante abso-
lūtiōne. et pteca si reuelati eēt sacerdoti q: to-
ta pena pto debita esset penitēti remissa: ad-
huc deberet sacerdos penitenti iniungere ali-
quā penitentiam pro cautela s futura. qz vt di-
ctum est. s. di. 15. c. 5. Satisfactio pnie non tñ
est peccatorum causas excidere. sed etiam ea
rū suggestiōibus aditum non idnlgere.

C Ad 2° diceudū fm aliquos qd remissio pe-
ne debite maior et minor peccato est fm p-
portionem. ita qd si remittitur decima pars pe-
ne debite maior. remittitur decima pene de-
bite minor. S; hoc non videt satisfacere ar-
gumento. quia prima decima maior simplici-
ter est qd secunda. Et iō vñ pōm qd nūqz po pe-
ne q remittitur virtute clauium vna vice ē tā-
ta sicut tota pena cuiusqz mortali pto debi-
ta. Si at dicit q vna absolūtiōe possit remitti
tota pēa debita vni pto viali. nō habeo hoc
p icōueniēt. xps. n. ita plene satisfecit p pctis
nostris: qd si hūiliati se sub factō: qd opaf i vir-
tute meriti xpi remittit aliqñ tota pēa. nō pp
hoc dici pōt pctis sine pēa dimitti. **20. II.**

Tertio querit vtz sacerdos parochialis te-
neat audire pffiones parochia-
nozm suozum quotienscuqz voluerit in co-
dem anno confiteri. Et videtur qd sic. quotiē-
scuqz vult peccato: a peccato recedere deus
paratus est cum ad misericordiam recipere:
ergo a simili quotienscuqz vult confiteri: sa-
cerdos cum sit loco dei. plus audire tenetur:
et sibi factm pnie administrare. **C** Item sacer-
dos tenetur salutem anime fidei sui cuiuslibz
bono temporalī ppreponere. sed si ipm nollet
audire quotiēscuqz vellet pffiteri nō pponeret
salutē aie eius oi bono tpali: qd saluti aie sub-
diti ppreponeret quoz corpus propzi: ergo
sacerdos tenetur suos parochianos audire
quotiēscuqz voluerint pffiteri.

C Contra. sacerdos nō tenet plures audire
confessionū parochianoz suoz q obligetur
q iij

Statutu ecclesie. s; p statutu ecclesie non obli-
gatur nisi ad audiendū eos sel in anno. extra b
pe. 2. re. Dis vtriusq; sexus. ergo videt q non
tenet eos audire nisi semel in anno.

¶ Rūdo q qō pōt itelligi aut de tentione
necessitatis: aut de tentiōe pgruitatis. si p mō.
nō credo q ordinarie sacerdos teneatur audi-
re pssiones parrochianoz suoz: nisi cū illi te-
nent de necessitate cōfiteri. qd ē saltē semel in
anno. 2 qī sunt in infirmitate graui constituti:
vel iminent eis aliq mō piculū mortis. si tñ plu-
ries voluerit pñteri 2 sacerdos curat eos au-
dire noluerit: tñc libere pñt subditi aliū sacer-
dotem adire 2 cōpñteri. 2 ille pōt eos absolue-
re nisi ppius sacerdos eoz q eos audire no-
luit ad aliqē determinatū sacerdotē eos mi-
serit. qz si audire non vult eos: nec ad aliquē
sacerdotē determinatū mittere: eos iplicate li-
centiat: vt illa vice pñteant cūcūq; sacerdoti
voluerint. Loquendo autē de tentione pgrui-
tatis. dico q sacerdos tenetur eos audire quo-
tidiē voluerit pñteri. qz tali tēione tenet
laborare p pfectu aiaz parrochidoz suoz q
tūcūq; 2 quocūq; potuerit.

¶ Ad p mō. q arg m bñ procedit si quotien-
tius parrochiani vellent pñteri. 2 pssio esset
eis necessaria ad remissionē mortalis pcti. s;
hoc nō est ver. Ad remissionē. n. mortalis cul-
pe sufficit contritio cū proposito pñtendi illo
tpe quo hō pñteri tenetur. ¶ Ad 2 mō. q mi-
nor est falsa. qz p pñtionē vt iam dñi est cuz
proposito cōfiteudi tēpore debito remittit cul-
pa. 2 ppterea vult frequēter hō pñteri q p il-
lo tpe nō idiget ad sui iustificatiōē susceptio-
ne facti pnie. ¶ Ad argumēta ad pte aliam
dō. q si pbyter pchialis ad audiēdū pssio-
nes parrochianoz suoz nō obliget explici-
te per statutu ecclesie nisi semel in anno. tñ per
illud statutu obligat implicite 2 ēt inre natu-
re 2 diuino ad audiendum eos quotienscun-
q; tenentur de necessitate cōfiteri: ēt si multo-
tiens occurrant in eodem anno casus in quib-
us cōfiteri de necessitate tenet. Ad. iiii.

¶ Quarto queritur vtrum clanes respectu
eiusdē pcti in numero habeant
efficaciam plusq; semel. Et vř q sic. de pe. dist.
i. mensuram. s. non sunt. qto plurib; pñtebi-
tur quis in spē venie turpitudine criminis. tā-
to facilius cōsequetur gřam remissionis. ipi
enim sacerdotes plus iam pñt pñcere. plus
cōfitentibus parcere. quibus. n. remittunt re-
mittit deus: qd itelligi non vř nisi de remissio-
ne que fit virtute clauū. ¶ Item fm pñctu-
dinem ecclesie q pluries de eisdē pctis in nu-

mero cōstent: pluries de illis absoluuntur.
qd non fieret si absolutio 2 recepta nulla effi-
cacia hřet respectu eiusdem peccati in nume-
ro: qz tñc fieret iniuria sacro. ¶ Itē certū est
q cōfessio iterata de eisdem peccatis in nume-
ro prodest non tñ rōne hūilitatiōis 2 verēci-
die. qz tñc tñ valerēt iterata laico coram quo
magis erubesceret qñ iterata sacerdoti: qd
falsum est. ergo prodest per aliquā efficaciam
clauum. ¶ Itē qñis facta veteris legis va-
berent efficacā ex vi meriti. qz tñ nō habebāt
ex vi facti vocatur ab aplo ad Gal. 4. in infir-
ma 2 egena elementa. ergo si clanes respectu cui-
dē pcti in numero non haberent efficaciaz ni-
si semel: facti pnie 2 receptū respectu eiusdē
peccati in numero esset infirmum 2 egenum
elementū quod non videtur dōm. ¶ Item effi-
cacia non tñ est respectu remissionis culpe
pene. sed etiam respectu dispositionis ad gra-
tiam. s; qdū sumus in via: gřa in nobis pōt
augeri. q respectu eiusdē pcti in numero cla-
ues pñt hře efficaciam plusq; sel. imo quocūq;
cūq; homo facti pnie dispositus recipit.

¶ Cōtra. si aliq; esset q nunq; peccasset 2 ab-
solueret: nulla reciperet efficaciaz virtute cla-
um. s; culpa totalr remissa 2 qñtū ad macu-
lā 2 qñtū ad totam penam non plus grauis
boiem q si nunq; fuisset scđ. q respectu talis
culpe clanes nulla penitus hñt efficacā. sed
cōtigrere pōt q ppter magnam dispositionē
penitentis remittit culpa qñtū ad maculam 2
totaz penā per susceptiōnes facti pnie semel.
q saltem non semp hñt clanes efficaciam re-
spectu eiusdē pcti in numero plus q; semel.
¶ Item illud qd habet efficaciam respectu
duozum: ita q respectu vnius alio mediante
non pōt hře efficaciam suam respectu secun-
di si non habet respectu pñmi. Sed clanes ef-
ficaciam habēt respectu remissionis culpe 2
pene 2 collationis gratie ita q pncipaliter re-
spectu remissionis culpe 2 pene. 2 secundario
respectu collationis gratie. ergo respectu pec-
cati remissi qñtū ad maculā 2 totā penam ab-
solutio 2 accepta nulla habet ex vi clauum
efficaciam. ¶ Item cum per absolutiōnes ex
vi clauum remittatur pene ps peccato debi-
te. totiens possit homo cōfiteri eadem die 2
absoluti q eodē die remittere sibi totā penā
oib; pctis suis debita. nulla. n. rō ē qre magis
valeret absolutio scđo iterata expectando no-
uū deuotiōis motū q iterata manente po-
denotiōis motu: si est ita fortis sicut ēt in o-
sequēs. 2 ita sequeretur q grauiusimum pec-
catum cum modica pena possit dimitti.

¶ Ad istā qōnes dicit aliqui q clanes respe-
ctu eiusdē pcti in numero non hñt efficaciam
plusq; semel. baptisim; eni qui est medicina cu-
ratiua directe originalis pcti sicut facti p-
nitiē actualis pcti nō reiterat: qz pctiū origi-
nale reiterare non pōt. si. n. possit iterari: itera-
ret 2 baptisim;. 2 scđo suscept; efficacā habe-
ret: sed idē pctiū actuale in nūero reiterari nō
pōt. An videt q respectu eiusdē pcti in numero fa-
cramētū pnie ex vi facti nō habet efficaciam
nisi semel. ¶ Preterea cū qñtū sint facta ite-
rabilia. s; eucharistia: pnia: extrema vnctio: 2
matrimoniu. videmus q in sacro eucharistie
hec vba. Hoc est eni corpus meū. respectu cuius-
dem hostie: non hz efficacā plus q; semel. ver-
ba etiā q sunt forma in sacro extreme vnctio-
nis respectu eiusdē infirmi eadem infirmitate: 2
eodē statu infirmitatis manēt iteratiōis 2 cr-
tioris nō hñt efficaciaz ex vi facti nisi semel.
vba etiā que sunt forma in sacro nūmonū in
eodē viro resp: n̄ eiusdē mulieris: 2 in eadem
muliere respectu eiusdē vtri nō hñt efficaciaz
ex vi facti nisi semel. nisi pñtingeret q vn; mo-
raret 2 postea resuscitaret: qz per mortē vin-
culū nūmoniale soluit. ergo a isti facti pnie
ex vi clauū nō habet efficacā respectu eiusdē
pcti in numero nisi semel. ¶ Preterea. ex. de
len. ex. com. De cetero. De absoluto in casu ne-
cessitatis cui sub iuramēto iniungū vt oppor-
tunitate habita summū pontificē statū adcat
mandatū eius suscepturus dicit gl. nō dicē ab-
soluēdus: qz iam absolut; est: qz obligatio scđ
extincta iterum nō renouiscit. de psc. di. 4. que-
ris. 2. 4. q. 4. si illic. 2 de pe. di. 4. vsus finē. er-
go videt q si aliq; de est absolut; de aliquo
pctō. q absolutio respectu eiusdē pcti scđo
suscepta ex vi clauū nulla efficacā hz. als vi-
deret q si quis pōtisset illum iterū absolueret
ab illo pctō: a quo fuit absolut; in casu necessi-
tatis ab illo qui illū als absoluerē nō potuiss;.
Ad hoc etiā valēt rōnes ad scđam partē indu-
cte. ¶ Alij dicit de qōne 3 iūi in itētes rōib; fa-
ctis ad pñā partē. ¶ Preterea. sicut facti p-
nie est medicina 2 pctiū actuale. ita baptis-
mus 2 pctiū originale: sed in illo in quo est re-
missum originale per baptisimū flammis effica-
ciam hz baptisim; fluminis ex vi facti. ergo si-
milr vř q in illo in quo est remissum peccatū
actuale per pnie facti possint clanes hře effi-
caciā respectu peccati eiusdē in nūero p facti
pnie scđo receptū. ¶ Preterea. qñ pñter ali-
cui facti: qz nescit vtrū illi als fuerit collatus
vel nō. cōfiteri sub cōditiōe. dicēdo: si tu non
es baptizatus: ergo 2c. Si q nō. scđo cōse-

renda hōi absoluto de eodē peccato in nume-
ro: nisi qz icertū est vt: qñ pmo recepit absolu-
tionē esset in tali statu q clanes in eo efficaci-
am habuerint: tñc sacerdos absoluoendo scđo
deberet apponere cōditiōē. dicēdo. si prima
absolutio non habuit efficacā in te ex vi cla-
uū: ego absoluo te 2c. cū ergo cōsuetudo ec-
clesie nō sit talis: videt q si pma absolutio suā
habuit efficiā: scđa tñ respectu eiusdē peccati
in numero efficacā hz ex vi clauū vel remittit
scđo plus de pena q erat remissus: vř ad aug-
mentū gratie dispōnēdo.

¶ Qui vult tenere pñā opionē potest dice-
re ad pñm. q illud decretū in quo dñ q sacer-
dotes plus possunt pñcere plus pñtēta. parce-
re. itelligendū est de bñficio ofoniis: qz vt dicit
glo. tāto plures obligat ad orādū p se quāto
pluribus cōfiteat. ¶ Preterea. quāto plus la-
borat hō: 2 magis p suis peccatis erubescit 2
fortis penitet: tāto pssio: fm rectū iudiciū ra-
tionis minorē pñiam iniungere debet. p pone-
re aut plurib; de eodē peccato cōfiteri: ar m est
magnitudinis pnie. vnde potest exponi illud de-
cretū de illo q qñ pmo pssio est. non fuit ve-
re penitēs q plurib; sacerdotibus pñtēdo de
cōgruo se disponit vt deus inclinet cor eius. ad
verā pñiam: vt sic gřam obtineat remissionis.
2 huic pñat qd dñ in decreto: tāto facili; cō-
sequitur gřam remissionis. ¶ Ad 2 m dōm q de
eodē peccato in numero pluries absoluit hō:
qz icertū est vtrū pma absolutio in eo habuit
effectū: nec ppter hoc d; in scđa absolutiōne
cōditiōē ponē explicite vel actu explicite in-
tellectā: qz in his que ita frequēter sunt in vsu
nō o; p ditiōē explicare: nec de ea actualr co-
gitare: sed sufficit illā habitualitē tenere: sic cū
homo adorāt altissimū altaris debet nō tene-
re actualr cogitare de ista cōditiōe si sacer-
dos fecit: vel dixit qd facē vel dicē debuit: sed
sufficit p ditiōē habitualitē in mēte tenere.

¶ Ad 3 m dōm q ofo sacerdos ceteris parib;
efficacior est ad ipetrandū gřam: cōfiteat vt p-
sona cōis q ofo non sacerdotis. ¶ Ad quar-
tum dōm q nō valet: qz facta veteris legis nō
habebāt efficacā ex vi facti: nec bis nec semel:
2 iō deā sunt infirma vel egena elementa. ¶ Ad
5 m dōm q qñis in nobis semp possit augeri
gřa dñ sum; in via: nō tñ ex hoc sequitur q quo-
tidie cūq; hō absoluit de eodē pctō in numero:
in eo gřa ex vi clauū augeat: qñis tā iustifica-
to per cōtitiōē gřam confertat pma vice: si-
cut qñis baptisimus aque tā iustificato p bap-
tismū flammis gřam pferat vna vice. scđo tñ

receptus gram no confert. absolutio tñ ex vi
clauis fert gram penitenti non tñ semel: qz sa
cramentu pnie est iterabile quottiesqz homo
peccat. ita qz iteratio pcti videt eē rō iterandi
pnie factu. ¶ Ad pñā rōnē positā in corpore
receptus p scda opione ddm qz nō plus pcludit
in illa qz iustificatio p pñtionē cōferri pōt
qz ex vi clauis. 7 hoc est verū: nec est sise de tā
iustificatio per pñtionē que nō recipit penitē
tie factu: 7 de illo qui recipit. Ad aliaz ratio
nem solutū est ex dictis.

¶ Qui vult tenere scdam opionē pōt dicere
ad pñā eā qz maior est dubia: 7 nō pbat. ¶ Al
pōt dicit qz nō est sise de illo qui nūqz peccasset
7 de illo qz peccat: qzuis pctm eius totaliter re
missum sit qñtū ad maculā 7 penā: qz de effica
ciam cōcessit clauibz nō pro illis qui mādū vi
neret 7 gram pūlegiatas: sicut pro alijs. non
pōt aut hō viuē qñ peccat venialē sine spe
ciali pūlegio gfc. ¶ Ad 2^m ddm qz factū pe
nitētie ex vi clauis efficacā qñtū ad collatio
nem gfc hēt in illo cui remissum eēt pctm qz
tūm ad maculā 7 totam penā si postea de illo
cōfiteret 7 absolutioē reciperet. Unde si dēt
qz pncipali⁹ respiciat remissionē culpe 7 penę
qz collatioē gfc. ex hoc tñ non seqtur qz non
pōt hē effectū collationis gfc vbi non pōt
hē effectū remissionis culpe 7 penę ppter re
missionē iam factā: sed bñ seqtur qz nūqz con
fert gram qñ retineat culpā vel aliquā penaz
si nō est aut tota facta remissio. ¶ Ad 3^m ddm
qz factū pnie respectu eiusdē pcti in numero
plurtes receptū nō hz efficacā ex vi clauis
nisi obseruata reuerētia debita sacro ad qd re
quirit qz respectu eiusdē pcti nō iteret nisi ad
ueniēte nouo motu deuotiōis vel noua crube
scētia in penitētie: 7 p hunc modū pcedo qz to
tius possēt recipi: qz per talē receptionem re
mitteret tota pena pctō debita: nec ppter hoc
posset dici pctm remitti sine pena: qz xps abū
danter sustinuit penā p peccatis nrīs: 7 prete
rea erubescētia 7 labor 7 sollicitudo hominis
in penitētie 7 confitendo est magna pena.

¶ Ad pñā rōnē adductā pro pma opione in
soluēdo ddm qz tota rō qre baptizatus nō ite
ratur: nō est qz originale nō iterat: sed etiaz qz
ipsum effctū idelēbilē. s. caracterē mediante
quo susceptio exterioris sacri disponit animā
ad susceptioē remissionis pcti. ¶ Ad scdā rōnē
ddm qz nō est sise de pñā 7 alijs tribz: qz
pba que sūt forma in sacro eucharistie. vna vi
ce explet respectu eiusdē hostie totā efficaciaz
suā que est puerio sube panis in corpus xpi
s. Verba etiā qz sunt forma in sacro. in funonē

respectu caridē psonaz in nūero explet totaz
efficaciā suā. si. n. secūdo rēteraret ea. lēz ver
ba nō plus essent puges qz an. nō sic aut est
sacro pnie. qñis. n. pma absolutio in hoic be
ne disposito habeat totā efficacā suā qz utz ad
effectus essentialē qz sunt culpe remissio. penę
eterne in tpalē cōmunitate ad dēi reconci
liatio: nō tñ ita est qñtū ad effectū secundarios:
qz per ipm factū receptū semel nō tñ remittit
tur de pena: nec tñ dat dēus de gra sic p ipm
plurtes receptū. ¶ Ad 3^m ddm qz illa aucto
ritas intelligēda est de absolutioē ab excomū
nicatioē que nō est qz vim clauis nisi extēden
do nomē clauis ad clauē iurisdictionis: quam
pōt hē etiā non sacerdos. Unde talis abso
lutio ppuē loquendo nō est sacramentū nec ps
sacramenti. ¶ Questio. V.

¶ Quinto querit vtruz sacerdos absoluet
aliquē de facto ab illis peccatis
a quibus non potest eum absolue de iure pec
cet mortaliter.

¶ Rūdo. qz sic absoluet aut p facit ex igno
rātia iuris: aut scies ius quo hoc facit non sibi
licet. si secūdo nō 7 hoc facit ex deliberatione
mortalē peccat. sciētē em 7 ex deliberatione
concessa sibi ptate abuti in pñuictiū aie alte
rius est mortalē peccare. Sz sic absoluet p
testate sibi cōcessa abuti in pñuictiū aie v
lius que sic absoluet: 7 dat illi intelligē qz abso
lutus est: cū tñ nō sit: qñtū in se est ipm ponit in
errore. Sū sup sic absoluetē cadit illa maledi
ctio scripta Deutero. 27. Maledict⁹ qz errare
facit in itinē cecū. si aut hoc facit ex ignorātia
iuris: 7 est illa ignorātia affectata. ad huc mor
talē peccat: qñis nō ita grauitur sicut ille qui
hoc facit sciētē. si aut est ignorātia errata. ad
huc credo qz mortaliter peccat: quāuis nō ita
grauitur: sicut hoc faciens ex ignorātia affe
ctata. sacerdotibz em officū suū ignorare non
licet. ad ipsos em pñet subditos suos in lege
instruere. iuxta illud Aggci. 2. Interroga. sacer
dotes lege. Sū sic absoluetes exponūt se simi
li maledictioē illi qz venit sup filios Bēth. de qz
bus dicit. 1. Re. 3. qz erat filij Bēthali nēciētes
dñm: neqz officū sacerdotū ad populū. De
sic etiā absoluetes: 7 absoluto tali absolutioem
innitenti nisi per ignorantiam inuincibilē ita
probabilem excusatur: dici potest illud euā
gelij Matth. 5. Si cecus cecum ducatū pōt
at ambo in foueam cadunt: nec ille per igno
rantia excusatur: qui magis sollicitus est que
rere consiliū pro emptione vnius equi vel
vnius dōne robe qz pro anime sue salute.

Articulus.

¶ Insequenter queritur
de 3° pncipali. ¶ Et circa hoc querū
tur. 5. ¶ Primo vtrū aliquis
debeat excoicari. 7 2° vtruz p
solo peccato mortali. 7 3° vtruz
vxo: p pctō marit. ¶ Quarto
vtrū dñs pro peccato subditoz. ¶ Quinto
vtrū excoicatus iniuste pōt debeat excoicari
caus reputari.

¶ Questio. I.
¶ Primo ostēdo qz nullus debet excoicari
qz per excoicatioē tradit homo
sathane in iteritū carnis. vt hē. 1. Cor. 5. Sz nul
lus dz tradi sathane. de quo nō est desperādū.
Cū g de nemic desperādū sit in via. fm ang.
pmo lib. retract. ca. 18. nullus dz excoicari.
¶ Itē in ep̄la Jude dz: cū Michacl archāge
lus cū diabolo disputas altercāret de Moyh
corpore: nō est ausus iudiciū in ferre blasphemie:
sed dixit: peret tibi dñs: sed ecclesia mili
tans dz se cōsōmare triūphātū. ergo nulls de
bet maledictionē excoicatioē inferri. ¶ Itē
qñbz hō aut ē iustus: aut iniustus. si iustus exco
municari nō debet: nec iniustus: qz medicina
sacroz idiget. ergo nulls dz excoicari.

¶ Cōtra. vt habet. 1. ad Cor. 5. apls mādauit
quēdā turpē fornicatorē extra cōmunionem
fidelū poni. ¶ Itē pnceps debet vti gladio
tēporali ad cōrectionē maloz: ergo a sibi pre
latus debet vti gladio spūali ad cōrectionē
maloz: sed gladi⁹ spūalis est potestas excom
municādi. ergo quandoqz debet excoicari
re malos vt corrigantur.

¶ Rūdo. excoicatio est a cōmunionē eccle
sie separatio. 1. q. 3. Hē. sed qñbz debz hō a
cōmunionē ecclesie separari: qz aliquādo sibi
expedit. vt. s. erubescēs 7 fatigatus excutetur 7
inclinet ad se corrigēdū per pñiam: 7 qz etiaz
pmanēte malitia cōmunitio sacramētoz non
est sibi vtilis sed nocua. est etiā qñbz vtile cō
munitati fidelū: vt. s. ex timore penę illius alij
peccare timeāt: 7 ne puerius alios ificere pos
sit. 1. q. 3. Secūdo. vbi dicit sic. serās sunt pñ
tride carnes: 7 scabiosa a canis ovis repellē
dane tota dom⁹ massa cozpoz 7 peccoz arde
at: corumpat: putrefcat 7 itereat. aliqñ g de
bet homo excoicari.

¶ Ad pñā in oppositū ddm qz ibi dz accipi
iteritus pro flagellatioē tēporali ordinata ad
cōrectionē. ¶ Ad 2^m ddm qz nō valet: qz dia
bolus est icorrigibilis: homo nō: quādū est in
via. ¶ Ad 3^m ddm qz sicut medicina idisposi
tum nō inuat: sed sibi noet qñis sit vtilis vif
posito. sic cōmunitio sacroz nō inuat idispositū

sed volēt se disponē vtilis est.

¶ Secundo querit vtrū aliqd debeat exco
municari pro solo pctō mortali. Et videt qz nō. qz qñbz excoicatio in pctō
cū pbatur crimē cōmunitate 5 ipm in dō illi
dici: nec tamē iudex hoc faciens repēdit illi.
qñis in sua pñtia sciat illi incoēte. ergo ali
quādo debet hō excoicari nō p pctō mor
tali. ¶ Itē medicina nō tñ est ad curandū
morbidū: sed ad pñuadiū a morbo. ergo cū ex
cōmunitio sit medicinalis: vt habet cō. de sen
tētia exco. Cū medicinalis nō tñmōdo debz
ferri ad curandū pctm mortale: sed etiā pro
pter periculū mortalis peccati.

¶ Cōtra. ex. de verboz signi. Ex parte. in g.
¶ Acmo excoicatio nisi pro mortali: qz alr
non potest corrigi. ¶ Itē. 1. q. 3. Acmo eniz
dō qz anathema nō nisi pro mortali dz iponi cry
minē: illis qui alij nō poterit corrigi.

¶ Rūdo. qz excoicatio maior ē grauis
sima pena quā cōcessa possit inferri. Sū dicit de
cre. cōmunicatio nisi pro mortali: qz alr
ne mortis dānatio. 7. 2. q. 3. Corripitū. dicit
qz excoicatio nō est grauis
ecclesia. Et idē dicit gl. ibidē. qz nō est ifligēda p
lenibus criminibus. Sū ddm qz iudex nullū dz
excoicari nisi pro mortali peccato: nec p
quocūqz mortali: sed pro pctō pñuicti: vel
cū pñuictia est āncra. 1. q. 3. Abst. quadru
pliciter aut homo pctm contumacie incurrit. s.
aut quādo sufficienter vocatus ad iudiciū nō
venit nec remanēt hz legitīmā cdm. 1. q. 4. q. 3.
Et illicita. Aut veniēs respōdere cōtemnit: 7
rationē pcedere quare respōdere non debz.
Aut anteqz debeat dicit. 1. q. 3. certum est.
Aut sentētie non obedit. 1. q. 6. Quisquis p
batus. Ille aut qui impedit aut pcurat frau
dulēter ne ad ipsam citatio perueniat pro
tūto debet haberi. Ille etiā qui veniēs se non
representat iudici: sed se occultat reputandus
est quasi non venisset.

¶ Ad pñā in opp^m ddm qz tñ ille qui exco
municatur in pñctio casu nō sit in mōtali pec
cato cū iudex fert snctio sicut p mortali: quia
iudex in foro contentioso non dz iudicare fm
snctiam ppuē cōficientē sed fm allegata. 3. q. 7.
Iudicet. vbi dō qz bonus iudex nihil ex arbi
trio suo facit 7 domestice ppositio volūtatis:
sed iuxta leges 7 iura pñuiciat: 7 parū post: si
cōdit audit ita indicat. ¶ Ad 2^m ddm qz licitoz
medicia pñuadiū ē a morbo qz sit illa qz rē
rit ad curationē iā habitū morbi. 2. d. III.

¶ Tertio querit vtruz vxo: debeat excoicari p
pctō marit. Et videtur qz sic: 2. q. 3.

Tertio querit vtrū nō sacerdos possit aſſu-
 queri ex cōmunicare. Et videt q̄ nō.
 qz nō hz potestē clauū: sed ligare ⁊ soluere
 est actus p̄tatis clauū. cuius ergo excoicatio sit
 ligatio quēdā: non sacerdos non pōt excoicā-
 re. ¶ Item non sacerdos non pōt ligare nec
 soluere in foro penitētie: cū q̄ ad ligandū ⁊ soluē-
 dum in foro exteriori redraſ maior solēntas
 q̄ in foro pnie. ⁊ excoicare sit ligare in foro ex-
 teriori: nō sacerdos non pōt excoicare.

Contra. elect. in cpm ⁊ pfirmatus anteq̄
 sit sacerdos pōt excoicare: suspēdere: iterdice-
 re. c. de electione. t̄mmissam. ¶ Itē electus
 in abbate ⁊ pfirmatus etiā si non sit sacerdos
 pōt excoicare monachos suos: si c̄ps ⁊ cū hu-
 militate ac deuotione: sicut puenit requir̄ nō
 vult eū ordinare nec bndicē. A. m. ad hoc. c. de
 supplē. negligētia p̄tor. Statuimus.

Rūdeo. q̄ excoicare act⁹ est p̄tatis iurisdic-
 tionis in exteriori foro. Hū oi hūti talē iurisdic-
 tionē ordinariā vel delegatā iest p̄tās excoi-
 candi. p̄tatem autē p̄dicte iurisdictionis potest
 h̄re non sacerdos. ⁊ ideo aliq̄s non sacerdos
 excoicare potest: sicut bene pbant iura ad par-
 tem secūdam allegata.

Ad p̄m in opp̄m dōm q̄ ligare ⁊ soluere in
 foro exteriori non ē actus p̄tatis clauū. pp̄rie
 loquēdo de clauū p̄tate: que a dño dat in or-
 dine sacerdotali: sibi accidit. Unde p̄tate
 clauū p̄t h̄re sacerdos sine potestate iurisdic-
 tionis p̄dicte: ⁊ iurisdicō h̄r sine p̄dicte
 p̄tate. ⁊ tō aliq̄ sunt sacerdos q̄ non pōt ex-
 cōmunicare: ⁊ aliq̄ non sacerdos q̄ possunt
 excoicare. ¶ Ad 2^m dōm q̄ ad actū ligandū ⁊
 soluēdi in foro pnie requiritur p̄tās clauū q̄ ſu-
 datur in caracte sacerdotali: quā ip̄ssibile est
 h̄re ⁊ non esse sacerdotem. **Ad. iii.**

Quarto querit vtrū irregularis possit ali-
 que excoicare. Et videt q̄ non.
 Illud qd̄ dicitur hoicm a statu p̄lationis p̄bi-
 bet cū possit exēq̄ ea que sunt iurisdictionis: qz
 ois habēs sup̄ aliquē iurisdictionē aliquo mō
 quo ad hoc ei⁹ p̄telatus est: sed excoicare p̄sup
 ponit in excoicante iurisdictionē sup̄ illū que
 excoicat. cū ergo irregularitas dicitur hoicm a
 statu p̄lationis: vt p̄bati pōt p̄ illud qd̄ ha-
 betur. c. de etate ⁊ quali. ordi. c. i. ⁊ de electio-
 ne. cū in cūctis videt q̄ irregularis excoicare
 non pōt. ¶ Itē suspēsus excoicare non pōt:
 qd̄ p̄bo per hoc qz non pōt eligē. c. de p̄ue.
 cū dilec. ⁊ de elec. cū inter. R. i. c. i. m. i. sed ois
 irregularis est suspēsus. ergo irregularis ex-
 cōmunicare non pōt. ¶ Itē ifamias nullū ex-
 cōmunicare pōt: qz ifamibus personis act⁹ le-

gitimi sunt penitus interdici. ar. m. ad hoc. c. de
 testibus. Tētm. in gl. ⁊ de excessib⁹ p̄elator.
 iter dilect⁹. ⁊ de purga. canonica. iter sollicita-
 dines. in gl. sed p̄clat⁹ q̄ per suā culpā efficit
 irregularis ifamias est. 6. q. i. Omnis vero. ca-
 go nullū pōt excoimunicare.

Contra. abbas excoicare potest: sed irregu-
 laris pōt allumi in abbate tpe necessitatis. c. de
 etate ⁊ q̄li. ordi. Tū. ergo irregularis excoi-
 municare pōt. ¶ Itē p̄uenictus est q̄ cleric⁹
 irregularis possit excoicare q̄ laic⁹: sed laic⁹
 excoimunicare potest ex superioris p̄cellidē. 79.
 disti. Si quis pecunia. ergo clericus irregularis
 vti potest excoimunicare.

Rūdeo. q̄ p̄clat⁹ fact⁹ irregularis: aut fa-
 ctus ē irregularis sine culpa sua: aut p̄ culpas
 suas. Si p̄mo mō talis irregularitas nō d̄z ip̄m
 deſicere a ſue p̄lationis statu. c. de et. ⁊ q̄li.
 ordi. c. i. in glo. ⁊ ar. m. ad hoc. j. de cle. eg. c. q̄.
 lnd. Aſſictio. n. aſſictio addēda nō est. ⁊ p̄-
 latus sic fact⁹ irregularis exēq̄ pot̄ ea que ſūt
 iurisdictionis. Hū excoicare potest: sed non d̄z
 exēq̄ ea q̄ ſunt ordinis. Hū nec celebrare: nec
 absoluerē in foro pnie d̄z nec alia ſacta min-
 ſtrare: baptiſmo excepto: qd̄ licitū est culibet
 in caſu necessitatis miſtrare: baptizare tū non
 d̄z solēnter: qz sic baptizare nō p̄tinet nulli ad
 sacerdotēs potētēs libere exēq̄ ſactos p̄ am-
 ſtrationē. Si aut fact⁹ est irregularis p̄ culpā
 ſuā. p̄ tali irregularitate d̄z ei⁹ a p̄clationis
 ſtatu: qz tū ab illo ſtatu nō est d̄iect⁹ ip̄s iure
 anteq̄ d̄z ſit p̄ ſuam potestē excoicare. cū a.
 ſuſp̄cho ſit pena magna extendēda nō est nisi
 ad caſus exp̄ſſos in iure: vel ad ſimiles. non
 aut iuenit in iure poſitū tales eē ſuſp̄ſos ab
 his que ſunt iurisdictionis. irregularitas enī
 non v̄t ſuſp̄dē irregularē nisi ab executione
 eoz que ſunt ordinis nisi ſit p̄cta p̄ talē caſus:
 quo p̄nat irregularis p̄uilegio clericali: vel qd̄
 factus est ifamias. cleric⁹ enī non ordinar⁹ si ſit
 officialis excoicare potest. p̄lat⁹ tū irregulari-
 ris poſtq̄ a ſuo ſtatu d̄iect⁹ ē: excoimunicā-
 re non potest nec absoluerē.

Ad p̄m dōm q̄ ille decretales allegatē itē
 ligēde ſunt de illo q̄ fact⁹ est irregularis p̄ cul-
 pam ſuā. ¶ Ad 2^m dōm q̄ suspēsus ab execu-
 tionē eoz que ſunt ordinis tū excoicare potest:
 qz potest exēq̄ ea q̄ ſunt iurisdictionis: sed ſu-
 ſp̄sus a iurisdictionē excoicare non potest: nec
 etiā p̄bēdas dare. c. de p̄ce. p̄ben. qz dicitur
 ſitatē. non ois aut irregularis suspēsus est ab
 executione eoz que ſunt iurisdictionis: quia
 ois irregularis suspēsus ſit. ab executionē eoz
 q̄ ſunt ordinis. ¶ Ad potest d̄icti ſm alios q̄ m

los argumētū intelligenda est de suspēso ab ho-
 mine: non a iure t̄m: sic intelliguntur decreta-
 les allegatē ad p̄bationē eius. irregularis at
 suspēsus est a iure. ratio autē q̄re plus punitur
 suspēsus ab hoīe q̄ a iure t̄m est: qz qui p̄tem-
 nit in d̄icis p̄ceptū est factū legis auctoritā
 p̄ſul p̄temnit legē aſiatā ⁊ inanimatā. miſter. n.
 legis quodā modo legē aſiatā est. lex at ſcripta
 eſt aſiatā: ⁊ ideo mitius agit cū legē q̄ eū mi-
 nutro legis. ⁊ p̄terea vox v̄ia efficac⁹ mo-
 uet q̄ ſcriptura t̄m. ¶ Ad 3^m dōm q̄ ifamias
 excoicare pōt loquēdo de illis qui egerūt pe-
 nētā de culpa p̄ qua icurrerūt ifamiā. mior
 argumētū non est v̄t ſa. fact⁹. n. irregularis
 q̄ celebrant excoicatus per quādā ignozan-
 tiam t̄raſſam: vel qz iuris p̄ritā non hēbat. nō
 est ifamias poſtq̄ ab excoicatione abſolut⁹ est:
 etiā irregularitate remanēt: ſi egit p̄niam de
 hoc qd̄ celebrant excoicatus. d̄. n. 6. q. i. d̄. is
 vo. in gl. q̄ ifamias p̄cta ex ſua excoicationis
 tollit p̄r abſolutionē. ſimile etiā h̄. 4. q. i. c. i.
 in textu. ⁊ in gl. Inſamia etiā canonica quam
 icurrit p̄ hoc qz celebrant excoicat⁹ tollit p̄r
 p̄niam. 6. q. i. Illi q̄ in text. ⁊ exp̄ſſi in glo.
 ¶ Ad p̄m ad p̄tē ſed̄as pōt d̄ici q̄ illud quod
 d̄z d̄iſp̄ſatiue intelligit ſm q̄ d̄ict qd̄ glo.
 ibidē. ¶ Ad 2^m dōm q̄ illud qd̄ in illo decre-
 to d̄z de laico intelligēdi est in ſp̄ali caſu. ſ. cō-
 tra in aſozē aplice ſedis: ſed qz. 16. d̄iſt. c. r. d̄. q̄
 d̄ereb⁹ eccliaſticis nō legitur aliq̄ laicis d̄iſ-
 ponēdi attributa ſacultas. ideo alii d̄ici pōt
 ſm glo. ibidē q̄ illa ſba decreti liceat cardia-
 lib⁹ ⁊ alijs clericis timētibus d̄cū ⁊ laicis. iua-
 ſozē anathematizare ⁊ b̄nāno auxilio ab apo-
 ſtolica ſede pellere: referēda ſunt ſingula ſin-
 gulis. ſic. liceat clericis anathematizare: ⁊ a
 laicis humano auxilio ab apoſtolica ſede pel-
 lere.

Quinto querit vtrū iudex delegat⁹ poſt
 reuocationē cōmiſſionis ſibi fa-
 cte poſſit anteq̄ reuocatio cōmiſſionis ad euz
 p̄uenire potuerit aliquē excoicare.
 ¶ Rūdeo q̄ ſic. qz anteq̄ ad eum reuocatio
 cōmiſſionis p̄ueniat manet penes eū p̄tās q̄
 ſibi fuerat p̄miſſa. c. de p̄ur. Auditis. in gl.
 enī d̄z qz in iudice tenet qd̄ facti: donec intelli-
 git iurisdictionē reuocat⁹. ⁊ ar. m. ad hoc. c. 3.
 appel. Et d̄bitus honor. Ibi. n. d̄. qz ſi q̄s co-
 ram idoneo iudice p̄uenit aduerſariū. ⁊ ille
 d̄icat qz ad ſuperiore iudicē nūcūq̄ d̄ſtmanē
 p̄tāt: ſi ſas ip̄trauerit ab eodē: nihilominus
 iudex ille in eā pōt. p̄cedē anteq̄ ille ſre d̄e-
 legato fuerit aſſignate. Et vt d̄ict quēdā glo.
 ibidē per h̄c decretalē correctā ſunt illa iura

ſ. e. t. meminimus. ⁊. c. ad hoc: ſicut ⁊. d̄. de offi-
 cio d̄e. c. i. cā: aliq̄bus tū videt q̄ illa iura cū
 iſto p̄cordari pōt ſi curialr exponatur. ¶ Aliq̄
 aut p̄babilr r̄pondēt ad q̄onē p̄r diſtinctionē
 nemi d̄ictes qz aut ille q̄ reuocat cōmiſſionē
 intendit ⁊ ex̄p̄m q̄ ſit irritū. ⁊ inane q̄cqd̄ ex-
 tūc per delegatū fuerit attentatū: aut nō. ſi p̄i-
 mo modo: non tenebit ſua lata poſtea a d̄e-
 gato. ſi non tenebit ſua: vt ſupra in queſtione
 dictum eſt.

Conſequenter querit de
 ſp̄ncipa-
 li. ¶ Et circa hoc queritur. 5.
 ¶ P̄mo vtz ſuperior poſſit
 excoicare ab inferiori. ¶ 2° vtrū
 excoicat⁹ poſſit excoicari. ¶ 3°
 vtz cōmunitas poſſit excoica-
 ri. ¶ 4° vtrū mortū poſſit excoicari. ¶ Quinto
 vtz habēs p̄uilegiū q̄ non potest excoica-
 ri poſſit excoimunicari.

Quæſtio. i.
Primo oſtēdo qz ſuperior potest excoicari
 ab inferiori. ap̄lus ad Gal. r. Licet
 nos aut angelus de celo euāgelizet vobis p̄ter
 qd̄ euāgelizauim⁹ vobis anathema ſit
 ſed ap̄s erat inferior quolibet angelo: quia de
 Jo. baptiſta d̄z d̄at. r. Qui minor eſt in re-
 gno celoꝝ maior ē illo. qz ſuperior pōt excoica-
 ri ab inferiori. ¶ Itē capellan⁹ q̄ eſt inferior: eoz
 potest ip̄m abſolue in foro pnie. ⁊ etiā ligare.
 ergo ſit in foro exteriori vt videtur.

Contra. vt habitū eſt in p̄cedētī q̄onē: excoi-
 municare eſt act⁹ p̄tatis iurisdictionis: ſed in-
 ferio: in ſuperiore talē p̄tatem non habet.
 ¶ Rūdeo. q̄cūqz h̄z p̄tate iurisdictionis ſup̄
 aliu: in hoc ſuperior eſt illo: ſi nullus ē ſuperior ſi-
 bi eqli nec ſuo ſuperio: ſi nullus h̄z p̄tate iurisdic-
 tionis cui⁹ act⁹ ē excoicare ſup̄ ſibi eqli: nec
 ſup̄ ſuū ſuperiore. ⁊ ideo q̄uis hō poſſit facē qz
 re d̄beat excoicari: nullus potest excoica-
 re ſibi equalē: nec ſuum ſuperiore.

Ad p̄m in opp̄m dōm. qz ap̄s p̄ illud v̄bū non
 itē d̄bat excoicare angelū abſolutē: nec ē ſub
 hac p̄ditionē ſi euāgelizaret p̄nū hūic qd̄ ap̄s
 euāgelizabat: qz ſi angelus: qz hō peccauit pec-
 caret nō ſubcēt foro ecclie militatis: ſic nec il-
 li q̄ peccauerūt: ſi itē d̄bat d̄ict ap̄s qz ſi an-
 gelus euāgelizaret ⁊ illud qd̄ euāgelizauerat
 nō crederēt ei: ſi maledicerēt. Hū ibi accipit
 anathema. p̄ p̄ditionē ſeu maledictionē. anathe-
 matizare. n. vno mō idē ē qd̄ maledicē. ⁊ ap̄s
 licuit maledicē angelo ſub illa p̄ditionē quaz
 appoſuit. qz ſi poſſat p̄ ip̄ſſibile qz angelus
 bonus peccaret dign⁹ eſſet maledicē. ¶ Ad
 ſcōm dōm qz capellan⁹ ſuperioris poſſit ip̄ſco

primi absolvere per potestate ex commissione accepta vel ab epō vel supiori suo: qua pte ac cepta in foro pnie superior est epō: qz in tali foro ptni hoies inferiori cōstituit. In foro tamē exteriori capellanus etiā ex pmissionē epī nō possit ipm ehm ligare vel solvere: quāvis hoc possit ex commissione pape vel eius legati. peccati enī non sic constituit hoīem inferiorem in foro exteriori sicut iteriori. **Questio. ii.**

Secundo querit vtruz excoicatus possit excoimunicari. Et videt q nō. **1. Aps. 1. Cor. 5.** Quid ad nos de his q foris sūt iudicare. Sed excoicatus tā vst extra eccliam ergo ecclia non pōt illū iudicare: et ex conse quēti nec excoicare. **2. Itē** per excoicationes hō extra cōione ecclēsiasticā efficit: sed elect nō pōt effici. g nec excoicatus excoicari. **Cōtra.** excoicā. p vna cā pōt ad huc excoimunicari pro alia. extra de sentē. exco. **Cuz** p causā. quod verū non esset: nisi excoimunicat ad huc possit excoimunicari.

3. Rūdo q excoicatus pōt excoicari: sicut cū xpianus per pmi pctm mortale a deo separat. et per scdm plus elongat. et sic deinceps. Sic hō per pmi excoimunicationē a communione ecclēsiē separat: et per sequētes excoimunicationes amplius elongatur. **Ad p^m** in opp^m vdm q apōs ibi loqitur de his q ita foris sunt q nōqz intraverūt: vt pagani et iudici: q nūqz sacrm baptisimū: per qō intrat in ecclēsiā: sumperunt. **Ad 2^m** vdm q quāvis electus non possit effici. potest tamen amplius elongari. **Questio. iii.**

Tertio querit vtruz cōstas possit excoimunicari. Et videt q sic. qz si caput potest excoicari. multo fortius et corpus: cuz caput p̄minet corpore. Sed pnceps qui est caput cōmunitatis pōt excoimunicari. dē enī decre. 96. di. **Duo.** q beat^r ambz. Theodosius magnū iperatore excoicans ab ecclēsiā excoisit. ergo multo fort^r cōmunitas potest excoimunicari. **Itē** tota cōitas pōt ee in culpa: pro qua excoicatio ferēda est: sed quos attin gere pōt cō: attingere pōt effectus. g cōmunitas potest excoimunicari. **Itē** potest iter di ci. ergo a simili excoimunicari.

4. Contra. gl. sup. illud **Mat. 13.** Inimic⁹ hōc fecit. Multitudo nō ē excoimunicāda nec pnceps populū. **Itē** decre. di. 44. Comestatioes. leuissimis 7 instantissimis amonitiōibus multitudo tāgatur: sed excoicatio non ē amonitio leuissima: sed pena gravissima. g multitudo non est excoimunicāda.

Rūdo. q cōmunitatē non debere excoicari certū est. ex de sent. excoim. Romana re. c. de sent. excoim. In vniuersitatē v collegiū pferri excoicatiois sūtam penitus prohibemus volētes animaz vitare periculū: qd exinde sequi possit: cū nōnūqz cōtingeret innoxios et huiusmodi sentētia irretiri. **Sed** vtrū si seraf snia tenet. dixerunt qdā q sic. q multa cōtra phibitiōes sūt: que facta tenent. **Quis** 7 phibitiōes facies graui peccet. **Itē** respiciētes non tñ ad hbas sed etiaz pncipalit ad itentionē p̄tinetis que pncipaliter est cōsiderāda. **C. de legibus. l. 2.** vicit et bñ q sentētia si seraf in cōmunitatē non tenet. si enī tenet per hāc cōstitutōem nō caueret animarū periculo q institutio vitare itendit.

Ad p^m in opp^m vdm q pnis pnceps sit caput cōitatis: tñ magis pōt caneri periculū. li gatiōis innoxioz: cū solus pnceps excoimunicatur: q si excoimunicaret cōitas. **Ad 2^m** vdm q quāvis possibile sit oēs de vna cōmunitate cōmississe crimē pro quo ferēda est excoimunicatio: hoc tamen raro cōtingit. ad ea vō que frequēter accidūt itra aptant. **Ad p^m** in opp^m ad partē aliā vdm q illa gl. p̄tū ad hoc q dicit pncipē nō ē excoicāda intelligēda est sic q nō dōz excoicari nisi pro grauissimis causis. **Questio. iiii.**

Quarto querit vtrū mortuus possit excoimunicari. Et videt q nō. **C. de snia exco. C. medicinalis.** dicit q excoicatio dōz cōmedicinalis: sed nō pōt ee medicinalis mortuo. ergo mortu⁹ nō pōt excoicari. **Itē** 24. q. 2. **3. Inationis.** dicit q viuētes: non mortuos solvere possumus vel ligare. **Contra.** 24. q. 2. **Sane** pferri. hō q hereticū et scismaticū illi quoz scripta heresim cōtinēt post mortē sunt excoicādi. **Itē** si aliquis mōdet alicui subdito suo vt occidat clericū **Itē** vdm: 7 mortu⁹ anteqz mōdatari⁹ exequat mōdatari⁹: post mortē mōdatari⁹ mōdatari⁹ mandatum exequat. mōdatari⁹ carere dōz ecclēsiasticā sepultura. si officiaiter nō renouant mandatum reitegraliter: ita q ad mōdatariū reuocatur puenit: sed nō deberet p̄uari sepultura p occasione illi⁹ clericū occisi post mortē: nisi p hoc icurreret excoicatio: id ē mortuus: qz vnēs pro hoc excoimunicatiōe nō incurrit: d mortu⁹ fuerit ante factū. ergo aliq post mortē pōt incurrit excoicatiōis sniam. **Rūdo.** q excoicari pōt hoies post mortē. **1. hereticū et scismaticū:** qui hereticū p̄tinet heredē. 24. q. 2. **Sane** pferri: et illi q scipso volūtariē occidit. 23. q. 5. **Placuit.** et p̄i excoimunicatur: non qz illa excoimunicatio sit illi

pena vel medicina: sed in detestationē criminis ad terrorem alioz. **Unde** huiusmodi quo ad hoc est aliū medicina. **Et sic** p̄ solutio ad p̄m i oppositus. **C. Ad 1^m** p̄ solutio per illud qd in eodem decreto immedieate subūgitur. post verbū enī allegatiōis. vtrū hoc nō est de omni crimine intelligēda. sunt enim quedā de qbus et p̄t p⁹ mortē accusari quilibet vō dānari: veluti heresim. **Ad arg^m** scdm ad p̄tē secūdā dicunt aliq q verū pcludit. **Itē** dicit q talis excoimunicatus nō est: et tamē si pctm sui fuit notozū et sine signa pnie nō apparuerit nō debet sepeliri in terra sacra. qz signa pnie nō ostendit p̄sumitur decessisse in fine voluntatis dānabili peruerione. **Questio. v.**

Quinto queritur vtrū p̄m p̄uilegiū q nō possit excoicari ab ordinario possit ab eo excoimunicari. **Respondeo.** aut habēs tale p̄uilegiū allegat ipm in sui defensionem: aut p̄ cōtra ipsum feratur snia. aut nō. si primo mō nō valet sententia p̄ra ipm lata ab ordinario. si scido mō aut illud p̄uilegiū ē publicatū. aut nō. si est publicatū nō tenet snia contra ipm ab ordinario lata: si nō est publicatū: aut est notū iudici: aut non. si notum est iudici credo q non valet sententia ab ipso contra p̄uilegiū lata. **arg^m** ad hoc ex de appel. Si duobus. i. ter. et expressi in glo. si aut non est iudici notū: nec p̄uilegiatus fuit in longo tenore libertatis illius: tunc tñ snia p̄ra cum lata. **arg^m** ad hoc i decretali imediate allegata: qd credo ee intelligēdū si iudex in ferendo snias obseruauerit formā iuris: et ferat sniam nō sub cōditione sed absolute: et si nō continetur in p̄uilegio q dñs papa oēs snias si qd in posterū cōtra ipm p̄uilegiū p̄uulgare p̄tulerit. extēe decreuit irritas et inanes: et eas penitus non tenent etiam p̄uilegiatus allegat p̄uilegiū non publicatū nec iudici notum: nec tñ in longo tenore libertatis illius: et iudici p̄tenti p̄uilegiū sibi ostendit non vult p̄uilegiū ostendere: nec clausulam continentes suam libertatem: tenebit sentētia si feratur cōtra eum. extra de p̄uile. Quia persone. 6. **De** excoim. **Hec** propter defensionem p̄uilegiū sequentem iudicabitur sententia fuisse nulla. nec etiam reuocanda. **argumentū** ad hoc. ex de sententia et re iudi. Suborta. in fine. vbi dicitur q si p̄uilegiū ante sententiam non fuerit exhibitum p̄tēxtu p̄uilegiū de nouo reperti non debet sententia reuocari: qd est intelligendum nisi dominus papa aliter face-

ret ex gratia. **Articulus** **6°** **Consequenter** querit p̄m p̄uilegiū. **Et circa hoc** queruntur quinqz. **1. P̄mo** vtrū participans cū excoicato sit excoicatus. **2. Vtrū** participare cū excoicato temp sit p̄caquam mortale. **3. Vtrū** participans scitetur cū excoicatus a papa sit excoicatus maiori excoimunicatiōe. **4. Vtrū** sacerdos recipiens oblationes suoz parochianoz excoicatoz sit excoimunicatus. **5. Vtrū** aliquis solus sciens alium quem excoicatum teneat ipz vitare. **Ad 1°** ostēdit q participans cū excoicato nō sit excoicatus. 2. q. 3. **Autē** cū cōcauerit. Quicūqz cōcauerit vel orauerit cū excoicato si laicus est: excoimunicatur. ergo v̄ q ipso facto nō sit excoicatus. **Itē** p̄cipians cū peccatore nō tñ in pctō nō incurrit pctm. ergo a sili p̄cipians cum excoicato nō tñ in suo crimine nō incurrit excoicationes. **Cōtra** ea. q. Cū excoicato. si qd cuz eo aut palam aut abscoē locut⁹ fuerit cōem cum eo statim excoicationis trahat penas. **Rūdo** q duplex ē excoicatio. s. maior q ē a qlibet licita cōione v̄ legitimo actu separato. **1. q. 3. Ad mensaz. 5. Euidenter. 2. q. 4. Euidetur.** 2. excoicatio minor que ē a sacris ecclēsiē tñ exclusio. extra de exceptionib⁹. a no bis. et de snia excoicationis. Si quem. in textu et in glo. Si aut aliquis participet cum excoicato excoicatione minorū: nō pp h^o incurrit excoicationis sniam. Si at cū excoicato excoicatione maiori cum participantib⁹ cū eo obseruata in ista aggrauatione forma iuris incurrit excoicationem maiorē: si aut nō ē excoicatus cum participantib⁹ sibi tñc p̄cipias aut participat cuz eo in crimine. aut non: si sic eadem incurrit sententiā. extra de sen. excoim. **Super.** si non. tunc non incurrit nisi excoimunicatiōem minorē. excipiuntur tamē sex generā personarū. s. vxoz: filius. snia non emanicipati. seruus. ignorans illuz excoicatus: et necessitatem patiens. **1. q. 3. Am** multos. et ille qui sibi loquitur pro anime sue vtilitate. **2. q. Antecessor.** **Unde** vsus. **Stile** lex humile res ignozata necesse. **Hec** anathema dēd faciunt ne possit obesse.

Ad p̄m in oppositum dicendum q illud verbum excoimunicetur. intelligitur b excoimunicatiōe maiori. et quātum ad hoc ē canon ferende sententiē non late. **C. Ad** v̄ca dum dicendum q non est simile. quia pecca-

ret ex gratia. **Articulus** **6°** **Consequenter** querit p̄m p̄uilegiū. **Et circa hoc** queruntur quinqz. **1. P̄mo** vtrū participans cū excoicato sit excoicatus. **2. Vtrū** participare cū excoicato temp sit p̄caquam mortale. **3. Vtrū** participans scitetur cū excoicatus a papa sit excoicatus maiori excoimunicatiōe. **4. Vtrū** sacerdos recipiens oblationes suoz parochianoz excoicatoz sit excoimunicatus. **5. Vtrū** aliquis solus sciens alium quem excoicatum teneat ipz vitare. **Ad 1°** ostēdit q participans cū excoicato nō sit excoicatus. 2. q. 3. **Autē** cū cōcauerit. Quicūqz cōcauerit vel orauerit cū excoicato si laicus est: excoimunicatur. ergo v̄ q ipso facto nō sit excoicatus. **Itē** p̄cipians cū peccatore nō tñ in pctō nō incurrit pctm. ergo a sili p̄cipians cum excoicato nō tñ in suo crimine nō incurrit excoicationes. **Cōtra** ea. q. Cū excoicato. si qd cuz eo aut palam aut abscoē locut⁹ fuerit cōem cum eo statim excoicationis trahat penas. **Rūdo** q duplex ē excoicatio. s. maior q ē a qlibet licita cōione v̄ legitimo actu separato. **1. q. 3. Ad mensaz. 5. Euidenter. 2. q. 4. Euidetur.** 2. excoicatio minor que ē a sacris ecclēsiē tñ exclusio. extra de exceptionib⁹. a no bis. et de snia excoicationis. Si quem. in textu et in glo. Si aut aliquis participet cum excoicato excoicatione minorū: nō pp h^o incurrit excoicationis sniam. Si at cū excoicato excoicatione maiori cum participantib⁹ cū eo obseruata in ista aggrauatione forma iuris incurrit excoicationem maiorē: si aut nō ē excoicatus cum participantib⁹ sibi tñc p̄cipias aut participat cuz eo in crimine. aut non: si sic eadem incurrit sententiā. extra de sen. excoim. **Super.** si non. tunc non incurrit nisi excoimunicatiōem minorē. excipiuntur tamē sex generā personarū. s. vxoz: filius. snia non emanicipati. seruus. ignorans illuz excoicatus: et necessitatem patiens. **1. q. 3. Am** multos. et ille qui sibi loquitur pro anime sue vtilitate. **2. q. Antecessor.** **Unde** vsus. **Stile** lex humile res ignozata necesse. **Hec** anathema dēd faciunt ne possit obesse.

capali. Et circa hoc queruntur quinqz. **1. P̄mo** vtrū participans cū excoicato sit excoicatus. **2. Vtrū** participare cū excoicato temp sit p̄caquam mortale. **3. Vtrū** participans scitetur cū excoicatus a papa sit excoicatus maiori excoimunicatiōe. **4. Vtrū** sacerdos recipiens oblationes suoz parochianoz excoicatoz sit excoimunicatus. **5. Vtrū** aliquis solus sciens alium quem excoicatum teneat ipz vitare. **Ad 1°** ostēdit q participans cū excoicato nō sit excoicatus. 2. q. 3. **Autē** cū cōcauerit. Quicūqz cōcauerit vel orauerit cū excoicato si laicus est: excoimunicatur. ergo v̄ q ipso facto nō sit excoicatus. **Itē** p̄cipians cū peccatore nō tñ in pctō nō incurrit pctm. ergo a sili p̄cipians cum excoicato nō tñ in suo crimine nō incurrit excoicationes. **Cōtra** ea. q. Cū excoicato. si qd cuz eo aut palam aut abscoē locut⁹ fuerit cōem cum eo statim excoicationis trahat penas. **Rūdo** q duplex ē excoicatio. s. maior q ē a qlibet licita cōione v̄ legitimo actu separato. **1. q. 3. Ad mensaz. 5. Euidenter. 2. q. 4. Euidetur.** 2. excoicatio minor que ē a sacris ecclēsiē tñ exclusio. extra de exceptionib⁹. a no bis. et de snia excoicationis. Si quem. in textu et in glo. Si aut aliquis participet cum excoicato excoicatione minorū: nō pp h^o incurrit excoicationis sniam. Si at cū excoicato excoicatione maiori cum participantib⁹ cū eo obseruata in ista aggrauatione forma iuris incurrit excoicationem maiorē: si aut nō ē excoicatus cum participantib⁹ sibi tñc p̄cipias aut participat cuz eo in crimine. aut non: si sic eadem incurrit sententiā. extra de sen. excoim. **Super.** si non. tunc non incurrit nisi excoimunicatiōem minorē. excipiuntur tamē sex generā personarū. s. vxoz: filius. snia non emanicipati. seruus. ignorans illuz excoicatus: et necessitatem patiens. **1. q. 3. Am** multos. et ille qui sibi loquitur pro anime sue vtilitate. **2. q. Antecessor.** **Unde** vsus. **Stile** lex humile res ignozata necesse. **Hec** anathema dēd faciunt ne possit obesse.

Ad p̄m in oppositum dicendum q illud verbum excoimunicetur. intelligitur b excoimunicatiōe maiori. et quātum ad hoc ē canon ferende sententiē non late. **C. Ad** v̄ca dum dicendum q non est simile. quia pecca-

ret ex gratia. **Articulus** **6°** **Consequenter** querit p̄m p̄uilegiū. **Et circa hoc** queruntur quinqz. **1. P̄mo** vtrū participans cū excoicato sit excoicatus. **2. Vtrū** participare cū excoicato temp sit p̄caquam mortale. **3. Vtrū** participans scitetur cū excoicatus a papa sit excoicatus maiori excoimunicatiōe. **4. Vtrū** sacerdos recipiens oblationes suoz parochianoz excoicatoz sit excoimunicatus. **5. Vtrū** aliquis solus sciens alium quem excoicatum teneat ipz vitare. **Ad 1°** ostēdit q participans cū excoicato nō sit excoicatus. 2. q. 3. **Autē** cū cōcauerit. Quicūqz cōcauerit vel orauerit cū excoicato si laicus est: excoimunicatur. ergo v̄ q ipso facto nō sit excoicatus. **Itē** p̄cipians cū peccatore nō tñ in pctō nō incurrit pctm. ergo a sili p̄cipians cum excoicato nō tñ in suo crimine nō incurrit excoicationes. **Cōtra** ea. q. Cū excoicato. si qd cuz eo aut palam aut abscoē locut⁹ fuerit cōem cum eo statim excoicationis trahat penas. **Rūdo** q duplex ē excoicatio. s. maior q ē a qlibet licita cōione v̄ legitimo actu separato. **1. q. 3. Ad mensaz. 5. Euidenter. 2. q. 4. Euidetur.** 2. excoicatio minor que ē a sacris ecclēsiē tñ exclusio. extra de exceptionib⁹. a no bis. et de snia excoicationis. Si quem. in textu et in glo. Si aut aliquis participet cum excoicato excoicatione minorū: nō pp h^o incurrit excoicationis sniam. Si at cū excoicato excoicatione maiori cum participantib⁹ cū eo obseruata in ista aggrauatione forma iuris incurrit excoicationem maiorē: si aut nō ē excoicatus cum participantib⁹ sibi tñc p̄cipias aut participat cuz eo in crimine. aut non: si sic eadem incurrit sententiā. extra de sen. excoim. **Super.** si non. tunc non incurrit nisi excoimunicatiōem minorē. excipiuntur tamē sex generā personarū. s. vxoz: filius. snia non emanicipati. seruus. ignorans illuz excoicatus: et necessitatem patiens. **1. q. 3. Am** multos. et ille qui sibi loquitur pro anime sue vtilitate. **2. q. Antecessor.** **Unde** vsus. **Stile** lex humile res ignozata necesse. **Hec** anathema dēd faciunt ne possit obesse.

Ad p̄m in oppositum dicendum q illud verbum excoimunicetur. intelligitur b excoimunicatiōe maiori. et quātum ad hoc ē canon ferende sententiē non late. **C. Ad** v̄ca dum dicendum q non est simile. quia pecca-

ret ex gratia. **Articulus** **6°** **Consequenter** querit p̄m p̄uilegiū. **Et circa hoc** queruntur quinqz. **1. P̄mo** vtrū participans cū excoicato sit excoicatus. **2. Vtrū** participare cū excoicato temp sit p̄caquam mortale. **3. Vtrū** participans scitetur cū excoicatus a papa sit excoicatus maiori excoimunicatiōe. **4. Vtrū** sacerdos recipiens oblationes suoz parochianoz excoicatoz sit excoimunicatus. **5. Vtrū** aliquis solus sciens alium quem excoicatum teneat ipz vitare. **Ad 1°** ostēdit q participans cū excoicato nō sit excoicatus. 2. q. 3. **Autē** cū cōcauerit. Quicūqz cōcauerit vel orauerit cū excoicato si laicus est: excoimunicatur. ergo v̄ q ipso facto nō sit excoicatus. **Itē** p̄cipians cū peccatore nō tñ in pctō nō incurrit pctm. ergo a sili p̄cipians cum excoicato nō tñ in suo crimine nō incurrit excoicationes. **Cōtra** ea. q. Cū excoicato. si qd cuz eo aut palam aut abscoē locut⁹ fuerit cōem cum eo statim excoicationis trahat penas. **Rūdo** q duplex ē excoicatio. s. maior q ē a qlibet licita cōione v̄ legitimo actu separato. **1. q. 3. Ad mensaz. 5. Euidenter. 2. q. 4. Euidetur.** 2. excoicatio minor que ē a sacris ecclēsiē tñ exclusio. extra de exceptionib⁹. a no bis. et de snia excoicationis. Si quem. in textu et in glo. Si aut aliquis participet cum excoicato excoicatione minorū: nō pp h^o incurrit excoicationis sniam. Si at cū excoicato excoicatione maiori cum participantib⁹ cū eo obseruata in ista aggrauatione forma iuris incurrit excoicationem maiorē: si aut nō ē excoicatus cum participantib⁹ sibi tñc p̄cipias aut participat cuz eo in crimine. aut non: si sic eadem incurrit sententiā. extra de sen. excoim. **Super.** si non. tunc non incurrit nisi excoimunicatiōem minorē. excipiuntur tamē sex generā personarū. s. vxoz: filius. snia non emanicipati. seruus. ignorans illuz excoicatus: et necessitatem patiens. **1. q. 3. Am** multos. et ille qui sibi loquitur pro anime sue vtilitate. **2. q. Antecessor.** **Unde** vsus. **Stile** lex humile res ignozata necesse. **Hec** anathema dēd faciunt ne possit obesse.

Ad p̄m in oppositum dicendum q illud verbum excoimunicetur. intelligitur b excoimunicatiōe maiori. et quātum ad hoc ē canon ferende sententiē non late. **C. Ad** v̄ca dum dicendum q non est simile. quia pecca-

ret ex gratia. **Articulus** **6°** **Consequenter** querit p̄m p̄uilegiū. **Et circa hoc** queruntur quinqz. **1. P̄mo** vtrū participans cū excoicato sit excoicatus. **2. Vtrū** participare cū excoicato temp sit p̄caquam mortale. **3. Vtrū** participans scitetur cū excoicatus a papa sit excoicatus maiori excoimunicatiōe. **4. Vtrū** sacerdos recipiens oblationes suoz parochianoz excoicatoz sit excoimunicatus. **5. Vtrū** aliquis solus sciens alium quem excoicatum teneat ipz vitare. **Ad 1°** ostēdit q participans cū excoicato nō sit excoicatus. 2. q. 3. **Autē** cū cōcauerit. Quicūqz cōcauerit vel orauerit cū excoicato si laicus est: excoimunicatur. ergo v̄ q ipso facto nō sit excoicatus. **Itē** p̄cipians cū peccatore nō tñ in pctō nō incurrit pctm. ergo a sili p̄cipians cum excoicato nō tñ in suo crimine nō incurrit excoicationes. **Cōtra** ea. q. Cū excoicato. si qd cuz eo aut palam aut abscoē locut⁹ fuerit cōem cum eo statim excoicationis trahat penas. **Rūdo** q duplex ē excoicatio. s. maior q ē a qlibet licita cōione v̄ legitimo actu separato. **1. q. 3. Ad mensaz. 5. Euidenter. 2. q. 4. Euidetur.** 2. excoicatio minor que ē a sacris ecclēsiē tñ exclusio. extra de exceptionib⁹. a no bis. et de snia excoicationis. Si quem. in textu et in glo. Si aut aliquis participet cum excoicato excoicatione minorū: nō pp h^o incurrit excoicationis sniam. Si at cū excoicato excoicatione maiori cum participantib⁹ cū eo obseruata in ista aggrauatione forma iuris incurrit excoicationem maiorē: si aut nō ē excoicatus cum participantib⁹ sibi tñc p̄cipias aut participat cuz eo in crimine. aut non: si sic eadem incurrit sententiā. extra de sen. excoim. **Super.** si non. tunc non incurrit nisi excoimunicatiōem minorē. excipiuntur tamē sex generā personarū. s. vxoz: filius. snia non emanicipati. seruus. ignorans illuz excoicatus: et necessitatem patiens. **1. q. 3. Am** multos. et ille qui sibi loquitur pro anime sue vtilitate. **2. q. Antecessor.** **Unde** vsus. **Stile** lex humile res ignozata necesse. **Hec** anathema dēd faciunt ne possit obesse.

Ad p̄m in oppositum dicendum q illud verbum excoimunicetur. intelligitur b excoimunicatiōe maiori. et quātum ad hoc ē canon ferende sententiē non late. **C. Ad** v̄ca dum dicendum q non est simile. quia pecca-

Ad p^m d^m q^d velle d^e se n^o t^r v^l posse dici act^r q^d passio. **A**d p^r d^m q^d i hoc excoicatio fauor n^o attendit: sed e^t q^das indi cants: cu^m n^o debeat claudicare iudicium: ac satis v^l absurd^u: si actorz ignuante reo defensionis co pia denegat: q^d sic multotiens p^odenaretur ab s^odm^o d^eus. e^t de excep. Cum inter. **A**d 2^m d^m q^d viciat quida^m q^d n^o e^t s^ule de seruo 2^m excoicatio: q^d ser^u i aliq^uo casib^u p^o p^ona stadi i iudicio. s^z excoicatus in nullo. Et preterea in p^redc^o casu snia serui n^o teneret nisi e^t a p^rncipe coⁿfirmata. 2^m sic soluit glo. ibid^es. **S**z hec snia vura v^l. si eni o^mes act^r legitimi: q^s aliq^u excoicent d^o eoz latec excoicatio essent irriti 2^m inas nes iudicidⁱ: postq^u eius excoicatio e^t dete^tta: multi de statu suo e^tnt icerti: q^d aliqui s^ut flati: habentes multa beneficia ecclesiastica. q^d a latenc^o excoicatio fuerit absoluti. **E**t ibo e^t alioz snia mitior: 2^m ronabilior q^d dicit q^d ta li casu eoz absolutioes 2^m bnificioz collatioes tenet. **Q**uis postea eoz excoicatio fuerit dete^tta. extra de excep. Exceptione. in glosa. 2^m ar^m ad hoc de iure patro. Consultatioib^u. nec ob^ostat illud q^d d^e extra de sen. 2^m re indi. ad p^ro^o bandum. quia ibi loquitur de re. de publice excoimunicato tempore quo sententia tulit. **E**t dicit p^r solo ad 3^m. **S**ciend^u t^r q^d si latec excoicatus alicui electioni interesset si postea t^r ante electi p^rfirmationem detege^retur ei^u excoicatio: **Q**uis p^r hoc n^o irritaret electioⁿis elect^r alias habeat sufficientem nu^mmeru^m vocu^m. t^r vox sua reputaretur fuisse nul^la. **U**n^o si necessaria fuit electio ad iⁿficietem m^uter n^o reputabit legit^u elect^r. **A**d 111.

Secundo queritur vtrum excoicatio p^r sint ofones eccle. Et videtur q^d sic. 11. q. 3. **E**st. qui patieter fert iust^a sniaz celest^e meret coronam. Sed talib^u p^rofut oza tiones eccle. **I**te excoicatio non est culpa sed pena. **S**z pena que n^o est culpa n^o exclu^dit suffragi ofon^uis: sed magis misericordiaz v^l inclinare. **I**tem eis pot^u dari elemosyna corporal^{is}. 11. q. 3. **Q**u^m multos. ergo a simit^r d^e elemosyna spualis: q^d n^o e^t v^l nisi eis p^ro^o desent ofones eccle.

Contra 11. q. 3. **N**eo e^t p^ro. anathema est eter ne mortis d^onatio. Sed talibus n^o. p^rsunt oza tiones ecclesie. **I**te illis qui non possunt a p^rctis absolui non p^rsunt ofones eccle. sed excoicati non p^rnt absolui a p^rctis q^d diu. s^ut excoicati. 24. q. 1. **Q**uicq^us. ergo talibus non p^rsunt orationes ecclesie. **R**pondeo q^d excoicatio minor excoicatioe t^r p^rsunt ofones eccle. si non sit aliud quod

obstat. q^d talis n^o separata coione fidelit^r 2^m pot^u e^t in non h^ute peccatu^m mortale. **E**t excoicatio vero maior excoicatioe disting^uend^u e^t. q^d aut fuerit excoicatio p^ro inuista canoⁿica: aut p^ro iusta. si p^ro inuista non excluduntur p^r hoc a suffragis ofon^u eccle. q^d talis non est excoicatus quo ad ecciam triumphantem nisi sit aliud q^d obstat. nec multas ecclesiaz les intedit a suffragis ofonum excluder. **S**i aut^u est excoicatus p^r iusta c^o: aut penitet 2^m diligenti^u absoluitur su^a procurat parat^u facere quicq^u in se est: 2^m p^ro illo statu valent sibi ofones eccle. q^d extunc peccatu^m sibi remissum e^t: cum remissio absoluit q^d ius ad iudicium eccle triumphantis. aut n^o penitet. sed i sua obstinatioe p^rsistit. 2^m sic q^d iud^u i illo statu e^t q^d ius aliq^u n^o sibi possit. p^r d^e ofones eccle cum per ofones bonoz dina misericordia volun^utate p^rcurat^u multas inspirauerit seclerata^u: t^r iⁿ l^oge minus p^rsunt eis q^d alijs. q^d q^d iⁿ p^rte sua idigni s^ut vt eis p^rsint. eccle etia ad tales suffragia ofonum ex intentione non sic dirigit sicut ad alios. 2. q. 3. **Q**uicq^us itra. oza tio aut ceteris parib^u magis p^rodest illis ad quos spalius 2^m directius dirigit q^d alijs. **E**t iⁿ b^o d^e q^d excoicatio e^t pena d^oni 2^m ceteris p^rib^u plus pot^u diabolus sup^{er} eo q^d sup^{er} n^o excoicatus. **E**t hec est r^o q^d excoicationem d^e excoimunicat^r tradi Sathane. **U**n^o **A**po. 1. Cor. 5. **J**udicant^u huiusmodi hoies trad^e Sathae 2^m. 2. questione. 2. **A**udi.

Ad p^m p^r solo ex dictis. **A**d 2^m d^m q^d **Q**uis excoicatio n^o sit culpa s^z p^rea. t^r n^o nisi p^r culpa mortali d^z infligi. **A**d 3^m d^m q^d p^rsona singularis potest orare pro excoicato vt deus ei ad bonu^m statu^m reducat. **E**t ideo n^o e^t miru^m si sibi pot^u dari elemosyna corporal^{is}: eis tam^e n^o d^z dari ecclesiasticu^m stipendiu^m: vt dicit glo. super allegatum decretu^m.

Ad ar^m ad p^rtem aliam p^r quid d^m excoicatio in corpore questionis. **A**d 2^m d^m q^d **Q**u^m v^l v^l o^mes q^d mouit excoicatio p^r iudi sint ecclesiastica sepultura.

Rpondeo q^d sic maxime excoicatio maior excoicatioe: q^d vt d^e 11. q. 3. **Q**uicq^us intra. **Q**u^m buscuq^u viuis n^o coicauim^u nec mortuis coicare d^oben^u. id^e 24. q. 2. 3. coione. 2. c^o de p^ro. **A**d hoc. i glo. d^e q^d coicatio eis in morte int^r d^eruit in excoicatione. 2^m si tales in cimiterio fuerit sepulti inde debet eijci. vt h^o c. e. q^d e. q^d intelligedu^m si ossa eoz potuerit discerni ab of^u sib^u fidelit^r. alias non q^d minus malu^m est vt in cimiterio remaneant ossa excoicatoz: q^d inde eijciant^u ossa alioz. nec p^r mort^e absolui ab

oblatioe debet si i sua oblatioe persisterint vsq^u ad mort^e ielusine. 2^m sic intelligit illud. 24. q. 2. legat. vbi d^e q^d xps in ligatione defunctu^m nusq^u dixit e^t solui^undi: si ante mort^e abso latione deuote p^ritit: 2^m eam h^ure n^o potuit: si hoc c^ostitit: post mort^e pot^u absolui. eadem q^done. nec quib^uq^u m^udit^u e^t excoicatus maior excoicatioe p^rta p^r participatione cu^m notorie excoicatio maior excoicatioe negada est ecclesiastica sepultura fm^o **H**offre. 2^m **H**offre. 2^m **R**amidi: q^d p^rfirmant per illud q^d habetur 24. q. 2. in illo. c. Sane q^d sup. **A**d 111.

Quarto queritur vtr^u excoicatio minor excoicatioe t^r possint c^oferri de iure ecclesiastica beneficia. **E**t vtr^u beneficia in tali statu eis collata possint licite retinere. 2^m ofido q^d n^o. extra de clerico exco. m^o. **S**i ce lebret. d^e q^d talis n^o pot^u eligi p^r eo q^d ad susce ptione eoz eligi: a q^d p^rceptioe scis p^rib^u b^us e^t p^rmar^u. sed ad hoc dat clericus ecclesiasticus beneficiu^m: vt sacm^u ordinis suscipiat. 2^m m^uster sit in amministrazione alioz facoz. ergo vt q^d minor excoicatioe excoicatio ecclesiasticu^m beneficiu^m p^rferri de iure n^o possit.

Contra. c. n. postulasti. d^e de illis excoicatis q^d ecclesiastica beneficia p^rferri n^o possit q^d t^r eis coicari n^o d^z. sed excoicatis minor excoimunicatioe licet coicare. ergo vt q^d hoc solu^m intelligi debeat de excoicatis excoicatioe maior. **R**ideo q^d due sunt sp^us mioris excoicatiois. vna que excludit a sacramentis t^ratuz q^d vt frequetius d^eitur a iure. s. per participatioe cu^m excoicato excoicatioe maior. extra de sen. exco. **A**uper. q^d infligitur ab homie per sniam. 5. q. 1. c. 2. **A**lia e^t sp^us mioris excoicatiois que n^o d^eitur a iure. sed infligitur ab homie t^r 2^m sepat a coione fidelium aliozorum 2^m n^o factoz. 5. q. 2. p^rnti. 2. q. 4. i loco. 2. iⁿ di. placuit vt quotiescuq^u. 2. 13. di. quozundam. 2. 58. dist. **S**i q^d d^e alterius. **S**ed in istis iuribus multi extenditur nom^e excoicatiois. q^d c^ung^us aut istaz mior excoicatioe cleric^u excoicatus. si in eo n^o e^t aliud q^d obstat sibi pot^u fm aliquoz opinion^u ecclesiasticu^m beneficiu^m c^oferri. q^d n^o per electione p^retur: 2^m illud pot^u licite retinere: q^d hoc n^o inuenit in iure. p^rhibitu^m. 2^m preterea illa iura q^d p^rhibet excoimunicatis ecclesiastica beneficia p^rferri: ex p^r se loquunt de excoicatis excoicatioe maior. nulla penitus mentione faci^una quo ad hoc de excoicatis excoicatioe minor. vt p^r in d^e cre. alle. ad part^e sedam. in tex. 2^m in glo. 2^m per illud q^d d^e extra de etate 2^m quali. or. cu^m bone.

Aljs aut videt^u d^e d^e q^d sicut electio excoica ti minor excoicatioe: que excludit a sacris n^o est irrita ipso iure: sed irritada. extra de cle ri. excoicatio celebr^u. n^o. si celebr^u. sic q^d ius collatio beneficii ecclesiastica facta tali non sit irrita ipso iure: tam^e est irritanda: si probari pot^u in iure q^d t^re collatiois sibi facte erat. excoicatus excoicatioe minor: talis eni collatio e^t aliquo modo electio. cum enim eps dat alicui clerico aliquid beneficii ecclesiasticuz iter multos eligit ip^s ad illud beneficiu^m. **U**n^o enis breuiter pot^u eligere alique de multis: cu^m illi vni illa p^ras est coeⁿsa seu collata. 2^m vide tur q^d ille qui sciet^r tali coⁿtulit sit p^rmar^u ipso iure. hac vice illius beneficii collatioe. q^d sciet ter eligentes tale p^rmar^u sit iure eligid^u hac vice. extra de cler. exco. m^o. **S**i celebr^u. i gl. 2^m argum^u ad hoc supra de electione. cu^m i cu^m ctis. 2. c. scriptuz est. in fine. **Q**ui vult ten^ure opinion^u p^rma pot^u dicere ad arg^u ad part^e p^rima d^e d^e q^d n^o est simile de adeptioe beneficii ecclesiastici p^r electione 2^m d^e adoptioe sim p^rctis bnificij ecclesiastici p^r collatioe. i p^rma. n. adeptioe eo q^d modus adipiscendi est solen nior: 2^m beneficium sic adeptu^m quo ad hoc est dignius 2^m honorabilius: iⁿ adipiscendo req^u rit dignitas maior 2^m idoneitas. **Q**ui vult tenere opinion^u scdam que mihi magis placet pot^u dicere ad ar^m ad part^e scdam. q^d illa de re. loq^unt^u t^rat^u de illis excoicatis q^d col latio beneficii ecclesiastici facta nulla est ipso iure: 2^m soli tales sunt illi qui sunt excoimunica ti maior excoimunicatioe. **A**d 111.

queritur vtr^u excoicatus maior excoicatioe solent^u bap^rtizans sit irregularis. **E**t videtur q^d n°. 2. q. 3. **S**i quis eps in concilio. **S**i quis epus in concilio excoicatus fuerit: sine p^resbyter aut diacon^u a suo epo. 2^m post excoicationem p^rsumpserit fa cere oblatione vel vespertinu^m vel matutinu^m sacrificiu^m q^d in officio suo agere sicut p^rius: non liceat ei nec i alio p^ro. iⁿ recalcitatio nis h^ure. cum ergo hic n^o fiat mentio nisi de officio eccle: vt q^d am^uistrat^u sacm^u bap^rtismi excoicatus irregularitatem non incurrat. **Contra**. eadem q^done: si q^d eps damnatur. **S**iq^u eps d^eanatur a synodo. vel si p^resbyter vel diaconus a suo epo: 2^m ausi fuerit aliquid b^u ministerio sacro p^ringere: nullo mo^o liceat eis nec in illa nec in alia synodo sp^us restitutiois aut locum satisfactiois habere. sed solent^u bap^rtizari excoicatis irregularitatem incurrit. **R**pondeo q^d q^d ius aliqui dixerit tales irregularis n^o e^t. 2^m illam penam non extendi

Quinto queritur vtr^u excoicatus maior excoicatioe solent^u bap^rtizans sit irregularis. **E**t videtur q^d n°. 2. q. 3. **S**i quis eps in concilio. **S**i quis epus in concilio excoicatus fuerit: sine p^resbyter aut diacon^u a suo epo. 2^m post excoicationem p^rsumpserit fa cere oblatione vel vespertinu^m vel matutinu^m sacrificiu^m q^d in officio suo agere sicut p^rius: non liceat ei nec i alio p^ro. iⁿ recalcitatio nis h^ure. cum ergo hic n^o fiat mentio nisi de officio eccle: vt q^d am^uistrat^u sacm^u bap^rtismi excoicatus irregularitatem non incurrat. **Contra**. eadem q^done: si q^d eps damnatur. **S**iq^u eps d^eanatur a synodo. vel si p^resbyter vel diaconus a suo epo: 2^m ausi fuerit aliquid b^u ministerio sacro p^ringere: nullo mo^o liceat eis nec in illa nec in alia synodo sp^us restitutiois aut locum satisfactiois habere. sed solent^u bap^rtizari excoicatis irregularitatem incurrit. **R**pondeo q^d q^d ius aliqui dixerit tales irregularis n^o e^t. 2^m illam penam non extendi

tionis sue excommunicauerat nec eps extra
 sua dioce. exiles suspēdere pōt nec absoluerē
 ab excoicatione in foro p̄ctiofo. qz extra suas
 dioce. nō dz exccreare ea que sunt ep̄alis iuri/
 dictionis i foro p̄ctiofo. pōstet tñ mittere ali
 cui in sua dioce. vt absoluat. z habētur p̄dicta
 extra de offi. lega. Monit. p̄mū in textu. z par
 um in glo. Pōtēt tñ subditum suū absolue
 re in foro p̄ctio. nō tñ a p̄ctis. sed etiam ab ex
 coicatione quā tulit in cū. Et p̄dictis p̄corda
 re videtur dñs Hosti. i summa: tractatu de pe
 nitentia. Quis dñs absoluedo in foro p̄ctiofo
 p̄iudicat ep̄o aliū tñ in foro p̄ctio absoluedo
 nulli sibi p̄iudicium facit. Unde nō v̄r fō q̄re
 ibi ouem suam liberare uon pōstet. ¶ Ad 2^m
 dō q̄ nō valet. qz minor excoicatio non aufert
 ea q̄ iurisdictionis sunt. Unde sacerdos exco
 munitatus excoicatioe minorū suū subditum
 absoluerē pōt a simili vinculo. vt p̄z per illam
 decretale allegatā. ¶ Tenēs at opinioe aliā
 dicit ad ar^m ad partē scđam q̄ illa decre. uō
 se extēdit nisi ad illa de q̄bus necessarium est
 subire iudicium ecclie militatis. hoc autē uō est
 necnām quantum ad p̄ctā venialia z excoica
 tionēz miorēz: que est a iure. ¶ S; bi male di
 cant. qz cum homo obligetur ad suscipiēdus
 altissimum euchar. sacm̄ saltem semel in an
 no z ip̄ni recipere nō debeat excoicatus etiaz
 excoicatioe minorū: necessarium est talē vt ab il
 la excoicatione absoluat. ¶ Dō. un.

Quarto querit vtrū sacerdos subditū su
 um excoicatum maiorū excoica
 tione possit absoluerē a p̄ctis excommunica
 tione maucnte.
 ¶ Rūdeo q̄ siue iste excoicatus sit iuste siue
 iniuste: dū tū tenet excoicatio: siue stet p̄ eum.
 q̄ uō ē ab excoicatione absolutus siue nō: nō
 p̄t a sacerdote absolui a p̄ctis suis excoicatio
 ne manēte. qd̄ manifestū ē de illo q̄ iuste ē ex
 coicatus: z stat p̄ eū q̄ ab excoicatioe nō absolui
 tur: qz talis actu ē in p̄ctō mortali: de quo nō
 penitet: qz sciam ecclie p̄tēnt. de illo autē q̄ in
 iuste ē excoicatus aut iustis: p̄ cum nō stat q̄
 nō absoluit: nō ē ita clar. qz decre. 14. q. 1. q̄cū
 qz loquit de illis q̄ se ab vnitare fidei v̄l socie
 tate p̄tēnt semetip̄os segregauerūt. q̄ aut in
 iuste excoicatus ē: z ille q̄ facit posse suū vt ab
 soluat semetip̄os nō segregat. tñ credo q̄ ta
 les a p̄ctis nō possint absolui ab homie. q̄uis
 absoluant si v̄e penitēt i iudicio dei. ¶ Decretū
 .ii. ex p̄tuetudie q̄ ē optia legū iterps̄ se obser
 uat vt tales nō absoluant: qz p̄sumēdū ē vt in
 parib⁹ z q̄ iuste excoicatus fuerit: z q̄ n̄ nisi p̄
 eos staret ab excoicatioe absoluerēt. nisi iter

dū teneant in excoicatioe p̄ longū tps̄ ad gra
 uis puniēdū aliq̄d grade scelus: p̄ q̄ cōmittit
 excoicatus. cū q̄ sacerdos absolutus in foro p̄ctio
 aliquē tps̄ dō p̄pouere absolutioe ab excoi
 catioe q̄ a p̄ctis. Excoicatus etia miori excoica
 tioe nō possit absolui a p̄ctis illa excoicatione
 manēte. qz vt h̄i est d̄ clerici. exco. m. si celebrat.
 talis a p̄ceptioe factoz p̄uat⁹ ē. ¶ Dō v.
 querit vtrū ille q̄ incurrit excoica
 tionēz in vno ep̄atu postea possit
 absolui ab alio ep̄o in cui⁹ diocefi morat.
 ¶ Rūdeo q̄ hoc q̄nto intelligi pōt. aut de ex
 coicatioe q̄ est ab hoie. aut de illa q̄ est a iure.
 si de illa q̄ est ab hoie. dō q̄ absolui nō pōt. nisi
 ab excoicatore. vel e⁹ successore. vel a sup̄iori.
 siue fuerit sp̄s̄ d̄ determinatā p̄sonā. siue ḡnāl
 lata. Si autē itelligat de excoicatioe a iure dō
 q̄ de miori excoicatioe p̄cta in vno ep̄atu pōt
 excoicatus absolui in alio ep̄atu. de maiorū v̄o
 excoicatioe dubiū est. credo tñ q̄ sit v̄r. cū n̄
 ep̄us alicui⁹ possit ip̄m absoluerē a p̄ctis q̄ est
 suū ep̄atū cōmissit. p̄abile v̄t q̄ etia ip̄s possit
 absoluerē ab excoicatioe quā extra suū ep̄atū
 p̄traxit. nō tñ. n. de se. excoicatioi q̄ est a iure
 sicut illi q̄ est ab hoie. ¶ Articulus. X.

Consequenter queritur
 de iō. s. p̄ctiofo. Et circa hoc q̄runt. s.
 ¶ Primo vtrū excoicatus pōt
 absolui iustus. ¶ 2° vtrū ab
 sens possit absolui p̄ lras. ¶ 3°
 vtrū excoicatus p̄ lras de canis
 absoluat simpliciter si nō omnes causas ex
 coicationis sue exprimat. ¶ 4° vtrū ab
 solutus ab officiali episcopi excoicatus sit v̄r
 absolutus. ¶ 5° vtrū excoicatus cui
 coicicator dicit. renoco excoicationes
 seu relaxo quā sit tuli. z nō dicit absolui seu
 absolui⁹: v̄t sit absolutus. ¶ Dō. 1.
 ostendo q̄ excoicatus nō potest
 absolui iustus. nullus potest ab
 solui iniustus in foro p̄ctiofo. ergo a simili nec
 in foro exteriori. ¶ Item manente causa ma
 net effectus: sed causa quare excoicatus iustus
 fligitur ē p̄iudicia. q̄ illa manēt nō p̄t absolui
 ¶ Contra. multa bona p̄statur iniustus. ergo
 videtur q̄ beneficiū absolutiois p̄stari
 possit iniusto. ¶ Item. p̄ni d̄a sunt iura ad ab
 soluendum q̄ ad p̄dēnandum. sed iniustus pōt
 test excoicari. ergo z absolui.
 ¶ Rūdeo q̄ duplex est excoicatio. q̄ d̄a z in
 dice. quedaz a iure. ¶ Prima si iniusta est tene
 tur iudex relaxare etiam excoicatum iniu
 to. si iusta est: nō debet iniustum ab illa absolui

vere. tamē si absoluit ille v̄r absolutus est.
 vt quidam dicit. sicut. n. cōtra voluntatē suaz
 potuit ipsum excoicare: ita cōtra voluntatē
 uon pōt excoicationē retractare. ¶ Quis pec
 cet hoc faciēdo. nisi forte in casu in quo vide
 ret q̄ illa absolutio est magis medicinalis an
 immacis q̄ ipsa excoicatio. excoica
 tus aut excoicatioe a iure iniustus absolui nō
 pōt. z hoc est rōnabile: qz cū volūtate fecerit
 illud cui excoicatio d̄nata est ipso iure aliquo
 nō ex voluntate z requisitioe nō potest absolui.
 24. q. 2. nec quōq̄. z. c. lequē. Et ar. ad hoc est
 de offi. iudi. d. cl. Cum cōtingat. in fi. z. ff. de re
 iur. d. q̄ inuito beneficiū nō datur. si tñ negat
 se fecisse factum pro quo d̄ excoicatus. vel se
 cē excoicatus p̄ tali facto: dum tñ petat ad cau
 telam absolutioe: n̄ absoluitur nō dz dicit ab
 solui iniustus z tenet absolutio.
 ¶ Ad primū dō q̄ nō ē simile qz: forus p̄ctio
 forū ad absolutioem requirit p̄niam eo q̄
 absolutio est ex peccatis que nō nisi volūta
 te p̄mittēte vel omittēte sūt. excoicatio autēz
 a iudice est p̄tra excoicatus voluntatem. ¶ Ad
 2^m dōm q̄ causa meritoria iustificationis est p̄u
 macia. sed causa efficiens est iudex: quādo au
 tem ad aliquem effectum p̄currunt due cause
 per mutationem factam circa alteraz causam
 marie circa efficiētē pōt effectus destrui.
 ¶ Ad p̄mū ad partem aliam dōz q̄ iniustus
 quādos possit p̄stari z debēt beneficia q̄
 eis p̄sunt. absolutio autem ab excoimunica
 tioe nō p̄dest iniustus. ¶ P̄terea nō sūt iniustus
 p̄stada beneficia in p̄iudiciū aliorūz. Sed
 si excoicatus maxime excoicatioe iuris absol
 ueretur iniustus fieret p̄iudiciū bono coi: qz
 excoimunicatio nō tñ est p̄pter vtilitatē illi⁹
 in quem fertur. sed etiam propter vtilitatem
 aliorūz: qz pena vnius metus est multoz. ¶ Ad
 secundū potest dici q̄ p̄cedit de absolutio
 ne ab excoicatione que est a iudice. Acl po
 test dici q̄ infictio iuste excoicatus vtilis ē.
 absoluerē autem iniustū nulli est v̄tle nec sibi
 nec alijs.

Secundo querit vtrū excoicatus absens
 possit per litteras absolui. Et
 videt q̄ nō. qz absens nō pōt absolui i foro pe
 nitētie. ergo a simili nec in foro exteriori. ¶ Itē
 est de sen. exco. A nobis est. in fi. absolutio is
 forma seruetur vt fiat cum penitētia p̄salmo
 z tam oratioe dominica q̄ alia p̄suta. sed hec
 nō possunt obseruari cura absentem. ergo ab
 sens absolui non potest.
 ¶ Cōtra. 2. q. 1. de manifesta. dicitur q̄ aposto

lus excoimunicauit absens. sed sicut dicitur
 de reg. iur. c. j. In iuris res per quascūq̄ cau
 sas uasctur per casdem dissoluitur. ergo po
 test absolui absens. Item eadem. c. a. q. 5. Pro
 habetur de quodā q̄ fuit per ep̄lras absolutus.
 ¶ Respondet q̄ excoicatus absens pōt p̄
 litteras absolui sicut expresse dicit glo. 2. q. 1.
 de manifesta. z super decretum etiam vltimo
 allegatum. z hoc est ratiōabile ex quo absens
 potest excoimunicari. z si littera ad excoimuni
 catum nō perueniat v̄s post mortem absol
 uentis: tamē absolutus est: sicut extunc q̄ si
 gillatur littera excommunicationis alicuius
 excoimunicatus est. quāuis nō teneatur le
 gere pro excoimunicato anteq̄ possit ad eius
 notitiam peruenire. talis enim error facti non
 nocet. extra de clerico exco. m. 3. illud.
 ¶ Ad primū in oppositum dōm q̄ nō est si
 mile. absolutio enim in foro penitētie est for
 mas sacramenti. alia autē absolutio nō. ¶ Ad
 2^m dōm q̄ sic fieri debet sicut dicit illa decre. z
 illud q̄ habetur. s. c. n. Cum desideres. z ali
 ter faciens si nō subit necessitas v̄l euidēs v̄t
 litas aliter facienda peccat. tamen hoc omi
 tens vere nihilominus absoluit. vnde glo. su
 per illam decretalem. Cum desideres. dicit q̄
 iuramentum nō est de substantia absolutiois
 sed recipitur potius ad cautelam: ne de cetero
 talia p̄sumat. qd̄ probat per hoc q̄ aliqui
 absoluantur siue iuramento. s. e. super eo. quod
 nō fieret si esset de substantia. Simile habetur
 in illa decre. A nobis. in glo. dñs autem dō
 sti. dicit iuramentum esse de substantia abso
 lutionis. Si autē ille qui absoluitur erat ex
 coimunicatus a cauone iniungendum est ei
 sub debito p̄stari iuramenti. vt cōtra illuz ca
 nonem scieatur de cetero nō veniat. nisi forte
 in casibus exceptis a iure. Unde p̄ssori cle
 rici iniungendus ē ne de cetero in clericis v̄l
 religiosam p̄sonaz manus iniiciat violētas:
 nisi se defendendos aut de mandato p̄clato
 rum illuz. vel nisi super eum p̄clationis mi
 nisterium aut magistrum habeat. aut cum
 ipso iu eadem ecclie socius esse nōscatur. ex
 de sen. exco. ex tenore. ¶ Excipiendū etiā sunt
 omnes casus iu quibus iniiciens manus vio
 lentas in clericum nō incurrit excoimunicatio
 nem. ratio autem quare tale iuramentum nō
 indicitur illis qui in eadem ecclie socij esse
 nōscuntur. id est illis qui communitate viuunt
 z sub vno tecto dormunt. z in eadem domo
 vescuntur: etiam si sint seculars est propter
 p̄culū p̄iurij: qz p̄sumit q̄ facili⁹ veniat ad ver
 ba: z iude ad factū. videtur etiam multis q̄ p

B a ssi. extra de officio vicarij. Romana Sed sic monachi tenent sibi obedire an qd de illis possit vicarius sui pstituire. vii vs q si bi obedire no teneantur.

C Ad pnu in opp^o d. q fm aliquos maio: e falsi. voluitas. n. q ho obligat fe patri spuali no pndicat pcepto diuino quo filij obligatur pfi carnali. qd pceptu est. honora ptes zc. Et pot dici q filius carnalis est qda portio pns z possessio. sicut dicit phus. s. etbi. c. 9. z ideo sicut excoicatus potest se iuuare de possessioi bus suis. ita fuit pueniens vt a iure exciperet filius no cnaicipatus ab illo pcepto quo pceptum e no coicare excoicatis. No sic autem est monachus ipsius abbatiss portio vel possessio

C Ad 3^m dnm q seruus est possessio diu. vt dicit phus vbi pus. quis no sic possit dici de illis q subsunt dno polliticis: no despotice. sicut subsunt milites pncipibus z alij multi. Est etia seruus quasi organu aiatum ipsius dnt fz phm s^o politico. z ideo sicut excoicatus potest se iuuare de possessioe sua z vti organu suis. ita fuit ratioabile q iura pmitteret seruos coicare dntis excoicatis. no sic at ft dicit d mo nachus respectu abbatiss. Vel pot dici q cu excoicatio sit vinculum spuale magis opponit auctoritati p:icipiendi spiritualibus filiis. q filijs carnalibus vel seruis in temporalibus.

C Ad 3^m dnm q fm aliquos monachi tenent obedire abbati excoicato: quis sciant factum p q est excoicatus qd diu ignorat quid iuris qz no tenent scire oes casus in qbus ho incurrit maiore excoicatione ipso iure ppter eozuz multitudinem z aliquozuz subtilitatem. multi enim sunt.

Quarto queritur vtrum vxor teneat obedire marito excoicato. **R** iudo q sic. vt. n. habitu e superius vxor coicando marito excoicato nullam excoicatione ex hoc ptrahit. Unde no subest ro quare ab obediencia qua vxor dz marito ppter mariti excoicatioe dz absoluat. **26.**

Quinto queritur quot sunt illi casus in qbus ipso iure incurrit homo excoicatione maiorem. **R** iudo q illi icidit in excoicatione maio re a iure q icidit in herelim ia danataz. ex de hereticis. Ad abolendam. z cap. excoicatus.

C Item q defendunt vel receptat hereticos. c. tit. sicut ait. z. c. excoicatus. s. c. rcdetes. **C** Itz q immitunt alienatioib^a a scismatis factis. c. de scismatis. c. j. z. 19. di. Nulli fas. **C** Itz q iniiciunt manus violentas in clericu. vel qcu qz psonam religiosaz religiois approbate. c. z

de sen. exco. No dnbu Excipiunt tamē multi casus. **P** Unus est si pcutiens ignozabat illuz esse clericu: no tñ iguozata crassa vel affecta ra. sed pbabili. extra d sen. ex. Si vero aliquis

P Alius si pcutiens clericu no pcutit ex odio vel invidia vel indignatoe: s; leuitate iocosa. c. ti. c. j. **P** Alius si magi sepolarē clericu iuuta discipline vel correctiois pcesserit. c. c. **P** Ali^o si vim vt temperate repellat in cōnēti. c. ti. si vero alicuius. **P** Alius cū dominus domus clericu vituperantem ipsum in domo sua nec volētē extire: quis pueniēt mōitū expulerit de domo: si non ē pius platus illius clericu q ipsi extire pulerit: z dñs dom^o modū no excedat i expellēdo. Sic. n. expellēdo no iniicit i clericu man^o iniurias: qz vti iure suo: sicut d. ff. de re. iu. nemo dānum facit nisi q id facit qd facere ius no hz. **P** Ali^o cū a clerico vtolente aliqū pcutere cū baculo aliqz violētē baculu amouet: qz no iniuriat illi moderate im pedicēdo ipm ne aliq faciat talē iniuriā. **P** Ali^o cum qz pcutit clericu iniuriēdo ipm cum mire sua vel vxore vel filia vel sorore turpiter agn tcm. c. de sen. ex. Si vero alicuius. s. nec ille.

P Ali^o cū aliq rōne officij qd in ecclesia obtinent aut aliq clericu seniores zelo deuotionis pueros vel adolēscētes in maioribus ordib^o pstitutos turbātes diuini officij cūcū de ecclesia vel moderate pcutiūt vt corrigant z ab impedimēto diuini officij desistāt. c. ti. cū volūrate. **P** Ali^o qn aliq obtēn platiois v^o magi sterij subditos z scolares correctiois cā leuū pcutiūt. c. vbi prius. **P** Alius cū dñs aliquos clericos de familia sua v^o ppiquos iserioz gra diuū moderate vt a suis ritijs corrigant pcutiunt. c. c. vbi pus. **P** Alius cū clericus q pcutitur ē disposit^o z traditus curie seculari ex de iudicis. c. nō ab hoie. **P** Alius qn cleric^o q pcutit p^o sus trāsiuit ad actū prius clericatu. vtpote: qz fact^o ē miles: nec tonsurā dēserit: qz nec ad hoc est cogēdus eī. de cle. piug. vt cō sultatione. **P** Alius qn aliqz etiā laicus clericu vel religiosuz violētē caput de mandato platoz suoz. diū tñ violētia no se extēdat notabiliter vltra q requirit illoz q capiunt de senio vel rebellatio. extra de sen. ex. sanc. s. laici. Nec obstat illud qd d. ff. c. ti. vnu cū rita tis: quia loquitur in casu in quo monach^o no subterfugit regularē disciplinam. nec atba tis sui obediētiā. z sufficiēt pōt p abbatem z alios monachos corrigi. **P** Alius quando aliquis no ex deliberatione. sed tantum ex surprēptione foctum suum clericum leuiter impellit. quis sit turbatus. mortale enim peccatum

no pmittitur nisi ex deliberatione. vel post tēpus sufficiens humane fragilitati ad delibe randum. cum factus est tale q homo non ob stante humana infirmitate tenetur de necessi tate deliberare. vt per deliberationem ab illo opere illicito perpetrando retrahatur. Nul lus autem excoicaf a iure nisi ppter peccatū mortale. cuius enim iura precipiant vt a iudice no infligatur nisi ppter peccatum mortale: vi detur q p ditor: iuris non voluit vt excoicatio a iure incurreret nisi ppter peccatum morta le. **P** Alius quādo clericus q pcutitur iniicit se tyrānidē z crudelitatis. z seditionē z guer ram mouet. vel publice z atrociter delinquit habitu clericali pcepto. c. de sen. ex. Cum no ab homine. **P** Alius quādo clericus militaria arma gerit: z tertio admonitus per diocesanū se corrigere noluit. eodem titu. In antientia. **P** Alius quādo clericus nec in modo tōsure nec in vestimētozuz forma: nec in qualitate ne gociozum de clerico aliquid offendit. si tertio admonitus p diocesanum se no corrigit. c. c. ptingit. 2°. **P** Alius quādo cleric^o recipit ad ministraciones secularium psonaz post inhi bitionem publice in synodo factā sub pena p uilegij clericalis exprimeudo q quicūqz cōtra suam inhibitionem venerit per ipsum no de fendetur. talis enim inhibitio in proposito lo cōtrine monitionis succedit. si enim talis oc casione ipsius administrationis ppter pecu niariam causam deprehendatur in fraude: in dignum est eis ab ecclesia subici: p quos stat in ecclesia scandalum generari. extra. ne cler. vel mona. ca. 2°. **P** Alius est fm dñz Ho sti. quādo clericus exercet secularia negocia diuinis officijs pretermisissis. si tertio monitus per diocesanum se no corrigit. extra de vita z do. cle. c. vlti. tamen textus predictus no expri mit nisi q talis de suis facultatibus statutis z consuetudinibus patrie subiacet. quod fm glo. ibidem no est intelligendum de rebus ec clēicis: quia delictus persone no debet in eccle siam redundare. **C** Item qui tales in pres sione includit vel detinet. c. ti. nuper. **C** Itz qui in clericos iniiciunt manus temerarias z iniurias qnāuis non violentas: vnde cum clericus qui iniuriatus est alicui summittit se voluntarie aliquibus percussioibus sustinē fm q laici in illa terra facere consueuerunt. p pace habēda percussioes excoimunicati sunt. extra de sen. exco. ptingit. s^o. in tex. z in glo. **C** Item qui potest eos defendere a violentia z non defendit: si sibi incumbat ex officio. c. ti

tulo quante. **C** Item potestates secularis i ponentes clericis exactiones indebitas post q competenter moniti non desistit. extra de immunitate ecclesie. non minus. **C** Item qui iurisdictionem prelatozuz z potestatem quā habent in suis hominibus euacuant postqz cō petenter moniti non desistunt. eodem titulo. vbi prius. **C** Item successores eozum nisi infra mensem errorem seu excessum pcedes sōzum emendauerint. eodem titulo aduersus **C** Item qui decetero fecerint obseruari statu tuta. z consuetudines inductas contra eccle siasticam libertatem. extra de sen. ex. Nouerit fraternitas tua. **C** Item qui talia statuta infra duos mēses de libris suis non deluerint. eodem titulo vbi prius. **C** Item qui de cetero huimodi statuta fecerint. **C** Item qui d e cetero ea scripserint. **C** Item potestates consi les rectores consiliarij locorum vbi huimodi statuta de cetero edita fuerint. **C** Item qui fm talia statuta vel consuetudines tales de cetero iudicare presumpserint. **C** Itz qui scribere presumpserint sic iudicata. Et isti qui casus vltimo positi colliguntur ex decreta li vltimo allegata ab illo loco. **C** Item excom municamus. vsqz in finem. **C** Item incendarij z violatores ecclesiarum. eodem titulo. cō quēcti. **C** Item qui a paucioribus q duabus partibus cardinalium in papam electus lectio ni de se facte consentit. z pro papa se gerit. si humiliter noluerit abstinere. extra de cle. Li cet. **C** Item litterarum domini pape falsato res per se vel per alios. z eozuz fautores z de sensores. extra de crimine falsi. Ad falsariozuz **C** Item scienter vtentes illis falsatis. eodem titulo. vbi prius. **C** Item deserentes arma fer rum ligna galeas naues sarracenis. vel regi men nauium vel galearum suarum exercen tes. vel aliquod aliud subsidium eis impēdē tes in dispendium terre sancte vel xpistiano rum. extra de iudeis. Ita quozdam. **C** Itz religio si professi leges vel physicam audien tes. nisi infra duozum mensium spatium deshi terint. ad claustrum suum redeunt. extra ne cle. vel mo. non magno opere. **C** Item pre sbyteri z quicūqz clerici personatus habentes leges vel physicam audientes. nisi infra duos menses deshterint. eodem titulo super specula. **C** Item excommunicato participantē in crimine pro quo est excommunicatus maio ri excoimunicatioe. extra de sen. exco. nup. z. c. Si concubine. **C** Item qui xpistianos fa ciunt per assalinos interfici vel mādant fieri.

D
3
R
2

quis ex hoc more non fuerit subsecuta. et receptator et fautores et occultatores dictorum assilantur. extra de homici. p. 10 humanu. C. 3. et de xpianos p. honesta et nauigio vectos captiunt aut spoliat rebus suis: aut naufragum passos rebus suis spoliat: nuli moniti satisfaciunt. et de raptorib. caplo. Excoicatio. C. 3. et religio si non potentes habitum ex domu que in domo portare debet. et de elec. vel mo. Grauis. C. 3. et docetes predictos vel in scholis retinentes. eo. c. vbi bus. C. Item noua thelonca peregrinis et mercatoribus imponentes. 2. q. 3. Si quis romipetas. C. 3. et sortilegus et diuinationibus intendentes cum effectu. 26. q. 5. Si quis ariolos. 2. c. sequen. 7. c. non oportet: et duobus capitulis sequentibus. tamet si aliquos isti canones non sunt late scilicet ferend. qd videtur pbari posse per hoc qd dicitur. c. q. 3. Si quis clericus. et maxie. C. Auguris: i quo dicitur. ta lem percipimus a uentiu ecclesie separandum. C. 3. et ratum habes q aliquis nomine suo in clericum vel religiosam personam religionis approbate manus iniecerit uolentes. Quis factus fuerit ipso nesciente nec uolente tunc: q i malefacticis ratihabitio retrahatur. et mandato comparatur. extra de rehi. spol. cum ad sedes et de symonia. sicut tuis. in tex. et in glo. C. 3. et si habens in curia romana materia questiois si dat aliqd magnu siue paru vel pmissioe aut spem de dno faciat: du pedet in curia suum negocium terminandum. extra de uita et ho. ele. viii. ecclesiastici. C. 3. et abbreviatores et alij de familia notariorum totius cancellarie pro litteris legendis nomine suo vel alieno aliquid exigentes vel pactum de recipiendo facientes. vel super hoc tractatum cum aliquo admittentes: vel petitione: vel notam ad aliqd extorqueudum malitiose detinentes. c. 1. Cum inter alia. C. 3. et illi qui de curia pape et famiha cum aliquo de curia eiusdem vel quocunq extraneo cuiuscunq conditioem exerat p sui vel alieni expeditione negocij aliquas fecerit pactionem de dando vel sciendo aliqd sibi vel alij consideratione sui seu cuiuscunq persone. c. c. vbi prius. C. 3. et ille qui de iam dicta curia aliquid a quocunq exegerit: aut qui uederit aliquid extracto iuxta predictus modum: excoicationis laqueo sit asstric. C. 3. et prelati taz regulares q alij clerici regni francie: alij alios in contemptum publici beneficij qd toti clericorum collegio ita inuolabiliter est indultum: ut ei penitus aliquorum pactis vel consensibus nequeat derogari: suo relicto iudice ad publicis iudicia trahere psumentes

etitu. et sit graue. C. Item extorquentes per vim vel per metum reuocationes absoluciones excois suspensions interditi. q tam reuocationes vel absoluciones irritae sunt ipso iure. extra de his que vi metus ve ca sunt. abolutiois. C. 3. et grauat. p se vel p alios clericos vel amicos eor eo q uoluerint eligeret illos. p qbus erat rogati vel iducti. et de elec. ant. C. 3. et pone p. edetes repalibus ptra psonas ecclesiasticas vel bona eaz. nisi iura nesciam pcessionis reuocauerit. vniuersitates vero sententiis interditi: quacunq p traria puetudine non obstat. extra de iniurijs. Et si pignorationes. C. 3. et quicunq pto eo q in reges principes barones nobiles balliuos alios excoimunicacionis suspensionis iure interditi sententia fuerit pmissa licentia alicui uederit occidendi capiendi seu alias i psonis aut bonis suis: vel suor grauari eos q tales sententias ptulerint siue quocunq occasione. plac. vel casde sententias oblatuantes vel clericis excoimunicatis communicare uolentes. nisi ipsam re integra reuocauerint licentia. vel si ad bonoz captione occasione ipsius sententie pcellum sit: nisi bona ipsa fuerint infra octo dies spacijs restituta. aut satisfactio pto ipsius ipentia. extra de sen. exco. quicunq p co. C. 3. et omnes qui ausi fuerint dicta licentia data vti vel aliquo pmissor ad que committenda licentias dari. pbibemus: vel committere per se ipsos. e. c. 3. et ad quocunq. C. 3. et singuli qui re galē custodiā seu guardiā aduocationis vltitulu in ecclesijs monasterijs vel qbuslibet alijs pjs locis de nouo usurpare conctes bona ecclesiar monasterioz aut locoz ipoz vacantes occupare psumunt qtecuq dignitatis honore pfulgeat. extra de ele. general. C. 3. et de rici ecclesiar monachi monasterioz et psoe ceteri locoz eorudem qui hoc fieri peurant. c. 1. vbi prius. C. 3. et religiosi religionu medicantiu abolitari deinceps aliquem ad suum ordinem recipietes: vel locu seu domu de nouo acquirētes: vel loca acquisita absq licētia pape alienantes. extra de religiois domibus. Religionum diuersitate. C. 3. et collegij vniuersitatis. vel singulis psona cuiuscunq sit dignitatis aut status alienigenas et alios non occupados de terris eoz publice pecuniam senētibz exerceantes. aut exerce uolētes. Adhuc domos in terris suis conducere vel conductas habere vel alias inhabitare permittentes. nisi huiusmodi omnes usurarios misseos infra tres menses de terris suis expellat nisi pta les decetero admitturi. C. 3. et illis ad sensu

excedendum domos locantes: vel sub quocunq alio titulo concedentes: ita q si delinquentes fuerint in vtroq casu predicto persone ecclesiastice maiores: vt ept: et superiores eorum suspensionis: minores uo si sint psonae singulares excoicationis. Si aut collegij seu alia vniuersitates interditi iniam ipso facto se nouerint iacturos. Si laici fuerint p suos ordinarios ab huiusmodi excessu pmiuilegio omni cessante per censurā ecclesiasticā compescatur. et hi duo casus hntur. et de usuris. usurarij rozagi nem. C. 3. et qui hactenus per vim vel p metū psonas ecclesiasticas coegerit ad supponendum vel submittēdu ecclesias seu bona ecclesiastica mobilia vel imobilia laicis nisi post monitionē submissioe remissa: quam p vim vel metū exegerit: psonas ecclesiasticas et bona ecclesiastica eis submissa in sua libertate totaliter dimittat. C. 3. et illi qui decetero personas ecclesiasticas ad talia facta compulerint. C. 3. et illi q ex contractibus huiusmodi tam dudū initis: vel postea in eundis illicitē ultra illud qd de natura tractat: eis pmissis usurauerint: si moniti ab huiusmodi usurpatione non desiterint: restituedo etia ea que taliter usurpauerit: et hi tres casus vltimo positi hntur. et de rebus ecclie. nō alie. hcc. pmississimo. C. 3. et recipientes in romana curia lras ab alio q a papa vel vicecancellario. et de crimine falsi. Dura. in gl. Adhuc sunt alij casus in quos iudices incurrit maiorē excoicationē a iure qd ad vitādū plixitatē omittō. Articulus. XII.

Consequenter queritur de in pncipali. C. Et circa hoc queritur. 5. Pmo vtz sacrilegi sint excoicati ipso iure. Secundo vtri violas inunitatem ecclesie sit excoicatus ipso iure. 3. vtri ipetras dñi pape tacta veritate vel suggesta fallitate sit excoicat ipso iure. 4. vtz inuenis. Iam dñi pape cuius efficacia expirauit: vtpote q: sunt data ad ipsos: qd iam trāsijt: et ludo: non intentione vtēdi aliquā lram in ea male formatā reformet: vel pinctus faciat: vel p quēcuq aliu modū aliqd in ea immetet sit excoicatus ipso iure. 5. vtri aliqd de nouo uenies ad studiu portās arma anteponat iniam p portates arma p efm loci lta tū incurat excoicationē. Ad. 1. Pmo ostēdo q sacrilegi sint excoicati ipso iure. xi. q. 3. canonice. Ecclesiarū dei violatores auctoritate dei: et in iudicio sancti spiritus a pmo sancte misis ecclesie. et a cōsortio toti

xpianitatis eliminam. Sed sacrilegi sunt ecclesiarū dei violatores. C. 3. et 17. q. 4. Et de ecclesie raptors atqz inaz facultatum alienatores a liminibus eiusdem misis ecclesie anathematizam. C. 3. et 17. q. 4. Sen. exco. cōquesti. memoratos sacrilegos nunciatis: et faciatis sicut excoimunicatos arcti curari. C. 3. et 17. q. 2. Idigne. Indigne ad altare domini pparare permittit qui res ecclesiasticas audeat inuadere: aut iniuste possidere: aut iniusta vltiniqua defensione in eas pdurare. de qd tñ tanta debet ee puilio: vt vindictā admotio pcedat: qd nō eet vtz sit excoicati ipso iure. C. 3. et 17. q. 4. Si qd domū dei. Si quis domū dei violauerit et aliq sine licētia illi: cui cōmissa inuolauit: de abstulerit: et paucis iterpositis. sedtur q si post scdam et tertiā pventionē corā epo satisfaccē detrauerit nemini fidelium misseas. ergo tales non sunt ipso iure excoimunicati: sed excoimunicandi. C. 3. et 17. q. 4. hqquis. Sacrilagus committit auferēdo sacru de sacro: vel nō sacru de sacro: siue sacru de nō sacro. et quocunq istorum modoz qd pmittat sacrilegiū: non incurrit maiorē excoicationē ipso iure: nisi hoc faciat: cū violatiōe ecclesie seu incendio. et de sen. exco. cōquesti. in gl. Ad bene ostēdit iura tales gata ad partē scdam. excoicandi tñ sunt tales si moniti satisfaccē cōtēperint. vt tñ pbabili ter aliqbus: q ipso iure minorē excoicationē incurrit. 17. q. 4. Si qd domū. ibi non dicit q donec in conuentu admotio legitime satisfacciat se cōone puati esse. Ex pdictis p q de floraz moniale bndicta hnt auferat re sacra. s. virginitatē de muliere sacra excoicationem nō incurrit ipso iure cō: nisi cā per uolentiā op primat. Si tñ eps in consecradō iniam excoimunicacionis serat in oēs: quicunq tali se carnaliter copulabūt post hoc cā carnaliter cognoscens excoimunicacionem incurrit. C. 3. et 17. q. 4. in opp. vdm q illud decreti loqd de violatoribus ecclesiarū que violatio sit cū fractiōe. Sacrilgium aut sine predicta violatione potest committi. C. 3. et 17. q. 4. qd illud decreti itelligendū est de raptoribus: rex ecclesiarū violentiā ecclesie iferendo. C. 3. et 17. q. 4. de illud de illa decre. loquitur de sacrilegis qui cū sacrilegio ecclesie regni epat violētē pfergerint. vñ rōne extractiōis fuerūt ipso iure excoimunicati. Ad. 2. n. querit vtri violans inunitatē ecclesie sit excoimunicatus iure. Et videt q sic est. de sen. exco. cū pro cl. videt dñs papa approbare q archieps Lugundensis quēdā pp

violatone immunitatis ecclesie fecit excomunicatum publice nunciari.

Contra. ex. de immunitate ecclesiar. Ca. eccle. in glo. q. in indice cas de sanguis effusio ne r corporali pena in ecclesijs agitates non sunt excommunicati ipso iure. sed post amonitionem si se non corrigunt sunt excommunicandi. Tamen vt in eadē decre. habetur in text. tales faciunt contra immunitatem ecclesie.

C Rūdeo. q. non est idē violare ecclesiā r immunitatē ecclesie: qz ecclesiā violare est ipsam frāgere vel icendē: violare immunitatē ecclesie ē face contra ecclesie libertatē. violās ecclesiā vt dicitur est excoicationē scurrit ipso iure cōmuni. violās aut immunitatē ecclesie ipso iure cōi excoicatus nō est: sed post monitionē sufficientē si emēdare cōtēpserit est excoicatus. An extrahēs hoīem violētē de ecclesiā: q. ad ipaz pro refugio fugerat excoicatus non est a iure cōmuni: si hoc faciat sine effractionē ecclesie r reri sacrar que sunt in ecclesiā. excoicandus tamē est si post sufficientē monitionē emēdare noluerit: nisi ille q. ad ecclesiam confugerat sit publicē latro vel nocturnus populator: agro rum: qui dñi itinera frequentata vel publicas stratas obfideat aggressions illiū ab ecclesia extrahi pōt. ex. de immunit. ecclesie. Inter alia. Si ē seruus fuerit qui ad ecclesiam confugerit post q. de ipunitate sua dñs eius clericis iuramentū pstitit ad seruitiū dñi sui redire compelli pōt: istiusmodi alio q. a dño. poterit occupari. vt habet in p̄dicta decre. s. Si vō. nisi ex ali quibus circūstātijs verisimilr p̄sumat q. dñs nō seruaret iuramentū. in quo casu cū iuramēto erit etiā alia cautio exigēda. Illū etiā q. hō minē in ecclesia occidit ecclesia nō defendit: qz vt dicitur ex. de vsuris. Quia frustra. frustra legis auxilium inuocat qui cōmittit in legē. Nec defendit tñ ecclesia xpianū confugientē ad eadē et iudicū: dūmodo ablit simulatio. ex. de immunitate ecclesie. Item alia. in glo. r. c. de his qui ad ecclesiā confugiūt. l. i. P̄strā defende re r excoicatus excoicatione maiorē apud aliqz dubiū est. magis tamē videt dōz q. sic de iure. consuetudo tamē regionis approbata quo ad hoc dōz obseruari: nec tñ defendit confugientem ad se ecclesia p̄secrata: sed etiā non consecrata: in qua diuina mysteria celebrantur: qz vt dicitur ex. de immunitate ecclesie. Ecclesia. Ecclesia in qua diuina mysteria celebrantur: l. s. adduc nō excoicatur p̄secrata nullo iure p̄legiū emunitatis adimū. r hoc quia obsequijs diuinis data nullū est temerarijs anibus p̄pbanda: nec hoc p̄uilegiū amittit ecclesia etiā iterdicta.

fm dñm host. in sumā. r etiā fm eadē. si confugiēs ad ecclesiam obuiet sacerdoti portanti corpus xpi: r sibi adpreat defendi dōz ab ecclesia: quīs in iure non sit excoicatus. Cui p̄p̄tū it illud qd dicit in euāgelio de muliere hūmz sanguis patiente: que dicit de xpo. Si tñ tēgero simbrā vestimti cū salua ero. quāuis ad extrahētēs violētē hominē d ecclesia: ad quā pro refugio confugerat: non sunt excoicati a iure cōmuni vt visum est. credo tamē q. in regno frācie excoicatus sunt per p̄cillum bituricēse. In eodē etiā concilio dicit de immunitate ecclesie. Cū nōnulli. Statum⁹ ihibētēs ne qui in foro eccliaſtico litigātes seu litigare volētēs in causis mere eccliaſticijs seu ad forum eccliaſticijs de antiqua r approbata consuetudine r hactenus pacifice obseruata pertinerent noscātur ad deſistendū cōpellāt p ipoz vel parentū aut p̄anguineoz siue reri cōmuni vel personarū huiusmodi captione: vt modis alijs quibuscūq. Qui vō contra p̄sumpserit excoicatus sentētiē p̄ntis auctoritate concilii tutione de penis. q. si quis cuiuscūq. p̄ntis aut status extiterit nūcius seu executor: es indū cum: aut alias lras eorundem. acta iudicialia deferentes hac occasione vberare: capere: detinere: occultare: carceri mācipare: mutilare: aut qd graui⁹ est censendū itercti. litteras vel acta p̄dicta personis memoratis auferre: seu eas rumpere: c. c. clare: aut alias destrue q. quo modo: vel sic ablata celare p̄sumpserit: aut vt ista fiat. procurauerit: aut faciēt⁹ opoz duxerint adhibenduz: excoimunicatiois sine quā ex nūc in ipsos ferim⁹ subiacēt ipso scō: a qua nisi pus tā in die: cui⁹ auctoritatē cōtem p̄serit q. p̄asso iniuriā r ceteris quozū itercti p̄t excoicatus postulatit atrocitas: satisfecit cōp̄tenter: nullatenus absoluantur.

C Ad p̄m. ar. dōm q. ille non tñ immunitates ecclesie violauerat: sed etiā in succentoz in cōmuni domitorio man⁹ iniecerat temere violentas: r ei traxerat verberādo per claustrū. Unde quāuis p̄pter hoc a iure cōmuni icatur excoimunicatioē maiorē: tamē vt dicitur in glossa. p̄pter aliā cām. s. violatonez ecclesie nō icidit ipso iure nisi in excoimunicatioē minorē. Sed q. nō satisfecit post trimā amonitionē fuit excoimunicat⁹ a suo prelato. r ideo dicitur in decre. ob duplicem causam excoimunicatus fuisse. **Questio. II.**

Tertio querit vtrū ipetrās lras dñi pape tacita veritate vel suggesta falsitate sit excoimunicatus ipso iure. Et vt q. sic. f. d.

lras litterarū dñi pape sit excoimunicati ipso iure. ex. de crimine falsi. Ad falsarioz. Sed q. lras impetrat falsa suggestione seu falsis p̄cedibus falsarius est. r. dicitur. ergo excoicatus est ipso iure. C. Itē ex. de crimine falsi. Ad falsarioz. dicit q. laici qui falsis lris vtuntur per alios ipetratis tā diu maneant excoimunicati subiecti donec satisfacti cōp̄tenter: qd r de his qui falsas lras impetrant: statum⁹ obseruandū: sed impetrare lras suggestione falsa est falsam lram impetrare: quia aliud significat q. sit in rei veritate. ergo sic ipetrans est excoimunicatus ipso iure.

C Contra. ex. de p̄scriptis super lris. habet q. qu per malitiā vel fraudē lras impetrat tacita veritate vel suggesta falsitate lra distincte nō valent p̄pter fraudē: tamē non dicit ibi q. sic ipetrans excoicatioem incurrit.

C Rūdeo. q. ipetrās lras a domino papa tacita veritate vel suggesta falsitate siue hoc faciat ipetrans sciētē siue ignoranter. etiā si talis veritas taceat: siue lras falsitas suggerat. qua veritate manifestata: vel qua falsitate nō suggesta dñs papa illas lras non concederet: non est excoicatus a iure cōmuni: nec etiā ille qui lris aplicis vtit sub alio noie ipetratis: r quīs taz isti q. illi digni sint magna pena r p̄sione: tñ non oportuit sint p̄cedere quo talis ipso facto excoicationē icurrerent: qz talis fraus a parte aduerſa vel a iudice p̄tra vtētes illa lris facit r certitudinaliter p̄bari potest. Verbi grā. si talis lra est impetrata sub nomine clerici vel orphani: vel cruce signati. r sic de alijs. et nō ē ita: facit r certitudinaliter potest excipi r vtatē talibus lris. ostendēdo q. non est clericus vel orphanus vel cruce signatus. r sic de alijs.

C Ad p̄m. in opp̄m dōm q. quīs sic impetrās falsari sit extēdendo falsarij nomē: non est tñ falsarius lfaruz dñi pape: qz veras lras impetrat: q. mō falsa suggestione. **C** Ad 2m dōm q. talis nec ipetrat falsas lras vt dēn est: nec falsificatio vtiū. excoimunicatio autē que fertur in falsarioz. ex. de crimine falsi. Ad falsarioz. fertur super falsarioz qui lras dñi pape falsificat aliquo modoz ex p̄fessor. s. e. t. licet ad regum: vel aliquo mō simili vel equalenti alio modoz ibidē expressum. **Ad. III.**

Quarto querit vtrū iueniēs lras dñi pape vt pote qz fuit data ad tēpus qd id transit: r iudicō: nō itentē vtendū lram aliquā in ea mō leſomata reformet vel punctū faciat: vel p̄t quēcūq. alium modum aliqd in ea inuēt

sit excoimunicatus ipso iure.

C Ad istā qōnē dicit aliq. illa excoicatio non itē ligat nisi de lris que alijs p̄nt vtilis ē. p̄dicta aut lra quo ad oēm hoīem esset inutilis. C. S. contra hoc sic potest argui. quāuis illa littera nō imutata facta sit inutilis: tñ per rasuram sic imutari posset vt vtilis appareret. verbi grā. si ibi erat scriptū post triēniū minime valiturus r. p. triēnio poneret quāquēniū iam appareret vtilis que an erat inutilis. Lū ergo quēcūq. imutato siue qua siue magna circa lras dñi pape: que p imutationē pōt appere vtilis plus erat: vel vtilis cū an nō esset: sit p̄hibita sub pena excoicationis id late: videt q. imutās aliqd circa lram de q. est qd sit excoicatus ipso iure: qd nisi p̄cedendū videt. vt. n. p̄. ex. de crimine falsi. l. 3. in gl. sup illud. r rasura tenuē. q. c. v. qz rādū vel imutat scriptū dñi pape excoicatus est r falsari⁹: r in b. nullā distinctionē ad p̄beo. Nec moueat aliquem ad opinādū p̄ntis illud qd dicitur. ex. de fide iſtoz. Ex lris. vbi dicit dñs papa de q. dū dā lris qz p̄ aduerſa falsitatis arguebat: quia in narratioē facti abraſerat: q. p̄ abraſione illā iudicari false nō p̄t. vt. n. p̄. ex. de crimine falsi. licet. in gl. rasura illa facta fuit per eū q. lras scriptis. r nō per illā q. illis vtebat. s. lris tñ que p nullā rasurā possent appere vtilis: vt pote lra citatoria data a buctis dñis vel trectis alr ēc iudicanduz: qz si tota raderet: de nouo redderent non possent apparere vtilis. p̄pter bullā: qz in creatioē cui iustitibet noui pape aliqd circa bullā imutat: e nomē eius in bulla ponitur. **Q. V.**

Quinto querit vtrū aliqz de nouo veniēs ad studiū portās arma anteq. sciat sniam p̄ portās arma p̄ ehm loci latā incurrat excoicationē. Et vt q. sic. ex. de crimine falsi. Dū sepe. in gl. Si falsificatio lris aliqz sim plicet vti ignoratō nō excusat: qz p alios debet hoc iquirere. q. a sili nesciēs qm p̄ portās arma latā nō excusat: qz p alios debuit hō indrere. C. Itē si statutū est in aliq. ciuitate q. p̄ntis maiorē aliqua determinata pena p̄ntat: si aliqz alienigena de nouo ciuitatez intrāoz: r statutū ignozātes maiorē p̄cutiat illa determinata pena p̄ntis: sua ignozātia non obſtante. ergo a simili rē.

C Contra. ex. de clerico excoimunicato ministrate. Apostolice. qz tēpore suspēsiōis ignozāti celebratis diuinis: vos reddidit ignozātia p̄ba bñis crenſatos. ergo a simili cū iste ignozāti tentie late portet arma cum reddidit ignozātia probabilis excusatū.

C Rudeo. q. si ille de quo est qd nihil penit
 audiu de scia lata p portates arma: nec p fa
 ma: nec asr: no credo q excoicatio icarrat
 q: talis hz pbabile ignorantia: r talis ignora
 tia excusat: vt habet in decre. vt. alle. in text. r
 in gl. **P**reterea. excoicatioes q est a iure
 nullus icurrit realiter nisi p pctm motali: nec
 iudex sniam excoicatiois ferre dz s aliquem
 nisi pp pctm motali vel psumptu. nullus aut
 dicitur q de nono venies ad ciuitate: r sniam
 ignorates ignoratia pbabili portado arma mor
 taliter peccaret: nisi alias illa arma portare ef
 set illi motalis pctm. psumendum est ergo q
 eps ferre sniam p portates arma: per illa no
 itendat inuolui nisi illos q sciat sniam: aut eam
 ignorates ignoratia affectata vel crassa r sup
 nati tr clericus post q diu mansit in loco fen
 tentia ignoraret: s cu psumeret q sua ignoran
 tia aut esset affectata vel crassa.

C Ad p^m in opp^m ddm q illud qd est allega
 tum de glo. don est arguedo. vñ paruz post in
 eade gl. scqtur q si fallitas est ita lat. es. q no
 potuit videri etiã a perito: si habuerit diligen
 tia qua potuit per se r per alios: non credo ipz
 teneri. **C** Ad 2^m ddm q nisi pena determina
 ta per illud statutuz ita sit tperata q ipsa vel
 equalis iuste deberet isferri percutiati maiorz:
 etiã si ciuitas de hoc statutũ no fecisset: inuise
 isferret illi. de quo costaret q tpe quo percussit
 maiorz habebat inuincibile seu pbabile ignora
 tiam de statuto. recta. n. rã dicit q ceteris pa
 ribus maior pena isferri debet facietũ ptra sta
 tutũ scieter q facietũ p statutum ignoranter.

Articulus. XIII.

Consequenter queritur
 de 3° p
 cipali. **C** Et circa hoc queri
 tur de 5. casibus.

Primus casus talis est.
 Quidã secula

Ris inicit manus violẽtas in clericũ: r nõ. ab
 soluit ab excoicatioe qua ppter hoc icurrit i
 soluit religionẽ. nõ querit vtrũ ab excoicatio
 ne predicta possit absolui a prelato illius mo
 nasterij quod intravit.

C Rudeo q aut illa inieccio fuit difficilis et
 enormis: aut non. Si sic. ab illo prelato nõ po
 test absolui. ex. de sen. excom. Cũ illoz. r voco
 inieccionẽ difficiles r enormem si pcessum est
 ad mutilationẽ mẽbũ: vel graue sanguis effu
 sion: aut si illa inieccio fuit in epm: aut in ab
 bate: aut si facta est cũ notabili scandalo. ex. e.
 cap. vbi pus. Dñs tamẽ Host. i. apparatu ma
 gis specficat predicta dices: q dz excessus dif

ficilis r enormis. si oculus effodiat: siue qdẽ
 qz mẽbũ: magnũ vel parũ auferat: vel inuul
 ne reddat: si si qz vulnere fuit sustibus cedat:
 siue in theatro vel foro. vel in conspectu iudi
 cis quis percutiat: siue in ecclesia: siue in ciui
 tate: vel de dormitorio verberet: si ad graue san
 guinis effusionẽ: r ex graui ictu pcedẽtẽ per
 ueniat: si etiã in epm vel abbate siue in po: em
 locũ abbatis tenentẽ manus violẽte inuiciant.
 Idẽ itelligit qz qñciõs isferioz r subditus in sni
 superiozẽ man⁹ inuicit violẽtas. Si aut nõ fuit
 inieccio difficilis r enormis: tũc distinguo: qz
 aut ille qui religionẽ itrauit ad huc est in pba
 tionẽ: aut ita est pcellus. Si in pbatone. sic vñ
 cũ qdã q a prelato illius monasterij nõ pot
 absolui: r hoc videt sentire dñs Inno. r pbat
 opione est apparcẽ ratio: qz talis pot religio
 nem exire licite: r sic in scenlo remaneret ab
 solutus: qz obligatio sel extincta iterũ non re
 uiniscit. Ar^m. ex. de sen. exco. Decetero. in tex.
 r in glo. ibidẽ expresse h^r. Sed dñs Host. in
 apparatu tenet q talis a suo plato absolui po
 test: qz lra hoc sonare videt: que quo ad hoc
 nõ distinguit iter nouitiũ r pcellum. Si autẽ
 pcellus est: oẽs pcoradã q a suo plato pot ab
 solui: nec solũ est hoc concessum abbatib⁹: sed
 etiã fm dñm Host. in apparatu ibidẽ. hoc co
 cessum est poib⁹: r alijs qbuscũqz religiosiõz
 platis. exceptis teplarijs r hospitalarijs: qui
 magros latcos hnt fm dñm Inno. Unde p
 stea facta est decretalis q per hozẽ suũ d fac
 dos eẽ dicit hospitalarij absoluantur: vt habet
 ifra. e. canonica. r vt dicit gl. ibidẽ. Idẽm cre
 dendũ est de teplarijs dũ tamẽ psimilẽ hẽant
 priorẽ. vt habet hospitalarij. ad oẽs emz clan
 strales hoc beneficũ extẽdit: cũ eadẽ subit cũ
 in oib⁹: r sic tenet dñs Host. satis p3 q vo
 uin⁹ Inno. scensit: ne qz a tali vinculo absol
 ue valeat: nisi ab illo qui ordinẽ presbytera
 habet. Si aut platus nõ est sacerdos: valẽt ex
 cõmunicat⁹: vel mortuus vel alit qualitercũqz
 qz deficit nõ absolue nõ possit semp est ad dno
 cesanũ ppriũ recurrendũ. vt p3 per illud. ex.
 ti. Monachi. Et p illud quod habet ifra. e. l. c.
 Canonica: r sic religiosoz puilegiuz ne ipso
 euangari oporteat remanet semp saluum.

Secundus casus talis est. Quidãz religio
 sus manus violẽtas inie
 cit in alium religiosuz eiusdẽ religionis r ma
 nasterij. modo querit vtrum a suo prelato pot
 absolui ab illa excoicatioe absolui.
C Rudeo q aut illa inieccio fuit difficilis r
 enormis: aut nõ. Si sic. a plato illi monasterij
 absolui nõ pot. ex. de sen. excom. Cũ illoz.

tertius casus talis est. Quidã religio
 sus inicit man⁹ violẽtas in re
 ligiosum alterũ claustrũ. modo querit vtrum a
 prelato ppriõ pot absolui.

C Rudeo q aut fuit inieccio difficilis r enor
 mis: aut non sic potest absolui sicut si percussisset
 ante religionis igressum. factũ. n. maioris scã
 dali est vt religiosus percutiat clericũ secula
 rem: qz si secularis secularẽ percutiat.

**Si non tunc subdistingueduz est: qz aut illa
 inieccio fuit facta in claustro ppriõ: vel infra
 septa domus: aut ex. Si in claustro vel ifra se
 pta domus: tũc a plato ppriõ pot absolui. ex.
 de sen. excom. Monachi. r. c. Cũ illoz. Si ex
 tũc imbi videt subdistingueduz: qz aut illa
 inieccio fuit facta cũ scandalo: aut nõ. si sic. nõ
 credo q a prelato illi monasterij possit absol
 ui: qz ratione scandali tam est difficilis r enor
 mis inieccio. Ar^m ad hoc. ex. de sen. exco. Cũ
 illoz. Si aut non fuit facta cũ scandalo: vt po
 test: qz vn⁹ aliũ percussit nullo alio hoc vidente
 tũc videt multis r pbabiliter q a prelato suo
 possit absolui. Ar^m ad hoc. extra de sen. exco.
 Canonica. ibi. n. of. quãdo cũqz se percussissent:
 r nõ additur in claustro: qz talis inieccio gra
 uioz nõ vñ qz ifra septa domus facta fuisset.
 Sed cõtra h^r est dñs Host. in expõne illius
 decre. Cũ illoz. allegas pro se qd in eadẽ de
 cre. of. si se in claustro percussissent. in quo vi
 det tãre itelligi: qz si extra septa domus se per
 cussit per prelato. ppriũ absolui non possunt:
 sed fm eandẽ dñm Host. est ad ppriũ diocesa
 num recurrendum. Argumentum ad hoc. ex
 tra de pũul. Cum capella.**

Quartus casus talis est. Quidã religio
 sus inicit man⁹ violẽtas in re
 ligiosum alterũ claustrũ. modo querit vtrum a
 prelato ppriõ pot absolui.

C Rudeo q aut fuit inieccio difficilis r enor
 mis: tũc dico q a ppriõ prelato absolui nõ
 potest. Si autẽ non fuit difficilis r enormis:
 aut fuit facta in claustro ppriõ: vel ifra septa
 domus: aut non. si sic. per prelato. ppriũ r pre
 lato cuius q passus est iniuriã: pot r dz absolui.
 ex. de sen. exco. Cũ illoz. qd fm dñm Hostiẽ.
 videt. sic debet itelligi q prelato illius qui p
 cussit inramentũ recipiet r absoluet: r saltẽ se
 mel percutiet vt seruet forma p̄sucta. Prela
 tus nõ percussit ipsum percussiozẽ verberabit:
 qz prelato pculsi satisficere dz d iniuria suo sub
 dito mrogata r monasterij percussiois p per
 cussiozẽ satisficere non tenet: qz delictũ perso
 na non dz in detrimentũ monasterij redunda
 re. ex. de exceptis. Cũ venerabilis. s. Intellex
 itus. A tamẽ vnus illoz prelatoz suã vice alij
 cõmittere vellet hoc facẽ possit: r pgruum vi
 det. Si aut non fuit ifra septa domus: tunc
 dicitur sicut dñs est in casu pãoz.

Quintus casus talis est. Quidã religio
 sus manus violẽtas inicit i cle
 ricũ secularẽ. modo querit vtrum a suo plato
 ab excoicatioe quã ppter predictã inieccio
 nem icurrit: possit absolui.

C Rudeo q siue illa inieccio manus violẽ
 ta fuerit difficilis r enormis: siue nõ: non nisi
 per sedẽ apostolicã: vt scãdalu cũtetur ab
 solutionis gãm poterit p̄nereri. ex. de sentẽ
 tia excom. Cũ illoz. nec cõtra hoc est qd in
 fra. e. ti. de monialibus of qz in senicue: vel
 conuersos: vel cõuerfas suas manus iniecerit
 temere violentas: p epm: in cuius dioceci mo
 nasterij fuerit absoluant: qz vt of in glo. epus
 illas absoluit auctoritate pape sibi per hãc b
 cre. indulta tanqz delegatus ad hoc. r sic ab
 soluit oẽs tam exemptas q non exemptas: r
 sicut dicit dominus Hostiẽ. in expositioe cui
 dem decretis. ex hoc q specialiter conceditur
 monialibus: videt hoc monachis denegatur.
 Aliq tamẽ dicit q si religiosus in clericũ se
 cularẽ eiusdẽ monasterij manus iniecerit vio
 lentas: r inieccio fuerit leuis q ab epo loci po
 test absolui. Ar^m ad hoc. ex. de sen. excom. m.
 Ex tenore. in fine. Audiuĩ et aliquos dicẽtes:
 q siue clericus pcellus sit clericus monasterij
 siue non: si inieccio fuit leuis: r exinde non est
 ortũ scandala: ab epo loci potest absolui: qd p
 batur per hoc qd dicitur in illa decre. Cũ illo
 rum. Ratio quare religiosus percussus secula
 rem nõ nisi per sedẽ apostolicã debet absol
 ui assignat. i. vt scandala cũtetur. Sed illi q
 tenet partẽ contrariã. dicit q r si ex hoc nõ
 sit ortũ aliquod scandala: tũ factũ ex se aptuz
 natum est vt in pluribus scandala genẽrare.
 r iõ non sic potest absolui sicut si percussisset
 ante religionis igressum. factũ. n. maioris scã
 dali est vt religiosus percutiat clericũ secula
 rem: qz si secularis secularẽ percutiat.

Quintus casus talis est. Quidã religio
 sus manus violẽtas iniecit i cle
 ricũ: r anteq absolueret ab excoicacione
 quã ppter predictam inieccionem icurrit: or
 dines suscepit: r sic irregularis factus est. mo
 do querit vtrum per suũ prelato possit cuz eo
 super illa irregularitate dispensari.

C Rudeo q aut ille qui se ordinari permisit
 nõ habebat facti memoriam: vel nesciebat q p
 illo facto esset excoicatus: qz ius positiuũ
 ignorabat: aut habebat memoriam facti: r nõ
 titiaz iuris. Si aut erat memor facti. r sciebat
 se pro illo facto esse excoicatus. prelatus
 suus super predicta irregularitate cũ eo dispẽ
 sare non potest. extra. de sen. excom. Cum illo
 rum. in tex. r in glo. r hoc siue inieccio. p qua
 fuit excoicatus fuerit difficilis r enormis
 siue non: r siue predictam excoicaciones
 r irregularitate icurrit anteq itrairet religio
 nem: siue post religionis igressum. Si autem

Consequenter ordinari facti memorias vel iuris perna non habebat: tunc distinguendum est: quod aut infectio per quam supradicta excommunicatione incurrit fuit difficilis et enonius: aut non. si sic. ad hoc dico quod prelatatus super predictas irregularitates dispensare non potest. ut habet eo. ti. q. maiora intelliguntur illis prohibita: quibus vetita sunt minoria. prelat. r. aut ius a tali excommunicatione ipsum absolueret non potuisset: et quedam glo. super decre. predicta dicit quod minor vocat absolutionem: et maiora dispensationem: cuius credo esse rationem. quod quavis excommunicatio quamdiu durat sit pena gravior: quam irregularitas: tamen irregularitas est pena durior. Si autem non fuit difficilis et enonius: tunc adhuc videtur aliquibus subdistingendum: quia aut predicta irregularitate incurrit ante ingressum monasterii: aut post: si autem tunc ius prelat. cum eo potest dispensare post inunctam regularem penitentiam et peractam monasterii utilitate. prelat. r. ut habetur. c. sepe dicto. Si aut ipsam contraxerit post religionis ingressum: tunc dicunt quidam quod prelatatus super eo dispensare non potest: quia opinionem dominus. In approbare videtur. non enim sequitur quod si dominus papa concedit alicui potestatem absolventi alicui ab excommunicatione: quod propter hoc ille potest cum illo dispensare super irregularitate quas incurrit per hoc quod excommunicatus celebravit. Sed dominus Host. in apparatu super predictum capitulum tenet quod in casu predicto prelatatus potest dispensare: quod text. predicti capituli concedere videtur ei et potestatem absolventi et dispensandi: si iste religiosus adultus fuerit et discretus: ut violenter contra obliuionem vel ignorantiam presumatur: quod referendum est ad forum iudicis. quod in foro penitentie sibi credi debet si affirmat se habuisse ignorantiam facti vel iuris qui ordinatus fuit. Et hoc approbare videtur dominus Host. in apparatu super. c. supradicto.

Circa istam. Hereticus utriusque non habet ius exequendi vsum potestatis clauis: quoniam cum sunt heretici ipsam potestatem sibi id quod est non amittunt. Nullius potestatis iura exercet: hoc itel ligunt de potestate per modum actus: non per modum ministerii vel instrumenti. Ad nisi per se vel per sanctos. hoc intelligendum est de collatione idonea: ad quam concurrat meritum ministerii. Holes dicere quod venientem est sacramenta grante administrari per bonos quam per malos. Post actum peccati ita polluta remanet aia sic fuit ut ipso actu peccati. hoc quod dicit ita non est nota equalitatis. p. n. est cum habitu peccati habere.

actum quam habitum nisi: sed est nota similitudinis: quod ut dicitur in littera: etiam post actum peccati anima longe est a deo per dissimilitudinem que inest anime ex peccato: que dissimilitudo macula anime potest dici.

Quibus claves dantur: et quibus. Di. XII.

Postquam ostensus est: que sunt claves apostolice: et quod eorum usus: superest inuestigare quando iste claves dantur: et quibus. Dantur he claves ministerium episcopi alicui in promotionem sacerdotum. Cum. n. recipit ordinem sacerdotalem: simul et has claves recipit. Sed non videtur quod omnes vel soli sacerdotibus has claves habeant: quod plerique ante sacramentum ordinationem scientiam discernendi habent. Plures post consecrationem caretent. Sane dici potest: quod alteram dandum istarum: id est scientiam discernendi non habent omnes sacerdotes: unde volendum est atque lugendum. Multi. n. licet indiscreti atque scientie: quod eminere debet exortes: sacerdotum gradum recipere presument: vita et scientia eo indigni: quia nec ante sacerdotium nec post scientiam habent discernendi qui ligandi sunt vel soluendi. Ideoque illam clauem in consecratione non recipiunt: quod semper scientiam discernendi predicti sunt: licet habeant creationem: non tamen in eis est clavis: quod non valent ea claudere vel aperire. Ideoque cum promouetur in sacerdotem: clauem discretionis recte debet accipere: quia ante habita discretio auget: et fit in eo clavis: ut ea iam valeat uti ad claudendum vel aperiendum.

Si alteram clauem omnes habeant. s. potentiam ligandi et soluendi.

Um quibus dicitur non omnes sacerdotes illas duas claves habere: quod scientiam discernendi plerique

carent. de altera id est potentia ligandi et soluendi queritur: utrum omnes sacerdotes eam habeant. Quidam. n. hac potentiam putant illis solis esse cessam: quod doctrina simul ac vitam apostolorum seruat. Illas. n. claves promisit dominus petro et imitatoribus eius tunc: ut aiunt. Qui etiam auctoritatibus vtriusque in munimentum sine opinionis. Hoc. n. dicunt Augustinus. sensisse ubi superius ait. Remissionem peccatorum: vel per seipsum facit deus: vel per columbe membra. Dicit etiam idem peccata dimitti vel teneri a sanctis. Idem super eodem ubi de lamina aurea legitur. Erat autem lamina aurea semper in fronte sacerdotis. Hoc inquit significat fiduciam bone vite: quam quod vere profectus non significatione: sed veritate sacerdos habet: solus potest auferre peccata. Item Gregorius. Illi soli habent in hac carne positi potestates ligandi et soluendi: sicut sancti apostoli: qui illorum exempla simul cum doctrina tenent. Item et dicitur Origenes. Hoc potestas soli petro concessa est: et imitatoribus petri. Nam quoniam vestigia petri imitant: habent recte ligandi et soluendi potestatem. Dis aliisque testimoniis inmittunt: qui afferunt potestatem ligandi et soluendi illis solis concessam sacerdotibus: quod vita et doctrina pollent sicut apostoli.

Aliorum sententia verior.

Lys autem videtur: quod et mihi placere fateor: numeris sacerdotibus hanc clauem dari. s. ligandi et soluendi: sed non ea recte ac digne habent: nisi quod vitam et doctrinam apostolicam seruent. Nec promissis auctoritates malos sacerdotes hanc potestatem negant habere: sed illos solos digne ac recte hac potestate uti significant: quod predicti sunt vita et doctrina apostolica: quod soli ipsorum apostolorum imitatores digne recteque possunt ligare et solvere.

Et per dominum tamen: vel per sanctos in quibus habitat spiritus sanctus digne et recte fit remissio vel retentio peccatorum. Sit tamen et pillos quod sancti non sunt: sed non digne vel recte. Dat. n. de benedictionibus: digne poscenti etiam per indignum ministrum. Quod si hac potestate habeant omnes sacerdotes Hieronymus. testatur super illorum locum euangelii: ubi dominus dicit petro. Tibi dabo claves regni celorum etc. Habent inquit eandem iudicialiam potestatem alii apostoli. De quo ois ecclesia in episcopis et presbyteris. Sed ideo petri eam specialiter accepit: ut omnes intelligant quod quicunque ab unitate fidei et societate ecclesie se sepaerit: nec a peccatis solui: nec celum potest ingredi. Item quod sacerdos etiam si malus sit gratiam tamen transfundit per sue dignitatis officio Augustinus. ostendit dicens. Deum est a domino in numeris ad Moysen et Aaron sacerdotes. Uos ponite nomen meum super filios israel. Ego dominus benedicam eos ut gratiam traditio per ministerium ordinati transfundat hominibus: nec voluntas sacerdotum obesse vel potest esse possit: sed meritum benedictionem poscentis. Quanta autem sit dignitas sacerdotalis officii et ordinis hinc aduertamus. Deum est de nequissimo Laypha inter cetera. Hoc autem a semetipso non dixit: sed cum esset pontifex anni illius prophetauit: quod quod ostendit spiritum gratiarum non personam sequi digni vel indigni: sed ordinem traditionis: ut quamuis aliquis boni meriti sit: non tamen possit benedicere nisi fuerit ordinatus: ut officii mysterium exhibeat: dei autem est effectum tribuere benedictionis. Vnic evidenter ostenditur ordo non priuari potestate tribuendi gratiam ob ministri indignitate. Vnic tamen Augustinus. sententie videtur obuiare quod ait. Efficium. Sacerdotes

Babunt. et sacrificia legalia figure sacrorum ecclesie
 sacrificiorum. et ministerio irregularitatum legalium
 figura remissionis peccatorum. sacerdotes ve. l. no
 habent clausas proprie loquendo. s. signum clauium.
 Ad 1^m in opp^m d^o. q. sacerdotes debent
 potestatem spirituale: ordinata tamen ad legale templi:
 s. potestas clauium directe respicit boves p. pparati
 onis: ad regnum celorum. Ad 2^m d^o. q. pprie
 loquendo de clauibus. no sacerdotes no hnt cla
 ues: q. pprie loquendo respiciunt foru iter ho
 minu: et deum. esse aut arbitry seu mediatoru iter
 boiem: et deum solis sacerdotibus copetit ex of
 ficio. no sacerdotes tñ aliq bñ hnt clauu iuris
 dictionis: que for respicit inter boiem et boies:
 inter quos e mediatoru vel arbitry pot pueni
 re nou sacerdotu: et q. huc clauis p^o et principa
 liter no respicit ecclesiam triumphantem. s. vni
 tem ecclesie militantis: ex pñi triumphantis inq
 tu p vnitatem militantis puenit ad triumphante:
 id uo d3 clauis clauis simpliciter talis at clauis ex
 coicatio: et ab excoicatioe absolueret act^o sunt.
 Ad 3^m d^o. q. abbatiss non possunt suas mo
 niales benedicere: nec eaz pñones audire:
 nec euangelium legere: nec publice predicare:
 nec illis clauis ecclesie sunt commisse. extra de
 pe. r. mona. nec eas ab excoicatioe absolue
 re: nec excoicare. extra de sen. ex. De monali
 b^o. pñt tñ eas et clericos suo iurisdictioni sub
 iectos suspendere ab officio et beneficio. ne
 crimina remanent impunita. extra de maio
 rita. et obed. Dilcta i xpo. in ter. et expressius
 in glo. tal aut ptas magis decet cas in no. l. q.
 ptas clauium decessit sacerdotibus in ve. l.
 Sciendū tñ q. dñs dñs. dicit in appatu q.
 abbatissa ad minus ab officio suspendere non
 pot. q. hoc noie censure ecclesie pñt quā ab
 batissa exercere no pot. et videt q. si papa hoc
 voluisset vbi in decre. ponit monita. potuisset
 suspensionem. **Questio. n.**

Secundo querit vtrū clauis sint collate
 oibus sacerdotibus no. l. Et vi
 detur q. non. q. Jo. 20. dictum fuit discipulis
 et of illis qui ordinantur. Accipite spiritum scñi:
 s. nulli recipient clauis cu sint ptas remittendi
 peccata: nisi q. gram spñs sci recipiunt. Et sic fna
 Aug. li. 5. de bap. ptra dona. quasi medio lo
 co iter mediu e. s. et recitat in magf huius di. c.
 2. Remissionē peccatorum vel per se ipm facit de
 v. l. p. colibe mēbra. s. exites in peccato mor
 tali non sunt mēbra colibe: ergo no habet cla
 ues cum sint ptas remittendi peccata. Et sic
 ligatus vinculo excoicatioe ecclesie non po
 test absolueri. ergo multo fortius nec. excoicatio
 in peccato mortali cum sit ligatus vinculo et

communicationis diuine que maior est.
 Contra. magister hui^o di. c. 3. cōcedit cur
 tis sacerdotibus vari clauu potestatis ligandi et
 soluedi. Et sic aliter non possit hoc scire vtrū
 esset legitime absolutus: q. no pot esse cert^o de
 scitate ministri. oēs ergo. sacerdotes tā boni
 q. mali habent clauis.
 Rūdo q. qñs magf senserit non omnes
 sacerdotes hnt clauu scie. vt p3 2. c. di. istius.
 Existimant. n. clauis scie esse scie habuū. in q.
 no e et pñtendiū. vt p3 ex superioribus dictis.
 cōcedendū e clauis cē collatas oibus sacer
 dotibus no. l. tam clauem scie q. ptatis. q. tñ
 en i ad illud qd dicit absolutū. ille z ptas pñ
 ciendi sunt vni. s. sacerdotat character. vt sup^o
 e dictū. sup addūt tñ diuersos respicis ad di
 uersos act^o et effectus. An cū oibus sacerdo
 tibus. no. l. collat^o sit sacerdotat character oib^o
 eis clauis collate sunt.
 Ad 1^m in opp^m d^o. q. in illis verbis deter
 minant ea q. requirūt non tñ ad vsum clauis:
 et ad idoneū vsu: q. itēno e ordinē pñtendū
 vt ille cui pñtitur clauis eaz vsus edonee ex
 quas. Ad 2^m d^o q. ubi loquitur Aug^o. de
 remissione peccatorum idoneū est pte ministri. qd
 p3 q. immediate an verba pōca dicit. q. facim
 gte dat deas et p malos. Ad 3^m d^o. q. non
 ē sise. q. ecclesie excoicando subtrahit. no dy
 co ptatem sed executionē ptatis quā cōtulit.
 deus vero non. ipse enim non excoicat homi
 nem: sed homo seipsum. **Questio. m.**

Tertio querit vtrū qñs sacerdos possit vsum
 clauium in psona quilibet exercere.
 Et vt q. sic: q. qñs sacerdos legal potestat ex
 cere officiu ministerio respectu cuiuslibet lepro
 si. Et sic clauis xpi erat idifferēs respectu om
 nium: s. ois alia clauis descendit ab illa.
 Contra. et d. prochys. Nullus epus. Null^o
 eps alterius prophanū iudicare psumat.
 Rūdo q. actio no vni requirit potentia q. q.
 sit. s. sibi debuit in quo recipiat. An ad li
 gare et soluerē no tñ requiritur potestas clauis
 a q. sit isti actus. s. et nū debita in qua recipi
 untur. non est aut materia debita pñi ad istos
 actus respectu clauis hntis nisi pōca sup qd
 hntis clauis hnt aliquam iurisdictionē. no ois
 aut sacerdos hnt iurisdictionē sup quilibet: q.
 iurisdictiones i ecclesia disticte sunt aliquo mō
 ad instar distinctionis que est i ecclesia trium
 phante. vt sicut ibi sub xpo pncipe sunt angli
 quoru qdā sunt superiores. qdā mediū: quidam
 inferiores. neq. eñs est oium pñs: sic in eccle
 sia mltitate sub vicario xpi snt patriarche. ar
 chiepiscopi. ep^o. et sub illis inferiores sacerdo

tes. et eoz ptas distincta snt ordinatione vi
 cari xpi. et ideo e cōcedendū q. non ois sacer
 dos pot vsum clauium in psona quilibet exercere
 Ad 1^m in opp^m d^o. q. non est simile. q. ptas
 illa erat solū ad vni pñm. et ad vni replū. et
 sō no erat tanta necessitas distinctiois illi^o ptas
 sic. sicut ptatis ecclesiastice q. respicit pplm p
 totū orbē diffusum: p tēra ecclia expressius
 repñtat ecclesiam triumphantē q. repñtaret h
 nagoga. Ad 2^m d^o. q. ea q. non distinguit
 in superioribus non distinguntur in inferiori
 bus. clauis aut sacerdotu snt sub xpi clauis.
 quilla e clauis excellētis: vt sup^o vñū est.

Consequenter querit vtrū
 Et c. r. a. hoc querunt 3°.
 vtrū correctio snta sit
 sub pcepto. 1° vtrū exites in
 p. tō mortali tenetur corrige
 re alios peccatores. 2° vtrū inferiores te
 neantur corrigere superiores.

Primo ostendo q. correctio snta si sit sub p
 cepto. snt enim Aug^o p^o de civi
 tate. Aliqñ a corripitioe fit vbi dicitur boies
 vel pp laborē. vel verexcedū vel emitationem
 nocenti tpale: qñs displicet eis malum
 eoz: nec tñ incidit in illam ordinationē. q. p hāc
 vñā talib^o pparat. s. si correctio snta eēt p
 ceptum desisteret ab ea ad vitandū in cōmodū
 tpale incurret et dñatiois demeritū: ergo ta
 lis correctio non est sub pcepto. Et sic nemo
 ex pcepto obligat ad corrigendū alium nisi ha
 beat curā eius. sed soli superiores hnt inferiori
 curā: s. salte pñi ad alios non est sub pcepto.
 Item curā assidue occurrit corrigēdi opoz
 teret ptermittis aliis negocijs alioz cor
 rectioni vacare: qd falsū est. Et sic ecclesiastice
 7. Cōsidera opa dei q. nemo possit corrigere
 que ille desperet: s. de^o no pcepit alicui ipos
 sibile. ergo falsū sunt aliq ad opoz correctio
 nē alij non tenentur.

Contra. 2° Bath. 18. Si peccauerit i te frater
 tuus corripe eū etc. Et sic glo. sup locū pñm
 Ita peccat qui fratrem suū videt peccare et
 tacet: sicut q. peccatū no indulget. sed pceptū est
 indulgere peccatū: s. pceptū est corrigere frēm.
 Rūdo q. sicut corporis nālis patiēti vno
 mēbro pparatū alia: et sibi inuicē subueniant
 ad bonā pñtētā corporis i cōparatione ad for
 mā nālis vite. sic ex necessitate diuini pcepti
 mēbra corporis mystici: qd eēt scilicet tenet sibi in
 uicē subuenire ad pñtētā bonam vnitatē. et
 dispositioe ecclesie cōparatione ad formā

spiritus vite. q. est gra spūs sci. Et no dñi snt
 inuicē subuenire tenentur. qñ ad idigentia
 corporales: sed multo magis qñ ad spūales
 orando. delinquentib^o peccato. ad bonū mouen
 do. et delinquentes corrigendo. Quia tñ corrip
 gere pceptum affirmatiuū ē. reductiuū enī
 ad pñm pceptū sed e tabula: ad qd reducit oia
 pcepta de beneficiendo proximis. ideo qñ ob
 liget semp. n. tñ p semp. s. p loco et tpe. qñ. v3
 speratur correctio: nec ē ali^o q. correctionē ibi
 la faciat vel facere debeat ex officio.

Contra 1° in opp^m d^o. q. desistere a correctio
 ne fraterna potest cōtingere tripliciter. Uno
 modo merito: et qñ hō id desistit corrigere. q.
 tñ tps no est: nec locus. Alio modo pncipiose
 quando. s. homo probabiliter credit et sperat
 q. suo verbo possit fratrem a peccato retrahere:
 re: hoc omittit facere propter aliquid com
 modum temporale. tunc enim ordinem chari
 tatis peruertit plus diligens bonum tpale q.
 animam pximi: et honorē dei. 3° mō pot hōc
 omittit: q. hoc omisso non sit peccatum nisi
 veniale. qñ. s. propter aliquod tpale cōmodū
 hōndū vel icōmodū vitādū efficit hō tardior
 vel pigrior: vel minus diligens circa pximo
 rā correctionem: non tñ in tñ qñ si pñtaret h
 bi q. possit ipm a peccato mortali retrahere:
 hoc non omittit ex pncipio dñi tpale. et hoc
 3° modo intelligitur auctoritas Augustini. ad
 pñm ptē allegata. Ad 2^m d^o. q. duplex ē cu
 ra. quedam que pertinet ad offiū. et hec non
 pertinet nisi ad prelatum. et quedam pñens
 ad zelū. et sic qñs pximus d3 habere curam ad
 terminis. Et snt ista duplicē curā est duplex cor
 rectio. quedam que est actus iustitie vindica
 tiue: q. e coerto a malo p iustitiam iuste pe
 ne. et hec nō pñtinet nisi ad superiores respectu i
 feriorum. quoru hnt curā ex offō. Alia ē act^o
 dilectiois. q. ē p amicabilem instructionem. bo
 ni exhortatioe. et mali reprehensioe. et hec re
 spicit curā zeli. et ad hāc tenet qñs respectu cu
 iuslibet: sicut quilibet respectu cuiuslibet debet
 habere dilectionē. Et sic 3° dicitur q. cū
 sit pceptum affirmatiuū non obligat nisi
 pro loco et tpe. et magis tenet q. vacat sui ipsi
 us correctioni q. proximi. quāuis pro loco et
 tempore vacare debeat vtrūq. Ad 4^m d^o.
 q. quia nescimus qui sint reprobatū. vel pēde
 ritatū. nec quos deus corrigendos pñtendit
 et quos non: ideo omnibus debemus cor
 rectionem impendere sub spe auxilij diuini: q.
 si deus non auxiliaretur nullum corrigere
 possemus. sicut bene dicit auctoritas allega
 ta. **Questio.**

Secundo queritur utrum exis in peccato mortali teneatur alios peccatores corrigere. et videt q sic. Peccati nulum absoluit a peccato diuino. sed correctio fraterna cadit sub diuino precepto. ut ostium est ergo ad illud impendenda tenetur peccator.

C Itē qd hō ē in maiori piculo: tanto magis tenet sacre bonas q ad liberationem a piculo disponat. sed existens in mortali peccato est in maximo piculo: ergo maxime tenetur ad illud impendere proximo. q vt of Job. n. elyna a morte liberat. cū ergo correctio frater na sit elyna maxima: exis in peccato mortali tenet ad illa proximo impendendam.

C Contra. glo. super illud psal. Peccatori aut dicit deus etc. Zanderem qrit deus. h ne turpis putet sibi hanc sperari. pibet ne lingua psumat landare cui obuiat conscia. S; corrigere fratres ē lans dei. q peccatores nō debent corrigere fratres. **C** Itē de pe. di. 6. c. 1. §. Sacerdos. Et recitat magr in ista hui' di. c. vlt. In hoc est potētissimū crimē sacerdotum et detestabile quī non punis se iudicat q alios ligat. ergo a simili illi crimē incurruunt qui non p us se iudicat q alios corrigant.

C Rūdeo q peccator aut est occultus aut ē manifestus. Correctio ē aut est in occulto: aut manifeste. Peccator criminoso manifeste non licet frater corrigere in publico: manifeste. p scādali. et q cū talis correctio sit cum assumptione verbi dei non d; pp dignitatem manifeste assumi per os manifeste pollutum. ne verbum dei in ore suo vilesceret i cōspectu hominum. Hūde glo. super illud psal.

Quare tu enarras iustitias meas. i. quare cōfiteor ad pplm. pfero aliqd de mea maiestate. et parū p' super illud. Per os tuum. nō scādabā os pollutum summat docere. Si aut peccator occultus frater corrigat in occulto: aut manifeste si factū exigit: aut si manifestus corripit in occulto. si hoc faciat hābitet suaz pietatem. ppriū recogitans. et se ipm minus reputans. qz nō vult laborare vt sibi def iustitia et remoueat sua iniustitia. quā iniustitia i alio reprehendit: non peccat. qz credo q bñfaciat. et loco et tempore tenet facere.

C Ad primū dō. q pctm nō absoluit hoies a peccato. nec pp hoc hō ppler' ē. q si vult face re qd in se est. deus pat' ē sibi remittere pctm.

C 2^a ar^m bene pcludit de peccatore occulto.

C Ad p^m ad pte alia dō. q illa gl. psal. itell' gēda ē de criminoso manifeste et de correctione manifeste. **C** Ad 3^m dō. q illa auctoritas itel' legitur de ligatione q est per sacm pnic: quōd

administrando peccat criminofus sacerdos. Nullus. n. d; administrare ecclesiastica facta exis in mortali peccato. excepto sacramento baptismi in casu necessitatis. non credo. n. q criminofus peccat si pcurum baptizaret in periculo mortis si non esset alius qui ipsuz baptizare posset.

Tertio querit vtz inferiores teneatur corrigere superiores. Et vt q non. quia Dio⁹ in epla ad Demophilū rebēdit cū q corrigebat sacerdotē supiorē se. Hū di: hoc hō Demophilū iustū ē corrigere. **C** Itē p^a. q. p^a. Multi secularis. multi seculariū dū plus vtz tū sacerdotū q sua discutiūt in ma⁹ pteptiois diuinoz sacroꝝ crimē incurrūt: ergo vt q dicitur licitū est subditis sacerdotū ipsos corrigere sacerdotēs. **C** Item 1^a. q. 7^a. Pan⁹ dicit. Se morē ne increpaueris: sed bec regula tunc ito obseruanda ē. cū culpa senioris suo cō non trahit ad interitū corda inuidiorum: ergo salte in casu illo non est licitum inferioribus corrigere superiores. **C** Itē 2^a. q. Paulus Petrum Paul⁹ pctm rebēdit q non auderet. nisi se non iparē sciret. hoc icōdū q inferior: supiorē reprehendere non debet.

C Contra. sic. q. Sic inquit laudabile dicitur q et reuerētē et honore pōitē exhibere. ita rectitudinis et vti timoris est q in eis indiget correctioe nulla dissimulatioe postponere: ne totū qd ab sit: corp⁹ moribue: nadat: si langor: non fuerit curatus in capite. **C** Itē Grego. i. pasto. 27. et est. 1^a. q. 3^a. Pre cipat. Scire prelati debent qz si pnera nōmā q ppetrant tot mortibus digni sūt quot et ad subditos suos perditiois et^a transmittūt. An de necesse est vt tanto se cauti^a culpa custodiat: qto p pna q factū nō sōt mortif. moxie q correctioe idigēt: q si nō assūt supiores corrip gētes corrigi pnt et debēt piferiores.

C Rūdeo q correctioe q ē actus vindictiue iustine inferiores corrigere nō debēt supiores: nisi manifeste erraret i fide. tūc. n. si nō ad esset supiores. vti dicitur: vel nollēt p inferiores possent pnuiri: qz heresis reddit hereticos oī catholico inferiorē. non tū in foro interior. sed et exterioris: sed loqndo de correctioe q ē accuzeli elicti ex dilectioe: inferiores tenet et debēt supiores corrigere loco et tpe. p pctis moꝝ pntētib⁹. nō arrogāter. nec iperiosē: s; reuerētē cū hūmilitate. Hūde Grego. in pasto. c. 27. Admonendi sunt subditi. ne ppositorum suorum vitam temere iudicent. Si qd eos foris se agere reprehendū vident. ne vnde mō la redarguūt. in dē pnelatioe spūali i profu

diora mergant amōndē et sunt ne dū culpas ppositoz plderāt q eos audaciores fiat. sed si qua valde sūt coz pna apud semetipsos diudicēt: vt tū diuino timore pstricti ferre sub coz iugū reuerentē non recitent.

C Ad p^m in opp^m dōm q Diony. rebēdit: bat Demophilū de hō q sacerdotē corripiebat iustē: qz ipuz corrigebat pniendo. **C** Ad 2^m dō. qz in illa auctoritate rebēditur sc; vtz ppiani negligere qntā ad mores et vi tā supioꝝ nimis curiose discutere. et ex hoc sacramēta p eos ministrata ptenere. hoc in te reprehensibilia sūt. sed non incidēdo i aliqd at op pot inferiorē corrigere loco et tpe et nō debuit. **C** Ad 3^m dō. qz auctoritatem ex pōnit littera q immediate scāt. q est bec. Ubi at senior iuuenib⁹ exēplū ad iteritū pbs ibi disti cta. 42. Laqueus inuenit vos oēs. **C** Ad 4^m dō. qz resistere cozā oibus in facie suo supioꝝ i seniorē non deceat: et id hoc Paulus non fecit nisi aliquo modo par fuisset Petro quāti ad fidei defensionē. sed in occulto amōnisset cū reuerentē. nec est intelligendū q Paul⁹ fuit cū par Petro i officio ecclesiastice dignitat. Solus. n. Petrus inter aplos gerebat prima tū et dicit ter. ibidem. Et scī pōt dicit ad ar^m q propter impioꝝ periculū scandali contra hūc inferior publice arguere pōt superiorē. et bec fuit ro quare Paulus publice Petrum redarguit. sicut patet Gal. 1^a.

Consequenter queritur de 3°. pncipali. **C** Et circa hoc querū tur. 3°. P^o vtz secreta amōnito debeat precedere publicam denunciationem. 2° vtz vtrum testium inductio debeat precedere publicam denunciationem. 3° vtz index p. lo. fama nullo exite accusatoꝝ debeat ex offō suo procedere ad inquisitionē.

Primo ofido q secreta mōitio h debeat precedere publicam denunciationem. Grauior. n. ē accusatio q denūciatio: sed ad publicā accusationē pōt alius pcedere nō pcedente secreta amōnitione. qz sicut d; extra de accusationibus. Quatr. et qū. 2. §. Debet. ac culationē pcedere. debet legitima inscriptio. non dicit amōnitione: ergo mōitio non d; pcedere denūciationē. **C** Item religiosi tenent sup pzelatis obedire. sed quā precipiunt subditi suis piz veritatem de delicto alien⁹ fratris que non mouerūt: ergo illo casu tenet

denunciare delictū fratris nō pcedere mōitioe. **C** Itē vt hēc Bene. 27. Joseph accusat fress mos apud ptem de crimine peshimo: nec inuenit q secreta mōitio pcesserit.

C Contra. Math. 18. Si peccauerit in te frater tuus corripe eum inter te et ipm solū. qm p nio secreta d; pcedere denūciationē. **C** Itē ex de accusationib⁹. Quatr. et qū. 2. §. Debet denūciationē d; pcedere charitativa mōitio **C** Rūdeo q pctm primi aut ē publicū: aut secretū Si publicū: non est necessarium secretam mōnitionem pcedere denūciationē: quia sicut dicitur extra de pe. 2. re. c. p^a. Pani festa pctā non sūt occulta correctione purgāda: h; manifeste vt eius pena alij terreat. Cū apls p^a Thimo. 5. Peccātes cozā oib⁹ argue vt ceteri timorē hēant. qz pena saluum d; esse ex^a alioꝝ. Si aut secretū distinguedū est: qz aut tardatio denūciationis et^a pbabit verteret in notabile nocumētū. primoz corpore sen spūale. vt si aliqz tractaret occulte quō ciuitas hostibus traderet. vel occulte hoies auerteret a moribus. vel a fide: aut non imineret tale periculū. Si sic festinandū est procedere ad denūciationē: nec ē necessariū expectare quousqz pcedat secreta mōnitione: qz magis cauendū ē detrimēto boni cozpal. 2 spūalis reipn. qz fame ipsius peccatoꝝ. Si autē pctm est occultum: neq; pzo tardatioe denūciatiois iminet tale piculum ad hnc distinguedū est: qz aut pbabit credid p cōdationē et si gna pctōꝝ. et alia que probabilitate pnt aggerare q hō circa cū per secreta mōnitionem non psciret. h ille magis exasparet q corrigēte et p mōnitus subterfugere qreret vt corrigi non posset. et tunc non d; secreta mōnito pcedere denūciationē. et sic intelligit illud sapiē. **P**rouer. 9. Noli arguere derisorē. ne odert te. aut spatur q secreta mōnito psciret circa ipm. quod semp credendū est nisi p signa probabilia diuz videat. et tunc dico q ex pcepto diuino debet secreta mōnito publicam pcedere denūciationē. nō tū necessarium ē q pcedat denūciationem secretam. que sit foli p lato. maxie qū denūcians ad hoc pcellitur p sui plati obedientiā. et si ad secreta mōnitionē ff se corrigi: debeat desistere a publica denūciatione. Et sic intelligi d; illud. 2. q. 1. Si peccauerit. vbi of. Hos non pdim⁹. sed in secreto corripim⁹. Abi contingit malum. ibi malum moriatur. et illud qd of eadem cā. q. 7. Accusatio. vbi of. q si aliqui sacerdotēs ante secretam mōnitionem lacrare. accusare: vel ista re pō pterunt excoicent. Si. n. possum sine de

trinitate spualis boni illius que corrigo et cōi-
tatis custodire famā sris. tencor ex pcepto dei
famā ipsius nō ledere. qz pcciosus qd ē inter tē
potalia. et multum vtile ad spualia: qz multi a
peccato timore isamie retrahūf. et hoies qū se
infamatos pñderāt magis sine freno peccāt.
An glo sup illud Math. 18. Coripe eū iter te
et ipsi soliti: ne publice coreptus dēcūdiā per-
dat: qua p dita in pctō remāest: nō tū p fris
coreptionē scām p secretā mouitōem tencor
desistere a secretā denūciatiōe plato sciēda:
qz valz ad pcanendū sri a recidiuo nec est in
fame sris pñdiciū. si tal est platus qualis esse
d3. Si tū p signa valde pbabilia: et psumptio
nes valde violentas crederet qz ex illa denū-
ciatiōe srem corectū isamie vellet: tūc cri-
mē occultā sris iā veraciter corecti sibi denū-
ciari nō deberet.

Ad 2^m d3. qz nō valz qz effect⁹ ac-
cusatiōis: cū de crimie criminaliter agit ē ac-
cusati depositio: si accusatio fuerit legitime p
data. extra de accusatiōibus. Snper his. Hic
aut effectus nō pñctur p secretā amonitiōe:
sed effectus denūciatiōis ē illius cui denū-
ciatur corectio. e. c. vbi panis. Hic aut effe-
ctus pñctur frequēter p amonitiōes secretā.

Ad 3^m d3. qz circa regularē psonas nō ē
tāta necessitas hñc ordinē obseruadi. sicut cir-
ca seculares. qz regularē cū cā requir: facul-
tati libertus a suis pñt administratiōib⁹ amo-
neri. extra de accusatiōib⁹. Quasi et qñ. 2. in
fine. Ad 2^m d3. qz aut Joseph sres suos p-
monnerat qñis nō legat. aut crimē fuit publi-
cum sup qd denūciat eos pri. qd in hoc ps.
qz pñraliter dicitur. Accusant sres. Ad 2. n.

Secundo queritur vtz testū inductio b
beat pcedere publicā denū-
ciatiōe. Et vtz qz non qz aut pctm ē publicum
aut secretū. Si secretū: non sūt inducēdi testes
qz in secreto nihil pōt pbari. Si publicū: ad
huc nō d3. qz circa crim: na pñblica non opz
ordinē iudiciariū obseruari. 2. q. 1. Prohiben-
tur. i. sine. C Itē dicit Augu. in regula sua: qz
delictū fratris prius d3 oñdi pposito qz testib⁹
sed dfe plato ē dñc ecclie cū sit caput. ergo te-
stū inductio nō d3 pcedē publicā denūciatiōe
C Cōtra. Math. 18. Site nō audierit adhi-
be tecum vnum vel duos.

Ad 3^m d3. qz testium inductio d3 pcedere
publicā denūciatiōe. nisi in casibus in qd
non d3 secretā amonitiōem pcedere. qz sūt ex
pñt in qd pcedunt. Cōueniēs. n. modus cūdi
ab extremō i extremū ē transire p me. et iō a
coreptione secretā ad denūciatiōem publi-

ca. qz sunt qñ duo extrema pueniēt trāsīt p in-
ductiōne paucorū testū: qz possint p vlti p
desse. et nō obesse. sicut. n. subite mutatiōes in
viano corpe corporales gñant morbos scdm
Hippocratē i apbo. sic subite mutatiōes cir-
ca illū: qz corrigendū ē: facit pñt gñare mor-
bos mentales. vt morbz impatientie vel dege-
natiōis: vel nimie desolatiōis. Et pterea temp
pcedendū ē fame sris: si possibie ē sine pñdiciū
spual bōi sui et cōtatis. minus aut ledit fama
sris si corrigat p duos vel p tres. qz p denū-
ciatiōem factam ecclie.

Ad 4^m d3. qz testium inductio deq
est hic sermo: sit triplici de cā. Quia est ad cō-
caciōem oñdendū sri suum pctm. et reuocandū
ipm ab eo. Alia ad efficacē ipm pñcedendū
si alias iteraret pctm. 3^a ē vt frater corrigens
possit pbare qz fecit qd in se fit: qz ille qz non
pmonuit fratrem repellitur a denūciatiōe
ne. extra de accusatiōibus. Cum dilec. et ideo
debet pbare qz ipsuz pmonuit. extra de iud.
Non ite. Ad 2^m d3. qz oñdere fratris de-
lictum plato fm qz ē qdā singularis psona q
pōt et d3 velle magis pdesse qz aliū: d3 pcedere
ōñsiōne illius delecti alijs testib⁹: qz oñdere p
lato tanqz ecclie. i. sicut in loco inductiōe re-
denti d3 seq testū inductiōe. Ad 2. m.

Tertio queritur vtrum iudex p sola fama
nullo exite accusatore debet ex
officio suo pcedere ad inquisitionem. Et si
qz nō. c. f. de accusatiōib⁹. c. p. Si legitimus
uō fuerit accusator: non fatiget accusatib⁹: er-
go multo fortius si nullus ē accusator: bō fieri
gari nō d3. C Item nō ē facili pcedendū ad
illud pro quo homo repellit ab honoribus ob-
tinendis: sed eo ipso qz inquiritur qz aliqz de
crimine: ille qz que idrū an plenam facti dñfici-
ōnem ad honorēz promotōni non d3. extra
de accusatiōibus. Sicut dicitur: cum ergo
fama quandoqz leniter insurgat. nō semp d3
iudex ad inquisitionem pcedere. si non fieri
rit accusator. C Item extra de accusatiōib⁹
Quasi et qñ. 2. inquisitionem clamosa inima-
tio d3 pñciat: sed non est clamosa inima-
tiōe oī accusatore. ergo iudex non d3 ad inq-
sitionē pcedere p fama: si nullus fuerit accu-
sator. C 3. m. 4. q. 4. Nullus introducat. et
qz accusatores et indices non idem sint. sed si
iudex pro sola fama pcederet ad inquisitionem
non ipse esset accusator et iudex. ergo pro sola
fama ad inquisitionem pcedere non d3.
C Cōtra. Mat. 18. dicit dñs. Clamor sodomo-
rū et gomororum multiplicatus est. et pctm
eorz aggrauatum est nimis descendam et v-

debo vtrum clamore qz venit ad me ope pple
uerit: ergo sūt fama exite d3 platus inquirē-
do descendere vtrum ita sit.

Ad 1^m d3. qz mala fama qñqz est a certo mo-
tore. qñqz ab icerto. de ple. di. 4. Scām est. qñ
bz oñt ab icerto motore: si ad aures plati de-
nerat per clamorū ssumatiōe: et ex ea scan-
dālū in pplo generet: pcedere d3 ad inq-
sitionē: qñqz nullus sit qz se offerat ad accensandū
scām vel famā. Sciendū tñ qz mala fama nō fa-
cilit dicta pancorū talē: vt pp illā pñclatus pro-
cedere debeat ad inq- sitionē. extra de accu-
satiōib⁹. Inq- sitionis. i. gl. vbi dñ. Dicta pancorū
non isamāt. An platus propter hoc non
mouebit ad inquirēndū. fama. n. d3 esse p villa
sue pcciam ad hoc vt fiat inq- sitione: vt hf
eadē dicta gl. 2. q. 1. De oipotēs. et cā pce-
dit ad inquirēndū inquiri non debet super
bis de qbus infamia nō pcesserit. C Si aut
oñt bz a certo motore vel a certis motorib⁹.
aut sunt inimici et maliuoli: aut non: s3 sūt ho-
nesti et pñdici. Si non inimici: debet pce-
dere pñclat⁹ ad inq- sitionē: si inimici vel ma-
liuoli: aut non constat ita esse sub certitudine:
sed solū p presumptiones non violentas. et tē
st platus ad inq- sitionem pcedere debet.
Si aut cōstat ita esse: vel per legitimam pro-
batiōe: vel eoz propriam cōfessionē. vel per
violētās psumptiones. et infamatiōe afo sue-
rit boni nominis et persona notabil. non cre-
do qz platus pcedere debeat ad inq- sitionem.
extra de canonica purgatione. Cum in-
uente. Et de accusatiōibus. Quasi. et quan-
do. 3. Quidā tñ dñt qz viciū fuerit exorta
mala fama pcedendum est ad inq- sitionē:
et ssumato canonica purgatio idicēda saltē pp
scandalū: extra de purgatione canoni. Accē-
dens. et de accusatiōibus. Quasi. et qñ. 2. in
gl. S3 hoc credo esse intelligendū qñ illi
quibus fama oñt habuerit: non pbanf suffi-
cienter esse maliuoli vel inimici.

Ad 2^m d3. qz ad corectionē sris
pcedi pōt p accusatiōe: vel denūciatiōe. et
de accusatiōibus. Snper his. et inq- sitionē.
Ad 3^m d3. qz tres modos ssumat hēs. extra de accu-
satiōibus. Quasi. et qñ. 2. 3. pcedere aut
ad corectionem fratris in modū accusatiōis
pñclatus non d3: si legitimus non fuerit accu-
sator. et sic intelligi d3 auctoritas. C Ad 2^m
d3. qz ppter famam leuē insurgēt a maliuoli-
tis. vel inimicis pcedi non debet ad inq- sitionem:
vt dñt est: nisi aī persona non sit bō-
ni nominis. fama aut oñt hñc a pñdiciōe et

Consequenter queritur

de 4° pñ-
cipali. C Et circa hoc querit-
tur. 3. 7. P^o vtrum accusatus
possit in aliquo casu repellere
accusatorem. 7. 3° vtrum recu-
sare iudicem. 7. 3° vtrum ex-
cere contra testes.

Primo ostendo qz in nullo casu accusat⁹
potest accusatorem repellere. qz
quanto accusatur de crimine grauiori: tanto
debet habere liberiorē defensionem. In cri-
minali. n. causa requiruntur canonicē et distri-
ctissime probatiōes. 5. q. vlt. Epiphaniuz. S3
cū hō accusatur de crimine heresie: non pōt re-
pellere accusatorem. quia in accusatione tal
criminis quilibet criminosis et infames admit-
tantur. 2. q. 7. Pñclamunt: ergo multo fort⁹
in nullo alio casu accusatus potest accusato-
rem repellere. C Itē accusatio non nocet nisi
accusanti: si non probatur: ergo qualiscūqz
sit accusatus nullus pñdiciū sit accusato.
C Contra. mulieres impuberes et paupres
et plures alij ab accusatione repelluntur. 2. q.
1. Prohibentur.

Ad 2^m d3. qz accusatus potest repellere
accusatorem. vel ratione modi accusandi. vt
pote si accusat de crimine absens per litteras:
qz de crimine nō potest quis accusari per sci-
pta. nec absē. 2. q. 7. Per scripta. 2. 3. q. 9. Ad
sente. Huc quia non vult inscribere. quia sicut
dicitur. extra de accusatiōibus. Quasi et
quando. 2. Accusationem pcedere debet
legitima inscriptio. Ad propter conditiones
accusantis. quia multi sunt qui ad accensandū
fm iura non admittuntur: scilicet heretici. pa-
gani. apostate. et alij infideles. 2. q. 1. Pagani
Item criminosis. 6. q. 1. Qñi crimen. Item con-
spiratores. 3. q. 4. Conspiratores. Item ince-
stinos. 3. q. 4. Consanguineorum. Itē illi qui
sunt male optatiōis. 3. q. 5. Suspectos. Item
litigiosos et calumniatores. 3. q. 5. Nullus. Item
infames. 3. q. 4. Nulli. et 4. q. 1. Diffinitus.
Itē excoicati. vt sup⁹ oñt ē. Itē inimici et b

distinere: et fama iura de testi. Cum causam in rex. et in glo. et debet recordare testes in his qm in hoc versiculo pntet. Res persona locus gradus sunt psona tps. qd at debeant recordare in re et persona. pbatat per hoc qd si no co cordant essent testes singulares: et tales fm iura non probant. extra de electi. Cum dilectus. et de pbationibus. Licet. Et etiam in loco probatur per illud qd dicit Danie. 13. de illis semibus quorum vnus dixit vidisse iuuenem cum Susanna sub cyno. et alius sub pino. Et et in gradu cu testificatur de parentela probatur p illud qd dicitur. 35. q. 6. De parentela scda. Et et in tpe. pbatat per illud qd dicitur. 3. q. 9. Abhilominus.

Circa litteram. Alteram istarum clauis. id est scientiam discernendi non habent omnes sacerdotes. Hic non est tenenda magistri opinio. vt dictum est in questionibus. Moyses et Aaron sacerdotes. Moyses sac e dos dicitur non officio ordinis. sed potestate sibi commissa a deo: quia Aaron consecrauit. Cum esset pontifex anni illius prophetauit. quibus enim intentio Cayp mala fuerit: tamen locutio vera fuit et a spu scd mouete linguam no intentionem peruersam. Iudicis alii qui est iudicadus codenat seipm. Si hoc referatur ad iudicm quo sacerdos iudicat penitentem i foro pnie: planu est. Sacerdos enim criminosis sacz pnie ministrado grauii peccat. Si aut referatur verba ad iudicm exteri no sic e dby vlr: qz index hns crimē occultu i vado iusta suam qd aliquē no pdenat seipm. Non tñ mox restituit in pntē pntiam. s. qd ad officij executionem. et et qz p pnias no stati remouent de lege coi sequel peccati.

De his q i fine penitet. Disti. XX.

Sciendum est qd tps pnie e vsq in extremum articulum vite. Unde Leo papa. Nemo e desperadus dum in hoc corpore constitutus e. qz nonniqua qd diffidentia etatis differunt consilio maturiore perficitur. Augu. tamen de penitentia differentib' ita scribit. Si quis possit in vltia necessitate voluerit accipere pniā et accipit: et mox recōciliat et hinc vadit: fateor vobis non illi negamus qd petit: sed no psumim': qz bene

hinc erit. Si secus hinc extierit ego nescio. Pniaz dare possumus. securitate vero non. Nūqd dico dānabitur? h nec dico liberabit. Vis ergo a dubio liberari: age pniā dū sanus es. Si sic agis dico tibi q secur' es: qz pniā egisti tē poze quo peccare potuisti. Si vis agere pniā qm iam peccare nō potes: peccata dimiserūt: nō tu illa. Itē. Dux res sunt: aut ignoscit tibi: aut nō ignoscitur: quid horū tibi sit futurū nescio. Ergo tene certū: et dimitte incertū. Sed quare hoc dixit augu. cum pnia q i fine agitur in psalmo appellet sacrificiū: speritū: qd erat acceptabili' in lege: et quacūqz die inuocet de' affir: et quacūqz hora ingemuerit et couerfus fuerit peccator vita viuat et non moriet'. Sed illa dixit aug. pp illos qui pniā vsq ad finē vite ptabūt: et tūc tē ex dei amore v' pētere: sed timore mortis: quare ex necessitate. Unde idē quasi aperies quare superiora dixerit ait. Nullus expectet qm peccare non pōt. Arbitri enī libertatez querit deus: vt deleri possint commissa: non necessitate sed charitate: non tñ timore: qz nō i solo timore viuūt bō. Quē ergo sero penitet: o3 nō solū timere iudicē: sed diligere: qz sine charitate nemo salu' eē pōt: Nō ergo tñ timeat penā q penitet: sed anriel p gloria. Que couertio si cōtigerit alicui et i fine: d'sperandū nō e de eius remissione. S3 qm vix vel raro e tā iusta couertio: timēdū e de penitente sero: maxie cū filij quos illicite dilexit: sint pntes: vxoz et mudus ad se vocet. mltos solet serotina pnia d'cipere. S3 qm de' semp potēs e: semp et in morte inuare valet quibus placet. Cum ergo opus sit non hols sed dei misericera pnia: ispirare eā pōt quādoctūqz vlt' sua misericordia: et remunerare et

miseretordia: quos dānare pōt ex iustitia. Sed qm multa sunt q impediūt et languentē retrahunt: piculosum e et interitū vicinū ad mortē pertrahere pnie remediū: sed magnū e cui de' tunc ispirat si quis e: verā pniā. Sed si e sic ouerfus vita viuat et non moriat': nō pmittimus q euadat oēm penā: Nā pnt' purgandus e igne purgationis: qui in aliud seculum distulit fructum conuersionis. Hic at ignis et si etern' non sit: miro mō grauis e. excellit enī oēs penā: quā vnqz passus sit aliquis in hac vita. Nunqz in carne tanta inuenta e pena licz mirabilia martires passi sunt tormenta: et multinegeter quanta sepe sustinuerunt supplicia. Ex his satis ostendit qd periculo sum sit differre pniā vsq in finē vite. Si tamē et tūc vera babeat pnia: boiez liberat: et vitā mortuo impetrat: nō sic tñ: vt nullā sentiat penā: nisi forte tanta sit vehemētia gemitus et contritionis: q sufficiat ad delicti punitionē. Licet ergo sit difficile. vt cū sit vera pnia: q tam sera venit: qm cruciat' mēbra ligat: et doct' sensū opprimit: vt vix hō aliquid cogitare valeat: melior e tñ sera qz nulla. Pnia enim si in extremo vite byatu aduenit: sanat et liberat. Multum sera fuit latronis pnia: sed non fuit sera indulgentia. Sed licet latro veniā meruisset i fine de omni crimine: non tñ dedit baptisatis peccandi et p'aueradi auctoritate.

De his qui pniā nō complent.

I vero queritur de illis q i hac vita pniā non cōplēt: vtz trāsituri sint per ignē: vt ibi quasi cōpleant qd hic minus fecerunt. Idem dicimus et de istis esse sentiendum et de his qui in extremis penitent. Si enī tāta fuerit cōdis et delicti exprobratio: vt sufficiat ad pnuendū peccatum: liberi

ab alijs penis transferunt ad vitam tñi: expleta fuerit pnia: quia perfecte penituerunt et ingemuerunt corde. Qui vero non adeo conterantur corde et ingemiscunt pro peccato: si ante expletioez penitentie decesserint: ignem purgatorium sentient: et grauius punientur q si hic implessent pniā. Docendum est enim incidere in manus dei viuentis. Deus enim cum sit misericors et iustus ex misericordia penitenti ignoscit: non referans peccatum ad penam eternā. ex iustitia vō impunitū nō dimittit delictuz. aut enīz punit homo aut deus: homo autem punit penitendo. deus autē penam exigendo. Et est penitētia interior et exterior. si ergo interior penitudo fuerit tanta vt sit sufficiens vltio peccati: deus qui hoc nouit: ab illo qui tālter penitet vltierius penam non exigit. Si vero interior penitudo non sufficit in vindictam peccati: nec exterior penitentia impletur: deus qui modos et mēsuras peccatoruz et penarū nouit addit penā sufficientez. Studeat ergo quisqz sic delicta corrigere: vt post mortez nō oporteat penam tolerare. Quedā enīz peccata mortalia in penitentia fiunt venialia: non tamē mox sanātur. Sepe infirmus moreretur si non medicaretur: non tamen statim medicatus sanatur. Languet victurus qui prius erat moritur'. Qui autem impenitens morit' oio moritur et eternaliter cruciatur. Si enī semper viuere semper peccaret.

De illo cui sacerdos indiscretus iniūgit paruam penitentiam.

Ivo de illo qm q satisfactioez iniūctam impleuerit: que ignorantia vel negligentia sacerdotis peccato odigna nō fuit vtrū d' vita migrans ab oi pena liber sit. Idem rñdeo

B dimittat petā. **C** Item de penitētia di. 7. §. Hoc autē. r. recitat magr in lra h^o di. c. i. Mul- tus expectet qñ peccare nō pōt. arbitriū. n. qñ rit deus libertate vt delere possit cōmissa. non necessitatē. Cuz qñ ibi loquit de illis qñ in arti- culo mortis penitēt. Et qñ cor pnia nō sit li- bera: sed necessaria: r. qñ hō per eā nō cōsequa- tur peccatorum remissionem.

C Contra. Sacrificiū vespertinū in lege erat acceptabilis. vt pz Leuit. 6. r. recitat magr in lra hui^o di. c. i. sed pnia significata ē per sacrificiū vespertinū fm gl. sup illud psal. Eleuatio manū meaz sacrificiū vespertinū. ergo pnia in fine vite dignior ē qñ alia pnia.

C Ad istam qōnē fuerūt vel sunt qdaz here- tici dicētes hoies nō posse digne penitere post- qñ est in lecto mortis: qñ pnia non incipit sed hec opio est pnitiosa heresis qñ sacrā scri- pturas. latro. n. cui dixit xps. Hodie mecum eris in paradiso. vt hē Luce. 23. r. erul in cruce sicut in lecto mortis: qñ penituit. r. et est here- sis illa qñ rōnē. qñ qñ hō est in hac vita vñm retinē. li. ar. sicut pōt se a deo auertere ex de- scendibilitate. pnia. ita pōt se ad deū reuere- re digne cū auxilio diuine grē. **B** dōz qñ ad que- stionē qñ hō in articulo mortis qñ diu vñm re- tinet lib. ar. pōt penitere digne. tūc. n. est pnia digna cū penitēs efficaciter dolet de pēnitis: r. pponit cauere a mortalib^o futuris r. cōfite- ri vere: r. satisfaccere pro posse: r. qñ ad hec oia pncipaliter moueat p amorē bonitatis diuine.

B Hos autē oēs motus mētis pōt hē ille qui in hora mortis incipit penitere: qñ sit difficile: r. qñ hoc accidit est spale bñficiū diuine mise- ricordie. **C** Et sic. pcedit arg^m ad pte pnia. cō- cludit. n. bñ qñ est periculum in expectādo: r. difficultas habēdi veraz pniām illi qñ vsqz tūc noluit penitere. **C** Ad arg^m ad partē scdam dōm qñ pnia tringere possit quibz qñ pnia tar- de incepta melior sit aliqua alia pnia scitia: tñ simplr melius est penitere cito qñ tardēti qñ est securus: tñm qñ talis penitētia ceteris pa- ribus plus habet de rōne voluntarij. An per sacrificiū vespertinū nō significabat pnia tarde incepta: sed cito incepta. vsqz tamē in fi- ne pferuēdas. **Questio.** **II.**

Secūdo querit vtrū penitēti in articulo mortis debeat sacerdos aliquas satisfaccionem imponere.

C Rūdo qñ nō. qñ nō est in statu in quo pos- sit facere pniām exteriorē: sed interiorē tñ: dz tñ sibi penā pēto debita manifestare dicēdo. Si esse satmo tātas pniām deberes facere: r. vsqz ita imitatio fieri p modū cuiusdā pfolatio- nis reducēdo sibi ad memoriā magnitudines diuine misericordie remittētis petā per solam pniām interiorē: qñ hō nō possit exteriorē facere. talis. n. pene manifestatio excludit de- sperationē: r. pmouet pniām interiorē. Hinc concordat qñ dr. 26. q. 7. c. 1. r. recitat magr in lra hui^o di. c. 4. **Ad** infirmis in periculo mor- tis positio pura est indrēnda cōfessio pēto: nō tamē iponēda est illis quāntas pniā. h. v. noticēda.

Questio. **III.**
Tertio querit vtrū aliqñ possit satisfaccere p alio. Et vtrū qñ nō. **Lozin.** 5. **De** vos manifestari oēs a tribunal xpi vt recipiat vniūsqz pnia corporis. put gemit siue bonū siue malū. **C** Itē psal. ad deu. Tu reddes vni- cuiqz iuxta opa sua. **C** Itē pncipalior ps fa- tisfactiois est in pstridō: sed nō pōt pro alio cōteri: qñ tūc peccator a dultus saluari possit siue pnia cōtritiōe. qñ nō pōt p alio satisfaccere. **C** Itē merul pōt alteri mereri pniū vi- te eterne. qñ si nō remissionē debite pene. **C** Itē si vñ^o obligat se ad satisfaccidū. p alio. nō ppter hoc statim euolat ali^o: r. tñ vtrū qñ eo- laret si satisfactio alteri^o p ipso sufficeret.

C Contra. Sal. 6. Alter alterius onera portat: r. sic adimplebitis legē xpi. **C** Itē. 26. q. 7. c. pmo. dz qñ si infirmus migrauerit ofonib^o ami- corū r. elemosynarū largitiōib^o pōdus pnie subleuādū est. **C** Itē pnis satisfaccit p pte in- stris: cū qñ nos sim^o corpis mystici xpi mēbra: vtrū possimus r. debemus nō tñ satisfaccere pro nobis: sed etiam pro alijs.

C Rūdo satisfactio ē pp duo. s. ad faciēduz emendā p pēto: r. vt sit medicamētū qñ seque- las pēti: que duo includūt in descriptiōe sa- tisfactiois superi^o posita que est pētoz causas excidere: r. eis aditū nō idulgere. Quātuz ad effectū r. vñ^o nō pōt satisfaccere p alio: qñ ca- ro vñ^o nō domat p ieiunū alteri^o: nec p eymā r. ofonē vñ^o alter ad bona sista assuecit: nisi per accō: inqñt aliqñ p bōa opa qñ facit pro alio pōt sibi mereri de pgruo augmētū grē qñ facilius assuecit ad bonū faciēduz: r. malū vi- tandū: sed hec subuentio nō est p modū satis- factiois: sed meriti. Quātū autē ad pniūz effe- ctum vñ^o pōt p alio satisfaccere vtroqz exite- in charitate: r. debitoz p se satisfaccere nō po- tente in hac vita: r. obseruata debita pportio- ne pene. **D** pus. n. sciti a nō exite in charitate nō est satisfactioz p aliquo: et qñ diu nō est in charitate opus factū ad illo nō est satisfacto- riū: qñ solis amicitis dei bona facta ex charita- te cōicari pnt qñ est ex debito. qñ etiā satisfac- cere pōt p seips in hac vita r. nō vult vere pe-

nitens nō est: r. iō op^o qñ aliqñ facit p isto nō satisfaccit p pena ist^o: qñ ipz possit iuuare p modū meriti de cōgruo: r. qñ ceteris paribus magis satisfactoriū ē p penitēte opus factuz ab ipsonem qñ ab alio: sicut efficacius ceteris parib^o meret hō sibi qñ alijs. qñ pportionalr dz esse maior pena in satisfaccite p alio qñ illa qñ sufficeret alijs: satisfacceret p seipso: charitas tñ satisfaccit pro alio in tñi possit excedere charitates illi^o p quo satisfaccit: qñ nō oportet tñ ipm ad satisfaccidū p alio soluere penam maiorē qñ ali^o soluisset si satisfaccisset p seipso: qñ tāto magis opus ē satisfactoriū ceteris pa- rib^o qñto ex maior charitate pcedit.

C Ad h^o r. sedz in opp^o nōbz qñ ppa opa ho- minis dñr duplr. aut vere. s. illa qñ ipmet facit aut iterptatiue. s. illa qñ facit alius p alio. Ad pōt dici qñ hoc itelligēdū est de opib^o ordina- tis ad pniū subale: qñ vñ^o nō pōt alijs mereri tūc de opib^o qñbus hō meret dānationē eter- naz: quā vñ^o alijs mereri nō pōt. **C** Ad 3° dōz qñ hic loqmur de satisfactiōe fm qñ distiguit qñ cōtritiōe qñ pstridō nō ecia ad remissionem offēse. **C** Ad 4° dōz qñ nō ē sile: qñ pniū vi- te eterne mensurat fm qñtatem charitatis: r. actū volūtatis interiorē elicitoz ex charita- te: qñ nullus purus hō alijs potuit vnqz de cōdi- tūo mereri pp excellentiā amicitie diuine: sed solatio pene nō est res tāti pēti: r. iō cōfessio- re vñ^o p alio soluere nō potēti possit soluere vñ^o. Si hō est aliau^o inimic^o: r. dz eidem ioo. grosso: talis pōt illud debitū p eo soluere qñ ipm nō possit amicitū eius facere vel amicitū augere. **C** An pōt dici ad ar^o r. clari^o: qñ hō nō pōt mereri p se pniū vite eterne: me- rituz xpi sibi subuenit mediāte sacri baptisimi suscepiōe: vt pz i paruulis. Si pōt mereri: qñ pōt ois hñs vñm lib. ar. cū adiutorio dei. tūc non est rōnabile qñ ali^o possit sibi mereri ipso nolēte: sicut nec alius satisfaccere pōt pro alio potēte satisfaccere r. nolēte. **C** Ad 5° dōm qñ si vnus obligat se ad satisfaccidū p alio non statz est pp hoc debita pena soluta: r. iō ali^o nō euolatit quousqz pēa soluta fuit. **C** Si at- quezas vtrū iste satisfacciendo p alio ē satisfac- ciat p seipso: vt aliqñbus qñ nō. qñ tanta pe- na qñ necia esset p vno sufficeret p duobus. r. pari rōne p trib^o vel qñoz. r. sic deiceps: qñ esset iustitia: tñ iste satisfaccido p alio mere- tur sibi augmētū subalis pniū: qñ multo pls valz qñ rēssio pene. **C** Et si dicas: cū hō nō pos- sit mereri p alio: qñ pncipalim meret p se. qñ pōt satisfaccere pro alio: qñ ē satisfacciat p se. **Rūdo** qñ pniū subale est bonuz cōe qñ

per cōicationē non minuz: sed remissio pene bonū pniū est: bonū autē pniū plurib^o cōica- tur: nūqz cuius efficit. **C** Ad hui^o autē vt qñ hui- ille qui satisfaccit per alio: illud opus nō sit ex debito satisfactoriū p seipso. est tñ fm aliqñ pro seipso satisfactoriū p diuā misericordiaz: vel fm alioz qñ non sit satisfacciatū pro se- ipso per modū solutiois per que modū est sa- tisfactoriū pro alio: tñ satisfactoriū pro seipso per modū meriti de congruo.

Articulus.

Consequenter querit de pnci- pali. **C** Et circa hoc qñntz: **P**rimo vtrū pena purga- torij sit grauior qualibz tpali pena. **S**ecundo vtrum sa- tisfactoria. **T**ertio vtrum per ministerium demonum infligatur.

Primo ostēdo qñ pena purgatorij nō sit grauior quibet tēporali pena: fm **B** dōz 2° de aia. Actus actiōzū sunt in patien- te r. dispositio: sed conuictio est aia r. corpoze est magis dispositū ad patiēdu qñ aia sepa- rata. ergo magis affligitur homo a nociuo in hoc mūdo qñ aia in purgatorio. **C** Itē ignis cōflagrationis qui pcedet iudiciū purgabit quos inueniet purgandos: sed ei^o duratio lō- ge erit minor qñ duratio ignis purgatorij. ergo virtus sua in affligēdo erit maior: aut ali- qui sine sufficienti punitione trāsirent. **C** Itē anime in purgatio cum cognoscant se r. ha- bitus qui sunt in se: se vident habitu charita- tis. r. se vident in statu in quo illum perdere non possunt. ergo se vident a diuina amicitia separari non posse. r. ex cōsequēti certe sunt qñ habebunt vitam eternam: sed cuz tali certitu- dine non videt posse esse tanta pena: sicut po- test esse cum talis certitudinis carentia. ergo in hac vita in qua hoies nō sūt certi de hñda vita eterna: pōt ee maior pēa qñ purgatoria.

C Contra. magr in lra h^o di. c. 1. r. est de pe. di. 2. §. Hoc at. dicit de igne purgatorio: qñ rñi eternus nō sit: miro tñ nō grauis est: excellit eni oēs penā quā vnqz passus est aliqñ in hac vita: nunqñ in carne tanta inuēta est pena licz mirabilia martyres passū sint tormēta. **C** Itē Agazel. s. li. phi. c. 4. dicit de purgatorio: pēa qñ est cruciat^o ineffabilis. sed omnis pena hu- ius vite est effabilis: ergo grauior ē pena pur- gatorij qualibet alia tēporali pena.

C Rūdo qñ pena causat duplr. s. ex ab- sentia boni amati. r. pntia mali oditi: r. vtro- qñ modo pena purgatorij maior est qualz pe-

Dna temporalis. a. n. in purgatorio qz motus ea-
rum no retardat mole corpis: vehemētissime
desiderat cū deo pfecta fructioe cōiungi. r iō
ex hui' fructiois r cōiunctiois absentia vehe-
mētissime affligunt. maxie cū tps videat ad-
uenisse quo cū deo pfecte eēt cōiuncte: si vū
erāt in corpore? penā suis pētis debita p-
soluissent. qz et pena nō tm est lesio: s; lesiois
apprehēio. vel ex tali apprehēioe cāta. iō tā
to ceteris pibus pena ē maior: qto apprehē-
sio lesiois est fortior. aie aut in purgatorio for-
tioris sunt apphēnsiois qz vū erāt in corpore-
bus. Hū sicut dicit Agaz. c. l. p. 4. In
hoc mūdo aia nō sentit cruciatū suoz: qm pp
occupationē sui circa corpus est sicut qz occu-
patus in bello vel in periculo nō cepit labo-
rem suū. r iō si inferēs lesione est et egle inferē-
tibus lesione i hoc mūdo: adhuc pena sensus
in purgatorio lōge eēt maior qz pena in hoc
mūdo. cū ergo ignis affligēs aias in purga-
torio magis sit actiuus igne nfo. qz tm iter alta
elemēta maxime est afflictiuus: nulli dubium
pōt esse qn pena purgatorij sit longe grauior
qz aliq' pena in hoc mūdo. Sic aut supponi-
mus aiam posse pati corporali igne: qz r per
quē modū iheri' declarabit deo dāte. cū de pe-
na damnatorum agetur.

F Ad pmi in opp^m vobz qz sola lesio nō suffi-
cit ad penā sensus. s; requirit lesiois apphē-
sio q' maior est in aia separata q' corruptibili
corpore cōiuncta. Et pterea q'uis cōiunctum
sit magis dispositū ad patiendū passiōe abij-
ciente a suba: nō tā ex hoc sequit q' sit magis
dispositū ad patiendū simpfr. r ptercaut dicit
est inferēs passiōe aiaibus in purgatorio ma-
gis actiuū est q' quodcūqz inferēs passiōes
in hoc mūdo. C' Arg^m scōz v' bñ cōcludere.
breuitas. n. punitōis illoz q' per illū ignē pur-
gabunt recōpensabūt p intēsiōe acerbatis.
C' Ad 3^m vobz q' quis aie in purgatorio cer-
te sint de habēda vita eterna: q' certitudine cō-
solant: tñ ex forti apprehēioe dāni ex dilatiōe
vehementissime affliguntur. **26. ii.**

Secundo querit vtz pena purgatorij sit
satisfactoria. Et v' q' nō. Aul-
la pena est satisfactoria nisi volūtarie assu-
pta. vel tolerata. s; pena quā sustinet anie in
purgatorio nō est ab eis volūtarie assumpta
neqz tolerata. qz ab illa desiderat liberari. q'
nō est p eis satisfactoria. C' Itē satisfacere est
mereri remissionē pene. s; aie i purgatorio sit
et statū merēdi. q' sunt ex statū satisfaciēdi.
C' Cōtra. pena debita nō remittit sine aliqua
satisfactioe: sed si nullo satisfacret. p illis q' sūt

in purgatorio in hac vitā p' illā penā ad
vltimū liberarent ab obligatiōe pene pctō de-
bite. q' illa pena est satisfactoria. C' Itē ois pe-
na patient ab exēte in eharitate tolerata est
satisfactoria: sed aie in purgatorio sunt i eha-
ritate: r patient illam sustinent penam. ergo
est pro eis satisfactoria.

C Rūdeo q' debitor a suo debito pōt dupl
liberari. Uno' cū soluit debitū. Alio' cū cre-
ditor accipit illud qd sibi debitū est debitorē
irrequito. Ad similitudinē modi pmi liberat bō
a pena pctō debita illā exoluendo p penā vo-
luntarie assumptā. r hoc ē satisfacere plene r
pprie. Ad similitudinē modi secūdi liberant aie
decedētes cū gra ab obligatiōe pene pctis
debite p penā quā in purgatorio sustinet pa-
tient. talis tñ pena nō ita pprie dici pōt satis-
factoria: sicut illa q' volūtarie est assumpta. r
iō parū de pena quā bō volūtarie assumit in
hoc mūdo liberat eū a magna portioe illius
pene que est in purgatorio.

C Ad pmi vobz q' est voluntarie tolerata. qz
sciunt eā esse iustā. r qz plus volūt illā penam
sustinere q' ppetuo dei vitiōe carere: ad quas
sciūt se nō posse ptingere manēte in eis obli-
gatiōe ad penā. C' Ad 2^m vobz q' aie in purga-
torio q'uis sint extra statū merēdi augmētus
q'ferō nō sūt ex statū merēdi liberationem
ab obligatiōe pene: accipiēdo mereri p pa-
tientē sustinere penā: q' liberat ab obliga-
tione pēde. C' Ad arg^m ad pntē scōz vobz q'
bñ deludat q' illa pena inq'ntū est ab eis patie-
ter tolerata aliquo mō rōnes satisfactiois h:
inq'ntū per eā liberat ab obligatiōe pene de-
bite pro peccatis. r hoc est v'z. **26. iii.**

Tertio querit vtrū pena purgatorij p mi-
nistriū demonū infligat. Et videt
q' sic. pueniētus est bonos hoies affligit p ma-
los angelos q' bonos p bonos: sed bon' an-
gelus fecit emarcescere neruū femoris Jacob
vt b' Gen. 32. q' videt q' mali angeli affligit
animas in purgatorio. C' Item mali angeli
affligunt bonos homines in hac vita. vt patz
Job. 2. ergo a simili affligunt animas in pur-
gatorio. C' Item magister di. 47. ca. vlt. di-
cit q' habebunt torzores in pena: quos habuc-
runt in centroz in culpa.

C Contra. non decet illum qui de aliquo ius-
te triumphauit postea puniri per ipsum: sed
animo que sunt in purgatorio: iustitie adhe-
rent: dyaboluz vicerunt. ergo non sicut con-
ueniens q' punirentur ministerio eorum.
C' Item illam penam demonēs sciunt indu-
bitanter esse ad vtilitatem eorum qui pantiu

tur sed demonēs non querit vtilitatem anima-
rum sed d'ni. ergo videt q' aie i purgatorio nō
pantiunt ministerio demonum.

C Rēpōdeo q' q'uis boni angeli r mali assi-
stant morientib'. boni ad adiuuādū. mali ad
nocendū si pnt. r ad videndū si aliquid habēt
in eis. Hū r legi i vita beati Martini ocmo-
nem dñi mouebat astutus. r q'uis p bonos de-
ducant ad locū penale forte pcomitātib' ma-
lus libet' aspiciētibus penas eoz: q'uis nihil
videt in eis se posse eoz pferri in loco pena-
li nō pantiunt ministerio demonū. vt bñ osten-
dunt rōnes ad partē scōam adducte. nec mi-
nistrio bonoz angeloz. s; sola diuina iustitia
ignem purgatorij: sicut instrumētuz appli-
cante ad punitiōnem eorum.

C Ad p^m in opp^m vobz q' magis est pueniens
bonos hoies in hac vita affligi a bonis ange-
lis: quā ad cautela q' aliq' futur' malus. sicut
angelus fecit emarcescere neruū femoris Ja-
cob ad precauēdū motib' pcupiscētie: q' i alia
vita bonos affligi a malis q's vicerit. C' Ad
2^m vobz q' nō ē sile: qz in hac vita dnat pugna
inter malū agelū r bonū hoicm. r exēcitatur
boni hoies p angelos malos. C' Ad 3^m vobz q'
illud verbū magi' intelligēdū ē de dānatis r p
tpe ante iudiciū. **Articulus iii.**

Infrequenter q'ris de
pali. r circa hoc queritur. 3.
P^o vtrū indulgētie quas
dat ecclesia aliquid valeant.
P^o vtrū tñ valeat quātz so-
nant. P^o vtz valeat aliq'ui-
bus post hanc vitam. **26. i.**

Primo ostēdo q' indulgētie pdicte nihil
valeat: qz inutilis est symoniaca
donatio. s; in istis indulgētijs dātur spūalia p
temporalib'. vt p ecclesijs r hospitalib' pstruē-
dis. dare aut spūale p temporalib' symoniacus ē.
ergo tales indulgētie intiles sunt. C' Itē iherior
nō pōt absoluerē a pena imposita a superiori.
sed de cū p p'itriōne penitētijs remittit ei cul-
pam r obligatiōe pene eterne: obligat ipm
ad aliq'ū temporalē penā. q' illa p indulgentias
dātas a p'elatis eccle' nō pōt remitti.

C Cōtra. ecclesia errare nō pōt. Ande Luc. 23.
dicit dñs Petro. Ego rogauit p te vt nō desi-
ciat fides tua. Cū ergo tota ecclesia affirmet ta-
les indulgētijs valere: pcedēdi ē q' valeat.
C' Ad istā qōnē dixerūt qdā istas indulgētijs
valere in foro ecclie remittēt quāz penas taxatas
a iure vel a iudice. nō tñ aliq' remittēdo de
pena a deo taxata. C' Sed. s. scōz illā opinio-

nem indulgētie simpfr magis noceret q' vale-
lerent: qz absoluedo a penis satisfactorijs: ad-
pēnas purgatorij: q' sunt grauiores trāsmitte-
rent. 3o simpfr dō. c. q' indulgētie si dātur ab il-
lo q' pōt eas dare. r ex rōnabili cā. s. p vtilita-
te ecclesie: valēt dispositio faciētibus illud qd
p'inetur in forma indulgētie. p eas. n. remittit
aliqua portio pene a deo taxate. hoc aut face-
re pōt ecclesia. qz hoc facit ex diuina auctoritate.
thec'az emi meritorz. s. xpi r martyz r p'fē-
soz r virginiū recomēdauit eccle' dispēsidū:
cū ecclesie in platis tradidit clauēs regni ce-
lesti. meritū. n. passiōis xpi sufficiens fuit p so-
lutione eoz penaz nris peccatis debitariū.
voluit tñ ad bonū nrm nos adultos p aliqua
obsequia penalia fieri p'cipere illius meriti.

C Ad 1^m p^m in oppo^m vobz q' nō dātur spūalia p
tpalibus nisi p accūs. cū. n. dātur indulgētie p
ecclesijs vel hospitalib' cōstruēdis nō dātur
vt in illis tpalibus sūstāt: sed pp vtilitatem spūa-
lem psequētē. Ande nō dātur p tēpo: alib'
nisi in quātum ordinantur ad spūalia. C' Ad
2^m vobz q' inferior bene pōt absoluerē a pena i
posita a superiori aucte ipm'. V' Hēl p' dicit q'
p'clatus dās indulgētijs a penis a deo taxatis
nō absoluit: s; de thesauro ecclesie illas soluit
Sacerdos aut in foro pnie p virtutē facti po-
testate clauis a deo sibi data partē pnie a deo
taxate remittit. **Questio. ii.**

Secundo querit vtrū indulgētie tñ va-
leant quātū sonāt. Et videt q'
nō. qz tūc tātum valent danti vni denariuz
q'ntum danti. 100. libras: r veniētī visitare locū
scōi de ppe sicut de longe. cū in indulgētijs cō-
tineatur. q'ncqz viderit e'lynam suaz p tali fa-
cto: vel visitauerit talē locū sanctū habebit tñ
de indulgētia. C' Itē cū danti e'lynam p tali
facto pceditur 3° pars remissiois pene sue. tūc
dādo vni denariū: r alia vice aliu: r 3° vice ali-
um liberaretur a tota pena peccatis suis: debi-
ta: quod videtur absurdum.

C Cōtra Job. 13. Nūquid deo idiget nfo mē-
dacio. q. d. nō. ergo p quacūqz vtilitate nō dōz
hō mētiri. ergo tñ valēt idngētie q'ntū eccle-
sia dicit eas valere. C' Ad istā qōnē dicit qui
dam q' tñ valēt q'ntū sonāt. Ita q' quāz duo-
rū equali diuitiū: quoz vnus dat vnum dena-
rium: alius decem: ille qui minus dat obtinet
remissionē pene vnus ani. sicut ille qui plus
dat. nec pp hoc sequitur q' tñ remittat vni de
pena a deo taxata quātum alij: quia pena vni
us anni in hac vita nō tātum valet illi qui eas
facit ex minori charitatis seruoze: r remittat:
sicut illi qui eam facit ex maiori r asperaz. Cā-

ad d' in forma indulgentie quibus dante elynd
 sui p' talifatio remissionē h'pe pene vni' ani-
 sitelligendus ē: q' habeat remissionē tate pe-
 ne a deo taxate. q'ia remittet ei p' penitentia
 vni' anti: quā faceret in hac vita. Cū ergo illi q'
 plus dat r' ex maior' seruoze respōdeat annu-
 effiaciois pnie q' illi q' minus plus sibi re-
 mittitur de pena a deo taxata q' alij. r' tū cūli-
 bet valet vni' annu' pnie in hac vita. Alijs vī
 dō. ad quēstionē q' cūlibz danti elynd sua da-
 tur remissio intēsiōis pene ani vni'us: nō tamē
 equalit' sed ille q' plus dat ceteris parib' plus
 obtinet de itēsiōis remissione. ita q' si ponant
 duo in oibus pares obligati ad morādū p' an-
 num vni' in purgatorio: si pro indulgentia vni'
 anni vni'us dat denariū vni'us r' alius decē: q'libz
 p' totū annu' illū in purgatorio min' puniet s'z
 ille q' dedit decē minus q' ille q' nō dedit nisi
 vni'. ita q' erit alientatio pene p' m' dator' p'ro-
 portionē. P' s'z cōtra hoc ē. q'z tūc per indul-
 gentias nō remittet' pene quātitas extēsiua.
 sed intēsiua. P' Et iō inibi videt' dō ad qōnem
 q' quātum ad remissionē extēsiōis pene pa-
 res sunt: ille q' min' dat: r' ille q' plus. si hoc cō-
 tinetur in forma indulgentie. Sed quātū ad re-
 missionē intēsiōis pene: q' tū ad sui disposi-
 tionē ad recipiēdum augmētū gratie ipares
 E sunt: q'z de istis duob' plus p'sequit' ille q' plus
 dat. nisi in casu i quo min' datū ē mar' p' p'pa-
 rationē ad dante q' malus datū p' cōparatio-
 nem ad dante. sicut p' in paupercula de q' dicit
 d'ns p'ar. i'. q' plus miserat in gazophy-
 latū q' oēs alij. r' q'z vias tactas patet solutio-
 nes ad argumēta.

ut.

Tertio querit vtz indulgentie valeat aliq'
 b' post hac vita. Et v' q' sic q' oēs
 aie sancte aut sunt de ecclesia triumphate. aut
 militate. Sed aie exites in purgatorio sancte
 sunt. nec sunt de ecclesia triumphate: q' in illa
 nulla ē pena. q' sunt de ecclesia militate: sed oī-
 bus hūit' gram in ecclesia militate p'sunt in-
 dulgentie. ergo p'sunt illis q' sunt in purgato-
 rio. C' t'c meritū: ecclie qd p' indulgentias di-
 sp'at' maius ē q' m' eritū vni'us singularis p-
 sone. sed meritū singularis persone suffraga-
 tur existentibus in purgatorio. ergo multo
 forti' illis valet indulgentie. C' Item indulgentie
 p'sūt illis q' faciūt illd qd i forma indulgentie cō-
 tinet: s'z exites i purgatorio orāt' p' vtilitate ec-
 clesie. p' qua datur indulgentie. q' p'sunt illis.
 C' Cōtra de pe. di. h'. Si cui. s. Alij econtra.
 D'ns par ius soluedi voluit esse r' ligandi: sed
 prelati ecclie nō pnt ligare illos q' sunt i pur-
 gatorio. ergo nec pnt eos soluerē: qd veruz nō

est si illis p'dessent indulgentie.
 C' Rūdeo q' indulgentie nō p'sunt illis q' non
 sunt de iurisdictione illius q' eas p'cessit. extra d
 pe. r' re. Quod aut. nec illis q' nō faciūt illud p
 quo dant indulgentie: q'uis habeat volūtate fa-
 ciendi. q'uis. n. q'nt ad premiu' essentialē non
 potēti operari volūtate repuret p' facto: nō q's
 hoc ē v'z q'ntum ad q'dlibet p'miuz accidēta-
 le. Unde nec p' facto reputatur q'ntum ad re-
 missionē pene p' indulgentias obtinēde. Illi aut
 q' sūt in purgatorio nō sūt sub iurisdictione pla-
 toz ecclie. qd satis datur itelligi cū dicit d'ns
 Petro. Adciq' solueris sup' irā. addēdo. n.
 Sup' terrā v' referre collationē huīus p'tatis
 tū sup' iuctes hac vita mortali. nō possunt ēt
 facere saltē de lege cōi illud qd p'tinetur i for-
 ma indulgentie: q' r' orātibus p' aliquo p'nci-
 pe vel aliquo spālī negotio ecclie p'cedatur
 indulgentie. tū illi qui sūt i purgatorio hoc ne-
 sciūt nisi ex spālī reuelatione. r' si scirent q'
 uis oraret: nō tū esset eis penalis oīo: sicut est
 exātibus in mortali vita. An exātib' in purga-
 torio nō profunt indulgentie directe. idicere tū
 eis p'sunt in q'tū exites in hac vita faciūt pro
 eis illud qd p'tinetur in hac forma indulgentie:
 maxime si det indulgentia sub hac forma. Qui-
 cūq' fecerit h' v' illd sibi se vel p' p're suo b-
 functo. vel alia p'sona in purgatorio exite da-
 mus tot dies indulgentie. sed sic scdm quosdam
 adhuc nou' p'sunt eis nisi per modum suffra-
 gi. q'z nō p' modū auctoritatis: qd prelat' ha-
 beat sup' eos. r' adhuc etiā v' sic valeat eis co-
 operat' forma indulgentie p'dicta: q'z alias v' v'
 q'busdam hō nō possēt fructū sue indulgentie in
 alium trāsferre: q'z eius nō est applicare ad ali-
 quē intētionē ecclie: per quā cōicant merita
 ecclie: ex quib' valent indulgentie.
 C' Ad primū dō q' illi qui sūt in purgatorio
 cum ecclesia militate aliquo mō cōicāt in pe-
 na. cū triumphate in impossibilitate peccādi: cū
 vtraz in charitate. r' iō q' p'nti sūt cum mi-
 litante ecclesia p' charitate: r' maxime auxili-
 indiget: q' nō sūt in statu in quo possunt p'nos
 assumere volūtariā. per quā citius admitterē-
 tur ad visionē beatam. ideo ecclesia pōt eos
 iuuare cōicādo eis merita vni'oz: nō tū p' mo-
 dum auctoritatis p' quā directe iuuātur illi q'
 bus directe profunt indulgentie. C' Ad 2^m dō q'
 nō plus p'cedit nisi q' indulgentie pnt p'desse
 p' modū suffragij p'currēt ad hoc volūtate i-
 dulgentias dātis cū volūtate recipiētis. C' Ad
 3^m solutiō ē ex dictis in qōne. Et p'erea p'ter sa-
 cere illud qd in indulgentia p'tinet. redit' q' faci-
 ens sit de iurisdictione dātis indulgentiam.

Primo querit d' p'nci-
 pali. Et circa hoc querunt 3.
 P'rio vtz valeat existenti-
 bus in pctō mortali. P' 2° vtz
 religiosis. P' 3° vtz prelati q'
 eas concedunt.
Primo ostendo q' valeat existentibus in
 peccato mortali: q'z maius est ali-
 cui gratis impetrare q' remissionem pene cō-
 cedere: s'z vir sanct' aliqui meret peccatoz gra-
 tiam. q' multo forti' p'lat' pōt sibi p'te pene re-
 mittere cōcedendo indulgentiam.
 C' Cōtra. itentio principis sapientis nō est vt
 thesaurus suus p' sui ministrū dispēsēt suis ini-
 micis. cū ergo dispēsatio facta p' ministros ec-
 clesie discōrdās ab itētiōe dei sit inutilis: r' ma-
 gis debeat dici dissipatio q' dispēsatio: nō p'
 sunt indulgentie existētibus i mortali peccato:
 cum tales dei sint inimici.
 C' Rūdeo q' nō pōt fieri remissio pene ma-
 nētē culpa. r' ideo cū p' indulgentias nō remit-
 tat culpa existētibus i mortali peccato: non re-
 mittit eis p' indulgentias aliqd de pena. Si tū
 aliqs existēs i mortali peccato facit illud qd
 cōtinet in forma indulgentie: p'cedēt facit: q'z
 bona facta in pctō mortali aliquo mō pecca-
 torē disponunt de p'gruo ad p'ntiam: r' illa mē-
 diante ad susceptionē remissionis peccatoz
 per diuinam misericordiam.
 C' Ad argumētū in opp^m dōm q' nō valet: q'z
 illa ipetratio gratie est p' meritū p'grui. s'z satisf-
 factio de pena sit p' meritū p'digni. Unde exi-
 stēt i charitate faciēt qd p'ntet i forma indul-
 gentie debet remissio pene. que in forma indul-
 gentie est cōcessa. **Questio.** **ut.**
Secundo queritur vtrum indulgentie va-
 leant religiosis.
 C' Rūdeo q' sic. si faciūt illud p' quo dantur
 indulgentie: r' hoc facere possunt: q'uis nō ha-
 beat p'ntū nec p' volūtate sua possit clausurā

exire ad visitandū alia loca scā. sup'ior. tamen
 potest eis dare licentiam aliquand dandi r' lo-
 ca sancta visitādi. **Questio.** **ut.**
Tertio querit vtri indulgentie valeat platio
 q' eas p'cedunt. Et v' q' nō. q'z nul-
 lus h'z p'tatē absoluedi scdm: s'z h' dōtib' indul-
 gentias p'dessent ille indulgentie ad remissionē
 pene dātes eas seipsoz possent a pena absolue
 C' Cōtra. si nō p'dessent eis p'ioris essent p'ct
 tionis q' alij. qd est incontinentis.
 C' Rūdeo q' prelati sibi ipsi nō pōt indul-
 gentias dare p'mo r' p'ncipal' r' directe. s'z indul-
 gentia alijs data ipse et sub eadē forma vti pōt.
 r' sic sibi sicut alijs p'dest ad aliquid p'tis pe-
 ne remissionē. C' Ad ar^m in opp^m dō q' quis
 prelati nō possit seipz absolvere directe: pōt
 tū indirecte inquātū alij pōt p'cedere p'tatē per
 quā ab illo potest absolui.

Primo ostendo q' malus ep's non pōt dare
 indulgentias: q'z nullus sapiēs d'ns cōmittit ini-
 micis suo p'tatē dispensandi suū thesaurū: s'z
 malus ep's est inimicus dei. cum ergo deus sit
 sapientissim' d'ns malo ep'o talē p'tatē n' p'misit.
 C' Item malus est indulgentiā dare q' recipē-
 res: sed malus ep's manēs malus nō pōt indul-
 gentiā recipere. ergo nec dare.
 C' Contra. malus est absolvere in foro penitē-
 tie seu conscientie: cū per talē absolutionē nō
 tantum remittatur aliquand de pena. sed etiam
 quādoq' remittit' culpa. cū absoluedus est at-
 tritus nō p'tritus: q' indulgentias dare: p' quas
 nō remittit' nisi pena. sed malus episcopus po-
 test absolvere i foro penitētie. ergo multo for-
 tius indulgentias dare.
 C' Respondeo q' malus episcopus potest i-
 dulgentias dare. quia non facit indulgentias
 de proprio merito quo p'iuatur per mortale
 peccatum. sed de thesauro ecclesie cuius pec-
 catum sibi nō abstulit dispēsationē.
 C' Ad p^m i opp^m dō q' maior ē da qm inimic'
 pōt thesaurū dispēsare p'ter diu itētiōē. malus
 aut ep's p'ter itētiōē dei spūale thesaurū ecclie
 dispēsare nō pōt. Uū si nō p'cedat diuine itē-
 tiōi sua dispensatio nulla est. Unde nec bon'
 nec malus indulgentias p'cedere pōt: nisi ex ra-
 tiōabili cā. C' Ad 2^m dō q' quis indulgentiā da

Distinctione .xx.

re maius sit q̄ recipere maiore auctoritate. eorum q̄ tñ est loquedo de maiore utilitate: p̄tñ dō mortale facit: ipedit utilitate q̄ auctoritatem.

Secundo querit̄ vtz aliqd̄ nō cōs possit: indulgētiās dare. Et vtz q̄ non. qz p̄ indulgētiās tñ remittit̄ d̄ pena. v̄ plus q̄ tū ad absolutionē i foro p̄nie. s̄ null' nō facer dos pōt absoluerē i foro penitentiē. ergo nec indulgētiās dare.

Cōtra. electi i epos z confirmati p̄nt dare indulgētiās: q̄ntis adhuc nō sint sacerdotes.

R̄sō. sicut super' dictū ē. nō sacerdotibus p̄petere pōt p̄tās iurisdictionis. cū q̄ dare indulgētiās p̄petat alicui p̄tātē iurisdictionis alicui nō sacerdos pōt p̄cedere indulgētiās.

Ad ar̄m̄ in oppo^m dō. q̄ oib' p̄fatis sumpt' digno ē absolutio in foro p̄nie q̄ illa q̄ fit p̄ concessiones indulgentiē: qz per illā nō tñ re mittit̄ pars p̄nie. s̄ etiā culpa. si ante nō est remissa. z ille dispōsit' ē q̄ recipit absolutionem. Hic p̄tās respicit ordinē z iurisdictionem in foro p̄nie. remissio autē culpe maior ē q̄ remissio p̄nie. nec tñ p̄cedēdū ē q̄ semp plus remittat̄ de pena p̄ indulgētiās q̄ p̄ absolutionē i foro p̄nie: qz fr̄q̄ntē ē ecōtrario. **26. n.**

Tertio querit̄ vtz q̄z plar' possit indulgētiās dare. Et vtz q̄ sic. qz q̄bz plar' pōt p̄cedere p̄ticipatiōē bonoz p̄gregatiōis sue. q̄ a s̄nt pōt e^m merita p̄ indulgētiā alijs cōdicare.

Cōtra. solus ep̄s p̄mittit̄ a iure indulgētiās dare vel electis in epos.

R̄sō. q̄ illi soli p̄nt indulgētiās dare: q̄ d̄ v̄t p̄fatio t̄bc̄sauri ecclēie p̄missa ē. z p̄m mēsurā p̄missiōis sue: z q̄ vicario xp̄i p̄missa ē plenu dō p̄tatis a xp̄o. ex de pe. z re. Cū ex eo. iō dare potest indulgētiās per ecclēsiās totam militatē tātas q̄tas sibi placuerit. dū tñ asst̄ rōnabilis cā. Alij autē tñ h̄nt de hac p̄tate. q̄ntis eis a vicario christi concessum est. ipse autē per ins cōde hoc nō p̄cessit nisi ep̄s. vel electis in epos z suis legatis. z iō nulli aliū indulgētiās p̄nt dare nisi ex sp̄ali p̄missione. nec p̄nt legati dare indulgētiās nisi in p̄vincia sua. nec ep̄i nisi in suo ep̄atu. archiep̄i tñ p̄nt eas dare i ep̄atibus suffraganeoz suoz. ex de pe. z re. H̄sō. isti tñ in dedicatione basilicę suę dēdicet̄ ab ep̄o: siue a plurib' nō debet̄ extēdere idngentiā vltra. In̄. neg. in anuēnsario dedicatiōis vltra. 40. dies. ex de pe. z re. Cuz ex eo. limita ta. n. ē eis p̄tās a papa: ne p̄ imoderatas p̄cessiones clauē ecclēsię p̄tēnerēt. z penitētiā salisfactio c̄neruaret eo. c. Abi p̄nis.

Ad ar̄m̄ in oppo^m dō q̄ nō ē s̄nt: qz cōcessio p̄ticipatiōis bonoz fit p̄ mutua charitatē: sed donatio indulgētię p̄ auctoritatē. Cū q̄libet p̄ticipatiōis suoz bonoz p̄cedit: s̄ nō indulgētiā dare debitor suoz. Ar̄z autē q̄libet cerdos penitētē i articulo mort' possit absoluerē ab oi p̄tō: z oi excoicatioē super' v̄sū ē. Ar̄z autē ille iustus q̄ an̄ mor' ē fecit totas p̄niam sibi i facerdotē inuictā minorē debito postea in purgatorio p̄niam sup̄ se expōsitiōes poteris inuenire.

Art. v.
Circa of ad notādū difficultatē h̄ndi p̄dignā p̄nias illi q̄ vsqz ad articulū mortis distulit penitere. Peccare nō potes. hoc intelligit̄ de p̄ctis in opib' exteriorib': q̄ hō nō pōt facere in articulo mort' istatē. Quacūqz die innoct de' asst̄. hoc nō intelligit̄ de iuocatiōe q̄ ex timorē p̄ne p̄ncipalr: s̄ ex amor iustitię. Arbitrj querit̄ libertatem. hoc iō dicit: qz q̄uis in illo q̄ expectant penitere quousqz mors istatē remaneat arbitrij libertas. tñ inest sibi ad penitendū vere maxima difficultas. Quedā peccata mortalia tñ p̄nia sūt venialia. hoc iō v̄ctum est: qz hō de illis p̄nias obtinet veniā. Si nō sufficit dolor interior: simul casz pena iuncta addet deos penam.

Cōtra si sacerdos iniungit penitentiam maiorē debito. penitens si potest tenetur soluere illam. ergo a simili si iniungit minorē debito penitens debz esse simpliciter q̄tatus: si voluit eam.

R̄sō p̄deo q̄ si sacerdos iungit penā si recōpensantē penā a deo taxatā s̄m̄ iudiciū sue in stititē tēpari dulecedie misericordie: penitēs res dū exoluet post h̄c vitā. Si autē iniungit penā recōpensantē q̄ntis absolute sit minor q̄ illa ad quas obligat i purgatorio: sumpt' q̄tat p̄itēs si exoluit eā. nec ē incōueniēs: vt sup' d̄z ē q̄ minor pena i hac vita recōp̄set i diuina acceptatiōe maiorē penāz in alia vita. **Ad ar̄m̄ dō.** q̄ q̄uis ille cui iuncta ē pena maior d̄bi to tenet ad eā expledā i foro ecclēsię: in foro tñ dei nō tenet nisi ad p̄dignam. Unde si mortis expleta digna: ad residuū nō tenetur. **Ex̄m̄**plē. moia eis fidelitū arcūst̄. p̄dē d̄bet: q̄ntis loquat̄ in plurali. t̄v̄nt̄ soli credit̄ i hac m̄a q̄ hoc nō credit̄ i p̄iudiciū alicui'. 26. q. 6. h̄is q̄ i iurmitate. i glo. z ar̄m̄ ad hoc d̄ p̄e. di. 4. Cuz itaqz. nō debet̄ p̄sbyr. loq̄tur de publice penitētē: qz p̄nias ab ep̄o inuictas nō pōt sine co p̄sbyter relaxare nisi in articulo necessitatis. **Quellara** tñ p̄ccatio p̄sulto ep̄o p̄ s̄b̄p̄tē fieri valet. hoc intelligēdū ē scdm̄ antiquā p̄titudinēz aliquaz ecclēsiā q̄ modo nō tenet.

Distinctio

De peccatis que post hanc vitam dimittuntur. Distinctio. **XXI.**

Olet et queri vtz post hanc vitam aliqua peccata remittantur. Et aliqua post hanc vitam remittantur xps ostēdit in euangelio. vbi ait. Qui peccauerit in sp̄ritum sc̄m̄ nō remittet̄ ei neqz in hoc seculo: neqz in futuro. Ex quo datur intelligi: sicut sancti doctores tradunt: q̄ q̄daz peccata in futuro dimittent̄. Quedam. n. culpe in hoc seculo relaxantur: quedā vero pene etiā in futuro: que q̄dem post mortem gratat̄: sed dimittuntur si digni sunt: si bonis actib' in hac vita meruerit̄ vt dimittatur eis. De illis etiā q̄ edificat̄ lignū: senum: stipulāz dicit Aug. q̄ ignem tribulationis transi totum portauerunt cremabit̄. Aut enim sic. Post istius sane corporis mortē do nec de igne purgatorio veniat̄ ad diem d̄nationis z remuneratiōis: si hoc tēporis intervallo. sp̄s defunctorz q̄ edificauerūt lignum: senum: stipulāz: huiusmodi ignem dicatur perpeti: quem alq̄ nō sentiūt: qui huiusmodi edificia portauerunt vt iueniāt ignē transitorie tribulationis venialia crematē: nō redarguo: qz solita veruz ē. Sed quia dicitur saluus erit: quasi per ignem: contemnitur ille ignis. Brauior tamen erit ignis ille: q̄ quicquid pōt homo pati in hac vita. Dic aperte i sinuat vt q̄ illi q̄ edificat̄ lignuz: senum: stipulāz: quedam cremabilia edificia. i. venialia peccata secum portant: que in igne emēdatorio cremantur. Unde constat quedaz venialia peccata post hanc vitam deleri.

De alq̄ cietus alq̄ tardius purgantur in igne.

Distinctio. XXI.
Nullo aut igne purgatorio alq̄ tardius: alq̄ citius purgant̄ s̄m̄ q̄ ista pereūtia magis vel minus amauerūt. Cū Aug. Post hanc vitam: credibile nō ē nōnullos fideles q̄ ignēz quedā purgatorij: q̄nto magis minusue bona pereūtia dilexerūt: t̄to tardius citiusqz saluari. Cū nō frustra illa tria distinxit apls: lignū: senū: stipulā: q̄ illi edificat̄: qz si aliena nō rapiūt: reb' tñ infirmitati excessus aliq̄ dilectione inherēt. Qui sc̄bz suos amādī modos vt diutius vt lignū: vt min' vt senū: vel miminuz: vt stipulā: ignē sustinebūt. Qui vō super edificat̄ auz: argētum: lapidē p̄ciosum: de vtroqz igne securi sunt: nō solum de illo eterno: q̄ cruciaturus ē impios in eternū: sed et de illo emēdatorio q̄ purgabunt̄ qdā saluādi. **Cōppositiō.**

Icoby ei pōt: si p̄ lignū: senū. si pulā venialia intelligunt̄ p̄ctā: z nullus a deo p̄fectus ē q̄ venialr nō peccet. Ergo q̄ edificat̄ auz: argētuz: lapidē p̄ciosuz: edificat̄ etiā lignuz: senū: stipulā: q̄ p̄ ignē trāibūt. Ad qd̄ v̄ctim' qz nō ois q̄ venialr peccat: lignuz: senuz: stipulā edificat: sicut ecōuerso nō ois q̄ tēplāz deum: z diligit̄ primuz z opa bona facit: edificat auz: argētuz: lapidē p̄ciosuz: z tñ in auro itelligit̄ tēplatio dei: in argēto dilectio primi: i lapide p̄cioso bona opa. S̄z illi q̄ edificat̄ lignū: senū: stipulā deuz: tēplānt: z primuz diligit̄: z opa bona facim̄: nec tñ edificat̄ auz: argētuz: lapidē p̄ciosuz. Dec. n. edificat q̄ sic illa tria facit. vt cogitet q̄ sunt dei: z quō placeat deo: non mundi. Lignuz vō z senuz: z stipulā: accipi p̄nt seculariuz rez q̄uis licite excessaz tales cupiditates: vt amitti sine animi dolore nō possit. Dec. ḡ edificat is q̄ cogitat q̄ mundi sunt: z quō placeat mi

Ad **C**eterum non est aliqd pccm p'm grane r' p'p'm
de q'd p' penas p' inflictas n' possit totali i hac
vita expiari. si t'n patietur iustitiae: s'z mo'is e'
maxia p'nox. s'z si penitens cam sustinet patie'
ter per cam totaliter purgatur.

Contra mag' pcedet di. c. 1. r' e'd p'nia di. 7.
ca. hoc aut' p'us purgatus e' igne purgato'
nis q' in alius seculis distulit fructu p'cessio'
Cite mag' in l'ra b'uis di. c. 1. expresse po'
na q'da aias post hac vita i purgatorio p'nti

C Rideo q' aiaz decedentium a corpore
in charitate: q'dam in hac vita tota pena d'
bitam expleuerat. r' tales p'nti i purgatorio
no' cet' p'oni diuine iustitiae. Et tales stati' cu'
sunt a corpore h' separate admittunt ad eter'
ne vite viuonem r' fruitione. Alie sunt q' tota pe'
naz sibi debita in hac vita no' expleuerit. r' ta'
les p'nti post hac vita p'oni est diuine iustitiae.

C no' t'n eterna pena: sed purgatoria. ex quo
enim i charitate recedit eas eternaliter punit'
no' cet' diuine iustitiae p'oni. q' digne sunt
vita eterna: r' q' ad huc ad aliquam penam obli'
gate sunt diuine iustitiae: p'oni e' vt p'ns illam
sustinet q' gaudium eterne vite recipiat. cui
illo enim gaudio non potest stare obligatio
ad aliquam penam.

Ad p'm in opp' d'm q' illa auctoritas
intelligeda e' aut de illis q' tota p'nia sua i hac
vita expleuerit. aut de aliis post q' a p'na pur'
gatoria liberate sunt. **Ad 2^m** d'm q' no' e' s'ise
q' p'ni mortale no' p'patit seci aliqd meritū
q' retardet aia a s'lo delectu in inferni s'z e'pa
ritas seci p'patit aliqd retardatiuū ascensio'
s'ie in paradisu: q'z seci p'patit veniale culpaz
r' obligatione ad aliquam penam. **Ad 3^m** d'm
q' pena mortis nalis. cu' sit debita p' pcto ori'
ginali. no' satisfiat p' pena debita pcto actuali.
q'nis pena mortis violenter illate quam hō
patienter r' ex charitate sustinet p' deo totalit'
satisfacere possit.

Questio. n.
Secundo querit vtrū de purgatorio alius
alio citius liberet. Et v' q' non.

q' fm illa p'porione q' culpa excedit culpam
p'na pena purgatorij excedit alia in acerbitate.
ergo ad h' q' p'ne sint iuste: os q' sint eq'
les in duratioe. **C**ite quis p'nia in paradiso
sint ineq'ia in iustione. t'n equatur in duratioe
s'z p'ne inferni ineq'les sunt in iustioe equa'
les t'n in duratioe. ergo a s'ise p'ne purgatorij
quis sint equales in iustione debet e' equa'
les in duratioe.

Contra. Mag'el. li. 5. p'p'li. c. 4. loq'ns d' pe'
nis aiaz post hac vita dicit. q' citius vel tard'
pena remouet fm q' dispōnes pp' q's puniunt

sunt fortes vel debiles. r' cu' in godē loco aiaz
p'ba p'dicta ponat penas aliq' aiaz no' finiet
das: videtur q' verba p'dicta de penis pur'
gatorij intelligantur.

C Rideo q' duo p'sideratur in pcto. s' magni
tudo r' radicatio. dicunt ergo alii q' magni
tudi offēse respōdet iustioe acerbitatis p'ne r'
radicationi pcti p'ne duratio. ideo in purga'
torio no' t'n sunt p'ne ineq'ales in iustione
sed e' in duratioe. **C** S'z p'ra h'nc modū sol'
ueti sic pōt argui. Possibile e' vt minor pec'
cato hō fortius r' diuti' adhereat q' maior. r'
sic p'ngere possit q' penitens diuti' careret vt
s'ione diuina p' pcto minor q' p' maiori. Cum
ergo carētia visio'is dei ad t'ps sit maior p'na
q' pena ignis ad t'ps. sicut simplr magis e' vbi
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.

est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.

est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.

est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.

est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.

est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.

est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.

est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.
est sine fine. vt i d'natioe q' pena ignis eter'ni.

Articulus

consequenter est supra illum sunt aie: q' purgant
q' ibi de lege coi purgat: quibus aliq' alibi pur'
gent ex aliqua cā spali. s' vt viuētib' aliqd nū'
cet. vel vt suffragia p' se ipetret. r' vt patiedo
vbi peccauerunt dei iustitia aliqd' sensibilibus
māifestet. In. 4. loco mo' no' sunt alique aie:
sed an' r'p' aduētū ibi erāt aie scōz patri. que
p'nam suā i purgatorio expleuerāt. r' ille q' re'
cedēs a corpe nihil purgabile portauerat
Hugo t'n. 2. li. 3. sacra. pte. 15. c. 7. negare v' ali'
quē vni locū determinatū e' purgatiōi aiaz
dicēs. p'babili' e' vt i his potissimū locis sin'
gule pena sustineret credat: i q'p' culpam com'
miserit: sicut multis sepe documentis e' p'ba
n' alia vero si qua sunt h'az penarum loca no'
facile est assignari. **C** Ex dictis patet solutio
ad questionem quartam.

Consequenter

Et circa hoc querunt. 4. p' d'.

vtz aliqua pctā venialia post
hac vita remittantur q'ti ad
culpā. 1° vtz ad remissionē
sufficiat pena purgatorij sine motu p'itionis
1° vtz aliqd pctm veniale p'niatur eterna
pena. 2° vtzam per lignum. s'enum. 3° s'ip'
lam intelligantur peccata venialia. 2° 1.

Primo ostēdo q' aliq' pctā venialia post hac
vita n' remittit q'ti ad culpam.
hu' 2° li. de sac. pte. 15. c. 3. Nemo speret qd
hic neglerit cu' obierit apud d'm p'mereri.

Cite facit e' peccare q' a peccato resurge
re. s'z aie recedēs a corpb' cu' charitate am'
pl' no' p'nt peccare. q' nec a pcto veniali resur'
gere. **C**ite d'ant. li. 2. c. 4. Qd est hoib' mo'is.
hoc est angel' casus. q' post casum no' e' angelis
p'nia: q' a s'ise nec aiabns separatis.

Contra. pctm veniale s'it pōt stare cum cha'
ritate. q' pōt e' q' aia recedat a corpe cu' vtro'
q' aut ergo illa aia i p'p'm carebit vita gl'ie.
qd e' iustit' aut remittet illud pctm veniale.
C Rideo q' sicut dicit mag' h'ur' di. c. 3. aliq'
pctā venialia remittit post hac vita. no' t'n q'
tū ad penā. q' sic e' remittit mortalia multa:
in q'ti post q' a hac vita remissa sunt q'tum ad
culpā: pena eis debita soluit i purgatorio. sed
e' q'ti ad culpā. n' sic intelligendo q' sine pe'
nitētia p'ignē purgatorij s'umās. sicut p'ignē
s'umut argēt' rubigo: sed q' p'na innat' aie
ad penitēdiū de venialibus. de q'p' i hac vita
no' penituerāt: r' p' charitatem: cu' q' a corpore
bus recederēt eaz p'na format' r' acceptat'. r'
s'c v'iales culpe eis remittit. **C** Et i opinio

Secundus

delectu aias no' posse recedere a corpb' cum
charitate r' aliquo pcto veniale s'it. q' vt ip'li
dicit: q' de pctm de quo hō non penitet ante
egressum aie a corpe i ipso egressu s'it mortale.
non idem in numero. sed q' no' penitēs i statu
tali de oi peccato tā mortali q' veniali saltem
i generali mortale pctm scurrit: falsa est. pōt
n. p'ngere q' hō i charitate exis doormiat i
aliquo pcto veniali. de quo vniq' peidunt. nec
i spali uec i generali: r' q' sic doormiēs mortaf.
cū ergo i doormiendo hō nullum mortale pct'
ptū possit icurrere. plant e' aiam ista' a corpo'
re recedere cum charitate: r' veniali pcto s'it.

Preterea cuz veniale pctm simul stare pos'
sit cum charitate. si mortens v'num libe. ar. h'
bens ex carnis fragilitate. si non penitens de oi mor'
tali pcto. non video rōnem quare talis debe'
at incurrere pctm mortale. cu' nō adhereat
aleni rei icludēt auersionē a deo. uec corrū'
pcti formale pncipiū spali vite. qd e' charitas.

C Ad 2^m in opp' d'm. q' ibi d'n' loq'ur de
morte i mortali pcto. tal. n. hō meruit vt
digne possit postea penitere. sed aia recedens
cū charitate r' aliquo pcto veniali s'it hoc me'
ruit: vt post hac vita de illo pcto digne peni'
tere possit. **C** Ad 3^m cum d' q' facilius e' pec'
care q' a pcto resurgere. r' dico q' de morta'
li pcto vtz est tam i hac vita q' i alia. q' i hac
vita a tali pcto resurgere e' difficile. i alia e' im'
possibile. Sed nō sic d' de veniali pcto. q'nis
enim i hac vita facili' sit venialiter peccare q'
de veniali pcto vere penitere. nō t'n sic d' de
post hac vita p' cōpationē ad aiam: q' a corpo'
re recedit cum charitate. sicut. n. illa que sine
charitate recedit pōt male velle. r' d' mala vo'
luntate digne penitere nō pōt: sic p' p'niū ista
nō pōt male velle. r' de inordinato actu volū'
tatis veniali t'n: quē habuit i hac vita digne pe'
nitere pōt. **C** Ad 3^m d' q' illud simile nō val'
let nisi q'ti ad aias que recedūt a corpb' e'
mortali pcto. ille. n. que cum solo veniali rece'
dunt mortue non s'unt. neq' veniant' r' peccare
r' p'proprie dicitur cadere. q' p' solum veniale
non cadit aia a spali vita.

C Ex dictis p' solutio ad qōnē scōz. 2. m.
querit vtrū aliqd pctm veniale pu'
niatur eterna pena. Et v' q' non.

Sicut e' h'z culpa ad culpā. ita p'na ad p'na
sed culpa mortalis in infinitum excedit venia'
lem. ergo pena sibi debita excedit penā pcto
veniali debitam i infinitum. n' itēliue. q' ois p'c'
na est finita itēliue. ergo in duratioe. sed fm
p'p'li. 8. p'p'li. d' minus infinito est finitus.

Tertio querit vtrū aliqd pctm veniale pu'
niatur eterna pena. Et v' q' non.

Sicut e' h'z culpa ad culpā. ita p'na ad p'na
sed culpa mortalis in infinitum excedit venia'
lem. ergo pena sibi debita excedit penā pcto
veniali debitam i infinitum. n' itēliue. q' ois p'c'
na est finita itēliue. ergo in duratioe. sed fm
p'p'li. 8. p'p'li. d' minus infinito est finitus.

Distinctionis

ergo nullū veniale peccatū punitur eterna pena. **C**irca post hanc vitā p eqli pctō nō pūit vnus magis q̄ alius. q̄ sicut dicitur act. 10. nō ē psonarum acceptor dēns. sed aie recedētes cū charitate. r cum venialibus peccatis nō pūit pzo illis venialibus pena eterna. q̄ sicut nec aie recedentes sine charitate. Nulla s̄ aia pro peccato veniali punitur pena eterna.

Cōtra. vt supius ostēsum est. di. 16. peccati veniale aduictū cū mortali remitti nō pōt sine mortali. sed peccatū mortale i alia vita. nō pōt remitti. q̄ nec veniale aduictū mortali. sed durā te culpa durabit pena. q̄ pro veniali aduictō mortali pūit aie dānate pena eterna.

Cōtra. q̄ nulla peccato veniali per se debetur pena eterna. q̄ simul potest stare cū for mali pncipio spūalis vite. qd est charitas. Cū ab eterno bono nō separatur. q̄uis ad talē separationē dīsonat. p accēs tñ multa pctā vicia puniūt eterna pena eo q̄ sicut i subiecto carē te charitate. r i actu. r i potētia. sine qua nullū potest remitti peccatū. r iō q̄ diuina iustitia erigit vt manētē culpa maneat pena: eorum pctā est eterna. Ende talia venialia proprie loquens dicitur. scmo. stipule non comparat. r Aliq̄ tñ dicit q̄ deus potest a damnato extorquere totā penā suis peccatis venialibus debita sine remissione e cuiuslibet culpe. vñ dicit q̄ vicia le. nec per se. nec per accidēs pūit pena eterna a iudice iusticia. q̄ pctā que est i remozu. eō sciētē ops durare durāte culpa. nec pōt dici q̄ damnati soluat penā suis peccatis venialibus debita: sicut q̄ satisfaciens: sicut nec in hac vita obligatō ad aliq̄ penā: quā malis gradib⁹ eius iudex iuste extorquet ab eo: potest dici solvere illā penā vel satisfacere. r Sz hoc opio ē s̄ cōmunē doctor opionē. r ē s̄ rōnē. q̄ cū de peccatō non acceptat: nisi acceptet sustinētē penā sicut nec opa bona. nisi opantē acceptet. q̄ diu patiens penā deo accept⁹ nō ē. pctā sua nō ē deo accepta. tūq̄ sibi satisfactoria. q̄ nō ē sibi accepta p paratiōnem ad sustinētē. q̄uis sibi sit accepta p paratiōnem ad sustinētē. q̄uis sibi sit accepta p paratiōnem ad sustinētē. iuste q̄ pctō illi gēte: hoc ē dictu: q̄ acceptus ē dō s̄b rōne q̄ iustitā ē. r q̄ diu pena illi q̄ peccatū nō est digna acceptari a iudice vt satisfactoria i toto nec in pte: semper pctō: remanet debitor: pēne.

Cōtra. q̄ i opp^m cū dī q̄ sicut se h̄s culpa ad culpā. ita pena ad penā. r dico q̄ vix ē per se. nō tñ oz hoc semper ē vix p accēs. r ego bene pcedo penā eterna nō deberi pctō veniali p se. **C**ōtra. q̄ sicut in hac vita sine acceptio persone. p equali. pctō. vñ vnus vnus q̄ alius. ppter diuersam aduictiōē subiecti. sic i alia vita fieri pot. q̄ ania cū charitate

recedens a veniali purgari pōt. recedēs tota ne charitate nou potest. **20.** vii.

Quarto querit vtr p lignū. senū. r stipulā itelligant pctā venialia.

Cōtra. q̄ sicut in suam magis hui⁹ di. c. j. per lignū. senū. r stipulā itelligit vicia pctā per quādā similitudinē. q̄ venialia i codē subiecto cū charitate exētia pnt p ignē purgato: r spūalē ignē charitatis dilectiōis psumi. sicut lignū. senū. r stipulā psumit p ignē. r q̄ t̄r diu psumit lignū. r senū. r senū q̄ stipulā. iō p lignū significant venialia grauiora. p senū media. p stipulā minora. hinc p̄cordat glo. p̄ **1. Cor. 3.** super illud vbi. lignū. senū. stipulā. di cēs. Lignū. senū. stipulā edificant q̄ sicut alia nō rapiūt. reb⁹ tñ ifirmittat pccatis aliq̄ dilecti one. supple obliq̄ iherētdē scdm suos amantē h̄ modos. vntius vt lignū. vel minus. vt fenū. vel minimū vt stipulā ignē sustinēt. r q̄ hoc deo nōū pponit salui erūt p fundamētū. q̄ vero hoc deo p̄ponunt nō supēdicat. sed destruit fundamētum.

Consequenter querit de pncipali.

Et circa hoc q̄runt. **4.** vtr p p̄fessionē gnālē delectat pctā venialia. r vtr illa cōfessio sit factm. r vtr mortalia obliuata delectat p illam cōfessionem. r vtr peccat p̄fessō p̄fessō pctā q̄ nō fecit. **20.** i.

Primo ostēdo q̄ p̄fessionē gnālē nō delectat pctā venialia. sine gnālī p̄fessione pnt venialia remitti p p̄fessionem. r sine contritione nō pnt remitti p gnālē p̄fessionē. sed ergo non remittit p gnālē cōfessionē. sed per contritionē. **C**irca q̄ns aliq̄ peccata venialia p gnālē p̄fessionē nō remittunt. vñ sunt illa in quibus remanet volūtas habitualiter: sed ad remissionē venialū plus valet gnālīs p̄fessio q̄ gnālīs p̄fessio. ergo sunt aliqua peccata venialia q̄ p gnālē p̄fessionem non remittunt. **C**irca **3o. a. p̄. cano. c. j.** Si dixerim⁹ q̄ peccatum non habemus nos ipsos seduci mus. r veritas in nobis non ē. cū q̄ multi faciunt p̄fessionē gnālē mortalibus carētes. si p̄ illam cōfessionē remitterent venialia. tales oī pctō carerē. q̄ per cam venialia nō remittit. **C**ōtra. si p̄ eā non remittunt venialia multo min⁹ mortalia. q̄ frustra fieret cum per cam nullū peccatū remitteret. **C**irca **Item** potest vtr ad remissionē pctō venialium gnālīs cōfessio q̄ absq̄ aque benedictie. vel spūalis bñdictionis. sed peccata venialia dicatur remitti per aspersionē aq̄ benedictie. de p̄scr. di. 3. **A. quā.**

r p̄ spūalem bñdictionē. **Ubi** de. di. 28. **P̄scr.** sicut bñdictione sacerdotis scificatiōis tradit nō est. ergo multo fortius p gnālē p̄fessiones **C**ōtra. q̄ duplex ē gnālīs p̄fessio. q̄dam factalis que fit sacerdoti in occulto. q̄dam non factalis q̄ fit i p̄ma r p̄pletorio in publico. **Prima** ē cū homo de peccatis venialibus sacerdoti p̄fessio i occulto de generibus singulorum r nota de singulis generum. r p̄ hanc remittit t̄r venialia. r per modum meriti in quantum exeat motum voluntatis: r feruorem charitatis: q̄ que fit venialium remissio. r ex vi facti. s. per absolutionē sacerdotis. per altam aut non fit venialium remissio ex vi facti. sed t̄mō p modum meriti: quod principaliter consistit i contritione ad quā h̄dam iustat homo per p̄fessionē generalem r orationem sacerdotalem. **2o** aut quare ad remissionē venialium nō ē necessaria p̄fessio spūalis. nec p̄fessio est. q̄ non auertunt a deo. r simul stant cum charitate. quod de mortalibus dici non potest.

Cōtra. q̄ in opp^m dō. q̄ nō plus cōcludit nisi q̄ pncipali⁹ remittunt per p̄fessionē q̄ per generalem cōfessionē. r q̄ sine gnālī vel spūali cōfessionē remitti non possunt p gnālē p̄fessionē. r hoc est vtr. gnālīs tñ p̄fessio inuat ad illam p̄fessionē h̄dam. r ad augendū iam habitam. **C**ōtra. q̄ illa pctā venialia in quibus voluntas remanet habitualiter non cōphēduntur s̄b gnālī p̄fessione. r iō per illā. nec p gnālē cōfessionē remittuntur. sed t̄mō illa q̄ voluntati displicerēt: sicut ad memoriā hōis in spūali reducerentur. **C**ōtra. q̄ non fuit intentio beati **3o.** negare hōi aut posse esse sine omni peccato p aliquo d. momentum t̄m potest. sed q̄ ista vita sine peccato transigi nō potest. nec hōi sine aliquo peccato diu manere de lege communi. **C**ōtra. q̄ ad partē aliam q̄uis gratia p̄clusionis possit concedi tamen ex vi forme non excludit. q̄ si faciens cōfessionem generalem de nullo peccato vēta h̄ contereretur. nec in generali. nec in spūali ad hanc cōfessio gnālīs non fieret frustra. q̄uis p cam nullum peccatum remitteretur. q̄ aliqua displicentiā faceret in hōie ad p̄fessionem. **C**irca dicitis p̄ solutio ad questionem sc̄dam.

Tertio queritur vtrum per cōfessionem generalem delectantur mortalia obliuata. **Et** videtur q̄ non. quia homo de sua negligentia nō d̄ p̄mō d̄i r̄pōtate. s̄ si hō purgaret a pctis p sua negligentia obliuatis p gnālē cōfessiones: de sua negligentia cōmodū r̄pōtaret. q̄ si esset eorum in eoz t̄neretur illa cōfiteri in spūali. ergo nō remittuntur per

cōfessionem generalem. **C**irca p̄ eā non remittuntur peccata per ignorantiam cōmissa. vt patet in fidelibus. ergo a simili nec obliuata. **C**ōtra ad quoz peccatoz remissionem nō est necessaria p̄fessio spūalis sufficit p̄fessio generalis. sed ad remissionem mortalū obliuatoz nō est necessaria cōfessio spūalis. ergo ad hoc sufficit cum cōfessionē p̄fessio generalis. **C**irca **1o** p̄fessio q̄ p̄fessionē generalem cū generali p̄fessione remittuntur mortalia obliuata. deus. n. ab homine non requirit ultra illud quod pōt. de obliuatis autem q̄ diu obliuata sunt homo in speciali nō potest conteri. nec p̄fiteri: tenetur tñ hō facere qd in se est. sicut humana patit fragilitas: vt oia sua pctā mortalia ad memoriā in spūali reuocet. r si de obliuatis postea memoz fuerit tenet postea in spūali conteri. r p̄fiteri. nec intelligēdū ē q̄ ad remissionem mortalium obliuatoz sufficit gnālīs cōfessio: nō factalis: si hō habeat copiam sacerdotis r facultatē p̄fessendi. q̄ his habitis tenet mortaliibus obliuatis gnālīter cōfiteri: r a facer dote recipere absolutionem.

Cōtra. q̄ in opp^m dō. q̄ si hō p suam negligentiam aliqua pctā mortalia tradit obliuatiōi nō r̄pōrtat ex hoc cōmōd. q̄ illa ueglia sibi ip̄tatur in peccatū. r si de illis in spūali cōfiteri rei facilius obtinet remissionem. r maioris partis p̄ne relaxationem. **C**ōtra. q̄ nō ē s̄. q̄ magis ē iudicib⁹ ignorantia facti q̄ ignorantia iuris: q̄ aliqd iuris pōt hō ab alio r̄q̄re. qd de suo scō secreto nō pōt. vtrāq̄ tñ ignorantia si simpliciter inuicibilis cēt hoies a pctō totaliter excusaret.

20. vii.

Quarto queritur vtrum peccat cōfessio cōfessio sitendō peccata que non fecit. **Et** videtur q̄ nō. de. di. 5. **Ad** eius. **Bonarij** n̄m̄ est ibi culpas suas cognoscere. vbi culpa non est. **C**irca sine peccato potest homo satisfacere pro peccato quod non fecit. vt superius habitum est. ergo a sili r p̄fiteri de pctō qd nō fecit.

Cōtra. q̄ tenet magister huius distinctionis. **C**irca **Item** Ang. p̄. li. de ci. c. 21. **Gal.** si testimonij. non minus reus est qd de seipso falsū fateat q̄ si aduersus proximi hoc faceret **C**irca **Item** q̄ p̄fessio se fecisse peccatū qd nō fecit dupliciter peccat. t̄mō q̄ p̄fessio suam in hoc faccedori non manifestat. sed magis occultat. t̄mō quia mentitur. quod sine peccato esse non potest. **Ende** magister huius distinctionis. **C**irca **penul. r** ē 22. q. 2. **Cum** humilitatis. **Cum** humilitatis causa mentiris: si non eras peccator: anteq̄ mēt̄ renis mēt̄ dō efficieris qd cūtaueras.

Distinctione

A d q^o d^o q^o alia sp^os cris e^o reuelatō cō
fessionis q^o p^o d^oto cris. quod p^o q^o pōt eē ali
q^o cris p^o d^oto nō exstēs p^o fessiois reuelator.
vt ille q^o solus vidēs p^o nōū suū crimē p^o m^ote
re r^o postea illū publicat ad e^o p^o fessiois. **A** m

Tertio q^o vtrum al^o a p^o fessore audiēs a
pposito v^o casu p^o fessiois igno
rantis q^o peccata sua alius a p^o fessore audiāt te
neat illa celare. Et v^o q^o si q^o extra de pe. r. re.
D is v^o r^o s^o s^o p^o fessus nō sit mēto nisi de illo cui scā ē
p^o fessio. **C** Itē iste nescit h^o p^o factalē p^o fessioē. q^o
si scā p^o fessioē nescit moxeret an p^o fessiois ab
solutioē al^o q^o eā audiuit a casu ipm absolue
re nō possēt. q^o nō v^o rō q^o ad celādū teneat.

C Contra. sius auctōris a casu ipm absolue
secretū q^o secreta tractat i curia d^oni sui. r^o po
stea illud reuelat fornicatio p^o m^ote crimē s^o do
minū r^o curiam e^o. Unde talis fin ius civile
grauiter puniretur. s^o factm p^o fessioē ē quod dā fe
cretū. quod secreta tractat in curia s^o m^o Re
p^o fessiois q^o tractat corā illo qui respētat p^o fessioē e^o.

B quilibet autem homo sius dei ē d^o q^o ergo
homo auctōris a casu seu a p^o fessiois illud q^o
in foro p^o fessiois tractat postea alijs reuelat crimē
p^o fessiois d^oni. r^o totam curiā trāsp^o fessiois. r^o mili
tātem p^o m^ote obligat ergo ad celādū.

C Rūdo q^o alius a p^o fessore audiēs a p^o fessio
vel a casu p^o fessiois ignorat q^o p^o fessio sua
alijs a p^o fessore audiāt teneat illa celare ex p^o fessio
p^o fessiois nātū r^o iuris positū r^o iuris diuini

C Primū declaro sic. Naturale iudiciū r^o
tionis dicit q^o homo d^o facere aliq^o d^o debe
ret velle ab illo sibi fieri in casu consimili. vt
habet decre. di. i. c. i. sed q^olibet homo d^o velle
re si v^o a casu vel a p^o fessiois alius a confes
sioē audiuit peccata eius d^oz confiteretur q^o ce
let ea: q^o quilibet debet zelare p^o fessiois obseruatio
ne p^o fessiois fame q^o s^o licet. ergo q^olibet pecca
ta p^o fessiois audiēs d^o p^o fessiois tenetur illa ceta
re: sine illa audierit a p^o fessiois vel a casu. **P** r^o m^o

declaro sic. Luc. 6. Prout vultis vt faciāt vo
bis hoies: r^o vos facite illis. **S** i^o v^o ē^o math.
18. Si peccauerit in te frater tuus: vade r^o cor
ripe eū iter te r^o ipm solidi: si audierit lucrā^o

eris s^o m^o tuū: sed q^olibet d^o velle vt alius celet
sua p^o fessio. hō ē^o d^oz p^o fessiois corrigit se aut ad cor
rectionē se disponit. ergo hō q^o d^oz sit ille: pec
cata illius vltra reuelatō directē facit s^o illud
ius diuini: q^o allegatū ē **Luc. 6.** r^o illud q^o
allegatū ē **Mat. 18.** **P** r^o m^o declaro sic. ex de ac
cus. **Quāl^o r^o q^o r^o denūciatioē d^oz pcedere
charitatis mōitō. frustra aut pcederet si eor
rectus per charitatis mōitōē r^o secretum**

XXI

postea publicari licite possēt. euz ergo hō p^o
cōfessionē secreto corrigatur: aut ad correctio
nē disponat: multū qualitercumq^o peccata euz
audiāt licitū est illa reuelare nisi ex exp^o fessio
consensu. **C** **P** r^o m^o r^o p^o fessiois d^oz pcedere datam d^o
celando p^o fessiois. extra de pe. r. re. **D** is
v^o r^o s^o s^o p^o fessus d^oz e^o in fauorē cōfessionis r^o
p^o fessiois. s^o si ligerit se sup^o p^o fessiois a p^o fessiois vel
a casu: r^o sic e^o p^o fessiois audiēt liceret reuelare il
la: hoc e^o in iudiciū r^o fauorē p^o fessiois r^o
p^o fessiois. q^o tunc licite possēt p^o fessiois p^o fessiois
hōne isamari. vt ergo q^o q^o illud illud p^o fessiois p^o
r^o directe r^o explicite liget p^o fessiois: tū e^o p^o fessiois
r^o implicite ligat quēcumq^o r^o p^o fessiois audi
entem. r^o ea p^o fessiois nescit e^o.

C **E** r^o dicit p^o fessiois ad p^o fessiois opp^o. **C** **A** d^o m^o v^o
cunt aliqui q^o si sunt i vna p^o fessiois duo sacerdo
tes: ita q^o q^o s^o solidū v^o v^o a casu seu a p^o fessiois
audiāt p^o fessiois alium p^o fessiois sui p^o fessiois
cō fessiois suo possēt illū d^o fessiois: q^o nō nō intē
deret p^o fessiois ei. cur^o rō e^o q^o illi duo si nisi vna
p^o fessiois rep^o fessiois: r^o omni eor^o ē vna. **E** i^o r^o i^o fessio
p^o fessiois si sunt duo iudices ordinarij ita q^o q^o
libz i^o solidū v^o v^o p^o fessiois acta alteri^o pcedere pōt
ad rei p^o fessiois seu absolutioem: put illa
acta requir^o v^o h^o p^o fessiois nō mibi placet:
nec rō cogere videt. **A** d^o factm. n. p^o fessiois e^o ne
cessaria itētoz ex pte absolutiois: r^o ex pte p^o fessiois
temis. cū ergo p^o fessiois vni nullo mō itēdat ali
p^o fessiois: alijs nullo mōdo potest eum absolue
re vel ligare p^o fessiois scā alteri. **C** **P** r^o m^o
terea. iudex de iure nō pōt dare sniam diffiniti
uā i iudicio s^o reum vel p^o fessiois reo p^o fessiois rei
que nō fuit scā corā eo vt corā iudice. sed p^o fessiois
suo quā facit penitēs i foro p^o fessiois sacerdoti cui
cōfiteretur nō sit corā sacerdote latēter ascultā
te vt corā iudice in foro illo: dato etiā q^o q^olibz
illoz sit curat^o illius i^o solidū. ergo ille sol^o
cui penitēs cōfessus est pōt ipm p^o fessiois cōfessio
ne in illo foro ligare r^o soluere. **P** r^o **A** d^o illud itē
q^o adducebat p^o fessiois alia opinioē d^o q^o nō e^o
simile de foro p^o fessiois r^o foro p^o fessiois. q^o in foro
p^o fessiois v^o iudiciū p^o fessiois eorū eo scāz
r^o acta sua pōt college suo manifestare r^o ille
alijs p^o fessiois acta talia pōt. pcedere. ac si fuisset co
ram eo r^o ab eo scā. sed in foro p^o fessiois ille cui pe
nitēs p^o fessiois nō pōt illā p^o fessiois college suo
manifestare: nec alijs latēter ascultando co
gnouit hoc vt iudex. r^o iō q^o ille non d^o iudice
re de cā: q^o non e^o de ea i^o solidū r^o iudex: iō
alijs ab illo cui facta ē p^o fessiois p^o fessiois non
pōt in illo foro nec absolue nec ligare. **E** i^o
p^o fessiois q^o non sic rep^o fessiois p^o fessiois p^o fessiois in foro pe
nitēcie sicut i foro p^o fessiois. **A** d^o.

Articulus

Quarto querit v^o r^o sub sigillo p^o fessiois
cadat persona cum qua penitēs
p^o fessiois se peccasse. Et v^o q^o non: q^o illa p^o fessiois
non est p^o fessiois. nec circumstantia p^o fessiois. sed mibi
aliud v^o cadere sub cōfessionis sigillo. **C** **I** tē
nihil cadit sub p^o fessiois sigillo nisi q^o quod cōh
tens possēt p^o fessiois q^o p^o fessiois homo loqui
alijs de p^o fessiois p^o fessiois cum qua penitēs cōfessio
suo ē se peccasse abiq^o p^o fessiois p^o fessiois. **C** **I** tē
hōra ipis r^o locus nihil faciēs ad exp^o fessiois
p^o fessiois nō cadit sub sigillo p^o fessiois. ergo a si
mili nec p^o fessiois cum q^o penitēs p^o fessiois se pecc
casse nihil faciēs ad exp^o fessiois p^o fessiois. **C** **I** tē rō q^o
re p^o fessiois tenet celare p^o fessiois p^o fessiois: q^o p^o fessiois
m^o q^o deus ipm celat remittēdo. sed p^o fessiois p^o
fessiois accusate in p^o fessiois non sic p^o fessiois eē
remissū. ergo nec cōfessiois obligatur ad ip^o
relatioem. **C** **I** tē mibi cadit sub sigillo cō
fessionis nisi q^o qua penitēs p^o fessiois se peccat
se nō spectat ad iudiciū ipsius p^o fessiois: ergo
non cadit sub sigillo p^o fessiois. **C** **I** tē m^o gen^o
est magis intimum rei q^o circumstantia. sed ge
nus p^o fessiois non cadit sub sigillo p^o fessiois. q^o li
citur est p^o fessiois diceret alia p^o fessiois cōfessio est
mibi de vobis p^o fessiois. ergo multominus p^o
fessiois cum qua penitēs p^o fessiois se peccasse: euz
nō sit nisi p^o fessiois circumstantia: cadit sub sigillo
p^o fessiois. **C** **I** tē m^o magis rōnabile ē p^o fessiois cō
fessiois cadere sub sigillo cōfessionis q^o p^o fessiois
cum qua penitēs p^o fessiois p^o fessiois: sed cōfessio
for de illis peccatis coram alijs potest loq^o nō
rederēdo ea ad penitentes. ergo: m^o r^o o^o fessiois
de p^o fessiois p^o fessiois cum qua penitēs p^o fessiois
se peccasse. **C** **I** tē m^o sigillum cōfessionis non
debet esse in impedimentum obseruantie di
scipline: sed si p^o fessiois cum qua penitēs p^o fessiois
se peccasse cadret sub sigillo cōfessionis: hoc
e^o in impedimentum obseruantie discipline:
q^o tunc non possēt corrigē mala p^o fessiois accusa
ta in cōfessionē. s^o si cadit sub sigillo p^o fessiois.
C **C** ontra. ex pte p^o fessiois: tā p^o fessiois q^o ac
cessiois tenentur p^o fessiois celare: vt p^o fessiois
sacerdos audiūt cōfessionem per interpretē. s^o
a simili ita d^o esse ex pte p^o fessiois q^o tam p^o fessiois
p^o fessiois q^o accessiois d^oz celare. **C** **I** tē m^o hui
legis p^o fessiois largissime sunt interpretanda:
extra de donationibus. **L** um dilecti. r^o de ver
bo. signi. **E** liz. r^o n. de p^o fessiois. p^o fessiois. l. vltima. ergo
illa p^o fessiois dominū pape. **O** mnis v^o r^o s^o s^o
secus. cum facta fuerit in fauorē penitentis
p^o fessiois est largissime interpretanda. sed non in
terpretetur largissime q^o negaret cadere sub si
gillo cōfessionis personam cum qua penitēs

Quarta

p^o fessiois se peccasse. cum frequenter accidat q^o
penitēs nullo modo vellet illius p^o fessiois
palatiouem: ergo videtur sub sigillo cōfessionis
nō cadere. **C** **I** tē m^o qui dicit se scire vel audi
uisse aliquod crimen de p^o fessiois aliqua siue di
cat illud accusando seu denunciando. puniē
das est si probare non potest quod asserit. ex
tra de calumniantibus. **L** um dilectus. sed as
serens se crimen audiuisse de p^o fessiois cum q^o
penitēs cōfessus est se peccasse: si alio mō nō
audiuit q^o p^o fessiois non pōt illud proba
re: quia si vocaret ipm. s^o talis puniendus est. s^o
tenetur celare crimen p^o fessiois cum qua penitēs
p^o fessiois se peccasse si modo alio nescit illud.

C **R**ūdo q^o accipiēdo cadere sub sigillo cō
fessionis p^o fessiois q^o d^o est non licere reuelare per
sonā cū qua penitēs p^o fessiois se peccasse cadit
sub sigillo p^o fessiois. r^o primo declarandū ē
q^o aliq^o ita est. **r^o q^o semp. 3° quō. **P** r^o m^o de
claro sic. cū p^o fessiois sit factm sacerdos tenetur ce
lare omne illud q^o necessariū est ad integra
tē sacri: sed penitēs aliq^o non possēt sufficien
ter suū p^o fessiois ex p^o fessiois nisi notificando perso
nam cū q^o peccauit. i. cū cognouit filiā suā r^o m^o
q^o hūit nisi vna. **P** r^o m^o r^o p^o fessiois sacerdos tenetur
celare o^o illud sibi d^oni i p^o fessiois: q^o p^o fessiois pos
set p^o fessiois mala suspitō d^o illo aggnāri i cor
dib^o alioz: q^o q^o detegēdo p^o fessiois cū qua pe
nitēs p^o fessiois se peccasse p^o fessiois cōfessiois. q^o si de
tegeret filiā cōcubuisse cū suo p^o fessiois p^o fessiois p^o
cōfessiois ē se p^o fessiois cū ea. **S** i^o si degeret p^o
fessiois q^o nunq^o peccauit illo p^o fessiois nisi cū illa p^o
fessiois q^o ipam accusauit in cōfessiois statim cogno
sceret se eē accusatā ab illa. r^o forte vice versa
de illa p^o fessiois q^o se accusant aggnāret malam
opionē i cordib^o n^o fessiois. **I** n^o p^o fessiois q^o casib^o p^o
fessiois cū q^o p^o fessiois p^o fessiois se peccasse cadit sub sigil
lo cōfessionis. **P** r^o m^o arti. declaro sic. nō ē licituz
facere aliqd q^o sit occasio retrahēdi hoies a cōfessio
sibi ad salutē necessariā: si pōt h^o r^o m^o fessiois ē
cōfessiois. s^o reuelatio p^o fessiois cū q^o penitēs p^o fessiois se
peccasse: eē occasio retrahēdi hoies a cōfessio
sibi: q^o si tū retraheret hō a re aliq^o p^o fessiois timorē
lethiois fame. p^o fessiois ē et p^o fessiois p^o fessiois viculo
amicitiē: cū^o crimen reuelari timeret si vide
ret reuelari licere crimen p^o fessiois: cum q^o p^o fessiois
confiteret se peccasse. **C** **P** r^o m^o r^o p^o fessiois si talis reue
latio licita eēt min^o sacerz p^o fessiois t^o fessiois h^o fessiois
q^o ex hoc magna p^o fessiois h^o q^o totū q^o ibi
dē sacerdoti d^o sibi nō tāq^o hōi tali. s^o tāq^o v^o
dē g^o r^o dei d^o r^o q^o vice ex for p^o fessiois si ge
rit. **C** **P** r^o m^o r^o p^o fessiois iuris nāt^o exigit vt illud
q^o aliq^o dicit tāq^o diuicē gerētū: s^o h^o nō loq^o**

piendo sigillu secreti in generali: sic hinc sicut
 superius dicitur. Sigillu. n. pfectiois est si-
 gillu secreti: s. no e sigillu secreti est sigillu
 pfectiois. ai. n. vnus ab alio petat psumi: r de il-
 la bona fide sibi psumit recomedat sibi vt hoc
 celet: vel psona: q hoc cofuluit no noiet: ille q
 psumit pctam obligat ad celadu p sigillu secre-
 ti: qd tam no est sigillu pfectiois: r quis fran-
 gens qdlibz sigillu: istoz mortali peccet: r
 crime p dicitur icurrat: n multo graui peccat
 frages sigillu pfectiois. q sigillu secreti frages:
 qd est distinctu s sigillu pfectiois. Nec existi-
 madu qd hoc reuelans illud qd dicit est sibi tolli-
 vt qd frugat sigillu secreti: nisi ille q hoc sibi vi-
 xat adiuuaret. Ego trado tibi hoc sub secreto:
 r alio sic recipit: qd si ab alio psumit petit: r il-
 la bona fide sibi psumit in secreto: qd psumit
 no aduertat dicere illi q sibi no consulere: n
 si psumit recipiat in secreto: n ille cui psumit da-
 tum est si videat mam tale q ex reuelatioe p-
 sone psumit psona psumens notabile detrimen-
 ta icurreret: r reuelat. crime p dicitur icurrat
 r secreti sigillu fragit: qd ma r na negociu req-
 runt qd ille cui fidele psumit datu est psona con-
 sulente in casu p dco sub secreto tenere: s. mi-
 mis tñ peccaret ceteris parib: qd si psumit ex-
 pte sibi sub secreto tradidisset: qd ad tenen-
 dum hoc sub secreto se ex pte obligasset: ille q
 a quo pctas est psumit hoc: qd sibi psumit co-
 silia pctas sub secreto tenere debet.

Si pctā dimissa redeat. Di. XXXII.

Umg multis auctorita-
 ribus supra sit assertus in
 vera cordis cōtritiōe pec-
 cata dimittunt ante confes-
 sionē vel satisfactiōē. q
 etiā qui a sibi in crīpō re-

lapsumus est: querit si post cordis contri-
 tionē pterit cōtēpserit: vel in pctā idē
 vel sile reciderit: an pctā dimissa rede-
 ant: Cui qōnis solutio obscura ē r pple-
 xa. alius asseretib: alius ecōtra negatib:
 pctā semel dimissa vltēri replicari ad
 penā. Qui vō dicūt pctā dimissa redire:
 subditis se munitis testimonijs. Ambz.
 ait. Donate iurē si alter in alteruz pec-
 cat: aliogn de repetit dimissa. Si enim
 in his cōtēptus fuerit sine dubio reuoca-
 bit sniaz p quā misericordīā dederat: si-
 cut in euangelio de seruib neq legit q in
 pseruū suū ipius de p bēlus est. Itē Ra-
 ba. Neq seruib tradidit de totoribus
 quoadmā redderet vniuersuz debitu:
 qd no solu peccata q post baptisimuz hō
 egit reputabunt ei ad penā: s. etiā origi-
 nalia q in baptismo sunt ei dimissa. Itē
 Greg. Ex dictis euāgelicis ostat: quia si
 ex corde no dimittim: qd in nos delinq-
 tur: r hoc rursuz eriget qd iā nobis per
 pnam dimissuz fuisse gaudebam. Itē
 augu. Dicit de dimittē r dimittet tibi:
 sed ego pā dimisi: dimittē vel postea.
 Nā si no dimiseris renocabo te: r qd
 dimiserā replicabo te. Itē. Qui dimi-
 bificy oblit' suas vult vindicare iniu-
 rias: no solu de futuris peccatis venias
 no merebit: sed etiā pterita que iaz sibi
 dimissa credebat: ad vindictā ei repli-
 cabunt. Item Beda. Reuertat in do-
 mum meā rē. Timēdus est ille psculus
 hō ex pōndus: ne culpa quā in nobis ex-
 tinctā credebam: per incautēā nos va-
 cantes opprimat. Itē quecuq; enī post
 baptisimā sive p rantis heretica: seu cu-
 piditas mūdāna arripuerit: mor oium
 pstermet in ima vitioz. Itē augu. Redi-
 re dimissa pctā vbi s rna charitas no est:
 aprūstine vō in euāgelio docet in illo
 seruo: a quo dimissum doman' debuit

penitē: eo qd ille seruo suo debitu nollet
 dimittere. Dis auctoritatib' inuicuntur
 qui dicūt pctā dimissa si replicatur redi-
 re simplr. Quib' opponit. Si qs p pec-
 cato de quo penituit r indulgentiā acce-
 pit iterū puni: no vī iustu. Si puni p
 eo qd peccauit r no emēdauit: iusticia ē
 apta. Si vō regrit qd fuerat cōdonatū:
 vel iusticia no est: vel iusticia ē occulta.
 Uidet etiā de bis in idipsum iudicare:
 r duplex tribulatio p sūrgere: qd scrip-
 turā negat. Sz ad hoc pōt dici: qd neq
 duplex tribulatio cōsūrgit: neq iudicat
 deus bis in idipm. Hoc enī fieret si post
 cōdignā satisfactiōē: r sufficētē penāz
 itēz puniret: sed no satisfecit digne r suf-
 ficētē: q no pferuauit. Debuit enīz
 iugē pcti hōre memoriā: no ad faciēduz:
 sed ad cauēduz: debuit no obliuisci oēs
 retributiōes dei: que tot sunt quot sunt
 pctoz remissioes. Tot ergo debuit co-
 gitare dona dei quot mala sua: ac p illis
 vltz in finē grās agere. Sed qz ingratus
 ad vomituz sicut canis redit: antea cta
 bona mortificauit: r pctm dimissum re-
 uocauit: vt cui hūiliato añ de pctm di-
 miserat: eidē postea elato r ingrato im-
 putet. Alioz sententia.
 Ed qz absōnū vī vt pctā dimis-
 sa itēz iputenē: placet qbusdāz
 neminez p pctis semel dimissis
 itēz a deo puniri. Sz iō dicunt dimissis
 redire r iudicari: qd pp ingratitudinez ita
 reus r peccator cōstituit: vt añ fuerat.
 Si. n. qd dimissuz fuerat dē exigi: qd re-
 missiois pcepte igrat' ita re' fit vt ante
 fuerat. Utriqz pti qōnis p bati fauēt do-
 ctiores. Ideoz alicui pti non p iudicans
 studio lectori iudiciū relinquo: addēs
 mibi tutū fore: ac saluti ppinquum: sub
 mensa dominoz micās edere.
 Quid sit hic sacrm r res.

On p dicitur res hōe hōe qd
 in actione pnie sit factm r res.
 Sacrm. n. signum est sacre rei.
 Quid ergo hic signū ē: r que ē res sacra
 hui' signi? Quidā dicūt sacrm hic eē qd
 exteri' tñ gerit. s. exterior pnia que est
 signū iteriozis pnie. s. cōtritiōis cordis r
 hūiliatiōis. Qd si ē no dē factm euāgeli
 cū id efficit qd figurat. Exterior. n. pnia
 non efficit iteriozē: pot' iterioz cā est ex-
 teriozis. Sz ad hoc inquit illi hoc eē in-
 telligēdu de illis factis que in nouo te-
 stamēto instituta sunt: vt est sacrm bap-
 tismi: cōfirmationis r corporis christi.
 Sacrm vō pnie sicut r cōiugū ante tem-
 pus grē etiāz a pmo dio hūani generis
 fuit. Utrūq; n. institutū fuit in pnis pa-
 rētibz. Itē si exterior pnia sacrm est: r
 iterioz res sacri: sepi' pcedit res sacrz qd
 sacrm rē. Sz nec hoc iconueniēs ē. Nā
 r in alijs factis que efficiūt qd figurant:
 hoc sepe tringit. Quidā aut dicūt exte-
 riozē pnam r iteriozē eē factz: nec vno
 facta: sed vnu: vt spēs panis r vini: non
 vno sunt sacra sed vnum. Et sicut in sa-
 cramēto corporis: ita etiāz in hoc sacro
 dicit aliq esse tñ sacrm. s. exteriorē pe-
 nitentiā. aliud sacrm r rē. s. iteriozē pe-
 nitentiā: aliud rem r no sacramētum
 .s. remissioē peccatoz. interior enīz pe-
 nitentia: r res est sacramenti. i. exte-
 ris penitētiē: r sacrm remissionis pecca-
 ti: quāz r signat r facit. Exterior quoq;
 penitentia r interioris signum est: r re-
 missionis peccatozum.
 Sup' determinauit mag' de pnia fm esse
 suū: r potestate ministoz pnam iungētū:
 r de modo remissiois mortaliū: r de mō remi-
 siois venialiū. Sic determinat de reditu dimis-
 soz. Et vndit in partes. r. Pmo in-
 quit vtrū redeat peccata pns per penitētiā
 dimissa. Secūdo qd sit factz: r qd res in pe-
 nitētiā. ibi. Post p dicit. Pmo in. 3. P
 pponit qōnē. Pmo ponit min' verā opinionē.

Distinctionis

ibi. **Quina** opinio. **P³** opinioe veriozem. ibi. **Sed** qz absonu. **Sed** a pncipaliter diuiditur in: **1°** **Primo** ponit opinioe dicentiu qz pnia exterior e interioris factis. **2°** opinioe dicentiu qz pnia interior z exterior sunt vnae factm. ibi. **Quida** aut dicitur.

A **Arctus** hac di. qrendu est pncipaliter de. **2°** **Primo** de re dicitur dimissioz **2°** de pnia vt est sacramentu. **Circa** p^m grunt. **5°** **Primo** vtruz pcta dimissa possint redire eade in numero qm ad culpa. **2°** vtruz oia pcta dimissa p seques mortale pcta rediat spe vel gne qm ad culpam. **3°** **Tertio** vtr qm ad pena. **4°** vtr in gratitudo sit spale pcta. **5°** vtr maior sit in gratitudo in casu abinocentia qz in casu a ba penitencia.

Questio.

Primo ondo qz pcta dimissa possunt redire eade in numero qm ad culpam. **Aug.** 1. lib. de bap. **3°** donatissas vltra mediu. Redire dimissa pcta vbi fma charitas no est aptissime dno docet de illo seruo que cu inue- nit debitorz decem miliu talentoz depcanti oia dimisit. **Ille** aut penna sui qui ei debebat centu denarioa cu miser no fuisset: misit cum dno reddere qz ei dimiserat. **C³** **It** magf i lra hu^o di. c. 1. z e de pe. di. 4. c. 5. **Considerandu.** Si no e corde dimissum qd in nos delinat. illud rursus exigit qd id nobis p pnam dimis- sum ee gaudedam. **C³** **It** p gram sequentes bona merita qz p pcta mortale fuerat mortifi- cata eade in numero vna redent. **g** a sili pcta qz per pnam fuerat dimissa p seques mortale pec- catu eade in numero redent. **C³** **It** per subtra- ctione luminis a medio redit eade tenebra i nu- mero qz erat in medio an luminis infusionez. qz tenebra est carētia luminis in hntē nālē apititu- dine ad luminis susceptionē: s post subtraccio- nem luminis remanet eade luminis carētia: z i medio cade nālis apitudo ad lumē. **cu** ergo pcta sit tenebra. z gfa spale lumē. **vt** qz cu p seques mōtale pcta gfa corrupū tenebre pec- catorz que pus fuerat dimisse eade in numero re- nertant. **C³** **It** pcta remittit nihil aliud vt ee qz ipm a deo no imputari: sed idē factū in p- mero plures pot iputari z no imputari. vt **3°** **hō.** n. qm inuad sibi factaz homini remittit pp emēda pmissam: z itez iputaz ppter solu- tionem pmissi carētia. ergo idē peccatū in nu- mero redire pot qm ad culpam.

C³ **Cōtra.** **Aut.** 3. meta. **huc.** c. 4. **Ad** anipulatū est no reducū: sed cū pcta remittit anipulatur

XXXII.

ergo impossibile est qz idē pcta in nūero reuer- tatur. **C³** **It** nullū succellūū corruptū pot redire idē in nūero. alias **3°** dictoria possent esse simul **3°** pcta est de gne succellioz. **con**si- stit cū in actu volūtatē qz succellūū est. **g** cor- ruptū idē in numero redire no pot.

C³ **Rūdeo.** qz peccatū dimissū siue origina- le siue actualē mortale siue veniale eade in nu- mero redire no pot qm ad culpa: qz sicut de- clarabit in tractatu de resurtectioe. nulla res pot redire eade in numero nisi p diuinā potētā sed pcta reuertū no pot idē in numero qz ad cul- pā per opationē diuine potētē: qz vt supen- ostensum est li. 2. **Peccatū** no est a deo: nec esse pot. **Quapp** vt dicit **Aug.** li. 83. q. 4. **3°** **Co** au- ctore no sit hō detentor: restat **g** qz cū peccatū p e^o remissione corrumpatur: redire qm ad culpa no pot idē in numero.

C³ **Ad** duo pma in opp^m **ob** qz p tāto in his auctoritatib⁹ pcta dicitur redire: qz per ea se- quēs culpa aggrauat. **li.** n. mibi peccatū **3°** tei- dulisti: z postea itez **3°** te pecco: ex hoc illud peccatū graui⁹ redditur. **C³** **Ad** 3^m **ob.** qz non est simile: qz vt supius habitū est bona merita in charitate facta p seques mortale peccatum no mortificatur p se z absolute sed p actio e iā relatē ad peccatorē: qz durate pcta mortā- lis obstaculo hō ptingere non pot ad effica- ciam illoz. z iō illo p pnam amoto hō renu- nerat pp illa cade merita in numero que fecit in charitate: sed pcta cū remittunt p se z absolu- te corrumpūt eo mō quo corrupi puenire pot puatio. **C³** **Ad** 4^m **ob** qz tenebra puatio e puatioes aut distinguūt per habit⁹ opposi- tos: z iō in aere est alia z alia carētia luminis in numero fm qz est respectu alteri⁹ z alteri⁹ luminis in numero. **C³** **Ad** 5^m **ob** dicitū qz p hoc peccatū a deo no imputat: qz bonum cui⁹ erat puatio restituit: qd bonū no ē idē nūero pmo corruptū z postea restitūtū. hō aut p sue volū- tatis imputationē ad diuersa remittē potē inue- riā sibi factā. z itez imputare nihil opandoyd corrupēdo in illo qz sibi itulit iniuriā. **2°** **u.**

Secundo

querit vtrum oia pcta dimissa p seques mortale pcta rediat eade specie vel genere quantū ad culpa. **Et** vi- detur qz sic. **Esc.** 18. **ob** qz si auerterit se iustus a iniustia sua: z fecerit iniustitē: oēs iustitie eius quas fecerat no recordabunt: quod verū non esset nisi omnia mala illis iustitiā opposita sibi iterum ad culpa imputarent. **C³** **It** **Yaco.** 2. **Qui** totā legē seruauit. offendat aut i vno fact⁹ e oiu⁹ re. **C³** **It** gfa ē imediata cā remi- sionis pctorz: s remota cā remouet effectus **g**

Articulus

e um per peccatum mortale sequens gfa cor- rupta. remouetur remissio peccatorz. **poruz.** ergo redit vel eade in numero. vel spē. **C³** **It** originale finule in specie reuertit: qz obligatio ad pena originali hō debita: que pena est carētia vbiōis dei: reuertit per seques mortale pcta. **g** a sili pcta actualia eade in specie reuertunt. **C³** **Cōtra.** diuerse sunt macule: sicut diuersa ge- nera peccatorz. ergo vnū pcta no possunt redire macule omnium peccatorz dimissorum. **C³** **It** vnū opp^m no redit alteri: sed expel- lit. sed multa peccata iter se sunt opposita: vt sunt oia illa iter que est vna media. **g** p com- missionē vnū no reuertit oia pus dimissa.

C³ **Rūdeo.** qz in pcta duo pferant. **1°** conuer- sio ad creaturā: z auersio a deo. **In** auersione generali oia peccata mortalia cōueniūt: quā- uis in cā auersionis z in gradu differant. z iō qz per seques mōtale pcta peccā a deo auer- tit. iō per ipm illud in quo oia peccata morta- lia cōueniūt reuertit: sed ex hoc non sed qz re- uertantur spēs omnium peccatorz dimissorū: qz per auersionē a deo peccata in specie non re- ponūt: sicut nec mot⁹ per sui recessum a ter- mino a qz mot⁹ spē dntes possit hē termi- nū eade i spē: vt p3 cū duoz alboz vnū de gra- tur alind rubificat: s3 quia dicit res corruptas reuertit: qz cor⁹ gen⁹ in aliquo iditūdo reuert- tur: no est eas reuertit nisi fm qd. ideo simpli- iter dōm qz per seques pcta mortale non re- uertūt omnia peccata pus dimissa eades in spē: sicut nec per quencunqz recessum humoz a debita ppositione reuertuntur omnes infir- mitates puns curate.

C³ **Ad** 2^m z 3^m in opp^m **ob** qz per illas au- ctōitates no plus hō nisi qz per mortale pcta sequens pnam vrā hō icarrit auersionem a deo. in quo oia peccata mortalia rōne sue dis- similitatis tāqz in genere generalissimo con- ueniūt. **C³** **Ad** 3^m **ob** cum of. **g** remota causa: re- mouet effect⁹. **z** dico qz verū est de cā que no tū requit ad effect⁹ pductionē: sed etiā ad ei⁹ cōseruationē: sed quāuis gfa requiratur ad pec- catorz destructionē: no tamē est necessaria ad illius destructionis cōseruationē: nisi sub rō- ne qua formata est. z ego bene cōcedo qz p se- quens pcta mortale precedēs carētia pctorz infomnis remanet. **C³** **Ad** 4^m **ob** qz maior ē salū: z ad cā pbatōne dōm qz no reuertit ob- ligatio ad carētia vbiōis dei sub rōne qz ori- ginali tū est debita: qz talis carētia est sine re- motū z sensibili pena: sed reuertit sub ratiōe qua est debita actuali mortali: qz est cū remoz- la z alia pena sensibili aduēta. **2°** **u.**

Palmas

Tertio querit vtruz oia peccata remissa p seques mortale pcta rediat qm ad pena. **Et** videt qz sic dicit **Raban⁹** fm qz re- citat magf in lra hu^o di. c. pmo. z est de peni- tētia di. 4. **verius** fm⁹ qz ille qz non vult fratri- bus remittere. no solū peccata qz post baptis- mū egit reputabit et ad pena: sed etiā pecca- ta originalia que in baptismo ei dimissa sunt. **C³** **It** qui cōtrit⁹ postea cōsiteri cōrēnt post peccatorz remissionē: que fuit ex vi contritiōis per cōtemptū pfectionis iterū mortale pcta i- currit. in quo si moriā: aut pcta prius dimissa remidebūt insufficienter pūta: qd esset **3°** iustitiā. ant p illis in inferno puniret: qd non esset verū nisi per seques mortalia pcta pus dimissa qz- tum ad pena reuertent. **C³** **It** 12. q. 2. **Epūs** qui mancipiū seruū manumissus. ppter igrati- tudinē iterū pene seruitutis iuste subicitur. er- go a simili hō a seruitute pcta per dei miseri- cordiā liberatus per ingrattitudinē pene pre- cedētis seruitutis iterum subicitur.

C³ **Cōtra.** de pe. di. 4. **Epūs** finē. vna clemētia dimissa pcta in vltione lteri⁹ redire no patit. **C³** **It** pēa no debet nisi culpe s3 pcta ad penam. **C³** **Rūdeo.** pena que ante debebat p peccatū per pnam dimissis: aut est tota expleta an se- quēs mortale pcta: aut no. si sic dico qz per se quens mortale pcta pcta pus dimissa non re- dicit quantū ad pena: nisi ingūtū aggrauat se quēs pcta pp quā aggrauatōes sibi pena ma- ior debet. si no. tū dico qz remanet obligatus ad solouē residu pene. z si in illo pcta morta- li mortat pro peccatis illis qz ad culpa: non tū quo ad pena pus dimissis in inferno pena eter- na puniet. **1°** per accōtz qz in pcta mortali nul- la pena est satisfactoria in pfectu dei. z iō qz- tūcuz puniat semp remanebit ad pena obli- gatus: tamē illa pena minus erit iensa qz si il- la peccata no fuissent ei dimissa.

C³ **Ad** 2^m in opp^m **ob** qz illa auctas itelligit quo ad aggrauationes culpe: z quo ad siltu- dinē pene in gne: no in spē. **C³** **Ad** 3^m **ob** p solo ex dictis in qōne. **C³** **Ad** 3^m **ob** qz no plus cō- cludit: nisi qz p seques pcta mortale iter i ser- uitate redit. z hoc est verū: no tū redit in illa eade in qua erat per illa pcta qz sibi fuerat dimissa: nec in tantā: sicut si illa pcta sibi nūqz fuissent dimissa.

Questio.

Quarto qnt vtrū igrattitudo sit spale pec- catū. **Et** vt qz no. **Spale** pcta nō i- uenitur in quolibet peccato: sed p quodcunqz pcta hō deo igratus ē. **g** igrattitudo spale pec- catū no est. **C³** **It** **Sene.** 3. lib. de beneficijs.

Distinctio

non sunt simul: non constituitur aliqd vnus rē. dico qd verū est in permanentib⁹. r loquēdo de vnitatē trinitatis: vel essentiali i successiuis: tñ loquēdo de vnitatē itegratā ex plurib⁹ relatis ad vnū significandū r efficiendū nō est verum. Sacfz aut pnie pñst in quadā successio ne: r est vnū vnitatē predicta. **Ab. iiii.**

Quarto querit vtrū pnia sit ab institutione Et videt qd nō. qd est a nā nō ē ab institutione: nisi dicat esse ab institutione natura: sed sacf m pnie est a nā. naturalis. n. ratio dicitur peccatorē debere penitere de suis peccat. ergo nō est ab institutione. **Itē** sacra q̄ sunt ab institutione nō fuerit in lege nā: sed sicut dicit magf in lfa hu⁹. di. c. vlti. Sacf m penitētie fuit ante tēpus gratie etiā a primordio generis humani. ergo nō est ab institutione.

Cōtra. Aug. pmo lib. de sacf. pte. 9. c. 2. ponit in diffōne sacf m: qd est ex institutione significans: sed quilibet pars diffōnis dicitur de quolibz contento sub diffōne. ergo de quolibz sacfo vere dicitur qd est ex institutione significans.

Rūdeo. qd pnia dupl⁹ pōt accipi. s. pzo vritute vel actu vritutis. vel p sacfo. pmo mō pnia est de lege nā. naturale. n. iudiciū ratiōnis dicitur peccatorē debere penite de suis peccatis: r tali pnia habituari: r sic nō ē ex institutione. scdo mō non est de lege nā: sed ab institutione diuina. declaratū est. n. supius di. 17. q. 2. ar. 2. qd cōfiteri peccata sacerdoti nō est de iure natura: r ex pñt: qd nec contritio vt iuncta cū pzo posito sic cōfiteri est de lege nature.

Ad argumēta ad partē pñā dōm qd procedunt de pnia inq̄tū est vtrū vel actus vritutis tñ. Ar. m ad partē aliam. pcedit de pnia i quantum est sacramentū. **Quatio. V.**

Quinto q̄ntur vtrū hoc sacramentū imediate a xpo fuerit institutū. r q̄ntur

Rūdeo. qd imediate fuit a xpo institutū. an te enim passionē instituit hoc sacf m q̄ntū ad interiorē cōtritionē penitentis r operis satisfactioē. cū dicit. Non veni vocare iustos: s. peccatores ad pñiam. **Luce. 5.** r per alia vba qd ad pñiam inuitabat: maxime cū dicit. Nisi penitentis i habueritis oēs simul peribitis. **Luce 13.** Confessione aut implicite in exēplo: cū dicit leproso mūdato. Elade ostēde te sacerdotib⁹: vt scriptū est **Matth. 8.** absolutionē aut in ministerio eius **Lazaro** resuscitato dicit. Soluite eū. **Jo. 11.** sed expresse ptatē absoluen di nō dedit vsqz post resurrectionē. cū dicit eis: vt habetur **Jo. 20.** Accipite sp̄s sancti: quoz remissus peccata remittitur eis: r quoz retinēntis retēta sunt. potestātē aut iurisdictionis su-

per totam ecclēsiā. pmissit se daturum **Petro:** cū dixit ei. vt habet **Matth. 16.** Tibi dabo clauis regni celoz. r quodcūqz ligaueris rē. nō tamē tūc dedit. **Eni** decretū **Anacleti.** di. 21. in nouo testamēto exponendū est de pmissione s̄m glo. vidē: nec tñ tūc tñ pmissit se daturum. ptatē iurisdictionis: sed etiā ptatē absoluen di ligandi in foro pnie: quā post resurrectionē cū alijs discipulis accepit: sed ptas iurisdictionis sup totā ecclēsiā sibi soli fuit data. p r successioib⁹ eius: cū xps post resurrectionē dixit ei. **Pasc** oues meas. **Jo. 21.** qd potest pbari per illud quod habet. **Jo. 21.** Considerandum. r. c. fidelioz. r ex. de elec. **Significati.**

Circa istam. Peccata originalia nō significatur hoc pctm originale in plurali qz in eodē hominē sunt plura: s. qz multiplex in effectu in quātū corripit diuersas vires anime. **Ex** omnib⁹ p̄tinet r via vitioz. i. cito nisi peniteat: qz pctm qd per pñiam nō diluit. mox suo pōdere ad aliud trahit. Ita rē r peccator constituit vt ante fuerat. i. s̄m: sed nō tñ vel refert hoc ad reatū pene damni: n̄ tenent. **Quidā** dicūt pñiam exteriorē r interiorē ēē sacramentū. nec duo sacramēta: sed vnum. r ista bene dicit. est. n. cōis opio r vera.

De sacramento vntionis extreme. **Distin. XIII.**

Reter p̄missa est etiaz aliud sacf m. s. vntio infirmoz que fit in extreme oleo per ep̄m consecrato. **Et** sunt tria genera vntionis.

Est enim vntio que fit crismate: que d̄r principalis vntio: qz in ea principaliter paraclit⁹ daf. **Unde** r ppter abundantiaz gratie duos liquores mixtos hz. oleum. s. r balsamū: oleum conscientie: balsamū fame. **Chrysmā** vō grece: ad vntionē sanctificatum chrysmā vō catur: sed illud solum qd miscet cū balsamo: quo capita regum r pontificum vngunt: quo etiaz baptizatos sacerdotes vngit in vertice: r pōtifer per impositionē manus cōfirmandos vngit in frōte. **Est** r alia vntio qua cathecumini r neopbiti vngunt in pectore r inter sca-

ptas in percptione baptismi. **Tertia** vero vntio est que dicitur oleum infirmorum: de qua nunc agitur.

Quib⁹ institutū sit hoc sacramētū.

De sacf m vntionis infirmoz: v̄ ab ap̄stolis institutū legit. **Ait** enī **Jacobus.** Infirmatur aliqs in vobis iducat p̄sbyteros ecclēie: r orent sup eū vngētes eū oleo in noie dñi r al-

leuiabit eū dñs: r si i pctis fuerit dimittentur ei. **In** quo ostendit duplici ex cā sacf m hoc institutū. s. ad pctōz remissionē: r ad corporalis infirmitatis alleviationē. **Unde** dicit eū qui hāc vntionem fideliter deuoteqz p̄cipit: r in corpore r in aīa alleuiari: si tñ expedit vt in vtroqz alleuet. **Qd** si forte corporis valitū dñm illi h̄re nō expedit: illā que ē aīe sanitatez in hoc sacfo acquiri. **Et** sicut in alijs sacf m ita r in isto: aliud est sacf m: aliud res sacf m. **Sacf m** est ipsa vntio exterior: res sacf m vntio interior: q̄ peccatoz remissione r virtutū ampliatio ne p̄fici. **Et** si ex cōtēptū vel negligētia sacramentū hoc p̄termittit: periculosissimū est r dānabile.

De iteratione huius sacramenti.

Verunt aliqui si hoc sacramentū iterari possit: cū baptism⁹ r alia quedā sacramenta semel suscepta nō iterent. **Aug.** dicit. **Sacf m** non iterandū r sacfo nō faciendam esse iniuriam: sed hoc dicit vbi ait de sacramento baptismi r ordinationis. **Unde** nō videt illud generalr accipiendū: s. de sacramento baptismi r confirmationis r ordinationis: que nullatenus sunt repetenda: qz semel tñ r nō sepius datur baptismus r confirmatio r ordinatio. **Sacramētū** vero altaris r pnie r coniugij sepe iterari videt: qz sepe sacramētum corporis percipitur. frequēter pe-

nitentia agitur: cōiugij sepe cōtrahit. **Quare** ergo vntio similt non pōt iterari: **Si** morbus nō reuertitur: medicina nō iteretur. **Si** vero morb⁹ nō pōt cohiberi: quare medicina debet p̄biberi? sicut oīo iterari pōt ita r vntio iterari posse videtur: vtraqz enī illic cōmemoratur **Jacobus:** r vtrūqz illic cooperatur ad seredā alleviationē corporis r anie. **Lur** ergo negatur vntionem sup infirmum posse iterari ad impetrandaz sepius sanitate mētis r corporis: cum ppter idem sepe iterada sit oīo? **Quidam** aut de omni sacfo intelligi volunt qd non sit iteradū. s. scdōz totum illud qd p̄tinet ad sacf m: dicētes quedā sacra sepius posse suscipi: quedā vero nō. **Nec** tamē que sepius sumūtur: totaliter iterant: vt sacf m altaris r vntiois: que lz sumātur sepi⁹: tñ qz nō itēz b̄ndicit eadem hostia vel idē oleū: nō iterat sacf m cū iniuria. **Sz** dicit **gs.** sic r baptismus nō iteratur r aliqs frequēter baptizatur dū eadē aqua nō itēz benedicatur. **Sz** aliud est inquit illi de benedictioē aq̄ qua fit baptism⁹: aliud de benedictio ne panis r olei. **Pōt.** n. baptismus celebrari itaqz nō b̄ndicta: qz illa b̄ndictio p reuerētia tñ fit r decoze: non virtute sacf m. **Sz** corpus xpi nō pōt confici nisi de pane consecrato: nec vntio illa fieri pōt nisi de oleo ab ep̄o consecrato. **Jōz** illa scificatio ad virtutē sacf m p̄tere vt. **In** cōiugio quoqz semel tñ b̄ndicit **gs.** qz non sepius. **B̄ndicitur.** n. vt ait **Ambrōsius** cū p̄ma r non scda vroz. **Si** ergo cū dicit sacf m non esse iteradū: nec iniuria ei eē faciēda: rōne dicti referas ad satisfactioē rei qua sacf m expletur: de omni sacfo generalr id verū est. **Si** vero ad susceptionē sacf m: de quibsdam vep̄ est qd non iterant crebra susceptio

Distinctionis

ne: de alijs vero quibusdam non: quod frequenter sumunt: ut hoc unctiois sacramentum quod in omni pene ecclesia sepe reperitur.

Superius determinavit magister de baptismo et de confirmatione: et eucharistia: et panis. Hic determinat de extrema unctioe. et dividit in 2. **P**rimo de eius institutione. **P**rimo de institutione ibi. **Q**uerit. **C**irca in 3. **P**rimo determinat de eius materia. **P**rimo de eius institutore. ibi. **H**oc sacramentum. **P**rimo de institutionis causa. ibi. **I**n quo ostenditur.

Gra hanc dist. quod dicitur in principio capituli dicitur. **P**rimo de ipso sacro unctiois extreme. **P**rimo de eius administratione. **C**irca in 3. **P**rimo de extrema unctio sit sacramentum. **P**rimo a quo fuit institutum. **P**rimo utrum materia huius sacri sit oleum de olivis. **P**rimo utrum sit aliud determinata ubi forma. **P**rimo utrum effectus huius sacri sit infirmitatis corporalis allevatio. **P**rimo utrum venialium peccatorum remissio.

Questio.

Primo ostendo quod extrema unctio non sit sacramentum: quod si infirmi iungunt oleum per episcopum consecratorum: sic et carthecumini: sed unctio cathecuminoz non est sacramentum. **S**ed si nec unctio infirmoz. **C**irca istum oleum per episcopum consecrati est sacramentum: quod sicut dicit Augustinus in libro de sacra. pte. 9. c. 2. Sacramentum est male elementum: sed ipsa oleum non est ipsa unctio: cum unum sit subiectum: et aliud accessio. ergo ipsa unctio non est sacramentum. **C**irca in vna collatione sacri ubi non repetuntur: sed in vna collatione extreme unctiois pluries ubi repetuntur. **I**n unctioe cuiuslibet membrum. **S**ed talis unctio non est sacramentum. **C**irca istum sacramentum vna collatione non confert nisi ab vno ministro: sed extrema unctio confert a pluribus sacerdotibus. **A**n de 3a. **I**nducatur subyteros. **S**ed talis unctio non est sacramentum.

Contra. magister dicit in 1sa. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis.

Contra. magister dicit in 1sa. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis.

Contra. magister dicit in 1sa. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis.

XXIII.

quo sacra sunt suoz effectus. **C**irca ad 1. **Q**uerit si ipsum oleum per episcopum consecrati non est sacramentum nisi benedictio quod est per eam: quod est huiusmodi factum in illis causis: sed ipsa unctio per eam est sacramentum. **C**irca ad 2. **Q**uerit si signum: aut si benedictio est sacramentum. **C**irca ad 3. **Q**uerit si signum: aut si benedictio est sacramentum. **C**irca ad 4. **Q**uerit si signum: aut si benedictio est sacramentum.

Secundo queritur si effectus a quo hoc sacramentum fuerit institutum: nisi quod superius dicitur. **Q**uestio. **I**n illa. **Q**uerit si omnia sacra non sunt instituta a deo immediate: sufficienter per quod dicitur ab hac questione. **C**irca ad 1. **Q**uerit si effectus a quo hoc sacramentum fuerit institutum: nisi quod superius dicitur.

Tertio queritur utrum materia huius sacri sit oleum de olivis per episcopum consecrati. **Q**uestio. **Q**uerit si hoc sacramentum est necessitatis. **C**irca ad 1. **Q**uerit si hoc sacramentum est necessitatis. **C**irca ad 2. **Q**uerit si hoc sacramentum est necessitatis.

Contra. magister dicit in 1sa. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis.

Contra. magister dicit in 1sa. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis.

Contra. magister dicit in 1sa. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis. **P**rimo de c. 1. **Q**uerit si sacramentum sit oleum de olivis.

Articulus

hinc fama puritas edificatio: et minor qui per oleum designat: extra de sacra unctioe. c. 1. **C**irca ad 1. **Q**uerit si ad significandum illius sanitatis suoz perminutio ubi est consecrati per sacerdotem superminutio dignitatis. **I**tem per episcopum.

Circa ad 2. **Q**uerit si in oppositum dicitur hoc sacramentum non est necessitatis absolute sicut baptismus: quoniam moribus peccatorum qui ipsum ex precepto premitteret: contere. **Q**uestio. **C**irca ad 3. **Q**uerit si in oppositum dicitur hoc sacramentum non est necessitatis absolute sicut baptismus: quoniam moribus peccatorum qui ipsum ex precepto premitteret: contere.

Quarto queritur utrum huiusmodi sacramenti sit aliquid quod determinat verborum formam. **Q**uestio. **Q**uerit si nulla iunctura eius forma determinata ab institutore. **C**irca ad 1. **Q**uerit si nulla iunctura eius forma determinata ab institutore.

Contra. Romana ecclesia videtur in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc. **Q**uestio. **Q**uerit si in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc. **Q**uestio. **Q**uerit si in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc.

Contra. Romana ecclesia videtur in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc. **Q**uestio. **Q**uerit si in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc. **Q**uestio. **Q**uerit si in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc.

Contra. Romana ecclesia videtur in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc. **Q**uestio. **Q**uerit si in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc. **Q**uestio. **Q**uerit si in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc.

qua beatus Petrus explicit credit romana ecclesie tradidisse: sicut et plura alia que explicit in scriptura sacra scripta non sunt. **C**irca ad 2. **Q**uerit si sint aliquae ecclesie veteres forma iudicantia pie credendum est quod modus exprimitur per modum imperatiuum determinate vel indicatiuum non sit de necessitate facti: sicut superius dicitur fuit de modo exprimiti actum baptizandi quem greci expriment hoc verbo. **B**aptizetur. **R**omana ecclesia hoc verbo. **B**aptizo.

Quinto queritur utrum effectus huius sacramenti sit venialium peccatorum remissio. **Q**uestio. **Q**uerit si venialium peccatorum remissio non debent poni plura: sed ad remissionem venialium sufficit sola panis interiorum: quia facilius possunt habere infirmi quam sanis. **Q**uestio. **Q**uerit si venialium peccatorum remissio non debent poni plura: sed ad remissionem venialium sufficit sola panis interiorum: quia facilius possunt habere infirmi quam sanis.

Contra. Romano ecclesia videtur in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc. **Q**uestio. **Q**uerit si in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc. **Q**uestio. **Q**uerit si in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc.

Contra. Romano ecclesia videtur in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc. **Q**uestio. **Q**uerit si in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc. **Q**uestio. **Q**uerit si in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc.

Contra. Romano ecclesia videtur in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc. **Q**uestio. **Q**uerit si in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc. **Q**uestio. **Q**uerit si in hoc sacro determinata ubi forma: quod est hoc.

Distinctiones

B Ad hunc in oppositu dicit aliqui qd huius pnia iterio ad remissionem venialium sufficit: tñ pp statū infirmū qd nō pōt ita pfecte illo remedio vti sicut san' redit' aliud. ¶ S3 hoc est qd frequēter inungunt infirmi in tali statu qd facilius pnt iterius penitere qd sani. ¶ S4 videri dōz qd sic p sacm pnie ex vi sacri forma tur attritiū pus isomnis: sic ex vi hui' sacri cōfortat mens ad habēdū sufficiētiā pnie venialia delictū: que qñqz aī sacri susceptiōne tam debilis est vt nō sufficiat ad plenā venialū remissionē: per hui' et sacri susceptiōne ps pe ne p venialib' debite remittit si digne suscipiat. ¶ Ad 2m dōm qd nō dat infirmis tñ: qd sit pncipalr ordinatū ad corporalis infirmitatis al leuiatōz. S3 pp hoc qd appropinquat egressiui in quo venialia pfecte pnt curari absqz hoc qd eis dō iterū implicet. **Questio.** VI. querit vtrū effectus hui' sacri sit in firmitatis corporalis alienatio. Et vi det qd nō: qz sacra nō. l. efficiūt qd figurat si suscipiant digne: sed hui' sacri susceptiōne pntē qd suscipiat digne nō liberat cōiter ab infirmitate incurabili p nām. g. effect' eius nō est alienatio corporalis infirmitatis. ¶ Itē vtrū quāto sunt pfectiores tāto magis dñderēt dissolui: et esse cū xpo: sicut ps p Dau. ad Phili. b. S3 hui' sacri effect' nō est desiderii pfectoz. g. effectus ei' nō est infirmitatis corporalis alienatio. ¶ Itē medicīne spūalis nō est effect' cor poralis: sed hoc sacm sicut et alia est medicīa spūalis. ergo effectus eius non est alienatio infirmitatis corporalis.

Cōtra. Bar. 6. of. d. discipulis xpi qd vngēbant oleo multos egros et sanabant: sed hoc intelligit de vnctiōe qd est sacm. An gl. ibides. ¶ Ab aphs hūc morē traditū esse vt energu mini et alij egroti vngātur oleo a pōtifice cōsecrato. g. effectus hui' sacri est alienatio infirmitatis corporalis. ¶ Item Jaco. 5. Postqz dictū ē: vngētes cum oleo in noīe dñi: immedieate subiungitur: et oratio fidei saluabit infirmum: et alienabit eum dominus.

C Rūdeo qd alienatio corporalis infirmitatis ē hui' sacri effectus non pncipalis. quapp neqz exprm̄ in forma sacri: s3 secundari' et: iō nunqz cātur p hoc sacm: nisi hui' qd expedit pncipali effectui: qd est remissio venialū pctōz: sed si digne suscipiat semp causat istū secundariū effectum: qñ expedit effectui pncipali.

Ad hūm in oppm dōm qd secundari' effcās h' sacri nō est cuiuslibz infirmitat' totalis amotio: et si hoc expedit effectui pncipali: s3 alienatio: quā dupl'r cāt. Ans' mediāte opere

nature: in qm̄ mentis alacritas iterio nālitur p quādas reddiditū operat ad corpis meliorem dispōnez vel male dispōnez eius mitigatiōne. alio mō pure supnālitur: et hūc effectus semp cōsequit respectu cuiuslibz infirmitatis: qñ expedit effectui pncipali: et digne suscipiat. ¶ Ad 2m dōm qd euadere ab infirmitate nō est desiderii viroz pfectoz qñ credunt hoc expedit ad salutē aiariū suaz. An dicit beatus Barti. Dñe si ad huc pplo tuo sup necessari' nō reculo laborē: fiat volūtas tua. ¶ Ad 3m dōm qd si medicīna spūalis nō sit totalis effectus pncipalis: pōt tñ eius esse effect' secundari' et magis qd medicīne corporalis spūalis effectus: qd plus pōt aia sup corp' qd corp' sup aiam: et huius assignare vni sacro duos pncipales effectus. vnus pncipalē spūalem: aliiū corporale eēt incōueniēs: tñ hoc sacm quānis sit vnū h'c duos effect' vnū spūale: et aliiū corporale ita qd spūale hmo et pncipalr: et cor porale secundariū cōueniēs est: vt ps ex supioribus dictis.

D onsequenter querit d' pncipali. ¶ Et circa hoc quā. 6. ¶ Prio vtz hoc sacm pōt cōferri a nō epo. ¶ 2' vtrū a nō pbytero. ¶ 3' vtz debeat cōferri aliqbus sanis. ¶ 4' vtz oibus infirmis. ¶ 5' vtrū sola iustia sua iterabile sit.

Primo ostēdo qd hoc sacm nō pōt cōferri a nō epo. ¶ Phs. 2. phyl. In his qd hnt artē mānā facim' ppter opus. nobilitus g est vti mā disposita qd ipam disponere: cū ergo psecratio olei sit māc hui' sacri dispositio: et vnctio infirmoz sit ei' vsus: nobilitus est infirmos vngere oleo psecrato qd ipm cōsecrat: sed oleū nō pōt psecrari a nō epo. g nec al quis illo oleo vngi a nō epo. ¶ Itē sicut non epo nō pōt cōsecrare sacri cōfirmatiōis mānā ita nec cōfirmare: qd a similit' sicut nō pōt mānā h' sacri psecrare: ita nec ea infirmos vngere.

Cōtra. Jac. 5. Infirmitat' quis i vobis iudicat pbyteros ecclesie: et orēt sup eum vngētes enim oleo in noīe dñi. ¶ Itē decre. di. 65. pbyteros. 5. S3 istud. dicitur qd oleo sanctificato pmittit pbyteris vngere infirmos.

Rūdeo qd hoc sacm a nō epo pōt pferri et hoc pp statū infirmoz qd nō pnt epōs adire. An vi. pcedē. Illud. dicitur qd idcirco pbyteris cōcessum est vngere infirmos sanctificato oleo. qz episcopi occupatiōib' alijs ipo

dū ad omnes lāquidos ire nō possunt.

Ad hūm in oppm dōm qd vti vngere infirmos sit sim pnt nobili' qd olei scificatio: cū ei' scificatio sit pp vltimū: tñ pp necessitatē magis cōcessus ē pbyteris nō epōs oleo scificato vngere qd olei scificare. facill. n. pōt olei scificatum ab epō p oēa parochias epat' hri: nō sic aut epō pōt pūs esse cuiuslibz infirmo. ¶ Ad 2m dōm qd nō est sile: et in affirmatiōe spūs scūs dat ad robur et plemitudinez gfe: et iō merito eius administratio reseruat epōs: in qd' ē ptas plenior: qd in sacerdotib' inferiorib'. ¶ Sō. n.

Secundo querit vtz pōt cōferri a non pbytero. Et vtz qd sic. qd melior est obo boni laici qd mali sacerdotis: sed hoc sacm efficacit' hz ex orōne. An forma ei' est deprecatoria. g. magis pōt cōferri a bono laico qd a sacerdote min' bono. ¶ Itē maius ē ba ptizare qd hoc sacm pferre: sed nō pbyteri pnt baptizare. g. et hoc sacm cōferre.

Cōtra. vt superi' vltimū est effect' h' sacri est venialū pctōz remissio: sed nō pbyteri nō possunt ministerialit' peccata remittere: quāuis sancti hoies orādo pnt adiuuare pctōzes ad unpetratiōne misericordie. g. nō pbyteri nō pnt hoc sacm conferre.

Rūdeo qd hoc sacm cōferri nō pōt a non pbyteris. Soli. n. pbyteri pp sacroz ecclesie hicoz dignitates pstituti sunt ad ministratores eoz. An illud qd legit de sancta Benouefa qd oleo vngēbat infirmos: et sanabatur: miraculosum fuit: nō sacramē tale.

Ad hūm in oppm dōm qd huius vnctio obo sacerdotis min' boni uō sit ita efficax: sic obo laici melioris: tñ obo eius in qm̄ ei' psona est publica est efficacior: qz efficacit' hz ex vi meritū totius ecclie: obo aut in qm̄ est forma h' sacri puenit pbytero in qm̄ psona publica ē.

Ad 2m dōm qd huius baptisim' sit nobilitus sacm qd extrema vnctio: tñ qd est sacm simplr neciuz: nō quibet hō ipm administrare pōt: qñuis a solis sacerdotib' administrari debeat: casu necessitatis excepto. hō aut sacm nō sic necessariū est. ¶ Et pterea ad sacm baptisimū nō est necessaria mā p epm psecrata: ad hoc sacm: quā tractare nō decet nō sacerdotē: sicut decet sacerdotē.

Questio. III.

Tertio querit vtz cōferri debeat aliqbus sanis. Et vtz qd sic. Hoc sacm conferri dōz cōstitutis in periculo mortis: sed multo sanī frequenter sunt in periculo mortis. s. in bello: et in mariē: qdā sub certitudinē mortē expectātes: vt ad mortē dānati. g. talib' sanis debet hoc sacramētum conferri.

Cōtra. Btus Jac. in cano. sua. c. 5. nō fecit mētionē de psecrēdo hoc sacm nisi infirmis.

Rūdeo qd cū effect' pncipalis huius sacri sit venialū remissio non quēquibz sed plena et pfecta de primo introducēs ad incorruptibiles sanitatē vite eterne: qd remissio de lege cōsuetudinis puenire nō pōt: idēo nulli sano dōz hoc sacramētū pferri: nec infirmo nisi sic aggrauato: qd pbabile sit ipm eē in periculo mortis de pmo immetis: qz tñ defectus nāe ex senio qñ adā infirmitas est: iō ē senib' ex defectu nāe solo constitutis in periculo mortis de pmo immetis hoc sacm cōferri debet.

Ad hūm in oppm dōm qd hoc sacm cōferri nō dōz nisi pstitutis in mortis piculo puenit te ex recessu a debita pportione huius: qd est infirmitas: vel infirmitatis prima cā: vel ex cōsumptiōe radicalis hūmū et caloris nālis defectu: qd periculū sanis hoib' nō iminet. ¶ Sō. III.

Quarto querit vtrū debeat cōferri oibus infirmis. Et vtz qd sic. Sm phi. 2. to. picoruz. Ad nullo addito dicit: simplr dicit. S3 Btus Jaco. i. can. sua. c. 5. dicit hoc sacm debere pferri infirmis nullā restrictionē apponēdo. g. vt fuisse intētio sua qd dari debeat oibus infirmis. ¶ Itē planū ē qd debeat dari oibus infirmis et infirmitate sua in mortis periculo pstitutis: et infirmis de qd' nō desperat: quia medicīna corporalis magis dāda est infirmis de qd' non desperat qd illis de qd' non desperat. ergo hoc sacm dādū est oibus infirmis.

Cōtra. dec. 95. di. Illud. of. qd hoc vnctio uō penitētibz pferri nō pōt: sed nō penitentium quidam sunt infirmi. ergo hoc sacm nō omnibus infirmis cōferri debet.

Rūdeo qd hoc sacm cōferri uō dōz nisi nō hntibus obstaculū ipediēs sacri effectū: et habentibus deuotiōne et reuerentiā ad sacm. et hntibus vel hntē potentib' de cōi lege veniale pctm. et qz in uō penitētib' est obstaculū ptra effectū sacri: et in psecrēter furiosis nō est de notio: nec reuerentiā ad sacm: et in paruulis nō est veniale peccatum: ideo hoc sacm conferri nō debet impenitentibus: nec psecrānter. furiosis: nec paruulis.

Ad hūm in oppositu dōm qd huius defmatio verbi Jaco. nō sit scripta: tñ ex vltū ecclie sic quē dñs Btrus itro duxit est sufficiēter habita. ¶ Ad 2m dōm qd sicut nō effect danda medicīna corporalis infirmo: de cuius infirmitatis corporalis sanatione et alienatiōe desperaretur: sic nō effect dādum hoc sacm alicui si de sue infirmitatis spūalis sanatione desperaretur. ¶ Sō aut quare nō dōz dari lenē infirmū

ratem corporales habentibus patet ex dictis in corpore questionis. **Questio. V.**

Quinto querit vtrū sola infirmitas sensu debeat inungi. Et vsq; qd no. qz vt superius habitū est libro p. hia est in quibus pte corporis tota: sed nullū ptem est in corpore nisi per aiām. q̄ cū hec vinctio fiat ad remissiones pctorū venialū fieri vs in quibet pte corporis. **C** 3° vt habetur **1° Th. 11. 15.** De corde exiit cogitationes male: sed sedes cordis est in pectore. q̄ vs fieri inunctio in pectore. **C** 3° ce ci nati nunq̄ peccauerūt p visum. ergo in eis oculi nō debent inungi.

C Contra. vsus ecclesie habet q̄ omnia organa deferuntia sensitiue generatiue t̄ p̄gratiue inungantur: t̄ nulla alia.

C Rūdo q̄ sola infirmitas sensitiue gnatiue t̄ p̄gratiue t̄ noua alie corporis ptes debet inungi: t̄ qm̄ sunt q̄nos infra deferuntia sensib^o particularib^o. s. oculi: aures: nares: os: manus: t̄ libi gnatiue d̄seruiāt: t̄ pedes. p̄gratiue: iō fm̄ morem romane ecclesie iste. 7. ptes corporis: t̄ non alie inunguntur.

C Ad p̄mū in opp^o d̄m q̄ q̄uis aia fm̄ eētiam sit in quibet pte corporis tota: nō t̄n fm̄ cu inlibet potēte sue vsui: t̄ iō nō debet inungi oēs ptes corporis: sed ille deimitate q̄ dicte sūt.

C Ad 2° d̄m q̄ a corde dicuntur exire cogitationes male: p̄ hoc q̄ influētia anie deriuat ad alia mēbra mediāte corde: q̄uis. n. sit in q̄ libet pte corporis tota per eētiam: t̄n cor recipit imēdiate e^o influētia: quapp mot^o est vnic. ad d̄m lib. 3. de aialibus. q̄ aia occultatur in corde. t̄ qz p̄ctā venialia: vt frequētius h̄bunt ex occasionib^o acceptis p ptes illas determinatas q̄ supradicte sunt: iō magis inungantur q̄ p̄ct^o.

C Ad 3° d̄m q̄ t̄n ceci nati nunq̄ peccauerūt p actū videndūm peccare potuerunt p vidēdi cōcupiscētias: t̄ mutilati p p̄cupiscētia operādi p illa mēbra q̄bus vū erant parvuli fuerūt mutilati: t̄ ideo loca p̄dictorū mēbrorum debent inungi. **Questio. VI.** querit vtrū hoc sacm̄ iterabile sit. Et vsq; qd no. Dignior est vinctio hominis q̄ altaris: sed vinctio altaris iterari nō vs: extra de cōsecra. ecclesie: vel altaris. c. 1. ergo nec vinctio hominis. **C** 3° t̄ alia sacra que cōsistūt in vinctioe non iterantur: vt cōfirmatio t̄ ordo. ergo a simili nec istud.

C Contra. **1° Du. 2° li. de sacra. pte. 15. c. 3.** Si vinctio iterari nō pōt nec ofo iterari pōt: sed ofo iterari pōt. ergo t̄ vinctio. **C** 3° t̄ mag^o huius di. c. vlt. cōsentit q̄ hoc sacm̄ iterabile est.

C Rūdo q̄ hoc sacm̄ aliquo mō iterabile est: aliquo mō nō. circa. n. eūdem ifirmū eadē ifirmitate in nūero respectu eūsdē ifirmitatis status iterari nō vs: qz quibet sacm̄ circa mām p̄p̄ā vna vice fortit̄ totū suū effectum: si nō sit idipositio in susceptioe: t̄ iō eadē hostia bis nō cōsecrat. qz in p̄ma p̄secratioe efficit̄ corp^o xpi vtz sub vna sp̄e: nec idē cōiuges bis d̄spōsant. De baptisim^o cōfirmatione t̄ ordine clarū est: in solo sacro p̄nie dubiū est: qd qdā dicūt respectu eorūde p̄ctorū in nūero iteratū quibet vice h̄re aliquē effectū: qz t̄n idē hō in nūero pōt plures ifirmari: t̄ eadē ifirmitate in nūero p̄nt esse status diuersi in quoz quoz ifirmus est in notabili: p̄babili periculo mortis: iō cū ifirmo nullū ip̄mam indelebile effectū pōt t̄ vs eadem hōi plures cōferri: vel p̄ diuersis ifirmitatib^o: vel p̄ eūsdem ifirmitatis diuersis statibus supradictis. **P** Nec te moueat: qd dicitur est: sacramentū eucharistię vna vice circa eandem materiam totum suū fortit̄ effectum: quia ab eodem homine est plures suscipiendus. In eius enī susceptioe non consistit illius sacramenti essentia: t̄ ideo quāuis plures suscipiatur: in eodem suscipiente plures habeat effectum: tamen essentia sacramenti circa eandem materiam nō iteratur: t̄ iteratū nō h̄ret effectū.

C Ad p̄mū dicendus q̄ ratio quare vinctio altaris vel ecclesie cōsecratio non iteratur: est: quia ipsa cōsecratio t̄ vinctio vna vice colate habent totum suū effectum: qui est esse dedicatum ad diuinum cultum: t̄ simili rōne etiam cōsecratio materię cōfirmationis t̄ materię huius sacramenti non iteratur. **C** h̄risma enim vna cōsecratione perfecte ordinatur ad vsū illius sacramenti. similiter dico de cōsecratione olei respectu vsus huius sacramenti: t̄ quia circa eundem ifirmū eadē ifirmitate respectu eūsdem ifirmitatis status hoc sacramētū totum suū fortit̄ effectū: si nō sit aliquis defectus ex parte suscipiētis: ideo hoc modo nō iterat: qz tamē morib^o: contra quez est: plures pōt reuerti: ideo circa eūdem hōie 3 pōt plures iterari: qz sic circa eūdem hōie plures effectū pōt habere. **C** Ad sc̄dū d̄m q̄ nō est simile. qz cōfirmatio t̄ ordo ip̄mūt c̄p̄acterē: qui est indelebilis effectus: nec morib^o 3 que p̄ncipaliter sunt in eodem homine iterat. hoc aut sacm̄ effectus indelebilis in suscipiente nō ip̄mūt: t̄ iō morib^o contra quem est iteratur.

C Contra. extra de sacra vactione. c. 1. 5. Hoc

C Circa litteram. Duo capita regum t̄ pot t̄ t̄ncam inunguntur.

C Circa extra de sacra vactione. c. 1. 5. Hoc

C Circa extra de sacra vactione. c. 1. 5. Hoc

C Circa extra de sacra vactione. c. 1. 5. Hoc

vnguento. Princeps nō vngit in capite: sed in brachio siue humerosiue armo: in q̄b^o p̄ncipatus cōgrue designatur.

C Rūdo v̄bus magistri itelligēdum est de vinctioe. Regi in veteri lege: non in noua. sic enī vs in decretali p̄dicta. **P**ncipis vinctio a capite ad brachium est trāslata. Corpus xpi nō pōt cōfici nisi de pane p̄secrato: qd nō est itelligēdū de p̄secratioe p̄cedente ip̄am cōsecrationem: sed de cōsecratioe que in ipsa p̄secratioe cōsistit: que est per h̄c v̄ba. **H**oc est. n. corpus meū. nisi forte magister cōsecrationez vocet ibi ordinationē panis de frumento: ad hoc vt sit pan^o sacri mā: quā ordinationē xps instituit suo facto: ad cui^o modi similitudinē dicitur aquas cōsecrasse quādo fuit baptizatus: eo q̄ illo facto aquā ordinavit ad hoc vt esset materia sacramenti baptisimi.

De ordib^o ecclesiasticis. Di. ccxiii.

Unc ad considerationem sacre ordinationis accedamus. Septē sunt spūaliū officiorū gradus siue ordines sicut ex sc̄orū patrū dictis apte tradit̄: t̄ capit

is nostri. s. iesu xpi exēplo mōstratur: q̄ oīuz officia i semetip̄o exhibuit: t̄ corpi suo quod est ecclesia eosdē ordines obseruandos reliquit. Septez aut̄ sunt pp̄ septiformē gratiā sancti spirit^o: cui^o qui non sunt participes ad grad^o ecclesiasticos idigne accedūt. Illi vero in quozū mentibus diffusa est septiformis gratia spiritus sc̄i: cui^o ad ecclesiasticos ordines accedūt: ip̄a spiritualis grad^o p̄motioe ampliorē gratiā p̄cipere credunt.

Quales assumendi sunt ad clerum.

Ales aut̄ ad misterii spūale eligēdi sūt clerici: q̄ digne possint d̄nica sacra tractare. **M**eli^o est n. d̄no sacerdoti paucos h̄re mistros q̄ possint digne opus dei exercere: q̄ multos intiles q̄ ordiatozi graue onus inducāt. **T**ales. n. decet eē ministros xpi q̄ septiformis grā spūsancti sint decozi: ex quozū doctrina t̄ cōuersionis forma

eadē grā in alijs trāslundat: ne celestes margaritas spūaliū verboz officiozūq; diuinorū ordines vite pedib^o cōcūcent. In sacro ergo septiformis spūs septem sunt gradus ecclesiastici. s. ostiari: lectores: exorciste: acoliti. subdyaconi: dyaconi: sacerdotes. **Q**es t̄n clerici vocatur. i. sortiti. **C**orona. n. signaculum est quo signant̄ in partē sortis ministerij diuini. **C**orona regale decus significat: t̄ seruire deo regnare est. **U**n̄ ministri ecclesie reges esse d̄bēt: vt se t̄ alios regāt: quibus petrus ait. **V**os estis genus electū: regale sacerdotū t̄. **S**ūmitas capitis desup̄ nu dat̄: vt eoz mens ad d̄nz libera monstrēt: qua reuelata facie gloriā dei cōtemplent. **S**ūmitas enī capitis est eminētia mentis: denudatio capitis est reuelatio mentis. **C**lericus enī secretorū dei nō ignarus esse debet. **T**ōdent etiā capilli vsq; ad reuelationē sentiuuz. s. oculorū t̄ aurium: vt vitia in corde t̄ opere pullulātia doceant̄ p̄cidenda: ne ad audiendū t̄ itelligēdū verbū dei p̄pediatur mēs: p̄o quo seruato reddet̄ in excelsis corona. **T**ōsure aut̄ ecclesiastice vsus a nazareis exortus videt̄: qui prius crine seruato: deinde ob vite cōtinentiā caput radebāt: t̄ capillos in igne sacrificij ponebāt. **D**inc vsus ioleuit vt q̄ diuinis cultib^o mancipant̄: quasi nazarei. i. sc̄i crine posito iueniatur sicut ad ezechielez dicit̄. **G**ili hominis sume gladius acutū t̄ duc super caput tuū t̄ barbā. In actibus etiā apostolorū p̄scillas t̄ aglaz hoc fecisse legit̄. **P**aulus quoq; t̄ alij qdā discipuli xpi hoc fecerunt. **R**ecte ergo in quiblibet gradib^o cōstituti clerici vocatur: quoz noia t̄ rōnes noium **I**sidorus exponēs ait. **C**leros t̄ clericos hinc appellatos eē credimus: qz **M**atthias electus est forte: que p̄-

Distinctio

num per aplos legitur ordinatū. Et ros. n. grece latine foris vel hereditas dicitur. Tō ergo dicti sūt clerici: qz de sorte sunt dñi: vel qz deū partē hñt. Generalr vo clerici nuncupati sunt oēs qui in ecclesia dei seruiūt: quoz gradus 7 nomina sunt hec: hostiarius: lector: 7c.

De hostiarijs.

b Ostiary idē 7 inanitozes sunt q in veteri testō electi sunt ad custodias tēpli vt nō igredereēt in illud imundus. Dicti aut hostiary eo qz p̄sint hostijs tēpli. Ipsi eniz tenētes claues oīa intus 7 extra custodiūt: atqz inter bonos 7 malos hñtes iudicium: dignos recipiūt: indignos respuunt. Un̄ 7 eis cū ordinant̄ clauēs ecclie dantur ab ep̄o. Et d̄r eis. Sic agite tanq̄ rōnem deo redditurū p reb⁹ q clauibus istis recludunt̄. Hoc officiū dñs in sua persona suscepit qñ flagello d̄ funiculis facto v̄dentes 7 ementes eiecit de tēplo. Ipse .n. se hostiariū significās dicit. Ego suz hostiū: per me si quis itroierit saluabit̄ 7 igrediet̄ 7 egrediet̄ 7 pascua inueniet̄.

De lectoribus.

s Eundus est gradus lector. Lectores a legēdo sicut psalmiste a psalmis canendis vocati sunt. Illi .n. p̄dicāt pplis qd seq̄ntur: isti cātāt vt excitent ad cōpūctionez animos audientū: licz qdā lectores ita miserabilr p̄nūciant vt quosdā ad luctū lamentationēq̄ cōpellāt. Idem ē p̄nūciantozes vocātur q porzo añ nūciāt: qz tā erit clara eoz vox: vt ēt longe positoruz aures adimpleant. Ad lectozes aut̄ p̄inet lectiones p̄nūciare: t̄ ca q̄ p̄phete nūciant̄ populis p̄dicare: vt iaz ex officio in ecclesia legant̄ p̄phetias 7 lectiones: vnde 7 ei vidēte pplō tradit̄ ab ep̄o cōdex diuinaz lectionuz: 7 d̄r ei. accipe 7

esto verbi dei relator: habiturus si fide liter i pleuris officiū: partē cū his q hñt verbū dei ministrauerūt. Qui ad hunc gradū p̄chit̄: līarū scia d̄z eē istruct⁹: vt sensuz verboz itelligat: vim accētū sciat: disticte legat: ne cōfusiōe platiōis itellectū auditorib⁹ auferat. Attendat qd̄ idicatiue: qd̄ interrogatiue sic legendum: vbi sit in orōne faciēda distinctio. Dec. n. male seruata itellectuz turbāt 7 alios ad risuz puocat̄. aurib⁹ 7 cordi cōsulere d̄z vox lectoris. Hoc officiū impleuit x̄ps cū in medio seniorū librū Esau aperies: disticte ad itelligēdum legit: spūs dñi sup me 7c. Ex quo lectorib⁹ datur itelligi qz grā sp̄ali clara debent q̄ alijs verbū dei annūciāt. Dic ordo for mam 7 initiū a p̄phetis accepisse videtur: quib⁹ d̄r. Clama ne cesses quasi tuba exalta vocē tuā. **De exorcistis.**

t Eritus est ordo exorcistarum.

Exorciste at̄ ex greco in latinū adiurantes vel itrepātes vocantur. Inuocat̄ enim sup cathecuminos 7 sup eos q hñt sp̄m imundū: nomē dñi adiurantes p̄ euz vt egrediat̄ ab eis. Ad exorcistam p̄inet exorcismos memoriter retinere: manusqz sup energuminos 7 cathecuminos in exorcizando iponere. Debet aut̄ h̄re sp̄m mūdū q̄ spiritibus imundis iperat: 7 malignū expellere de corde suo: quē expellit d̄ corpore alieno: ne medicā quā alij facit: sibi non p̄sit: 7 dicatur ei: medice cura te ipsum. Di cū ordinant̄ accipiunt de manu ep̄i librū exorcismoz: 7 dicit̄ eis. Accipite 7 habetote potestātē iponēdi manus sup energuminos vel cathecuminos. Hoc officio vsus est dñs qñ salua sua tetigit aures 7 linguā surdi 7 muti dicēs. Esse ta: qd̄ est adaperire: per hoc docēs nos sp̄ualiter debere apire aures p̄cordioz

botum ad itelligēdū: 7 ora ad cōfiteūdū: vt pulso demone: sp̄s sanct⁹ vas suū recipiat. Hoc ē officio vsus ē x̄ps cū demonicos multos sanauit. Dic ordo a Salomōe v̄t descēdisse q̄ quedā modū exorcizādi inuenit: quo demōes adiurati er oblesis corpib⁹ pellebant̄. Duic officio m̄cipati exorciste vocati sūt. De q̄bus x̄ps i euāgelio. Si ego i beelzebub exicio demōia: filij v̄ri. i. exorciste i q̄ exiciunt.

De acoliis.

q Quarto loco succedunt acoliti.

Acoliti vo grece latie ceroferru dicunt a deportandis cereis: qñ legēdū ē euāgelij vel sacrificij offerēdū. Tūc .n. accēdunt luminaria 7 deportant̄ ab eis: nō ad effugādas aeris tenebras cū sol eo tpe rutilet: s̄ ad signū leicie demonstrādū: vt sub typo luminis corpalis: illa lux ostēdat̄ de q̄ legit̄. Erat lux v̄a q̄ illuminat̄ oēm hō. v̄e. i. hūc mūdū. Ad acolitū p̄inet p̄paratio luminariū in sacrario. Ip̄e cereū portat: ip̄e vt ceolū cū vino 7 aqua suggesta p̄ eucharistia subdyaconis p̄parat. Di cū ordinant̄ cū edocti fuerint ab ep̄o qualr officio suo agere debeāt: ab archidyacono accipiūt cādelabriū cū cereo: 7 v̄ceoz lux vacuū. Hoc officiū dñs se h̄re testat̄ dicēs. Ego sum lux mūdū: q̄ seq̄ me nō ambulat i tenebris. Duic officij formaz illi gerebāt i veteri testō q̄ lucernas cādelabri cōponebāt 7 accēdebāt igne celesti: ad illuminādas tenebras aglonares.

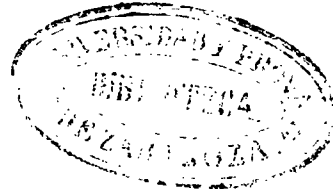
De subdyaconis.

q Quint⁹ ordo subdyaconū. Grece hypodyacōes vocāt̄: q̄s nos subdyacones dicim⁹. Qui iō sic appellant̄: qz subiacēt̄ p̄ceptis 7 officijs leuitaz. Oblatiōes. n. in tēplo a fidelib⁹ suscipiūt. 7 leuiter supponēdas altarib⁹ deferūt. Di apud hebreos nazbinei vo

caom̄. i. in hūilitate dñi seruientes. Ad subdyaconū p̄tiet calicē 7 patenā ad altare x̄pi deferre 7 leuitis tradere eisqz ministrare. Urco lū qz 7 aqz: manile 7 manutergij tenere: ep̄o 7 p̄sbyteris 7 leuitis p̄ lauādis añ altare manib⁹ aquā p̄bere. Dis lex orinētie iponit̄: qz altari p̄ pinquantēs vasa corpis 7 sanguinis x̄pi portāt. Un̄ illz iplere debēt. Mūdami ni q fertis vasa dñi. Ad hos ēt p̄inet tr̄n de oblatiōib⁹ ponere i altari: quātū sufficere possit pplō: necnō coz: pales 7 palas 7 substratoria lauare. Di cū ordinatur accipiūt de manu ep̄i patenā 7 calicē vacuū: ab archidyacono vo v̄ccollū cū aq̄ manile 7 māutergij. Hoc officio vsus est dñs qñ lintheo se p̄cinit: 7 mittēs aquā i peluim pedes discipuloz lauit 7 lintheo terit.

De dyaconis.

d Dyaconoz ordo sextū 7 locū p̄senary p̄fectionē. Dic ordo i veteri testō a tribu leui nomē accepit vel traxit. Dicunt̄ .n. 7 leuite. Precepit q̄ppe dñs moysi vt post ordiatōez aaron 7 filioz ei⁹ p̄sus trib⁹ leui ad diuini cult⁹ ministeria ordinarent̄ 7 cōsecrarent̄ dño: 7 seruiret̄ p̄ israel corā aaron 7 filijs ei⁹ i tabernaculo. Ipsiqz gestarēt archā 7 tabernaculū 7 oīa vasa ei⁹: 7 in circuitu tabernaculi excubarēt: 7 i trāsportādo tabernaculo ip̄i deponerēt rursumqz cōponerēt. A viginti vo annis 7 supra iussi sūt seruire i tabernaculo: quā regulā i nouo testō sc̄i p̄ses cōstituerūt: qz bec etas ad ferēda onera ē robusta. Leuite ergo ex noie auctozis vocati sunt. De leui. n. leuite exorti sūt: a qb⁹ in tēplo mystici sac̄i mysteria explebantur. Di grece dyacōes: latine ministri dñi: qz sicut i sacerdotē cōsecratio: ita in dyacono ministerij dispēfatio h̄t. Ad dyaconū p̄tinet assistere sacerdotib⁹ 7 ministrare i

Distinctio

oib⁹ q⁹ agunt i sacris xpi. i. in baptismo: i. chrismate: in patena & calice: oblatioes q⁹ i ferre & disponere i altari. Laponere et metas dñi & vellere: cruce ferre: & p⁹ care euāgelii & epistolā ad ppl⁹. Nā si- cut lectorib⁹ vet⁹ testin: ita diaconibus nonū pdicare pceptū ē. Ad ip⁹ et p⁹inet officii p⁹u & recitatio cathecumioy no- minū. ipe p⁹monet aures h⁹re ad dñz: ipe donat pacē: & ipe ānūciat. Qd āt huic or- dini a Moysē statutū ē: hoc ēt i nouo te- stamēto repñtatur: cū diacono sup leuū hūez stola pōit: & castula in dieb⁹ ieiunij cōplicat: q⁹ g⁹ laboris & sustinētie in hac vita tolerat: q⁹ i leua portat: dōcē i dextra. i. i eternitate reges bēat. Hic or- do ab aplis celebrat⁹ ē: qñ vt legi⁹ i acti- bus ap⁹oz septē viros plenos spūsan- cto ad hoc offm elegerūt. & orōne p⁹mis- sa man⁹ eis iposuerūt. Un⁹ & consuetudo i- oleuit vt i oi matrice ecclia septē diaco- nes circa xpi arā quasi septē colūne assi- stāt. Hi sūt septē angeli tuba canētes in apocalipsi. Qui q⁹les eē dbeāt apls vo- cet tbimortheo scribēs. Hi cū ordinant⁹ so lus eps eis manū ipōit: q⁹ ad misterii applicat. pōit eis orariū. i. stolā sup leuū hūez: vt p hoc itelligāt se accepisse iugū dñi sūaue: q⁹ ad sinistra p⁹inētia diuio ti- mori subyciāt. Accipiūt & textū euāge- ly: vt itelligāt se esse p⁹coēs euāgelij xpi. Hi āt anq⁹ ordinēt pbēt vt docz apls: & sic mīstrēt nullū crimē hātes. Doc offō vñs ē xps: qñ post cenaz sacm carnis & sanguinis discipulis dispēsanit: & qñ apo- stolos dormiētes ad orōnē excitauit di- cēs. Vigilate & orate vt nō itretis i tēta- tionem.

De presbyteris.

Epim⁹ ē ordo p⁹byteroz. pre- sbyter grece: senior iterptat⁹ la- tine. Nō mō petate vt decrepi- ta senectute: sed pp bonozē & dignitatez

quā acceperūt: p⁹byteri noiant: q⁹ morū prudētia & maturitate ouerlatiois pel- lere debēt i p⁹lo: vñ scriptū ē. Senect⁹ venerabil⁹ ē: nō diuturna: nec ānoz nūe- ro cōputata. Lani. n. sūt senius boium. & etas senectutis vita immaculata. Jō āt et p⁹byteri sacerdotes vocāt: q⁹ sacra dāt: q⁹ licz sint sacerdotes: tñ pōtūcat⁹ apicē nō hnt sic epī: q⁹ ipi nec chrismate frōez signāt nec paraclitū dāt: qd solis deberi epīs lectio actiū ap⁹oz demōstrat. Un⁹ & ap⁹ veteres idē epī & p⁹byteri fuerūt: q⁹ illd ē nomē dignitatis nō etatis. Sa- cerdos nomē h⁹ cōpositū ex greco & lati- no: qd ē sacru dās sine sacer dux. Sic. n. rex a regēdo: ita sacerdos a scificādo di- ct⁹ ē: & scificat. n. & scificat corp⁹ xpi. Anti- stes vō sacerdos dicit⁹ ē ab eo q⁹ an⁹ stat: p⁹m⁹. n. ē i ordine ecclie. Ad p⁹byter aut pertinet sacm corpis & sanguinis dñi i altari dei scificere: orōnes dicere: & dona dei bñdicere. Qui cū ordināt iungūt eis man⁹: vt itelligāt se accepisse gras scē- crādi: & charitatis opa debere extēdere ad oēs. Accipiūt & stolā: q⁹ vtrūq⁹ & lat⁹: q⁹ debēt esse muniti armis iusticie: & ad- uerla & p⁹pa. Accipiūt et calicē cū vino: & patenā cū hostijs: vt p hoc sciāt se acce- pisse p⁹atē placabiles deo hostias offe- rēdi. Hic ordo a filijs Aaron simplici ini- tiū. Sūmos. n. pōtīfices & miores sacer- dotes instituit de⁹ p moysen: q⁹ ex pcepto di aarōi sūmū pōtīfice: filios vō ei⁹ vñ- xit i miores sacerdotes. Christ⁹ q⁹ duo- deci elegit discipulos p⁹s: q⁹s & ap⁹os vo- cauit: q⁹ vicē gerūt i ecclia maiores pō- tīfices: deinde alios. lxxij. discipulos desi- gnauit: quoz vicē i ecclia tenēt p⁹byteri. Un⁹ aut iter ap⁹os pnceps extitit pe- trus: cui⁹ vicarius & successor ē pontifex sūmus. Un⁹ d⁹ ap⁹licus q⁹ & papa vocat⁹. i. p⁹ patrū. Qualis aut eligi debeat p⁹by-

ter. apostolus scribens tbimoteo osten- dit: vbi noie epī p⁹byter significāt. Doc- aut officio vñs est xps cū seips⁹ i ara cru- cis obtulit: idem sacerdos & hostia: & qñ post cenā panes & vinū in corpus suūz & sanguinē cōmutauit. Ecce de septē ec- clesie gradibus breuiter elocuti: qd ad quēq⁹ p⁹ineat infinuauimus. Cūq⁹ oēs sint spūales & sacri: excellenter tñ cano- nes duos tñ sacros ordines appellari cē- sent. dyaconat⁹. i. & p⁹byterat⁹: q⁹ hos so- los p⁹mitina ecclia legi⁹ habuisse: & de- his solis pceptum apostoli habemus. Apostoli enim in singulis ciuitatibus episcopos & p⁹byteros ordinauerūt. Leuitas etiam ab apostolis ordinatos legimus: quozum maximus fuit bea- tus stephanus. Subdiaconos vō & ac- litos pcedēte tpe ecclia sibi cōstituit.

Quid sit quod hic dicitur ordo.

Autz queritur quid sit quod hic vocat⁹ ordo: Sane dici po- test signaculum esse. idest sa- crum quoddam: quo spiritualis pote- stas traditur ordinato & officij. Lara- ter ergo spiritualis vbi fit p⁹torio po- testatis: ordo vel gradus vocatur. Et di- cūtur hi ordines sacramēta: quia in eo- rum perceptione res sacra. i. gratia cō- fert: quā figurant ea que ibi gerunt.

De noibus dignitatis vel officij.

Un⁹ & alia quedā nō ordinū sed dignitatū vel officioy noia. Di- gnitatis sūt v⁹ officij nomē ē eps. Epatus aut vocabulū ide dictū ē: q⁹ ille q⁹ eps efficit⁹ supintēdat: curā. i. subditoz gerēs. Scopī. n. grece: latie itēdere or- Epī āt grece latie speculatores iterptā- tur. Nā speculator ē p⁹posit⁹ i ecclia di- ctus: eo q⁹ speculat atq⁹ p⁹spiciat p⁹loz i⁹tra se positoz morēs & vitā. pontifex est pnceps sacerdotū qñ via seqntiū. ipse &

sūm⁹ sacerdos nūcupat: ipe. n. leuitas & sacerdotes efficit. ipe oēs ecclesiasticos ordines disponit.

De q⁹ dripartito ordine episcopoz.

Ad autem episcopoz quā- dripartitus est. i. in patriarchie: archiepiscopis: metropolita- nis: & epīs. Patriarcha grece sūmus pa- trū iterptat⁹: q⁹ primū. i. apostolicū te- net locū: vt romanus: anthiocenus: ale- xandrinus: sed omniū sūmus est roma- nus. Archiepiscopus princeps episco- porum. Arcos enim grece: latine prin- cept dicitur. Metropolitae autem men- sura ciuitatum dicuntur. Singulis enīz p⁹uincijs p⁹eminēt: quozū auctorita- ti & doctrine ceteri sacerdotes subiecti sunt. Sollicitudo enīz totius p⁹uincie ipsis epīs cōmissa est. Oēs aut⁹ superius designati ordines epī nūcupant. Nota archiep⁹oz noie primates superius signi- ficasse videtur: & metropolitanoz quos nūc archiepos dicimus. Dorū autē dis- cretio a gētib⁹ itroducta videt⁹: q⁹ suos flamines alios simpliciter flamines: alios archiflamines: alios protoflamines appellabant. Sacerdotes enim gētili- lum flamines dicebantur: qui habebāt in capite pilleum in quo erat breuis vir- ga: desuper habens aliquid lane: quod cum per estum ferre non possent: filum tantum in capite ligare ceperunt. Nu- dis enīz capitibus eis in cedere nephas erat. Unde & a filo quo vtebātur flami- nes dicti sunt: quasi filamines. Sed festi- uis diebus filo deposito pilleum impo- nebant pro sacerdotij eminentia. Ua- tes a vi mentis appellati sunt. cuius si- gnificatio multiplex est. Modo enim sacerdotem: modo p⁹phetam: modo poetam significat. Cantor vero vo- catur qui voce modulatur in cantu.

166

Distinctione

Duo sunt duo genera: preceptorum et succentorum. Preceptorum quod vocem premit in actu: succentorum quod subsequenter canendo rident. Locetorum autem dicitur sonant. Qui autem non sonant nec accinunt: cententorum non erit. Dis bene tractata amonendi sunt christi ministri quatenus sic excellent ordinis dignitate: ita precellat vite sciente: ut plebs eis commissa: eorumque disciplinis edocta: gratanter eis obediat et eorum imitatione de die in diem proficiat: a quibus divini facta precipiunt et missam solennem audiunt. Missa autem dicitur vel quia missa est hostia: cuius commemoratio fit in illo officio: vel dicitur. Item missa est. i. segmini hostia quia missa est ad celestia redentes post eam: vel quia missus celestis venit ad consecrandum officium corporis: pro quo ad altare celeste deferretur hostia. Unde dicitur missa est.

Supius determinavit magister de sacro baptismi: confirmatio: eucharistie: penitentia: et extreme unctionis. Hic determinat de sacro ordine: de videlicet. i. de primatu determinat de ordinum distinctione. 2. de collatione videlicet sequenti ibi. Solet quod. C. Prima. i. 3. de primatu de dispositione ad ordinem. s. de tonsura. 2. de ipsius ordinibus. ibi. 3. de hiariis. 7. de officijs et dignitatibus quod ordines sequuntur ibi. Sunt et alia. C. Media dividit in 2. C. Primum determinat de hostiariis. 2. de lectuibus. ibi. Secundo. 3. de exorcistis ibi. Tertio. 4. de acolitis ibi. Quarto loco. 5. de subdiaconis ibi. Quinto. 6. de diaconis ibi. Diaconorum. 7. de presbyteris ibi. Septimo. C. Illa pars que incipit ibi. Sunt et alia. dividit in tres. 1. de determinat de dignitate episcopi. 2. de gradibus dignitatis illius ibi. Secundo autem. 3. de quibusdam officijs in nouibus ibi. Acces et vi mentis.

Articulus

Item hac die querendum est per capitulum de 5. 7. de tonsura. 2. de potestate portandi tonsuram. 3. de ordine. 4. de ordinis effectibus. 5. de episcopo. C. Circa 3. quod. 3. 7. ubi dicitur: si ad ordinem susceptionem dispositio congrua. 2. ubi dicitur sit ordo. 3. ubi dicitur sibi abrenunciatio temporalium sic annexa. **Questio. 1.**

Primo ordo quod tonsura non sit ad ordinem susceptioem dispositio congrua. magis est dispositio ad ordinem susceptioem dispositio est

corporis. s. indispotus a se sic potest potest scire ordinem. ergo in corpore nulla requiritur dispositio ad eorum susceptioem. C. Item centrali: ordinat ordo prior ad sequentem quod tonsura ad aliquem ordinem. s. ptermissio ordinem potest potest suscipi sequens ordo: extra de clerico per saltum. pmo. c. vnic. 5. tonsura non requirit ad ordinem susceptioem. C. Item sicut dicit magister huiusmodi. c. c. i. Tonsura ecclesiastice vltima a Nazareis exort: vltima s. ut huiusmodi. 6. Nazareorum radebat totum caput: quod ibi dicitur quod radebat caput eorum nulla restrictioe appositae. 7. tonsura facta eo modo quod sit in clericis non est dispositio ad susceptionem ordinem: s. debet totum caput eorum radit. C. Contra. s. magister huiusmodi. d. c. p. 2. Es ordinati dicitur sicut electi. non potest ergo aliquid esse ordinatus nisi sit clericus. c. ergo nullus sit clericus nisi tonsuratus. tonsura est dispositio ad ordinem susceptioem. C. Item consuetudo approbata per lege huiusmodi est. s. s. p. approbata consuetudine ecclesie boies tonsurant antequam ordinem. ergo tonsura dispositio est ad ordinem susceptioem. C. Rudeo quod duplex est dispositio ad aliquem susceptionem. qda necessitatis. qda congruitatis. Primum non tonsura non est dispositio ad ordinem susceptioem: quod si non tonsuratus ordinaret vere recipit ordinem sacrum. Quis ipse scienter sic ordinem recipit: et ordinatur: tale scienter ordinatus grauitur peccaret: quod ordinari non debet nisi clericus: et sine tonsura clericus non est. a. m. ad hoc decre. 2. de. 1. de salmista. 5. C. Item. 2. mo loquedo dico quod tonsura facta in summitate capitis ad modum spei re cui resecatur capillorum inferiorum ita ut non possit tegere aliquid organum sensuum est dispositio ad ordinem susceptioem: in eis enim ut dicit magister huiusmodi. d. c. 1. de venudari capitis summitas ut corporum mens libera ad deum monstrat: summitas enim capitis representat eminentiam mentis: et venudatio capitis mentis reuelatione: clericus enim secretorum dei ignarus esse non debet. ideo etiam in modum sperare debet fieri: quod ut dicit magister. e. c. p. tonsuras significant esse in parte fortis ministerii dei cui seruire regnare est: ministri enim ecclesie reges esse debent sic intelligedo ut se et alios regant: quod probat magister per illud quod dicit beatus Petrus in 1. per. ca. sua. ca. 2. Vos estis gens electa et regale sacerdotium. debet et resecari capilli inferi ita ut non operietur aliquid organum sensuum ad signum faciendum ut vitia per organa sensuum pululata suspiciant: et quod ad audiendum et intelligendum ubi dei suspiciant: rex temporalium imperium non debent. quod autem in modum sperare radi debeat habet decre. de. 13. Prohibere: quod autem resecari debeant inferius capilli modo supra dicto habetur eadem de. Non liceat. 2. et congruum est a statu laicorum

ad ordinem ordinatoz ad ministerium dei transire volentes recipere dispositionem predictam qua a statum laicorum separarentur: et ad diuinum ministerium preparant. In omni transitu ab vno statu in alium veniens est transire per medium dispositio: quod etiam nos docet natura non transmittens manum ab vna forma in aliam nisi aliqua mediata dispositio. C. Ad 2. mo in opp. 2. mo quod potest scienter recipiens ordinem grauitur peccat: talis scienter ordinatus et sine peccato de non tonsurato. tamen sicut si potest: ordo ordinatur: et ita si non tonsuratus ordinatur: ordinatur est. C. Ad 2. mo quod potest ordo ita est dispositio ad sequentem quod quis prior non susceptioem sequens potest suscipi: non tamen sine potest tamen est parte suscipiens quod pteritis nisi forte per pbabile ignorancia excusetur. sicut non dico de non tonsurato quod ordinatur. C. Ad 3. mo quod similitudo tonsure. Nazareorum et clericorum attendit quantum ad genus: non quantum ad modum: sicut in vno et modum. Tonsura. n. Nazareorum significabat totaliter eorum separationem a ceteris officijs seculi: s. non eorum electionem ad spem et ministerium dei. C. Ad duo autem ad potest secundam dicendum quod peccat de dispositio congruitatis. 2. de. n. **Secundo** querit ubi tonsura sit ordo. Et videtur quod sic: quod est signum rei sacre ut vltimum est. s. esse signum rei sacre est non sacri. ergo est sacrum. s. non aliud quod ordo. C. Item absque sacro ordinis non potest autem quod in gradu dignitatis ecclesiastice super alios fideles. s. per tonsuram potestatur tonsuratus in gradu aliquo dignitatis ecclesiastice super laicos. ergo tonsura est ordo. C. Contra ordo non potest sine celebratione missae sicut plura in eadem ecclesie Romane. sed tonsura absque celebratione missae irreprehensibiliter confertur. ergo non est ordo. C. Rudeo quod tonsura proprie loquedo non est ordo. s. dispositio ad ordinem susceptioem. ut dicitur: ordo enim sacrum est ut ordinis: et tonsura sacrum non est. sicut enim cathecismus non est causa rei sacre a sacramento dicte nisi mediata causa. sic nec tonsura nisi mediata ordine. Unde et si sit quod sacramentum tamen est sacramentum. C. Ad 2. mo in opp. 2. mo quod tonsura et si sit signum rei sacre. non tamen est signum rei sacratis quod efficiat: non enim cum aliis tonsuratur ex vi tonsurationis sacer efficiat. Unde tonsura proprie loquedo non est sacrum. C. Ad 2. mo quod si extendat nomen dignitatis maior est falsa: quod sic non tamen de dignitate illa in qua potest specialis potest in ordine ad sacrum eucharistie officium et dispensandum: quod dignitas est in sacro ordinis. s. de et dignitas aliquod sequens ordinem ut episcopus. et dispositio ad ordinem: ut tonsura. et officium annexum ordinis: ut salmatus: quod ordo non est. s. proprie loquedo est of-

ficiis annexum ordinis lectoris: quod lector legendo instruit intellectum: s. cantado exorat affectus: et quod primus requirit distinctam plationem quod non puenit ret multitudini simul loquenti: ideo ordia hoc ad hoc ut solus hoc officium faciat. excitatio autem affectus bene fit per multitudinis cantus et melius quod per cantum. C. Item salmista: ordo non est: nec nisi ipso dignitas dicitur potest. 2. de. m. **Tertio** querit ubi tonsura tpsaliu abrenunciatio sit annexa. Et videtur quod sic. Item si annexa est abrenunciatio tpsaliu per quod hoc potest ab ecclesia puidetur. s. cuiuslibet clerico debet esse potest puidetur de victu. extra de pbe. Non liceat. ubi dicitur de episcopo ut duos alterum eligat ut non faciat clericos: vel si fecerit et illis vni viuere possint. ergo cum per tonsuram fiat hoc clericus tonsura tpsaliu abrenunciatio est annexa. C. Item. n. q. i. Halo quod habuerit proprium vel hanc voluerit. et de proprio viuere. sed tunc parum potest. Parum est ut dicam non manebit mecum. sed nec clericus erit. C. Item ad maiorem perfectionem tenent clerici noui. te. p. v. teris. s. clerici veteris te. non habuerit forte per prius. eis enim dixit dominus. ut habet numerum. 18. In terra eorum nihil possidebitis: nec habebitis partem iter eos. ego pars et hereditas tua in meo filiorum Israel. ergo nec licitum est clericis non uiuere proprio viuere. C. Contra. p. q. 2. Clericos. Clericos illos puenit ecclesie stipendium sustinere. quibus parum et per pinquorum bona suffragant. quod autem bonis parentum et propinquorum et opibus sustentari potest. si quod pauperum est accipit sacrilegium peccato committit. ergo clericus licitum est habere proprium. si bona ecclesie non habet. C. Item. 2. q. p. Certe ego. et sumptus est ab Aug. in quoda sermone. Qui voluit bene aliquid proprium quibus non sufficit deus et ecclesia eius maneat ubi voluit. non est clericatus aufero. s. clericus licitum est habere proprium. C. Respondere quod habent tonsuras clericales. qda pntent regulari vita. et istis non licet bene proprium. et de statu mona. Cui ad monasterium ubi de prohibem. distincte et bene obediencie sub obtestatione diuini iudicij: ne quod monachorum proprium aliquid modo possideat. Et. 7. s. Prior autem. Nec excusetur abbas quod sup habenda. ppetate possit cum aliquo monacho dispensare. quod abdicatio pro prietatis sicut custodia castitatis adeo est annexa regule monachali: ut prae ca nec sumus pontifex possit licentiam indulgere. illis autem qui non pntent regulari vita licitum est habere proprium. p. q. 2. Pastor. 2. c. se. 2. 12. q. 1. Episcopi. ubi dicitur quod de rebus propriis vel acquisitis vel quibus de proprio habet hereditibus suis si voluerint derelinquant: in quo expresse per quod non tamen illi

Distinctione

est antes dignus exequi ordinis actus qui no
bz gram gratias faciet. sicut. n. non est digno
ministrare regi terreno ille q est eius inimic
sic no est idoneus ministrare regi eterno qui
est eius inimicus. An talis se ingerens diuio
ministerio pter necessitatis articulus non pla
cat deus sed offudit: no pot tr occurrer neces
sitate articulus: qn sacerdos se sacro in pcto
mortalis piciens corpus diuici incurrat nouu
peccatum mortale.

C Ad 2^m in opp^m ddm q angelis non e ne
cessaria none gratie collatio ad idoneam suo
rum actuum executionem: qz tr hnt de gra
tia: q deo pnti snt p clara visione r perfecta
fruitione. An ad illoru illuminatione r perfe
ctione r purgatione: de qbus loqtr Diony.
sufficit diuinoz secretor reuelatio. An dic
Dio. 7. c. angelice hierar. q purgatio. illumina
tio. r perfectio est diuine scie assumptio. qd in
2° li. expositum est. **C** Ad 2^m ob. qd semp di
gno suscipiente ordinem pferit aliqua illumina
tio contra ignorantia q est in hoie rone origi
nalis pcti tm: quis si semp appareat i effectu
tale hoem illuminatione recepit. illa tm illu
minatio tota ignorantia illa no tollit. sed mi
nuit. **C** Ad 3^m obm q ordinis suscipio p sup
ponit de pgritate gram gratum facietem in
suscipiente. no tm de necessitate: qz sine illa pot
suscipi quis non digue. nisi forte cu ho picias
sua exanimans no credit se ee in mortali pec
cato. r tm et qz sua pnia formata no est: r pot
quos ptingere q p susceptione facti sua attri
tio sit pntio. Sico ergo q factz si causat gra
tiam in quatu pexigit ad et digna susceptione
sed in quatu requirit ad actus ordinis idonea
executionem. An cum ab hnt gram ordo su
scipitur augmentu gre datur. **Ad. n.**

B **Secundo** querit vtra character in quoli
bz ordine iprimat. Et v^o q no
qz character e signaculu ppetuu in aia. s no v3
character iprimi aie nisi ad ppetuu actu: s act
ordinu si snt ppetui. s i ordinatioe null^o cara
cter ipi aie impriunt. **C** It^o si iprimet car
cter in quolibz ordie: aut ipmeret i quolibz or
dine id e: aut i diuersis ordib^o diuersi. No ide
in quolibz ordie: qz ipossibile e eade r nec iro
pnes iprimi: nisi iterueniete corruptioe. Nec
diuersi in diuersis. qz aut differret solo numero
aut spe. Si solo numero. tuc ples qitates euu
de spe eent snt eode subiecto: qd falsu est. Si
differret spe ipossibile eet ex illis vnum factm
pstitui. **C** It^o p nullu factm qd e i iterabilem
modu iprimuntur character: sed factm ordie est
i iterabilem modu: ignorantia. n. p qua ee ite

XXIII

rabilis morib^o. ergo p factm ordie nullus ipri
mitur character. **C** It^o character e signu idele
bile: sed susceptis morib^o ordinibus tm licz re
dire ad actus seculi: sicut ad infimoniu. ergo
i illis no iprimuntur character.

C Co^{tra}. vt superius visum est. ob. 5. per bap^m
distinguit totus exercitus militatis ecclesie ab
exercitu suo. p pfirmatione distinguit deputa
ti ad spuale certame i fidei psecutores a coi
pplo. p factz ordie distinguit duces ab alijs.
cuz ergo character impriunt i bap^o. r i pfirm
tione: multo fortius iprimis in ordine quolibz
vt videt. **C** It^o character e signu figurat nos
xpo: sed sicut dicit magister hui^o di. c. 1. Chri
stus in semetipso officia omnium ordinu exi
puit. ergo in quolibz ordie impriuntur character
quo configuramur ei.

C R^udeo q i quolibz ordie character impri
tur. ob. n. factm no iterabile aliq^o effecti in
delebil^o iprimis: sed null^o ordo e iterabilis: q
qlibet ordo aliq^o effecti idelebil^o iprimis. i
gram gratu faciet: qz illa anutere pot qz
dinem suscepit. restat ergo q ille effectus in
delebil^o que impriuntur sit character cu p ipm
factm aliu effecti indelebil^o no inueniamus aie
impriunt. Nec te moueat q ptas ordinum ali
quoz no vt esse nisi respectu corporalium actu
vt ptas hostiaru r accoliti: fm. n. rei veritate il
li corporales actus ad actus spuales ordinati
sunt: vt de portatio cereoz ad iustam idum af
fectu. r exclusio maloz poium ab ecclesia ad re
mouendu illud quod. pphibet aie pfectum.

C Ad 2^m obm q characteris ordie du
plex est actus. Anus est actus ministerij ad il
lum ordinem pntentis. r hic non est perpetu^o:
sed bñ pferatibus v3qz in fine snumm ei^o
ppetuum. Alius est actus distinguendi. r hic
erit ppetuus. p ipm eni characterem videt ad
quod ministerij hns characterem fuerit ordie
tus. **C** Ad 2^m obm q i diuersis ordinibus ipri
muntur characteres diuersi. non tantu numero
sed spe. r quis ex differentibus spe non possit
pstitui vnu p eentiam: pot tm ex illis integrari
vnum vnitate q hoc factm deum est supius ee
vnu. Itz aut veruz sit plures qualitates solo
num ero differentes simul esse non possent: qz
determinare ad ar. solutione. Aliqui tm dicunt
illud bñe instatiani: qz vnt in eadem parte me
dij posse esse plura lumina spe non oia mane
tia tamen distincta p suas origines: quod co
firmatur per Diony. in li. de di. no. c. 2.

C Ad 3^m ob. q sicut dicunt alij q si ignorantia
sit iterabilis. non tamen illa cuius sola pec
catum originale ea fuit. ptra huc aut est ordie

Articulus

Quartus

his factz. vel pot dici fm alios q ordo datur
no in remedium vni^o plone: s tot^o ecclesie An
q diuari ptra ignorantia no est ita intell gen
du q per susceptione ordinis expellat ignora
tia a suscipiente: qz suscipiens ordinem pfiatur
ad expellendu ignorantia a plebe. hoc tm est i
opinione dicentiu oe factm esse medicinam: s
aliq^o morbu i suscipiente. **C** Ad 4^m ob. q qz
no pstitutus in minorib^o ordinibus tm possit
bere matrimoniu: character tamen non delet
An si mortua vxore velit vlt^o p moueri or
do que prius suscepit sibi itez it pfer. **Ad. n.**

Tertio querit in quo actu cuiuslibet ordi
nationis iprimat character. **C** Et p
mo v^o q in ordinatioe hostiaru no ipmat ca
racter in clauium ecclesie traditione. Nec in
ordinatione lectoris in traditione codicis diu
nari lectionum. Nec in ordinatione exorciste:
in traditione libri exorcismoz: quia effectus
cois e p cam coem: sed character est cois pdcis
ordinibus. s no iprimis i aliquo pdcis tradi
tionu: cu nulla sit ca cois trib^o pdcis ordinib^o.
C It^o v^o q in ordinatioe accoliti no ipmat
a traditioe cadelabz cu cereo. qz p actum ar
chidiaconi character no iprimis: sed sicut dicit
magister hui^o di. c. 5. Et est de cre. di. 23. Accoli
tus. Hic cu cdocti fuerit: ab epo quali in suo of
ficio agere debeant ab archidiacono accipiunt
cadelabz: cuz cerco: r vccolli vacuu. s in tali
traditione no iprimis character. **C** It^o v^o q in
ordinatioe subdiaconi no iprimat character in
traditioe patene r calicis vacui: qz in ordina
tione sacerdotis tradit illi q ordinatur calyx
cum vino: r patena cu hostia: si ergo in tradi
tione calicis vacui character iprimetur: mul
to fortius in traditione calicis cu vino: r pate
ne cu hostia iprimetur: qd falsu e. qz in ordine
sacerdotij in ipositione manu iprimis. **C** It^o
q in ordinatioe diaconi no ipmat character in
traditione textus euagelij v^o: qz sicut dicit
mag^o hui^o di. c. 7. Hic ordo ab aphs est cele
briatus: qn vt legitur in actibus aploz. septem vi
ros plenos spu sco ad hoc officium elegerunt:
r orone pmissa manus eis ipofuerunt. ergo v^o
q cu ordinat p ipositione manu ab epo eis i
pumat character. **C** Item v^o q in ordinatio
ne sacerdotis non iprimat character cu sibi eph
tradit calicem cu vino: r patena cu hostijs: qz si
cut dicit mag^o hui^o di. c. 8. hic cu ordinat inu
guntur ei manus vt intelligat se accepisse gra
tiam psecrati. ergo in unctioe manuum maxie
reparat pncipale acti. ad que sacerdotius or
dinatur: sed in tali signo cosert character illius
ordie: s character sacerdotalis iprimis per ma

num inunctionem.
C R^udeo hoc p gnali regula bndu est: q in d
susceptioe illi^o exterioris signi impriunt cara
cter i quolibz ordine in quo signo pncipalis
ptas qua respicit ille ordo significat exp^osius:
ad qua exp^osiuone pcurrit alicu^o in snti tradi
tio: r verbi exp^osiu: quo ebo exp^osius deter
minatur in snti significatio: quia pncipalis po
testas qua respicit ordo hostiaru exp^osius si
gnificat in clauium ecclesie datione q i aliquo
alio quod circa ipm fiat: r ptas lectoris p hoc
q ab epo traditur sibi codex diuiaz lectionu.
r ptas exorciste p hoc q de manu epi accipit
libz exorcismoz: r ptas accoliti p hoc q acci
pit cadelabz cu cereo: r ptas subdiaconi per
hoc q accipit de manu epi patena r calicem va
cuu. io i predictis cu formis dterminatis: vt r
boz caractes pdcioz ordinu impriunt. Cu at
p pdicta pncipales ptates ordinu pdcioz
exp^osius significet: q p alia: ps diliget^o r p hie
rati dicta mag^o in sra q actus ad quos depu
tant pdcis ordines explicat diliget^o. r In or
dine aut diaconat^o dicit aliq characterem impri
mi p manuum epi ipositione moti no tm per
illud qd in arguendo dicit^o est: sed qz manus
e organu organoz in quo pncipaliter refidet
ptas opandi. r in isto ordie pferit excell^o po
testas sub sacerdotio. **C** S3 hoc no v^o ronabi
le: qz epus no tmno iponit manus illi que or
dinat i diaconu: s etia illi que ordiat in sacer
dot^o: p illud at qd e coe duobus ordinib^o: non
vt in vno illoz ordinum character impri
mi. **C** Ades ergo mihi dicendu q ptas diaconi
media est inter ptatem subdiaconi r sacerdo
tis: subdiaconus autem hnt ptatem tagedi va
sa ministerij: sacerdos consecrandi corpus r
sanguine xpi: diaconus rsi no bz ptate tagedi
di corpus xpi: habet tamen potestatem portā
di corpus in patena r dispensandi sanguinez
in calice: r hoc est pncipalis eius potestas.
r ideo in sua ordinatione exprimi non pos
set per traditionem vasozum tantum: nec per
dationem materie: nec decens esset: vt sibi tra
derentur vasa cum sanguine r corpore: cum
sacerdoti qui superior est non tradantur san
guis r corpus: sed vinum r hostia: r ideo po
testas diaconi exprimi non potest quantum
ad suum pncipalem actum: nisi per eius ex
pressionem quantum ad actum secundarium
qui est legere euangelij: r ideo sibi character
impriuntur: cum sibi ab epo tradit text^o euage
lioz. r In ordie ac sacerdotij dnt aliq cara
cter^o iprimi cu sibi eph man^o ipoit dicit^o. Acci
pite ipm scm. r. quia dicunt tuc xpm dedisse

unde cum ecclesia sit unum corpus christi mysticum ex diversis statibus et membris constitutum ad observacionem huius unitatis oportet esse unum caput omnium statuum ecclesie et membrorum sui regimine regitur. sub quo diversis status ecclesie et membra diversa pueniant secundum debitam proportionem in unum. ut sic conformet ecclesia militans suo exemplari in celo. Hinc de reg. l. de off. c. 13. Sicut seraphim et cherubin ac ceteri ordinantur sub uno capite deo. Ita hic sub uno summo pontifice primates et patriarche. archiepiscopi. episcopi. presbyteri. vel abbates. et reliqui in hunc modum. Ille autem episcopus qui preest toti ecclesie est episcopus Romanus. Alii. q. 3. Cuncta Luncta per mundum nomen ecclesie per sacrosanctam romanam ecclesiam fas de omnibus huius iudicandi. nec cuius de eius licet iudicare in iudicio. et sicut de decre. di. 21. Quis nullis synodicis constitutis supplet ceteris ecclesiis placita est. sed euangelica voce donum et saluatore nostro Iesu christi prima tum obtinuit.

Ad hunc in oppositum. quod sicut videmus in aliis virtuosius alio simpliciter. et tamen scilicet quod est contrarium. ignis. n. simpliciter et virtuosius terra. et tamen ignis est potentia rose sue. et mare est inferior terra. et tamen ignis est potentia rose sue. et mare est inferior terra. et tamen ignis est potentia rose sue. et mare est inferior terra.

Ad hunc in oppositum. quod sicut videmus in aliis virtuosius alio simpliciter. et tamen scilicet quod est contrarium. ignis. n. simpliciter et virtuosius terra. et tamen ignis est potentia rose sue. et mare est inferior terra. et tamen ignis est potentia rose sue. et mare est inferior terra.

et ecclesia necessitate compulsa. et perfectioribus opposita talem potestatem eis concesserat. ut ecclesie subueniret. quod alias facere tenebantur. Et sic patet solutio ad tertium. Ad 4. dicendum quod minus est falsa. Petrus enim summus fuit inter alios apostolos. quia quibus potestatem clauium omnes inmediate receperunt a christo. tamen potestatem iurisdictionis acceperunt mediante Petro. ut patet ex superioribus dictis. et quia iurisdictionem ministrant materiam que est subditus habentis iurisdictionem. que requiritur ad hoc quod potestas clauium exeat in actu. ideo vbi illius potestatis: quos omnes inmediate acceperunt a christo: indirecte dependebat a Petro. sic dico de potestate episcoporum per comparationem ad papam. Ad 5. dicendum quod Moyses non tamen fuit princeps: sed sacerdos iuxta illud psalmi. Moyses et Aaron in sacerdotibus eius. et de decre. di. 22. Sacro scilicet glo. Et Moyses christus per Aaron figurant christus fuit summus rex: et summus pontifex. et per Aaron vicarium eius in terra in quo simul sub ipso est vtriusque potestas.

Circa istam. Baptismus electus est forte. hoc factum fuit consilio spiritus sancti. An nou est trahendum ad sequentia. vbi. n. factus in electione. per prohibitionem d. natus est. extra de sortilegiis. Ecclesia nra. Scia vbi esse instructio non est intelligendum quod scilicet theologiam sufficit. n. q. sciat distincte legere et sensum grammatice intelligere. Canonice duos huius ordines sacros appellari censent. Hoc intelligendum est secundum canones antiquos. quod modo subdiaconatus est sacer ordo. et sibi vota continentie annexa est. Ordo eporum. qualiter episcopatus ordo dici debet in questionibus dictam est. Romanus. Antiochenus. Alexandrinus. Contra decre. dist. 22. Sacro sancta. dicitur quod prima sedes est romana ecclesia. 2. Alexandria. Tertia Antiochena. Respondedo quod aliquando Alexandria fuit secunda sedes. sed postea Constantino politana facta est. et eo quod sit noua Romana. ea. di. Constantino politana. Unde hic est ordo sedium. Primo Romana. Secundo Constantino politana. Tertio Alexandria. Quarto Antiochena. Quinto Hierosolymitana. eadem di. Renouantes. potest dici quod magister in littera nominat Antiochena primo non Romanam quia in Antiochena primo non men christianorum est exortum eadem dist. Sacrosancti. Quis omnes ante fideles dicitur tur discipuli et fratres. ut dicit gl. ibidem.

Solet etiam queri si heretici ab ecclesia pessi et damnati possint tradere sacros ordines: et si ab eis ordinati reuocentur: ad ecclesiam vniuersam debeant reordinari. Hanc quoniam perplexam ac pene insolubilem faciunt doctorum verba quod plurimum dissentire videntur. Vident enim quidam tradere hereticos sacros ordines dare non posse nec illos quod ab eis ordinatur videntur gram recipere. Dicit enim Innocentius. Arrianorum clericos non videri suscipiendos cum sacerdotum vel ministrorum alium dignitate: quibus huiusmodi baptismum ratum esse permittit: quod in nomine patris et filii et spiritus sancti percipit. Dicit etiam eos non posse dare spiritum sanctum quem amiserunt: et ordinaros ab hereticis caput hinc vulneratum: et eum quod honores amittit honorem dare non posse: nec illi aliquid accepisse: quod in dante nihil erat quod illa possit accipere. Tradit etiam venientibus ab hereticis per manus impositionem laicam tamen tribuendam conditionem: nec ex his aliquem clericum honorem vel erigunt surrogare. Grego. et dicit sacrilega esse arrianorum consecrationem cum ex eorum manu communio percipit. Lipia. et dicit. Diaconus facium heretici carnalia et ianua et sacrilega esse: et eorum altaria falsa: et illicita sacerdotia et sacrificia sacrilega: quod more symoniaci quod cum hoies non sint: forma imitant: huiusnam: vultu ecclesie catholice et auertit: sed sibi vendicant: cum ipsi in ecclesia non sint: et cum sint sacrilegi: sacerdotum amittunt et altare ponunt: cum nec sacrificia oblatio illic possit: vbi spiritus sanctus non sit: nec cuiusque oratione per eius precos et orationes percipit: quod dnm ipsi violauerunt. Hiero. quoque asserit oia que offeruntur ab hereticis etiam in specie sui: tamen quod tacta sunt ab illo quod pol-

lutus est: pollutum oia. Idem. Odit de sacrificia hereticorum et a se pycit: et quotiens in nomine eius congregati fuerint: detestatur fetores eorum et claudit nares suas. Idem. Illi offerunt panem sacrilegum et cetera. Leo etiam testatur extra ecclesiam nec rata esse sacerdotia nec va esse sacrificia. Idem et dicit. Per crudelissimam velantiam in alexandria sede oia sacrosancta oblatio. defecit christiana sacrificatio: et periculis manibus improprie oia se subtraxere mysteria. His aliisque testimonis astrui vult sacra ecclesiastica precipue corpus et sanguis: ordinatio et confirmatio per hereticos non posse ministrari. Quod dicitur potest quod videtur permittit obuiat. Contra autem alij sentiri videtur quod ab hereticis et percipiis sacri ordines sic et baptismus tradit valeat: nec ab hereticis recedentes: quod illic ordinati sunt et baptizati: iteque ordinati sunt: sic nec baptizati. vbi Aug. de hereticis et dicitur quod quod dicitur baptismum quod accepit non amittit quod recedit ab ecclesia: ius dandi quod accepit: amittit: nisi modis apparet iamiter dicit. Perio quod nulla ostendit causa cur ille quod baptismum amittere non potest: ius dandi potest fit amittere. Utriusque. n. sacrosancti: et quod danda consecratione vtriusque huiusmodi danda: illo cum baptizatur: et illo cum ordinatur. id non licet in catholica ecclesia vtriusque iterari. Nam quoniam ex ipsa parte venientes et percipiis per honorem pacis cor repto scismatis error suscepti sunt: et inuisum est opus esse ut eadem officia gereret quod agebat non sunt rursus ordinandi. Sed sic baptismum non eis: ita in eis maius ordinatio itegra: quod in peccato fuerat viciu: quod in unitate pacis est correctum: non in sacris: quod vbi cunctis sunt: ipsa sunt. Et cum ipsi expedire vult ecclesie ut percipiis eorum venientes ad catholicam societatem honores suos ibi non amittunt: non eis tamen ipsa ordinatio sacra detrahatur: sed super eos manet. Iocum non eis manet

imponit: ne nō bol: s; ipsi factō fiat iniuria. Sicut at i baptismo ē ius q; p eos dari possit: sic in ordinatione ius dādi ē vtrūq; qdē ad pncipiū suū. Sed aliud est nō hēre: aliud pncipiose hēre: aliud salubriter hēre. Idē. De his q; ab ecclesie vnitāte sepātī sūt: nulla iā qō ē: qn hēant r dāre possunt: s; pncipiose habent pncipiose q; dant: q; extra vinculū pacis sūt neutri factō faciēda est iniuria. Sicut non recte bz q; ab vnitāte recedit: s; tñ bz: r iō recedēti non reddi. Sicut ēt nō recte dat qui ab vnitāte recedit: r tñ dat: r iō qui ab eo accipit: venienti ad vnitātez non i terat. Idē. Aliud ē nō hēre aliquid aliud est non iure hēre: vel illicite vstipare. Non ergo iō nō sūt sacra xpi r ecclesie: q; eis illicite vntant: nō mō heretici sed ēt oēs impij: sed illi corrigendi sūt r puniendi: illa aut sūt agnoscenda r veneranda. Itē Grego. Qd dicitis vt q; ordinatus ē itēz ordinat: valde ridiēlosum ē. Ut. n. baptizatus semel itēz baptizari non dō: ita qui consecratus ē sel in eodem ordie nō valet itēz cōsecrari. Dis aliisq; auctoritatibus vt asseri i oibus impijs: etiā i hereticis pncipis r dānat; xpi sacra pncipiose cū iure dādi: pnt enim dare: sed pncipiose: r quibus dederint: non sūt itēz ordinandi. Que pmissis ex opposito obuiare videntur.

Determinatio pmissis dicitōis auctūz
 Et autem quidā ita determinant. Dnt enim hereticos accepta sacerdotali vel episcopali vntione ab ecclesia recedentes: baptis mi quidē dādi ius retinere: sed nō habere facultatē tribuēdi sacros ordies vel cōsecrandi dominicus corpus: post q; pncipiū r damnati sūt ab ecclia. Sicut degradatus eps non habet potestatem largiēdi sacros ordies: facultatē

tamē baptizādi nō amittit. Qd vō Aug; ait. intelligunt dictum de hereticis qui nō sūt in ecclie: s; pncipiose sentus sua fidei veritate ac doctrie vnitāte diuisi sūt. Qui s; tales sūt ius tñ ordinādi r cōsecrādi hnt. r q; ab eis ordianē an mani festā pncipiose: etiam si auz eis aperte extierint: r sententia ecclie damnati fuerint: tamen si redierint: itēz ordinandi non sūt. Et vbi cūq; legitur de ordinatis ab hereticis q; seruatis eis ordinibus ministrare valeat: vel iterum ordinandi non sūt: de hmoi accipiendum dicitur. Nam postq; pncipiū fuerint r dānati iudicio ecclie: ius ordinādi r cōsecrādi eis detractum asserūt: vt degradatis vel excoicatis. Alij vero dicunt sacra ab hereticis r pncipis scdm formā ecclie celebrata vera ēē r rata: q; recedentes ab ecclia ius dādi r cōsecrādi non perdidērunt: r qui sic ab hereticis ordinantur: cum redeunt iterū ordinādi nō sūt. Que vō ab hereticis aliter q; in ecclia sūt: falsa sūt r inania: r qui a talibus ordinari videntur nō mntur: sed vulnus accipiūt. Et secūdu hanc differentiam varie de his loquuntur doctores. Quidam vō dicunt eadez sacra ab hereticis pncipis posse celebrari q; a catholicis: si ab illis forma ecclie seruetur: r ab eis celebrata vera esse r rata. quātūm ad se. quātūm vero ad effectum: falsa esse r inania. Et in his qui male tractant r in his qui male suscipiunt. ideo r falsa: q; qd promittunt r conserre credunt: nō tribuunt. Dānanda ēt dicuntur q; illicite dantib; vel accipiētib; sūt in iudicium. Polluta ēt dicitur non quātūm ad se: s; pp indignā hereticor; tractationē. Itē Grego. cōionē bonosq; ordinationem: damnationem:

non q; tra it se hnt: sed q; male bates vel accipientes tales faciūt. Sicut etiā Diero. sacrificia eoz panem luctus vocat: non q; tū ad se: sed q; tū ad effectuz. Nōnulli vero tradunt illos hereticos q; in ecclia ordinati sūt: ius ordinandi r cōsecrādi etiā cū separati fuerint habere. Qui vero in scismate vel heresi positi ab eis ordinat r iuncti fuerint: illo iure carēt. Ideo q; auz ordinare volunt vulnus potius ifigunt q; gram cōserūt.

De symonia vnde dicitur: r qd sit.
 Et symoniace vero nō est ambigēdu cū sint heretici: qui tamē ante sententiā degradatiōis r ordinant r cōsecrāt. Et licet symoniaci pncipio dicātur qui iustar symonis magi i pncipio gham pncipio conducere volunt: r qui p misterio sacro pncipiū recipiunt in moduz gyesi: Syezite vocandi sūt. oēs tamē r dantes r accipientes symoniaci dicuntur: r vtriq; eadem sententiā percelluntur.

De his q; sciētē a symoniaci ordinat.
 Itē tamē iter eos qui ordinantur a symoniaci sciētē: r eos qui ignorāt. Qui enim sciētē a symoniaci se permiserit consecrati: imo execrati: eoz cōsecratio oīno irrita est. Qui vero ordinant a symoniaci quos cū ordinātur nesciūt esse symoniacos: qui r tūc p catholicis habent: eoz ordinatio misericorditer sustinetur.

De his qui dicunt se emere: corpore sua non spiritualia.
 Itē alig obierint se non cōsecratiōis emere: sed res ipsas q; ex cōsecratione pueniūt: penitē desipere pbantur. Nā quisq; horū alterum vendit sine quo alterum non habetur: neutru vendere derelinquit.

Distinctio symoniacoꝝ.

Ymoniaci aut heresi tripartita est distinctio. Alij enim symoniace a symoniaci ordinantur. Alij symoniace a non symoniaci. Alij nō symoniace a symoniaci. Unde Nicola; papa. Statuimus decretuz de symoniaca tripartita heresi. i. de symoniaci symoniace ordinatibus vel ordinatis: r de symoniaci symoniace a non symoniaci: r de symoniaci nō symoniace a symoniaci. Symoniaci symoniace ordinati vel ordiatores scdm canōes a pprio gradu decidāt. Symoniaci etiā symoniace a nō symoniaci ordinati sūt ab officio remouent. Symoniacos vero nō symoniace a symoniaci ordinatos misericorditer p manus impositionē p teporis necessitate i officio permittim; pmanere. Qd itelligendū ē de his qui ordinātur a symoniaci ignorantes eos ēē symoniacos: hos facit symoniacos non reatus criminis: sed ordinatio symoniaci.

Alexāder papa de his q; violētē a symoniaci: vel ab hereticis ordinātur.

Imit cū decernit alexāder papa symoniacos oīno dānandos ac deponēdos: subintelligēduz est nisi violētē quis attract; fuerit. De his enī r a q; ubi libet hereticis violētē ordinatis dicit Inno. q; pnt hēre aliquoz colorē excoicatiōis si statim discedūt ab eis: r pessimo eoz cōciliabulo renūciant. De etate ordinādoꝝ ita decreuit Nicolaus papa.

Acri ingt canones sanxerunt vt subdiacon; nō ordinēt an. 14. annos nec diacon; ante. 25. nec pbyter an. 30. Deinde si dign; fuerit ad epatū eligi pot qd nos ēt pari mō serua re iubem;. Itē Fabian;. Si qs. 30. etatis nō ipluerit. ānos nullo mō p byter

Distinctionis

ordinet et si valde sit dignus. qz et ipse dñs
30. anoz baptizat. e. et sic cepit docere.

C Super determinavit magi de ordinu di-
stinctione. hic determinat de collatione. Et
dividit in tres. Pmo determinat de potesta-
te conferendi. Pmo de vitiis collationis. ibi. De sy-
moniacis. Tertio de impedimentis suscepi-
tionis. ibi. Sacri. Pmo in tres. Pmo monent
qone si heretici possint tradere sacros ordines:
et arguit ad partem negativam. Pmo ad affirmati-
nam. ibi. E contra. Tertio soluit ostendit de cir-
ca hoc opinionum diversitate. ibi. Hec aut. Et
la pars que ibi capit. De symoniacis. dividit
in tres partes. Pmo ostendit symoniam gravitate.
Pmo eius inexcusabilitatem. ibi. Si vobis. Pmo symo-
niacorum punitionem. ibi. Symoniaci aures.

Ira hanc de querendis est
pncipaliter de. Pmo de
pate pteritis ordines. Pmo de
vitiis collationis. ibi. Symoniaci.
Tertio de casibus in quibus
mittit symonia. Pmo de pure
nallibus defectibus impedimentis ordinis susce-
ptione. Pmo de impedimentis que punient pnt ex
na et ex voluntate. Pmo de impedimentis punien-
tibus ex infamia. Cetera pmo qnt tria. Pmo vtz
folus episcopus possit ordines conferre. Pmo
quando vtrum episcopus hereticus. Tertio
vtrum eps degradatus.

Primo ostedo qd si byter non epus possit
ordinare: qz cu sacerdos ordina-
tur non solus eps et man iponit: sed etiaz oes
byteri q sunt presentes. decre. di. 13. Pmo by-
ter q non solus eps ipm ordinar. Et itez q ad
solu epm pntinet non epus committi non pnt: sed
minores ordines qis pferunt ex pmissione a
no epis. extra de ordinatis ab epis q renuncia-
vit. c. pmo. ergo pferre saltim minores ordines
ad solu epm non pntinet. Et itez magis excellit
si byter diaconu q eps epus: sed vn episcopus
potest aliis conferre. ergo pnt byter potest
diaconum ordinare.

C Contra. 3. lib. 17. ethimo. c. 12. dicit de pon-
tificis q ipse efficit sacerdotis atqz levitas. ipe
oes ordines ecclesiasticos disponit. ergo ordi-
nes conferre ad nullu aliu pertinet. Et itez
folus epus pot virgines pferre. 26. q. 6. Si in-
bet. et altare pferre. ead. q. militare. Sima-
lus est pferre ordines q altare pferre: vl vir-
gines. q solus eps pot ordines pferre.

C Rñdes. ptes pferendi. pncipales aliter pnt
pvenire dupli. scilicet ex ordinatis ptes: vel ex
generali seu spali pmissione. Pmo minores
ordines conferre pnt qisq non epus cõmentret:
ostendebat in arguendo. Pmo pmo pte co-
ferendi quecuq ordinem cõnunt solis epis: cu-
ca est institutio divina: cur institutionis fuit ra-
tio pgrua: qz sicut ad solu pncipem pntinet non
tm ordinare viros bellatores in exercitu: sed
etia exercere duces. sic ad epus q sunt in eccl-
esia pncipes non tm pntinet homines ordinare ad
certadu fidet pfectores audacter cõfiteo
xpi fide: qd sit p factum pfirmationis: sed etiaz
ad ipsos solos pntinet duces ecclesiasticos ex-
citus pntiner: quod faciunt factum cõfe-
rendo. vt. n. supius dicit est di. 5. Ordinati ad
ministrandum sacramenta ad hoc sunt depu-
tati vt sint duces aliozum.

C Ad pmo in oppo dicit q in manu ipositi-
one non cõferitur ordo fm quozudis opione. Et
pnt dici hz alios q ipositiõ manu episcopi ad or-
dine pferendū: hz ipositiõ manu sacerdoti al-
sistētium est ad pcedētia et cõione ecclesiasticā
significatā. Et ad pmo pmo ex dictis in qte-
stione. Et ad pmo dicit qz quis si byter magis
excellat diaconū in ordine q eps epm pferat
dum: tm in dignitate est ecclōtrario. cõferendus
enim in epm nodum hz dignitate epalem. qz
uis ad hoc habeat que iurisdictionis sit post
suam pfirmationem.

Questio. ii.
Queritur vtrum eps hereticus possit
ordines pferre. Et of q no.
in ordinando de agit pncipaliter ordinis istra
mental: sed istm no agit nisi cõiunctu pnci-
cipali motori. ergo nec eps ordinar nisi in or-
dinando sit deo coniunctus: sed episcopi heretici in
ordinando deo non sunt pntinet: qz vt hz pma. q.
pma. dicit. dicit vñs sacrificia hereticor: et a
se pnt. ergo vñs ordinem pferre non possunt.

C Itē ca. q. Si q a symoniacis. Qui sciēt se
a symoniacis pferari: imo exccrari pmissum
co m pferatione dno irritā ee decernim. et
go multo fortius irrita est ordinatio collata ab
hereticis. Et itē mai est factum ordinis pfer-
re q recipere: heretici non possunt recipere
ordines factum. q nec conferre.

C Contra. Aug. 2. li. 5. epas parmeniani vltra
mediū. dicit de hereticis q sicut pnt in baptis-
mo q per eos dari possit. sic in ordinatio ius
vtriusq dadi ad pntinet sua qdū charitatem
non habet vnitatis. Et itē sacerdos hereticus
potest corpus xpi consecrare. ergo a fili epus
hereticus pot ordines conferre.

C Rñdes. q episcopi hereticis aut fuerint ordinati
et pferati in forma ecclesie: aut no. si no. vñs ep
no sunt: et ex pnt nec ordines pferre pnt. si lic.

IIV.

Articulus

verbi est: sed sui officij executione non possit
qz vt lupus habundans est. oēs heretici ipso iure
sunt maior excoicatione excoicati: et oēs sic ex-
coicati sunt suspensi ab oib actib legitimis: et
io episcopi heretici executiones ordinis pferre non
pnt: qd non hnt: qd no hz alijs dare nō pnt:
test. pma. q. 7. Biamberti. et ex. de ordinatis
ab epis q renunciauit. c. j. in gl. Et itē tm ordinem
pferat q debita iudicio foama ecclesie pferat
decre. di. 19. Sedm. Si aut foama ecclesie non
ferat cū debita iudicio vñs ordinem no. conse-
cratio pntinet tm seruet foama ecclesie in ordi-
nando mortaliter peccat: qz ab executione sui of-
ficii sunt ipso iure suspensi.

C Ad pmo in oppo dicit q episcopi heretici: et si non
sunt deo pntinet per fidē et charitatē: q pntinetio.
respicit epm in qtu est singularis psona: tamē
deo pntinet sunt fm qd. hnt qm mouent a do
in obsequio foama ecclesie in ordinando: quia
quo ad hoc nulli ecclesie sunt. Et ad pmo dicit
q talis pferatio of irrita pnt ad executione.
Et ad pmo dicit q sicut heretici vñs ordinem con-
ferre pnt de facto: tm de iure. sic et recipere.
Unde quis hereticus si ordinat in foama eccle-
sie verum ordinem recipit: tm non recipiendo
mortaliter peccat.

Questio. iii.
Queritur vtrum episcopus degrada-
tus possit ordines conferre. Et vide-
tur q no. pma. q. pma. Quod quiddā. s. Ep-
ponitur autem. Degradatus episcopus potesta-
tem largiendi sacros ordines nō habet. faculta-
tem tm baptizandi nō amittit. Et pncipaliter in-
stet ppositus nō est pncipis. ergo a fili nec epus
in se degradatus est eps: sed nō epus nō pot or-
dines pferre. q nec eps degradatus. Et itē nō
pot verā tonsurā conferre: quia tonsuratus ab
eo debz iterum tonsurari. ergo a simili non pot
conferre vtrum ordinem.

C Contra. vt sup ostēsum ē. dist. 13. Sacerdos
degradatus pot xpi corp pferre. q a fili epus
degradatus pot ordines pferre. Et itē heretici
ipso iure sunt oi dignitate pnt. cū q episcopi here-
tici possint ordines pferre de facto: quis non
de iure: vt in pcedēti qone habitū est. epus nō
degradatus pot ordines pferre de facto: quis nō
de iure. Et itē illa ptes fundata ē sup aliquid
qd p hoiem auferri nō pot. fundata. n. est sup fa-
ctum ee pferationis et decreto diuine sūe: quod
hereticū ē vt ille q sic pferat ē talē hēat pte.
Et ad istā qone dixerunt aliq q quis episcopi su-
p hoiem excoicati heretici possint ordines de facto
pferre: hoc tm nō pnt episcopi degradati: qz degra-
dati nō tm sunt suspēsi ab officij executione: sed
etiam sunt spoliati epali dignitate: vñ nō reman-

ment episcopus. n. p hoiem auferri non possit a
sacerdote ptes pntēdi corp xpi vñs: eo q nul-
li cõcedit xps talē pte: qz nec decebat p ma-
gna dignitate corpus sui: qz tm dignitas epalis
respicit corp xpi mysticū: sup qd pcessit vica-
rio suo pte: pot ab episcopo dignitas epalis tota-
liter auferri: aucto iudicio vicarij christi. Et Sed
contra hoc sic pot argui. Altare. calix. Et sic de
alijs senel pferata nō pferatione amitte-
re pnt nisi de iudicio. ergo multo fortius nec
episcopi pferatio episcopi sit a deo pncipaliter: quis
ab hoiem ministrat. Et pterea. eps q resi-
gnauit loco et dignitate: quis talis exco non
debeat officij episcopi sit a deo pntinet vñs or-
dine pferre: quis nō ordines executionem. et.
ordi. ab episcopo renunciauit epatui. c. j. qz vt ibi di-
cit glo. resignatio nō abstulit tm ordinem: s. or-
dines executione: sed degradatus nō est magis
spoliatus dignitate epali q ille: quis turpius
mō sit ab executione illi dignitatis suspensus q
ille. q vt q eps degradatus possit vñs ordinem
pferre de scō: quis nō debeat de iure. Et itē id
alij hēat psonē pcedūt dicētes epm p hominē
dignitate epali tota spoliari nō posse. Unde
de degradato nō est dignitatis ablatio: s. p
petua suspēsiō ab executione dignitatis illius.
et. de pte. ecclesie. in gl. ibi. n. d. qz vñs vñs
ctio exterior signū est interioris vñs vñs in cor-
de: q ppetua est: amitti nō pot: licz executio
quando q suspendatur.

C Qui tenet hanc secū dā opione q mibi vt ra-
tionabilior pnt dicit ad pmo degradatus ideo
vñs pte largiendi sacros ordines nō hēat: qz ef-
fectu sūe pntinet penit: fm qz p textum
sequente. Et fm gl. ibidē pferat ordinem: sed nō
ordines executione. Et ad pmo dicit q sicut digni-
tate apat: oēs apsi: quoz sūt episcopi successores:
immediate acceperūt a xpo: ita epus qtm ad di-
gnitate epali supra se pte q illā sibi possit
auferre non hz nisi diuinā. quis et executio a
superiori in iurisdictione de pcedat pte. l. a pte
te pape q ē oib alijs pntibus superior in iurisdic-
tione: vt sup ostēsum ē. S. pncipaliter terreni de pte
det a pte ab inferiori pot pncipat: a superio-
ri per pncipē superioris: et a pncipē superioris per
vicariū xpi euz infra eā et rōnabilis hoc requi-
tur. Et ad pmo dicit q tonsuratus ab eo nō de-
bet iterū tonsurari: sed tamē debeat puniri.

C Qui tenet opinionē primā debet dicere
ad pmo in oppositū sicut dicit in corpore
questionis. Et ad secundū dicendū q hereti-
ci ipso iure non sunt pntinet omni dignitate: nisi
qtm ad executione. Et magis debet dici ab oi

Distinctione

Dignitate suspensū q̄ p̄uati per suam: n̄ sunt p̄uati. **C** Ad 3^m dōm q̄ s̄unt a deo decretus est: vt ille circa quē sit talis consecratio: habeat talē potestātē. ita decretū est: vt ille qui de gra datur careat illa potestātē. **C** Ad p̄m̄s quod argubatur in corpore q̄ō n̄o h̄abe op̄ionē solū p̄t per iteremptionē maioris. papa. n̄ possēt ab altari & calice aufer re p̄secrationē ab̄q̄ illos destructio. **C** Ad 2^m etiā dōm q̄ per resignationē n̄ p̄t se ep̄s p̄uare oibus q̄b̄ possēt p̄uari per degra dationē: q̄uis. n̄ iurisdictionē sine ordinaria sine de legata sola volūtate & v̄bo possēt p̄ferri: n̄ consecratio ep̄alis dignitatis sola volūtate: & v̄bo n̄ p̄ferri. imo facto op̄es est. extra. de p̄sec. ecclē. **A**qua. in gl. **A** fili dico q̄ quāuis sola volūtate & v̄bo possint ep̄i ab his que s̄ūt iurisdictionis p̄uari: n̄ sola volūtate & v̄bo n̄ possint p̄uari dignitate ep̄ali. **Articulus. 11.**

Primo ostendo q̄ symonia n̄ est studiosa volūtās emēdi vel v̄dēdi q̄d sp̄iale: vel sp̄iali annexū: q̄ voluntas studiosa resp̄ctū mali d̄i malitia: sed n̄ semp̄ p̄mittit homo symonia ex malitia: sed q̄n̄q̄ ex infirmitate vel ignorantia. ergo male ponit in d̄istinctione symonie studiosa volūtās. **C** Itē sp̄ialia n̄ p̄iūt pecunia possideri. **C** In vt p̄t act. 8. Symonia mago volētū emere donum sp̄ialit̄ dicitur. **C** Pecunia tua tecū sit in p̄ditioe: quoniam donū dei existimasti pecuniam possideri. cū ergo vt p̄t. 3. et p̄. c. 5. electio n̄ sit impossibilis: & studiosa volūtās sit cū electioe: male dicit q̄ symonia sit studiosa volūtās v̄dēdi vel emēdi sp̄ialia.

C Contra. p̄ma. q. p̄ma. Qui studet. p̄dicta d̄i finitio implicite continetur. **C** R̄ndeo. q̄ p̄p̄tē est p̄dicta descriptio symonie. cōtinēt enī p̄ncipalē actū in hoc q̄d v̄ volūtās studiosa. i. act̄ voluntatis cū effectu s̄m gl. ibidē. & actū exteriorē. i. v̄dēditioe & emptionē & ob̄m: q̄d est sp̄iale v̄ annexū sp̄iali. **C** Ad p̄m̄ in opp̄o dōm q̄ studiosa volūtās v̄ voluntas ad efficiē dēducta: q̄ q̄uis symoniacus sit p̄ctū: n̄ obligat ad reuincia-

omni dōm.

tionē v̄ dēstitutionē rei acquirē. **C** de symonia. **C** Ad dato infō. **C** p̄t̄ est d̄ict̄ q̄ perfectio peccati est in electioe: q̄uis ep̄s ad hoc inclinet h̄o ex ignorantia vel infirmitate. iō d̄i symonia est studiosa volūtās: vt iteligit̄ est voluntas n̄ subreptoria: sed eligēs. **C** Ad 2^m d̄icendum q̄ aliq̄d sp̄iale d̄i dupl̄i. **C** Quomō p̄ cū tiam licet gra & p̄t̄eoz respectu talū n̄o potest ee d̄ict̄ venditiois vel emptionis. **C** Alio modo casualiter vel dispositiue: sic facta sunt sp̄ialia in q̄tā sunt cā iustitiale disponēs ad gratiam & p̄t̄eoz: ita in q̄tā sunt q̄dā res cōp̄iales v̄dēdi possunt de facto: q̄uis v̄dēdi non possint de iure: & sic accipiunt sp̄ialia in d̄istinctione symonie. **Questio. 11.**

Secundo querit̄ vtz symonia cōuenienter nominet̄. **C** Et vtz q̄ n̄o: q̄ vtz habetur act. 8. Symon magus voluit v̄dere sp̄ialia: s̄i emere. **S**ed vt p̄t. 4. **R**eg. c. 5. **G**rexi sp̄ialia v̄dēdit̄ Maaman sp̄o. ergo n̄o magis debet dici symonia q̄ **G**rexi.

C Contra. symonia cōter notat̄ in iure. **C** R̄ndeo. q̄ p̄ncipalē notat̄ symonia q̄ p̄ncipalē: q̄ v̄dēditioe & v̄dēditioe q̄tū ad voluntatē fuerit in symonia mago. ad hoc enim voluit emere pecunia donū sp̄ialit̄: vt postea alijs v̄deret̄: si tamē distincte & p̄ approp̄iationē loq̄ volum̄ possim̄ vocare sp̄ialia v̄dēdit̄ **G**rexi: & emere symoniacos. **C** Et sic p̄ q̄d dōm est ad argumēta. **Questio. 12.**

Tertio querit̄ vtz symoniaci s̄unt irregularia. **C** Et vtz q̄ n̄o. **C** Dare pecuniam p̄ factis sine p̄ctor̄: post facti susceptionē non facit h̄oicm̄ irregularē: sed hoc facies ē symoniacus. **C** **G**rexi. a. pecunia a Maaman accepta n̄o ex p̄ctor̄: post q̄ curat̄ fuerat̄ q̄ n̄o ois symoniacus ē irregularis. **C** Itē vt habitū ē h̄. 2^m. Ignorantia inuincibilis totalit̄ excusat̄: p̄t̄ accidere q̄ aliq̄s ordiet̄: vel beneficiū ecclesiasticum p̄sequat̄ per symoniam ipso de hoc habere ignorantia inuincibilē: vt cum aliq̄s clam daret pecuniam ordinat̄i vel prelato: vt ordinem vel beneficiū conferat̄ aliq̄ ignorant̄: ergo talis non efficitur irregularis. **C** Contra. **C** de re. d̄i. 33. **M**aritū. Inter n̄o p̄mouēdos numerat̄ ille q̄ p̄ emptionē ad imitationē Symonis magi pecuniam obtulert̄. **C** R̄ndeo. q̄ symoniaci s̄unt sit symoniacus p̄ ordis susceptionē symoniacae suscepti: sine p̄ beneficiū ecclesiasticū p̄secutiones irregularis est: quia tales inra decernunt sine dispensatione promoueri ad ordines non posse. quod est do esse intelligendum. h̄ talis symonia comissa fuit ipso licent̄: quia il ipso ignorant̄

Articulus

ambob̄i ignorantia fuit data pecunia vt ostendatur vel beneficiū ecclesiasticū cōsequeretur: q̄uis stat̄ post q̄ h̄uī rei notitia h̄uerit tenent̄ renūciare beneficio sic affecto: & desistē ab administratione ordinis sic suscepti quousq̄ cū eo fuerit dispensat̄ irregularitatem tñ n̄o incurrit̄ beneficiū tali affecto: q̄uis fm̄ q̄d si incurrit̄ p̄o tali ordinis susceptionē: in q̄tā in illo n̄o v̄s ministrare sine dispensatione: n̄o tñ est irregularis simpl̄: q̄ ab̄q̄ ois dispensatioe in ordinibus ante legitime susceptio mini strare pot̄: & eo ipso q̄d dispensat̄ est cū eo in ordine que sic suscipit̄ pot̄ ab̄q̄ alia dispensatione ad v̄teriores ordines p̄moueri. **C** Scientiam tamē q̄ grauit̄ est simonia in ordine q̄ in p̄secutioe d̄istincti ecclesiastici. **C** Unde cū illis qui ordinē sciēt̄ symoniacae susceperat̄: maxime h̄ p̄missa fuit symonia: & ex parte ordinat̄i & ordinatois: vel presentatois: n̄o est p̄uētū dispensari etiam in religioe. **C** de symonia. **C** Ex t̄. & cū symoniaci q̄busq̄s q̄ sciēt̄ sp̄iale vel sp̄iali annexū symoniacae susceperat̄: solus papa potest dispensare: vel ipse cui hoc commisit̄: q̄d pot̄. p̄b̄ari per illud quod d̄i p̄. q. p̄t̄. **C** Ergo vbi ipse papa cos oino dānat̄: ac deponēdos auctoritate ap̄lica sanc̄: nisi violent̄ attractus fuerit: & ex. de symonia. **H**obis fuit. in textu & in glosa. **C** Ad p̄m̄ in oppositū dōm q̄ grexi accipēdo pecuniam a Maaman triplex incurrit̄ peccatum: q̄ mēt̄is est: & samā dōm̄i sui lesit̄: q̄ tum in se fuit: & q̄ directe & ex intentione pecuniam p̄o beneficiū sp̄ialit̄ q̄uis taz exhibito: erexit̄ aliud. n̄ est p̄ beneficiū iam recepto liberat̄ dare pecuniam: n̄o sicut p̄ct̄: sed loco actionis gratias: quod licitū est: & aliud pecuniam erigere sicut p̄ct̄: q̄d fecit **G**rexi. **C** Ad 2^m dōm q̄ ignorantia inuincibilis quādiū durat̄ a toto excusat̄ ignorantē: sed post q̄ cessat̄ homo tenet̄ quātū in se est malū: corrigere quod ignorauerat̄: & iō ille p̄ quo ignoratē data fuit pecunia vt eligeret̄ ad aliquā dignitatem: vel ordinaret̄: vel beneficiū ecclesiasticū sibi p̄ferretur: post q̄ venit ad notitia facti tenet̄ beneficiū: q̄d sic affect̄ est resignare: & ab executione ordinis sic suscepti d̄istere: nisi pecunia data fuisset in fraudē: & in malū illi. **C** de symonia. **H**obis fuit. in hoc. n. casu pecunia ab alio data ipse penitus ignorante non nocet̄: nisi ex post fact̄: cōsentiat̄: alioquin cōtingere possēt q̄ aliquid fecit̄ in iudicis in iudicis parat̄is ei dāno s̄m̄ cristeret̄: cui penitus displiceret̄: aliquis de fraude sua cōmodū reportaret̄. **C** de symonia. **S**icut tuis. **Articulus. 11.**

Tertius

Primo ostendo q̄ in emptione vel venditioe sp̄ialib̄ anuexorum. **Q̄. 1.** **C** Et circa hoc querit̄ tur tria. **P̄o** vtz symonia cōmittatur in emptione vel venditione factoz. **P̄o** vtrum in emptione vel venditioe quousq̄ cūq̄ spiritualiū. **P̄o** vtz in emptione vel venditioe sp̄ialib̄ anuexorum. **Q̄. 1.**

Primo ostēdo q̄ in emptione vel venditioe factoz n̄o cōmittitur symonia: q̄ quāuis tēporale n̄o possit ee p̄ct̄ū sp̄ialium: tñ vñū sp̄iale pot̄ esse p̄ct̄ū alteri. q̄ vtz q̄ non est illicitū emere vñū sacm̄ per aliud. **C** Itē missa p̄ncipal̄ cōstitit̄ in altissimo eucharistie sacro: sed licitū est dare aliq̄d tēporale p̄ celebrationē missę. vt. n. habet̄. **C** de p̄b̄e. **S**ignificatū est. q̄dā caudōci sacerdoti cui dā vñū p̄b̄endā in ecclesia v̄derit̄: vt missas quādiū de beata virgine celebraret̄: & papa illa p̄ctio nem p̄firmavit. **C** Itē electio ad ep̄iscopatus res est sp̄ialis: & ipse ep̄us q̄d factale sed vt habet̄. **C** de elec. vt p̄t̄eoz: dicit̄ papa. **S**tatuimus vt exp̄sē necessitate q̄s caplm̄ **C**ōstantinopolitanū vel eius nūcū vacante sede p̄ electionis negotio fecerint̄: de bonis patriarchatus siat̄ totalit̄: vel reddant̄. **C** Itē m̄simoniū est sacm̄: sed p̄ m̄simonio licite dāt̄ pecunia ex pacto. **C** Itē absolutio sacrale q̄dā est: s̄y officiales cōter pecuniam accipiūt vt ab excōm̄icatione absoluat̄. **C** Itē ep̄at̄ sacrale q̄d est: sed electo in ep̄m̄ licet dare pecuniam aduersario suo vt ab impedimēto sue electionis desistat̄. **C** Itē facta ordinant̄ ad remissionē p̄ctor̄um: sed remissio p̄ctor̄ pot̄ emi. iuxta illud **S**ani. 4°. **P**ctā tua elemosynis redime. q̄ multo fortius sacm̄ ordinatū ad peccatoz remissionem emi pot̄. **C** Itē si monachus roget sacerdotē vt baptizet paruulū iminētē mortis articulo nullo alto existētē q̄ ipm̄ baptizare possit: & sacerdos nolit̄ ipm̄ baptizare nisi p̄ pecuniam: tūc aut monach̄ p̄mittet̄ puerū dānari: q̄d nullo mōo permittendū est si sibi possit succurri: aut a sacerdote emet̄ sacm̄ baptismi. in casu ergo sacm̄ baptismi licite potest emi.

C Contra. p̄ma. q. p̄. **B**aptizad̄is. r. c. sequenti h̄i. **S**ium. **C** Itē ex. de symonia. **S**i q̄s. **S**i q̄s ordinauerit̄: seu ad ordinē presentauerit̄ aliquid p̄missionē vel iuramentū ab ipso recipies: q̄ super p̄uisione sua non inq̄ret eundē. ordinator a collatione presentatoz v̄o ab executione ordinis per triēniū: & ordinat̄ ab ordine suscepro donec dispensationē super hoc p̄ se dem ap̄p̄ca obtinere meruerit̄: nouerint se

Distinctionis

E spenfos. ergo multo fortius illicitum est ordine vel quodcunq; aliud factum emere vel vendere. **R**udeo q; in emptio vel venditioe factoz ecclesie comittit symonia: cuius rō triplex est. **P**rima q; rōne gfe est ipsaz vedit vel emi. **E**nde de rōne sua est q; gratis det. facta autē sunt in ista disponētia ad gram. r iō q; vendit ea vel emit eis in iuria. **A**lia rō ē: q; ea dispositua cui effect; mēsurari non pōt aliq; rem porali excedit precii cuiuscunq; rei tēporalis. r ideo cū p factis pecunia daf res iappreciabilis sub tēporali scio ponit. facta. n. sunt causē inistales disponētes ad gram que iappreciabilis est. **R**z ē q; boēs nō sūt homini factoz: sed ministri. res autē emi non d; nisi a dño: nec eam vēdere d; nisi dñs vel dedit pātē facta vēdendi. deus autē hoib; nō dedit pātē facta vēdendi: quia nisi ministris ecclesie pātē dederit ea administrāre: ideo dñs nō est: r q; ea vende re nō potest. r iō merito illicita est r execrabilis talis emptio vel venditio. **A**d 1^m in opp^m dñm q; cū substatia spūalis r ea actus r habit; nō sint accepta deo nisi p gfas: nullā aliud spūale domi a gra potest esse sufficiens precium gfe. **A**n ap̄s ad Ro. xi. Si gra dei tā nō ex operib;: alioq; gra tā non est gra: sed gnis hec solutio vep cōtinuat: tñ ar nō satisfaci: q; nisi factum possit esse eiusdē satisfacti in spē precii si est res vēditibiles. **A**n nisi aliud obstat possent duo adulti baptizā di hāc pactionē iter se facere. **P**romitto tibi q; baptizabo te tali pacto q; postea baptizabis me: quod tamē facē licitū nō est: q; in talibus ois pactio vel puctio cessare d; extra. de symonia. **T**ua nobis. **A**d dñm ergo ad ar^m q; dare aliqd spūale p factio ex pacto gnis non sit illicitū ex tot causis ex quot illicitū est dare ex pacto pecuniā p talib;: itū illicitū est dūbus de cāis: tum q; emit res a nō dñs: tū q; est cōtra rōnē gfe vt vendat p quocunq; scio: dicere tamē orabo p vobis: r rogo vos q; p me oratio: r sista in nullo est respēibile. hoc enis nō est vēdere nec emere spūale p spūali: quia hic nulla pactio est. **A**d 2^m dñm q; non est licitū ex pacto aliqd dare tāq; sciu missē: si tñ sacerdos nō h; sumpt; p q; missam teneat ex officio celebrare: nec etiā aliqd: pōt accipere pecuniā p suo labore ad sustentationē vite: nec est decretalis allegata p pñctia: q; ibi non fuit aliq; pactio: sed illi sbēde fuit dñctū illud officium cantandi missam talē. **A**d 3^m dñm q; aliud est expēsas accipere necessarias p labore: quod est ad pcurādum negociū electionis: r

III.

aliud pecuniā accipere p ipsa electioe. **P**rimū eni licet: maxime cum accipiunt nō ex pacto: sed ex iuria auctoritate quo statutum est vt accipi possint. **A**d 4^m dñs q; mīmonius non tñ est factus: sed etiā nāe officium. **A**n ex illa parte qua est factum in dispēsatōe ministrorū ecclesie cōstitēs nō cadit sub venditioe. **E**nde qui p benedictioe nubentū pecuniā exactam accipit: symonia comittit: sed p mīmonio in q; tū est nāe officii: licet precii dare r accipere r p ditionem iterponere de re tēporali accipiēda vel dāda: sicut p aliis ciuib; r corporaliū officijs. **A**d 5^m dñm q; p exhibitioe abolitionis pecuniā accipere nō licet tāq; abolitionis precii: sed illi qui aboluit iniungi pōt solutio pecunie in penā peccati. teneat tñ caute absolute ut in hoc magis intendat dēbetur cupiditati q; coarctōi. **A**d 6^m dñm q; si illi electo nō est acq; sita ius p illā electionē non licet dare pecuniā aduersario vt defistat. **S**i autē est ei ius acq; sitū licet ei dare pecuniā aduersario nō pro electioe: q; iam debito modo elect; est. sed p redēptōe veritatis sue inu; ste. extra. de symonia. **D**ilect; filius. **R.** **A**d 7^m dñm q; ibi accepit redimere p quādā similitudinē: q; pprie redemptio nō est: sed iō redēptio dñi: q; sicut p dationē precij hō retrahit ad se alienatā hereditatē. sic hō dādo elemosinas pauperib; p amore dei disponit ad se retrahit diuinā amicitia: r ius participatiōis vite eterne: qua p sua peccata fuerat alienatus. **A**d 8^m dñm q; in illo casu nō sufficeret dicere q; monach; emeret aquā a sacerdote: r puerū baptizaret cū monach; ipm nō possit i mergere. **S**i g; ponat casus in isto districtum aut q; puer mortaf sine baptismo: aut q; sacerdoti det pecuniā p factio: magis d; eligē monachus hūm; q; r q; fm aplm ad Ro. 3. **N**ō faciēda sunt mala vt veniāt bona. **A**liq; tamē dicit q; in isto casu possit dari pecuniā: ita tamen q; hō nō stenderet eā dare p factio: sed p vitāda damnatiōe pueri: r ad remouendū iānam sacerdotis. **S**ecus autem est de alijs sacramentis que sine periculo damnationis et causa possunt differri. **Q**uestio.

Secundo querit vtrū comittat symonia in emptioe vel venditioe quocunq; spūalium. **E**t vt q; nō p ecclesiaz conseratioe pōt cps pcuratiōe exigē. c. de symonia. **C**ā sit Romana: sed ecclesiaz conseratio res spūalis est. **A**t totum officii ecclesiasticū ad spūale est: sed frequēter accipiunt certū reddat; p annuario celebrādo. **A**t p vilitate r correctioe res spūales sunt: p vilitate

Articulus

tione prelati accipiunt pcuratiōes. **A**t p dōctrina est qd spūale: s; magri artium pecuniā accipiūt p sua doctrina. **A**t iudiciū pñlij: testimonium sunt bona spūalia: sed p his pōt accipi pecunia. **A**t p religiois fact; qdādam bonū spūale est: s; in quibusdā monastrijs exigitur qdā ab his q; sunt ibi recipiēdi. **A**t p predicatio bonū spūale est: s; p illa pōt accipi stipēdia spūalia. **A**n ap̄s pma Lor. 9. **S**i nos vobis spūalia semināmus nō magnum est si carnalia vā metam. **A**t p oio maxie spūalis est qd sancti viri dāt elemosinas pauperib; vt orēt p q; pphetia res spūalis est: r tñ pphetia afferbat dona. **A**n vt h. 3. **R**e. 14. **E**xor: **I**eroboam attulit ad Bēthā pphetā. io. panes r crustulam. r vas mellis quando venit quere: reab eo responsum domini. **C**ōtra. pma. q. pma. **Q**uicqd; in vtilibus gfe cōsolatiōe tribuit nūq; questib; vel quolibet premijs veniā dari penit; d; dicente dño. **Q**uod gras accepistis gras date. **A**t p. c. de magis ne aliqd exigat. pmo. c. p licentia docēdi nullus scium erigat vel sub ptextu aliu; pñctudis ab eis quos docet aliqd querat. qui autē hoc venire psumpserit ab ecclesia: factio fiat beneficio alieu; **I**n. c. etiā imedia te sequēt; d; **P**rohibeas ne p licentia docēdi erigat aliqd: aut etiā pmitat. **C**ā ergo hec licentia nō sit aliqd spūale nisi p comparationē ad spm humanū: multo fort; illicitū est emere vel vēdere quocunq; alia spūalia. **R**udeo. q; aliqd spirituale dupl; pōt dici. **V**el per cōparationē ad spm scm: vel ad spiritum humanū. **P**rimo mō aliqua dicunt spirituaia p essentia: vt gra r fides: r hec nec de iure nec de facto vendi pnt. **Q**uēda; p cām instrumentale vt scia: r hec de facto vendi pnt: nō tñ de iure: vt in pcedētī qōne habitū est. **Q**uedam quasi p effectū: vt ea que alieu; ex aliquo spūali dono vel officio conueniunt: r hec etiā vendi de iure nō pnt. **Q**uis aliq; aliquid possit etiā per cōparationē ad spm humanū. **Q**uedam sunt spūalia per cām vt doctrina: quedā per essentia: vt sciētie philosophice que p inuestigationē r doctriā humanā acq; rit. **D**octrina pñctiaz sciētiaz pōt vendi de facto r de iure: cū doctor nō habet aliquid stipēdiū ab ecclesia quo docere teneat. **S**i autē h; salariū ab ecclesia incurrit vitium symonie: vel quali vitii symonie: si p doctrina sua scium erigat a clerico eiusdē ecclesie: r a pauperib; vudetiōz sint. c. de magis: ne aliqd exigat. **Q**uia nōnulli in tex. r in gl. dicunt tamē aliq; q; nō p

hibet exigē a diuitib;: vt videt dicere gl. ibidē quod credo debere itelligi nō de diuitib; eiusdem ecclesie: sed alterius: neq; etiā ab illis debent exigere nisi ex licita causa est fact; pauper: vel debitis obligatus: predicte etiā scientie: nec de iure nec de facto vendi pnt. **A**n puer. **Q**uid pdest habere diuitias stulto cum sapientia emere non possit. **A**d p^m in opp^m dñm q; p pcuratiōe ecclesie nō debet eps pcuratiōem exigere: sed tāq; debita p suo labore fm determinationis ecclesie. **A**d 2^m dñm q; p annuario celebrādo non licet facere pactū de pecunia dāda: si tamē ex deuotiōe datur ecclesie: ecclesia tenet pzo illis celebrare p qbus datur fm qd pro recepto beneficio se videt magis obligatam. **A**d tertiū dñm q; pzo corectione seu visitatiōe non licet pecuniā accipere tāq; eorum scium: sed tanquā debita ad sustentationē ex ordinatiōe ecclesie. **A**d 4^m dñm q; iudici non est licitū vēdere iudiciū: quia ad hoc tenet ex officio suo: nec testimonij: quia quilibet interrogatus loco r tēpore tenet veritati testimonij perhibere. **E**nde tales pñctia vēdentes grauitur peccant: r si talia respiciunt spūalem cām symoniaci sunt: sed aduocatus vēdere potest p cōmuni; r iurisperit; suum pñctium: qn a iudice vel a curia nō recipiunt salariū: p quo ad ista expēdēda absq; nouo scio teneat. **H**ec pōt dici q; isti vēdant iustitiā vel veritatem: sed labore suū: r suā sollicitudinē. **A**d 6^m dñm q; qū possessiōes alieu; loci religiosi nō sufficiunt ad sustentādū plures q; ibi sunt: volenti seruire deo cū illis licentis est itimare sine pacto: q; nisi afferret vnde viueret ipse r alij pcuria paterent: p quā possent aliquo mō a diuino officio ipediti: si autē monastriū abūdat: hoc volenti itrare dicere non licet. **A**d 7^m dñm q; nullo mō licitū est pñctare p pecunia: ita vt sit predicatiōis precii: licitū est tñ predicare p pecunia: ita vt sit res pñctata. **D**uz tñ in hoc finis pñctatiōis vt det pecuniā pauperibus: vel ad aliqd opus pium. **A**d 8^m dñm q; oio simpl; spūalis est q; tū ad essentia: r q; tū ad cām. **V**ñ nullo mō p ea aliqd ex pacto dari d;: vñ illi d; dāt pecuniā pauperib; ofonē nō emitt; s; animos pauper; allicunt ad otandū p se r eos sibi debitorē cōstituit. clerici autē dicētē psalteria p mortuus si pecuniā accipiūt p suo labore nō peccat: si idigēt; r ad hoc als non teneat. **A**d 9^m dñm q; talia afferri poterant p pphetia licite non tāq; scium prophetic.

Distinctionis

sed ad eoz sustentatione vt spualibus vacaret
liber: no tñ erat licitū pactū aliquod iterue-
nire. C Ad 3^m ad scdam partē dōm q quoduis
exigere aliqd p dādo licentiā docēdi sit illicitū:
vt bene ostēdit iura ad hoc allegata: ta-
mē ppter loquēdo symonia nō est. vñ gl. ibidē
nō dicit q sit symoniaci: sed qñ symoniaci: 2
oñs hosti. dicit in sūma. q nō est symoniaci:
sed crimē pcellionis. est aut crimē pcellionis
cū aliqd ptextu officij sui ab iure aliquid ex-
torquet qd nō d. 23. q. 1. Militare. tñ ergo sy-
moniaci vñ extendit nomē symonie ad symo-
niam ppter dictā. **Questio. III.**

Tertio

querit vtrū cōmittat symonia i em-
ptioe vel veditioe spualib⁹ an-
nexa: 2 tamē p liberatiōe captiuorum 2
subiectioe cōtra inopiā miserōz vendi pnt 2
debet. 12. q. 2. Aurū. C Itē ius patronat⁹ ē an-
nexū spualib⁹: 2 tamē pōt vēdi cū vlla vel ca-
stro. trāsit emi cū tali venditiōe nisi excipiatur
extra de iure psonat⁹. Erifis. 2. c. La secūda.
C Itē decime sunt spualib⁹ annexesed sicut dī
extra de locato 2 cōdueto. Afa. Aestraz deci-
marū pūctus illis libere locare poteritis cū
qd⁹ ecclesie vsē pōtione poteritis facere me-
lioz: sed qd pōt locari pōt vēdi. C Item ius
sepulture spualib⁹ est annexū. est. n. ius compe-
tens eccle. 13. q. p. Ecclesias: sed vt hf Sen.
23. Abraz emi ab Emoz spulencū duplices in
sepultura: nec de hoc rephēsus est. C Itē ius
p̄mogeniture antiq̄tus erat spualib⁹ annexū
qz vt habet sup illud Sen. 14. At hō Abelchi
sedech rex salē. in glo. aiunt hebret oēs p̄mo-
gēitos a Noe vsqz ad aaron pōtifficos fuisse: 2
tamē vt hf Sen. 25. c. Jacob emi ab Etan fra-
tre suo ius p̄mogeniture: neqz a deo de hoc re-
phēsus est. C Itē copozalis labor annex⁹
est spualib⁹ officijs: sed vt sup⁹ habitū est ali-
quādo licet homini suū laborē vendere.

**Cōtra. extra de iure psonat⁹. de iure. 2 d sy-
monia. Querelā. of q annexū spualī nec emi-
nec vēdi pōt de iure: 2 idē exp̄se dicunt glose
sup decretalē vtrāqz. C Itē emere decimas vt
vēdere symoniaciū est. p̄ma. q. p. Presbyter:
sed decime sunt spualib⁹ annexe: qz debent cle-
ricis. p cultu diuio. ef de decimis. Qua nobis.
ergo a sili vsqz q alia spualib⁹ annexa vēdere vel
emere symonia cum est.**

C Rūdeo: sic super⁹ vsum est quedā sūt spi-
ritualia per cōparationē ad spm scm: quedā
per cōparationē ad spm humanū. spiritualiū
p̄mo nō dicitōr: quedā sunt spualia causal⁹ vt
sacramenta: quedā clientelā vt p̄ntes 2 gra-

tia: quedā quasi effectiue: vt ea que illic alicui
p̄cniunt ex aliquo spualī dono vel officio: vt
pphetare: 2 diuinus seruitiū celebrare. Anne-
za spualib⁹ q de facto vēdi pnt multa sūt. An-
de oia spualib⁹ annexa q de facto vēdi pōt
sunt: aut sunt annexa factis: vt vasa sacra: in qui-
bus spualia ministrantur. 2 hec licet vēdere nō
habito respectu ad p̄secrationē: ita tñ vt per-
sone seculari nō vēdantur nisi p̄us redacta in
massam. 12. q. 2. Bur. Alij hō ecclesie in eadē
forma vēdi pōtunt: aut sunt annexa spualibus
que alicui ex aliquo spualī donovel officio cō-
ueniūt: 2 hoc trip̄s. s. vt antecēdit: vt ius pa-
tronat⁹: qd est p̄tas clericū p̄ntiādi ad officia
ecclesiastica: 2 illud vēdere nō licet in spūi.
ef. de iure psonatus. De iure sicut trāsit cū vi-
ueritate vēdita in v̄lūmū excipiatur. e. t. c. Et
l̄fia. vel p̄sequēter: vt p̄ceptio decimarū que de
ricis debet. ppter diuinū cultū: 2 hoc vēdere
licet: ita tamē q ipm ius percipiēdi decimas
nō vendat. almd emi est fruct⁹ vēdere p̄ nec
sitate ecclesie: aliud ius percipiēdi. hoc n. nel-
lo nō vēdi d. 2. de loca. 2. condud. Afa. vel
cōcomitantes: vt labor annex⁹ spualib⁹ officijs:
2 tale annexū locari potest: si alias nō tenet ad
exequendū illa officij: sicut p̄ in clerico legē-
te psalteriū p defunct⁹: 2 sic de alijs. P De an-
nexis hō spualib⁹ p̄parationē ad sp̄ritus
vt sūt scolē: libz: 2 cōsimilia vēdi pnt qm
est de iure cōueniūt ecclesie doctoz ppter istru-
ctiōne clericoz talia ministraret. tūc. n. p̄ p̄-
dictis nō liceret ei precij aliqd exigere.

C Ad tria p̄ma in opp^m patent sofones ex vi-
ctis in qōne. C Ad 4^m dōm q abraz emi ter-
ram nō p̄secratā: 2 hoc facere licet. C Ad 5^m
dōm q ius p̄mogeniture vēdebat Jacob et
diuina ordinatiōe: 2 ideo nō ita dicit ius il-
lud emisse: sicut suā v̄xationē iniūstā redēdit
se. Vel pōt dicit q non sic dōm est de annexis
spualibus in lege veteri: sicut in noua: qz sicut
sacerdotiū ve. l. magis debet dici fuisse figura
sacerdotiū q sacerdotiū: ita magis d. dicit fuisse
se figura spualī officij q spualē officiū. C Ad
vltimū dōm q labor copzalis annexus sp̄ritua-
libus vendi potest: eo modo quo super⁹ dōm
est: nō tñ ille qui est in ministratiōe sacrozum.
C Ad ar⁹ ad partē aliā p̄ qd dōm ex dicitō:
in qōne. C Et notandū ad maiorē explanā
spiritualib⁹ vel annexis aliē daf ex pacto p̄-
cunij: sed etiā cū ex pacto daf munus qdōqz
sine sit munus ab obediōe qd est seruitus inde
bīte sp̄ns: sine munus a linguā: quod est v-

Articulus

no. p̄ma. q. p̄ma. Ordinatiōes. 2 exp̄ssus:
ca. imediate sequēti: si tamē sine pacto ex li-
beritate munus aliqd beneficiōi daf post be-
neficiū iam receptū accipit p̄t. e. q. Quicqd.
si ē sine aliquo pacto aliqd seruit aliū ille qui
seruituz recipit it ipm remunerat aliqd bene-
ficiū ecclesiasticū cōferēdo: si tñ alias dignus
fuit: nō peccat nisi p̄ncipalē aspectū habeat ad
seruituz qd ab ipso recipit. clericus et seruitus
q̄o in spē future remuneratiōis symonia non
comitatur: si sine oi pacto vel cōditōe seruiat.
v̄modo p̄ncipalr hae iūtētiōe nō seruiat: met
q̄s directe p hoc seruitio p̄bēndā ei assignet.
extra de symonia. Cū essent. in glo. Si aut ser-
uiat p̄ncipalr intentōe obtinēdi b̄ficiū aliqd
ecclesiasticū: nullo tñ pacto p̄nit⁹ iteru enien-
te: q̄uis granter peccat 2 symoniaz incurrat
mentale: tñ nō incurrit illā symoniā que obli-
gat ad resignatiōne b̄ficiū ecclesiasticū qd sy-
monia ce adeptū est: qd pōt p̄bati a simili per-
illud qd habetur: extra de symonia. Bauda-
to vestro. **Articulus. III.**

natalium.

Primo ostēdo q sexus muliebus nō ipe-
dit ordinis suscepiōne. Christus
est q p̄ncipalr ordinat: sed sicut of ad Gal. 3.
In xpo Jesu nō est masculus neqz femina. er-
go ita potest ordinari femina: sicut masculus.
C Item decre. vi. 32. Presbyter. 2. c. Mulie-
res: sit mentio de p̄sbytera. 2. 27. q. p. of dia-
conissam nō debere aī ānos. 40. ordinari. er-
go mulieres suscipere pnt ordines diaconat⁹
2 p̄sbyteriū. C Itē mulieres pnt h̄re actū p̄-
phetiādi. An Zuce. 2. Erat Anna p̄phetissa. q
a simili possunt ordinari.

C Cōtra. decreto. vi. 23. Sacratas. Sacratas
deo feminas vel monachas sacra vasa: vel sa-
cras pallas p̄ncos v̄s cōtingere: 2 incensum
circa altaria deferre perlatū est: ad aplicaz le-
dem: q oia reprehensiōe 2 vituperatiōe plena
esse nulli recte sapientiū dubiū est. Sed illud
qd ipedit cōtractū sacroz: ipedit ordinis susce-
ptionem. ergo sexus muliebus ipedit ordinis
suscepiōne. C Itē clerici debēt tonsurari: vt
superius habitū est: sed vt dicit Ap̄s p⁹ 2. Coz.
n. Turpe est mulieri tonderi. 2 parū post. Si
comā nutrat glona est illi. cū q nō debeat or-

Quartus 177

dinari nisi clerici: mulier nō d. 3. ordinarī.
C Rūdeo q sex⁹ muliebus ipedit suscepiō-
nem ordinis de iure: qz nō d. 3. ordinari: 2 etiā
de facto qz si circa mulierē fierent ceteri⁹ oia
q̄ sūnt circa illos q ordinari: ordnē nō susci-
peret: cū rō est. Sacra vim h̄nt ex sua institū-
tione. xpus aut hoc factm instituit cōferri ma-
sculis tñ: nō mulierib⁹. Cuius institutiōis du-
plex fuit rō cōgrua. P Ana qz ordm cōpetit
officiū doctrine in q̄tā ois ordo ordinatur ad
p̄sbyteratuz: cui hoc officiū p̄uenit. 16. q. p̄ma.
Ad dicitur. q̄ et cōueniat ordm diaconatus
of decre. vi. 25. Perlectis. 2. 92. vi. In sacra.
qd sic d. 3. itelligi: vt sacerdotis sit p̄ncipalr offi-
cium: 2 diaconi ex delegatiōe vel fm glo. ibi-
dem. p̄dicatiōne vocat lectionē euangelicaz
docere aut publice mulieri non p̄uenit ppter
debilitatē intellect⁹ 2 matabilitatē affectuz:
quos defectus de cōi lege notabili⁹ patiūtuz
q̄ viri: de cet. n. doctozē h̄re viuacē intellectū
in veritatis cognitiōe 2 stabile affectū in p̄-
stendo in ei⁹ p̄fessione. P Alia rō ē qz ordo or-
dinatum cōstituit in aliquo gradu eminentie:
qd aliquo mō significari d. 3. ex eminenti nā i-
lius q ordinat: mulier hō in respectu viri sta-
tum subiectiōis h̄z: qd ē nature cōsonū est: qz
muliebus sexus nāltur imperfectus est in respe-
ctu sexus virilis. Has duas ratiōes extrahere
possumus ex dictis apli p̄me Thimo. 2. v̄ntia.
Mulier in silētiōe dicat cū oi subiectiōe. docē
aut mulieri nō p̄mitto: neqz d̄nari in vtrū.
C Ad p̄mā in oppositiū. cū of in xpo nō ē
masculus neqz femina: dico q p̄ cōparatiōne
ad xpm: q̄uis nō sit v̄tia iter masculū 2 femi-
nam q ad meritū est tñ quo ad officiū. C Ad
2^m dōm q ibi vocant p̄sbytere vidue seniores
nō mulieres ordinat: imo de illis q ibi vo-
cantur p̄sbytere. dicit idē canō. q illas tanq̄
ordinatas in ecclesia cōstitui nō d̄bere decer-
uimus: per diaconissam aut itelligit abbatissa
fm glo. ibidē. Melius est tñ vt dicam q dia-
conisse dicebant qbus fiebat aliqua b̄ndictio
ad legendum ome. in matutino. vt dicit alia
glo. ibidē. C Ad 3^m dōm q nō est simile. qz p̄
pphetiā nō daf mulieri p̄tas aliqua sup virū.
ordinatus aut est in aliquo gradu eminentie
sup nō ordinatos viros. vnde quāuis nō repu-
gnet mulieri esse abbatissam super mulieres
ad coercendum eas ppter periculum cōpa-
bitatiōis virozū: tamen absonū esset vt esset
abbatissa virozū. **Questio. II.**

Secundo querit vtrū infantilis etas im-
pediat ordinis suscepiōnem.
Et videt q sic. decre. vi. 27. Sub diacono nō
3

Distinctionis

minor. 20. annos ordinet: & ca. sequenti. **P**la
cut. of. vt ante. 25. anos diaconi no ordinem
tur: nec bñnes pcedunt lectores pplm no
saluent. **C** Itē fz p dñm li. de sōno & vigilia.
Cuius est pot' eius est act' : sed act' ordiis nō
pōt puenire infanti. g nec ptas. **C** Itē pñen
tia annexa est ordini sacro: sed infans nō pñt
ad pñenētia obligari: qz ad hoc nlls nisi volū
tarie obligat. g non pñt recipere ordinē sacru.
C Itē sicut forma nō recipit nisi i materia vi
sposita: sic nec ordo nisi in aña disposita: sed
dispo in ala ad recipiēdū ordinē est pñensus.
ergo infantes ordines nō possunt recipere cū
consentire non possint.
C Cōtra. ordinatus in minor' ordiñib' infra
annos discretiōis postea nō reordinat: ex de
clerico per sal. p. mot. qd verum nō esset nisi
ordinem verū suscepissent. **C** Item pueri pot'
sunt recipere alta sacramēta ipmēntia cara
cterem: vt baptisimū & pñmationē. ergo a si
mili & istud cum caractere imprimat.
C Rūdeo q' infantis etas ipedit rōnis vsus:
& iō ipedit oia illa sacra q' de necessitate req'
runt actum rōnis in suscipiēte sacry: cuiusmo
di sunt pñia: r' mñmōniū. Sacm aut' ordinis
nō redit ad hoc vt suscipiat actū rōnis in su
sceptive: qz in collatiōe ipsi' sacri in suscipiē
te recipit qdam insula ptās q' ordiñe nāc & tē
pous pōt pcedere actū: & iō q'uis nō possit re
cipere sacm pñie r' mñmōniū: pōt tñ recipere
ordinis sacm de facto. **C** In minorib' tñ or
diñib' requirit discretiōis vsus: in suscipiente
nō de necessitate pcepti: s' de honestate pp re
uerentiā sacri: s' ad susceptionē maiorū ordi
num requirit vsus rōnis: nō tñ de honestate:
sed etiā de necessitate pcepti: tum pp voti cō
tinētie annexū: tū qz eis pmittit ptās tanta q'
nō debet dari nisi illi a quo cum reuerentia &
deuotione suscipitur.
C Ad pñm in opp' dñm q' non oē qd est de
necessitate pcepti est de necessitate sacramēti.
C Ad 2^m dñm q' spūs cuiusdē sit pot' cui' est
act': tñ pot' pcedere pōt actū: nō tātūz ordiñe
nāc: sed etiā tpe. **C** Ad 3^m dñm q' pñenētia fz
aliquos nō est annexa ordini sacro nisi quo ad
illos q' ipm volūtaria suscipiūt: q'uis aliq' vi
cant s'rim. **C** Ad 4^m dñm q' ad hoc vt for
ma suscipiat in materia suffic' ex pte mae: q' in
ea nō sit aliquid repugnās forme itroducedē.
C In paruulis aut' aia nūq' repugnās est susce
ptioni characteris ordinis. vt tñ multis & p
babiliter: q' in adultis requirit suscipiēdi itē
tio explicite vel implicite: in spūali vel in gnāl.
& q'uis ad susceptionē forme clemētariū suffi

ciat ex parte mae qd in ea nō sit aliquid repugnās
gnans illi formae nō tñ hoc est verū de q'uis
alia forma: ad susceptionē. n. intellectuē req'
ritur in mā aliqua dispositio positua: vt in li
bro scdo ostensum est. **U**ctio. m.
Tertio querū vtrū defectus nataliū ipedit
diat ordinis susceptionē. Et vt q'
sic. de utero. 23. Nō ingrediri mācer. hoc est
de scoto nat' in ecclesiā dñi. vsqz ad decimā
gnationē: sed qd ipedit ingreñum in ecclesiā:
multo fortius ipedit ordinis susceptionem.
C Itē decre. vi. 56. in pncipio. **P**relbyteri
siliū ad sacra officia nō sunt admittēdi. **C** Itē
extra de filiis s'byteroz nō ordinandis. c. 6.
Probent filij s'byteroz & ceteri ex fornicā
tione nati ad sacros ordines p'moueri.
C Cōtra. filius q'tum ad ea q' respiciūt aiam
cum ea nō hēat a carnali pfe non d'z portare
iniquitatē p'ris. **A**ñ Ezec. 18. Filius nō por
tabit iniquitatē p'ris. s' fornicatio p'ris & ma
tris nō ipedit in ple fornicatoz ordinis susce
ptionē. **C** Itē decre. vi. 56. Satis peruersus
& cōtra ecclesiasticā pbat esse centurā: vt fru
stra quorūsdā voluptatib' cōmodis suis quid
pue: sed si nati de fornicatione nō possent ordi
nes suscipere p'arent' suis cōmodis pp illiā
parentū voluptatē. g vt q' defectus natalium
nō ipediat ordiis susceptionē. **C** Itē vnicūz
magis d'z obesse culpa p'ba q' aliena: sed for
nicator post peractam penitentias pōt licite
p'moueri. ergo multo fort' ille qui est de for
nicatione natus & nō est fornicator.
C Rūdeo q' defect' nataliū nō ipedit alicu
ius ordinis susceptionē de facto. alias. n. p. di
spensationē nō pmitterent ministrare: nisi iu
rum ordinarent: ipedit tñ ordiis susceptionem
de iure. iura. n. tales p'hibēt ordinari: tum pp
sacri reuerentiā: tū qz ille q' ordinaf constituit
in aliquo cōmūti gradu: q' eminētia nō cōue
nit illegitime natis: eo q' eozum claritas rōne
surpitudinis sue originis in p'spectu hoīus of
fufcatur: tū pp detestationē criminis parentū:
tū qz tales plus q' alij vt in plurib' solēt esse
male morigerati: eo q' a parentib' nō ita solli
cite sicut legitime nati instrunt: per dispēatio
nem tñ nisi p'ne incōtinētie imitatores fue
rint pñt licite p'moueri: t' dō est difficult: vi
spensatio q'to turpio est eoz origo: & cū tali
bus vt possint obtinere dignitates & psonat'
& alia bñficia curā aniaz habētia dispensatio
ab aplica sede redit: extra de filiis s'byteroz
nō ordinandis. c. 1. & c. vi. Et si religione itra
rent: q'uis post q' in religione p'fisi sunt pos
sunt sine spūali dispensatione ad ordines oēs p'

movent: & hoc p' in glo. sup decretalē s' dicit:
& possunt tales in religioe audire p'fidiōes ex
p'missioe: nō tamē possent aliq' talis curat' po
ni in parochia nō obstante q' abbas suus pōt
ipm inde amouere. **C** Arg' ad partē p'mam
pcedūt de ordinis susceptione de iure.
C Ad pñm ad pte aliā dñm q' irregularitas
nō semp est pena iniquitatis debita: cuz q'nis ex
actu d'ntis hō fiat irregularis: vt p'z cū iudex
velo iustitie suscipit latronē: & iō q'uis nati
de illegitimo thoro sint irregulares: nō p'p'er
hoc sequit q' portēt parentū iniquitates. **C** Ad
2^m dñm q' fm glo. ibidē. istud ca' intelligit de
tam p'moto. talis. n. pp delictū alteri' sequē
ndā p'motionē nō p'uat iure suo. **C** Ad 3^m dñm
q' ca q' mittunt p' actū volūtariū postea per
actū p'riū cū cō adiutorio pñt purgari: nō sic
nō defectus qui ex nā sunt: q'uis de' si vellet
ordinē nāc mutare possent: & iō cū defect' nata
lium sit pueniēs ex nāli origine nō purgatur
per actū patientis illā defectū. **P**rel pōt di
ci q' q'uis vnicūz q'uis obdit culpa p'pria q'
aliens quo ad meritū & per p'parationem ad
dñm: nō opz tamē hoc ver' esse quo ad officii:
& quo ad hominū forz. **Articulus. V.**

Prosequenter querit de pncipio
li. **C** Et circa hoc q'unt tria.
1° p'mo vtz seruit' ipediat
ordinis susceptionē. 2° vtrū
notabilis defect' ali' mēbu.
3° vtz homicidiū. **Q**uest. 1.
Primo ostendo q' seruitus nō ipedit or
dinis susceptionē. ad Gal. 3. In
xpo Jcū non est seru' neq' liber. ergo ita po
test ordinari seruus sicut liber. **C** Itē omnia
alia sacra ita pōt recipere serui sicut liberi. g a si
nulli & istud. **C** Itē peto: est seruit' diaboli q'
seruit' hoīs: q' seruit' hoīs est meritoria si pa
tēter toleret: sed seruit' diaboli pōt ordinari:
q' q'libet exites in pctō mortali diaboli seru'
est. ergo multo fort' seruus hominis.
C Cōtra. decre. vi. 54. Nulli. Nulli de serui
li cōditione ad sacros ordines p'mouent: nisi
si bus a p'p'ris dñis legitīmā libertatē conse
quant. **C** Itē est de seruis nō ordinandis. De
seruoz. De seruoz ordiatōe statuti est vt nul
lus eoz deinceps ad sacros ordines eos p'
mouere p'sumat. **C** Itē decre. vi. 54. Si q's.
Si quis obligat' est tributo serui: vel aliquis
p'datione vel patrocinio cum suis dñis nō est or
dinandus cleric' nisi p'bate v'te fuerit: & p'font
cōsentus accesserit: sed nullus pōt recipere que
cumq' ordinē q' sit clericus. ergo seruus im

pedit cuiuscūq' ordinis susceptionem.
C Rūdeo q' seruitus nō ipedit alicu' ordi
nis susceptionē de facto. si. n. ordinet vere or
dinē suscipit: tamen ipedit cuiuslibet ordinis
susceptionē de iure. Jura. n. tales p'hibēt ordi
nari: nisi pus sint redditi libertati: vt nisi sit d'
p'sens dñoz: si. n. dñi p'sentiant ipso facto effi
ciant liberi: & p'sentire p'sumunt: nisi si sciant &
possint reclamēt. decre. vi. 54. Si seru' scien
te. in susceptione. n. ordinis mācipaf hō diu
nis officijs: & q' seruus sui ptates nō h'z: cum
sit domini sui: q' sicut dicit **P**hs b' poli. c. 3.
Seruus est res aiata possessa: non pōt se dare
seruitio ecclesiastico: quia nullus pōt dare qd
suum nō est: hec rō tangit implicite decre. vi.
54. ca. 6. vbi of. **E**bet esse imunis ab alijs
q' diuine militie est aggregandus: vt a castris
dominicis: q'bus nomē eius ascribit: nulli' ne
cessitatis vinculis abstrahatur: si autē seruus
de facto ordinatur domino suo nesciente q' or
dinatur: & ordinatoz & p'sentatoz ignoranz
bus q' sit seruus: tunc si nō est constitutus nisi
in minorib' ordinibus: seruitus reuocatur in seruitu
tem & domino reddit. decre. vi. 54. Nulli. c. c.
Ex antiquis. diaconus autem dabit vicarium
quem si sibi dare non potuerit domino reddet
tur. eadē vi. Ex antiquis. Simili mō d'z ē de
subdiacono p' nunc: quia modo sacer ordo ē
extra de seruis non ordinandis. **P**iramur: si
aut' seruus sit factus sacerdos in eodē gradu
peculi' sola amissione mulctat' remaneat: de
cre. vi. 54. Ex antiquis. si vō pecaliū: nō habeat
seruiat dño: nō tñ in seruitijs in honestis q' suū
ordinē dedecant: s' in seruitijs honestis. e. di.
Frequēs: si aut' seruus ordinē dño ignorante
seu p'dicēte: & ordinatoz seu p'itatorē sciēt'
bus q' sit seru' : ille q' hoc sciūt duo mācipia
dño dare tenēt. e. di. Si seru' absentē: si aut' nō
habuerit: vñ h'c faciat satisfactionē dño red
det seru' ordinat' : si ipsemet vel alius ip' nō
redemerit: si tñ sacerdos est dño seruiet in ser
uitijs honestis: vt dñi epōt aut' dñs seruū or
dinatū ipso ignoratē repetere infra annū a tpe
scie sue. e. di. Si seru' sciēt. in ter. & in glo.
C Ad pñm dñm q' illa auctoritas apli intel
ligenda est quo ad meritū: non quo ad offi
cium. **C** Ad scdm dñm q' nō est sile: qz conse
rēdo alia sacra seruis nulli' sit p'uidiciū dñis
suis: qz dignitatē illoz sacroz & reuerentiā pñt
in se seruare: & dominis suis seruare. **C** Ad
tertium dicendum q' non est simile: qz serui
tus hoīs nō pōt a seruo deponi: p' sua volūta
te: s' seruus diaboli pōt fieri liber qui vult deo
adiuante. **P**otest et dicit q' clericus q'dm

Distinctione

est in peccato mortali ordinari no dicitur qd scilicet tale ordinaret peccaret nisi in casu in quo peccati sui esset occulturn: et qd ordinare tene ref. C. Argumeta ad ptem alia pcedit de ordinis susceptione de iure. u.

Secundo querit vtrū notabilis defectus alicuius membrum impediat ordinis susceptione. Et vtrū no. Afflictio no dicitur ad afflictio. qd p defectu membrum est qd ad afflictio no dicitur ab ordinis susceptione. C. Itē ad ordinis susceptione magis requirit integritas discretionis qd corporis: sed aliqui possunt ordinari ante annos discretionis. ergo no impediuntur ab ordinis susceptione ppter defectum notabile membrum.

Contra. extra de corpore vitiatu. Exposui filio de mutilato manu q non potest ad sacros ordines pmoueri.

Respondeo q defectu in membris qda sunt ita notabiles q impediunt officij executiones. verbi gratia. abscissio pollicis. et sic de similibus. et hec prohibent ordinis susceptione de iure. qda offuscant notabiliter psona claritatem: vt abscissio nasi: et sic de similibus: et tales et defectus impediunt ordinis susceptione de iure. iura. n. tales prohibent ordinari p sacri reuerentia et dignitate. An. Lenti. 21. of. Homo q habuerit macula non offerret panes deo suo: nec accedet ad ministeriu eius: in quo fuit figuratu: q non tatum in hominibus pmouendis ad sacerdotiu no. attendendu est q caret macula aie: sed et q caret notabili macula corporis: q derogare posset illi reuerentie q debet ordini. vñ hñs oculi erutum: si ne sit p culpa sua: siue no: prohibet ordinari. 55. dist. Si euagelica. defectus aut membrorum notabilis deformitate in facie vel in manibus no gerentes: si no est itroducta ex culpa. ppa: nullam inducit irregularitatem. An. c. vi. Eunucus: Eunucus si per infidias hominum factus est: vel si in psecutione eius sunt amputata virilia: vel si ita natus est: et dignus: fiat episcopus. et c. sequenti. Si quis p egritudine natus a medicis secta habuerit. Sicut et q a barbaris aut a omnis suis castitati fuerint: et moribus digni iuveniunt. hos canon permittit ad cleru pmoueri. si aut se ipote no interueniente iusta causa mutilat a susceptione ordinis repellendus est. An q ad reprehendum carnis retentione sibi abscindat virilia irregularis sunt. ea. di. Si quis. talis. n. no p iusta causa castrationis fuit: q virtute carnali vitio repugnandum est. ea. di. Si q se. Eadem et dist. videtur. An pte cuiuslibet digni sui volens abscidat pte ad cleru canones no admittunt. sic qd p plura sunt vitia membrorum q si ex culpa su-

tiati pueniat irregularitatem inducit: et si sine sua culpa pueniat ipm irregularē no reddunt: et plura q ex quacūq puenit causa vitium irregularē efficiunt. Nullū tñ p dicitur vitium ipedit ordinis susceptione de facto: si. n. circa irregularē fiant ea q fieri debent circa illū q ordinat vere suscipit ordinem: quē sic suscipere no debuit: ita nec suscipit vñ exequi.

Ad p̄m in opp̄m vdm: q quicq affligit alicui sine culpa sua: et tñ no sine iusta causa loquedo de tpali afflictione. et sibi afflicto addi potē tēporalis afflictio ex iusta causa. C. Ad 2. vdm q quis an ānos discretionis possit aliq suscipere ordinē de facto: no tñ de iure. 26. in. querit vtrū homicidii impedit ordinis susceptione. Et vtrū no. Exo. 32. dicit Moyses leuitis. Cōsecrasti manus vestras hodie dño vniuersis filio et in fratre suo vt det vobis bñdictio: sed sic dicit magi in pcedenti di. c. 7. Quid dicitur a tribu Leui nomē traxit. q vtrū q dicitur occidere homines ex iusta causa. sicut liquet leuitis. C. Item 50. di. decre. De te. of. de illo q captus a sarracenis videbat boies iterfecisse: qd q non sua spote illis fecisse cognoscit: ide canonice nullo modo indicabit. q no of homicidii ipedit ordinis susceptione. C. Itē p actu vntatis nulli debet pena: sed quicq hō in occidēdo alium exercet actu vntatis iustitiae vt cū iudex suspēdit latronē. q p tali homicidio no incurrit irregularitatis pena. C. Itē p eo qd hō tenet facere de necessitate salutis nullo repellendus est a susceptione ordinis: s; hō in hac necessitate cōstitutus q opz ipm occidere vel occidit: tenet de necessitate occidere si potē: q pceptū charitatis est magis diligere se q primū. q tale homicidii no ipedit ordinis susceptione. C. Itē homo agēs latronē corā iudice seculari de crimine: no tñ criminat: s; euulter: no efficit irregularis: si iudex secularis pp talē querelam ad duriorē penā pcedat: vt pote ad penā mortis. extra de homicidio. Pofulasti. i. ter. et in glo. sed p istū q querimoniam deposuit ille occidit. q no of homicidii ipedit ordinis susceptione. C. Itē hō aliqui occidit hoies casu sed casuale homicidii no reddit hoiem irregularē: q vt of extra de homicidio. c. vi. Quis casus fortuitos q videri no pnt: forsitā non fuidit: no dicitur p homicidii sic casu committum quo ad officiu vel officiu impedit. C. Itē qarentib; vtrū lib. ar. nihil iputatur: qd faciunt fm Ber. li. de libe. ar. ante medium. ergo si puer vel homo in actu furie: vel deo iugens: vel ebrius interficiunt hominem non

Articulus

propter hoc irregulares sunt. C. Contra. 15. q. 6. Si quis insanies. Que me te alienata sunt: et si non imputant ad penam tamen sacri muneris executionem impediunt: tales ergo sunt irregulares: et multo fortius querens alij homicide.

Respondeo q qdā est homicidium simpliciter voluntariū: qdā simpliciter voluntariū: et qdā simpliciter inuoluntariū: et qdā partit voluntariū ipedit cuiuslibet ordinis susceptione de iure. Jura. n. tales prohibent pmoueri: et huiusmodi in susceptione ordinis pmoueri. 50. di. Huiusmodi. et c. sequenti. cū. prohibitiōis potē assignari triplex ratio cōgruitatis: q noluit deus vt homicidii qui multū sanguinis effuderat edifficet sibi domū: sed Salomon fili; cuius: vt habetur. R. c. 7. vbi dicit glo. Vir sanguinū templum dei edificare. phibet. Alia ē q sacerdos reputat xpm q sicut sūmē mitis et est: cū man suetudine q maxime apparuit in hoc q mouit voluit p nra redēptione: reducit ad memoriaz officiu misse: homicidii autē reputatio est crudelitate. Cū sacerdos in qtu homicidia magis representat interfectores xpi q xps. Alia rō est q detestatione effusio sanguinis et hoc rōe p qne phibuit dñs hoc et filijs eius vt carnē cū sanguine no comederēt. vt hñ Gen. 9. Homicidii no voluntariū est cū aliq casu vsu rōnis occidit hoiem: in tali. n. no est voluntariū nec inuoluntariū: pte loquedo: talē homicidii si per culpā suā no incidit i defectus vsu rōnis: aliq no reputat irregularē: qd phat per illud qd of. 15. q. 6. Aliquos. vbi of de carente vsu rōnis q hoiem occidit quō reus constituit q necit qd fecerit: et illud ca. Si quis insanies. exponit de illo qui p culpam suā vsu rōnis pnatu est. Alij tñ dnt tales esse irregulares quia non sunt rei: q no imputatur eis ad culpā: nec ad aliā penā qtu ad irregularitatem. Homicidii autē inuoluntariū est cuius volēs no occidere: occidere cōpellit: vt si accipitur manus eius violentē cū gladio: hō moueat brachiū eius p violentiam: vel si cōtra volentē ipm occidere verit gladiū ne ille cuius cuiuslibet possit ipm percutere: et ille ex tra irruat in eius gladiū et percutat eū: et tale homicidii irregularitatem no inducit: q ppe loquedo talis homicidii no est: cū in occidendo no sit causa agēs sed patiens: qui. n. brachiū mouit violētē occidit: irruens in gladiū se ipsum occidit. Sicut cū aliq iucidit arbore: et aliquis sub ipsa veniens opprimat ab arbore ca dente: succidit arborem irregularis no est: si

Etiam in se sunt volentes transire sub arbore sufficienter pmouit. 50. di. decre. Huiusmodi qui arbore. Et duob; caplis sequentib;. Homicidii pti voluntariū et pti inuoluntariū est: cū qd possit in necessitate vt occidat: vt occidat: occidit: qd absolute no vult occidere: vult tñ occidere ne occidatur: et talis irregularis est. 50. di. decre. De his clericis q dñs. et c. De his clericis q in obsequio. sed cū talibus facili; dicitur dispensari. Illi etiā q no voluntate: sed casu hoiem occidunt si debita diligentia no adhibuerint cōmittunt homicidii partit voluntariū: in qtu voluntarie omiserunt debita diligentia adhibere: et partim no voluntariū in qtu absolute occidere no volebat: et talis irregularis est. 50. di. decre. De his clericis qui in. Si aut. et c. Eos vero. et c. Clericus nec tñ reputandus est irregularis qui occidit: sed et qui hoiem multū lat mēbro. di. 55. c. vlt. talis. n. cōditioni dei est inimicus. eadem di. Si quis absciderit: no tñ ita grauis est irregularitas ceteris parib;: sic illa que per homicidii est contracta.

Ad p̄m in opp̄m est vdm q no est sile de clericis veteris legis et noue. lex. n. vet. penas sanguinis infligebat: qz erat lex timoris: non autē lex noua: qz est lex amoris. C. Ad 2. vdm q fm glo. ibidē illud verbū dicitur intelligi fm rigorem canonici: q talis misericorditer toleratur: in quo nota talis indigni dispensatione: quia cū eo facili; debeat dispensari. Ad potē dici q ille hoc fecerat inuitabili necessitate: et cum moderamine inculpate tutele: sic autē hoiem occidens nec peccat nec irregularitatem incurrit. C. Ad 3. vdm q pro actu virtutis incurrit potē hec pena: q est irregularitas: qz per actū virtutis potest homo facere factū crudelitatem representas: p qua representatione est magis ineptus ad representandum mansuetudinē xpi. C. Ad 4. vdm q in casu p̄dicto homo non tenet de necessitate occidere: quia possit tēntur tamē se defendere eius moderamine inculpate tutele: et si ex hoc mors alterius sequatur non imputat ei ad peccatum: nec ad irregularitatis penam: si tamē ipsum percutat vt occidat: et mors sequatur: quia aliter se liberare no possit: irregularis est: sed cū eo debet facili; dispensari. Unde dicit extra de homicidio. Interfecisti: q si p̄sbyter sine odio liberando se et sua furcā vel latronē interfecerit non deponatur: tamē qd dicitur inuenientiam agat: in quo datur intelligi ipsum esse irregularem: non tamen irregularitate graui. Ad autē dicitur est q homo tenetur se defendere: no est intelligendū cuius volens oc-

Distinctionis

la. ait. n. aug. No dubiu e illa mulierez no pntere ad mrimoniū: cū q̄ docet no fuisse cōmixtio sexus. Itē leo papa. Cū societas nuptiaz ita a principio sit instituta vt preter cōmixtionē sexū nō hēat i se xpi z ecclie sacrs: nō dubiu ē illa muliere nō pntere ad mrimoniū: i q̄ docet no fuisse nuptiale mysteriū. Itē augusti. Nō ē pfectū coniū sine cōmixtionē sexū. Doc si scōs supficiē vboz q̄s acceperit: idicē i errore tñ: vt dicat sine carnali copula nō posse hbi mrimoniū: z iter maria z ioseph nō fuisse coniū vel non fuisse pfectū: qd nephas ē sentire. Tāto enī sancti fuit atq̄ pfecti: q̄sto a carnali ope amuniū. Sz supius posita ēa rōne dicta itelligēdū ē: nō qn pnteat mulier illa ad mrimoniū: cū q̄ nō ē pmixtio sexū: sz nō pntet ad mrimoniū qd exp̄ssa z plenā teneat figurā cōiūctōis xpi z ecclie. Figurat. n. illa yniōne xpi z ecclie q̄ ē i charitate. Sz nō illa q̄ ē i nature cōformitate. Est ergo z i illo mrimonio ty pus cōiūctōis xpi z ecclie: sz illi tñ q̄ ecclia xpo charitate yniū: nō illi q̄ p susceptiōem carnis capiti mēbra yniūnt. Nec iō tñ min⁹ sc̄m ē coniūgiz: vt ait Ang. In nuptijs plus valet sc̄ritas sacri: q̄ sc̄cuditas vētris. Est ēt coniūgii signū spūalis cōiūctōis z dūctōis aloz q̄ iter se iugēs yniū debet. Vñ apls ait. Viri diligite vrosco vestras: vt cōipa v̄ra. C Superius determinat magi de bap. cōfirmatōe eueh. pnia. extrema vncōzē z ordi ne. Sic determinat de matrimonio. C Et vidit in p̄co. 4. P̄ determinat de mrimonio q̄ ad cām formatē. P̄ q̄ ad efficiē. di. se quētū ibi. Post hoc. P̄ q̄ ad finalē q̄ p̄stitū tā bonis mrimoniū. 3. ibi. Post hoc de bonis. P̄ 4. q̄ ad cām malē. hoc ē de p̄loms p̄p̄tib. di. 3. 4. ibi. Hāc sup̄. C P̄uma in tres. P̄ agit de mrimoniū institutiōe. P̄ de ei⁹ bonitate ibi. fuerit. P̄ de ei⁹ significatiōe di. 2. 3. 4. ibi.

XXVI.

Circa hāc di. querēda est principaliter de. 4. P̄ de mrimoniū institutiōe. P̄ de ei⁹ bonitate. P̄ de ei⁹ oblatiōe. P̄ de ei⁹ q̄ditate. C Circa p̄ querunt. 3. P̄ vtrū mrimoniū sit de iure nāe. P̄ vtrū fuerit institutū aī p̄cū. P̄ vtrū institutū a deo immediate. Qd. 1. P̄ ondo q̄ mrimoniū nō sit de iure nāe. Qd. 2. ē a volūtatē nō ē a nā: q̄ qd ē a volūtatē aliq̄ mō ē ab intellectu. Et p̄p̄ 3. p̄h̄i. itellectū distinguūt nām: sz mrimoniū nō ē sine p̄sensu volūtatē. q̄ nō ē de iure nāe. C P̄e Tullius circa p̄ncipiū r̄p̄etōice dicit q̄ fuit qdā d̄ps in q̄ nemo nuptias legitimas nec certos d̄ps aspererat liberos: sz vt dā de ere. di. 5. circa p̄ncipiū. Jus nāle cepit ab exordio rōnalis creature: nec variat tpe. q̄ mrimoniū cū sit legitima cōiūctō maris z femie: nō ē de iure nāe. sz p̄ mrimoniū est appropuatiō mulieris ad viri: z cōnērio. ergo nō ē de iure nature. C Cōtra. P̄hs p̄ polit. c. j. dicit masculus z feminā nō sine iūctōe possibiles cō gnātōis grā: z hoc nō ēt electiōe sz sicut i alijs aialibus z plātis nāle appetere q̄le tps tale derelinquere alter. C Itē ff. de iustitia z iure. l. j. §. Jus nāle Jus nāle ē qd nā oia aialia docuit: z p̄z post. Sic d̄cendū maris atq̄ femine coniugatio quā nos matrimonii appellamus. C Rūdeo q̄ aliq̄ dicit ē de iure nāe dupliciter. Uno mō illud qd catur ex nāli necessitate nō cōopante volūtatē nisi illi q̄ nāz instituit z sic dicit q̄ de iure nāe ignis ē ascēdere sursum: sic mrimoniū nō ē de iure nāe. Alio mō d̄cē de iure nāe illud ad qd nā iclinat q̄uis p̄ l. ar. p̄ficiat: fm quē modū act⁹ virtutū dicunt de iure nāe: sic mrimoniū ē de iure nāe: qd ipm iclinat nā gn̄is z sp̄i p̄ cōpatiōez ad p̄ncipalē ei⁹ finē: q̄ ē bonū plis: z cōpatiōem ad sc̄cudariū q̄ est m̄tū obsequiū reb⁹ domesticis. Qd. 2. ē nā gn̄is ad hoc aliq̄ mō iclmet declaro sic. Procreatio filioz cōis ē oib⁹ aialib⁹: q̄uis ad hoc nō iclmet vno mō in oib⁹: qdā sunt aialia: qz filij nati statū p̄nt sibi viciū sufficiētē q̄rere: vel ad q̄ sustētatiōez sufficiēt mater p̄ se: z Quis iustis nā iclmet ad cōtūz nō ē tñ i iustis d̄cendū masculi ad feminas. In illis at i q̄ filij idigēt sustētatiōe vtriusq̄ parētis vsq̄ ad paucū tps ē p̄ nāz p̄cūtiatōe p̄ficiō masculi ad feminā vsq̄ ad paucū tps: vt p̄z i q̄ dā dā aīb⁹. Sz at hōis idigēt cura vtriusq̄ parēt vsq̄ ad magis tps: iō i p̄oib⁹

Articulus

natura inclinat ad de: crminatā p̄fectionē maris z femine vsq̄ ad magis tps: qz tñ ex hoc nō possēt p̄cludi q̄ nā generis iclinaret ad se parabilē p̄iunctiōe p̄ totā vitā: ideo nā generis nō ita p̄fecte iclinat ad matrimonii sicut natura sp̄i q̄ puenit hōi sub rōne qua ē hō. q̄ aut ad hoc iclinat nā sp̄i z p̄fectius q̄ natura generis declaro sic. Jus nature dicit a natura hāne sp̄i ē qd rō nālis hōis p̄cūtiatōe: sed aut hōis rō nō tñ dicitat filioz p̄creationē: sed etiā educationē z instructionē. vnde sz p̄p̄. 8. et̄i. c. j. filij habēt a parētib⁹ cō:nutrimētū: z d̄ciplinā: d̄ciplinā aut parētū vt in plurib⁹ indigēt filij p̄ totā parētū vitā. nō possūt autē cōmode filij sic instrui nisi certos haberēt parētēs: z nisi esset idissolubilis obligatiō viri ad mulierē. Si enī essent parētēs certū nō tñ obligati adinuicē p̄ totā vitā nō esset q̄z tā. p̄fecta z diligētē sollicitudo circa plis. educationē z instructionē: vnde videmus q̄ nati de fornicatiōe: quāuis certos habēt parētēs: tñ ab eis vtriusq̄ negligunt: z ideo nālis rō dicitat debere esse obligatiōez determinati viri ad determinatā mulierē idissolubiliter p̄ totā vitā q̄ obligatiōe ē p̄ mrimoniū. P̄ ad at ad mrimoniū iclinet natura p̄ cōparatiōez ad sc̄cudariū eius: nē q̄ est mutuo obsequiū: manifestari pōt sic. hōies in defectibus z p̄fectiōib⁹ se habēt iter se sicut excedētēs z excessi: ideo dicitat naturale rōnis iudicij debere hōmies simul cōhabitare vt mutuo sibi iūctez suppleat defectus: quāp̄ p̄tēz dicit. P̄hs p̄ polit. c. 2. q̄ eoz que nā cūctas ēz q̄ p̄nāe: cui le aial est. Et infra. c. c. dicit q̄ p̄ nām est ipetus i hōib⁹ ad talē cōitatē. que dicta cōcordat ap̄lo dicitat ad Gal. 6. Alter alterius onera portate. Sū mō dicit pōt q̄ tñ in reb⁹ domesticis q̄ dā magis pueniāt viro q̄ mulieri: z qdāz mulieri q̄ viro: naturalis rō dicitat: nō tñ cōhabitatiōem viri z mulieris in vna domo: vt suos defectus mutuo suppleat: sed etiā cōhabitatiōe p̄ totā vitā idissolubiliter: vt libētūs z fidelis sibi inuicē subueniāt. vnde p̄hs. 8. et̄i. c. 4. Viri z vromi amicitia v̄ fm: nām cūctere bō enī natura cōiugale. C Ad p̄m in opp⁹ d̄. q̄ illud ar⁹ nō plus cōcludit nisi q̄ mrimoniū nō est totaliter a nā: z hoc est ver⁹: qz p̄ liberū arbitriū p̄ficiat: vt enī mrimoniū declarabit: ad hoc requir̄ mutuos cōsc̄ntis libere volūtatē. C Ad 2. d̄cendū q̄ p̄ctus ius nature quātū ad p̄ma sua p̄ncipiū z primas cōiūctōes oib⁹ habēt: vsq̄ vsq̄. Marti notū sit: tñ q̄tū ad cōiūctōes remotas vt mulieris oib⁹ officiatū sūp̄: ad hūc est. mrimoniū

aut scdm q̄ est viri z mulieris p̄iunctio idem dūa vite p̄iunctiōe retinēs est de remotis cōiūctōib⁹ iuris nature. C Ad 3. d̄ q̄ illud ver bū itelligēdū est de possessiōib⁹ ordinatis ad vsūm viri z mulieris: z de cōitate q̄tū ad vsū lapsē: z q̄ hoc de mulierib⁹ itelligi nō debeat patet: qz p̄hs. 2. polit. c. j. q̄uis cedat possessiōes debere esse cōis q̄tū ad vsūm: hoc tñ de mulierib⁹ negat: p̄trariū dicitur imponēs q̄ manifeste ois vtrū t̄p̄tē iterimūt. Qd. 11. **Secundo** institutū ante peccatū. Et videt q̄ nō. Illud q̄ ē de iure nāe aialia institutiōe nō indiget: sz mrimoniū est de iure nāe: vt in p̄cedētū q̄ōue habitū ē: q̄ nō fuit institutū. C Item nō d̄citur medicina nullus erat morbus. ergo morb⁹: sz ante peccatū nullus erat morbus. ergo cū q̄libet factū sit medicina: p̄tra moribus nullū factū fuit institutū ante peccatū. C Cōtra. P̄hs. 2. lib. 2. de sacra. p̄te. z. c. j. dicit q̄ solum coniūgii sacramētū etiā ante peccatū legit institutū. nō tñ ad remediū: sz ad offiū. C Itē idē dicit magister in s̄ra h̄r. di. c. 1. C Rūdeo q̄ fm aliquos q̄druplex pōt slide rari institutū mrimoniū. Quēda ordinata ad p̄creationē plis z m̄tū solatiū: z hoc dicit esse i offiū: sic fuit institutū aī peccatū. Quēda in remediū p̄cupiscētie p̄tra p̄cupiscētiā q̄ est vltimus peccatū: sic pōt dici fuisse institutū post peccatū: z legis naturi. Quēda p̄tū ad determinationē p̄sonarū: sic pōt dici fuisse institutū i lege p̄p̄. Quēda q̄tū ad representatiōez mysticā p̄iunctiōis xpi z ecclie: z sic pōt dici fuisse institutū in nona lege. Sed qz tres vltime institutiones in hoc continent q̄ sunt in remediū: z etiā sua institutiōe sive ante peccatū sive post fuit signū cōiūctōis ebrū si z ecclie: melius ē vt dicamus scdm iniam magistri in s̄ra: vt ante peccatū fuerit institutū in officiū: post peccatū aut nō tñ in officiū: sed etiā in remediū: z qz de rōne facti ē q̄ sit signū z remediū: ideo nō ita p̄p̄tē dicit q̄ mrimoniū inquitū est factū fuerit institutū ante peccatū sicut post peccatū. C Ad p̄m in opp⁹ d̄. q̄ ea que sūt de iure nāe: t̄re aliqui idigēt institutiōe determinatē: vel remota p̄clusioni sicut manifestis experimentis: z sic matrimonii fuit institutū: institutiōe enī sua manifestat hoc debere fieri z qualiter debeat fieri determinat. C Ad 2. d̄cendū q̄ tpe quo nō erat morbus nō fuit institutū mrimoniū sub ratione qua medicina nec sub ratione qua sacramētū proprie loquēdū d̄citur p̄ctē ex d̄cēt. 8.

A Tertio querit vtrum matrimoniu fuerit iusti-
tuti a deo immediate. Et vñ q non
Gen. 2. dicit Adā. Hoc nūc os ex ossib' meis:
et caro de carne mea. Et parū post. Quāobres
relinquet hō p̄fēs suū et m̄fēs: et adherēbit vxo-
ri suē. et erūt duo in carne vna: sed tūc fuit m̄fi-
moniu iustituti dicēte dño Bath. 19. Nō legi-
stis: q d fecit hoīes ab initio masculū et femi-
nā fecit eos et dixit. Propter hoc reliquet hō
p̄fem et m̄fem et adherēbit vxoī suē. ergo de
m̄fimoniu iustituti hoīe mediate. ¶ Itē circa
ea q deus immediate iustituti nullū p̄ hoīem fieri
pōt mutatio: s̄ p hoīes m̄plex sit mutatio et
ca m̄fimoniu. q̄ si fuit a deo immediate iustituti.
¶ Cōtra. omne qd a deo mediate hoīe iustituti
p hoīem pōt desituti: qd patet: q̄ canones non
hntes vim nisi ex iure positio ecclesia pōt de-
stituti: q̄uis a deo mediate ecclesia fuerint iustituti
s̄ hō non pōt m̄fimoniu separare dicēte
xpo. Bath. 19. Ad de' p̄iurāt hō nō separet.
ergo fuit a deo immediate iustituti.
¶ Rūdo q de m̄fimoniu iustituti dicitur.
cū dicit vñ p̄ Gen. 2. Nō ē bonū hoīes eē s̄
iū. faciam' ei adiutoriu s̄iē sibi. m̄fimoniu fa-
cto iustituti ip̄licite cū de costa ade doīentis
formavit mulierem et adduxit eā ad Adā: vñ
hī. c. c. Et ipsum m̄fimoniu vbo bñdixit cū vi-
xit Gen. 1. Crescite et multiplicamini et reple-
te terrā: subjūctē eā. Unde Aug. 14. de ci. c.
12. Nō nullo mō dubitamus s̄m benedictio
nē deī. crescite et multiplicamini et replete ter-
rā. dōnū esse nuptiarū: quas de' aī peccatū ho-
minis ab initio p̄stituit creādo masculū et fe-
minā. Adā autē deo ispirante iustitutiōes m̄fi-
monij specificavit et explicavit cū dixit: vñ habet
Gen. 2. Hoc nūc os ex ossibus meis: et caro de
carne mea: et parū post. Quāobres relinquet hō
p̄fem suū et m̄fem: et adherēbit vxoī suē et erūt
duo in carne vna: quibus vobis tria bona m̄fi-
monij explicavit. s̄ bonū iustitutiōis. cū dicitur
ait. Propter hoc relinquet hō p̄fem et matrem
s̄cā: et adherēbit vxoī suē. et erūt duo in carne
vna. cū dicit. Et adherēbit vxoī suē. nō aliene
supple. et bonū plis. Cū dicit. Erūt duo in car-
ne vna. supple. vnius pueri p̄creādo. fuit autē
puenies matrimoniu iustituti p deū et hoīes di-
uinitus inspirati: vt cū rīderet effectui. in ma-
trimonio enī est virtus spūalis in significādo
et efficiēdo: et aliqd carnale et humanū. s̄ obli-
gatio ad carnalē actū. Hec dicta sūt de iustitu-
tione m̄fimonij: in quā s̄ fuit in officiu. ¶ Item
inquirit cū s̄ fuit in remediu fuit iustituti a deo
post peccatū imp̄licite: cū dicit mulieri. In do-
bo: pario filios: et sub vñ. potestāte p̄is: et

ipse domabit tui. et adē dicit. Quia audisti vo-
cē vxoīe tue et. Ex qb' vobis et sequētib' simul
in vñ collectis videri pōt deū iustitutiōis
copulā id nō esse in officiu: sed etiā in reme-
diū. expressius autē hoc iustituti deus: cū post vi-
lūm dicit. Hoc et filio suis. Crescite et multi-
plicamini et replete terrā: vt habetur Gen. 1.
Multiplicatio enī hoīum p̄iunctio maris et
femine p̄fici: cū aut xps dicit. Et Bath. 19. Ad
deus p̄iunxit hō nō separet: et s̄ra. Quicūq; vi-
miserit vxoīe suā nisi ob fornicationē et aliam
duxerit m̄cepat. nō p illa verba matrimoniu
iustituti: q̄uis qdā dicit q tūc ipsum iustituti
inquātū est representatiō iunctiois xpi et ec-
clesie: sed p illa verba obediūt matrimoniu i-
dudū iustituti esse: et separari non posse: et hoc
dicit ad iustituti illos qui de inseparabilitate
m̄fimonij nō hñ sentiebāt: s̄c p s̄ lras vñdē.
¶ Ad p̄m. qd. nō plus p̄cludit nisi q m̄fimo-
niū aliquo mō fuit iustituti a deo immediate: ali-
quo mō ab hoīe dimittit: et hoc ē vñ.
¶ Ad 2. dicit dō q mutatio p hoīes nō po-
tēst fieri circa matrimoniu quo ad ea q diuina
iustitutiō determinat: sed quo ad ea que hū-
determinata reliq̄t p ecclesias determinanda.
¶ Ad 3. ad parē aliā dicit dō q illud qd vñ
iustituti ab hoīe tñ p hoīem desituti pōt: s̄ ma-
trimoniu et si fuerit iustituti aliquo mō ab hoīe.
nō tñ tñ: q̄ a deo fuit iustituti immediate. hō ē
hoc iustituti et p̄cepto dei sibi facto scā ip̄s
ratio: et ideo si deus nō iustituti matrimoniu
nisi immediate p̄ hōe adhuc deberet dici m̄fi-
moniu p̄ncipaliter esse iustituti non per
hoīem: sed per deum.

Articulus.
Consequenter q̄rit b' s̄
p̄ncipaliter.
li. Et circa hoc querunt. s̄
¶ Primo vtrum actus m̄fi-
monij quātū ad cōpulā car-
nalē sit licitus. ¶ 2. vtrū me-
ritonus. ¶ 3. vtrū iustitutiōne matrimonij
gratia conferatur.
Questio.
¶ Primo oīdo q actus matrimonialis nō
sit licitus: nō est licitū hōīe se p̄-
uare vñ rōnis: nec simpliciter nec ad tēpus:
in actu coniugali p̄iunxit homo vsuratiois.
Unde p̄s. 7. lib. ethi. c. 8. dicit de venere q
furat it̄lectū sp̄sē sapiētis. ergo ille actus est
illicitus. ¶ Itē oīs act' ē illicitus quē de ne-
cessitate cōcomitat peccatū: sed actū coniugale
de necessitate p̄comitat s̄cē veniale peccatū.
q̄ vt dicit Aug. 19. de ci. c. 4. Nōnullū vitū est
cū caro cōcupiscit aduersus sp̄s. In actu vō

illo temp' caro p̄cupiscit aduersus sp̄s: ipsūm
enī semp cōcomitat tētatio. q̄ ex carne: de q
dicit magister li. 2. de. 21. q non sit sine pecca-
to. ergo actus coniugalis est illicitus. ¶ Itē ni-
hil idiget excusari nisi peccatū: s̄ actus coniu-
galis idiget excusari p bona p̄iugalis s̄m magi-
strū bñ' de. c. 1. ergo actus coniugalis est peccatū.
¶ Cōtra. s̄m Aug. 14. de ci. c. 18. Cōcubitus
coniugalis q̄ s̄cōm m̄fimonialis p̄scripta tabu-
larū sit causa p̄creādoz liberos: licitus ē et ho-
nestus. ¶ Itē obligatio ad actū q nō ē licitus
est peccatū: s̄ in m̄fimonio ē obligatio ad cō-
iugale p̄cubitu: cū ergo n̄bere nō sit peccatū
dicēte ap̄s. 1. Cor. 7. Si nupserit vgo nō pec-
cabit: p̄cubitus coniugalis fieri pōt licite.
¶ Rūdo sicut superius habitus est: ad m̄fi-
moniu inclinatio nō tñ nā generis: s̄ etiā natura
sp̄s nō tñ p cōparatiōem ad secundariū et' sine
q̄ est mutus obsequiū seu mutua subuētiō i re-
bus domesticis: s̄ etiā p cōparatiōem ad p̄in-
cipalē et' sine q̄ est p̄creatio liberos: cū autē na-
turalis ratio a deo sit iustituti: q̄uis in aliquo p
peccatū sit obfuscat: ip̄sibile ē ip̄as inclinare
ad aliqd qd sit s̄cōm seip̄s: et vñ illicitū: ut
in eo m̄cū licitū inueniri nō possit. ¶ P̄terea
a deo m̄fimoniu ē iustituti vñ vñm. de' autē
nihil iustituti i quo ip̄licet obligatio ad aliqd
licitū. cū q̄ i m̄fimonio sit obligatio ad iuga-
le p̄cubitu altero iugū hoc petēte loco et tpe
debitus: actus coniugalis fieri pōt licite.
¶ Ad p̄m in opp' cū dicit q nō ē licitū hōīe se p̄-
uare vñ rōnis: et dico q imo aliqui: q̄n. s̄ illa
p̄uatio est quasi momentanea: et p̄ordinata a ra-
tione ad mag' spūale bonū: et auctōitate di-
uina: et talis est p̄uatio vñs rōnis ip̄ hoīe: per
coniugale p̄cubitu p̄re et directe ordinatum ad
reddēdū debitū vel ad p̄creatiōē liberos ad
diuinū cultū. ¶ Ad 2. dicit dō q m̄iōz ē sal-
uilla enī rebellio viriū i ferioz p̄ rōnis vitiū
qdā est: in quātū est declinatio a p̄ma iustitutiō-
ne nature: sed p bona m̄fimonij caret rōne cul-
pe. ¶ Itē aut tētatio q̄ ex carne possit esse: si
peccato determinatū inuenies. lib. 1. de. 21.
¶ Ad 3. dicit q p̄ tātō of carnalis p̄cubitus
excusari p bona m̄fimonij: q̄ extra matrimo-
niū semp ē peccatū: et in m̄fimonio fieri pōt si-
ne peccato. ¶ Itē idē act' i m̄fimonio nō ē p̄na
peccatum: et postea sit non peccatū per bona
cōiugij.
Questio.
¶ Secundo querit vtrum actus matrimonia-
lis sit meritonus. Et vñ q non
magister huius de. c. 1. dicit q si nō peccasset
p̄mi homines: cōiugalis eozū bonus effect' et ve-
meritabilis in quo implicare videtur q̄ mo-

do non sit remunerabilis: sed omnis actus me-
ritonus est remunerabilis. ergo cōcubitus cō-
iugalis nō est meritonus. ¶ Item s̄cōm p̄bi
lofophum. 2. ethi. c. 3. semper circa difficultus
sit ars et virtus: sed concubitus coniugalis nō
est difficultus: sed delectabilis: ergo non est vir-
tuosus: sed nullus est actus meritonus nisi sit
virtuosus. ¶ Itē dimittere illud quod est me-
ritonus: non est laudabile: sed laudabile ē di-
mittere matrimoniu propter castitatis vir-
ginalem vel vidualem. ergo actus in matrimo-
nialis non est meritonus. ¶ Itē 3. q. 2. Con-
iugalia. Cōiugalia legitima caret peccato: nō tñ
illo tempore quo coniugales actus geruntur
presencia spūsancti dabitur: sed nullus actus
est meritonus nisi per presenciam spūsancti.
¶ Contra. actus virtutis est meritonus: sed
vxoī reddendo viro debitum facit actum iusti-
tie que reddit vnicuique quod suum est. ergo cō-
iugalis actus pōt ē meritonus. ¶ Itē. oīs
actus p̄cedēs ex voluntate deliberata aut est
s̄m rōnis: at p̄ter rōnē. Si s̄cōm rōnē ē r̄tuosus.
Si p̄ter rōnē est vitiosus. Unde Dama-
li. 2. c. vñ. Manentes in eo quod secundū natu-
ram est in virtute sumus. declinantes ex eo qd
est secundū naturā ex virtute ad id quod pre-
ter naturā est deuenimus: et in malitia sumus:
et vocat ibi naturam naturalem rationis in dicitū
inclinans ad virtutem. cum ergo concubitus
cōiugalis possit p̄cedere ex deliberatiua vo-
luntate absq; hoc q sit vitiosus: q̄ vt bñ in p̄e-
dētū questio: licite potest fieri: pōt esse virtuo-
sus: et consequenti meritonus.
¶ Rūdo q p̄cubitu m̄fimonialis aut sit dīre-
cte et tñ cā reddēdū debitū: aut p̄creandi libe-
ros educādos ad cultū diuinū: et sic ē act' vti-
tatis: et ex p̄nt meritoni: sic p̄bat ar' ad p̄tē fāz.
aut pp delectatōes carnis: seu pp remediū car-
nalis p̄cupiscētis: s̄cōm tñ s̄ra limites m̄fi-
monij q ad hoc q hō nō vellet hoc facere: cui
nō sua: nec ponēdo ibi vltimū finē. Et vñ p̄cū-
bit' hac de cā fact' nūq; possit fieri sine oī p̄cō:
aut semp sit p̄cū veniale i ferioz d̄clarabil'. Si s̄
volūtas et limites m̄fimonij seruat: et p̄pote qz
talē actū vellet exercere cū muliere et si s̄cōm
sua: tūc est mortale peccatum.
¶ Ad p̄m in opp' dō. q si p̄mi hoīes nō peccasset
q̄bet coitus eoz fuisse remunerabilis: sic itē
legit magister. mō aut vō sic: q̄ aliqd ē remune-
rabilis: aliqd nō. ¶ Ad 2. dicit q act' iuga-
lis licitus et bene ordinatus q̄uis habeat dele-
tationem: an̄tam ex parte operantis: ha-
bet tñ diffinitatē ex parte sui: q̄ delectatio/
nibus s̄m tactus valde difficilis est i timore. s̄cōm

Distinctionis

id scilicet genus humanum ut alijs q se non pnt
nent non solum p nuptias occupatis sed mul-
tis et p illicitos pccubitus luxuriantibus bono
creatore d malis factis: quod bonum est ut no de
fer numero sitas pbs r abdicata successione.
vñ scilicet amicitie pquirantur.

C Ad p^m in opp^m ob. q male iudicium ronis
qda dicitur vt temp. facienda: sic copula mfi-
monialis no est de dictamine nalis ronis: qdaz
dicitur vt facienda p loco r tpe. r sic mfmomiu
est de dictamine ronis nalis. **C** Ad 3^m ob. q
stud pceptu i hoc satis reuocatum est q aplo
pntia virginalem pferit copule pugalit. vt
ps. i. Col. 7. r per hoc q iaz cessat ca. p qua da
tu fuit illud pceptu. **C** Ad 3^m ob. q pternatio
individuon non pot suppleri p aliu q p ipsum
met individuon: sed pternatio spci supplet p ml-
tos. quis alij maneat in pntia viduali vel
virginali: si tu redigeret mndus ad ita par-
uum numeru boiuon q abusa castitate seruad
tib⁹ alij no sufficeret ad sufficietē multiplicā-
tionē boiuon ad cultu divinitatē mfmomialis
copula oibus illi actui vacare potentibus eēt
pceptu. tñ iam tot credunt saluati: r ita sunt
potes p mūdā multiplicati q sicut dicit angu-
stinus de bono pugalit an me. si omnes vel-
lent pntine ab omni pccubitu de corde puro
r pfectia bona r fide no ficta. multo citius ci-
uitas dī ppleret r acceleraret termin⁹ seculi.

Articulus.

Consequenter

C Et circa hoc qrit. 3. p^m ob.
vtrum mfmomium sit in ge-
nere relationis. r 2° vtz sit sa-
cramentum noue legis. r 3°

A **Primo** ob. q sit de itegritate matrimonij. **C** 1.
oñdo q mfmomiu no sit i gene-
re relationis fm pb⁹. 5. pbsi i ad
aliqd no est mot⁹. i. immediate. sed pensus legi-
timari pfoaz p verba de pnti expfius termi-
natur ad mfmomiu immediate. ergo mfmomiu
non est relatio. **C** Itē iter vñ viru r vna vro
ren non est nisi vñ mfmomiu sed relatio vi-
ri ad vroze non est relatio vrois ad vir: ergo
mfmomiu no est relatio.

C Contra. mag⁹ di. scanti. c. 2. mfmomiu est
maritalis puctio viri r mulieris inter legiti-
mas psonas idividua vite puctudinē retinēs
sed hoc no pot itelligi de punctione q est actio
q tūc inter doctores no eēt mfmomiu: ergo
hoc intelligitur de punctione q est relatio cau-
sata p punctionē q est actio.
C Rñdeo q mfmomium duplr pot accipi.

Ano mō p eo qd i mfmomio ē sacramētum
trñ. Alio mō p eo qd in mfmomio ē res r sa-
cra. **P** 1° mō duplr. s. aut p signis sensibili-
bus mutua voluntatis pnti expmētib⁹. r sic
no est relatio. dda. n. sub rōne q sunt sōm sūm
i genere qritat. Aut significatiōe illoz signo-
ru: r sic dico q ē res significata p modū acti-
onis. **P** 2° mō ē duplr pot accipi. **A**no mō p
mutuo pnti voluntatis viri r vrois. r sic no
est res. s. actio. Alio mō p mutua obligatiōe
vtriusq ad reddēdū debitū r no ad impedidū
pcreationē plus: q obligatio causatur inter le-
gitimas psonas p mutua pnti p dda de pre-
senti expfium. r sic mfmomiu ē relatio. r qu
pnti loādo hec obligatio ver⁹ dī mfmomiu q
aliqd pnter: qz alia aut sunt mfmomiu sig^m
aut cā: no cōcedēdū est mfmomiu ē i gñre rōnis
C Ad p^m in opp^m ob. q vñ est de motu pro-
prie dicto q est act⁹ entis in po⁹ fm q huius-
modi: sic aut no ē mot⁹ voluntatis pnti: vnde
dicit pbs. 3. de aia. De actu vie. q ē altera spe-
cies mot⁹. vñ p pntem voluntatis immediate
pot cāri obligatio hois ad deū. **C** Ad 2^m ob.
q mfmomiu no accipit p altera istaz relatio-
nū trñsed p vtraz sū. r iō inter virū r vroze
no est nisi vñ mfmomiu. fm que modum bi-
cūm q iter duos vicinos no est nisi vna vicini-
tas: quia res rōnis ad hāria sit alia ad il-
la q est hāria ad Joannem: qz vicinitas ē
nomen illarum duarum rōnu simul: q sunt
inter duos vicinos. **C** 2°

Secundo querit vtz mfmomiu sit sacra-
mētū no. l. Et vtz q no: qz in oi
sacro no. l. est aliqd sensibile p mā: r aliq ver-
ba qñ p forma: s. no sic est in mfmomio. s. n.
verba de pnti mutua pnti expmētia sunt q
si forma: nulla ē ibi mā: sūt mā. nulla est ibi
forma: qz fm pb⁹. 2. pbsi. mā ē forma nūq
coicidit: ergo mfmomiu no est sacra no. l.
C Itē fuit institutū aī no. l. q no ē sacra no. l.
qz oia sacra no. l. i no. l. instituta sunt. **C** Itē sa-
cra no. l. efficit quod figurat: sed fm ap^m ad
ephe. 5. r mag⁹ i lfa hui⁹ di. c. 4. **A**rimo⁹ si
gnificat punctionē xpi r ecclie quā tñ no effi-
cit: qñ ē sacra no. l. **C** Itē null⁹ hō pot aliqd
sacra no. l. recipe a seipso: nullus. n. pot pnti-
mare seipm vel baptizare: r sic de alijs: sed vir
r mulier p seipos possunt pnti mfmomiu:
qz si pnti pnti ē: quia sic facere no debet.
ergo no ē sacra no. l.

C Contra. aplo ad ephe. 5. dicit de mfmomio.
Sacra hoc mag⁹ ē. dico aut in xpo: r i
ecclia: s. hoc non posset dici de aliquo sacro

Articulus

qd no est noue. l. **C** Itē vt supius habitū est
sacro. ve. l. n. pferbat gfaz: sed sacra mfmomij
pnti gfaz: vt i hac di. bitū ē q ē sacra no. legis
C Rñdeo q sacra aliqd pot dici no. l. duplr
Arimo: qz pnti i no. l. institutū fuit: sicut bap⁹
r pntiatio: r sic de alijs. Et sic mfmomiu no
ē sacra no. l. fuit. n. institutū aī no. l. Alio mō
qz quia fuerit institutū aī no. l. tūc no hñs rim
pnti dī gfam i no. l. no ē euacuātū. s. pntiatio:
tūc sām gfe causatiū. r sic sacra est no. l. **A**ñ
a. no. l. fuit institutū: r tūc gfam gratum facim⁹
tē no pferbat. r i no. l. no est euacuātū sed ap-
probatū r pntiatio: r sām gfe causatiū i quo
sacro est sacra tñ expfio pnti r obliatio mu-
tua: de q supius dōm ē est q p mutua pntiatio
p verba de pnti expfium est cā. **C** Ec. n. ē res
pntiatio significatiōis exterioris que ē p schi-
sma signa: r est sacra duplcis rei. s. charita-
tis quā significat r dispositiue efficit r vniōis
xpi r ecclie quā significat: sed no efficit: ipa at
charitas est res tñ.

C Ad p^m in opp^m ob. q cētra hui⁹ sacri cō-
stitit in sensibili actiōe suscipiētū sacra: vñ ver-
bū pmo planū ab altero eoz p hōne materie:
r vñ hō planū ab alio rōnem hñs forme co-
mō qñ dda sunt forma in sacro: sicut. n. cū d-
bñ accedit ad cfm sit sacra: vt supius pnti: ē
sic cū ad vñ illi⁹ pnti dicit. accipio te i vro
re: accedit vñ alter⁹ dicitis. et ego accipio
te i vñ vel eōuerso. sit sacra. r ita p3 q ibi
non ē dē mā r forma: nec ē de necessitate sacri
q verba viri pcedat vñ mulieris vtz eōuer-
so: qz qdēunqz illoz pcedat nihil obest sacro:
nec ob. ē q bñ dicitio sacer dotis sit forma hui⁹
sacri. illa. n. ē qd sacrale. no qd pntiēs ad cēn-
tiā sacri. **C** Ad 2^m soluti⁹ ē ex dictis i qōne.
C Ad 3^m ob. q no ē qd dicit sacra no. l. effi-
cere quālibet rē quā figurat: s. illa quā pmo si-
gnat: hoc aut sacra pnti figurat charitatem
qua rōniges debent esse mutuo diligere: di-
lectiōe scā. r hāc rē vñ dispositiue efficit.

C Ad 4^m ob. q hoc est singulare i hoc sacro
q no pot suscipi ab vna psona tñs qz q sint
plures. vñ no est in eōueniē: s. qz scipos possint
suscipere hoc sacra. qz vnus alij ministrat p-
tem vñ. r alius alij. vñ nullus eādē pte sacri
recipit a seipso s. ab alio: pnti. n. pntiēs tñu p-
tines ad sacri cēntiā ministrat alij sacri mām.
r pntiēs hō pntiēs alij verbū pntiēs ad eius-
dē sacri cēntiā ministrat pnti: qñ forma sacri.

Tertio querit vtz pntiatio sit de itegritate
mfmomij. Et vt q sic. **C** De ill⁹ ē de
itegritate sacri qd expmētū institutū ē: s. cū

Quartus

de mediāte adā mfmomiu instituit fuit expfio
carnal copula. cū dōm fuit. Erunt duo i carne
vna. g carnal copula ē de itegritate mfmomij
C Itē mag⁹ hui⁹ di. c. 4. r. 2. q. 2. **A**ō ē ou-
bū. **A**ō ē dubiū illā mulierē no pntiē ad mfi-
moniu. cū q docet uo fuisse cōmixtio sexus.
C Itē fm ap^m ad ephe. 5. mfmomiu ē sacra
xpi r ecclie: s. sicut dicit mag⁹ vbi pus. r. c. 27.
q. 2. Cū societates: nuptie pntiatio: r vniōis
no hñt i se xpi r ecclie sacra. ergo carnal co-
pula ē de mfmomiu itegritate.

C Contra. iter **A**riū r **J**oseph fuit vtz mfi-
moniu: r tñ iter eos nūq fuit carnal copula.
C Itē deficiētē aliquo qd ē de itegritate sacri
sacra ē min⁹ scñ: s. sicut dicit mag⁹ hui⁹ di. c.
4. mfmomiu i quo nūq fuit carnal copula: h
iō est min⁹ scñ. q no ē de ei⁹ itegritate.
C Rñdeo q mfmomiu duplici pot pntiari.
aut qñ ad ei⁹ pfectionē pntiā q ē pfectio cēn-
tialis: r sic carnal copula no ē de ei⁹ itegritate:
s. sine illa ē mfmomiu ratū. aut qñ ad pfectio-
nē fam q ē pfectio aliq mō accentalis: r sic car-
nal copula ē de ei⁹ itegritate. p illā. n. efficit mfi-
moniu pntiatio: sic dī q puer p ei⁹ deductio-
nē ad pntiatio pntiā efficit vir pntiatio: q tñ
puer extis hēbat totā suā pfectiōē: r cē pmo q
respiciat bonum essentiam.

C Ad p^m in opp^m ob. q adā tetigit no tñ qd
ē de itegritate mfmomij rati: s. etiam pntiatio
C Ad 2^m ob. q illa auctoritas itelligi d mfi-
monio pntiatio: vñ ibi accipit no fuisse p no
ē potuisse: pp. s. mulieris arrationē: sic expo-
nūt qdā: vt recitat gl. ibidē. **C** Ad 3^m ob. q
uis mfmomiu absq carnali copula sit sacra vniōis
xpi. r ecclie q ē p charitatē. no tñ figurat
illā q ē i nāe pformitate: s. mfmomiu pntiatio
vtraz vniōis figurat fm qd dicit mag⁹ i lfa.

Circa lfa. **C**oit⁹ eoz bon⁹ eēt r remūera-
bilis. supple vtz s. p pntiatio no sic. **C** In
dulgētia qz meliora no eligit remediū hñ non
fmū. hoc pot itelligi de mfmomio iōtū idul-
tū ē cā fornicatiōis vñ dē. **C** Itē q scā ē mltipli-
catio. postq scām indulgētia mfmomiu pnti-
fuit. quia. n. iōtū mfmomiu ē i remediū pccu-
pntiatio mltiū hñt pceptū: s. indulgētia. Iquū
aut i offm. aliqñ hñt pceptū. no tñ p mult
pntiatioes hois sufficētē iā scāz no pnti p
idulget: ēt iōtū ē i offm. Et ē pntiatio i nouo
testā d mōzib⁹ bonis r minorib⁹ malis. s. p
pntiatio pntiatio. r alia pntiatio. De mōzibus
bonis ē pntiatio: hoc itelligi dū ē de vñ illis. q
pntiatio gfam gratā faciet. **A**ō meret pntiatio
nec supple accentalē pntiatio. q est aureola.
Alia sufficētē sūt pntiatio in qōnt⁹.

Que sunt consideranda in coniugio.
Distinctio.

XXXVII

R

ost hec aduertendum e quid sit coniugiu: q sit efficiens causa coniugij: et ca ppter qua contrahi debeat: et que sint bona coniugij: et quo per ea excuset coitus carnalis: q sint legitime persone ad matrimonium. Sunt et alia plura i matrimonio consideranda q sub compendio perstringemus.

Quid sit coniugium.

Unt ergo nuptie vel matrimoniu viri mulierisq coniunctio maritaliter legitimas personas indiuidua vite consuetudinem retines. Ad indiuidua consuetudine vite pter q absq consensu alterius neuter continentia pferi pot vel oroni vacare: et q iter eos du uiunt vinculu coniugale pmanet vt alij se copulare no liceat: et vt iuice alter alteri exhibeat qd qsq sibi. Hac autem ditione legitimorum et fidelium tm matrimonium includitur.

De consensu qui efficit coniugium.

Efficiens at ca matrimonij e consensus non quilibz: sed per verba expressus: nec de futuro: sed de present. Si. n. sentiat i futurum dicetes. Accipia te in vxor: et ego te in vxorem: non est iste consensus efficax matrimonij. Itē si consentiant mente et no exprimant verbis vel alijs certis signis: nec talis consensus efficit matrimoniu. Si at vbis explicat qd tm corde n volut: si no sit coactio ibi vel dolus: obligatio illa verborum quibus consentiunt dicentes: accipio te in vxor: et ego te in vxorem: matrimonium facit.

Auctoritatibus probat q solus consensus facit matrimonium.

Uod at consensus matrimonium faciat subditis pbat testimonioy

ait. n. Iudoz. Consensus facit matrimonium. Itē Nicol. papa. Sufficiat sol' scdm leges eoz consensus: de quo rā i iurisdictionib' agit. Qui solus si forte in nuptiis defuerit: cetera et cū ipso coitu celebrata frustratur. Itēz Job. chriso. Matrimoniu no qdē facit coit' s' voluntas: et io non solum illud sepatio corpis. Itē amb. Non desolatio virginitalis facit coniugium: sed pactio coniugalis. Ex his apparet q consensus. i. pactio coniugalis matrimoniu facit: et ex tunc coniugiu e: et si non pcessit vel secuta e copula carnal.

Quando incipiat esse coniugium.

Uod. n. ab ipsa desponsatione in qua pactio coniugalis exprimitur coniuges sint: scdm testimonia probant. Ait. n. amb. Cū incipiat coniugium coniugij nome ascendit: cū coniugit viro coniugiu e: no cū viri admixtione cognoscit. Itē Iudoz'. Coniuges veri' appellant a prima desponsationis fide: quibus adhuc iter eos ignoret coniugalis occubir'. Item aug. Coniug' vocat ex pria desponsationis fide qua occubitu no cognouerat: nec fuerat agnitus: nec pierat: nec mēdat māserat coniugis appellatio: vbi no fuerat nec futura erat carnis vlla admixtio: pp qd fidele coniugiu: ambo parētes xpi vocari meruerūt: no solū illa mater: s' et ille pater ei: sicut coiug' matris ei: ytrūqz tm mēte no carne. Ex his euidēter innuat q ex tpe quo intercedit consensus voluntarius ac marital' q solus coniugiu facit: veri coniuges sūt spōsus et spōsa.

Scdm quosdā no e coniugiu an carnalē copulam: sed sponsi et sponse sunt.

Uidā tm afferūt verū coniugium non contrahi an translationem et carnalē copulā nec veri coniugij

ges eē aliquos añq' intercedat comixtio scrus: sed a prima fide desponsationis vir sponsus: et mulier sponsa est: non coiu. Sponso aut et sponsas coniuges frequēter appellari dicūt: non qz sint: s' qz futuri sunt: cuius rei sponione iuice fecerunt: et scdm hoc verba pmissarum auctoritatum intelligenda fore tradunt.

Qua ratione vtuntur.

Uod vero inter sponsam et coniugem plurimū interfit: ex eo astruunt: qz licet sponse an carnalem copulam inconsulto vel nolente sponso monasterium eligere: quo facto sponso et licet aliā ducere. Coniugatus vero vel coniugata nec continentia nisi ex coi consensu seruare valet: nec monasterium petere: nisi vterqz continentia pariter pferantur. Quod vero liceat sponse monasterium eligere auctoritatibus sanctorum probatur. Ait. n. Eusebius papa. Desponsatam puellā non licet parētib' alij viro tradere: tamen licet sibi monasterium eligere. Item Gregorius. Decretalē legalia desponsata si couerti voluerit nullo penitus censuerunt damno multari. Refert etiam Hieronym' qz maritarius inter christi heremitas precipuus: celebrato nuptiali coniugio cū vespere thalamum eēt ingressurus ex vrbē egrediens transmaria petijt: et heremii solitudinem sibi elegit. Beatus etiā Alexius similiter ex nuptijs diuina gratia vocatus sponsam deseruit: et nudus christo famulari cepit. Dis auctoritatibus et exemplis liquet licere sponsis sine consensu suarū sponzarum et couerfo continentiam profiteri.

Quod coniugatus vel coniugata neqant continentia pferi sine alterius consensu.

Quod autem coniugatus nullatenus licet. Non enim potest vir me

lioris vite propositum sumere sine vxoris consensu: et conuerso. Unde Greg. scribens theutiste patricie. Sunt qz dicunt religionis gratia coniugia debere solui. Unde sciendū est: qz n hoc lex humana cōcessit: tamē lex diuina prohibuit. Si vero vtriusqz conueniat continētē vitam ducere hoc quis audeat accusare? Sic enī multos sanctorum nouimus cū suis coniugibus: et prius continentē vitam duxisse: et post ad sancte ecclesie regimīna migrasse. Si vero continentia quaz vir appetit mulier non seqt. aut quam vxor appetit vir recusat: coniugiu diuidi non potest: qz scriptuz est. Mulier potestatem sue carnis no bz: sed vir. Similiter et vir potestē sue carnis no bz: sed mulier. Idē. Agathosa latrix presentius qz sta est virū suū contra voluntatē suā i monasteriu esse couersū: quapropter experientie tue precipimus vt diligenti inquisitione discutias: ne forte eius voluntate couersus sit: vel ipsa vitam mutare se pmiserit. n hoc repereris: et illum i monasterio pmanere prouideas: et hanc sicut pmisit mutare vitam: az compellas. Si vero nihil horum e: nec quondam fornicationis crimen ppter qd licet vxorēz dimittere: pdictam mulierē comisisse cognoueris: ne illius couersio: vxoris relicte in seculo fieri possit perditionis occasio: volum' vt maritum suum illi etiā si iam tonsuratus est reddere debeas. omni excusatione cessante: qz nisi fornicationis ca virū vxorē dimittere nullarō cedit. Postq. n. copulatione coniugij viri et mulieris vnu corpus efficitur: no pot ex pte ouerti: et ex pte remanere in seculo. Itē ex. viij. synodo. Si qs coniugatus conuerri ad monasterium velit non est recipiendus nisi prius a coniuge castimoniam profitente fuerit abso-

latus. Tales ergo tunc sine culpa sequuntur christum relicto seculo si habent ex pari voluntatis castitatis consensum. Item Si vir et uxor diuertere pro sola religiosa iure se consenserint vita: nullatenus sine consensu episcopi fiat ut ab eo singulariter pro uisio constituantur loco. Nam uxor non uolente vel altero illoque et pro tali re matrimonium non soluitur. Item aug. Si abstinet sine uxoris voluntate: tribuis ei fornicandi licentiam et peccatum illius tunc imputabit abstinentie. Item Nicolaus papa. Scripsit nobis thaberga regina: regia se uel dignitate uel copula exui: et sola uita priuata esse cõrẽtã desiderare. Cui scripsimus non hoc aliter fieri posse: nisi eã dem uiam uir eius lotharius elegerit. Ex his patet quod coniugati sine cõi consensu monasterium eligere: cõnẽtiã p̃fiteri: uel habitum religionis sumere nõ ualet. et si fecerint reuocari debent. Sponsi uero possunt sine cõi consensu monasterium eligere. Uñ uidet inter sponsum et sponfam coniugium nõ esse. Ideoque asserunt in prima fide desponsationis coniuges appellari non re presentium sed spe futurorum: quod ex fide quã ex desponsatione si bi inuicẽ debent: postea efficiunt coniuges. Premissas aut auctoritates quibus asseritur quod cõsensu matrimonium facit: ita intelligi uolunt ut consensus uel pactio coniugalis non ante coitum faciat matrimonium sed in coitu. Sicut. n. cõsolatione uirginitatis non facit matrimonium nisi p̃cedat pactio coniugalis: ita nec pactio coniugalis antequam assit copula carnalis. Ex pactione ergo coniugali sponsi et sponse fiunt ante coitum. In coitu uero efficiuntur coniuges. Facit. n. pactio coniugalis ut que prius erat sponsa: in coitu fiat coniugata.

¶ Rñsio ad predicta cum determina-

tionem superiorum.

a Is autem ita respondem⁹ sit aliqui desponsatio ubi est cõpromissio uiri et mulieris de cõtrahendo matrimonio: non est autem ibi cõsensu de p̃feti. et est desponsatio hñs cõsensu de p̃fenti. i. pactionem coniugalem quod sola facit coniugium. In illa ergo desponsatione ubi est pollicitatio contrahendi matrimonium: sponsi tunc et sponse fiunt: non coniuges: et talibus sponsis licet sine cõi consensu cõnẽtiã p̃fiteri et monasterium eligere. In ea uero desponsatione ubi est consensus de p̃feti coniugium contrahit: et ab illi⁹ desponsationis prima fide ueri coniuges appellantur. Secundum hanc distinctionem desponsationis de sponsis varie loquuntur doctores.

¶ Quomodo accipitur sponsa in supra dictis capitulis.

a Liquando. n. sponsas uocant que tale habuerunt desponsationem ubi fuit pactio coniugalis de presenti et ille uere coniuges sunt. Uñ gre. Si quis uxorē desponsauerit uel subarrauerit: quãquã postmodum pueniente die mortis ei⁹ nequiterit eã ducere in uxorē: nisi nulli de sanguinitate ei⁹ licet accipere eã in cõiungio: et si inuentum fuerit factum: sepetur oio. Item Julius papa. Si quis desponsauerit uxorē et subarrauerit: et uel pueniente die mortis. uel irruentibus quibusdam causis eã nõ cognouerit: nec frater eius nec uilius de cõsanguinitate ei⁹ eãdẽ sibi tollat in uxorē uel uxorē eius. Item Grego. Qui desponsatã primam suam puellã cepit in coniugium: anathema sit ipse et oēs cõsentientes ei⁹: quia scõm legẽ dei mori decernitur. Nam diuine legis mos est sponsas appellare coniuges: ut in euangelio. Accipe mariam coniugẽ tuã. Et in deuteronio Si quis alterius sponsã in agro uel quolibet loco oppresserit uel adduxerit in do-

mu suam: moriatur: quod uxorẽ primam suam uolauit. nõ quod iam uxor erat sed a parentibus uxor fieri debebat. Ex his colligitur quod sponse quoddam coniuges sunt autem cõmixtionem seruunt. Sed forte illud mouet quod in fine capituli dicitur: nõ quod iam uxor erat: sed que uxor fieri debebat. Quod non ita debet intelligi: quasi uxor uere non fuerit ex quo pacto coniugalis intercessit: sed quod nõdum traducta fuerat: nec res uxoria in tercesserat. scilicet concubitus coniugalis. Quod aliter accipitur in his alijs capitulis sponsa.

b Et est sponsa est quod sic uiro desponsata est: ut nõ intercesserit consensus de presenti: sed sponso futuro. Scõm quem modum illud decretum intelligit. Si quis sponsam filij oppresserit et post filij eam duxerit: pater postea si habeat uxorem nec mulier uirum: filius qui patris facinus ignorauit aliam ducat. Si coniungit illa fuisset quod utique foret: si in sponsalibus pactio coniugalis intercessisset: nõ permitteret sponso aliam ducere. Nec his autem pena nõ nubendi ex rigore infligitur ut alij terreant. Idem ex eodẽ. Quidam desponsauit uxorem et doctum: et cum ea coire non potuit: quã clãculo frater eius corrupit et grauidã reddidit. Decretum est ut quis nupta nõ potuerit esse legitimo uiro: desponsatam tamen fratri frater habere non possit: sed mechus et mechus fornicationis quidem uideant sustineant: licita uero eis coniugia non negentur. De illa desponsatione hoc intelligi debet ubi non fuit consensus coniugalis de presenti alioquin non liceret eis alia sortiri coniugia. Scõm hoc et illud intelligi debet. Statutum est a sacro conuentu: ut si quis sponsam alterius raperit publica penitentia mulctetur: et sine ipse cõ-

augy maneat: et si ipsa eidem crimini cõ-

lucens nõ fuerit: licentia nubendi alteri nõ negetur. Apparet hanc fuisse desponsatam sine pactione coniugali de presenti: et ideo non fuisse coniugem cui uiuente sponso alteri nubendi licentia nõ negatur. Sunt. n. quedam nuptialia pacta de futuro ex quibus sponsi et sponse uocantur: nec exide coniuges sunt. Et est pactio quodam coniugalis de presenti que sponsus et sponfam et coniuges facit: et utraqque pactio de desponsatione uel sponsalia interdum dicuntur proprie tamen sponsalia dicuntur que dam solẽmia pacta nuptialia.

¶ Quare nõ statim tradantur sponse.

d Nuptialibus pactis ubi est tamen sponso futuro. Item aug. Institutum est ut iam pacte sponse non statim tradantur ne uilem habeat maritus datam quam suspirauit sponsus dilatam. Que sponsa sit uidua mortuo sponso et que non.

e Tẽ sciendum quod illa sponsa que tamen in futuro est pacta: mortuo sponso non remanet uidua: quod nõ fuerat uir ei⁹. nisi si quis eã duxerit ad sacros ordines conscendere non prohibet: quod si duxit uidua. Vidue. n. maritus eque si cut bigamus: sacerdos fieri prohibetur. Ex tali autem copula nullus arceatur a sacris ordinibus.

¶ Qui alterius sponsam eo mortuo ducit: ad sacros ordines accedere potest.

s Secundum hoc intelligendum est quod ait Pelagius papa: de illo qui mortuo sponso: eius sponsam ducit in uxorem. Nihil est inquit: quantum ad hunc articulum attinet. quod ei obuiet de canonicis institutis: quin ad sacros ordines promoueri ualeat. Si uero talis sponsa fuisset: inter quam et sponsu eius consensus de presenti intercessisset eo mortuo uidua remansisset: cui copu-

Qui vult tenere alia opione que mibi videtur securo pot' dicere ad ar' ad partē secundā: q' in illa gl. suppleddū est marie hema xime si effecti fuerint vna caro. Ad anōtem aut' Saluatoris. Quos de p'p'nt' hō non tenet: q' p' alia opione adducebat: pot' dici q' i' religēda est de m'fimonio sumato. An iteri nariis sup illud. Quos de p'p'nt' dicit. facie do vna carne: vel si itelligat etiā de nō consu mato: itelligenda est de hoie operāte p'tate hu mana: cum aut' sum' pot'iter statuit m'fimonū non sumatur solui p' alteri' coniugum: vel am bor' p'fessionē in religioe. hoc non statuit p'tate humana: sed dina sibi a xpo data in q'tus est vicarius ei' v' iterlinearis sup illud. Homo nō lepa ret dicit: sed deus. **Questio. iiii.**

Quanto querit vtz p' religiois ingressum possit dissolui m'fimonū sumatum. Et v' q' sic q' si statim post m'fimonū cō tractum vtz mulieri carnal' copulet: ipsa q'tā pot' reuocare se velle religioē itare allegā de m'fimonio sumatur est m'fimo. q' si post m'fimo sumata mulier iuio viro nō possit religioē itare p'varetur iuuita: t' sine culpa sua suo iur: q' icōueniēs v'. C' Itē lex diuina magis d' faverē religioē q' humana. Sed lex humana pcedit g'ra religioē iugia debet solui in autētica de nuptiis. q' d' itrabunt. q' mul to fort' hoc pcedit lex dina. C' Itē vinculum min' soluit p' mar' v' de religioe laxiori licitum est trāsire ad artioz: q' mar' est vinculum religiois q' m'fimonū: q' illud ē spūale: istud carnale. ergo per ingressum religionis soluitur vinculum m'fimonū sumati.

Cōtra. ap's p'ma ad Cor. 7. dicit coniugatis. Nolite frandari iurē: nisi forte ex cōsensu ad tēpus: vt vacetis ofom. si q' nō licet alter sub trāpere se ab altero nisi ex p'sensu: nō soluitur m'fimonū sumatur per religionis ingressum. C' Itē non soluit per alteri' cōiugum corpo rālē mortē: q' si refusetaret alter coniugē tene ret ipm recipere: iuxta illud ad H. c. 1. Acceperunt mulieres ex reuocatioe mortuos suos. q' multo min' soluit p'fessionē in religioe.

Cōtra. q' m'fimonū sumatur nullo mō po test solui q'tam ad vinculū nisi p' alteri' coniugum corporālē mortē. id. n. sunt facti vna caro per carnalē p'mixtionē: t' iō p' mortē q' hō spūal' mort' mundo p'fessionē in religioe solui nō pot': q' id nō est cōiunctio spūalis t'mi sed etiā carnalis: v' fm magm' pcedentis d' v'. Hoc m'fimonū figurat vnōē nāc hāa me in p'sona filij dei: q' id solubilis est: ex m'fimo t' p'sensu dissolui pot' q'tū ad thoz per re

ligiois ingressum: altero etiā remanēte in seculo si nō sit suspect' de icōtinētia: ita tñ q' voti castitatis emittat anōq' alter p'fiteat. ex. de cō uerū. iug. Cū sis. Si aut' mulier est ita inue nis q' de ipsa possit oriri suspitio si remaneret in seculo: vir p'fiteri nō d'z nisi ipsa religioē i tret: q'm ueniret remanēte in seculo velut castita tem vouere: v' b'ā in decretali p'dicta. Et. j. c. u. Ex pte abbatis. in ter. z in gl. si tñ vir de licen tia vxoris castitate nō vouētis p'fessionē in religioe fecerit: t' postea ad ipsam fuerit reuoca tus eo q' qñ p'dicta dedit licentia credebatur posse in seculo remanē: q' ius ignorabat. als eni' p'p'ula fuisse religioē itare: ea mortua tenet ad religioē reuerti: v' d'ā in decre. p'dicta: q' ea sublata de medio voti sine salu' hie periculo nō potuit violare. Si aut' p' voluntatē vxoris p'fessionē in religioe faciat p'fiteo pec cat: t' ad mulieres reuocabit ad ei' petitiōem: nec ea mortua coget ad religioē reuerti: v' ter' tñ nō poterit vxorē accipere. p'misit. n. se nō erigere debitum q' in ei' p'tate erat: t' iō q' ad hoc votū tenuit nō debet autē nō erat in ei' sed in mulieris p'tate. ex. de pueri. iug. An d'ā itrauit. Si t' dico de muliere itare religio nē p' voluntatē viri: v' de muliere q' credens vtz mortuū p'tum religiois assumpit t' p'fessionē fecit: t' postea reuocato viro fuit ad eū re uocata. d' ex. de pueri. iug. Placet: q' hūis mortuo viro p'fiteo sit ei' t' p'gruēt' ad salutē vt ad monasteriū redeat: tñ si ad hoc iduci nō poterit. d'ns papa ipsam iuuita credit nō cogē dā: sic in ea. decre. of. licet votū ei' v' q' nō tenuerit: eaten' tñ fuit obligatoriu: q'ten' se po tuist obligare: p'misit. n. itradō monasteriū se nō exactura carnis debiti: quod erat in p'tate ip'se. Ex q' p' q' hūis reuocata teneret debiti petēti reddere: sibi tñ petere nō licebat: v' v' ter' nō pot' vtz ducere: vt h' in decre. p'dicta. C' Ad p'ma in opp' d' q' mulier cognita a vi ro nō suspitio nō pot' post ea viro p'dicere re ligioē itare: q' p' actū m'fimonū iā trallata erat p'tas corpis vni' in aliu: hūis adhuc non plene: t' iō copula nō suspitio extorta non pot' dici fuisse oio violēta. v' n' ista p'uct iure suo sine culpa sua: non tñ sine rōnabili cā. C' Ad 2m dōm q' nō est s'ic de lege humana t' diuina: q' lex humana p'siderat m'fimonū in q'tus est aliqd carnale. lex autē diuina in q'tus est spir tuale sacm' idimibilem vnōēz humane nature ad personā filij dei significans: t' ideo d' in littera. c. 7. t' est. 27. Sunt qui dicunt. q' t' si lex hūana g'ra religiois iugia supple mata solui debere pcedit: tñ lex dina p'p'ul-

C Ad 3m dōm q' maior itelligenda est de vin culis eiusdē generis in cōpossibilib'. vinculus aut' religiois t' m'fimonū eiusdē generis non sunt. C' Al' pot' dici q' vir t' mulier m'fimonūz p'deo trāsferit in seinnacē suoz corp'z pote state q'tū ad actū iugale. Cōtra rōnem autē est q' hō rem alteri' alteri possit obligare: sed hō p'fiteo in religioe tradit corp' suū in po testatē religionis: t' ideo neutz vinculoz sol' coz p' aliud pot' solui. C' Ad scōz ar' ad par tem secundā dōm q' si alter p'unt mortu' resu scitaret alius nō teneret ipm recipere: q' p' mort em vinculū suū solutū. v' ap'us p'ma Cor. 7. Mulier alligata ē legi: q'to tpe vir eius viuut: q' si dormierit vir ei' liberata ē a lege viri. q' ergo d' q' mulier ex acceptu de reuocatioe mortuos suos: aut p' mortuos nō itelliguntur d' mariti carnes filij vel alij amicit: quos recu perauerit: aut si itelligit q' acceptu maritos suos: hoc fuit per nouū cōsensum t' nouū ma trimonium. **Articulus. iiii.**

Sequenter queritur de 3o p'ncipali. C' Et circa hoc querit' 4. p' p'mo vtz sponsalia possint cōtrahi ante septē mium. 2o quod modis sponsalia hūnt. 3o Tertio vtz spō salia publice d'cta corā amicit: non tñ in facie ecclesie possint solui per mutuū dissen sum pre ter iudicium ecclesie. **Quarto.** quod modis dissoluantur. **Questio. i.**

Primo ostēdo q' spōsalia pnt h'bi ante se p'tentiā: q' spōsalia pnt cōtrahi p parētes. 2. q. 2. Non ois. s. cū d'z. Honorantur parētes Rebece munerib': cōsulit puella nō de spōsali b'. Illa. n. iudiciū expectat parentū. Sed d'ctus q' per alios pot' fieri nō requit dis crectionē in illis de q' agit. ergo spōsalia pnt ante septē m' p'trabu. C' Itē Gregorius. l. 4. refert de quodā puero: q'm quēnt' blasphemante q' in gremio p'ris fuit a demonib' extinctus t' ad infernū tract' sed nullus retrahit ad infer num. nisi ppter mortale peccatum. ergo ante septē m' pot' puer mortu' peccare. multo fortius ergo sponsalia cōtrahere.

Cōtra. mag' j. dist. 36. c. vlti. t' est. 30. q. 2. in p'ncipali. spōsalia ante septē m' h'bi non possunt. C' Rūdeo. q' spōsalia h'bi nō pnt ante septē mium: q' ad hoc requit p'sensu q' nō pot' inter uenire nisi ab alterutra parte illud itelligatur q' iter eos agit q' etatis pueroz aut' septē m'ū simitas nō d'mittit. 30. q. 2. 5. Spōsalia. C' Ad p'ma in opp' dōm q' spōsalia que cō-

trahuntur per parentes efficacit non habent si illi de q'bus agit nō p'sentiat: vnde illud ver bum decreti. p'sulit puella nō de spōsali b'. de bet itelligi cū hoc aduerbio tñ: q' est fuit req' sita de perfectioe: t' sic exponit gl. ibide: t' cō cordat facre scripture. Gen. 22. vbi of. Accemus puellā t' queram ipsi' voluntatē: tñ vt dicit gl. in p'dicto decre. si nō d' dicit cōsentire v' s. quo ad for' ecclesie. C' Ad 2m dōz q' pter solutum vsum nāc erat accelerat' v' sus. l. arb. in puero illo. Jura aut' aptantur ad ea que vt in pluribus accidunt. **Questio. ii.**

Secūdo querit quod modis spōsalia cōtrahuntur. C' Rūdeo. q' spōsalia fm q' p'p'ie accipiunt s. p' spōsione futuri m'fimonū pnt h'bi vel ab solute vel sub cōditioe. p' p' mō. 5. modis. s. na da p'missio: v' cū vir dicit. Accipia te in meā: t' mulier. Accipia te in meū. P' Alio d'at' aris spōsaliūz: vt pecunia vel aliq' h'p'. P' Alio mō s'nulli sabarratōe. P' Alio mō iteruētiē iura mento. P' Alio mō fidei datioe. P' Si aut' spon salia h'bant sub d'itione: aut honesta est cōdi tio: vt si vir dicit. Accipia te in meaz si placet parētib' meis: t' tūc scate p'ditione tenet spon salia. al' nō. ex. de p'ditiōib' in despōsaliōe ap positis. De illis. Aut ē p'ditio honesta: nō ta men p' bona m'fimonū: vt si dicat vir. Accipia te in meā si factis meis p'sentias: t' hoc p'ditio habet p' nō apposita: t' tenet sponsalia: ac si fa cta eēt absolute. e. ti. c. i. vt exponit gl. ibide. t' etiā. c. vlti. Si aut' est p'dictio p' bona m'fimo nū: vt si dicat vir. accipias te in meā si venena sterilitatis. p' curauit: tūc sponsalia nō tenet. conditio. n. contractum corūpit q' est p' nām ipsius. e. ti. c. vlti. **Questio. iiii.**

Tertio querit vtz spōsalia publice cōtra cta coram amicit: non tamē in fa cie ecclesie possint solui per mutuū dissen sum tñ p' ter iudicium ecclesie.

C Rūdeo q' nō. tales eni' d'ct' ex quo sūt no torij seu manifesti: ita vt legitime p'bari possint corā ecclesiastico iudice ad iudiciū eccle sie referēdi sunt: siue facti fuerint in p'sentia ministror' ecclesiasticor': siue non. **Q. d. iiii.**

Quarto querit quod modis sponsalia dū soluntur. C' Rūdeo. q' spōsalia dissoluitur in decre ca s'ib'. P' An' est quādo alter religioē igrediat' q' per hoc soluetur m'fimonū non sumatur: vt vsum est. P' Secūdo quādo p'trabit cum alia per vba de p'senti. ex. de spōsali b'. Si in ter. c. nō est: q' per spōsalia nō trāsferuntur eos p'us vni' in p'tatem alterius: sed sic p'missio de

D transferendo. per matrimonium aut trasset potest esse corporis vni in alium: si aliquid pmissum alicui postea det alij tenet donatio: quibus donis sic peccat. Et in duobus pdictis casibus soluitur sponsalia in solo iure. **P**rimo est quod trasset se ad regionem aliam: et puenienti tempore expectat: et debito modo requisitus non reuertitur. **E**t de spofalib. **D**e illis. **Q**uarto quod alter icurrit lepra vel paralysim vel aliam enormem lefione. **E**t de iureiur. **Q**uemadmodum. **S**ed si. in ter. et in glo. **Q**uinto quod alter eoz fornicat. **S**extus si supuenit affinitas vel cognatio spualis. **E**t de planguinitate et affinitate. **S**up eo. **S**eptimo quod alter alteram absoluit ne forte deteri ide ptingat. si talem ducat quod odio habeat. **E**t de spofalib. **P**roterea. **S**i aut. **D**ecimo quando minor ad legitimam etatem venies dissentit. **P**rimo si pbetur fama de impedimento iter eos vel scadalam de eoz coniunctione. **E**t de spofalib. **C**as in tua. **D**ecimo vt aliquid dicitur si sponsalibus supueniat simplex puenientie votu: quod vt videtur eis sicut votu solennitatu per pfectionem in religione soluit mfmioniu non psumat: ita votu puenientie simplex sponsalia soluit: et in his 8. casibus non sunt solueda sponsalia nisi in dicto ecclesie: quod vt est si sunt publice contracta. si aut vir et mulier iter se sponsalia secreto contraxerunt: non video rone quare sine iudicio ecclesie non possint dissolui in pdictis casibus: cum secreta non subsint iudicio militatis ecclesie: nisi quo ad for pnie. **E**t notanda quod spofalia contracta pmissioe iuramento firmata non solunt spofalia nuda pmissioe dicta. **Articulus. m.**

D **Consequenter** queritur de 4. pncipali. **E**t circa hoc queritur. **4.** **P**rimo vtz bigamiam sint irregulares. **2.** vtz illa irregularitas tollat p baptismum. **3.** **T**ertio vtz contrabens non de iure sed de facto euz corrupta ab alio viro sit irregularis. **4.** vtz cum bigamis possit per summam pontificem dispensari. **Ad. 1.**

Primo ostendit quod bigami non sunt irregulares: quod hoc effect aut pp signum incontinentie: aut ppter defectu itegritatis in significatione ex parte et facti: non ppter pmiu: quod multis signis icotinente effect fuisse fornicatu cum multis quod cognouit effect fuisse fornicatu cum multis: sed qui cum multis fornicat: est: non ppter hoc est irregularis. **N**ec ppter: quod sicut mfmioniu psumat significat idiuuibile vnioune vni nate humane et vna plone diuinita mfmioniu no

psumatu significat vnioune vni ecclesie cu vno spofa. **X**po. **S**ed ille qd habuit plures vxores: gines: et nulla cognouit non est irregularis. **q** sicut nec ille qui habuit plures: vt raris cognouit. **T**ertio sicut se habet vna vt us ad alia: ita vni factum ad aliud: sed vna vtrius non ipedit alterius susceptioem. ergo neqz ppter sacramentum mfmioniu plures iteratu ipeditur homo a susceptioe facti ordiis. **I**tem salte ostendo quod ducis vidua non ppter hoc sit irregularis: quod plus nocet vnicuiqz corruptio ppa qd aliena. sed si huius per fornicatione corrupti: postea trahit mfmioniu cu virgine non efficitur irregularis. ergo multo fortius nec ducis corrupta. **T**ertio ille qd nabet virgini ab alio viro relicte non est irregularis. extra de bigamis non ordinatis. **D**e eburum. sed in hoc facto est defectus significatiois: quod vna sancta aia quod representat virgo dicta non potest esse spofa nisi vni. **u**s. **s**. xpi. ergo defectus significatiois in facto mfmioniu non eorumat non cansat irregularitatem: ergo a simili nec defectus significatiois in facto mfmioniu constmatur.

Contra. decre. di. 34. **P**recipim. **p**hibet bigami ordinari. **E**t extra de bigamis non ordinatis. **c**. **B**igami penitentes vel repudiatu mariti ad sacerdotiu non ascendant.

Rideo triplex est mfmioniu significatio. vna est significatio dissibilibs vnioune que est vter aiam et deii per charitate vie. **A**lia est significatio idissibilibs vnioune iter humanam nam et filij dei persona. **3.** est significatio vnioune idissibilibs iter ecclesie et xpm: sicut inter sponsum et spofam. **v**nde apus 1. **C**or. xi. **R**espondi de vos vni viro virgie casta exhibere xpo. ecclesie. **n**. **n**on quod deficiet: sed semper xpo vnita manebit: quous non sic possit dici de qualibet aia p charitate vie xpo vnita. **P**rima vnioune significatur p mfmioniu non psumatu. **D**ue alie p mfmioniu psumatu: non quod ipse carnalis concubitus has duas significet vnioues: sed cōsumatio mfmioniu que est per actu illu. **h**ec pdicta trahuntur ex dictis. **E**t de bigamis no or. **D**e vtrius. **e**t ter. et glo. **c**. **u** ergo vni solu diuine plone sit vnita vna sola huana nate: vni xpo vna vnita ecclesie: cōsumatio mfmioniu cu pluribus: et vnicere ab alio corrupta deficiunt a significationibus pdictis: qd pmo mo due fuerunt vni. **2.** mo do vna duoz. **c**u ergo ille qd ordinat ad ministrandū alij facta uo debeat in facto pati defectum. **i**o ordinatu est vt ille qui mfmioniu cōsumat: cu pluribus: vel cu corrupta ab alio viro ad ordinem non pmoeat: et hoc accipitur ex dictis. **e**t de bigamis non ordi. **D**e bini. **7.** **E**t

nota quod contrahitur irregularitas bigamie in pluribus casibus. **P**rimo est quod quis diuersis temporibus hys plures legitimas vxores et cognoscit ambas: et hoc est bigamia ppe dicta. **P**rimo us quod diuersis temporibus hys plures: vna de iure alteri de facto: et cognoscit ambas. **P**rimo cum simul hys plures: vna de iure altera de facto: et cognoscit ambas. **P**rimo qui contrahit euz vidua: et ab altero marito cognita: et eaz cognouit. **P**rimo qui contrahit et mfmioniu psumat cu corrupta ab alio iure hoc sciat ille qd contra huius non. **P**rimo quado ppa vxore cognoscit postquam ab alio cognita est: siue tpe quo eaz cognoscit sciat ea esse ab alio cognita: siue non: et oes hi modi trahi pnt ex dictis. extra de bigamis non or. **s**uper eo. in glo. **I**lle etia irregularis est qui post solene votu cōtinente contra huius mfmioniu de facto siue cu vidua: siue cum virgine: et ea cognoscit: euz de iure non possit. extra de biga. non ordi. **R**uper. **r**. **c**. **v**lt. **r**. **c**. **s**uper eo. in glo. **r**. **27.** **q**. **p**ma. **Q**uotquot scilicet talis non est irregularis ppter defectu significationis in facto: cu ibi sacramentu non sit: hys quod statutū est: eo quod contra tale presumitur de continentia iherenti: et etia vt factum ordinis in maiori reuerentia habeat: et in his sex casibus est bigamia interpretatiue dicta.

Ad pmiu in oppo. **o**dm quod mfmioniu non cōsumatu significat vnioune anime cu xpo p charitatem vie: et plures anime sic viuunt xpo: hys non significat vnioune humane nature a diuina persona. hoc. **n**. significatur per mfmioniu cōsumatu. **A**d 2. **o**dm quod factum non reputatur susceptiois ordiis: sed defectus itegritatis in sua significatioe. **A**d tertiu dōm quod quiduis cōsumat ad culpa et pena debita culpe plus nocet vnicuiqz corruptio ppa qd aliena: tamen qm ad pena irregularitatis non est sic in proposito: cuius ratio est qm quousda: quod ecclesia iniqua fuit adultero inuicta: nec nisi vni sponsos: sed spofus ecclesie aliquado habuit synagogam quasi cōcubina: et ideo psumatio mfmioniu cu muliere pus corrupta ab alto magis est contra significatione que debet ee in sacramento quod cu vir pus corruptus cōsumat mfmioniu cum muliere non pus corrupta. **S**ed hec ratio nulla est: quod sicut fuit vna fides antiquoz et modernoz: vt in 3. lib. ostensum est: ita et vna ecclesia. **v**nde sancti pbes qui xpi pcefferunt aduentu: iaz pertinentes ad veritate ecclesie. **v**nde illoz collatio non debet dici fuisse conueniens: sed sponsa. **S**ed et in ppheticis sponsa vocatur. **P**roterea si esset: vt quod illi dicitur: **q**uod

pula fornicaria esset factum vnioune synagoge cu deo: quod est absurdum. **E**t dicitur ergo aliquid motus non distinguunt fm spem per pparatorem ad terminu a quo: sed ad que: vni psumatio mfmioniu in qdntu cu non pus corrupta: quous sit ab illo qd pus carne sua diuisit per fornicatioe cu alia: non sic deficit ab itegritate significationis vni cōiunctiois iter xpm et ecclesiam. **s**ic cōsumatio mfmioniu qd est a viro non pus corrupto cum muliere corrupta ab alio. **S**icut dico quod si mulier esset ordiis incepta irregularis fieret psumatio mfmioniu cu viro pus corrupto cu alia: non aut psumatōem mfmioniu cū viro non pus corrupto: quous ipsa pus fuisse ab alio per fornicatioem corrupta. **A**d vltimu dōm quod maior est defectus significatiois in mfmioniu psumato qd non cōsumato. plus enim ponderatū sunt defectus in rebus sam psumatis qd in his que nodū pueniunt ad suam psumatione. **Ad. 11.**

Secundo querit vtz irregularitas bigamie tollat per baptismum.

Ad ista qone dixerit quid dicitur quos fuit Hieronymus quod ille qui ante baptismum habuit plures vxores per baptismum sequetur ab irregularitate purgatus: vt hys super illud pma **2** Tim. 1. **Q**ui vxoris virum: et de decre. di. 36. **A**nus vxoris. **q**uoz rō est: quod baptismus tollat oem culpa: et oem pena: non videtur rō qre non tollat irregularitatem. **A**ugu. aut et cōis opio doctoris tenet: huius: quod quous per baptismum tollatur ois culpa et ois pena p actuali pctō debita: ex hoc tū non sequitur quod tollat irregularitatem bigamie: quod non debet homini p pctō: sed p defectu facti mfmioniu in significatioe. **d**e. **d**e. **16.** **A**cutius. **i**bi. **n**. **d**i. **q** acuti: intelligit quod neqz eū qd cathecumini habuit altera ordinada censuerit: quod de facto agit non de pctō. ex hoc vt dicitur qd vtz pbabit posse pcedi qd baptismus tollat omnem irregularitatem puenientem ex pctō non aliam. **S**ed contra hoc arguitur: quod si hoc effect verum tolleret illa que puenit ex interfectioe hois iniusta: quod non illa qd puenit ex interfectioe hois iniusta: quod rōnabile non idetur. **Ad. 11.**

Tertio querit vtz hys non de iure: sed de facto cu corrupta ab alio viro sit irregularis.

Et vt quod non: quod sile e qm ad irregularitatem hys cu vidua. et cu duobus vxoribus. **S**ed non iuenit in iure expressus quod hys cu duobus de scō et a ambas cognosces sit irregularis. **q** nec ille latet quod dicitur cu vidua de scō non de iure. **T**ertio si dicitur de scō iducere irregularitatem: tū ille qd dicitur cu aliq vxore viuente ad huc cu marito irregularis est: quod non iuenit de iure expressus.

facit matrimonium. Nam et consensus oc- cultus de pñti per verbis expressus con- iugium facit: licet nō sit ibi honestus cō- tractus: sed m̄rimonij sancit cōsensus qui in occulto fuit. Si n. alter alterū di- miserit nō cogit iudicio ecclesie redire: et cōmanere quasi cū cōiuge: qz non pōt p̄bari testib⁹ cōtractus q in occulto est factus. N. si ipsi qui in occulto sibi cōsen- serunt: eūdem cōsensum volūtarie i ma- nifesto p̄teant: tunc vtiqz p̄pria volū- tas suffragat: et legitia vota succurrunt: ad santiendū cōiugium qd̄ p̄us occulte fuerat cōtractū. Voluntas ergo verbis expressa in occulto ad hoc suffragat vt fiat cōiugium: manifeste vero expressa suffragat vt sanctiat et roborat ac liberū sit eccleie de hoc iudicare si expedierit.

De qua re sit p̄sentis ille: an de carna- li copula: an de cohabitatioe: an de alio.

3c querit cū cōsensu de p̄senti matrimonium faciat: cuius rei consensus sit ille: an carnalis co- pule: an cohabitatioe: an vtriusqz. Si cohabitatioe cōsensus matrimonij facit: tunc frater cū sorore: pater cū fi- lliā pōt cōtrahere matrimonij. Si car- nalis copule: tunc inter Mariā et Jo- soph non fuit coniugium. Proposuerat enim maria in virginitate manere nisi deus aliter facere iuberet scōz qd̄ vide- tur angelo dixisse. Quo fieri istud qm̄ vi- rum nō cognosco. i. me nō cogniturā p- posui. Nec enī qz virū tūc nō cogno- scerat: necesse erat inquiri quo posset habere filij: sed qz semetip̄s cogniturāz p̄posuerat. Dicit n. Beda q in virgini- tate manere disposuerat. Si ergo con- tra suum p̄positū post consensit in car- nalem copulāz: videtur facta voti rea: mente et si non opere violata. Dicamus ergo q cōsensus cohabitatioe vel car-

nalis copule non facit coniugium: sed cōsensus cōiugalis societatis verbis se- cundum p̄sentes tempus expressis: vt cum vir dicit. Ego accipiam te in mea: non dominam non ancillam: sed coniu- gem. Quia enī non ancilla vel domina datur: ideo nec de summo: nec de imo a principio formata est: sed de latere vi- ri ob coniugales societatem. Si de sum- mo fieret: vt de capite: videret ad do- minationem creata. Si vero de imo vt de pedibus: videretur ad seruitutes lu- bucienda. Sed quia nec in dominā nec in ancillam assumitur: facta est de me- dio. i. de latere: quia ad coniugalem so- cietatem assumitur. Cum ergo sic con- ueniunt vt dicat vir: accipio te in meā cōiuge: et dicat mulier accipio te in meū virum: his verbis vel alijs idem signifi- cantibus exprimitur consensus: non co- pule carnalis vel cohabitatioe corpo- ralis: sed coniugalis societatis. Ex qua oportet eos cohabitare: nisi forte causa religionis pari voto corporaliter sepa- rentur vel ad tempus: vsqz in fine.

I Superius determinauit magister p̄ncipa- liter de effectu cōsensu expressi per verba de presenti. Hic de effectu cōsensu expressi per verba de futuro. Et diuidit in tres. P̄mo ostendit q cōsensus de futuro matrimo- nium non efficit. P̄ Secūdo opponit in cōtra- rium et soluit ibi. P̄termissū aut. P̄ Tertio inq- rit cuius rei sit ille consensus qui matrimonij facit ibi. Hic queritur.

Articulus. 1. Circa p̄ncipaliter de duo- bus. P̄mo de cōsensu de futuro. P̄ Secūdo de cōsensu de p̄senti. Circa p̄mū que- runtur quatuor. P̄mo vtrū expressus consensus de futu- ro per se matrimonium efficere possit. P̄ Se- cūdo vtrum cū carnali copula sequente ac- cedente consensu de p̄senti per verba tamē de presenti nō expresso. P̄ Tertio vtrum sufficiat ad matrimonium solus consensus de futuro cum carnali copula sequente. P̄ Quarto vtrū

post carnalem copulam solum consensum de futuro sequentem matrimonium aliud con- trahi possit. Quæstio. 1. P̄mo ostendo q cōsensus de futuro per se matrimonij efficere pot: qz cō- sensus de p̄senti efficit matrimonij p̄ns. q̄ a sibi cōsensus de futuro efficit m̄rimonij futurum. Item omne vincū inter virū et mulierē foris spōsaliibus est matrimonij: sed p̄ sim- plicem p̄missionē dunt spōsalia: cū q̄ p̄mis- sio iramēto firmata efficit foris vinculus q̄ p̄missio simplex: talis p̄missio efficit matri- monij. Item vincū in dissolubile inter vi- rum et mulierē quo ad mutuas translationem potestatis corporis suoz p̄tractū matrimonij est. S̄z p̄missio de tali trāslatōe causat vincu- lus idissolubile iter eos: q̄ ipletio p̄missionis est de iure nā: qd̄ est de iure nāe solui nō pot. q̄ cōsensus de futuro efficit m̄rimonij. Contra magister dist. precedenti. c. 2. Effi- cians matrimonij causa est cōsensus: nō quali- bet: sed per verba expressus nec de futuro sed de presenti: ergo cōsensus de futuro extra iura- mento affirmat matrimonij nō facit. Item maḡ hui⁹ di. c. 1. p̄bat q cōsensus de futuro et iramēto firmat matrimonij nō facit. Rūdo q p̄ cōsensum de futuro vir et mu- lier p̄mittunt se mutuo assumere in matrimo- nium: et cōtractus m̄rimonij est adimpletio p̄- missionis illius: vinculus autē cōtractū per p̄- missionē nā est p̄missionis ipletio: q̄ illud vi- culus est obligatio ad implēdū p̄missionis: obli- gatio autem ad aliqūd implēdū nō est ipsa adimpletio. Vinculus ergo cōtractū per cō- sensus expressus per verba de futuro per se nō pot efficere matrimonium. Ad p̄mū in oppositū od̄m q cōsensus de futuro dupliciter pot intelligi. Alio mō pro- consensu de futuro respectu matrimonij futu- ri. et sic p̄cedit argumētū: qz sicut cōsensus ho- diernus per verba de p̄senti expressus hodie fa- cit matrimonij cōsensus crastinus qui tūc per verba de p̄senti expr̄met cras facit matrimo- nium. Alio modo pro cōsensu de p̄senti respec- tu matrimonij futuri. et sic non valet p̄cessus argumenti: qz consensus de p̄senti attingit ime- diate matrimonium qd̄ efficit: sen vn̄t ei sicut causa effectui: nō sic aut pot dici de consensu de p̄senti respectu matrimonij futuri. Ad secūdū dicendū q̄ firmatio p̄missionis per iuramentum nō mutat genus vinculi: sed idē genus vinculi fortificat. vnde inter sponsalia que dā sunt aliā aliā fortioria. Ad 3m̄ od̄m q̄ impletio p̄missionis nō est de iure nāe qn

remittit ab illo cui scā ē vel a iure. 126. m- querit vtrum expressus cōsensu de futuro cum carnali copula sequente accedente cōsensu de presenti Per verba tamē de p̄senti non expresso effi- ciat matrimonium. Et videt q non p̄m̄ magi- strum dist. precedenti. Efficens causa matri- monij est solus cōsensus per verba de presen- ti expressus: sed per hypothēsim predictus cō- sensus de presenti nō exprimitur per verba de presenti: sed vn̄ per carnalem copulam et ver- ba de futuro que p̄cesserāt. ergo omnia illa simul non efficiunt matrimonij. Item so- lus consensus de presenti si per verba vel alia signa non exprūnt esse presens: matrimonij non efficit: q̄nis sequantur sponsalia sed car- nalis copula adueniens de vero matrimonio non efficit matrimonij: sed factum nitimō- nium consumat. ergo carnalis copula sequēda sponsalia matrimonij non efficit: quāuis ac- cedat consensus de presenti per verba de pre- senti non expressus. Contra. omnis carnalis copula extra ma- trimonium facta est mortale peccatum. Sed carnalis copula cum cōditionibus predictis nō est mortale peccatum. ergo carnalis copu- la cum alijs predictis conditionibus vtrum efficit matrimonium. Respondet q̄ sicut ex institutione sufficiat ad cōtrahendū matrimonij: consensus de presenti per verba vel alia signa expressus. sic ex institutione sufficiat ad cōtrahendū matri- monium inter legitimas personas consensus in matrimonij p̄ns expressus per carnalem copulā in relatiōe ad verba que cōsensum de futuro p̄ns expresserant: q̄nis neutrū p̄dictoz per se sufficeret ad p̄dictū cōsensum expressioez eo nō quo requirit ad cāndū m̄rimonij. Ad p̄m̄i opp̄m̄ od̄m q̄ q̄nis p̄sentis ille nō expr̄met p̄ verba de p̄senti expr̄mit. tū p̄ aliqz cō- ualens ex vi institutiōis m̄rimonij. Ad 2m̄ od̄m q̄ in casu p̄dicto carnali copula cū p̄sensu de p̄senti l m̄rimonij et p̄ verba de futuro q̄ p̄cesserāt: matri- monij et efficit et cōsumat. Quæstio. 111. Tertio querit vtrū sufficiat ad m̄rimonij solus p̄sentis de futuro cū carnali copula sequente. Et vtrū sic de iudiciū ecclesie iustum est: sed in p̄dicto casu ecclesia indicat esse matrimonij nisi aliud ipedimētū obste- rit. Item maḡ maḡ est expr̄mere p̄sentis vbo et scō q̄ vbo tm̄. S̄z in p̄dicto casu p̄sonam con- sensum expr̄mit vbo et scō. q̄ verus est ibi ma- trimonij q̄ iter p̄sonas sibi p̄sentis expr̄metes p̄ verba de p̄senti carnali copula nō sequit.

Contra ubi dicitur de consensu abest non potest sedus pñci pñgales: et de spō. tua nos. et pñat hoc intelligi debere de consensu de pñti. g ad pñdā mñmōniū nō sufficit solū pñsensus de futuro cū carnali copula sequēte.

Ad pñdē q in casu pñdō est mñmōniū pñsumptū: sed iudiciū ecclie eo q ecclia p verba q pñserūt de futuro r copulā carnales sequēte pñsumit consensum de pñenti assensu: et ipsos se mutuo matrimonialē affectu cognovissēt: tamē nō est mñmōniū vñdū: nec scdm iudiciū dei: q mñmōniū scdō rei veritatē sine reali consensu de pñenti cōtrahi nō pōt.

Ad pñm in opp dōm q in pñdō casu iudiciū ecclie iustū est a iustitia iudicātis: qz iustū est vt iudicā q nō nominē occultā cordiū iudicē: sūm ea q exteri pñt: et illi aut iudex cui vñ. Et solus nosti corda filiorū hoīm: pōt iudicāre sū certitudinē de interiori consensu. Ad 2^m dō q pñtūcū expmā pñsensus si nō adest interi^o nō est mñmōniū sū iudiciū dei: qñis talis q sic carnalē copulā extorxit teneat implere quod vbo pñssit. Questio. iii.

Quarto querit vtrū post carnalē copulā solū consensu de futuro sequentē aliud mñmōniū pñi possit. Et vt q non. extra de spon. Is qui fidē. Is q fidē dedit. m. multe r super matrimonio dñendo carnali copula subsecuta: si in facie ecclie deducat aliaz r cognoscat ad pñm redire tenet: qz pñsumptū pñm mñmōniū videat: pñsumptionē tñ hōc nō ē pñtatio admittēda. Et ecclia pōt facere aliqōs pñonas illegitimas ad pñdēdū iter se. cū q ecclia pñbeat illū q post fidē dātā de pñdō mulieri: r postea carnalē cognovit eā dem aliū nubere illa vivēt: vt q talis sit illegitim^o ad pñdēdū cū alia. Et itē si aliqōs pñt spōsalia cum aliqō hōis nulla sint: pñbet tñ ducere aliqū cōsanguineaz illius in vxorē: extra de spon. Ad audientiam. g a simili mñmōniū qd sū rei veritatē nullū est: pōt reddere pñonā illegitimā ad pñdēdū cum alia.

Contra pñsensus verus pñt et pñsumptio pñsensus sui. Sed cum aliqōs post pñmissionē scdm mulieri de dūcēdo eā in vxorē postea carnalē cognoscat eā si affectu maritali: sē fornicario: nō est pñsensus nisi pñsumpt^o. g si postea pñsentiat in aliā pñsensus de pñti p vba de pñti expōsō r ecōverso: verum mñmōniū contrahit.

Ad istā qōnē dixerūt aliqō q qñis pñm mñmōniū nō fuerit vñdē pñsumptū: tñ est cōstitutiō ecclie in se pñentib^o gñat ipedimētū ne cū aliqō pñere possint: si vir pñt cum alia pñna vivētē vel mulier cū aliqō vīro vivētē

talia mñmōnia tanq̄ nulla sunt dñmēda. vi c et de spō. Is q. of de mñmōniū pñto post matrimonii pñsumptū q nec vñdē: nec aliqō esse mñmōniū. pñt qñis hoc opio sit pñbabū: nō est vñdē: nec cōster tenet a doctorib^o: qz pñm mñmōniū cū nō fuerit vñdē: sed pñsumptū non generat in se contrahētū: vñ ipedimētū pñdē cū aliqō pñona sed pñsumptū: r qz ecclia iudicat de interiorib^o p exteriorē pñsumptiōē: 2^m mñmōniū qñis est vñdē sū iudiciū dei: tñ dñmēret p iudiciū ecclie: r ad pñtē copulāz pñellunt regerti et p ecclēsticā cēsuraz: tñ q. sū rei veritatē pñges nō fuerūt: r vā sūm matrimonii q pñerūt cū aliqō: sū dō pñmittere se q dñbet ex cōcari r pñcūq̄ penā aliaz subire q carnalē copulē pñt. sū vīco de muliere respectu viri: nec pp hoc talis pplexus est. qz in hoc casu nō obediēdo ecclie nō peccat sū sustinetia ex cōcātōis hac de cā merito sibi vñ. p ex cōcātō tñ se gerere dōz: a susceptiōē cū charitate maxime in loco vbi factū suū notus est: debet ppter scandalū abstinere.

Ad pñm in opp dōm q illud vñdē decreta lis. qd ad pñm redire tenet: r aliud aliud qd fuit allegari p pñm opione. q mñmōniū contractū post pñsumptū nō ē vñdē: itelligēda sunt sū iudiciū ecclie. Ad 2^m dōm q ecclia aliaz quādo aliqō pñbet fieri decernēdo iplicite vel explicite irritū r inane scñi pñ hanc pñbitionē: r sic nō pñbet pñi mñmōniū post matrimonii pñsumptū: qd sū rei veritatē nullū est. pñ Alio mō pñbet aliqō fieri nō decernēdo explicite vel iplicite irritū vel inane si dñm fiat: r qñis factiōs pñ talē pñbitionē peccet: tñ factū tenet nisi sit aliud qd obstat: r hoc nō ecclia pñbet pñi mñmōniū duratē alio matrimonio pñsumptō: qd sū rei veritatē est nullum. pñ Ad pñt dōm q ecclia non pñbet pñi scdm mñmōniū nisi pñsumptōē ex pñsumptiōē ne q pñm sit vñdē: r id scdm mñmōniū qñis realiter sit vñdē: sed iudiciū: tñ sū iudiciū ecclie est nullū: r ita eo mō est nullū quo ab ecclia fuit pñbitū. Ad 3^m dōm q qñis pñens spōsalia cū aliqō nō pōt hñe: nō possit postea ēt post mortē illi^o aliqū sibi attinētē infra gradū pñbitū ducere in vxorē: tñ post mñmōniū pñsumptū: qd sū rei veritatē nullū est: aliud matrimonii pñtū cūz aliqua nō at tinentē pñtū scdm iudiciū dei: qz qd in pñdē decretali dñt ē ordiātū ē ab ecclia pp publicē honestatis iustitiā: vt dē Appar^o: vñdē: r ē statuti nō tñ pñbēs ne fiat: sū ē decrētū r ritum r inane sū pñm fiat. Articulus. ii.

Consequenter querit de scdo pñcipali. Et circa hoc qñunt quatuor. Pñmo vtrū mutuo consensu de translatione potest status corporum ad tempus faciat matrimonium. 2° vtrū mutuo consensu sub conditione faciat matrimonium. 3° vtrū consensu clandestinus faciat matrimonium. 4° vtrū matrimonium in carnale copula necessarius sit ad pñdēdū mñmōniū.

Primo ostendo q pñsensus mutuo de translatione potest status corporum ad tempus faciat matrimonium. Et carnalis pñbit^o ex mñmōniū est illicit^o: sū carnalis pñbit^o cū cōcubina qñis sit illicit^o: pñti aliā vxorē: tñ licitū est aliā vxorē nō pñti. dñ. n. c. de cōcū. l. i. Memini iūctia cōcedat pñtate mñmōniō cōcubina pñes se pñe. In quo vñ dñre intelligi q nō cōstāte mñmōniō talis licētia pōt cōcedi. g vt q cōcubina^o sit mñmōniū: sed constat q nō est nisi ad tps. Et itē q pōt aliquaz rē cōcedere simplr pōt ēt pcedere ad tps: sed vir r mulier pñt sibi mutuo cōcedere simplici ter pñtē corporoz suoz. g hanc pñcessiōē pñt facere ad tps: sed talis cōcessiō efficit matrimonium. Et itē sic de hō consensu simplr ad matrimonii simplr: tñ pñsensus ad tps ad matrimonii ad tps. g sicut mutuo pñsensus simplr efficit mñmōniū simplr: ita mutuo pñsensus ad tps efficit mñmōniū ad tempus.

Contra. et de pñtōib^o in despo. appo. c. vi. dñ si alter dicat alteri. Cōtrahō tecū donec in veniam aliā honore vel facultate meliorē: talis pñtus caret effectu: hoc aut nō est nisi quia talis pñtus ē ad tps. Et itē sū magis super^o dñ. r. c. i. Matrimonium individua vite pñtatiōē retinet: sed cōtractus ad tps est divisibilis. ergo talis pñtus nō pōt esse mñmōniū.

Rūdo q nō pōt pñi mñmōniū ad tps: sū n. aliquid dñt hñtis super ipm plenitudinem pñtis nō pōt sine cōcessiōē vñi illius r auctōitate pcedere aliq̄ quāleciq̄ pñtē in corp^o suum: sū qñbet hō est tps^o dei q hō sup quēlibet hoīem oimodā plenitudinē pñtis. g nullus vir pōt pcedere mulieri: nec cōvenerit aliqua pñtē in corpus suū nisi ex cōcessiōē dei explicita vel iplicita: de^o aut nō tñ nō cōcedit: sed ēt pñbet fieri iter virū r mulierem mutuo cōcessiōē pñtis suoz corporoz qñtam ad cōcubitū carnalē ad tps: qd pñ dñrt. r. q. vbi dñ. dñ deus cōiungit hō nō separet. Triplex aut est cōgrua nō qñe de^o qd voluit fieri pñtia ē: qz hoc cēt pñ bonū plus. copulati. a.

ad tps nō est ita sollicita vt in pluribus de sue plus discipula r educatōē religiosa sicut copulati simplr. pñtia est. qz hoc cēt pñ bonū honeste dilectiōis: qz dñ esse inter pñges: quia forte qñis copulati ad tps plus diligerent se pp delectabile sū carnes qz copulati simplr tñ dilectiōē q est pp honestū copulati simplr: magis diligit se vt in pñb^o q si cēt copulati ad tps: plus. n. diligit vñdē qz vt in pluribus rē que sua est simplr q si nō esset sua nisi ad tps. pñtia rē est. qz in copula ad tps nō saluaret rō sacri. qz talis copula cū esset inutilibilis nō significaret indivisibilitates hñane nāe a pñona filij dei. nec indivisibilē vñonem ecclie cum xp̄sto.

Ad pñm in opp dōm q dicta lex cōcubina nō concedit: sed homini nō vxorato permittit tanq̄ lege hñane non puniēdo: nec ex hoc sequit q puniri nō debeat lege diuina: qz sicut dicit Ang. i. de lib. ar. longe an mediuz. Lex hñana multa ipunita relinquit que per diuinā pñdentiaz vindicant r recte. Ad 2^m dōm q maior est vā qñ potestas sapioris dñi ita concedit seu permittit fieri cōcessiōē rē ad tps: sicut permittit ea fieri simpliciter qd in pñposito non est verum: vñ vñsum est in corpore questionis. Ad tertiu dīcēdū q maior falsa est: sicut patet ex dictis in corpore qñtionis. Questio. ii.

Secundo querit vtrū mutuo consensu conditionalis faciat matrimonium re nō existente posita sub conditione. Et videt q sic. extra de condi. in despon. appo. c. i. Quicūq̄ sub cōditiōis noie aliqñā despo sauerit r eā relinquere voluerit. dicim^o q frāgatur pñtatiō r despoñtatiō irrefragabilr teneatur. g siue existat cōditiō siue nō tenet despoñtatiō: multo fortius ergo mñmōniū. Et itē si aliqñis iurauerit mulieri se eā dūcturū r vxorē: tñ sibi donauerit. s. lo. vel. 20. marcas. si cōditiō non existat r interueniat consensu de pñtenti: aut carnalis sequatur copula eam tenetur accipere in vxorē. extra. c. ii. De illis. ergo a simili matrimonii tenet: qñis res appōsita sub cōditiōe nō existat.

Contra. c. ti. sup eo. of de illo qui cōsensit in quādā mulierē si pñt suū pñtaret assensuz: qñi volūtas patris postmodū intercedat. ne quāq̄ cogendus est ad matrimonii contractū: sed si spōsalia sub cōditiōē cōtracta non tenent r posita sub cōditiōē non extēntē: a simili nec matrimonium. Respondet q conditionum appōsitarū in contractu matrimonij quedāz sunt contra

C. matrimonij substantia: vt si alter dicat alteri. Contraho tecum si generatione plis exites: qd est contra bonu proles: vel donec inuenia aliam honore: vel facultate meliore: qd est co tra significatione sacramenti: aut si adultcran dam te tradas: qd est co tra bonu fidet: sub talibus conditionib: nullu matrimoniu est. vt habet extra de codi. in despo. appo. c. vlt. Queda sunt no contra subas mrimo niu: istaru queda sunt turpes aut impossibiles: z mrimoniu factum sub talib: conditionibus tenet: qz pro no adiecta habent. vt of. i. de cre tali pdicta. queda sunt honeste r possibiles: z istaru qda sunt de pterito: vt si dicat. Contra ho tecum si maritus tuus mortu: est: qda de pnti: vt si dicat. Contraho tecu si tu es vir: go: r sub istis conditionib: vel silibus matri moniu factum tenet exiubus reb: in condi tionibus appositis aliter no: r sic intelligit au toritas ad partes scdm allegata: qmuis illa videat de spsalib: loq. Queda sunt coditio nes de futuro. vt si dicat. Contra ho tecu si pa tri tuo vel patri meo placuerit: r tunc iudican dum est sicut de spsalibus sub pdictis co tra: etis: qz vt dicit extra de codi. in despo. appo. Super eo. Quomodo consensus non est de presenti habendus licz per verba de presenti euidentius exprumatur: qz in alieno arbitrio non habito sed habendo consistit.

C. Ad pmu vdm qz illa decretalis intelligit de conditio turpi non existete 3 nam matri moniu: vt dicit Apparatus ibide. C. Ad scdm vdm qz qmuis pmo apposta sit conditio de fu turo si postea consentiat de presenti: aut car nalis copula subsequatur: conditioe no repli cata recedit a conditione pus apposta: r sim pliciter intelligitur consentire: vt dicit Appa ratus ibidem. Questio. m.

2. Tertio querit vtrum consensus clandesti nus efficiat matrimoniu. Et videt qz no. 30. q. 5. Aliter dicit de clade finis matri monis qz no sunt coniugia sed adulteria vel coebinia: vel stupra aut fornicatoes pot: qz legitima coniugia. C. Itē qz ecclesia phibet consanguineos matrimonialr copulari: ideo mutuos eoz consensus matrimoniu no efficit: sed ecclesia. phibet matrimonia clade finis. ca dem. q. nullus. r extra de clade. despon. Cum inhihitio. ergo consensus clade finis mrimo nium no efficit. C. Itē carnalis concubitu in ter coiuuges est licitus: sed si aliqui clandesti ne matrimoniu cotrahāt: no licz eos simul car nalter copulari: qz scandalisaret ppsm. ergo videt qz tale matrimoniu est nullum.

C. Co tra. 30. q. 5. Judicante. of. de illis qz clade finis consenserit qz reatum adulterij vterqz incurrit: dicit vtroqz eoz viuente alij se copula verit: sed hoc non esset verum nisi per mutuu consensum clade finis contraxisset mrimoniū verum. ergo talis consensus vtz efficit mrimo nius. C. Itē si tales trasserent se ad regione longinquā vbi no est consuetudo monitioes r solēnitates in matrimonis adhiberi licitū esset eos ibi carnalter copulari: s; nunq car nalis copula licita mrimoniū ē licita. qz clade finis consensus vtz efficit mrimoniū.

C. Rūdeo qz sicut matrimoniu clade finis no de tripst: ita pot dicit de clade finis consensu. Uno of matrimoniu clade finis qd hbat sine pntia testium. ex de clade. despo. Qd nobis. Alio mo qd pbitur no adhibitis solēnitatib: pntis: qmuis factu fuerit in pntia testium. 30. q. 5. Alr. Tertio mo qm fit sine pmissa denūci atioe: extra de clade. despo. Cū inhihitio. r qm bet istoz modoz si affuit mutuo consensus p ver ba de pnti expressus vtz est mrimoniū s; de r pscie indiculū: illud tñ qd ita est clade finis qd no fuit in pntia testiu no iudicabū vtz ma trimoniū ab ecclesia qz iudicat fm allegata. vñ si aliquis istoz cu alia psona in facie eccleie p heret psciperet ei p ecclesiam cohabitatio cu ea: r phiberet ei accessus ad pma: cui tñ pcepto obedire no debet qm ad redditionē carna lis debiti: qz magis obediendū est iudicio dei r pscie qz iudicio ecclesie: qz fm psumptio nes iudicat: in qbus tñ possit obedire ecclesie absqz pctō obedire tenet: sicut in subueniedo illi mulieri in necessarijs si indiget: r ipse illi r alij sufficere possit.

C. Ad p m in opp m vdz qz sicut dicit magr h: di. c. 2. illud no est ita intelligēdū qz no sit legi timū iugiu: sed qd no hz decorē r debita ho nestatē. Alr pot dicit qz illud decretū intelligē dum est de clandestino consensu no expso in pntia testiu: qui consensus non efficit matri moniu fm psumptionē: r ideo carnalis coe cubitus talium ab ecclesia illicitus iudicatur. C. Ad 2 m vdm qz no est site de vtraqz phibi tione: qz ita phibet consanguineos copulari qz psonas intēdi: reddere illegitimas ad pben dum: no sic aut phibet clade finis matrimo nia. C. Ad 3 m vdm qz qmuis carnalis coeubi tus in matrimonio sit licitus regulariter tñ p accidens aliquo loco r aliquo tēpore potē ē illicitus: vt ppter scandalū populis: sicut vñ est: vel ppter ecclesie phibitionē: que alicubi phibet coniuges carnalter copulari anteqz adhibeat matrimonio solēnitates pntia: quā tñ

phibitione quida dicit ee no respca act de bit reddedi: s; respca act petēdi: vñ peccat ret exiges: r no peccaret reddēs. Qd. m.

4. Quarto querit vtz consensus in carnalem copula sit necessari? ad mrimo nium pbedū. Et vt qz sic. 17. q. 1. Sunt qda. vo uctū supple vgnitate non solū nubere: s; et velle dānabile est: sed hoc verū no esset nisi co sensus in carnale copulaz necessarius esset ad matrimoniu pbedū. C. Itē ad pbedū matri moniu nec ē consensus in ea pp qz ē mrimoniū instituti. S; mrimoniū no tñ mo instituti est in officiu: sed et in remediū. qz ad ipm pbeduz accessari? est consensus in illud qz b; remediū ē carnale coeupiscētia: illud aut remediū est carnalis copula. C. Itē ad pbedū mrimoniū accessari? est consensus in illud qd si excludat: pntu mrimoniū nullū est. Sed si vir r mulier pberet apposta hac pditioe qz vñ alij nunqz debitu redderet nullū esset matrimoniu. er go ad contrahēdū mrimoniū necessarius est consensus in redditionē debiti.

C. Contra. magr h: di. c. vlt. Consensus coha bitationis vel carnalis copule no facit coniu gium: sed consensus coigialis societatis verbis fm pntis tps expssus. C. Itē beata vgo verum mrimoniū pnt cu Jozeph: no tñ in carnale co pulā consensus: qz semp vgo pfecta no tñ corp: s; et mēte pmasit. qz consensus in carnale copulaz no est necessari? ad mrimoniū pbedū.

C. Rūdeo qz ad mrimoniū pbedū no ē neces sarius consensus explicite in illud qd no est de mrimoniū cētia: copula aut carnalis est hu manodi: post qz. n. aliq mrimoniū pferunt si postea perpetuo pnterent: nihilominus esset inter eos vtz mrimoniū: sicut patuit in matri monio inter virgiuē r Mariā r Jozeph. ad p bendum ergo mrimoniū no est necessari? co sensus in carnale copulam explicite: qz tñ in cētia mrimoniū pntet carnalis copula sicut vñ in pntē ordinata ad vsum no de neces sitate sed volūtaria: ideo aliquo mō iplicite re quirat consensus in carnale copulaz ad pben dum matrimoniu: qm tñ ad hoc necessarius est consensus mutuo in translationē corpuz p pnti in pntē alterius coigis qm tñ ad coeubi tum coigalem: sed hoc no est pscire in car nalem copulā neqz explicite neqz iplicite ab solute: sed iplicite r sub cōditioe. s. si alter con iunx vt sibi concessa voluerit potestate. C. Ad p m in opp m vdz qz ille qz vult vgnita tes volēdo nubere: vñ se obligare obligatioē icōpossibili voto suo: si alter pnterit voluerit: r iō mortali peccat: qz qm in se ē vult se expo

nere necessitati veniēdi r voti sui si alter vo luerit: r qmuis qd dēi ē r regulariter sit vtz: ex inspiratiōe tñ spūs sci vgo que vult vgnita tem sine pctō nubere pot: sicut patuit in vgnie glosa qz anteqz nubere certificata fuit p reue lationē spūs sci qz Jozeph ab ea nūqz debitus exigeret: r iō pbedo cu eo no expostus se ali cu periculo veniēdi r voti suo vgnitatem vouerat qz esset pfectū certificata qz Jozeph no vteret potestate sibi coebsa. C. Ad 2 m vdz qz no plus cōcludit nisi qz necessari? est consen sus in carnale copula iplicite r sub cōditione. s. si alter coiuunx pntē sibi concessa vt volue rit. C. Ad 3 m vdz qz si aliq pnterit inuicem sub hac cōditione: qz nunqz sibi inuicem reddent debitu: ipsi non tñ excludunt carnale copu lam: sed et mutuz translationē corpuz suo: in alterius pntē pntē ad concubitu coigale m: r ego bñ concedo qz consensus in talē tras lationē requirit ad mrimoniū contrahēdū. C. Ad argumēta ad ptes aliā ps qd dicit de beat ex taz dictis: r quō inter gloriosas vgnē Mariā r Jozeph fuit vtz matrimoniu absqz iudicio virginitatis eadem.

Circa litterā. Matrimoniu no sanxit pscia sus qz in occulto fuit. i. no ostēdit fa ctum qm tñ ad forense iudiciū ecclesie.

C. Coactio excludit consensum coniu galem. Distin. XXXIX.

Portet aut consensus coiu galem liberū esse a coactio ne. Coactus. n. consensus qui nec consensus appellari de bet: coigiuū non facit: sicut testatur Urbanus papa scribens sancto regi aragonuz in hec verba. De neptis tue coigio quā te cuidam militi daturum necessitatis instāte articulo sub fi dei pollicitatione cōfirmasti: hoc equi tate dictante decreuimus: vt si illa virū illum oino vt dicit rennuit: r in eadem voluntate persistit: vt viro illi se proz tus denegat nupturā: ne quāqz eam inui tam ac renitentē eiusdē viri cogas co iugio copulari. Idē. Si verū esse cōsti terit qd nobis legati iordanis principis retulerūt. s. qz ipse coactus r volens si liam suam flentem r pro viribus reni

tentem: Raynaldo desponsauerit: qm legum et canonum auctoritas talia sponsalia non approbat: ne ignorantiibus leges et canones nimis durum videatur: ita sententiam temperamus: vt si pinceps cum assensu filie id quod ceptum est perficere voluerit: concedamus. Sin autem legatus noster vtrasque partes audiatur: et si nihil fuerit ex parte raynaldi quod amplius impediatur ab ipso iordane sacramentum quo consentit hec que dicta sunt accipiat: et nos canonum et legum scripta sequentes: deinceps non prohibemus quod alii viro si voluerit predicta eius filia tamen in domino nubat. Ex his apparet coniugium fieri inter consentientes et spontaneos: non inter renitentes et inuitos. Uerum tamen qui inuiti et coacti coniunguntur: si postea ab aliquo tempore spacio fuerint contradictione et querimonia cobabitauerint facultate descendendi vel reclamandi habita consentire videtur: et consensus ille consequens supplet: quod precedens coactio tulerat.

In libro pandectarum.

Consentire autem pbat qui euidenter non contradicit secundum illud. In sponsalibus eorum consensus exigendus est quorum in nuptiis desideratur. Intelligit tamen semper patri filia consentire nisi euidenter dissentiat. Item. Sponsalia sicut nuptie consensu fiunt contrahentium: et ideo sicut in nuptiis: ita et sponsalibus patrifamilias filia consentire oportet: que si prius voluntati non repugnat: consentire intelligit.

Superius determinauit magister de consensu matrimonij quantum ad eius effectum. Hic determinat de ipso quantum ad eius defectum. Et primo quo ad defectum voluntatis. Secundo quo ad defectum intentionis. Et sic. Hec solum. Prima in tres. Primo ostendit quod coactio excludit matrimonium. Secundo ostendit quod consensus sequens ratificat ibi. Et

rumtum qui inuiti. Et quod sufficit quoad opem sus tacitus ibi. Consentire autem. Articulus. 1.

Circa hanc di. querendus est punctus de duobus. Primo de consensu contrahentium coactio. Secundo de talis tractus ratificatione. Circa primum quoniam quatuor. Primo ut consensus coactio per metum ipediat sponsalia iuramento firmata. Tertio vtrum persona consentiens in aliam sibi non consentientem possit illam viuente contrahere matrimonium. Quarto vtrum parentes liberos suos possint cogere ad matrimonium contrahendum. Questio. 1.

Primo ostendo quod consensus coactio per metum non ipediat matrimonium. Ad nihil est matrimonium non ipeditur nulla est consensus coactio: quod consensus est actus liberi arbitrij: quod non potest cogi. vt in 2o li. ostensum est. Consensus coactio matrimonium non ipedit. Et sic ois vir aut est constans aut inconstans: sed coactio per metum cadens solum in viris inconstantibus matrimonium non ipedit: in viris autem constanter nulla coactio per metum cadit: sicut. dicit philosophus. 3o ethi. c. 9o. Fortis ipavidus est. g. nulla coactio per metum matrimonium ipedit. Et sic coactio consensus per metum non est nisi vehemens inductio: quod iteriores actus liberi arbitrij sufficenter cogi non possunt. Sed sicut vehementer potest homo inclinari per metum ad consentiendum: ita per blanditias: eius ergo vehemens consensus inductio per blanditias non ipediat matrimonium: vt sicut per nec illa que est per metum. Et sic coactio consensus que est per metum nou ipedit susceptionem sacri baptismi. g. a fili nec susceptionem sacramenti matrimonij.

Contra magister in 1sa in dn. dist. pntis. Quod consensus coniugalis liberum est a coactione: coactus consensus nec consensus appellari dicitur coniugium non facit. Et sic est de ipso. Et locum. Cui locum non habet consensus vbi metus vel coactio itercedit: nec est vt vbi consensus vtriusque requiritur coactio ma repellat. Et sic fauorabilior est status religiosus quam matrimonium. Sz pfectio scilicet in religio per consensus metu mortis coactum non tenet. vii talis reuertit potest ad secularis. Et de his quod vt metulue ca sunt. c. 1. g. multo fortius actus matrimonij per consensus metu mortis coactum non tenet. Ad istam questionem dicunt alij quod coactio per metum et cadente in viris consentientem matrimonium non ipedit: sed iudicium dei et pfectio: si assit consensus interior non tamen ad verba pferenda: sed et ad ipsum matrimonium ipeditur: quia ad hoc

et interior consentiat in matrimonij locum non habet coactio per metum: quod in hoc quod consentit in platione verborum significantium interior consensus euadit periculum quod metuit: cui illi quos timet non possunt de suo interiori consensu iudicare. Sicut tamen iudicium ecclesie matrimonium non est: quod talem presumit non sensisse: sicut tamen in platione vobis ad periculum quod metuit euadere. Sz hec opinio peccat in duobus. Primo in hoc quod dicit quod respectu iterioris consensus in matrimonij locum non habet coactio per metum cadere in pstate virum: quod exprimere consensus interior in matrimonium. si non assit metui est. omne autem medicum peccatum est: quod virum pstate: que itelligit virtuosus: vehementer induct per gram metum ad dicendum aliquid quod sine peccato dicere non potest. nisi dictis correspondeat consensus iterior: ex panti cui vehementer idem ad ita pfectio iterius scilicet exprimit exteriorum. Secundo peccat opinio in hoc quod dicit ecclesia presumere tale iterum non sensisse in matrimonium: quod ecclesia non dicit presumere aliquid peccare in aliquo facto nisi per pbatioes legitimas vel psumptioes hoc ecclesie pstant: cui ergo exprimere exterior consensus in matrimonium sit peccatum si non assit consensus iterior: ecclesia non dicit presumere tale iterum non sensisse: nisi forte hoc pstant per alij pstantioes que coactio secreto fecisset: in pstantia tamen testium de quibus psidebat dices. Protestor coram vobis quod vba que mo dicam: dicam tamen ad euadendum mortis periculum: quod nullo modo consentio iterius nec consentiam. Et sic ergo aliter dicendum ad quoniam. g. duplex est metus: quod non cadens in pstate virum: et coactio consensus per tale metum non ipedit matrimonium: nec quantum ad iudicium dei: nec quantum ad iudicium ecclesie. ar. ad h. extra de sp. Clemens. scdo. Est et quod metus cadens in pstate virum: in viri virtuosum sicut et metus mortis vel enozmis lesiois corporis vel seruitutis vel stupri vel aliorum aliquorum grauium malorum expulsoz in iure quoniam talia mala intendant ab illo de quod psumit pbabiliter pstate quod ille talia velit et possit sibi inferre nisi sibi pstantiat: et coactio consensus per tale metum matrimonium ipedit et quantum ad iudicium dei et quantum ad iudicium ecclesie. extra de sp. Clemens. 2. c. Consultatio. 9. Sane. Et si assit consensus iterior in matrimonium. Quis. n. consensus iterior in matrimonio sufficenter cogi non possit. tamen p predictum metum tamen vehementer induct per multum in illo dimittit de ratione voluntarij: et ideo nec de nec ecclesia voluerit hominem per tale consensus esse ligatum mulierum: quod est duplex. vna est: quod matrimonium signat coniunctionem christi et ecclesie que fit per liberum amorem: alia est ne talia matrimonium malorum exitus ha-

beret: quod quod aliquid non diligit facile ptenet. 20. q. 3o. p. dicens. Sz potest et dicitur 2o aliquid quod ecclesia aliquo modo iplicite pstant: vt persona modo predicto coacta sit illegitima durante predicta coactione ad ptabendum cum illa ad qua ducedam cogitur: sicut. n. ecclesia potest reddere personas aliquas illegitimas ad ptabendum iter se. p quocumque tpe: ita potest reddere aliquas personas illegitimas ad coactum cum alij persona determinata per aliquo tpe: et sub alij pditione: quod per aliquo tpe et cessante illa pditione reputat legitimam ad ptabendum cum illa eadem persona.

Ad h. in opp. q. Quis consensus non possit cogi: tamen per aliquid metum potest tamen vehementer induci: quod derogat illi libertati qua de se esse vult in consensu ad hoc vt sit causa efficiens matrimonij. Ad 2o dicitur quod Quis vir pstate medius est in ter viri pstantia et inconstans: pstantia. n. vix pro quocumque timore recedit a proposito suo. icostans sere per quolibet timore leuiter recedit a proposito suo. Costans autem quod recedit a proposito suo per timorem: quod non: quod temperat passione timoris solum rectum iudicium rationis: et ideo quod timore oritur ex forti existimatioe aliquid horribilis mali quod non potest huiusmodi subreduo aliquid mali minus penale: quod tamen absolute non let subire. subit ipsum: quod sic esse faciendum docet re. cta. p timore autem oriente siue ex leui siue ex forti existimatioe minoris mali nunquam in quantum virtuosus consentit subire maius malus. sic ergo patet quod pbs in auctoritate allegata non itedit dicere quod vir fortis nunquam timet. quod patet: quod eo. c. dicit postea de magno terribili. quod hoc est terribile ois homini habenti intellectum: et par post dicit quod fortis instupescibilis est vt homo timebit aut vt opz et vt ro sustinebit boni gra. Ad tertium dicitur quod non est simile de inductione consensus per blanditias et per forte metum: inductio. n. que est per timorem: aliquid iter inuit de ratione voluntarij: parum enim intense volumus que ex timore volumus: sed inductio que est per blanditias intedit consensus: vnde pbs. 3o ethi. c. 2o. dicit quod operatioes que sunt ex timore mixte sunt. quod aliquo modo sunt voluntarie: et aliquo modo inuoluntarie: vt declarat ibidem: et postea. c. li. c. 4. dicit quod forsitam non bene dicit inuoluntaria esse quod ppter cupiscentiam: et eodem li. c. vlti. dicit quod voluntario magis assimilaf iteperantia quod timor: et quod magis est voluntarij quod fit per iteperantiam quod timore. Ad 4o dicitur quod non est simile: quod intentio suscipiens baptismum non est causa efficiens sacramenti baptismi. sicut consensus est causa efficiens matrimonij: et pterea per susceptionem baptismi in nullo efficit eoditio suscipiens

voce dilucide p̄sentat̄. Et in cū casus p̄prio va-
leat testimonio infirmare. vnde non credo q̄
in hoc casu sit licitum persone que p̄sentit euz
alia contrahere illa viuente: quia si p̄traheret
se p̄babili piculo adulterij exponeret: si tñ nō
p̄sentiens qui verbis significat se consentire in
p̄nētī reuocet: p̄sumi potest q̄ ex errore pu-
mā dictū protulerit: t̄ tūc persona que p̄sentit
stare poterit verbis sc̄do. platis. Ar̄m ad hoc.
extra de testibus cogēdis. P̄terea. 2 in hoc
casu credo q̄ persone que p̄sentit licitū est euz
alia p̄trahere p̄prio viuente. si aut̄ p̄sona que in
corde nō consentit t̄ consensum verbus signifi-
cauit postea in corde consentiat durate cōsen-
su alteri⁹ efficiat infimonū vey: q̄ tūc ex vtraq̄
p̄te affit̄ oia q̄ ad vey infimonū requiruntur.
¶ Ad h̄m in opp̄m d̄m q̄ nō valet illa conse-
quētia. sic est in aliq̄b̄ relatiuis. ergo ita in q̄
bushbet alijs. vel esse pot̄. ¶ Ad 2m̄ d̄m q̄ nāq̄
ecclesia iudicat matrimonū esse solūduz ex vna
parte t̄ nullū ex alia: sed aliquādo iudicat ve-
rū esse matrimonū sc̄dm confessionē partis al-
terius: t̄ ideo persone consenti se esse in legi-
timo infimonio p̄hibet aliū p̄trahere. ¶ Ad
tertū d̄m q̄ nō est simile: q̄ dñs iugiter ali-
quarū vey p̄cedit valere donationē quāuis ali-
cipius nō redonet: s̄ donationē potestatis in
corpus. p̄pū quātū ad carnalē p̄cubituz non
permittit valere: nisi acceptans similē potesta-
tē in corpus p̄pū donet illi. q̄ si secus fieret
eēt p̄tra tria bona matrimonij que iugū car-
nalē excusant p̄cubitū: t̄ quādoq̄ meritorū
reddūt. ¶ Ad ar̄ ad p̄tē aliā d̄m q̄ quāuis be-
ne cōcludat non p̄trahē matrimonū verū sine
p̄sensu mutuo. nō tantū in ore sed in corde: ex
hoc tamē nō sequitur q̄ p̄sentiens in nō p̄sen-
tentiē sibi in corde verbo tñ significante se cō-
sentire possit cū alia persona illa viuente con-
trahere p̄pter rationes que in corpore que-
stione dicta est. **Questio. iiii.**

Quarto querit vtrū parētes possint libe-
ros suos cogere ad matrimonū
p̄trahendū. Et videt q̄ sic. ff. de spon. l. 3. que
patris. dicit de filia. q̄ soli dissentit ad a pa-
tre licētia p̄cedit si indignū morib⁹ vel turpē
sp̄suz ei pater eligat. ¶ Itē extra de despon.
impub̄. l. iia. Potest filii nodū adultū cui-
us volūtas discerni nō pot̄ pater cui vult ma-
trimonio tradere: t̄ postq̄ filius p̄uenit ad
p̄fectā etatē oīno debet hoc adimplere. ¶ Itē
pater sp̄ualis. l. papa potest filios cogere ad
p̄trahendū matrimonū sp̄rituale: potest eni
cogere clericos ad recipiendū ep̄atus: ergo a
simili parentes carnales possunt cogere filios

ad p̄trahendū matrimonū carnale.
¶ Contra. l. 7. q. 2. Sufficit. dicit q̄ si solus cō-
sensus desuerit cetera etiā cum ipso coitu cele-
brata frustratur. ergo parentes inuitos filios
nuptū tradē nō possūt. ¶ Itē extra de despo.
impu. c. j. dicitur q̄ si filius adultus aliquo mo-
do non consentit. pater non potest ipsum face-
re matrimonū contrahere.
¶ Respondeo q̄ propter onus matrimonij
t̄ quia significat liberam conuentionem cha-
rit̄ t̄ ecclesie parentes non possunt inuitos fi-
lios vel filias cogere ad matrimonū cōtra-
hendū: nisi forte accideret casus in quo sine
precepto paterno matrimonū contrahere
teuerent. vnde illud verbū apostoli ad Col. 3.
3. Filij obedite parentibus per omnia. nō in-
telligitur simpliciter vniuersaliter. s̄ de omni-
bus pertinentibus ad potestatem paternā. s̄
tamen illi de quozum conuentione agitur nō
sunt sui iuris sufficit consensus tacitus euz ex-
presso eoz p̄sensu in quoz sit p̄tate. si aut̄ sunt
sui iuris requiritur illozū expressus consensus.
¶ Ad p̄mum in oppositū dicens q̄ q̄uis
sine iura ciuilia ita sit de filia. alr̄ tñ est s̄ cano-
nes. ex d̄ b̄ d̄ ipu. c. i. i. glo. ¶ Ad 2m̄ d̄m q̄ v-
lud verbū debet intelligi de debito honesta-
tis non necessitatis secundum glo. ibidem.
¶ Ad tertium dicens q̄ non est verisimili-
le: quia domnus papa maiorem potestātē ha-
bet super membra ecclesie q̄ parentes carna-
les super filios suos carnales: t̄ p̄terea con-
trahens matrimonū sp̄rituale efficitur me-
liozis conditiōis q̄ p̄trahens matrimonū
carnale: nec est dicendum q̄ dominus papa nō
possit cogere personam idoneam ad recipien-
dum ep̄iscopatus: sed q̄ hoc possit indubitan-
ter est adserendum. **Articulus. v.**

Consequenter querit de
cipali. Et circa hoc querun-
tur quatuor. ¶ Primo vtrū
matrimonū contractum
per consensum mutuum coactū
ratificatur per sequentem cō-
sensum tacitum. ¶ Secundo vtrum per carna-
lem copulam sequentem. ¶ Tertio vtrum rati-
ficatur si firmetur per iuramentum. ¶ Quarto
vtrum ille qui iurauit aliquid ducere in vob̄
rem possit religionem intrare matrimonio nō
prius contracto. **Questio.**

Primo ordo q̄ nō ratificat p̄sequētē cō-
sensus tacitū. si aliq̄ duo requirunt
p̄ eam effect⁹ nō causant effectū nisi sit p̄sens
euz: si enim duo hoīes requirunt ad vnu nauis tra-
ctū nāq̄ eā traheret diuisim. cū q̄ ad p̄trahē-
dum matrimonū requiratur consensus de p̄-
sentū interio: reius expressio exterior: non effi-
ciat infimonū diuisim. q̄ sequit̄ tacit⁹ p̄sens
cū expressio exterior q̄ p̄sens nō efficiat matri-
monū. ¶ Itē qd̄ nūbil ē nō ratificat. s̄ infimo-
nū p̄tractū p̄sensum coactū nullū est. q̄ se-
quētē p̄sensū tacitū non ratificatur.
¶ Contra. si existēs in etate debita p̄bit cū p̄so-
na nō sufficiens etas ad infimonū: q̄uis ma-
trimonū nodū sit: ratificat tñ post p̄sensum il-
lius q̄ fuerat minoris etatis cū ad annos nubi-
les p̄uenit. extra de despo. ipu. ¶ De illis. ergo
a s̄ q̄uis infimonū p̄tractū p̄sensū coactū
autum sit. tamen per sequentē consensus libe-
rum quāuis tacitum potest ratificari.
¶ Rūdo q̄ matrimonū p̄tractū p̄sensum
coactū metu cadēte in p̄tate virū: aut ē p̄tra-
ctū p̄ coactionē p̄sensū viri vel mulieris tātū:
aut vtriusq̄ simul. si p̄m̄ ille q̄ libere p̄sensit
ligatus ē. alr̄ nō. si tñ postea tacite p̄sentiat t̄ li-
bere p̄sona ligata in p̄sensu p̄sino p̄sente ve-
ni efficiat infimonū: t̄ tūc vterq̄ ligatus ē: q̄
q̄uis tacitus p̄sensu p̄ se nō sufficeret. tñ suf-
ficiat cū expressio exterior q̄ p̄sensit: si autem p̄so-
na ligata reslinit a p̄sensu ante sequētē cōsen-
sum alterius: tūc distinguo: q̄ aut̄ p̄rit infimo-
nū aliud: t̄ tūc dico q̄ illud 2m̄ infimonū. te-
net q̄uis peccauerit p̄trahēdo si cōgruo tēpo-
re nō ex peccauit liberū p̄sensuz alterius tacitū
vel expressuz. Aut nō p̄traxit aliud infimonū:
t̄ tūc fm̄ iudiciū ecclesie p̄sumet in eodē p̄sen-
tū p̄manere: q̄ q̄ in aliquē semel p̄senserit am-
plius nō poterit dissentire: si alius nō nega-
rit suū p̄sente p̄sensū. extra de despo. ipu. ¶ De il-
lis fm̄ tñ iudiciū dei nō est infimonū vey: q̄
talis nō pot̄ esse sine p̄cursu mutui p̄sensū ite-
rioris: si aut̄ vtraq̄ p̄sona fuit coacta. tūc ad h̄
q̄ sit vey infimonū requir̄ nouus consensus ex
vtraq̄ p̄te. s̄ nō noua exterior expressio.
¶ Ad h̄m in opp̄m d̄m q̄ maior nō ē vtr̄ ve-
rasi intelligat de similitate p̄cedētū sc̄dm essen-
tias: plures eni gutte requirunt p̄ eā vnius cau-
tōis: nec tñ oēs sil̄ sūt fm̄ eētias q̄si causat ca-
uatiō: s̄ vna causat v̄tute p̄cedētū: q̄ri queli-
bet aliq̄ fecit dispositionē. Aliqualr̄ dico a si-
mili q̄ sequēs p̄sensū tacitū cū virtute exp̄-
sionis q̄ p̄sensit efficiat infimonū. ¶ Ad 2m̄ d̄m
q̄ p̄p̄te loquēdo meli⁹ v̄ illud infimonū p̄
loquentem tacitum consensus perfici q̄ rati-

cat. e consensus coactus qui consensus fuit
quis nō ratus per sequentem consensus taci-
tum ratificari. **Questio. ii.**
Secundo queritur vtrum p̄ carnalem co-
pulam sequētē ratificetur.
¶ Rūdo q̄ mulier q̄ p̄traxit p̄sensum coa-
ctū metu cadēte in muliere p̄sente: si postea cū
illo cū quo cōtraxit carnaliter copulata: aut ad
hoc cogit p̄ vim absolutā: aut p̄ sufficiētē me-
tū: aut p̄ leuē: p̄mis duob⁹ modis nō ratificat
p̄dicatū matrimonū: nec q̄tuz ad iudiciū fori:
nec quātū ad iudiciū poli: p̄ copulā carnalē: s̄
3m̄ ratificat p̄ eā quātū ad iudiciū fori sine
interius p̄sentiat sine nō: q̄ ex quo ad h̄m̄ iudic-
tur p̄ leuē metū: aut habita p̄tate reclindā p̄-
mittit se cognosci p̄sumit iterius p̄sentire: si tñ
iterius nō p̄sentiat in infimonū nō efficiat ma-
trimonū verum sc̄dm iudiciū poli. **Qd̄. m.**
Tertio querit vtrū infimonū p̄ctū p̄ p̄sen-
sum metu coactū ratificet si firmet
p̄ iuramētū. ¶ Ad hoc dicit qd̄ q̄ sic saltē in
foro p̄cietie: q̄is eni p̄tractus q̄ nō tenet si nō
p̄ iuramētū firmet vel p̄ itipositionē fidei: va-
lidus efficiat si firmet p̄ alterū illoz. extra de h̄o
q̄ vi metusē cā sūt. Ad aures. vbi dicit q̄ re-
nūciatio electiōis facta ad terrorē laicoz non
tenet nisi iuramētū vel fide interposita firmet.
¶ Alij dicit q̄ p̄babulū q̄ infimonū p̄ctū coa-
ctiōe p̄ metu cadēte in p̄tate virū firmatū per
iuramētū nō tenet nec in foro exteriori. nec in
foro p̄cietie: q̄ aut illo iuramētū iurat aliqd̄ p̄te-
ritū: aut aliqd̄ p̄is: aut aliqd̄ futurū: si p̄ mo-
do planū ē q̄ nō pot̄ ratificare infimonū qd̄
alias eēt nullū: q̄ si coact⁹ iurat q̄ vere p̄sen-
sit tale iuramētū nō pot̄ facere p̄sensuz is p̄te-
ritū esse validū: si añ nō valuit. si sc̄do mō ē ra-
tificare nō pot̄: q̄ si p̄trahēdo iuret q̄ in rei ve-
ritate p̄sentit iterius i corde: t̄ nō p̄sentiat p̄u-
rus ē. p̄uiri aut̄ infimonū ratificare nō pot̄. si
aut̄ vere p̄sentit q̄uis vey iuret. tñ illud iura-
mētū infimonū nō ratificat: q̄ tale iuramētū
est assertorū: vnde illo nō fit nisi testificatio de
p̄nta iterioris p̄sensuz: vñ si iterior p̄sensuz de
se ē inualidus t̄ inefficax ad infimonū p̄hedū:
testificatio p̄ntē talis consensus nūbil facit ad
infimonū. Si aut̄ iuret aliqd̄ de futuro sic. Ju-
ro tibi q̄ p̄sentia in te. planū ē q̄ tale iuramē-
tū nō pot̄ ratificare p̄ctū p̄ v̄ba de p̄nti q̄ p̄-
sentit: q̄ tali iuramento nō firmat nisi p̄missio de
p̄trahēdo. ¶ Vtrū aut̄ talis p̄missio iuramētū
firmata teneat. visum est q̄one sc̄do articuli p̄-
cedētis. ¶ Et tenētis h̄c f̄t op̄inione ad p̄-
cretalē allegatā p̄ alia p̄p̄tione dicit q̄ nō ē
simile: q̄ maior libertas requir̄ in contrahēdo

matrimoniu[m] q[uo]d in renu[n]ciando electioni. vnde extra eo. 11. Abbas. in glo. dicit q[uo]d matrimoniu[m] p[er]tractu[m] p[er] metu[m] no[n] tenet: nec obligatus est qui hoc facit etia[m] si iurat: q[uo]d infumonia libera esse debent: q[uo]d iurte nuptie difficilis est: co[n]sue[n]t r[ati]o h[ic]: et p[er] post d[icit] q[uo]d vbi metu[m] vel coactio i[n]tercedit: p[er]s[on]a liber dici no[n] pot[est]. **Ad. ius.**

Quarto querit v[er]u[m] ille q[ui] iurat aliquas ducere in vxore[m] possit religio[n]es intrare matrimonio no[n] p[ri]us co[n]tracto. Et v[er]de q[uo]d no[n]: q[uo]d nullus pot[est] facere q[uo]niam p[er]iuuriu[m] sit peccatu[m]: cu[m] sit p[er]tra[ct]u[m] p[re]ceptu[m] p[ri]me tabule sed si talis intraret religio[n]e[m] no[n] p[ri]us p[er]tracto infumonia p[er]iurat. ergo si talis intraret religio[n]e[m] infumonia no[n] p[ri]us p[er]tracto peccaret.

Co[n]tra. si p[er]traheret aut intendere[m] explicite vel implicite se obligare ad carnale[m] copula[m] si alter p[ri]us exigeret: aut no[n]. Si sic intende[n]t se obligare si alter co[n]iunxerit: ad illud q[uo]d si v[er]bi via p[re]cluderet ad maius bonu[m]: ad tale[m] aut obligatione[m] nullus tenet. Si vero p[er]tractus ille nullus esset: q[uo]d ad hoc q[uo]d vincula[m] matrimonio co[n]trahat req[ui]rit q[uo]d vterq[ue] co[n]iug[um] explicite vel implicite consentiat in carnale[m] copula[m] sub hac additione: si alter co[n]iunxerit ea[m] exigeret. ergo videt q[uo]d ille licite pot[est] religio[n]e[m] intrare no[n] co[n]tracto matrimonio.

Ru[n]de vt habet extra de spo. Co[m]missum. tutius est ei religio[n]e[m] iuramenti seruata p[ri]us p[er]trahere: et postea si elegerit ad religio[n]e[m] migrare: q[uo]d no[n] sic est intelligendu[m] q[uo]niam quosda[m] q[uo]d hoc sit tutius scdm veritate[m]: s[ed] quo ad op[er]atione[m] ne de facto dicat iste s[ed] suu[m] iuramentu[m] venisse: q[uo]d no[n] videt infringere iuramentu[m] q[uo]d illud commutat in melius. extra de iur. iurando. p[er] erro[n]em. scdo. vnde si vult pot[est] absq[ue] peccato religio[n]e[m] intrare matrimonio no[n] p[er]tracto. **C**o[n]tra dicit p[er]trahit: q[uo]d pot[est] v[er]u[m] facere: q[uo]d ante co[n]sultatione[m] matrimoniu[m] cuilibet co[n]iug[um] altero i[n]uito licitum est religio[n]e[m] intrare: no[n] tenent t[ame]n p[er]trahere nisi in loco tuto vbi ad carnale[m] copula[m] cogi no[n] possint. Et aut[em] mihi magis ad h[er]ede[m] opinionem p[ri]me maxie q[uo]d sic p[er]trahens matrimoniu[m] no[n] p[er]traheret illa intentione qua se p[er]tractu[m] iuravit nec sub illa qua mulier recepit iuramentu[m]. vnde si p[er]traheret cu[m] ea an red[er]e[m] ditione[m] d[omi]ni religio[n]e[m] intrare ite[m] deo ea d[omi]netur.

Qui vult tenere p[ri]mam op[er]ationem pot[est] dicere q[uo]d talis intrans religio[n]em non contracto p[ri]us matrimonio non p[er]iurat: quia iuramentu[m] no[n] infringit q[uo]d illud in melius commutat vt patet per decre. allegatam p[er] p[ri]ma op[er]atione[m]. dicit etia[m] in glo. q[uo]d non dicit de iurare q[uo]d iusta ea d[omi]netur iuramentu[m]. **Ar.** ad hoc. 22. q.

Distinctio et de voto et voti redemp. Scriptur. **C**ui vult tenere secundam op[er]ationem pot[est] dicere ad argumentum ad partem secundam q[uo]d vt dicit. extra de spon. Co[m]missum. in textu. sed explicitius in glo. q[uo]d licet talis gerat in corde virginitate[m] p[er]sentire pot[est] in matrimonio: et hoc rationabile est: q[uo]d talis p[er]sentit i[n] se in carnale[m] copula[m]: si alter co[n]iunxerit. si no[n] fecerit illud per quod a tali debito absoluit. nam quibus hoc firmiter intendat facere.

Circa littera[m]. Tantu[m] in domino nubit. i. cu[m] fidelit[er]. no[n] eu[m] infidelit[er]. Si patris voluntati no[n] repugnat consentire intelligit. si t[ame]n interiorius no[n] p[er]sentit non est matrimoniu[m] secundum rei veritatem: est tamen matrimoniu[m] p[er] se iuratum: si illa non erat sui iuris.

De errore qui euacuat consensum.

Distinctio. **XXX**
Et soluz coactio impedit vel excludit consensum: s[ed] etiam error. Non autem omnis error: consensuz impedit. Est enim error: alius perione: alius fortune: alius conditionis: alius qualitatis. Error perione quando hic putatur esse homo ille. et est alius. Error fortune quando putatur esse diues qui est pauper vel e[con]uerso. Error conditionis quando putatur esse liber qui seruus est. Error qualitatis quando putatur esse bonus qui est malus. Error fortune et qualitatis coniugij consensum non excludit. Error vero conditionis coniugalem consensuz euacuat. De qua conditio[n]e postmodu[m] tractabimus. Error quoq[ue] perione consensum coniugalem non admittit: vt si quis feminam nobilem in coniugium petat et pro ea alia ignobilis tradatur ei. non est inter eos coniugium q[uo]d no[n] consensit vir in istam: sed in alia: vt si quis promitteret mihi se venditurum aurum et pro auro offert mihi auriculu[m] et ita me deciperet: mihi quid diceret consensisse in auriculu[m]: nu[m]qua[m] volui emere auriculu[m]: nec ergo in illud consensit: quia

consensus non nisi voluntatis est. Sicut ergo error materie excludit consensuz: ita et in coniugio error perione. S[ed] obicitur de Jacob qui pro Rachel septem annis seruauerat et supposita est ei Lia: nu[m]qd error perione excludit coniugium cu[m] no[n] in eam sed in Rachel consenserit: Sed q[uo]d ibi factum in mysterio gestum non improbe traditur: ibi tamen et si no[n] p[re]cessit: secutus est consensus: nec ex illo concubitu qui consensum p[re]cessit fornicari iudicantur: cum ille maritali affectu eam cognouerit et illa vxorio affectu debitu[m] persoluerit putans lege primogenitarum et paternis imperijs se illi iure copulatam. Excusat etia[m] q[uo]d dei consilio in mysterio ita actum est. Hodie etiam excusaretur ille cui scio vxoris soror leculuz eius ingressa se subiceret: que cu[m] sine spe coniugij perpetuo manere censeatur: ille tamen qui cognouit eam per ignorantiam excusat: q[uo]d p[er] se p[ro]bat. Si cui diabolus transfigurans se in angelu[m] lucis credat bonus: non est error periculosis. Quia autem vir ille in illam mulierem non consenserit: ex simili ostenditur. Si quis hereticus nomine Augustini vt Ambrosij alicui catholico se offerret: eumq[ue] ad sui fidei imitationem vocaret: et si ille assentiret: in cuius sententia[m] fidei dicitur consensisse: Non in hereticorum sectam: sed in integritate fidei quam ille hereticus se mentiebatur habere. Error vero fortune consensuz non excludit. Que enim nubit pauperi putans illum esse diuitem non potest renu[n]ciare p[ri]ori conditioni: quauis errauerit: nec error qualitatis: vt si quis ducat vxorem meretricem vel corruptaz: quam putat esse castam vel virginem non potest eam dimittere.

De coniugio Marie et Joseph.

Remissis aliquid addendum est de modo illius consensuz: qui inter Mariam et Joseph intercessit. Sane credi potest non soluz Mariam sed etiam Joseph apud se de f[act]o poluisse virginatate[m] seruare velle: nisi deus aliter iuberet: eosq[ue] sic consensit se in coniugalem societate[m]: vt vterq[ue] de altero reuelante spiritu sancto inteligeret q[uo]d virginatate[m] seruare vellent: nisi deus aliter iussit: sed illam voluntate[m] verbis non expresserant: postea vero expresserunt: et in virginatate permanserunt. Consensit ergo Maria in maritalem societate[m]: sed non in carnalem copulam: nisi de eadem specialiter deus prediceret: cuius etiam consilio in maritalem consensit copulaz: quia virginatate[m] seruare volebat: et ideo non aliter consensisset in coniugalem societate[m]: nisi familiare dei consilium habuisset. De qua Augu. sic ait. Beata maria proposuit se seruaturam votum virginatatis in corde: sed ipsum votu[m] non expressit in ore. Subiecit se diuine dispositioni: proposuit se perseueraturam virginem: nisi deus aliter ei reuelaret. Committens ergo virginatate[m] suam diuine dispositioni consensit in carnalez copulam: non illam petendo: sed diuine inspirationi in vtroq[ue] obediendo: postea vero simul cum viro labijs expressit: et vterq[ue] in virginatate permansit.

Quod perfectum inter eos fuit coniugium. **I**ter quos vt ait Augu. perfectum fuit coniugium: perfectu[m] quidem non in significatione: s[ed] in sanctitate. Sanctio[n]a sunt enim coniugia pari voto continentiu[m]. Vn[de] Augu. Quod deo pari voto et v[er]su v[er]u[m] uocatis: ambo perseuerat[er] reddere obuiatis:

quo pposito si lapsus e ille: tu saltē pfeue-
ra. Nō qz pariter temperabitis a cōmi-
xtiōe carnali: ideo maritus tuus esse de-
stiterat. imo vero tanto sanctius coniu-
ges manebatis: quāto sanctiora concor-
diter placita feruabatis. Perfectum er-
go fuit Marie et Joseph cōiugiu in san-
citate. Perfectum etiam fuit scōm tri-
plex bonū coniugij: sidē. s. prolem et sa-
cramentum. Omne enim nuptiarū bo-
num vt ait Aug. impletum est in illis pa-
rentibus christi: fides: proles: sacramen-
tum. Prolem cognoscimus ipsius domi-
num. Sidem: quia nullum adulterium.
Sacramētū: quia nullū diuortium. So-
lus ibi nuptialis cōcubitus nō fuit: qz in
carne peccati fieri non potuerat sine pu-
denda cōcupiscentia carnis que accidit
ex peccato: sine qua concipi voluit q si-
ne peccato futurus erat. Et licet nō in-
tercessisset coniugalis cōcubitus: cōiu-
ges tamē vere fuerūt: mente non carne
sicut et parentes: quous ambro. dicat pfe-
ctum fieri coniugiu p carnalē copulam.
In omni inqz matrimonio cōiunctio in-
telligitur spiritalis. quam confirmat et
pficit. cōiunctorū cōmixtio corporalis. Sz
intelligēdū est cōiugiu pfici cōmixtione
corporali: nō quātū ad veritatem vel san-
citatē coniugij: sed quātū ad significa-
tionem: quia perfectius vnione xpi et
eclesie tunc figurat.

De causa finali coniugij.

e pposito que sit efficiēs cā ma-
trimony: sequēs est ostendere
ob quā causam soleat vel debe-
at contrahi matrimoniu. Est igit fina-
lis cā mrimony cōtrahēdi pncipalis p-
creatio plis. ppter hoc em instituit de-
cōiugiu inter primos parētes: qbus di-
xit. Rescite et multiplicamini etc. Secū-
da est post peccatū Ade vitatio fornicatiōis.

Uti apls. Propter fornicationem
vniūsgls habeat vxorē suā: et vnaqueqz
habeat virū suū. Sūt et alie cause bone-
ste: vt inimicōz recōciliatio: et pacis re-
integratio. Sūt etiā et alie cause minus
boneste ppter quas aliqui cōtrahūt: vt vi-
ri mulierisqz pulchritudo q quos amore
isflāmatos sepe ipellit inire cōiugiu: vt
valeāt suū explere desideriu. Questus
quoqz et diuitiaz possessio frequēter est
cōiugij cā: et alia multa que cuiqz dilige-
tiā adhibēti facile ē discernere. Nec est
assentiēdū illis q dnt nō esse cōiugiu qd
pp has cās min⁹ honestas cōtrahit. Cō-
stat em ex pmissis cōiugiu fieri ex cōi cō-
sensu vbius de pnti expreso: quous amor
ad hoc attraxerit. Cui⁹ rei documētum
pstat Jacob q Rachel decora facie et ve-
nusto aspectu amauit: eamqz multū dili-
gēs ait. Seruias tibi p Rachel septē an-
nis. In deutro. et legit. Si videris i me-
dio captiuoz mulierē pulchra et adama-
ueris eā: voluerisqz vxorē hēre: introdu-
ces eam in domum tuaz etc.

Malus finis nō cōtaminat sacm.

e h fine nō bono hāc cōiugiu:
qñ spēs cōtrahētis mouet ani-
mū: cōiugiu tñ bonū est: qz vita
mala vel itētio pueris alicui⁹: sacm nō
cōtaminat. Dabit aut cōiugiu Marie
et Joseph alias cās spales. s. vt virgo
solatio viri sustētare: et vt diabolo par-
tis celare: et vt Joseph eēt test| castita-
tis: defendēs eā ab infamia suspitiōis: ne
vt adultera damnaretur.

Superius determinauit magister de plev-
su matrimoniali quātū ad eius defectū ex par-
te volūtatis. Hic determinat qntū ad eius de-
fectū ex pte itētiōis: et diuidit in tres. Pmo
determinat magister de defectu itētiōis p
errore causato. P Secūdo de pinguo iter Marie
et Joseph. ibi. Prcmissis. T Tertio de cās cō-
trahēdi mrimony. ibi. Exposito. T Media di-
uidit i duas. Pmo determinat de virginitate

Marie et Joseph. T Secundo de ipsoz cōiu-
gio ibi. Inter quos. T Illa pars q ibi incipit.
Exposito. diuiditur in duas. Pmo dēter-
minat de causis hēndi mrimony in cōmū.
P Secūdo de cās hēndi mrimony inter Mariā
et Joseph i spali. ibi. Dabitur etc.

Primo dēter-
minat de causis hēndi mrimony. T Circa p^m querūtur duo. P^m vtz
solus error respectu psonē vel conditiōis eius
cū qua hbitur impediāt mrimony.

Primo oñdo q nullus error: ipediat ma-
trimony: qz nihil impedit mri-
mony nisi sit ptra aliquod de bonis mrimo-
ny: sed error: cum nihil aliud sit q aliud pzo
alio putare fm Aug^m Eucheridion. 13. c. nō ē
cōtra aliqd de bonis mrimony. vt p3 inducen-
ti. ergo non ipedit mrimony. T Itē si aliqd
baptizat vñū quē putat esse alium: vel seruum
quē putat esse liberū: verū hbit mrimony.
T Itē non obstante errore psonē fuit iter Ja-
cob et Lyaz mrimony: vt hē. 29. sed si ali-
quis error ipeditet mrimony: hoc maxie sa-
ceret error respectu psonē. ergo nullus er-
ror ipedit. T Itē quous Isaac benedicēdo Ja-
cob crederet benedicere Esau: valuit tñ bene-
dictio Jacob. vt enim hē gen. 27. dicit Isaac.
bndixi ei et erit bndict⁹. ergo a simili quous h-
bat mulier cū vno quē credit alium: verū est
mrimony: sed si talis error non impedit: mul-
to fortius nullus alius.

Cōtra. si aliqd pmittit se venditurū mihi
aurum et pro auro offert mihi auricalcū non
tenet hctus: qz non consensu in cōpitiōe aurical-
cū: sed auri. error. n. circa materiam excludit
pntiū: sicut dicit mag^s hū^o di. c. i. et. 29. q.
1. ante in eadē. cū ergo pscō hēntes sint ma-
teria mrimony. error respectu psonē cū q h-
bitur impedit mrimony. T Item fm p3. 3.
et p. c. 3. Omne q est pp ignozantiam nou ē vo-
luntarium: sed quod fit per errorem sit p igno-
rantiam: ergo est nō volūtariū: sed consensus
actus est volūtarius. ergo error respectu per-
sonē circa quā errat ipedit errantis pntiū.
et pnti mrimony: qz quod ipedit causam i-

pedit effectum.
T Rñdeo fm q dicit mag^s hū^o di. c. i. et. 29. q. 1. s. alius est error psonē. alius fortune.
alius p ditiōis: alius qntatis: verbi gfa. mult-
er volēs hēre errat circa psonā cū qua hbit
qñ putat ipm esse illū q nō ē. vt si putet ipm
esse Titium et est marti⁹: errat circa eius for-
tunaz si putat eē diuitē cū et est paup. errat cir-
ca eius cōditionem si putat eē liberū et ser-
uus ē: errat circa ei⁹ qntatē si putat eē esse bo-
num: et ē malus. Pmo error: ipedit mrimo-
ny: qz ipedit pntiū ex pte errantis respectu
psonē cū qua hbitur. n. Dētra p dicitur cū
Titio non putās illū esse Titium s. Martium: qz
non consentit in Titium sed in Martium: qz si
cut fm Aug. 10. de tri. c. i. non pnt amari nisi
cognita: sic nō pōt esse cōsensu in psonam nō
cognitā. quō aut error cōditiōis impediāt ma-
trimony non declarādū ē inferius. vi. 26. Extrā
aut error fortune et qualitatis mrimony im-
pediāt vel non declarabitur in sequenti cōtra.
T Ad p^m in opp^m vtz error: psonē ē cōtra
ēntiam mrimony in quātū ipedit ei⁹ effici-
tem eām q est mutus pntiū. T Ad 2^m vtz
q nō ē site. qz in susceptione baptisimi efficitur
simplr melior cōditio suscipientis. non aut ef-
ficatur simplr melior cōditio mrimony con-
trahentis: et iō redit spali⁹ intentio et pnti-
sus liberioz in mrimony hēntē q in bap-
tizante. T Ad 3^m vtz q sicut dicit mag^s i lra hu-
ius di. c. i. quous p dicitur Jacob cum Lyā non
precesserit consensus. tñ est subsensu: sicut d-
citur. 29. q. i. quasi statim post mediū Jacob et
Lyā non fecit cōinges pcedens pntiū: sed
subsequens. T Ad 4^m vtz q uon est site. qz il-
la bndictio fuit opus dei: circa qd non potest
cadere error. s. pntiū ē act⁹ hois circa quē er-
ror cadere pōt. P hēterea illa bndictio de-
bebat Jacob ex ordinatione diuina: qd p-
factū Isaac per reuelationem intelligens be-
nedictionem confirmauit dicens. benedixi ei
et erit benedictus. Questio.

Secundo queritur vtrum solus error re-
spectu pscōe vel conditiōis ei⁹
cum qua p dicitur impediāt mrimony. Et vt
datur q nō: qz ois error respectu alicuius de
bonis mrimony ipedit mrimony: sed error ste-
rilitatis est respectu alicuius qd est h bonū p-
lis. ergo error sterilitatis ipedit mrimony.
T Itē mag^s hū^o di. c. i. Si qō feminā nobilē
in pugiū petat et p ea alta ignobilis tradatur
ei. non est inter eos pugiū. sed error ignobil-
tatis comprehenditur sub errore fortune vel
qualitatis. ergo non solus error psonē vel

Distinctionis

B dicitio impedit mrimoniū. **C** Itē ois error qui impedit voluntariū ipedit mrimoniū: s; fm p̄m. 3. et p̄. c. 3. Ignorantia cuiuslibet circumstantie tollit voluntariū: ergo error respectu cuiuscūq; circumstantie ipedit mrimoniū. **C** Itē si aliquis dicit cū sanguinea quā putat extraneā ipeditur matrimonius: sed error respectu sanguinitatis nō ē error respectu personę nec respectu dicitiois: ergo alijs error ab illis impedit matrimonium.

C Contra magf hui⁹ di. c. 1. et hf. 29. q. 1. an me dium. Error fortune et qualitatis contugij consensum nō excludit. error vero dicitiois iugalem plensum euacuat. error: quos persone cōingale sensum nō admittit. Cum ergo ois error ad vñi de illis quatuor reducatur. solus error persone vel dicitiois mrimoniū ipedit.

C Rūdeo q; inter hōies vñm liberi. ar. nullus alius error q; persone vel cōditionis mrimoniū ipedit: q; nullus error mrimoniū impedit nisi sit respectu alicuius eorū que sūt matrimonio essentialia. Sed solus error persone vel dicitiois est respectu eorū q; sunt mrimonio cōntialia: error eni persōe est respectu hui⁹ quod ē materiale in matrimonio. persone. u. p̄bentes sunt matrimonij materia. error vero dicitiois est respectu hui⁹ qd est formale in matrimonio: quod ē obligatio p totā vitā ad reddē dicitiois. cū ab altero iuge exigat: qui obligationi opponitur cōditio seruitutis: q; seruitutis sit possessio dñi sui pōt occupari per dñm frequenter circa opera que non patiuntur ipsi reddere debitā petenti: h̄it p̄ter licentiam dñi sui. Alie etiā rōnes inferius dicuntur. Error aut fortune vel q̄tatis nō est nisi respectu eorū que sunt accidentalia mrimonio. dicitio. n. et paup̄as p̄nclitudo et turpitudō. bōi mores et mali mrimonio sunt accidentalia. et iō error circa talia mrimoniū nō ipedit.

C Ad p̄m in oppo^m dō. q; bonū plis fm q; ē cōntiale mrimonio nō ē generatio plis: s; obligatio ad eius suscepcionē et religiosā educationem si genita fuerit: s; hoc aut nō ē sterilitas. **C** Ad 2^m dōm q; aliqui errat d̄bens circa subiecti nobilitatē aliqui circa nobilitatē subiecti non circa subiectum. **P** mō est error persone vt cum icndit d̄bere cū filia regis et lo co illius sibi p̄ntatur filia vniū cuius: et iō talis error impedit mrimoniū: sic intelligit auctoritas magf. **S** cōdo modo est error qualitatis nec impedit matrimonium. vt si quis cōsentiat in personam sibi notam: quia credit eā nobilem et tamen non est. **C** Ad 3^m dō. q; q̄nis error cuiuscūbet circumstantie ipediat s; qd

voluntarium: error tamen cuiuscūbet circumstantie non impedit simpliciter voluntarium. **C** Ad 4^m dō. q; quedam sunt impedimenta mrimoniū sine respectu eorū sit error: sive nō vt cōsanguinitas et plura alia de quibus dicit inferius. et talia non comprehenduntur sub impedimento erroris: quedam sunt que non impediant nisi p errorem adiunctum: sicut dicitur sitas persone et dicitio seruitutis: et hec tñ cōprehenduntur sub impedimento erroris.

D onsequenter queritur

Primo oīdo q; beata virgo virginitates non vouerit. deuter. 7. Non erit apud te sterilis vtriusq; sexus tam in hominibus q; i gregibus tuis: sed beata virgo nihil vouit qd esset d̄m legi. cuius ergo virginitas icludat sterilitatē: v̄ginitatē nō. vouit. **C** Itē dicitur p̄mo d̄ q; Joseph non cognoscebat eā donec pareret filium suum p̄mogenitum. q; vt q; post partū Ch̄isti ioseph cognouit eā: quod non fuisse sit virginitatem vouisset: quia nunq; peccauit. **C** Itē Jo. 1. d̄ de Ch̄isto q; descendit Chapparnaū ipse et mater eius et fratres eius et discipuli eius. ergo x̄p̄s fratres habuit carnalē es: q; aliter non poneret copulā inter fratres et discipulos. Hoc aut non fuisse sit beata virgo virginitatē seruasset: cuius ergo d̄c qd vouerit seruauerit virginitatem non vouit. **C** Item Luce. 2. dicit mater eius ad illum. Ecce pater tuus et ego dolentes querebamus te. ergo Joseph fuit pater Ch̄isti q; non esset vt rum: si beata virgo virginitatē seruasset.

C Contra super illud Luce. 1. Viri non cognosco. dicit glo. interlinearis: ecce tangit q; ipsa vouerit castitatē. **C** Item magister hui⁹ di. c. 1. et decretū. 27. q. 1. Beata Maria dicit q; beata Maria p̄posuit seruaturam votum virginitatis in corde: sed ipm votū non exp̄ssit. postea simul cum virgo labijs exp̄ssit: et vterq; in virginitate permansit.

C Rūdeo sicut dicit Ansel. in libro de cōceptu virginali. c. 18. Decibat vt illius hominis conceptio de matre purissima fieret. nōmpe decens erat vt ea puritate qua maior sub deo nequit intelligi virgo illa niteret. et infra. de qua spiritus sanctus volebat et operaturus erat vt

Articulus

conciperetur et nasceretur ille de quo ipse proferebat: sed ceteris paribus purior et magis nitens est virginitas deo per votum dicata q; illa que nou: vt inferius ostendit. ergo beata virgo non tñ virginitatem seruauit: sed se seruaturam etiam vouit sub hac conditione. nisi de nou aliter ordinaret fm quod dicit magister in littera hui⁹ di. c. 1. et hec dicitio fuit tā honesta q; et si non fuisse app̄sita debuisset tamen eē subintellecta.

C Ad p̄m in oppo^m dō. q; in auctoritate illa accipitur sterilis p illa que vacabat concubitu cōngali: nec tñ p̄cipiebat. **E**l pōt dici q; beata virgo fuit cōfinitum veteris legis et non e fecit aur ora noctis p̄cedētis et dicit sequētis. et iō fecit votum cōsonum legi nōne: nec tamē h̄m legi veteri in quantum conditiones app̄sunt. **C** Ad 2^m et 3^m dō. q; ex illis verbis ortus h̄nt vltima heresis Claudianorum dicentū beatam virginē post Ch̄isti partum a ioseph cognitā: sed illa heresis est oīo irrationabilis et directe et manifeste cōtra catholicam fidem: et sit irrationabilis patet p ea q; dicta sunt in corpore q̄nis. **E**t p̄terea irrationabilissimū est opinari q; ex quo fuit corpale templū filij dei et p̄fectū sp̄iale bitaculiū ip̄s sci vacaret opibus carnis quod in figura eleganter designat in Ezechiel. c. 4. cum d̄. Porta hec clausa erit: non aperietur. et vir non transiet per eā. qm̄ dñs deus israel ingressus est per eā. eritq; clausa p̄ncipi. porta ē maria. deus israel Ch̄i stus. clausura virginitas: p̄ncipes Joseph.

C Dicendum ergo ad auctoritates q; ibi scriptura vocat p̄mogenitum nō post quē alius h̄ ante quē nullus. S̄it̄r d̄c. ibi accipit: sicut cum dicitur in psal. Sede a dextris meis: donec ponā inimicos tuos. sca. pe. tuo. per hoc nō intelligit q; postea nō sedeat: s; q; vsq; tñc et postea. Similiter cū d̄. nō cognoscebat eā donec peperit rē. intelligēdū est q; nō cogouit eā ante nec postea. **C** In alia et auctoritate vocantur fratres non illi qui sunt de eodem vtero nati: sed cōsanguinei germani. vñ Paulus ad Gal. 1. dicit. aliqui aut ap̄oz vidi neminem nisi iacobū s̄rem dñi: et cōstat q; ille iacobus fuit cōsanguineus germanus Iesu Ch̄i sti filius. s. materterc sue. Ch̄istum autem nō habuisse s̄res filios matris sue patet in hoc q; vt hf. Jo. 19. M̄ozicis matrem suam recebm̄e dant iohanni euangelistē loco filij. cū tñ nō eēt ei filius: sed nepos: quod non fecisset si alios filios p̄ter Ch̄istum h̄uisset. **C** Ad 4^m dō. q; ibi nominatus est ioseph p̄ Ch̄isti putatū vt fm glo. interlinearē ibidē. cui cōcōdat il-

lud q; dicitur Luce. 3. Ipse ioseph erat incipies q̄si annoz. 30. vt putabat filij ioseph. **Q. 11.** **Secundo** querit vt; inter Mariam et ioseph fuerit p̄c̄m mrimoniū. **E**t vt q; non est p̄c̄m matrimonium qd ē s; legem: sed illud mrimoniū fuit s; legem: q; vt d̄r numerorum vltimo. femine maritos de eadem tribu accipiunt. Joseph aut fuit de tribu iuda. et maria de genere sacerdotali. ergo iter eos non fuit mrimoniū p̄fectum. **C** Item non est mrimoniū p̄c̄m qd d̄bitur ex irrōnabili cāse: sed illud mrimoniū fuit p̄ctum ex irrōnabili cāse: q; vt dicit magf circa finem hui⁹ di. p̄ctum fuit vt partus diabolo celaretur. q; cā non videt fuisse rōnabilis: q; q̄nis diabolus non possit nosce ea que sūt in mente. non latent tñ eum ea que sunt in corpore: ergo nō fuit matrimonium p̄fectum. **C** Item ad p̄fectum mrimoniū requiritur cōsensu i carnalē copulā: q; ad hoc requiritur obligatio ad reddendum debitum cum ab altero cōiuge exigitur: sed beata virgo i carnalē copulā non cōsensit: q; vt habitum est in q̄nōc p̄cedēti vouerat virginitatē. et p̄stat q; votum suū non violauit. ergo inter ipas et Joseph p̄fectum mrimoniū nō fuit. **C** Itē post p̄c̄m matrimonium non licet sponso sponā dimittere: sed ioseph q̄nis eēt iustus voluit occulte dimittere Mariam. vt hf. Math. 1. ergo inter eos non fuit p̄fectum coniugium. **C** Contra magister huius di. c. 3. dicit et hf. 27. q. 2. Institutū. s. iuxta hanc di. Inter Mariā et Joseph p̄c̄m fuit coniugium. **C** Item p̄fectum est coniugium qm̄ cōiuges non tñ p̄sentū in maritalē societate s; etiā in copulā carnalē: sed sicut dicit magister in littera hui⁹ di. c. 1. et hf. 27. q. 2. s. Cū ergo. Beata v̄go cōsenserit in maritalē societate et in copulam carnalē. ergo inter ipsam et Joseph p̄c̄m fuit coniugium.

C Rūdeo q; perfectio rei duplex est. quedam in eē p̄mo. quedam in esse. 2°. prima in hoc consistit q; res habet omnia que p̄tinent ad eius essentiam. 1° consistit in quibusdam perfectionibus non pertinentibus ad essentiam. **P** mō fuit p̄fectū mrimoniū iter Mariā et Joseph. non. 2° quia non ita p̄fecte significat idiuissibile vnionem Ch̄isti et ecclesie et humane nature cum diuina personā: sicut matrimonium consummatum. vñ dicit magister huius distin. c. 3. q; fuit p̄fectum: non in significacione: quia vt infra dicitur. c. matrimonium consummatum p̄fectum vnionem Ch̄isti et ecclesie figurat.

Secundus

lud q; dicitur Luce. 3. Ipse ioseph erat incipies q̄si annoz. 30. vt putabat filij ioseph. **Q. 11.** **Secundo** querit vt; inter Mariam et ioseph fuerit p̄c̄m mrimoniū. **E**t vt q; non est p̄c̄m matrimonium qd ē s; legem: sed illud mrimoniū fuit s; legem: q; vt d̄r numerorum vltimo. femine maritos de eadem tribu accipiunt. Joseph aut fuit de tribu iuda. et maria de genere sacerdotali. ergo iter eos non fuit mrimoniū p̄fectum. **C** Item non est mrimoniū p̄c̄m qd d̄bitur ex irrōnabili cāse: sed illud mrimoniū fuit p̄ctum ex irrōnabili cāse: q; vt dicit magf circa finem hui⁹ di. p̄ctum fuit vt partus diabolo celaretur. q; cā non videt fuisse rōnabilis: q; q̄nis diabolus non possit nosce ea que sūt in mente. non latent tñ eum ea que sunt in corpore: ergo nō fuit matrimonium p̄fectum. **C** Item ad p̄fectum mrimoniū requiritur cōsensu i carnalē copulā: q; ad hoc requiritur obligatio ad reddendum debitum cum ab altero cōiuge exigitur: sed beata virgo i carnalē copulā non cōsensit: q; vt habitum est in q̄nōc p̄cedēti vouerat virginitatē. et p̄stat q; votum suū non violauit. ergo inter ipas et Joseph p̄fectum mrimoniū nō fuit. **C** Itē post p̄c̄m matrimonium non licet sponso sponā dimittere: sed ioseph q̄nis eēt iustus voluit occulte dimittere Mariam. vt hf. Math. 1. ergo inter eos non fuit p̄fectum coniugium. **C** Contra magister huius di. c. 3. dicit et hf. 27. q. 2. Institutū. s. iuxta hanc di. Inter Mariā et Joseph p̄c̄m fuit coniugium. **C** Item p̄fectum est coniugium qm̄ cōiuges non tñ p̄sentū in maritalē societate s; etiā in copulā carnalē: sed sicut dicit magister in littera hui⁹ di. c. 1. et hf. 27. q. 2. s. Cū ergo. Beata v̄go cōsenserit in maritalē societate et in copulam carnalē. ergo inter ipsam et Joseph p̄c̄m fuit coniugium.

C Rūdeo q; perfectio rei duplex est. quedam in eē p̄mo. quedam in esse. 2°. prima in hoc consistit q; res habet omnia que p̄tinent ad eius essentiam. 1° consistit in quibusdam perfectionibus non pertinentibus ad essentiam. **P** mō fuit p̄fectū mrimoniū iter Mariā et Joseph. non. 2° quia non ita p̄fecte significat idiuissibile vnionem Ch̄isti et ecclesie et humane nature cum diuina personā: sicut matrimonium consummatum. vñ dicit magister huius distin. c. 3. q; fuit p̄fectum: non in significacione: quia vt infra dicitur. c. matrimonium consummatum p̄fectum vnionem Ch̄isti et ecclesie figurat.

dem rei sacre signum est. i. spiritualis & inseparabilis coniunctio christi & ecclesie. **¶** Dec tria non assunt omni coniugio. **¶** Test sciendum ab aliis quibus contrahitur coniugium ubi hec tria bona non comitantur. Dec est enim fides ubi vir cum alia: & mulier cum alio coit. Hoc ergo bonum ita coniugio adberet ut ex eo si affit: amplius commendetur coniugium. Si non affit: non inde annihilatur. Que. n. adultera est non ideo coniungitur non est. immo si coniungitur non esset: adultera non foret. Quod cum sit: culpa committitur: sacramentum vero non cassatur. Bonum quoque proles non omnibus adest coniugibus. Quidam enim pari voto continentiam servant: alij pro etatis defectu vel alterius rei causa generare non valent. Nec omnes illi etiam qui prolem recipiunt bonum proles habent. Nam bonum proles dicitur non ipsa proles: sed proles spes que ad religionem non refertur: immo ad hereditariam successionem: ut cum quis heredes terrane possessionis habere desiderat: sed spes ac desiderium quo proles ad hoc queritur ut religione informet. Multi ergo prolem habent qui tamen bono proles carent: nec ideo tamen coniugium esse desinit. sacramentum vero ita inseparabiliter coniugio heret legitimarum personarum: ut sine illo coniugium non esse videatur: quia semper manet inter viuentes vinculum coniugale: ut etiam interueniente diuortio fornicationis causa coniugalis vinculi firmitas non soluat. Ubi vero non inter legitimas personas contrahitur coniugium non adest illud bonum quod dicitur sacramentum: quia potest solui talius copula: de quibus post dicitur. **¶** ve-

ro coniugium sit inter eos qui coniugali affectu non tamen gratia proles: sed ex plende libidinis conueniunt: nec fornicary sed coniuges appellentur ostendit Aug. in quibus. Solet queri cum masculus & femina: nec ille maritus: nec illa vxor alterius: sibi met non filiorum procreatorum: sed per incontinentiam solius concubitus causa concupulant ea fide media: ut nec illa cum altero: nec ille cum altera faciat id: utrum nuptie sint vocande: Et potest fortasse non absurde hoc appellari connubium: si vsque ad mortem alicuius eorum id inter eos placuerit: & plis generationem quibus non ea causa coniuncti sunt: non tamen vitauerint: ut vel sibi nasci filios: vel etiam opere malo aliquo agant ne nascantur. Leterum si vel utrumque vel vnum horum desit: non inuenio quo has nuptias appellare possim. Etenim si aliquas sibi ad tempus adhibuerit donec aliquam dignam honoribus aut suis facultatibus inueniat: quibus in coniugio adducat: aio ipso adulter est: nec cum illam qua cupit inuenire: sed cum ista cum qua se cubat: ut cum ea non habeat maritale consortium. Ecce coniuges dicitur qui solius concubitus causa conueniunt: si tamen proles generatione aliquo modo dolo non vitent.

¶ De his qui procurant venena sterilitatis. Ubi vero venena sterilitatis procurant: non coniuges sed fornicary sunt. Unde Augu. Aliquis do consueque peruenit hec libidinosa crudelitas vel libido crudelis: ut etiam venena sterilitatis procuret: & si nihil valuerit concipere fetus iter viscera aliquo modo extinguat vel fundat: volendo prolem suam prius interire quam viuere: aut si iure viuebat: occidi antequam nasci. Proles

si ambo tales sint coniuges non sunt: & si ab initio tales fuerunt non sibi per connubium sed per stuprum potius conueniunt. Si vero ambo tales non sunt a deo dicere: aut illa quodammodo est mariti meretrix: aut ille adulter vxoris. **¶** Quando sunt homicide qui procurant abortum.

¶ Je queri solet de his qui abortum procurant quoniam iudicentur homicide vel non: Tunc puerperum ad homicidium pertinet: quando formatum est & animam habet: ut aug. super erod. asserit. In forme ante puerperum ubi non est anima viuua: lex ad homicidium pertinere noluist. Dicit etiam augu. quod informe puerperum non habet animam. idque multat peccata: non redditur anima: pro anima: sed iam formato corpori anima datur: non inceptu corporis nascitur cum semine deriuata. Nam si cum semine: & anima existit de anima tunc & multe anime quotidie percunt: cum semine fluxu non perficitur natiuitati. Primum oportet domum concipiari: & sic habitatores iduci. Ubi ergo lineamenta compacta non fuerint: ubi erit anima? **¶** Item dicitur ad galgiam. Semina paulatim formantur in utero: & tandem non reputat homicidium: donec elementa composita suas imagines membrarum suscipiant. Vis apparet tunc eos homicidas esse: qui abortum procurant: cum formatum est & animatum puerperum.

¶ De excusatione coitus qui fit per hec bona.

¶ Um ergo hec tria bona in aliquo coniugio simul occurrunt: ad excusationem coitus carnalis valent. Quia. n. seruata fide thori causa proles coniuges conueniunt: sic excusatur coitus ut culpam non habeat.

Quia vero deficiente bono proles: fide tamen seruata conueniunt causa continentie: non sic excusatur ut non habeat culpam: sed venialem. Unde aug. Coniugalis concubitus generandi gratia: non habet culpam. Locupie vero satiande: sed tamen cum coniuge: propter thori fidem venialem habet culpam. Item. Hoc quod coniugati victi concupiscentia vtuntur iuicem ultra necessitatem liberos procreandi: ponam in his pro quibus quotidie dicimur. Dimitte nobis debita nostra etc. Ubi autem hec bona desunt fides. i. & proles. non videtur coitus defendi a crimine. Unde in sententia Iulii Iulij pitagorici legitur. Omnis ardentior amator proprie vxoris adulter est. Item Hieronymus. Sa piens iudicio amat coniugem: non affectu: non regnat in eo impetus voluptatis: nec precepsit ad coitum. Nihil est sedius quam vxorem amare quasi adulteram. Qui dicunt se causa humani generis vxoribus iungi: imitentur saltem pecudes: & postquam venter vxoris intumuerit: non perdant filios: nec amatores se vxoribus eribeant: sed maritos. Idem In matrimonio opera liberorum concessa sunt: voluptates autem que de meretricum amplexibus capiuntur: in vxore damnate.

¶ De indulgentia apostoli quomodo sit accipienda.

¶ Sed si concubitus qui fit causa proles culpa caret: quid apostolus secundum indulgentiam permittit? Ita enim ait. Hoc autem dico secundum indulgentiam. Cui enim prestatur venia nisi culpe? Per hoc etiam quidam probare volunt nuptias esse peccatas: sed ut predictum est: indulgentia alia est excessiva. Egerat aplos de nuptijs & de

caruali coitu z ad vtrinqz rettulit illd. hoc autem dico scdm idulgentiam. In dulgentiar. n. nuptie scdm concessione z concubitus nuptial q fit tm causa prolis. Concubitus vero q est pter necessitatem generandi: ob incontinentiam in dulgetur scdm pmissione: qz ibi e aliqua culpa: sed leuis. Ideoqz non iubet nec deditur: sed pmittitur: qz no est laudabilis sed venial. De hoc augustin. sic ait. Forte aliquis dicit: si veniam concessit aplos. ergo peccatum sunt nuptie: cui. n. venia nisi peccato conc editur. Plane qd infirmitati permisit scdm veniam: audeo dñe peccatum ee. veniam naqz dcedens aplos concubitus attendit conjugatorum: vbi est incotinentie malum. Incontinentie malum est qz vir cognoscit vxorem etiam vltra necessitatem p creandi liberos: sed z ibi est nuptiarum bonum. Non. n. qz incontinentia malu est: id coniugium: vbi e cocubitus pter intentionem generationis no est bonuz: non pp illud malum culpabile e hoc bonum: sed illud malum fit veniale pp bonum nuptiale. Quod non reprehendit aplos: sed malum incotinentie. Itz. Lc cubitus qui non fit ca plis: nuptie non cogunt fieri: sed impetrant ignosci. si tm non ita sit nimius vt ipediat tempora q orationi debentur: nec imutentur in eu vsu q est cotra naturam. Cocubitus enim necessarius causa generandi iculpabilis: z solus ipse nuptialis est. Ille vero qui vltra necessitatem progreditur non rationi sed libidini obsequit: z huc non erigere: sed reddere coniugi ne fornicetur ad coniuge ptinet. Si vero ambotali concupie subiguntur: z rem faciunt que non est nuptiarum: cuius delicti non sunt nuptie hortatrices sed de pcatrices. Decus quidem coniugale e

castitas procreandi z reddendicarnalis debiti fides. Hoc e opus nuptiarum: qd ab oi peccato defendit aplos dicens. Non peccat virgo si nuperit. Cum ergo culpabilis non sit generandi intentione cocubitus: q proprie nuptias e imputatus est. Quid scdm vtiam dedit aplos: nisi q coniuges debitum carnis expokus no: pp agnis voluptate: sed libidinis voluptate? Que tm voluptas n pp nuptias cadit in culpam: sed pp nuptias accipit veniam. Immoderata ergo pgressio: scdm veniam concedit. Quocirca z hic laudabiles sut nuptie: quia etia illud qd no pertinet ad se: ignosci faciunt pp se. No eni cocubitus e quo seruitur cupie. agit vt ipeatur fetus que postulant nuptie. Qio ergo i genere suo nuptie bone sut: qz fide thori seruant: z plis suscipiende ca vtruzqz sexu comiscet z ipietate sepa rationis bozzent. Scitatu e z iugum nec coiumz ifidelis obesse pt: sed potius fidelis prodest ifideli: vt aplos docet. Ex his ostenditur q coniuges ca plis tm conueniunt vel qui exigentibus debitum reddunt: defendit a peccato sanctitas coniugij bonuzqz nuptiale. Si. n. absqz peccato non posset fieri cocubitus coniugalis no pcepisset dñs post diluui u eos copulari dicens. Crescite z multiplicamini: cum iam sine carnali concupiscentia non possint commiseri.

¶ Non omnis delectatio carnis peccatum est.

Ed forte aliquis dicit oem carnis concupiscentia z delectatio ne que est in coitu malam ee z pccm: qz ex pccō e z inordinata. Et nos dicimus illam concupiscentiam spmala ee: qz feda est pca pccō: sz no sep pccm e. Sepe. n. delectatur vir sanctus scdm carne i aliqua re: vt rgescedo p laborē.

edendo post esturism: nec tamē talis delectatio est peccatus: nisi sit imoderata. Sic z delectatio que fit in coitu coniugali: cui affunt illa tria bona a peccato defenditur. Videtur tamē Hea. Greg. aliter sentire. I. q sine peccato no possit fieri carnalis comixtio dices. Vir cu propria coniuge dormiens: nisi lotus aqua ecclesiam intrare non debet. Quāuis diuerse hominū nationes de hac re diuersa sentiāt: z alia custodire videantur. Romanorum tamē temp ab antiquioribus vltus fuit: post amixtionem ppz coniugis: z lauari purificatione querere: z abigressu ecclesie paululu temperare. Nec hoc dicētes culpaz deputamus ee coniugij: sed qz ipsa licita admixtio coniugis sine voluptate carnis fieri no pot a sacri loci igressu ee abstinendū: qz voluptas illa sine culpa nullatenus ee pot.

¶ Determinat auctoritatem.

De autem ne predictus obniert intelligendū est in illis qui gra plis conueniunt: quozuz voluptas no est sine peccato: z vix aliq reperi possunt adhuc amplexus carnales experientes: qui no iterdum conueniāt pter intentionem pcreade plis. Doc autē quoties fit: ab igressu ecclesie abstinendum est. Et qz ita itelligendū sit. Greg. cosequēter ostēdit. Si quis vero in sua coniuge: no cupidine voluptatis raptus: sed tm creandozuz liberozuz gra vti: iste pfecto siue de igressu ecclesie: siue d sumēdo corpis dominici mysterio: suo est iudicio relinquēdus: quia phiberi a nobis no debet accipere qui in igne positus nescit ardere. Lū vero no amor pcreande sobolis: sed voluptas dominat in opere comixtionis: habeāt coniuges etiam de comixtioe sua quod desleant. Tunc aut vir qui post amixtioem con-

ingis lotus aqua fuerit etia sacra comixtionem valeat accipere: cu ei secunduz presinitam sententiam ecclesiam etiam licuerit intrare.

¶ Superius determinauit magf de infimo: nio quo ad cam formale z efficientē. Hic de terminat de ipso quo ad finale que in bonis infimonij consistit. Et diuidit in tres. P^o determinat de trib^o bonis coniugij comuniter. P¹ de bono fidei in quociqz coniugio specia liter de se. ibi. Sciedum est etia. P² Terno d bo no fidei in coniugio patrum antiquoz specia listime di. 33. ibi. Quereur hic d antiqz. C^o in duas. P^o determinat que z quot sint puz bona. P¹ qualiter excusant pccatum coniugale. ibi. Cum igitur. C^o in tres. P^o Prio ostendit qz tria sunt coniugij bona. P¹ ostēdit qz intentio vitade plis in cotra pēdo infimonium excludit. ibi. Qui vero venena. P² Tertio ostēdit incidenter quādo iudicandi sunt homicide qui pcurat abortum: quādo no. ibi. Hic queri solet. C^o Illa pars que ibi scribitur. Cum igitur diuidit in tres partes. P^o Prio ostēdit quādo hec bona excusant pccatum coniugij: z qñ no. P¹ opponit in contrarium. ibi. Sed si cocubitus. P² Tertio ostēdit quomō ambo coniuges se habeāt ad actū illum. ibi. Scieduz etia. C^o Scō in tres. P^o Prio oppōit per vultū ritatem. P¹ per rōnem z Gregorij auctoritatē. ibi. Si forte. P² Tertio ponit auctoritatē Grego. determinationem. ibi. Hoc autem.

Articulus.
Hanc vti querenduz e principaliter de tribus. P^o Prio de bonis infimonium excusantib^o. P¹ de corū habitudine ad infimonium. P² de modo excusandi pccatum coniugale cocubitu. C^o Circa pccatum que runtur tria. P^o Prio vtz debeat esse aliq bona matrimonij excusantia. P² Secundo que z quot sunt. P³ Tertio quod est principalis inter illa.

¶ Prio ostēdo qz no debeat esse aliq bona infimonium excusantia. Res bona excusatioe no idiget: sed matrimonij est res bona: z ingtum est in officiu: z indzuz est in remedium. ergo bonis excusantib^o non indiget. C^o Item sicut pseruatio sctitudi que est per actum nutritiue est de intentione nutritiue obseruatio speciei que est per actū nutritiue: sed de actus nutritiue bono excusantē no indiget. ergo a simili nec concubitus infimo:

muliere per mutua consentum expremum per verba de presentibus vel per alia signa in non potest loqui et copula carnalis sequitur causatur per quod neuter eorum potest alii infirmo maliter copulari altero vivente id solubilem unionem nature humane cum persona filii dei ex institutione significatur. Ad id quod dicitur quod infirmo non tamen est res nature sed etiam gratia quibus essentialius pertinet ad infirmo bonum plus et bonum fidei in quantum est quoddam officium nature quod bonum sacrificii est et convertitur in quantum est factus gratia et quod omnino potest principaliter esse gratia quod natura ideo omnibus pensatis illud bonum est essentialius infirmo quod ipsum essentialiter respicit in quantum est factum gratia et illud quod ipsum essentialius respicit in quantum est officium nature.

Dilectio quod dicitur per mutua consentum expremum per verba de presentibus vel per alia signa in non potest loqui et copula carnalis sequitur causatur per quod neuter eorum potest alii infirmo maliter copulari altero vivente id solubilem unionem nature humane cum persona filii dei ex institutione significatur. Ad id quod dicitur quod infirmo non tamen est res nature sed etiam gratia quibus essentialius pertinet ad infirmo bonum plus et bonum fidei in quantum est quoddam officium nature quod bonum sacrificii est et convertitur in quantum est factus gratia et quod omnino potest principaliter esse gratia quod natura ideo omnibus pensatis illud bonum est essentialius infirmo quod ipsum essentialiter respicit in quantum est factum gratia et illud quod ipsum essentialius respicit in quantum est officium nature.

Ad id quod dicitur quod infirmo non tamen est res nature sed etiam gratia quibus essentialius pertinet ad infirmo bonum plus et bonum fidei in quantum est quoddam officium nature quod bonum sacrificii est et convertitur in quantum est factus gratia et quod omnino potest principaliter esse gratia quod natura ideo omnibus pensatis illud bonum est essentialius infirmo quod ipsum essentialiter respicit in quantum est factum gratia et illud quod ipsum essentialius respicit in quantum est officium nature.

Ad id quod dicitur quod infirmo non tamen est res nature sed etiam gratia quibus essentialius pertinet ad infirmo bonum plus et bonum fidei in quantum est quoddam officium nature quod bonum sacrificii est et convertitur in quantum est factus gratia et quod omnino potest principaliter esse gratia quod natura ideo omnibus pensatis illud bonum est essentialius infirmo quod ipsum essentialiter respicit in quantum est factum gratia et illud quod ipsum essentialius respicit in quantum est officium nature.

Articulus

Infirmitas est res naturalis et bonus plus et bonum fidei ipsam respiciunt in quantum est quoddam officium nature bonum autem facti in quantum est factum in gratia ergo bonus plus et bonum fidei essentialiora sunt infirmitati quam bonum sacramenti et consequenti in matrimonio principaliora sunt.

Contra illud est principalis in re quod in eius distinctione ponit quod illud quod non sed inseparabilitas est huiusmodi ut patet per 2a. di. 17. c. 1. cum ergo bonum facti sit in infirmitate ratione inseparabilitatis bonum facti principalissimum est in infirmitate sine quo infirmitas esse potest sed illud sine quo infirmitas esse potest sicut dicit magister per 2a. di. c. 1. infirmitas potest esse sine bono fidei et plius non sine bono sacramenti ergo in infirmitate bonum sacramenti est principalis quod bonum fidei et plius.

Ad id quod dicitur quod magister per 2a. di. c. 1. infirmitas potest esse sine bono fidei et plius non sine bono sacramenti ergo in infirmitate bonum sacramenti est principalis quod bonum fidei et plius. Contra illud est principalis in re quod in eius distinctione ponit quod illud quod non sed inseparabilitas est huiusmodi ut patet per 2a. di. 17. c. 1. cum ergo bonum facti sit in infirmitate ratione inseparabilitatis bonum facti principalissimum est in infirmitate sine quo infirmitas esse potest sed illud sine quo infirmitas esse potest sicut dicit magister per 2a. di. c. 1. infirmitas potest esse sine bono fidei et plius non sine bono sacramenti ergo in infirmitate bonum sacramenti est principalis quod bonum fidei et plius.

Ad id quod dicitur quod magister per 2a. di. c. 1. infirmitas potest esse sine bono fidei et plius non sine bono sacramenti ergo in infirmitate bonum sacramenti est principalis quod bonum fidei et plius. Contra illud est principalis in re quod in eius distinctione ponit quod illud quod non sed inseparabilitas est huiusmodi ut patet per 2a. di. 17. c. 1. cum ergo bonum facti sit in infirmitate ratione inseparabilitatis bonum facti principalissimum est in infirmitate sine quo infirmitas esse potest sed illud sine quo infirmitas esse potest sicut dicit magister per 2a. di. c. 1. infirmitas potest esse sine bono fidei et plius non sine bono sacramenti ergo in infirmitate bonum sacramenti est principalis quod bonum fidei et plius.

Art. Primus

propter aliquod bonum infirmitas factus est non vitiosus finis quod vitium accipitur pro culpa sed finis quod accipitur pro quod precessu seu pro quadam obligatio a prima rectitudine nature in pedimentum autem versus rationis in dormiendo provenit ex lassitudine naturalium virium et sensu variis. Propter etiam dicitur ad minorum quod dormitio habet bona excusantia impedimenta versus rationis in somno que bona sunt vigoratio versus rationis post somnum et corporalis fortificatio et nature sustentatio quod sine somno non humana pro statu isto sustentari non possent.

Secundo

Ad id quod dicitur quod magister per 2a. di. c. 1. infirmitas potest esse sine bono fidei et plius non sine bono sacramenti ergo in infirmitate bonum sacramenti est principalis quod bonum fidei et plius. Contra illud est principalis in re quod in eius distinctione ponit quod illud quod non sed inseparabilitas est huiusmodi ut patet per 2a. di. 17. c. 1. cum ergo bonum facti sit in infirmitate ratione inseparabilitatis bonum facti principalissimum est in infirmitate sine quo infirmitas esse potest sed illud sine quo infirmitas esse potest sicut dicit magister per 2a. di. c. 1. infirmitas potest esse sine bono fidei et plius non sine bono sacramenti ergo in infirmitate bonum sacramenti est principalis quod bonum fidei et plius.

Ad id quod dicitur quod magister per 2a. di. c. 1. infirmitas potest esse sine bono fidei et plius non sine bono sacramenti ergo in infirmitate bonum sacramenti est principalis quod bonum fidei et plius. Contra illud est principalis in re quod in eius distinctione ponit quod illud quod non sed inseparabilitas est huiusmodi ut patet per 2a. di. 17. c. 1. cum ergo bonum facti sit in infirmitate ratione inseparabilitatis bonum facti principalissimum est in infirmitate sine quo infirmitas esse potest sed illud sine quo infirmitas esse potest sicut dicit magister per 2a. di. c. 1. infirmitas potest esse sine bono fidei et plius non sine bono sacramenti ergo in infirmitate bonum sacramenti est principalis quod bonum fidei et plius.

Distinctionis

distans qui est actus generative. Item non minus iactura patitur homo quam in actu carnalis copule sed dormitio non idem aliquo bono excusantem de ergo nec actus carnalis copule.

Contra magister in principio huius di. tria sunt principaliter bona coniugii. Et quod eadem dist. c. 4. dicitur cum hec tria in aliquo coniugio simul concurrunt valent ad excusationem contra carnalia.

Ad id quod dicitur quod magister per 2a. di. c. 1. infirmitas potest esse sine bono fidei et plius non sine bono sacramenti ergo in infirmitate bonum sacramenti est principalis quod bonum fidei et plius. Contra illud est principalis in re quod in eius distinctione ponit quod illud quod non sed inseparabilitas est huiusmodi ut patet per 2a. di. 17. c. 1. cum ergo bonum facti sit in infirmitate ratione inseparabilitatis bonum facti principalissimum est in infirmitate sine quo infirmitas esse potest sed illud sine quo infirmitas esse potest sicut dicit magister per 2a. di. c. 1. infirmitas potest esse sine bono fidei et plius non sine bono sacramenti ergo in infirmitate bonum sacramenti est principalis quod bonum fidei et plius.

Ad id quod dicitur quod magister per 2a. di. c. 1. infirmitas potest esse sine bono fidei et plius non sine bono sacramenti ergo in infirmitate bonum sacramenti est principalis quod bonum fidei et plius. Contra illud est principalis in re quod in eius distinctione ponit quod illud quod non sed inseparabilitas est huiusmodi ut patet per 2a. di. 17. c. 1. cum ergo bonum facti sit in infirmitate ratione inseparabilitatis bonum facti principalissimum est in infirmitate sine quo infirmitas esse potest sed illud sine quo infirmitas esse potest sicut dicit magister per 2a. di. c. 1. infirmitas potest esse sine bono fidei et plius non sine bono sacramenti ergo in infirmitate bonum sacramenti est principalis quod bonum fidei et plius.

Imperium aut secundum indulgentia concessio- nis que est de minori bono: in hoc non peccat. vti vero ad ad sine ad que instituta est. fm. idul- gentia permissiois q est de minori malo pec- cati est saltes veniale: talis vo est vltus carna- lis copule que fit causa icontinentie vitade fm magrm superius dist. 26. c. 1. **C** Ad 2^m vdm q vir q vitur vxore sua ea icontinentie vitade in seiplo: Quis vltatur ea ordinate qrum ad mas generis si cognoscit ea fm nalez vsu: no vti- tur tamē ea recte scdm iudicium ronis: que di- etat ipm no debere ea vti nisi ppter bonus p- lis vel bonū fidei: vti autē vxore ad vitadu in- continentia in ea est ea vti ppter bonum fidei etia si mulier non petat expresse: sed tacite tm: et per quandā luitatiōem. **C** Ad 3^m vdm q con- cubitus q fit causa icontinentie vitade in seiplo tm efficit malus ppter omissiones finis debite: q est bonum. plis vel bonum fidei: et scdm pps 3° etbi. c. 3. cui⁹ gra est vna de pncipalibus ar- cūstantijs. **C** Ad quartam patet solutio ex vi- ctis in corpore questiois.

Qui autē tenet opinionem contrariam di- cunt ad primum in oppositum q sariare con- cupiscentiam et velle moderate delectari non sunt idē. pōt etiam dici q aug. in illo verbo et similibus accipit culpam pro vitio qd est que- dam declinatio a pma rectitudine nature: que non semper est culpa proprie dicta vt in lib. 2. ostēsum est: et illam obligationem Aug. dicit venialē in quantum deus propter honesta- tem sacramenti non imputat eam ad aliquaz culpam proprie dictam. **C** Ad secundum vi- cant q maior est sola. non enim peccat homo quotiescūqz accipit cibuz propter delectatio- nem saporis.

Questio. III. **Q**ueritur vtz peccat no causa red- dendū debitum: nec plis pcreande **T**ertio **S**emp sit peccatū mortale. Et videt q sic magi ster hui⁹ di. c. 4. et est. 23. q. 4. **D**igo. Adulter- amator ardētior ppter vxoris. cū ergo adul- terium sit pctm mortale: et cognoscēs vxorem non cā boni. plis vel fidei: sit et amator arden- tior: talis mortali peccat. **C** Item magi. e. c. et est etia de re. q. predicta. **L**iberor. volupta- tes que de meretricis capiunt amplectibus in vxore sunt vānate: sed tales sunt voluptates q capiunt in vxore non cā boni. plis nec fidei. g- tales fuerunt vānate. **C** Itē peccatus coniu- galis non differret a fornicario si per aliquod bonum matrimonij non excusaret: nec concu- bitus qui fit nō causa boni. plis nec boni fidei per nullū bonum mfmomij excusat: qz quis

bonum sacri mfmomij non esset: tamē per se nō sufficit ad excusandum conjugale cocu- bitum. ergo peccat cum. ppta vxore nō causa boni prolis nec fidei est peccatus mortales: cu- concubitus fornicarius.

C Contra. vti cibo suo ppter delectationem nō semper est peccatum mortale. ergo simili- ter vti cum propria vxore propter delectatio- nem non semper est peccatū mortale. **C** Itē magister huius distinctionis. capitulo. 5. dicit de concubitu qui fit libidinis voluptate cum vxore q propter nuptias accepit veniam. sed hoc non diceret de mortali peccato: quamuis accipiat veniā ppter penitentiā. ergo talis co- cubitus non semp est pctm mortale.

C Rūdo. q. itentio peccantis cum ppa vro- re nō ppter bonum. plis nec fidei aut exit sine mfmomij: ita q vellet facere etia si non esset vxor: suaz talis peccatus semp est peccatum mortale: et sic cum vxore peccātes dicitur ardē- tior amator vxoris ppter: talis etia peccatus voluptates siles sunt illis que capiunt de me- retrici amplectib⁹. aut sicut actu v l' habitu in- tra confines mfmomij: ita q non velle et peccā- bere cum ea si nō esset vxor: ppta: et talis pe- bitus nō est pctm mortale. excusatur. n. a pec- cato mortali ppter mfmomij honestatē q ma- xime in eo est ratione inseparabilitatis: p quas est in eo sacramenti bonum.

C Ex dictis patent solutioes ad duo pma ar- gumēta. **C** Ad 3^m vdm q Quis bonum sacri per se non sufficit ad excusandū carnalē con- cubitus ab omni peccato. sufficit tamē ad ex- cusanduz a mortali peccato: qz Quis nō respi- ciat carnalē peccatum pmo et directe: respicit tamē scdario et indirecte: in qntum honestatē eē- tiam mfmomij: rōne cui⁹ honestatis talis pe- bitus pōt excusari a peccato mortali.

Circa **S**acramentalit vero separari nequeat dum viuunt. supple si ē ma- trimoniū sumatus. alias possent per religio- nis igressus. Sacm fidei. i. caractere q est res et sacm. Immo firmitus crit. q. q. ad amorē spiritualē in domino. vel pōt dici q non loq- tur hic magi de cōtinentia a pma carnali co- pula qua mfmomij consumatur: sed de cō- tinentia a sequētibz Si cōiunx nō esset: adul- tera nō foret. tamē esset fornicaria. Coniugio dicunt qui solius cocubitus causa pueniunt. dū tamē affectu mfmomij copulētur. Si ta- men. plis generationē aliquo dolo malo non vitēt. s. puenēdo in talē dolum: dū dicitur ma- trimoniū: qz si talis dolum post mfmomij cō-

tractus superueniret: vinculū mfmomiale nō solueret. Si ambo tales sunt iuges nō sunt. hoc est non faciunt actus debitos cōiugio. Si ambo nō sunt tales: aut illa est meretrix mari- ti etia ad modū meretricis se habēs. Sapiēs iudicio amat coniugem nō affectu. s. effrena- to. Nihil est sedius vxores amare quasi adul- teram. quod non est sic itelligenduz q non sit aliquod peccatū grauius illi: sed vult dicere q est valde sedam. Incontinentie maluz est q vir cognoscit vxore vltra necessitatē pcreandi liberos. loquitur de actu cognoscēdi erigēdo debituz non reddendo. Ipse solus nuptialis est. s. pncipaliter: quia ad procreationem libe- rorum pncipaliter ordinatus est cocubitus nup- tialis. Voluptas ipsa sine culpa esse nullate- nus potest. hoc nōmine culpe intelligit scdaria- tem vitiosam que in nobis est ex culpa primo- rum parentum.

De solutione carnalis debiti.

Sciendum etiam est quia cum in omnibus alijs vir pfit mulieri vt caput cor- poris: est enī vir caput mu- lieris: in soluēdo tamē car-

nis debito pares sunt. Ideo Apostolus vtriqz pariter precipit in hac causa sibi inuicem subyci: inquit. Vir debitum reddat vxori: similiter et vxor viro: quia mulier nō habet potestatem sui corpo- ris sed vir. similiter et vir nō habet po- testatem sui corporis sed mulier. Quia nec mulier ad aliū viruz: nec vir ad aliā mulierē potestatem sui corporis hz: nec vir ad cōtinendum. nec mulier potesta- tem habet sine mutuo cōsensu: sed alter alteri p tatem hz corporis: vt poscenti alteri nō liceat alteri negare debitum. In hoc. n. pares sūt: qz nec viro nec mu- lieri corpus suū licet alij tradere. Sz si- bi inuicēz debitorēz sunt in hac causa: ne peccādi detur occasio: per quod nō do- minius tollitur viro sed vitium. Debēt. n. sibi cōiugati nō soluz ipsius sexus sui cō- mūcēdi fidem liberorū pcreādoz cau-

sa: que prima est in ista mortalitate so- cietas: veruz etiā ifirmitatis inuicem ex- cipiēdo ad illicitos cōcubitus deuitan- dos: mutuum quodāmodo seruitutem: vt et si alteri eorum cōtinentia placeat: nisi ex alterius cōsensu nō possit. Ad hoc enim neuter habet potestatem sui cor- poris: quod adeo verum est: vt etia q non filiorum procreandorum sed infir- mitatis et icontinentie causa experit: vel ille de matrimonio: vel illa non sibi al- terutrum negent: ne per hoc incidant in damnabiles corruptelas. Reddere enim debituz conjugale nullius est cri- minis: erigere autem vltra generandi necessitatē culpe est venialis. For- nicari vero vel mechari pniendi est criminis.

C Neuter continere valeat nisi ex cō- muni consensu.

Quod vero sine consensu vxoris vir cōtinere non valeat: subdi- tis probatur testimonijs. Ait. n. Augu. Si dicat vir continere iam volo: nolo autem vxor potest. Quod enim tu vis: illa non vult. Nūquid per continen- tiam tuam illa debz fieri fornicaria: Si alij nupserit te viuo: adultera erit. Nō vult tali lucro deus tale damnum com- pensari: Redde debitum: et si non exi- gis: redde: pro sanctificatione perfecta deus tibi computabit: si non quod tibi debetur erigis: sed reddis quod debes vxori. Idem. Secundum verba apo- stolica etiam si vir continere voluisset et tu noluisset: debitum tibi reddere co- geretur: et illi deus imputaret continen- tiam: si non sine sed tue concederetur in- firmitati: ne in adulterium caderes. Quisquis ergo compatiens infirmita- tis vxoris reddit: non erigit debitum: aut si propter propriam ifirmitatē du-

cit vxorem plāgens potius: qz sine vxore esse nō potuit: qz gaudēs quia duxit: securus expectat diē nouissimū. Idem. Una sola cā esse potest: qua te ad id qd voluisti nō modo nō hortaremur: s; etiā pbiberem implere: si forte tua cōiūg hoc tecū suscipere animi vel carnis ifirmitate recusaret. Nā vouēda talia non sunt a cōiūgatio. nisi ex cōsensu z volūntate cōmuni: z si ppropere factum fuerit: magis est corrigēda temeritas qz pfoluēda pmissio. Nō. n. de exigit si quis ex alieno aliqd vouerit: sed pot' vsurpare vetat alienū. Idē. Apostolus nec ad tēpus vt vacet oratiōi nisi ex cōsensu noluit cōiūgē carnali iuicem fraudari debito. Idē. Manifestū est ita voluisse legē feminā sub viro esse: vt nulla eius vota que abstinētia causa vouerit reddantur ab ea: nisi auctor fuerit vir pmittendo. Nam cū ad peccatū eiusdē viri pertine re voluerit lex: si pri' pmiserit: z postea pbibuerit: nō tamē dixit vt faciat mulier qd vouerat: qz permissa iā pri' a viro fuerat: viri dixit esse pctm: qz abnuat quod pri' cesserat: nō tamē mulieri ex hoc iussum dedit: vt cū prius vir ei con cesserit: postea si pbibuerit cōtemnat. Ex his apparet qz vir vel mulier conti nentiā deo offerre nō potest sine cōmuni cōsensu. nec alter alteri debitū negare dz. Si vō qlibz eoz altez a suo iure ab soluerit: ad pteritā seruitutē nūqd re uocare poterit? Doc. n. videt Augu. si pri' voluisse. Quibusdā videt qz mulier nō discedēs a domo viri: que viro per mittēte continētiā vouerit vel pmiserit: eodem pbibēte soluere nō valeat: z hoc ppter dignitatē viri qē caput mulieris. Sed melius hoc itelligitur in tali casu: vbi vir cōcedit mulieri vouere cōtinētiā: z ante votū pbibet implere.

Si vero habitū mutauerit nō pōt reuo cari scdm illud. Qui vxorē suam vela re permiserit: aliaz non accipiat: sed si militer conuertatur.

Quib' t'pib' cessandū sit a coitu.
Z licet debitū pōctēri sit semp soluedum: nō licet tamē qualibet die pōctere. vñ Aug. Lxi. stiano cū vxore sua aliquādo licet uenire: aliquādo nō. Propter pcessiōis eniz dies z ieiunioz aliquādo nō licet uenire: quia etiā a licitis abstinēdum est: vt facili' ipetrari possit qd postulat. Idē. Quoties. n. v' dies natiuitatis vel reliq festiuitates aduenerint: nō solum cōcubinarū cōfortio: sed etiā a pprijs vxorib' abstinete. Item Ambro. Si cā pccandoz filioz ducitur vxor: nō multum tēpus ccessuz videtur ad ipm vsium: qz z dies festi: z dies pcessiōis: z ipsa ratio ccept' z partus iuxta legē cessare vsuz carnis his debere t'pib' demōstrant.

Viro. videt dissentire a pmissis.
 Ii aut qd cōm est reddere debitum nō esse pctm: videt obuiare qd ait Viro. Quicumqz vxori debitū reddit vacare nō pōt orationi: nec carnes agni edere. Item si panes ppositionis ab his q vxores suas te tigerant comedi non poterant: quanto magis panis qui de celo descendit: non potest ab his qui cōiugalibus paulo ante desere cplexibus violari atqz cōringi? Nō q nuptias cōdemnem': sed q eo tpe quo carnes agni māducati sum': vacare a carnalib' operib' debeamus. Doc capitulū maxime ad ministros ecclēsie pertinere videt. qbus nō licebat sacra officia celebrare: atqz mysteria tēpore cōiugalis amplexus: quo etiā p'sentia spiritus sancti nō datur. Uñ idem ait. Cōnubia legitima carēt qdez pctō:

nec tū tēpore illo quo coniugales actus gerunt: pntia spūs sancti dabitur etiā si propheta esse videatur: qui officio generationis obsequitur.

Quib' t'pib' nō sūt celebrāde nuptie.
 Et solū in opere carnali obseruanda sunt tēpora: sed etiaz in celebrandis nuptijs: secunduz illud. Non opz a septuagesima vsqz in octauā pasce z trib' hebdomadib' ante festū sancti Joānis: z ab aduentu domini vsqz post epiphaniā celebrare nuptias. Qd si factum fuerit separent. Itē Nicolaus papa: nec vxores ducere nec cōiugia facere qdragesimali tpe cōuenire posse vllō modo arbitroz.

Superius determinauit magf de trib' bonis cōiugij. Vt determinat de bono fidei in quocūqz cōiugio spālī. Et diuidit in duas partes. Prio determinat magf de necessitate reddēdi debitū. P' de tpe exigēdi ibi. Etāz. P' illa in duas. P' dmo ostēdit q nō pōt vn' cōiūg sine licētia alteri' vouere. P' qrit vtz datā licētia possit reuocare ibi. Si vō qlibet. P' illa in duas. P' dmo ostēdit q vn' cōiūg tenet alteri debitū reddere. P' auctoritatib' pbat q vnus sine alterius cōsensu nō pōt ptere ibi. Ad vō. P' illa ps que ibi icipit. Et lz. diuidit in tres. P' dmo q aliqui est cessandū a debiti exactione. P' 2' inqrit an cessandū sit aliqui a redditione ibi. Illi aut. P' 3' ostēdit qn cessandū sit a nuptiaz celebratiōe ibi. Acc solū. Articulus. i.

Itēca hanc di. qrit pncipaliter de qtuor. P' dmo de carnalis debiti redditione: z exactione. P' 2' de licētia cōtinēdi. P' 3' de tēpore reddēdi carnale debitum vel exigēdi. P' 4' de tpe nuptias celebrādi. C' Itēca p'm qrit duo. P' dmo vtrū sit nēcessitatis debiti reddere. P' 2' vtz aliqui sit necessitatis exigere. Qd. i.

Primo ostēdo q reddere debitum nō sit necessitatis. qui scienter reddit se ipotentē ad reddēdū illud ad reddēdum de necessitate tenet mortali pccat: sed maritus per se iunia multa z vigiliās z alios labores aliqui reddit se ipotentē ad reddēdū vxorē

ri carnale debiti: z tū sic p deo ieiunans non peccat. ergo reddere debitū nō ē necessitatis. C' Itē magf hui' di. c. 4. z est. 33. q. 4. Sciatis. Sciatis qz qdūqz vxor debiti reddit vacare nō pōt ofoniā: cc carnes agni edere: s; nullus excludit a perceptiōe corporis xpi. qz facit illud quod facere est necessitatis. ergo reddere debitum non est necessitatis.

Contra. i. Couit. 7. Vxor vir debiti reddit. sicut autē z vxor viro: obfatio autē apokolici perceptio necessitatis est.

Rūdeo qz reddere debiti est necessitatis: qz sic dicit apls. i. Corin. 7. Mulier sui corporis ptatē nō hz sed vir. sicut autē z vir corpus sui ptatē nō hz sed mulier: sed necessitatis est nō negare hoi vsum licitū rei q de iure est in ptate sua. In casu tñ i quo vir nō possz vxorē debiti reddere salua icolumitate corporis propriū debiti reddere nō tenet: qz noluit deus vxorē obligari mulieri in his q sunt z rectam iclinationē nāe: recta autē iclinationē nāe istius hois p pus est ad actū nutritiue: quo pseruat ppriū idiuiciū: qz ad actū generatiue q ordiatur ad cōseruationem spūs: nā pus sumit de nutrimēto qd neciam ē indiuiciū: z supflūū reseruat ad actus gnatiōe: z iō hō nō tenet ad actum generatiue in notabile puidicijz inco lunitatis corporis propriū.

Ad p'mū in opp' d'm q maior vera ē de illo qui se reddit ipotentē nō illicito: sed ille qui se reddit ipotentē ieiunādo z orādo incōtētioue bona reddit se impotentē nō licito: si tñ rōnabile fuerit obsequium suum: sic. n. ieiunando nō reddit se totalr impotentē ad reddēdum debitū quāuis minus potentē se reddat. C' Ad 3' d'm q minor est falsa: aliqui. n. aliquid excludit a perceptiōe corporis xpi ad tēpus: non quia sit pctm: sed ppter sacramenti reuerentiam.

Questio. ii.
Secundo querit vtz aliqui sit necessitatis debiti exigere. Et videt q sic. debiti etiā si nō exigat dz offerri. ergo qbus mulier nō petat a viro carnale debiti: vir tñ tenet offerre sibi. C' Item si infirm' medicinā salubrez nō petat: tñ sibi dz a medico dari. ergo cū redditiō carnalis debiti sit remediū cōtra periculum incontinentie debet a viro reddi mulieri etiam non petenti: sed offerre non pctenti est exigere.

Contra. si exigere aliquādo esset necessitatis vir exactioni renunciare non posset: s; vir se obligare potest ad non exigēdū. ergo exigere non est necessitatis.

Respondeo qbus necessitatis sit debitum

B

C

B

reddere non tantum petenti expresse; sed etiam petenti per aliqua signa per que coniecturatur alter coniunx suum coniugem affectare sibi carnale debitum reddi: tamen exigere potest loquendo de actione nisi est necessitatis: nullus enim tenetur iurare suo quod pro se factum introductum est: et de regularibus. Ad apostolicum. Nec aliis a suo debito suum debitum repetere premissis: nec debitorum offerre si est tale debitum quod non debetur: si non petatur expresse vel tacite: cuiusmodi est carnale debitum.

Et sic patet solutio ad primum in oppositum. Ad secundum ob id quod medicus non dicitur dare medicinam nisi aliquibus signis appareat ipsam medicinam indigere: et ego concedo quod quis per aliqua signa probabilia perperit uxorem suam delectat debitorum illud carnale sibi reddi tenetur sibi reddere: aliter non: quia illud remedium est tale quod ad fornicationem vitanda illa mulier non lediget nisi desideret. Articulus. II.

Insequenter dicitur de principali. Et circa hoc querunt duo. Primo utrum coniunx sine licentia alterius possit continentiam vouere. Et utrum datam licentiam possit ille qui dedit reuocare. Questio. I.

Primo ostendo quod coniunx sine alterius licentia potest continentiam vouere. Nulli per legem diuinam precluditur via proficiendi in melius: sed si coniunx non possit vouere continentiam sine licentia alterius: non potest coniunx potest viam aliam precludere proficiendi in melius: quia melius est esse continentem quam vti carnali concubitu. Et non potest coniunx sine licentia alterius potest continentiam vouere.

Item vir sine licentia uxoris potest crucem accipere: et de voto et voti redemptione. Et multa sunt alia. Si licentia est votum crucis in votum religionis mutare. Et vir sine licentia uxoris potest preterire continentiam in religione.

Contra. apostolus. I. Corinthios. x. Nolite fraudari inuicem nisi forte ex consensu ad tempus: ut vacetis orationi.

Respondet ad hoc voluntatis est. Vnde de his tamen potest esse quod non subiacet voluntati. vnde magister in ista huius dist. c. 2. et 33. q. 5. Una et sumpta est ab Augustino in epistola ad armentarium. versus finem. Non exigit de si quis ex alieno uenerit aliquid: sed potest alienum usurpare vetat: et qui reddere debitorum est necessitatis non voluntatis: ideo non potest coniunx sine alterius licentia vouere non potest debitum petenti non reddere. hoc enim est votum facere de alieno: sed qui exigitur eius voluntate exi-

gentis: id est si aliquos non coniunx sine alterius licentia vouere potest ut nunquam exigit. Alii autem dicunt frimum: quod hoc potest ipsi dicunt alteri coniunx reddere in frimum numis onerosum: quia semper oportet ipsi confessionem petendi debitorum subire: et rationabile autem est ut non coniunx sine alterius licentia possit emittere votum in ipsi frimum. Et sic prima opinio est securior: et confirmatio: non enim ex hoc potest alter coniunx vouere non exigere reddi in frimum alteri coniunx magis onerosum: sed magis leue: quia reddere debitorum multoties est penale: et quo ad reddendum debitorum ille qui vouit remanet in seruitute: et alius liber efficitur.

Ad primum in oppositum dicitur quod viam proficiendi in melius dicitur ad mutationem status precludit homo sibi per consumptionem frimum nisi alteri coniunx voluerit: quod sic in melius proficere esset in frimum alterius coniunx: sed nec propter hoc precluditur sibi via proficiendi in melius in suo coniugio remanenti. Ad secundum dicitur quod coniugato cruce signato non licet votum crucis in votum religionis commutare: quod non sic est preiudiciale uxori votum premissum sicut scdm: quod virus cruce signatus potest sequi si vult: si non vult non propter hoc obligatur ad perpetuam continentiam: quia maritus potest reuertari: et si mori potest aliam vitam ducere: non sic autem potest dici de ipsa si vir eius preterit in religione. Questio. II.

Secundo queritur utrum coniunx datus aliam licentiam vouendi continentiam possit illam postea reuocare. Et videtur quod sic. magister huius dist. c. 2. et glo. in numero 7. 30. et est 33. q. 5. Manifestum dicitur quod si vir prius promiserit mulieri votum abstinentie facere: et postea prohibuit: quod peccat prohibendo: quod concedat: non tamen faciat mulier quod vouerat. ergo a simili ita potest dici de voto continentie. Item si laicus de licentia et permissione uxoris pro sessionem fecerit in religione nisi vxor ad religionem transferat: aut perpetua castitate promiserit vir potest et debet de monasterio reuocari. extra de consensu coniugatorum. c. 1.

Contra. 33. q. 5. Qui vxor suam. Qui vxorem suam velare permiserit aliam non accipiat: sed similiter conuertatur.

Respondet quod si coniunx dat alteri coniugem licentiam continentiam vouendi: aut dat eam in facie ecclesie et coram suo ordinario: sic datam reuocare non potest: aut in privato: tunc antequam voueat licentiam reuocare potest: tunc enim hoc ideo concedit: quia tales licentie et facte sunt periculose: et quia licentiam ante votum non est nouo vinculo obligatus

melius est quod reuertatur ad coniugem quam conuertatur in fornicationem. periculo remaneret. Et multi dicunt post voti remissionem impletionem voti prohibere non potest: nec in hoc sibi tenetur mulier obedire: quia iam alio vinculo ligata est et de licentia mariti: qui hoc potuit concedere: et huic sententie consentit magister huius dist. c. 2. et decre. 33. q. 5. Manifestum. Et ex premissis. ubi dicitur de coniugio quod cum quilibet eorum alterum a suo iure absoluerit ad sterilitatem frimum reuocare non poterit. Alii dicunt: nisi licentiam ab altero coniuge auctoritate diocesani episcopi: et nisi licentiam monasterii intrauerit vel votum castitatis emittat in secro remanens: talis sit etatis quod de ipsa probabiliter orari non possit suspitio: iura decernunt talem licentiam ad petitionem eiusdem coniugis qui eam dedit frimum in se fuit irritanda: et quod coniunx peccat hoc petendo: tamen ad eius petitionem ille qui religionem intrauerat potest et de monasterio reuocari: et pro hac opinione videtur expresse esse decretalis allegata in opponendo: et glo. ibidem.

Ad primum in oppositum dicitur quod non est simile de voto continentie et abstinentie: quod ut dicitur in 5. pd. in textu. et in glo. in debito coniugij equo mulier habet potestatem viri sicut et vir mulieris: in ceteris vero vir est caput mulieris et mulier corpus viri: et ideo mulier votum continentie: quod emittit de licentia viri poterit obseruare: et debet: quoduis vir postea contra dicat: sed votum abstinentie quoduis viro promittente potest promittere: ipso tamen prohibente promissa non valebit implere: quoduis vir peccet prohibendo. argumentum ad hoc. 23. q. 1. Quid culpatus. ubi dicitur quod fortasse aliquid reus facit regem iniquitas imperandi: innocentem autem militem ostendit ordo seruendi. Ad secundum dicitur quod ibi loquitur de illo qui de licentia uxoris ignorante episcopo in religionem preterit: et talis reuocari potest scdm foris in dicitur: quia talis licentia modo debito data non fuit nec accepta: vel quia predicta licentia per barum sufficienter non potuit: quia ut voluit alii qui si probari potuissent: mulier debuisset compelli religionem intrare si erat iuuenis. ad hoc argumentum. 33. q. 5. Qui vxorem. vel tantum castitate vouere si erat senex. Qui vult tenere opinionem secundam potest dicere ad decretum allegatum in contrarium quod illud verbum. simpliciter conuertatur. sic intelligendum est. scilicet nisi malit suam coniugem reuocare: sic solent quidam et referunt glo. ibidem. Ad potest dici et melius quod ideo dicitur.

simpliciter conuertatur: quia reuocando peccat frimum ad eius petitionem alius debeat per iudicem reuocari: quia iura ex rationabili consideratione decernunt talem licentiam ad petitionem coniugis alterius irritandam: quia nisi hoc fieret multa pericula imminere possent coniugij in seculo remanenti. Articulus. III.

Insequenter queritur de principali. Et circa hoc querunt duo. Primo utrum tempore sacro liceat debitum reddere vel exigere. Secundo utrum hoc liceat non obstante quod mulier sit preagnans. Questio. I.

Primo ostendo quod tempore sacro non liceat debitum reddere: nec exigere. magister huius dist. c. 3. c. 33. q. 4. Quotienscumque. Quotienscumque vel dies natiuitatis domini vel relique festiuitates aduenient non solum a concubinarum consortio: sed etiam a prius uxoris licet abstinere. Item magister eo. cap. 7. est decretorum. q. predicta. Christiano licet. cum vxore sua licet aliquando conuenire: et aliquando non: propter peccationem. n. dies et ieiuniorum aliqui conuenire non licet.

Contra. psal. Beati qui faciunt iudicium et iustitiam in omni tempore: sed reddere debitum petenti est opus iustitie. ergo hoc licitum est omni tempore.

Respondet ecclesia nihil potest contra ius nature: et ideo quod reddere debitum petenti est de iure nature: ideo ecclesia hoc non prohibet neque dissuadet quocumque tempore: non intendit etiam filiis suis laqueus ponere: et ideo quod prohibere exactionem debiti sacro tempore esset quodammodo coniugatis laqueum ponere: eo quod carnis corruptio non tantum mouet concupiscentias tempore non sacro: sed etiam sacros exactionem debiti tempore sacro non prohibet sed dissuadet: eo quod vacare operibus carnis multum impedit eleuationem mentis ad celestia cui maxime mens tempore sacro debet intendere. Ad hoc tamen dicendum est de loco sacro: quia facilis mutari potest locus temporis. Et preterea locus ita pollui potest quod indiget reconciliatione. vnde in loco sacro non licet carnale debitum exigere nec reddere: si tamen per longum tempus essent violenter reclusi in loco sacro: ut tunc licitum esset eis in illo loco exigere et reddere: in tali enim casu non est illa prohibitio debere intelligi: non est ponendus laqueus animabus propter immunditiam loci. Ad primum in oppositum dicitur quod monitio est de non

Exigendo: nō p̄bitio. **C** Ad 2^m dōm q̄ lice-
re nō est ibi nota. p̄bitiois s̄z dissuasio: q̄
p̄z q̄ immediate subijū: q̄ a licitis abstrēdū
est ad tempus vt facilius petrarū possit quod
postulat. hūc concordat glo. super illud. 1. ad
Corint. 7. vt vacetis orationi. in qua dicit q̄ a
licitis abstinēdū est: vt facilius ad effectum
deducatur oratio. **Questio.** **ii.**

Secundo querit vtrū liceat reddere vel
exigere debitū tēpo: cōp̄pregna-
tionis. Et v̄ q̄ nō. magis hū^o di. c. 3. 7 est. 33.
q. 4. Si causa. Ipsa rō cōceptus 7 part^o iuxta
legē cessare vsum carnis his debere tēpoib^o
demonstrat. **C** Item decre. di. 5. Ad eius. Ad
eius cōcubitum vir suus accedere nō d̄z quo-
uisq̄ qui gignatur ab lactur.

C Contra. q̄ dū mulier pot̄ ip̄regnari sibi pot̄
debitū reddi: 7 ab ea exigi nisi aliud obstat: s̄z
mulier p̄gnas pot̄ adhuc aliū fetum cōcipe-
re: sicut dicit Auc. li. 9. de animal^o. c. de forma-
tione embriōis in sp̄ali. q̄ mulieri p̄gnati pot̄
debitū reddi 7 ab ea exigi.

C Respōdo q̄ sine pericō abortus vir pot̄
carnaliter copulari sine vxorū p̄gnati 7 sibi tenet
debitus reddere 7 ab ea pot̄ exigere sine pctō
mortalit: q̄ cōcubitus in f̄mionialis nō tantū
est in offit: sed etiā in remediū: 7 mulier p̄-
gnans frequēter plus appetit cōcubitu q̄ q̄n
nō est p̄gnans: si aut̄ nō pot̄ cū ea carnaliter eo-
pulari sine pericō abortus: tunc non d̄z sibi
reddi debitū nec ab ea exigi: q̄ n̄mionū p̄n-
cipalis ordinatum est ad prolem procrean-
dam q̄ in remediū.

C Ad p̄mū in opp^o dōm q̄ illa auctoitas
magis intelligit de debito honestatis non ne-
cessitatis 7 de exigēdo nō de reddēdo. **C** Ad
2^m dōm q̄ illud decretū nō loquit̄ de p̄gnate
sed de muliere q̄ tā peperit 7 nondū est purifi-
cata: de q̄ d̄z dicit̄ sit videbit̄ i sequenti qōne.
C Arg^o ad p̄tē alia parū valet. q̄ parū con-
cludit. Et p̄terea raro accidit vt mulier ip̄e-
gnat sup̄ ip̄regnatione. 7 q̄ hoc accidit: ab-
ortitur: vt in pluribus f̄m quod dicit Auc.
ibidem. **Articulus.** **iiii.**

Insequenter dicit̄ de
quarto
p̄ncipali. **C** Et circa h^o que-
runt duo. **P̄mo** vtrū tpe
mēstruoz liceat debitū red-
dere vel exigere. **P̄ 2°** vtrum
cōiunx sanus tenet cōiungi
i. **2°.**

P̄mo ostēdo q̄ tempore mēstruozum
nō licet debitū reddere vel exige

re. **Leuit. 10.** Qui coierit cum muliere in fu-
ru mēstruo: 7 reuelauerit turpitudinem eius
ipsaq̄ aperuerit fontē sanguinis sui interficiē-
tur ambo. **C** Itē gl. sup̄ illud **Isa. 64.** Quasi
pānus menstruatur. dicit q̄ tpe mēstruozum
viri debet ab vxorib^o abstinere: tūc. n. cōcipiū-
tur in embriō vānate: claudū: leprosi: 7 vniūsmo-
dir vt q̄ parentes nō erubuerūt sic misceri in
cōclauū eoz peccata pateant cūctis 7 apte re-
darguantur in paruulis.

C Contra. mulier tpe mēstruoz magis appe-
tit carnalē concubitu q̄ alio tpe p̄ cōmotio-
nem q̄ est tunc circa p̄tes venereas. q̄ tūc ma-
gis idiget remediō cōtra concupiscentiam q̄
alio tempore: sed vir debet eius periculo p̄-
cauere. ergo tūc debet sibi debitus reddere.
C Item lex scripta non p̄iudicat iuri natu-
re: sed debitū reddere est de iure nature. ergo
lex scripta nō intēdit p̄bitere reddere debitū
tpe mēstruozum: sed exigere.

C Ad istā qōne dicit̄ qdā q̄ tpe mēstruo-
rum nō est licitū debitū exigere: sed est licitū
reddere. p̄mū. n. q̄ est in volūate cōiugis lex
p̄bitet. nō 2^m: q̄ est d̄ lege nāe. 7 sic dicit de-
bere itelligi auctoitates ad p̄mā partē alle-
gate. **P̄** Alij dicit̄ q̄ si illa passio accidit nālē
s̄. semel in mēse determinato tpe: tunc nō li-
cet exigere nec reddere: qd̄ videt̄ exp̄m̄ in an-
tonitate p̄mo allegata ad partē p̄mā q̄ vtrū-
q̄ p̄cipiebat inter se. Cuius rō est: q̄ p̄ maxi-
mam corruptionē q̄ tunc est in corpore mulie-
ris: quā ostēdit eaz fetor illo tpe: 7 infectio spe-
culi q̄ aspectū eaz: vt dicit p̄s de s̄no 7 vigi-
lia. Semen viri qd̄ tūc in ea recipit̄ aliqd̄ in-
currit infectionē 7 illud qd̄ ministrat mulier
est imundū: 7 iō ex tali concubitu genit: vt in
plurib^o efficiunt leprosi vel alijs grauib^o cor-
ruptiōibus inficiunt: sicut dicit glo. allegata
ad partē p̄mā. talis ergo concubitus est in-
iudiciū prolis: nō licet aut̄ homini vti con-
cubitu coniugali in remediū q̄n est in prolis
notabile 7 p̄babilē iudiciū: q̄ p̄ncipaliter
ordinatur ad p̄les p̄creandā q̄ ad remediū.
si autēz mulier naturaliter patitur sicut sunt
aliq̄ que quasi continue patiuntur sanguinis
fluxum. tunc licet exigere 7 reddere: tūc mu-
lier concipere non pot̄ vt dicunt quidā: quia
vt dicit Auc. 9. de animalib^o. c. de formatio-
ne embriōis in speciali. Sanguis mēstruoz
diuidit se in ip̄regnata f̄m tres partes. In cū-
bus pueri: 7 alia pars ascendit ad mamillas.
7 tertia pars est sup̄fluitas que quiescit in
vsc̄ ad tempus partus: 7 eicit̄. Mulieri d̄ q̄
peperit s̄ licet purificata ab illo corruptiōib^o

cōmotiōibus que sunt in mulierib^o aliquo
tēpo: post partū: reddēdū ē debitū si petat:
quā nō d̄z aduenerit tps purificatiōis sue ab
ecclesia determinati: sed ante illud tps ab exi-
gēdo abstinere d̄z saltes debeat p̄gruitatis.
qd̄ aut̄ of in p̄tere. di. 5. ad c^o. i. q̄ vtrū nō ac-
cedat ad vxore anteq̄ p̄ner ablactet̄: abroga-
tū est: vel magis ē monitio q̄ p̄ceptū.
C Ad p̄mā arg^o **P̄** hanc vltimā op̄ionē p̄z so-
lūo ex dictis. **C** Ad 2^m dōm q̄ carnalis cō-
cubit^o nunq̄ est debitū: nec de iure nāe q̄n est
in notabile iudiciū p̄lis. **2°.**

Secundo querit vtrū cōiunx san^o tenet
cōiungi leproso debitū reddē.
C Rēdo q̄ nō est idem querere. vtrū teneat
vir debitum reddere 7 vtrū tenet ei cōhabi-
tare: cōhabitare. n. magis est cōsiliū q̄ p̄-
ceptum: p̄pter periculū infectionis: vtrū qd̄ dicit̄
extra de cōiugio leprosoz. c. 1. 7 vxores vir-
roz: vt vxores cōiugantur qui lepre morib^o
incurrunt: 7 eis cōiugali affectiōe m̄iūstrēt:
exp̄ortatio est nō p̄ceptum: vt p̄z per litteram
immediate sc̄ntē: sed reddere debitū p̄ceptū ē.
vide dicit̄ co. titū. **2°** Quoniam: q̄ si virū sine vxo-
rem leprosum fieri cōtigerit: 7 infirmus a sa-
no carnale debitum exigit generalit̄ p̄cepto
postoli qd̄ exigit est soluedū: cui p̄cepto nul-
la in hoc casu exceptio intēdit: 7 idē vt dicit
glo. ibidem. Nos ex sentē nostro excipere nō
debemus: in reddēdo. n. p̄bitum non sic est
periculosus de infectione sicut in cōmanēdo affi-
dēt: q̄ actus ille cito transit: 7 quāuis ex tali
conubitu p̄les genit̄ infectionē lepre vt in
pluribus nō euadat: maxime viro existente le-
proso: tēpoze cōcubitus tamē magis p̄dētā-
dum est cōtinuum fornicatiōis periculum q̄
p̄lis infectio: maxime cum melius sit. pli esse
leprosum q̄ si nunq̄ exiūisset in esse. vnde ma-
gis est cōtra. p̄lis bonum si leprosi nunquā
generarent q̄ si p̄les nunquā m̄l̄ceret ex eis:
nō sic autem potest dici de menstruata: q̄ si
nō concipiat illo tempore cōcipere. pot̄ tem-
pore alio: 7 quīs non sit cōtra bonum. p̄lis si
cōcipiatur leprosa quādo sana non potest
cōcipi: tamē est cōtra bonum. p̄lis cognosce-
re mulierem illo tēpoze quo nō pot̄ p̄les con-
cipi sana: quādo cito post pot̄ cognosci tali tē-
pore q̄ sana pot̄ p̄les concipi. Furioso et̄ ha-
benti leprosiā interuallum reddēdū est debitū
in illo itervallo: q̄ tūc sine periculo. p̄pe p̄-
ne sit reddi. Cōiungi et̄ q̄ ydiota se h̄is q̄ ad
discretionē ad mōz pueri reddēdū ē: q̄ tali et̄
sine p̄iculo. p̄pe p̄sone pot̄ reddi. Furioso aut̄
actu exiti i foris si tenet alter p̄iur debitū red-

dere: q̄ nec p̄ illo tpe debitū ē. **Arti.** **V.**
Insequenter querit d̄
p̄nci-
pali. **C** Et circa hoc querunt
duo. **P̄mo** vtrū licitū sit ce-
lebrare nuptias omni tēpo-
re. **P̄** Secundo vtrum matri-
monium cōtractū tpe p̄biti-
to ab ecclesia sit separandū. **2°.**

P̄mo ostēdo q̄ licitū est celebrare ma-
trimoniu omni tpe. m̄fimoniu cū sit
sac̄m celebrari pot̄ tpe sacro: 7 cōstat q̄ cele-
brari pot̄ tpe non sacro. cū q̄ omne tps sit sa-
crum vel nō sac̄: licitū est m̄fimoniu omni tpe
celebrare. **C** Itē quāuis licitū est effect^o lici-
ta est causa: sed redditio carnalis debet que ē
effectus celebratiōis nuptiarū licita est omni
tēpoze: ergo 7 celebratio nuptiarum.
C Contra dicit magister hū^o disti. c. vlti. 7 est
33. q. 4. Non os. 2. nō os a septuagesima vsq̄
ad octauam pasce 7 trib^o hebdomadib^o ante
festiuitatē sci Joā. baptiste non immediate p̄-
cedentibus festū p̄dictū: sed incipēdo a 3° die an-
ascensionē vsq̄ ad octauas p̄tercostes 7 s̄miaz
apparatus ibidem: 7 ab aduentu domini vsq̄
ad ep̄iphaniā nuptias celebrare.

C Rēdo q̄ aliq̄ tempora sunt in quib^o non
est licitum nuptias celebrare que determina-
ta sunt in argumēto ad partē sc̄dam: q̄ in di-
lis tēpozibus debent fideles plusq̄ altero tē-
pore spiritūalibus int̄dēt: maxime q̄ in tri-
bus festiuitatibus maximis que cōtingūt tē-
pozib^o illis consueuerūt cōmunicare fideles.
per solēnem aut̄ nuptiarū celebratiōē p̄o-
pter festa que ibi sunt animi multū a sp̄iali-
bus retrahunt. Illis tamē tēpozib^o vt quidā
dicunt licitum ē nisi cōtradicat patrie consue-
tudo matrimonium manifeste cōtrahere per
simplicem animozū cōsensum sine solēni be-
nedictione 7 traductiōe ad cōhabitandū. ex-
tra de ferijs. Capellanus. sed exp̄ressū in glo-
cui non cōtordant Boss. 7 Ray. q̄ sic ma-
trimonium cōtrahere nō ita p̄bitet animum
sp̄ialibus intēdere. sicut celebratio nuptia-
rum que solēnem benedictionem cōp̄reben-
dit 7 traductionem ad cōhabitandū. Hostiē
sis aut̄ sentire videt̄ in s̄ma q̄ tam consensus
q̄ solēmitas sup̄radictis diebus interdicitur.
dicit enim sic. Ego p̄nto q̄ bodie 7 consensus
7 solēmitas interdicitur. nam illis dieb^o nō
interponit ecclesia auctoitatē suā: sicut de
facto seruari videm^o: nec sine auctoitate ec-
clesie est matrimoniu p̄trahendū. alias penā
habet 7 clandestinum iudicatur: licet matri-
A 3

monium teneat si contrabatur.

Ad pma in oppositum vdm q celebratio nuptiarum no potest fieri teporibus illis no ne sacramentis rōe festinitati seculari que ibi sunt. Ad 2^m vdm q illa gaudia secularia que in celebratione nuptiarū exercent nō sunt per se cā reddimōs debiti: sed valde per accidens & frequēter licitus est effect⁹ & cā ex per accidens illicita. **Questio.** n.

Secundo querit vtz infimonia scilicet p pibito tpe a b ecclesia sic separandum. Et vñ q sic dicit magr hui⁹ di. c. vlt. r est. 31. q. 4. non o3. 2. q tale infimonia sep. **C** Contra extra de mrimonio 3 interdictum ecclesie cōtracto. Ex litteris dicit de quodam qui cōtraxit cōtra interdictū ecclesie q licet 3 interdictū ecclesie ad scda vota trāfire nō debuerit: non est tamen conueniens vt ob id solam sacramenti cōingij dissoluatur.

C Rideo q matrimonij sic scilicet ppter hoc separari nō o3 quo ad viculū: nec quo ad tporum & copabitationē simpfr: sed ad tps in penam corz: eo q pceptū ecclesie cōtēptent. **C** Tra de matrimonio cōtra interdictū ecclesie. c. 1. r de tali separatione intelligitur auctoritas allegata ad pnam partē. Auctoritas autem allegata ad partē scdaui de perpetua separatione intelligenda est supradicta. n. ecclesie prohibito non est cum statuto irritante illud q in contrarium agitur.

C Circa litterā. Magis est corrigenda temeritas q̄ persoluenda pmissio. temerarium ē cuius vouere illud q̄ vouenti nō licet implere. Hoc cā^m proprie ad ministros ecclesie pertinet videt. quia ministri ecclesie vbi licitum est eos habere vxores vt in ouēte: quāuis teneant petenti debitas reddere: tamē ppter sacramēti reuerentiaz debent postea per aliquatūlā tēporis ab officio abstinere.

De diuersis coniugij legibus. **Distin.** XXXIII.

C Uerū hic de antiquis pribus q plures simul leguntur habuisse vxores vel scubinas vtz peccauerit? Ad q̄ dicim⁹ p varietate tēporz varia inueniuntur dispensatio conditoris. Ab exordio n. tēporis inter duos tm̄. ad. f. r etiam inchoatū est coniugij: deo per os ade dicente. Nō adheret vroz: sive r erit duo in carne vna: r scōm iēboatiōis mo

dum iter duos tm̄ p oēm successione tēporū cōtraheret iugij: si primi hoies in obediētia pstitissent. Post eoz vero copulam: filij r filie eozuz matrimonio coniuncti sunt: sed vñ⁹ vni tm̄. Jō autē fratres sorozibus sunt copulati: qz non erant alie mulieres vel viri gbus ade filij vel filie iungerent. Primum oiz la mech duas legit simi habuisse vxores: r hoc in eo arguit: qz p expletioē carnalis voluptatis id fecisse pibet. Postea vero cuius iam pene oēs hoies falsis vus seruirent: paucis in cultu dei permanētibus cōsultum est a deo plures in matrimonio sibi copulare: ne illis paucis deficientib⁹ cultus dei notitia deficeret. Uñ Abraam viuēte vxore ad ancillam intrauit: r ex ea genuit. Jacob etiā liberis r ancillis se copulauit. Et filie loth patre ebrioz vñ sunt. Cum eni ceteris in ydolatria relictis: abraaz q filios eius in peculiarē populū sibi dñs elegisset: rite multarū fecunditate mulierum populi dei multiplicatio querebatur: qz in successione sanguinis erat successio religionis. Uñ ē in lege maledicta erat sterilis que nō relinquebat semen sup terrā. Dñc ē r sacerdotib⁹ coniugia decreta sunt: qz in successione familie successio ē officij. Nō ergo abraaz vel Jacob deliquit: qz pter vxorem filios ex ācilla quefuit: nec illoz exēplo pter cōiugale debitu fecunditate in alia qz licet alicui querere: cum illoz cōiugia nostrorū equentur virginitati: r immoderatus vñs cōiugij nostri tēporis: turpitudinem fere imitē fornicatiōis illius tēporis. De hoc Aug. sic ait. Antiquis iustis nō fuit pctn⁹ q plurib⁹ feminis vtebant: nec cōtra naturam hoc faciebant: cū non lasciuendi cā sed gignēdi hoc facerent: nec cōtra morem: qz eo

tempore ea siebāt: nec cōtra pceptū: qz nulla lege erat pibitū. Idē. Obijciuntur Jacob quatuor vxores: qd qñ mos erat: crimē non erat. Sic patriarche cōiugibus excipietib⁹ semē suū miscēbatur: non cōcupiscētia pficiēde voluptatis: sed prudentia ppagāde successiōis: sicut apli auditozib⁹ suis admirantib⁹ doctrinā suā cōdelectabant: non auuiditate cōsequēde laudis: sed cbaritate feminande veritatis. Idem alibi. Antiquis tēporibus cū adhuc salutis nostre mysterium velaret: iusti officio ppagandi nuptias cōtrahēbāt: nō victi libidine s̄ dñcti pietate: q multo facilius continere possent r vellēt. Utebant tm̄ cōiugibus r plures vno viro habere licebat: quas castius habebat q̄ nūc vñ glibet illorū: in gbus videmus qd scōm veniā cōcedit apls. Habēbāt. n. eas in opere generandi nō in morbo desiderij. Item Ambro. Dixit sarrā ad Abraā. Ecce cōclusit me dñs vt nō pariam. Intra ergo ad ācillā meā r filij facias ex ea: r ita factum est. Considera p mū q abraā ante legē moyi r ante euāgelij fuit. Nō ergo in legē cōmisit abraā: sed legē puenit. Nōdū. n. interdictū videbat. Secūdo considera q nō ardore aliquo vage succensus libidinis: nō petulantis forme captus decore ancille contubernio cōiugalem post habuit. tho uz: sed studio querēde posteritatis tu magande sobolis. Adhuc post diluui pp raritas erat humani generis: erat ē r religionis. Demoz r loth sancti hāc filie cā n querēde posteritati habuerūt ne genus deficeret humanū: r iō publici mīeris grauarā culpam pretexit. Itē Aug. Iust⁹ q̄nis cupiat dissolui r esse cū xpo: tamē sumit alimentū: nō cupiditate viuēdi sed oīō cōsulend⁹: vt maneat qd necel-

sarium est ppter alios. Sic miseris feminis iure nuptiarum officiosum fuit sanctis viris non libidinosum. Qd enim est cibus ad salutem hominis: hoc est concubitus ad salutem humani generis: r vtrūq; nō est sine delectatiōe carnali: q̄ tamē modificata r refrenata tpantia: in vñm naturalē redacta libido esse non pōt. Qz aut in sustentādo vitā illicit⁹ est cibus: hoc est in querēda ple fornicari⁹ vel illicitus cōcubit⁹: r qd est i cibo licito imoderatio appetitus: hoc est i cōiugibus venialis ille cōcubitus. **C** Non presertur virginitas Joannis castitati Abrae.

Uod verb castitas virginalis nō pferat i merito iugali castitati Abrae. Aug. oñdit ingens. Sicut nō est ipar meritū paciētie in petro q passus est: r in Joāne q passus non est: sic non est ipar meritum cōtinentie in Joāne qui nullas expertus est nuptias: r in Abraā qui filios genuit. Nā illius celibatus: r istius connubiuz per temporuz distributionem xpo militauerunt: sed continentia Joānes in opere: Abraā in solo habebat habitu. Melior est autem castitas celibū q̄ nuptiarum. Quoruz vnam Abraam habebat in vñu: ambas in habitu: Laste. n. r coniugaliter vixit. Esse aut castus sine coniugio potuit: sed tunc non oportuit. Itē Hiero. quis ignorat sub alta dispensatione dei omnes retro sanctos eiusdem fuisse meriti cuius nūc xpāni simt? Quō Abraaz ante placuit in cōiugio: sic nūc virgines placēt i castitate. Seruiuit ille legi r tēpori suo: seruamus r nos legi r tēpori nostro: in quo fines seculorū deuenērūt. Ex bis appet q̄ sancti ptes ante legez sine pctō plures habuerunt vxores vel scubinas. Eas. n. nūc vro-

res appellat scriptura: nunc concubinas. Rachel tñ 7 lya ambe vxores fuerunt: non concubine.

Quis oppdat qd fide thozū nō seruabāt illi patres. Dicim⁹ in hoc seruasse fidem thozū: qz nō alqs sed ppus vxozib⁹ vel ancillis nū scebant. Ecce que fuerit s̄uetudo i bac se añ legē. Legis vō tpe iterdixit moysea carnalē copulā fieri: cum matre cū nouerca: cū sorore: cū nepte: cū amita: cū matertera. cūz nūru: 7 alqs q̄nsidā. Permissit aut̄ diuortū fieri. dato libello repudij: in quo vir ponebat cās p qbus vxozē repudiabat. permittit at̄ aliā ducere dato pozi libello: qd pp duritiā cordis eoz pmissus xps dicit. Nō vt cōcederet dūciū: sed vt tollerēt homitidiū. Permissit fieri mala ne fierēt peiora. 7 hoc pmittēdo nō dei iustitiā demonstrat: sed in pctōre miruit culpaz.

Cui licebat plures habere vel nō. Ed nūquid sub lege licebat habere plēs vxozes. Audi qd scriptus est in deutrono. Nō hēat vxozes plurimas que alliciāt aīaz eius: sup quē locū ait Aug. Manifestū est hācomonē hoc pceptū trāisse. Dauid aut̄ plēs habuit: nec pceptus p̄terit. Permissum ē. n. regi plēs h̄re: nō plimas q̄ alliciāt aīaz multiplicare. Luz tñ addit vt nō eleuet̄ cor ei⁹: alienigenas phibitum eē. v̄. Verūtñ multiplicatio vxozū ḡnātr phibita ē. Permissum ē aut̄ regi plēs h̄re: s̄z nō mltiplicare. Veniēte at̄ plenitudinis tpe quo xpi grā vbiq̄ ē dilatata: reducta est lex nuptiaz ad pōzes honestiorēq̄ institutionē vt vñ vni i figura xpi a eccleie dīngat. Nec q̄rit electio mūeris i successiōe ḡnis: s̄z i pfectōe vite 7 sinceritate scie: 7 v̄ginitas secūdi vari p̄fert: 7 sacerdotib⁹ p̄nōtia dicit̄

De virginitate mētis 7 carnis. Eliaz ē aut̄ v̄ginitas mētis q̄ carnis. Uñ Ambro. Tolerabili⁹ ē mētē v̄ginē q̄ carnē h̄re. vtrūq̄ bonū ē si liceat. Si nō liceat: sal tē nō casti hōi s̄z deo sanus. Virgo p̄stiatū pōt: adulterari nō pōt: nec lupanaria isamāt castitatem: s̄z castitas et loci abolet isamā. Idē. Nō pōt caro añ cor rūpi: nisi mēs añ fuerit corrupta. Item Jū. Nō pōt corp⁹ corūpi nisi pus aīus corrup⁹ fuerit. Mūda. n. q̄ tagiōe aīa caro nō peccat. In sine h⁹ capli aperit̄ quō vep̄ sit nisi aīa pus fuerit corrupta: corp⁹ nō posse corūpi. i. pctō. Illud ē Aug. aduertēdū ē. Sic inq̄ sacri⁹ t̄ mo ri fame: q̄ ydolotris velci. Ita sacri⁹ ē defungi sine liberis q̄ ex illicito coitu stirpē q̄rere. Uñcūq̄ vō nascant̄ hoies: si parētū vitia non sectent̄: 7 deū recte colāt: honesti 7 salui erūt. Semen. n. et q̄licūq̄ hoie dei creatura est: 7 eo male v̄tēti male erit: nō ip̄s aliq̄ malū ē. Superius dēterminauit magt de bono fidei in quociq̄ cotingit sp̄aliter. Hic dēterminat de bono fidei in cōingio patrū antiquozū sp̄alissime. Et diuidit in duas partes. P̄mo dēterminat d̄ cōingio patrū antiquoz ante legem. P̄ de tpe legis. ibi. S̄z nūq̄. P̄ma in tres. P̄mo ponit patrū antiquozū q̄ simul habuerūt plures vxozes excusationem. P̄ ip̄oz cōmēdationē ibi. Qd vō. P̄ soluit p̄triaz obiectiōē ibi. Si quis opponat. C̄lla para que inapit. Sed nūqd̄. diuidit in duas. P̄mo excusat illos qui plures vxozes simul habuerunt tēpore legis. P̄ po nit cōmēdationem virginitatis tpe euāgelij ibi. Melior est autem.

habeat plures vxozes simul in cōtra legē nature. P̄ Secūdo v̄tūm aliq̄quid fuerit licitum ex dispensatione.

Primo oñdo qd h̄e plures vxozes simul nō sit legē nature: dicit enī magister p̄m di. 6. 7. 4. obiectū. Qd h̄cūq̄ Jacob quatuor vxozes q̄ q̄n mos erat peccatū nō erat: s̄z nulla s̄uetudo valet legē nālē: q̄ vt dicit dec. d. 8. in fi. Constitudo: nālē iuri p̄ponit. ergo h̄c plures vxozes sil non est legē nālē. C̄ Jte Aug. 11. de bono p̄ugali post mediū: recitat magister p̄m di. 6. 7. dicit d̄u: h̄c aut̄ q̄ plurib⁹ femina v̄rebat q̄ h̄c nām uō faciebat. C̄ Jte istitu. d̄ iure nālē. Qd nālē rō iter hoies p̄stituit illud apud oēs populos: peq̄ custodiē: s̄z nō h̄c plures vxozes h̄. nū nō custodiē equalit̄ et apud oēs populos: ergo hoc nō ē p̄stitū rōne uālē. 7 h̄c h̄c h̄c plures vxozes simul nō ē legē naturalem. Contra sup̄ illud Gen. 4. Lamech accepit vxozes duas. dicit iterlinearis cōt. P̄m cōtra nām 7 moxē adulterij cōmittōs. C̄ Jte illud est nālē rei qd libi puenit a sua p̄ma istitu: t̄: s̄z esse v̄nas vnus p̄uenit in finonio a sua p̄ma istituōe vt patet Gen. 2. vbi d̄. Adbe rebit vxozū suē 7 erūt duo in carne vna. s̄ vnus virū h̄c plures vxozes est p̄ra naturā infimo nūq̄ infimoniū ē de lege nālē. ergo h̄c plures vxozes simul contra legem nature est. C̄ Rūdeo q̄ in hoie 7 est nā generis q̄ ē aīal: 7 nā sp̄i q̄ est h̄c. fm hoc in hoie lex nālē dupliciter d̄. vel a nā generis: 7 sic vt d̄ institū. d̄ iure nālē. Jus nālē ē qd nā oīa aīalia docuit. vel a nā sp̄i: 7 sic lex nālē ē q̄ nālē rō p̄racticā obseruandum in agibilibus constituit. P̄mo enīz reponitur in sp̄e hois q̄ aīam rōnalez loquendo de lege nālē mo mō dicta h̄c plures vxozes simul nō est legē nālē. s̄z loquēdo de lege nālē 2. mō dicta h̄c plures vxozes sil ē legē nālē: nālē enī rō dicitur equalē debere esse obligatiōē quātū ad v̄sum corpōz suozū ut virū 7 mulierē ad hoc vt sit societas p̄iugalis. dicitur etiā nullū se debere obligare ad aliqd̄ qd possit esse icōpōssibile aliq̄ rei cui obligatus plurib⁹ mulierib⁹ sicut vni solū: 7 sicut vna sibi. Et iure etiā matrimonialit̄ tenet vir vxozū petēti debitū reddere qd obseruare non possit: q̄n plures sil hoc peteret: dicitur et ratio nālē virū debere ad h̄c tēdere vt in domo sua sit parq̄ multū ipediret vxozū pluralitas: eo qd vir non possit eulibet ad votū satisfaccere: 7 suspicaret vna aliā posse plus diligi q̄ se: 7 certaret 7 virū 7 ad iūcē cōicātes. n. in eodē officio facilius simul n̄rānt. Quāntū at̄ ex dictis obiectū sit h̄c plures vxozes sil est legē nālē. nō tñ ē itelligēdū p̄st̄ tractē: p̄m p̄cipia

legis nature: nec aliq̄nā de p̄clusiōib⁹ ita p̄ pinq̄s illi p̄ncipio q̄ quali vltro se offerit itel lectū: h̄c enī cōclusiō qd vnus non d̄ esse nisi vna. q̄uis sequat̄ ex primo p̄ncipio legis nature. tñ est cōclusiō multū remota: 7 nō statim intellectū putā: s̄z p̄ studij seu p̄ diuina illustrationem cognoscitur eam ex primo p̄ncipio legis nature deriuari. C̄ Ad p̄mū in oppositū dōm qd nō erat erimē q̄n mos erat: q̄ illa s̄uetudo erat robora ta dispensatiōe diuina. alias s̄uetudo nō valūit set. qd aut̄ deus in h̄c potuerit dispensare 7 leges nālē in sequētī qōne dicit. C̄ Ad 2. dōm qd illud verbū itelligit de nā generis. vt hoc dicit: qd hoc fiebat ex dispensatiōe p̄toris nature. C̄ Ad 3. dōm qd loq̄t auctoritas illa de p̄mo p̄ncipio p̄stituto a nālē rōner: de p̄clusiōib⁹ ita p̄pinq̄s illi p̄ncipio qd fere vltro se offerit itellectū: lex. n. nālē quātū ad suas p̄clusiōes remotas. quātū vt in pluribus vniformiter se h̄eat. tñ fm diuersitate tēporū locozū 7 negotiozū ad casus diuersos diuersimodo applicā tm: 7 hoc p̄pter uāam materie agibilib⁹ q̄ tanta habet differētā vt videant̄ sola lege esse posita. natura vero non: vt dicit philosophus p̄mo eth. c. 2.

Quæstio. querit vtrū h̄c plures vxozes alq̄nā p̄st̄ licitū ex dispensatiōe. Et videt qd nō: qz legē nature nō pōt dispensare nec hō nec de⁹. cū lex nature sit quedā deriuatio a lege eterna: s̄z nō h̄c plures vxozes simul est de lege nature: vt patet ex precedētī qōne. ergo nūquā fuit licitū h̄c plures vxozes ex dispensatiōe. C̄ Jte magis sufficit vna mulier plurib⁹ viris qd ecōuerso. s̄z nūq̄ ex dispensatiōe licitū vna mulierē h̄c plures viros. ergo nec vñ vix h̄c plures vxozes. C̄ Jte sicut matrimonij est in officij. ita est in remedij. s̄z nūq̄ fuit dispensatū cū aliquo vt licitū esset et h̄c plures vxozes p̄pter remedij. ergo a s̄si nec p̄pter officij. C̄ Jte nō est faciēda dispensatio p̄pter augmētū minoris boni in detrīmētū maioris: s̄z bonū facti 7 fidei sūt maiora bona matrimonij q̄ bonū plis. cū ergo h̄c plures vxozes sil sit 7 bonū fidei 7 bonū facti: non debuit hoc p̄cedi ad augmētādū bonum plis. C̄ Contra magister huius di. c. 2. Sacri patres añ legē sine peccato plures habuerūt vxozes: s̄z hoc nō eēt vep̄. nisi cū eis fuisset dispensatum. C̄ Jte glo. sup̄ illud deutero. 17. Nō hēbit plurimas vxozes: 7 recitat magister huius de. 3. Dauid plures vxozes habuit: nec p̄ceptū p̄terit: s̄z oīs facies contra p̄ceptū sine dispensatiōe p̄terit: p̄ceptum. cū ergo Dauid dispensatus

fuit ut sibi plures habere liceret.
 ¶ Rūdeo q̄ aliqui fuit licitum plures vxores h̄re ex dispensatione: de^o enī illud p̄ceptū legis n̄e de nō h̄ndo plures vxores sil: pot̄ dispēsa- re: 2̄ p̄grua fuit nō dispēfandi quo: ad scōs pa- tres ante legē: 2̄ sub lege: possibilitas. n. dispē- fationis patet ex hoc q̄ quāuis p̄clusiōes deri- uate ex p̄mo p̄ncipio legis n̄e: vt in pluribus vniformiter se h̄eant. tñ aliqui p̄ accidēs in ca- su sunt variables s̄m iniam p̄hi. 5. et̄b. c. 2. q̄ et̄ ibidē oūdit p̄ho p̄ s̄se i n̄alib^o dicēs q̄ nā dextera melior: ē. quāuis cōtingat ambide- xtros fieri. p̄ceptū autē legis n̄e de nō h̄ndo plures vxores nō ē p̄ceptū legis n̄e nec ē d̄ p̄clusiōib^o p̄ximus q̄ sere vltro se offerūt itel- lectui: s̄ ē p̄clusio deriuata ex p̄mo p̄ncipio le- gis n̄e p̄ multas p̄clusiōes medias: vt in p̄ce- dētī q̄nē dicta ē: 2̄ iō quāuis vt in plurib^o vni- formiter sit obseruanda: s̄m tñ oportunitatē tē- porē 2̄ p̄sonaz potuit variari absq̄ iudicio p̄- mi p̄ncipij legis n̄e. s̄ talē oportunitatē deter- minare nō p̄tinet ad quēlibet s̄ ad p̄ditōrē le- gis nature: 2̄ iō in illo p̄cepto solus de^o potuit dispēfate: p̄grua tñ rō dispēfandi fuit. plus mul- tiplicatio ad cultū dei educandē. q̄ tunc erat paucitas fidelium: 2̄ q̄ hoc p̄ceptū nō erat nisi le- gis nature q̄ scripta est in corde. iō sufficit. vt p̄fatio facta p̄ inspirationē iterū q̄ facta fuit patriarchis 2̄ p̄phīs explicite. s̄ minorib^o impli- cite: q̄ eorum exemplo ex eadē causā licebat eos plures habere.
 ¶ Ex dictis patet solutio ad primū argumen- tū in oppositum. ¶ Ad 2^m v̄dm q̄ quāuis ma- gis sufficiat vna mulier plurib^o viris q̄ ecōuer- so ad r̄. mediū: nō tñ ad officij p̄creationis si- licio: q̄ magis secūdare pōt vñ^o plures q̄ vna secūdari a plurib^o. ¶ Ad 3^m v̄dm q̄ dispensa- tio d̄ fieri in p̄cepto pp̄ cōe bonū magis q̄ p̄- pter p̄uatiōis: s̄ remediū respicit bonū p̄sonale: 2̄ officij generādī. plē ad cultū dei respicit bo- nū cōe. vnde 2̄ matrimonij p̄ncipalibus insti- tutū est p̄pter officij q̄ pp̄ remedium. ¶ Ad 4^m v̄dm q̄ q̄i multū angmētū minus bonus 2̄ angmētū est multū necessariū 2̄ paz detrahi- tur maiori bono nō est incōueniēs fieri dispē- fationes in angmētū maioris boni cū aliqua di- minutiōe maioris: sic aut fuit in p̄p̄sitione il- lo eai matrimonio reddere debitū vxori: q̄- uis hoc nō ita stricte seruare sicut in monoga- mia. nō totaliter ibi etiā tollebat bonus sacrē- q̄ p̄ pluralitatē vxorū significabat diuersitas gradū in ecclesia militate 2̄ triūppante 2̄ ec- clesiā esse aduā idā ex p̄sonis diuersitaz natio- num. ¶ Aliq̄ etiā dicūt q̄ bonū plus q̄ ē su-

sceptio plus educāde ad cultū diuinū maius bonū est q̄ bonū fidei q̄ est vñū de bonis ma- trimonijs: 2̄ q̄ bonū facti. illud. n. bonū icludit fidē ad dēū q̄ maior: ē q̄ fides ad hoies. bo- nū etiā sacramētū nō est maius bonū inter bo- na matrimonij rōne significatiōnis tñ s̄ q̄ in- strumētāliter causat grām. vnde q̄ in veteri le- ge grām nō p̄ferēbat ex vi facti: nō videt q̄ an- te nouā legē bonū facti est maius inter bona matrimonij: quāuis in noua lege maius sit iter illa: in quā sit facti p̄ferat grām: 2̄ si de^o ex sp̄ali cā dispensaret mō vt aliq̄s plures h̄ret vxores bonū matrimonij istāliter causandō grāz nō p̄pter hoc m̄sueret. s̄ ante bonū facti velles extēdere ad bonū significatiū p̄ facti: sic man- festū ē q̄ etiā in lege veteri bonū facti erat ma- ius bonū q̄ aliq̄s aliqd̄ bonū m̄fimonij. q̄ ē in veteri lege significabat vñionē x̄pi 2̄ eccle- się 2̄ etiā futurā vñionē h̄iane n̄e cū p̄sona s̄- lip̄ dei: quā in noua lege p̄sumatū matrimonij significat iam factā. Articulus. 2°.

Dissequēter q̄rit de 2° p̄ncipali. ¶ Et circa hoc queruntur. 2. ¶ 1° v̄dm vtrū p̄cubitus p̄cubi- narius sit 3̄ legem n̄e. ¶ 2° v̄dm vtrū line peccato mortali pos- sit fieri ex dispensatiōe.

Primo ostēdo q̄ p̄cubitus cōcubinaris nō sit 3̄ legē nature. Illud ad q̄ inclināt natura est 3̄ legē nature. s̄ ad cōcubi- tū p̄cubinaris frequēter inclināt natura. ergo nō est cōtra legē nature. ¶ Itē p̄cubitus q̄ nō est 3̄ bonū plus nec 3̄ bonū fidei nō est 3̄ legē nature. s̄ aliq̄s cōcubitus concubinaris pot̄ esse huiusmodi: q̄nq̄s enī p̄les suscepta de p̄cubi- na valde amāter suscipit 2̄ diligentissime ad vi- uinū cultū educat. p̄nt etiā sibi seruare fidē vt vir aliq̄ nō cōm̄sceat q̄ sine cōcubine: nec p̄cubi- naria aliq̄ viroz alter alteri petētī vsum corpo- ris sui nō negare. ergo pot̄ esse p̄cubitus p̄cubi- narius nō contra legem nature. ¶ Cōtra. p̄ tertij p̄ceptus sc̄de tabule p̄hibet ois p̄cubit^o extra sedus matrimonij: s̄ vt ostē- sum est in l. 1. 3. ¶ 2° ia p̄cepta decalogi s̄nt de vi- ctamine legis nature. ergo omnis concubitus inter non coniugēs est contra legē nature. ¶ Rūdeo q̄ p̄cubitus p̄cubinaris seu forni- carius ē 3̄ legē n̄alē nō a nā generis s̄ specie^o n̄alis enī ratio dicitur carnalē p̄cubitū nō de- bere fieri in p̄iudiciū boni plus nec hoies se p̄- uare etiā ad modicū t̄p̄o vsu rōnis nisi sit bo- nū aliqd̄ recōp̄fandō: s̄ p̄cubitus p̄cubinaris seu fornicarius est in v̄tābile p̄iudiciū boni

phie enī dicit Aug. 9. sup̄ Gen. ante me- dū. Bonū plus est vt amatus suscipiat. beni- que nutriti: 2̄ religiose educet. quo bono vt in plurib^o caret plus genita p̄ p̄cubitū p̄cubina- riu seu fornicariū: q̄ vt in plurib^o a parētib^o minus diligunt q̄ de legitimo t̄p̄oro geniti. 2̄ parētes circa eoz disciplinā 2̄ nutritiōne ne- gligētēs sunt. In p̄cubitu etiā cōcubinario seu fornicario nō est bonū recōp̄fandus bonū vsu rōnis quo s̄m Aug. 14. de ciui. c. 16. se p̄uat hō ad t̄p̄o p̄ carnalē p̄cubitū: q̄ sibi non est bo- nū facti nec fidei: nec bonū plus vt in plurib^o. nō tñ aut inscriptū sed etiā naturale potius apat ad ea que frequēter q̄ ad ea que p̄- rōno enenit. s̄. de legibus. Nam ad ea.

¶ Ad p̄mū in oppositū dicendū q̄ p̄cedit de iur̄ naturali a natura generis. vel pōt dic q̄ ad talē p̄cubitū est inclinatio p̄pter corruptio- nem nature: p̄pter enim perniciosas naturas hoies habet inclinationes innāles s̄m p̄hm. 7. et̄b. c. 7. vñ si natura h̄iana in sua itegritate remāssit nūq̄ ad p̄cubitū p̄cubinaris seu for- nicariū inclinasset. ¶ Ad sc̄dm dicendū est q̄ quāuis aliq̄ fornicantes sufficēter p̄uideant plī quātū ad ea que respiciūt bonū plus: 2̄ q̄- uis in p̄cubēdo h̄ic intentionē habuerit hoc tñ eoz p̄cubitū non excusat: q̄n sit 3̄ legē n̄e: q̄m vt in dictū ē: q̄ cadit sub legē determinatiōe iudicat s̄m illud q̄ in pluribus accidit. nō s̄m illud q̄ raro 2̄ in aliq̄ casu accidit pōt. 2. n. querūt vtrū p̄cubitus p̄cubina- rius possit ex dispensatiōe fieri sine peccato mortali. Et videt q̄ sic. sicut p̄cubi- tus p̄cubinaris est 3̄ legē nature. ita plures vxores simul h̄re. ergo sicut ex dispensatiōe licitū fuit sibi plures vxores. ita ex dispensatiōe licitū fuit vtrū p̄cubinario cōcubitu. ¶ Itē ma- trimoniū est vinculū indissolubile: s̄ vt habet Gen. 2. ¶ Per admōnitiōē Sarre 2̄ dimium mādātū Abiud separant Aba a se. ergo non fuit eius vxor: 2̄ tñ de eo q̄ cū ea p̄cubuit nō re- p̄bēdit. ¶ Itē ¶ Sec p̄mo dictum est q̄ face- rit filios fornicatiōnis.

Secundo ostēdo q̄ p̄cubitus p̄cubinaris seu fornicarius ipozat actū p̄uolutū. cū deordinatiōe. s̄ actus dispēfate non pōt vt aliqua deordinatio sit licita. ergo ex dispensatiōe fieri nō pōt talis p̄cubitus q̄n sit peccatū mortale. ¶ Itē p̄cubi- tus p̄cubinaris ē 3̄ vñū de p̄ncipij legis na- ture: est enī 3̄ bonū plus q̄ est p̄ncipalis finis concubitus carnalis secundum naturale iudi- cium rationis. finis autem p̄ncipiū est in mo- talibus. Sed cōtra p̄ncipia legis nature dis- pensare nō potest nec homo nec deus. ergo

nūq̄ ex dispensatiōe potest esse licitus con- cubitus concubinaris. ¶ Ad istam questionem dicunt aliqui q̄ nū- quā potuit dispensare in concubitu concubi- nario quin semper fuerit peccatum mortale: quia omnis actus tollens debitum ordinem proximi ad proximi nō potest fieri sine mor- tali peccato per quācūq̄ dispensationem: sed concubitus concubinaris est huiusmodi: tol- lit enim debitū ordinem parentum ad p̄olē. ¶ Sed contra rationem hanc potest sic ar- gui. s̄ aliquis actus vt in pluribus tollit debi- tum ordinem proximi ad proximum. ita ta- men q̄ in aliquo casu 2̄ raro potest debitū or- dinem non tollere: quāuis dispensari non pos- sit vt vniuersaliter talis actus sit licit^o vel pos- sit fieri sine mortali peccato. tamen dispensari potest per conditiōem legis vt in casu in quo non tollit debitū ordinem proximi ad proxi- mum non sit peccatum mortale. concubitus autem concubinaris est huiusmodi: quāuis enim vt in pluribus tollat debitū ordinem parentum ad p̄olē. tamen potest contingere q̄ homo coeat cum muliere cum qua non est matrimonialiter coniunctus: 2̄ mulier cum viro propter bonum p̄olis: 2̄ q̄ p̄olem aman- ter suscipiant: 2̄ benigne nutriant: 2̄ religiose educant. ergo videtur q̄ si non obstat aliqd̄ q̄ ratio supradicta concubitus concubinaris in casu predicto possit per dispensationem cō- ditōris legis nature non esse peccatum mor- tale. ¶ Videt ergo mihi dicēdū q̄ ratio qua- re concubitus concubinaris seu fornicarius non potest fieri sine peccato mortali. per dis- pensationem quācūq̄ est: quia in nullo casu potest fieri bene neq̄ absq̄ corruptione debi- ti ordinis ad deum: talis enim viri concubi- tus semper est cum non sua quantum ad ta- lem vsum: nec simpliciter nec ad tempus. qui- cūq̄ autem videtur re non sua quādam ad vsu nec simpliciter nec ad tempus corrumpit de- bitum ordinem ad dominum rei: 2̄ quia mu- lier non est sui ipsius: sed est dei. vir carnali- ter copulans se cum muliere non sua quantum ad talem vsum debitum ordinem ad deum corrumpit: deus autem facere non potest vt actus corruptus pens debitum ordinem ad ipsū sine peccato mortali possit fieri: possit tñ de- facere tāquam dominus superior habens su- per virum 2̄ mulierem plenitudinem potestatis q̄ licitum esset viro 2̄ mulieri concede- re sibi mutuo potestatem corporum suorum ad tempus: quāuis hoc eis licitum esset non posset nisi per auctoritates diuinā 2̄ vt ostēdit

Distinctionis

est superius in illa qone: vtz possit trahi ma-
trimoniū ad tps: ꝑcubitus aut talis nō esset cō-
cubinariū nec fornicariū: qz nō esset cum nō
sua: nec cum non suo.

C Ad primū in oppositiōe dicitū q alio mō ē
ꝑtra legē nature ꝑcubitus ꝑcubinariū q: hīc
plures vxores simul. qz in nullo casu pōt fieri
ꝑcubitus ꝑcubinariū qn sit ꝑ legē nature: qz
semp corripit debiti ordinē ad dei: sꝑ potuit
esse casus ꝑ fuit in quo aliquos hīc plures vxo-
res simul nō fuit ꝑ legē nature: quāvis sit ꝑ le-
gē nature vt in pluribꝫ. sicut videmus q ꝑ le-
gē nature est vt in pluribꝫ depositū petēti non
reddere nō reddere in illo casu in quo ꝑ
illud depositū possit destruerē repū. nō esset ꝑ
legē nature sꝑ magis scdm eā. **C** Ad 2^m dicitū
dū q Agar fuit ꝑucta Abrae idissolubili vin-
culo qꝑ nō ad mutua ꝑtates corꝑꝑ suoz. vnde
scdm rei veritatē fuit vxor: sꝑ qz nō habebat au-
ctoutatē matrissa. in regimine domꝫ ꝑ familie
nec ples sua succedere debebat in hereditate
quo ad h^o erat ancilla: nec licitū fuisse Abrae
eā a se eijcere. ꝑpter monitionē Sarre nisi sup
hoc diuinū habuisset mādātū. voluit aut deus
eos separari nō quātū ad vinculū. sꝑ quātū ad
cohabitatiōē ꝑ tꝑorū. ad significādū illud
mysteriū qd explicat Apostolus ad Gal. 4. cū
dicit: Abraa duos filios habuit ꝑ. **C** Ad 3^m
vbi q deus nō dispēsam eū **C** Lec vt fornicā-
ret: sꝑ mādauit vt acciperet mulierē pūm forni-
cariā: ꝑ hoc mādātō fecit illā esse ꝑꝑe vxor-
rem ꝑꝑeta ꝑsentente.

Articu. m.

Consequenter

quē de
3° pnci
pali. **C** Et circa hoc querunt
2° ꝑ vtrū fuerit vñꝑ licitū
vxoꝝ repudiare. ꝑ 2° si vir
poterat repudiare sibi re-
conciliare.

Primo oīdo q aliqui licitū vxorē re-
pudiare. **C** Deuter. 24. Si accep-
erit ho vxorē ꝑ habuerit eā ꝑ nō inuenit grām
ante oculos eius ꝑpter aliqua fēditatē scribet
libellū repudiij: dabit in manu illius ꝑ dimit-
tet eā de domo sua. **C** Itē Malach. 2°. Vxo-
rē adoleſcētē tuē noli despiciere. cuz odio ha-
bueris eā dimitte. **C** Itē illud est licitū qd ni-
si fuerit multa vāna ꝑuenirent: sed sicut dicit
Auc. 13. **C** Metaphisic. c. penul. Si non liceret
viro aliqui dimittere vxorē multo magis cogunt
re: poterit enī talis nature esse ꝑuges vt nūo
magis cogunt simul manere magis oditū fer-
ꝑ poterit esse aliqd inter eos qd abhorreat na-
turā: ꝑ hoc copellet eos querere aliā cōiūg-

ergo aliqui licitū est vxorē dimittere.

C Contra. equalis est obligatio inter cōiūgē-
quātū ad vñꝑ corꝑꝑꝑ suoz: sꝑ quātū licet
mulierē repudiare virū. ergo nec viro repudia-
re vxorē. **C** Itē **C** Mat. 19. Quos deus cōiū-
xit. homo nō separet: sed viros cōiūgē dēus
cōiūxit. ergo nō pōt ꝑ viros separari. **C** Itē
nūquā fuit licitū illud qd euāgelij reproba-
uit: sed repudiū vxoris veritas in euāgelio re-
probauit. extra de vñꝑꝑꝑ. **C** Audemus. ergo
tale repudiū nūquā licitū fuit.

C Ad istā qōnē cōit dꝫ q nūqꝫ fuit licitū repu-
diare vxorē. vñ saluator **C** Mat. 19. dicit **C** Vxo-
sen h^o ꝑmississe ad duritiā cordis iudeoz ꝑ tꝫ
nō licere dimittere: nisi ob fornicatiōē: nec ꝑ
ꝑter hoc itelligit eā posse dimitti quātū ad vin-
culū: qd ꝑtates qz imēdiate fūdūgūt. q si alius
duxerit mechaf. supple repudiata viuente: sed
intelligit illā dimittiōē posse fieri quātū ad
cohabitatiōē ꝑ tꝑorū. etiā Apostolus. j. cor.
ꝑ. dicit his q matrimonio iuncti sunt. **C** **C** **C**
ꝑ si discesserit manere in nuptijs: ꝑ parū post dꝫ
ꝑ si vir vxorē non dimittat. **C** **C** **C**
licitū fuisse vxorē repudiare: repudiata au-
tēdo alij nō esset ꝑpter hoc polluta ꝑ abomi-
nabilis facta corā dño. **C** Sed deuter. 24. dicit
q repudiata que alij virum duxerit polluta ꝑ
abominabilis facta eā corā dño. **C** **C** **C**
glo. super illud **C** Mat. 19. **C** Vxoꝝ ad duritiā
cordis vestri permittit ꝑ. dicit. nō dēus. sꝑ
marginalis dicit q cōsiliū fuit hōis nō vt in
perij: ꝑ magister huius dī. c. 2. dicit q hoc fuit
a **C** Vxoꝝe permittit nō vt ꝑcederet dicitū:
sed vt tolleret homicidiū permittit fieri mala
ne fierent peiora. ad hoc etiā est ratio: qz inſe-
parabilitas est de matrimoniū essentia. vt supe-
rius est ostensum. **C** Alij dicūt q tꝫ legis he-
citi fuit viro repudiare vxorē: quāvis enim
homo separet nō ꝑdūgūt. dēus cōiūgit.
dēus tamē quos cōiūgit potest dīſiūgēre.
vnde supꝫ illud **C** Mat. 19. quos dēus cōiūgit
sꝑ dēus. **C** **C** **C**
lex autē **C** Vxoꝝ lex fuit diuina: quā-
a deo ꝑ **C** Vxoꝝen data. quod ergo dēus con-
cessit **C** Vxoꝝe filiis israel in lege concessit. ergo
auctoritate diuina licebat eis repudiare vxo-
res suas vato libello repudiij. sꝑ qꝫ cōtinuē-
tar in lege. **C** **C** **C**
aliqua recte permittat que recte ꝑ diuinam
providentiā vindicatur: inconueniens tꝫ
men videtur dicere q lex diuina permittit
aliquorum malozum expiatiōē: nec tamen illa
iudicet mala et. alio mō est occasio dīrecta ꝑ

Articulos

minibus cōmittēdi peccatū. in lege aut nullū
ōdit repudiū vxoris diuina iustitia ꝑuēdiū.
C **C** **C**
oppositum q **C** Vxoꝝe tꝫ ꝑmittendo non
dē iustitia demonstrat: sed in peccatore
māuit culpā sꝑ q dicit magister huiꝫ dī. c. 2. ꝑ
glo. supꝫ illud **C** Mat. 19. **C** Ad duritiā cordis ve-
stri permittit. q dicit q saluator **C** Vxoꝝe idulgere
diuortij ꝑ desiderio sciēdaz nuptiaz fieri ho-
micidiū vel ꝑdurare odiū. **C** **C** **C**
ꝑꝑeta loqꝫ ꝑmissiue nō ipatue. q. d. ꝑmit-
tit tibi eā dimittere absqꝫ tꝫ ꝑunitiōe exer-
cenda ꝑ iudicē tꝫalē. **C** **C** **C**
nulla ē hī enī fm apm nō sūt faciēda mala vt
veniat bona: nec sūt faciēda mala vt vitent ꝑ-
iora: qz ꝑ aliā viā vitari possūt. ꝑ snia Auc. n il-
lo loco est reproba. **C** **C** **C**
qōm dicebat ꝑ scda opitiōne dicit q ibidem
ōdit repudiū esse ꝑmissū: non sicut licitū: sed
tāqꝫ minus malū: ꝑ hoc q illa q repudiabat. si
alij nūcbat marito viuēte iudicabat polluta
ꝑ abominabilis corā dño: sꝑ talis nō fuisset iu-
dicata si ꝑ repudiatiōē solueret vinculū iter
ipam ꝑ virū peiorē. **C** **C** **C**
nōne alij pōt dicere ad primū argumētū cō-
tra eā q Quis de lege cōt sit eqūis ꝑtās iter cō-
iūgē quātū ad vsus corꝑꝑꝑ suoz fm Aug. 22. 11.
i. **C** **C** **C**
quātū ad ꝑꝑm iudeoz ꝑpter duritiā cor-
dis eoz: nec enī vñꝑ sūto ꝑmittēdi mulierē
repudiare virū sicut esuērsos: qz nō ita fuissent
autē viros occidere si odisset eos sicut ecōner-
soꝝ: quia nūms facilis est ad trascendū ꝑ ad
cōcupiscēdū ꝑ parū sensus ꝑ deceptibilis ꝑ
magis voluptatis fm Auc. 10. **C** **C** **C**
ꝑ. penul. **C** **C** **C**
ꝑꝑeta nō auctoritate hūana sꝑ diuina. **C** **C** **C**
dōm q veritas in euāgelio illud reprobauit
tāqꝫ malū tꝫ legis euāgelice nō tꝫ legis ve-
teris. cui ꝑcedere videt q ibidē reprobat aliā
vxorē accipere bma viuēte. qz tꝫ ꝑstat licitū
fuisse antiquis patribꝫ ex diuina dispensatiōe
C **C** **C**
auctoritates euāgelij ꝑ apli. ꝑ prima opi-
niōe: auctoritates alie itelligi pōt ꝑ tꝫ legis
euāgelice. **C** **C** **C**
alij nubes erat abominabilis corā dño ꝑ pol-
luta: dōz q hoc dicitū est de illa q nupit alij: ꝑ
nō illo etiā repudiata fuit. vñ abominabilior
polluta dicebat. nō qz alij nupit: sꝑ qz bis re-
pudiata: ex b^o enī ꝑsumebat ꝑ eā malū. **C** **C** **C**
querit vtrum vir poterat repu-
diatam sibi reconciliare.

Secundo

Quartus

C Respondeo q sic autē q mulier ꝑtraheret
scdas nuptias: nō post. qd nātūū fuit in ꝑnd
mulieris q adulterijz cōmissit. qz semper māsit
vinculū cōiūgale iter ipsam ꝑ tꝫꝫ ꝑ in ꝑnd
viri. eo q repudiādo eā dedit sibi occasiōem
adulterādi: dādo opēā licite: vt fm diuinam
dicitiū: qꝫ ꝑpter ad repꝫsiōē temerarie iura-
cūdi vxorū impellētis eos ad repudiandū
vxores: ꝑceptū fuit q repudiās daret vxorē li-
bellū repudiij. vnde Aug. ꝑ. li. de sermōe dñi i
monte. ante mꝫcedi. nō q ꝑceptū dare libellū
repudiij: hoc ꝑcepit vt vxor dimittat: sꝑ q dī-
miserit in qꝫ: vt illi libellū repudiij vt temera-
ria iracūdiā ꝑſcientis vxorē libelli cogitatio
tꝫperaret. q ergo dimitte dicitū qmōz signifi-
canti qmōz potuit duris hoibꝫ se nolle dīscidiū.

Consequenter

quē de
4° pnci
pali. **C** Et circa hoc querunt
tur duo. ꝑ 1° vtrū virgini-
tas sit virtus. ꝑ 2° vtrū sit ma-
ioris meriti q castitas con-
iugalis.

Primo oīdo q virginitas nō sit virtꝫ. vñ
cū enī ꝑ. 2°. ethi. c. 8. q virtꝫ est
habitus electiūis i meditate crīstis. Sꝑ virgi-
nitas existit in extremo. ergo nō ē virtꝫ. **C** **C** **C**
nullus habitus vno tꝫe virtuosus in alio tꝫe est
virtuosus: qz vna forma nō mutat in formā si-
bi ꝑtariā. **C** **C** **C**
quātū ad ꝑꝑm iudeoz ꝑpter duritiā cor-
dis eoz: nec enī vñꝑ sūto ꝑmittēdi mulierē
repudiare virū sicut esuērsos: qz nō ita fuissent
autē viros occidere si odisset eos sicut ecōner-
soꝝ: quia nūms facilis est ad trascendū ꝑ ad
cōcupiscēdū ꝑ parū sensus ꝑ deceptibilis ꝑ
magis voluptatis fm Auc. 10. **C** **C** **C**
ꝑ. penul. **C** **C** **C**
ꝑꝑeta nō auctoritate hūana sꝑ diuina. **C** **C** **C**
dōm q veritas in euāgelio illud reprobauit
tāqꝫ malū tꝫ legis euāgelice nō tꝫ legis ve-
teris. cui ꝑcedere videt q ibidē reprobat aliā
vxorē accipere bma viuēte. qz tꝫ ꝑstat licitū
fuisse antiquis patribꝫ ex diuina dispensatiōe
C **C** **C**
auctoritates euāgelij ꝑ apli. ꝑ prima opi-
niōe: auctoritates alie itelligi pōt ꝑ tꝫ legis
euāgelice. **C** **C** **C**
alij nubes erat abominabilis corā dño ꝑ pol-
luta: dōz q hoc dicitū est de illa q nupit alij: ꝑ
nō illo etiā repudiata fuit. vñ abominabilior
polluta dicebat. nō qz alij nupit: sꝑ qz bis re-
pudiata: ex b^o enī ꝑsumebat ꝑ eā malū. **C** **C** **C**
querit vtrum vir poterat repu-
diatam sibi reconciliare.

Distinctionis

Catem secundum per castitatem coniugalem. ergo virginitas est alia virtus a castitate coniugali. **C**irca secundum philosophum 1° ethicorum c. 3. virtus semper est circa difficile. ergo ubi est spalis ratio difficultatis respectu huius est spalis ratio virtutis. **S**ed in abstinentia ab omni delectatione venerea licita est illicita est spalis difficultas quod non est abstinendo ab omni delectatione venerea illicita. cum ergo prima abstinentia sit per virginitatem. 1° per castitatem coniugalem videtur quod virginitas sit specialis virtus a castitate coniugali per essentiam distinctam. **R**espondeo quod virginitas potest accipi improprie. scilicet per negationem actualis concupiscentie cuiuslibet venere delectationis cuius carnis integritas: et sic querit mulier nascitur virgo: sed sic virginitas non est virtus: carnalis enim integritas non est virtus: nec est pars essentie virtutis: tota enim essentia virtutis consistit in anima est secundum Augustinum. **S**ed de castitate et de bono coniugali dicitur circa medium quod continentia non corporis sed animi est virtus. predicta etiam negatio actualis concupiscentie nullas distinctas dicit. omnis autem virtus aliqua essentia est. **A**lio modo potest accipi virginitas pro habitu quo nihil asit carnalis necessitas vacandi carnali copule determinat voluntas ad prompte et fideliter respondendum omnem venere delectationem non tantum illicitam: sed etiam licitam: ut mens liberationis vacandi a coniugali castitate: sic ait apostolus. 1° corinthios 7. **A**bi licet innupta et virgo cogitat que dicitur sunt ut sit corpus sancta et spiritus: sic virginitas est virtus. sic enim est habitus bonus habet efficiens: et opus eius bonum redditur. est enim habitus rationis presentans: nec tamen est virtus per essentiam distincta a coniugali castitate: utraque enim voluntate determinat ad illud quod dicitur ratio recta circa voluptates venereas observandum. **S**ed perfectius ad hoc determinat voluntate virginitas quam coniugalis castitas. unde virginitas ultra coniugalem castitatem addit perfectionis status: unde differre videtur sicut virtus imperfecta et perfecta quod per essentiam non distinguuntur. **E**x predictis videri potest integritate carnis non pertinere ad virtutem virginitatis essentiam: nec ipsam esse aliquid eius accidens sibi inherens: cum virginitas sit in anima ut dicitur est: sed est quoddam ornamentum et decor: et accidens extrinsecus assistens: ideo potest per carnis integritas abesse diminutione virtutis virginitatis: ut patet in virginibus per violentiam carnis corruptis secundum Augustinum de civitate dei. 19. ubi dicit expressum est quod si violenter oppressis periret pudicitia non esset virtus animi. Et infra: nec ipsi corpori auferat sanctitatem violentia libidinis alieni: quod servat psecrancia continentie sue. Simile habet. 1° q. 5. in 2°. r. c. Tolcrabilis: r. c. magis.

xxxviii

Ad primum in oppositum dicitur quod medius in quo consistit virtus accipitur per comparationem ad dictam rationem recte. unde philosophus postquam dicit quod virtus est habitus electivus in medietate philosophice. immediate subiungit: quo ad nos determinata ratione: et ut virtus sapiens determinabitur. accipitur autem hoc medius non semper in comparatione ad materiam virtutis: sed quoniam in comparatione ad circumstantias: quod patet. dicit enim philosophus. 4. ethicorum c. 4. magnanimus magnitudine quod est extremus est. eo autem quod ut opus medius. hoc modo virginitas respectu delectationis venereas in medio consistit. quod abstinet ab omni delectatione venereas: sic tenet extremum quo ad materiam. tenet tamen medium quo ad circumstantias: quod hoc observat per tempore quo hoc expedit observare. hoc est per tempore quo non precipitur: nec a deo consulit vacare carnali copule: et tunc observat hoc propter quod opus. scilicet ut mens liberius vacet spiritualibus: sic de circumstantiis alijs dicitur potest: quas in abstinentia ab omni delectatione venerea dicitur esse observandas ratio recta. **A**d 2° dicitur quod minor est falsa: quoniam enim aliquo tempore fuisse vitiosum abstinere ab omni carnali copula. si quoniam carnalis copula erat in precepto propter fidelium multiplicationem: tamen ex hoc non sequitur quod habitus virginitatis tunc fuisse vitiosus: quod tunc pro illo tempore determinat voluntate ad coniugalem copulam propter bonum plius: sicut non existente predicta necessitate determinat voluntatem ad omnem delectationem venereas respiciendum. **A**d tertium dicitur quod quantum sine peccato virginitas possit integritas carnalis amitti: non tamen habitus virginitatis. tamen dicunt alii quod status perfectionis sue quem impositat virginitas ultra castitatem coniugalem: sine peccato potest amitti. sicut videmus quod per minus calidam remittitur calor in magis calido: et per bonos actus remissiores tamen illis bonis actibus per quos generatus est virtutis habitus remittitur ipse habitus per minus proportionatus actibus: sicut per actum coniugalem qui est bonus: quoniam minus boni bonitate quod abstinere ab omni venere delectatione remittit illa perfectio quam habitus virginitatis superaddit habitui coniugalis castitatis. **P**ropter tamen aliter dicitur et melius quod in modo necessitas inmeret vacandi copule carnali per divinum preceptum explicita sicut antiquitus: si virgo propter hanc necessitatem pure vacaret carnali copule firmiter proponens hoc necessitate transacta ab omni delectatione venereas abstinere: ea virginitatis habitus nec conrumperetur nec minueretur: per consequens non caderet ab illo statu mentis que virginitas

Articulus

Quartus

tas superaddit castitati coniugalis: quantum dicitur a statu integritatis carnis: et ista adhuc vere virgo in mente diceretur. secundum quod virgo dicitur ab habitu virginitatis. sicut tamen solum communem qui non vocat virginem mente nisi illam que in carnalem copulam nunquam consentire virgo dici non possit. **A**d primum ad partem aliam potest dici quod in recte se habet de circa magnas variationes et sumptus est specialis ratio difficultatis alia ab illa que est in recte se habendo circa communes variationes et sumptus: quia magne variationes sunt personis non communibus sed insignibus: et sumptus magis sunt circa res quasi alterius generis moraliter et aliarum conditionum quam sunt res communes. quantum autem in abstinentia ab omni delectatione venereas tam licita quam illicita sit maior difficultas quam in abstinentia ab illicita tantum. tamen illa difficultas non est alterius specialis rationis ab ista. sed tantum differens ab ea secundum magis et minus. que differentia non diversificat speciem. Et sic patet solutio ad secundum. **Q**uestio. **S**ecundo queritur utrum virginitas sit maioris meriti quam castitas coniugalis. Et videtur quod non. magister huius dicitur. 2° Augustinus libro de bono coniugali bonae ante finem. dicit quod castitas virginalis non preferatur merito coniugali castitati Abzac. **I**tem si natura remansisset in statu integritatis sue: perfectiores fuissent virtutes quam modo. Sed tunc non fuisset virginalis castitas: et tamen fuisset coniugalis. ergo videtur quod maioris meriti sit virginalis quam virginalis. **T**res maioris est meriti quod omni tempore potest esse licitum et meritorium quam quod non. sed castitas coniugalis omni tempore fuit licita et meritoria: aliquo autem tempore castitas virginalis fuit illicita. ergo magis est meritoria virginalis quam virginalis. **C**ontra apostolus. 1° corinthios 7. dicit quod mulier beatorum erit si permanserit secundum consilium suum hoc est in virginitate quam si nupserit. **I**tem maioris meriti est virtus perfectior quam minus perfecta. Sed ut patet ex questione precedenti. virginitas perfectior est virtus quam coniugalis castitas. ergo est maioris meriti. **R**espondeo quod non est idem querere utrum maioris meriti sit habitus virginalis quam castitas coniugalis: et utrum maioris meriti sit status ab omni venere delectatione abstinentium. quantum isto tempore sit e converso. unde maior argumenti veritatem non habet nisi intelligatur ceteris paribus. **E**xpositio littere.

bitus virginitatis est habitus castitatis perfectior: sicut castitatis coniugalis est habitus castitatis imperfectior. semper autem est maioris meriti virtus perfecta quam imperfecta: status autem ab omni venere delectatione continentium et status coniugatorum referri possunt ad idem tempus vel ad diversa tempora. Si primo modo: aut ad tempus legis scripte et sic maioris meriti fuit status coniugalis quam status ab omni venere delectatione abstinentium. unde status coniugatorum precipiebatur: alius vero prohibebatur propter multiplicationem fidelium. In tempore autem legis cuius gelice: quia est tempus multiplicationis fidelium per generationem spiritualem maioris meriti est status abstinentium ab omni venere delectatione quam status coniugatorum. Si autem predicti duo status referantur ad diversa tempora: ut status coniugatorum ad tempus legis scripte: et status abstinentium ab omni venere delectatione ad tempus legis euangelice. sic quodlibet statu considerato in suo optimo vultus alteri non preferatur. unde Augustinus in libro de bono coniugali. longe ante finem: et recitat magister huius dicitur. Non est impar meritis continentie in Joanne qui nullas expertus est nuptias: et in Abzac qui filios genuit. **A**d primum in oppositum dicendum quod castitas coniugalis Abzac non fuit castitas imperfecta que intelligitur nomine coniugalis castitatis quam distinguimus a castitate virginalis: sicut virtutem imperfectam a perfecta. sed fuit castitas perfecta que dicitur totam essentiam habitus virginitatis: quantum non dicatur virginitas sicut communem solum in illo qui in carnalem consensit copulam: quantum ex divino precepto. **A**d secundum dicendum quod si status innocentie remansisset castitas coniugalis perfecta fuisset castitas: et perfectior quam fuisset castitas virginalis: quia tunc nulla difficultas fuisset in servando virginali castitatem: sed modo non est sic. **A**d tertium dicendum quod castitas virginalis quantum ad id quod nominatur essentiam perfecti habitus castitatis nunquam fuit illicita: quia sic nunquam contrariabatur concubitus coniugalis factus ex divino precepto. sed perduratio propositi de non consentiendo in carnalem copulam aliquo tempore fuit illicitum: et illo tempore magis fuit meritorium status coniugatorum quam status ab omni venere delectatione abstinentium. quantum isto tempore sit e converso. unde maior argumenti veritatem non habet nisi intelligatur ceteris paribus. **E**xpositio littere.

Circa littera. In lege maledicta erat littera. illa maledictio erat pene no. cul. pe. quod. imodo eni erat infamis apud hoies nec ptra conceptu. s. alicuius legis scripte in co. dicit. fuisse tñ ptra pceptu legis nature: nisi cu eis fuisset disp. factu. Publi. c. munerio gra. tia puuat culpa p. cessit. Altemado scilicet no. totaliter culpa excusando. Ambas in habitu. habitus eni virginitatis fm illud qd est: cu no. dicat absolute nisi castitate pfecta in Abraam erat: ab. hinc coniugio pteret: sic eni habitus vir. ginitatis r castitatis coniugalis: prout fuit in Abraa no. differebat scdm aliqd absolutu h in relatione. vt videri pot. ex dictis in qone. Des. retro sanctos eiusde fuisse meriti cur? nuc. chri. stiani sunt. hoc itelligendu e de idēitate pro. portionis no equalitatis quatu ad com. stati. illoz r isto: q aduētū xpi secuti sunt. No. pot. caro ante corumpi nisi mēs ante fuerit coru. pta. hoc intelligendus est de corruptioe vittosa. Sanctius e mou fame q idololatrie psci. hoc. veru est in casu duplici. s. vel. ppter psciētia mā. ducā qñ ad veneratioes idoli comedat. vel. p. pter psciētia astantiu qñ inde scādalizant: qz idoloratū e aliqd idolo pseratu. si aut fidelis. etiaris inueniat idelotitū r comedat non in. veneratioe idoli nec sunt presentes aliq d. inde. scandalizentur: non peccat.

De psonis legitimis. Di. CCCCLIII.

Nunc superest attendere q p. sone sint legitime ad ob. en. dū m. r. monius. Legitime iudicant p. sone scdm statu. ta patrū que diuerse sūt. Alie nāqz fuerūt legitime ante legē alie. sub lege. alie in tpe g. f. c. Itē i. p. m. i. t. u. a. ec. clesia quedā erāt legitime q mō no. sunt. Earum vero que modo legitime: vel illegitime: quedam sunt plene legitime quedā oīno illegitime: quedam medie. Plene legitime sunt quibus no. obuiat votū cōtinētie: vel ordo sacer: v. l. cogna. tio: vel dispar cultus: vel cōditio: vel na. ture fragilitas: r si qd e aliud. Penit. ve. ro illegitime: sunt p. votū: p. ordi. nē: p. co. gnitionē: p. disp. p. cultū. Medy. vō sunt nec plene legitimi nec oīno illegitimi: p. frigiditate: p. cōditionē. Si eni tales iun.

gū ignorāter: cōmanere pnt qbusdā ac. cedētib. causis r eisdē d. f. i. e. t. i. b. diuidi. **De frigidis separadis.**
De his. a. g. cā frigiditatis debitu reddere no. pnt: s. f. u. l. i. t. h. r. e. v. p. maneāt. S. s. si mulier causas dices volo. eē ma. r. filios p. c. r. e. r. e. d. e. r. e. u. t. v. t. e. r. q. z. e. o. z. s. e. p. t. i. m. a. m. a. n. u. p. p. i. n. q. u. o. z. u. i. u. r. e. t. q. z. n. u. q. z. c. a. r. n. a. l. i. r. u. e. n. e. r. u. t. r. t. u. n. c. m. u. l. i. e. r. s. c. d. a. s. n. u. p. t. i. a. s. t. r. a. b. a. t. U. i. r. a. u. t. q. f. r. i. g. i. d. e. n. a. t. u. r. e. e. a. b. s. e. p. s. p. e. c. o. n. i. u. g. y. p. e. r. m. a. n. e. a. t. A. i. t. e. n. i. s. i. c. I. n. t. e. r. r. o. g. a. s. t. i. s. e. x. h. i. s. q. m. i. r. i. m. o. n. i. o. i. u. c. t. i. s. u. n. t. r. n. u. b. e. r. e. n. o. p. n. t. s. i. i. l. l. e. a. l. i. a. v. l. i. l. l. a. a. l. i. u. d. u. c. e. r. e. p. o. s. s. i. t. d. e. q. b. s. c. r. i. p. t. u. e. U. i. r. r. m. u. l. i. e. r. s. i. f. e. c. o. n. i. u. x. e. r. i. t. r. p. o. s. t. d. i. x. e. r. i. t. m. u. l. i. e. r. d. e. v. i. r. o. q. c. o. i. r. e. n. o. p. o. s. s. i. t. cū eā: s. i. p. o. t. p. r. o. b. a. r. i. q. d. d. i. c. i. t. p. i. u. d. i. c. i. u. m. i. u. s. t. u. a. l. i. u. a. c. c. i. p. i. a. t. s. i. v. e. r. o. i. l. l. e. a. c. c. e. p. e. r. i. t. a. l. i. a. s. e. p. e. n. t. I. t. e. d. e. h. i. s. r. e. g. i. s. t. i. s. q. o. b. c. a. z. f. r. i. g. i. d. e. n. a. t. u. r. e. d. a. t. s. e. n. o. p. o. s. s. e. i. u. n. c. e. o. p. a. z. c. a. r. n. i. s. d. a. t. e. s. c. o. m. i. s. c. r. i. t. I. t. e. v. o. s. i. n. o. p. o. t. e. a. v. t. i. p. v. x. o. r. e. b. e. a. t. e. a. q. u. i. s. o. r. o. r. e. m. q. z. s. i. r. e. t. i. n. a. c. u. l. u. s. i. u. g. a. l. e. v. o. l. u. e. r. i. t. r. e. s. c. i. n. d. e. r. e. m. a. n. e. a. t. v. t. r. i. q. z. i. n. n. u. p. t. i. n. a. s. i. h. u. i. c. n. o. p. o. t. u. i. t. n. a. t. u. r. a. l. i. r. c. o. r. d. a. r. e. q. u. o. a. l. t. e. r. i. c. o. u. e. n. i. e. t. I. g. i. t. s. i. v. i. r. a. l. i. a. v. x. o. r. e. z. v. u. l. t. a. c. c. i. p. e. m. a. n. i. f. e. s. t. a. p. z. r. o. q. z. i. n. g. g. e. r. e. n. t. e. d. i. a. b. o. l. o. o. d. y. f. o. m. i. t. e. e. x. o. s. a. e. a. b. a. b. u. e. r. i. t. r. i. o. e. a. d. i. m. i. t. t. e. r. e. m. e. d. a. c. y. f. a. l. s. i. t. a. t. e. m. o. l. i. t. u. r. q. z. s. i. m. u. l. i. e. r. c. a. u. s. a. t. r. d. i. c. i. t. v. o. l. o. e. s. s. e. m. a. t. e. r. r. s. i. l. i. o. s. p. r. e. c. r. e. a. r. e. v. t. e. r. q. z. e. o. z. s. e. p. t. i. a. m. a. n. u. p. p. i. q. u. o. z. t. a. c. t. i. s. s. a. c. r. o. f. i. s. i. s. r. e. l. i. q. u. i. s. i. u. r. e. i. u. r. a. d. o. d. i. c. a. t. v. t. n. u. q. z. p. c. o. m. i. x. t. i. o. n. e. c. a. r. n. i. s. c. o. n. i. u. c. t. i. v. n. a. c. a. r. o. e. f. f. e. c. t. i. f. u. i. s. s. e. n. t. T. u. c. v. l. m. u. l. i. e. r. e. z. s. c. d. a. s. p. o. s. s. e. h. e. r. e. n. u. p. t. i. a. s. h. u. a. n. u. d. i. c. o. p. p. i. f. i. r. m. i. t. a. t. e. c. a. r. n. i. s. e. o. z. u. m. U. i. r. a. t. q. f. r. i. g. i. d. e. n. a. t. u. r. e. e. m. a. n. e. a. t. s. i. n. e. c. o. i. n. g. e. q. z. s. i. i. l. l. e. a. l. i. a. c. o. n. i. u. g. e. a. c. c. e. p. e. r. i. t. i. t. u. c. b. i. q. i. u. r. a. n. c. r. a. t. p. u. r. y. c. r. i. m. i. n. e. r. e. i. t. e. n. e. a. n. t. u. r. r. p. n. i. a. p. a. c. t. a. p. o. z. a. c. o. g. a. n. e. r. e. c. i. p. e. c. o. n. i. u. b. i. a. D. o. c. s. e. r. u. a. d. u. e. c. u. v. t. e. r. q. z. i. d. e. f. a. r. e. t. u. r. S. z. v. i. r. s. i. a. s. s. e. r. i. t. s. e. d. e. b. i. t. u. r. e. d. d. i. s. s. e.

viri: r illa diffidetur: cui potius fides habeda sit merito qritur. De hoc ita statutum est. Si quis ita acceperit vxores r habuerit eam aliquo tpe: r ipsa femina dicit q non nūqz coisset euz ea: r ille vir dicit q sic fecit. In veritate viri cōstat: quia vir est caput mulieris. Hoc de naturali impossibilitate statutum est. **De his qui impediti maleficis coire non possunt.**
E maleficq aut ipedimēto hoc tenendus decernitur. q. si per forziarias r maleficas concubitus non sequitur: hortandi sunt qbus illa eueniant vt spū contrito r humilia to deo r sacerdoti de omnibus peccatis confessionem faciant r lachrymis atqz elemosynis orationibus r ieiunijs dño satisficiant: r r. er. exorcismos ac cetera ecclesiastice discipline munimina mimi stri ecclesie tales sanare procurent. qd si non potuerint: separari valebunt. S. z. postqz alias nuptias expetierint illis viuentibus: quibus post iuncte fuerit. p. o. ribus: quos reliquerant: etiā si possibili tas concubendi eis reddita fuerit: recō ciliari nequibunt. qd in fine bui. capi. t. u. l. i. t. i. n. e. t. u. r. e. x. r. i. g. o. r. e. m. a. g. i. s. d. i. c. t. u. m. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. d. u. m. e. s. t. e. x. c. a. n. o. n. i. c. a. e. q. u. i. t. a. t. e. U. e. l. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. d. u. m. e. s. t. n. o. n. p. o. s. s. e. r. e. c. o. c. i. l. i. a. r. i. p. r. i. o. r. i. b. n. i. s. i. i. u. d. i. c. i. o. e. c. c. l. e. s. i. e. q. u. o. d. i. u. i. s. i. o. f. a. c. t. a. f. u. e. r. a. t.

De furiosis addit.
Furiosi quoqz dum in amentia sunt matrimonium contrahere non valent. Unde Sabianus. Neqz furiosus neqz furiosa matrimoniu contrahere possunt: sed si cōtractuz fue rit non separantur. Item Nicolaus pa. pa. Di qui matrimonium sani contraxe runt: r vni ex duobus vel ambob. amē. tia vel furoz. vel aliqua infirmitas accel.

serit: ob hanc infirmitatem talium con iugia solui non possunt. Sicut e et sciēdū de his qui ab aduersarijs execerant vel membris trūcantur vel a barbaris exe cti fuerint.
De his q cū duab. sorozib. dormiūt.
E his q et cū duab. sorozib. v. l. cum duob. frīb. dormiūt vidē dū ē: qd censēat canones. Qni dormierit cū duab. sorozib. r vna ex il lis ante fuerit vxor: neutram ex ipis ba beat. nec ipsi adulteri vniqz i cōiugio co pulēf. Itē nec pprie vxori licet sibi red dere debitū: quā sibi reddidit illicitam sorozē ei? cognoscēdo: nec post mortem vxoris licet ei vel adultere copulari in iugiu. Itē zacharias papa. L. d. c. u. b. u. s. t. i. cū sorozē vxoris tue: si fecisti: neutra hēas: r vxor tua si nō fuerit scia sceleris? sciere si vult: nubat i dño cui vult. Tu vō r adultera sine spe iugy māca tis r dū viuitis pniā agite. Quod ait cui vult nubat: itelligēdū ē post mortē viri. Uñ. Grego. Qui vxores suas i adul terio deprehēdūt: nec ille nec illa aliam vxorē accipiat vel aliū virū: qd iū am. b. o. y. u. i. u. i. t. Si vō adultera mortua fuerit vir ei? si vult nubat: adultera vō nūqz r si mortu fuerit vir ei? sed oib. diebus pnie lamēta pfoluat. Dic de illo adulte rio agitur: quod cum cognato viri vel cum cognata vxoris cōmittitur.
Non est dimittenda vxor pro aliqua macula seu defo: mitate corporis. **I**ud et sciēdū ē q pro aliqua i firmitate v. l. macula corporali: si licz viro vxorē dimittere r ecō uerso: s. d. z. alter alteri subsidia puidēf. Uñ aug. Si vxorē qz bēat sterilē siue d formē corpe vel debilē mēbris: v. l. cecā vel claudā: vel surdā: vel si qd aliud: si ue morbis vel laborib. dolozibusq. cō.

secta: 7 qeod excepta fornicatoc excogi tari pot vebementer horrible: pro societate fidei sustineat.

De Sponsu determinat magis de mrimonio quo cam formale 2 effiacte. 2 finale. Sic dicitur...

Ista di. qredu e pnc. paliter. de. 4. De impedimentis mrimonii...

Primo dno q non sint aliq impedimenta mrimonii...

Contra magister huius d. c. j. assignat mrimonii impedimenta pla.

sentiam 2 modis alijs. ca et materialis impedimentum recipit p sanguinitatem...

Secundo

Rudeo q impedimenta mrimonii sunt. n. tri: quorum tria accipiuntur ex parte cause...

do vtrum artatio ex parte mulieris.

Primo ostendo q frigiditas ex parte viri non impedit matrimonium...

Contra. extra b frigidis 2 maleficiatis. Ad fidem. Sicut puer qui non potest reddere...

Respondeo q frigiditas viri aut superne ut matrimonio iam legitime contracto...

caput est mulieris. extra eo. ti. c. j. Illa aut. qd e itelligendū nisi mulier p aspectu corporis...

Ad p in opp. d. q. Quis act coeundi no sit necessarius ad matrimonium vinculum...

Secundo

Rudeo q aut illa artatio talis est q sibi potest subueniri vel per consortium viri...

dicitur qd ecclesia romana psumit in similibus
iudicare vt que tanq vxores haberi non pos-
sunt: vt forores habeantur. consilium est non
accepta fm glo. ibide. separatioe vero facta da-
bitur licentia viro pendi cum alia. extra. co.
ll. e. litteris. mulier tñ debet sine iugio p-
manere. Si aut postea pterit cu altero r co-
gnoscatur ab eodem: r p vsum sequentis sit fa-
cta cognoscibilis a primo debet ei reddi. et d
frigiditas r maleficiatis fraternitatis. Si aut p
vsum sequentis non sit facta cognoscibilis a
primo: aut si e non tñ sine gravi periculo mu-
lieris: quod accidere pot p equalitatem me-
borum vel aliqua alia de ca non redderetur
eidem: nec se dicitur mulier esse inepta ad ma-
trimonium pp frigiditatem sicut pp artationes
qz mulier cõcubitu est patiens. vnde ad red-
dendum debitum viro sufficit q patiatur viri
actionem in naturali membro. hoc autem et
frigiditas non impedit.

Articulus. III.

Dns sequenter queritur
de 3º bn
cipali. Et circa hoc querit
duo. Pº vtrum maleficius
ipedit matrimonium. Pº vtr
separati pp maleficiu si post-
q alia mfirmonia pterant carnaliter se cogno-
scant sint ad primu matrimonium reuocandi.

Primo ostendo q maleficiu non ipedit mfi-
monium: qz nullum impedimentus
dirimit matrimonium. nisi sit perpetuum: sed
nullum maleficiu e ppetuu. qz potest solui
vel p ipm maleficiu vel per alteru vel p pe-
nitentiam r puerionem ad deuz: vel per exor-
cismos ecclesie r ofones scõp. ergo maleficiu
non est impedimentum dirimens matrimoniu.
Item nullum impedimentum dirimit ma-
trimonium nisi pcedat. extra de frigidis r ma-
leficiatis. Ex litteris. in gl. Sed nõ videt quõ
sciri possit vtrum maleficius pcedat matrimo-
nium vel psequatur: cum ergo causa matrimo-
niij sit fauorabilis non est aliquod matrimoni-
um dirimendum pp maleficiu.

Cõtra. dicit magister in littera huius d. c. 3.
r e. 33. q. 1. Si per fororarias. q si maleficiati fa-
nari non potuerint separari valebunt.
Rõdeo q maleficiu aut est tpeale aut p-
petuum. si temporale non dirimit matrimo-
nium. si perpetuum: aut pcedit matrimoniu
tam ratum q psumatum: sic impedit pben-
dum r dirimit tam contractum. aut sequitur
matrimonium ratum: sed nõ psumatum: r sic
etiam dicit aliqui dirimi matrimoniu ptractu.

of. n. 33. q. 1. c. 1. q. coniugium pfirmatur officio
scz carnali: vt dicit glo. r parum possit dicitur
q anteq cõfirmatur impossibilitas officij sol-
uit vinculum iugij: aut sequit matrimonium
psumatum: r tunc vinculum matrimoniale nõ
dirimit. r cõsõ opinio et tenet q si certu eet
q eet secutu mfirmonium ratu. non tñ psuma-
tam nõ pp hoc dirimeretur vinculu mfirmo-
niij. in separando aut maleficiõ simili nõ p-
cedendum est sicut in separatione pp frigiditatem.
excepto q frigidu non dat licentiam p-
bendi cum altera: qz frigiditas e impedimentu
vle. sed maleficiatio dat: qz maleficiu e impe-
dimentum particulare.

Ad pº in oppº d. q minor est falsa: aliq
enim est maleficiu qõ durat per totam vitã:
qz si hys remedium non est homini uotu. vel si
est licitum: tunc aut psumit ppetuum qñ per
trieniu coniuges cohabitauerunt: r bona fide
operam carnali copule dederunt: r se cogno-
scẽ si potuerunt. Ad 2º d. q quis vir pos-
sit sciri vtrum pcedat matrimoniu ratu vel se-
quatur. tñ facile sciri pot vtrū pcedat mfirmo-
nium psumatum: r hoc sufficit fm aliquos. qz
si pcedit psumatum quis sequatur ratum di-
rimit. Ad pot dici q in fauore alterius matri-
monij vtriusq psumitur: qz si pcedat mat-
rimoniu consumatum q pcesserit ratu. 2º. II.

Secundo ostenditur q maleficiu
si postq alia matrimonia p-
terant carnaliter se cognoscant sint ad pº ma-
trimonium reuocandi. Et videt q nõ. 33. q. 1.
Si per fororarias. dicitur d separatis pp male-
ficiu: q si postq alias nuptias expecterint il-
lis in carne viuentibus quibus iuncti fuerint:
prioribus qõ reliquerant etiam si possibilitas
pcedendi eis reddita fuerit recõciliari nequi-
bunt. Item omnis carnalis copula e ma-
trimonium est mortale peccatum. Sed sepa-
ti per maleficiu carnali cognoscendo per-
sonas cum quibus postea matrimonium p-
terint mortaliter non peccant. ergo inter eos e
legitimum matrimonium. Sed matrimoniu
legitima r consumata nullo modo solui pos-
sunt: ergo si separatis reddatur potentia mu-
tuo se cognoscendi nihilominus reconcia-
ri nequibunt. Item si post predictam se-
parationem vir recipiat aliquem ordinem
sacrum: r postea mulierem aqua separat: fue-
rat carnaliter cognoscit: non pp hoc reuoca-
bitur ad actus matrimoniales cum predicta
muliere exercendos. etiam ad petitionem mu-
lieris: quod potest probari per simile aliquo
modo: quia si vir ante cõsumationem mat-

monij recipiat ordinem sacri ignorante vro
re non restituitur etiam vxori pcenti: sed cõ-
pelle religionem intrare. Sed vnu mfirmonium
nõ e min forte ipedituõ alterus mfirmonij
q susceptio ordinis sacri: ergo sepati pp ma-
leficiu si postq alia mfirmonia pterant carna-
liter se cognoscant non sunt ad pº matrimo-
nium reuocandi.

Cõtra. 33. q. 1. Ad aut. of. de sepatis pp fri-
giditatem. q si frigidu reddat potentia cõcubi
ad pº iugij cogit reuerti. ergo similiter d3
dicit de pp maleficiu separatis.
Rõdeo q tales sunt ad pº mfi-
m reuocan-
di: qz snia diuorij sup eos lata fuit p errorem:
qz ipedituõ qõ fuit iudicatuõ perpetuum fm
pripriões: nõ fuit ppetuu fm vitatẽ: r tale im-
pedimẽtu nõ dirimit matrimoniu nisi p rei vi-
tatẽ tale ipedituõ sit ppetuum.

Ad pº in oppº d. q illud decretum fuit
Enari Rõmen. archiepiscopi qd in casu pdicto
tenet. vñ dicit glo. ibide. hic potõ dicendus e
ignarus q Enar. r magf huius d. c. 1. dicit q
illud magis itelligẽdu est ex rigore q ex ca-
nonica equitate. Ad 2º d. q matrimonia
qsecundo pterit nõ fuerit legitima fm iudiciu
dei: qz legitima fuerit fm iudiciu ecclesie: tñ
in illis pingsõ carnale copulã exerceõ exco-
santur a pctõ pp inuincibile ignorãtiam: sed
postq sciunt maleficiu cõsasse si carnali copu-
lantur cu illis cu qõbus scõo pterit a mortali
peccato non excusant. Ad 3º d. q maior
est falsa: qz sepatio fuit facta per errorem inquã
tñ extimabatur maleficiu ppetuu qd perpe-
tuu non erat: vnde post actum mfirmonium
semp manserit p iudiciu dei veri cõiuges vñ
vir suscipiendo ordinẽ sacz vxori p iudicare nõ
potuit. suscipiendo tñ nõ peccauit: qz per igno-
rantia inuincibile seu pbabile fuit excusatus.

S3 vtrū suscipiendo illu ordinẽ sacri sibi p-
iudicauerit: quo ad hoc vt sibi non liceat ad
vxore debitum exigere dubijs est. videtur. n.
aliquibus q sibi exigere nõ liceat: qz nõ red-
dere tenet: qz votum qd sacro ordinẽ e anexu
tenet qz ad illud quõd erat in pte viri:
quis non quo ad illud quõd erat in potesta-
te mulieris: pte aut viri e exigere: sed quã-
tum ad reddendum debitus corpus viri erat
in mulieris potestate. Alij õnt q ille susci-
piendo ordinem sacrum nec mulieri nec sibi
preiudicat quo ad hoc quin liceat sibi peten-
ti reddere debitum r exigere: quia ignorãtia
inuincibilis seu pbabilis eum ab vtroq p-
iudicio excusauit: nisi. n. extimasset solutu fuis-
se vinculum matrimonij inter ipsam r mulie-

rem sacrum ordinẽ nõ suscepisset. vñ nec ad
votu ptenet se obligare intẽdebat: nisi cum
hac conditione plicita. si esset totast r p ve-
ritatẽ ab illo coniugio liberatus. Ad simi-
le autem quod adducebatur ad probandum
maiorẽ argumentu dicitur aliqui q non est
simile: quia ille qui ante cõsumationem ma-
trimonij sacrum ordinẽ suscepit potest reli-
gionem intrare r in ea pofiteri: per quas pro-
fessionem soluitur fm rei veritatem vinculum
matrimoniale inter ipsum r mulierem: sed il-
le qui post susceptionem ordinis sacri vxorez
carnaliter cognouit vere mfirmonium psuma-
uit: vnde postea non licet sibi religionem in-
trare: 3º voluẽtẽ vxoris. Sed qd dices si il-
le qui ante cõsumationem matrimonij sacz
ordinem suscepit non vult religionem intrare
r mulier petat a iudice ipsam compelli ad ma-
trimonij cõsumationẽ. Ad hoc potest di-
ci fm aliquos q ille tenetur religionem intra-
re: r ad hoc debet per iudicem compelli non
ad matrimonij psumationẽ: qz ex quo sibi p-
via per quã pot licite seruare votum ptenet.
qd annexum e ordini sacro: tenetur illum eli-
gere. quilibz. n. vouens tenet sacre illud qd
potest ad hoc vt votum seruet quod fecit.

Alijs autem videtur q si ille suscipiendo
ordinem sacrum credebat per hoc matrimo-
nium inter ipsam r mulierẽ posse solui: eo q
erat ignarus iuris: non tenetur religionem in-
trare: sed ex pelli ad matrimonij psumatio-
nem: nisi mulier velit ptenere. cu. n. lo ge forti-
us sit votus professionis in religione r arctõ
q votum continentie tñ: taurum videtur dfe
q ad hoc teneretur: cum ad hoc nunq se in-
tẽderit obligare nec explicitẽ nec implicite.
illi tamẽ non licebit debitum ab vxore exige-
re: qz exigere non e i sua potestate.

Articulus. III.

Dns sequenter querit d
4º prin
cipali. Et circa hoc querit
tur duo. Pº vtrum furia i-
pediat mfirmonium. Pº vtr
icestus cu pñgulea vxoris.

Primo ostendo q furia nõ ipedit matrimo-
nium: qz matrimonium non diri-
mitur nisi propter impedimentum perpetuu:
sed de furia sciri non potest vtrum sit perpe-
tua vel non. ergo furia non dirimit matrimo-
nium. Item dicit magister huius d. c. 3. r e
32. q. 7. Nec furiosus. Nec furiosus nec furio-
sa matrimonij contrahere possunt: sed si
cum fuerit non separatur: ergo quis furia

ipediat hndndi: nō tñ dirimit attractum.
Cōtra furia magis ipedit pñtū q̄ error
q̄ magis tollit rōis vsum: q̄ error pñtū & cō
ditiōis seruitutis ipeditū m̄fimonū hndndū
& dirimit hndndū: ergo furia multo fortius.

B Rūdeo q̄ aut furia sequit m̄fimonū sine
ratum sine hndndi: & tale m̄fimonū nō di
rimt: 33. q. 8. Illi qui m̄fimonū. & illud de re
tū recitat maḡ hui⁹ dī. c. 2. aut. aūcedit m̄f
monū. & tūc furiosus aut nō h̄ lucida inter
ualla: aut h̄ si nō nullū ē m̄fimonū cū eo p̄
ctū: q̄ p̄sentire nō pōt: & m̄fimonū h̄ nō pō
test sine mutuo cōsūu libere voluntatis. si h̄
lucida iteraalla: aut cōtrabit illo tpe quo non
h̄ lucida interuallū: & tūc dō. idē q̄ prius: aut
p̄bit in tpe quo h̄ lucida iteraallū. & tūc m̄f
monū tenet: q̄ illo interuallo p̄sentire pōt.

C Ad h̄ i opp^m dō. q̄ aliud ē de ipeditō
q̄ oppōit actui m̄fimonū: & de illo quod
oppōitū caule ē efficiētī. p̄. n. matrimoni
am nō dirimit nisi sit p̄petuum. & aut p̄ctum
m̄fimonū reddit nullū: si assist illo tpe quo h̄
bitur m̄fimonū: q̄ res nō pōt in esse p̄dire
nisi p̄ sua cām efficiētē. Ad 2^m dō. q̄ illud
q̄ dī si h̄ctū fuerit nō sep̄tur sic d̄ exponi: si
contractū fuerit ante furiam uon. separantur
propter furiam sequentem. **26. u.**

2 **Secūdo** queratur vtr̄ ictus cū sangui
nea vxoris ipediat m̄fimonū.
Et videt q̄ nō: q̄ mat^r p̄ctū ē cognoscere cō
sanguinea p̄p̄tas q̄ vxoris ceteris p̄b^r: sed i
ctus cū sanguinea p̄p̄ta nō ipedit m̄fimo
nū: ergo nec ictus cū sanguinea vxoris.
Itē ictus nō pōt iter. n. ipedit m̄fimonū.
Cōtra. 34. q. 2. i lectum. dī de quadam q̄ se
supposuit marito sine vxoris: quā ille cogno
uit credens esse vxorem suam: q̄ i eternus cō
ingio h̄ct. Itē. 32. q. 7. Quēdā cōfrē. Que
dam cū h̄e sui viri dormiuit. decretū ē vt adul
teri nunq̄ p̄ingio copuletur.

B Rūdeo q̄ ictus cū sanguinea vxoris im
pedire m̄fimonū dupl^r pōt intelligi. s. aut de
m̄fimonio iā h̄cto aut de h̄p̄do post mortē
vxoris. p̄. mō dico q̄ ictus p̄ctus non
soluit viculū m̄fimonū: tū ictuosus amittit
ius petēdi debitū ab vxore attinēte illi cū q̄ i
ctus p̄misit. Et de eo q̄ cognouit sanguinea
vxoris sine. c. 1. & t̄ ab vxore nō attinēte illi cū
q̄ p̄misit ictus eo. ti. c. Trāsmisse. tenet tñ red
dere debitū vxori petēti: vt h̄ eo. c. post mor
tē tū vxoris nō licet sibi aliud m̄fimonū h̄p̄e
vt h̄ eo. ti. c. 7. & c. Trāsmisse. q̄ ē intelligēdū
nisi cū eo fuerit disp̄sati. disp̄saret tñ cū eis
h̄ cent iuueca. co. ti. c. 1. glo. 7. a. 2^m ad hoc. 33

q. 2. In adolescentia: si tñ abq̄ disp̄satione
xerit teuebit m̄fimonū: q̄ nō ē p̄bitio cum
statuto irritate si sōn fuerit h̄ctū: tñ ab illa vxo
re nō licet sibi debitū petere. teuebit tñ red
dere: & hoc p̄bat p̄ illud q̄ dī co. ti. Trāsmis
se. p. 2^m mō. s. d. m̄fimonū h̄p̄e dō: dico q̄ mari
monium postea h̄ctū nullū ē & adulterium cō
mittit: & ictus rōne affinitatis: vñ sep̄di q̄
iudicio ecclesie: & mulier potest nubere: vir in
tem quantū est de rigore iuris nubere nō pōt.
Ad h̄ iu opp^m dō. q̄ h̄uis maius pec
catum sit cognoscere cōsanguinea p̄p̄ta q̄
vxoris: non tamē tñ iuratur vxori maritus
per primū incestum sicut per 2^m: nec p̄pter h̄
mum incestū cōtrabit affinitatem cū vxore: sed
cōtrabit eam propter incestū secūdū: & iō nō
sic p̄iuratur iure petendi debitū ab vxore co
gnoſcendo cōsanguinea vxoris. Ad 2^m dō. q̄
hoc ipeditū nō nūeratur iter alia: q̄ nō di
rimt vinculū m̄fimonū iā h̄ctū: nec facit p̄so
nas total^r illegitimas ad aliud m̄fimonū h̄p̄e
dum: pōt tñ dici q̄ aliq̄ mō reducā ad ipedi
mētū affinitatis: & furia ad ipeditū erroris
lram. Et p̄manet. s. sicut frater & so
ror. Et nibē nō p̄it. s. cū effectu car
nalis copule. De q̄ scriptū ē. s. i legib^r h̄ra
nis. & anēdē vtr̄q̄ inupti. s. qñ nō tñ mō est
frigiditas ex parte viri: h̄ t̄ tāta artatio ex p̄te
mulieris q̄ nisi viro cēt apta. **Holst. moliri ē**
cū difficultate cōari: & de a mole. Tūc h̄ q̄ iura
uerāt p̄iurū rei criē teneant. hoc intelligit de
viro & muliere: n̄ de p̄p̄as: q̄ si iurauerūt nisi
de credulitate. In veritate viri cōsistat. s. nisi
mulier p̄ aspectū corpis sui p̄bare voluerit vi
rū esse mētū. Recōciliari nēq̄bit. expone h̄
cut statū exponit maḡ i lra. vel dic q̄ hoc nō
ē tenēdū vt dictū ē i q̄omb^r. Neutrū ex ip̄is
h̄eat. s. h̄ctū ad ius exigendi carnale debitum
si ictus fecit? ē m̄fimonū cū altera. Si at an
cessit cū nulla pōt h̄ere m̄fimonale viculū.
loq̄. n. de illo q̄ dormiuit cū duab^r vxoribus:
nec licet p̄p̄te vxori reddere debitū: hoc nō te
net nisi vir ictus p̄misit de cōsensu vxoris.
Nubat i dño. s. p̄ mortē mariti: vt maḡ q̄
statū post expōit i lra. In adulterio. s. incestuo
so: vt expōit gl. sup̄ illud decretū. Ad q̄ aliū
adulteri h̄ere p̄nt h̄s. 31. q. 1. c. 2. Quicumq̄
excepta fornicatiōis cā: q̄ post p̄sumationem
m̄fimonū nō sit sep̄atio: nisi sit i alter^r p̄cas.
cōiūx aut p̄iurari nō d̄ nisi p̄ sua culpa. & iō
h̄uis maritus magis cēt grauā h̄ vxori sua
h̄eret lep̄rosa & feda. tamē nō sic separari pōt
set ab ea quantum ad thorum p̄ illā. **secūdo**

Circa

ro. Et nibē nō p̄it. s. cū effectu car
nalis copule. De q̄ scriptū ē. s. i legib^r h̄ra
nis. & anēdē vtr̄q̄ inupti. s. qñ nō tñ mō est
frigiditas ex parte viri: h̄ t̄ tāta artatio ex p̄te
mulieris q̄ nisi viro cēt apta. **Holst. moliri ē**
cū difficultate cōari: & de a mole. Tūc h̄ q̄ iura
uerāt p̄iurū rei criē teneant. hoc intelligit de
viro & muliere: n̄ de p̄p̄as: q̄ si iurauerūt nisi
de credulitate. In veritate viri cōsistat. s. nisi
mulier p̄ aspectū corpis sui p̄bare voluerit vi
rū esse mētū. Recōciliari nēq̄bit. expone h̄
cut statū exponit maḡ i lra. vel dic q̄ hoc nō
ē tenēdū vt dictū ē i q̄omb^r. Neutrū ex ip̄is
h̄eat. s. h̄ctū ad ius exigendi carnale debitum
si ictus fecit? ē m̄fimonū cū altera. Si at an
cessit cū nulla pōt h̄ere m̄fimonale viculū.
loq̄. n. de illo q̄ dormiuit cū duab^r vxoribus:
nec licet p̄p̄te vxori reddere debitū: hoc nō te
net nisi vir ictus p̄misit de cōsensu vxoris.
Nubat i dño. s. p̄ mortē mariti: vt maḡ q̄
statū post expōit i lra. In adulterio. s. incestuo
so: vt expōit gl. sup̄ illud decretū. Ad q̄ aliū
adulteri h̄ere p̄nt h̄s. 31. q. 1. c. 2. Quicumq̄
excepta fornicatiōis cā: q̄ post p̄sumationem
m̄fimonū nō sit sep̄atio: nisi sit i alter^r p̄cas.
cōiūx aut p̄iurari nō d̄ nisi p̄ sua culpa. & iō
h̄uis maritus magis cēt grauā h̄ vxori sua
h̄eret lep̄rosa & feda. tamē nō sic separari pōt
set ab ea quantum ad thorum p̄ illā. **secūdo**

tem: h̄ctū p̄ illam fornicationem.
Eodem iure vtr̄q̄ vir & mulier.
Distinctio. CCCV.

Hoc ē notādū ē q̄ cū dñs
cedat vxorē dimittit cau
sa fornicatiōis viro: eadē
licentia nō tollitur femis.
Un̄ Hiero. Precepit dñs
vxorē nō dimitti excepta cā fornicatiōis
est dimissa fuerit: manere inuptā. Quic
qd̄ viris p̄cipit hoc sequeſter redudat
ad femias: Nō. n. adultera vxor dimic
teda ē: & vir mech^r tenēdus. Itē. Apud
nos q̄ nō licet femis: eq̄ nō licet viris & ea
dē seruitus pari ditione cēt. Ex his
ōndit q̄ mulier pōt sup̄ fornicatiōe vi
rū uenire: vt vir mulierē. Un̄ Innoc.
papa. xp̄iana religio adulterii i vtro
q̄ sexu pari rōne p̄denat: s̄ viros suos
mulieres nō facile d̄ adulterio accusat.
viri at̄ liberius vxores suas adulteras
apud sacer̄dotes deserere p̄sueuerunt. &
iō mulierib^r p̄dito eaz̄ crimine negat
cōio: viroz̄ at̄ latēte cōmissio: non facile
quicq̄ ex suspitiōib^r arceſ: q̄ tñ submo
uebit: si ei flagitium detegatur.
Ad fornicariā neq̄ dimittere vir nisi
ipse exp̄s fuerit & conuerso.

Ivero q̄rit an adulter adulte
rā possit dimittere cā fornicatio
nis: Dicim^r quia neq̄ adultera
vxor dimitti a viro: nisi & ipse exp̄s for
nicatiōis exiſtat & cōuerſo. Unde. aug.
Nihil iniqu^r ē q̄ cā fornicatiōis dimit
tere vxorē: si & ipse iūctū fornicari. Oc
currit. n. illd̄. In quo alterum iudicāte
qm̄ cōdenas. Quapropter q̄ quis forni
catis cā vult abſolere vxorē: prior d̄
cēt a fornicatiōe p̄t̄gat^r: q̄d̄ sibi & de fe
mina dixerim. Idē. Indignatur mariti
h̄udiat adulteros viros pendere filis
adulterioſis p̄cas: cū tāto granis

eos p̄iri oportnerit q̄to magis ad eos
p̄inet & virtute vicere: & exēplo regere
femias. Ex his apparet q̄ adulter adul
terā dimittere nō valet: & conuerso.
Ad possunt reconciliari qui separan
tur causa fornicatiōis.

Iquis at̄ fornicatiōis exp̄s forni
cariā dimiserit: alij copulari nō
p̄t: s̄ p̄tere o3 vel ad dimissā re
dire: sic & de femia. Un̄ & apls. Dis qui
m̄fimo iūctū sūt: p̄cipio n̄ ego s̄ dñs
vxorē a viro nō discedere: q̄ si disces
sit m̄eat inupta: aut viro suo recōcile
tur: & de viro addit. Et vir vxorē nō di
mittat. S̄ ab̄ d̄. ait. Jō nō subdit de vi
ro sic d̄ muliere: q̄ licet viro aliā ducer.
S̄ hoc a salarys i abz. lib. positū credi
tur. Supplēdū. n. ē i viro q̄ d̄ vxore p̄
misit. Ap̄te dic̄ aug. sic. Quare n̄ addit
d̄ muliere q̄d̄ p̄misit d̄ viro: nisi q̄ silem
fornicatiōis itelligit: vt si dimiserit: q̄d̄ cā
fornicatiōis p̄mittit: m̄eat sine vxore
aut recōcilet vxori. Idē. Si nec nubet
illi cedit: viuo viro a q̄ recessit: nec hu
ic alterā ducer viua vxore quā dimisit:
n̄to min^r fas ē illicita cū q̄bus s̄ stupra
d̄mittet. Idē. Ut n̄ facile dimittat vxō
dñs solū fornicatiōis cām excepit: cete
ras vō vniuersas molestias si q̄ extiterit
iuber p̄ fide iugali & p̄ castitate forti
tū sustineri: & mech^r dixit q̄ a viro solu
tā duxit. Ex his ōndit q̄ si cā fornicatio
nis sit sep̄atio: n̄ pōt vir v̄ mulier i aliā
trāire copulā. P̄nt at̄ r̄cōciliari & cōha
bitare sicut prius: si dimissum alter re
uocare voluerit.

Que predictis vidēt obuiare.
It̄ tamen Joannes christof. si
cū crudelis & iniquus est q̄ ca
sā dimittit: sic fatuus ē & iūq̄
q̄ retinet meretricem. Patromis. n. tur
plūdino q̄ qui celat crimē vxoris. Itēz
4

Distinctio

Dico. Cū mulier vnā carnē l aliā diuiferit: et se fornicatione a marito separet: non dicitur teneri: ne virū quoq; sub maledicto faciat: dicēte scriptura. Qui tenet adulteram stultus est et insipiens. Idē ad Amādū p̄sbyterū scribēs de quadā q̄ viro suo viuente alij nupserat: sic ait. Rē nouā loquor: imo nō nouā s; veterē q̄ veteris testamētī auctoritate confirmatur. Si reliquit secundum virum mulier et recōciliari voluerit priori nō pot.

Determinatio.

Ed hec oīa intelligenda sunt de illa que ab adulterio redire nō luit nec p̄ p̄niam pctm̄ delere. Nō si vir sciens patitur: consentire videtur. Si. n. l adulterio perseuerare elegit: patron' turpitudinis et leoncinij re' maritus habebit: nisi eam adulterij reā facere voluerit. Si āt a peccato recesserit et per p̄niam illud purgauerit: poterit viro recōciliari. Un̄ aug. Quid tibi dicit v' vt post adulterij recōciliatur dicit: si fides assit non erit dicit. Cur enī adhuc deputamus adulteros quos credimus p̄nā eē sanatos? Idē. Nō erit turpis nec difficilis etiā post patrata et purgata adulteria recōciliatio cōiugij: vbi p̄ clauēs regni celoz nō dubitat fieri remissio pctoz: nō vt post viri diuortium adultera reuocet: sed vt post xpi confortium adultera non vocetur. Itē Grego. Debet recipere peccatricē que penitentiā egit s; nō sepe. Itē bermes. Si vir sciens vxorē suā deliquisse et nō egerit p̄niam mulier: si permanet in fornicatione sua et vir viuūt cū illa: vir re' erit et particeps pcti ei'. Q; si mulier dñm̄ la egerit p̄niam et voluerit ad virum reuerti: debet recipere peccatricem que p̄niam egit: sed nō sepe.

De illis q̄ se an̄ polluerūt p̄ adulterij.

XXXV.

Olet etiā q̄ri an valeat duci in cōiugij q̄ p̄i' ē polluta p̄ adulterij. De hoc leo papa ait. Nul lus ducat in m̄rimoniū quā p̄i' polluit adulterio. Itē. Relatus ē aurib' sctoz sacerdotū quāda alterius vxoz sup̄pro violasse et insup̄ meche iuramētū dedisset: q; post legitimi mariti mortē si sup̄uueret: duceret eā i vxorē: qd factū est. Tale ergo cōiugij p̄hibem' et anathe matizam'. His alijs auctoritatib' ve tantur in cōiugium copulari q̄ se prius adulterio maculauerunt. Sz contra. Aug. ostendit dicens. Deniq; mortuo eo cū quo fuit vep̄ cōiugij: fieri pot̄ cōiugij cū qua p̄cessit adulterij. Idē. Pos se fieri sane licitas nuptias ex p̄sonis il licite diuictis honesto placito subsequē te manifestū est.

Determinatio.

Ed hec vltima auctoritas de cōcubinis loquitur: p̄hibēs cōcubinas posse transire ad honestū placitū nuptiar: si castitate et fidem seruare velint. P̄ria vō auctoritas aug. de illis ait: q; de peccato penituerūt et nihil i mortē viri machinati sūt: nec viuē te viro fidē adultere dedit mechus: q; eā i cōiugio duceret si sup̄uueret. Qui vero hec faciunt alijs p̄missis auctoritatibus prohibentur copulari. Superius determinauit mag' p̄ncipaliter de impedimentis anteceditibus matrimonij contrahendum. Hic determinat de impedimentis sup̄uenientibus post matrimonij cōtractum: et diuiditur in partes tres. P̄ oīdū q; ppter adulterium licet vnum contigem alterum dimittere. P̄ Secōdo inquit an liceat dimittere cum alio vel alia matrimonij contrahere ibi. Si quis autem. P̄ an adulter cū adultera ponit post mortē mariti matrimonij contrahere ibi. Solet etiam queri. P̄ prima in duas. P̄ primo ostendit q; ppter adulterium pot̄ vn' iux alij dimitte. P̄ 2' ostendit q; ille q; dimitte d; ab adulterio l

Articulus

ber esse. ibi. Si vero queritur. C. Illa que inci pit ibi. Si quis diuidit in duas. P̄ P̄rio ostēdit q; dimittere debet cōtinere vel dimissam sibi recōciliare. P̄ 2' adducit auctoritates que sonare vident q; dimittere nō licet dimissas sibi recōciliare ibi. Dicit tñ. C. Et ista in duas. P̄ P̄ dicitur auctoritates adducit. P̄ 2' eas apponit. ibi. Sed hec omnia. Articulus. 1.

Ira hanc di. querendū est p̄ncipaliter d; tribus. P̄ P̄rio de coniugis separatione. ppter adulterij. P̄ 2' de q̄busda casibus circa illā materia. P̄ Tertio de nō diuictorum coniugio post adulterij.

Circa p̄mā querunt. 5. P̄ P̄rimo vtr licet viro vxorē ppter eius adulterij dimittere. P̄ 2' vtr teneatur hoc facere. P̄ Tertio vtruz possit eas dimittere sine iudicio ecclesie. P̄ 4' vtr vir et vxor sint quantū ad hoc equalis cōditionis. P̄ Quinto vtr grauius peccatuz sit violare alienū thoz q; cognoscere monialē benedictam. Questio. 1.

Primo ostendo q; licet viro vxorē ppter eius adulterij dimittere. quanto causa est fortior: itō ad eā efficacius seq̄t esse eius. Sed fort' est adulterij qū est in vtroq; cōiuge: q; qū est in altero tñ: sed si ē in vtroq; nō ppter hoc potest vnus alij dimittere: sicut dicit aug. p̄mo lib. de sermone dñi in monte vtra mediū: et recitat mag' hui' di. c. 1. q̄ multo minus pot̄ vn' iux alij dimittere ppter eius adulterij tñ. C. Itē magis est cōtra bonum m̄rimoniū pctm̄ q; adulterij: sed nō iuenimus q; ppter peccatum cōtra naturā vnus conuinx possit alterū dimittere. et ergo multo minus ppter adulterium.

Cōtra. Matth. 5. Qui diuiserit vxorē suaz excepta causa fornicationis facit eam mecham. exceptio fornicationis ostendit eam ppter fornicationē posse dimitte.

Rūdco. q; separari virum ab vxore dupl' pot̄ itelligi: aut q̄tum ad vinculū: aut q̄tum ad cohabitationē et thoz. P̄ primo modo non potest vir separari ab vxore. ppter adulterij. sed 1' modo in p̄nā mulieris que fidē fregit et in fauorē viri qui fidē seruauit. Excipiunt tamen septē casus in q̄bus non licet virū vxorē dimittere. ppter adulterij. P̄ vnus est si ipse fuerit fornicat'. 32. q. 6. c. f. cur' nō est: q; vt dicitur ibidē nō videt q; pari crimine isect' alium d eodē punire possit. supple accusandum. P̄ Secundus si vxor: vi oppressa fuerit. 27. s. e. q. 5. Ita nec cur' nō est: q; vt dicit. 34. q. 1. ca. 1. nullo mō

Primus

ad opprobriū male voluntatis trahat qd conditio necessitatis extorsit. P̄ 3' si credebatur maritū mortuū. 34. q. 2. Cū per bellicaz: q; talis p̄ ignorantia p̄babilē excusatur. P̄ Quart' si aliter sub specte mariti cognouit eaz. 34. q. 2. In lectū. hoc etiā per ignorantia excusat. P̄ Quintus si marit' tradidit eam adulterandā p̄sertim iustam. et de eo q; cognouit cōsanguinea vxoris sue. Discretionē. quia in illo casu illud adulterij magis imputatur viro q; mulieri. P̄ Sextus. si marit' post adulterij cognouit eam et tolerauit. ar. 5. 32. q. 5. Si q; vxorē: cuius rō est: q; crimē per recōciliationē dimissū amplius obijci nō debet: nulli reciduum sequatur. P̄ Septimus est si in fimonio in infidelitate vtriusq; contracto vir dedit vxorē libellū repudiij: et vxor alteri nupserit: tūc enim si vtruzq; uertatur ad fidē vir tenetur eā recipere. extra. de diuortijs. Gaudemus. cur' nō est: q; tūc dedit sibi libellū repudiij qd facere illicitū est fm̄ iudicium dei interpretatiue tradidit eā adulterā dam. P̄ Aliq; addunt casus octauū. si vir abstinēdo contra voluntatē vxoris ei occasione adulterandā dedit. 27. q. 2. Si tu. vbi dicit. Si tu abstines sine voluntate vxoris tribuis ei licentiam fornicādi. l. occasione. fm̄ glo. et peccatū illius tūc imputabitur abstinentie. Alij tamē dñt q; non ppter hoc excusaret adulteras mulier. quoniam vir possit eā per illud adulterium dimittere: fm̄ q; dicit glo. ibidem.

Ad p̄mā in opp' dōs q; adulterij in vtroq; cōiuge nō est fortior causa diuortij q; in altero tñ: sicut p̄ rōnē dictā in questio: q; vnus plus sit de peccato quādo est in vtroq; q; in altero tñ. Ad 2' dōm q; etiā ppter peccatū cōtra nām possit eā diuortij: sed nō sit ita mētio de ipso: tū q; est passio in omnia bilis: tū q; rariuz accidit: tum q; nō ita causat incertitudinē plis. Questio. 11.

Secūdo querit vtrum vir teneat vxorem dimittere ppter adulterium. Et videt q; sic. decre. di. 83. Consentire videt errātū qui ad resēdā que corrigi debet nō occurrat. Sed dimissio vxoris ppter adulterij est ad corrigēdā adultera. ergo si vir eā nō dimittit sibi consentit: qd illicitū est. C. Itē Chrysolom' super Matth. dicit: et recitat magister hui' di. c. 4. 7. est. 32. q. 1. Sicut crudelis. Sicut crudelis et iniqu' est qui castā dimittit. sic fatu' et iniust' est qui retinet meretricē. Contra. Matth. 18. dicitur q; si peccauerit in te frater tuus dimitte ei septuagies septies. cum ergo mulier adulterādo peccet in virum suum non tenet eā dimittere: sed magis

Distinctionis

B debet sibi parcere quoniam peccauerit. **C** Rudeo. dimittere vxore ppter adulteriu ordinat ad correctione adulteris: aut ergo mulier que adulterata est: correcta est: tunc parata se corrigere: aut pbabit psumit icorrigibilis: si correcta est: non tenet dimittere eam: qz no est necessaria pena corrigere: vbi correctio iam pcessit. sicut si parata est se corrigere vt iustum est: non tenet dimittere eam: qz no est necessarium apponere pena grauioze ad corrigendum delictus qd mitioz modo pot expiari. si aut pbabiliter psumit icorrigibilis: tunc credo qz ea dimitte tenet: ne suo crimini videat consentire: du correctione debitas non apponit: tunc autem psumit icorrigibilis quando pertinax animo se corrigere renuit: aut quado correctione pmitteo ex consuetudine relabitur. vnde dicit magr p dicit. c. 5. Vir debet recipere peccatrice que penitentia egit: s non sepe. i. no nimis frequenter. s. vltra illud qd sapientia determinaret ea esse recipendam.

C Ad p^m in opp^m vdm qz pcedit de illa q se corrigere no vult. iam. n. correctus pena corrigente no idiget. **C** Ad 2^m vdm qz illa auctozitas t alie quas allegat magr ad illa parte huus di. c. 4. itelligende sunt de illa que pbabilr psumit icorrigibilis. **C** Ad ar^m ad partes alia vdm qz vxor adultera non tñ peccat in viru: sed etia in seipm. z in demm. z ideo vir non potest totaliter penam dimittere nisi sequatur emendatio.

Questio. 111.
A Tertio queritur vtra possit eam dimittere sine iudicio ecclesie. Et videt q sic Math. pmo dicit q Joseph cu cet vir iust no iuit ppalare coniugem suaz: sed voluit occulte dimittere ea: qz ea impregnata videbat. ergo non est contra iustitia dimittere vxore absqz iudicio ecclesie. **C** Itē. 2. q. 8. Qui crimen. Qui crimē obicit scribat se pbaturu: qui crimē no pbauerit qd obicit pena qua iuit ipse patitur. ergo si vir accusat vxore suaz de adulterio sine pbet sine no. habet intentu suum: qz si pbet separabit ab ea: z si non. pbet ipsa separabitur ab eo. ergo talis causa no est in iudicijs deducenda. **C** Itē si vir post fornicationes vxoris sibi debitu reddat: sibi ipsi pcedit: tunc vtppter illi fornicatione no possit dimittere vxorem. ergo negatio debiti que est sepatio qz ad thoz pot pcedere ecclesie iudicium.

C Contra. 2. q. 5. Multi. Nullus debet esse similis accusator z iudex. sed si vir ppro arbitrio posset dimittere vxore adulteris: idem esset accusator z iudex. ergo non potest dimittere ea p pro arbitrio: sed ecclesie iudicio.

C Rudeo. qz viru dimittere vxorem propter adulterium intelligi potest duplr: aut qntuz ad thoz tñ: aut quantum ad thoz z cohabitacionem simul. **P**rimo modo pot vir dimittere vxore ppro arbitrio stati cu scit ipsaz adulterasse: nec debitu tenetur reddere exigenti nisi per ecclesia copulatus: sed sic reddedo no puidicaret sibi quin possit agere ad diuortiu: maxime si protestatione pemitit: qz ad illam copulam accedit no vt velit cedere iuri suo: sed tñ ne sit iobediens ecclesie: tamē videt aliquibus qz ex quo pponit contra vxore crimē quo vult agere ad diuortiu: qz ecclesia non dz sibi scipere: vt carnaliter copulet cu ea quousqz cognouerit de causa: z diffiniat. si aut loquimur de separatione modo sedo: tñc distiguo: qz aut iter viru z muliere est matrimoniu clandestinum tñ: aut tñ in facte ecclesie. vel salte coram testib⁹. pmo modo pot dimittere vxores arbitrio ppo: qz latetia no opz deduci ad iudiciu ecclesie: nisi in foro pnie. 2° no licet sibi ea dimittere sine iudicio ecclesie: z si alit dimittat dz copelli ad habitadu: nisi vir icontineti posset adulteriu z vxore pbare. tñ. n. pns coeclit vxore ppter fornicatione posse dimitti ius pmulgauit: fm qz sentetia dz in iudicio ferri: z qz scia est applicatio turis ad particulare factum. ideo no benedicit dicentes qz sine iudicio ecclesie possit vxor dimitti: eo qz dñs eam posse dimitti sententiauit.

C Ad p^m in oppo^m vdm qz Joseph volebat virginē dimittere tñqz suspecta de fornicatione: sed qz timebat cu ea manere ob reuerentiaz sanctitatis eius: z pterea tunc ex accusatione adulterij pcedebat: non tñ ad diuortiu: s; ad lapidationē adultere: nunc aut non est sic. Joseph autē si opinat⁹ fuisset ipsam adulterasse: quauis ab ea separari voluisset: noluisse tamē eam lapidari. **C** Ad 2^m vdm qz si vir accusat vxore de fornicatione corā iudice spūali agendo ad separationē tñ: nou debz fieri scriptio siue obligatio ad leges talionis: qz sic vir siue pbet siue no: cosequeretur suuz itentum: vt arguebat. si aut accusat ea corā iudice seculari ad puniōez criminis debet pcedere scriptio: per qua ad legē talionis se obliget si in pbatione deficiat. **C** Ad 3^m solum est ex dictis in questione.

Questio. 111.
Quarto querit vtz vir z vxor sint qntuz ad separationē ppter adulteriu equalis cōditionis. Et videt qz no: qz illi non sunt equalis cōditionis: quoz vnus liber⁹ accusat aliu qz econuerso. Sed sicut dicit magr bui⁹ di. c. 5. z est. 3. q. 5. Christiana. Viri suos

Articulus

de adulterio mulieres non facile accusant. vti autem liberi vxores suas adulteras apud sacerdotes deferre p̄sueuerūt. **C** Ites in lege veteri no sic erat licitum mulieri repudiare viro sicut econuerso. **C** Auic. etiā. 4. metaph. dicit qz non dz esse eq̄lis p̄tas in muliere dūcedē dia viro: sicut econuerso. cū ergo separatio ppter adulteriu sit quasi quoddā repudiu vir z mulier non dz eē quo ad hoc equalis p̄ditio eius. **C** Itē superior z inferior no sunt eq̄lis cōditionis in facta cor̄rectione: sed vir ē superior muliere: qz sicut of p̄ma Cor. xi. Vir est caput mulieris. cū ergo separatio ordinē ad correctionem deliquituz: vir z mulier quo ad hoc non sunt equalis conditionis.

C Contra. magr huius di. c. 5. z est. 3. q. 5. Precept. Apud nos qd non licet feminis no licet viris: t eadē seruit⁹ pari conditione censetur. **C** Itē eadē. q. Christiana. z recitat magr huius di. c. 5. Christiana religio adulteriu in vtro qz sexu pari rōne condemnat.

C Rudeo. qz in separatione duo consideratur. s. ipsa dimissio iugis: z accusatio q est via ad hanc dimissionē. **P**rimo ad p^m vir z mulier indicantur ad paria: qz sicut vir pot dimittere vxorem ppter adulteriu: ita econuerso: quousqz ad hoc iudicetur ex equali causa: nec est hoc contra iusticia: qz minor de illis causis sufficit ad illum effectū: sicut videmus qz duo latrōes quoz vnus plus furat⁹ est qz alius iudicatur ad suspēdiū: z ita ad equalē penā ex equali causa: qz ille q minus furatus fuit meruit hanc penā. **P**rimo autē ad 2^m vir z mulier uon sunt equalis cōditionis. fauorabilis enī recipitur actio viri contra mulierē qz econuerso: tum qz vir est caput mulieris: tñ qz mulier adulteras magis p̄fundit virum qz vir adulterans mulierē: tum qz adulterius mulieris magis ledit matrimoniu: qz causat icertitudines plis: z iō quāuis fornicatio simpliciter grauioz sit in viro qz in muliere: eo qz ius magis viget vsus rationis: quo efficacius frenari potest concupiscentia: tamē oibus p̄satis adulteriu grau⁹ est in muliere qz i viro ppter rōnes id dictas. in q̄tū tamē vir est rector mulieris aggrauatur scd̄z qd adulteriu in viro plus qz in muliere: tamē non tñ ponderat q̄tum ponderauit maior lesio matrimonij z maior confusio viri p adulteriu mulieris.

C Ad p^m z tertium vdm qz pcedit de equalitate cōditionis q̄ntuz ad accusationē. **C** Ad secundū dicendum qz no est simile de repudio in lege veteri: z de diuortio in lege noua propter fornicationē: qz repudiū permittebat ad

Secūdo

vtandum homicidius de quo no erat tñ periculum ex parte mulieris: sicut ex parte viri. **C** Auctoritates ad partē alia no plus cōcedunt: nisi qz q̄libet coniugum potest alteruz dimittere ppter adulterium. **26. V.**

Quinto q̄rit vtz grauius p̄tin sit violare alienum thozum qz cognoscere moniale benedictam.

C Rudeo qz no imo cognoscere moniale benedicta mai⁹ p̄tin est. vñ augu. in lib. de scā vi dicitur lōge an mediū. **P**lane no dubitauerim dicere lapsam aiām a castitate sanctioze q̄ vouet deo adulteris eē peioze: cur⁹ rō est: qz in cognoscēdo moniale benedicta sit p̄uicidū z iniustitia collegio: z violat castitas firmata vto quo erat sp̄sa dei: z desozat virgo: qz sole v̄gines debēt b̄ndicti: z dehouozat benedictio. **I**n violatiōe vō alieni thoz vtz ē qz sit p̄uicidū z iniustitia viro. cū qz fornicatio vtrobz sit cōis: z iniuria q̄ sit marito in violatiōe thoz sui: no tñ p̄deret q̄tū alia q̄ victa sunt in violatiōe b̄ndictē monialis: grau⁹ p̄tin est oib⁹ p̄satis: z ceteris parib⁹ moniale b̄ndicta cognoscere qz alienū thoz violare: z dico ceteris parib⁹: qz tñ scādalu z tñ dāni reipubl⁹ ce possit pbabilr iminere ex violatiōe thoz alieni qz grau⁹ est tñc alienus thoz violare qz moniale cognoscere b̄ndicta. **Articulus. 11.**

Infrequenter q̄rit d̄ p̄ncipi⁹ palī. **C** Et circa hoc queruntur q̄nqz. **P**rimo vtz vxor adulteras de licētia viri: non tamen ab eo coacta possit ab eo q̄tū ad thoz z cohabitacionē dimitti. **P**rimo vtz vxor ad thoz suā quā nouēdū cognouit tradēs adulteras ab am⁹ sanguineo p̄prio iuitā possit postea illi voluntatē rēligionē ingredi. **P**rimo vtz possit postea ab ea debitu petere. **P**rimo vtz possit vxor ab eo debitu petere si fuerit tradita adultera ad cōsanguineo mariti. **P**rimo vtrum p̄bitus soluet cum coniugata a marito nondum cognita sit adulterium. **Questio. 11.**

Ad primū rideo qz vxor adultera de licētia mariti si ab eo no compellit nec p metu nec alio mō. ppter tale adulteriu potest q̄tum ad thoz z cohabitacionē a viro p iudiciū ecclesie dimitti. ar^m ad hoc. c. 5. de eo qz cognouit p̄sanguineā vxoris sine. **D**ifcretionem. vbi dicit qz vir vxori adulterium no potest obicere: qui ea adulteraudaz tradidit. p̄scertim iuitā. per hoc. n. qz dicit. **P**resertim iuitam. vñ dare itelligi qz si ad hoc non fuisset

Distinctionis

tradita inuita: qd vir illud a adulterio sibi obijcere possit: quia sicut dicitur in glo. ibides in talibus: que sine peccato mortali committi non possunt mandatum non obligat. vnde sicut dicit illa eadē glo. per hoc quod offendit. pferit imitam: videt ridere tacite qdnt: r fm eadē glo. accipit ibidē pferunt. p. rātum. **Qd. 11.**

Ad secundum dōm qd fm aliqz talis potest religionē itrare contra voluntatē vxoris. qz nō dūz sunt effecti vna caro. Alij autē dūz cōsentio magis aspicientes ad iuris nālis equitatē: r ad viri iniquitatē. r ad vxoris cōsultōem quā passa est iuita: r cōsiderātes qd corruptiōis vxoris vir est pncipalis causa: qd ipsaz cogit ad illā corruptiōem patiendū: dicunt qd per illā corruptiōem acqsiuit vxor tantā potestātē in corp⁹ viri: vt p eius voluntatē religionē nō possit igredi. vnde extra. de eo qd cognouit cōsanguineā vxoris sue. **Discretione.** dī de quadā muliere que nō dūz a viro coguta ab eo fuit tradita inuita cōsanguino viri: qd cum ipsa iuita concubuit: r pēto fuit red dita libertati fugit ab eo: r se pōit viro restitui postulat: qd si monita vt cōtinēciam seruet ad hoc idnci non poterit: vir pōr cogatur redire ad ipsam: r maritali eam affectione tractare. **Questio. 111.**

Ad tertium dōm qd non est licitū tali ab vxore illa petere debetuz ppter contractā affinitatē iter ipsum r vxorem suā de sua voluntate: r pcepto: r ipso ad hoc eam cogente. vnde nō minus videt sibi pzeiudicare illa affinitas qd si cōcubisset cum cōsanguineā vxoris sue: qz nec hoc faciendū tñ pzeiudiciū vxori fecisset qd tñ sibi fecit ipsaz iuitam. p. rō cōsanguineo tradendo adulterandam. **Questio. 111.**

Ad quartū dōm qd aut illa mulier fuit a cōsanguineo mariti cognita p coactionē absolutā: aut p coactionē qd p metum cadentē in constantē virū: aut per illaz qd est per metum leuē: que nec coactio dicit debz. Si pmo modo nullū factū est pzeiudiciū mulieri etiā si sic fuisset oppressa: nō de viri voluntate: qz sicut dī. extra. de eo qd cognouit cōsanguineā vxoris sue. **Discretione.** Affinitas que post contractam legitime matrimonii inter virum r vxorē inique contrahitur: ei nō debz officere que huius iniquitatis participes nou exstitit: ei suo iure non debeat sine sua culpa pziuari. Si autē nō fuit coacta nisi coactiōe p metum cadente in constantē virū mortali peccati permittēdo se a cōsanguineo sui mariti cognoscit: r iecchum cōmilit. credo tamē qd in de

testationē iniquitatis viri: qui ipsaz ad cōmittēdum a adulterio iecchusolum per dictū metuz cogit: mulieri non est iterdictū a viro debetū petere: r vir petenti tenetur reddere. Si autē non fuit iducta nisi per leuē metum: credo qd sibi nō est licitum debetū petere: r si petat vir non tenetur reddere: qz potest ei illud adulterium obijcere. ar. in glo. super de re. p. d. r. vbi dī qd si vir occasione adulteradi dedit: flet vxor: nihilomin⁹ iputaret ei. f. vxor. **Qd. 11.**

Ad quintum dōm qd cōcubuit soluti cōiugata a marito nō dūz coguta: est adulterii: cur⁹ rō ē: qz quāuis vōdum sint effecti vna caro: tamē veri coniuges sunt: r iter ipsos est matrimonii ratum. vnde glo. super de re. sepe allegatā. dicit qd adulterium cōmittit cū ipōsa nō dūz a viro cognita. **Articulus. 111.**

Articulus querit b pncipali. Et circa hoc queruntur. 5. Primo vtrū post diuortium cōiunx inocens alteri nubere possit. P. 2. vtrū coniuces post diuortium possint recōciliari. P. 3. vtrū adulter qui machinatus est in morte vxoris adulter possit eā ducere in vxorem. P. 4. vtrū adulter dās fidem adultere de cōtrahendo cū ipsa viuente marito possit ipsaz post mortem mariti ducere in vxorē. P. 5. Quis de quodam spāli casu circa hanc mām. **Qd. 1.**

Primo ostēdo qd post diuortium cōiunx inocens alteri nubere possit. P. 1. Quicūqz dimiserit vxorē suam nisi ob fornicationē: r aliā duxerit mechatur. ergo qui eam dimittit ppter fornicationē ducendo aliam non mechatur. Item mulier non tenetur viro: nec econuerso nisi ad reddendum debitum r simul cōhabitandum. Sed ab vtro qz istozum absolutū pūnx inocens per diuortium. ergo in nullo remanet alligat⁹ alteri: nō est ergo cā quare alteri nubere non possit. **Contra.** apostolus pna Cor. 7. His qd matrimonio iuncti sunt: pceptio nō ego: sed vobis minus vxorē a viro non discēdere: qd si discēserit manere inuptam.

Respondeo. qd post diuortium alter pūnx inocens altero coniuge viuente nubere nō potest alteri: quia nullum impedimentum superueniens matrimoniu consummatū potest solvere matrimoniale vinculu inter coniuges: qd dū viuunt. vnde apostolus pna Cor. 7. Huiusmodi alligata est legi quanto tempore vir viuunt. cōiunx autem nocens ppter eadē cau-

aliū nubere nō potest: etiaz quia nō congruit. Item aliū possit nubere multis esset occasio adulteradi vt se transferre possent ad magis desiderata cōiugia. Et iaz dictis p. qd aliqz qui nō se itendebat obligare ad perpetuam pūntiā: pōt p accidē obligari ad pūntiā: qz per vitā totā alteri psonē: nec nūm: qz si vxor iuraret aliquā infirmitatē incurabilem que nō possit compati carnalē copulā marit⁹ obligari per accūs ad pūntiā per totā vitā illi.

Ad p. 1. in opp. dōm qd illa exceptio. nisi ob cām fornicationis. nō refertur nisi ad dimissio nem vxoris: r ideo ar. p. d. debet ex malo itellectu. **Ad 2.** dōm qd pūnis nō tenetur ad reddēdum debitū vel cōhabitandum ad huc manet iter eos quoddam vinculu quo qlibet ita obligat aliū vt non possit alteri nubere ipso viuente. **Questio. 111.**

Secundo

queritur vtrū coniuges post diuortium possint reconciliari. **Rūdo.** qd sicut cōiunx inocens nō potest licite retinere vxorē adulteri incorrigibiles: pōt tamen licite retinere correctā: vel se corrigē paratam. sic dico qd si post diuortium est correctā vt se parata corrigere pōt eā licite recōciliare fm apm pna Cor. 7. qui pcepit mulierem discēdere a viro manere inuptaz: aut viro suo reconciliari: r qz viro posse dimittē vxorem adulteri itroductū est in fauorē inocentis vxoris: penā adultere. ideo viro dimittēdi adulteram vxorē nō sit pūdicium qd possit ipsaz cor rectam ad se reuocare infra bienniu. etiā si ipsa noluerit. e. f. de vxor. p. ius. **Quidē.** in gl. Si tñ monitus ipsaz correctā noluerit recipere infra bienniu: r tñ factio illo biennio mulier religionē itrauerit. vir nō poterit illā ad se reuocare. ar. ad hoc. c. p. dicto. nec etiā si ante per bienniu votū castitatis emisit de licētia marito potest religionē itrare. eo. ti. cōstitur. cū tñ rō est: qz adultera nulluz hz us repetendi emu: r sic dōm est de muliere inocēte que vir suum dimisit ppter adulterium. **Qd. 111.**

Tertio

querit vtrū adulter qd machinatus est in morte viri a adultere possit eā ducere in vxorem. Et videtur qd sic. **David** cōmilit adulteriū cū **Bersabee** vxore **Urie**: r pōtes machinatus est in morte **Urie**: vt haberet eā vxorē: quā post mortē **Urie** duxit in vxorē: t fuit legitima eius vxor: vt habet. 2. **Reg. c. 11.** Et machinari in morte mariti adultere nō numeratur iter duo decim impedimēta matrimonii: quia crūnē qd est vni de illis impedimētis est occasio vxoris ppe vt p. p. mariti.

Contrarium huius habetur. 31. q. 3. Illud vō s. Sic subaudiendus est: r recitatur a magro huius distm. c. vltimo.

Rūdo. adulter qui machinatus est in morte viri a adultere nō potest eā ducere in vxorem: r si de facto duxerit separadi sunt: cū rātio triplex est. vna criminis cuoz mītas: alia qz adulter peccat in mīmoniu iterficiens legitimum vxoris vir: tertia ne adulteri pp adulterarum amorē essent pni ad iterficiendū maritos eaz: vt eas haberēt vxores. vnde fm ali quos si adulter iterficiat maritū adultere nō est itentio vt habeat eam vxorē: sed ex alia causa vel occasiōe: postea contrahat cū ea non esset mīmoniu dirimendū. extra de cōuersione infidelium. laudabile. r de eo qd duxit in matrimoniu quā polluit per adulteriū. **Sup. eo.** in glo. vxor etiā pcuras marituz iterfici p. infidelem cū quo adulterata est. qd post hoc p. et studiu ad fidē conuertatur. non potest cū illo cōtrahere: sed si contrahit dirimēdū est ma trimoniū: quia: talē dāno tale lucrum ecclesia compensare non vult. extra de cōuersione infidelium. laudabilem.

Ad p. 1. in opp. dōm: qd sicut dicit. 31. q. 3. Si qua. 5. Sed obijctur. in veteri testamēto multa permittebatur ppter infirmitatē que in euangelij perfectiōe eliminata sunt: quādam permittebatur causa infirmitatis r sacramēti futuro: sic r **Bersabee** pmissa est duci in vxorē. **Ad 2.** dōm qd hoc impedimentum reducitur ad impedimētū criminis. **Questio. 111.**

Quarto

queritur vtrū adulter dās fidem a adultere de spēdo cū ipsa viuente marito possit eam post mortem mariti ducere in vxorem. **Rūdo.** qd si adulter dat fidē a adultere de cōtrahendo: vt cum ipsa p. trahat ignozans qd illa maritū habet potest eam ducere post mortē mariti. sic dico de muliere cōtrahente cum viro quē ignozabat vxorē habere. extra. de eo qui duxit in matrimoniu quaz polluit p adulteriū. **Adiens.** si autē sciat ipsam habere maritū tēpore quo cōtrahit cū eaz vel dat sibi fidē de cōtrahendo post eius mortē nō poterit eā ducere in vxorem: r si post mortē mariti eā duxerit de facto separadi sunt. 31. q. 3. **Relatum.** r e. f. eo. ti. vt supra. Si quis vxorem cuius ratio ē: ne adulter r adultera. pni eēt ad iterficiendū maritū a adultere. vt postea possent matrimoniali copulari: r idem itelligas si pmissio firmata fuerit iuramento sine fidei datione: qz quo ad hoc iterposito fidei r pmissio iuramenti equalēt. e. f. de his que vi me-

Distinctionis

Superius determinavit magister de impedimentis superuenientibus post matrimonium iaz contractu. Sic determinat de incidentibus impedimentis in actu spondendi. Et etiam in partibus duas. Primo determinat de impedimento seminis conditionis. Secundo de impedimento etatis. ibi. Hoc etiam sciendum est. Circa in tres. Primo de errore conditionis scti nullis impedit matrimonium. Secundo inquit vtz inter seruum et ancilla possit contrahi matrimonium. ibi. Querit etiam Tertio ostendit qd seruitus superueniens non dissoluit matrimonium. ibi. Alud etiam.

Articulus

Primo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium. Secundo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium. Tertio ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium.

Quarto de matrimonio contracto iter serui et ancilla. Quinto de seruitute superueniente matrimonio. Sexto de impedimento puerilis etatis. Circa primum queruntur duo. Primo vtrum iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium. Secundo vtz iter liberorum et ancilla qua credit ancillam.

Questio

Primo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium. Secundo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium.

Primo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium. Secundo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium.

Primo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium. Secundo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium.

Primo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium. Secundo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium.

Primo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium. Secundo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium.

Primo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium. Secundo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium.

Primo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium. Secundo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium.

Primo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium. Secundo ostendo qd iter liberorum et ancilla qua credit liberam potest contrahi matrimonium.

seru' contrahit cu ancilla qua credit libera: vel liber cu libera qua credit ancilla: vel seru' cu libera qua credit ancilla. tenet matrimonium: quia error equalis conditionis vel melioris no ledit contrahentem.

Ad primum in oppositu ddm qd quavis lepra sit peior conditio simplr qd seruitus: non tamen ita ledit bonu fidei in matrimonio nec cohabitatiois separabilitate: qd quavis sanus no teneatur de necessitate simul habitare cum leproso: tamen tenetur manere ita ppe qd neuter suo debito destrandet. Ad secundu dicitur qd si seruitus spualis peior sit ipsi seruo qd coporalis: tamen non ita ledit libera in bonis matrimonij.

Questio

Secundo querit vtz iter liberorum et ancilla qua credit ancilla possit contrahi matrimonium: et videtur qd non: qd iter personarum legitimas ad contrahendu iter se contrahitur matrimonium per mutuu psumum per verba de presenti expressum: sed error conditionis no tollit psumum in persona. cu ergo mutuu psumum per vba de presenti expressum no cauet matrimonium iter liberum et ancilla qua credit libera: ancilla no est persona legitima ad contrahendu cu libero.

Ad tertiu liber eque leditur in bonis matrimonij si contrahat euz ancilla scie terficiat si sponat ignoranter: sicut ergo ppter leuisionem in bonis matrimonij no tenet matrimonium cum ea contracontractu ignoranter: ita nec contractu cum ea scienter.

Contra. extra de coniugio seruo. Proposuit. dicitur de illo qui ptraxit cum ancilla qua credit libera. qd si postq audiuisset illa esse ancillam cognouit ea carnaliter copellatur ea sicut vxore maritali affectione pertractare: qd non esset iustum nisi liber cum ea qua credit ancillam matrimonium posset contrahere.

Rudeo. qd qd error deterioris conditionis et si no tollat psumum in persona: tamen multum minuit: et etiam rationabile est vt deceptio iura subueniat. qd de re perrinitate. Cu vniuerso: et de donat. iter maxime in iur. statutum est persona seruili conditio esse illegitima ad spondu cum psona libera: qd in persona libera alia libera esse credit: no est ante statutum illa esse illegitima ad spondu cu libera: cui nota est sua seruilitas conditio: qd tamen non est defectus nec consensus diminitio: sicut est in casu predicto: et ideo tenet matrimonium contractum inter illas.

Ad hunc in oppositu ddm qd durante errore ex parte liberi ancilla no est psona legitima ad

Articulus Secundus

contrahendum cum libero: non sic autem est quod nota est sua seruilitas conditio. Ad 2m dicitur qd non valet: qd in vno casu incurrit lesio per errorem: in alio autem scienter: illa autem lesio in quantum lesio no impedit matrimonium: sed in quantum est talis lesio qua liber incurrit per errorem.

Consequenter querit de secundo principio. Et circa hoc querunt duo. Primo vtz matrimonium liberi cu ancilla qua credit libera ratificet per carnalem copulam sequentem. Secundo vtz per ancillam manumissione.

Ad primum licet sequat certa cognitio seruili conditiois alteri coniugis: aut pbabilem psumptionem: aut leuem suspicionem: aut ista oia antecedat: si autem ista oia antecedat no ratificat matrimonium predictu: qd adhuc liber comiscetur ei ex potu psumu qui fuit nullus. Si autem sequat leuem suspicionem tamen: sic et no ratificat matrimonium predictu: tamen n. p. ignorate habendus est. extra de coniugio seruo. Proposuit. in glo. Si autem sequat pbabilem psumptionem et discretam: tunc distingo qd aut illa carnalis coniunctio facta est ad preceptu ecclesie: aut non: si non: tunc officio: qd aut facta est affectu matrimoniali aut fornicario: si primo modo: tunc dico qd ratificat matrimonium ppter consensus presentem de nouo: qd etiam sine carnali copula cum verbis de presenti que precesserunt matrimonium ratificaret nisi alter coniugis qd est seruili conditiois: pns a suo psumu psumo recessisset: si autem facta est affectu fornicario matrimonium non ratificat in conspectu dei: huius ratio psumeret finem iudicium ecclesie eo qd psumeret iteriore consensus de nouo affuisse: si autem liber cu ancilla carnali copulat est per copulsionem ecclesie vnt aliq qd illa copula sibi no puidicaret: sed no vbi mihi qd vtz dicit: qd si carnali comisceret cu ea affectu matrimoniali ratificaret matrimonium ppter consensus presentem de nouo: extra de coniugio seruo. Proposuit. si autem affectu fornicario mortali peccaret. Si autem illa copula sequat certa cognitiois in libero de seruitute alterius: tunc finem oca siue comisceret cu ea per copulsionem ecclesie aut sine illa: semper matrimonium ratificat in conspectu dei: illa comixtio fiat affectu matrimoniali: si autem affectu fornicario huius no ratificaret in conspectu dei: ratificaret tamen secundum iudicium ecclesie propter causam superius dictam.

Questio

Secundo querit vtri matrimonium ratificetur per acille manumissionem. Rudeo aut liber illa manumissionem ignorat: credens tamen eam esse liberam sicut tpe scti matrimonij credebat: aut scit eas manumissam post sctum matrimonium: et ea fuisse seruam tpe matrimonij scti. Si primo modo carnalis copula sequat manumissionem predictu matrimonium non ratificat: qd adhuc liber comisceret ei ex potu consensu qd nullus fuit. extra de coniugio seruo. Ad nostram. in glo. Si scdo modo: aut comiscetur affectu matrimoniali aut fornicario. Si primo modo efficit matrimonium ratu no pp consensu qui precesserat et nullus fuit: sed pp consensum nouu qui cu verbis de presenti que precesserat efficit matrimonium. si autem illa comixtio fiat affectu fornicario: tunc huius no sit matrimonium in conspectu dei: esset tamen iudicium ecclesie: eo qd psumeret affuisse interiore consensus. Si tamen tpe contracti matrimonij diis ancille eam tanq liberam vxore tradidisset in vxore eo ipso intelligitur et dedisse libertate: extra de coniugio seruo. Ad nostram. in glo. et ideo tunc verum diceretur inter eos matrimonium. 29. q. 2. Si quis ingenuus. in glo. Articulus.

Articulus Tertius

Secundo querit vtri matrimonium ratificetur per acille manumissionem. Rudeo aut liber illa manumissionem ignorat: credens tamen eam esse liberam sicut tpe scti matrimonij credebat: aut scit eas manumissam post sctum matrimonium: et ea fuisse seruam tpe matrimonij scti. Si primo modo carnalis copula sequat manumissionem predictu matrimonium non ratificat: qd adhuc liber comisceret ei ex potu consensu qd nullus fuit. extra de coniugio seruo. Ad nostram. in glo. Si scdo modo: aut comiscetur affectu matrimoniali aut fornicario. Si primo modo efficit matrimonium ratu no pp consensu qui precesserat et nullus fuit: sed pp consensum nouu qui cu verbis de presenti que precesserat efficit matrimonium. si autem illa comixtio fiat affectu fornicario: tunc huius no sit matrimonium in conspectu dei: esset tamen iudicium ecclesie: eo qd psumeret affuisse interiore consensus. Si tamen tpe contracti matrimonij diis ancille eam tanq liberam vxore tradidisset in vxore eo ipso intelligitur et dedisse libertate: extra de coniugio seruo. Ad nostram. in glo. et ideo tunc verum diceretur inter eos matrimonium. 29. q. 2. Si quis ingenuus. in glo. Articulus.

Consequenter querit de secundo principio. Et circa hoc queruntur duo. Primo vtz liber volens cum ancilla manere qua tpe sctus credebat esse libera possit ab ancilla dimitti. Secundo vtz liber qui contraxit cum ancilla qua credebat libera possit licite ab ea aliquid per iudices ecclesie separari.

Primo ostendo qd liber volens cu ancilla manere qd ipse tpe scti credebat libera no potest ab illa dimitti: extra de eo qd dicitur in matrimonio qua polluit p adulterium c. i. dicit de quoda qd hns vxore legitima alias huius rei inscia sibi copulauit. Et pma mortua nitit discedere a scba qd nisi mulier diuoratus petat ad petitionem viri no sunt aliquatenus separandi qd vtz no esset nisi matrimonium tenere posset ex parte vna et no ex parte altera. ergo a simili quavis matrimonium contractum inter liberum et ancillam qua tpe scti contractus credebat liberam no teneat ex parte liberite: nec tamen ex parte ancille: huius ergo cognitio sub seruili conditione mulieris posset dimitti a libero: liber tamen contra psumam voluntate ab ancilla dimitti non potest. Item extra de desponsatione impuberu. De illis. dicitur de duobus qui ante annos aptos matrimonij

Consequenter querit de secundo principio. Et circa hoc queruntur duo. Primo vtz liber volens cum ancilla manere qua tpe sctus credebat esse libera possit ab ancilla dimitti. Secundo vtz liber qui contraxit cum ancilla qua credebat libera possit licite ab ea aliquid per iudices ecclesie separari.

Primo ostendo qd liber volens cu ancilla manere qd ipse tpe scti credebat libera no potest ab illa dimitti: extra de eo qd dicitur in matrimonio qua polluit p adulterium c. i. dicit de quoda qd hns vxore legitima alias huius rei inscia sibi copulauit. Et pma mortua nitit discedere a scba qd nisi mulier diuoratus petat ad petitionem viri no sunt aliquatenus separandi qd vtz no esset nisi matrimonium tenere posset ex parte vna et no ex parte altera. ergo a simili quavis matrimonium contractum inter liberum et ancillam qua tpe scti contractus credebat liberam no teneat ex parte liberite: nec tamen ex parte ancille: huius ergo cognitio sub seruili conditione mulieris posset dimitti a libero: liber tamen contra psumam voluntate ab ancilla dimitti non potest. Item extra de desponsatione impuberu. De illis. dicitur de duobus qui ante annos aptos matrimonij

Consequenter querit de secundo principio. Et circa hoc queruntur duo. Primo vtz liber volens cum ancilla manere qua tpe sctus credebat esse libera possit ab ancilla dimitti. Secundo vtz liber qui contraxit cum ancilla qua credebat libera possit licite ab ea aliquid per iudices ecclesie separari.

Primo ostendo qd liber volens cu ancilla manere qd ipse tpe scti credebat libera no potest ab illa dimitti: extra de eo qd dicitur in matrimonio qua polluit p adulterium c. i. dicit de quoda qd hns vxore legitima alias huius rei inscia sibi copulauit. Et pma mortua nitit discedere a scba qd nisi mulier diuoratus petat ad petitionem viri no sunt aliquatenus separandi qd vtz no esset nisi matrimonium tenere posset ex parte vna et no ex parte altera. ergo a simili quavis matrimonium contractum inter liberum et ancillam qua tpe scti contractus credebat liberam no teneat ex parte liberite: nec tamen ex parte ancille: huius ergo cognitio sub seruili conditione mulieris posset dimitti a libero: liber tamen contra psumam voluntate ab ancilla dimitti non potest. Item extra de desponsatione impuberu. De illis. dicitur de duobus qui ante annos aptos matrimonij

Consequenter querit de secundo principio. Et circa hoc queruntur duo. Primo vtz liber volens cum ancilla manere qua tpe sctus credebat esse libera possit ab ancilla dimitti. Secundo vtz liber qui contraxit cum ancilla qua credebat libera possit licite ab ea aliquid per iudices ecclesie separari.

Primo ostendo qd liber volens cu ancilla manere qd ipse tpe scti credebat libera no potest ab illa dimitti: extra de eo qd dicitur in matrimonio qua polluit p adulterium c. i. dicit de quoda qd hns vxore legitima alias huius rei inscia sibi copulauit. Et pma mortua nitit discedere a scba qd nisi mulier diuoratus petat ad petitionem viri no sunt aliquatenus separandi qd vtz no esset nisi matrimonium tenere posset ex parte vna et no ex parte altera. ergo a simili quavis matrimonium contractum inter liberum et ancillam qua tpe scti contractus credebat liberam no teneat ex parte liberite: nec tamen ex parte ancille: huius ergo cognitio sub seruili conditione mulieris posset dimitti a libero: liber tamen contra psumam voluntate ab ancilla dimitti non potest. Item extra de desponsatione impuberu. De illis. dicitur de duobus qui ante annos aptos matrimonij

Consequenter querit de secundo principio. Et circa hoc queruntur duo. Primo vtz liber volens cum ancilla manere qua tpe sctus credebat esse libera possit ab ancilla dimitti. Secundo vtz liber qui contraxit cum ancilla qua credebat libera possit licite ab ea aliquid per iudices ecclesie separari.

Primo ostendo qd liber volens cu ancilla manere qd ipse tpe scti credebat libera no potest ab illa dimitti: extra de eo qd dicitur in matrimonio qua polluit p adulterium c. i. dicit de quoda qd hns vxore legitima alias huius rei inscia sibi copulauit. Et pma mortua nitit discedere a scba qd nisi mulier diuoratus petat ad petitionem viri no sunt aliquatenus separandi qd vtz no esset nisi matrimonium tenere posset ex parte vna et no ex parte altera. ergo a simili quavis matrimonium contractum inter liberum et ancillam qua tpe scti contractus credebat liberam no teneat ex parte liberite: nec tamen ex parte ancille: huius ergo cognitio sub seruili conditione mulieris posset dimitti a libero: liber tamen contra psumam voluntate ab ancilla dimitti non potest. Item extra de desponsatione impuberu. De illis. dicitur de duobus qui ante annos aptos matrimonij

Consequenter querit de secundo principio. Et circa hoc queruntur duo. Primo vtz liber volens cum ancilla manere qua tpe sctus credebat esse libera possit ab ancilla dimitti. Secundo vtz liber qui contraxit cum ancilla qua credebat libera possit licite ab ea aliquid per iudices ecclesie separari.

Primo ostendo qd liber volens cu ancilla manere qd ipse tpe scti credebat libera no potest ab illa dimitti: extra de eo qd dicitur in matrimonio qua polluit p adulterium c. i. dicit de quoda qd hns vxore legitima alias huius rei inscia sibi copulauit. Et pma mortua nitit discedere a scba qd nisi mulier diuoratus petat ad petitionem viri no sunt aliquatenus separandi qd vtz no esset nisi matrimonium tenere posset ex parte vna et no ex parte altera. ergo a simili quavis matrimonium contractum inter liberum et ancillam qua tpe scti contractus credebat liberam no teneat ex parte liberite: nec tamen ex parte ancille: huius ergo cognitio sub seruili conditione mulieris posset dimitti a libero: liber tamen contra psumam voluntate ab ancilla dimitti non potest. Item extra de desponsatione impuberu. De illis. dicitur de duobus qui ante annos aptos matrimonij

Consequenter querit de secundo principio. Et circa hoc queruntur duo. Primo vtz liber volens cum ancilla manere qua tpe sctus credebat esse libera possit ab ancilla dimitti. Secundo vtz liber qui contraxit cum ancilla qua credebat libera possit licite ab ea aliquid per iudices ecclesie separari.

Distinctionis

C mens est fructus. Ergo a simili si aliquis sciat
nat in ancilla mea mens erit fructus illius se-
minio: quod non esset verum nisi partus seque-
retur conditionem matris.

C Radeo qd qm ad conditiones servitutis et
libertatis partus sequit matre de iure coi. Et
hinc cocordat lex divina: vt pz Exo. 21. cuius ro
assignatur coitetur pater est actiuu pncipiu
et honorabile. mater aut pncipiu passiuum et
ministrat corp. et ia proles in conditioib? acti-
uis sicut in honoribus et in hereditate magis
sequit patre: in pditionib? do passiuus sicut in
libertate et seruittute sequit mres. Sed hinc
rone no bene intelligo: qm a. seruittus sit vi-
lis conditio et passiuus libertas tñ est honora-
bilis conditio et actiuus. Preterea: sicut filij
succedunt pfribus in hereditate: ita succedunt in
hereditate matru suaz. Et qd vbi mibi odm q
ratio quare partus pditione mris sequit quo
ad libertate et seruittute est: qz sicut dicit phus
9. etyl. c. 8. Matres sunt magis amatrices fi-
lio et plus laborauerunt in generatioe eoru: et
certiores sunt qd sunt filij ear qd pfer: et vt hf
15. de aialibus: in gnatione matres ministrant
doctus substantie corporis mam. seruittus aut et
libertas sunt pditiones que maxie respiciunt cor-
pore: magis et intendu est certo qd incerto. con-
uenientius et est vt ia attribuat proli conditioes
parentis ipam magis diligen: et qd in eius ge-
neratioe plus laborauit. De pfectudine tñ
spali aliquid terraru partus sequit parentem
deterioris pditionis sine sit pf hie mater: no
tam e si post peracta matrimoiu pf se in seruu
vendidit vxore nolente. Si aut vteroz parens
seruittus est conditiois et sunt diuersoz dnoy
sit diuisio liberorum fm numerum: si plures
sunt et si vnus est tñ ille dominus penes que
proles remanebit recompensabit alij domi-
no pretium iustum.

C Ad pnu in oppositum dicendu qd sicut di-
cit glo. ibidem. cu ecclesia non sit isto iure vfa
perdidit illud ius. Potest etiam dici qd illud
fuit specialiter statutum in detestationem ta-
lis conubij. Ad alia patet solutio ex dictis
tu questione. **Articulus. VI.**

tracta possit dissolui per mutuum dissen-
sam. **Questio.**

Consequenter

querit b
paci. Et circa hoc querun-
tur duo. Primo vtruz pue-
rilis etas impediatur matrimo-
nium. Secundo vtruz spo-
salia in legitima etate con-
tracta possit dissolui per mutuum dissen-
sam. **Questio.**

Primo ostendo qd puerilis etas non im-
pediatur matrimoniū: qz non ppter
impotentiam coeundi: qz senes non potentes
coire contrahere possunt: nec ppter defectuz
discretionis: qz aliqui pueri inueniuntur discre-
tiores aliquibus senib? ergo puerilis etas no
semper impedit matrimoniū. Item nul-
lum impedimentum impedit matrimoniū
nisi sit perpetuum. Sed puerilis etas non est
impedimentum perpetuum. ergo non impe-
dit matrimoniū.

Contra. ex de frigidis et maleficiatis. Ad
sedem. Puer qui no potest reddere debitum
non est aptus coniugio.

Respondeo qd sicut dicit magister huius
dist. c. vlt. Pueri aut. c. 4. anos et puellae ante
t. fm leges matrimoniū inire nequit: qd si an-
te pdicta tempora copula inierint separari pos-
sunt: extra de despo. impu. A nobis. dicit qd
ante nubilem etatem non habent: qd si ante illud tempus matrimoniū
contraxerint: si postqz venerint ad legitimam
etatem et simul esse voluerint separant. Et nunc
ratio est: qd de lege coi ante pdicta tempora vir
et mulier no habent illam discretionē que re-
quiritur ad complementū illius pntus qui
necessarius est ad matrimoniū contrahendū
et etiam qz ante illa tempora no habent potē-
tiam coeundi: quia autē status nature sic se
habeat vt in pluribus: qz tamē aliqui sufficiens
discretio tempus illud anticipat et etas coeun-
di potentia: qd ex euidētia facti patet: quādo
infra illud tempus carnaliter copulant: si aliqui
tales matrimoniū contraxerint no sunt separan-
di: vt habetur extra de despo. impu. A nobis.
Ad pnu in oppositū vbi qd in senibus vt
in pluribus no est ita defectus discretionis si-
cut in pueris: si tamen in senē esset defectus di-
scretionis que requiritur ad plenus cōsensū.
dico qd non possit contrahere: impotentie etiā
coeundi in senē magis subueniri potest per
aliqua media qd impotentie coeundi in pue-
ro qd diu puer est. **Ad scdm vbi** qd maior
no est vera de impedimento quod opponitur
causē efficiētis matrimoniū: quia causa est ple-
nus cōsensū. **Questio.**

Secundo

queritur vtruz sponsalia in le-
gitima etate contracta possint
dissolui per mutuum dissen-
sum. **C** Sed qz huius questionis solutio satis patet
ex superius dictis. 27. dist. in illa questione.
Quot modis sponsalia dissoluantur: ideo hic
de solatione questionis huius mihi videtur
superfluum.

Circa litteram. Quibusdam tamen videri
tur. et bene. Dum ille non ex consen-
su coniugis se seruum fecerit. Sed si aliquis
de consensu vxoris se faciat seruum efficitur
ne vxor eius ancilla ipso facto. **C** Respon-
deo qd non: sed potestas quas in virum habe-
bat dimittitur: quia dominus potest ipsum oc-
cupare illo tempore quo mulier vellet debitū
sibi reddi: nisi fornicationis probable periculū
iminet. Si ante predicta tempora copulas
inierint. i. matrimoniū contraxerint. Separari
possunt. nisi ante carnaliter se cognoscant: quia
tunc malitia supplet etatem.

**In quo ordine nequeat fieri coniu-
gium.** **Distin.** **XXXVII.**

Unt igit qdam ordines in
qb? nullaten? pot? contrahi
coniugij: et si intercesserit
copula: sit diuortij: vt sa-
cerdotium: diaconatus: et
subdiaconat?. In alijs ve-
ro pmittit? sortiri coniugij: nisi religiois
habitu sumpserint vel cōtinētie votuz
fecerint. **U**n Leo papa. Clericos: lecto-
res: hostiarios: exorcistas: acolythos: si
extra votū et habitū inueniunt: et cōtinē-
tiam psteri nolūt: vxore ducere virgi-
nem ecclesia romana pmittit: no viduā
vel repudiatā: qz deinceps nec ad sub-
diaconatum puehi poterūt: nec laycus
vxore sortit? nisi virgine: vel bigamus
ad clericatū. **I**te ex cartbaginēsi concilio
Placuit epoz: pbyteros: diaconos: sub-
diaconos et ab vxorib? abstinere: qd si
no fecerint etiā ab ecclesiastico remouea-
tur officio. Ceteros vo clericos ad hoc
no cogit. **I**te Leo pa. Lex cōtinētie ea-
dem ē ministris altaris qd epiz et pbyte-
ris: qui cū eēt layci vel lectores: licite
vxores ducere poterūt: sed cū ad pdi-
ctos puenērūt gradus: cepit eis no lice-
re qd licuit. **I**te in. vi. synodo. Si quis
coz q ad clerū accedūt voluerit nuptia
li lege mulieri copulari: hoc ante ordi-
nem subdiaconatus faciat. **I**te Calix?

pa. Presbyteris: diaconib?: si bñdico b?
nonachis: cubinas hie seu n. f. moniū
contrahere penit? iterdicim?: Seta quoqz
mironia ab hmoi per senis distingit: et
psonas ad pñaz obere redigi: iuxta san-
ctoz car onū distinctionē iudicam?. **I**te
Greg. Nullū facere subdiaconū epī p-
sumant: nisi qui se caste victurū pñse-
rit: qz nullus oz ad ministerium altaris
accedere: nisi cui? castitas an suscepius
ministerij fuerit approbata.

De interfectozib? suarū coniugum.

Is adiciendū est de occisorib?
suaz coniugū. De qb? **N**icolaus
pa. scribit radulpho bituricēsi
archiepo. Interfectozes suaz coniugum
sine iudicio: cū no addis adulteraz vel
aliquid hmoi: qd aliud bñdū sunt qz lo-
micide? Ac p hoc ad pñaz redigēdi q-
bus penit? der egat coniugij. **H**ic videt
Nicolaus pmittere maritis p adulte-
rio aut alio hmoi vxores suas interfice-
re: s; ecclesiastica disciplina spūali gla-
dio no materiali criminos se riri iuibz.
Un idē **N**icolaus. Inter hec nra scitas
addere studuit: si cui? vxor adulterius
ppetrauerit vtz marito ei? scbz mūda-
naz legē interficere liceat. **S**z scā dei ec-
clesia nūqz mūdānis cōstringit legibus:
gladium non bz nisi spūales. **I**tem pius
papa. Quicūqz ppiā vxore abiqz lege
et sine causa interfecerit aliāqz duxerit
armis depositis publicam agat pñaz:
et si contumax extiterit anathematizet
vsquequo consentiat.

C Superius determinauit. magister de per-
sonis non omnino illegitimus ad contrahen-
dum. **H**ic determinat de personis illegitimis
omnino. **E**t diuidit in partes duas. **P**ri-
mo determinat de impedimentis que faciunt
personam illegitimam ad contrahendū cum
quacūqz persona. **S**ecundo de impeden-
tis que faciunt personaz illegitimā ad contrahendū non cum quacūqz persona sed euz

aliqua. dist. 39. ibi. Post hoc de dispari cultu. Prima in duas. Primo determinat de impedimentis ortum habentibus ex constitutione ecclesiastica. Secundo de habentibus ortum ex lege divina. Distin. sequenti ibi. Nunc de voto. Prima in duas. Primo determinat de impedimento ordinis. Secundo de impedimento criminis ibi. His adijciendum.

Ircu hanc dist. querendum est de duobus. Primo de impedimento ordinis. Circa omnia querunt duo. Primo utrum ordo impediat matrimonium. Secundo utrum matrimonium impediat ordinem.

Primo ostendo quod ordo non impedit matrimonium: non est perfectio maioris momenti in ecclesia quam fuerit primitiva: sed in primitiva ecclesia ordo non impediebat matrimonium. ut ens habet prima ad thimo. 3. Aplos coecedit epus esse unus uxoris virus. ergo nec mo ordo impedit infirmitatem. Item ordo non impedit matrimonium nisi habeat votum continentie annerit: sed non est pueniens quod ordinis fit tale votum annerit: quia mo concupiscentie ita viget in ordinatis sicut in aliis. Item videt quod ordo non impedit matrimonium. Item idem est ordo in ecclesia orientali et occidentali: sed ordo in ecclesia orientali non impedit matrimonium: quod dicitur de decreto. dist. 31. Alter. cor. sacerdotes diaconi atque subdiaconi infirmitate copulant. nec in occidentali.

Contra. decre. di. 32. et recitat magister huius dist. c. j. Placuit. Placuit episcopus presbyteros: diacones subdiacones sibi huius instituta etiam abstinere ab uxore. i. non habere: ut dicitur ibidem glo. Item decre. di. 18. Nullus facere subdiaconus episcopi presam nisi qui se caste viteturum pmiserit. Item subdiaconatus huius votum continentie annerit: sed votum continentie impedit matrimonium. Item subdiaconatus.

Rudeo. ordinis quidam sunt sacri ut presbyteratus diaconatus et subdiaconatus. Alii sunt non sacri. s. ordo hostiariorum lectorum: exorcistarum et acolitorum: tres sibi impediunt infirmitatem contrahendum: et dirimunt iam factam: tum propter ecclesie statuta: tum propter votum continentie annerit: et si ad continentiam se obligare non intendit ille qui ordinem suscipit dum tamen sit huius usum liberi arbitrii. Alii autem non impediunt matrimonium contrahendum nec dirimunt factum. decre. dist. 3. Seriatim. et recitat magister huius dist. c. 1. ronalie autem et continentie est ut illis ordinibus qui sunt sacri votum continentie sit annerit:

quod in illis ordinibus constituti sunt ministri quo ad consecrationem et dispensationem divinorum sacramentorum ad quod ministerium requiritur a parte eorum: potest puritas actio: et ex parte anime libertas contemplationis: carnalis autem concubitus eorum contemplationis et continentie impedit. Sicut et ministri ecclesie quo ad dispensationem et ritum ecclesiasticarum: ad quod ministerium requiritur diligentia in dispensando: et cautela in conservando: matrimonium autem impedit diligentiam: quod occupat circa propria: et occupati circa propria minus diligentes sunt circa eorum: impedit etiam cautelam in servando: quod in pnatos vius uxoris et filiorum frequenter bona pauperum expederent.

Ad primum in oppositum dicitur quod primitiva ecclesia pauciores habebat ministros quam modo. unde oportet quod acciperet ministros quales poterat habere. Et sterrea tunc mundus vtebatur suo coniugio et vtebantur modo. Ad secundum videtur quod minus: est falsa: quod dicitur in quibus: ubi dicitur sexta synodus. Si quis eorum qui ad clerum accedunt voluerint iure nuptialium mulieri copulari: hoc ante ordinem subdiaconatus faciant: unde illud dicitur de dist. 31. quod cor. sacerdos diaconi et subdiaconi infirmitate copulantur: sic exponendum est. i. copulato utrumque quod dicitur glo. ibidem.

Secundo querit utrum matrimonium impedit ordinem. Et videtur quod sic. Item opponit ordo infirmitate tamen infirmitate ita matrimonium ordinem. Item decreto dist. 27. diaconus. Item hac auctoritate. dat intelligi quod illi qui uxores habent vel accipere volunt nec diaconi nec sacerdotes fieri possunt nisi continentiam profiteantur.

Contra. decreto dist. 31. Nicena. Constitutum ad suaciones famitij confessionis noluit prohibere episcopos presbyteros diaconos subdiaconos dormire cum coniugibus quas ante consecrationem duxerunt.

Rudeo quod in ecclesia orientali vix existens in matrimonio: non tamen bigamus: potest ordinem recipere: et in susceptis ministrare: quod noluerunt sicut occidentales continentiam profiteri. In ecclesia vero occidentali suscipere non possunt ordinem potestatem et executiones de consensu uxoris: quod consentiens intelligitur patere continentiam. decreto dist. 27. Episcopus

uxore aut nesciente aut contradicente peccat esse coniugatus ordinatus: et coniugatus ordinem suscipiendo: suscipit tamen ordinem potestatem: non licet tamen ipse in suscepto ordine ministrare: quod potest probari per illud quod dicitur in c. immediate predicto. Ad primum in oppositum dicitur quod sacer ordo impedit contra actum infirmitate ratione et constitutione ecclesie: que persona in sacro ordine constitutaz facit illegitima ad contrahendum: non sic autem factum coniugatus illegitimum ad ordinem suscipiendum. Ad secundum dicitur quod illa auctoritas refertur ad ecclesiam occidentalem in quantum coniugatus de iure ordinari non potest nisi ipse et uxore sua continentiam profiteantur. In orientali autem ecclesia non est sic: quod illi matrimonium iam facto licite possunt vti. Arguitur ad partem secundam: dicitur de coniugatis in ecclesia orientali.

Dnequeter secundo principi. Et circa hoc querunt duo. Primo utrum liceat viro uxorem suam propter adulterium occidere. Secundo utrum uxoris occidens impediatur a matrimonio.

Primo ostendo quod licet viro suam uxorem propter adulterium occidere: ut dicitur Jo. 8. Unde dixerunt de muliere in adulterio deprehensa quod Moyses in lege mandavit eis huiusmodi lapidare: sed licitum est facere quod lex precipit. ergo licet viro uxorem propter adulterium occidere. Item cui licet alius corrigere licet et ei iustam penam infligere: sed viro licet uxorem corrigere et de uxore. Item sicut alterius licet sibi iustam penam uxori infligere pro adulterio. Illa autem sibi legem est lapidatio. Item magister huius dist. c. 1. et dist. 33. q. 2. Interfectores suarum coniugum sine iudicio cum non addis adulterarum vel aliquid huiusmodi: quid aliud habendi autem sine iudicio. ergo videtur quod si occidit adulteram sine iudicio quod non reputatur homicida.

Contra. magister eo. c. 2. est eades. q. Inter dec. sancta dei ecclesia mundanis nunquam contrahitur legibus. gladium non habet nisi spiritualium. ergo sibi iura canonica mulier propter adulterium occidi non dicitur. Item Jo. 8. Adultera dicitur non preceptum occidere: sed eas a lapidatione absoluit: quod non fecisset: si propter adulterium occidi debuisset.

Respondetur quod uxorem occidere propter adulterium hinc dupliciter potest intelligi. scilicet quia ipsam coniugatum et eodem nuptam per iudicium vir procurat a iudice occidere: hoc modo viro

licitam est amore iusticie: non libidine vindicte. hoc tamen fieri non licet in iudicio ecclesiastico: sed civili: ubi lex talis posita est per illum qui eam ponere de iure potuit. Aut et eas occidit extra iudicium: hoc nunquam facere licet: sed in aliquo casu percutit sibi legem humanam. dist. 33. q. 2. Inter hec in glo. argumentum etiam ad hoc capi. ad legem Juliam: de adulteris. Item Stracus: sed illa lex loquitur quantum ad pene interficiendum mitigationem.

Ad primum dicitur quod illud preceptum veteris legis in noua lege mitigtatum est. unde et Christus ad nouam legem aspiciens illam adulteram a lapidatione absoluit. Ad secundum dicitur quod non licet viro uxorem corrigere quacumque correctioe sed leni et temperata: delictum enim uxoris tam graue non potest corrigere quod non liceret viro auctoritate propria eam sufficienter corrigere: sed esset per iudicium corrigenda seu punienda. Ad tertium dicitur quod cum in auctoritate dicitur: cum non addit adulterarum: suppleendum est maxime. sibi glo. ibidem. quia grauius sunt homicidae qui sine causa uxores suas interficiunt: quam qui eas interficiunt pro adulterio sine iudicio.

Secundo querit utrum uxoricidium impediatur a matrimonio. Et videtur quod sic. dist. 33. q. 2. Interfectores dicitur quod interfectores suarum coniugum penitus coniugium denegatur. Item sapien. 11. Per que peccat quis per hec et torquetur: sed occidens uxorem peccat contra matrimonium enormiter ipsum dissoluendo. ergo de puniri in matrimonio: ut si non possit contrahere matrimonium.

Contra. magister peccat qui occidit matrem qui occidit uxorem: quod sicut offensum est. li. 3. dist. 29. Plus tenet homo diligere matrem quam uxorem: sed matricidium non impedit matrimonium: ergo multo fortius nec uxoricidium.

Respondetur quod si vir occidat uxorem propter eius adulterium: aut alias propter odium huius ex statuto ecclesie interdicatur sibi matrimonium contrahere: si tamen contrahit non est matrimonium dirimendum: cum adolecentibus tamen propter fornicationis periculum dispensandum est ut licite habeant. dist. 33. q. 2. Interfectores. Si autem occidat uxorem propria hac intentione ut contrahat cum illa quam vinente uxore polluit per adulterium non tamen non licet sibi habere eam illam: sed si contrahit infirmitate est dirimendum. Et de eo qui duxit in infirmitate quam polluit per adulterium. Super eo. sibi expositione glo. ibidem. c. 2. Significasti si tamen contrahat cum

Distinctio

aliqua alia & cum adultera nō est dirimēdū: peccat tamen cōtrahendo cōtra ecclesie statu tum nisi cum eo fuerit p̄us dispensatum.

C Ad p̄mū in oppositū dōm q̄ semp̄ interse- cionibus coniugū denegat coniugū: nō tamē semp̄ matrimonū dirimēdū est si contrahat: p̄us. n. quo dicitur: quod dicitur: nō tamen semp̄ dirimit matrimonium tamē cōtractum: vt p̄ ex dictis in questione. **C** Ad 2^m dōm q̄ non sequit̄ q̄ si debeat puniri in matrimonio q̄ semp̄ ma- trimoniū qd̄ contrahit debeat dirimi in m̄ri- monio enim p̄nit̄ ille cui contrahere sine di- spensatiōe p̄hibet. **C** Ad argumētū ad par- tem aliam dōm q̄ quāuis matricidius sit gra- uis peccatum q̄ p̄uicidius: non tamen ita est contra matrimonium. Et p̄terea aliquādo a iure maior peccato maior pena infligit̄ p̄- p̄ter maiorem p̄nitatem ad illud qd̄ fortior infligit̄ reprobatio.

B Circa litteram. Proximam virginem ducere ecclesia romana permittit. Hoc in- telligendum est sub conditione: si volunt de cetero ad sacros ordines p̄moueri: alias est eis licitum ducere viduas. Gladium non ha- bet nisi spirituale. **C** Contra. Luce. 22. dicit̄. Ecce gladiū duo hic. At ille dixit eis. Sa- tis est. **C** Item Bernardus quarto libro de consideratione. ad Euge. capitulo 6°. Ec- clesie est gladius spiritualis & materialis. **C** Respondeo q̄ vtrūq̄ gladium habet ec- clesia: sicut dicit Bernardus ubi p̄us. mate- rialis est exercendus pro ecclesia militis ma- nu ad nutum sacerdotis & iussu imperato- ris: spiritualis vero est ab ecclesia exercendus. magister autem nō loquitur nisi de gladio ab ecclesia extrahendo.

C De voto. **Distinctio. XXXCVIII.**
Unc de voto inspiciam^o.
Votū ē testificatio que- dam p̄missiōis sp̄tanec: que deo & de his que dei sunt p̄pe fieri debz. Sunt tamen & vota striciorum que frangenda sunt.

que frangenda sunt.

C De votorum differentis.

Liēdū vero q̄ votoz aliud est cōe aliud singulare. Lōe vt illō qd̄ in baptismo oēs faciūt cum sp̄dent renūciare dyabolo & pompis

eius: Singulare: vt cū aliq̄s sponte p̄- mittit seruare virginitatē & cōtinētiā: vel aliq̄ huiusmodi. Itē singulare vo- tum: aliud est p̄natū: aliud solēne. P̄- natū est in ab: cōdito factū. Solēne vero in cōspectu ecclie sc̄i. Itē p̄natū votū si violct̄: p̄ctū est mortale: solēne vero violare p̄ctū & scandalū est. Qui p̄ua- tum faciūt votū cōtinētiē: matrimonii cōtrahere nō debēt: q̄ cōtrahēdo mor- taliter peccāt. Si tñ cōtraxerint nō se- parent: q̄ p̄bari nō pōt qd̄ occulte sc̄i est. Qui vero solēniter vouēt: nullaten^o cōiugū inire queūt: q̄bus nō solū nūbe- re: sed & velle dānabile est. **U**n̄ Aug. In cōiugali vinculo si pudicitia seruaf̄ dā- natio nō timet̄: sed in viduali cōtinētia & virginali excellētia vir^o mūeris am- plioris expet̄: qua expetita & electa & voto oblata iam nō solū capescere nu- ptias: sed et si nō nubaf̄ nubere velle dā- nabile est. **U**ouētib^o. n. virginitatē vel viduitatē non solū nubere s̄z et velle dā- nabile est. **Q**d̄ ap̄lus ostēdit thimotco scribēs. **A**dolefcētiōes viduas deuota. **L**uz. n. luxuriate fuerint: in x̄po nubere volūt. i. cū post votū cōtinētiē in deli- cys egerint vitā: nō dico nubūt s̄z nūbe- re volūt in x̄po: q̄si tūc nō sit p̄ctū: s̄z q̄ sit ostēdit subdēs. **H**ntes dānationē: q̄- re? subdit. q̄ p̄mā fidē irritā fecerūt: & si nō nubēdo: tñ volēdo: vt volūtātē que a p̄posito cecidit appareat esse dānatā: siue sequant̄ nuptie siue nō. **D**ānat̄ enīz p̄positi fraus. dānant̄ tales: q̄ cōtinē- tiē fidem p̄mā irritāz fecerunt id est vo- tum: vel in voto violato fidē quā in ba- ptismo p̄fessi sunt. **S**i aut̄ pro volūtate nubēdi dānant̄: constat: si enīz effectū mancipauerint reuocādū id esse in irri- tum easq̄ arcēdas redire ad p̄positūz. **U**nde Grego. **V**iduas a proposito re-

cedētes viduitatis: sup̄ qb^o nos d̄iuidi: credo te nosce a sancto Paulo nisi cōuer- tant̄ oli esse dānatas. **Q**s & nos aplica au- ctōitate dānādas & a cōione fidelīū au- q̄ a liminib^o ecclie arcēdas fore cōse- mus: vsq̄quo obediāt̄ ep̄is suis: & ad bo- nū qd̄ ceperūt iuue aut volūtariē reuer- tantur.

C De virginibus nō velatis.

E virginibus autē nō velatis si denauerint: a predecessore n̄ro Innocētio papa tale decretum habem^o.

D De q̄ nodū sacro velamine: re- cte tñ i p̄posito virginali semp̄ se simula uerūt p̄manere: s̄z velate nō fuerit: tñ si nupserit aliquo tpe bis agēda p̄na ē: q̄ sp̄tio eaz a d̄no tenebat̄. **S**i. n. iter bo- mines solet bōe fidei sc̄r^o nulla rōne dis- solui: quāto magis ista pollicitatio quaz cū deo pepigit: solui sine vindicta nō po- terit. **I**tē. **S**i virgines nodū velate tali- ter publica p̄na puniunt̄: & a cetū fide- līū vsq̄ ad satisfactiōem excludunt̄: q̄to magis vidue que p̄fectioris etatis & ma- turioris d̄iū existūt: & habitū religiōis assūperūt: & deide apostatauerūt: atq̄ ad priorē vomitū sūt reuerse: a nobis & ab oib^o fidelibus: a liminib^o ecclie: & a cetū fidelīū vsq̄ ad satisfactiōem sūt eli- mināde: & carcerib^o tradēde. **E**x bis ap- paret virgines vel viduas: voto cōtinen- tiē astrictas: siue fuerit velate siue non: nullatenus cōiugū sortiri posse. **Q**d̄ itē de oib^o itelligēdū ē: q̄ cōtinētiā vou- erūt. **Q**d̄ enī an̄ erat licitū post votū sit il- licitū. **N**ō ē igit̄ p̄mittēdū qd̄ Inno- pa. de viduis & puellis decreuit que x̄po sp̄ualr̄ nubūt si postea publice nupserūt nō eas admittēdas eē ad p̄nāz: nisi hi q̄- bus se iūxerāt de mūdo recesserūt. **S**i. n. de oib^o hec rō custodiit̄: vt q̄cūq̄ viuētē viro alteri nupserit: adultera hēat̄: nec ti agēde p̄nie līna cecidit nisi yn^o de illis

fuerit defūct^o: q̄to magis de illa tenēda ē que an̄ se imortali sp̄tio iūxerat: & p^o ad hūanas nuptias trāsmigrauerit: **A**- tēde q̄ nō solū iūgiū tali^o negare v̄r: s̄z et locū p̄nie. **S**z nō ita itelligēdū ē: vt aliq̄i excludant̄ a p̄nia que digne p̄nāz agere volūt. s̄z ille nō sunt admittēde ad p̄niam que ab icest^o copula discēdere nō lūt: q̄ post religiōis p̄positū nō pōt deo recōciliari p̄ p̄nāz: que ad hitū siue p̄fes- siōis redire neglexerit. **T**ūc ille cui se cō- iūxerat ei defūct^o erit: cū ab eius illicitis amplexib^o hec penit^o recesserit. **L**ū er- go d̄r eas nō eē admittēdas ad p̄nāz ni- si hi q̄ se iūxerāt de mūdo recesserint: subaudiēdū ē eis. **T**ūc. n. eis viri de mū- do recedūt & defūgūt: cū ab eoz cōcupia iste se alienāt. **Q**uē sensū silitudo subdi- ta declarat & confirmat.

C Quam grande malū sit adulterium.

Um vir & mulier legitie cōiūcti sūt cōstat alter altero viuētē ad aliā nō posse trāsīr copulā: alio- gn adulteriū cōmittit: d̄ quo **L**e. pa. ait. **Q**uid in oib^o p̄ctis adulterio ē grauius. **S**c̄dm̄ nāq̄ i penis tenet locū quē p̄mū hnt̄ illi q̄ aberrāt a deo. **B**rauiissime cr- go peccāt adulteri: graui^o fornicarij: sed cūctis his graui^o icestuos: quos oēs trā- scēdūt d̄ naturā delinquentes. **U**n̄ aug. **A**dultery malū vincit fornicatiōez: vin- cit ab icestu. **P**cius. n. est cū m̄re q̄z cūz aliena vxore dormire: s̄z hoz oīum pess- muz est quod contra naturā sit: vt si vir mēbro mulieris nō ad hoc cōcesso v̄tat: hoc execrabilius sit in meretrice: s̄z exe- crabilius sit in vxore.

C De illis qui post longam captiuitatez redeunt.

Ic querit̄ de illis feminis q̄ pu- tates viros suos interceptos vel in captiuitate vel ab iniqua do-

b

Ic querit̄ de illis feminis q̄ pu- tates viros suos interceptos vel in captiuitate vel ab iniqua do-

minatioe nūq̄ liberādos in alioꝝ coniu-
gia trāscit: si illi q̄ putabant perisse re-
meauerunt: vtrū eis reddi debeant: ⁊ an
secundi fornicati sūt: ⁊ ipse ree adulterij?
De hoc leo pa. sic ait. Necessē est vt legi-
timaz federa nuptiaz reintegrāda re-
deam: ⁊ remoris his que hostilitas intulit:
lit cuiq̄: id legitime reformet qd̄ intulit:
pcurādūq̄ est vt recipiat qsq̄ qd̄ ppriū
est: ne culpabilis iudicet: ⁊ q̄si alieni iu-
ris p̄iudicior habeat q̄ psonaz ei⁹ mariti q̄
iā nō esse estimabat assumpsit. Sic enī
multa que ad eos q̄ in captiuitate ducti
sunt p̄tinebāt: in ius alienū trāire potue-
rūt: ⁊ tñ plene iustitie est: vt eisdē reuer-
sis reforment. Jōq̄: si viri post longā ca-
ptiuitate reuersi ita in dilectioe suarū
iugū p̄seuerāt: vt eas cupiant in suū re-
dire s̄ortii: dimittēdū est ⁊ inculpabile
iudicandū qd̄ necessitas intulit: ⁊ restitue-
dū qd̄ fides poscit. Sin at̄ alique mulie-
res ita viroz posterioꝝ amoz sūt capte
vt malint bis coherere q̄ ad legitimū
trāsire cōsortiū: merito sunt notande: ita
vt ecclesiastica cōione p̄ueni: q̄ d̄ re ex-
cusabili ⁊ taminationez criminis elegerūt.
Redeāt ergo in suū coniugia statū:
q̄ sicut mulieres que ad viros suos re-
uertī noluerint ipse sūt hīde: ita ille que
redeūt merito sūt laudāde. Ex his ostē-
dit illos q̄ taliter iungunt vt credāt vi-
rū iterēptū p̄ ignozantiā: aliquā excusa-
tione h̄re de pctō: ⁊ tñ p̄mā copulā esse
legitimā: nō scōdaz: veniā tñ habere si ca-
reat opprobrio male voluntatis. Sed si
q̄s relicta in patria sua vxoz in longin-
quā abiens regione aliā ducat vxozem:
deinde p̄nia ductus eaz dimittere velit
asserēs se aliā habuisse que viuit: nec ec-
clesia p̄mittat: que qd̄ ille asserit igno-
rat: querit̄ an i hac scōda copula sit cōiu-
giū: Sane dici pōt nō esse cōiugū: ⁊ mu-

lierē de crimine excusari p̄ ignozantiā: vt
rū autez adulteriū admisisse. S; ex quo
ad primā redire volēs nec valēs: cogit
ecclesie disciplina hanc tenere: excipit ex-
cusari per obedienciā ⁊ timorē: de hoc
q̄ poscenti mulieri debitū reddit: a qua
ipse nūq̄ poscere debet: ⁊ sic de alijs hu-
iusmodi sentiendum est.

Superius determinauit magister de impe-
dimentis ortum habentibus ex constitutione
ecclesiastica. hic determinat de impedimentis
ortuz habentibus ex lege diuina. scilicet de im-
pedimento voti. Et diuidit in duas. Primo
determinat de impedimento voti. Secundo
de impedimento alterius coniugij ibi.
Cum vir. Circa prima in tres. Primo ostē-
dit quid sit votum. Secundo quale votum
impedit matrimonium ibi. Sciendum vero.
Tertio determinat de penitentia post vo-
tum nudentium ibi. Non igitur. Circa
que ibi incipit. Cū vir. diuidit in tres. Primo
ostendit q̄ matrimonij precedens impe-
dit sequens. Secundo ostendit quid sit fa-
ciendum si per ignozantiā vtriusq̄ contra-
hatur ibi. Hic queritur. Tertio ostendit qd̄
sit agendum si contrahatur per fraudem alte-
rius ibi. Sed liquis. Articulus. 1.

Circa

de querendū est de decē.
Primo de fine voti. Secundo de forma. Tertio de materia. Quarto de effectu voti in obligando. Sexto de effectu eius in reddendo opus merito- rium. Septimo de effectu eius in impediē do matrimonio. Octauo de votoꝝ cōm- mutatione. Nono de votoꝝ dispensatio- ne. Decimo de scandalo. Circa primum queruntur tria. Primo vtrum teneat votū de re bona factum propter finem malū. Secundo vtrum teneat de re bona factum pro- pter bonum temporale tantum. Tertio vtrū aliquis possit aliquid vouere propter finem indifferētem. Questio. 1.

Primo ostendo q̄ teneat votū de re bo-
na factum propter finem malum: quia secundum magistrum super distin. 30. c. ultimo. Coniugium contractum sine non bo- no tenet. ergo a simili votum factum sine non bono tenet si sit de materia bona. Item po-

missio futurarum nuptiarum facta sub condi-
tione turpi non existente contra naturam ma-
trimonij tenet. extra de conditionibus apposi-
tis in despo. c. j. fm glo. r. c. ultimo in textu. er-
go cum fauorabilior sit promissio facta deo q̄
mulieri. videtur tenere si est de re bona. Quis
facta sit sub conditione vel pro fine turpi.

Contra. magis dependet votum a fine suo
q̄ a sua materia: quia secundum philosophū
secundo Metaphi. finis est causa causarum.
sed votum factum de materia mala propter fi-
nem bonum non tenet vt inferius ostendetur.
ergo multo fortius non tenet de materia bo-
na factum propter finem malum.

Respondeo q̄ vouens se facturum ali-
quid quod absolute est bonum. non tamen per
hoc intendens nisi finem malum peccat graui-
ter ⁊ non tenet votum: quia talis aut intendit
per illud votum: se posse consequi finem illuz.
aut non. Si non iam non obligat se propter fi-
nem illuz: quia sicut dicit philosophus. tertio
lecti. c. 5. Electio non est impossibile. ergo
a simili: nec est alicuius possibile ad conseque-
dam quod homo scit se consequi non posse p̄
illud. Si sic. errat. Quia secundum Augustinū
lib. 3. q. q. tertia. Impossibile ē q̄ deo volente
homo fiat deterior: deterior autem efficitur ho-
mo per consecutionem finis mali. erro: autem
circa principale motiuum alicuius facti impe-
dit consensum in ipsum factuz. vnde si aliquis
se facit ordinari ab illo quem credit ordinem
posse conferre ⁊ non potest: vt pote quia credit
cum epum esse ⁊ non est: si venit castitatem: qz
credit se recipere sacrum ordinem. quod nisi
crederet: castitatem non voueret: talis non cō-
sentit absolute in castitatis votum. vnde post-
q̄ sibi notum est q̄ ille ipsuz ordinare non po-
tuit: non obligatur voto castitatis. sed possit li-
cite matrimonium contrahere. Preterea.

votum factum de re mala est irritum: sed bo-
num opus relatum ad finem malum est forma-
liter malum. ergo non tenet votum de bono p̄-
ter finem malum. Ad hoc etiā multuz facit
ratio ad secundam partem inducta. Ad primum in oppositū dicendū q̄ nō
est simile: quia illum finem non bonuz de quo
ibi loquitur potest homo consequi per v: oꝝ
cui matrimonialiter copulatur. scilicet libidi-
nosam delectationem: sed per deum homo nō
potest consequi finem malum vt ostensum est.
Et preterea non obstante illo malo sine con-
sentit implicite in illud quod essenziale est ma-
trimonio. Ad secundum. dicendum q̄ non
est simile vniuersaliter de conditionibus appo-

sitis in promissione de matrimonio contrahē-
do ⁊ in alijs promissionibus. quod patet: quia
promissio futurarum nuptiarum facta sub con-
ditione impossibili tenet: quia illa pro nō adie-
cta habetur in fauorē matrimonij: sed in alijs
contractibus talis promissio nō tenet. extra de
conditionibus in dispensatione appositis: ca-
pitulo vlt. in glo. ⁊ sic intelligitur illud quod
dicitur instituta de inutili stipulatione. §. Si
impossibilis. vbi dicitur. q̄ si impossibilis con-
ditio obligationibus adijciatur nihil valet:
⁊ cum dicitur q̄ fauorabilior est promissio deo
facta q̄ mulieri. verum est de promissione fa-
cta deo modo licito ⁊ honesto. aliter nō: quia
promissionem modo contrario factā deus: qui
bonozum nostrozum non eget: non acceptat:
Potest etiam dici q̄ principaliter intendere si
nem malum est contra naturam obligationis
deo faciendē. Questio. 11.

Secundo queritur vtrum teneat votum
de re bona factum propter bo-
num tēporale tantū: ⁊ videt q̄ nō: qz vt habitū
est in qōne precedētī nō tenet votū de re bona
factū. ppter finē malū: s; bonū tēporale est bono-
rū spiritualiū finis malus. qz ē cor finis inde-
bitus. ergo nō tenet votū de re bona factuz p̄-
pter bonū tēporale tñ. Itē non tenet votū qd̄
dō nō acceptat: s; nullū op⁹ acceptat qd̄ sit p̄-
pter bonū tēporale tantū: qz nō acceptat opus ni-
si relatiū ad finē debitū. ergo nō tenet votū de
materia bona factū. ppter bonū tēporale tñ.

Contra. curatio hoio a corporali firmitate tñ.
nō ē nisi bonū tēporale. s; votū d̄ bōa mīa factū. p
recuperāda corporis sanitate tñ tenet. q̄ votū te-
net de bona mīa factū. ppter bonū tēporale tantū.

Rādco q̄ vouēs. ppter bonū tēporale tñ asse-
quēdū vel p̄seruādū implicat additionē in mente.
hāc. s. si illd̄ bonū tēporale assequat: qz si se obliga-
re itēderet: et si illd̄ bonū tēporale nō assequat nō
vouēt p̄ bonū tēporale tñ. sic q̄ vouēs aut assequē
illud bonū tēporale p̄ qd̄ ⁊ nō p̄ aliud vouit: ⁊
tūc tenet votū. aut nō assequat: tūc nō tenet in
p̄spectu dei. qz vt inferius ostēdet: votū sub adi-
tione factū nō tenet nisi existente conditione.

Ad primum in oppositū dicēdū q̄ quis mi-
nus bonū nō sit finis debitus maioris boni: qz
nūquā est finis eius ex intētioe illuz q̄ princ-
paliter instituit ordinē in bonis: non tñ ppter
hoc sequit q̄ si statuat finis eius ex mala intē-
tione vouentis quod est ipsum esse finem eius
p accidēs: quod verē posset dici esse maius. vnde
de vouens bonū spirituale. ppter bonū tēporale
tñ: vouet ppter illud qd̄ est bonū qd̄ respec-
tu sui voti non est finis per se nec debitus nec

Distinctionis

in debitis: sed statuitur finis in mala intentio-
ne uolentis. **Ad 3^m** dicitur quod quauis deo non
acceptet op^{er} quod sit ppter bonu tpeale nisi repu-
tando ipsum dignu remuneratioe in vita eter-
na. tamen placet sibi quod teneat obligatio sibi fa-
cta ut postea p intentione illius quod fecit ad fines
meliozem ordinetur. **Questio.**

Tertio querit vtru aliqd possit aliqd vo-
uere ppter sine indifferencem.

Respondeo aliqd pot intelligi indifferens du-
pliciter ad plens. Uno mo quo ad adquisitioe
vite eterne. Alio mo p comparatione ad hois
voluntate. **P^o** mo aliqd pot vouere aliquid
aliquid ppter psecutione alicuius boni tpealis
quod non plus est vtile vouenti ad adquisitioez vite
eterne quod carentia eius: et tenet tale votu si pse-
quat illud bonu tpeale ppter cuius psecutione
vout. **2°** mo nullus pot aliqd vouere nec de
iure nec de facto ppter sine indifferencem. **Impos-**
sibile est eni quod aliqd ite datur se obligare ad ali-
qd ppter psecutione alicuius rei ad cuius ade-
ptione non addeptione voluntas indifferen-
ter se hz. qui enim vout ad hoc ut aliquid rem-
cosequat. principalis vult illa rem psequi quod
vouere: si no vult vouere nisi ppter cosecutio-
ne illius: quod fin psm primo posterioz. **Illud**
ppter quod amamus aliquid magis amamus
quod illud quod ppter ipsum amamus. qui ergo p-
pter aliqd psequenda vout illud determinate
vult. hz ad illud quod homo vult determinate vo-
luntas eius indifferens non est. vnde videt quod
vouere aliqd ppter psecutione alicuius rei ad
cuius psecutione vel ei^{us} oppositu indifferenter
se hz voluntas vouentis p contradictione includit.

Articulus.

Consequenter queritur d^{icitur} pnci-
pali. **Et** circa hoc querunt
ur tria. **P^o** vtrum for-
ma votu includat quod fiat deo.
2° vtru in ipsa includat fir-
matio deliberata. **3°** Tertio vtrum votu de no
vouedo aliqd sine expressioe eius quod vouet et vo-
vel scripto sit obligatoriu. **Questio.**

Primo ostendo quod in forma voti no includit
quod fiat deo: quod licet fuit scia vota.

Item hoc fit iuramentu. ergo a huius pot fieri
voti. **I**tem vouere est sponte. ergo et votuz.
Contra. huius d. c. j. dicit in diffinitioe voti
quod deo et de his que dei sunt fieri dicitur. sed quicquid
est in diffinitioe rei pertinet ad aliquam eius cau-
sam. quod autem fiat deo hoc no pertinet ad causas

voti materiale nec ad efficientem nec ad fi-
nalem pertinet: quod ad finales pertinet quod fiat p-
pter deum: ergo pertinet ad causam voti forma-
lem. **I**tem vouere est actus latrice ad eandem
enim virtutem pertinet videtur vouere et de-
uotum esse. sed actus latrice non pot exhiberi
nisi soli deo. ergo votu non pot fieri nisi soli deo.
Respondeo. homo quando vouet se aliqd
bonum facturum obligat seipsum ad illud bo-
num faciendum. obligatio autem rei facta illi
cui non potest conuenire de iure. ostensas in re
illam nulla est de iure: quia talis non potest re-
cipere talem obligationem: et ad hoc quod obliga-
tio alicui facta teneat de iure: op^{er} quod ille cui sit
re conuenire potestas super totum hominem
nisi deo: quauis enim homini possit conuenire
potestas super corpus hominis non tamen ea
per animam. vnde **1^a 2^a 3^a**. Nolite timere eos
qui occidunt corpus. animam autem occidere
non possunt: sed potius cum timete qui potest
corpus et animam perdere in gehennaz: ideo
homo nulli alii a deo potest de iure obligare
seipsum totum. et ex consequenti nec facere vo-
tuz proprie loquendo de voto. quod tamen salus
totius hominis multum promouetur per ora-
tione sanctorum: et illud aliquo modo quauis
non plene possunt quod orando impetrare
valentibus: et sancti orare possunt p boie. et si ra-
tionabile eis videt ab orando desistere. id scitis
aliquo modo puenit p^{er}as sup boiem totuz. quous
no simpliciter: ideo potest eis fieri votu aliquo
modo. no tamen plene habes ratione voti. peccatori
autem nullo modo potest de iure conuenire po-
testas super homines nisi quantum ad corpus.
ideo quauis homo possit sibi aliquid promit-
tere non tamen vouere: nisi improprie sume vo-
tum accipiendo.

Ad primu in oppositu dicitur quod vota que
sunt facta no plene habet ratione voti p cōpa-
rationem ad sanctu sed ad deū: qui enim vouet
sancto Jacobo eius ecclesiam visitare. locutio
sue metalis sue vocalis quia dicit se visitatur
ecclesia sancti Jacobi sit factu Jacobo. hz obli-
gatio ad implenda quod dicitur ppter et simplr loquedo
no fit nisi deo: vni quod e male in illo voto fit scio
et quod e formale sit deo. **Ad 3^m** dicitur quod non
est sine quod irare e dei tēte adducere in testimo-
niu veritatis. hō autem pot deū tēte adducere
hoi: hō vouedo obligat se totu illi cui vouet
quod no pot facere nisi deo. **Ad 3^m** dicitur quod non
spontanea pmissio est votu: hz tū illa quia ho-
mo ad tenendum pmissum obligat se totum

Articulus

et talis pmissio de iure fieri non pot nisi deo.
Argumenta ad partē scdam. pcedit de voto
ppae et simplr dicto: tale eni non pot fieri nisi
deo: quod testificat in eo cui sit esse sim. i. maiesta-
tis in hoc quod voues obligat illi se totu: ideo ta-
le vota facere est actus latrice. **2°** **ii.**

Secundo querit vtru in forma voti scilicet
dat firmatū deliberata. et vi quod
notat votu est pmissio voluntaria: hz multa vo-
luntarie facit hō que no facit deliberate. ergo
voti fieri pot absq deliberatioe. **I**tem multa
affirmat hō iuramento sine deliberatioe. hz a fili
multa pot hō firmare voto absq deliberatioe.
Contra. in pteate hois est vouere vel no voue-
re: quod dicit extra de voto et voti receptioe.
Licit. **U**niversis liberz est arbitriu in vouedo:
sed motus voluntatis no deliberatiue non sunt
in hois pteate. ergo de rōne voti est quod res pmissi
fa firmetur cum deliberatione.

Respondeo quod votu dicit a volendo. vnde sicut
in nobis est duplex velle. scilicet plenu quod e velle de-
liberatiu: et simplr velle. scilicet plenu quod e velle de-
necesse dico quod est duplex votu. scilicet votu quod hz ple-
na rōne voti: et de rōne talis voti est quod sit factu
ex deliberatioe: et est votu quod no hz plena rōne
voti: et de rōne voti talis no est quod fiat cū debite
ratioe: tale eni fieri pot ex surreptioe: et quod ple-
na rōne voti no hz: ideo no obligat de necessi-
tate: sed tantum ex quadā congruitate: ideo
venire contra tale votum etiam propria anto-
nitate no e peccatu mortale: vt inferius dicit.

Argumenta ad partē primā pcedit de voto
no hntē plena rōne voti et de velle quod no hz
plena rōne actus volēdi: et de iuramento no ha-
bete plena rōne iuramentū: iuramentū eni ex sur-
reptioe factū cōpletā rōne iuramentū no habet.

Argumentū ad partē aliā pcedit de voto
hntē plena rōne voti. **H**ec itelligas p pducta
quod velum dicere ipsum actuz volēdi voluntatis
deliberatiue esse de essentia voti: si accipiat vo-
tū obligatiōe quod manet postq^{ue} trāsit act^{us}: hz quod
de rōne voti sic accepti est ipz esse factū p talē
actū. ille tū actus pueniēter dicit votū fm aliā
significatione voti. **Questio.**

Tertio querit vtru votu de no vouedo aliqd
sine expressioe eius quod vouet ver-
bo vel scripto sit obligatoriu.

Respondeo quod cum bonū sit et expedies hōe de
voto facto certā cognitiōe: et cauere in voue-
do precipitatioe: et p voti expressioe hō vel scri-
pto habeat hō voto scō certior cognitiō: et pre-
taneat in vouedo precipitatio: videt quod votu de
no vouedo aliqd sine eius expressioe quod vouet
verbo vel scripto sit obligatoriu: ita quod si postea

voncat: et votu suū aliquo predicto modoru
si pot no exprimat peccat vt transgressor puoris
voti. videt tū nihilominus quod votum illud te-
neat si alias licitū est et honestū: quod euz vouere
sit bonū et a spiritu sancto pmlat: p psalmistam
dicēte. **V**ouete et reddite dño deo vestro. votu
de no vouedo no obligat: vnde cū aliqd vouet
se nūquā voto aliqd pmissuruz nisi verbo vel
scripto no obligat p hoc ad no vouēdu: hz obli-
gatur ad exprimentum votum suuz verbo vel
scripto si ipsum vouere contigerit.

Consequenter querit de 3° pncipali.

Et circa hoc querunt tria.
P^o vtru votu de eo possit
fieri quod est inutile ad salutē.
2° vtru de oi bono vtili ad

salutē. **3°** Tertio vtrum ex nuda pmissione
oriatur obligatio. **Questio.**

Primo ostendo quod de re inutili ad salutē pos-
sit fieri votu. interficere eni filiam
innocēte no est vtile ad salutē: sed vt habet **3°**
di. 2°. **7** septē interfecit filiam suam sicut voue-
rat: et tamen ad **Deb. ur.** numeratur iter illos
qui per fidem victrunt regna. ergo videtur quod
votum fieri possit de re inutili ad salutē.

Item conscientia potest obligare homines
ad rem inutilem ad salutē: quia faciēs con-
tra conscientiam siue sit erronea siue non pec-
cat: sed non magis obligat conscientia quod vo-
tum. ergo votu fieri pot de re inutili ad salutē.

Contra. 22°. q. 4°. **Et** est sumptum ab **3°** in
synonymis li. 1°. c. 16. **I**n mal. **I**n mal. pmissis
rescinde fidē: et in turpi voto muta decretum:
quod incaute vouisti ne facias: sed quicquid vo-
uet aliquid inutile ad salutē incaute vouet.
ergo non potest de iure fieri votuz de re inuti-
li ad salutē.

Respondeo quod posse facere votuz de re: in-
utili ad salutē dupliciter potest intelligi aut
de facto: aut de iure. **P^o** modo modo po-
test homo facere votum de re inutili ad salutē
et de malo culpe. **M**ulti enim fatui quandoq^{ue}
vouent non tantum inutilia: sed etiam nociua
ad salutē. **S**ecundo modo distinguenduz
est de inutili ad salutē: quia quoddaz est in-
utile et nociuum. vt malum culpe. quoddaz in-
utile: non tamen nociuum: vt illud quod est in-
differens. **D**e primo inutili ad salutē non po-
test fieri votum de iure: quia deus respicit obli-
gationem sibi oblatam contra seipsum. **D**e 2°
etiam inutili non potest fieri votuz de iure sub
ratione qua indifferens est: quia de obligatio-

Distinctionis

C quod sit in ipso potest votum sacre.
¶ Ad ista questione dicit aliq. q. quis religio-
 sus no teneat ad obediendum in oib. et licitus q.
 prelatus sibi vellet iurare. tu in his in qb. pre-
 lato subiectus e tenet eade obediere p. quolibz
 tpe quo sibi iperat: no nullu e tps et vacas q.
 aliqd possit facere vltra illd ad qd tenet ex sua
 pffessione: et id nihil vltra b. licz sibi vouere. qz
 nullus dz vouere aliqd nisi possit eligere tps
 in q. illud possit iplere. **¶** Sed hec ro no vi co-
 gere. qz multa possent vouere religiosus quoru
 adimpletio executione operis cuiuscunq. qd pre-
 latus pot sibi precipere no impediret. s. p. mone-
 ret: vt no dicere verba ociosuz. no cogitare ali-
 qd vane. g. si aliud no obstarat q. ro pdicta re-
 ligiosus possit vouere sine licentia plati se nuz
 dicitur ex deliberatione verba ociosum: nec va-
 ni aliqd cogitatur: abstinentia eni hui. vtilis
 e ad salutem no tn necessaria: qz no temp e mo-
 tale peccati facere p. trariu. **¶** P. terea. pdi-
 cta rone no obstant possit religiosus vouere
 se qualibet die dicitur aliqua spale ofones qn
 vacaret sibi tps quo no eet occupat. de prece-
 ptis vlt. vel in opib. q. in sua pffessione includat
¶ Ad v. alia dicitu q. ro quare religiosus ni-
 hil vouere pot: est q. p. fca hiana infirmitate
 r. religiosus onere no possit se ad aliqd vltra
 sua pffessione obligare qd possit iplere sine q.
 licentia p. iudicio vel p. iudicij piculo obserua-
 tionis cuiuscunq. eoz ad q. ex sua pffessione tenet
 r. absq. piculo reddedi se iterdu onerosuz pla-
 to suo: vel alicui sine aliqb. fratri suoz ppter
 sollicitudines r. modos singulares. q. interduz
 haberet illi q. eent ad plura q. alij obligati.
¶ P. terea tate altitudinis e religionis vo-
 tu q. oia alia in ipm comitari pnt: vt inferius
 ouidit. Et ideo ecclesia p. sideras hui. voti alti-
 tudine r. hiane na e infirmitate voluit auctori-
 tate diuina voto religioz nullu posse votu sup-
 addi ppter piculu trasgressiois vitadu. qua et
 de ca iura p. sentire vident q. vota q. fecit ho an-
 te sui pffessione in religio: que platus ipm re-
 cipies igrant. pot postq. notu sibi fuerit reuo-
 care. qd pbat p. hoc q. religiosus plus e sub p-
 lato q. vxoz sub viro. sed sicut dicit. 33. q. 5. Ho
 hnt. si adhuc innupte mulieri p. cesserat p. vo-
 ta p. solueret: si anteq. p. soluerit nupterit: r. viro
 eius hoc cognitū no placuerit no persolnat. r.
 hoc oino sine peccato. ex hoc arguit glo. abba-
 te posse reuocare votu monachi qd ante mo-
 nachatu emisit. **¶** Aliq. tn dicit monachū no
 posse vouere esse itelligēdū d. voto abstinentie:
 p. qd alij scandalizant: sicut dicit glo. sup. illud
 de cre. 20. q. 4. **¶** Sacpū. Ita pot itelligi de ol-

XXXVIII

bus in quibus prelato suo subiectus est.
¶ Ad p. 2. m. 1. opp. vdm e q. r. si def religio
 sum esse sui iuris respectu aliquoz q. licite pot
 facere vel no facere. ex hoc tn no seq. q. sit sui
 iuris ad illa vouēdū: licitū eni e religiofo mul-
 ta facere q. no est licitū sibi vouere ppter rō-
 nes dictas in corpe qonis. **¶** Ad 3. vdm q.
 obligatio facta plato e de volūate r. fm legē
 superioris. s. dei: r. id q. de. no pot esse cōtraria
 sibi ipi: vult illa obligatio ipleri nec vult ali-
 qd esse licitū in preiudiciū illius. maior aut. p.
 positio argumēti intelligēda est de obligatio-
 ne facta inferiori. non de voluntate. nec secun-
 dum legem superioris. **¶** Questio. 11.
¶ querit vtrū quibet non religio-
 sus possit vouere.
¶ Rōde q. vouere pot. q. libet habēs vūz li-
 beri arbitrij cui vouere no p. phibet: carēs enim
 viū liberi arbitrij vouere no pot: qz no pot con-
 sentire extra d. religiofo. r. trāse. ad reli. Sicut
 tenor. q. etiā p. phibent vouere: vouere no pnt ea
 que vouere p. phibent: no eni acceptat de. obli-
 gationē d. sui preceptū vel ecclesie factā. multi
 aut sunt q. p. phibent vouere. Eps enim p. phibet
 facere vota sine licentia d. nri pape quo vinculus
 inter ipsuz r. ecclesia snā dissoluat. extra de re-
 nūct. Alii cū p. uidē. No pot ēē sine licentia d. nri
 pape generali v. spālī voti pegrinationis emit-
 tere: p. quā ipm opoz diu a sua ecclesia abstentari
 extra de vo. r. vo. re. **¶** S. g. ne. **¶** Et secula-
 ris sub vo. aliquo hns beneficiū debēs relin-
 qua. nō pot sine licentia epi. voti pegrinationis lo-
 ge emittē. eo. ti. vbi prius. r. de cōsecra. di. 5.
¶ Ad opz. pot tū emittē voti d. itradō religio-
 nē sine licentia epi. 16. q. 2. **¶** Sue. r. de accipiedo
 crucez. extra de voto r. voti re. **¶** Ex multa. qz ad
 hoc licentiati vident p. papaz generaliter illi q.
 pnt esse vtilēs terre sancte. **¶** E. r. religiofo aut di-
 ctū est. filiūssa. etiā q. subest patri in his q. ad
 regimē domus r. familie p. tinēt no pot de illis
 votū facere seu de p. tinētib. ad illā sine patris
 auctoritate. Seruus etiā no pot vouere aliqd
 corū que ipsum ipediāt a seruitio d. nri sui sine
 d. nri volūate. decre. di. 54. **¶** Et antiquis. r. c. Si
 seruus sciēt. **¶** Et etiam vir r. vxoz sibi sunt mu-
 tuo debitorēs in reddendo debitū carnale q. li-
 bet eozum prohibetur de no reddendo voue-
 re sine licentia alterius: vt superioris ostentum
 est: sed qz in dispensatione domus r. regimine
 familie mulier est subiecta viro. non conuer-
 so. ideo de p. tinētibus ad illam mulier non
 potest votum emittē sine licentia viri. 33. q. 5.
¶ Manifestum est. r. c. **¶** Noluit. vir tamen de
 libus potest facere votum sine consensu vxoz

Articulus

Tertio queritur vtram abbas possit retra-
 ctare votum quod fecit subditus
 suus de licentia sua.
¶ Rōde q. abbas dāns licentiam subdito
 suo vouendi si eā reuocat anteq. ille subditus
 faciat illud votum: r. post illam reuocationē
 voueat votū irritum: ē si aut. votū fecerit ante
 reuocationē licentiē votum tenet quousq. cum
 eo fuerit dispensatū. **¶** Sed nūqd ille idē ab-
 bas cū eo poterit dispēfare. **¶** Et q. d. q. no
 qz cū subdito suo licentiā pederit faciēdū illud
 votū p. iudicant sibi vt in illo dispensare non
 possit. **¶** Alij dicūt q. sicut ex rōnabili cā. euz
 licentiare potuit vt voueret: ita ex rōnabili cau-
 sa si occurrit poterit postea dispensare in illo
 voto: quod probāt a sibi: qz in voto scō de licē-
 tia summi pōntificis: ille idē summi pōntifex po-
 test postea dispēfare. **¶** S. nō v. oēs plenitudi-
 nē p. tatis: non sic aut. abbas super monachos
 suos. tamen tutius esset consiliuz q. nō d. chus
 de voto si factō faceret se absoluit per summi
 pontificem: r. si religiosus ille plures f. iatos
 habeat in sua religione per ordinem se habē-
 tes. ita q. quicqd pot inferior pot superior: r.
 plus. si vult de licentia inferioris ab illo vo-
 tu pot a superiorē absolui. sed de voto factō d.
 licentia superioris absolutus no pot ab inferiori.

Dissequer querit de
 quanto p. nri
 apati. **¶** Et circa hoc queritur
 vtrū omne votū
 licitū sit obligatoriu. **¶** 1. vtrū
 magis obliget votum q. iura-
 mentum. **¶** 2. vtrū votū sub p. ditione factum q.
 cōditio nō p. iet p. culpa vouētis sit obligatoriu
 ostendo q. non omne votum: licitū
 sit obligatoriu: qz licitum
 est virgini vouere virginatē: sed si post vo-
 tum corrumpatur amplius non potest votum
 suum seruare: quia impossibile est q. iterū sit
 virgo: cum ergo nullus obligetur ad impossi-
 bile v. q. aliquod votum licitum possit de fine
 re obligatoriu esse. **¶** Itē votū de intradō re-
 ligionem e licitum: sed pot ptingere q. illa re-
 ligio non velle eam recipere qui vult intra-
 re: ergo videt q. talis ex suo voto non obligat
¶ Item si aliquis vult religionem intrare: r.
 anteq. itret in eam eligat non tenet religio-
 nem intrare: quia si eēt in religione professus
 potest propter eptatum religionem dimittē.
 16. q. 1. **¶** Illico. g. talis ex suo voto nō obligat.

Quinto

Cōtra. de utero. 23. Cum rotum vouens do-
 mino deo tuo non tardabis reddere: qz reqret
 illud d. s. deus tuus. **¶** Item extra de voto r.
 voti redēpt. Licet. d. f. v. sigadoe solutio ue-
 cessaria est post votum vt sine proprie salutis
 dispēdio alicui non liceat resiliere.
¶ Rōde q. ois p. missio licite facta cū inte-
 tionē obligandū se. r. ex deliberatione si acce-
 ptetur ab eo cui sit obligat promittentem: nō
 tñ ex precepto legis diuine: sed etiam ex pre-
 cepto legis nature: sed votum licitum est lic-
 ta promissio facta deo ex deliberatione r. cū
 intentione obligandi se. oēm aut. promissione
 talē de. recipit. **¶** Et idē d. q. de votū licitū obli-
 gat vouentem ad illud quod vult adimplēdū
 nisi in quatuor casibus. **¶** 1. Anus e p. p. im-
 pōtentiam implendi. **¶** 2. p. p. auctoritates superio-
 ris dispensantis. **¶** 3. est propter defectum cō-
 ditionis appositę: vel defectum cause p. nri-
 paliter mouentis. **¶** Regular. m. est q. votum
 sub conditione factū nō obligat nisi cōditio
 extāte. **¶** 4. casus est quando illud qd tpe sci
 voti fuit licitū postea sit illicitum.
¶ Ad p. in opp. m. d. q. sicut vouens aliquid
 quod licitum est tpe voti sci nō tenet illud im-
 plere si postea fiat illicitum ex aliquo acci-
 te: sic vouens aliquid possibile tpe voti facti si
 tenetur illud adimplere si postea fiat impossibi-
 le. virgo at. vouēs virginatē vouet illud: qd
 est possibile tpe voti facti: sed post q. corrupta
 ē impossibile e ipsā suare q. p. mittere: tenetur tñ ad
 illud qd pot. s. p. tinētū seruare: r. aliqua recō-
 p. fationem facere de hoc qd per sua culpam
 icidit in impotētiā obseruandi quod promisse
 rat: sed si aliquis efficeret ipotens ad soluēdū
 quod promisit: non tñ ex culpa sua non obli-
 garet ad aliqd recōp. fationē. **¶** Ad 2. m. d. 3.
 q. ille qui vouet se intraturum religionē aut
 determinat intētiōē suam ad unam religio-
 nem tñ: aut non. si sic: non tenetur intrare ali-
 quam religionē si illa religio quā determinate
 uouit intrare eum non vult recipere: quia illā
 intrare sibi facit q. est impossibile. r. ad nullā
 aliā obligatū se. **¶** Si nō: tenetur se tot religio-
 nibus offerre q. unam inueniat si potest: que
 ipm velit recipere nisi sit talis de qua probabi-
 liter creditur q. si de illa cogitasset nullo mō
 consensisset intrare illam. **¶** Ad 3. m. d. q. ma-
 ior est falsitas: sicut expresse patet extra de uoto
 r. uoti redēptione. per tuas. nec ualet eius p.
 batio quia transgressio uoti est in mortali pec-
 cato: r. electio talis ē irritada. qz ad sacro ad-
 ministratorem eligitur a quozum perceptio-
 ne tempore electionis erat primatus. **¶** P. 2.

Distinctionis

terres profectus in religione epatum recipiens non defraudat religionem: sicut ille qui vouit iurare: & anteq̄ intret episcopatum recipit: quia profectus ab ordine non recedit. oportet enim ipsum terre habitum religionis sue: extra de vita & honestate clericorum. Clerici officia non debent etiam a pro: i proposito discedere. 16. q. 1. De monachis. quod intelligendum est fm glo. ibidem quantum ad ea que sunt de substantia monachatus: cuiusmodi sunt habitum religionis portare. continentiam seruare. proprium non habere. vnde non sunt diuitiarum domini: sed dispensatores: quamuis tamen factus episcopus habitum debeat retinere. potest de super terre habitum in quo magis conueniat eis inter quos est. 16. q. 7. Nota in glo. sed hoc non est faciendum nisi ad re: pua. & ex causa. extra de vita & honestate clericorum. c. deus. etiam non debet episcopatum recipere sine prelati sui licentia. 13. q. 2. Quia fit in ter. & in glo.

missiois adducti: cu ergo votum non ipovet nisi promissionem factam deo ex deliberatione cum intentione obligandi: sicut q̄ in iuramento p̄pendatur tota ratio obligationis que est in voto: & superaddatur adductio p̄ me veritatis in testimonium ad maiorem promissionis confirmationem.

Qui vult tenere primam opinionem potest dicere ad primam in opp^m. q̄ si transgressio voti sit contra quintum preceptum secunde tabule inquantum corrumpit veritatem promissionis: est tamen cum hoc contra secundum preceptum secunde tabule: vel contra primam inquantum vouere est actus latine. Ad 2^m dd. q̄ illud argumētū nō plus p̄cludit nisi q̄ maior obligatio quā homo possit hōi facere est per iuramentum: sed hoc non sequitur quin maior sit illa obligatio que fit deo per votum.

Qui vult tenere scdas opinionē facili potest soluere arg^m ad opp^m ex dca i opione. 2. m. queritur vtrum votum sub conditione factum: que p̄ditio non impletur per culpam vouentis sit obligatorius. Et videt q̄ nō. extra. de p̄ditioibus appositis in dispositione vel alio p̄tractibus. Verus in glo. donatio sub conditione facta non tenet nisi adueniente conditione siue ea impleta: si non est minus fortis contractus donatio q̄ p̄missio: ergo nulla promissio facta sub conditione tenetur nisi conditione adueniente vel impleta: votum autem est p̄missio quedam: vt superius v̄m̄v̄t.

Item qui deo vouet aliquid speciale obsequium si ipsum p̄seruat ab aliquo peccato de quo sentatur: non tenet votum si deus ipsi ab illo peccato non p̄seruat: sed si vouens ab illo peccato non p̄seruatur hoc est per culpam p̄p̄riam: q̄ si vellet deus esset paratus eum ab illo peccato p̄seruare. ergo votum sub conditione factum que conditio non impletur per culpam vouentis non est obligatorium.

Contra: promissio que non tenet reuocatione non indiget: sed promissio facta sub conditione non existente reuocatione indiget: ergo tenet ipso iure. Minor probatur a simili p̄ donationem scdam sub conditione de qua d̄ extra co. ti. & eo. c. i. tex. q̄ reuocari non potest nisi forte tali conditione sic facta q̄ ea cessante debeat reuocari. Item frans & dolus alicui patrocinarer eidem. Argumenta ad secundam partem gratia principalis conclusionis possunt p̄cedi. Potest tamen dici q̄ minor argumētū primi falsū est: Et ad eius probationem dicendum q̄ sicut dicitur in glo. super illo capitulo. differentia est inter donationes sub conditione & donationes factam sub modo. C. 31

Articulus

frans patrocinarer eidem.

Rideo q̄ votum sub conditione factum que conditio non impletur per culpam vouentis: est obligatorium: q̄ p̄ rōe & auctoritate. Ratione sic. quantum ad firmationes promissionis sub p̄ditioe facte equalent. s. q̄ ille cui facta ē p̄missio p̄ditioes adimpleat quā p̄mittens appositus: & illa conditio remittatur a p̄mittente: q̄ siue adimpleatur p̄ditio siue a p̄mittente remittatur: siue tollatur: tenet p̄missio. S. si promittens scienter: & ex deliberatione ipedit: & est in culpa ne ille cui fecit promissionē conditionem adimpleat quā p̄mittens apponit: idem est per equalentiam ac si ipsam remitteret: cum eam velat non adimpleri: & conatur vt non impleatur. Cuz ergo p̄missio sua teneret si conditio sua impleatur: nihilominus et t̄ q̄ p̄ culpam eius stat q̄ nō impleatur. P̄ auctoritate sic. extra de sponsalibus. Sicut ex litteris. d̄ de quodam qui quidam mulierem se ducturum i cōiugem infra terminum assignatum firmam: nec per vitium stat: sed per mulierem quominus inter eos matrimonialis sollemnitas ante clausam terminum assignatum: sic secuta: q̄ viro non est imputandum. immo p̄ cōpleta est habenda p̄ditio. Idem ergo est quantum ad equalentiam ad hoc vt teneat promissio conditioem appositā adimplere: & non stare per illū qui eaz adimplere debet quominus impleat. sed quando promittens impedit eius impletionem: illo qui debebat implere existente parato ad implendum: per promittentem & nō per alium stat ne impleatur: pro impleta ergo habenda est.

Ad 2^m dd. q̄ maior vera est si ille qui vouit facit ita q̄ se est vt p̄seruet ab illo peccato sicut fecisset si votum non emisset vel si cur intendebat facere quando votum emisit: sed si ille qui vouit hac intentione se p̄cipitat in peccatum vt non teneat votum: quod factum: nihilominus tenet votum: alias n. frans patrocinarer eidem. Argumenta ad secundam partem gratia principalis conclusionis possunt p̄cedi. Potest tamen dici q̄ minor argumētū primi falsū est: Et ad eius probationem dicendum q̄ sicut dicitur in glo. super illo capitulo. differentia est inter donationes sub conditione & donationes factam sub modo. C. 31

Serms.

234

laque sit sub modo sic fit: dono tibi hoc: vt si huius annis tale qd facias. donatio vero sub p̄ditioe sic fit. dono tibi si hoc feceris. vnde verus. Sicut q̄ vt modus ē. si p̄ditio: q̄ ca. Et sic d̄ ibidem: donatio facta sub modo: etiam si modus non obseruetur reuocatione indiget: & de tali donatione intelligenda est decretalis predicta: vnde fm glo. ibi accipitur conditio pro modo.

Articulus.

consequenter queritur de sexto principali. Et circa hoc querunt tria. P̄ 1° vtrum expedit homini vouere. P̄ 2° vtrum sit magis meritorium idē bonum opus cū voto q̄ sine voto. P̄ 3° vtrum expediat iuuenes inducere ad hoc vt obligent se ad ingressum religionis.

Questio. P̄ 1° oñdo q̄ non expedit homini vouere: q̄ non expedit homini se p̄uare magno dei dono: sed libertas hois ē magnum dei donum qua in parte p̄uiat se hōi votum: ergo non expedit homini vouere.

P̄ 2° nō expedit homini se periculo exponere: sed vouens exponit se periculo alicuius transgressionis cui nō erat expositus ante votum: ergo nō expedit ei vouere. C. 3° nō expedit homini facere aliqd quod suū aggra uet p̄ctū si peccat: sed si religiosus peccat grauius est suū p̄ctū q̄ esset in seculari: q̄ sicut d̄ c. Ansel. in libro de similitudini. vltra mediū iu. ē de similitudine inter monachi peccantē & laicum. si penitere noluerit maior dānatio: ni subiacebit monachus. ergo nō expedit vouere religionis ingressum: & multo fort^{ius} nec aliud qd cūq̄ bonū. C. 3° null^{us} d̄ aliqd facere qd augeat in ipso p̄cupiscētia malis: vouere bonū ē huiusmodi. q̄ sicut dicit glo. sup illud Ro. septimo. Peccatū occasioe accepta per mandatus. Ad contempserit dicitur fit dū vetatur. ergo nullus debet aliquid bonus vouere ne ex hoc reddat promissio ad malū. Sicut C. Contra. p̄al. Nonne & reddite domino deo vestro. &c. Item homini expedit facere illud quo maiorē consequitur misericordiam si de peccato peniteat: sed fm Ansel. vbi prius. si religiosus peccat & de peccato peniteat maiorē consequitur misericordiam q̄ penitēs in seculo. ergo expedit homini vouere.

P̄ 3° respondeo q̄ vouens aut vouet bonam quoniam obseruatio videtur probabiliter proportionata infirmitati sue spirituali. aut ipso

quoque non expedit homini se p̄uare magno dei dono: sed libertas hois ē magnum dei donum qua in parte p̄uiat se hōi votum: ergo non expedit homini vouere.

Item nō expedit homini se periculo exponere: sed vouens exponit se periculo alicuius transgressionis cui nō erat expositus ante votum: ergo nō expedit ei vouere.

Item nō expedit homini facere aliqd quod suū aggra uet p̄ctū si peccat: sed si religiosus peccat grauius est suū p̄ctū q̄ esset in seculari: q̄ sicut d̄ c. Ansel. in libro de similitudini. vltra mediū iu. ē de similitudine inter monachi peccantē & laicum. si penitere noluerit maior dānatio: ni subiacebit monachus. ergo nō expedit vouere religionis ingressum: & multo fort^{ius} nec aliud qd cūq̄ bonū.

Item null^{us} d̄ aliqd facere qd augeat in ipso p̄cupiscētia malis: vouere bonū ē huiusmodi. q̄ sicut dicit glo. sup illud Ro. septimo. Peccatū occasioe accepta per mandatus. Ad contempserit dicitur fit dū vetatur. ergo nullus debet aliquid bonus vouere ne ex hoc reddat promissio ad malū. Sicut C. Contra. p̄al. Nonne & reddite domino deo vestro. &c.

Item homini expedit facere illud quo maiorē consequitur misericordiam si de peccato peniteat: sed fm Ansel. vbi prius. si religiosus peccat & de peccato peniteat maiorē consequitur misericordiam q̄ penitēs in seculo. ergo expedit homini vouere.

Respondeo q̄ vouens aut vouet bonam quoniam obseruatio videtur probabiliter proportionata infirmitati sue spirituali. aut ipso

quoque non expedit homini se p̄uare magno dei dono: sed libertas hois ē magnum dei donum qua in parte p̄uiat se hōi votum: ergo non expedit homini vouere.

Item nō expedit homini se periculo exponere: sed vouens exponit se periculo alicuius transgressionis cui nō erat expositus ante votum: ergo nō expedit ei vouere.

Item nō expedit homini facere aliqd quod suū aggra uet p̄ctū si peccat: sed si religiosus peccat grauius est suū p̄ctū q̄ esset in seculari: q̄ sicut d̄ c. Ansel. in libro de similitudini. vltra mediū iu. ē de similitudine inter monachi peccantē & laicum. si penitere noluerit maior dānatio: ni subiacebit monachus. ergo nō expedit vouere religionis ingressum: & multo fort^{ius} nec aliud qd cūq̄ bonū.

Item null^{us} d̄ aliqd facere qd augeat in ipso p̄cupiscētia malis: vouere bonū ē huiusmodi. q̄ sicut dicit glo. sup illud Ro. septimo. Peccatū occasioe accepta per mandatus. Ad contempserit dicitur fit dū vetatur. ergo nullus debet aliquid bonus vouere ne ex hoc reddat promissio ad malū. Sicut C. Contra. p̄al. Nonne & reddite domino deo vestro. &c.

Item homini expedit facere illud quo maiorē consequitur misericordiam si de peccato peniteat: sed fm Ansel. vbi prius. si religiosus peccat & de peccato peniteat maiorē consequitur misericordiam q̄ penitēs in seculo. ergo expedit homini vouere.

portionata. **P**rimo modo vouere expedit bonum quia per hoc firmat amplius voluntatem suam in bono. et pro magna parte excludit a se libertatem malefaciendi: et facit actum virtutis latius. et id vouendo meretur. **S**ecundo modo uero expedit boni vouere nec licet. tale enim votum non haberet discretionem conuenientem. cum per hoc uolens magis uideretur se illaqueare quam augere securitatem de sua salute. quilibet tamen reputare debet observationem voti religionis proportionatam esse sicut infirmitatem spirituali nisi per certam experientiam sibi de contrario constaret. propter enim custodiam que magis adhibetur religiosis quam secularibus: et propter bona exempla que uidet frequenter: et bona uerba que frequenter audit. et propter maiores consolationes spirituales que ex diuina benignitate ob fauorem religionis. et ex sancta societate recipiunt: obseruatio aliquorum bonorum proportionata non est in seculo remanenti.

Ad 1^m in opp^m dicitur quod sicut dicit Anselmus in libro de libero arbitrio parum post principium. peccandi non est libertas nec pars libertatis. imo ut patet postea dicitur. Libertas est uoluntas que a rectitudine declinare non potest. illa uero potest seruari. hoc autem uoluntas non minuit in se libertatem faciendi bonum sed auget. sed minuit potestatem faciendi malum. **A**d 2^m dicitur quod uolens discretus non expedit se periculo transgressionis nisi per accidens: sed pro se maiorem securitatem obtinet. propter adimpletionem diuina precepta: ut uideri potest ex his que in questione dicta sunt. **A**d 3^m dicitur quod maior non est uoluntas ex hoc quo aggravatur transgressio peccatis auget meritum benefactis: et quo deus misericordius suscipit penitentem. ut autem in sequenti questione uidetur: bonum opus magis est meritum: cum uoto quam sine uoto: religiosus etiam de peccatis penitentis maior est sequens misericordiam quam secularis: sicut dicit Anselmus in libro de similitudine. uel tra medium. Religiosus enim dicitur deus: cum uoluerit de te uindictam accipere ut de meo: ut dicit Anselmus ibi. **A**d 4^m dicitur quod illa auctoritas intelligenda est ubi caritas deest. Unde quasi statim post predicta perba subditur ex prohibitione: ubi caritas deficit desiderium malum crescit: quo auctus melius fit quam prohibetur. **Q**uod queritur utrum sit magis meritum illud opus bonum cum uoto quam sine uoto. Et uidetur quod non. minus meritum est bonum opus factum ex necessitate: et quam sine necessitate unde minus meritorium est obseruatio preceptorum quam consilio. sed opus quod fit ex uoto fit ex necessitate: quod fit sine uoto non fit ex necessitate: ergo minus me-

ritorium est factum cum uoto quam sine uoto. **E**t merito est meritum opus bonum factum cum tristitia quam cum hilaritate: quod sic dicitur in psalmo. et cor non dolo. **H**ylarem datorum diligit deus. sed sicut dicitur in psalmo. et metaphis. Quod fit ex necessitate et fit cum tristitia. ergo minus meritorium est opus factum ex necessitate quam sine necessitate: quod autem fit ex uoto fit ex necessitate. **E**t in quanto bonum opus est minus difficile: tanto minus est meritum: quod sicut dicitur in psalmo. et cetera. **E**t circa difficultatem est seruare penitentiam in religione quam in seculo: quod multo difficilius est habenti oppositum: tantum in continetie penitere quam non habenti. secularis autem magis habent illam oppositum: et religiosis minus meritorium est obseruatio penitentie religiosorum quam secularium. **C**ontra Augustinus in epistola ad Armeterium versus finem dicit armeterio qui uotum continentie seruauit. **A**d 1^m dicitur quod abstrahitio miseris eris si fide deo seruias. **E**t beatus Hieronymus in psalmo. ergo si uoluit peior est operatio mali uotum quam non uotum: sic melior est operatio boni cum uoto quam sine uoto. **E**t sic glo. super illud psal. **A**ugete et reddite. dicitur quod uolens persiluit uoluntatis: sed persiluit est de meliori bono: ergo melius est bonum factum cum uoto quam sine uoto.

Rideo quod magis meritum est idem bonum opus factum cum uoto quam sine uoto: quod per se triplici et una similitudine. **P**rima ratio est hec: opus inferioris uirtutis magis est meritum quam ipsa uirtus superioris uirtute quam non ipsa. sed latius superior uirtus est quam abstrahentia. et opus abstrahentie ad quod mouetur homo ex uoto est imperatum ab eo. uolens enim actus latere est: ergo magis meritum est opus abstrahentie ad quod mouetur homo ex uoto quam sine uoto. **S**ecunda ratio est hec: quod opus peccati ad uoluntatem magis firmata in bono: tanto est uirtuosius. et ex sequenti magis est meritum: ad operari. uirtuosius requirit firmiter et immobili paribus uoluntas firmior est in bono cum uoto quam sine uoto. **T**ercia ratio hec est. **D**eus cum accipiet opus propter operantem tanto magis acceptat opus quanto est ab homine ad seruitiu suum specialius dedicatum: sed ceteris paribus homo spiritualius dedicatur ad seruitiu dei per uotum quam sine uoto. **A**d idem est etiam similitudo que ponit Anselmus in libro de similitudine ultra medium. in qua copat secula rem facientem bonum opus illi que de fructu arboris sine donat domino quantum uult. et religiosum illi que dno dat totam arborem cum fructu.

Articulus. **Q**uod dicitur quod sicut obsequium illius qui dat domino tota arbor cum fructu magis est acceptum domino quam obsequium alteri: sic seruitiu religiosi magis est deo acceptum quam seruitiu secularis. **A**d 1^m dicitur in opp^m dicitur quod maior uera est si itelligat de necessitate coactionis: sed si itelligat de necessitate salutis que est necessitas conditionalis: tunc magis dicitur aliquid necessarium ad sequendum finem: quam necessitas libertate non excludit: non est uerum: unde et obseruatio preceptorum magis est meritoria quam obseruatio consilio: accipiendo consilia ratione hominum precise que ad dunt super precepta: quibus sit conuersio finem accipiuntur phisla per inclinationem preceptorum. **A**d 2^m dicitur quod ibi loquitur phis de necessitate uolentis: non de necessitate que non dicitur de uoto: talis enim necessitas non debet parere tristitia: nec sua libertas gratulationem. **C**ontra Augustinus in epistola ad Armeterium et Paulinam versus finem. **F**elix est necessitas que in meliorem compellit: et parum ante. **N**on est gratulanda libertas que fit ut non debeat quod lucro redditor. **A**d 3^m dicitur quod difficultas alicuius boni operis proueniens ex uoluntate operantis non auget meritum: quibus illa augeat que ex uoluntate operantis non prouenit. et sic quis remanenti in seculo ex uoluntate propria difficultas sit seruare continentiam quam essentem in religione ceteris paribus: et hoc tunc non sequitur quod illa obseruatio sit secularis: in magis meritoria quam religiosa. imo econuerso: quia facilitas bene operandi proueniens ex bona dispositione uoluntatis operantis meritum auget. **Q**uestio.

Tertio queritur utrum expediat iuuenes inducere ad hoc ut obligent se ad ingressum religionis. **R**ideo quod sic si assint debite conditiones ex parte iuuenis et ex parte inductionis: et ex parte obligationis. qui enim uult inducere aliquem iuuenem ad obligationem predictam debet diligenter considerare quod iuuenis secundum uiam debitam pro ingressu religionis habeat etatem: que etas a diuinitus complectitur tunc pua. 14. annorum. extra de regularibus. **S**i significatum. et capit. primo. in glo. et quod pro patitur etas illa in propositis suis licitis et honestis habeat stabilitatem: et quod ad considerandum quid illa obligatio ponderet habeat discretionem sufficientem. **I**n iductio etas debet esse diligens asportatis religionis: ad cuius obligationem inducitur: explicatio: et omnis suggestio salutatis excludit: nec debet esse nimis importuna persuasio: asportatis enim religionis: et salutatis suggestio operatur deceptionem: deceptio autem ratio igno-

rantie diminuit de ratio uoluntatis. **T**unc autem est nimis importuna persuasio quod fit cum re temporalium promissione: uel cum idebita comminatione: uel cum nimia sollicitudine. **D**ebet autem inducens a se importuna persuasio ca uere: quia talis persuasio operatur iuuenem: seu ipsum inclinat ad obligandum se ex surreptione: et per dicta obligatio fieri non debet nisi ex plena uoluntate et deliberatione: ex parte etiam obligationis tria sunt obseruanda. scilicet ut fiat preuia deliberatione et stabilitate propositi examinatione. et quod fiat cum discretionem: ut scilicet obligatio obliget se ad ingrediendum religionem: ut ea experiat: ut si debeat dedit sibi gratiam remanenti et religio placuerit remaneat: si autem religio non placuerit: aut si propositum infra annum mutatum fuerit: libere potest exire absque hoc quod teneat aliam religionem intrare: et debent obseruari predicta: quia obligationes facte sine deliberatione et discretionem et de uoluntate frequenter malos exitus habent.

Donsequenter queritur de principali et circa hoc querunt tria. **P**rimo utrum sit in forma actum post uotum continentie simplex sit durandum. **S**ecundo utrum sit durandum. **T**ertio utrum sit durandum.

Primo ostenditur quod in forma actum post uotum continentie simplex sit durandum: fortius est. **N**am uinculum uoti simplicis quam matrimonium. quod per obligat deo. et homo in quo implicatur obligatio superueniens matrimonio non tenet: ergo multo fortius non tenet matrimonium actum post simplex continentie uotum. **E**t item irritandum est contra actus in quo implicatur obligatio ad mortalem peccatum: sed in actu matrimonii scilicet simplex continentie uoti includit obligatio ad mortalem peccatum: quod includitur obligatio ad carnalem copulam que est continentie uotum. ergo talis actus est irritandus. **E**t item in magister huius di. e. 2. ratio quare non sunt separandi habentes matrimonium post simplex continentie uotum est: quia probari non potest: sed multa sunt uota simplicia que non potest: ergo sunt multa simplicia uota propter que matrimonium sequentia dirimenda sunt. **C**ontra. de contrahentibus post simplex continentie uotum dicitur de re. di. 37. **Q**uidam

non dicitur solennizare nisi in quantum talis habitus susceptus est quedam presumpta professio: quare autem tale votum dicitur ma-
 drimonium in summa questione sed et de-
 est. Ad argumentum in oppo. d. q. fm gl.
 ibidem illa mulier fuit monacha nec proprie-
 tatem habuit sed vltz fructu infrascriptaruz
 rez quas monasterio contulerat. de illis rebz
 vietum et vetitum haberet i. domo que sua fue-
 rat remanere permittebatur eidem.

Articulus

Dissequenter querit de octauo pu-
 cipah. Et circa hoc querit
 cur. tra. 7. d. vltz votuz pos-
 sit commutari. 7. 2. vtrum qdli-
 bet votum possit commutari i vo-
 tum religionis. 7. 3. vtrum uouens intrare reli-
 gionem et postea intrat cum intentione exeu-
 di impleat votum suum.

Primo ostendo q nullum votu possit co-
 mutari. **Leuit.** vltimo. Nial quod
 imolari potest dno: si quis uouerit sanctu eat-
 e mutari non poterit. nec melius malo nec
 peius bono. **Item** ecclesiastes. 5. Quodcu-
 q uoueris redde. **Item** Ber. in libro de p-
 cepto 2. dispo. c. 36. dicit q de voto monasterij
 nec retinetur quis regulariter potest nec recipi
 sine consensu abbatis sui. ergo votum factum
 i una religione non potest in votum religionis
 alterius commutari.

Contra. extra de iureiurando. Peruenit.
 2. Propositum aut pmissum non infringit q
 in melius illud commutauit. **Item** extra de
 voto 2. voti de redemptione. Magne. dicit q
 votu commutari potest in opus aliud pietatis.
Rudeo q sicut dicit Ber. de pcepto 2. d. 1.
 po. c. 4. Iniquum pculdubio foret si statuta
 p sola charitate 7 charitatem tenerent. votuz
 aut fieri debet ex charitate 7 pro charitate. vñ
 eius obligatio tenet non qz 7 charitate. tene-
 ret aut 7 charitate si non liceret illud commu-
 re in melius votum: ergo potest in bonu mel-
 ius commutari: non tamen hoc fieri oportet aucto-
 ritate uouentis: q nullus debet esse iudex
 i sua causa: sed auctoritate iuris votu tpele po-
 test in perpetuum religionis obseruantiam co-
 mutari vt ostendit in qone sequenti. 7 votum la-
 ziois religionis in arctiozem. extra de regul.
 Sane. vota autem peregrinationis abstinentie
 7 diuini modi commutari possunt auctoritate
 epi. iura. n. hoc posse ab epi. no. excludit: ar-
 gumentu ad hoc extra de voto 2. voti redem-
 ptione. c. p. i. in textu. 7 in glo. vota aut. con-

rentie aut religionis aut transmarinum: au-
 toritate epi. cōmutari. nō possunt: vt pa-
 tebit cum queretur de dispensatione in votis.
 In cōmutando autē diligentius considerari
 debet persone qualitas 7 cōmūtationis ca. s.
 an ex infirmitate: seu affluētia diuitiarū: aut
 alia probabili causa re cōpensatio melior fue-
 rit. 7 deo magis accepta. extra d. voto 2. voti re-
 demptione. capitulo primo.

**Ad p. m. oppo. d. q. illa auctoritas sic in-
 telligi d. s. q. illud mutari non poterat aucto-
 ritate uouentis.** **Ad 2. d. q. votum intel-
 ligū reddi sine reddatur in se sine in equalitē
 ti per comparatiōe ad re publicā vt personā
 q uouerat.** **Ad 3. d. q. illud uerbu d. Cr.
 intelligendū ē d. sensu petito sine obtineatur
 sine nō: q. sicut dicit ex de regularibz. Licet
 talis post q. a prelatō suo transseudi licentia
 postulanerit: ex priuata lege que publice pre-
 iudicat absolutas habere pōt. sanctionis vite p-
 posituz adimplere: non obstante poterna iudi-
 ceteri contradicēdo prelati: unde intra que cō-
 trarium videtur dicere intelligenda sunt de il-
 lo qui cā leuitatis 7 nō petita licentia trāsisti-
 et se trāsulerit licētia nō petita nō tenet reuer-
 ti ad bonum inferius qd reliquit: unde de tali
 dicit. Ber. libro de pcepto 2. dispo. c. 36. q.
 si melius inuenierit 7 elegit in eo monaste-
 rio ad quod transit consilio meo non egredie-
 tur ad inferius bonum: qd reliquerat 7 trāsie-
 rat. p meliori: nec ē p trariū his q. p dicitur sunt
 quia multa pphibētur fieri que scd tenet. **Q. n.****

Secundo queritur vtrum quodlibet votu
 commutari possit in votu religionis
Respondeo q uolens facere professiones
 in religione si actualiter seu habitualiter uult
 remanere obligatus ad vota que fecerat in se-
 culo non commutantur in votum religionis
 tamen postq. deuenerit hoc ad notitiam pre-
 lati poterit ipsum ab illis votis absolueri ma-
 xime si ignorabat ipsum esse ligatum illis votis
 tempore professionis. Si autem actuali-
 ter seu habitualiter intendit illis votis am-
 plius non teneri: sed soli voto religionis sine ab-
 illis absoluitur per religionis votum propter
 voti religionis altitudinem 7 perfectionem.
 extra de uoto 2. voti redemptione. Scripture
 ibi enim dicitur q reus fracti voti aliquaten-
 non habetur qui temporale obsequium in p-
 petuam noscitur religionis obseruantiam cō-
 mutare vnde sicut dicitur de peni. di. 1. **Deu-**
suram. 5. His auctoritatibus non est necessa-
 ria certa satisfactio peccati cuius totum vi-
 te tempus obedientie impenditur sui com-

mutis. his etiam satis concordat Bernar-
 in lib. de cepto 2. dispo. c. 4. dicit de vita re-
 ligioz: q. p. uerius vniuersis generibus vite
 humane pfectiores 7 amatores suos angelis si-
 miles: dissimiles hoibz. facit: imo diuina in ho-
 mine reformatur imaginē cōfigurans nos chi-
 sto ad istar baptismi. Si tamē rex vn' vel ipe-
 rator uouit q. vsq. ad trīennū vel septennū mi-
 llitabit in terra sancta: 7 tenebit secum duo vl-
 tria milia militū: vel vnius ali' dux vel comes
 exstis dur totius exercit' cruce signatoruz: 7 d.
 cuius absentia desolaret vellet religione itra-
 re in hoc casu videtur mihi sūm' pōtēter cōsu-
 lendus. **Contra** tamen est q. p. sōna mediocris
 a voto trāsmarino absolueret q. religionis igref-
 sum 7 pfectionē in ea.

Tertio querit vtz votus itrare religionem
 postea itrat cū intentioe exendi si-
 pleat notum suū. Et vsi q. sic uouens non obli-
 gat ad plus in pceptu dei q. se obligare iten-
 dat: sed uouens itrare religionē nō intendit se
 obligare ad nō habēdum pposituz exendi q. si
 itrabit: s. in modo ad itradū. ergo itrat cūz
 pposito exendi iplet suū votum. **Item** q. p.
 mittit alicui centū libras: 7 postea soluit: iten-
 des tamē q. postea auferet eas sibi si poterit
 nihilomin' iplet pmissum. **Item** si talis non iplet
 votum suū cum nō itrado nō ipleret ppter q.
 qd falsum est. nulli enī via salutis pcluditur.

Contra. cuiuslibet voti liciti honesti imple-
 tio est meritoria: sed uouere itrare religionē
 est votu licitum 7 honestu q. hoc uouere pōt:
 ergo eius impletio est meritoria: sed itrans reli-
 gionē cum pposito exendi sic itrando nō me-
 retur. ergo votu suum nō adimplet. **Item** q. p.
 mittit se facere aliquid bonum 7 facit ma-
 lum nō iplet pmissum: sed qui uouet itrare re-
 ligionē uouet facere bonum: 7 qui itrat eam
 cum pposito exendi facit malū: q. scianter
 facit scd ad quod videt sequi religionis scan-
 dalum: 7 nullam anime sue pfectionem. ergo sic
 itrando nou implet votum.

Rudeo: q. ille qui uouet itrare religionē:
 aut actuali ppositum in religione remanere: ita
 tamē q. illud ppositum nō cadit sub voto: sed
 ipm pcomutat trās: aut actuali pponit eā expe-
 tit: vt si sibi placuerit remeāt: 7 si sibi displic-
 uerit creat: aut de nullo itroz actualiter co-
 gitat: sed trās modo hoc uouet: q. sibi videtur
 anime sue bonū: aut dum uouet itrare actuali-
 ter ipm ppositum exendi postq. itrauerit. Si

imo modo uouit aut quādo itrat habet ppo-
 situm absolute exendi 7 nūq. dādi opēra vt
 mutet ppositu suum: aut hz ppositum exeu-
 di: tamē cum uoluntate dādi opēraz vt mutet
 suum ppositu. **Primo** mō itras nō implet
 votum suum fm diuinum iudiciū: q. talis ha-
 bet ppositum exendi ex malignitate. in his
 autē que deo offerunt seu reddunt deus plus
 ponderat intentionē q. factum. **Si** scdo mo-
 do videt mihi q. implet uotū: q. ppositū exeu-
 ndi nō habet absolute: nec ex malignitate: s. z
 magis ex infirmitate. Simili mō potest dicit
 sine uouerit itrare modo secundo: siue tertio.
Si autē uouerit itrare hōis ppositū actuale
 exendi postq. itrauerit: hōc potest itelligi tri-
 phici. **Uno** mō ita q. uouet itrare vt creat
Primo mō ita q. uouet itroitus 7 exitū. **Ter-**
tio mō ita q. nō uouet nisi itroitus 7 uotū cō-
 comitat exendi ppositum: 7 quocunq. itroz
 tritium mō dōz uouet peccat: 7 nō tenet uotū:
 q. est temerariū. itrare enim ppter exitū vt p-
 pter finē est itrare pp finē malum. vt autē supe-
 rius vsum est: nō tenet uotum scd de re bonā
 ppter finē malum. uouere. n. copulatiue 7 it-
 troitum 7 exitum temerariū est: q. hoc cō-
 iunctam ppter alterā partē est malum: uouere
 etiā itroitus cōcomitate pposito exendi
 est temerariū: quā quamuis itrare de se sit bo-
 num: tamē cum tali comite nō est bonum. vñ
 de si aliq. qui nō uouit religionē itrare: itret
 religionē cōcomitate pposito exendi peccat:
 planum est ergo q. uouēs itrare religionē cō-
 modo quo tenet uotum: votū nō implet: s. z dī-
 uinum iudiciū: nec absoluit ab obligatione
 facta deo. si itrat cum pposito exendi absolu-
 te 7 cum uoluntate non dandi opēram vt suū
 mutetur ppositum.

**Ad p. m. in oppo. d. m. q. uouens itrare
 religionem ad hoc vt uotum teneat. o. 3. q. iten-
 dat itroitus vt aliqd bonum: vt autē ostēsum
 est: itrare cum pposito exendi nō est bonum.
 sic ergo itrans non implet illud quod itende-
 bat uouere. nouēs. n. religionē intrare ad hoc
 vt teneat uotum: aut explicite aut implicite se
 obligare intendit ad itradū non cūz pposito
 exendi absolute. **Ad 2. d. m. q. non est si-
 mile de obligatione facta deo 7 homini: quia
 obligatio facta homini respicit equalitates iū-
 stitie que cōsistit in exterioribus operatōibus
 ad alter. vnde hec iustitia nō considerat. q. z
 intentione debitor: soluat pecunia debitam cre-
 ditōri: sed q. soluat eam totaz loco 7 tempore
 debitis: 7 ideo qui hominū pmissit cētū libras
 quacūq. intentione sibi soluat eas absolute****

est ab obligatione facta sibi. iustitia autem que respicit communicationem iter deum et hominem eo modo quo iter eos est iustitia principalis attendit intentionem operationis exterioris: et ideo quod iterans religionem cum absoluto proposito excedit introitus de obligatione per malam intentionem non absolutum de obligatione sub ratione qua est deo facta. **Ad 3^m** vobis quod quoad durat in eo absolutum propositum excedit presente termino vel iam lapsio quo iterare per votum suum tenetur perplexus est: nec propter hoc via salutis sibi precluditur: quia in potestate sua est cum dei adiutorio illud malum propositum removere.

Articulus. IX.

Consequenter quod dicitur de puncto. **Et** circa hoc queruntur tria. **Primo** utrum de votum sit dispensabile. **2°** utrum solus papa possit dispensare in votis. **3°** utrum votum de nudo petendo a deo papa dispensationem in aliquo voto sit obligatorium.

Questio. I.

Primo ostendo quod non omne votum sit dispensabile: quia solvere promissum est de iure naturae: sed ea que sunt de iure nae sunt indispensabilia. ergo nullum votum est dispensabile. **Item** qui non facit quod promittit mentitur nullus potest in mendacio dispensare: quod sicut dicit philosophus 4. ethicorum c. 4. mendacium semper peccatum est et fugiendum. cum ergo de votum sit promissio: nullum votum est dispensabile. **Item** Ecclesiastici 26. Minus ponderatio non est digna continentis anime: sed in nullo voto quod nullam recipit recompensationem dispensari potest. ergo non omne votum est dispensabile. **Item** ex de statu monachorum. Cum ad monasterium abrenunciatio proprietatis ita est annexa regule monachali: ut nec contra illam sumus pontifex valeat dispensare. ergo non omne votum est dispensabile. **Item** nullum votum est dispensabile quod in melius commutari non potest: sed omnia vota alia in ipsum possunt commutari: ut ex prececedenti questione patet. ergo non omne votum dispensabile est. **Item** cum post matrimonium ante consummationem alter coniugum inuito possit in religionem transire: et alius postea contrahere: si dispensari possit cum religioso ut reverteretur ad seculum possit per hominem iter existeres in seculo vinculum matrimoniale rumpi: quod est contra illud Matthaei 19. Quod deus coniunxit homo non separet. **Item** non omne votum dispensabile est.

Contra religiosis assumunt ad hanc prela-

tionis: quod non fieret nisi votum religionis dispensabile esset: sed religionis votum est perfectissimum. ergo omne votum aliud est dispensabile. **Item** secundum philosophum primo libro ethicorum c. 1. Amabile est bonum vni solent melius deo et diuini genti et civitatibus: sed votus continentie vni soli bonum est: bonum vero pacis communis bonum est genti et civitatibus. ergo pro bono pacis communis dispensari potest in voto continentie: multo fortius ergo in quolibet alio voto. **Ad ista** quod dicitur dicunt alii quod dispensatio potest accipi dupliciter. Alio modo pro iuris relaxatione. Alio modo pro iuris declaratione. **Primo** modo nullam votum dispensabile est: quod per votum factum deo ab illo qui est libere potestatis in votum dicens remaneat obligatus: hoc est de iure diuini. papa autem ius diuini relaxare non potest. **2°** modo aliqua sunt dispensabilia: quod papa potest interpretari et declarare ius diuini: et aliqua non sunt dispensabilia. Illa autem que sunt dispensabilia sunt illa que possunt in melius commutari. **Hec** autem non sunt dispensabilia sunt illa que dignam recompensationem habere non possunt: ut votum continentie et religionis. **Item** contra hanc opinionem sic potest argui. Magis potest papa super quolibet christianum in his que sunt superrogationis quod prelati religionis super subditos suos in his que non sunt de necessitate sue professionis: quod in papa est sub deo plenitudo potestatis: sed ut supra ostensum est. plenus religiosus potest dispensare in votis subditorum suorum: si qua supradunt sue professioni. ergo multo fortius papa dispensare potest in omnibus votis que sunt non respectu eorum que sunt necessaria ad salutem: respectu quorum est votum quod amittit in baptismo: sed respectu eorum que sunt superrogationis. **Ad id** quod dicitur quod dicitur quod omne votum quod est de his que sunt superrogationis dispensabile est: quod dispensatio in quolibet tali voto potest inueniri rationabilis causa. **Effectus** maioris boni vel vitio mali sine per comparationem ad republicam. siue per comparationem ad votum continentie et religionis. **Item** in tali enim casu si per continentiam diuini papae sua obedientia magis meritoria est sibi quam continentia christianum ad premium substantiale. **Item** ita et communitas in votum discordie iter regna que sunt in pace: et ratio probabilis transgressionis voti: si probabilis sit vehemens possunt esse rationabilis causa dispensandi in quocumque superrogationis voto. **Item** cum non video quod obligatio per spontaneam facta quod

contra charitatem militaret. **Et** si dicitur hoc non esset per se: sed per accidens. scilicet propter infirmitatem persone. hoc non obstat. recta enim ratio dicitur videtur aliquid esse loco dei in ecclesia qui periculis communitati et personarum pensans infirmitatibus et utilitatibus et damnis possit rationabiliter obviare: et dico rationabiliter: quod ubi non est dispensandi rationabilis causa si dispensaretur non esset dispensatio: sed dissipatio secundum Bernardum tertio de consideratione. ad Eugenium. 23. capitulo. **Ad primum** in oppositum dicitur quod quis manente obligatione de iure nature sit solueret: tamen ipsa obligatio non fuit de iure nature absolute sed sub hac conditione. scilicet quousque per superiorem et causa rationabilis fuerit relaxata: naturale. **Indicium** rationis dicitur quod per aliquem superiorem talis obligatio relaxari possit ex rationabili causa: quia ad causandum talem obligationem committitur mutabilis causa que est voluntas humana: et ideo superior solvendo obligationem nihil facit contra ius nature. maxime cum omni voto discreto voluntas superioris intelligat vel supponatur excepta. **Ad 2^m** vobis quod qui non soluit quod promissum mentis sibi non remittitur obligatio: et solvere possit: sed obligatione remissa non mentis non soluit: quod tunc debitor amplius non est. **Ad 3^m** vobis quod secundum glossam illa proderatio de quibus scriptura loquitur opus est misericordie et sapientie secularis: et per continentem animam intelligit anima christi disponata in spiritus sancti: et secundum hanc expositionem auctoritas non est contra dictam solutionem. si enim intelligitur quod in nullo actu esset maior ratio meriti quam in observatione continentie: falsus esset intellectus: quod in sustinendo martyrii est meriti. **Item** et aureola martyrum nobilior est quam virginum. **Ad 4^m** vobis quod quibus sumus pontifex non possit facere quod sit monachus absque renunciatione proprietatis: quod hoc esset facere predictorum simul: tamen potest de monacho facere non monachum si causa rationabilis affuerit. **Ad 5^m** vobis quod tunc votus religionis non possit commutari in melius bonum putatum: potest tamen commutari in melius bonum commune. talis etiam conditionis potest esse ille qui novit quod illud votum possit commutari in aliud bonum magis expediens sibi: quibus non potest commutari in magis conueniens simpliciter. **Ad 6^m** vobis quod sicut non est inconueniens quod si aliquis resuscitaretur a morte corporali aliquid esset non iugiter: quibus ante fuerit conuictus: ita si aliquis ab illa morte qua de mortis per ingressum religionis resuscitaretur. per hoc quod de monacho fieret non monachus auctoritate

te sumi pontificis non esset inconueniens quod aliquid qui essent non coniuges qui ante coniuges fuerunt non carnaliter copulari. **Primum** arguitur ad secundam partem non bene concludit. quod enim religiosus possit fieri episcopus non est: quia dispenset cum eo in voto religionis: quod ut superius ostensum est remanet ad substantia sua religionis obligatus: quibus enim absolute uatur ab obedientia illa qua ante suo flato tenebatur: tunc illa de summo pontifice. **26. n. Secundo** sit in votis dispensare. **Et** videtur quod sic: quod de iure argui non potest: quod a papa non requirit dispensationem super illa obligatione in qua per episcopum potest dispensari. **Item** ut habet. **Item** de elect. **Generabile**. inter alias rationes quas summus pontifex allegat ad cassationem electionis philippi: qui fuerat electus in imperatore. **una** est quod venit contra proprium iuramentum super quo nec philippus sedis apostolice requisit: cui super iuramento romana ecclesia suus confidit debuisset. ergo solus papa dispensat in iuramento: sed non minus obligat votum quam iuramentum. ergo solus papa potest dispensare in voto. **Item** dispensatio autem est iuris declarationis aut relaxationis: sed solus papa potest sua declaratione aut relaxare. ergo solus papa potest dispensare in voto. **Contra** in multis votis dispensant episcopi: et non est presumendum quod hoc facerent si nullus alius a papa posset in aliquo voto dispensare. **Ratio** quod in votis maioribus: cuiusmodi sunt votum continentie religionis et crucis solus papa dispensare potest: quia in votis istis non est dispensandum nisi propter communem ecclesie utilitatem vel aliquam magnam necessitatem: et ideo ipsorum dispensatio merito reservari debuit illi ad quem pertinet totius vniuersalis ecclesie cura. **In** omnibus autem aliis votis que respectu predictorum dicitur vota minora: cuiusmodi sunt vota abstinentie et peregrinationis ad sanctum Iacobum: et similia possunt episcopi dispensare. **extra** de voto. **redemp. cap. primo**. ubi dicitur quod dispensatio in votis peregrinationis pendet ex eius qui presidet arbitrio: per quem secundum gloriam et dominum ostendit. intelligitur non tamen papa: sed etiam episcopus. **Inferiores** autem episcopi in nullo voto dispensare possunt: nisi eis fuerit specialiter commissum exceptis prelati religiosorum qui dispensare possunt in votis subditorum suorum. **Ad primum** in oppositum dicitur quod iuramentorum quedam sunt solita: et quedam etiam sunt

B ad salutem: et opera preceptorum quedam superrogationis et opera consilio: quedam sunt idiffrentia ex genere ut comedere carnes: bibere vinum: temporalia modo licito acquirere: acquisita custodire: debita repetere: sic de alijs. Scanda- lum est proximo iniuri pot in ipso ex sua malitia vel infirmitate vel ignorantia. Opera necia ad salutem non sunt omittenda ad vitandam proximi scandalum ex quocumque radice pueniat: quia nullus debet omittit re salute: proinde ad vitandam proximi damnationem. quia magis tenet quilibet diligere seipsum quam alterum: ordine charitatis. Nulla est opus bonum omittendum est ad vitandam scandalum proximi pueniens ex malitia: ne per hoc volentibus malitiose im- pedire opera bona: et exercere mala baref occasio malignandi. Opera vero superrogationis finis non sint simpliciter et ex toto omittenda propter quodcumque proximi scandalum: tamen quibus ad tempus sunt in- termittenda ad vitandam scandalum pueniens ex infirmitate vel ignorantia: quousque si adhibeatur sufficienter diligentia: ad hoc ut ignorantia instruat: si firmus aliquo modo confortet: ut non de bono opere scandalum sibi sumat: nec hoc de causa bonorum superrogationis intermittit. ad tempus merito suo iudicat: quia sic opus superrogationis intermit- tere meretur equale premio debito operi superrogationis quod omittit: vel magis: quia talis omissio nihil diminuit de perfectione charitatis: sed magis disponit ad augmentum. Opera vero in- differentia ex genere: quousque omissio nulli alij im- putanda sunt ad vitandam scandalum proximi pue- niens ex infirmitate vel ignorantia: quia probabilit- apparet quod nisi opus tale omittat proximum scan- dalizabit: et si probabile est quod scandalizet mortali- liter: tunc omissio illius operis est in precepto. si autem probabile est quod non scandalizetur nisi venialiter tunc omissio illius operis est in consilio: postquam tamen proximo est ostensum quod ex tali opere scandalizari non debet: et debito modo in alium vel non scandalizetur non tene- tur homo omittit illud opus propter proximi scandalum vitandum: quia si post talez instruc- tionem et suasionem scandalizetur tunc proinde illud scandalum non tunc pueniret ex infirmitate vel igno- rantia quod ex malitia: et sicut superius dictum est nul- lum opus ad vitandam scandalum proximi ex ma- litia pueniens est omittendum.

C Ad primum ergo in oppositum dicendum quod procedit de veritate: cuius locutio vel ope- ratio necessaria est ad salutem. Ad secundum dicendum quod non est simile: quia opera- tio mali culpe non potest esse bona: sed omis- sio boni superrogationis vel indifferentis

in aliquo casu potest esse bona: et in questio- ne visum est. Ad tertium dicendum quod omis- sio repetitionis temporalium bonorum: que re- petebat beatus Thomas non tunc fuit in pre- iudicium suum: sed etiam ecclesie: cuius erat pa- stor: et suorum bonorum erat administrator: scanda- lum etiam regis anglie pueniebat ex malitia: quod sufficienter gloriosus martir diligenter appo- sit ad edocendum illum regem: et suadendum ei: ut non deberet scandalizari.

C Ad primum ad partem aliam dicendum quod aliquando aliquid de iure esset faciendum si non sequeretur scandalum: quod de iure est omittendum si ad hoc scandalum sequi probabiliter presumatur. Ad secundum dica- dum: quod ibi apostolus loquitur de omissione cibi suspecti. unde illud capitulum incipit de his que videlicet idoli inmolantur. a commissione autem talis cibi homo tenetur abstinere quando probabiliter presumatur quod proximus suis suspica- tur quod illud cibum comedat ad venerationem idoli. alioquin tenetur homo abstinere a cibo licito ad tempus propter scandalum proximi sicut de bonis alijs indifferentibus in questio- ne dictum est.

Questio. in- ter alia que si alijs horrens comit- tere aliquid factum scandalum magnum quod nunquam intendit committere voueat in illud committat se irritare religionem certitens illud non vult: sed horret irritare: et postea supradictum factum committit teneat predictam religionem irritare. Et videtur quod non: quia magis obligat vouens ad imple- dum votum: si se quas illud finem propter que votum quod si cauere turpis committit sub quo votum: et quod cauere nolebat cum vouit: sed ille qui votum in predictum fecit propter hunc finem. si non committit illud scandalum quod horrebat: et turpe committit quod in suo voto posuit cauere nolebat. cum ergo illud scandalum non committit illam reli- gionem non tenetur ingredi malum minus tenetur ad hoc propter impletionem predictis facte. Ad hoc vouens sub aliqua turpi predictioe qua desiderat impleri extante illa predictioe obligat ad faciendum quod vouit. ergo per locum a seipso vouens aliquid sub aliqua turpi predictioe qua nollet cauere extante illa predictioe non obligatur ad faciendum quod vouit.

C Item omne votum est respectu alium: voluntate ratione apposite predictioe: sed in predicto voto illud quod vouit non fuit volitum ratione sui: nec ratione predictioe apposite: quia predictio voluta non fuit: cum vouens quando vouit nollet ea cauere. ergo predictum votum nullum fuit.

C Contra omne votum sub conditione factum tenet extante predictioe: sed si vouit irritare pre-

dictam religionem si predictum factum imple- rit. cum ergo quod illud scandalum commisit impleta fuerit predictio sub qua predicta religio- nes irritare permittit eam irritare tenetur.

C Radeo quod si impleat conditio ille qui fecit votum supradictum predicta religionem irritare te- netur: quia votum sub conditione factum de re bona: propter bonum finem quem vouens inten- dit consequi executionem illius boni quod vo- lit est obligatorium extante apposta conditio- ne: hoc sine illa mala conditionem velut im- pleri: ut cum quis volens concubere cum mul- liere vouet coram ea religionem irritare: si si- bi consenserit in illo malo facto: siue nolit eas impleri ut in proposito questione. quibus enim conditio non sit voluta a vouente dum vouet: nec etiam velut absolute religionem irritare: mo- horret: tunc potest velle vni sub alterius condi- tione: non enim est inconueniens quod duorum quo- rum neutrum est volitum absolute: vni sit vo- litum in aliqua relatione ad aliud.

C Ad primum in oppositum dicendum quod va- lere est finis voti. vana quem intendit vouens assequi mediante executione sui voti: qui finis in voto proposito est expiatio peccatorum: quia vouens intendit consequi per executionem vo- ti: que est religionem bona intentione ingredi. Alius finis est que vouens intendit per suam obligationem immediate consequi: qui finis in proposito uoto est preseruatio a commissione fa- cta scandalum magnum de primo. sine non potest in- telligi maior argumenti: quia consentio illi- us presupponit impletionem voti: sed loquen- do de sine secundo dico maiorem esse falsam: quandoque tamen ille finis est conditio appo- sita sine bona sine mala. Ad secundum dicen- dum quod non valet consequentie forma: sed sic debet argui. si aliquis vouet aliquid sub ali- qua turpi conditione qua impleri non deside- rat illa extante obligatur. ergo vouens aliquid sub turpi conditione qua impleri non deside- rat si illa conditio non impleretur non obliga- tur. Ad tertium dicendum quod quamuis vo- lens non voluerit absolute illud quod vouit: nec etiam ipsam conditionem: tamen voluit illud quod vouit sub conditione: et pro tanto potest dici quod illud voluit ratione conditionis: et hoc factum in corpore questionis declaratum est.

C Circa litteram. primum est in abscondi- to factum. hic per factum in abscon- ditum intelligitur quod sine solennitate factum est. et factus sit cum multis testibus. Solenne in-

conspetu ecclesie factum. hic per factum in con- spectu ecclesie intelligitur votum factum cum so- lennitate. Per susceptiones sacri ordinis vel professionem in religioe seu per assumptiones habitus professorum ubi distinguitur ab habi- tu nouitiorum. Solenne violare peccatum et sca- dalum. non est intelligendum quod semper sint duo peccata: quia scandalum non semper est spe- ciale peccatum: sed frequenter est circumstan- tia peccatum aggrauans. Probatur non potest quod occulte actum est. ista non est sufficiens ratio quare contrahentes post simplex votum continentie non sunt separandi: quia si probari posset non propter hoc dirimeretur matrimo- nium iam contractum: sed prohiberentur con- trahere. Quibus non solum nubere: sed etiam velle damnabile est. quamuis hoc dicatur hic de illis qui solenniter continentiam vouerunt: tamen hoc etiam verum est de illis qui fecerunt simplex continentie votum: quousque uolent do nubere minus peccent quod affert. Eas arcan- das redire ad propositum. hoc intelligendum est de illis qui fecerunt solenne continentie vo- tum. Scdm in penus tenet locum. s. qum ad lapidationis penam in veteri lege. lex enim pri- mo et principaliter precipiebat lapidari blas- phemantem deus. de quo habetur 2. regum. 24. deinde adulterum vel adulteram. de qua ha- betur Deuterio. 22. Hoc exorbitabiliter fit in me retrahere exorbitabiliter fit in vxore: quia finis in voto contra naturam non est vxor viro con- cessa: et magis tenetur vir cauere malum vxoris quam alterius mulieris: et ideo cum ad usum contra naturam nulla mulier viro sit concessa plus peccat vir in vtendo contra naturam vxore propria quam meretricie. Incipit excusari per obedientiam. hoc quod dicit ibi magister non tenetur: quia ex quo scit suam legitimitas vxorem viuere: quousque hoc apud ecclesiam probari non possit potius debet excommunicationis sententiam humiliter sustinere quam carnaliter co- gnoscere illam qua habet de facto quantumcumque illa exigeret. extra de sententia excommuni- cationis. Inquisitioni.

C De dispari cultu. Di. CCCCLX.

Post hoc de dispari cultu videndum est: hoc est enim vna de causis quibus perso- ne illegitimae sunt ad con- trahendum matrimonium. Non enim licet christiano cu-

gentili vel iudea inire cōiugiu: qz etiaz in veteri testamēto p̄hibitū est fideles viros ifideles ducere vxores: dño dicēte. Non accipias vxorē de filiab̄ alieni genaz filijs tuis: ne traducant eos post deos suos. Juxta hoc domini p̄ceptū indeoz cōiugia cū alienis inita hēdras separauit. Hoc idē etiā in nouo testamēto seruatur. **Uñ Aug.** Ne nubat femina nisi sue religiōis viro: vel ne vir talē ducat vxorē. Id enī vt dicit inbet dominus. docet Ap̄ls. vtrūqz p̄cipit testamētū. Item Ambz. Laue xp̄iane gentili vel iudeo filiā tuaz tradere: caue ne gentilē vel iudeā: vel alienigenā. i. hereticam z om̄nē alienā a fide tua vxorem accerzias tibi. Item. Si quis iudee: siue christiana iudeo: siue iudea xp̄iano carnali cōfōrtio misceatur: quicūqz tñ nephas admiserit a xp̄iano cetū prius se greget. Ex his alijs plurib̄ testimonijs apparet nō posse contrahi cōiugiu ab his q̄ sunt diuerse religiōis z fidei.

De coniugio fidelis z ifidelis z duorum infidelium.

Uic aut videt obuiare qd̄ apostolus ait de imparib̄ cōiugijs: **Ego** dico non dñs. Sigs frater habet vxorē ifidelē: z hec cōsentit habitare cū illō: nō dimittat illā: z si qua mulier zc. Sed aliud hoc esse: aliud illud euidenter ostēdit Aug. Ibi enim agit de illis cōiugijs fidelium: que cōtrahūtur ab eis in diuersi religiōe z fide manentibus. Ap̄ls vero ait de illis qui vnus eisdēqz ifidelitatis fuerūt qñ cōiuncti sunt. Sed cū venisset euāgelii alter sine altera credidit. Intelligis ne quid dicam: Attēde vt rem ipsam diligētius explanem. Ecce cōiugos duo vni ifidelitatis fuerūt: quādo cōiuncti sunt nulla de his questio est que p̄tineat ad illō

p̄ceptū veteris z noui testamēti: quo p̄hibetur fidelis cū ifideli copulare cōiugium. Jam sunt cōiuges z ambo ad huc sunt ifideles. Tales sunt ad huc quales cōiuncti sunt. Venitqz euāgelij p̄dicator: credidit eozz vnus vel vna: sed ita vt ifidelis cū ifideli habitare cōsentiat: non iubet dominus vt fidelis ifidelē dimittat taliter cōiunctū. Nec ap̄ls iubet vt nō dimittat: sed cōsultat: vt si quis alit̄ agat non sit trāsgressor: sicut z de virginibus cōsultat. Monet aut̄ qd̄ est lucra di occasio cū possit licite relinquere: sed non expedit. **Tūc. n.** non expedit id qd̄ fictū est quādo p̄mittit qd̄: sed impijs alijs aufert ipedimentū salutis: sicut discessio fidelis ab ifideli: quā nō p̄hibet dominus: qz corā illo nō est iniusta: sed Ap̄ls ne fiat: cōsilio charitatis statet: vt nemo in ea re iniustis necessitate teneatur: sed cōsily voluntate libere faciat. Ex his mōstratur iter fideles coniugium eē: z cōsiliū Ap̄li nō obuiare p̄cepto dñi: quo iubet fidelē nō iungi ifideli: z si cōiuncti fuerint separari. Legitur enī qd̄ **Hēdras** p̄pheta: imo dominus per eū iussit israelitis vxores dimittere alienigenas: per quas ibāt ad deos alienos: nō ille per maritos acquirebatur deo. Recte hoc p̄cepit: qz per Moysem iusserat dñs ne qz vxorē alienigenā duceret. Merito ergo qz duxerāt dño p̄hibete: dño iubete dimiserunt: qz vt ait Ambz. Nō est impudādū matrimonium qd̄ extra decretū dei factū est: s̄ cognoscitur emendandū: vt qñ fidelis ifideli copulatur. Sed vt ait Aug. Cū cepisset gentib̄ euāgelii p̄dicari: iā cōiunctos gentiles gētilib̄ cōperit coniugibus: ex quib̄ si nō ambo crederent: vnus vel vna: ifidelis cū ifideli cōiugiret habitare: nec p̄hiberi a dño obui

XXXIX.
fidelis infidelem dimittere nec iuberi: qd̄ non p̄hiberi: qz iustitia p̄mittit a fornicante discedere. z infidelis hominis fornicatio est maior in corde: nec vā ei? pudicitia cū iuge dici p̄t: qz oē quod nō est ex fide p̄cū ē: q̄nis verā fidelis bēat pudicitia ēt cum infideli cōiuge q̄ non h̄z veraz. **Jō** aut̄ nec iuberi: qui nec eōtra iussione dñi gētilēs fuerūt ambo cōiuncti. Licetū ergo erat per iustitiam fidelis ifidelem dimittere: sed licitū non erat faciēdum p̄pter liberā beniuolentiam. Euidēt̄ appet̄ z iter infideles cōiugium eē z ap̄lm de illis agere: q̄ in ifidelitate cōiuncti fuerūt: z post alter ad fidē cōuersus est: cum quo etiaz fidelis habitare cōsensit: z hūc nō dimittere fidelis cōsultat apostolus: qz forte per fidē saluabitur infidelis.

De fornicatione spūali ob quā potest dimitti coniug.

Deest tñ licite dimittere: qz in infideli est fornicatio: si nō corporis tñ mētis. Causam enī fornicationis dñs exceptit. Fornicationem vero generalē z vlem̄ intelligere cogimur nō mō. s. corporalē sed spūales: de qua Aug. ait. Idolatria z queh̄z nota superstitio fornicatio est. Dñs autēz permittit eā fornicationis vxores dimitti: sed nō iussit: z sic dedit ap̄lo locū mōendi: vt q̄ voluerit nō dimittat: p̄t tñ licite dimittere. Si. n. fornicatio carnis detestāda est in cōiuge: q̄to magis fornicatio mētis. i. infidelitatis?

Pro qbus vnus possit dimitti. **Jā** queris an p̄pter aliud vitium nisi pp̄ infidelitātē vel ydolatriam possit dimitti: Attēde qd̄ Aug. ait. Si infidelitas fornicatio ē z ydolatria infidelitas: z auaritia ydolatria: nō est pubitandū z auaritiam forni

cautionem esse. Quis ergo quilibet illi tam concupiscentiā p̄t a fornicationis genere separare: si auaricia fornicatio ē? Ex quo intelligit̄ qz p̄pter illicitas concupiscentias non tñ que in stupris cum alienis viris vel feminis cōmittunt: sed ob quālibet que aiaz a lege dei aberrare faciunt z perniciose corūpi possit sine crimine z vir vxorē suam dimittere: z vxor virum. **Jē** rectissime dimittit si viro suo dicat: nō ero vxor tua nisi mihi de latrocinio diuitias congreges: vel nisi solita lenocinia exerceas: aut si quid aliud facinorosum vel flagitiosum a viro suo expectat. Tunc ille si veraciter penitēs ē: habetqz fidē per dilectionem operatē: mēbrum qd̄ eum scandalizat amputabit. Ex his apparet qz non solum infidelitas: sed etiā quelibet concupiscentia que perniciose turpiterqz corumpit: fornicatio spūalis ē: per quā vir vxorem vel vxor virum dimittere potest. Cōsultat tamen ap̄ls ne fidelis dimittat infideles volentē cōhabitare: nec a deo reuocare.

Si fidelis libeat aliam ducere infideli discedente vel dimissa.

Jc querit si fidelis dimittat infidelem: vel infidelis a fideli discedat: an liceat fideli aliā ducere? Videt auctoritas testari qz illa viue te alteram ducere non valeat. **Ambz.** enim verba apostoli exponēs ait. Alioquin si discederit ab inuicem: z volētes cōhabitare dimittit z alius vos copulatis: adulteri estis: z filij vestri qui de hac copula nascuntur: imundi. i. spurij sunt. Item. Siquis habuerit vxorem virginem ante baptismum: viuente illa post baptismum alteram habere nō potest. **Ermina** enim in baptismo soluntur non coniugia.

Distinctionis

S vel non quantum ad cohabitationem et thors: non tamé quantum ad vinculi matrimonialis rruptionem: vt patebit in qone sequenti.

¶ Ad 2^m p^o solutio ex dictis. **¶** Ad 3^m d^om q^o lapsus in heresim aut reuertit ad fides: aut in sua heresi obstinate pscuerat. 2^m mó cõiuux fidelis tenet ab illo discedere q̄tum ad cohabitationem et thors: ppter subuersiõis periculũ: 2^m ne patronus illi^o turpitudinis videat. pmo mó: aut p̄uux fidelis vult irare religionẽ: aut nõ. si vult intrare religionẽ p̄t inuito cõiuge ad fidem reuerfo si ab eo fuerat in dicto ecclie separata. extra de cõuersi. infidelis. Mulier. si aut non vult religionẽ irare tenet reuertit ad cõiugẽ reuertim: ad fidẽ: vt h^o in glo. c. p̄dicto. secus aut est in carnali fornicatione: q^o si maritus cognoscet vxorẽ post carnale fornicationẽ: postea ad ordines p̄moueri non possit: cognoscere aut eam post spũale fornicationẽ talem p̄moueri nõ impedit. **¶** Preterea in fornicatione carnali aia et corpus polluant: in spũali nõ tñ fit in aia qd marito displiceat: sed et in corpore: nõ sic aut in fornicatione spiritali. Et be rones habent in glo. sup. c. p̄dicto. Laurẽt^o tñ dicit eã nõ cogẽdas redire: vt h^o in gl. extra de diuortio: super illud. c. q̄to. cum distinctione illi^o decre. s. eo. ti. de illa. vbi d^o q^o si cõfõrtiũ viri sine iudicio ecclie declinauit ei cui reuertus fuerit est reddẽda. Si v^o iudicio ecclie ab eo recessit ad recipiẽdũ est nullaten^o dicim^o cõpellenã. hoc tñ certũ est q^o inter eos vinculũ m̄rimoniale nõ soluit: q^o inter eos fuit ratũ. **¶** Ad 3^m d^om q^o in hoc casu p̄dicto ples assignari d^o patri in fauorez fidei xp̄iane: extra de puer. infide. Et lris.

¶ Ad p̄mã ad ptem aliã dõs q^o iure nãe p̄bitum est simul h^o ptes vxorẽ vt sup^o habi- tum e^o: q̄uis infidelis nõ subit iuri positio ecclie: subit tñ iuri nãe: t^o legi diuine: 2° ideo quĩ infidelis h̄is ptes vxorẽ nõ tenebat post sui puerfionẽ ad fidẽ discedere ab infideli: non tñ licebat sibi in cõspectu dei retinere nisi illã quã p^o duxerat in vxorẽ: q^o nec añ sui puerfio- nẽ h^o sibi licebat: p̄dicte iure nãe. **¶** Ad alia duo p^o qd sit dõs ex deis in qone. 26. 11.

¶ querit vtz puerfus ad fidẽ pos- sit h̄ere eum alia psona con- iuge infideli viuente.

¶ Rõdeo q^o cõiuux infidelis aut vult cohabitare cõ cõuero ad fidẽ sine cõtumelia crea- toris et scandalo ipsi^o cõuersi. aut nõ. p̄mo nõ nõ licet cõuero h̄ere cõ alia psona infide- li: piuge videtur. 28. q. 2. Si infidelis. s. hic dicitur

xxxx.

guendã. Cuius nõ est. q^o in hoc casu nõ est so- lutum inter eos m̄rimonie vinculu: q^o quo ad hoc infidelis cõiuux nõ iniuriat m̄rimonio: nec matrimonij p̄ditõi nec marito. Si v^o nõ vult cohabitare soluit matrimoniale vinculu inter eos: q^o iniuriat m̄rimonio: tñc puerfus p̄t aliam ducere. 2° sic intelligi p̄t illud ver- bum apli. s. Luc. 7. Si infidelis discedit dice- dat. non. n. seruituti subiect^o e^o frater aut soror in p̄mõ: d^o et. 27. q. 2. Si infidelis. s. hic distin- guendũ. q^o descendente seq nõ 03. 2. ea viuẽte aliã ducere licet. vtz hoc nõ nisi de h̄is intelligẽ dum est q^o in infidelitate copulati sunt. Si autẽ vlt cohabitare: nõ tñ sine blasphemia xp̄iane fidelis adhibet in hoc casu soluit vinculu m̄rimo- niale iter eos q^o directe iniuriant cõditõi ma- trimoniũ: in quo casu intelligit illud qd d^o in. c. supradicto q^o contumelia creatoris soluit ius m̄rimoniũ: tñc fidelis p̄t aliud m̄rimoniũ h̄ere. Si aut vult cohabitare sine blasphemia fidei xp̄iane: nõ tñ sine scandalo coniugio fide- lis: q^o conat ipsi puertere: adhuc in hoc casu puerfus p̄t aliud m̄rimoniũ h̄ere: q^o soluti est vinculu m̄rimoniũ p̄m̄ per hoc q^o infidelis iniuriat enõm̄ fidelis iugi: ppter tñ casu p̄t ratũ: sed inter infideles nõ est m̄rimoniũ ratũ: vt sup^o habitũ e^o. 2° h^o 28. q. 2. circa p̄m^o. Ex p̄dictis p^o q^o eo ipso q^o alter infidelis coniugẽ puerit ad fidẽ altero in infidelitate remanẽte non soluit inter eos vinculu m̄rimoniũ. S^o per hoc q^o nõ est ratũ est dissolubile: 2° p̄ p̄dictam puerfionẽ disponit ad dissolutionẽ. S^o infidelẽ nõ licet cohabitare fidelis: aut nõ sine blas- phemia fidei xp̄iane: aut nõ sine scandalo fide- lis coniugio p̄dictũ vinculu dissoluit: nec op^o illam dissolutionẽ fieri per iudiciũ ecclie: cõs ecclie de infideli nõ iudicat. 28. q. 2. si infidelis. in glo. **¶** Aliã aut tenentes fr̄i dicit q^o si infidelis nõ vult cõparere q^o ecclia sniare p̄t et d^o. **¶** Aliã tñ dicit q^o nõ soluit vinculu matri- monij inter eos quousq^o conuersus h̄bit aliud m̄rimoniũ: q^o si infidelis post illas blasphemias puerteret ad fidẽ anteq^o cõuersus aliud m̄rimoniũ p̄traxisset nõ possit p̄mo cõuersus aliud matrimoniu contrahere. S^o m̄p̄ e^o d^o ficile videre si vinculum p̄m̄ matrimonij nou est p̄mo solutus quomõ sequens matrimoniu sit legitimũ. Unde m̄p̄ videt dicendũ q^o anteq^o contrahatur scdm̄ matrimoniu soluitur p̄m̄. vt dicit in supradicto. c. in glo. 2. tamẽ si ante contractũ matrimonij secũdũ aliõ con- iux conuerteret nõ liceret illi qui p̄mo puer- fus est scdm̄ matrimoniu contrahere viuente

Articulus

alio non q^o per cõuersionẽ alteri^o restitueret vinculum m̄rimoniũ p̄m̄ quasi iure postlumi- ni: vt quiddã dicunt: q^o ad cãdũ matrimonij vinculum mutu^o redit cõsensu: sed cãretur quoddã impedimẽtum quo alius alio vinẽte cum alia persona matrimoniu cõtrahere p̄bi- beret. 28. q. 2. Si infidelis. in gl. b. cã dicit q^o restituitur vinculum matrimonij: sed exponẽ- dum est vt 28 dicit.

¶ Questio. m- querit vtrũ coniux infidelis a fide- li dimissus nõ d̄bito possit illo vi- uente cõ alia persona h̄ere. Et videt q^o sic. q^o inter eos nõ est matrimoniale vinculu: alias fidelis nõ possit h̄ere infideli viuente: infide- lis aut non alligatus matrimonio p̄t h̄ere. **¶** Itẽ nullus coniugã p̄t alterũ inuitũ obli- gare ad perpetuã continentia: sed si infidelis non p̄t h̄ere altero piuge viuente piux fide- lis possit infidelẽ obligare ad continentiam per totã vitam ipsi^o fidelis: q^o vt habitũ est in qone p̄cedenti postq^o infidelis nõ vult rema- nere cõ fidelis: aut si vult non tñ sine blasphemia xp̄i aut scandalo fidelis ipse fidelis potest aliud matrimoniu cõtrahere ipsa viuẽte. ergo postq^o fidelis matrimoniu contraxit. videt q^o infidelis possit contrahere.

¶ Cõtra. 28. q. 2. Si infidelis: cõtumelia crea- toris soluit ius matrimonij circa eũ qui relin- quit: in quo videt d̄re itelligi: q^o cõ infidelis nõ vult modo debito cohabitare cõ fidelis nõ soluit ius matrimonij nisi quo ad fidelẽ. ergo quis fidelis h̄ere possit: nõ tamen infidelis. **¶** Itẽ vt habitũ est fidelis volens cohabitare cõ infideli modo debito cohabitare volẽti nõ p̄t aliud matrimoniu h̄ere infideli viuente. ergo m̄to min^o infidelis dimittet fidelẽ coha- bitare volentem potest aliud matrimoniu contrahere fidelis viuente.

¶ Circa hanc questionẽ fuerunt opinionẽs diuersẽ vt accipit potest ex dictis. 28. q. 2. Si infidelis. in gl. Quidam em̄ opinati sunt infideles posse aliud matrimoniu contrahere: nõ tamen anteq^o fidelis aliud matrimoniu con- trahat vel solẽne votuz continentie faciat: sed quia postq^o fidelis contraxit vel solẽniter vo- uit non remanet sibi aliquod ius in coniuge infideli. vnde videt infidelis nullo iure rema- nere obligatus ad non contrahendum: q^o ex quo solutam est vinculum matrimoniale iter ipsum et fidelẽ: nec remanet fidelis ius alq^o super infidelẽ: ius nature non prohibet infi- delẽ contrahere: nec ius diuinum qd sciaz: nec statutum ecclie: quia statuta ecclie nõ ligant infideles: qui nõ nõquã susceperũt sacra-

Secundus

mentum baptismi. **¶** Alij dicunt q^o infidelis manens in infidelitate nunquã potest cõtra- here in vita alterius nec post vitaz: quia quã- nis inter ipsum et fidelẽ sit solumu matri- moniale vinculum quãtum ad essentia: manet tamen quãtum ad obligacionẽ effe- ctum in infideli: propter culpam suaz. Nec ex hoc sequitur q^o obligatur ad p̄ceptum con- continentiam: quia si conuertatur ad fidem con- trahere potest postq^o aliud matrimoniu con- traxit vel solẽniter vouit.

¶ Ex dictis patet solutio ad argumenta ad partem p̄mãam.

¶ Qui vult tenere aliam opinionẽ dicere potest ad p̄mũ argumentum contra eam: vt dicit quedam glo. ibidem: q^o. s. non est intelli- gendum: quin etiam soluat ius matrimonij circa fidelẽ relinquentẽ: sed ideo de relin- quente decretum non loquit. q^o extra ecclia est: ecclia nõ iudicat de h̄is que foris sunt.

¶ Ad secũdũ dicendũ q^o non est simile: q^o quãdũ infidelis vult modo debito cohabita- re cum fidelis non est solutu matrimoniale vin- culum quo ad essentia: 2° ideo fidelis dimisit si- dem vel debito modo non vult cohabitare cum eo soluit vinculum matrimoniale quo ad essentia: 2° quia matrimoniu claudica- re non potest: ideo postq^o fidelis cõtraxit: infidelis contrahere p̄t: nõ tamẽ anteq^o anteq^o infidelis contrahat vel solẽniter voueat: infide- lis semper manet obligatus fidelis: quãuis nõ cõuerso: 2° quo ad hoc bene dicitur: q^o tñ matrimoniu claudicare non possit quã- tum ad obligacionẽ effectum. **¶** An autẽ propter quod dicitur mortale peccatum vxor possit a viro dimitti vel cõuerso soluetur in litteram exponẽdo.

¶ Circa litterã. Cauẽne gẽtilẽ vel iudeã vel alienigenã. i. hereticã et. hoc intelli- gitur de heretica nõ baptizata: vt d^o q^o est p^o hibitio: nõ tñ cõ statuto irritante si fr̄ium fiat quo ad ipaz hereticã. Ego dico nõ dñs. i. ego dico cõsulẽdo: nõ dñs p̄cipiẽdo. Non est ipu- tanduz m̄rimoniũ qd extra decretũ dei scri- bti accipit extra p̄o cõtra. Nec vera eius pu- dicitia cum cõiuge dici p̄t. hoc in questio- bus in solutione argumentõz expositũ e^o. **¶** Quãlibet cõcupiscentias que aiam a lege vel oberrare faciũt et perniciose corrupi p̄t sine crimine: vtz vxorẽ suã dimittere et vxorẽ vtrã. **¶** Ad cuius intelligentia notandã q^o triplex est fornicatio. s. p̄p̄te dicta et fornicatio car-

Distinctionis

vnde fm Auz. 3. ad eba. c. 40. fraternitas qd e in vno fratre respectu alterius no est fraternitas que est in alio respectu istius. Ira aut canonica istas duas habitudines accipiunt sub vno gradu: 2 ideo no est realis contractio inter iura canonica 2 cautila in descriptioe gradus. Tene etia p regula qd p trahetes sine dispesatioe in gradu panguinitatis prohibito nulla longinquitate defendunt anno: qd onturnitas tps no minuit peccati sed auget. tantoqz sunt grauiora crimina quato diutius infelices animas detinet alligata. extra de pisan. 2 affm. no. 03. C. Alia est regula qd toto gradu persoae descendentes a stipite distant inter se quoto a stipite distant. gradus tamē idem virtuosior est in linea descendēte qd transuersali. Verbi gratia filius a patre distat in pmo gradu. duo fratres inter se attingit sibi in pmo gradu. 2 tamen plus attingit filius patri qd frater fratri. Simuliter filius filij attingit auo in secūdo gradu. filij duozū fratru attingit sibi in secūdo gradu. 2 tamē filius filij attingit magis auo suo qd filij duozū fratru inter se. vides ergo qd idē gradus consanguinitatis in linea descendente est fortius vincula qd in linea transuersali. C. Ter tia regula est qd quado persone inaequaliter distant a stipite. verbi gratia. vna in quarto gradu alia in secūdo gradu consanguinitatis inter illas personas debet coputari secūdu gradum magis remotū a stipite. extra de consan. e. affi. c. vlt. Pmo autē ratio est qd ratio consanguinitatis in linea transuersali ortū habet ab illa que est ad stipitē. vnde philosophus. 8. ethi. c. 12. oino cognata amicitia dependere videt ex paterna. 2 ideo vnus in linea transuersali nō pot esse alij p pndoz qd stipiti. C. Nota et qd puenctus dicit qd psem 2 msem attingunt trūci qd Isidorus qd frēm 2 forozē trūci ponit. vt h. 9. li. etymologia. c. 7. 2 recitat magister in lra ante mediu būsū di. vnde illi qui secūda adsignatione Ihs. sunt in gradu 3o secūda alia sunt in 4o.

Articulus. 1.

De vtrum

Panguinitas sit aliqd vinculu. 2 vtrum pset nūmonio impedimētū. 2 vtrum impediatur matrimoniu ultra gradū quartū. 2 quarto vtrum aliqd possit tñ distare a stipite qd possit licite p trahere ad eo. 2 vtrum infidelis p trahetes in gradu pbitio scparatū sint. postq puenctur ad fidē. 2 vtrum illi q ante pccūū generale in quo restricta sunt linea panguinitatis vsq ad

Articulus

quarta gradu p traherūt in gradu 5o vel 6o vel 7o potuerūt post predictū conciliū in suo con iugio remanere. **Questio.**

Primo oñdo qd panguinitas non sit aliqd vinculu. ratioe aie nō est aliqd vinculu panguinitatis iter hoies: qd oēs ani me rōnales pducunt in esse p creationē: nec ratioe corpis: qd in hys quo respiciūt corpus cō munitat hoies cū brutis iter que nō ē vinculu aliqd panguinitatis. ergo iter hoies nō est aliqd panguinitatis vinculu. C. 2e aliqd homines nō magis cōmunicat inter se i essentia spe cie qd alij hoies. nec in essentia numerali: acci detaliter tñ qñqz colligant inter se nō descē dētes ab eodē stipite qd alij qd ab eodē stipite descēdūt. ergo inter descēdētes ab eodē stipi te nō est vinculu panguinitatis. C. 3e si vin culū panguinitatis esset inter hoies p eoz descē sulum ab eodē stipite p carnales p pagatio nē: tñ tantum se extēderet consanguinitatis vinculu quātū ex se extēdit carnalis p pagatio nē: sed hoies oēs xpo excepto p carnale p pa gationē descēderunt ab Adā. ergo inter homi nes oēs. est panguinitatis vinculu. C. Cōtra. amicitia est vinculu inter hoies: sed pbs. 8. ethi. c. 12. inter alias species amicitie po nit amicitia cōsanguineozū. ergo aliqd vinculu panguinitatis est inter hoies. C. 3e expe rientia docet illos qd ab eodē stipite descē dē rit magis colligari inter se affectione natura li qd alios: ceteris paribus. ergo experientia do cet iter hoies esse aliqd vinculu panguinitatis. C. Rñdeo qd sicut dicit pbs. 8. ethi. c. 12. ois cōmū nicatio alicuius amicitie cā est ita qd fm diffe rētiā cōdicatiōis sunt amicitiaz differētie fm pbi. vbi pus. Cōsanguinitas autē est quedā na turalis cōdicatio in sanguine. qd ideo dicit qd sanguis vltima digestioe digestus est mā pri ma feminis: panguinitas ergo est inter pān gūneo cūculā nāllis amicitie cā. 2 qd natu ralis amicitia est formale vinculu 2 nāle illozū quozus est. ideo dicit p dicationē causali qd con sanguinitas est vinculu. i. vinculu cā. s. qd pān gūnitās nō causat predictā nālem amicitia nō si mediāte cognitioe cōdicatiōis in sanguine: qd cognitio insufficienter inuenit nisi in hoib. qd vnis in brutis multis sit imperfecte aliqd cognitio predictē cōdicatiōis iter parētē 2 imediatā nō pā. vnde 2 videmus ipso hēre aliqd similitu dinē naturalis amicitie adimūtes: ideo p pte loquēdo nō est vinculu panguinitatis nisi in ter hoies: quōs inter alij bruta sit scdm quid. C. Ex dictis patet solutio ad 1m arg. in oppo

Articulus

Primo

et scdm. C. Ad 1m oim qd quāuis panguinet nō magis cōicēt iter se 2 in essentia speciei qd alij. nec etiā in essentia numerali. tñ magis conue niūt in virtute naturalis: sed nō est necessariū qd magis cōicēt in virtute nāli absolute. qz qñqz aliqd nō panguineti similitozes sunt in nāli vir tute absolute qd aliqd cōsanguinei. semp tamen panguinei magis pueniūt in virtute nāli a vir tute stipitis derivata. C. Ad tertiū dicit aliqd qd dicitur panguinitas qñ descēdentes ab eodē stipite desinūt esse filies in nāli virtute suo stipiti: qd dicitur necessariū fieri: qz illa assumpta tio paulatine vadit dominādo. qd patet qz na turalis virtus vt est derivata a stipite non est ita fortis sicut in stipite: sicut nec in ramis ar boris est naturalis virtus quā recipiūt a radi ce 2 stipite ita fortis sicut in radice 2 stipite in quātū cā a stipite accipiūt: qd cōingere pot ēt alia causa qd aliqua naturalis virtus fortior sit in ramis vel fractu qd in stipite vel radice. sic quāuis in filio pot esse fortior naturalis virtus qd in patre: hoc tñ nō ex naturali virtute ppsū tñ. s. ex aliq alia coopante cā. C. Sed 3. si cō tingeret qd vnus pater generaret filios plures qd nō esset patri similitozes in quacūqz nāli vir tute qd aliq alij hoies: ad puc esset cōsanguini tas iter eos p hoc qd cōmunicarēt in nā ab eo dem stipite per virtutes naturalē propagata. C. Pterea. cū quāto virtus generantis for tior est tanto per eā possit ad plures protendi naturalis assumptio virtuti naturali stipitis contingere possit qd aliqui ab vno stipite de scēdētes magis essent cōsanguinei inter se qd alij inter se ab alio stipite descēdētes tā istis qd illis existētibus in eodē gradu ad sui stipites. quod incōueniēs videt. Ideo dicit aliq qd tan tum se extendit cōsanguinitas quātus natu ralis propagatio ab eodē stipite: 2 qd omnes ho mines habent in se aliqua cōsanguinitatem inquantum ab eodē stipite per naturalē ppa gationē descēdunt: 2 talis cōsanguinitas ali quā rationē habet vinculu: in quātū iter homi nes: qui hunc descēsus efficaciter recogitant: 2 in quibus non est naturalis affectio per ex cessinas malitiā deprauata causat aliquod vin culum amicitie naturalis quāuis debilitet. vn de Augustinus. 12. de ci. c. 21. dicit qd ideo deus voluit omnes hoies ab vno descēdere. vt eo modo vehemētius cōmēdaret hoi iphus socie tatis vnitas vinculu: qd cōdoret: nō tantū in ter se nature similitudine: verū etiā cognatio nis affectu hoies pectere: nō dicit ergo pro prie cōsanguinitas vchere. s. pō tanto defi cere dicitur qd per nūmā elongationē a stipite

naturalis amicitia fere totaliter euāscit: quā matrimoniu vinculum aliquo modo reuo cat fugientem. **Questio.** **Secundo** queritur vtrū consanguinitas pset matrimonio impedimen tum. Et videtur qd non. quia ligati vinculo na turalis amicitie facilius qd alij in amicitia per seuerant. sed inter coniuges maxime vtilis est perseverātia amicitie. ergo cōsanguinei aptio res sunt vt matrimonialiter copulentur inter se qd extranei. C. 3e non ipedit matrimoniu quod nulli bono matrimonij contrariatur: sed consanguinitas non contrariatur alicui bono matrimonij: quia ita possunt seruare fidem si cut extranei: ita etiam procreare prolem. ergo consanguinitas matrimoniu non impe dit. C. 3e Eua imediate sumpta sup de Adā. 2 tamen illa propinquitas non impedit ma trimoniū inter eos. ergo multo fortius nul la alia carnalis p pinqtas matrimoniu ipedit. C. Contra. Zen. 18. omnis homo ad propin quam sui sanguinis non accedat. C. 3e Bre go. ad Augustinum episcopum anglozum. 2 habetur. 35. q. 3. quedam lex. 2 recitat magister in littera post mediu būsū di. dicit qd hie vnorum fratrum germanozum siue dmaruz so rozum filius 2 filia miscantur experimēto didicit ex tali coniugio sobolem non posse suc crecere: sed illud quod impedit sobolem suc cedentem debet impedire matrimoniu. quia est contra vnū bonū matrimonij. ergo ali qua consanguinitas matrimoniu impedit. C. Respondeo qd aliqua consanguinitas im pedit matrimoniu ex dictamine iuris natu re. aliqua ex dictamine legis diuine. aliqua p statutū ecclesie. Pzopter dictamen legis na ture impeditur matrimoniu filie cum patre vel filij cū matre. vnde 2 in lege nature dicitur est. vt habetur Gen. secūdo. reliquet homo pa trem 2 matrem 2 adheret vxori sue. Ius etiā naturale dicta maiorē reuerentiam debere parentibus qd coniugibus: 2 dicitur non sic de bere tractari turpiter parentes sicut se cōtra tiant coniuges: magis tamē est contra ius na ture matrimoniu filij cum matre qd filie cūz patre. quia vxor debet esse viro subiecta. con tra autem ius nature est vt filius teneat matrē subiectam. vnde 2 quedam animalia bruta ab horrent coire cum matre sua: quādiū cogno scunt eam esse suam matrem. quod patet per il lud quod narrat philosophus. 8. de aishb. de camello qd cū saltasset sup matrē suā cooperta postquā recognouit ea esse matrem suāz inter fecit ignatorem. narrat etiā de equo ibidē qd

leg. natura 2 huius matrimonij non potest esse filij

fratris uxoris sue: relictam filij uxoris sue nemo sibi in matrimonium sumat: relictam uxorem consanguineorum uxoris sue usque in tertiam progeniem nemo in uxorem sumat. In quarta vero et quinta si iuuenti fuerint non separentur. Et de his varie de affinitatis obseruatione loquuntur auctores. Alij enim usque ad sextimum gradum eam obseruari faciunt. Alij vero in quinto vel quarto matrimonia contracta non diuidunt. Sed illi veritatis rigorem: isti misericordie dispensatione videntur proponere. Potest enim ecclesia dispensare in copula affinium usque ad tertium gradum: sicut Grego. dispensauit in quarto gradu consanguinitatis. Illud autem non est pretereundum quod Gregorius Venerio episcopo scripsit. Sedem apostolicam consolere decreuisti: si mulier copula maritali extraneo viro coniuncta cognatio eius pertineat: si eo defuncto cognatio maneat vel sub alio viro cognationis vocabula dissoluantur: vel si suscepte soboles possunt legitime ad prioris viri cognationis transire copula. Si vna caro fuerit quomodo aliquis eorum potest propinquus vni pertinere: nisi pertineret alteri? Hoc minime posse fieri credendum est. Porro vno defuncto: in superstitis affinitas non deletur: nec alia copula conjugalis affinitate copule prioris soluere valet: sed nec alterius coniunctionis soboles placet ad affinitatis prioris viri consortium transire. Siquis ergo sacrilego et temerario anu in defuncto querit propinquitatem extinguere: vel sub altero affinitatis vocabulo dissimulare: vel susceptas soboles alterius copule propinquitate prioris credit legitime sociari: hic negat dei verbum salu-

dum esse quod dixit. Erunt duo in carne vna. Ecce hic prohibet si mortuo primo viro uxorem eius alius nupserit: filios de secundo viro genitos ducere uxores de cognatione prioris viri: quia filij mediante matre ad cognationem prioris viri pertinent: cum quo mater eorum vna caro extiterat. Hoc idem etiam Innocen. papa ait. Si qua mulier ad secundas nuptias transierit: et ex eis sobolem genuerit nullatenus potest ad consortium cognationis prioris viri pertinere. Hoc autem obseruandum est usque ad septimum generis gradum: sed maxime usque ad tertium et quartum sicut supra positum est.

¶ Si coniugium sit inter eos qui nota consanguinitate diuiduntur.

¶ Est sciendum quod ecclesia infra predictos gradus consanguinitatis coniunctos separat. Si autem

tem ignoranter coniuncti fuerint in conspectu ecclesie: et postmodum probata consanguinitate eiusdem iudicio separati. Queritur verum copula illa coniugium fuerit? Quibusdam videtur non fuisse coniugium: quia non erant legitime persone: sed tamen de crimine excusantur per ignorantiam: et quasi coniugium reputatur: quia bona fide et per manum ecclesie conuenerunt. Unde et filij eorum legitimi habentur. Alij vero dicunt fuisse coniugium: licet non essent legitime persone: quia saltem coniunctionis vocantur canones coniugia: vbi de personis agit quatuor testimonio consanguineorum sit dirimenda coniunctio. Unde Urbanus papa. Si duo viri vel tres consanguinitatem inreuitando firmauerint: vel ipsi forte confessi fuerint: coniugia dissoluantur. Si vero necrum es-

tigerit episcopi eos per fidem christi obtestentur: quatinus palam fateantur si se recognoscunt consanguineos. Si se iudicio episcoporum segregauerint alia matrimonia non prohibeantur contrahere. Idem. Notificamus tibi ut cum tres vel duo ex propinquitatibus eius qui accusatur hanc propinquitatem iuramento firmauerint: vel si duo vel tres ex antiquioribus ianuentibus: quibus hec propinquitas est nota: qui bone fame et veracis testimonij sint: remoto amore: timore: precio: et omni malo studio predicta firmauerint: sine mora coniugia dissoluantur. Consanguineos vero extraneorum nullus accuset: vel consanguinitatem in synodo computet: sed propinquus: ad quorum noticiam pertinet. Si autem progenies tota defecerit: ab antiquioribus et veracioribus: quibus propinquitas tota nota sit: episcopus canonicè requirat: et si iuuenta fuerit: separentur. Ecce quibus acclamantibus et testificantibus dirimenda sit consanguineorum coniunctio que coniugium vocatur.

¶ Distinctio utilis.

¶ Ite dicendum est quod aliud est fornicatio: aliud stuprum: aliud adulterium: aliud incestus: aliud raptus. Fornicatio licet sit genus omnis illiciti coitus qui fit extra uxorem: tamen specialiter intelligitur in viu viduarum vel meretricum vel concubinarum. Stuprum proprie est virginum illicita defloratio. Adulterium est quasi alieni thori violatio. vnde adulterium dicitur quasi alterius thori accessio. Incestus est consanguineorum vel affinium abusus. Unde incestuosi dicuntur qui consanguineis vel affinibus suis abutuntur. Raptus admittitur cum puel-

la violenter a domo patris educitur: vel corrupta in uxorem habeatur: siue puella: siue parvulus vis illata: stiterit: hic morte mulctatur: sed si ad ecclesiam cum rapta confugerit: privilegio ecclesie mortis impunitatem meretur. Attendendum est etiam illud Alexandri qui ait. Quod frater sorore uxoris sue cognati dicuntur equiuocationis iure fit: et necessitate vulgaris appellationis potius quam vlla cognationis causa. Uxor enim fratris fratris potius quam cognata vocatur. Mariti frater leuir dicitur. Duorum fratrum uxores iantrices vocantur quasi eandem iamam intrantes. Viri soror glos appellatur. Sororis autem vir non habet speciale nomen: nec uxoris frater.

¶ Superius determinauit magister de impedimento consanguinitatis. **¶** Hic determinat de impedimento affinitatis. **¶** Et diuiditur in partes duas. **¶** Primum determinat de impedimento affinitatis. **¶** Secundo de separatione matrimonij inter consanguineos vel affines contracti ibi. Et sciendum. **¶** Prima in 3. **¶** Primum ostendit quid sit affinitas et usque ad quem gradum impediatur matrimonium. **¶** Secundo opponit in contrarium ibi. Sed alij tertio ostendit quantum durat affinitatis vinculum ibi. **¶** Illud etiam. **¶** Illa pars que ibi incipit. Et sciendum diuiditur in 3. **¶** Primum agit de separabilitate matrimonij in prohibito gradu consanguinitatis vel affinitatis tracti. **¶** Secundo de quibusdam peccatis quibus affinitas iure violatur ibi. Hic dicendum. **¶** Tertio de quibusdam nominibus que ex gradibus affinitatis iustantur ibi. Attendendum est.

¶ Articulus.

Intra hanc est querendum de principio de duobus. **¶** Primum de causa affinitatis. **¶** Secundo de impedimento pronentem ex ea. **¶** Circa primum queruntur. **¶** Primum utrum per quamlibet carnalem copulam contrahatur affinitas. **¶** Secundo utrum per matrimonium non consummatum. **¶** Tertio utrum per sponsalia. **¶** Quarto utrum affinitas causet ex affinitate. **¶** 26. i.

Primo dicitur quod per quilibet carnales ed pulam no hbat affinitas qz affinitas est vinculu indissolubile in tñ q vno con sanguineo qz altera coinge. 35. q. vlti. s. n. tatis. sed copula carnalis fornicaria indissolubiter non coniungit. ergo vñ q per tales copula affinitas no est. **Itē** p carnale copula extra mrimoniū nō hbit irregularitas vt supius vñ ē. g. a sili nec affinitas. **Itē** 35. q. 3. Extraordinaria. dicitur hoc ordinaria pollutio n̄ nisi in nāibus admittit. n̄ vñ mrimoniū in p̄dicitur verum non est et si carnalem copulam illicitam contraheret affinitas.

Contra eadē cā. q. vlti. fraternitatis. dicitur de viro r muliere si vna caro sunt quō pōt aliqz eoz p̄pinqus vñ pertinere nisi pertineat alteri hoc m̄tine posse fieri credendum est sed si cut dicit ap. 1. cor. 6. q. adheret meretrici vñ copus effici. g. p copulas fornicariā affinitas hbit. multo fortius g. p p̄pinqus. **Itē** eadē cā. q. 3. si qz. Si p̄ fornicatus fuerit cū muliere et si eius nesciens eandem duxerit vxorem: sed q. mulier ad mortē peniteat. r sine spe coniugij maneat. qd nō diceret nisi p fornicatione mulieris cū fratre fuisset dicit affinitas iter ipsam r fornicatoris fratrem.

Respondeo affinitas ē propinquitas ex carnali cōmixtione et mediante consanguinitate pro ueniens oī carens parēta. r qz carnalis cōmixtio est nō tñ in concubitu mrimoniāli. sed et fornicario. iō gñat dō. q. p oēm carnalem copulas p quā vir r mulier dūtur effici vna caro affinitas cōtrahit. r qz carnale pollutio nem factā non in vase nātr ad illū vñm ordāto. sed et vel p fractionem claustrorū siue seminis effusione non efficiuntur vir r mulier vna caro: iō per tales actus affinitas non hbit. 35. q. 3. Extraordinaria. in tex. r in glo. ex p̄p̄s.

Ad p̄m in opp. dō. q. non valet qz frequenter ex actu transitorio causatur diuturnus effectus. **Ad** 2. dō. q. carnalis copula non causat irregularitatem nisi in ḡtum inducit facti effectus: hoc autem p̄supponit aliqd esse facti qd in fornicaria copula nullus ē. r iō neqz facti defectus p fornicariā aut copula vir r mulier efficiuntur vna caro q mediante affinitas hbitur. **Ad** 3. dō. q. ibi nō vocat ordinaria pollutio carnalis p̄cubitus fornicarius. s.

pollutio facta circa nālia r non itra. ita q nō attinguntur claustra pudoris fm q exponit glo. ibidē. **Questio**. u.

Secundo dicitur vñ p mrimoniū non consumatū hbat affinitas. Et vi q non. qz affinitas est propinquitas ex carnali cōmixtione pueniens vt supius dicitur: sed in mrimoniō nō sumatū nulla scā est carnalis cōmixtio. g. p tale mrimoniū nō hbit affinitas. **Itē** 35. q. vlti. s. n. tatis. dicitur de coniugibus q si vna caro sunt: non pōt esse q aliqz sit p̄pinqus vni eoz qn p̄tineat alteri. in quo vñ dare intelligi affinitate non hbit per coniugū nisi mediante cōmixtione carnali.

Contra eadē cā. q. 3. de p̄pinqus et quā vir coniungatur in mrimoniū eis q sibi consuauit sūt r vxoris sue p̄pinqus post mortē sue vxoris. sed p mrimoniū nō cōsumatū iam sunt vir r vxor. g. per talem mrimoniū affinitas cōtrahitur. **Itē** ex de cōsanguinitate r affinitate. c. i. Equē. vt canones dicunt abstinendū est a p̄pinqus vxoris r p̄p̄s: ex hoc argue vt p̄ius.

Rūdeo q affinitas pōt accipi p̄p̄ie r cōter. p̄mo nō non cōtrahitur nisi mediante carnali cōmixtione. 2. nō cōtrahitur non tñ p mrimoniū non cōsumatū. sed etiam p spōsalia r postea ostēdetur. p mrimoniū. n. cōsumatū cōtrahitur aliqua p̄pinqus cum cōsanguineis coniugis impediendi mrimoniū. vnde in effectu impediendi mrimoniū puenit cū affinitate p̄p̄ie dicta. **Itē** ad p̄m dicitur p̄cedat de affinitate p̄p̄e dca. **Itē** argumēta ad partem aliam de affinitate dicta cōmunitur.

Tertio querit vñ p̄trabat p sponſalia. Et videt q nō. extra de despon. impu. litteras. dicit de quodā qui cū quādā puella in cunabulis sponſalia p̄traxit: r postea m̄ez ei duxit in vxorē q pōt remanere cum vxore. qd nō esset vñ si ex p̄cedens sponſalia fuisset cōtracta affinitas. **Itē** nō p̄ affinitas cōtrahit nisi mediante mrimoniū vel carnali copula sed sponſalia nō sunt nisi sponſio futuri mrimoniū. ergo p illa nō videt causari affinitas. **Contra** extra de spon. p̄uenis. dicit de quodā qui quādam puellā duxit nō dū septem nem: cū qua attendit quod forsā complere non potuit: r postmodū duxit consobrinam illiā: q dicitur endns est ad eadē. quod verum nō esset nisi per sponſalia etias ante septēna cōtraheret affinitas.

Respondeo q sponſalia quēda sūt que tenent de iure: r talia sponſalia r si nō inducant

affinitate p̄p̄ie dicitur inducunt tamē aliquid affinitati simile quo ad effectum impediendi matrimonium: eo q sponſalia sunt ad mrimoniū ordinata: quēdam sunt que de iure non tenent ppter impedimentum p̄p̄pinqus r vel affinitatis: quēdam p̄ defectum vñs rationis. p̄ma sponſalia r si uon inducant affinitate p̄p̄ie dicitur inducunt tñ impedimentum matrimonij sicut affinitas p̄ publice honestatis iustitia. extra. de spō. ad audiendaz. in tex. r in glo. est aut publice honestatis iustitia p̄pinqus ex sponſalibus p̄ueniens robur trahens ab institutione ecclesie p̄ eius honestate: r quia simul cā est in sponſalibus que de iure non tenent ex causa p̄dicta: ideo publice honestatis iustitia requirit vt talia sponſalia matrimonium impediāt. Sponſalia autē que de iure non tenent p̄ defectum vñs rationis nullam affinitatem inducunt nec aliqd simile affinitati: quia talia sponſalia nō tñ non tenent sed nec modicam apparentiam habēt vt tenere debeant. r iō nec dicit pōt q matrimonium impediāt p̄ publice honestatis iustitiam. r de talibz loquitur de. allegata ad partem p̄mā. **Ad** 2. dō. q. p̄cedit de affinitate p̄p̄ie dicta. **Ad** 3. dō. q. ad partem aliam dicit q illa puella aliquid habebat de vñ rōnis: r illd qd iusticia attendit: attendit affectu maritali: r in vase naturali: r iō non est simile de illis sponſalibus r de illis de quibus loq̄t de cre. ad p̄m dca allegata.

Quarto queritur vñ affinitas causat ex affinitate. Et videtur q sic. 35. q. 3. Cōtradictum ducat vxorem: ergo non tñ sūt vir r affines vxoris sue p̄pinqus: sed etiam ille mulieres que sunt eis matrimonialiter copulate. **Itē** eadē q. Porro. porro duoz cōsobrinorum cōiuges: quibz t̄p̄ibus diuersis viro vni alteram post obitum alterius nubere publice honestatis iustitia dicit: qd tñ non est vñ nisi ex vno gñe affinitatis. aliud caret. **Contra** 2. m. r tertiu gen^o affinitatis reuocata sunt ita q solui remanet p̄m affinitatis gen^o. extra de p̄pinqus. c. nō dō. s. si affinitas cauſaretur ex affinitate: adhuc remaneret duo affinitatis gñā. g. affinitas ex affinitate n̄ cā.

Rūdeo q antiquitus erant affinitatis tria genera sicut habetur. 35. q. 3. Cōtradictum. 1. p̄m genus affinitatis qd adhuc manet causatur ex carnali cōmixtione seu mrimoniū mediante cōsanguinitate. 2. Aliud quēbatur ex carnali cōmixtione cū mrimoniū mediante affinitate. 3. 3. p̄m medianibus duobz p̄m

generibus. vbi gratia. A. maritus. B. vxor. C. cōsanguineus vxoris. C. est affinis. A. p̄m mo genere affinitatis: r si. B. matrimonialiter copuletur ipsi. C. attinebit ipsi. A. in 2. genere affinitatis: r si. C. copulabatur ipsi. B. attinebit ipsi. A. in 3. genere affinitatis. sed modo solū remāet p̄m affinitatis gen^o nec vt dicitur extra de consanguinitate. Non debet variatē tempoz statuta quandoqz varientur humana: p̄sertim cū virgens necessitas exposcit. reuocationem autem p̄dictozuz generum vrgens necessitas r euidēs vtilitas exposcebat: quā vt in eadem de. dicitur p̄p̄o p̄hibito de cōiugio in 2. r tertio affinitatis genere minime cōtrahendo difficultatem. frequenter in ducebat: r aliquādo pariebat periculum animarum. **Ex** dictis patet responsio ad argumētum in oppositum: quia illa dcreta. p̄ p̄dictam de. abrogata sunt.

Insequēter queritur d. p̄m p̄ncipali. **Et** circa hoc queruntur. 4. p̄m vñ affinitas impediāt matrimonium. 2. vñ p̄m possit p̄scribi contra prohibitionem de cōtrahendo cū affine. 3. vñ nati de tali mrimoniū sūt illegitimi. 4. vñ vñ ad accusandum impediendum consanguinitatis vel affinitatis sint admittēdi tam extranei q cōsanguinei. **Ad** 1.

Primo ostendo q affinitas non impediāt matrimonium: quia effectus si impedit causam: sed affinitas causatur ex matrimonio. ergo non impediāt matrimonium. **Itē** vir qui carnaliter cognoscit mulierē magis videtur attinere illi q cōsanguineus suus: quia ille qui cognouit eam attinet sibi immediate: cōsanguineus suus eo mediante sed vir potest cōtrahere cum muliere quam carnaliter cognouit. ergo multo fortius cōsanguineus suus.

Contra 35. q. 3. de propinqus equaliter vir coniungatur in mrimoniū eis qui sibi cōsanguinei sunt r vxoris sue cōsanguineis p̄ mortem sue vxoris. ergo affinitas ita videtur matrimonium impediēre sicut cōsanguinitas.

Rūdeo q affinitas impediāt matrimonium in aliquo gradu de iure diuino. ius enim diuinum prohibet vt habetur. **Leuit.** 18. filium nō cōtrahere cum vxore patris: nepotem. cum vxore patris: patrem cum vxore filij in aliquo gradu de iure politico: vnde de iure politico

Distinctionis

C non licet contrahere cum affine infra quartus gradus extra de consangu. et affini. Non dicitur ubi de prohibito copule singulari quartus sanguinitatis et affinitatis gradus decetero non excipitur quoniam in plerisque gradibus non potest abique graui dispendio huiusmodi prohibito generaliter obseruari.

C Ad hunc in oppositu dicitur quod affinitas non im-pedit matrimonium ex quo dicitur: sed aliud. Ad hunc dicitur quod cum nullus sit sibi consanguineus et affinitas habet mediate sanguinitate per carnalem copulam seu matrimonium: mulier non efficit affinis viro quod cognoscit eam: sed eius consanguineus. Et si dicas saltem magis ut attinere sibi altero genere attinentie: et ex sequenti minus videtur posse matrimonialiter copulari viro quod consanguineo eius: dico quod non valet: quod matrimonium ad procreationem plus ordinatur: et plus procreatio non potest esse sine carnali copula ipsa matrimonium non repugnat: unde ipsius impedire non debet.

B quoniam utrum possit prescribi contra prohibitionem de contrahendo cum affine. Et videtur quod sic: quia contra ius per se positum potest currere prescriptio: sed prescriptio de contrahendo cum affine est de iure per se positum. Contra ipsam potest valere prescriptio. Item perceptio decimarum et oblationum est aliquid spirituali annexum. versus mulieris videtur esse quid carnale tamen: sed contra ius percipiendi decimas et oblationes valet prescriptio quadragenaria: extra de prescriptione. de quarta. et multo fortius potest prescribi contra illud ius quod prohibet contrahere cum affine.

Secundo

C Contra. co. ti. vigilat. dicit dominus papa de prescriptioe quod nobis tam in rebus cognitis quam in latentibus placuit non habere vires: et videtur quod per prescriptionem nullus possit iuste aliquid obtinere.

C Rideo quod quauis si ius nature vel diuina nulla possit valere prescriptio: quoniam tamen valet contra ius pure positum nisi sit tale de quo cauetur in iure: vel ipsum prescribi non possit. Ad hoc tamen ut prescriptio sit valida necessaria sunt tria.

Anu est quod possessor iusto titulo incipiat possidere. i. q. 2. Electio. §. pot. ubi dicitur quod qui nullo titulo possidere incipit prescribere non potest. Aliud est quod sit bone fidei possessor. Hoc est quod credat se iuste possidere: quod sicut dicitur extra de prescriptione. vigilat. nulla antiqua dicitur possessio iuuat aliquem male fidei possessorem nisi respuerit postquam non erit se aliena possidere.

C est quod possideat per totum tempus determinatum a iure absque interruptione: illud tamen

XXI.

ipsa determinat breuius vel longius secundum conditiones rerum que possidentur et illorum contra quos prescribitur. Si autem prescribens ius acquirit in re que primo de iure sua non erat. loci tamen in proposito non habet. quia prohibitio de non contrahendo cum affine operatur ad aliquos gradus est de iure diuino ut patet ex precedenti questione. Illud etiam ius positum quod in aliis gradibus contrahere prohibet. tale est quod de ipso canetur in extra de consangu. et affini. Non dicitur in fine. can. sa etiam quare iura voluerunt prescriptionem habere vigore in proposito esse non potest: quod videtur extra de prescriptioe. vigilat. Ephefinus legislator solus propter vitandas miseros legem talem et longi temporis errorem et confusionem prius tricenari vel quadragenari prescriptione vigore legis imposuit. unde consuetudo quantumlibet longa non potest personas illegitimas ad contrahendum facere legitimas: extra de consangu. et affini. quod super. in textu: et in glo. preterea cum matrimonium non tamen sit de iure positum: sed est de iure nature et diuino: ut superius ostensum est per nullam prescriptionem fieri potest ut matrimonium nisi sit verum quod a principio nullum fuit.

C Ad hunc in oppositu per solutio ex iam dictis. Ad hunc dicitur quod carnalis versus mulieris extra matrimonium est spiritus nature. et ideo locum non habet sibi prescriptio. ipsum etiam matrimonium est de iure nature et diuino: ideo nec prescriptio facere potest ut valeat matrimonium quod a principio nullum fuit: vel efficaciter nullum: quod a principio fuit: extra de consangu. et affini. Non debet partim in textu: et partim in glo. Ad itelle etiam autem decre. allegat in arguendo sciendum quod decre. non dicit quod valeat prescriptio contra ius soluendi decimas: quod hoc ius nulla prescriptio valere potest: ut dicitur per alium byzanticum quod tenuit dominus Symon cardinalis. tunc legatus in regno francie: et hoc est rationale: quod debitas soluendi decimas non est tamen de iure positum: sed etiam de iure diuino: quod prescribi non potest: sed per dicta decre. bene dicitur quod clericus potest prescribere contra episcopum suum ius percipiendi quartam decime et oblationes defunctorum. Aliqui autem dicunt quod quauis non valeat prescriptio contra ius soluendi decimas secundum quod decima accipitur pro alia portione necessaria ad sustentationem ministrorum ecclesie: quod sic est de iure nature et diuino quo ad omnes: tamen secundum quod decima accipitur pro tali parte decimate potest prescribi contra ius soluendi decimas: quod sic soluere decimam non est de iure nature: nec de iure diuino nisi quo ad filios israel: est autem pro ista opinione: quod in maiori

Articulus

parte italie non soluuntur decime: nec tamen ecclesia procedit contra eos compellendo eos ad solutionem. Ad artem ad partem aliam dicitur quod illud verbum per glo. ibidem intelligitur male fidei possessorem quod prescribere non potest: siue versus dominum sciat rem illam ad se pertinere siue ignoret: nec de male fidei possessore qui post completam prescriptionem primo recognoscit quod res quam eam inceptit possidere sua non erat de iure: quod secundum glo. super decretales predictas completa prescriptione idem possessor tutus est. secundum vtriusque ius: quod per etiam per illud quod habet in. c. imediate sequenti. ubi illud verbum illius decre. vigilant. nulla antiqua dicitur possessio iuuat aliquem male fidei possessorem nisi respuerit postquam se non erit aliena possidere. intelligendum est si ante completam prescriptionem habuerit mala fidei: ut dicitur glo. ibidem.

Tertio

queritur utrum nati de matrimonio contracto inter affines vel consanguineos sint illegitimi.

C Rideo quod sicut dicitur extra qui filii sunt legitimi. Tanta. in glo. quod sunt filii legitimi et naturales: quod legitimi et non naturales: quod naturalis et non legitimi: quod nec naturales nec legitimi. Legitimi et naturales sunt quod nascuntur ex legitimo matrimonio seu in eo concipiuntur siue ante baptismum siue post. 28. q. 1. n. quod: et hoc siue matrimonium sit legitimum secundum rem et veritatem: vel secundum ecclesie approbationem siue ab initio: siue ex post facto et contrahentium reputationem vel vtriusque alterius: extra qui filii sunt legitimi. Tanta. in glo. si vero aliquis clandestina matrimonio vel iterdicta iure presumserit in gradu prohibito et ignoranter: soboles de tali concubitu ne suscepta prozibus illegitima creentur de parentum ignorantia nullam habitura subsidium: cum illi taliter contrahendo non exptes scilicet vel saltem affectatores ignorantie videantur: extra de clandestina depon. Luz in prohibito. §. si quis. pari modo etiam proles illegitima censentur. si ambo parentes impedimentum scientes legitimum per omne iterdictum et in conspectu ecclesie contrahere presumserunt. e. c. ubi pus. §. primo. Legitimi et non naturales sunt adoptiui siue adoptati: de quibus habet extra de cognat. legi. e. unico. Naturales et non legitimi sunt nati ex concubina in domo. Non legitimi nec naturales sunt nati ex adulterio: extra qui filii sunt legitimi. Tanta. Similiter dico de illis qui nascuntur ex incestu. Illegitimi enim qui nascuntur ex copula non legitima dicuntur etiam non naturales: non a natura generis: sed a natura loci: pro tanto quia naturale in dictum ra-

tionis manifeste tali copule contrarium est: nec propter istam rationem natus de concubina in domo indubitate affectu retenta. i. ex concubina que in domo tenetur quasi loco vris dicitur non naturalis: quia quauis talis copula sit contra naturalem rationem iudicis: non tamen ita manifeste sicut alia: et propter hoc quauis ab eis excludatur ratio legitimitatis: non tamen ab eis excludatur vocabulum naturalitatis. Et dicitur per quod ex copulatis in facie ecclesie et sine contradictione in gradu consanguinitatis vel affinitatis prohibito vtroque eorum vel altero impedimentum ignorante conceptus diffinitus sententiam diuortii quauis post eam ex vtero natus legitimus est et succedere debet in paterna hereditate. extra qui filii sunt legitimi. cum inter. in textu: et in glo. Similiter si aliquis habens vxorem legitimum et illa viuente aliam ducit in facie ecclesie. et sine contradictione illius impedimentum ignaratus filius ex tali copula natus siue conceptus legitimus est: quauis post eius exceptionem parentes sui per diffinitiuam ecclesie sententiam sepen. e. c. co. ti. ex tenore. Legitimatur autem illegitimi duobus modis secundum iura canonica. Primus est per sequens matrimonium: quando solutus generans filium de soluta postmodum in facie ecclesie eam ea contraxit: extra co. ti. c. r. hic autem legitimum mandandi modus non se extendit ad natos ex adulterio: extra co. ti. tanta. Secundus modus est per dispensationem domini papae: hic modus legitimandi potest se extendere ad quoscumque illegitimos et ad omnes illegitimos actus in tota ecclesia. Secundum autem iura civilia legitimantur. 6. modis. Primus est quando pater filium naturalem ex concubina susceptum non spurium tradidit curie ciuitatis sue vel metropolitane: et sit officialis in illa curia: quod contingit propter curie bonorem. Secundus quando pater filiam naturalem iungit officiali curie ciuitatis sue vel metropolitane. Tertius quando ipsemet naturalis filius offert se curie deficienti prole legitima. nam alias non liceret sibi se offerre. Quartus quando deficienti prole legitima ipsa concubina offert pro filio suo legitimum proces imperatoris: et imperator eas suscipit. Quintus quando pater in testamento solenniter perfectio vocat eum legitimum filium suum. Sextus quando in testamento publica manu confecto vel manu propria habente suscriptionem trium testium fide dignorum. vocat eum legitimum.

Quarto querit vtz ad accusandum impe-
 dimētū p̄ sanguinitatis vel affini-
 tatis sint admittēdi tam c̄r̄nei q̄ p̄ sanguinei.
R̄s̄ideo q̄ parētes eoz de quoz matrimo-
 nio agit sine fr̄es r̄ cognati vtriusq̄ sexus sūt
 sup̄flites aut nō. si nō: tūc fr̄idiores extrānet r̄
 veraciores q̄bus notū sit vtz h̄ ibi ip̄edimen-
 tus p̄ sanguinitatis vel affinitatis p̄nt ip̄edimē-
 tum accusare. 35. q. 6. Consanguineos. r̄ rec-
 tat maḡ h̄ d̄. c. vlti. si aut̄ sint p̄ sanguinei su-
 p̄flites r̄ tacēt. tūc c̄r̄nei repellunt ab accusa-
 tione tanq̄ suspecti q̄ ex malitia accusent nisi
 p̄ sanguineos pbare voluerint q̄b̄ accusant.
 q̄b̄ probat p̄ illud q̄b̄ h̄. c. supradco. r̄ōnabile
 enī ē vt ad accusandū ip̄edimenta p̄dicta ma-
 h̄is recipiant p̄ sanguini q̄ c̄r̄nei: qm̄ vnusq̄s
 suā gēnealogiam tā testibus r̄ cartis. tū etias
 ē recitatione maiorē scire laborat: r̄ meli⁹ re-
 cipi debet ad accusandū q̄ meli⁹ ip̄edimētū
 nouerit. c̄r̄. Qui infimo^m accusare p̄nt. Et tū
 si q̄s est ad quē p̄uenit noticiā denunciatio-
 nis: q̄b̄ d̄ni fm̄ p̄uetudinē in eccl̄ia sūt: r̄ ta-
 cut: q̄ postea infimo^m accusare nō p̄t: sed
 tāq̄ suspectus repellendus est. nisi proprio fir-
 mauerit iuramento q̄ postea didicerit q̄ obie-
 cit: q̄ ad hoc ex malitia nō p̄cedit. e. t. c. 3.
 in t̄ra: q̄ tūc ē si didicisset ab illis q̄ denūcia-
 tōis t̄pe filuerit: claudī nō debet eidē aditus
 accusandi: qm̄ r̄ si ad huiusmōi ip̄etitione cul-
 pa de silentio tali sc̄ta illos eccl̄uderet: ille tū
 amoueri nequiret cū culpabilis nō existat. e. d̄.
 dem. c. vbi p̄us: nec oportet accusatores se ad
 rationē obligare. talis. n. obligatio locū habz
 quando accusatur persona de crimine vt pu-
 niatur. hic autem non accusatur persona: sed
 factum illegitimum.

Et circa hoc abrogatum. Relicta p̄ sanguineo
 rum vxoz vxoris sue r̄. hoc etiā abrogatum
 est. S; neq̄ alterius cōiunctōis soboles pla-
 cet affinitatis potius t̄ris trāsire cōsortiū. hoc
 etiā abrogatū ē. Si duo viri vel tres cōsanguini-
 tate iuramento firmauerint r̄. De modo
 p̄cedēdi ad accusatiōis infimōniū pp̄ ip̄edi-
 mētū consanguinitatis vel affinitatis tenet h̄
 cut in q̄nibus dictū est. Accusare aut̄ matri-
 moniū pp̄ p̄ctm̄ fornicatiōis alterius cōiugis
 nō p̄t nisi alter cōiugis. accusare aut̄ q̄ matri-
 moniū nō est sc̄ta nō p̄t p̄ vel m̄ nisi p̄ d̄
 leus q̄ est honore r̄ dignitate inferior: q̄ de tali
 p̄sumit q̄ nolle matrimonii separari si in r̄c̄
 eritate esset sc̄ta. sed p̄ d̄ctus q̄ est dignitate
 dignitate superior h̄ suspectus: q̄ p̄sumeret
 q̄ d̄r̄et matrimonii separari q̄ p̄olētia

nō esset coniugi equali sibi in dignitate r̄ d̄ini-
 tija p̄iacta. Stuprū pp̄rie est virginis illicita
 defloratio. Adulterium alieni thori violatio.
 Nota q̄ simpliciter r̄ oibus p̄fatis grau⁹
 est adulteriū q̄ stuprū: qz adulter peccat pec-
 cato luxuriē r̄ iniustitie. magis etiā ledit rem
 publicā adulteriū q̄ stuprū. sc̄cūduz qd̄ tū est
 eod̄uerso: qz p̄ stuprū auferit bonū aliq̄ irreu-
 perabile. s. virginitatis itegritas.

De spūali cognatiōe. Di. XLII.
De parētaliū graduum
 famosa questione aliquid
 mirus sufficiētē dixi-
 mus. Itē de spūali cog-
 gnatione addamus: que
 etiam p̄onas impedit vt non sint legit-
 time ad inēsdas nuptias. Tria quidez
 sint: cōsanguinitas: affinitas: r̄ spūalia
 germanitas. Consanguinitas est in-
 ter eos qui iunguntur secundum lineas
 generis. Affinitas inter eos q̄ genere qui-
 dem non sunt coniuncti: sed mediante
 genere sunt sociati: verbi gratia. Vxor
 filij fratris mei que nō est de ḡne meo:
 per ipsum qui est de ḡne meo mihi affi-
 nis facta est: r̄ ego illi. Spūalius pro-
 ximitas est inter compatrem r̄ comma-
 trem: r̄ inter eos: quozum vnus alteri
 de sacro fonte leuauit: vel in cathesiza-
 tione: aut confirmatione tenuit. Est et̄
 inter filios eiusdem hominis carnales
 r̄ spūales.

Qui sint filij spūales.
 Spūales filij sunt quos d̄ sa-
 cro fonte leuamus: vel in cathesiza-
 tione seu confirmatione te-
 nemus. Filij etiam r̄ filie spūales eo-
 rum sunt: qui trine mersionis vocabu-
 lo eos sacro baptismate tingunt. Dicū-
 etiam spūali filia sacerdotis: que ei
 p̄ccata sua cōfitebit. Vbi Simacus pa-
 pa. Omnes quos in penitencia suscipi-
 mus ira nostri spūales sunt filij: vt r̄
 ipsi quos p̄ nobis suscipimus: vel

sib trine mersionis vocabulo mergen-
 tur: vnda baptismi regnauit. Silue-
 ster etiā amonet vt ad suā filiā peniten-
 tialē nullus sacerdos accedat: qz scri-
 ptum est. Omnes filios in p̄nia accepi-
 mus: ita nostri filij sunt vt in baptismo
 suscepti: quoz omnium flagitiosa est com-
 mixtio. Quz aut̄ cōp̄ r̄ cōmater sibi iun-
 ginequeant: nec p̄ spūalis nec m̄r filie
 vel filio spūali: p̄ ex cōcilio magistīnē
 si. De eo qd̄ interrogasti: si aliquis filio-
 lam suā duxerit vxozē: r̄ de eo qui con-
 cubuit cū matre spūali: r̄ de eo qui filiū
 suū baptizauit: r̄ vxoz eius euz de fonte
 suscepit hac de causa vt discidūz fiet et
 singl: si post in tali copula p̄nt perma-
 nere sic r̄ndendū est. Si filiōlā aut̄ cō-
 matrē suā aliquis in cōiugū duxerit: se-
 parandos esse iudicamus: r̄ graui peni-
 tētia p̄c̄tēdos. Si vero cōiuges legitimi:
 vel vnus vel ambo ex industria hoc
 fecerint vt filiū suū de fonte susciperet
 si inupti manere voluerint bonum est.
 Si aut̄: grauis p̄nia infidiatori inunga-
 tur r̄ simul maneant: r̄ si puaricator con-
 iugū superuixerit: acerrima penitētia
 mulctet: r̄ sine spe cōiugū maneat. Ex
 his apparet q̄ aliquis filiōlā suā vel
 cōmatrē nō p̄t sibi copulare nuptiali-
 ter: r̄ si p̄sumptum fuerit separādi sunt.
 Qui aut̄ legitime cōiuncti sunt: nō ideo
 separādi sunt: qz alter eoz infidioso filioz
 de fonte leuauit. Qd̄ etiā. Nicolaus con-
 firmat dicens: Nōsse desideras vtz mu-
 lier que viri filium est alia femina geni-
 tur de sacro fonte leuauerit postmodū
 possit cum eodē viro copulari. Quos iō
 cōiugū posse decernimus: qz sc̄dm̄ ca-
 nōes sacros: nisi ambo cōsensu: nullius
 religionis obtētū oꝝ coniungē dimittere
 cōiugē: cū ap̄s p̄cipiat. Nolite fraudā-
 ri iucez nisi forte ex consensu ad t̄pe: r̄

Itē d̄ctū ē nobis quāsdā semias desidio
 se: quāsdā vero fraudulenter: vt a viris
 suis separētur: pp̄rios filios eozam epi-
 scopis ad cōfirmandū tenuisse. Vñ nos
 dignū duximus: vt si qua mulier filium
 suū desidia aut aliqua fraude eozam ep̄o
 tenuerit ad cōfirmandū p̄pter fallaciā
 vel fraudē: quādiū viuit p̄nāz agat: ta-
 mē a viro suo nō separet. Itē Joannes
 papa. Ad limina facti Petri homo no-
 mine Stephanus venies: n̄ro p̄sulatū
 inouit q̄ filiū suū in extremo vite po-
 sitū nōdum baptismi vnda lotū: absen-
 tia sacerdotum cogēte baptizauit: eūq̄
 pp̄rios manibus suscepit: atq̄ p̄ huius-
 modi negocio reuerētia n̄ra p̄sumit: ho-
 minē a sua coniuge iudicauit esse sepa-
 randum: qd̄ fieri nullatenus oꝝ dicente
 scriptura. Quos deus diuinit: homo nō
 separet. Et dominus dimittere vxozēz
 nisi causa fornicatiōis iubet. Et nos tan-
 tā auctoritate freti dicimus dimittēdū
 esse: r̄ inculpabile iudicandum qd̄ neces-
 sitas intulit: Nā baptizandi opus laicis
 fidelibus: si tamen necesse fuerit libere
 conceditur. Vñdē si supradictus homo
 filium morientem aspiciens: animā
 pp̄tuo p̄ire dimitteret: vnda baptismi
 lauit: vt eum de potestate mortis eripe-
 ret: bñ fecisse laudatur. Ideoq̄ suē vxoz
 ri sibi tam olim legitime sociate impu-
 ne dum vixerit iudicamus manere con-
 iuctū: nec ob hoc separari debere. Dis-
 tinctis pluribus auctoritatibus edoceſ
 cōiuges non esse separādos si post legit-
 timam copulam alter alterius filioz de
 fonte leuauerit: vel i cōfirmatiōe tenuerit.

Quid p̄missis obuiat.
 Is autem obuiare videtur qd̄
 Deusedit papa ait: Peruenit
 ad nos d̄yaconus sanctitatis ve-
 stre epistolam deserens q̄ quidam viri
 53

et mulieres preterito sabbato pascati p magno populi incuriu nescientes filios suos suscepissent d lauacro. Lupis ergo scire an propter hoc debeant viri ac mulieres ad ppiuz vltim redire vel non? Nos vero hac re mestri pxiuz inquisimus dicta: et inuenimus in archidiacono in armarijs apostolicis sedis: iam talia contigisse in pluribus ecclesijs: quaru episcopi ab hac apostolica sede nolentibus scire vtriu viri ac mulieres redirent ad propriu thoz: Beate memorie sancti pres Julius papa Innocentius: et Celestinus cum epoz plurimoz sensus in apostoloru pncipis ecclesia presidentes talia rescripturuz et cofirmauerunt: venulo modo se in coniugio recipere viri ac mulieres quicunq; hac ratione suscepunt natos: sed separaret se: ne fraudente dia bato pale vniu iualeat. Item. Si quis filiastru vel filiastra sua ante episcopus tenuerit ad cofirmatione: separetur ab vxore sua: aliam nunq; accipiat. Nec aut vel ad terroze dicta sunt: non q; ita esset faciendum: sed ne illud fieret summo p canendum: vel de illis est intelligendum qui p filios suos vicissim de fonda susceperunt q; fierent coniuges. Premissis aut auctoritatibus omnino consentiendum est: vt siue ppiuz siue filiu viri filium mulier de fonte suscepit: no ideo a viro separetur. Quod de viro si mulier opozet intelligi.

De copula spiritualiu vel adoptiuorum et naturalium filiozum.

Quod aut spuales vel adoptiu filij naturalibus copulari nequeant. Nicolaus papa testat ita inquis. Ita diligere d; homo euz q se suscepit de sacro fonte sicut patreb. Inter fratres et filios spirituales gratia et scia coniugio est: que dicenda no est

consanguinitas: sed habenda spiritualis primitas. vii inter eos arbitroz no pot se fieri legale coniugiu: q; nec inter eos qui natura: et eos qui adoptioe filij sunt: venerande leges matrimonia contrahi permittunt. Item. Si inter eos no contrahit matrimonium quos adoptio iungit: quanto potius a carnali opozet inter se contubernio cessare: quos per celesse sacramentum regeneratio sancti spiritus viuificat?

Si filij qui ante paternitate vel post nati sunt valeant coniungi.

De autem quidam volunt intelligere de illis tm filijs: quibus copatres facti sunt. De alijs vero qui ante compaternitatem: vel post geniti sunt concedunt q; legitime et licite possunt. Quibus videtur consentire Urbanus secundus dicens. Super quibus consulti nos tua dilectio: bis videtur respondendum: vt et baptismus sit si instante necessitate femina pueruz in nomine trinitatis baptisauerit: et q; spualius parentu filij vel filie ante vel post compaternitate geniti possunt legitime coniungi: pter illam psonaz qua compatres effecti sunt.

Pascalus papa.

Alcalis vero secundus: post compaternitatem genitos copulari prohibet scribens. Regimino episcopo: post susceptum filium: de sone vel filiam spirituales qui ex compatre vel ex comatre fuerint nati matrimonio iungi non possunt. Illud etiam notandum est quod in tribuensi concilio legitur. Si quis siue spiritualis comatri filiam fornicit: et ita contingente rerum casu in coniugiu duxerit: in auctoritate uato concilio beat: atq; legitimo coniugio honeste operam det.

Signis ducere possit duas commatres alteram post alteram.

Olet etiam queri si comatrem vxoris post eius obitu quis ducere valeat. de hoc Nicolaus papa sic scribit. Sciscitatur a nobis sanctis vestra: si quis duas comatres habere valeat: vna post alteram. In quo meminisse debes scriptum esse: erunt duo in carne vna. Cum ergo constet q; vir et mulier vna caro efficiunt: restat virum copatre constitui mulieri: cuius assumpta vxoz comater erat: et id viruz illi semie no posse coniungi q; comater eius erat: cum qui idem fuerat vna caro effectus. Quic aut illud contrariu videtur. Qui spiritualis habet copatre: cui filiu de lauacro accepit: et vxoz eius comater no est: licet ei defuncto copatre suo eius vidua ducere in vxore: quos nulla generatio spiritualis fecernit. Itē ex epla pascalis pape. Post vxoris obitum cu comatre vxoris iugio copulari nulla ratio vel auctoritas videt prohibere. Non. n. per carnis vnione ad vnione spiritus ptrasitur. S; sciendu q; auctoritas Nicolai d illo ait: qui vxoz siue debitum reddidit postq; comater illius extitit. Alie vero auctoritates d illo agunt cui vxoz postq; a viro suo derelinquitur illius comater efficitur: nec post copaternitate a viro suo agnoscat: vel de viro pot agatur: vxoz an defugit q; ab eo agnoscat.

Si vir et vxoz possint simul tenere puerum.

Olet etiam queri: si vxoz cum viro simul debeat in baptismo suscipere puerum. De hoc Urbanus ait. De vxoz euz marito in baptismo simul non debeat suscipere pueruz: nulla auctoritate videtur: vt reperitur prohiberi: sed vt ipsa puritas spiritua

lis paternitatis ab omni labe et infamia conferuetur immunitis: decreuimus vt vtriq; simul ad hoc spirare no sumatur: quia vero piaculare flagitium comisit qui duabus comatrib; vel forozib; nupsit: magna pnia d; ei iniungi.

De scis et tertijs nuptijs et deinceps.

Sciendum est etiam q; non solu prime vel secunde nuptie sunt licite: sed etia tertie et quarte no sunt danande. Vn Augusti. Secundas nuptias omnino licitas apostolus coedit. De tertijs autem et quartis: et de vltra pluribus nuptijs solēt homines motere questionem. Sed quis audeat discutere questionem. Sed quis audeat discutere quod nec apostolus video diffinisse? Aut em. Si dormierit vir eius cui vult nubat. Non dicit primus: vel secundus: vel tertius: quotu libet nec nobis diffiniendu est: qd no diffinit aplos. vii vt breuiter respondeat: nec illas nuptias debeo danare: nec eis verecundiaz nuptiaris auferre: nec contra humane verecundie sensum audeo dicere: vt quotiens voluerint nubant: nec ex meo corde preter prescripture auctoritates quotu libet nuptias danare. Idem testatur Hierony. Ego nunc libera voce exclamo: nec damnari in ecclesia bigamam: immo nec trigamam: et ita licere quinto et sexto: que admodum secundo marito nubere. Apostolus tamen bigamos a sacerdotali honore excludit. S; hoc non facit pro vitio bigamie: immo pro sacrameti virtute: vt sit vna vnus sicut vnica vnici. Illud tamen cesariensis concilij videtur innuere bigamiam esse peccatum. Pres byterum inquit in nuptijs bigami prandere non conuenit: quia cum penitentia bigamus indigeat: quis erit pres byter qui talibus nuptijs possit prebere consensu? S; hoc de il-

Articulus.

Dissequenter dicitur b... Et circa hoc querunt...

Primo ostedo qd secunde nuptie no sunt licite...

Secundo querit vtr secunde nuptie sint honeste...

Quarto querit vtr secunde nuptie sint honeste...

Contra nihil iponestum celebraretur in facie ecclesie...

Ad rideo qd secunde nuptie honeste sunt: no tamē ita honeste...

Primo extra de secundis nuptijs. c. j. Capellani. qua benedictione cum scda constitit...

Secundo querit vtr secunde nuptie sint honeste...

Quarto querit vtr secunde nuptie habeant rationem sacramenti...

Circa nostri spuales sunt filij etc. Sicutudo attendit in genere no in specie...

Ad rideo qd secunde nuptie honeste sunt: no tamē ita honeste...

simul ad h aspirare no presumat. Nec probatio est honestatis no necessitatis...

De resurrectionis et iudicij condicione. Distin. XLIII.

Primo ostredo de conditioe resurrectionis et modo resurgentiū...

De voce tube. Quia enim resurrectiois mortuorum erit vox tube...

Ad rideo qd secunde nuptie honeste sunt: no tamē ita honeste...

Dei qui bona fecerunt in resurrectiones vite: qui vero mala egerunt in resurrectione iudicij...

De media nocte.

Media aut nocte dicit veturus: m vt ait Aug. No pro hora temporis: sed qz tunc veniet cu non speratur...

Ad rideo qd secunde nuptie honeste sunt: no tamē ita honeste...

Distinctio

C Ad istam qone dixerunt aliqui animam ad iterum vniri corporib: qz cum corporib: moriuntur sed contra hoc est quod dicit Saluator Math. 10. Nolite timere eos qui occidunt cor-
Pre-
 terea. animam autem non possunt occidere. Pre-
 baturum est superi: lib. 2. di. 19. **C** Alii dixerunt
 animas a corporib: separari: et eas manere in
 corruptibiles: sed nunc corporibus reuiri cu-
 ius opinionis fuisse videt aliquo tempore Por-
 phiri: de quo refert aug. 10. de ci. c. 29. q. cre-
 ma possit cu deo beata manere. **C** Sed co-
 tra hanc opinionem est: qz aia nata est vt sit ps
 substantia possit ex corporalitate et spuali na para
 autem habet de lege comunitatis impfectu ee extra
 totu iconueniens autem est: vt ta nobilitas substa-
 tia perpetuo careat nali pfectio sui ee. **C** Alii
 dixerunt aias reuiri corporib: etiam bestia-
 rum. **C** Unde aug. 10. de ciuitate dei. c. 30. Pla-
 tonem animas hominum post mortem reuolui vsqz
 ad corpora bestiarum scriptis certissimum est.
C Sed contra hac opinionem est non tm sacra
 scriptura: sed etia philosophia. **C** Unde r phus
 pmo de aia redarguit Pythagoricas fabulas
 dicentes quilibet animam quodlibet corpus pos-
 se igredi: qz vt ibide dicit. videt vnaqz cor-
 pus habere spes et formam propria. 2. de anima
 dicit qz no contingit anima accipere quibus cor-
 pus: qz vnusquisqz aptus est ee in propria ma.
C Dicendum ergo ad qonem q anime hominum
 itez humanis corporib: vnietur: qz cum ani-
 ma nata sit ee huiusmodi corporis forma: et forma
 habeat naturale inclinationem ad materiam: anima
 naturale inclinationem habet ad perficiendum hu-
 manum corpus: et regendum: sed nulla nalis icli-
 natio est frustra: qz vt dicitur. de anima. natura ni-
 hil facit frustra. pmo etia de ce. 7. nu. di qz na-
 tura non facit aliquid factum vanum: et si hoc
 vtz est de na naturata: multo fortius: hoc e ve-
 rum de na naturate. hoc est de institutore crea-
 te nature: qui tamem ipsas non naturat nec de
 necessitate: sed libera voluntate instituit. frustra
 autem et vane esset in aia separata predicta incli-
 natio. si miqz esset humano corpori itez vnien-
 da: quibus tamen naturalis appetitus beatitudi-
 nis in dationis remanens sit perpetuo icople-
 tus: nec tamem est frustra: qz est ad maiorem in-
 quitatis in qua obstinati sunt punitionem: et p
 hoc ad diuine iustitie manifestationem. no sic ta-
 men posset dici de inclinatione animarum ad cor-
 pora si iterum vnqz essent corporibus vnien-
 da: no enim potest dici q perpetua puatio comple-
 menta illius inclinationis esset ppter animarum

CLIII.

obstinacione in peccato: qz hec causa extendi
 non possit ad animas beatas. et tamem puenies
 est vt similis effectus similis sit causa. **C** Pre-
 terea hoc requirit vniuersi pfectio. de perfectio-
 ne eius. n. est triplex substantia. s. pure corpora-
 lis: et pure spualis: et ex corpali et ex spuali co-
 posita. vnde hac parte sue perfectionis caret
 vniuersus perpetuo: nisi anime a corporib: sepa-
 rate vnqz corpib: iterum vniretur: sed no pit
 vniri alijs corporibus q huiusmodi: vt ostendit
 Rec potes hac rone effugere dicendo qz copo-
 ra celestia animata sunt: ita si nullo anime re-
 uiretur humanis corporib: non careret vni-
 uersum sua perfectio: qz vt superi ostensum est
 lib. 2. dist. 14. Corpora celestia no sunt aia.
C Ad h^m in opp^m dicit qz in hoc est similitudo:
 qz sicut aqua dilabatur et non reuertitur quo-
 usqz fuerint ad mare. sic anime separant a cor-
 porib: nec ad ea de lege comunitatis vsqz ad gna
 lem resurrectionem reuertitur. **C** Ad 2^m dicit qz
 in lib. illo Salomon loquitur more dacionato-
 ris. vnde hoc dicit cacionando non definitio:
 vel qm ad illud quod apparet exteriori sen-
 su. **C** Ad 3^m dicit qz ibi sententia algazel no e
 tenenda. **C** Ad 4^m dicit qz si anima data sit cor-
 pori vt bene operet per ipm: ista tamem no e to-
 ta causa: sed etia vt habeat pfectu essendi mo-
 dum secundum exigentia sue nature: et etia vt re-
 muneret in pto: et vt completu sit vniuersum.
C Preterea anime elector: aliqua bona ope-
 ra faciet per corpora: que tamem no habebunt
 rationem meriti: sed accidentalis premij: vt in se-
 rius ostenditur. et anime damnator: ampl^m in
 corporibus affligentur. **26. 11.**

Secundo querit vtra anime vnietur eis-
 dem corporibus in numero a
 quib: separate fuerunt. **C** Et videt qz non: qz fm
 sententias Platonis in Timoeo. qd bona ro-
 ne iuncta est dissolui no e velle dei. qz si illi qd
 bona rone distincta est itez comungi no est vel-
 le dei: s. aie p morte bona rone a suis corpib:
 distingunt: qz per diuina sniam: vt habet gen.
 3. ergo eas iterum coniungi eisdem corporib: non
 e velle dei. **C** Itē Job. 14. Quo mo si recedat
 aque de mari et flumini vacuetur arefeat. sic
 homo cu dormierit no resurget. sed flumi: va-
 cuetur: et aridus nullo iterum implet eadem
 aqua in numero. ergo sicut aia a corpore rece-
 dens per mortem no resumet idē corpus in nu-
 mero. **C** Itē corpora humana p putrefactio-
 nem resoluiuntur vsqz ad materias primas: sed
 quilibet pars materie pme idifferēter respicit
 quilibet animam. ergo nulla e rō quare aia ma-
 gis itez vnatur corpori facti de parte maē qua

Articulus

B informant quod corpori facti de alia. **C** Item
 in resurrectione anima conueniet vnice illi cor-
 pori cuius a principio creatiois sue potuisset ee
 vnice forma: sed alique aie aliqz corpora pfi-
 ciunt que a principio sue creationis potuissent
 esse aliorū corporū humanorū conuenientes for-
 me si fuissent corporib: q pficiunt oino similia
 excepta sola oia numerali. s. illis corporibus
 pueniēter poterit vniri in resurrectione. **C** Itē
 Auic. 3. meta. c. 4. qd annihilatiū est no reduci
 tur sed forme corporū humanorū ad vltimū an-
 nihilant. qz ad vltimū de illis corporib: nihil
 remanet nisi mā pma. qz ille forme cedē in nu-
 mero nunqz reuertit: et ex pnti nec eadē in nu-
 mero corpora. aie ergo eisdē corporib: in nu-
 mero no reuertit. **C** Itē si figulus vas lutens
 redigit in massā: et eodē luto nunqz facit idē
 vas in numero: quia faciat simile illi: qz figu-
 ra eadem in numero no reuertit. ergo sicut cu cor-
 pus humanū resoluū in materia pma: quāuis
 ex illa possit effici corpus simile pmo: tamen idem
 in numero non reuertitur.
C Contra. Boetius de fide xpiana versus si-
 nem dicit no solū animas non perire: sed ipsa
 quoqz corpora: que mortis adactus resolue-
 rat: in statum pstinū futura beatitudine repa-
 rari. **C** Itē Job. 19. Non iouissem die de terra
 surrecturus sum: et rursum circumdabor pelle
 mea: et in carne mea videbo deus saluatore me
 meū. ergo ante resurget eadē carnes et eadē
 pelles: et a simili eadē ossa. **C** Itē Eze. 37. ego
 aperia tumulos vestros et educa vos de sepul-
 chris vestris. qz illa eadē corpora in numero q
 sepulta fuerūt suis animab: reuertent.
C Ad istā qonem dixerunt qdā huiusmodi animas
 no in sua corpora que dimiserūt: sed i alia no-
 ua corpora redire fm qz refert Aug. 10. de ci.
 ca. 10. **C** Sz contra. no e dubiu quin pueniēti
 sit animas itez vniri humanis corporib: que
 animauerūt q alijs si possibile est. sed possibi-
 le est eas iterum vniri illis eisdē in numero q ani-
 maauerūt. qz illis et no alijs vnientur. qz aut hoc
 sit possibile declaro sic. Equaliter subiacet po-
 tentie conditoris mā postqz in ea resolutū est
 corpus humanū sicut anteqz de ea fieret. ergo
 sic de ea potuit hoc corp: fieri: ita de ea postqz
 in eam resolutū e corp: pot per ditoris potē-
 tiam illud idē corp: in numero fieri. **C** Nec ob-
 stat qz illud tpo qd fuit ante sui corruptionem
 no pot idem in numero reduci: qz ipm tpus nec
 qz ex ipso derelictū sunt de eēntia rei. **C** Di-
 cendum ergo ad qonem q aie vnient eisdē corpo-
 ribus in numero a quibus sepeate fuerūt: aie. n. se-
 parate inclinant nāltē et determinate ad illa

corpora que animauerant: quia. n. a principio
 creationis aia que est huiusmodi corporis forma po-
 tuisset fuisse conueniens forma alteri: corporis si
 milis: tamen ex sui vnione ad hoc corpus: ad ipm
 determinate nāltē pbit amicitia. **C** Exēplū. si po-
 nant due puellae in oib: siles excedit qz nume-
 ro differit: quia a principio in differētē est viro
 ducere quālibet itaz: tamen vna ducta no est idē
 screns ad vtrāqz: et si ambe resurgrent in cor-
 ruptibili statu itez nupture magis inclinaret
 ad illā cum qua familiaritatem cōtraxerat. et
 hinc pcedat Auic. 6. nāltū vel. 5. c. 3. dicit sic.
 In sub aie que incipit esse cu aliquo corpore
 incit ex pmo pncipis affectio inclinationis nā-
 lis ad occupandū se circa illud et ad regendū
 illud et puidēdū ei: et adherendū ei. **C** Sz
 oia sit eius propria et alienat ab oibus alijs cor-
 poribus: sed certū est qz per bitudinem comple-
 tam terminabit ois aie appetitus tā nālis qz
 alius: qz sicut dicit Aug. 15. de tri. c. 5. Beat^o
 no est nisi qz hys oia que vult et nihil male vult.
 ergo aie bte vnient eisdē corporib: in numero a
 quibus sepeate fuerūt: qz et vt ostensum est in
 pcedenti qonem: deus in creatura no posuit ali-
 quem nāltē appetitus frustra nec vane. frustra
 autem et vane esset in aia separata. nālis appetit^o
 ad corp: si ee reuiri no posset: cu qz hie nālis
 appetitus sit etia in animabus dānator: ad illa
 eadem corpora in numero q animauerūt: vt ex di-
 ctis accipi pot: illis eisdē corporib: in numero
 vnient. **C** Preterea. rectitudo diuine iustitie
 exigit vt qz participes sunt in demerito vel me-
 rito participes sint in pena vel pmo: qz vtz no
 corpus cui est vnita simul participat in deme-
 rito vel merito. qz rectitudo diuine iustitie exigit
 qz sit sint picipes i pena vel pmo: qd vtz no
 eet nisi aie reuertent eisdē corporib: i numero:
 in quibus demeruerūt vel meruerunt.
C Ad h^m in opp^m dicit qz aia p morte vnice
 rone sciungit a corpore vsqz ad die iudicij: et
 interim no est velle dei ipam coniungi: sed tūc
 bona rone iterum coniunguntur. **C** Ad 2^m dicit
 qz similitudo est qz ad aliqd: et qz ad aliquid
 no: tu aut arguis ac si p oia eet sile. **C** Sz est qz
 ad hoc qz sicut alucus flumi: no humectat nisi
 per aquā: sic corpus no recuperabit vitale hu-
 midū quousqz iterum vegetet per aiam: s. vt ibi
 dem dicitur. hoc no erit quousqz alteret celū. i. de-
 scat qd erit in die iudicij. **C** Quo ad h^m aut e dis-
 similitudo: qz quia aqua reuertat ad eandem
 alucū i numero: tamen aqua no reuertit eadē in nu-
 mero: aia aut eadē in numero reuertit ad idem
 corp: in numero. **C** Ad 3^m et 4^m p3 solutio ex
 dictis in solutione qstionis. **C** Ad 5^m dicit qz

Distinctionis

Rud verbum intelligendus est per nam. si. n. aliqua suba amiparet divina potetia eadem in numero reducere possent. vii Aug. 22. de ci. c. 20. dicit de carne humana: qd si oib' perisset modis ne vlla eius materies in vllis nae late bus remansisset. vii vells ea repararet oipotet: qd ronabile est: qz ex quo rem aliquas creavit de nihilo: nulla est ro quare ipam redactas in nihilu iterum eadem in numero reducere no possz: cu hoc dictione nulla includat. minor etiā argumētū est falsa: quia n. possibilitas in qua forma que corrupit resoluit: no dicat ali qua actualitate: no tñ est nihil: sed aliqd tras mutabile in actualitate que est forma: vt ostē sum est lib. 2. di. 15. **C** Ad 6^m vdm qd no est sile de illo qd operat per limitatā potentia: de illo qui est infinte potetia. **S**ed pot dicit s3 ali quos qd si singulus omnino reducatur illius mas se eadem partes in nūero ad sitam quoz pus habuerunt: eadem figura valis reuertit: vas idem numero vt de eisdē ascribus eodē modo compositis vt pus iterum sit eadē archa in numero.

Questio.

Tertio querit vtz per reuionē anime ad idem corp^o in nūero resurget ides homo i nūero. Et videt qd no. **A**ps. 1. Cor. 15. declarat hoicm resurrecturū post moztēs per similitudinē grano: qd pmo mozt postea viuificatur dicens. **A**d tu feminas nō viuificat nisi pus mozt: sed nō ē idē granū in numero qd pmo mozt: et postea viuificat. ergo nec ē ides homo qui mozt et ille qui per resurrecciones viuificabit. **C** Itē fm pph. 2. de generatione: quoz nō est incorruptibilis suba mota: s3 corruptibilis: nec ē spē reiterari: nūero aut nō: sed suba hois p statu pnti ē corruptibilis moza. ergo quīs possit reuerti eadē spē: nō tamē nūero. **C** Itē nō pot resurgere idē hō in nūero nisi eētia hūana eadē in nūero reuertat: sed per iteratā vntionē eiusdē aie in nūero ad idem corp^o in nūero: eadē eētia in nūero nō reuertit: qz aia et corp^o nō pstitunt humanas eētia nisi cōiuncta: sed pūctio eadē in nūero reuertit nō pot: qz transit in pteritū. **S** per iteratā vntionē eiusdē aie ad idē corp^o in nūero idē hō in nūero nō resurget. **C** Itē pto muta tōes mag' appropinquat: dicitur tāto et imi ni carni magis ad vnitatē appropinquat: s3 dicitur gñationes in eadē spē magis appropinquat ad vnitatē qd generatio et resurrectio: cū resurrectio sit supnalis vt ostendit: euz ergo duas generationes impossibile sit terminari ad eūdem hoicm in numero: impossibile est resurrectionē terminari ad illum eundē hoicm in nu

XLIII.

mero ad quē terminata fuit generatio. **C** Contra. **A**ps. 1. Cor. 15. per resurrecciones **C** xpi pbat alioz hoium resurreccionē futurā: sed xps resurrexit idē in nūero. **S** et dicit aliq' hō. **C** Itē Job. 19. df. rursum circumdabor pelle mea et in carne mea videbo deū saluatorem meū: quē visurum sum ego ipse et nō ali'. ergo in eadē carne idem homo resurget. **C** Ad istā qōnē dixerūt quidā qd per iteratā vntionē eiusdē aie in nūero ad idē corp^o in nūero nō resurget idē hō in nūero: quīs restituitur idē cōpositū in nūero. qz ex vntionē aie ad corp^o resultat quedā forma totius que est humanitas qd per separationē aie a corpore corrupit: et per iteratā vntionē eadē in nūero nō reducitur: sed resultat alia in eadē spē: possibile est aut qd sit idē hō in numero nisi habeat eandem humanitatem in numero. **S**ed cōtra hanc opionē arguit sic. **D**amas. lib. 4. c. 19. **R**esurrectio est copulatio rursus anime et corpore. et 2° eius qd dissolutum est et cecidit animalis resurrectio. **S** illud idē in nūero resurget qd mozt: sed nō tñ mozt corp^o p sepa rationē aie ab eo: sed et hō. **S** qd moztū est: s3 et illud idē corpus in nūero qd moztū est: s3 et ille idem hō in nūero qui moztū est. **C** Pre terea. diuina puidētia oēs homies ordinat in suū finē: qz vt ostendit Aug. li. 1. di. 39. cāta subiacent diuine puidētie. electos. n. ordinat in vltimū finē rōe finalis bonitatis eis debituz: illam bonitatē et illū finē eis pferendo: repro bos vero ordinat in vltimū finē eis debitū ratione finalis malitie: nō illā malitiā eis pferendo: qz malitiā nō est a deo: sed iuste pmittēdo eos decedere in malitiā: et illū finē eis iuste iustigendo: ille. n. finis ē vltima pena: sed hoies nō cōsequuntur vltimū finē suū in hac mortali vita: qz sicut dicit Aug. 19. de ci. c. 1. **I**llud est finis boni: pp qd appetēda sunt cetera. ipm aut pp seipm: et illud est finis mali pp qd vitanda sunt cetera. ipm aut pp se ipm. et paruz post. si nes isti sunt sūmū bonū et sūmū malū: que sūt .i. pfecta psecutio sūmū boni: et ppetua obligatio ad pfectā eius carentiā: hoies aut in hac mortali vita: nec pfecte cōsequuntur adeptiōnē sūmū boni nec pfecte eius adeptiōnē puant: hō etiā nō cōsequit finē suam in moztē: qz fm pph. 2. ppi. mozt nō est hoi finis pp quē fact' est: imo fm ipm hoc dicere est verosimū. hoies ergo psequunt suū vltimū finē post moztē. nō cōsequunt aut finē suū qd diu nō sunt: homies aut qui moztui sunt nunq' erūt homies nisi resurgant: nec sunt entes vel existētes: quīs aia et pma mā que sūt ptes. hois maneat. ergo de

Articulus

B necessitate sequit qd illi idem hoies in numero qui moztui sunt resurget: aliter nunq' cōsequerent vltimū suū finē. **C** Dicendū ergo ad qōnē qd quīs aia et corp^o hūanū nō pstituit hoicm nisi cōiuncta: tñ nec ipsa pūctio actiua: nec ipsa cōiunctio que est passio sunt de hoiminis eētia: quīs sint via in cēntia: sic generatio actio: et generatio passio inq'us sunt qd via in gēntis nō sunt de gēnti eētia. vntio enim fm qd est nomē relatiōis seu relationum eadē vel causatā ex cōiunctiōe aie ad corp^o nō est de eētia hois: et id quīs pdicta transeant in pteritū et eadē in nūero nō redeat: nihil pūdicat materiali idēpmitati ipsius hois: cum et aia rōnalis sit ipsius hois specificā forma et specificū hūanū corpore cōplementū: vt ostēsum est lib. 2. dist. 17. ex vntionē ipsius ad suū corpus nō resultat aliqua forma respectu cūis ppositā ex aia et corpore habeat qd rōnē materiā: qz tunc pari rōnē ex vntionē illi forme cū cōposito resultaret forma alia: et sic deinceps. **S** illud qd ex vntiōe anime ad corpus causat est ipsa hois eētia cōpletēs corpus et aias. **C**ui concordat Aug. 5°. meta. c. 5. dicens qd quiditas cōpositoz est illud quo est quēqd ē forma exite pūnta materie. **E**t infra dicit: qd quiditas est ipsa ppositio completens mām et formā: sibi noie cōpositionis itel ligens cōpositas eētias. **C**ū ergo de eētia hois non sit nisi corpus et aia: ex iteratā vntio ne eiusdē aie in numero ad idem corpus in numero: non tñ causat idem cōpositū in nūero: sed etiā eadē eētia hūana in numero: que in abstractione significata df hūanitas: et significatur per modū forme: cōsiderata autē in concretōe et vt in se existens nominat ipm suppositum: quod est homo. **C** Ad pma in oppositā vdm qd apfuz per illam similitudinē non intēdit ostendere resurreccionem eiusdē in numero: sed can ante per resurreccionē xpi pbatam supponēs intēdit declarare qd corpus nō resurget quale moztur: et qd hoc intēdit. ps. qz imediate ante illud verbuz. **I**nsipiens tu qd feminas et. dicit dicit aliquis quō resurgent moztui: aut quali corpore venient. vult ergo dicere: vt patz per litteram sequentē qd sicut illud granū qd seminat putrefcit: et tñ granū qd inde sargit: deus disponit sicut vltima corp^o humanuz qd per generationē seminat: et postea per moztē putrefcit: et resuscitabit et sibi dabit qualitates alias qd habuit quādo fuit seminatā. **C** Ad secundā vdm qd ibi pps loquit de reiteratione que fit per motū vel mutationem naturalem:

Secundus 258

resurrectio autem erit supernaturalis. **C** Ad tertium patet solutio ex dictis in questione. **C** Ad quartū vdm qd maior non hz veritates nisi intelligat ceteris paribus. hie aut nō sunt cetera paria: qz maior virtutis est supernaturalis pductio hominis qd generatio naturalis: cum illa sit per virtutem infinitas immediate trā: alia autē mediate agēte finite virtutis. **S**ed pot dicit qd resurrectio hois magis appropinquat ad vnitatē cum generatio ne eiusdē rōnē terminat a quo et ad quem qd alia generatio: quāvis minus rōnē efficientis et modi producēdi: terminus autē a quo et ad quem magis de prope videntur respicere mutationis eētia qd mutans et qualitas mutationis.

Articulus.

Dissequer querit de pncipali. **E**t circa hoc querūtur tria. **P**rimo vtrum resurgant omnes electi. **S**ecundo vtrum omnes adulti dōnati. **T**ertio vtrum paruuli qui cū solo originali pctō decesserūt. **A**d 1°. ostendo qd nō resurget electi. **L**ib. 1. **P**rimo berior est anima ad cōtemplandū deus exuta a corpore qd corpore cōiuncta: sed nihil debet fieri quo anime electozum sint minus libere ad cōtemplandum deum. ergo electozum anime cōpositibz nō vniunt iterum. **C** Item non o3 participare in pmo qd sūt impedimentū in merito: sed corp^o pstat impedimentū anime in merito: qz sicut df **S**al. 5°. caro cōcupiscit aduersus spm. ergo non o3 participare euz aia in pmo. participaret autē si iterum anime vniunt electe. **C** Contra. 2°. **D**ach. 7. **R**ex muadi defunctos nos pro suis legibus in eterne vite resurreccionē satisfabit. sed omnes electi moztur in obseruatione diuine legis. ergo omnes electi resuscitabuntur. **C** Rūdeo qd oēs electi resurget: qz ad h^o ordinatur pncipaliter resurrectio: vt homies cōsequantur vltimū finem suū: vltimus aut finis electozum est pfecta cōiunctio cū summo bono quo sine ppletur omnis appetitus eoz: hunc aut finem cōpletius cōsequuntur electi per resurreccionē eoz: qz sicut dicit Aug. 12°. super gene. versus finem. inest anime quidā naturalis appetitus corp^o administrandū: quo appetitu retardatur quodāmodo ne tota intentione pergat in illud sūmū celii qd diu non subest corpus cuius administratione appetitus ille conquiescat.

Distinctio

C Ad p^m in oppositu vob^m q^m maior no est
ba de corpore glorificato quale habebat ele-
cti in resurrectione sed vera est de corpore tali
quale h^m mo. **C** Ad 2^m vob^m q^m in corpore no
stro sunt duo. i. na: et hoc no p^lat impedimetus
merito: et vitiositas que p^lat impedimetus meri-
to: et io in electis non resurgit vitiositas cor-
poris: sed natura. **Questio:**

Secundo

queritur v^t resurgit oes adulti
dⁿ nati. Et v^t q^m n. psal. No re-
surgent ip^si in iudicio. **C** It^e aia huana nunq^m
fuit ex corpore separata nisi plus fuit separata
a deo excepta anima xpi. ergo a simili no de-
bet anime separate corpou^b reuniri nisi plus
vniant deo: sed anime vnanato nunq^m vniatur
deo. ergo nec corpouib^{us} suis.
C Contra. Apostolus. j. Cor. 5. Oes quidem
resurgemus sed no oes imutabimur. q^m oes re-
surgent tam electi q^m reprobi.

C R^uideo q^m oes adulti vnanati resurg^u et. Cu-
ius ro est: vt eoz damnatio cop^lat: vt sicut in
aia simul et in corpore demeruerit: ita simul i
vtrosq^m puni^t: hoc vna iustitia exigete. Et et
pp^o eoz resurrectionis cam que super^o dicta
ene aliqua opa dei p^lpetuo remaneat ipse
ctat: et ne v^lis appetitus: que animab^{us} ididit
ad sua corpora esset frustra.

C Ad p^m in opp^o vob^m q^m illud vob^{us} psal.
intelligitur vel de finali sp^uali resurrectione in
p^liti iudicio misericordie. in hoc n. iudicio no
resurgent reprobi: q^m in auctoritate allegata p^l
ipios intelligunt: vel itelligit de gliosa resurre-
ctione. **C** Ad 2^m vob^m q^m no e^l s^le: q^m si anime
no fuissent separate a deo puniri no deberet:
et ex consequenti nec a corpou^b suis separi: cu-
ea n^liter appetat: aie aut reproboz suis cor-
pouib^{us} reunient: no pp^o eaz solat^oez: s^z ad sue
v^lationis cumulam. **Questio:**

Tertio

querit v^t parvuli q^m cu solo origi-
nali pcto decesserit resurgent. Et
videt q^m no. fm Aug. 13. de tri. ca. 16. Mo^o de
betur hoi pp^o pctm originale: sed in parvulis
decedentib^{us} cu pcto originali semp manebit
ipm origiale. q^m et ipsa mo^o. nunq^m q^m resurg^ut.
C It^e resurrectio erit pp^l plena retributione
merito: um et demerito: sed parvuli tam pur-
gati a peccato originali q^m illi qui in pcto ori-
ginali decessit no mervent nec demeruerit.
ergo nec illi nec isti resurgent.
C Contra. Jo. 5. motui audiet voce filij dei et
qui audierint vivet: sed vt dicit par post: oes
qui in monumentis sunt audient voce filij dei.
ergo oes q^m in monumentis sunt resurg^ut.
C R^uideo q^m parvuli q^m cu solo originali pcto

decesserit resurg^ut pp^o cam resurrectionis oi-
bus hoibus coem q^m supius in plurib^{us} locis ta-
cta est: et pp^o cam spales. p pcto. n. originali
obligat ho ad penas vnanati: cum infecta carne: vt
p^lit ania per sui vni^one cum infecta carne: vt
declaratu est lib. 2. et ideo conueniens est vt aie
parvuloz carentia v^lionis dei p^lpetuo patia-
tur suis corpouib^{us} v^lite: p^l q^m conuentionem
incurrerit obligatione ad talem penam.

C Ad p^m in opp^o vob^m q^m p^lms originale sit
ca mo^o merito: no est tu ca perm^liois in
morte corporali. **C** Ad 2^m vob^m q^m quis i par-
vulis no sit act^o merendi vt demerendi: in il-
lis tu ia q^mbus remissu e^l pctm originale est
radix merendi. s. gra grata facies: et in illis in
q^mbus non est remissum est radix demerendi. s.
habitualis concupiscentia: et ideo resurgunt
tam isti q^m illi. **Articulus.**

Quisqueter querit de
li. **C** Et circa hoc queruntur
tria. P^o v^lo v^lz in resurre-
ctione na erit causa efficiens
reformationis corpou^b h^ma-
nozum. P^o v^lo v^lz erit ca effici-
ens v^lionis anime ad suu^m corpus ad eius
suscceptione dispositu. P^o v^lo v^lz erit
causa efficiens v^lriusq^m.

P^o v^lo v^lz ostendo q^m in resurrectione na erit
ca efficiens reformationis corpou^b
humanoz: fm Bama. lib. 3. ca. 14. qd coc est
oibus in eadem spe nale est. sed resurgere coc
erit oibus hoibus. q^m erit illis nale. **C** It^e fm
p^lz. j. phi. Ex equo fieri pot canis. s. mediant
bus multis trasmutationib^{us} n^lalib^{us}. q^m a simili
ex puluerib^{us} istius corpou^b pot iterum refor-
mari hoc idem corp^o mediantib^{us} multis trans-
mutationibus n^lalibus. **C** It^e sicut se h^mz reso-
lutio ad sui terminu ita copositio ad sui: sed
per nale resolutione corpou^b humani fit reso-
lutio ad illud ide i numero: de quo illud corp^o
fuerat sc^l. s. ad nam p^m q^m per nale m^o p^lo-
tionis pot fieri reuersio ad illud ide corpus in
numero qd de illa ma fuerat sc^l. **C** It^e illa
forma corpou^b humani incopleta que educat
de potetia mae q^m corrupitur in eade possibi-
litate de qua facta est reuertit fm p^lm. 3. phi.
De qd fit ex aliquo si est corruptibile resolu^t
in illud de quo fit. ergo manet eade possibili-
tas que p^lmo in forma p^licta fuerat trasmuta-
ta. ergo itez in eade forma pot n^liter trasmuta-
ri. corpou^b ergo in resurrectione per nam po-
terunt eade in numero reformari. **C** It^e sicut
se h^mz ars ad artificiatu: ita na ad naturam:

Articulis

sed per arte potest reduci artificiatu in numero
idem artificiatu plus corrupto: vt p^lz cu ex eis-
dem afferibus iterum fit eades artha in nume-
ro. ergo sicut per nam pot reduci ides in numero
corpus h^man^u qd plus fuerat corruptu. **C** It^e
na potest reducere eand^e parte terre in nume-
ro: quia potest terram inclusam in aliquo va-
se conu^ltere in aqua: et iterum illam aqua in
terram. ergo a simili potest reduci idem cor-
pus humanam in numero.

C Contra. iudicidua eiusde speciei non pdu-
cuntur per nales mutaciones diuersas spe. vn-
de fm comentatozem super 8. p^lz. n^lures ge-
niti per putrefactione et p^lagatione no sunt
eiusdes spe: sed hominis resurrectio erit mu-
tatio diuersa in specie a generationis sua natu-
rali. ergo no erit mutatio naturalis. **C** It^e si
corpou^b in resurrectione eade in numero refor-
marent per nam hoc posset per natural^e inue-
stigationem cognosc^l: sed hoc inuestigatione
natural^e non cognoscitur: sed fide fm Augu-
st. de tri. ca. 9. ergo illud reformationis natu-
ra non erit efficiens causa.

C Ad istam qone dixerit quida q^m cu oia na-
turalia per influentia corpou^b celestium dispona-
tur q^m oes partes celi reddunt ad p^lm sue crea-
tionis loca tunc oia generabilia et corruptibilia
eadem in numero: que tunc fuerunt reuertit
Et hoc per nam v^lem que sicut dicit Aug. 6.
meta. sue. c. 5. est virtus infusa in suba et celoz
gubernans vniuersalitate generationis. Illa at
celi dispositio erit in coplemento. 36. milia ano-
rum ad illo instat^e quo creatu est firmametu.
Sicut v^lit q^m incipiendo a quocunq^m seporis mo-
mento in h^me. 36. milia ano^z residunt oia gene-
rabilia et corruptibilia eade in numero q^m erant
in illo momento. octava. n. spera ab occidente i
orientem mones p^lprio motu in centus anos per
vnu gradus. gradus aut sunt trecenti. 60. q^m i.
sunt signa et in quolz sunt. 30. gradus. centies
aut trecenti. 60. sunt triginta sex milia. hi ergo
dicunt tunc futura reformatione corpou^b per
nas. Et hec opinio includit q^m sicut hoies gene-
rant vnus post aliu: ita resurg^ut vn^o post aliu.
C Sed hec opinio est heretica: et et p^lz. li. p.
dicametoza dicite q^m a v^luatioe in habitu no e
regressus per nam: sed fm eade p^lmo elencoz
mo^o est v^luatio. ergo per nam no pot h^man^u
corp^o regressi de morte ad vita: qd v^lz no est
si posset p^l nam p^lcharie reformari: cuius ple-
naria reformatio plus includat aliatione. p^lz
dicend^u q^m ad qone q^m p^licta reformatio no erit
per nam: q^m fm p^lm. j. p^lz. illa q^m gnant p^l
p^lagatione no p^licta per nas aut ex semine.

Tertio 259

vt dicit. necesse est sem^e fieri p^mu: s^z no statim
aialia. Illa aut reformatio corpou^b erit ex ma-
coz vel puluerib^{us} no mediate semie. pp. n. no
bilitate corpou^b h^man^u no pot cari semen de
q^m fiet p^l v^lute corpou^b celestium tr^l. s^z et redit
ad hoc virtus p^lcularis gnantis filis in spe.
vn tarpiter errauerit dicetes huana corpou^b
posse n^liter pduci de terra: p^l sola influentia
corpou^b celestium. **C** It^e terrea. fm p^lm. 2. de
gnat^oe. forma corrupta na no pot eade in nu-
mero reducere. Cui^o ro e limitatio v^lutis sue:
et q^m forma cu corrupit non resolu^t in eadem
possibilitate numero: q^m in ipas fuerat trasmuta-
ta: sed in alia in numero. forma aut corpou^b in-
copleta de potetia mae ei^o educta: ipas dispo-
nens ad susceptione itellective eade in numero
reuertet. alias. n. corpou^b eade in numero no re-
formarent. p^licta q^m corpou^b reformatio no erit
p^l nam: sed immediate tm p^l diuina potetia.

C Ad p^m in opp^o vob^m q^m illud vob^{us} itelligit
de eo qd est coc oib^{us} in eade spe ex necessitate
et semp. reformatio. n. corpou^b no erit ex necita-
te: s^z p^l iperu voluntatis diue. **C** Ad 2^m vob^m
q^m quis ex vno corpe possit gnari aliud corp^o
mediatib^{us} trasmutationib^{us} multis: non tu ex
hoc sequit q^m mediantib^{us} trasmutationib^{us} mul-
tis posset ex eius ma idem corp^o in numero re-
generari. **C** It^e terrea. ex equo non pot fieri
canis nisi p^lmo p^lertat caro eq^m in sem^e canis:
p^licta aut reformatio corpou^b erit ex eoz ma
vel puluerib^{us} abiq^m hoc q^m plus couertat in se-
men: vt super^o d^l est. **C** Ad 3^m vob^m q^m non
est sile: q^m ma in qua v^limo e resolutio e unge-
nerabilis et incorruptibilis s^z p^lz. j. p^lz. et idco
pp^lie loquedo no reuertit eade in numero per
resolutione: q^m no reuertit: nisi qd plus fuit cor-
ruptu. s^z sicut forma q^m corrupit eade in nume-
ro per nam no reuertit: sic per eius resolutio-
ne i possibilitate no reuertit eadem possibili-
tas in numero que in ipas fuerat trasmutata.

C Ad 4^m vob^m q^m illud verbu phi. itelligitur
de ipsa ma q^m e p^lmo fundamentu: de q^m alia sunt.
vel si itelligit de possibilitate: tunc hoc p^lmo e
illud ostendit no ide i numero sed sile. **C** Ad 5^m
dicat aliq^m q^m maior est falsa: q^m difficult^o est re-
uertit ide naturatu q^m ide artificiatu. **C** Alij di-
cunt q^m minor est falsa: quia no reuertit forma
artificialis eadem in numero. **C** Ad sextum
dicendum q^m p^lmissa est falsa: vt patet in his
q^m dicta sunt in qone. **C** It^e etia dicit ar ad
arg^u q^m no est sile de reductione eiusde partis
terre in numero et reductione eiusde corpou^b
humani in numero: q^m corpus humanus pduci
n^liter no potest: nisi ex semine. **C**

Distinctionis

L influentiam celi causari non potest. Quis. n. naturaliter influentia corporum celestium ad cunctas bet generatione necessaria sic dicitur pbo. 1. phy. q homo gnatur hoies ex ma: r sol: p se tñ ad generatione eoz: q nãliter pducunt fm ppagationes eoz: non sufficit. Nãle et in diuiduoz que per ppagatione gnantific ordinata r pportio nate sunt a pduoz nãe: q est impossibile p nãz totaz mãm: de q factus est vn^o hõ: itez in vna alia muliere: r in vno alio viro pueri in semi ne: sine aliq comestione alteri^o mãm. si. n. per totam vitã suã nã nutritent nisi carnib^o alioz boium: de quolibz hoie: que comederet: puer teref aliquid in subam comedetũ: ita q semẽ in eis aut heret de pte mãm bui^o hois comestitanti: aut de pluri^o partib^o mãm pluriã hoimãm comestoz. A sũ dico d oib^o aialib^o que per ppagatione generant: Nã vbi vbi. 2. de generatiõ. i. q nã non reduct idẽ in numero in his que pducunt per ppagatione. instãtia: nõ hz. in alijs aut vt aliqui phabuliter dicunt: nescio si vere põt hẽ instantiam: si. n. aliq portio terre cõclusa in vase aliquo cõuenteret in aquã: r iterũ illa aqua in terrã: nõ videt quare nõ esset eadẽ terra in nũero. C Preterea. ex illa eadẽ parte mãm. de qua nõ generatus est pugillus ignis per nãle. agens fuisse hũs gentus ides pugillus ignis in nũero. si prius fuisse sibi applicatus idem nãle agens. q a simili postq^o iste pugillus erit p sui corruptio nem resolutus in eadẽ parte mãm de qua genitus est: r regenerabit postea de illa eadẽ parte materie ides pugillus ignis in numero qũ illi parti materie iterũ applicabit idẽ natura le agens. C Et si dicas q agens nãle nõ generat nisi mediante sua influentia: r eadẽ eius influentia in numero nunq^o reuertet. hoc nõ obstat: q saltez reuertet similis. de illa aut eadẽ parte materie: de qua per hunc ignẽ genitus est iste pugillus ignis: fuisse genitus idẽ pugillus ignis in numero: si illi eidem parti materie fuisse applicatus alius ignis in omnib^o istis excepta oia numerali illi igni: per quez dicitur pugillus fuit genitus. C Argumẽta ad partem scõam gratia cõclusionis eõceden da sunt. vrbũ tñ cõmentariõs fm Aug. nõ ẽ vrbũ. dicit. n. 3. lib. de tri. c. 8. q multa sunt aialia q cocundo alia partunt cũ illa nullis coeũ tribus parentibus sunt. **26. ii.**

Secundo

querit vtrũ nã erit cã efficiens iterate vnũs anie ad suũ cor: sic. q: illa mutatio est nãlis que terminatur ad actem naturalez sed anime postq^o erant suis

corporibus reunit in illis corporibus nãlter requiescent. ergo illis reunitent per nãm. C Itẽ minus est pncipia alicui^o cõpositi iam exntia vnire q alterũ pncipioz pducere r aliter vnire. Sz p nãm pducit forma vite r vnitur mãm: vt pz in gnatione aialiu: q multo fortius corp^o hãmũ r aiam intellectuum poterit vnire nã. C Itẽ sepatio aie a corpore ẽ r corruptione nãlis dispositio in corpore q necia ẽ ad hoc vt p aiam iformet. q cõ tria sint eãe trioz rãz effectũ sufficiens dispositio in corpore q necia ẽ ad hoc vt iformet per aiam: erit sufficiens cã ad hoc vt iterũ per aiam iformet. C Contra. vt habitũ est superi^o: r resurrectio est iterata copylatio aie r corporis: sed fm Dio. 6. c. de di. no. Resurrectio est sup nãm. ergo vnũs dõctẽ nã nõ erit efficiens cã. C Itẽ in pma hois formatioe nã nõ ẽ vnũs aie ad corpus efficiens cã. q a sũ nec in ei^o reformatioe. C Itẽ sup naturã ẽ adeptio gliẽs talis adeptio nõ ẽ maioris difficultatis q vnio aie ad corp^o fm magfm li. 2. di. j. c. penul. q dicit q p hõcãm vnione põt hõ scire deo nõ esse ipose ronalẽ creaturã sublimare ad sue gliẽ participatiõne. q vnio aie ad corp^o est supra naturã. C Ad istã qõnẽ dixerũt aliq^o ad hoc vt corp^o iformet aia: sufficit q corp^o sit sufficiter dispositum ad suscipiẽdũ aiam: r nãlis inclinatio aie ad ifm: r q sit prius cullibus partipat^o cozporis. Scertũ ẽ q corp^o suo reformato ania poterit se pũtẽ exhibere. si deus pmittat: non tãtũ nõ vni pti ei^o. sed cullibz. q vt q aia per sua nãlia corp^o suo disposito ad suscipiẽdũ eã poterit se vnire tanq^o forma. Et hũc cõcordat verbũ cõe quo dõ q anie resumet corpora sua. C Sed hõc sic põt argui fm sniam phi 2. phy. Quis efficiens coicidat cã forma in idẽ spẽ: nõ tñ in idẽ nũero: cũ ergo aia sit hois forma: r p vnione ei^o cã corpore pstituat hõ: ipsa nõ erit hõ vnũs efficiens cã. C Preterea. fm Aug. lib. 83. q. 2. r Auc. 6. meta. c. 3. cã efficiens dignior est causato. cuz q pars nõ sit dignior suo toto: r hõ sit qdã totũ per vniones aie ad corp^o pstituit: cui^o aia ẽ ps: ipsa nõ erit illi vnionis cã efficiens. C Itẽ ergo videtur dõm ad qõnẽ q natura non erit iterate vnionis aie ad corp^o efficiens cã: q cũ natura non possit aie dare eẽndi inuituz: non põt sibi dare eẽndi cõplemẽtũ: aia aut plemẽtũ sui nãlis esse hz ex vnioe ad corp^o: q ois pars cõpletius hz esse in toto q a toto sepata. nec ex hoc sequit q iterata anie vnio ad suũ corpus dispositũ futura sit hõ natura: cã vtriusq^o ad aliã nãlis sit inclinatio: sed supra naturam. vnde

Dio. 6. ca. de di. no. loquẽs de resurrectione dicit eam esse rem vtriusq^o nãm vnũs. sibi autẽ r vtrĩtati sup naturã q hõ nõ ẽ nã fortissima vite. ex pte q nãe erit dispõ ad illam vnio nã: hõ imediãte efficiet q oipotẽtẽ del virtutes. C Qui tenet opionẽ pma possent dicẽ ad p^o q est hõ eam qd Dio. dicit resurrectiones esse hõ naturã quo ad reformatioe eũs eoz cozporis in nũero: q necia ẽ ad resurrectiones. C Ad 2° dõm q nõ est filie: q in p^o hois formatioe siml pũt aia in eẽ r facta est actu cozporis forma. r iõ oportuit q ab eadẽ brute eẽt vnio ei^o ad corp^o r ei^o pductio: ante aut iterã ei^o vnio nem ipsa est in actu: q nõ desist esse. C Ad 3° dõm q magf ibi loquit de pma vnione aie ad corpus cuz qua simul accipit esse r naturalem inclinatioe ad corp^o: nõ potuit sibi dare creatã nã: sed hoc nõ p̄existit vnioni future. C Ad illud qd hõ argubat in corpore qõnis hõc opionẽ r pro alia põt dici q verbũ phi. intelligendũ est de forma corruptibili. C Ad 2° dõm q illud verbũ. aug. intelligendũ est de causa efficiente que efficit rem fm se totaz: ita vt sit cã efficiens nõ tñ conuinctionis partium: sed etid ipsari partium. Quis autẽz anima resumendo corpus suũ futura sit causa efficiens iterate vnionis sui cozporis: que necessaria est ad hoc vt ex illa cõstituat hõ: non tñ erit causa efficiens hois fm se totuz: q nõ erit causa sui ipsius nec cozporis. Et iõ si cõcederẽdum sit q aia nobilior est q erit illa vnio: nõ tamen est concedenduz q erit nobilior q hõ pro statu illo. C Ad tertũ dõm qd dicebat q natura non potest illi rei dare eẽndi cõplemẽtũ: cui nõ põt dare eẽndi inuituz rẽ. Bi. co q vrbũ est de cõplemẽto eẽndi qd debet rei scõm se r absolue: sed non de illo qd conuenit illi rei ex sui vnione cum alio. C Qui vult tenere alias opionem põt dicere ad pma in oppositũ q mutatiõnã quẽdã sunt violente r terminant ad quietẽ violentam: vt pz cum p̄icit lapis supra trabẽ. Quẽdã autẽ sunt naturales r terminant ad quietẽ nãlem: vt pz in nãli motu lapidis deorsũ. Quẽdã sunt quãz pncipales cã effectiua nõ est necia: Quis ad hoc disponat r cooperet r terminet ad quietẽ nãlem: vt pz cuz homo fortiter ipellendo lapidẽ deorsũ facit ipm veloci^o r forti^o descedere: r fortioz ipressione faceret q posset facere per suam nãm: mutatiõnẽ autẽ que fit a natura r terminat ad quietẽ violentã nõ ẽ ponere. C Dico q iterata vnio aie ad suũ corpus dispositũ: Quis futura sit per eãm supnatura lez. Tñ qz ad hoc disponet natura aie r cozpo

ris terminabitur ad naturã quietem. C Ad 3° dõm q maior nõ est vera nisi intelligat eeteris parib^o. in pposito aut nõ sunt cetera paria: q aia intellectiua nõ est educibilia de potentia materie: r magis distat eius essentia ab essentia cozporis q albet alia forma ab essentia sue materie: r tñ sunt optime pportionata ad hoc vt ex eis cõstituat per eẽntiam vnũ. C Ad 3° dõm q aliq^o multe cause cocurrũt ad cõstructione: qz sicut dicit Dio. 4. ca. de di. no. Bonũ est ex vna r tota cã: malũ ex multis r particularibus defectib^o. **26. iii.**

Tertio querit vtrũ vox tube erit cã efficiens reformatiois cozporũ r vnionis animarũ ad illa. Et videt q non: qz vox tube non erit capax virtutis infinite. Erat enĩ creatura. sed tam reformatio cozporũ q animarũ vnio ad illa erit per virtutem infinitã. C Itẽ mortui non audient vocem tube. ergo sonus ille non cooperabitur ad eozũ resurrectio nem. C Item christi resurrectionis erit causa efficiens resurrectionis nostre. dicit enim glosa super illud Ro. 8. qui suscitauit Iesum. Hec est causa quare suscitabit alios quia christus suscitatus est. q vox tube non erit nostre resurrectionis efficiens causa.

C Contra. magister huius. dist. ca. scdo. dicit q causa resurrectionis mortuozũ erit vox tube: quia in aduentu iudicis ab omnib^o audietur: r cuius virtute excitabuntur mortui r resurgent de mõnumẽtis. C Itẽ glo. sup illud psal. Dabit voci sue vocẽ virtutis. dicit. i. efficacã resuscitandi omnes mortuos.

C Rãdeo q vox tube nõ erit pncipalis efficiens causa reformatiois cozporũ nec vnionis animarũ ad illa: sed virtus diuina: erit tamẽ pdictorũ instrumentalis causa aliquo modo ad similitudinem cum dicimus q sacramentum penitentie est causa spũalis resurrectionis: quia sicut sacramento assistit diuina virtus spũalis resuscitans: sic voci tube assistet virtus diuina corporaliter resuscitans: r sic itelligendum est illud verbũ apostoli pme Cor. 15. Ca net tuba r mortui resurgent incorrupti. Erat aut vox tube vox Iesu xpi: qua precipiet mortuos resurgere. qd pz per illud quod dicitur. Ioã. 5. Mortui audient vocem filij dei: qui audierint viuent. Et parum post. Hẽs qui in monumentis sunt audient vocẽ filij dei. Et si ne p̄iudicio videt mihi q non erit idem vox tube r vox archangeli: sed illa tria que dicit Apus. j. ad thes. 4. in iussu r in voce archangelũ r in tuba dei sic distinguunt. qz hõ xpus

Distinctio

in suo descensu iubeat pulueres seu ptes qd
citos corporu recolligi mortuoz p misteriu au
geloꝝ: hoc notat cu dicit. Descendet in iustu.
1º scipiet ex illis pulueribꝝ recollectis corpoꝝ
ra reformari: reformari aias vniri que duo
fiat per dntē dinaz: istud dceptu notat cuz
df. 2 in tuba dei. 3º archageli qui fuerūt custo
des puinciaz in puniencis quas custodierunt
clamabant fortitꝝ sensibili sono articulado 2
mediante aliqꝝ sensibili creatura formato q oēs
fozam iudice ppareat copozaliter diffinitiuā
fuzam 2 irrenocabilem audiri: illa vox nota
tur cu df. 2 in voce archaugeli.
C Ad pꝝm in oppꝝm dōm q pcedit de ea effi
cientie pncipali. C Ad 2ºm dōm q dñi corpora
mortua nō sunt vocem illā auditaratū anime
intellectuali virtute apprehēdet eaz. P dōt aut
dici q efficacia vocis illius qtu ad copoz re
formationē nō erit: per hoc qd audiet: sed per
hoc qd pferet: eo q ei plationi dina vtus as
sistet aliquo mō a sili sicut assistit verbis q di
cit baptizans paruulus quis paruulus qd dñ
non appēdat. C Ad 3ºm dōm q resurrectio
xpi quis sit nre resurrectiois exēplaris cā: nō
tamē erit efficiens nisi forte p tanto dicat ad
eam efficientē reduci: q de ordinauerat nul
lum resurgere ante resurrectionē illius. vñ il
la glo. sic dz exponi q eadē: cā quare suscita
uit Iesum xpm suscitabit 2 nos. i. meritis Je
su xpi. C Argumēta ad partē alia pcedūt de
causa efficientie instrumētali.

Insequēter
4º pncipa
li. C Et circa hoc queruntur
tria. P Primo vtz oēs mo
rient. P 2º vtrum oia corpora
mortuoz incinerabūt. P 3º
vtrū illis pulueribꝝ sit aliqꝝ
nālis appetitꝝ ad aie susceptionē. Qd. 1.

Primo orido q nō oēs morient. dñ in sim
bolo q xps vcturus est iudicare
vivos 2 mortuos. q aliqꝝ iudicabunt qui nūqꝝ
morient. C Itē Hier. ad marcellā dicit: 2 re
citat magꝝ huiꝝ di. c. 5. quosdam in fine seculi
aduētiēte xpo nō esse mortuos: sed vivos re
ptos in immortalitatem: repente mutandos.
C Itē Aug. 1. lib. de baptismo paruuloꝝ: non
multū loqe an sine quibusdā in fine largiet
mortē istā repentina cōmutatiōe nō sentiat.
C Cōtra. ad Heb. 9º. Statutū ē hoibꝝ semel
mori: sed omnes obligant ad statutū: qui non
excipiunt: cū ergo scriptura nullū excipiat ab
illo statuto. ergo omnes morientur.
C Ad istā qōnē dixerūt qdā vt recitat. Cōtra

III.

dus. 7. c. de ecclesiasticis dogmatibꝝ: q illi q
vivi in aduentu dñi iuēndi sunt sine morte
media trāserent in immortalitate: 2 hoc eis re
putabꝝ pro resurrectione ex mortuis q morta
litatez pntis vite imutatiōe deponēt. Et hi vi
cunt nō oium resurrectionē futurā eē a morte
ppe dicta. istis. n. nō videbat aliqua rō q ho
mies moriant qsi statiz resurrecturi. P 3º bec
opio vt eūz s. i. scra scripturam: qz vt hī Gen.
3º. Dicit dñs ad. Adā puluis es 2 in puluerē
reuerteris. Cū. n. in ipso eēt tota hūana nā si
cut in spitte videt istā snia cecidisse sup oēs q
fm legem nāe ab eo erāt descensuri sicut oēs
in ipso sūt corrupti. Cui pcordat apłs ad Ro.
5. dicens: sicut per vñū hoim. pctm intrauit: 2
per pctm moꝝ: ita in oēs hoies moꝝ ptran
sūt in quo oēs peccauerūt. C Pterea. Ro.
6º. Stipēdia pcti moꝝ ē: sed oēs descēderūt
ab adam fm legē ppagatiōis nālis pctm ori
gialē hūit. q oēs moriet. C Pterea. cū nō
sūt resurrectio nisi a morte eo ipso q dicimus
oēs hoies resurrecturos ipleamus oēs moꝝ
tuos vel mortuos. vñ nlla penitꝝ est q qua
querit vtrū resurrectio omnium erit a morte.
C Dicit dñs q ad qōnē q oēs qui nō sunt mor
turi morietur: 2 hoc concordat sacre scripture
vt visum est nec eēt irrationabile vt moriantur
aliqui quasi statiz resurrecturi: s; rōnabile vt
soluant debitum originalis peccati.
C Ad pꝝm in oppꝝm dōm q p viuos itelligunt
illi q nodū mortui sunt: tñ postea morientur.
C Ad 2ºm dōm q p tāto. Hiero. dicit illos nō
mortuos: qz raptiz morient 2 qsi statiz resur
get. P Vel pōt dici. Hiero. illꝝ opionis fuisse:
nec tñ ipm heresim incurrisse: qz vt df. 7. c. de
ecclesiasticis dogmatibus: hoc credere non
est hereticū: nisi ex cōtēctione hereticus fiat.
C Ad 3ºm dōm q illud retractat. Aug. lib. se
cundo retractat. ca. 33. Questio. 11.

Secundo querit vtz oia corpora mortuoz
incinerabunt. Et vñ q nō: qz illi i
qd corpora resoluēt erit fminꝝ a q resurrectio
nis copꝝ: s; resurrectio oīuz copoz: nō erit a ci
neribꝝ: qz resurrectio xpi q fuit exēplar nre re
surrectionis nō fuit a cineribꝝ. q non oia copꝝ
mortuoz incinerabunt. C Itē corpora mortuoz
nō incinerabunt subito: s; illi q in aduentu xpi
iueniat vni: qsi statiz post suā mortē resurget.
q corpora illoz nō incinerabūt. C Itē resurrectio
nis terminꝝ ad quē nō erit idē in oibꝝ: qz sicut
dicit apłs. i. ad Cor. 15. Qēs quidē resurgemꝝ:
s; nō oēs imutabimur. q a sili terminꝝ resurre
ctiois a q nō erit idē in oibꝝ. s; quozdā nō erit
rectio erit a cineribus: 2 quozdā nō erit.

Articulus

Quartus

Cōtra. Danieho. 12º. multi s hīs q dormiūt
in puluere terre euigilabūt aliqꝝ in vitā eternaz
2 aliqꝝ in opprobriū: sed p multos intelliguntur
oēs fm interlincarē. ergo oium corpora redu
cent in puluerē. C Itē. Job. 13º. Demoua no
stra comparabitur cineri.
C Rūdeo q oia copꝝa incinerabunt excepto
copꝝe xpi 2 copꝝe matris sue que incinerata
nō fuerūt: qd de copꝝe xpi certissimū ē: 2 de cor
pore matris sue credere piū est: sicut enī culpa
originalis in aia inducūt debitū separationis
aie a suo copꝝe ppter separationē sui a deo p
culpā. ita vitū fōmita in carne inducit debitū
incinerationis eiusdē. vnde sicut oēs ex debito
ppter xpianū mortui sunt vt mouent: ita oibꝝ
copꝝibus humanis ppter copꝝus xpianū 2 ma
tris sue incineratio debet: quāuis enī beata vir
go peccatū originale ptraerit. quā p i ea fuit
debitū mortē dñi: tñ fomes in ea nūqꝝ actus ha
bit: 2 p scdaz sanctificationē totaliter fuit sub
latus ab ea. qd aut dictū ē de incineratiōe cor
porū cōi curiū nature pcordat: q est oia gene
rabilia 2 corruptibilia resoluere in illd de quo
facta sunt. hūana vero copꝝa de terra facta sūt
vt pbat pōt p illud qd habet genesis 2º. 2. 3º.
2 per hoc qd dñ. Job. 10. Demēto quēlo q si
cut lutū feceris me. ea vero in que copꝝa resol
uuntur hūana: dicuntur cineres. ppter antiquaz
fuetudinē qū mortuoz copꝝa comburebant.
C Ad pꝝm in oppositū dicēdum q resurre
ctio xpianū fuit exēplar resurrectionis nre quā
tū ad eius essentia nō quātū ad eius oia acci
dētia. C Ad scdm dicēdū q oēs copꝝum q in
aduentu xpianū inueniēt vni incinerabunt per
ignē q pcedet facies iudicis. C Ad 3ºm dicēdū
q nō opꝝ q oia q pueniūt i termino a quo cō
ueniant in termino ad quē. ab albedine enī po
test esse vna mutatio in rubedinem: 2 alia in ni
gredinem. Questio. 11.

Tertio querit vtrū in pulueribꝝ copꝝoz
mortuoz sit aliqꝝ appetitus natu
ralis ad aie susceptionem. Et vñ q sic. fm sniam
phi. 1º. phi. materia appetit formā: sicut femina
appetit masculū 2 turpe bonū: s; illi pulueres
in quos humana copꝝa resoluunt sunt materia
aiarū. ergo in eis est nālis appetitus ad susce
ptionē eaz. C Itē maiorē pfectionem recipit
mā copꝝis hūani p aiam q ecōuerso. ergo cuz
aia separata nāle habeat inclinatioē ad corpꝝ:
multo fortius illi pulueres q sūt mā copꝝoz hu
manoz nāle inclinatioēz habēt ad aiaz. C Itē
fm illis pulueribꝝ eēt nālis inclinatio ad ant
mā determinatā: tūc ex illis pulueribꝝ copꝝus
reformatum ita eēt factibile ab vna aia sicut

ab alia: 2 tunc non eēt ratio reddēdi propria
copꝝa aiabꝝ q ipsa pua aiauerūt: qd falsum est.
C Cōtra. Aug. 1º. li. ppi. c. 1º. excludit a mate
ria respectu forme desiderii tā aiale q nāle. s;
inclinatio nālis est qdā desiderii nāle. ergo i
mā copꝝoz hūanoꝝ nō remanet ad aiam aliqꝝ
inclinatio nālis. C Itē cuiuslibet inclinationi nāli
rūdet aliqꝝ agēs nāle: qz nā nō deficit in neces
sarijs. vñ dicit pbs. 2. ce. 2 mū. q oino extra ra
tionē ē vt nā posuerit stellas mobiles 2 nō pre
parauerit eis instrumētū motus: qz nā nō po
sunt pulueres copꝝoz humanoz eides aie
iterato cōiūgi. ergo in eis nō eēt aliqua natu
ralis inclinatio ad ipsam animam.
C Rūdeo nālis inclinatio materie ad formas
nō eēt nisi quedā nālis aptitudo ad recipiēdā
formā: nō. n. pōt ibi. Poni inclinatio nālis q cū
hoc sit aialis nec nālis eo mō q in lapide ē ad
descēdēdū deorsuz: sicut expse dicit Aug. i lo
co pzeallegato. qz in mā ex seipsa nō eēt aliqꝝ
actiuū pncipiū motus ad ipsam formā. vnde il
lud qd est trāsmutans mām ad formā nō perti
net ad eius naturā. predicta aut aptitudo ma
terie ad formā aut ē remota aut ppinqua. Si
remota. sic in pulueribꝝ copꝝoz humanoz 2
in mā cuiuslibet generabilis 2 corruptibilis ē
nālis aptitudo ad susceptionē aie rōnalis: qz
materia ex sui natura est dispōniblis p conue
niēs agēs nāle ad rōnal aie susceptionē. Si p
pinqua: sic dico q in pulueribꝝ humanoz cor
porū nō eēt aptitudo ad rōnalis aie suscepio
nē nec dēmiatē nec idēmiatē: qz pulueres
illi nō sunt dispositi illa dispositiōe que redit
in materia ad rōnal aie susceptionē: qz tā i ma
teria naturalis aptitudo remota ad formā p
prie nō dicit nālis inclinatio ad illā: eo q pprie
loquēdo nihil dz ad aliqꝝ inclinari naturā nū
si habeat aliquā ichoationē ipsius seu natura
lē dispositiōne determinatā ad ipsam. Natu
ralis enī inclinatio vaga nō est: cū nā operetur
pp finē determinatū fm doctrinam phi. 1. phi.
Et ideo pprie loquēdo dici nō dz q pulueri
bus copꝝoz hūanoꝝ sit naturalis inclinatio ad
susceptionem aie rōnalis nec determinate nec
indeterminate. illi tñ pulueres ordinati sūt ex
viuina. puidētia ad hoc vt ex illis eadē copꝝa
i numero reformet aianda illis eisdē aiabus
i numero qbus prius aiata fuerūt: R eformatis
tñ illis copꝝibus erit in eis inclinatio ex sua na
tura ad aie proprie susceptionem.
C Ad pꝝm in oppꝝm dōm q ibi pbs loqitur de ap
petitu fm q accipit p naturali aptitudine re
mota vel ppinqua ad aliquā formā: s; remota

nō est inclinatio naturalis. In predictis antes pulueribus nō est aptitudo p̄p̄nqua ad rōna lis aie susceptionē. s̄ remota. ¶ Ad 2^m dōz q̄ non est s̄se qz aia sepata a corpore remanet in eadē nā quā hēbat cū corp̄ eēt p̄iuncta: corp̄ at nō sic. ¶ Ad 3^m dōz q̄ nō valz duplici de cā. tū q̄ illi pulueres ex diuina p̄uidētia ordinati sunt ad hoc vt ex eis eades cop̄a in nūero reforment. tū qz aia naturalē inclinatioē h̄z ad illos pulueres determinate: quāuis uō ecōner so. ¶ Argumēta ad p̄tē scđam: quāuis ḡfa p̄n cipalis p̄clusionis possint cōcedi tñ indiget solutioē: cū enī dī in p̄mo q̄ ois nālis sc̄linatio ē desideria nature dico. q̄ nō est v̄z p̄m q̄ natu ralis sc̄linatio accipit p̄ nāli dispositioē ad for mā: s̄ v̄z est scđm q̄ accipit p̄ actu q̄ est q̄daz tēdētia ad aliq̄d: sicut est in lapide ad motum deorsuz: q̄ntis violētē sup trabē dēscat. ¶ Ad 2^m dōm q̄ maior nō est vera. q̄n inclinatio nā lis ē ad aliq̄d q̄ nō ē s̄fra facultatē nature: qz sub deo ē nature finis: et etiā quāuis in corp̄ib⁹ reformatis erit ad aias p̄p̄ias inclinatio nālis: quāuis su p̄naturaliter restituta: nō tñ p̄ naturale agēs illa corpa illis aiab⁹ iterū v̄ntent. vt multi r̄ p̄ dabiliter dicunt.

Articulus.

Dissequitur q̄rit de s̄. p̄ncipali. ¶ Et circa hoc querunt tria. ¶ 1° v̄truz oēs hoies s̄l re surgēt. ¶ 2° v̄truz resurrectio cuiuslibet erit in instanti. ¶ 3° v̄trum resurgēt in eisdē locis in q̄bus fuerūt sepulti.

Questio.

Primo oīdo q̄ nō oēs s̄l resurgēt. ap̄s 1. ad Th̄salō. 4. Mortui q̄ i xpo s̄t resurgēt p̄us. deinde nos q̄ v̄iui. ¶ Itē apoc. 20. Ceteri mortuozū non v̄uent donec coufumentur mille anni. ergo aliqui post mil le annos resurgēt post alios. ¶ Item homi nes non simul formantur. ergo a simili nec si mul reformantur. ¶ Item corpora ordinā tur ad animas. sed resurrectio animarum non est simul. ergo neqz corporum.

¶ Contra. ap̄stolus ad heb. n^o. dicit de p̄o batis testimonio fidei q̄ non acceptērāt repro missionem. sc̄licet resurrectionis vt nō sine no bis consumarent. ¶ Item p̄ime ad corin. 15. Sicut in Adaz omnes mouiūtur: et iu ch̄ri so omnes viuificabuntur: sed necessitates mo riciā omnes in adam incurrimus. ergo om nes simul per ch̄ristum resurgemus. ¶ Item ea que fiunt in momento simul fiunt: sed sicut dicit ap̄stolus. c. c. Omnes resurgēt in mo

mento. ergo omnes simul resurgemus. ¶ Respondeo q̄ illi qui in aduentu iudicis inueniuntur mortui omnes simul resurgēt. omnes etiā illi qui inueniuntur v̄iui simul mo riantur et simul resurgēt: sed non omnes illi q̄ inueniuntur mortui ante resurgēt q̄ illi qui v̄iui inueniuntur: et huic concordat glo. super illud p̄ime ad thes. 4. Mortui qui in ch̄ri so sunt resurgēt p̄imi: non enim videtur ni hi hoc intelligendum de p̄mitate dignitatē quia multi de eis qui iu aduentu iudicis inue niuntur v̄iui erunt maioris meriti q̄ multi de illis qui tunc inueniuntur mortui: ecclesia enim est vt castrorum acies ordinata: in qua in p̄in cipio et sine ponuntur fortiores: sed p̄pter par nam morāam inter resurrectionem illoz et isto rum quandoqz dicuntur taz illi q̄ isti simul re surgēt. q̄ autem inter resurrectionem illo rum et istozum parua sit moza patet sic: quia se cunduz glo. super illud. 1. cor. 15. Omnes qui dem resurgemus et secundum Augu. 20. de ci. c. 20. Illi qui v̄iui inueniuntur in aduentu ch̄ri sti in paruo spacio passuri sunt mortem: et ace pturi immortalitatem. illi autem qui inueniuntur mortui simul resurgēt quando illi qui in ueniētur v̄iui morient. ¶ Aliqui tamē dicit q̄ p̄imo resurgēt electi qui ante cessationē mo tus celi erunt mortui: quos dicit ap̄stolus voluisse significare cū dicit. 1. ad thes. 4. q̄ mor tui in ch̄risto resurgēt p̄imi: reprobos enim mortuos non dicit mortuos in ch̄risto: sed tan taz electos. deinde resurgēt alij electi: q̄ mo riantur propter cessationem motus celi: quasi statim et cito post resurgēt. deinde oēs repro bi simul. Ad significādū. n. q̄ electi libētissime veniēt ad iudiciū: et reprobi iuiti: ordiant de q̄ citi⁹ aliquatūla resurgēt electi q̄ reprobi: qz tñ moza modica valde erit iter resurrectiones v̄trorūqz: vt illa moza pp̄ sui breuitatē dicat ab ap̄s. 1. cor. 15. momentū scđm glo. ibidē. iō dicit oēs s̄l resur̄ ecturi. ¶ Hēl⁹ tñ est r̄ securi⁹ dicē q̄ sine electi q̄ in adnētū iudicis inueniēt mor tuū: et illi q̄ tūc inueniēt v̄iui s̄l tñ resurgēt. ita q̄ illi q̄ tūc inueniēt v̄iui moriant an resurre ctioē alioz et purgēt: si q̄d in aliq̄b⁹ illoz erat purgādū: et statim p̄ cū alijs s̄l resurgāt. sicut in resurrectionē istoz: et illoz sit futura valde mo dica moza. ita vt ab ap̄s dicat momentū: q̄ tñ iter resurrectiones electoz et reprobaz null⁹ erit t̄pis ordo. ¶ Cōgruitas at̄ q̄re hoies nō resur gēt v̄n⁹ post aliū sic v̄n⁹ post aliū moriunt tri plex ē. Ana vt l̄ cōi gaudio d̄uz maior sit gau diū singulariū: vt dicit glo. sup illō ad heb. xi. deo p̄ nobis aliq̄d meli⁹ p̄uidētē. ¶ Alia ē vt

sancti p̄pter naturale dēsideriū reuēdi cor pora sua efficacius orēt p̄ nobis: qz statim cus plebū numerus electoz erit resurrectio mor tuoz. ¶ 3° q̄er electi hoib⁹ et angel v̄na p̄stitue tar supna ciuitas. angel autē cōplēmetū sui ac cidētalis p̄mij nō habebūt quousqz ministrare desierint: qz ministrādo sem̄p merent augmen tā accidentale p̄remij: s̄m̄p strabunt autē quādiū erit generatio hoium et corruptio: et iō durāte hoium generatioē et corruptioē nō est cor̄p re surrectio de lege cōi ne ante angelos recipiat sui accidentalis p̄remij complementum.

¶ Ad p̄m in opp^m patet solutio ex dictis: se cundū enim Augu. 20. de ci. dei. c. 20. p̄ hoc q̄d dicit ap̄s. Hic de nos q̄ v̄iui. itelligit p̄sonas illoz quos in dēx in suo aduētū v̄inos inueniet: q̄ vt dixi p̄az post illos q̄ tūc inueniēt mortui resurgēt. ¶ Ad 2^m dōm q̄ scđm Aug. 20. de ci. dei. c. 7. Ibi accipiunt mille anni p̄ oib⁹ annis huius seculi vsqz ad cuius t̄pis finē reprobī nō v̄iuet vita corporali nec v̄nq̄ v̄iuent vita ḡfe. ele cti autē mortui p̄ totū illud t̄pis v̄iuet vita gra tie et glorie in aia: et post illud tēpus v̄iuet glo riosi in aia et in corp̄e. ¶ Ad 3^m dōm q̄ nō ē si mile: qz post p̄mos parētes aliozū hoium for matio xpo excepto ē p̄ natura: que nō pōt v̄ni p̄ducere nisi mediāte alio. ¶ Preterea. uō sic est cō ueniēs oēs hoies esse simul in statu corruptio nis sicut oēs simul reparari in huc status cor ruptibilis. ¶ Ad quartū dōm q̄ nō ē s̄se: qz re surrectio aiāz respicit merita que sibi inuicem succedūt resurrectione corporoz ordiā ad r̄tribū tionem vltimatā: quā omnes simul recipiēt. ¶ Argumēta ad partē aliā ḡfa p̄ncipalis cō clusiois p̄cedi: tñ p̄ illud momentū de quo loquit ap̄s itelligit angustissimū t̄pis spaciū i quo moza est breuis scōz glo. ibidē. et iō dōm illud nō cogit q̄ in eodē istāti resurgēt illi q̄ i aduētū iudicis inueniēt.

Secūdo querit v̄trū resurgēt cuiuslibet erit i istāti. Et videt q̄ nō. ¶ Eze. 37. vbi d̄ns sibi oñdit i v̄sioē resurrectionē futurā d̄i q̄ accesserūt ossa ad ossa v̄nq̄qz ad idētū rā suā: et sup ea neru et carnes ascēderūt et extē ta ē in eis cētis desup et sp̄m̄ nō habebāt. ergo corporoz reformatio p̄cedet t̄pe ip̄oz iteratā aiationē. ¶ Itē ois effectus ē successiuus cui⁹ eā ē successiuā: s̄z vox tube q̄ erit cā resurrectio nis erit successiuā. ḡ et ipsa resurrectio. ¶ Itēz ois mutatio vel ē mot⁹ alicui⁹ mot⁹. s̄z resur rectio nō erit finis alicui⁹ mot⁹. ḡ erit motus: sed secundum p̄z. 4. p̄z. omnis motus ē i tē

porē. ergo resurrectio erit in tempore. ¶ Cōtra. resurrectio erit p̄ infinitā potētā: sed infinita potētā nō op̄ari i nō t̄pe. ḡ resurrectio poterit esse i nō t̄pe. cū ergo p̄ueniētus sit eaz futura esse i istāti q̄ i t̄pe ipsa erit i istāti. ¶ Rūdo q̄ i resurrectioē p̄siderāda s̄t trta. s̄. p̄paratio ad corporoz reformationē et corporoz reformatio: et corporoz reformatioz cū suis aiab⁹ p̄p̄is iterata v̄nio p̄mū fiet creata virtute: qz puluer collectio fiet ministerio angēlico. vox tube p̄cedat a xpo inuātū ē hō: q̄uis ab ip̄so iquātū ē de⁹ sit sp̄uale v̄tutē supnālē habitura: et ista fiet i t̄pe. alia duo erūt p̄ v̄tutē diuinā: et fiet i eodē istāti: ordie tñ nāe v̄nio aiāz ad cor pora sequitur ip̄oz reformationē: que est dis positio ad animarum susceptionem.

¶ Ad p̄m q̄ p̄p̄eta narrare non potuit i istāti q̄d i istāti futurū ē. v̄t ea q̄ dicit ibi nō notat ordinē t̄pis: sed nāe. ¶ Ad 2^m dōm q̄ nō op̄z cause successiue effectū ē successiuū q̄n nō operat v̄sū i suouitio istāti. sic at̄ eoopabat vox tube ad resurrectionē mortuoz: sicut vide m⁹ q̄ effect⁹ v̄boz sacraliū ē i v̄ltio istāti cor̄p. ¶ Ad 2^m dōz q̄ maior ē v̄a de nāli mutatioē. Resurrectio autē erit supnālis mutatio. in na turali etiā mutatioē h̄z maior istāti. vt patet i illuminatione mediū: q̄ p̄ se nō ē aliquid motus finis: qz in eodē istāti in quo sol fuit formatus mediū illuminat. ¶ Et dicitur i qōne p̄z quō p̄cedat arg^m ad partē scđam. 20. in.

Tertio querit v̄trū resurgēt in eisdē locis in q̄bus fuerūt sepulti. Et vt q̄ non quia resurrectio erit a morte: sed moza magis de prope respicit locum mortis q̄ sepulture ergo resurgēt in locis in quibus decesserunt. ¶ Itēz secundum p̄z. 1. cc. et mundi anima lium corpora composita sunt ex 4. elementis. ergo resoluuntur in 4. elementa: quia vt habe tur. tertio p̄hi. Omne corruptibile resoluunt in illud ex quo fit. sed possibile est quod illa ele menta ad alia loca transferantur. ergo resur gent alibi q̄ in loco sepulture. ¶ Item possi bile ē q̄ caput sepeliat i vno loco. cor i alio lo co. totū aliud corp⁹ in tertio: quo facto nō esset possibile vt resurgat in loco sepulture: qz resur gendo simul esset in diuersis locis.

¶ Cōtra. Eze. 37. Ego aperiam tumulos ve stros et educā vos de sepulchris vestris popu le meus. ¶ Item. Mat. 27. monumenta aper ta sunt et multa corpora sanctoruz que dormie rant resurrexerūt et creantes de monumentis. ¶ Ibi dicit glo. q̄ monumenta aperta sunt in t̄p̄ p̄m̄ resurrectionis future. ergo resurrectio mortuozum erit in monumentis.

Distinctio

C Respondeo q mortui resurgunt in illis locis in quibus tpe resurrectionis erit pars principalior corporis: sive ubi a principio fuerint sepulta eorum corpora sine potestate. Si autem illo tpe tingat aliquis corpus ptes eque principales esse in pluribus locis. ut pote qz medietas capitis: et medietas corporis et medietas oium aliorum membrorum in vno loco: et alie medietates in alio: et sint eque distantes a loco mortis et loco iudicii. tunc cum non sit ratio quare magis resurgat in vno loco isto: quam in alio: dicendum est qz rationabilis est qz resurgat in illo loco in quo deo cum resurgere voluerit. unde non est dicendum qz deus voluit ista in hoc loco resurgere: qz rationabilis est. sed ideo rationabilis est qz deus voluit iperabit h. eo enim ipso factum est rationabiliter: qz deus vult illud fieri.

Ad 2m in oppositum dicitur qz resurrectio non est a morte. sed etiam a peccato respicit locum sepulture qz locum mortis: et preterea videtur dicitur resurgere vbi pars principalior sui corporis tpe resurrectionis. **Ad 3m** dicitur qz sicut corpus primo sepultum in vno loco si postea per 10. annos. vel 20. sepeliret in alio resurgere in 2o. non in primo: sic dico qz corpora que penitus resoluta sunt in clementia: que translata sunt ad loca alia ita qz de ipso nihil est in locis in quibus fuerunt sepulta resurgere vbi plus inueniatur de materia que fuit eorum: predictorum: ille enim locus per illo tpe erit eis loco sepulture. **Ad 4m** tertium dicitur qz scilicet quod facta diuisio predicta alie partes tempore resurrectionis congregabunt in loco vbi tunc erit cor: qz primo format cor iter alia membra secundum per 13. de aiabus et sicut dicit Augustinus. 3. l. de ciuitate. c. 1. est primum membrum in vita et etiam primum principium venarum et nervorum: et ab ipso tunc a principio primo deriuatur totum corpus influentia aie vitalium motuum causatiua. qz ab ipso est prima origo spirituum: qui sunt delatini influentie ipsius aie circa cor: et alia membra congregantur sicut circa centrum: et est illud qd vltimo moritur in hoie.

Ad 5m dicitur qz homo resurgat vbi tunc erit caput: qz vbi h. ff. de reli. et sup. fun. l. cum in diuersis. ibi est hois sepultura vbi est caput eius sepultum. **Ad 6m** dicitur etiam in glo. sup. illud psal. **Ad 7m** humilitate mea et eripe me. dicit qz caput totum corpus diriget et sensus impleret: et ibi expresse videtur attribueret primum inter omnes partes totius corporis.

Ad 8m preterea corpus humanum non resurgat nisi propter aiam rationalem. ergo resurrectio hominis erit vbi pars corporis erit que magis de proprio respicit operationes aie rationales. hoc autem est caput: qz in capite sunt sensus et intellectus et exteriora que maxime declarant operationibus

Articulus 6. Insequenter queritur de principio resurrectionis. **Et circa hoc querunt tria. Primum** vtrum resurrectio erit in vltimo instanti temporis. **Secundo** vtrum erit in nocte. **Tertium** vtrum notum sit angelis sub certitudine quantum tempus est versus ad instanti resurrectionis.

Primo ostedo qz resurrectio non erit in vltimo instanti temporis: qz nuncquid erit tempore vltimum instanti: vt enim dicitur 2. 4. per. mor. non potest esse sine tempore: sed semper erit aliquis motus vel in paradiso vel in inferno. ergo non poterit esse resurrectio in vltimo instanti temporis. **Item** vt supius dicitur: illi qui in aduentu iudicii inueniunt mortui resurgunt per hoc qd illi qui tunc inueniuntur in inferno. **Secundo** ostedo qz resurrectio non potest esse post vltimum instanti temporis vel post. **Contra** secundum suam philosophiam. de generatione. motus corporum celestium est in his inferioribus: causa naturalis generationis et corruptionis. ergo quod durabit erit in his inferioribus generatio et corruptio. sed durate generatione et corruptione non erit resurrectio. ergo non erit versus ad instanti quo cessabit ille motus. **Item** erit vltimum instanti temporis. **Rudeo** qz resurrectio oium illorum qui in aduentu christi inueniuntur mortui erit in vltimo instanti temporis prope dicitur qd cessabit cessante motu celi. unde apoc. 10. hi qui angelus iurauit: qz tps non erit amplius: tempus enim prope dicitur non est nisi in motu primi mobilis sicut in subiecto vt patet per philosophiam 2. de generatione. inueniunt autem in eius vltimo instanti erit resurrectio mortuorum vt status corruptibilitatis et motus celi qui sibi conuenit simul esse desinant: et status incorruptibilitatis et quietis celi que sibi conuenit simul incipiant. illi autem qui in aduentu christi inueniuntur mortui quasi statim post cessationem motus celi morientur: et parui post resurgunt. vt in motu intermedia purgantur electi qui purgabile aliquid habebunt. nec mireris quia post vltimum instanti temporis proprie dicitur ponere motus habentem prius et postmerum: quia post illud instanti temporis remanebit tempus ceterum dicitur: qd post illud quodlibet motu. **Item** que modum loquitur. **Ad 2m** de tpe. sup. **Item** de ci. loquitur an medius ca dicit. qz tps cepit a creatura. qd est creature motus ex alto in aliud consequentibus rebus. quid autem sit tempus proprie dicitur et communitur. ostendit est libro secundo. di. 2. **Ex dictis** patet solutio ad argumenta.

Articulus 7. Secundus queritur vtrum resurrectio erit in nocte. **Et videtur sic** **Barth. 25. 28** dicitur nocte clamor est factus. ecce sponsus venit exi te obuia ei. **Item** luc. 12. in parabola coparat aduentu christi ad iudicium aduentu furis ad domum. **Item** fures de nocte coiter veniunt. ergo christus ad iudicium veniet de nocte. in suo autem aduentu erit resurrectio mortuorum.

Contra resurrectio christi fuit exemplar resurrectionis nostre. **Item** christus non resurrexit de nocte sed in principio diei. vt habitus est li. 3. di. 12. ergo resurrectio mortuorum non erit de nocte.

Rudeo qz motus celi cessabit circa solis ortum luna erit in occidente: qz in tali dispositione sol et luna erunt in oppositis: et qz in illo instanti in quo cessabit motus celi erit ceteris resurrectio mortuorum exceptis paucis qui in aduentu iudicii inueniuntur in vniuerso. **Item** dicitur qd resurrectio mortuorum non erit in nocte: qz tunc erunt in oriente citius dies et erunt in occidente: et mortuorum qui resurgunt in oriente et qui in occidente: id est qui resurgunt de nocte per comparationem ad locum in quo resurgunt per: comparationem tamen ad locum vbi tenebitur iudicium sol erit in ortu antequam aliquis resurgat.

Ad 2m in oppositum dicitur qz secundum glo. ibidem dicitur: **Item** le clamor media nocte qz nullo spante vltimo scilicet. **Ad 3m** dicitur qz tanto coparat aduentu furis aduentu iudicii: qz sicut fur venit hora que non putat venturus: sic erit aduentu christi ad iudicium: vbi ibidem dicitur qz hora non putatis sicut hois veniet. **Item** dicitur resurrectioes futuras de nocte. hoc ideo dicitur qz erit in fine noctis scilicet dicitur sequetur que vespera non habebit: vel per rationes dictas in solutione argumentorum.

Tertio queritur vtrum hois vel angelis notum sit sub certitudine quantum tempus est versus ad instanti resurrectionis.

Rudeo qz virtute naturali nec hois nec angelis potest esse sub certitudine notum: qz dies celi ex causa naturali non erit voluntaria. imo celus qui est de seculo sit figuratus: et neque graue neque leue: et eius motus sit circularis: nec ex motu suo aliquam perfectionem naturalem acquirit se aptum est quantum est ex parte sua sine fine moueri: qz tunc mouet a motore voluntario. qd est intelligentia: vt hitus est li. 2. di. 14. qd dicitur intelligentia mouet secundum imperium creatoris: et cessabit mouere ad ipsum eiusdem: dies celi ex voluntate diuina depedet: quia ex puris naturalibus neque hoies neque angeli sub certitudine possunt investigare hois et non est notum per reuelationes qz quod apertis reuelare noluit non est probabile qz alijs reuelaretur: apertis autem hois querentibus reuelare noluit immo eis mittit vt per actum primo. **Ad 2m** dicitur non

Septimus queritur de merito et demerito peccatorum et aliena poterunt ab aliquo simul videri. **Questio 1.**

Primo ostedo qz post resurrectiones non cognoscentur quibus hois oia peccata que fecit. **In iudicio** non sponuntur reo sua crimina nisi vt sibi det defensionis locum. **Item** in iudicio non erit locus defensionis malis. cum ergo eis reducere ad memoriam oia peccata sua est ea ipsis proponere vnde qz eis ad memoriam non reducuntur. **Item** tunc homo perfectioris est charitatis: tanto magis dolet de his que per cognoscent se deum offendisse: huiusmodi resurrectio perfectioris habet charitatem quam huiusmodi in hac vita. **Item** si cognosceret ea que quibus aliqui deus offenderunt vehementer dolerent: quod impossibile est qz vt hitus apoc. 21. **Solor** non erit ultra. **Item** electi non cognoscent peccata que aliqui habuerunt. **Item** tunc reprobis non cognoscent bona que aliqui fecerunt: qz de illis gauderent. **Item** si nec electi cognoscent peccata que aliqui habuerunt ne de ipsis dolerent.

Contra rationabile est vt accusantes defendentes. et testificantes cognoscent ea que videntur in iudicio. **Item** sicut secundum apostolum 1. cor. 13. iudicio cogitationes erunt accusantes aut defendentes. et scientia vnicuique reddet testimonium. cum ergo oia tamen bona que mala hois fecit in illo iudicio videntur: oia hois fecit tamen bona que mala sunt ad memoriam reducunt. **Item** tunc. **Aug. 10. 2. ci.**

C 14. Quedam est intelligentia divina qua fiet ut unicuique opa sua vel bona vel mala cuncta in memoria revocentur et merito intuitu mira celeritate cernantur: ut accuset vel excuset sua conscientia.

Rñdeo q in iudicio cognoscet quilibet homo oia peccata q fecit: dicitur enim recta ratio q in iudicio taz illi q que dat finem q illi p quo dat manifestari debeat ea sicut: ut no trsi assistentibus appareat rectitudo sicut iudicis. s; etiã illis cãtra quos pferet et illis p qbus pferet: ut etiã isti maiorẽ rone habeat iustitiã diligẽdũ: et alijs nõ det occasio s; s; iustiz murmurãdũ: et idẽ extremo iudicio mali cognoscet ea p qbus dãmabuntur et boni ea p qb; premiãbunt. Et etiã spãlis ratio quare mali cognoscet sua mala: qz. f. ex illa cognitione amplius affligentur: et boni sua mala preterita: qz ex cognitioe et remissionis eoz amplius cõsolabuntur: et divinã misericordiã collaudabunt. Unde Greg. 4. h. moralium versus sine: exponẽs illud psal. Misericordias dñi in eternũ carãbo et c. Nũo misericordias dñi in eternũ cantat q se miser fuisse ignorat: et si misericordias facte nõ meminit: unde largitati misericordie laudes reddet.

Ad primũ in oppositũ dicitur q maloz est falsã. nõ tñi enim ut det reo defensiois locus. ponunt sibi in iudicio criminã sua: sed etiã alia de causa: que in corpore questionis est dicta.

Ad secũdũ dicitur q sicut dicit Grego. ubi dicitur plerũq incolunitatis tpe ad memorias doloz pteritos sine dolore reducimur: et quo nos egros fuisse recolumus: eo nos in columes plus amamus. erit qz in illa beatitudine culpe memoria nõ que merte polluat: sed que nos letitie altius astrigat. Põd etiã aliter dicitur q actus actioz sit in partẽ disposito: et electi eo q totaliter erũt pfecti p gloria: erũt totaliter indispõsi ad susceptionẽ doloz: dispõcentia quã habebãt de suis peccatis nullũ poterit in eis causare dolore sicut poterat in hac vita: qñ erãt capaces doloz. **A**d 3^m dicitur q mali cognoscet bona que aliqui fecerũt: nec ex illa cognitioe solabuntur: s; amplius affligentur. magnus enim dolor e cũ hõ cognoscet se multa pdidisse. vñ dicit Boetius. 2. li. de consolatioe. c. 7. q in oi adversitate fortune iselicit simũ gen. e ifortunij fuisse felice. **E**tel põt dici q reprobis post resurrectionem ita pfecti erunt a pena possessi: q omnino erunt indispõsi ad gaudij susceptionem: et ideo dato q tunc eis placeant bona que aliquãdo fecerũt: quia sciunt se nunquam punitos q si ea non fecissent: ulla complacentia nullam poterit in eis gaudium generare. **Questio.**

Secundo quirit vtrũ quilibet poterit legere in alterius conscientia. Et vi q nõ. p. verb. u. Qui fidelis e celat amicit comissũ. s; nõ fidelis est: et oes boni amici ei sũt. q in resurrectioe celabit oia peccata eoz. **I**te solatiũ e miseris socios hñe i miseris: s; peccati e maria miseria. q eent solatiũ reprobis. si i resurrectioe videret peccata alioz. **I**te clarior e angeloz cognitio q humana: s; ut ostensus est. li. 2. ange li non possunt legere in conscientia nostris: nõ enim possunt legere cogitationes nostras. ergo nec in resurrectione vnus homo poterit legere in alterius conscientia. **I**te magister huius di. c. 4. non irrationabiliter putari potest peccata hic per penitentiam tecta et deleta etiam illic regi alijs.

Cõtra. glo. sup illud. 1. cor. 4. Manifestabit peccata cõdiũ. Gestã et cogitata bõa vñ mala tũc erũt aperta. et qz tũc erũt oia nota oib; poterũt de se iudicare et de alijs. **I**tem glo sup illud apoc. 20. Libri aperti sunt dicit q p libros possunt intelligi conscientie fugulorum que aper te omnibus erunt.

Rñdeo q in iudicio quilibet p divinã virtute poterit legere in cuiuslibet conscientia omnia bona et mala que nũq fecit vt oes videant q in cuiuslibet dãmatione et premiatione deus in se ponderabit bona et mala eozũ que nũq fecerunt: vt sic oibus appareat divinã iustitiã rectitudinem in cuiuslibet dãmatione et pmiatioe: et magnitudo liberalitatis divinẽ i bonoz suoz cõcõcãtioe oib; qñ i ipso fuit: et magnitudo misericordie i hõ q electos suos a peccõ purgavit.

Ad p^m in opp^m dõm q illa auctoritas itel ligẽda est qñ manifestatio comissũ eẽt ad amicit pũsionẽ: s; manifestatio peccatoz quã aliqui habuerũt electi nõ erit ad pũsionẽ eozũ: imo oes boni illa vidẽtes pro eoz remissione divinã misericordiam laudabunt: et ipsos electos: qz per penitentiam viriliter surrexerunt et perseveraverunt. **A**d secundũ dicitur q in reprobis ex aliquo quod ipsi viderant nullum tunc poterit solatiũ generari: quia totaliter indispõsi ad solatiũ susceptionem: imo ex visione peccatozũ per penitentiam in electos delectoziũ affligentur: recogitantes q illa peccata sua si voluissent delere per penitentia potuissent cũ adiutorio dei. **A**d 3^m dõm q illud arg^m bene peccat de cognitioe nãli. s; illis cognitio q quilibz cogit et iudicio alterius conscientia nõ erit: s; hõ fiet supnãliter p virtute divinã. **A**d 4^m dõm q aut ibi nõ e assentiẽdu magistro. apt intelligit q regent q ad verẽctã diã nõ quo ad notitiã. **Questio.**

Tertio queritur vtruz omnia merita et demerita propria et aliena poterunt ab aliquo simul videri.

Rñdeo q a beatis quia videbunt in verbo poterũt oia peccata simul et vno intuitu videre: non autem a reprobis: quia vt ostensum est li. secundo et tertio: intellectus naturali virtute non potest plura simul intelligere distincte et plene: quãvis plura cognoscere possit sub ratione vna. omnia tamen predicta cognoscunt reprobis in valde parvo tempore: quod notatur per hoc quod dicit Augustinus. 20. d. ci. c. 14. q mentis intuitu mira celeritate cernuntur: maxime ad hoc cooperante divina virtute vt reprobis amplius confundantur.

De libro vite hic nihil tãgo: quia de illo libro. 3. di. 31. satis dictum est.

Circa litteras. Quis virtute excitabuntur mortui. hoc in questionib; expositus est. Potest tamen nõ incongrue intelligi. et illa tamen opinio probabilior est que dicit q resurrectio fiet diluculo. Peccata hic p penitentias tecta et deleta illis etiam regi alijs. hoc expositum est in questionibus in solutione cuiusdam argumenti. Dõm quod verius sit non est humani iudicij diffinitio. Prima tamẽ opinio est probabilior.

De etate et statura resurgentium.

Distinctio. XLIII.

Quoniam autem nonnulli percontari et querere an eadem etate et statura corporis omnes resurrecturi sint. Quidã autem auctores omnes resurrecturos scõm mensurã etatis et stature christi. Ideo quia apostolus ait. Donec occurramus omnes in virum perfectum in mensuram etatis plenitudinis christi. Sed his verbis nõ eadẽ resurgẽtib; assignat statura: s; etas. Oes enim in eadẽ etate resurgẽt: in qua christus mortuus est et resurrexit: cuiuscũq; etatis mortui fuerint. Virũ autem posuit: non vt distingueret sexum: sed vt significaret pfectionẽ viriũ: quã tũc habebũt: s; nõ oes eadẽ staturã corpis obrinebunt. Unde Augu. Nõ ait in mensurã corporis vel stature: sed etatis: qz vnusq; suam

recipiet mensuram corporis: quam vel habuit in iuventute etiam si senex obijt. Etas vero erit illa ad quam pertinet christus: scilicet iuuenilis vt circa. xxx. annos: triginta enim quum annorum et trium mensium erat etas christi in qua mortuus est et resurrexit. Non est autem fas dicere q in resurrectione accedat corpori magnitudo quam nec habuit hic: nec erat habiturus diu viuendo: nec maiora corpora redigenda sunt ad modum dominici corporis. Periret enim multũ de illis corporibus: cum nec periturus sit capillus: vt ait dominus. Capillus de capite vestro non peribit.

De resurget quicquid fuit de substantia et natura corporis et in eadem parte corporis.

Non enim perit deo terrena materies de qua mortalium creatur caro: sed in quolibet pulverem cinerem ne solvatur: in quolibet alitms aura seque diffugiat: et in quacũq; alioz corpore substantiã: vel in ipsa elemẽta vertatur: in quozũcũq; aialũ vel boũm cibũ carnẽq; mutet: illi aia in pũcto tpsis redit: q illã carnẽ pmitus vt hõ fieret: cresceret viueret: aiauit. Ipa ergo terrena materies que discedete aia fit cadaver: nõ ita resurrectos reparabit vt ea q dilabuntur: et in alias atq; alias rez spẽs vertunt: quãvis ad corpus redeat: vnde dilapsa sũt: ad easdẽ quoq; corpis ptes vbi fuerũt redire necesse sit. Alioqñ si capillia redit qd tã crebra tõsura detragit: si vnguib; qd toties depõsit exectio: imoderata et indecens cogitantibus resurrectioem carnis: et ideo non credentibus occurrit infirmitas. Sed quemadmodum si statura cuiuslibz solubilis metalli igne liquefceret: vel coneretur in pul-

uerē vel cōfunderet in massā: et eā vel-
let artifex rursus ex illius materia et cōsti-
tate reparare: nihil interesset ad eius inte-
gritatē que particula materie cui mem-
bro statue redderet: dū tñ totum ex quo
cōstituta fuerat restituta resumere: ita
deus mirabiliter atq; ineffabiliter arti-
fex de toto quo caro nostra extiterat: eā
mirabili celeritate restituet: nec aliqd
attinebit ad eius reintegrationē: vtrum
capilli ad capillos redeat: et vngues ad
vngues: an qcqd corū perierat mutet in
carne et in partes alias reuocet: crante
artificis puidētia ne qd idecēs fiat. In-
deozū gpe aliqd ibi nō erit: ed qcqd
futurū est hoc decebit: qz nec futurum
est: si non decebit.

C sancti sine oī dōzmate resurgēt.

De aut in corpib⁹ sanctorū itelli-
gēdū est: de qd⁹ cōsequēter ad-
iungit. Resurgēt ergo sanctorū
corpa sine ylo vicio: sine ylla dōzmita-
te: sicut sine ylla corruptione onere diffi-
cultate: in quib⁹ tanta facilitas quāta se-
licitas erit: ppter qd⁹ spūalia dicta sūt.
cū pculdubio corpa sint futura nō spiri-
tus. Ex his apparet qd⁹ vna erit etas oī-
um resurgētū. s. iuuenilis: statura vero
diuersa. s. quas qsq; habuerit in iuuenili
etate vel erat habiturus: si ante est de-
functus. Nec de substantia qua hoīs ca-
ro creat aliqd peribit: s; oīum particula
rū ante disperfarū collectiōe reintegra-
bitur naturalis substātia corpis. Sācto
rūq; corpa sine omni vicio fulgida sicut
sol resurgēt p̄cisissis cūctis dōzmitatib⁹
quas hic habuerunt.

Si mali tunc habeāt quas hic habue-
runt dōzmitates.

Re probis autēz queri solet an
cū dōzmitatib⁹ hic habitis re-
surgāt: Doc aut Augusti. nō asse-

rit: s; dubiū relinquit ita inquires. Qui-
cūq; ab illa perditiois massa que padaz
facta est nō liberant p xpm: resurgēt q-
dem etiā ipsi vnusq; cū sua carne: s; vt
cū diabolo eiusq; angelis puniant. vtrū
vero ipsi cū vicis et dōzmitatib⁹ suoz
corporū resurgant quecūq; in eis gesta-
rūt ingredo laborare qd opus est? Non
enī fatigare nos oīz incerta eozū habitu-
do vel pulchritudo: quozūz erit certa et
sempiterna dānatio. Ecce nō definit an
tunc habeant dōzmitates: quas hic ha-
buerunt reproborū corpora.

C nō sument corpa q̄ tūc ardebūt.
Ivo querit de corpibus maloz
q̄lo in igne ardeāt et nō sūman-
tur. Aug. varijs exēplis astruit

et sempiternis ignib⁹ ea ardere et nō sū-
mi illa cōbustio: sicut aīus cuius presen-
tia corp⁹ viuit et dolorē pati pōt et mori
nō pōt. Hoc enī erit tūc in corpib⁹ dāna-
toz: qd nūc esse scimus in animis oīum.

Si demones corpali igne cremant.
Veri etiā solet an. demones cor-
porali igne ardeāt. Ad qd Aug.
rīdēs ait. Cur nō dicam⁹ spūs

miris: veris tñ modis etiā spūs icorpo-
reos posse pena corpalis ignis affligi: si
spūs hoīum etiā ipsi incorporei et nūc po-
tuerūt includi corpali⁹ mēbris: et tunc
poterunt corporū suozū vinculis insolu-
biliter alligari. Behēna illa que stagnūz
ignis et sulphuris dicta ē: corpeus ignis
erit: et cruciabit dānatozū corpa hoīum
vel demonū. sed solida hoīuz: aerea de-
monū. Un⁹ enī vtrūq; ignis erit vt veri-
tas ait. De quo igne si querit: qualis vel
ybi sit: Aug. sic rīdet. Ignis eternus cu-
iusmodi sit et in qua mundi vel rerum
parte futurus sit: hominem scire arbi-
troz neminem nisi forte cui spiritus diu-
sus ostendit.

Si anime sine corporibus sentiunt
ignem corporalem.

Um aut cōstet aīas igne mate-
riali in corporibus cruciandas:
queri solet: an interim ante re-
surrectionē corpoz aīe defunctorūz re-
proborūz materialī igne cremētur. De
hoc Julīanus toletane ecclie eps Grego-
rij dicta secutus ita scripsit. Si viuētis
boīs icorpozeis spiritus tenetur in cor-
pore: cur nō post mortē etiāz corporeo
igne teneatur? Tēri d̄t p̄ignē spiritū
dicimus vt in tormentis ignis sit: vidē-
do atq; sentiēdo. Q̄ aut nō solū vidēdo
sed etiā experēdo aīa ignis tormentūz
patiat: ex euāgelio colligit vbi verita-
tis voce diues mortuus dicit in inferno
sepultus: cuius aīa qd in igne teneat infi-
nuat cū Abraam deprecāf dicens. Adit
te lazaz vt intingat ex. di. sui in a. vt re-
lin. m. qz cruci. in hac flā. Duz ergo pec-
catorē diuītē dānatum in ignibus veri-
tas phibet: qz sapiēs reproborūz aīas te-
neri ignibus neget: Precipue cum hu-
mana aīam corporis similitudinē hēre
doceat August. ita inquires. Profiteri
animam hēre posse similitudinē corpo-
ris: et corporaliū oīno mēbroz quisquis
rēnuīt: potest negare animā esse que in
sōmnis videt vel ambulare se vel fede-
re vel huc atq; illuc gressu: v̄l ēt volatu
ferri. hoc sine quadā similitudinē corpo-
ris nō fit. Proinde si hāc similitudinē
etiā apud iseros gerit: nō corporalē: sed
corpori similes: ita ēt in locis videt esse
nō corporalibus: s; corporaliū similib⁹
sive in requie sive in doloribus. In Laf-
siani etiā voluminibus legitur qd nō
sint ociose: neq; nihil nō sentiant: cuz di-
ues ille in inferno se flāma cruciari cla-
mat. Un⁹ probat aīas defunctorūz nō so-
lum suis sensibus nō p̄uari: s; nec istis

affectib⁹. s. spe: tristitia: gaudio: ac metū
carere: et ex his q̄ sibi i illo gñali exāmie
referuant eas qdē iā icipe p̄gustare.

De abortiuis fetibus et monstris.

Iud etiāz inuestigari oportet
si abortiuū fetus et monstra re-
surgēt et qualia: De quo. Augu-
ita ait. Occurrit d̄ abortiuis fetibus qd
qui iam nati sunt in vteris matrum: sed
non ita vt iam possint renasci. Si enim
resurrecturos eos dixerimus. De his q
iam formati sunt tolerari potest vt cūq;
quod dicitur. Infortes vero quis non
procliuus perire arbitretur: sicut semi-
na q̄ concepta simul non fuerunt. Scru-
puloze quidem inter doctozes queri ac
disputari potest: quando incipit homo
in vtero viuere: an sit quedam vita oc-
cultā que nondum moribus viuētis ap-
pareat? Negare. n. vixisse puerperā q̄
ideo membratim execantur vt eycian-
tur ex vteris pregnantium: ne matres
etiāz si mortua ibi relinquuntur occi-
dāt: impudētia nimia videtur. Ex quo
aut incipit homo viuere: ex illo ytiq; iā
mori potest. mortuus vero vbiq; iā
li potuit mors euenire quomodo ad re-
surrectionem non pertineat: repire ne-
queo. Neq; enim et monstra que nascū-
tur et viuunt quantumlibz cito morian-
tur aut resurrectura negabūtur: aut ita
resurrectura credenda sunt: sed potius
correcta eozūz emēdataq; natura. Ab-
sit. n. vt illum bimēbrē que nuper natū
in oriēte fratres fidelissimi: qui cum vi-
derunt: rettulerūt: et sanctus Hierony.
scriptū reliquit: et vnum hominē dupli-
cem ac nō potius duos: qd futūz erat: si
gemini nascerent: resurrecturos estime-
mus. Ita et cetera que nimia dōzmita-
te mōstra dicunt: ad humane nature fi-
guram in resurrectionē reuocabunt.

Superius determinavit magister de conditionibus resurgentiis. Sic dicitur de conditionibus resurgentiis. Et dicitur in partes quattuor. Primo determinat de conditionibus resurgentiis in generali. Secundo in speciali de conditionibus reproborum. Tercio in speciali de conditionibus abortivorum et monstruorum. Illud est. Quarta in duas. Primo determinat de resurgentiis natura et etate. Secundo de integritate. Tercio in illa pars que incipit. Quarta de reprobis. Dicitur in duas. Primo determinat de conditionibus reproborum ex parte corporis. Secundo ex parte anime. Tercio etiam. Quarta in duas. Primo determinat de conditionibus reproborum deformitate. Secundo de incorruptibilitate. Tercio de re. Quarta pars que incipit. Tercio determinat de cruciatu demonum. Secundo de cruciatu animarum. Tercio autem.

Articulus.

Ira hac distinctione que redditur est de duobus capitulis. Primo de conditionibus resurgentiis in generalibus. Secundo de quibusdam particularibus ad conditionem malorum in speciali.

De conditionibus autem bonorum in speciali dicitur di. 49. Circa primum querunt. Primo utrum omnia membra corporis resurgant. Secundo utrum omnes humores. Tercio utrum capilli et ungues. Quarto utrum totum quod est de veritate humane nature resurgat in eo in quo est. Quinto utrum ex materia cuiuslibet membri reintegrabitur idem membrum in numero. Sexto utrum corpora resurgentiis resurgant cum deformatibus suis. Septimo utrum illa corpora erunt calida vel frigida. Octavo utrum omnes resurgant in eadem etate. Nono utrum omnes resurgant in eadem statura. Decimo utrum omnes resurgant in sexu virili.

Ad. i.

Primo ostendo quod non omnia membra corporis resurgant. Quia illa membra corporis sunt frustra que nulli usus sunt habere: sed in resurrectione membra gratie et servientia et expulsiom supfluitatis: nulli tunc usum habere poterunt: cum ergo in operatione dei nihil sit frustra membra talia non resurgant. Item si ista resurgant aut resurgat plena aut vacua non plene: quia ille superfluitas: quare sunt contentiva non resurgant: nec vacua: quia inconueniens est ponere vacuum: non resurgant.

Contra magister precedenti di. c. vlt. dicit quod homines resurgant sine diminutione membrorum: omnia humani corporis bituri membra.

Ad. i. deo. quod omnia membra corporis resurgant.

unde glo. super illud. i. cor. 15. Dicitur resurgant incorrupti. dicitur. i. sine aliqua diminutione membrorum: cuius duplex est ratio. Una perfectio nature. Alia rectitudo vite iustitie: que exigit ut omnia membra corporis: eo quod ab anima fuerint perfecta cum ea puniantur aut premientur.

Ad primum in oppositum addimus quod maior est falsitas: quia tunc non possunt usum habere eo ad usum actuum secundum que est agere: tamen sunt necessaria ad perfectam integritatem nature: et tunc patientes passionibus doloris in inferno vel delectationibus bonestatis in paradiso. Ad secundum addimus quod ista natura non resurgat vacua: sed plena non sordibus: sed plena aere vel puris humoribus.

Secundo

queritur utrum omnes humores corporis resurgant. Et videtur quod non: quia non sunt de substantia corporis: sed sunt inmediate nutrimenti membrorum secundum philosophum. i. de somno et vigiliis. sed nihil resurgit in corpore nisi quod est de substantia eius: quia alia nunquam fuerunt ab anima perfecta. ergo humores non resurgant. Item tunc non erit necessarium visus nutritiis: sed ut iam dicitur est: humores non sunt nisi copiosus nutrimenti. ergo si resurgere essent superflui.

Contra. in sacramento altaris substantia vini convertitur in sanguinem corporis christi. ergo in christi corpore resurgit sanguis. ergo si similitudo in corporibus aliorum: cuius resurrectio christi fuerit non sine resurrectionis exemplar.

Respondeo. quod proprie loquendo differentia est inter humores et humiditates: humor enim dicitur prout continetur in magnis venis. humiditas autem est extra magnas venas. Et hec est humiditas secundum Avicennam. i. de animalibus. capitulo de humoribus et humiditatibus trium modorum. Una illarum est humiditas que dispergitur per membra sicut ros: et hec est in foraminibus paruarum venarum que miseraice possunt dici seu capillares. Secunda humiditas est illa que est propinqua coagulationi: et incipit dealbari: et non pervenit ad completum. Tercia est illa que iam est dealbata habens ultimam perfectionem quam natura intendit in humoribus: quia iam est incorporata membrum: et pertinet ad membrum completionem: propter quod ab aliquibus dicitur tenella parsu mollis substantie membrum: et omnia humiditas vocatur ros. secunda autem cambius. tertia glutinosa. Tercio ergo quod humores qui sunt sanguis: colora: siccus: melancolicus resurgant sicut habetur ex sententia Augustini. i. retrac. c. 16. et lib. 3. ca. 3. Cuius ratio est: quia illi humores sunt in corpore non tantum propter necessitatem nutritivam: sed etiam quod eo

num debita proportio inuatur ad debitas membrorum operationem: et ratione sue forme: et quia in eis est aliqua insipientia virtutum ipsius anime: quantum ab ipsa anima per essentiam non perfectantur: sunt etiam ad virtutis naturalis offensionem: et ad corporis maioris decoris: et ad eius secundariam perfectionem: et ideo resurgant in quantitate que convenit decori corporis. non enim existimandum est quod resurgant quicquid de humoribus per minutionem emulsius. Humiditas autem illa que dicitur ros: et illa que dicitur cambium non resurgant: quia sunt in via transiendi de forma humiditatis in formam membrum: tunc partes omnes in suis formis stabilietur. Tercio humiditas que dicitur glutinosa resurgat cum membrum: eo quod iam pertinet ad ipsos membra. humiditates vero superflue in individuo sunt trium modorum. Quaedam quam natura intendit abscere ab individuo tanquam nocivas sicut sicut vrina et sudor et similia. Quaedam quam natura intendit separare ab individuo per actum generative ad servationem speciei in alio individuo ut est semen. Quaedam quam natura ordinat ad nutrimentum alterius individui: cuiusmodi est lac quo nutritur puer post natiuitatem ex utero: et tales humiditates non resurgant: eo quod non sunt ad corporis individui in quo sunt decoris: nec ad perfectionem eius: et quia non pertinent nisi ad statum hominis corruptibilem.

Ad primum in oppositum addimus quod quantum non sint plene de substantia corporis: eo quod forma corporis completiva per essentiam non informetur: tamen presertim ad secundariam corporis perfectionem et decorum. Ad secundum addimus quod quantum non resurgant propter necessitatem nutritivam: resurgant propter alias causas que in corpore questionis dicte sunt.

Ad. iii.

Tertio

queritur utrum capilli et ungues resurgant. Respondeo. in corpore quedam sunt de principali intentione nature ut ea que sunt necessaria ad nature operationem. Quaedam autem sunt de secundaria nature intentione: ut ea que sunt ad predictorum conservationem et decorum ut videbimus folia in arboribus. unde dicit philosophus. secundo de anima. quod folius corticis est cooperientium. cortex autem fructus. sic in humano corpore sunt capilli et ungues: pili autem barbe secundum Augustinum. 22. de ci. c. 24. Non sunt periuuamento: sed pro virili ornamentis: et quia in homine non tunc resurgat illud quod est de prima

ria eius perfectione et prima nature intentione: sed etiam illud quod est de secundaria eius perfectione: et secundaria nature operationis intentione: et ideo ungues pili barbe et capilli resurgant. vii. Math. 10. Vestri capilli capitis omnes numerati sunt: Luc. 11. Capillus de capite vestro non peribit: resurgant tamen ungues pili barbe: et capilli in illa quantitate que magis erit ad ornamentum corporis et decorum. unde non est intelligendum quod resurgat quicquid per tonsuram et rasuram de predictis amotus est: quia sicut dicit Augustinus. enchiridion. libro 2. ca. 2. recitat magister huius distinctionis. In decorum aliquid non erit: nec tamen intelligendum est quod resurgant propter eorum que sunt de prima intentione nature conservationem: quia corpora resurgant incorruptibilia: sed propter ornatum et decorum et secundariam nature perfectionem.

Ad. iii.

Quarto

queritur utrum totum illud quod fuit de veritate alicuius nature hu mane resurgat in ipso. Et videtur quod non: impossibile est quod idem resurgat in hominibus diversis: sed illud quod est de veritate humane nature in homine uno potest fieri de veritate humane nature in alio per actum nutritivum: quod possibile est unum hominem nutriri de carnis humanis: sed caro que fit de nutrimento efficitur de veritate humane nature: quia ab anima humana informatur. ergo non resurgat in quolibet quicquid in eo fuit de veritate humane nature. Item ut ostensum est. lib. 2. et di. 30. Semen est de superfluo alimenti tertia digestionem digesti: ergo si vnus homo nutritur carnis humanis in illo generabitur semen de carnis humanis: ex quo semine alius poterit generari. Cum ergo caro generata ex semine maxime sit de veritate humane nature ipsius generati: illud idem in numero quod primo est de veritate humane nature in uno fieri: potest de veritate humane nature in alio per actum generatiue: presupposito actu nutritive. ergo non resurgat in quolibet homine quicquid in ipso de veritate humane nature: aut idem in numero resurgat in diversis hominibus: quod est impossibile. Item materia est de veritate humane nature: quia est de essentia compositi secundum Avicennam. quinto methaphysicorum capitulo quinto. Sed in generabilibus et corruptibilibus possibile est eandem materiam in numero primo esse partes unius corporis: et postea partes alterius. ergo tota materia unius hominis corpis fieri non potest materia alterius: et tunc arguo: ut

Distinctione

plus. l. q. nō resurget in quolibet q̄cqd̄ in ipso
 fuit de vitate humane n̄aturae q̄ idē numero
 resurget i diuersis: quod est ip̄ossible. ¶ Itē
 caro que fit de nutrimento deperditur conti-
 nue & per nutrimentū continue restauratur:
 sed vtrāq̄ fuit de veritate humane nature: q̄
 vtrāq̄ fuit ab anima informata. ergo si totum
 quod fuit in aliquo de veritate humane natu-
 re resurget in eodem: corpus resurgeter ni-
 mus densum aut immoderate magnum: quo-
 rum vtrūq̄ est inconueniens. ¶ Itēz costa ade-
 qua Ena formata fuit primo fuit in Adam de
 veritate humane nature: postea in Eua. ergo
 aut Eua non resurget: aut nō resurget in Adā
 quicquid fuit in eo de veritate humane natu-
 re: q̄ idē in numero non resurget in diuersis.
 ¶ Cōtra. Augu. 22. de ci. c. 19. Nichil quod na-
 turaliter inerat peritūz cuiusq̄ corpori existi-
 mandum est: sed quicquid est de veritate hu-
 mane nature in aliquo sibi naturaliter conue-
 nit. Nichil de hoc illi periturūz est. ¶ Item si
 non resurget in corpore quicquid fuerit de ve-
 ritate humane nature in eo non resurget inte-
 grū: sed sicut dicit magister huius di. c. 3. Re-
 integrabitur n̄alis substantia corporis. ergo in
 quolibet resurget quicquid fuerit de veritate
 humane nature in eo. ¶ Item rationabilis
 est q̄ resurgat in quolibet quicquid fuerit de
 veritate humane nature in eo q̄ omnes eius
 capilli: sed vt prebitūz est: capillus de capi-
 te non peribit. ergo resurget in quolibet q̄-
 qd̄ de veritate humane nature in ipso fuit.
 ¶ Respondēdo. sicut ostensum est libro secun-
 do. di. 30. Nō tñi in hoc homine est de verita-
 te humane nature eius caro generata ex semī-
 ne: sed etiam caro que fit de nutrimento: quia
 vtrāq̄ est de eētia hūane nature i ipso: quā
 modo differēt: q̄ p̄ma caro p̄ncipaliter est de
 veritate humane nature q̄ alia vt ibidem sa-
 tis aperte declaratur. ¶ Dico ergo q̄ q̄cqd̄
 est de veritate humane nature modo p̄mo in
 quolibet in eodem resurget q̄tum ad formā.
 non oportet tamen q̄ totūz resurgat quātum
 ad materiam: sed sufficit q̄ resurgat quantūz
 ad aliquam eius partē: si de alia parte fuit ho-
 mo alius ḡnatus. deus. n. vel per multiplica-
 tionem illius partis materie vel aliunde vel
 f de nihilo sicut ei placuerit: tantum supplebit
 de materia: quanta fuit illa pars: de qua fuit
 homo generatus nec p̄iudicabit identitati
 eiusdem corporis in numero: cum videamus
 eundem hominem habere corpus idēz in nu-
 mero in iuuentute & senectute non obstāte q̄
 partes s̄m materiam fluunt & alie substituuntur

CLIII.

secundū sentētia p̄bi. libro. i. de generatio-
 ne. ¶ Si autem loquantur de eo quod est de
 veritate humane nature modo secundo: cu-
 iusmodi est caro facta de nutrimento: sic etiaz
 dico q̄ non oportet q̄ totum illud quod fuit
 de veritate humane nature resurgat quantūz
 ad materiam: quia talis materia continue de-
 perditur & per nutrimentū restauratur: & sic
 si totūz resurget: resurgeter corp⁹ nimis den-
 sum aut immoderate magnum: vt ostēdebat
 quartū argumentū ad p̄mā partē. ¶ Itēz
 vtrūq̄ tota illa caro resurgat quantūz ad formā
 dubiū est p̄pter diuersos modos ponēdi car-
 nem fieri de nutrimento. si. n. p̄ tanto caro di-
 catur fieri de nutrimento: q̄ materia nutrime-
 ti expoliat omni forma sua: & fit sub forma nu-
 triti persistente absq̄ hoc q̄ aliqua forma edu-
 cat de potentia materie nutrimenti. tūc planūz
 est q̄ per nutritionē nihil accreuit essentie for-
 me carnis: q̄ tota eētia forme carnis: forme
 dico educte de potentia materie que nūq̄ fuit
 in homine a p̄ncipio sue repositiōis in specie
 vsq̄ in finē vite sue: educta fuit de semīe: & sic
 opz dicere q̄ tota caro que nūq̄ fuit hoīs in
 eo resurget q̄tū ad formā. si aut ponat aliqua
 pars forme carnis icōplete educti de materia
 nutrimenti: & carni peritūz vniri: & per alam itel-
 lectinā perfici. tūc opz dicere q̄ nō tñi fuit ca-
 ro nutrimentalis quātū ad eius materiam: sed et
 quātū ad formā: & q̄ quasi continue per nutri-
 mētū illud deperditū restaurat: & p̄m hoc non
 est dōm q̄ tota caro nutrimentalis resurgat in
 quoliz q̄tū ad formā icōmpletā: sicut nec q̄tū
 ad mām. ¶ Alii autēz dicūt q̄ materia fit tota
 substantia rei generabilis & corruptibilis: & illa
 itēz resoluūt i materia: ita q̄ nūā nō est de eēt-
 tia substantie in quā transmutatur essentia: et
 ita nihil potest esse de essentia substantie vnino
 idēz idēz qd̄ fuit de essentia substantie alterius:
 & s̄m istos substantia generabilis & corruptibi-
 lis. p̄ tanto of̄ composita ex materia & forma:
 q̄ ipsa substantia est resoluibilis i ea. ¶ Et quā
 hec opinio videatur esse p̄bi. i. p̄bi. dicētē m̄is
 esse igenerabile & icorruptibile: & contra hoc
 qd̄ cōter of̄ & tenetur q̄ substantie generabi-
 les & corruptibiles cōposite sunt ex materia &
 forma: ita q̄ materia est de essentia eius. tamē
 est valde cōsona resurrectioni eiusdē hominis
 numero quātūz ad totum illud qd̄ fuit de ei⁹
 essentia. ¶ Alii autēz facilius & clari⁹ se expedie-
 tes de p̄ncipali questione dicunt q̄ sicut resur-
 rectio nō erit per nām: sed per diuā providen-
 tiam & potentia: sic ipse deus supernaturalite
 prohibet ne aliquid de carne radicali. hoc est

Articulus

de carne facta de semīe p̄uertat in semen. & idē
 sp̄s caro radicalis vnus possit esse nutrime-
 tum aliterius. nō tñi de illa pōt alius homo ge-
 nerari. & ideo concedit q̄ tota caro radicalis
 vnus cuiusq̄ q̄tū ad totā formā: & totā māz
 resurget in eo: nec p̄iudicat vnitati materia
 li illius q̄ de ea nutritus fuerat: q̄ caro nutri-
 mentalis fuit & refluit absq̄ p̄iudicio idēta-
 tis in numero illius qui nutritur.
 ¶ Ad p̄mū in oppositū dōm. q̄ si aliq̄s carni-
 bus humanis nutriatur illa caro reddetur illi
 hoī in quo caro hūana p̄mit⁹ eē cepit: & deus
 illi q̄ d̄ illis carnis nutritus fuerat restituet
 q̄cqd̄ de p̄ma sua carne deperditū fuerat. Cū
 augu. 22. de ci. ca. 20. Loquens de illo q̄ fame
 cōfectus atq̄ compulsus vlcis cadaueribus
 hoīuz dicit. Reddet caro illa homini in quo
 eē caro hūana p̄mitus cepit. Et itra. sua vō il-
 li que fames criminierat ab eo q̄ p̄t etiā ex al-
 lata renocare reddet: q̄nis & si oibus perisset
 modis ne vlla eius materies in vllis nature
 latebas remanisset: vnde vcllet eam reparet
 oipotēs. ¶ Ad secundū facili⁹ est soluere s̄m
 opionē tertiā: q̄ s̄m eā quāuis caro radicalis
 possit comedi: nō tamē pōt in semen conuer-
 ti: vna p̄uidētia p̄hibēt. ¶ Ad potest dici s̄z
 opionē aliā q̄ si q̄s nutritur caribus hūa-
 nis: statim cum reponit in specie: ita vt nullo
 alio nutrimento vteret: quāuis semē in eo tota
 lit fieret d̄ carne radicali alioz hoīum: adhuc
 hoies comesti & hoies ex coz carnis generati
 idē in numero resurgent: q̄ de quoliz
 cozpoz hoīum comestoz pars cōuerteret in
 subz comēdētis per actū nutritiue: & sic to-
 tum nō possit in semen cōueri: ps q̄ m̄ae coz-
 pozis comesti: de qua fuit alius homo genit⁹:
 in illo resurget: q̄ aliter idē in numero resur-
 gere nō possit. ps aut alia que in subz come-
 dētis per actū nutritiue esset cōuerfa in p̄mo
 resurget: q̄ in ipso hūit essentialiorē ordinē
 ad resurrectiōē: tū q̄ p̄mo ab aīa illi⁹ fuit in-
 formata & perfectius: q̄ vt hīum est lib. secū-
 do. Caro facta de nutrimento seu materia nu-
 trimenti: nō ita p̄fecte: nec ita p̄ncipaliter perfī-
 citur ab aīa: sicut caro facta de semīe. Illud at
 qd̄ decri de parte materie illi de cuius carni-
 bus alius homo fuit generatus: deus aliunde
 supplebit: vt in corpore q̄nis deū est. ¶ Ad
 m̄ dicendū. q̄ impossibile est totam mām ne-
 cessariam ad repositiōē hoīs in sp̄e que dicit
 naturalis fieri materia radicalē carnis homi-
 nis alteri⁹: q̄ hoc nō possit fieri nisi mediāte
 semine: natura aut per actū nutritiue p̄s con-
 vertit partē de nutrimento in subam nutriti-

& post hoc alia pars reponat vt de illa fiat se-
 men ordinatū ad p̄seruationē sp̄ci per ḡnatio-
 nem alterius indiuidui. ¶ Ad 4^m ps quid sit
 dōm ex dictis in q̄onc. ¶ Ad 5^m dōm. q̄ illa
 costa nō fuit in adam de veritate humane na-
 ture necessarie ad repositiōē eius in homis
 sp̄e: sed fuit ordinata ad multiplicatiōē sp̄ci
 per eius sup̄nalē transmutatiōē in mulierē.
 vnde cōtra illius costē in Eua resurget: & non in
 adā. ¶ Secūdu aut argumēta ad partē secū-
 dā: que ostendere vident q̄ idē homo in nu-
 mero resurget quātum ad totā formā: & q̄tūz
 ad totā radicalē eius materiaz: que p̄cessit re-
 positiōē eius in sp̄e: secūda opinio: que posita
 est in corpore q̄nis videtur vteroz q̄ p̄ma: q̄
 p̄m p̄mā aliquis resurget nō idē in numero
 q̄tū ad māz: nisi sic ps & totūz: nec totūz idē
 sūt in nūero: nec penit⁹ nūero diuersa: vt trahi
 potest ex his que vidēt dicere p̄s. p̄mo lib.
 p̄bi. Ponendo tamē q̄ materia nō sit de eēt-
 tia compositi: vt tactū est: cessant multe diffi-
 cultates que tacte sunt. **20. V.**
Quinto querit vtrū ex materia cuiuslibet
 membz reintegrabit idē mēbz
 in numero. Et videt q̄ sic. Eze. 37. dicit. Acces-
 serunt ossa ad ossa vnūq̄q̄ ad iuncturaz suā.
 ergo in resurrectiōē ad reformatiōē cuiuslibz
 membz redibit eadē mā in nūero: de qua p̄s
 fuerat factū membz. ¶ Item membz nō hās
 inām eandē in numero: quā p̄s habuit: nō ē
 idem membz in numero: q̄ mā est de essentia
 cōpositi. ergo si membz nou reformatet ex ea-
 dem materia in numero: de qua p̄s formatū
 fuerat: nō resurgeter membz idēz in numero:
 & ex cōsequenti cum cozpoz sit compositum ex
 membz: & compositū nō possit idē in nume-
 ro redire: nisi partes redeant eedem in nume-
 ro: nō resurgeter idē cozpoz in nūero: qd̄ s̄z c.
 ¶ Contra augu. enchiridion. 50. c. Et recitat
 magister huius di. c. 2. Terrena materies que
 discedente anima fit cadauer: non ita resurre-
 ctiōē reparabit: vt ea que dilabūtur: quā ad
 corpus redeant vnde dilapsa sunt: ad eadē
 quoz cozpozis partes vbi fuerunt redire ne-
 cesse sit. ¶ Item accidēs non variat essentiaz
 rei: sed situs materie in corpore accidēs vide-
 tur substantie cozpozis. ergo si in resurrectiōē
 variatur: non p̄opter hoc erit alia in numero
 substantia ipsius cozpozis.
 ¶ Respondēdo. q̄ in materia nūbz est cōside-
 rare illud qd̄ est de necessitate ad debitā mem-
 bz cōsistentiā: & illud qd̄ ibi est de superfluita-
 te. cōtingit. n. quoz membz plus p̄se de mate-
 ria q̄ conueniēs sūt forme ei⁹. p̄mū redibit ad

Distinctiones

idem membris in numero: quia reformatio debet respondere formationi. si tñ aliter fieret: imbalominus vñ quibusdam q̄ posset idem corpus in numero resurgere: ex quo rediret totius eadem materia in numero: et eadē forma in numero: que sunt essentialia partes compositi: quod sentire vñ. augu. 22. de ci. c. 19. vt p̄ per exēplū: q̄ ibidē ponit de vase facto de limo: et postea in eandē limū redacto: et de eodē limo iterum repato: vbi dicit q̄ ad hoc q̄ redeat idem in numero nō o3 q̄ illa ps materia in fundo: nec illa que fuit in ansa itēz ponat in ansa: sed sufficit q̄ totus reparat de toto. et euchir. 51. c. sic dicit d̄ sta tua redacta in massam: et itēz de eadē massa repata. illud aut quod est de superfluitate ad idē membris in numero nō redit: s̄ ad aliud membris in illo fuit defectus materie. si autē culibet mēbro esset superfluitas: et toti corpori illud non resurgeret: quia talis superfluitas ex errore accidit et defectu nature.

Argumenta ad ptē p̄mā procedunt de materia p̄ueniēte forme mēbru et bone. cōsistentie eius. **Auctoritas** augu. ad ptē secundā allegata. p̄cedit de materia sup̄flua forme mēbru: q̄ patet: q̄ imēdiate sic subingit. alioquin si capillus redit q̄ tā crebra tōtura detrahit: si vñguib⁹ q̄ toties dēspit excoctio imoderata eēt r̄indecēs cogitantib⁹ resurrectionē carnis. et ideo nō credentib⁹ occurrit iſmitas. **Ad 2^m** dicendū. q̄ q̄uis situs p̄mū in loco essentialis sit accidentalis: tñ situs eaz in toto ipsi toti est essentialis. **Ad** potest dici fm̄ alios par^m nō plus deludit: nisi q̄ ad reintegrationem eiusdē corporis in numero eadē ptes materie ad eadē ptes corporis redire: in quibus pus fuerat nō est necessariū: quod p̄cedit: sed ex hoc nō sequit q̄ si sit cōgruū. Et hī et dicit ad 2^m ar^m ad partem p̄mā q̄ p̄bare videtur hoc esse necessariū: q̄ nō p̄cedit: q̄ partes essentialia que sunt materia et forma totius: principalius et imēdiat⁹ respiciūt compositū essentiali q̄ partes p̄ritatiue et integrales: et ideo ad hoc vt idē corp⁹ in numero resurgat sufficeret q̄ p̄ncipia essentialia que sunt materia et forma totū reuertant eadē in numero et si eadē ptes materie ad eadē ptes corporis integrales in q̄b⁹ pus fuerat nō reuertent. **Ad** VI. querit vñ corpora resurgentiū resurgant cā deformitatibus suis.

Sexto

videt q̄ sic. Cicatrices sūt deformitates in corpore: sed corpus xpi resurrexit cū cicatricib⁹. vt p̄t accipi ex his que habent Job. 10. ergo in alto fortius aliq̄ corpora resurgent cū suis

XLIII

deformitatibus. **Item** quousidā corporum sunt aliquę deformitates nales: sed fm̄ augu. 22. de ci. c. 19. Nihil q̄ nāliter ierat alicui corpori est illi peritūz. ergo quousidā corpora resurgent cum aliquibus deformitatib⁹ suis.

Contra ap̄s. p̄me corin. 15. **Doctū** resurgente in incorrupti. ergo resurgit sine deformitate p̄ueniente ex diminutione: ergo a simili sine deformitatib⁹ alijs. **Itē** aug. euchir. 52. c. 7. recitat magister huius di. c. 3. Resurgente corpora sanctorū sine villo vitio: sed deformitas vitium est. ergo resurgit sine vlla deformitate. ergo a simili et corpora dānatorū: q̄ sicut cum corporibus sanctorū communicant in natura: ita communicare debent in dispositionibus corporalibus eis conuenientibus secundum ordinem nature.

Respondeo. sicut accipi potest ex sententiā augu. 22. de ci. c. 19. **Omnes** deformitas reducitur vel ad illas que est ex parte coloris: vel ad illas que est ex parte figure: vel ad illas que ē ex parte diminutionis partiu vel ad illam que ē ex parte superabundantię. **Dico** ergo q̄ quocūq̄ predictoz modoz deformitate accepta corpora electoz sine omni deformitate resurgent: q̄ omnis deformitas ad aliquod vitium nature pertinēt: sed fm̄ augu. eodē. c. vbi p̄nt et euchir. 51. c. Corpora sanctorū resurgent sine villo vitio seruata integritate nature: corpora dānatorū resurgēt sine deformitate que ē ex parte diminutionis partiu: q̄ indistincte dicit ap̄s q̄ mortui resurgent incorrupti: sed vñ resurgit sine deformitatibus alijs dubiū est. **Et** dicit q̄dā q̄ nō: imo manebant in eis deformitates ad maiorem confusionē eorum. **Alij** dūt q̄ resurgit sine illis: q̄ in reparationē corporis resurgentijs magis attendit nature p̄fectio q̄ cōditio q̄ fuit pus: hoc tñ augu. euchir. 52. c. 7. recitat magister in l̄sa huius di. c. 4. indeterminatus relinquit dicens q̄ nos fatigare nō d3 eoz incerta habitudo vel pulchritudo: quoz erit certa et sempiterna dānatio.

Ad p̄m in oppositū dōm. q̄ fm̄ augu. 22. de ci. c. 20. Cicatrices in corporibus martyru nō erūt deformitas. **Ad** secundū dicendū. q̄ deformitates predictę insunt ex debilitate seu vitio nature: verbum aut augu. intelligitur de hoc quod naturaliter insunt fm̄ debilitatē: reatum ordinē nature. vnde et in principio illius cap. dicit: ita nihil periturū esse de corpore vt deforme nihil sit in corpore. **Ad p̄m** ad partem secundā potest dici secundum illos qui tenent corpora dānatorū resurrexerunt cum alijs deformitatibus ab illis

Articulus

la que ex partem diminutione: q̄ non est simile de illa et de alijs: quia illa magis p̄traria tur integritati nature q̄ alie. **Ad** secundū factu p̄s quid sit dicendū in questione: quia resurrectionem tantum est futura propter perfectionem retributionem nature: sed etiā p̄pter perfectionem retributionem et meritorum et demeritorum. **Ideo** quāuis corpora electoz et reproborum sint resurrexerunt comunicantia in natura: non tamen in qualitatibus superadditis: quia qualitates in quibus resurgēt corpora dānatorum erunt ad eorum ampliozem cōfusionē: et ille in quibus resurgēt corpora electoz erūt ad eoz amplioz honore. **Ad** vii. querit vñ illa corpora erūt calida vel frigida. **Et** videtur q̄ nec calida neq̄ frigida: quia fm̄ p̄m. secundū de generationē. Caliditas. frigiditas. humiditas et siccitas sunt qualitates p̄me et cause aliarum qualitatū. inter quas p̄bus ibidem enumerat grauitatem et leuitatē: sed posita cā ponit effectus: cum ergo fm̄ augu. 22. de ci. c. 11. **Ad** corporibus electozum auferet grauitas. ex quo potest argui a simili q̄ a corporib⁹ dānatorum etiam auferet leuitas: videtur q̄ nec corpora electozum nec corpora dānatorum erunt calida vel frigida. **Item** corpora electozum et dānatorum resurgēt incorruptibilia: vt inferius ostendit: sed omne compositū ex qualitatibus contrarijs p̄mis que sunt caliditas. frigiditas. humiditas. siccitas: est corruptibile: q̄ causant in cōposito mutū actionem et passionē. ergo tales qualitates in corporibus non resurgent. **Item** fm̄ augu. 22. de ci. c. 11. **Natura** corporoz electoz in resurrectione fiet conueniens celo: sed natura locati non potest fieri conueniens loco: nisi fiat conformis eidem: cū ergo fm̄ doctriua p̄bi. p̄mo celi et m̄di. Celi sit eleuati sup̄ oēs p̄tates: sequit q̄ p̄dicte. 4. qualitates cū sint cōtrarie nō erūt saltē in corporibus electozum.

Contra vbi est effectus et causa: sed color cū sit de numero secundarū qualitatū causat ex quatuor qualitatib⁹ p̄mis. vnde ex excessu frigiditatis causat albedines: excessus coloris nigredinem: sed corpora resurgēt colorata. sicut expressē dicit augu. de corpib⁹ electoz. 22. de ci. c. 19. Ergo sequit q̄ resurgit cū quatuor qualitatib⁹ p̄mis. **Itē** fm̄ p̄m. 2. de gnā. 4. supra dicte qualitates sunt p̄me qualitates tangibilium: sed corp⁹ xpi post resurrectionem fuit tangibile. **Et** Luc. 24. habet q̄ dicit discipulis. **Palpate** et videte: q̄ ip̄s carnem et ossa nō h3 sicut me videtis h̄re. q̄ cū non sit pone

Primum

re posterius sine primo in corpore xpi: post resurrectione fuerit. 4. qualitates p̄me. q̄ a sili in resurrectione cōi erunt in corporib⁹ alioz. **R**espondeo. q̄ in corporibus resurgentiū tamen electoz q̄ reproborū erunt caliditas. frigiditas. hūiditas et siccitas fm̄ q̄ necessitate sunt ad humanā completionē. dicit. n. autē. 10. li. de aialibus. c. de cōplexione in vli. q̄ complexio est reo accidens ex p̄tiaz qualitātū operatione: certū est aut q̄ corpora resurgēt cōplexionata. **P**reterea. nā osium est q̄ magis sint sicca q̄ nā carniū: et nā carniū: q̄ nā osium: et nā cordis calidior q̄ nā cerebri: natura cerebri humidior. q̄ nā membrorū: exigit q̄ corpora resurgent in qualitatib⁹ supra dictis: nō tamen dico q̄ ille quatuor qualitates sint elementares: sed aliquo modo sunt illis siles: et fm̄ q̄ cōpetit humane cōplexioni illaz virtute participantē: dissoniter tñ resurgēt in corporibus electoz et reproborū: q̄ in corporibus reproborū: et si nō poterūt actōz et passionē causare ordinatas ad vite corporalis corruptionē: poterūt tñ in eis causare actōz et passionē ordinatas ad afflictionem: vt inferius ostendetur: neutrum autem istorū poterunt in corporibus electozum.

Ad p̄m in oppositū dōm. q̄ quāuis p̄me quatuor qualitates tangibilium sint in corpore cā grauitatis: tñ talē effectū deus separare p̄t a tali causa: vt multipliciter augu. in eodē cap. ostendit. per quē aut modū auferet grauitas corporibus electoz iseri? ostenditur cū de dote agilitatis querit. **Ad** 2^m dōm. q̄ ille qualitates in corporibus nō causabūt mutū actionem et passionē ordinatas ad corporis resolutionē: vt inferius ostendit: cū queratur de dote impassibilitatis. **Ad** 3^m dōm. q̄ non op3 locatum cōformari loco: nec in nā: nec in qualitatib⁹. locus. n. ignis est cōcaus orbis lune: et tñ ignis et orbis lune nō p̄ueniūt in nā: neq̄ in qualitate. **Ignis**. n. est leuis et orbis lune ē neq̄ grauis: neq̄ leuis: op3 tñ locati cōmensurari imēdiate eius loco. **Ad** dicit augu. q̄ corpora electoz sicut p̄uenientia celo. nō est intelligēdū q̄ sint celestis nā: q̄ tunc in specie eadē non resurgent: sed q̄ resurgēt incorruptibilia et passibilia et sine grauitate. et iō erūt conuenientia ad habitandū in celo.

Argumenta ad ptē aliā gra p̄sonis p̄nt p̄cedi. p̄mū tñ pax valet: q̄ caliditas et hūiditas siccitas et frigiditas a p̄bo. 2. de gene. nō dicunt p̄me qualitates: nisi in genere que litatum tangibilium: color aut non est de genere qualitatū tangibilium. **Questio**. viii. **Ad** 4

Octavo querit vtrius omnes resurgent in eadem etate. Et videt q non: qz etas aut accipitur pro toto tpe quo homo vixit: aut pro virtute seu statu que in aliquo tpe habuit: sed primo modo non resurgent oēs in eadē etate: qz nō oēs q̄li tpe vixerunt: nec modo scdo: qz nō oēs resurgēt in equali v̄tute. q̄ nō omnes resurgēt in eadē etate. ¶ Item a resurgētibus nihil auferet qd̄ in eis fuerat dignitatis: sed sicut of p̄ouer. 16. Corona dignitatis senect̄. q̄ senes resurgēt in senili etate. sed iuueues non resurgēt in senili etate. ergo nō oēs resurgēt in eadē etate.

Contra glo. super illud ad ephesios. quar to. In mēsuraz etatis plenitudis xpi. r̄ recitat magister in lra b̄ di. c. i. Omnes in eadē etate resurgēt in qua xpus mortuus est r̄ resurrexit cuiuscūqz etatis mortui fuerint.

Respondeo. qz etas dupliciter pot accipi. Alio mō. p̄ toto tpe quo vixit homo: v̄l quod fluxit ab instanti sue formationis vsqz ad istans sue reformationis: r̄ sic nō omnes in eadē etate resurgēt. Alio mō pro statu corporis r̄ virtutis q̄ ex annis in humano corpore relinquitur fm̄ que modū accipiendi etate dicimus qz Adas factus fuit in etate virili: r̄ sic dico qz oēs in eadem etate resurgēt: qz oēs resurgēt in statu corporis r̄ n̄alis v̄tutis que hituri erant si tantū vicissent v̄l habuerunt que t̄m vixerūt: q̄ est in tēpore ad qd̄ terminat mot̄ perficiendi: quia circiter de lege cōi est illud tps quo xps mortuus est. v̄de Augu. 22. de ci. c. 15. qd̄ cōmemo rauit apl̄s de mensura etatis plenitudis xpi sic accipiamus vt dcm̄ nec vltra nec infra iuuet̄ lem etatis formā resurgāt corpora mortuoz: s̄z i ea etate r̄ robore vsqz ad quā p̄h̄z xpm̄ puenisse cognouimus: p̄pter. n. perfectionē nature decet vt resurgant in optimo statu cōporis que h̄uerunt: vel si t̄m vicissent erāt n̄aliter habituri. ille aut stat̄ ē in termino mot̄ pficiēdi.

Ad p̄mū in oppositū ddm̄. qz nō oēs resurgēt in equali v̄tute nec naturali neqz sup̄naturali: sed oēs resurgēt in naturali v̄tute quā quilibet erat n̄aliter hiturus in termino mot̄ sui p̄fect̄: r̄ qz b̄ lege cōi illud tps sere idē est q̄tū ad oēs. ideo oēs dicunt resurrecturi i eadem etate. r̄ dixi sere: qz tempus mēsuras motuum p̄fectus in omnibus nō ē equale p̄cta liter. ¶ **Ad 2^m** ddm̄. qz senectus of corona dignitatis nō. p̄pter cōditionem corporis: quia tunc est in defectu: sed p̄pter sapientiam que in eis presumit maior. p̄pter multā experientia ex tempore antiquitate: quā p̄pter of Job. 12. In antiquis est sapientia.

Nono queritur vtrius omnes resurgēt in eadem statura.

Respondeo. qz nō. q̄libet. n. resurgēt in illa quantitate r̄ statura q̄ vnicuiqz idividuo debetur in termino motus p̄ficiēdi s̄z natura lem virtutē calozis extendentis humiditā r̄ humidi suscipiētis extensionē: natura nō errat: v̄l per aliquod inaturale accedens impeditur: qz p̄ resurrectionē nō reducet̄ t̄mō idem in sp̄s: sed ē in numero: r̄ rōnabile est: vt non t̄m resurgāt in statura que debet sp̄s: sed etiaz in illa que debet idividuo modo p̄dicto. Si aut̄ per errorem nature vel nimia sup̄abundantia materie esset idebitus quantitatis excessus vel diminutio seu defectus quā potentia supplebit vel resecabit. Et p̄dictis cōcordat. augu. 22. de ci. c. 15. dicens: qz suam q̄s recipit mensurā quā vel habuit in iuuentute: etiaz si senex est mortu⁹ v̄l fuerat hiturus si aū ē defūct⁹: qd̄ ēt recitat magister h̄o distin. ca. 1. 26. X.

Decimo querit vtr omnes resurgēt in sexu virili. Et videt q sic. Et s̄ resurgēt sine defectu r̄ deformitate n̄ae: sed sexus femineus est ex defectu n̄ae: r̄ p̄ter ei⁹ int̄tione. sicut. n. dicit p̄hs. 16. de animalibus. femina est quasi mas occasionat⁹. q̄ sexus femineus nō resurgēt. ¶ **3°** sexus femineus nō est necessari⁹ nisi p̄ vita aialis: sed hoies nō resurgēt in vita aialis: qz sicut ap̄lus ait. 1. cor. 15. Seminator corpus aiale. surget corpus spūale: ergo sexus femineus non resurgēt.

Contra. Augu. 22. de ci. c. 17. dicit. Ibi melius sapere videntur qui vtrūqz sexum resurrecturum esse non dubitant.

Ad istā q̄nē dixerit aliq̄ qz oēs resurgēt in sexu virili. An̄ augu. c. halleg. Nōnulli p̄ qd̄ dcm̄ est: donec occurramus oēs in vix p̄fectū: aiunt oēs in virili sexu resurrecturos: qm̄ d̄s fecit solū vix ex lio. femina ex viro. S̄z h̄ac op̄ionē ibidē augu. redarguit r̄ merito: qz erronea est. ¶ **2°** ddm̄ est. qz nō oēs resurgēt in sexu virili: sed viri i sexu virili: r̄ femie i sexu femineo: qz hoc exigit n̄a idividui: r̄ p̄gruit p̄fectiōi sp̄s: r̄ erit occasio laudādi sapiāz dei. nō. n. ois idividuo n̄a eadē exigit sexū: sed natura quouidā exigit masculinū: r̄ quouidā n̄a femininū: qz p̄pter dicit augu. 22. de ci. c. 17. qz femineū: qz p̄pter dicit augu. 22. de ci. c. 17. qz n̄ ē vitiū sex⁹ femine⁹: s̄z n̄a. p̄ sexū aut̄ diuersitate p̄sent diuersi gradus iuētētes p̄fectiōi sp̄s. ¶ **3°** p̄terea. sic dicit aug. eo. c. mēbra femiea nō erit accomodata veteri viciū: s̄z nouo dco: quo nō alliciat aspiciētis p̄cupisctia: q̄ nulla erit: s̄z dei laudē sapiā atqz clemētia: qz qd̄ nō erat fecit: r̄ liberauit a corruptiōe qd̄ se

est. Si autem in aliq̄bus est vtrūqz sexus in eadē liter: resurgēt in sexu qui p̄ncipalior ē in eis. Si aut̄ equaliter: qd̄ difficile est: resurgēt in sexu virili: eo qz p̄fect⁹ est absolute dignior. in vtroqz enim sexu nullus resurgēt: qz bec est deformatas accidens ex errore nature.

Ad p̄m^o in opp^o ddm̄ qz p̄mis mulier generetur p̄ter itentiōem nature particularis: est t̄m de itentiōe nature vsqz: que vtrūqz sexum requirit ad p̄fectiōem hūane sp̄s: nec erit post resurrectionē in illo sexu cōsuetudo: qz sicut dicit aug. in. c. p̄allegato: nō erit ibi libido: que ē p̄h̄oīs cā: nam p̄us q̄ peccassent nudi erant: r̄ nō confundebatur vir r̄ femina. v̄n nec post resurrectionē opus erit vestibus p̄ tegmētō: sed erit amicti lumine sicut vestimētō. ¶ **Ad secundum ddm̄** qz maior est falsa: sicut patz ex dictis in questione.

Dissequēter queritur d^o p̄ncipali. ¶ **Et circa hoc** queruntur decē. ¶ **Primo** vtr sit infernus. ¶ **2°** vtr sit sub terra. ¶ **3°** vtr sit ignis corpore. ¶ **4°** vtr sit eiusdē sp̄s cum igne elementari. ¶ **Quinto** vtr sit p̄fectus. ¶ **6°** vtr corpora damnatoz ab illo igne calefient. ¶ **7°** vtrum per illum ignē corrumpēt v̄l cōsumentur. ¶ **8°** vtrum per agēs it̄nsecū naturaliter corrumpentur. ¶ **9°** vtrum sp̄s separati ab illo igne cruciabitur. ¶ **Decimo** vtrum damnati cruciabitur p̄petuo a t̄mō alijs elementis ab igne.

Primo ostendo qz nō sit infernus: qz infernus nominat cruciatū eternū: v̄l locum eius: sed nō est aliqz cruciatus etern⁹: quia vt d̄ Barth. 7. Quia mēsurā mensi fueritis remetiet vobis: sed mēsurā peccati nō est finita cū sit a v̄tute finita. ergo nec cruciatus pro peccato est infini⁹. ergo infern⁹ non est. ¶ **Item** Jaco. 2. Misericordia super exaltat iudicium: sed si p̄ malo actu trāsitorio hō cruciatur in eternum: iudiciū super exaltaret misericordiam: ergo res significata per hoc nomē infernus nō est. ¶ **Item** ois cruciat⁹ si iustus ē: aut est ad correctionē cruciatoz: seu ad p̄motiōē boni cor: aut ad exemplar alioz: sed cruciat⁹ eternus nō est ad correctionē cruciatorum: nec ad p̄motiōē boni cor: nec ad exemplū alioz: qz talis cruciat⁹ nō est manifestus. ergo nullus est iustus cruciat⁹ etern⁹. ergo nec videt qz infernus. ¶ **Item** p̄hs p̄mo ce. r̄ mū. Nos videmus res accidentales corrumpi veloliter r̄ h̄niri: sed cruciat⁹ accidentalis est ra-

tionalis creature. ergo nullus cruciat⁹ est eternus. r̄ sic non est infernus.

Contra. fm̄ aug. 21. de ci. c. 12. Dignus ē cruciatu eterno qui in se voluntarie corrūpit bonum maximū qd̄ in eo possit esse eternū: s̄z ois peccās mortaliter in se ḡfani dei corrūmpit: vel aliquā habitate ad ḡfāz post corruptiōē gratie. gratia aut̄ est magis bonū qd̄ sit in homine. ergo ois exiās statū merendi in mortali peccato dign⁹ est cruciatus eterno: sed de red-det vnicuiqz fm̄ opera sua. ergo p̄cedendū est esse infernū. ¶ **Item** malo culpe infinito debetur cruciat⁹ etern⁹: sed oē p̄ctm̄ mortale est malus culpe infini⁹: qz nō t̄m mensurat̄ actus fm̄ potentia a qua egredit̄: sed etiaz secundū magnitudinē obiecti. oē. n. p̄ctm̄ mortale directe est h̄ bonitatem dei que infinita est. ergo oēs mortales in p̄ctō mortali eternaliter cruciabitur: sed infernus est cruciat⁹ eternus vel locus eius: vt dictum est.

Rūdeo. qz infern⁹ vno mō nominat cruciatum eternū. alio mō loco illi cruciat⁹: r̄ vtroqz mō loquēdo de inferno dico qz infernus est. ¶ **Ad cur^o** intelligentā p̄mo declarādum ē ali quas aias cruciari post recessum a corpore. ¶ **2°** qz aliq̄ eternaliter cruciatur. tertio qz aliq̄ est locus in quo est ille cruciatus. ¶ **Primo** p̄bo sic. de est s̄me iustus: sed s̄ma iustitia exigit vt ille q̄ magis peccat magis puniat̄: s̄z in hac vita videm⁹ multos bonos in magnis calamitatib⁹ vitā corporalem finire: r̄ multos sceleratos in magnis p̄peritatib⁹ temporalib⁹. ōz ergo fm̄ iustitia v̄t illi in vita alia p̄mictur: r̄ isti puniatur: vt p̄miū r̄ideat merito: r̄ pena d̄ merito. v̄n̄ auicē. 9. metaphy. c. 7. Est p̄missio que apprehendit̄ intellectū r̄ argumentatione demfatiua: r̄ p̄phetia hoc p̄bat: r̄ hec est felicitas r̄ miseria animaz postq̄ sunt exute corpore v̄luis. ¶ **Secūdo** articulū p̄bo sic. Illi qui exiēt statū merēdi in p̄ctō mortali i sua malitia voluntarie obstinatur: ita qz digne penitere nō possunt: sed in malo actu voluntatis p̄ferat: que patent p̄ ea que dicta sunt li. 2. dist. 7. in illa q̄nē. vtr diabolus possit digne penitere. r̄ in illa. vtrā semp sit in actu culpe. sed h̄din peccatoz nō vult de peccato digne penitere: sed p̄manet in actu voluntatis male: deby secundum rectitudinē eius pena durare. ergo maloz angeloz r̄ omniū hoium in peccato mortali decedentium est cruciat⁹ eternus.

Tertiu ar^m declaro sic. demeritum opponit merito: r̄ p̄miū quod reddidit p̄ merito pene que iustit p̄ demerito. ergo enim sit loc⁹ demeritatus in quo electi p̄ bono merito eterna-

lter premabuntur: qui locus est celum empi-
rei. est similr aliqd locus determinat: in quo
reprob. p demerito eternaliter cruciabuntur:
z ille loc' est infernus. ¶ Ad predicta aut. pb-
da sunt auctoritates multe in sacra scriptura:
z auctes sanctor: quaz ad p'sens allegent due
dic't. n. in p'sona xpi apoc. pmo. Habeo clauces
mortis z inferni. of etias apocal. 20. q' mozs z
infernus dederit mortuos suos q' in ipsis crāt:
z iudicatū est de singulis scdm op'ra ipsoruz.
Aug. etia iu pmo lib. retract. c. 5. dicit q' inferi
sunt in hoc mundo.

¶ Ad p^m in opp^m dōm q' minor est falsa: nec
valet etias p'batio: qz z si pctū sit mēsure finite
per cōparatiōe ad potentiā a qua egreditur:
est tamē iñfinite mēsure per cōparatiōe ad sū-
mā bonitatz q' quā est. ¶ Vel pōt dici q' sicut
pctū dānatoz est finita iñfinite: ita pena fini-
ta est iñfinite: z sicut est iñfinite mēsure quo ad
duratiōem: qz nō q' finietur. sic z pena est iñ-
finite mēsure: qz nō q' finietur. ¶ Ad 2^m dōz q'
in cruciati. p'petuo reproboz est misericordia
superaltat iudicium: qz sicut dicit aug. 21. de
ci. c. 24. q'uis ille cruciat' nō q' finiet: tñ ibi de'
nō p'tinet miseratiōes suas: qz nō cruciatur tā-
nō p'net atrocitate quanta digni sunt. ¶ Ad
3^m dōm q' cruciat' ille nobis est manifestus p'
fidē z sacra scriptura: q'uis ipsū non videat
mus oculo corporali. vñ dico q' cruciatus ille
ad hoc ordiat vt boni a peccato caueat: z ma-
li ante mortē peniteat: z vt vna iustitia mani-
festet: z aliquod accētale bonoz gaudium: qz
sicut dicit ps. Letabit iustus cū viderit vindi-
ctaz: in q'tum illa vindicta est iusta. ¶ Ad 4^m
dōm q' illud vbum pbi itelligendū est secūdu
nām. cruciatus autē cternus: z per diuiaz iusti-
tiam infligitur: z per diuiaz potentiāz per-
petuabitur.

vbi est nobilissima celi influentia: sed nobilissima
celi influentia est in centro: qz a qualibet parte
celi influentia derivat per radios perpendiculari-
res ad centrū. fortoz autē est perpendicularis
radius q' ali' cur' signū est: qz ad iñficem se-
cundi diaphoui nō frāgitur: sed si infernus eet
sub terra esset in centro: vel prope centrum. et
q' non est sub terra.

¶ Cōtra. glo. super illud Isa. 14. Infern' sub-
tus p'turbatus est. dicit q' infernus est sub terra.
¶ Itē aug. 2. lib. retrac. c. 24. retractas illud
q' de inferno dicitur sup. Eccl. 12. dicit de infe-
ris. magis mihi videor dicere debuisse q' sub
terris sint q' rōne reddere cur sub terra ee cre-
datur sine dicitur: quasi non ita sit.

¶ Rōdo q' infernus est sub terra: q' sic bla-
ro sicut dicit aug. 19. de ci. c. 13. 2do est parum
dispariūz rez sua cuius loca tribuens dispōsi-
tio: sed sicut dicit. 5. de ci. c. 9. Deus nihil inor-
dinatū relinquit. ergo deus vnicuiq' rei locum
p'uenientē tribuit. loca autē nō sunt reb' conue-
nientia: nisi p'ueniant ear' pondēb' vnicuiq'
ergo rei tribuit locū p'uenientē suo pōdēb': s'
sicut dicit aug. 13. cōf. l. longē post p'ncipiūz.
¶ Pōd' meū amor me'. z. xi. d. ci. c. 28. Ita cor-
pus pōdēb' sicut animus amor fertur quocū-
q' fertur. quod ergo est pōdus in corpōribus:
hoc est amor: in creaturis rōnalibus. sicut er-
go de' ordiat corpora in suis locis scdm exi-
gentiā suoz naturalium ponderaz sic ordiat
creaturas rōnales in locis scdm exigētiāz
suoz amor: z iō sicut electi sunt in celo: qz in
suo amore celestia terrenis p'pofuerūt: ita re-
probi per diuinā iustitiā sunt z erūt in loco iñ-
ferno: qz in suo amore iñfima z terrena supiorib'
z celestib' p'pofuerunt. loc' autēz iñfim' est in
medio terre: qz loc' oium iñfimus est in centro.
vnde glo. sup. illud Jonē. 2. P'roieciisti me in
p'fundū in corde maris. dicit. q' sicut cor est in
medio aialis: sic infernus in medio terre ee pbi-
bet. mediū at terre cū sit in cētro sub terra est.

¶ Ad p'mum in oppositum dicēdum q' con-
uenientius est hominē puniri per que peccat:
z non vbi peccat qz econuerso: q'uis vtrūq' sit
sit p'uenientius in quanto vnum aliū non p'uidi-
cat: sicut est in punitiōe secundum iudicium ec-
clesie militantis. vbi simul potest homo puni-
ri per que peccat: z vbi peccat absq' hoc q'
vnuz aliū p'uidet: qz ad huc homines q' dū
sunt in via. sunt in motu ad sua loca. res autēz
nō ē in suo loco: qui sibi debetur finaliter: q'
dū est in motu: sed creatura rationalis repro-
ba post hanc vitā non ita p'ueniēter puniretur
per que peccat super terrā: sicut sub terra: qz

peccauerunt per amorem terrenorum. in hoc
autem puniuntur per terram: quia incarceration
sub terra: z scdm hunc modum nō punire-
tur per terrā si infern' nō esset sub terra. ¶ Ad
secunduz dōm q' p'pter hoc ar^m qdam dicere
voluerūt q' totus aer iste vubilosus vsq' ad il-
lam partē ad quā ascēderunt aque diluuij in
flāmabitur: z erit pars inferni. vnde z demones
iam in isto aere inhabitat. ¶ Alij dicunt q' alia
tria elemēta p'uertentur in ignē. iuxta illud. 2.
Pet. 3. Elementa calore soluentur. z hi dicit
q' totum erit infernus vsq' ad orbē lune. Sed
vtraz predictarum opi. falsa est. secundum enī
magistram infra. dist. 48. c. vlti. Impij in infer-
no non habebunt lumē solis nec lune: sed scd
opinione p'mā pars inferni vtroq' lumine il-
luminatur: z scdm secundā totus infernus. vt
etiam infernus ostendit. 4. elemēta in suis
essētijs remanebūt. ¶ Ideo dicēdum ad ar-
gumētum q' damnati in inferno ita comp'mē-
tur q' cōtinēri poterunt in p'canitate terre. vñ
de secundum quosdam erunt ita comp'essi in
quadam rotunditate q' erunt quasi quēdā ro-
ta. iuxta illud psal. Deus meus pone illos vt
rotam. ad quam comp'essiōem significanduz
potest aptari illud quod dicit psal. sicut oues
in inferno pōsiti sunt. oues enīz fortiter comp'ri-
munt se in ouile p'opter frigus in hyeme z in
estate in vmbra ad fugiēdum estum. ¶ Al po-
tēst dici q' si cōcātas que modo est sub terra
nō iufficiat deus terram angēbit: vel de nihilo
sicut de nihilo eam creauit: vel totam partem
aeris quā occupauerunt aque diluuij conuer-
tet in terram: nec p'pter hoc erit vacuum: quia
rarefiet terra z aq' z aeris ps residua. Quod
tamē dicitur in argumento q' xps dicit q' plu-
res erunt damnati q' saluati. dicunt aliqui q'
xps hoc non dicit. verba enīz sua sunt hec. In-
trate per angustam portam: quia lata porta z
spaciosa ē via que ducit ad perditionē: z mul-
ti sunt qui intrāt per eam: quoniam angusta ē
porta: z arda via que ducit ad vitā: z pauci sūt
qui inueniūt eam: quāuis ex his verbis habē-
tur expresse q' tempore quod p'cessit redē-
ptiois aduentum: plures erant mali q' boni: z
quāuis ita sit: tamen expresse per hoc non ha-
betur quod in argumento dicebat. possit cui-
dens tantam gratiam facere hominibus: qui
nascituri sunt: q' tot de illis saluentur: z tam
pauci de illis damnauerunt: q' ante finem mū-
di essent plures illi qui saluabuntur q' illi qui
damnabuntur: z vt dicunt aliqui: forte ita fiet
vt sicut plures angeli saluati sunt q' damnati.

sic plures homines erunt saluati q' damnati
z ad confirmationē sue opinionis sic arguitur.
secundum Beatus Dionys. libro de angelica
Hierar. c. 14. Multitudo sanctorum angelo-
rum excedit multitudinem materialium rez:
sed quot sunt angeli sancti tot erunt homines
beati. ergo numerus saluandorū excedit oēm
numerum rerum materialium: sed non est p'
babile q' tanta sit multitudo hominum dam-
natorum: quia tanta hominum multitudo nō
posset infra concanitates terre comprehendi.
¶ Preterea. secundum Ansel. lib. 2. Cur de-
us homo. c. 16. Maior est numerus hominum
electorum q' fuerit numerus omnium homi-
num qui fuerunt mortui ante christum: z qui
tempore mortis sue viuēbat. dicit enī sic. q' nō
tot presentes est' mortui esse poterunt quot ad
superne ciuitatis p'structions necessarij sunt:
etiam si omnes qui eiusdem mortis tempore
vbiq'q' erant mortui ad illam redemptiōe
admitterentur: sed non est probabile: q' tanta
sit multitudo hominum damnatorum: quia vt
dicit q' tot corpora hominum non possunt i-
tra concanitates terre comprehendi. ¶ Pre-
terea inconueniens videtur q' aliquis natura-
lis appetitus vnius speciei frustraretur p'pe-
tuo in maiori parte individuorum suorum.
¶ Sed predicta opinio videtur esse cōtra sa-
crām scripturas. dicitur enim 2 Pet. 22. q' mul-
ti sunt vocati: pauci vero electi. z etiam cōtra
augustinum. dicit enīz. 20. de ciui. capitulo. 21.
q' plures homines crūt in penis q' in gloria.
dicit etiam infra libro. xi. capitulo. xi. q' multo
plures sūt in vniuersa generis humani massa
damnata q' in luce.

¶ Ad ea autem que adducta sunt p' opinio-
ne contraria possunt faciliter solui. ¶ Potest
enim dici ad p'mum q' non sequitur. plures
sunt angeli saluati q' damnati. ergo plures ho-
mines erunt saluati q' damnati: quia angeli
fuerunt p'creati absq' vlla p'ronitate ad ma-
lum: z cum aliqua inclinatione ad bonum. ho-
mines autem descendentes ab adam secundū
naturalem legem propagationis nascuntur
in peccato: z cum habituali p'ronitate ad ma-
lum. ¶ Ad illud autēz quod dicebat. q' tot
erūt homines saluati quot sunt angeli sancti.
dicunt aliqui q' falsum est. non enim erunt:
nisi tot quot sunt angeli qui ceciderunt: quia
de hominibus electis reparabitur angelica
ruina. ¶ Vel potest dici z melius q' in conca-
nitate terre poterit comprehendi maior mul-
tudo hominum damnatorum: q' sit multi-

tudo angelorum sanctorum. Et preterea si q'...
augē possit. Per hoc pot' solui ad illud qd...
dicebatur q' tanta multitudo hominum quan...
ta fuit multitudo omnium illorum qui morte...

Tertio

videt q' no. aug. 12. sup. Gen. vltus...
suam. Est p'ntus inferoz substatia: sed ea spū...
lem arbitro esse non corporale. Itē Dam...
lib. 4. quasi in fine dicit de illo igne q' no ē ma...
terialis qualis est apud nos: sed q' sit noūt...
de: sed si esset corporalis esset materialis.

Contra. aug. 21. de ci. c. 10. Gehēna illa qd...
stagnatū ignis et sulphuris dicitur est corporeus...
ignis erit et cruciabit corpora damnatorum.

capit uo mine t' mis. dr. n. Ecclē. 7. q' vindicta...
carnis impij ignis et v' mis: et Iudith vlti. di. de...
vānatis: q' de' in die iudicij visitabit illos. da...
bit. n. ignē et v' mis in carnes cor. Iydo. etiaz...
p'mo lib. de sumo bono. c. 29. Duplex vānato...
rum pena est in gehēna: quoz et v' mis vrit tri...
stia: et corp' flāma. Cōdm ergo ad qōnem...
q' ignis in inferno corporeus ordinatur ad re...
probos cruciādum. Quis. n. de' possit si vellet...
eos punire pena spūali et corpali: vt sicut dicit...
Iydo. p'mo lib. de sumo bono. c. 29. Qui mente...
tractauerunt qd p'fecerūt corpore simul et ani...
mo puniātur et corpore: qd nō est sic intelligē...
dum vt pena corporalis ignis se nō extendat...
ad animā etiā imediate: cū mō anime reprobe...
illo igne cruciēnt. et demōes q' sunt spūs: sic il...
lo igne post iudiciū cruciābunt: s; q' pena spi...
ritualis pncipali' anūa respicit: et pena ignis...
pncipalius respicit corp'. pena tñ spūalis re...
dundabit in corp': et pena corporis in animā.

Quarto queritur vtrū ignis infernalis sit...
eiusdem spēt cum igne elemētari. Cōtra. Dam...
lib. 3. c. 15. Quoz natura ea dē hoz actio eadē...
sed actio ignis elemētariis est alterius natu...
re et actio ignis infernalis: q' ignis elemēta...
ris psumptiu' est extranee materie. ignis autē...
infernalis non: quia ad vltimum totam consu...
mret terram. ergo non est eiusdem speciei cū...
igne elemētari.

accidētalis velociter finitur. ergo non ē eius...
dem spēt cum igne elemētari. Cōtra. Dam...
lib. 3. c. 15. Quoz natura ea dē hoz actio eadē...
sed actio ignis elemētariis est alterius natu...
re et actio ignis infernalis: q' ignis elemēta...
ris psumptiu' est extranee materie. ignis autē...
infernalis non: quia ad vltimum totam consu...
mret terram. ergo non est eiusdem speciei cū...
igne elemētari.

essentia ignis: sed quo ad dispōnes mae. ignis...
enim lux. i. in sua puritate: sicut est in spera sua...
quāuis sit constitutus ex essentia materie com...
munis q'ntū ad essentia oib' generabilib' et cor...
ruptibilib': et ex forma ignis: tamen illa mate...
ria of. ppria ignis q'ntū est sub dispōnib' cōue...
nientibus puritati ignis: et ab extraneis dispo...
sitiōibus q'ntum possibile est denudata. of. autē...
esse in extranea mā inq'ntum est in cōtia mate...
rie in qua sunt extranee dispōnes: et que si sint...
in eadē mā igneitate cōparantes: non tñ sunt...
et' puritati pueniētes. Et sic inq'ntū est in ma...
teria cū dispōnib' multū terrestribus. of. ignis...
carbo. Inq'ntū est in ea cū dispōnib' aereis lo...
quēdo de aere cōmixto cū vaporib' terrestrib'...
bus et aquis. sic est ignis flāma. vñ dicit p' bō...
2° de generatiōe. q' ignis flāma est fumus ar...
dens. vñ de pncipali' et per pus dicit ignis de...
igne in spera sua: q' de igne flāma: et per pus of...
igne flāma q' de igne in carbone: et p' tāto for...
te dicit p' bō q' differunt specie. Cōtra. 2° pate...
bit solutio in qōne sequenti. Cōtra. 3° dōm q'...
illa diuersitas actiōis est. ppter diuersitatem et...
dispōnēni materie influētie celestis illi mae in...
corpore: vt dōm est in corpore questiois.

Quinto queritur vtrum ignis infernalis sit...
p'petuus. Et videt q' nō: q' corru...
ptibile et corruptibile nō sūt eiusdē spēt: quia...
fm p'm. io. metaphy. Corruptibile et corrup...
tibile differūt fm genus: sed ignis elemētariis...
est corruptibilis: cum ergo ignis infernalis sit...
eiusdem spēt cū eo: vt p' in qōne pcedenti nō...
est icorruptibilis. ergo nec p'petuus. Cōtra. 2°...
ignis nō potest p'petuari in aliena mā nisi si...
bi admiscetur mā sine fine: q' vt of. p'rouer...
30. Ignis nunq' dicit sufficit: sed terra aqua et...
aer finita sunt ergo ignis infernalis cum sit in...
aliena materia non p'petuabitur.

Contra. p' Ath. 25. Ille ignis dicitur etern'...
qd nō est itelligē dū a pte aū: s; a pte post.

Caf. Sed hec opinio fantastica est et frivola. cum enim celestis influentia qua requiritur ignis in sua materia propria repugnans sit, proportio illi influentia qua requiritur pura terra: non esset natura le terre cedere ad centrum: sed magis centrum re surgeret: nec esset ita pura terra versus centrum sicut in superficie: quod falsum est. Alij autem tenentes illam ignem esse in aliena materia dicunt ipsum in illo loco perpetuari per naturam: sed alio modo quam primi dicunt enim quod continue depascit sua materiam: sed quod in illo loco est celestis influentia convertens continue aquam in terram et partem aeris: et etiam iterum partem illius ignis. ideo perpetuari potest: quod sicut ex una parte sua materia consumitur ita per influentiam predictam proportionaliter regeneratur. **S**ed hec opinio non sufficit: quia cum post iudicium cessatura sit generatio et corruptio in elementis: sicut in hominibus quibus per istam corruptibilitatem deserunt non assignatur rationem perpetuatiōis illius ignis post iudicium. Ego autem dico illi ignem in aliena materia esse: et ipsi prope tuo duratur: ad quod credendum nititur Augustinus. manuducere homines referendo multa mirabilia: quorum causa occulta est: ut per 3. de ci. c. 4. s. 7. 6. hoc erit per potentiam supernaturalem. sicut. n. p. et utem supernaturalem affligit spiritum. sic per virtutes supernaturales et duratio perpetuabit hoc erigente ordine diuine iustitie. Si tamen dicat quod de principio liberi posuit naturam talis dispositio: in ipsa talem influentiam celi ut ardere possit: vel igni prestare sumentem: et non sumi a ratione recedere non videtur. Augustinus. concordare videtur in capitulis super dicitis. maxime quod post iudicium cessabit mutua generatio et corruptio elementorum et mixtorum: ita ille ignis a nullo alio poterit corrumpi: nec a seipso: quod nullum esse habet in se causam corruptionis sue manente prime cause influentia generali.

Ad hunc in oppositum dicitur quod maior intelligenda est de incorruptibili secundum cursum nature: qui non bis non est. ignis autem infernalis non est incorruptibilis secundum ordinem nature nobis manifestum: sed aut secundum ordinem nature nobis occultum: aut secundum ordinem diuine iustitie: aut secundum virtutes. nec enim discernendum est esse in materia illius ignis naturalis virtutem posuisse quam ignoramus: cum tot effectus videamus manifestos: quorum causas quasi penitus ignoramus: quorum multos refert Augustinus. de ci. in pluribus locis. **A**d 2. solui potest modo predicto. **E**x dicitis autem in hac questione per solutio ad 2. quod scilicet ad primam partem quous precedetis. **Q**uestio. vi.

Septimo queritur utrum corpora damnatorum ab illo igne calefiat. Et videtur quod non. se-

cundum philosophum 8. phisicorum. Si non esset continuus motus primi mobilis quod mouet primum mouens: nihil posset generari vel corrumpi: nec augmetari vel alterari: sed post resurrectionem cessabit motus primi mobilis: ut inferius ostendetur. ergo tunc corpora damnatorum ab illo igne non poterunt calefieri: cum calefieri sit alterari. **I**tem calefactio via est ad generationem vnius et corruptionem alterius. alteratio. n. scilicet qualitates actiuas et passiuas dicitur esse ad generationem et corruptionem: sed post iudicium cessabit generatio et corruptio. ergo nulla erit alteratio secundum qualitates actiuas et passiuas.

Contra. Augustinus. de ci. c. 4. dicit quod nihil est igne veritate molestius. ergo ignis molestus corpori calefactio dicitur: sed corpora damnatorum ab igne infernali molestabuntur. **A**d ista quoniam dicunt quidam quod corpora damnatorum ab igne infernali non calefiat: et tamen eo cruciabitur. passiuus enim potest dupliciter recipere formam agentis: aut materialiter: aut immaterialiter: scilicet intentionaliter: secundum quod modum recipit sensus forma sensibilis. vnde philosophus 2. de anima. quod de omni sensu accipit versus quod est susceptiuus specierum sensibilium sine materia. corpus humanum primo modo recipiens formam ignis ab eo calefit: sed secundo modo recipiens non calefit ab eo: quod visus tactus sentiat caliditatem: sicut visus non coloratur: et sentit colorem. hoc autem secundo modo corpora damnatorum in se recipiunt formam ignis infernalis. non primo modo. **L**u. n. celi sunt primum alteras per suum localem motum: et omnia alia agentia secunda in virtute ipsius agentis quasi ab ipso mota: cessante motu celi nullum corpus poterit aliud per alterationem aliquam transmutare a sua naturali proprietate: remanere tamen poterit passio animalis et intentionalis: et ideo quia ille ignis non sit calefactura corpora damnatorum: affligetur tamen ab eo: quod sicut obiecti. proportionaliter sentit proportionaliter contristat. ignis autem infernalis est obiectum excellens super tactum corporum damnatorum: et receptio sue similitudinis in tactu est impropotionaliter vincens ipsum: et ideo in corporibus eorum erit vehemens dolor in sensu tactus excellens sentiendo calorem. **E**t huic opinioni potest dare videtur illud verbum Augustinus. de ci. c. 3. quod etiam recitat magister h. de ci. s. 1. hoc erit tunc in corporibus damnatorum. quod nunc esse scimus in animis hominum. **T**ertium autem est quod si homo modo ponatur in igne anima dolet et non calefit. **S**ed hoc arguunt alij per illud quod dicitur Job. 24. de quolibet damnato. scilicet quod ad nimium calorem transiet ab aqua minus. **P**reterea.

ad illam opinionem pena ignis principaliter respicit etiam quod corpus. **I**sidoro. ante 3. primo libro. de summo bono. c. 29. afflictiones ignis principaliter attribuitur corpori: sicut alia pena principaliter merito quodlibet tamen pena in tota redundabit compositum. **P**reterea. secundum Damascenum. libro 2. c. 22. **I**mpose esse subam. ex parte esse naturali operatione. postquam celi deficit adhuc habet naturalem operationem nisi ea virtus diuina: vel idipsum soluitur is impediat. corpora autem damnatorum non erit idipsum ad suscipiendum excessum calefactione. non enim habebunt impassibilitatem virtutis. **I**sidoro dicitur alij quod corpora damnatorum ab illo igne calefiat vehementer: quod cum illa corpora sunt ex quatuor elementis propter hoc: nec enim impassibilia: non enim caliditate sentientia: sed etiam caliditate susceptiuas: neque tamen per illi ignem sumuntur: ut declarabit in questione sequenti.

Qui vult tenere hanc secundam opinionem potest dicere ad primum: quod intentio primi non fuit: vel et de hoc quod si celi staret quod ignis nulla actione posset hic. vnde a domino Stephano parisiensi episcopo excoratus est iste articulus. scilicet si celi staret quod ignis in stupra non ageret: sed sic dicitur dicitur eius intelligi quod si celi staret non esset alteratio seu vicissitudo diuersarum alterationum puenientium a naturali principio extrinseco. vnde illa calefactio qua faciet naturalis ignis in corporibus damnatorum in principio perpetuabit nisi per virtutem supernaturalem facti ibi alterationis caliditatis et frigiditatis: de quo querit inferius. **A**d 2. dicitur quod illam calefactionem non sequitur aliqua substantie corporis corruptio: cuius ratio in sequenti questione dicitur.

Qui vult aliam tenere opinionem facilius potest dicere ad 2. in primum: quod ignis non tamen affligit calefactione: sed etiam sensum tactus ultra quam erigat tactus proportio inmutado. sicut. n. sentit oculus colorem et non coloratur. sic corpora damnatorum sentient sensu tactus intemperatum calorem: quod non transiret ad calorem nimium et tamen non calefiat. non enim est idem sentire calorem et calefieri. cum lignum calefieri videamus et non sentire calorem. **Q**uestio. vii.

Septimo queritur utrum corpora damnatorum per illi ignem sumuntur vel corrumpuntur. Et videtur quod sic. Augustinus in libro de natura boni par potest principium in dicitur quod reprobi quia volentes corrupti sunt in peccatis: inuicti corrumpuntur etiam in penis. **I**tem Augustinus. enchy. c. 5. quod nullo bono penam non nocet. nocet autem adimere bonum: sed ignis infernalis nocet corporibus damnatorum. ergo continue adimit de substantia eorum. ergo ad primum totaliter sumuntur.

Item secundum philosophum 6. topicorum. **D**is passio magis facta abicit a substantia: sed corpora damnatorum ab illo igne patietur fortissima passio. **S**ed continue abicitur aliquid ab eorum substantia: et sic ad ultimum sumuntur. **I**tem ex vehementia doloris aliqui corpora corrumpunt. vnde ut per primo libro Machab. c. 6. Antiochus langueret de quo mortuus est incidit pre tristitia: sed corpora damnatorum per illi ignem vehemētissime affligentur. ergo per illa afflictione corrumpuntur. **C**ontra. de quolibet damnato dicitur Job. 20. **L**u. et omnia que fecit. nec tamen consumetur. **I**tem apoc. 9. de damnatis dicitur quod desiderabunt mortui: et fugiet mors ab eis. **R**udeo quod corpora damnatorum non sumuntur per illum ignem: cum ratio est secundum aliquos: quod non recipit formam illius ignis: nisi intentionaliter: seu immaterialiter: sicut recitatum est in questione precedente. vnde ab illo igne non patietur nisi passio animalis secundum quod sensus patit a sensibili nimis et cellit: vnde calorem ignis sentient et non calefient: non sumunt autem corpus ab igne: nisi ex forma multiter recipiat: et ab ea materialiter patietur. **S**ed hoc ratio non sufficiens: tamen quod saluo vel improbabili fundamento inuenitur: ut per ex precedente questione: quod si illud esset verum quod supponunt ad hoc non sufficeret ad ostendendum illa corpora ab illo igne non corrumpuntur: quia sicut dicitur philosophus 2. de anima. **E**xcellente sensibilius corrumpunt sensus. sed certa est quod ignis infernalis est supercellens sensibile. **I**tem aliquid obstat quod tetigerit illa opinio corrumpere tactum in corporibus damnatorum: et ex omni vita: quod sicut dicit philosophus 3. de anima. **I**mpossibile est animal sine tactu esse: et parum potest sine tactu: nec vni aliquid attingit hanc sensum. **I**tem videtur dicitur quod ratio illa corpora non sumuntur ab illo igne partim est ex parte dispositiois in qua incorporatur et ignis ille: et partim ex parte dispositiois illorum corporum qua accipiet in resurrectione. principaliter autem ex ordine diuine iustitie. **A**liqua. n. forma per dispositionem extraneam cui corpus variatur diuersificatur in sua actio: quod per corpus fulguris quod incorporatur in materia talis dispositio quod calefacit et non corrumpit: et quod facit virtutes: et quod non ledit maxime molle et dissoluit duras: quod coeruleo. lumen est solis incorporatum lune recipienti ipsum a sole et per dispositionem lune cui incorporatur alij habet effectum in istis inferioribus: quod habet lumen immediate inuisum a sole: quia inuisum a luna propter virtutem puritatis ipsi lune: que cum ipso immittitur: et in cuius virtute operatur: humectat immisum autem a sole desiccatur. sic dico possibile esse ut propter dispositionem materie: et aliquam

Distinctio

Electem influentiam sibi incorporatas ignis
ifernalis habere pot actione calcificandi et af-
figendi: non consumendi. Ex parte etiam dis-
positiois que accipit illa corpora in recurrere
etiam pot esse partem ro quare non sumet ab
igne: quod aug. nitit declarare per crepla. Di-
cit enim. 2. de ci. c. 2. esse aialia pfecto corrupti
bilia: que tu in medijs ignib' viuunt: nonnulla
etiam genus vermiu in aquaz calidara scaturi-
sine reperiri: quaz feruore nemo impune con-
tractat: et illos sine vlla sui lesioe ibi ee. Dicit
etiam eo. 1. c. 4. q. scriperunt qui naturas aialiu
curiosius idagarunt q salamadra in ignib' vi-
uit: quod siue rez sit liue no. q. ideo dico: quia
fm phm in lib. de pprietatib' elementoz. Pul-
lum aial in igne viuere pot. supple diu: certus
est tamen pilos eius ab illo igne non sumi: qd
ego ipse exptus suz. Ex qbus pz in corpore ex
elementis pposito tale esse posse dispone vt ab
ano non psumat. vnde pcludit aug. in c. vlti-
mo allegato no esse incredibile vt hominu coz-
pora sempiterno supplicio puniroy: et in igne
anima no amittat: et sine detrimento ardant:
et line iteru doled. habebit enim tuc ista car-
nis substantia qualitate ab illo iditam q ta mi-
ras et varias naturas tot reb' indidit quas vi-
dem' vt eas q multe sunt no miremur. Ex
parte tamen ordis diuine iustitie lumi debet
ro pncipalis. ille enim ordo erigit illa corpo-
ra in eternis supplicioz fore permittira: et ideo
assiste dei influentia generalis ad hoc vt ignis
ifernalis illa corpora fortiter calcificat et affi-
gat: no ad esse tamen ad hoc vt consumat: sicut at
creatura non pot manere in esse suo: nisi p sup-
posita influentia dei generali. fm q dicit aug.
4. super Gen. etiam comentato: super pmam
ppositionem de causis. sic dico q actione suaz
habere non potest: nisi illa influentia assistent:
sicut paut in passioe Ihu xpi: quando fuerunt
tenebre super vniuersam terram: non super ter-
ram iudeoz tm: vt aliq denerit et male. Eccli-
psis autem solis quo ad vniuersum orbem non
potuisset esse per sola iterepositione lune. vnde
cu iterepositione lune fuit alia cas. q influentia
generalis cause pme tunc non affuit soli ad ir-
radianduz: et sicut hec influentia adesse pot ad
hoc vt res sit et no opret: ita aliquando adesse
ad hoc vt creatura habeat vnam sui actionez
et no aliam: et hec est pncipalis ro quare ignis
ifernalis calcificet damnatorum corpora: et af-
figet: nec tamen consumet.

Ad p^m in opp^m d^m q illud d^m angu.
intelligendu est non de substantiali corruptioe
sed de corruptione q^{et}: qd patz: q hoc dicit

CLLIII.

de spiritibus quos certu est no posse substatia
liter corrupti. Ad 2^m d^m q ignis ille cor-
porib' d^minatoroz uocedit non adumedo eozm
substatiam: sed dispositione que requir ad de-
lectationis q^{et}. Ad 3^m d^m q illud d^m bz
itelligi debet de passioe naturali fm curuz na-
ture nobis manifestu. Ad 4^m d^m q ex ve-
hementia doloris nupz corpus corrumpt: ni-
li in q^{et} ex illo dolore in anima sit impressio in
corpus qua corrumpt ipsius corporis disposi-
tio naturalis. secundum. u. augu. 2. de ci. cap. 3.
Dolo: per se et immediate non opponit vite: q
vt ibide dicit. certus est viuere oq dolo: vt do-
loz eg oem: nisi in re vnae esse no posse: vt at
ex supuz dicitis pz in corporib' d^minatoroz no
poterit fieri impressio qua corrumptur in eis
naturalis dispositio necessaria ad p^{er}uatione
corporalis vite.

Questio. viii.
Queritur vtz corpora d^minatoroz p
agens intrinseci nali corruptur.
R^{es}pondeo q no: vt d^m est in qone pcedenti
qz no aderit generalis influentia cause pme ad
hoc vt nalis calor psumat humidu radicale in
quo radiceatur: per causu cofumptioem calor
naturalis extinguit et causat mozt. Et ideo di-
co q in corporibus d^minatoroz calor naturalis
humidu radicale non sumet: nec corrumpt
in eis illa dispositio que necessaria est ad coz-
porale vita. Et q hoc pz solo ad illa qone q
solet queri vtz corpora d^minatoroz itez nali mo-
rietur: quia plana est q non.

Questio. IX.
Querit vtruz spūs separati igne coz-
poroz cruciabitur. Et videt q no.
augu. 2. super gen. dicit ante fine dicit q no
sunt corporalia: sed similia corporib' q^{et} ani-
me corporib' exute afficiunt: scilicet bene: seu ma-
le: cu et ipse corporib' suis similes subinet ap-
pareat: sunt tamen et vera letitia et va molestia
facta de substatia spūali. Item eodē lib. no
multu ante mediu. Q^uo modop^{er}statio: est
qui facit ea re de qua aliqd facit: nec villo mo-
do spiritu pstatius est corpus: imo perspicuo
modo spūs corpore. ergo spūs separati no po-
t^{est} ab igne corporeo cruciari. Item Boch^{us}
in lib. de quab' naturis. et vna psona xpi parit
vtra mediu. Illa sola que habent vnius mate-
rie comune substatium possunt in se facere et
partes: sed spūm et cozporoz non est vni' materie
coe substatium. ergo impossibile est spūs separatos
igne corporeo cruciari. Item scdm phm p^{ri}
vno de generatioe. Decorporoz agens agit p
contactum: sed ignis corporeo et spūs separati
non pot esse tactus aliqd: quia scdm phm. 5.
p^{ri}ti. Illa se tangunt quoz vltima sunt similia.

Articulus

In spiritu autem non est assignare p^{ri}muz me-
dium et vltimū. ergo impossibile est spūm sepa-
ratum igne corporeo cruciari. Item omne
qd patitur recipit aliquid ab agente: sed qd
recipitur a corpore i separato spū: recipit itel-
ligibiliter et imateriali. of. n. in cometo super
octauam. ppositione de causis: q res cozpo-
ree sensibiles sunt: i intelligentia itelligibiles.
Et super decimā. ppositione de causis: etia d^m
q recipiens recipit fm modū suū: no fm mo-
dam rei recepte. cū q forme rerū in spū intelli-
gibil' et imateriali existētes sint pertinētes
ad eius scdaria perfectione: no ad cruciatuz:
spūs separati igne corporeo cruciari no pot.
Item fm phm p^{ri}mo de generatioe. c. de face
re et pati: vtr faciens assimilat sibi patiens: sed
ignis corporeus no pot sibi assimilare spiritū
separatuz. ergo spūs non pot pati ab ipso.
Contra. vt in 2. lib. ostensus est. mali ange-
li sunt incorporei: spūs. n. sunt: sed illi crucia-
buntur igne corporeo. of. n. 2. Batt. 25. Item ma-
ledicti in igne eternum qui pparatus est dy-
bolo et angelis eius. Item Greg. 4. lib. dia-
logoz parū ante mediu. Si diabolus eiusqz
angeli cū sint incorporei corporeo igne sunt
cruciati: quid miruz si anie et anteqz recipiāt
cozpa possint cōporeis sentire tormēta. Item
eo. lib. parū ante auctoritate balle. si viuētis
hominis incorporeus spūs tenetur in cozpo-
re cur non possit moztē cū incorpore' sit spūs
etiā corporeo igne teneat: s; ab illo a quo po-
t^{est} detineri spūs potest cruciari. ergo spūs se-
paratos ab igne corporeo pot cruciari.
Ad istā qonem dixerūt quidā spūs sepa-
tos non affigi nisi per p^{er}uationem desiderati
boni ex qua p^{er}uatioe tanqz quodā malo p^{er}enti
in eis vehemēs tristitia generatur. An alga-
zel. 5. lib. phi. c. 4. dicit de ania que in corpore
fuit amatrici corporalū voluptatū q illa dis-
positio pp vsum ipunitur in ea et inheret ve-
hementer desideriu eius ad illā: postea vero
per moztē instrumento rei desiderate amisso re-
manet desideriu eius et amor: hic est crucia-
tus ineffabilis. S; qz hec rō no sufficit pz
per auctoritates allegatas ad parē scdam: pz
per illud qd dicit Aug. 2. de ci. c. 10. dicit eniz
spūs incorporeos posse pena corporalis ignis
affigi: et parū post dicit de demonibus q ar-
debunt: sed eis nulla sunt corpora spūs demo-
num: imo spūs demones licz incorporei coz-
poris ignibus cruciati. Alij dicit spūs se-
paratos cruciari in igne corporeo inq^uatam
videt ipm pparatū ad hoc vt eo cruciati i cor-
poribus suis: sicut latro suspēdendus in vno

potentia naturali vtruz q et hoc patet sic cu omni ignis agit in corpore
corpore ff.

Secundus 273

patibulo ipm videndo cruciat anteqz suspen-
datur in eo. Sed res pōio non sufficit: qz
nullo mō pot ad malos angelos applicari: q
tamē illo igne i perpetui cruciabitur. Alij
dicūt q cruciati igne corporeo inq^uatū intelle-
ctui eoz impūmū superexcellēs illi' ignis si
multitudo. Sed hec rō no satisfact: quia
fm phm tertio de aia. Non sic excellētia intel-
ligibilis ledit intellectū sicut excellētia sensi-
bilis sensum: qz post excellēs sensibile sensus
impedit i sentiēdo. sed intellectus post excel-
lētia intelligibile no minus itelligit infima: s;
etiam magis: qz sensus apprehēdit per orga-
nū corporeū: intellectus autē no. Preterea
dici non potest q ignis quisqz sit ip^{ro}portio-
bile obiectuz intellectui cum possit itelligere
et illud qd est igne superius et inferius. Alij
dicunt q spūs separati igne corporeo crucian-
tur: no inq^uatū ipm apprehēdunt apprehen-
sione simplici: sed cū firma extimatione: qz
cōtrarius sue nature: spūs extimatio falsa sit
qd confirmat per Grego. dicitur. 4. lib. dia-
logoz ante mediu. Teneri per ignē spūs
non magis: qz post excellēs ignis sit vidēdo atqz
sentiēdo ignem: nāqz eo ipso patitur: quia vi-
det: et qz cōcremari se aspiciet crematur. Ad
hoc etiam adducunt auctoritates p^{ri}mo augu-
stini. 2. de ci. c. 10. qz dicitur. 4. lib. dia-
logoz ante mediu. Teneri per ignē spūs
adductam ad partē p^{ri}maz. Preterea. hūc
cōcordare videt: qz dicit aug. 9. meta. c. vl. lo-
quens de dispositione animarū humanarum
cū sunt exute a corporib' suis. dicit. n. sic. Ani-
mē male vidēt penam quā imaginauerāt in
hoc mūdo: et assignat ea: forma. n. imaginata
non est debilis: sensibili: sed maior ip^{ro}essione
et claritate: sicut videmus in sōnis: fortasse em-
formiatum maius est pro modulo suo q sen-
sibile: tunc q^o magis illud qd est in alio se-
culo fortius est qz qd est in somnis. ppter pau-
citatē impeditiū et expoliationē anime
claritatem recipientis. Sed hec opinio in-
conueniēs videt et iprobabilis: qz fm hoc spi-
ritus no paterent ab igne corporeo: sed a sua
falsa extimatione. Preterea. non est pba-
bile q mali spūs qui subtilitate ingenij vigēt
illum ignem extimarent sue nature contrariū
et lesinū: nisi ita esset in re. Alij dicunt q spi-
ritus patiuntur ab igne corporeo: sed in qua-
tutem nature illius ignis absolute: sed in qua-
tum est instrumentum diuine iustitie: videmus
enim res multas habere actioēs in virtute p^{ri}-
cipalis agentis que eis non competēt abso-
lute. verbi gratia. calor naturalis in vtraqz an-
me conscrit nutritum in carnem. luna
solare a luna receptuz: et cum virtute lune
solare a luna receptuz: et cum virtute lune

potentia naturali vtruz q et hoc patet sic cu omni ignis agit in corpore
corpore ff.

Preclaras exequias in conspectu hominum purpurato illi diuiti exhibuit turba famulozum: sed multo clariores in conspectu domini vlceroso illi pauperi ministerium exhibuit angeloz: qui euz extulerint no in marmoreu simulum: sed in abrae gremiuz. Sit tñ cura mortuos sepeliendi z sepulchra cõstruendi: qz hec i scripturis sanctis iter bona opera deputata sunt: nec solum in corporibus patriarcharum: alioruqz sanctorz: sed et in ipsius domini corpore q ista fecerunt laudati sunt. Impleant igit homines erga suos officia postremi muneris z sui humani leuamenta meroris. Verum illa que adiuuant spūs defunctorum. Oblationes z oratiões multo obseruantius procurent.

De duobus bonis quozū alter plura post mortem habet auxilia.

Olet moueri questio de duobus vno diuite altero paupere pariter: sed mediocriter bonis: qui predictis suffragiis indigent: z meruerūt pariter post mortem iuari: pro altero vero. i. pro diuite spales z cõmunes sūt orationes multozqz elemosynaruz largitiones: pro paupere vero nō sūt nisi cõmunes largitiones z orationes. Querit ergo an tñ iuuetur pauper paucioribz subsidis: quātum diues amplioribz? Si non pariter iuuatur nō ei redditur scõmmerita. Adertit eniz pariter iuari: qz pariter boni erriterunt. Si vero tñ suffragi cõsequitur quātuz diues: quid cõtulerunt diuiti illa spaliter pro eo facta? Sane dici potest non ei magis voluisse generalia z specialia qz pauperi sola generalia suffragia: z tamen pluerunt diuiti spalia non quidem ad aliud vel magis aliquid: sed ad idē ad qd generalia: vt ex pluribus z quēris canis. vnu

perciperetur emolumentum. Potest tamen dici aliter illa plura subsidia contulisse diuiti celeriozem absolutionem non pleniozem.

Quibus suffragiis iuuabunt mediocriter boni qui in fine inueniuntur.

Ed iterum queritur de aliquo mediocriter bono qui talibz indigens suffragiis in ipso cõsummationis articulo cum reliquis migrat si saluus fuit? pro eo non offerit vlcarius sacrificium vel oratio vel elemosyna: nec habebat tante perfectionis merita que his suffragiis non egerent. Nūquid ergo saluabitur? Estimo euz quasi per ignem transeuntem saluari meritis z intercessionibus. celestis ecclesie: que pro fidelibus semp intercedit voto z merito donec impleatur christus.

Quomodo sancti gloriificati audiunt preces supplicantium z quō intercedūt pro nobis ad dominum.

Ed forte queris nunquid preces supplicantium sancti audiunt z vota postulantium in eozū notitiam perueniunt? Non est incredibile animas sanctorum qui in abscondito facie dei veri luminis illustratione letant: in ipsius cõtemplatiõe ea que foris aguntur intelligere: quātum vel illis ad gaudium vel nobis ad auxilium pertinent. Sicut. n. angelis ita z sanctis q deo assistunt petitiones nostre innotescunt in verbo dei qd contemplant: vnde z dicuntur angeli orationes z vota nostra offerre deo: non qz eum doceant: sed quia eius voluntatem super eis consulant. Unde Aug. Angelis qui sunt apud deum innotescunt petitiones nostre: vt quodāmodo eas offerant deo: z de his consulant: qd deo iubente implendum esse cognouerint: hoc nobis euidenter vel latenter

reportent. Unde z angelus hominibus ait. Cum oraretis: orationem vestram obtuli deo. Ad omnia quidem scienda sufficit deo sua perfectio: habet tamen nuncios. i. angelos: non qui ei que nescit annuncient. Non enim sunt vlla que nesciat: sed bonum eorum est de operibus suis eius consulere veritatem: z hoc est quod ei dicuntur nōnulla nunciare: non vt ipse ab eis discat: s; vt ab eo ipsi per verbis eius sine corporali sono: nunciāt etiaz quod voluerit ab eo missi: ad quos voluerit: totum ab illo per illud verbū eius audientes. i. in eius veritate inuenientes: quid sibi faciendum: quid: quibus: z quando nunciandum sit. Nam z nos orantes eum: non eum docemus: qz nouit: vt ait verbum eius: pater vester quid vobis necessarium sit pruzqz petitis ab eo. Nec ista ex parte cognouit: s; futura omnia tēporalia atqz in eis etiaz quid z quando ab illo petitturi fueram: z quos: z de quibus rebus vel exauditurus vel non exauditurus esset sine initio ante presciuit. Non ergo dicitur angelus orationes nostras offerre deo: qsi deus tunc nouerit quid velimus z quo indigeamus: que omnia anteqz fiant sicut z postquā facta sunt nouit: sed quia necesse habet rationalis creatura temporalis causas ad eternam veritatē referre siue petendo quid erga se fiat: siue consulendo quid faciat.

Quod dicitur est de angelis attribuit sanctis animabus.

Jaurem angeli a deo per verbum eius discunt petitiones nostras: z quid de his implenduz sit: z quid non: Cur non credamus z animas sanctorum dei faciem cõtemplantium in eius veritate intelligere preces domini: z que implende sint: vel non:

Inde est qz deus dicit exaudire preces quozūdā non solū quādo effectu mācipat: sed et qsi inotescit curie angelozū z sanctorū animarū qd ide futurum sit vel non: z qd cognoscūt in dei voluntate cõvolunt z ipsi. Ad eo. n. superne voluntari addicti sunt: vt nihil pter ei volūtatē queāt velle. Intercedūt ergo ad deū p nobis scī: z merito: dū illoz merita suffragant nobis: z affectu: dū vota nra cupiunt impleri. Qd tñ nō faciūt nisi in volūtate dei iplēda didicerit. Quam ergo vt itercedāt pro nobis. i. merita eoz nobis suffragent: z vt ipsi velint bonū nrm: qz eis volētibz dō vlt z ita fiet. Ex pmissis constat qz cū qbusdā misericordiā agit de qz eoz pccā meruerint. scū mediocriter malis: q suffragiis ecclesie iuuant.

Superius determinauit magister de resurrectione mortuoz. Sic determinat de statu eoz ante resurrectionē. Et diuidit in duas partes. Primo determinat de statu animarum existentū in purgatorio. Secdo de statu animarū existentū in inferno. di. 46. ibi. S; querit. Prima in duas. Primo determinat de suffragiis ecclesie militantis. 1. de suffragiis triumphantis. ibi. Sed iterū. Prima in quatuor. Primo ostēdit diuersos cõstatuz atqz post mortē. 1. in quo statu possunt iuari suffragiis: z in quo nō. ibi. Nec negandū. 2. ostēdit per que iuuatur. z per que non. ibi. De pompis. 3. quātuz iuuant per suffragia que pro eis fiunt. ibi. Solet. Illa pars que ibi incipit. S; iter. diuidit in duas. Primo ostēdit suffragia ecclesie triumphantis p dēse aliqbz defunctis. 1. qualiter p sunt vniuz. ibi. forte.

Circa hanc dist. querendū est pncipaliter de se prem. Primo de animarū receptaculis. 2. de suffragiis ecclesie militantis. 3. de illis qui possunt facere testamentuz. Quarto de quibusdā circumstantiis obseruandis in condēdo testamentuz. Quinto de executionibus testamentoz. Sexto de sepulchris. Septimo de suffragiis ecclesie triumphantis. Circa psum queruntur quatuor.

Distinctionis

mo vtrius animarū post sui separationē a suis corporibus sint aliqua corporalia receptacula. **Secundo** que 2 quot sunt illa. **Tertio** vtrum creant aliquādo de receptaculis suis. **Quarto** vtrum corporalia receptacula animarum in aliquo augeant eorum delectationem vel afflictionem. **Questio.** 1.

Primo ostendo qd anime nō habent aliq̄ corporalia receptacula. **Aug. 12.** super gen. versus fines dicit. Animā cū de corpore extierit ad loca corporalia nō ferri. 2 par post dicit: qd videt eē in locis nō corporalib⁹: sed corporalū similibus sine in requie: siue in doloribus. **Item** spūs nō magis cōueniūt cum vno loco corporalī q̄ cum alio: quia a loco corporalī non dependit. ergo nō esset ratio: quare magis essent in vno corporalī receptaculo q̄ in alio.

Contra. magister hui⁹ dist. c. 1. 2 glo. super illud. 1. ad thes. 4. simul rapiemur cum illis in nubibus. dicit qd oēs anime cū de hoc seculo extierint diuersas habēt receptatiōes. **Item** Reg. 4. lib. dialo. parum ante mediu. refert quēdam virum sanctū retulisse qd vidit Theodoricum post mortē inter Joāne papaz: 2 Symacum patritius distinctus atq̄ discalciatum deductū in vulcanū ollam iactari. eodē etiam lib. inter mediu. 2 finem refert Germanum capuanum episcopū inuenisse Palsasinū diaconem qui erat defunctus stans 2 obsequentem in balneis. ergo anime post mortē corporalia receptacula habent.

Respondeo qd anime post mortē sunt in aliquibus corporalibus receptaculis: vt enim declaratiū est lib. 1. di. 37. angeli qui sunt spūs: sunt in aliquib⁹ corporalibus locis nō circūscripti: sed diffinitive. ergo similr ania separata nō obstante qd sit spūs.

Ad p̄m in opp̄m ddm qd ibi aug. loquit de loco circūscriptōe. qd p̄. qz postq̄ dixit aiam ad loca corporalia nō ferri nisi cū aliquo corpore stati subiūgit vel nō locali ferri. **Ad 2m** dōz qd spūs aia separata nō magis pueniat cum vno loco q̄ cū alio rōne sue effeatiē: cū ex loco nā ei⁹ nō dependeat: tamē ppter opatiōes quas in loco debet exercere vel circa eam dōz exercere magis sibi cōuenit vnus locus q̄ alius: nō qd velim dicere suam passiōē vel opationem esse formalē rōnem vel effectiū sue existētiē in loco: sed similitas existētiē sue cū corporali loco vel cū re existētiē in loco est formalis ratio sue applicatiōis ad locū sicut de spū angetico declaratus est lib. 1. dist. 37. in illa quōne vtrum angelus sit vnus. **Questio.** 2.

Secundo queritur que 2 quot sunt illa receptacula.

Rūdo qd qdā receptacula corporalia deputantur aiabus de lege cōi: qdas ex lege spālī. p̄ma ante xpi aduentū erant. 4. 2 oia sub terra: quedā in infimo deputata aiabus dānatis pro actuali pctō mortali 2 pro originali cum aliquo veniat: aia. n. dēcedēs cū originali pctō: q̄uis nō habeat actualē pctm nisi veniale: nō punit̄ eternaliter pena sensus: 2 i eodē loco tamen multo remissius: qd ant̄ veniale punit̄ pena eterna declaratus est supra. di. 21. **Supra** pdictus receptaculū aliud est in quo sunt anime pro solo peccato originali dānate que nō puniunt pena sensus: sed sola pena dāni: vt ostensum est lib. 2. **Supra** qd aliud est in quo purgant anime que decesserunt cū charitate. **Supra** qd ē q̄rtū in quo redēscēbat aie dēcedētēs cū charitate: que nihil purgabile seculū portabat: vt q̄ portauerāt: 2 purgate crāt: qd receptacula ante xpi aduentū sinus Abrae dicebat. qz. n. Abrae p̄m. ab isideli⁹ sese separauit: 2 fidei signaculū distinctiuū accepit: iō loc⁹ redēci qd cōbet aie p̄ fidei charitate forma ram sin⁹ Abrae dicitur. ē. post ēt xpi aduentū sunt. 4. receptacula aiaz eadē q̄ bus: q̄rtō ex cepro: in quo mō nulla aia recipi: qz dēcedētēs cū charitate nihil portantes purgabile cū nullū hēant retardatiū statim ascendit in celū nū empirei: qd ē retardatiū statiz ascēdit sur purus nihil hōs retardatiū statiz ascēdit sur sum. **Dēcedētēs** aut̄ sine charitate cū actua li peccato statim dēscēdūt ad locū infimum: sicut grauiā nō habētia aliqd qd phibeat eorum dēscēsum statiz dēscēdūt ad locū infimū. **Dēcedētēs** aut̄ sine charitate cum solo originali peccato statim dēscēdunt ad locū qui cōsequēter est sup̄ illū. **Dēcedētēs** aut̄ cum charitate aliqd purgabile seculū portates dēscēdunt ad locū tertiu post expletā p̄niam statiz ascēdunt in empirē celus: qui mō sin⁹ Abrae dicitur. vñ p̄. qd nō eundē locuz itelligim⁹: mō per sinum abrae. cū rogamus anias dēferri in ipm: cū illo q̄ ante xpi aduentū sinus abrae dicebat: diuersē aut̄ manifestōes in celo diuersa receptacula corporalia nō dicunt: s̄ diuersi gradus p̄niam totū celū empireuz vñ dicit receptacula: receptacula aut̄ que ex lege spālī aliquibus aiab⁹ assignant̄ indetermīnata sunt. quo ad nos. **Quēdā.** n. aie ex aliq̄bus spālī bus causis: in locis purgant: in q̄t nō debentur: vt dicit̄ est supra di. 21. vbi de purgatioe plura dicta sunt: 2 lib. 3. di. 21. **26.** u.

Tertio querit vtrū aie aliq̄n exeat de receptaculis suis q̄ habēt post mortē. **Et videt** qd nō. **Job. 7.** q̄ dēscēderit ad inferos nō ascēdet. **Item** Augusti. li. de cura p̄ mortuis agēda vltra mediu. Si i reb⁹ viuētū iterēat aie mortuoz me pia māf nulla nocte dēsereret: que me mari terraq̄ secuta ē: vt mecū viueret. sed si exiret aliq̄ de receptaculis suis aliquando interessent reb⁹ viuētū. **Contra.** **Matth. 17.** Moyses legit apparuisse cū Helia. p̄ qd **Aug.** pbat li. predicto. inter mediu 2 finē. ad viuos aliquos mitti ex mortuis. **Item** Hiero. 5. vigilatiū dicit aias sanctorum posse cū voluerit suis tumulis esse presentes. **Rūdo** aliquādo aias exire de receptaculis suis dupliciter pōt̄ itelligi. vel p̄ diuinā potētā: vel p̄ nām ppriā. primo mō de inferno 2 de celo exiūt aliq̄e aie nō i perpetuū: s̄ ad tēpus. nec de lege cōi. s̄ ex aliq̄ spālī cā. sic etiaz de purgatioe aliq̄e exiūt ad modicū tēpus ante cōpletionē pene sue post cū cōpletionē inde exiūt illuc amplius nō reuertere. in iudicio aut̄ oēs tā exites in celo q̄ in inferno exiūt fm eam legē diuine iustitiē ad eadē iterū loca cū suis corpib⁹ reuertere: 2 in eis i perpetuū remāsure. p̄ nām aut̄ ppriā nulle aie de suis receptaculis possunt exire: vt qdā dicit̄: dictū suū p̄firmātes auctoitate 2 rōne. **Exiūt enim** **Aug.** de cura p̄ mortuis agēda. iter mediu 2 finē. qd defuncti p̄ naturā ppriā viuoꝝ reb⁹ itēresse nō pōt̄. rōne scilicet. fm p̄bi. i. de aia. potētē q̄ sūt p̄iūcte nō sūt sepabiles. oēs at̄ dicit̄ p̄iūcte esse que operant̄ mediāte organo corporeo. hu iusmodi autē est in hoīe potētia motiua secundā locū. aie ergo sepate nō hnt potētā qua de loco ad locū possunt se mouere. **Sed** p̄tra. a dño Stephano p̄sent. epō excoicatus est hīc articulus qd aia hūana nullo mō ē mobilis fm locū nec p se nec p accidens: 2 si ponat̄ alicubi p substantiā suā nūquā mouebit de vbi ad vbi. **Dicēdū** ergo qd de suis receptaculis exire possent ille q̄ vellēt p̄ suā ppriā virtutē nisi phiberent a virtute superiorū. s̄ de lege cōi exire phibent ille q̄ sunt in purgatioe ante cōpletā p̄niam: 2 ille que sunt in inferno ante iudiciū. **Ille aut̄ q̄ sunt in celo** exire nolunt vsq̄ ad tps resumptiōis corpōꝝ suoz. nisi aliq̄e videant aliq̄n hoc placere deo ex aliqua spālī cā. vnde videt aliq̄bus qd oēs dēscēderūt de celo in obitu beate **Marię** virginis ppter eius reuerentiā: 2 cā ea itēz ascēderunt in celū. ab **Augusti** no ergo dicunt aie nō posse interesse reb⁹ viuō nō p̄ ppriā naturā: qz eaz virtus non pōt̄ p̄trare superiorū virtutū qua prohibentur.

Et dicit p̄ solutio ad ar̄ i opp̄m. **26.** nm. **Quarto** querit vtrū corporalia receptacula aiaz in aliquo augeat carū delectationē vel afflictionē. **Et videt** qd nō: qz in angelis ministrantibus minueret delectatio: 2 in aiabus que aliq̄n exiūt de inferno minueret afflictio: qd falsus est. **Item** locus purgatiōis deputatus est aiab⁹ ad purgationē: s̄ ille aie que ibi sunt desiderant purgari. ergo locus ille in nullo augeat eorum afflictionem.

Contra. si receptacula aiaz corporalia in nullo auget eaz delectationē vel afflictionē: multo liter eēt eis deputata determinata loca 2 frustra: quod falsum est.

Rūdo qd receptacula corporalia aiaz in aliquo auget eaz delectationē vel afflictionē: celi eni empirei: quāuis in nullo auget aiaz delectationē delectationē essentialē in aliquo: tñ auget in eis delectationē accidentalē: in quātu ille aie locū illum p̄iūct̄ alia diligit: p̄sentia autem rei dilectē aliquid causat delectationem.

Ratio aut̄ quare locū illū plus ceteris diligit: triplex est. **Primo** qz locū illū sciunt sibi esse deputatū a deo que sūme diligit. **Alia** qz in illo ppter excessū nobilitatis sue nature sup̄ alia corpora excessiūs q̄ in aliis locis remūgere tāquā i effectu diuinā bonitātē p̄cipiūt. **Tertia** qz illius loci sublimitas luminositas 2 immobilitas suam spiritūalem sublimitatē 2 luminositatē: 2 hētis p̄prietatē excessiūs q̄ qualitates locozū alioꝝ representat. vñ qd qz aut̄ ceteris partibus plus diligit locū q̄ magis est representatiuus sue nobilitatis quā diligit. **Receptaculū** ē dānatoꝝ i aliquo auget eoz afflictionē: qz locū illū odiūt triplici de cā. **Primo** est qz sciunt illū sibi esse deputatū a diuina iustitia: quā odiūt. **Alia** qz illius loci vilitas est sue obligatiōis ad penā p̄petuā remozatiua seu representatiua. **3a** qz est p̄tētiuus ignis illius q̄ affligit. **Receptaculū** at̄ aiaz q̄ purgant̄ i aliquo eaz auget afflictionē. nō qz ipm odiūt volūtate deliberatiua: cū sint in charitate: 2 sciat̄ illū locū sibi esse assignatū ad tps ad eaz purgatiōē 2 a diuina iustitia quā diligit: s̄ qz ipm nāli motu volūtatis refugit sub rōne qua sua obligatiōe ad penā: quāuis ad tpanē representat: 2 sub ratione qua ignis continet quo affligunt.

Ad primū in oppositū dicēdū qd nō valet qz 2 angeli ministrantes sciunt se cū eis placuerit ad celū empirei reuersuros: 2 ministrādo nobis delectant. aie aut̄ que ad tps exeunt de inferno sciūt se ad ipsum cito reuersuras: 2 pro illo modico tempore quo a turpi loco exeunt

Distinctionis

equivalens pena eis a divina iustitia recõpen-
sat. **C** Ad 2^m patet solutio ex dictis in quõs.
Articulus.

Distinctio principalis. **Q**uestio principalis. **E**t circa hoc queruntur. 4. **P**rimo utrum suffragia vi-
uorum profint defunctis. **P**rimo utrum suffragia facta deter-
minate pro vno profint omnibus existentibus
in purgatorio. **T**ertio utrum magis profint il-
li pro quo determinate sunt q̄ alijs. **Q**uar-
to utrum defunctis profint suffragia facta a vi-
uis existentib⁹ in peccato mortali.

Primo ostendo q̄ suffragia viuorum non
profint defunctis: dicitur enim de
mortuis in domno apoc. 14. q̄ opera eorũ se-
quantur illos. ergo non inuuantur alijs ope-
ribus. **C** Item eccl. 9. dicitur de mortuis. q̄ nõ
habent partes in opere quod sub sole geritur.
ergo idem quod prius. **C** Item si suffragia viuo-
rum profissent eis nocere. ergo a simili nec
opera bona inuare. **C** Item si suffragia viuo-
rum profissent eis cum pena purgatorij sit fi-
nita. profissent totaliter per suffragia viuorum ab
omni pena liberari: sic peccatus posset rema-
nere impunitum quod diuinam iustitiam non
debet fm̄ Ansel. 1. li. cur deus hõ. ante mediũ.

C Contra. 2. li. Mach. 12. c. dicitur q̄ scã z sa-
lubris est cogitatio pro defunctis exorare vt a
peccatis soluantur. **C** Item Aug. euchi. 65.
c. 7. recitat magister huius di. c. 2. non est negã-
dum defuncto: um animas pietate suorum vi-
uentium releuari cum pro illis sacrificijs me-
diatoris offertur vel elemosyne si i ecclesia fiat.
C Respondeo q̄ animarum quedã sunt bea-
te iam in celo. Quedã sunt condemnate pro
peccato originali z actuali solo que sunt in in-
ferno. Quedam sunt in charitate suam explẽ-
tes penitentiam in purgatorio. Beatis non
profint viuorum suffragia: q̄ non indigent. vn-
de Aug. euchi. c. predicto. z magister vbi pu-
nus dixit q̄ sacrificia sine altaris. siue quãtũcũ-
q̄ offerantur pro defunctis valde bonis gratiarũ
actiones sunt. damnatis vero etiã pro solo ori-
ginali peccato non profunt: q̄ nõ comunicant
nobiscum in vinculo charitatis: mediante quo
bona comunicantur adiuuamur. vnde tales se-
cum non portauerunt radicem meriti qua ta-
lia opera si pro eis fierent eis pdesse possent: z
sicut dicit aug. euchi. predicto. c. hic omne me-
ritũ cõparat quo possit post hãc vitã quispiam
releuari. vnde eodẽ. c. dicit q̄ talia opa: z si pro
valde malis nulla sint adiuneta mortuorum.

qualescũq̄ tamen sunt solationes viuorũ vn-
de qd̄ refert. Jo. dama. in quodã sermone. Tra-
ianũ fuisse liberatũ de inferno ad p̄ces Br-
go. sic debet intelligi q̄ reuocatus fuit ad cor-
poralẽ vitã in qua per bona opera postea me-
ruit vitam eternam. animabus autẽ existẽtib⁹
in purgatorio p̄sunt viuorũ suffragia nõ ad an-
gmentũ gratie gratum facientis: sed ad pene-
eoriũ mitigationẽ: z abbreviationem: q̄ vt di-
cit aug. c. predicto. c. viueret in hac vita me-
ruerunt vt hoc sibi postea posset prodesse. nec
hoc vt dicit aug. ibidẽ aduersat illi apostoli
ce sententia qua dictum est. ocs stabimus ante
tribunal christi vt recipiat vel referat vniũq̄
q̄ fm̄ ea que per corpus gessit: siue bonũ siue
fuerit malũ: q̄ hoc sibi meriti quisq̄ cõ in cor-
pore viueret cõparatur vt ei possint ista pdesse.
C Ad 2^m in opp^m dõm q̄ suffragia viuorum
que sunt pro existentib⁹ in purgatorio dicitur
opera: eorũ in quãtũ in hac vita meruerunt vt
eis prodessent si pro eis fierent. **C** Ad 2^m dõm
q̄ pro tanto mortui dicunt nõ habere partem
in opere quod sub sole gerit: q̄ tali operi non
cooperant: habet tñ partẽ in fructu operis p̄
pter rationẽ supra dictã. **C** Ad 3^m dõm q̄ non
est simile: q̄ nõ sic est vni cõe vinculi cõmu-
nicationis malorũ sicut bonorũ: qd̄ vinculus est
charitatis. deus etiã p̄ior est ad miserandũ q̄
ad p̄dẽndũ. **C** Ad quartũ dõm q̄ nõ est incõ-
ueniens q̄ per aliqua suffragia viuorum possit
defunct⁹ totaliter liberari ab aliqua pena cui
erat obligatus: nec ideo peccatũ remanet im-
punitũ: q̄ puniã pena viuorũ satisfaciẽtiũ pro
defuncto: cũ eni ostẽtum sit supra. di. 20. vnum
viuũ satisfacere p̄ alio viuõ: q̄ pro eipso com-
mode satisfacere nõ p̄tẽr rationabile est vt etiã
satisfacere possit p̄ existentibus in purgatorio
qui pro se ipsi satisfacere nõ possunt nisi penã
patiẽdo: z eam in quãtũ iusta est acceptan-
do: z patienter sustinendo: z nobiscum chari-
tate coniuncti sunt. **Q**uestio. 11.

Secundo querit vtrũ suffragia determina-
te facta p̄ vno p̄sint oibus existẽ-
tib⁹ in purgatorio. **E**t videt q̄ nõ. viui magis
p̄ueniũt cũ viuũ q̄ cũ mortuis: s̄ suffragia vi-
uorũ facta determinate p̄ aliquo defuncto nõ
p̄sunt oibus viuũ. ergo multo fortius nõ pro-
funt oibus mortuis existentibus in purgatorio.
C Itẽ in tpalibus intendẽs satisfacere deter-
minate p̄ debito vnũ satisfaciẽdo p̄ illo non
minuit debitũ alioz. ergo a simili viuũ facies
suffragia vt satisfaciãt pro pena debita deter-
minata alicui defuncto satisfaciẽdo pro illo
penas non diminuit alioz.

C Contra. in corpore naturali remedium ad-
hibitũ vni mẽbro vno redundat in oia mẽbra
vna. vnde ap̄s. 1. cor. 12. si gloriã vnũ mẽbrũ
p̄gaudet oia mẽbra. ergo a simili corpore mysti-
co ecclesie suffragia facta pro vno existentẽ in
purgatorio cum sit mẽbrũ viuens p̄ charitates
prodẽst oibus alijs existentib⁹ in purgatorio.
C Item in ecclesia militante z triũpante cu-
iuslibet bonũ redidit quodã mõ in ocs alios:
cũ ergo congregatio existentũ in purgatorio
sit quãsi media inter ecclesiã militantẽ in ter-
ris: z triũpantẽ in celis: z mediũ participare
debeat naturam extremorũ: suffragia que sũt
determinate p̄ aliquo existentẽ in purgatorio
redundant in omnẽs alios.

C Rõdeo ad causandum penã concurrunt vir-
tus agentis: z dispositio patientis: q̄ fm̄ p̄m
z. de aia. actus actiuorũ sunt in patiente disposi-
to. potest ergo diminui alicui penã vt p̄ dimi-
nutionem virtutis ex parte agentis: vel per di-
minutionem dispositionis ad patiẽdum ex
parte sustinentis. sic z per augmentationẽ cu-
iuslibet istorum pena potest augeri. vnde ine-
qualiter dispositi ad patiẽdum ab equali vir-
tute inqualiter patiuntur. vnde fm̄ sententia
z. Auic. 6. naturalium. li. 4. c. vlti. multũ dispo-
situs ad tristitiam est modica causa fortiter tri-
statur. quod autem dictum est videmus in exẽ-
plo: pena enim magnũ onus portantis dimi-
nui potest vel per diminutionẽ grauitatis one-
ris: vel p̄ aliqua p̄fortationem virtutis illius q̄
portat onus: qua minuitur in ipso dispositio ad
patiẽdũ ab onere. sic dico q̄ isto duplici mo-
do p̄tingit intelligere diminui penam existen-
tium in purgatorio. Quãtũ ad diminutionẽ
pene modo primo suffragia facta determinate
pro vno tñ alijs nõ profunt: q̄ sic virtus eorũ
nõ attingit nisi illi ad quez terminant z quasi
applicatur per intentionem agentis: sed modo
secundo facta pro vno profunt alijs: q̄ miseri-
cordia dei promidẽt suffragia facta pro quo-
cũq̄ in purgatorio oibus alijs innotescit: z q̄
sele diligẽt ex charitate nec sibi inuicẽ inuidet
in aliquo: ocs gaudet de illius pene alleviatio-
ne: p̄ quo facta sunt suffragia: q̄libet autẽ gau-
diũ redidit gaudẽtẽ minus dispositũ ad penã
cõtristantẽ: q̄ fm̄ suam phi. 7. echi. c. vlti. cui-
cũq̄ tristitẽ repugnat fm̄ formã generis que-
cũq̄ delectatio: z ideo mitigat eam: z p̄t esse
ita fortis q̄ totaliter expellit: sed predictũ gau-
diũ in p̄posito nõ est tantum q̄ penam eorum
totaliter expellat nec forte abbreviat. sed in-
tensionem eius mitigat.

C Ad p̄mũ in oppositũ dõm q̄ suffragia fa-
cta pro vno mortuo non profunt omnibus vi-
uis et existẽtib⁹ in charitate p̄tũ ad remissionẽ pe-
ne quocũq̄ p̄dictorũ modorũ: q̄ nõ i oib⁹ viuũ
hoc innotescit. tñ illis q̄b⁹ innotescit p̄dest mõ se-
cũdo quo ad mitigationẽ pene: quã p̄t in hac
vita: q̄ cõtes i charitate gaudent de vtilitate
mẽbroz suoz: quãtũ tñ ad meritũ p̄sunt facien-
ti. facere eni p̄ defunctis suffragia opus ẽ vir-
tutis: z id facies meritorũ ẽ: z i augmentũ sui
p̄mij vita eterna: nõ p̄sunt tñ ei p̄ modũ so-
lutõis debiti ad remissionẽ pene cui iam erat
obligat⁹: q̄ opus ordinatus ad remissionẽ pe-
ne vnũ nõ sufficit ad remissionẽ pene duozã.
p̄t tñ ei ad remissionẽ aliqua pene p̄ modũ
meriti de p̄gruo. hoc ẽ qd̄ aliũ dnt q̄ ad hõ. p̄-
sũt ei ex grã. nõ ex debito. **E**t sicut opa facta p̄
vno exite i purgatorio mediãte illo p̄sint oib⁹
alijs q̄ ad aliqua mitigationẽ pene scõs supra-
dictũ modũ: sic p̄ hoc q̄ facies p̄sint ad meritũ
ex p̄nti p̄sint oib⁹ elecẽ ad salutẽ quãtũ ad ali-
cuius p̄mij accidẽtis augmẽtũ: q̄ i vita eter-
na q̄libet de alterius felicitate gaudebit. **E**t p̄-
terea cũ de p̄pter bonos i multis p̄cat malis:
vt patet gen. 18. planum est q̄ propter merita
aliquozum bonorũ multa bona confert alijs
bonis. **C** Ad secundum dicendũ q̄ p̄cedit
de diminutione pene modo primo. non secun-
do. quia debitorẽ temporalium non sunt vno
cõmuni vinculo colligatũ: quo vnus absolutio
a suo debito redundet in alium secundum mo-
dum: quo alleviatio vnus existentis in purga-
torio aliquo modo redundat in alios.

C Argumenta ad partem aliam non plus cõ-
cludunt nisi q̄ suffragia specialiter facta pro
vno aliquo modo redundat in alios: z hõ est
verum secundum aliquem modum qui supe-
rius dictus est. **Q**uestio. 12.

Tertio querit vtrũ suffragia pro pluribus
facta tñ p̄sint cuiuslibet quãtũ si fe-
rent pro illo solo. **E**t videtur q̄ sic: q̄ si nõ. ma-
gis prodesset alicui pro quo specialiter fuit q̄
alijs: sed hoc videtur falsum: q̄ cum plura sũt
suffragia pro diuitibus q̄ pro pauperibus me-
lioris essent cõditionis diuites q̄ pauperes: q̄b
est contra illud z. math. 5. beati pauperes spiri-
tum quoniã diuites est regnũ celozũ. **C** Itẽ
Hieronymus dicit: z est de conse. di. 5. non me-
diocriter. q̄ cum pro cunctis animabus pal-
mus vel missa dicitur nihil minus q̄ si p̄ vno
quoilibet ipsorum diceretur acceptitur. **C** Itẽ
bona glorie pluribus cõdicata nõ minuantur sin-
gulis. ergo a simili nec bona grẽ. suffragia autẽ
bona grate sunt. **C** Contra. 17. p̄positio de
caulis. omnis virtus vnita est plus q̄ virtus

hinc nec valet iure donacionis inter vivos: qz ille q legavit pot reuocare q diu viuit: qd no possit. si cet donatio iter viuos. nec iure donacionis ca mortis: qz vt habet. ff. de donacionibus causa mortis. l. marcellus. §. paulus. Sile videt esse de tali donacione r de testd. nec iure ordinationis vltime voluntatis: qz videt esse simile de illa r de testameto.

Rideo q tenet ordinatio supradicta iure pie r vltime voluntatis: r no iure testameti: qz institutio heredis fundametu est totius testameti. clericus aut cu no sint supradictoz bonoz dnt: s; administratores illorum bonoz: here de istituere no pnt. S; qz illa bona debet pau peribus distribuere per administratores illos: r etia alijs: qz eisdem administratoz honesta ex hibuerit obsequia. Ideo ronabile e q illis bonis predictis psonis delegare valeat: r q talia legata teneat iure vltime voluntatis. dico ergo q no est idē ius testameti r ius vltime voluntatis: r ius donacionis ca mortis: quia inter se habeat magna similitudine: vt. n. d. ff. de donacione mort. l. j. mortis causa donatio est cu qz habeat valet se magis q cu cui donat: magis cum cui donat q herede sui. **Questio. ii.**

Secundo querit vtrū religiosus possit facere testametu. Et videt q sic. 19. q. 4. perlatum. §. contra. dicitur q Paulus pater heremita in testamento colobium suum Athanasio alexandrino episcopo reliquit. tunicam vero beato Antonio.

Contra. illi q nihil habet ppriu no pnt facere testm: s; religiosi nihil habet ppriu. extra de statu monach. cu ad monasteriu vbi dicit pphibemus districte in virtute obediētie sub obediētie diuini iudicij ne qd monachoz ppriu aliquo mo possideat. ergo religiosi no pnt facere testametu.

Rideo q religiosi ca ppriu no habent testametu facere no pnt. vii. 19. q. 3. Quia. Quia ingrediētib; monasteriu pueredi gra vltimus nulla sit testadi sntas: s; vt res. eoz eiusdē monasterij sint apta legu diffinitio decretu ē. ad hō etia facit qd habet. c. sequenti.

Ad ar. i. opp. v. d. §. Quis Paulus pm heremita fuerit religiosissimus scitate: no erat in religionis statu. vnde no est simile de heremitio: r de illis q sunt in statu religionis: vt expresse dicitur. e. c. **Questio. iii.**

Tertio querit vtrū seruus possit facere testametu: r videt q sic. v. q. 2. pot facere testametu. extra de testameto. Indicte. §. v. q. 1. seruo mariti: vt eni habet. gen. 3. domi

nus dixit mulieri sub viri pte erio: r ipse dominabit tui. ergo seruus pot facere testametu.

Contra. v. habet. §. q. 2. Illud. **R**ideo q seruus no pot facere testametu: qz illi q no sunt sui iuris: s; alieno iuri subiecti sunt: ius faciēdi testametu no habet: qbus no est permisiuū facere testametu in principio: sed seruus r oia que serui sūt. sūt dñi possessio. fm p. m. i. lib. politicor. dicit. et. §. q. 2. illud. in glo. peculiu qd seruus hz dñi est. vnde cu pro priu no habeat testametu facere non potest. **C**onsilium familias etia testari no pot. etia si pater pmittat: nisi sit miles q de peculio castrensi vel quasi castrensi testari pot: instituta titulo ante dicto: r dicitur filiusfamilias ois q nascit ex legitimo matrimonio: r nodū est emancipatus. Dicit aut peculiu castrense qd miles in castris. i. militado acquirit. r qd occasio sue militie eis dat. ff. de castrensi peculio: quasi p totū: s; hodie pauci inueniunt tales milites: qz non seruat pditiones quas illi seruabat. Quasi castrense est qd filiusfamilias de scia sua acqrit sicut illud qd ppter aduocationē suā pcepit de publico: r sicut illud qd magister liberahū artū pcepit de publico: r salaria. De officio test. l. publico. de talib; u. pmittit filio. facere elemosy. r condere testametu. quia in peculio tali pater nihil iuris habet.

Ad argumetu in oppositu ddm q vxo: p. put loquedo no ē serua mariti: qbus vir sit caput eius in regēdo ipsam. r sit administrator r dispētor bonoz: r sic pot itelligi illud vt bñ de libro gen. allegat. vir eni dominat mulieri politice no dispotice. vnde r partes hz in bonis comunibus sibi r marito. de qua parte potest facere testametu. **Qd. viii.**

Quarto querit vtrū fatuus possit facere testametu.

Rideo q distinguēdu est de fatuo: qd d. n. dicitur fatuus: no qz viu liberi ar. careat: s; qz nesciat ita decet inter hoies puerfari sicut suus statum deceret. **A**lii qz res suas prodigaliter dissipant. **A**lii quia viri liberi ar. careant. Fatuus tertio modo dicitur testametu facere non potest. extra de successibus ab intesta. cum dilectis: r Instituta quibus no est pmissum facere testametu. §. furiosi. Illum enim qui facit testametu oportet esse compositum mentis sue pro illo tempore quo facit testametu. fatuus autem secundo modo dicitur si pro sua prodigalitate est sibi suoz bonorum administratio interdixit testametu

facere non debet: sed illud quod antea fecerat & interdictio ei bonorum fiat ratum est. insti. titulo supradicto. §. Item prodigus. fatuus autem primo modo dicitur testametu facere potest: multi enim sunt qui quauis nesciant decetate inter homines conuersari secundum q statum eorum deceret: qui tamen sua bona temporalia bene sciunt seruare r moderate distribuere: r vtilitatem anime sue procurare.

Donsequenter queritur de 4° articulo. Et circa h queruntur. 4.

Primo vtrum aliquod testamentum sit infringendus. **S**ecundo vtrum persone religiose possit aliquid in testamento dimitti. **T**ertio vtrum testamentum valeat quod non est factum in presentia proprii sacerdotis qui possit haberi vel superioris vt officialis vel episcopi. **Q**uarto vtrum sit aliqua determinata forma sub qua oporteat fieri testamentu ad hoc vt sit validum. **Questio. i.**

Primo ostendo q nullum testamentum est infringendus. Voluntas testatoris debet per omnia adimpleri. extra de testamentis. Judicante. Sed testamentum continet vltimam voluntatem testatoris. ergo qd libet testamentum debet per omnia adimpleri. **I**tem. §. q. i. consideratio. consideratio ecclesiastice vtilitatis hoc postulat ex infra dispēfatione testatoris seruandum arbitrium. cum ergo secundum philosophu. 2°. topicorum. qd nullo addito dicitur simpliciter dici intelligatur. videtur q vniversaliter seruandum sit testatoris arbitrium.

Contra. eades. q. admonere te volumus ne pie defunctozum voluntates. quod absit tua remissione cassentur: vbi dicit glo. q secus si sit iniuste. **R**espondetur. iniusta sunt infringenda. **R**espondeo aut testamentum est rationaliter factum ita q non sit contra equitatem naturalis iuris: nec diuini nec positiu: r tunc dico q nullo modo est infringendus: r sic procedunt iura allegata ad partem pnam: aut est factum contra equitatem iuris naturalis seu contra ius diuinum vel positium. r tunc non est adimplendum: sed quod est ibi superfluum est refecandum. quibus autem modis fiat contra ius determinare non est presentis negocij. Scio tamen q testator exheredans suos heredes qui exheredari non meruerunt dans totum alijs vel legitimam portionem: que debe

re heredibus facit contra equitatem iuris naturalis: etiam si det ecclesie. §. q. vlti. quicūq. Quicūq; vult exheredato filio heredem facere ecclesiam: querat alterum qui suscipiat non Augustinum. Et parum post. Quidā cum filios non haberet nec speraret res suas omnes retēto sibi vstructo donauit ecclesie. nati sūt filij illi. reddidit episcopus omnia ea que ille donauerat. in potestate habebat episcopus non redderet: iure fori: non iure poli. Ecce videtur hic expresse dicere q episcopus non poterat illa retinere iure poli. idest quadam naturali equitate: vt dicit glo. ibidem: r sic est ius intelligendum ad partem secundam allegatam. **Questio. ii.**

Secundo queritur vtrum persone religiose possit aliquid in testamento dimitti.

Respondeo q legatum factum si ngulari persone existenti in religione tenet: sed cum talis persona proprium habere non possit: nec aliquid dare vel accipere sine superioris licentia: vt habetur. 2. q. i. c. non dicatis. sibi non acquiritur ius in illo legato: s; monasterio. si est monasterium tale q licite possit possidere aliquid in communi. vnde monasterium habet ius in repetendo illud legatu. Que enim datur monacho vel ad ipsum aliquo iusto titulo deuoluuntur: monasterio acquiritur. 19. q. vlti. Si qua mulier. quasi p totū. **Qd. iii.**

Tertio queritur vtrum valeat testamentum quod non est factum in presentia proprii sacerdotis si possit haberi vel superioris: vt officialis vel episcopi.

Et videtur q non. extra de testamentis. c. Luz effect. Testamenta que parrochiani coram presbytero suo r tribus vel duabus alijs personis idoneis in extrema fecerint voluntate. firma decernimus permanere. ergo per contrarium videtur q si non sint facta coram suo presbytero q firma non debeant permanere.

Contra. eodem titulo. Relatus. dicitur testamentum debere iudicari firmum si factum est coram duobus legitimis testibus: nec sit in aliquo mentio de sacerdote. ergo non oportet quod fiat in presentia sacerdotis nec alicuius superioris.

Respondeo. q secundum ius commune non est necessarium ad hoc vt teneat testamentum q fiat in presentia sacerdotis vel alicuius superioris: sed sufficit secundum ius canonicum q fiat coram duobus vel tribus testibus legitimis. quo ad ea q relinquunt ecclesie.

Distinctiones

C vel alijs pijs locis: vt patet p decre. ad partem secundam allegata. vnde quo ad legata intuitu pietatis ad hoc vt testamētū sit firmū nō requirit illa solēntia quā in testamētis leges hūane vix obseruādā decernūt. extra de testis. Cū ēēt. i. textu. r. i. glo. vii. dicit ibidē glo. in his que pietatis cā relinquit min⁹ solēntis volūtas sufficit: q. tū vt hī eo. t. Raynūt⁹. in dūpōne vel executiōe testamētī quōs p̄suetudo terrarū vel ciuitatū p̄ualet iuri. iō vbi est p̄suetudo approbata testamētā fieri i p̄ntia p̄cipalis sacerdotis vel superioris necessariū ē ad hoc vt teneat testamētū hoc obseruari: si e⁹ p̄ntia cōmōde possit hū. Si q̄ at cōitates statuta faciāt vt nō valeat testamētā factū intuitu pietatis r pijs locis r paupib⁹ p̄sonis corā sacerdote r duobus vel trib⁹ testib⁹ idoneis. nisi ē sint ibi. 4. v. s. d. scabinis velle vel iudicib⁹ p̄ncipales: p quos tale statutū factū ē nisi sufficiat moniti respiciat executiōi sāt. extra codē t. Cū esset. vbi dā de testis factis corā duob⁹ vel trib⁹ p̄sonis idoneis cū sacerdotē: q̄ talia testamētā firma decernūt p̄manē sub imitatioe anathematis. p̄hibētes ne quis h̄mōs audeat rescindere testamēta. In p̄cilio ē Butyricē. qd tenuit dñs Symō tūc legat⁹ in regno fracie de testis sic dicit: q̄ ad p̄sūptiōis quozundā conatus d̄n̄ abiles rep̄nūdos: q̄ testamētā vel alias voluntates quocūq̄ nolē cōscant: iuste sint facta iuxta canonicas sanctiōes tāq̄ legitimas aū dimittat: s. p̄ eo reprobat: r impugnat q̄ scabinū aut secularē iudicē p̄ites nō fuerit qñ testator suū p̄didit testamētū: aut aliā vltimā volūtatis: v̄n̄imus statūdu q̄ ipsi cuiuscūq̄ conditiōis v̄ dignitatē extiterit: q̄ infra 8. dies postq̄ sup hoc cōpetēt moniti fuerit ab ipedimēto hui⁹ nō duxerint desistēdū: anathematis imō dātes vinculo ipsos astrigi volum⁹ ipso facto. **C** Ad arg⁹ in opp⁹ dñi q̄ illud qd ibi dicit de faciēdo testamētū corā s̄b̄ytero non ponit tāq̄ necessariū s̄ p̄grui qd p̄z p̄ decre. sequētē in que de s̄b̄ytero nulla sit mētiō: s̄ tñ de tribus vel duob⁹ legitimis testibus. **C** El pōt dici q̄ illa decre. potest intelligi vbi cōsuetudo terre talis est.

Questio. iiii.

Quarto querit vtrū sit aliqua determinata forma sub qua oporteat fieri testamētum ad hoc vt sit validum. **C** Rūdeo q̄ nō sufficit enī scdm iura canonicā saltē quātū ad ea que intuitu pietatis legant pauperib⁹ r ecclesijs r alijs pijs locis q̄ assint 3. vel 2. legitimi testes testificātes vltimā voluntatē defuncti talē fuisse: r ip̄uz tpe illo cōpōtē fuisse sue mētis: r hoc siue vba testatoris fuerint scripta siue nō: quātū ad maiorē certitudinem tutius sit. q̄ testator vltimam suam voluntatem faciat scribi r sigillo autentico roborari: r q̄ nō sint necessaria verba precisa sub quibus verbis factum valeat r non aliter patet: dicitur enim extra de testamētis. **C** Cuz tibi. q̄ qui extremam voluntatem in alius dispositione dimittit non videtur decedere in testamētis. sed secundum glo. ibidem hoc est de benignitate canonica. Quia tamen fraudes conualescant in mundo: r defuncti in hoc mōdo paucos vel nullos veros habent amicos: r heredes prouisi sunt ad impediendum ne vltimē voluntates morientium executioni demandentur: ideo testamētum seu ordinatio vltimē voluntatis fieri debet certior r firmiter modo q̄ possit fieri. **C** Et nota q̄ incaute faciunt testatores qui sunt contenti sigillo r testimonij executorum: suorum quando sunt pauci: quia heredes excipere possunt cōtra testimonium eius qui esset institutus ad agendum in repetendo bona testatoris: quia idem non debet esse actor r testis in eadem causa. **C** Alij tamen executores nisi alia rationabili causa impediāt non sunt a serendo testimonio repellendi. **C** Argumentum ad hoc extra de testibus. Insuper. ibi enī dominus papa p̄uiri vel fratris sancte trinitatis sic dicit. Statuimus vt liceat vobis in causa ecclesie vestre ferre testimonium: v̄n̄modo vnus vel duo ex vobis ad agendum r respondendū instituantur. quorum testimonium in causis in quibus actores sunt instituti non debent admitti. sicut le habetur infra eo. ti. Cum nuncius. r. 14. q. 2. Super prudentia. cuius ratio est vt dicit glo. ibidem: quia causa ecclesie non est proprie causa singulorum. **C** Ad potest dici q̄ hoc institutum est in fauorem piarum causarum. Ex his argue a simili ad propositum: executio enim pie vltimē voluntatis defuncti est pia causa. nec est proprie causa executorum: sed defuncti. **C** Quod etiam testator possit heredibus imponere penam si contranēre presumpserint ordinationi sue vltimē voluntatis. habetur extra de testamētis. Raynaldus. dum tamen non sit turpe vel impositum quod precipit testator. Nota q̄ etiam legatum in testamento ab herede potest peti si nō sint alij executores: vt habetur in. c. p̄dicto r sicut dicit extra de testa. Si heres. Si heres iusta testatoris non adimpleuerit ab episcopo loci illius omnia res que ei relictæ est canonice interdicitur cū fructibus r ceteris emolumentis vt vota defuncti implentur.

XLV

Articulus. V.

Articulus

Consequenter querit de quibus p̄ncipaliter. **C** Et circa hoc querunt. 4. **P**rimo vtrū religiosi possint esse executores testamētorum. **P**rimo vtrū religiosi exempti possint ab ordinarijs pueniri rōne executiōis. **P**rimo ostendo q̄ religiosi nō p̄nt esse executores testōz. **R**eligiosus sine licentia plati sui se obligare nō p̄t: sed qui recipit executiōē testamētī se obligat ad exequēdū. **R**eligiosus testōz fieri nō p̄nt. **C** Itē. 2. ad Thimo^m. 2. Nemo deo militans seip̄licat secularib⁹ negocijs. **E**t decre. dist. 53. Qui in religione seculariter viuūt nō fugiūt seculū sed mutant. **S**z opz executores testōz semultis negocijs secularib⁹ implicare. **R**eligiosi nō p̄nt esse executores testōz. **C** Itē. ex ne clerici vel monachi. Sacerdotib⁹ clericis tuis annuncies publice ne ministri laicorū fiant nec in reb⁹ eorū pcuratores existāt: s̄z testamētū executor est q̄s rez mortui pcurator. **C** v̄t q̄ nec clerici nec religiosus p̄t esse testis executor. **C** Contra. multi religiosi executores sūt ecclesia scit r n̄ resp̄dit. **R**eligiosus aut ē licētiatus a suo superiori: vt possit fieri executor testamētū: aut nō. si p̄ mōdico q̄ p̄t fieri executor: vt in pluribus est v̄tlic aie testōz: qz in executioe maxime attēdēda est fidelitas: que p̄fecti⁹ in religiosis q̄ in secularib⁹ v̄z v̄gere: si autē nō est licētiatus. tunc dico q̄ si iuret in executione alicui⁹ testamētū vt executor peccat: qz facit qd facere nō potest de iure: vt bene cōcludat p̄ma ratio ad primam partem. **C** Facit et p̄cedidit anime testatoris: q̄a talis a volētibus impedire possit in iudicio per exceptiōem repellī tāq̄ ille in quem nō cadebat exequēdi p̄tā. p̄pter hoc caute facerēt religiosi qui de licētia sui superioris sūt executores: vt si acciperēt super hoc litterā sui superioris: vt possint facere fides q̄ licētiati sūt si p̄riū ob̄ycerēt eis ab illis q̄ vellēt executionē impedire. **C** Ex dictis p̄z solutio ad p̄mū in oppositum. **C** Ad 2^m v̄dm. q̄ esse executores nō computatur inter secularia negociā: q̄a opus est pietatis. ordinat. n. ad adiunandum animas defunctorū. secularia autē negociā que religiosi interdiciunt habes expresse extra ne clerici v̄l monachi. c. 4. **C** Ad 3^m v̄dm. q̄ magna differētia est inter curatores r executores. pcurator enim est qui negocia aliena mādato sibi a domino facto gerēda gratūo suscipit: r in iudicio admistrata negocia plura v̄l vnū. vnde pcuratores sūt q̄ res dominiōz v̄tūz admistrant ad temporales eoz v̄tilitatem: executores autem mortuorum distribuunt ad animarum v̄tilitatem.

Quinto 281

Secundo querit vtrū religiosi exempti possint ab ordinarijs conueniri ratione executionis. **C** Respondeo. aut illi religiosi exempti non habent nisi exemptionē cōmūnem: aut vltra hoc habēt exemptionē specialem seu speciale p̄uilegium q̄ conueniri nō possint ab ordinarijs ratione delicti: nec ratiōe contractus: nec ratione rei de qua agitur. Si non habent nisi exemptionē cōmūnem: dico q̄ possunt conueniri ab ordinarijs ratiōe executionis si de illa nō faciunt qd facere debēt: quia sic exempti conueniri possunt ab ordinarijs loco ratiōe delicti siue p̄tractus aut rei de qua inter ipsos agit. extra de excef. p̄uili. Volentes. Si autē vltra exemptionē cōmūnem p̄uilegium habent q̄ per decre. imediate allegatam nullus iudiciū fiat libertati eorum. adhuc dicit alij qui q̄ ratione executionis possent cōueniri coram ordinarijs loco: q̄a non possunt de iure recipere executionem nisi de licētia superiorū suoz: r cum superiores licētiāt eos ipso facto vident eos quo ad illud negociū submittere potestati ordinarij: ruz de iure cōmūni pertinet ad ordinarios sollicitudo r cura: vt pie vltimē voluntates defunctorū fideliter executioni demandēt r impleant. extra de testamētis. Nos q̄ des. vbi dicit q̄ secundū p̄ssimas leges dilatas defunctorū pijs volūtates episcopali decēs est studio adimplere. **C** Sz hec opio non nisi placet. part. n. ratione vici possit q̄ si superiores varent eis licētiā faciēdi aliquez contractū in loco nō exēpto q̄ ipso facto quo ad hoc submitteret eos potestati ordinarij loci: qd tamē non est ver⁹: q̄ iam positum est q̄ vltra cōmū exemptionē p̄uilegiū h̄nt q̄ pueniri corā ordinarijs nō possunt: nec rōne delicti: nec rōne cōtractus: nec rōne rei de qua contra ipsos agit.

Questio. iii.

Tertio querit vtrum executores testōz teneantur infra annum executionem complere. **C** Respondeo. q̄ aut testator tempus dēterminat infra qd vult testū esse completum: aut nō. si siemō teneantur executores tentiōe necessitatis v̄tq̄ ad illud tempus testamētū cōm-

plere nisi viderent citius expledo se posse fa-
cere anime defuncti utilitatem maiorem. tunc
enim et in foro iudicii compelli non possent ad
citius implendum: ad hoc conscientia debe-
ret eos compellere: quod supponendum est quod volun-
tas defuncti fuit ut illo modo: et illo tempore te-
stamentum impleret quo esset expediens: aut suc-
c. Si autem non determinat tempus infra quod velit testa-
mentum impleri. tunc distinguo: quod aut executores
habent libere bona de quibus possunt statim te-
stamentum implere: aut non habent. si habent. dico
quod implere tenentur quod citius possunt: quod debitorum
sunt illis quibus legata facta sunt. et sicut dicitur.
ff. de reg. iur. In omnibus obligationibus
in quibus dies non ponitur sicut die debet. Pre-
terea. quanto citius testum impleretur tanto citius anima
defuncti alleviatur: ut patet in sequenti questione.
vbi illi executores quod penes se habent in promptu
et libere bona de quibus cito possunt testamentum
implere: et per longum tempus tardant suam executionem
comprehendere necationibus egerunt comparant. 13. q. 2.
Qui oblationes. Qui oblationes defunctorum aut
negat ecclesie: aut difficile reddat tamen egerunt
necatores excusantur: et in glo. ibidem hoc non
intelligitur de oblationibus voluntariis: sed de illis bonis
quod relicta sunt ecclesie. c. sequenti de. Qui oblationes
defunctorum retinet: et illi quod ecclesie tradere debent
tantum: ut si fidelis sit ab ecclesia abiciendus. execu-
tores et si illa bona retinetur pro seipsis sunt sicut
fures et raptores. eo. c. An. 2. velut necatores
pauperum ab ecclesia debet excludi quousque
reddat. eadem. q. Clerici. et sacrilegium committunt.
17. q. 4. Sacrilegium. vbi si executores infra annis
saltem ammonitione episcopi pias voluntates defun-
ctorum non implent cum possent si vellet: per episcopum de-
bent impelli. et de testis. Nos adde. 7. c. Eius no-
bis. 4. glo. 7. c. Joannes. in textu. Si executores
non habeant bona in promptu de quibus possint in-
fra annum testamentum implere: non credo quod propter hoc
deuoluat post annum potestas eorum ad episcopos: tenent tamen
facere quod in se est ut bona habeant: et ista debet
distribuire. Beatus possunt. 26. un-

Quarto aliquo iudicet aie testatoris. Et
of q no. 24. q. 2. nec hinc. de eo quod in vino est in
iudicio statuitur nobis fas non est aliud decerne-
re preter illud in quo eius dies supremus invenit.
Testator siue sui executores exequantur ordi-
nacione sue ultime voluntatis: siue non: non propter
hoc debet nisi bonum vel malum quod sibi debebat
illo statu i quo cum supremis dies. i. dies mor-
tis invenit. Et si si bonum homo mittat etiam pro sua
feruiente cura pauperum si seruies ille est non de-
bet: sed et ex malignitate i aqua peccat: sed

sibi retribuere: non propter hoc minuit meritum:
lius quod elemosinam dari precepit. et a simili propter
malitiam executorum non minuit meritum testatoris
quod bona sua precepit pro eos pauperibus distribuere.
sine non. siue distribuere tardetur: non propter hoc penus vel melius
anima testatoris habebit.
C. Contra. operatio exterior ultra bonitatem actus
interioris valis ad aliquid accidentale sumitur. ut su-
perius visum est. et a simili executor ultime et pie
voluntatis testatoris ultra bonam voluntatem quas
habuit in seipso deo sibi aliquid potest ad aie sue
alleviationem. qui ergo non exequantur aut exequi
tardat anime testatoris preiudicant.
C. Respondeo. quod dilatio executionis in aliquo
iudicet aie testatoris: cuius duplex est ratio.
Una. quod quanto citius ecclesie et pauperes quibus le-
gati est recipiant illud quod testator eis legauit
tanto seruientur: et citius orantur pro anima defuncti et
orare tenentur: et quanto tardius recipiuntur quod eis le-
gati est: tanto tepidiores sunt ad orandum: et ma-
gis tardat orare pro anima defuncti: acceleratio
autem seruientur orationum pro anima defuncti multum
valis ad eius alleviationem et ceteriorum expeditioes.
Alia ratio est: quod sic defuncti in charitate aliquid
purgabile fecerit postea in hac vita meruerit:
ut elemosinam si pro eis deus eis proficit non ad
augumentum gratie: sed ad alleviationem et abbreviationem
sue pene. et ideo quanto testum suum citius executio de-
mandatur: quanto citius alleviatur: quanto tardius execu-
tio sui testi completur tanto tardius ceteris pari-
bus incipit alleviari et tardius liberat. si tamen le-
gata sua nunquam soluerent: nec forte facta sua quod
precepit emendari pro executores emendarent: nec
debita sua quod solui precepit pro executores solneret-
tur: non tamen propter hoc perpetuo remaneret in pe-
na. Quis propter hoc multo tardius liberaret a pe-
na. Et dicitur per quod grauissime peccat: ma-
gnam prodicionem et illegalitatem faciunt execu-
tores quod executiones testum sibi commissas non com-
pletur: et citius propter oportunitate ista compe-
tent. Ad primum in oppositum videtur. quod illud debet
intelligi de quodam heretico: qui in sua heresi de-
cesserat: et tali mortuo et cuiusque in peccato mor-
tali decedenti nihil potest quod postea pro eis
fiat. unde usurarius quod in codendo testamentum pre-
cipit: ut sui executores restituant post mortem
sua illis a quibus acceperunt usuras: et nolunt
quod fiat restitutio quod dicitur viuunt: sed intendunt illi-
la bona retinere si de infirmitate euadant non pro-
dest ad salutem anime sue testamentum quod faciunt
qua tales in mortali peccato decedunt: quibus
in peiori statu morerent si nollet: quod etiam post
mortem suam restituere. Ad 2. dicitur dom-

quis non minuat meritum quatum
ad impetrationes gratie: tamen minuit qua-
tum ad remissionem pene: maxime quod si ille pan-
per elemosinam receperit seruatus oraret pro
eo et magis teneretur orare.

Consequenter

Et circa hoc queritur
quod primo videtur mortuus
phiciat sepultura corporis
suorum. 2. videtur phiciat viuus se-
pultura mortuorum. 3. videtur licitum sit
culibus eligere sepulturam in quocumque loco sacro volue-
rit. 4. videtur funeralia illius quod eligat alibi quod i
sua prochia sepeliri: debeat esse sue prochialis
ecclesie vel illi in qua sepelitur.

Primo ostendo quod mortuus non phiciat se-
pultura suorum corporum. An. lib. de
cura pro mortuis agenda. non multum post principium
curatio funeris: conditio sepulture: postea
credam magis sunt viuorum solatia quam subidia
mortuorum. Item. eodem lib. quod si in medio lo-
co inter principium et medium de de corporibus
martyrum quousque depositis canibus: quod non ob-
aliud credendum est dicitur fuisse permittitur: nisi
si vt discernent christiani in consistendo christum dum
conterunt hanc vitam multo magis continere se
pulebram: sed quod potest potest non debet.
Contra. non est probabile quod frustra fuerit de-
notio scorum hominum: sed in sacra reperit scriptura
de sanctis personis quod solliciti fuerunt de loco
sepulture sue: vt in Gen. de Abrahā Jacob
et Joseph. Illa autem sollicitudo frustra fuisse: nisi
si sepultura potest: vt vt. Et ipis nocet se-
peliri in loco sacro. 13. q. 2. Quibus. 7. c. sequentibus
si per stratum prodest personis.

Respondeo. quod mortuus in charitate decedens
nibus aliquid purgabile fecerit deferentibus potest
sepultura corporis suorum non per se: sed per acci-
dens: quantum. si spicientes sepulturam memoriam
retinet defunctorum vt pro eis orat. An angu. lib.
de cura pro mortuis agenda. iter primum et mediu-
m. bonum est eo quod moueat mentem. i. ad mo-
neat nuncupat: sed ultra hoc potest sepultura in
loco sacro: quantum sepulture mortuorum: alicui
si patrocinio committit cuius personis creden-
dum est adiunari: et quod ceteris paribus ex diuina
ordinacione trinitatis ecclesia specialiter orat pro il-
lis quod in loco sacro sunt sepulti: et quod illi quod loco
sibi deferant tenent ceteris paribus pro illis fre-
quentius et specialius orare: et his concordat angu.
lib. dicto par. an auctoritate allegata: vbi dicitur
de sepulture: hinc quod sunt in sepulture: quod

ad hoc valet mortuus: vt dicitur viuus recolunt vbi
sunt posita eorum quos diligunt corpora: et sic
sanctis illos tam patronis susceptos apud do-
minum adiunando et orando commendat. Lum-
naria etiam panis et alii sumptus quod sunt in se-
pulture mortuis potest potest per accens inquam
per talia homines excitant ad compatiendum: et
per personam ad orandum pro eis: in quantum pan-
res etiam fructus capiunt: et ecclesia propter deum
honoratur: et sic Thob. 12. Sepultura iter cete-
ras elemosinas compntat.

Ex dicitur per factum via soluedi arguere ad vtriusque
potest. hinc auctoritas An. ad potest potest allegata
intelligenda est de effectu potest per se. Ad secun-
dum dicitur. quod non est intelligendum quod sepulchrum
contenit debeat absolute: sed quod propter tumores
carenti sepultura non debent christiani in christi
confessione trepidare.
Ad primum ad partem aliam dicitur. quod sancti pa-
tres fuerunt solliciti de sepultura corporum suo-
rum scientes quod eis poterat per accidens potest
se: et etiam alijs vt ostendit in questione sequenti.
Ad secundum dicitur. quod impio non nocet se-
peliri in loco sacro: nisi inquantum hanc sepul-
tura sibi indigna: propter humanam gloriam per-
curauit. vnde ex argumento non concludit quod sepul-
tura corporum personis animabus potest per se nec eis
nocet quicquid homines inuicem faciunt de cor-
poribus eorum vt expresse dicit angu. primo de ci-
ca. 13. pbans hoc per illud saluatoris. Nolite
timere eos quod occidunt corpus: et post hoc non ha-
bent amplius quod faciant.

Secundo

querit vtrum phiciat viuus sepul-
tura mortuorum. Et videtur quod non.
facere opus quod alij est inutile per accidens non
est meritorium facienti: quia opus malum: quousque
per accidens potest: sed sepultura corporum non
prodest animabus: nisi per accidens: vt in prece-
denti questione dicitur est. et viuus sepelientibus non
potest sepultura mortuorum. Et facere sum-
ptus in opus minus utile: quod fieri possent in ma-
gis utile facienti non potest: sed expense quod sunt in
sepulture mortuorum: potest fieri in opus vti-
lius. si si pauperibus darent. ergo videtur quod ta-
lia facere facientibus non potest.

Contra. Augustinus. lib. de cura pro mortuis
agenda. longe post primum. Thobias sepelien-
do mortuos deum promeruisse teste angelo co-
mendatur: vt habetur Thob. duodecimo.
Respondeo. quod sepultura corporum potest
viuis sepelientibus et alijs: quia tale opus si-
dem resurrectionis asstruit: vt dicit Augusti-
nus. libro preallegato parum post. locus pre-
dictus homines etiam ad faciendum clas excitat.

In angu. pmo de c. c. 14. dicit q in hoc salu-
biter dicit qta possit esse remuneratio p dia-
quas viuentibz et assistentibz exhibemus. si nec
hoc apud deum perit q ex animis huius me-
bus officij diligenter qd persoluif. subuenit et
in aliquo aiab defunctor fm modu q in pec-
denti qone dicit est. certu est aut q facere op
quod iude reuincionis astruit: z largitione
ecclesiaz comendat: z aiabus defunctor subne-
nat facientibus pd est. Sepelientes et funera
sua co:ponib: z alioz viuoz plunt: in qua: us
seruant aerē ab infectione cadanez: q viuoz
corpora possent infic: z hoc cum bona sit inten-
tione opus est misericordie: et ex consequēti ani-
mabus hoc faciuntum prodest.

Ad p^m in oppositu odm. q opus prodest
aliq accideis dupliciter pot intelligi: aut qz est
pne passua occasio vtilitat illi: qz ex se ma-
gis ordiat ad defectu: quāuis hō ex bonitate
sua ide illius vtilitate eliciat: z tale op^o faciēti
nō prodest sed obest. Alio mō: qz quāuis non
sit p se cā vtilitatis tñ ordinat ad inducenduz
hoies ad faciēdū alterius vtilitate: z tale op^o
prodest potest faciēti: tale aut opus est mo-
tus sepelire. Ad 2^m odm. q maior: falsa ē
nisi intelligat si faciat sumptus in opus min^o
vtilē sub rōne qua min^o vtilē: nō. u. peccat ho-
mo faciēdo bonū eo ipso q nō fiat maius cā
possit facere: nō. u. tenetur hō de necessitate fa-
cere omne bonū qd potest. faciēs aut sumpt^o
in sepultura quos possit alibi meli^o collocare
nō facit eos iniquitatē est opus minus vtilē: sed
iniquantū est vtilē. debz tñ fieri qz bō recta ra-
tio dicitat omnibus debitis circumstantijs ob-
seruatis.

Questio. III.

Tertio querit vtz licitū sit cui libet eligere
sepulturam in quocūqz sacro loco
voluerit. Et v^o q sic extra d sepul. c. 1. Nulli ne-
gamus ppriā eligere sepulturā z et alienam.
dñs. n. z magis alienā eligit vt ppriā. Ad 2^m
13. q. 2. Ebd. i. fine. vbi dicitur tumulādus sit le-
gib^o expulsi nō ē. z id ē vtilitate tumulādū p^o
lit. Ad 3^m vnicuiqz hnti ppriū licitū est cōde-
re testamentum. vnde. 19. q. 3. Perlatum. 5.
econtra. d^o q Paulus pñius heremita in te-
stamento collobū suū Athanasio alexadrino
epo reliquit: tunicam vero beato antonio: sed
q libet hz suū corp^o ppriū. q de illo facere pot
testū eligēdo sepulturā. Ad 4^m cui libet licitū
est facere illud qd est ad salutē aie sue: s;
eligere sepulturā in loco religioso v^o p^oficere
ad salutē anime eligēdo. q licitum est cui li-
bet hoc facere vt videtur.

Contra. 13. q. 2. Seculatos. i. Sicut. c. 6.

lugati in vno sepulchro videntur esse poven-
di. ergo. vxoz nō est licitū eligere sepulturam
alibi q vbi iaceat suus maritus. Ad 5^m oia q
sunt seruū sunt dñi: sed seruus nō pot condere
testū. 13. q. 2. Illud. g. cum corp^o serui sit in dñi
prāte: qz ipz viderē pot: nō licet sibi sine p^osen-
su dñi sui corpis sui eligere sepulturā. Ad 6^m
extra de sepul. c. 1. Statuimus vnicuiqz i ma-
ioz suoz sepulchris iacere vt patriarcharum
erit docet. g. nulli licet aliq eligere sepulturā.
Ad 7^m nulli licet alicubi eligere sepulturā ni-
si bonū sit sed si aliq ad aliq bonū faciē-
dū inducat fraude vel dolo: non pp hoc irrita-
ri v^o illud bonū: ad quod idnet^o est ille. hec. n.
pia frans vocat: s; v^o habet ex de sepul. In no-
stra. si aliq fraude vel dolo iductus fuerit ad
eligēdū sepulturā alibi q in sua prochia eccle-
lesia p hoc nō pñdicat^o prochia eccle. g. eli-
gere sepulturā alibi q in sua prochia eccle-
sia nō est bonū: z ex pñti non licet.

Ad 8^m v^o q libz adult^o compos sue mētie
libere pot vbiqz voluerit in loco magis reli-
gioso eligere sepulturā. z locuz magis religio-
suz voco illū in quo frequēt^o z honest^o z de-
notius p viuīs z mortuis celebrat: z talia sūt
loca in qbus sunt puentus religiosoz fratrum
extra de sepul. Fratemitatē: z dico adult^o: qz
isra. ānos pñtutus nō licet eligere sepulturā.
extra de sepul. In nra. in textu z in glo. pater
tñ et potest sepulturā eligere dñm: z ipse ibi
eligat sepulturā. pñtutus tñ loci relinquit
dū est. ex d sepul. De vxoz. in glo. z dico cō-
pos sue mētie. qz q nō ē cōpos sue mētie nō po-
test sepulturā eligē sibi. ex de succes. ab itesta-
to. cū dicit^o. dico in loco magis religioso: qz
si in loco min^o religioso eligat q sit ille i quo
in infirmitate constitutus sua recipit sacramē-
ta: videtur hoc facere ex odio vel superbia: v^o
aliqua alia temeritate: sed nulli licet temerita-
te ppriū arbitriū in alia ecclesia sepulturaz eli-
gere q in illa cui vsus parentis aut quoz ca-
nonica institutione subiacere probibet. 13. q. 2.
Placuit. Hinc opinioni etiaz cōcordat illud
quod hētur extra d sepul. Fratemitatē. Bot-
fredus tamen dicit q eligi potest sepultura et
in loco minus religioso: vuz tamē ille qui eli-
git nō fecerit hoc ex illectione alterius aut ex
odio vel cōceptu ppriū sacerdotis z relinquat
prochia eccle. g. legitime positionem z opio-
nem suā confirmat per illud quod habet extra
de sepul. In nostra. Sed sine ista opinio sit ve-
rior q pñs sue nouit^o certum est tamē q cōpos
in minor z min^o religiosa ecclesia eligere po-
test. sepulturā. 13. q. 2. Bone. cuius rō est. q. 2.

per rēterētā z dignitatē officij sui pñmā q
ppter sepulturā sui corpis sublimabit illa co-
desia: z magis religiosa reddet. Ad 2^m et m^o
bi q bodie vnicuiqz cui licitū ē eligē sepul-
turā libz sit ex pñtitudine eligere eā in quo-
cūqz loco voluerit cui pñent ius funerā: ex
iure cōmuni v^o pñtelligo: vñ tñ suā parrochia-
lem ecclesiam in aliquo respiciat pñi patrie mo-
rem. si tñ dimittat locū magis religiosum pro
min^o religioso nō bñ facit nisi forte magnitu-
do deuotiōis quā hz vt ex aliqua spālī cā
recompenset. idigena aut q sepulturam nō eli-
git sepeliet^o cuz pñtinqz vel vbi decimas pfol-
uebat. 13. q. 2. vbi dicit^o temp. semp tñ pñtuetu-
dini standū est. peregrinās aut in alia religio-
nem ibi sepeliet vbiqz eligat^o sepulturam:
vñ tñ sit locus cui pñent ius funerandi ex in-
re cōmuni. vel pñlegio. 13. q. 2. Placuit. si aut
sepulturā nō eligat sepeliri v^o in illa prochia
in qua in infirmitate mortis pñtutus^o suo recepit
sacramenta. 13. q. 2. vbi dicit^o in glo. z extra
de sepulchris. In nostra.

Ad 3^m i oppo^o dōbz. q illa auctas ē intelligē-
da exceptis illis q i cozpe qōnis excepti sunt.

Ad 2^m sūt mō odm est. q tñ d^o ibi non esse
expñū vbi dicit^o tumulādus sit corrigi p illud
qd h^o supra ea. q. 1. c. 1. z infra ea. q. vbi dicit^o. z
ca. Placuit. Ad 3^m dicendū. q religiosi p
pñi corpis pñtatem nō habet. cozp^o cui cozp^o est
in potestate sue religionis. Paulus. n. pñms
heremita: quāuis fuerit religiosissimus san-
ctitate: nō tñ erat i religiois statu. Ad 4^m
dicendū. q q aliqd in alteri pñdicium facit in
hoc nō facit vtilitatē aie sue. vñ si vir itret reli-
gionē iauita vxoz nō faceret vtilitatē anime
sue. si at religiosus alibi eligeret sepulturā qz
in sua religione pñdicat^o sue religioni: i po-
testate cui^o est cozp^o suū. z ideo nō faceret vti-
litatē aie sue. sūt dico de quocūqz q sepulturā
eligeret p cōmunitadinē z ius cōmune.

Ad pñm ad partē secundā dicendū. q il-
lud vbi intelligendū est quādo vxoz sepulturā
nō eligat. tunc. u. sepeliri debz vbi sepultus est
suis marit^o: z si plures hūit sepeliri v^o vbi se-
pultus est vltimus. Aliq tñ dñt illud verbum
esse pñtū nō pceptū. vñ si marit^o sepult^o est ex
prochia illaz in qua vxoz in infirmitate mortis
pñtuta sua recepit sacra si non eligat sepultu-
ram nō sepeliet cū viro suo: sed i prochia illa:
nisi loci vel pñe obsteterit consuetudo. q aut
mulieri licitū sit alibi sepulturā eligere q cuz
viro suo ē sepulto in prochia in qua ipsa mo-
tiens sua recepit sacra p^o ex de sepul. De vxoz
re. vbi d^o. de vxoz. q vtz quēadmodū vir libe-

Ad 4^m querit vtruz funeralia illius q
elegit alibi q i sua parrochia se-
peliri debeāt esse sue parrochialis ecclesie vel
illius in qua sepelitur.

Respondeo. q parrochialis ecclesia de su-
neralibus illius defuncti debz habere portio-
nem. canonicaz. 13. q. j. Ecclesias. per totū. etiā
si ille religionem itret existens in infirmitate d
qua mouitur. extra de sepul. De his. est autez
canonica portio accipiēda secunduz consue-
tudinez terrarum vt vitetur scandaluz: quod
potest ex hoc argui: q diuersa copula diuersi-
mode taxat canonicam portionē. dicitur enī
extra de sepul. c. j. q illa portio debet esse ter-
tia pars. z c. seqnti d^o q debet esse media pa-
z. c. In nostra. dicit^o q debet esse quarta pars:
vtrum etiam canonica portio se extēdat ad al-
legata dñt aliq q sic. d^o. n. extra de sepul. Cuz
sup. Statuimus vt si aliquis parrochianuz

vestrom alibi contingerit eligere sepulturam
de testamento ipsi. 4. vobis portio relinqua-
tur. infra tri i. c. In nostra. excipiuntur eq̄ 7 ar
ma q̄ in sublidia terre sancte habet hospitala
rij libere si ab illis q̄ apud eos sepulturam eli-
gunt eis in testamento reliquunt: s; illa decre-
tus super. per p̄trariam p̄suetudinē in multis
locis abrogata est. vnde vbi est p̄suetudo con-
traria standi cōsuetudini: debet tamē eligēs
sepulturā alibi q̄ in sua parrochia sua parro-
chiales ecclesiā in aliquo respicere s̄m patrie
morē. dūt etiā aliq̄ illa decre. Cū super. nō
stelligitur nisi de parrochiā cathedralis ec-
clesie. quod p̄bāt per hoc q̄ dñs papa loquitur
preposito 7 capellano fauentino: nec se extē
dēt ad ea q̄ legant singulari p̄sone: quod p̄bāt
q̄ illud q̄ supra dī de testis. Rēq̄sisti. s. vlt.

Articulus. vii.

Consequēter q̄ritur de
7° p̄ncipa-
li. Et circa hoc queruntur
quatuor. P̄mo vtrū oēs
anime defunctorū in charita-
te cognoscant ofones n̄ras.

Secundo vtrū oēs orēt p̄ nobis. P̄ter-
tio vtrū oīones quas faciunt p̄ nobis ex
audiantur. Quarto vtrū aīe beate orēt p̄
illis que sunt in purgatorio.

26. 1.

Primo ostendo q̄ non omnes aīe defun-
ctorū in charitate cognoscūt ora-
tiones nostras. Ita. 63. Abraam nesciuit vos:
7 israel ignorauit vos. ergo a simili ignorau-
erunt orationes nostras. C̄ Item Job. 14. dicitur
de defuncto q̄ siue nobiles fuerit filij eius
siue ignobiles nō itellet. C̄ Itē augus. lib. de
cura p̄ mortuis agenda: inter medium 7 finē.
Ibi sūt spūs defunctorū vbi nō vidēt quecūq̄
agunt aut eueniunt in ista vita hominibus.

Contra. Greg. 12. lib. mora. paruz ante me
diuz. q̄ intus omnipotentis dei claritatem vi-
dent nullo modo credēdum est q̄ sit forte aīi
quid quod ignorat. ergo aīe beate vidēt ora-
tiones nostras. C̄ Itē v̄ habitū est superius
de suffragio p̄ quolibet facto exīte in purga-
torio omnes alij gaudent: sed nō gauderēt ni-
si cognoscerent. q̄ oīones nostras cognoscūt.

Respondeo. q̄ aīarum illorū qui sunt in
charitate defuncti: quecūq̄ sunt iāz beate: que-
cūq̄ adhuc in pena purgatorij existentes. Beate
de omnes orationes nostras quas eis porrigi-
mus cognoscunt in verbo dei q̄ dicit vidēt:
quoduis enim non videant omnia quecūq̄ vi-
det verbum: tamē p̄babile est q̄ in eo: videat
oīa que facimus 7 dicimus: 7 que in corde ge-

stamus ad reuerentiam caruz. Intime dō ex-
stentes in purgatorio quoduis per effectus co-
gnoscant suffragia efficaciaz p̄ qualibet illari
facta: tamē vt dñt q̄ dāz i eis porrigimus ora-
tiones: vt p̄ nobis dñm deprecet: eas nō co-
gnoscunt: q̄ nō cognoscunt eas in verbo: q̄
adhuc nō vidēt nec eas vtute nāli cognosce-
re possunt. 7 ideo s̄m istos inanes sunt oratio-
nes si q̄ eis porrigimus. P̄ Alijs magis pie-
tētibus vt q̄ si q̄ eis orationes porrigi-
mus eas cognoscunt: tamen non sua vtute nā-
limēc in verbo: sed q̄ aliquas audiūt ab eis q̄
hinc ad eos mouēdū pergunt: aliquas ab an-
gelis bonis: aliquas reuelatione diuina: vt. n.
dicit Au. lib. de cura p̄ mortuis agenda. inter
medium 7 finē. Hoc triplici modo aliqua de
factis viuorū veniunt ad cognitionem sp̄i-
tuum defunctorū.

Ad p̄mum in oppositū dōm. q̄ illud intel-
ligitur de cognitione que est per nālem virtū-
tem cognoscētis. Ad 2^m dicit p̄t illud ver-
um non itelligi de aiabus eoz q̄ in charitate
decesserūt. vñ Greg. exponēs illud. 12. lib. mo-
ral. par. ante mediū dicit. Carnales quicūq̄
amores precipium filijs impendunt: hoc eos
beate Job nescire postmo dñi asserit q̄ hic ve-
hemētē amauerunt vt siue nobiles siue igno-
biles sint filij nesciāt: quoz oēs semp cura facti
gabat. C̄ Ad 3^m dōz. sicut ad p̄m. 26. 11.

Secundo querit vtrū omnes anime de-
functorū in charitate orēt p̄
nobis. Et vt q̄ non. orare est officium media-
toris inter deum 7 illos p̄ q̄bus orat: sed nos
sumus mediatores iter eos q̄ sunt in purgato-
rio 7 deū p̄ eis orando. s̄ ipsi nō sunt mediato-
res iter nos 7 deū orando. p̄ nobis. C̄ Itē q̄
adiuari idiget huc orare dōz p̄ se q̄ p̄ alio: s; nō
iuenimus q̄ aīe exītes in purgatorio. p̄ se-
ip̄s orant: cū tñ auxilio idigeant. s̄ nō est p̄-
babile q̄ orēt p̄ nobis. C̄ Itē beati dei volun-
tate vidēt. ergo vidēt vtrū deus velit vel
nolit illud. p̄ q̄ vellēt orare. si vidēt ip̄m nolle
frustra oraret. si vidēt ip̄s velle oraret sup̄flue.

Contra. dicit beatus Petrus. 2° canonica
sua. c. 1. Dabo operam frequenter habere vos
post obitum meū vt hōrum memoriā facia-
tis. C̄ Item. 2° Macha. vlti. dī de p̄terma-
dic est qui multuz orat pro populo 7 vniuer-
sa sancta ciuitate.

Respondeo. q̄ omnes anime defunctorū
in charitate orāt p̄ nobis. orare. n. est op^o cha-
ritatis: ip̄s aut cōfirmati sunt in charitate: 7 si
exītes in charitate nō p̄firmati ante mortē p̄
nobis orabāt: p̄babilis est q̄ pro nobis orēt

in charitate p̄firmati: sed aīe beate orādo pro
nobis nulla p̄sequuntur vtilitate nisi in hoc q̄
in augmentatione numeri ciuimū supernorū
crecit aliquale gaudiū scēitale singulorū.
ofones aut quas pro nobis faciunt exītes in
purgatorio interdū redundāt ad alleuatiōes
pene eozum: nō q̄ i hoc mercant cum sint ex-
tra statum merendi: loquendo de merito pro-
prie dicto: sed q̄ in quantum nos per eoz ofo-
nes effecti meliores efficaciora facim^o suffra-
gia ad subleuationem pene eozum.

Ad p̄mum in oppositū dōm. q̄ orare si-
cut mediator ex officio nec puenit illis q̄ sunt
in purgatorio respectu nostri: nec nobis inferio-
ribus respectu eozum. sic entz competit ange-
lis ministrantibus nobis: q̄ ad ministrandū no-
bis ex officio deputati sunt. sic et conuenit sa-
cerdotibus esse mediatores iter deum 7 popu-
lum: sed mediare iter dei 7 aīam per modum
charitatis cōmuniū conuenire potest. 7 illis q̄
sunt in purgatorio respectu nostri: 7 nobis re-
spectu eoz. sic. n. inferiores mediare possunt in-
ter superiores 7 deū: nō tamē dico q̄ existētēz
in purgatorio sint inferiores nobis: sed superio-
res iquantū sunt confirmati in charitate: nos
aut nō. C̄ Ad secunduz dōm. q̄ vniuz est fal-
sa. cum. n. in cantal clamēt ad nos vt eis subue-
niamus: quod nobis spūaliter datur itelligi.
Job. 9. vbi in persona eoz vt nobis. Ad iere-
mini nīcī miseremini mei: credēdū est q̄ mul-
to fortius clamāt ad iudicē vt eis miseretur.
C̄ Ad 3^m dōz. q̄ bñ vidēt de velle facere il-
lud p̄ quo rogāt: tñ ad p̄ces eoz. 26. 11.

Tertio queritur vtrū ofones oīum ani-
marū que recesserunt a corporibus
in charitate: quas faciunt p̄ nobis: exaudiant.
Et vidēt q̄ non. Hier. 15. Si steterit Moyses
7 samuel coram me nō est aīa mea ad populū
istū. C̄ Itē apoca. 6. Martyribus vindictam
petentib^o de his q̄ hītant in terra respōsus est
vt req̄scretē adhuc ip̄s modici nonē p̄ple-
tar. p̄serui eoz. ergo nō omnes ofones sancto-
rum exaudiant. C̄ Item q̄ aliquid aliū orādo
impetrat aliquo modo illi meretur. s; anime
a corporibus separate non sunt in statu merē-
di. ergo nobis per carum ofones nihil impet-
ratur. C̄ Itē vnicuiq̄ idigenti plus prodest
ofō sua q̄ aliū. Sed illi qui sunt in purgatorio
sunt idigentes: 7 tamē sua ofo non p̄dest eis:
q̄ tunc statim a pena liberarētur. q̄ multo mu-
tus ofones eozum exaudiantur p̄ nobis.
Contra. dī Job. 5. Ad aliq̄ū sanctorū con-
uertere: sed illa p̄uicō esse frustra si ofones
eorum p̄ nobis nō exaudiant. ergo oratiōes

sanctorum p̄ nobis exaudiant. C̄ Itē oēs ora-
tiones amicosuz dei ab ip̄o exaudiantur nisi
sit impedimentū ex parte illorū p̄ quibus ora-
tur: sed oēs anime existētēz in charitate sunt
amicę deo. ergo omnium aīarū orationes
quas faciunt pro nobis nisi sit impedimētuz
ex parte nostra exaudiantur.

Respondeo. q̄ ofones oīum aīaz que recess-
erunt a corporib^o in charitate: quas faciūt p̄
nobis: quecūq̄ sunt beataz: quecūq̄ adhuc in pe-
na exītiū. beate dupl^o orant p̄ nobis. s. ex-
presse 7 interpretatiue. p̄mo modo orant p̄ no-
bis cū expresse petunt a dīna clementia aliq̄
bonū nobis fieri: vel aliquod malum a nobis
remoueri. interpretatiue orant p̄ nobis inquā-
tum eozum merita in conspectu dei existentia
non solum eis cedunt ad gloriā: sed etiā quā-
tum est ex parte sua sunt nobis quedāz suffra-
gia. P̄mo modo ofones eoz p̄ nobis sem-
per exaudiant: q̄ sic nihil petūt: nisi q̄d vidēt
deū velle facere ad p̄ces eoz. 33° modo nō
semp exaudiant p̄pter impedimētū a par-
te nostra. Oratiōes aut aīarū exītiū: in pur-
gatorio forte non semper exaudiant: sicut nec
nostrę: q̄ nō sic vident volūtate dei sicut bea-
te: tamen eaz orōnes multis viuis p̄sunt: imo
oībus nisi sit impedimētū ex parte nostra. si. n.
nō p̄sunt hoc est: aut q̄ sunt in pena: sed hoc
est falsuz: q̄ tūc orōnes nostrę q̄ sumus in pe-
na nō p̄desent. aut hoc est: q̄ sunt extra merē-
di statū: sed hec ratio nulla est: q̄ tunc orōnes
beataz aīaruz nobis nō p̄desent: aut hoc est:
q̄ cū hoc q̄ sunt adhuc extra statū merēdi vī-
siōe dei carēt: sed hec rō nulla est: q̄ vt dī. 2
Macha. c. vltimo Hieremias q̄ extra statum
merēdi erat: 7 adhuc visione dei carebat: orā-
uit p̄ filijs israel: 7 fuit ei^o orō exaudita.

Ad p̄mum in oppositū dicendum. q̄ illud
verbum sic itelligendum est: q̄ si Moyses 7
Samuel illo tēpore fuissent in mortali vita 7
orassent pro illo populo orōnes eoz non fuisset
exaudite p̄pter malitię magnitudinē: q̄
tunc erat in populo illo. C̄ Ad 2^m dōm. q̄ illa
martyz oratio non erat absoluta petitio q̄ sta-
tim fieret vindicta: sed erat ad exprimēdū desi-
deriū scēbe stole. vnde glo. desiderat ma^o 7 san-
ctorū p̄fortiū 7 iusticie dei p̄sentiant. C̄ Ad 3^m
dōm est. q̄ ofntia est inter mereri 7 ipetrare q̄
orōne. meritū. n. p̄pe loquendo inīte cōtati: 7
caudā eq̄itati. p̄portionalitatis meritū ad p̄mū.
ipetrare est aliq̄d p̄ modū suffragij orando s̄m
tū lib̄tati 7 benignitati illi^o q̄ orat. Alij dūt
q̄ quāuis sint ex statuz merendi pro se nō tñ
pro nobis. C̄ Ad 4^m dōm. q̄ oīo exītiū in

purgatorio eis prodest ad angustiam nec gloria: quia ad hoc sunt totaliter. extra statum impetrandi aliquid pro se sed quantum ad mitigationem pene sue et abbreviationem: nec propter hoc sedatur quod statim liberentur a pena: quia nec hoc petunt: sed diuine misericordie supplicantes: ut secundum beneplacitum suum miserentur eorum: et hec oratio exauditur.

Quarto querit utrum aie beate orent pro illis que sunt in purgatorio. Et videtur quod non: quia orationes aliarum beatarum semper exaudiuntur. ergo si orarent pro illis que sunt in purgatorio ille statim a pena liberarentur. Item nullus sapiens orat pro amotione eius de quo letatur: sed sancti letant de punitione criminis in purgatorio. dicitur in psalmo. Etabitur iustus cum viderit vindictam. ergo non orant pro amotione pene eorum.

Contra magister huiusmodi dicit de illo quod in articulo summationis seculi inigrabit. suffragia tamen indigent quod adiuuabit merito et iterum. sicut in ecclesie celestis. ergo a simili et illi qui modo sunt in purgatorio ecclesie celestis intercessionibus adiuuantur.

Respondetur sicut in corpore nati membra fortia indigent subueniunt. sic in corpore mystico ecclesie non tamen debent sibi subuenire membra iter que est indigentia mutua: sed et illa que non indigent adiuuari subueniunt est indigentibus subuenire. illi autem qui sunt in purgatorio cum sint in charitate sunt membra corporis mystici ecclesie: et indigent adiuuatio. conueniens est bonos qui sunt ecclesie membra adiuuari non indigentia illis qui sunt in purgatorio suis orationibus subuenire.

Ad primum in oppositum dicitur quod quibus sancti orant pro eis: non propter hoc sequitur quod ipsi statim a pena liberentur: quia nec hoc petunt sancti: sed ut deus eis subueniat quantum vident ipsum velle eis subuenire ad peccata eorum. Ad secundum dicitur quod si sancti letant de dei iustitia: ita de misericordia: quod vident unquam in nullo alii predicare: sed alii concordare.

Circa litteras. Cuius facta erit resurrectio bonorum gaudium amplius erit. Hoc exponitur in questione di. 49. Et malorum tormenta grauiora. hoc declarabit distinctio. 50. Animas additis receptaculis continet. abdita dicuntur: quod modo non sunt nobis manifesta. Sacrificium mediatorum. i. sacrificium eucharistie. Ad hoc posuit: ut sit plena remissio vel certe ut tolerabilior sit ipsa damnatio. hoc exponitur di. sequenti: quod de hoc fiet arguere ad illa questionem. Atque pena damnatorum pro suffragia ecclesie ministrat. Et sacrificio salutari. i. sacramento eucharistie. hoc. n. factum et si per mo-

di facti non possunt nisi ipsum sacrificialiter manducantibus: mortuus tamen prodest pro modum sacrificii. sic. n. prodest omnibus indigentibus ecclesie membris pro quibus offert. Iniuria est pro martyre ecclesie orare. Contra. supra dicitur quod suffragia pro valde bonis gratia actores sunt. Rndeo. quod iniuria est orare pro illo quem certum est nobis esse martyrem. si autem facimus suffragia pro aliquo qui id bene scit: nobis non prodest: nec pro reuelato: nec pro ecclesie testimonio: si pro talibus facimus suffragia: quibus eis non prodest: tamen eis non iniuria facimus: sed ista suffragia gratia actores sunt. Bicitur non ei magis valuisse gratia et spalia quam pauperi sola generalia suffragia. Rndeo autem hoc est factum. Loquitur magister de pauperum et de diuitum qui equum meruerunt adiuuari pro morte. Potest tamen dici illa pro subsidia diuitum uti libere celeriore absolutionem. Hec ratio vera est. Non plerumque quod sic dicitur intelligi. scilicet quod non prodest hoc debet gratia maior. Bicitur autem orationes et vota nostra de offeruntur: illud idem quod a deo efficaciter et ofone petunt ipsi pro nobis oratio petunt efficaciter: si est aliquid quod videtur deum velle fieri pro ofones eorum sic petitores quibus habet simplex hoc coram iudice reseruit aduocatus: et ea proponit efficaciter. Bonum eorum est de operibus suis eis consulere veritate. hoc consilium est conuersio eorum ad deum: ut ab eo illuminatione recipiant de agendis.

CS valde malis datur mitigatio pene. **Distinctio XLVI.**

Sed queritur hic de valde malis vtriusque et ipsi in aliqua penarum mitigatione dei misericordiam sentiant vtriusque minus quam meruerint puniatur. Quidam autem autumant eos nullam releuationem pene habituros: quod affirmant Iacobus auctoritate dicens. Iudicium sine misericordia fiet illi qui non fecit misericordiam. Augustinus etiam ait. Misericordia hic: iudicium in futuro. Idem distinguens quomodo omnes vie diuini sunt misericordia et veritas ait. Erga sanctos omnes vie dei misericordia: erga iniquos omnes veritas: quod et in iudicando subuenit: et ita non deest misericordia: et in miserando id exhibet quod promisit ne dicitur veritas. Erga omnes autem quos liberat et damnat omnes vie sunt misericordia et veritas: quod vbi non miseret: vnde iudicet veritas datur.

Dicens vbi non miseret: datur intelligi aliquid a deo fieri vbi ipse non miseretur. Sed bis occurrit quod ait Lassiadorus super psalmum. loquens de misericordia et pietate dei. De vno inquit res iudicio dei tempore adiunguntur. Ergo et in punitione malorum non est iustitia sine misericordia. Idem de iudicio et misericordia ait. Dec dono mutua societate sibi iunguntur. In his breuiter omnia opera dei includit. Aug. quoque respondens illis qui reproborum supplicia sine habitura contendent: ita illos repellit opinionem asserens reprobos perpetuo puniendos: ut eorum supplicia mitigari aliquatenus non neget. Frustra inquit nonnulli eterna damnationem penam: et cruciatum sine intermissione perpetuos humano miseretur affectu: atque ita futurum esse non credunt. Non quidem scripturis aduersando diuini. sed pro suo motu dura queque molliendo: et in leuiore flectendo sententiam. que putatur in eis terribilius esse dicta quam verius. Non enim inquit obliuiscit misereri deus: ut contineat in ira sua misericordias suas. Hoc quidem in psalterio legitur: sed dicitur bialtel legitur qui sunt vasa misericordie: quod et ipsi non pro meritis suis: sed deo miserante de miseria liberantur. Aut si hoc ad omnes estimat pertinere: non ideo necesse est ut damnationem opinetur finiri posse eorum de quibus dicitur est. Ibi tamen in supplicium eternum. Ne hoc modo putet habitura felicitas eorum de quibus e contrario dicitur est Iusti autem in vita eternam. Sed penas damnatorum certis temporibus estimant si hoc his placet: aliquatenus mitigari. Et sic quibus intelligi potest manere ira dei in illis. i. ipsa damnatio. Dec enim vocat ira dei non diuini animi perturbatio. ut in ira sua. i. manente ira sua non contineat miseraciones suas: non eterno supplicio si-

nem dando: sed leuamen prohibendo vel interponendo cruciatibus: quod nec psalmus ait ad finendam iram suam: vel post iram suam: sed in ira sua. Que si sola esset: alienare a regno dei et carere magna multitudine dulcedinis dei: tam gradis tamen est pena: ut ei possint nulla tormeta que nouimus comparari: illa sit eterna: ista autem si qualibet multis seculis longa. Manebit ergo sine fine mors perpetua damnatorum: et ipsa omnibus erit communis: sicut manebit communiter omnium vita eterna sanctorum. Ecce ita asserit hic penas reproborum non esse finendas: quod non improbat si dicatur eorum supplicio aliquod leuamen adhiberi. Unde non incongrue dici potest deum et si iuste id possit: non omnino tamen punire malos in futuro quantum meruerunt: sed eis aliquid quantumcunque mali sint de pena relaxare.

Determinat premissas auctoritates. Uod ergo dicitur est iudicium sine misericordia fieri illi qui non fecit misericordiam ita intelligi potest.

Quod iudicium damnationis fiet illi qui non fecit misericordiam pro eo quod fuit sine misericordia: vel fiet iudicium ei sine misericordia liberate et saluate: qui tamen in alia qua pene alleuiatione misericordiarum dei sentiet. Ita cum dicitur misericordia hic: iudicium in futuro: non negatur quin in futuro sit misericordie effectus: et in electis qui per misericordiam ab omni miseria liberabuntur: et in reprobis qui minus quam meruerunt cruciabitur. Sed hic non sine causa dicitur fieri dei misericordia: et iudicium in futuro: quod et hic multis modis miseret de quibus non miserebitur tunc. Uocat enim deus nunc peccatores: et iustificat: quod non faciet: et tunc reddet singulis secundum merita sua. manifeste iudicabit qui nunc occulte iudicat. Cuius occultum iudicium vt

sit Augu. intelligitur pena: quia q̄q̄ vel exercetur ad purgatiōem vel mouetur ad cōuertiōem: vel si cōremnit excecatur ad damnatiōem. Occultū ergo iudiciū dei pena d̄f quā iudicat purgādo: cōuertiōem vel excecādo: iudicia quōq̄ dei interdū appellātur dispēsationes eius de oib̄s rebus. Unde. q̄ incomprehensibilia sunt iudicia eius: et iudicia eius abyssus multa. Iudiciū aut̄ quo in futuro iudicabit̄ intelligit̄ sc̄ia iudicis qua ventillabitur area. i. diuidētur localit̄ bona a malis misterio angelorum: et isti in vitā ducuntur: illi in supplicium mittentur: q̄ nūc simul mixti sunt.

De iustitia et misericordia dei.

Ed quomō iustitiā dei et pietatem. i. misericordiā supra Lassiō. duas esse res dixit: que semper adiūcte sunt iudicio dei. Iustitia. n. dei et misericordia nō due res sūt: s̄ vna res. i. vna diuina essentia est sicut supra plurib̄ auctoritatib̄ ostēsum est. Quia nō est deo aliud esse misericordē q̄ misericordiā: nec iustū q̄ iustitiā: sed idē p̄sus. Nec aliud est ei esse misericordē q̄ iustum: vel misericordiā q̄ iustitiā: sed oīno idem: q̄ nō denominatiue: sed essentialit̄ bec de deo dicuntur. Cur ergo dicit scriptura de operib̄ dei quedam esse misericordie: quedā iustitie? Si enī iustitiā dei misericordia est: quecūq̄ sūt opera misericordie esse vidētur iustitie: et ecōuerso. Dis respōderi potest sic. illis locutionibus q̄bus huiusmodi opez sunt distinctiōes: vt alia misericordie: alia iustitie: alia bonitati attribuuntur: non diuersitas subiactentis. i. rei bis vocabulis significare exprimitur: sed varietas sensuum et effectuum in creaturis monstrat. Cū. n. d̄f deus iustus vel iustitia: essentia diuina predicatur: et etiā q̄

ipse sit distributor et iudex meritoꝝ intelligi datur. Ita et cū d̄f misericors: essentia diuina predicatur: et insuper q̄ ipse sit miserorū liberator: intelligi datur. Similiter cum d̄f bonus essentia diuina predicatur. Et cum dicitur deus et insuper auctor omnium bonorum ostenditur. Ita et cū d̄f deus: essentia diuina predicatur: et ipse timēdus ostēdit̄. Inde ergo quedā opera misericordie quedā iustitie dicuntur: nō quia diuina essentia. bec et illa operet̄: et q̄n bec et illa sunt opera diuine essentie que d̄f misericordia et iustitia: sed q̄ quedā sunt quibus iudex et equus distributor: quedā q̄bus ostenditur miserator. Misericordiā. n. d̄f in natura: miserator in exhibitōe: et in q̄busdam operib̄ d̄f effectus esse misericordie: et in q̄busdā effectus iustitie: non q̄ aliud efficiat iustitia: aliud misericordia dei si ad essentiā referas: sed q̄ ex q̄busdam effectibus intelligitur iudex: ex quibusdā miserator: vt vt quibusdā placet iustus et misericors. Sed sc̄bz hoc occurrit questio quomō ex alijs ostēdatur iustus: et ex alijs misericors cū sit idē ei cē iustum et esse misericordē? Si enim sc̄bz eādē rōnem d̄f iustus et misericors: et eo opere quo intelligitur iustus intelligit̄ misericors et ecōuerso. Sed dixi supra: q̄ cū d̄f deus iustus et misericors: ita eadem diuina essentia significatur: et secūdū ea idem predicatur: vt etiā quedam diuersa intelligatur. Intelligimus enī per hoc eū esse miseratorem et iustū iudicē. Quod euidenter Origenes ostēdit̄ dicēs. Dīa que dei sunt xp̄us est ipse sapientia eius: ipse fortitudo: iustitia: sanctitas: ipse prudētia. Sed cū vnū sit in subiactēti p̄ varietate sensuum diuersis nūcupat vocabulis. Aliud. n. significat sapientia: aliud iustitia. Q̄n. n. sapientia d̄f disciplinis te

diuinarū humanarūq̄ rez struere intelligit̄. Q̄n iustitia: distributor vt iudex meritoꝝ insinuat̄. Ita et prudētia cū d̄f: motor et demonstrator bonarū vel malarū rerum: vel neutrarum intelligitur.

Auctoritatib̄ pbat quedam iustitie alia misericordie alia bonitati attribui.

Uod aut̄ quedā opa misericordie: quedā iustitie: q̄dā bonitati attribuuntur: in scripturis facile est repire. Et de misericordia q̄des et iustitia manifestus est. de bonitate vō et misericordia ampliat̄. Sed Aug. docet illa opa p̄p̄ ad misericordiā p̄tinere q̄bz alig a miseria liberantur. Ad bonitatem vō nō solū illa: sed facturā et gubernationē naturalium ita dicēs. Ad misericordiā p̄tinet q̄ a peccatis mūdatur: et de miseria liberat. Ad bonitatem vō q̄ celum et terrā et oīa valde bona creauit vt essent. Idē. Celi non indigent misericordia vbi nulla ē miseria. in terra hoīs abūdat miseria: et supabūdat dei misericordia. miseria ergo hoīs et misericordia dei plena est terra nō celi: q̄n nō indiget misericordia: idigēt t̄n regēte d̄no. Oīa enī idigēt d̄no et misera et felicia: q̄ sine illo misera nō subleuat̄: felix non regitur. Itē alibi. Misericordia ē erga miseros: bonitas erga quoslibet. Interdum t̄n misericordia large accipitur vt bonitas.

Quo mō vniuersē vie d̄ni dicant̄ misericordia et veritas.

Est bec considerari oꝝ ex quo sensu vniuersē vie d̄ni dicantur misericordia et veritas. Hoc multiplicē recipit expositiōez. Vniuersē. n. vie d̄ni misericordia et veritas: q̄bus ad nos venit: vt ait Aug. sup psalmū intelligitur duo aduēt̄. Primū in quo manifestā et multiplicem misericordiam nobis exhibuit: et secundus in quo requi-

rendo merita iusticiam exhibebit. Vniuersē etiam vie domini. i. quib̄ ad dominum ascendimus sunt iusticia qua a malo declinamus: et misericordia q̄ bonum facimus. In his enim duob̄ omne bonum meritum includitur. Sed cum superius Lassiōdo. dixerit in his duobus oīa opera dei includi. merito q̄ri pot̄ an in omni ope d̄ni bec duo mutuo sibi iungant̄. Quibusdā placuit nō in oī ope d̄ni bec duo currere. sc̄bz effectū dico: nā sc̄bz eēntiā nō diuidit̄ misericordia et iustitia: sed vnū est. Vex sc̄dm effectū in oī ope v̄ni dicūt eē misericordiā et iustitiā: s̄ i q̄busdā fatent̄ t̄n misericordiā: et talys iustitiā: atq̄ i alijs misericordiā et iustitiā. Fatent̄ t̄n d̄m oīa q̄ fec̄ misericorditer agere et iuste: referētes rōnē d̄cti ad dei volūtātē q̄ iustitia est et misericordia: nō ad effectū misericordie et iustitie q̄ sūt i reb̄. Alijs at̄ vt q̄ sic d̄f deus oīa opa sua iuste facere et misericordie: ita xcedēdū sit in omni ope dei iustitiā et misericordiā. i. clemētiā sc̄bz effectū vel signū: q̄ nullū op̄ dei ē in quo non sit effectū vel signū eq̄tatis et clemētie sue occulte siue apte. Aliq̄n. n. manifesta est clemētia siue benignitas: et occultata eq̄tas: aliq̄n ecōuerso.

Superius determinauit maḡ de statu animarū exitium in purgatorio. Hic determinat de statu exitus in inferno. Et diuiditur in duas. Primo inquit vt̄ deus in punitio ne damnatorū agit misericorditer vt̄ iuste t̄n. P̄mo quo modo sunt in deo iustitia et misericordia. ibi. S̄z quo mō. C̄ Prima in duas. P̄mo determinat q̄ntis veritatē. P̄ Secūdo exponit quasdā auctoritates que vident sonare p̄ius. ibi. Quod ergo d̄m est. C̄ Illa pars que ibi incipit. Sed quomodo diuidit̄ in tres. P̄mo ostēdit q̄ distinctio iustitie et misericordie i deo attenditur quo ad opera. P̄ Secūdo q̄ quedā opera attribuunt iustitie quedā misericordie. ibi. Quod aut̄ quedā. P̄ Tertio q̄ in singulis operibus inuenitur misericordia et iustitia. ibi. Post hoc c̄.

Ita hanc distinctione que dicitur est principaliter de duobus. Primo de iustitia dei. Secundo de eius misericordia. Circa primum querunt quatuor. Primo utrum in deo sit iustitia. Secundo utrum possit pretermittere opera iustitie. Tertio utrum possit iuste aliquem temporaliter punire non propter eius peccatum. Quarto utrum iustus agat cum uno quod cum altero.

Primo ostendo quod in deo non est iustitia. Anselm. lib. primo de veritate ultra medium. Iustitia est rectitudo voluntatis propter se servata. sed in deo non est rectitudo voluntatis. non enim est voluntas recta que vult aliquid facere non propter aliquam rationem. deus autem plus vult facere mundi istum quam alium ab isto solo numero differente: et magis reprobare Esau quam Jacob et non propter aliquam rationem. ergo in deo non est iustitia. Item secundum philosophum. etiam. c. xi. Huius ad servum non est iustitia: quia iustitia in quadam equalitate ad alterum consistit: sed deus est dominus omnium. ergo in ipso non est iustitia. Item Boetius in libro de hebdomada. Quia deus bonus est oia que egrediuntur ab eo bona sunt. ergo a simili si deus esset iustus oia que egrediuntur ab eo essent iusta: sed multa sunt a deo que iusta non sunt. carum. n. ratione iusta non sunt. Item iustitia respicit debitum. deus autem nulli debitor est.

Contra. apostolus. 2. Timotheo. 4. dicit. quod deus est iustus iudex: sed non est iustus iudex in quo non est iustitia. Item in deo est iustitia. Item psalmus. ad deum. Iustitia plena est dextera tua.

Respondeo. quod iustitia accipi potest secundum rectitudinem voluntatis: qua vult aliquis reddere unicuique in distribuendo vel commutando que ei debet: et secundum hoc duplex est iustitia. scilicet distributiva que aliquis vult omnibus que sunt de communitate distribuere bona communitati secundum proportionem equalitatem: et commutativa qua aliquis in commutando vult servare debitam equalitatem secundum communitatem: et hec est quedam potentialis pars que aliquis vult servare in commutando debitam equalitatem non secundum communitatem: sed secundum proportionem. commutativa iustitia prope loquendo in deo non est: quia nulli est debitor: ex legis necessitate: et tamen secundum communitatem de bono retribuit ultra meritum: de malo contra demeritum. Iustitia vero distributiva in deo est. omnibus. n. distribuit bona sua secundum debitam proportionem equalitatem.

Unde dicit Dionysius. 8. c. de divinis nominibus. quod iustitia dei omnibus que sunt secundum dignitatem tribuens laudat secundum commensurationem et formam et ordinationem: quia in distribuendo illam dignitatem considerat in commutatione ad decentiam suam bonitatem. Iustitia vero modo dicta etiam in deo est: quia in commutando pro bono: et malo pro malo culpa servat non equalitatem communitatis: sed proportionem in commutatione ad decentiam suam bonitatis: sed in hoc differt hec equalitas ab illa que est in iustitia distributiva: quia illa considerat iter personarum accipientium: et ea que eis distribuuntur: nam sicut se habet meritum ad meritum alteri: ita se habet illud quod distribuuntur unum ad illud quod distribuuntur alteri. Equalitas autem proportionis que est in iustitia tertio modo dicta considerat iter meritum vel demeritum quod est in recipiente: et primum vel simpliciter quod recipit a retribuente: in quo retributio et si consideret meritum vel demeritum exigentiam: hoc tamen est proportionem ad decentiam bonitatis sue: et sic et iuste punit malos: et iuste eis parcit. primo dicitur anselm. psalms. 10. c. tunc loquens ad deum dicit. Tu punit malos iustum est: quia illorum meritis punit. et tunc dicitur ibidem. cum immediate subiungitur. Tu parcis malis iustum est: non quia illorum meritis: sed quia tue bonitatis decentiam est.

Ad primum in oppositum. quod dicitur vult deus vult pro aliqua ratione que non est alia quam sua velle: quia divinus intellectus dicitur volutare dei primum esse regulam omnium volentium. Unde eo ipso quo deus vult aliquid: rationabile est ipsum hoc velle. Anselm. psalms. 10. c. ad deum loquens ait. Ad solidum iustum est quod vis: et non est iustum quod non vis: et sic patet ex supra anselm. ibidem. intentio eius est ut factum sit iustum: quia deus vult hoc fieri non ex coarctatione. **Ad 2um** dicitur quod tunc domini ad servum non sit iustitia commutativa secundum plenam rationem eiusdem: quia iter domini et servum non est equalitas eo quod omnia que sunt servi sunt domini: tunc domini ad servos potest esse iustitia distributiva: que non requirit equalitatem communitatis sed proportionem communitatis: sed proportionalitatis que est equalitas duarum proportionum que consistit in hoc quod servus retribuit proportionalem secundum merita sua. Quis etiam iustitia commutativa non possit esse secundum plenam rationem iter domini et servum: tamen potest ibi esse secundum aliquam. secundum equalitatem proportionis in quantum servus deo facit quod potest: et deo minus servo quod debet. quod autem sit iustitia commutativa et distributiva expressum est libro. 3. di. 33. **Ad 3um** dicitur quod non est sicut quod bonitas preteritur cum entitate: et sola ratione differunt: non sic autem iustitia. **Ad 4um** dicitur quod tunc deus nulli creature sit debitor: et receptorum debitor est. **Unde dicit Dionysius. 8. c. de divinis nominibus.** quod iustitia dei omnibus que sunt secundum dignitatem tribuens laudat secundum commensurationem et formam et ordinationem: quia in distribuendo illam dignitatem considerat in commutatione ad decentiam suam bonitatem. Iustitia vero modo dicta etiam in deo est: quia in commutando pro bono: et malo pro malo culpa servat non equalitatem communitatis: sed proportionem in commutatione ad decentiam suam bonitatis: sed in hoc differt hec equalitas ab illa que est in iustitia distributiva: quia illa considerat iter personarum accipientium: et ea que eis distribuuntur: nam sicut se habet meritum ad meritum alteri: ita se habet illud quod distribuuntur unum ad illud quod distribuuntur alteri. Equalitas autem proportionis que est in iustitia tertio modo dicta considerat iter meritum vel demeritum quod est in recipiente: et primum vel simpliciter quod recipit a retribuente: in quo retributio et si consideret meritum vel demeritum exigentiam: hoc tamen est proportionem ad decentiam bonitatis sue: et sic et iuste punit malos: et iuste eis parcit. primo dicitur anselm. psalms. 10. c. tunc loquens ad deum dicit. Tu punit malos iustum est: quia illorum meritis punit. et tunc dicitur ibidem. cum immediate subiungitur. Tu parcis malis iustum est: non quia illorum meritis: sed quia tue bonitatis decentiam est.

Secundo querit utrum deus possit pretermittere opera iustitie. Et videtur quod sic: quia opus iustitie est retribuere unicuique secundum merita sua: sed deus peccatores non retribuit secundum demerita sua. punit enim eos contra condignum. iuxta illud psalmus. Non continebit in ira misericordias suas. ergo deus in puniendo peccatores contra meritum suum. **Item** illos qui salvati sunt deus possit damnare: et illos qui damnati sunt possit saluare: quia omnipotens est: et damnatos saluare: et salvatos damnare esset pretermittere opera iustitie. **Item** opera iustitie pretermittere potest. **Item** potest pretermittere cursum naturalis iustitie: quod naturalibus rebus ididit: ut patet in operibus miraculorum. ergo a simili potest pretermittere cursum moralis iustitie.

Contra. 2. Thimo. 2. Et ille fidelis est qui seipsum negare non potest: sed si pretermittit opera iustitie negare seipsum: quia negare iustitiam: et ipse iustitia est. ergo iustitie opera pretermittere non potest. **Item** Anselm. primo libro. Cur deus homo. ante medium. quodlibet inconueniens in deo sequitur impossibilitas: sed inconueniens est deum pretermittere opera iustitie. ergo hoc deo est impossibile.

Respondeo. quod opera iustitie sunt quod iustitia respicit exigentiam demeritorum absolute deus potest pretermittere: et pretermittit etiam in punitione perpetua damnatorum: quia punit eos contra condignum: non secundum ad penam durationem: sed secundum ad intentionem respiciendo ad eorum demerita absolute. opera autem iustitie sunt quod respicit exigentiam meritum vel demeritorum in commutatione ad condonantiam bonitatis sui ipsius retribuentis pretermittere non potest: sicut nec illud negare quod sua debet bonitatem.

Ad primum in oppositum. quod dicitur deus non puniat peccatores secundum exigentiam demeritorum suorum absolute: punit tamen eos secundum exigentiam suorum demeritorum: quia sua condonat bonitatem. **Ad 2um** dicitur quod illos qui salvati sunt deus non possit damnare: quia hoc non potest condonare suam bonitatem: illos tamen qui damnati sunt possit saluare: quia hoc possit suam condonare bonitatem: primo tamen per omnipotentiam suam dandum eis adiutorium quo possent et vellent penitere: et sic remittit de eorum peccata et obligationes: quapropter illa obligatur ad penas eternam. cum enim omnis iniuria committatur in deum: et ipse sit superior: deus potestatis habet plenitudinem illam nulli iniuriando ex gratia potest re-

mittere damnationem: tamen nunquam remittit: quia non quas penitebunt nec penitere possunt: vni nullus damnatus saluabitur: sed illud quod mortaliter peccata de condigno meruit nullo modo potest sibi salva iustitia auferre: nisi forte indirecte: in quantum saluatum possit reducere ad vitam mortalem: in qua possit mortaliter peccare: et ex penitentia damnationem mereri: ut dicitur quidam: quo modo tamen possit beato auferre salutem iustitia clara sui rationem difficile est videre: et si illa salva reduceret ipsi ad istam vitam nullo modo possit peccare. unde quo modo saluatum possit damnare salutem iustitia ad presens non bene videtur. **Ad 3um** dicitur quod non est simile: quia pretermittere cursum naturalis iustitie aliquando sua predecet bonitatem: sed pretermittere cursum moralis iustitie respicientis exigentiam meritum seu demeritorum in commutatione ad suam bonitatem: suam bonitatem condonare non potest. hoc enim includeret contradictionem.

Argumenta ad partem secundam procedunt de operibus iustitie respicientis exigentiam meritum vel demeritorum in commutatione ad decentiam bonitatis diuine. **Questio. III.**

Tertio querit utrum deus possit aliquem iuste temporaliter punire: non propter eius peccatum. Et videtur quod non. deus nulla punitionem facere potest contra legem eternam: cum ipse sit eterna lex: sed lex eterna peccatores dicitur esse puniendos et bonos glorificandos. secundum augustinum. libro de libere arbitrio. ante medium. ergo deus nullum potest iuste punire nisi propter peccatum. **Item** secundum augustinum. ubi dicitur. Ab eterna lege derivatum est hoc quod iustum est in lege temporalis: sed secundum legem temporalem nullus iuste potest puniri a iudice nisi propter peccatum. ergo nec secundum legem eternam.

Contra. Job valde grauius fuit punitus: nec tamen propter peccatum talem nec tantam punitionem meruerat. unde ipse dicit ut habetur Job 5. **Stina** appenderent peccata mea quibus iras arena maris hec grauior apperet. cum ergo deus Job puniret iuste potest aliquem iuste punire propter peccatum.

Respondeo. quod deus nunquam aliquem punisset nisi precessisset peccatum: quia ut ostensum est libro. 2. dist. 30. Si natura humana non peccasset non fuisset alicui penalitati subiecta: tamen ut ibidem ostensum est. ante peccatum potuisset esse penalitati subiecta ab aliquo diuina iniustitia non sicut creata fuit: sed sicut eam deus creare potuisset si voluisset: quia si voluisset potuisset eam creare in naturalibus punire: et sic existens fuisset subiecta penalitati presequenti naturam suam

in talibus relictis: que ibidem sunt omnia declarata. unde si modo accipiat punire non propter peccatum p. punire si nunc fuisse peccatum. sic dicitur q. deus nulli punit nisi propter peccatum: q. nulli punit nisi peccatum aliquid precessisset. Si autem accipiat punire non propter peccatum p. hoc quod est peccatum non esse eam meritoriam punitionis. sic dico q. quidam deus nullum punit: nec punire possit nisi propter peccatum. propter accipiendum verbum punitionis: quia significat afflictionem non absolute: sed ut punitiva est peccati: tamen accipiendum punitionem pro afflictione deus non solum potest affligere: sed etiam affligit temporarie: aliquos homines non propter eorum peccatum. Quod si videtur in eorum liberatione ab afflictione gloriatur. Unde Jo. 9. dicit saluator: de ceco nato q. nec hic peccavit: nec parentes eius vt cecus nasceret: sed vt manifestetur opera dei in illo. Quod si propter exemplum patientie. Thob. 2. Hanc tentationem ideo permisit deus euenire illi vt posteris daret exemplum patientie et. Quod si videtur per afflictionem temporalem preferret eos a peccato. Quod si videtur per eorum patientiam in tribulatione premium eorum augere in celis: q. hinc fit in flagellando non sit iustitia que respicit exigentiam meritorum absolute: tamen est ibi iustitia que respicit exigentiam meritorum in comparatione ad condecendam bonitatis diuine.

E Ad hunc in opp. dicitur q. hinc lex eterna dicitur bonos glorificandos: eterna tamen vna dicitur bonos aliquos esse temporaliter affligendos propter rationes dictas: unde et talis punitionis est secundum diuine prudentie legem. Ad hoc dicitur q. siue preiudicio legis humane potest aliqd penale alicui ferri non propter peccatum: vt inuenitur exercituum: medicina infirmis. Ad. iii.

Quarto queritur vtrum deus iustus agat cum vno q. cum altero. Et videtur q. sic. q. equalitas iustitie in idiuicibili non consistit. unde ph. 2. et p. cor. 1. c. vii. dicit de medio in virtutibus q. qui par aliquando transgreditur non vituperatur: nec ad magis nec ad minus. ergo iustitia recipit magis et minus. salua ergo iustitia deus iustus agere potest cum vno q. cum altero. Item misericordia temperat iustitiam: sed deus magis punit vnum q. alium. ergo iustus agat cum vno q. cum alio.

Contra. quod dicitur deus facit iustum facit. et ergo in omni opere suo seruat iustitiam in idiuicibili in diuisibili deo non est magis et minus. Item si iustus agat cum vno q. cum alio: minus iuste agat cum vno q. cum alio: sed sicut magis iuste includit iustitiam minus iuste includit: videtur iniuste. ergo deus cum aliquo agat iniuste: quod falsum est.

Rpondeo. q. deus iustus non agit cum vno q. cum alio: cur ratio est: q. vna actio dei non potest esse iniustior: alia: nisi autem per comparationem ad voluntatem eius a qua egreditur aut per comparationem ad effectum ad quem terminatur. primo modo deus non agit iustus cum vno q. cum alio: q. vna et eadem est eius voluntas a qua egreditur omnis eius actio circa creaturas: nec secundo modo: q. quouscumque vno agat maiorem effectum iustitie q. cum alio. ex hoc tamen non sequitur q. actio eius circa vnum iustior sit q. sit circa alium. Iustitia enim in quadam equalitate consistit: siue secundum quantitatem siue proportionem: siue eundem q. patet ex prima questione huius di. Equalitas autem tam secundum proportionem q. secundum quantitatem tanta est in paruis sicut in magnis. proportio enim quatuor ad duo equalis est proportio 20. ad 10. vtraque enim est dupla: tanta est etiam equalitas inter decem et decem: sicut inter mille et mille: deus autem in agendo cum quolibet seruat equalitatem. proportio in idiuicibili ad hoc autem non astringitur propter difficultatem in nobis medium attingendi. secundum q. dicit ph. 2. et p. cor. 1. c. vii. Et ideo quouscumque iustus possimus agere cum vno q. cum altero: magis appropinquando ad punctum medium. non sic tamen potest dici de deo. Et per hoc patet ad primum argumentum in oppositum responsum. Ad 2. dicitur q. hinc deus misericordius agat cum vno q. cum alio impartiendo maiorem effectum misericordie vni q. alteri. ex hoc tamen non sequitur q. iustus agat cum vno q. cum alio. misericordia enim non est contra iustitiam: hinc effectus misericordie sit propter iustitiam: nisi secundum q. accipitur iustitia pro condecencia bonitatis. sic enim secundum rationem intelligitur iustitia est ratio misericordie. unde ansel. p. sologion. xi. cap. loquens ad deum ait. Nascitur de iustitia tua misericordia tua. Ad 3. patet solo ex dictis in questione. equalis enim est proportio magni peccatoris ad magnus suum supplicium: proportio minoris peccatoris ad minus supplicium. proportio enim demerit maioris peccatoris ad demerit minoris peccatoris equalis est. proportio supplicii maioris peccatoris ad supplicium minoris peccatoris. Se cundum argumentum ad partem aliam: hinc valet ratio maiore: tamen non valet ratio processus: quod non sequitur. iste minus agit bene cum isto q. cum illo. ergo cum isto agit male.

Articulus.

Donsequenter queritur de secundo principali. Et circa hoc querunt quatuor. Primo vtrum in deo sit misericordia. 2. vtrum sit in deo secundum rationem intelligendi misericordia. 3. vtrum vtrum in opere dei sit misericordia et iustitia. 4. vtrum pena damnatorum diminuat per susfragia vinorum.

Primo ostenditur q. in deo non est misericordia. dicit Bar. lib. 2. c. 13. q. misericordia est tristitia in alienis malis: sicut in deo nulla est tristitia. ergo nec misericordia. Item fides et spes: quod imperfectionem habent annexam non sunt in deo: sed misericordia habet imperfectionem annexam. tristitia: vt iam dictum est. ergo non est in deo. Item misericordia inclinat voluntatem ad repellendum aliquos miseriam: sed de multas miserias permittit in creaturis: q. repellere posset. sicut in ipso non est misericordia. Contra. sacra scriptura quasi vbique in deo dicit esse misericordiam. Item idem est misericordia et bonitas: quod idem videtur esse vtriusque effectus. s. communicare perfectionem aliquam indigentibus: certus est in deo esse bonitatem: vt docet tota scriptura: et dicitur omnis creatura. ergo certum est in deo esse misericordiam.

Rpondeo. misericordia duo importat. vnum est effectus: alium est accidens. Primum est propitudo voluntatis ad subueniendum miseris in quo consistit tota virtus misericordie essentia. Aliud est passio tristitie que oritur in appetitu ex cognitione miserie alterius: sicut tum ad primum misericordia sume est in deo: sicut non est tum ad secundum: nec propter hoc minus est in deo essentia misericordie: quia illa tristitia est ab ea se parabile accensio: hinc ab illo accente iponatur non misericordie ad significandam. vnde sicut ethimologia vocabuli potest dici misericordia: quasi misericordis ex cognitione alterius miserie generata. Ad primum in oppositum solo ex dictis in questione. Ad 2. dicitur q. non valet: quia imperfectio que est in deo est essentialis: vt ostenditur et lib. 3. Sicut dico de imperfectione spei q. est essentialis. tristitia deo non est essentialis misericordie. Ad 3. dicitur q. voluntas misericordis non vult repellere alienas miseriam: nisi putat expedire et decet: sic deo releuat miseriam rationalis creature non debet autem nec expedire vt a quibuslibet rationali creatura repellat miseriam. Arguitur ad partem secundam gratia rationis debet procedi: dicitur tamen q. bonitas et misericordia in deo secundum rationem dicitur in releuatoe. n. miserie alicuius et mutatio ab imperfectione ad aliquam perfectionem.

laz aut releuatoe miserie respicit directe misericordia ratione imini a q. et bonitas ratione imini ad que. R. o. n. bonitas est res perfectio: q. tunc res habet de bonitate gratia habet de eo quod dicitur habere. re autem dicitur habere deo est res perfectio. bonitas est res gratia: et est ratio misericordie. cum. n. coicatio q. est p. bonitatem non excludat debiti ratione propter id iustitiam et misericordiam. est. n. secundum rationem intelligendi di. n. coicatiois q. est p. misericordiam: et q. est p. iustitiam non vt p. illa coicatione aliquid accipiat: sicut talis coicatio illa debet bonitatem. 20. n.

Secundo queritur vtrum sit in deo secundum rationem intelligendi misericordia et iustitia. Et vt q. no. dicit. n. ansel. p. sologion. xi. ca. q. ex iustitia dei nascitur misericordia eius. Item vitas in deo plus est secundum rationem intelligendi q. misericordia: quia est misericordia directiva. sed in deo eadem est ratio iustitie et vitas. vnde p. iustitia accipit cum dicitur in ps. Misit deus misericordiam suam et veritatem. et misericordia et vitas obmuerunt sibi. sicut iustitia plus est in deo secundum rationem intelligendi q. misericordia.

Contra. illud quod est in deo principale: est in deo plus secundum intelligendi rationem: sicut misericordia in deo principale: est q. iustitia secundum rationem intelligendi. of. n. Jac. 1. q. misericordia superat iudicium. plus est in deo secundum rationem intelligendi q. iustitia. Item in re plus est secundum rationem intelligendi illud quod est maxime sibi proprium q. illud quod minus: sicut misericordia maxime est deo propria. vnde oia ne dicit ecclesia. De cuius propius est miserere: et in ps. De multa misericordia: cum tamen in psal. non inueniatur. De iustis cum hac additioe multa. sicut misericordia plus est in deo secundum rationem intelligendi q. iustitia. R. n. q. plus deo nihil sit plus vt posterius: nec duratioe nec natura: quia talis bonitas et posterius q. diuersitas in deo esse non potest: in deo vna attributa potest dici plus alio secundum rationem intelligendi in quantum vna est alteri ratio: vt simplicitas est ratio immutabilitatis: vt declarata est li. 1. di. 8. et sic loquendo de boni secundum rationem intelligendi. dico q. iustitia vno modo dicta potest esse misericordia. alio modo dicitur non. Iustitia. n. est rectitudo voluntatis et volendo reddere vnicuique q. sibi debet. est. dicitur de bonitati et debitu vt oia fiat que debet ea: et nihil fiat quod ea facit vel punire fieri non debeat. vnde ipse est primum primum oia voluntaria emanantur: vnde merito est vt demerito rationalis creature debitu est primum vel suppliciu: secundum hoc duplex debitu iustitia duplici modo in deo. vno modo rectitudo diue voluntatis in volendo facere omnia que dei condecet bonitates: et in non volendo aliquid facere quod eorum non debeat.

Alio modo. rectitudo diuine voluntatis in uolendo retribuere merito ronalis creature p- mium: 7 demerito supplicij: 7 sicut illud qd debetur bonitati diuine est ratio huius qd debetur merito uol demerito ronalis creature. sic in iustitia pmo modo dicta ratio est iustitie secundo modo dicte. 7 ideo iustitia secundo modo dicta no retribuit creature secundum exigentiam meriti vel demeriti nisi in comparatione ad concordiam bonitatis diuine. Iustitia ergo pmo modo dicta hoc est scdm ratione intelligendi qd misericordia: 7 misericordia qd iustitia secundo modo dicta. Iustitia enim pmo modo dicta e ratio misericordie. ideo enim deus parcat miseris: qd parcere suam concedit bonitatem: 7 sic intelligit illud uerbu anselmi allegatu in opponendo ad partem primam. s. qd ex dei iustitia nascitur misericordia sua. qd aut misericordia hoc sit iustitia scdo modo dicta p3 sic: quia uo deus nobis parcat no puenit ex nostro merito sed pure ex sue bonitatis cōcedētia: sed qd nos puniat. hoc puenit ex nostro demerito: 7 sue bonitatis cōcedētia: per huc ergo 7 principatus scdm rationem intelligendi uelle misereri respicit concordiam diuine bonitatis qd uelle punire. **P**reterea diuine bonitatis concordia effectus iustitie qui est punitio ordinat ad effectus misericordie qd est saluatio. unde ppetua damnatio reprobatorum erit aliqua materia perpetue landis cōcedētie diuine bonitatis in electis. deus ergo uult effectus iustitie secundo modo dicte ppter effectus misericordie. uelle ergo misereri est scdm ratione intelligendi aliquo modo ratio huius quod est uelle punire. misericordia ergo per huc secundum rationem intelligendi est in deo qd iustitia secundum modo dicta. de qua iustitia intelligitur illud uerbum Jac. allegatu in opponendo ad partē secundam. misericordia superexaltat iudicium. **A**d hanc patet solutio ex istis dictis. **A**d scdm oim qd ueritas dicit dupliciter. vno modo fm qd consistit in quadā adaequatione rei ad intellectum: cuiusmodi est ueritas intellectus. **A**lio modo p uoluntate manifestandi se exterius in signis 7 operibus fm rectū iudicij rationis: secundum quem modum loquitur de ueritate p3. 4. c. 14. c. 14. **E**ritas ad similitudinem primi modi dicta in deo differt secundum rationem intelligendi a iustitia. quāuis idē sint res: sed dicta ad similitudinem modi secundi in deo pertinet ad rationem iustitie. est enim uoluntas cōformandi opera sua ad iustitie rationem seu regulam: que regula est ueritas pmo modo dicta: ueritas pmo modo dicta hoc est

secundum ratione intelligendi qd misericordia. est enim eius regula: sed no est sic de ueritate secundo modo dicta. **E**l potest dici qd ueritas secundo modo dicta idē est qd iustitia scdm qd accipitur pro cōcedētia diuine bonitatis. 7 ego concedo qd iustitia hoc modo dicta uel accepta p3 est scdm rōne intelligendi qd misericordia. **A**d ar^m ad partē secundā p3 quid sit dictum ex dictis in qōne. **Q**uestio. in. queritur utrum in omni opere dei sit misericordia 7 iustitia. **E**t uidet qd no: qd in reprobatione eius qui nihil demeruit nulla ē iustitia: quia iustitia respicit demeritum: in electione eius qui no est misericordia: qd misericordia presupponit miseriam: sed secundum apostolu ad Ro. 9. **E**au factus reprobatus anteqd aliqd mali egisset. **S**cōs etiam ipsu ad Ephe. 1. **E**legit nos ante mundi constitutionem: ergo est aliquod opus dei in quo nulla est iustitia: 7 aliqd in quo nulla est misericordia. **I**tem iustitia retribuit secundum merita. misericordia preter merita. iuxta illud psal. **H**ec sōs iniquitates nostras retribuas nobis. 7 sequitur. **C**ito anticipet nos misericordie tue. sed idem opus non potest fieri secundum merita 7 pter merita. ergo no est in omni opere dei misericordia 7 iustitia. **C**ōtra. glo. sup illud psal. **A**nime uite dñi misericordie 7 uitas. dicit qd hoc dno in omni opere domini simul sunt: 7 si non nobis manifeste apparent. **R**ūdeo qd iustitia 7 misericordia i deo possunt accipi large uel stricte. **P**rimo modo iustitia in deo dicit cōcedentiam bonitatis diuine 7 misericordia uoluntate beneficiandi creature: 7 sic planū est qd in omni opere dei sit: qd omnia que facit deus: sunt secundum exigentiam sue bonitatis: 7 cū uoluntate beneficiandi creature: etiā uolendo punire reprobos cōcedunt punitio bona sit electis. **P**3 modo misericordia dicit uoluntate subueniendi miseris preter merita: 7 iustitia uoluntatem retribuendi scdm merita: 7 qd mereri uel demereri non cōuenit nisi ronalis creature. ideo misericordia 7 iustitia no sunt in omni opere dei: sunt tamē in omni ope retributōis que fit ronalis creature de lege cōmuni. i quantum enim remunerat secundum condignam est in illo opere iustitia. in quantum uero punit ultra condignū est in illo opere misericordia: similiter i quantum punit malos est in illo opere iustitia. i quantum uero punit citra condignū est in illo opere misericordia. **A**d h^m in opp^m dō. qd in electōe 7 reprobatione ab eterno no fuit ratio iustitie secundo modo

dicte: nec tamē fuit cōtra iustitiam: sed pter iustitiam. actio aut pter iustitia que est respectu rei que nulli debita est: in nullo respēdibili est. deus autē reprobatis no tenebat dare uitam eternā. unde in eos reprobādo nihil facit contra iustitia. **P**ōt tñ dici qd in eligendo fuit aliqua rō misericordie: qd no tantummodo actus misericordie est repellere miserā iaz in misero existente: sed et hōiem a miseria pcare. eligendo. n. precant illos quos elegit a miseria dānationis eterne. **A**d 2^m oim qd idēz opus fm aliquid pōt fieri preter merita: 7 fm aliquid fm merita: ut p3 in punitione citra condignū. rōne. n. partis pene que infligit est opus fm merita. rōne partis pene que no infligit est opus pter merita. sicut in punitione ultra cōdignū. in qtu. n. hō aliquo modo disposito se per liberū arbitriū ad tale pmiū: illa pmiatio aliquo modo est fm merita: multo min⁹ tamen qd punitio fm demerita: qd sic non pōt liberum arbitriū. qtu est ex parte sua in merendo sicut in demerendo: in qtu aut hō dign⁹ est illo pmo per dei dona. de. n. in nobis coronat bona sua: illa punitio uel pmiatio est preter merita. **Q**uestio. in. querit utrum pena dānatorū uel minuat per suffragia uiuoz. **E**t uidet qd sic. **A**ug. 1. **E**nchi. 65. 7 recitat magister di. pcedenti. c. 2. dicit de suffragijs qd qbus psumt aut ad hoc psumt ut sit plena remissio: aut certe ut tolerabilior fiat ipsa dānatio: uel tñ aut hui⁹ dist. mēbrū no uidet posse referri nisi ad dānatos. **I**tem fm psal. **D**eus non cōtinet in ira sua misericordias suas: sed si deus nollet dimitti penā dānatorū per suffragia uiuoz uideret continere in ira sua misericordias suas. ergo uidet qd uelit eos iuari per suffragia uiuoz. **I**te qui dicitur si soluantur pro eo qnqz debitus eius minuit. qd ad qtuāqz penā obligent damnati si per suffragia aliquid pro eis soluitur: debitum eoz 7 ex consequenti pena minuitur. **C**ōtra. **A**ug. 21. de ci. c. 24. dicit qd si ecclesia sub certitudine sciret qd sunt reprobati ad huc uiuentes no oraret pro ipsis sicut nec pro ipso diabolo: sed qd de nullo certus est: id orat pro oibus dñi adhuc uiuunt: sed si ofones conserre possent dānatis: pro reprobis cēt orādū. in nullo penam dimittunt dānator. **I**te ang. in lib. de cura pro mortuis agē. ppe pncipius dicit de suffragijs: qd nihil oio adiuuat: siue p eis fiant: quozū taz mala sunt merita: ut nec talibus digni sunt adiuuari: siue pro eis: quozū

tam bona ut talibus non indigeant adiuuentis. ergo non psumt nec illis qui sunt in inferno nec illis qui sunt in paradiso. **A**d hanc qōne dixerūt aliqui qd suffragia uiuorum plunt dānatis si p eis fiant ad interpolatione pene eoz iterum an iudiciū no possit. **S**3 hanc opionē est: qd demeritū pene in eis nunq̄ interpolatur. **A**lij dicit qd si per suffragia pena dānatorū no interpolat: qtu tñ ad intentione mitigat. **S**ed hanc opionem est: qd cū pena eoz sit finita intensius per multiplicatione eoz iustitie suffragioz possit totaliter tolli: qd per multiplicatione equalium suffragioz remoueret gradus illius intensiōis pene non fm candē pportione: sed fm eadēz q̄titatez. **A**lij dicit qd si per suffragia no minuat eoz pena p se 7 directe: dimittit tñ per accis 7 indirecte in qtu uirtus dānatorum per suffragia fortificatur in sustinendo. **S**ed hanc opionē est: qd dānatis nec noua uirtus gratie dat: nec uirtus fide eoz melioratur: nec dispositio tria remouet. **I**deo simpliciter dñi ad qōne qd quis dānati non tanta quāta dānati p pena atrocitate cruciantur: no ut eas penas uel nunq̄ subeant uel aliquid quando finiant: sed ut eas uirtutes qd merita sunt eoz leuioresqz patiant: ut dicit **A**ug. 21. de ci. c. 24. exponens illud psal. **N**ō cōtinebit dñs in ira misericordias suas: tamē pena sic taxata in nullo per suffragia minuitur: nec quantum ad duratione: nec qtu ad intensiōe: qd sicut in corpore nali influenza alioz membrorū no deriuat ad mēbrū totaliter a corpore psum: sic beneficia eccleie: nec miseratione: nec triūphantis deriuat ad dānatos cū sint totaliter ab ecclesia pccisi. **A**d h^m in opp^m oim qd ibi ang. accipit dānatione no pparie: sed p ualde graui purgatoria pena. **E**l oim qd ibi locutus est sub dubitatione: 7 alibi partē triam asserit: ut p3 i autoritatibus ad partē trias allegatis. **A**d 2^m solutiū est per illud qd dicitur est in principio solutionis qōnis. **A**d 3^m oim qd illud locū h3 ubi debitu 7 pars que soluit sunt eiusdē generis: si. n. aliquis esset dānatus ad mortē non minueret aliquid de pena illa qui centū libras solueret: pena aut dānatorū cū sit eterna cuiuslibet tpali pene iproporcionabilis est: vñ no sic pōt minui qd suffragia tpalia ut tēporalis pena. **E**l dicit pōt qd no sunt in statu in quo p eis possit aliquid solui p rōne dicta in solutione qōnis. **A**d hanc ad ptem aliā oim qd quis cōcedendus sit rōne pncipalis cōclusiōis: p3 tamē dicit qd ecclesia non oraret pro aliquo in

hac mortali vita quem sciret esse reprobos: vt sibi daretur salus eterna: orare tamē posset p eo vt abstineret a peccatis pro quibus si ea faceret auerteretur eius pena.

Circa litteram. Incomprehensibilia sunt iudicia eius. id est dispositioes eius. vñ non est contra hoc qd dicit psalmus. Promittant omnia iudicia oris tui: quia ibi per iudicia intelliguntur dei mandata. Nō diuersitas rei his vocabulis significare exprimitur: s; va- rietas sensuū & effectuz in creaturis mōstratur. in quantum scilicet ex conceptionibus di- uersis quas a creaturis accipim⁹ diuersas ra- tiones attribuitur deo: ita vt non sit in deo diuersitas scdm rem: sed scdm rationes tantū: que tamen conceptiones casse non sunt: quia illis respondet in deo realis vnitas sine rea- li pluralitate.

De sentētia iudicy. Di. XLVII.

Olet etiam queri qualiter dabit iudicy sententia. S; non est perspicuū id expli- care. Non enim scriptura apte diffinit an voce illa p- feratur. Venite bñdicti: &

Ite maledicti: an virtute iudicis ita fiat cōscientys singulorū attestatibus: vt mō dī futurum: vt iudicis potētie effectus: ipsius dictioe significet. Illa ē. Esurui & nō dedistis mihi manducare: & bñdī: magis cōscientys expmenda plurimi pu- tant q̄ verbis: q; apls in momēto & ictu oculi mysteriū cōsumandū tradit. Sed illud ad resurrectiois statuz tñ referūt: non ad iudiciū: q; alij iudicis sniam & ma- lorū increpationes & bonozū premia verbis exprimenda asserunt.

Quid iudicabunt sancti & quo.

Quid autē solus xps iudicabit s; & sci cū eo iudicabūt natiōes. Ipe enim apls ait. Sedebitis & vos sup duodecim sedes iudicātes duodecim trib⁹ israhel. Nec est putādū q; duodeci apls tñ hoc pmiserit xps. Ubi. n. sede- bit Paulus & plus oib⁹ laborauit si nō ibi sedebunt nisi duodecim: ergo sedes

perfectio tribunalis. i. vniuersitas iudi- cantium itelligit. i. omnes perfecti & re- lictis oibus secuti sunt xps. Per duode- cim trib⁹ vniuersitas iudicādoz. Judi- cabunt vero eos sci nō mō cooperatōe: sed ēt auctoritate & ptate. vñ. Gladj an- cipites in manib⁹ eoz. i. snia de bonis & de malis i ptate eoz. Si vero queritur que erit eoz potestas vel auctoritas in iudicādo. Puto non añ posse sciri q̄vi- deat: nisi dīna reuelatiōe q̄s didicerit.

De ordinib⁹ eoz & iudicādi erunt. Runt autē quatuor ordines i iudicio. Due gpe sunt ptes: ele- ctioz. s. & reproboz: vt Greg.

in moral. ait. Sed bini ordines eisdē sin- gulis partib⁹ cōtinent. Alij. n. iudicant & pereūt. Alij nō iudicant & pereūt. Alij iudicant & regnāt. Alij nō iudicant & re- gnāt. Iudicant & pereūt q̄bus oñica i- clamatiōe dicit. Esurui & nō dedistis mihi man. &c. Nō iudicant & pereūt: q̄- bus dñs ait: q; non credit iam iudicat⁹. Eoz. n. dānatio toti ecclie nota ē & cer- ta: & ideo dñr tunc nō iudicari: q; ad cō- spectum districti iudicis cuz apta dāna- tione sūt ifidelitatis accedēt. Qui vero professione fidei sine operibus habēt: iudicabuntur & peribunt. i. redarguent vt pereant: q; vero nec fidei sacramenta tenuerunt increpationē iudicis in se fieri non audient: q; ifidelitatis sūe tenebris preiudicati eius quē despererunt inue- ctione redargui nō merent. Illi autē sal- tem verba iudicis audient: q; eius fides saltem verbo tenuerunt. Illi autē in dā- natione sua eterni iudicis nec vba per- cipient: q; eius reuerentiā nec verbote- nus seruare voluerūt: & ideo illi iudicā- di: sed isti non iudicandi dicunt. Ex ele- ctioz vero parte alij iudicant & regnāt. s. q; vite maculas lacrymis terunt: &

elemosynarū superinductioe operunt: q̄bus iudex veniens i dextera cōsistenti- bus dicit. Esurui & de. mi. mand. Alij autē non iudicant & regnant: q; ēt pcepta legis perfectioni virtute transcēdūt: q; non hoc solum qd lex p̄cipit implere con- tenti sunt: sed & qd ad perfectionē cōsu- litur implere student. De q̄b⁹ ppheta ait. Dñs ad iudiciū veniet cuz senatoribus ppli sui. Et salomō de ecclie sponso lo- quēs ait. Nobilis i portis vir ei⁹ q̄ se- derit cū senatorib⁹ terre: & Job ait. Nō saluat ipios & pauperib⁹ iudiciū tribuit. Di ergo recte sub gnali iudicio nō tenē- tur: s; iudices veniūt: q; & pcepta gnā- lia viuēdo vicerunt: & oib⁹ relictis xpm secuti sunt. recte pauperib⁹ iudiciū tri- buit: q; q̄to mūdo magna hūilitate de- specti sunt: tāto tūc maiori culmie pote- statis extrescēt. De talib⁹ dī. Qui vice- rit dabo ei sedere mecū i throno meo: si- cut & ego vici & sedi cū p̄re meo i thro- no ei⁹. Uicēs dñs cū p̄re i throno sedit: q; post passiois certamē & resurrectiois palmam q; p̄fi esset eq̄lis: oib⁹ claruit. Nobis vō i throno filij sedere: ē ex eius- dem filij ptate iudicare. Qu. n. iudicandi p̄ncipatū ex ei⁹ vtute p̄cipim⁹: q̄si i thro- no ei⁹ residem⁹. Ex his appet q; ēt p̄fe- ctiores sci cum xpo iudicabunt ptate: & q̄re qdā dñr iudicādi alij nō iudicādi.

De ordine iudicy & misterio angelozū.

Um autē i euāgelio legat q; dñs mittet angelos suos q; colligēt de regno ei⁹ oia scādala & mit- tent iniquos i caminū ignis. Et itē. Exi- bunt angeli & sepabūt malos d medio iu- stozū & mittēt eos i caminū ignis. Et itē Mittet angelos suos cū tuba & grega- bunt electos a quoz ventis: & p̄p̄ba dic. Cōgregatē illi scōs ei⁹: misterio angelo- rū illa impleri dubitādū nō est. Dño. n. ve-

niente ad iudiciū p̄cedet ante euz ignis quo cōburet facies mūdi h⁹ & peribit ce- lum & terra nō scōz substātiā: s; scōz sp̄z que imutabiū: celū qdē aereuz nō ehe- reum. Tātum. n. ascēdet ignis i iudicio: q̄tū ascēderūt aque i diluuiio. Ille autē ignis malis & repti fuerit viu: erit con- sumptio: bonis vō nō: vt ait Augu. Doc- erit icēdiū mūdi scis: qd fuit camin⁹ tri- bus pueris. In q̄bus si aliquid purgādū fuerit: per illū ignē purgabit. Alijs ve- ro nullā igeret molestiā. Purgato vero per ignē mūdo: & ad iudicium veniente dño: emittet vox illa magna qua resur- gent oēs mortui: & tunc misterio angelo- rum vētilabit area: q; boni cōgregabū- tur ibi de quoz partib⁹ mūdi angelico ministerio: quo & rapiētur obuiam xpo in aera: reprobis i terra. quā dilexerunt remanētibus. Et tunc p̄conia illa bono- rum: esurui & dedistis mihi manduca- re. & increpationes ille malozū: esurui & nō dedistis mi. mandu. &c. p̄ferentur: vel sono vocali vel alio modo. Deniq; p̄feretur sententia sup vtrosq;. Veni- te benedicti: & ite maledicti &c. Et mi- nisterio angelozū vtute dei cooperan- te: mittentur mali in caminū ignis: hoc est in infernum.

Si post iudicium demones p̄cerūt hominibus ad puniendum.

Solet queri vtz in iserno ma- lis ad puniēdūz p̄sint demones post iudicium: quos carnisces tortozesq; aiaz scriptura appellat. Ap̄s dic q; xps tūc euacuabit oēm p̄ncipatuz & ptatez & virtutē. Dū. n. durat mūdus: angeli angelis: demones demonib⁹: ho- mies hoibus p̄sunt: sed oibus collectis: iam omnis platiō cessabit. Dinc qdā pu- tant post iudicium demones nō habere potestates cruciādi boies sicut mō. S; z :

causa criminali. ergo omnes oportebit copare...

Ad hunc in oppo dnm qm augu. 26. de tri. c. 5. per. 1. tribus...

Quinto queritur utrum diu durabit iudicium.

Rudeo sicut dicit aug. 20. de ci. ca. 5. Per quot dies hoc iudicium tendat...

Sexto queritur utrum omnes iudicabuntur. Et vt q sic. Act. 10. of de xpo...

Contra dicit beatus Grego. 26. lib. mora. lum vltra medius...

Rudeo in illo iudicio erit de meritis & de demeritis disceptatio: pro meritis: pro demeritis retributio...

Ad hunc ad ptes 2m ps solo ex deis in qone.

Septimo querit vtruz solus xps iudicabit.

Et videt q no. 2m dicit. 19. of de aplis q crunt iudicatas. 12. tribz...

Ordinaria pte. & sic iudicabit tota trinitas. Et pmo Re. 2. Dns iudicabit fines terre...

Insequeter querit de sede pncipali.

Et circa hoc queruntur septem. Pmo vtrum mundus purgabitur per ignem...

Primo ostendo q mundus no purgabitur per ignem: qz destrui non est purgari...

non recipiunt impressiones peccatorum: ergo mundus per ignem non purgabitur...

Contra pme Cozin. 7. Pterit figura mundi huius. ibi glo. Pulchritudo huius mundi...

Rudeo q ad intelligentiam huius qonis pmo declarandi est...

Et circa hoc queruntur septem. Pmo vtrum mundus purgabitur per ignem...

cum aqua in puritate sue naturae: et hec impuritas correspondet corruptibilitati corporis humani: quia talis elementorum confusio pro corruptibili vita conueniens est. Est etiam hic quedam impuritas alia correspondens culpabilitati hominis: et illa est quedam indignitas seu idoneitatis carentia ad susceptionem inuolutionis sicut: propter peccata in hac parte mundi commissa longo tempore tam ab hominibus quam ab angelis malis: quorum modo communis habitatio in isto aere caliginoso. Purgatio autem mundi a prima impuritate erit per separationes cuiuscumque nature extranee a dispositionis a quolibet elemento. Purgatio autem a secunda impuritate erit quedam mundi reconciliatio ad similitudinem illius quae reconciliantur ecclesie sicut per prophetas. **¶** 2° articulum declaro sic. Sicut dicit phil. lib. 2. de generatione. natura ignis est congregare homogenea et segregare eterogenea: sed prima mundi impuritas est propter confusioem rerum nature diuersae: et eius purgatio erit per talem confusioem separationem. ergo ad illam purgationem conueniens erit ignis natura cuius virtus est partes eiusdem nature congregare: et partes a dispositionis extraneas segregare ab eis: et argenti. **¶** Ad purgandum etiam mundum ab alia impuritate magis congruum est ignis quam aliud elementum: quia peccata committuntur ex inordinato amore qui est ignis spiritualis imundus: et ideo ad reconciliandum mundum contra illam indignationem que est in eo propter habitationem peccatorum conueniens erit ignis sicut instrumentum: quia inter elementa ignis magis representat qualitates corporum gloriosorum: propter eius luminositatem et subtilitatem et actualitatem maiorem et virtutem et sui impermixtionem cum vaporibus terreis et aquis: quibus hic ignis inferior cum materia aliena sit admixtus. Unde nec purus est sicut ignis in sphaera sua. **¶** 3° articulo declaro sic. ultra medium interstitium non est locus deputatus habitationi hominum pro corruptibili statu. ille enim aer propter nimiam sui subtilitatem non est bene corruptibilis vite hominis proportionatus. unde et philosophi quandoque ascendentes in cacumine alicuius montis transcendentes locum illum portabant spongiae plenas aqua ad aere micras fundi: et ut refert galenus super illud. Gen. 7. Operi sunt montes excelsi. Sicut qui putant altitudinem montium non fuisse tantam ante diluuium. Ita est hodie: et hoc habent necesse concedere tenentes ignem conflagrationis non transce-

surus supremam partem medij interstitij aeris: quod dicitur Eccl. 7. in diluuium. i. cubitus altior fuit aqua super montes quos cooperauerat: sed certum est quod ille ignis tamen ascendit quantum ascendit aqua diluuii. quibus concordat galenus super illud scilicet Petri. 3. Mundus aqua inundatus perijt: que dicitur quod aqua diluuii occupauit totam istam capacitatem aeris ubi aures volitant: sed non volitant ultra supremam partem medij interstitij. Si tamen aqua diluuii ultra locum illum ascendit concedo quod et ignis conflagrationis ultra ascendet: mali et angeli diuina virtute locum illum inhabitare prohibentur: ideo igne purgari non indiget tota pars mundi: medium interstitium aeris transcendens: propter aliquam indignitatem causatam ex inhabitacione peccatorum: quibus enim angeli peccauerint in celo empirico: et homo in terrestri paradiso: quod medij aeris interstitium transcedit. non tamen propter hoc igne purgabitur: quia loca solum purgata fuerunt: cuius partem commisso statum peccatores de locis illis depulsi fuerunt: et hoc pro purgatione sufficit. In corporibus et celestibus non est impuritas per admixtionem nature extranee: nec per aliquam transmutationem ab alio corpore: quia non sunt receptina peregrinaz impressionum: quibus et aer et ignis in suis consueis quodammodo sunt confusi: et ignis in suprema aere parte generat quedam impressiones calidae et sic. c. s. asub ascendens: et ignis ppendicularis latera eadem rotanda. ut patet per philosophum. meteororum. quatuor impressionum vapor siccus est materia. Ex hoc tamen in illis partibus non dicitur talis impuritas que sit igne conflagrationis purganda. unde ille ignis non plus ascendit quam ascenderunt aque diluuii secundum inuentionem Aug. 20. de ci. c. 18. et secundum magistrum huius dist. c. 4. et secundum galenum super illud. 2. ad Thimotheum. 1. In flamma ignis: et huius galenus super illud. 2. Petri. 3. In quo aere in superiori parte que purganda est: et veniet successiue descendendo inferi. Et ad hoc potest assignari duplex ratio congruitas. **¶** Una est: quia quasi in medio interstitio aeris est communis habitatio demonum vis ad iudicium. et prius peccant malus angelus quam malus homo: et homini suasit facere contra dei mandatum. **¶** Alia ratio est ad significandum quod ille ignis non agit tamen in naturali virtute: sed ut instrumentum diuine virtutis. Ignis enim per naturam tendit sursum et non deorsum. **¶** 4° articulo declaro sic. secundum Augustinum. 20. de ci. c. 16. et auctoritate de ecclesiasticis dog. propositione. 36. Elementa in suis elementis remanebunt: et hoc rationabile est. mundus enim qui seruit homini remunerato hodie secundum modum suum de remunerato non se-

ret si destrueretur: nec est intelligendum ut essentia eorum remaneat: saluis eorum naturales qualitates destruantur: cum sint proprie passiones eorum: sed eis remanebunt saluis elementa per eas non agunt nec patient ab iniuria: quia talis actio et passio est in elementis propter corruptibilem huiusmodi statum. causa autem quare tunc erit inter ea mutata actio et passio in sequenti dicitur ponetur. **¶** Ad primum in oppositum dicendum quod illa glossa. quod dicitur quod dicitur de totali sumptione dnoz elementorum loquitur secundum opinionem quozuidam: quod non tenet. **¶** Ad 2um patet solutio ex dictis in questione. **¶** Ad 3um dicendum quod ignis in sphaera sua: quantum ad aliquam modum inuouabit ut patebit in questione sequenti: tamen per ignem non purgabitur: quia non habet puritatem purgandas per ignem: sicut patet ex dictis in questione: ignis autem impurus qui hic inferus est nostro vsui commodatus non remanebit post iudicium cui non erit ignis nisi in sphaera ignis ubi est purus: et in inferno ubi est turbidus: et fumosus. **¶** Ad quartum dicendum quod sicut ventus qui est vapor: terrenus collateraliter motus secundum philosophum. 2. meteororum. mouetur per aerem: nec tamen duo corpora simul sunt: quia nulla pars aeris simul est cum aliqua parte illius vaporis: sed est confusio partium: sed per virtutem diuinam erit supernaturaliter simul cum alio corpore. **¶** Ad quintum dicendum quod sicut ille ignis nullius elementum destruet essentialiter: sic nullam rarefactionem faciet in aere. nisi illam que competit nature aere in sui puritate: et quia natura ignis est segregare eterogenea: partes terre reducet ad terram. partes aque ad aquam: et condensabitur aqua secundum quod competit nature aque in sui puritate. Et dico quod coequitas orbis lune est sufficiens capacitas pro quatuor elementis quolibet existente in illa raritate vel densitate que competit puritati sue nature. **¶** **Secundo** queritur utrum ignis conflagrationis erit eiusdem speciei cum igne elementari. Et videtur quod non: natura ignis elementaris est conuertere illud in quod agit in sui naturam: sed ignis conflagrationis agit in alia elementa: nec tamen ea conuertet in sui naturam: quia essentia remanebit ut dictum est. ergo non erit eiusdem speciei cum igne elementari. **¶** Item est que sunt eiusdem speciei habent similes motum: sed motus ignis elementaris si est extra locum suum est rectus et ad circumferentiam: quantum in sphaera sua non mo-

ueatur nisi motu circulari per revolutionem orbis. ignis autem conflagrationis non mouebitur ad circumferentiam: sed ad medium: nec tantum motu recto: sed etiam collateraliter: ergo non est eiusdem speciei cum igne elementari. **¶** Contra. quod non est ignis nisi equiuocum non habet ignis virtutem: sicut qui non est homo nisi equiuocum non habet virtutes hominis: sed si ille ignis non esset eiusdem speciei cum igne elementari non esset ignis nisi equiuocum: ergo non esset habiturus virtutes ignis: quod falsum est. **¶** Respondeo quod ignis conflagrationis erit eiusdem speciei cum igne elementari. Quod dupliciter potest probabiliter persuaderi. **¶** Purgatio mundi que fuit per aquam: fuit per aquam eiusdem speciei cum illa. ergo a simili et purgatio futura per ignem erit per ignem eiusdem speciei cum igne elementari. **¶** Preterea illud verbum Gen. primo. et requieuit deus die septimo ad omni opere quod pararat. exponitur sic quod cessauit ad creando nonas species rerum: sed si ignis conflagrationis non foret eiusdem speciei cum igne elementari: produceret deus speciem que non fuit producta in operibus sex dierum: nec in se nec in suis naturalibus causis. nec ita de hoc argumento concludere quod deus non posset nouam speciem substantie producere: quia scio quod posset: sed multa posset facere que facturus non est. **¶** Ad primum in oppositum dicendum quod maior intelligenda est quando pure agit naturaliter: tamen ignis agit ut instrumentum virtutis diuine: et preterea ut superius ostensum est: potest esse ignis in tali materia: cui incorporata est talis proportio celestis fluiditatis: ut ignis sic per ea regulatur in operatione sua: ut calefaciat et non consumat: sicut offensum fuit in igne fulguris. **¶** Ad secundum dicendum quod maior intelligenda est de motu naturali. Ignis autem ille et partim habebit motum naturalem: et principaliter supernaturalem: sicut ad suam operationem disponet sua naturalis virtus: sed principaliter operabitur per virtutem supernaturalem: quia operabitur ut instrumentum diuine virtutis. **¶** **Tertio** queritur utrum ignis conflagrationis supernaturaliter producat in esse. Et videtur quod non. res supernaturalis nullam habet naturalem operationem: sed res in esse producta supernaturaliter est supernaturalis. ergo si ille ignis supernaturaliter producat in esse nullam haberet naturalem operationem: quod falsum est. **¶** Contra. si ille ignis producat in esse: possibile est quod naturaliter fiat ignis diluuium vni-

Distinctionis

B uerfale sed hoc excommunicatum est a domi-
no Stephano episcopo Paris. si ille ignis
non produceret naturaliter in esse.

C Ad istam questionem dixerunt aliqui qd il-
lius ignis generatio erit naturalis: quia virtu-
te ignis elementis: et corpus mundi celestium gene-
rabitur in materia terrestri et aqua et aerea.

C Sed contra. si eius generatio esset natura-
lis virtute alicuius constellationis naturali in-
uestigatione posset fieri consumatio seculi quod
falsum est: et est contra illud act. primo. Non est
vestrum nosse tempora vel momenta que pa-
ter posuit in sua potestate. In quo satis datur
intelligi qd consumatio seculi non est in activa
potestate nature.

Pterea secundum illas
opinionem alia elementa per ignem illum non
purgarentur: sed corrumpentur: si intelligat
qd fieret de tota materia aliorum elementorum:
natura enim non potest educere formas ignis
de materia alterius elementis: quia illius elemēti cor-
rumpat formā. **P**terea. si illa opinio est vera:
rationes posset dici qd illa purgatio que fuit
per aquam diluuii fuit naturalis per virtutem
alicuius constellationis celestis conuertentis
aerem in aquam: sed hoc est falsum. immo su-
pernaturalis fuit ad purgandum mundum de
bonis malis: secundum qd manifeste innuit
textus sacre scripture.

C Ad idem ergo mihi
dicendum qd illius ignis productio superna-
turalis erit: sicut tamen eius actio principaliter
erit supernaturalis: et cum hoc erit in eo ali-
qua naturalis aptitudo ad illam operationem
ad quam applicabitur a diuina virtute princi-
paliter mouēti: quia ille ignis erit virtutis di-
uine instrumentum: sic non nego quin productio-
nem huius ignis precedat vehemens siccitas
naturaliter generata illius ignis productionem
naturaliter concordans: non tamen sicut di-
positio necessaria: sed congrua.

C Ad argumentum in oppositum dicendum
qd ista non contradicunt qd res sit supernatu-
raliter producta et naturalem virtutem habeat
et operationem. Adam enim supernatura-
liter fuit productus: et tamen naturales habuit
operationes: sic etiam mundus: res ergo non
dicitur supernaturalis: quia supernaturaliter
producta: sed quia naturam eleuans ultra suam
naturalem facultatem: sicut est gratia in ani-
ma. Nec per ista intendit negare illius ignis ope-
rationem principaliter fore supernaturalem.
immo hoc concedo.

Quæstio. iiii.

Quarto queritur vtrum ille ignis prece-
det iudicium. Et videtur qd non.

XLVII

Angu. 20. de ci. c. 16. Iudicium his qui scripti
non sunt in libro vite. sequitur tunc figura hu-
ius mundi mundanorum ignis conflagratio-
ne peribit. **C** Item Angu. eo. li. c. vlt. in fine.
circa illud iudicium has res didicimus esse ve-
turas. **P**terea Thebites. fidem iudeorum. An-
tichristum persecuturum. **C**ristum iudicatu-
rum. resurrectionem mortuorum. bonorum et
malorum direptionem. mundi conflagratio-
nem. eiusdem renovationem: et infra. existimo eo
quo a me commemorata sunt ordine esse vtura.

C Contra. **p**sal. Ignis ante ipsum precedet et
inflamabit in circuitu inimicos eius.

C Respondeo qd ignis ille quantum ad sui in-
itium precedet iudicium: et premitabitur quid-
tum ad suam progressionem: sequetur vero quid-
tum ad sue operationis complementum. **E**t
enim aliqui dicunt igne illo incipiente mun-
dum purgare in superiori parte que purganda
est. **C**ristus incipit venire ad locum iudi-
cij: et statim ad eius preceptum motus celi ces-
sabit et resurgent illi qui tunc inueniuntur mor-
turi: et illi qui tunc inueniuntur viuentes valde
cito morientur propter cessationem motus ce-
li: et etiam vt volunt quidam propter quandam
dysmperantiam caloris que extunc erit in lo-
co habitationis hominum: quibus adhuc vi-
uunt illius substantia ignis predicti non peruen-
titer quasi post statum predictus ignis descen-
det et incinerabit corpora eorum et purgabit il-
lud quod inueniet purgandum in electis. quo
facto statim resurgent: et tunc illi et alij electi qd
pari resurgent ante eos rapientur simul ob-
uias **C**risto in aera: et hec omnia sicut ante qd
Cristus perueniat ad locum iudicij. Et sic pa-
ret qd **C**ristus ad locum iudicij venit suc-
cessiue: sicut successiue in celum ascendit. vnde
act. primo dicitur. Sic venit quemadmodum
vidistis eum euntem in celum. **Quid** autem
agat predictus ignis in principio. quid in me-
dio. quid post iudicium in sequētibz questio-
nibus dicitur.

C Ex dictis patet concordia au-
ctozitatum ad vtraque partem: secundum tamē
glo. illud verbum **p**sal. intelligitur de igne ire
in quo inflamabuntur impij pro predicatio-
ne propheta: vel de igne charitatis quo im-
pij inflamabuntur conuersi ad penitentiam.
hic tñ non videt esse sensus **p**sal. **20. V.**

Quinto queritur vtrum ignis ille purga-
bit aliquos electos. Et videtur
qd non. **C** Angu. 20. de ci. c. 16. dicit qd possi-
mus dicere electos futuros esse in superiori-
bus partibus quo ita non ascendet flamma il-

Articulus

B lins incendij: quem admodum nec vnda diluuij.
ergo ille ignis non tanget electos: et ex conse-
quenti nec purgabit. **C** Item tempus purga-
tionis debet precedere tempus retributionis:
sed ille ignis erit in tempore retributionis. er-
go per illum nullus homo purgabitur.

C Contra. magister supra di. 45. c. pe. dicit de
illo. qui suffragis indigens in articulo consu-
mationis seculi cum reliquis migravit qd exi-
stimat cum quasi per ignem transuentem sal-
uari. ergo aliqui non illum tunc purgabuntur.

C Respondeo qd electorum quidam inueniē-
tur in aduentu iudicij qui mihi soluerūt mor-
tus tributum: et istoz illi qui indigebunt pur-
gatione per illum ignem purgabuntur.

Alij vero electis nullam ingeret molestiam. secun-
dum qd expresse dicit magister huius di. c. 4.
Et tamen dicunt aliqui interficiet eos sine vi-
lo dolore: quia ager in eos vt instrumentus di-
uine iustitie non secundum propriam virtutē.

C **H**ic autem non videtur dicendum qd il-
le ignis interficiet electos qui in aduentu iudi-
cij inueniuntur viui nihil habētes purgabile.
sed morientur propter cessationem motus ce-
li: quāuis enim celum per sui cessationem a mo-
tu non fit omnium omnem sui influentiam.
tamen postquā cessabit motus eius non habe-
bit influentiam proportionatam ad continua-
tionem animalis vite. vnde rabi **D**orpes. c.
57. dicit qd si quiesceret cor a motu suo quasi in
lectu. oculi moreretur homo et destruerentur
motus eius et virtutes: sic si celi motus quie-
sceret per punctum hore periret mundus in
vniuerso suo et destruerent omnia. scilicet cor-
poralia que sunt in ipso. Sed nimis dicit: quia
propter cessationem motus eius non destrue-
tur ipsa corpora celestia nec elementa.

Alij autem dicunt qd antequā cesset motus celi om-
nes homines erunt mortui: quia ante cessatio-
nem motus eius erit quedam dysmperantia
in aere per caloris excessum per quem omnes
homines qui tunc inueniuntur. viui morientur
et secundū hoc pro tanto dicit qd aliqui inuenien-
tur viui in aduentu iudicij: quia aliqui adhuc
erunt viuentes ante iudicium aduentum valde
parum et etiam ante ignem conflagrationis: qd
tamen morientur parum ante qd **C**ristus ve-
niat ad iudicium: et etiam ante qd veniat ignis
predictus. corpora tamen illorum predictorum
electorum qui viui inueniuntur in aduentu iudi-
cij et parum ante per illum ignem incine-
rabuntur vt mox aliorum a cineribus sic resur-
rectio: tamen sic patet qd erit actio ignis pre-

Secundus

294

dicti ante iudicium: quia predictorum electo-
rum purgatio et incineratio precedet iudicium.
C Ad primum in oppositum dicendum qd aug.
ibi loquitur de sanctis postquam resurrexe-
rint: quod patet quia parum post verba predi-
cta subdit qd nec ignem conflagrationis illius
pertimescent immortales atq; incorruptibiles
facti. **C** Ad secundum dicendum qd parum
ante iudicium quando incipiet ignis ille mun-
dum purgare adhuc erit tempus purgatio-
nis: quia incipiet mundum purgare ante iudi-
cium: et tunc adhuc inueniuntur aliqui pur-
gandi.

Quæstio.

Sexto queritur vtrum ille ignis reprobos
cruciat. Et videtur qd no: quia non
debet eos igne duplici corporali cruciari: sed
ipsi cruciantur igne infernali. ergo non crucia-
buntur igne conflagrationis: quia erit alius
ab igne infernali. **C** Item augu. 20. de ci. c.
16. dicit qd impij in eternum ignem mis-
sis tunc figura huius mundi mundanorum
ignium conflagratione peribit. ergo impij
existentibus in inferno ignis conflagrationis
erit super terram. ergo non cruciabit eos.

C Contra. magister huius dist. c. 4. dicit qd
ille ignis malis qui reperti fuerint viui erit co-
sumptio. ergo cruciabit eos.

C Respondeo qd ille ignis cruciabit repro-
bos etiam ante iudicium: quia statim crucia-
bit eos cum resurrexerint: sed etiam iudi-
cio illo igne cruciabantur: et forte tñ igne in-
fernali non cruciabantur: quia ille ignis non
erit de inferno. sed tunc ignis conflagratio-
nis vicem eius supplebit reprobos cruciando.
cruciabit etiam eos post iudicium: quia om-
nes reprobos cum omnibus mundi sordibus
involuet et precipitabit in infernum. **Quod** etiā
in illo igne erit impurum: vt virtus diuina segre-
gabitur a puro: et descendet in infernum ad au-
gendum in perpetuum reprobos crucia-
tum. non autem illud quod in eo est lucidum
et subtile: et de hac ignis intermissione exponit
quidam illud verbum **p**sal. **138.** Vox domus
intra circuitus. **A**ssimam ignis.

C Ad primum in oppositum dicendum qd non
est inconueniens qd igne duplici crucientur:
rationabile enim est vt eorum cruciatus au-
geatur. **C** Ad secundum dicendum qd illud ver-
bum sic est intelligendum: aut qd illud quod
remanet purum de illo igne. quod descendet
in infernum consumabit electorum purgationem.
aut opinatio loquitur sicut etiam alibi dicitur
conflagrationem sequi bonorum et malorum direp-
tionem.

nem. quod tamen non asserit.

Septimo

querit vtz ille ignis desinet ee. Rñdeo q ad hoc dicit q. da q illud puri quod de illo igne non decendet in infernu referuabitur in superioribus ad accidentalem gloriam electoz: sed illud no intelligo: qz si remaneret: aut remaneret inferis: aut igni coniunctus in spera sua: non pmo modo: quia esse inferius derogaret nature ignis puri: nec secudo modo: qz alia tria elementa remaneret minorata: quia de parte materie cuiuslibet illorum ignis ille supernaturaliter pducetur. Unde probabilius mihi videtur dicendū q complete peracto purgationis officio in preiacente materiam resoluat: z trā mutabitur pars in terram puraz: pars in aquā puraz: pars in aerem purum. z sic ista tria elementa non remanebunt in suis essentis minorata: z fiet ista resolutio: z transmutatio supernaturali virtute sicut per eam ignis ille de pie dicta materia producutur.

Circa

litteras. Redargui nō meretur. Nota q istud non redargui erit eis penale: quia scient hoc esse ad eozū contemptū: z se ita peccunose esse reputatos: vt non sit conueniens discuti eozum opera. damnatis ergo penale erit redargui: z penalius nō redargui propter causam predictam. Illi saltem verba iudicis audient qui eius fidem saltem verbo tenuerunt. quia quāuis fideles magis peccent in eodem genere peccati q infideles: tamen pauciora bona permixta sunt peccatis infidelium q fideliz: quia vbi non est fides nullum est meritum. Alijs nullam ingeret molestiam. hoc expositū est in questionibus. Purgato vero mundo per ignem prelatio cessabit. scilicet quātum ad officium: sed prelatio naturalis dignitatis vel glorie manebit. Quibusdā videt eos. id est demones. Sic constare hominibus tortores in pena: sicut extiterunt incentores in culpa: istud non tenetur communiter nisi pro statu ante iudicium: quāuis aliqui dicant q ita erit etiam post iudicium.

De forma iudicis. Di. XLVIII.

Olet et qri in q forma xps iudicabit. In forma vtiqz serui iudicabit: q oib in iudicio apparebit vt videat mali in quem pupugerūt. Diuinitatem vero eius mali non videbūt. Cū Esaias. Tollat ipius ne videat gloria dei. Humanitate videbunt vt ti-

meat: diuinitatē vō nō: ne gaudeat. Diuinitas enī sine gaudio videri nō pōt.

Qd apparebit tunc in forma serui.

Ed cū i forma hūana cōstet euz apparebiturū. querit an in forma illa glorioza appeat sicut vere ē: an i forma qlis in passioe extitit. Quidā putāt a malis talē videri qlē crucifixerūt. i. i firmā: qz dicit scriptura vt videāt in que pupugerūt. Sz apte Augu. dicit formā serui gloriozitatē a bonis z a malis tūc videri sic. Cū i forma serui gloriozitatē iudicāre viderint hōi z mali: tollet ipius vt nō videat claritatē di q de? ē: quā soli mundo corde videbunt: qd erit eis vita eterna. forma ergo hūana i xpo gloriozitatē videbit a cūctis: vñ z xps vñ iudicatur qz fili? hois ē. Ita. n. legit i euāgelio Jo. z ptatē dedit ei iudicium facere qz fili? hominis ē. Nō q ipse ex vñte hois sit iudicaturus: vel q ipse sol? sine pte z. s. i. iudicium sit facturus: sz q ipse sol? i forma serui iudicās bonis z malis videbit. Cū ergo p nō iudicet queqz: sz oēs ptatē dedit filio: nō ita ē itelligēdū qsi fili? solus iudicet z nō p: sz qz forma filij hūana cūctis in iudicio appebit: nō i forma i firma: sz glorioza. Iudicabit at ex vñte diuinitatis nō sine pte z spūscō: z appebit terribilis impys z mitis iustis: erit enim terror: malis z lumen iustis.

Quare secundum formam serui dicitur christus suscitaturus corpora.

Tsicut dicit solus xps scdm formā serui iudicaturus ppter causas pmissas: ita et dr suscitatur? corpa mortuoz scōz hūanitatē cū tñ virtute diuinitatis sit suscitaturus: nō hūanitatē. Sz hac rōne istud dr: qz i hūanitate suscepit qd ē cā vñte resurrectōis. i. passionē z resurrectionē. Ideo ei ascribitur secundū hominē suscitatio mortuoz.

Un Augu. Per vbu filii di fit aiaz retur rectio. Per vbu factū in carne filii hois fit corpoz resurrectio. Itē Judicat z suscitatur corpa nō p: sz fili? scōz dispēlatōne hūanitatē i q minor pte ē xps: i eo qd ē fili? di: ē vita q viuificat aias: i eo qd ē fili? hois: iudex. Ecce scōz formā hūanitatē dr suscitaturus corpa z iudicatur?. Iudicatur? aut qz illa forma cūctis i iudicio appebit: z suscitatur? qz i eadē forma meritū z cām resurrectōis nre suscepit. Et qz scdm eadē formā vocē dabit qua mortui de monumētis resurgēt z procedēt scdm qd de? est. Viuificat aias nō p tñ qz nō tñ p vita ē: sz z fili? cū eo z spiritaliter nant? eadē vita ē q p tinet ad aiam nō ad corp?. Corpus. n. nō sentit vitā sapiētē: sz aia q illuminat a lumie eterno. Sz ergo xps potētia diuinitatē viuificet aias z suscitetur corpa z iudicet: non ociose tñ z pter rōnē ei scōz formā di tribuit viuificatio aiaz z scōz formā serui iudiciz z resurrectio corpozum.

De loco iudicij.

Utāt qdā dñm descēsurū i vallem Josaphat in iudicio: eo q ipse p Jobelē pphetā sic loq. Congregabo oēs gētes z deducā eas in vallem Josaphat z discēptabo ibi cū eis. In cui? capituli expositōe ita repi. Hoc qdā pueriliter itelligūt q i valle q ē i late re mōtis oliueti descēsurus sit dñs ad iudicium: qd friuolū ē: qz nō i terra sz i spacio hui? aeris sedebit locū mōtis oliueti ex quo ascēdit: z sic Joānes Criso. dicit. angeli deferēt an eu lignū crucis: vñ i euāgelio veritas dic. z tūc apparebit signū filij hois zc. Josaphat aut iterpretat iudicium dñi. i. vallē ergo Josaphat. i. iudicij dñi congregabunt oēs ipy: iusti vō nō descēdet in vallē iudicij. i. dānatiōis: sz i nubibus eleuabuntur obuiam christo.

De qualitate luminarium z temporis post iudicium.

Eniē at ad iudicium dño i fortitudine z ptate magna sol z luna dicunt obscurari: nō sui luminis puatiōe: sz supueniēte maioris luminis claritate. Virtutes qz celoz. i. angeli dñi moueri: nō metu dānatiōis vel aliq pturbatōe pauoris: sz qdā amiratiōe eozū q viderit. vñ: Job. Colūne celi pauēt aduētū ei?. Ante diē vō iudicij sol z luna eclipsiz patient: sicut Jobel testat dicēs. Sol auertēt i tenebras z luna in sanguine: anqz veniat dies dñi magn? z horribilis. Magn? vō dr pp magna q sibi fiēt. Cū at factū fuerit celū nouū z terra noua: tūc erit lux lune sicut lux solis testate Esaiā. Et lux solis sepreplr. i. sicut lux septe diez: qz quātū luxit sol i pma dicitōe septe diez an pctm pmi hois: tñ lucebit p iudicium. Adozata. n. fuit lux solis z lune aliozūqz sydez p pctm pmi hois: sz tūc recipiet z sol mercedē sui laboris: qz sepreplr lucebit: z tunc nō erit vicissitudo diei z noctis: sed tñ dies. Un zacharias. Et erit dies vna q nota ē dño: nō dies neqz nox: z i tpe vespi erit lux: qz tūc nō erit varietas diei z noctis que mō ē: sz continua dies z lux. Esaias tñ vñ dicere q tūc nō luceat sol vel luna loquēs congregatiōi sanctoz. Nō erit tibi igr ampli? sol ad lucēdū p diē: nec splēdor lune illūinabit te: sz erit tibi dñs i lucē sempiternā. Sed his vbis nō negat solē z lunā tūc lucere: sz significat his q tūc erūt i eterna beatitudine: nullū lucis vñz p stare: qz vt ait Hiero. sup eūdē locū. Celi terre qz solis atqz lune nobis cessabit officium: z erit ipse dñs lumē suis i ppetnū. pōt etiā itelligi illud Esaiē ea rōne dictum: qz sol z luna tunc nō habebūt ortū z occasū sicut nūc. vñ: de Jsid. illud Esai. qñ exponens ait. post

iudiciū sol laboris sui mercedē suscipiet. vii. pphā. Lucebit septēpl̄r ⁊ n̄ veniet ad occasuz nec sol nec luna: s; i quo creati sūt stabūt: ne ipy i tormētis sub terra positi fruāf luce eoz. vii. abac. Sol ⁊ lūa steterūt i ordie suo. Ecce apte dicit sol ⁊ lunā tūc lucere: s; stabili pmanere. vbi ēēt signifi- cat isernū esse sub terra. Si vero queri- tur quis sit vsus lucis solis ⁊ lune tūc? Sa- teoz me ignorare: quia in scriptis nō me- mini me legisse.

C Superius determinauit magister de his que pertinent ad ordinem iudicarium. hic de- terminat de his que pertinent ad iudicis per- sonam. C Et diuiditur in tres partes. P̄ Pri- mo determinat de quibusdam conditionibus iudicis. P̄ Secundo de quibusdam circūstanti- bus aduentum eius ad iudicium ibi. Putant quidam. P̄ Tertio de inuouatione mundi ibi. Cum autem fuerit celi ⁊ t. C̄ Prima in tres. P̄ Primo querit vtrum christus in forma hu- mana iudicabit: ⁊ questionem soluit. P̄ Secū- do vtrum in forma gloriofa in iudicio appare- bit: ⁊ questionem soluit ibi. Sed cum in for- ma ⁊ t. P̄ Tertio qualiter secundum humanaz formam mortuus suscitabit ibi. Et sicut. C̄ T̄- la pars que ibi incipit. Putant quidam. Diui- ditur in duas. P̄ Primo de loco iudicij. P̄ Se- cundo de apparente obfuratione solis ⁊ lune ibi. Veniente autem.

Articulus. i.

Ircā hāc distiunctioez que- rendū est principaliter de duobus. P̄ Primo de iudicis apparitiōe. P̄ Secun- do de mundi inuouatione. C̄ Circa primum queruntur septem. P̄ Primo vtrum iudicare magis debeat appropriari christo q̄ alij persone in trinitate. P̄ Secundo vtrū christus videbitur in iudicio ab omnib; in huma- nitate gloriofa. P̄ Tertio vtrum aliqua sint signa aduentum iudicis precessura. P̄ Quarto vtrum stelle cadent de celo. P̄ Quinto vtrum sol ⁊ luna obscurabuntur. P̄ Sexto vtrum vir- tutes celozum commouebuntur. P̄ Septimo vtrū xps iudicabit mūdū in valle Josaphat.

Primo ostendo q̄ iudicare nō magis de- beat appropriari christo q̄ alij p- sone in trinitate. Act; magis debz appropia- ri illi a quo magis est: sed actus magis est a patre q̄ a christo: quia potestatem iudicandi

habet a patre. ergo magis debet appropriari patri q̄ filio. C̄ Item iudicium erit ad disti- nctionem bonozum ⁊ malozum: sed hec disti- nctio erit per charitatem que appropriatur spi- ritui sancto: quia secundum Augu. 15. de trini- c. 18. sola diuidit inter filios regni ⁊ perditio- nis. q̄ iudicare appropriari debet spiritui sc̄to. C̄ Cōtra. dicit saluator vt habetur Jo. 5. Pa- ter non iudicat quēq̄: sed omne iudicium de- dit filio. ergo iudicare debet appropriari filio. C̄ Respondeo christus non tantuz iudicabit in natura diuina. secundum quam est creator. sed etiam in humana. secundum quam est re- demptor: quia ad hoc iudicabit vt electi ad- mittantur ad regnum eternum: ad quod non sufficerent dona creationis sine beneficio re- demptionis: vt reprobi ab illo regno in perpe- tuum excludantur: quia non receperunt effica- ciaz in hac vita beneficij redemptionis: sed nō eodem modo iudicabit secundum vtrāq; natu- ram: quia secundum diuinam iudicabit p̄nci- pali auctoritate vel potestate ordinaria: secun- dum humanam vero potestate delegata. ergo potest dicit q̄ iudicare potest tripliciter accipi. 1. duobus modis predictis: ⁊ prout dicit quid commune vtroq; modo communitate analo- gie: sicut ens in sua generalitate dictum dicit quid commune analogus enti increato ⁊ crea- to: ⁊ potestas in sua generalitate dicta dicit qd commune analogum potestati increate ⁊ crea- te. C̄ Dico ergo q̄ si accipitur iudicare in cō- muni appropriatur christo: quia vtroq; modo iudicabit. scilicet potestate ordinaria ⁊ delega- ta. pater autem ⁊ spiritus sanctus non iudica- bunt nisi potestate principali seu ordinaria. Iudicare autem secundum q̄ accipitur ex po- testate delegata non est christo appropriatus: sed proprium: quia nulla persona in trinitate ē homo: nisi persona christi. Iudicare vero po- testate principali seu ordinaria commune est tribus personis ⁊ equaliter eis conuenit: quia in eis est vnus ⁊ eadem in numero iudicandi potestas: ⁊ sunt vnus iudex. appropriari tamē potest pluribus personis secundum rationem aliam ⁊ aliam: non enim inconueniens est q̄ idem sub ratione diuersa pluribus appropie- tur personis. vnde sapientia sub ratione qua in- portat cognitionem appropriatur filio: ⁊ sub ratione qua est donum appropriatur spiritui sancto. Dico ergo q̄ ratioe potestatis que re- quiritur ad iudicandum iudicare potest appo- priari patri cui appropriatur potētia. Ratio- ne autē discretionis que requiritur in iudicio potest appropriari filio cui appropiat sapien-

tia. ratione autem rectitudinis que requiritur in voluntate iudicantis potest appropriari spi- ritui sancto cui appropriatur benitas. C̄ Ex dictis patent solutiones ad argumenta. **S**ecūdo queritur vtrū in iudicio christus ab omnibus videbitur in huma- nitate gloriofa. Et videtur q̄ non. quia oculus nou potest videre nisi in proportione distan- tia: sed in iudicio aliqui ita erūt remoti a chris- to propter maximam hominuz multitudinē. q̄ erit distantia inproportionata oculo ad vi- deendum christum. ergo non videbitur ab om- nibus nec in forma gloriofa: nec aliter. C̄ Itē lumē copozis gloriofici inproportionabile est oculo non gloriofatis: sed damnati non ha- debunt oculos gloriofatos. ergo humanitatis christi gloriā non videbunt. C̄ Itē visio glo- rie humanitatis christi delectabilis est vidēti: sed damnati nullam habebunt delectationez: vt. 50. ostenditur. ergo nō videbunt glorio- salū christi humanitatem. C̄ Contra. Lu. 21. tunc videbunt filium ho- minis in nube venientē cum potestate magna ⁊ maiestate. C̄ Respondeo sicut dicit Augu. 11. de tri. c. pe. Bout ⁊ mali visuri sunt iudicem viuozum ⁊ mortuozum: sed proculdubio euz magis vide- re non poterunt nisi secundum formam qua si- lius hominis est: sed tamen in claritate in qua iudicabit non in humilitate in qua iudicatus est: cuius ratio ē: quia iudicari ⁊ iudicare act; sunt oppositi. primum respicit infirmitatem. se- cundus potestatem: ⁊ ideo sicut in primo ad- uentu quando venit vt pro nobis iudicaretur apparuit in natura humana mortali: ita in 2° aduentu quia veniet vt iuste iudicet appare- bit omnibus in humana natura gloriofa: ⁊ q̄- nis mali visuri sint gloriā corpis: tamen anime eius glōiā nō videbūt nec oculo corpali nec in- tellectuali. nisi in quibusdam effectibus suis de quibus dolebunt. sed eam boni videbunt ⁊ q̄- tum ad gloriāz corpous oculo corporeali: ⁊ vi- debunt gloriāz anime eius oculo mētali. ergo ⁊ diuinas eius naturam clare videbunt. C̄ Ad primum in oppositiū dicēdū q̄ nullus tā- tā distabit qn̄ ipsum videat: q̄ erit in acre emi- nens ⁊ maxima claritate resurgens: ⁊ ideo val- de a lōginoquo poterit videri. P̄ Al potest vi- di q̄ sicut supernaturaliter fiet vt sua vox a re- motiozibus partibus audiat q̄ per naturāz possit audiri: sic supernaturaliter fiet vt a remo- tiōz loco videat q̄ videri non possit per oculi corporealis naturam. C̄ Ad secundum dicen- dum q̄ in potestātē hominis gloriofici est vt

oñdat vt nō oñdat gloriā corpis sui oculo nō gloriofatis. q̄ multo fortius est hoc in potesta- te christi qui deus est ⁊ homo. quia tamen con- cessum est q̄ videbunt humanitatem gloriofica- tam. ideo dici potest ad argumentum q̄ virtu- te diuina fiet supernaturaliter vt videant eam ad eozum anplexozem confusione: quia quilibet homo malus tristatur ⁊ confunditur vidē- do gloriāz illius quem vehementer odit. dā- nati autem vehementer odiunt deum non sub- rōne qua summe bonus est: q̄ sic odiri nō po- test: sed sub ratiōe qua punit eos. C̄ Ad tertiuū dicēdū q̄ q̄uis videre corpus gloriofum chris- ti sit per se delectabile. tamen per accidēs erit reprobis tristabile: quia erunt eius inimici ⁊ inuidebunt ē. Inimicus autem tristatur in vi- dēdo gloriā illi; cui iudet ⁊ quē odit. **T**er- tio queritur vtrum aliqua signa sint aduentum iudicis precessura. C̄ Respondeo. Hieronymus enumerat quin- decim signa futura ante iudicium: qui tamen non affirmat: sed dicit se ea legisse in annali- bus libris hebreozum: que sunt hec. P̄ Prima die maria oia exaltabunt. 15. cubitis sup mon- tes. P̄ Secunda oia equozā p̄sternent in p̄sum- dū ita q̄ vix possint videri. P̄ Tertia redigēt i- statum antiquū. P̄ Quarta oia belue ⁊ aialia que mouent in aquis cōgregabunt ⁊ eleuabū- tur sup pelagus moze contentiozis inuicē mu- gientes. P̄ Quinta omnia volatilia celi cōgre- gabuntur inuicem in campis plorantes non gustātes neq; bibētes. P̄ Sexta flumina ignea surgent ab occasu solis contra faciem firma- menti vsq; ad ortum conruentia. P̄ Septima omnia sydera erratica: ⁊ sira spargent ex se ignea comas sicut comete. P̄ Octaua ma- gnus terremotus erit ita vt omnia edificia al- ta prosterant. P̄ Nonā omnes lapides tā ma- gni q̄ parui in quatuor partes diuidentur vna- quaq; petra aliam collident. P̄ Decima om- nes plante fluent sanguineuz rozes. P̄ Unde- cima omnes montes ⁊ colles ⁊ edificia i pul- uerem redigentur. P̄ Duodecima omnia ani- malia venient ad campos de siluis ⁊ monti- bus rugientia nihil gustantia. P̄ Tredecima oia sepulchra ab ortu solis vsq; ad occasuz pa- tebunt cadaucribus ad resurgendū. P̄ Quar- tadecima homines de habitaculis suis rece- dent non intelligentes neq; loquentes: s; dis- currētes. P̄ Quintadecima oēs moziens ⁊ resur- gent cum mortuis longe ante defunctis. P̄ Et quāuis incertum sit vtrum signa predicta pre- cessura sint iudicium vt narratum est: cum ibi sint quedam que parum habent verisimilitu-

1 dinto. tamē certus est q̄ aduentum iudicis ali-
qua signa p̄cessura sint: 7 p̄pter iudicis r̄uerē
tia: 7 vt hoies ad iudiciū se p̄parant: quozuz si-
gnozū aliqua ponunt in euāgelio. 7 sicut dicit
Zugu. in ep̄la ad Estitū circa mediū: illoz si-
gnoz que referunt in euāgelio: quedā referun-
tur ad excidiū ciuitatis iherusalē. vnde oza est
ipsius interrogatiōis occasio q̄ quieserūt di-
scipuli q̄ signū aduētus tui 7 p̄sumatiōis secu-
li: quedā referunt ad aduētū suū p̄ ecclesiaz in
qua vsq̄ ad suū venire nō cessat: quedā referū-
tur ad illū aduētū q̄ aduenit iudicaturus vi-
uos 7 mortuos: 7 quoz signoz ibi dictoz 7 qd
hozū triū referēdū sit diligenti consideratione
querendum est: sed hoc ad vitandū prolix-
tatem declarare dimittō. **26.** **111.**

2 Quarto querit vtrū stelle cadent de celo.
Et videt q̄ sic. **Mathe. 24.** stelle
cadēt de celo. **3°** Itē apoc. 6. stelle de celo ceci-
derūt sup terrā sicut ficus emittit grossos suos
cum a vento mouetur.

3 Cōtra. nullū corpus celeste nec pars ei⁹ ca-
det de celo: qz corpa celestia nō sūt grania nec
corruptibilia s̄m p̄m. i. celli 7 mūdi: s̄z quebz
stella aut est pars orbis sui. aut aliq̄ p̄tiguū
corpus orbi intra ipsū p̄cta in q̄ vel in quo ē
magna lucis aggregatiō: q̄ p̄pter dicit p̄s.
2° celi 7 mūdi q̄ stella est aggregatiō lucis in
orbe. ergo nulla stella cadet de celo.

4 Respondet q̄ p̄p̄e loquēdo stelle nō ca-
dent de celo. **Ande sc̄m angu. 20. de ci. c. 24.**
Credēdū est illā locutionē tropicā esse qua di-
cunt stelle cadere de celo: hoc enī dictū ē qz lu-
mine suo videbunt p̄uari supueniēte clarita-
te maiori s̄m glo. **Mathe. 24.** sup verbū predi-
ctū: s̄z qz vt videt alijs vt rōne possēt dici quoti-
die cadere de celo. cū quotidie p̄ solis ortū de-
sinant apparere. Ideo dñt q̄ ante supnaturalē
p̄ductionē ignis cōflagratiōis generabit per
actionē corpoz celestū tā vehemēs caliditas
7 siccitas q̄ erūt p̄grua dispositio ad ignis p̄-
dicti p̄ductionē: q̄ desinet generari arcus nu-
biū q̄ generat in nubis roziō: 7 alie ipressio-
nes hūide 7 generabunt asub descēdētēs i tā-
ta multitudine q̄ apparebit aspiciētib⁹ q̄ sint
stelle de celo cadentes.

5 Et sic patet solutio ad argumēta in opposi-
tū: quāuis glo. exponat illud verbū apoc. de si-
delibus illis qui p̄uas erant iudici. q̄ erūt tūc
in terrenis inuitētes. **26.** **V.**
Querit vtrū sol 7 luna obscurabū-
tur. Et vi q̄ sic. **Mathe. 24.** post tri-
bulatiōē dicit illozū sol obscurabit 7 luna nō
dabit lumē suū. **3°** Itē **Joelis. 2.** sol vertet in te-

nebras 7 luna in sanguinē ante q̄ veniat dies
domini magnus: 7 terribilis.
6 Cōtra. lux est solis qualitas naturalis: sed
in aduētū iudicis corpa celestia sua nāli quali-
tate nō p̄uabunt: imo vt p̄ ampliori claritate
votabunt in illud. **3°** Itē. **30.** erit lux lune sic lux
solis 7 lux solis septēpl̄. ergo videt q̄ sol 7 lu-
na sc̄m vel veritatem non obscurabunt.

7 R̄ideo q̄ solē 7 lunā obscurari p̄t̄ intelli-
gi vel in ipso aduētū iudicis: 7 sic sc̄m magi-
strū huius di. c. vlti. dicunt obscurari nō sui lu-
minis priuatiōe: s̄z supueniēte maioris lumi-
nis claritate vel p̄ aliquatūlū tēporis ante iu-
dicis aduētū: 7 sic sc̄m magistrū in eodes. c.
patient eclipsim quā si paterent p̄ nāz tempoz
bus diuersis nō oporteret hoc ponit̄ iter signa:
cū multotiēs hoc acciderit: sed credēdū est q̄
cōtra nām simul patient eclipsim ad terrorem
terent eclipsim: qz nālis solis eclipsis causatur
p̄ interpositiōē lune inter aspectū nostrū 7 so-
lē: 7 naturalis eclipsis lune per iterpositiōes
terre diametraliter inter solem 7 lunam.

8 Ad p̄m in oppo^m dōm q̄ sc̄m vnā glo. ideo
sol 7 luna dicunt obscurari: qz supueniēte cla-
ritate veri luminis videbant obscurari: 7 nul-
lius erit luminis: vel intelligitur hoc de vera
eclipsi que p̄cedet aduētū iudicis. vnde alia
glo. ibidē dicit q̄ sol 7 luna 7 stelle ad t̄ps suo
lumine p̄uabunt vt vicinū dñi iudicēt aduen-
tū: 7 hoc c^o mō intelligēdū est verbū **Joelis**
cundū q̄ patet p̄ magistrū in littera huius di.
c. vlti. aliter tñ obscurabit sol q̄ luna: qz rema-
nente luce in sole q̄ est naturalis qualitas eius
tamen non irradiabit: sed quia luna recipit lu-
men a sole obscurabitur per hoc q̄ tunc lumē
a sole non recipiet. **Questio.** **vi.**

9 Sexto q̄rit vtrū virtutes celoz mouebunt.
10 R̄ideo q̄ p̄ virtutes celoz p̄t̄
intelligi ordo virtutū q̄ sc̄m **Dionysius** li. de
angelica hierar. c. 8. est medius in media hie-
rar. **11** Et possunt intelligi oēs celestes spiritus.
12 P̄mo mō p̄ tāto virtutes celoz mouebū-
tur: qz angeli illius ordinis quoz officiū ē cir-
ca mūdi regimē generale faciēdo aliqua facta
isolā ad reuocandū mētes hoium in vici per
modicā t̄ps ante xpi aduētū faciēt facta maio-
ris admirationis q̄ vnq̄ ante fecerint: 7 in ip-
so xpi aduētū corpa celestia mouere cessabūt.
13 Accipiēdo vō virtutes mō. 2. s̄. pro anglis
oibus bonis dicuntur cōmouēdi sc̄m magi-
strū huius di. c. vlti. **14** Nō metu dñationis vel
aliqua perturbatione pauoris: sed quādas ad-
miratiōes eozum que vidēbunt: 7 sic intelligi

15 magistrū: vbi p̄us illud **36. 26.** Colōne ce-
li pauent aduentum eius. **26.** **VII.**

16 Septimo querit vtrū x̄pus iudicabit in u-
diū in valle **iosaphat.** Et videt
q̄ sic. **Joel. 3.** Adducā omnes gentes in valle
iosaphat 7 disceptabo euz eis. **3°** Itē actū. s̄.
quēdam modum vidistis eis cūntē in celū: ita ve-
niet: sed ascendit de monte oliueti qui p̄cēmi-
net vlt̄ **iosaphat.** 7 v̄ q̄ ibi iudicabit.

17 Contra. magister huius di. c. p̄. reprobē-
dit vos qui putant dñm descensurum in vallē
iosaphat. **3°** Item omnes domines in illa val-
le comprehendī non possent.

18 R̄spōdeo. q̄ x̄pus nō descendet in valles
iosaphat: sed sup̄ montem oliueti de quo in
celum ascendit: residēbit in aere in loco alto:
vt ab omnibus possit videri s̄m magistrū hu-
ius di. c. p̄. 7 forte parum supra locum illum
in quo apostoli descēderunt corpozaliter ipm vi-
dere quando ascendebat in celū. homines autē
congregabūt in valle **iosaphat:** cū p̄cēmi-
net mons oliueti: 7 quot in illa valle poterūt
capi tot erunt ibi. alijs circa vallem: quidā pro-
p̄t̄ quibus: quidam remotius: electis tamē eri-
stentibus ad dextrās iudicis non in terra: sed
i aere iuxta illud apostoli ad **thēsal. 4.** Rapi-
mur cum illis in nubibus obuias x̄po in aera.
si enim non rapentur in aera nisi post iudiciū
quando cum iudice ibunt in celum: non dice-
rentur rapi obuias xp̄sto: sed post x̄pm. viri
tamen perfecti emittentur: 7 magis p̄p̄e iu-
dicem erunt: reprobi vero erunt a sinistris iu-
dicis. sicut habet expresse iu euāgelio: 7 erūt
in terra: his concordat magister. supra di. p̄e-
cedenti. c. p̄. dicens q̄ boni rapientur obuias
xp̄sto in aera reprobi i terra quā dilexerūt
remanētibus. 7 tunc recitabitur p̄conia il-
lozū bonozū 7 c. In quo satis apparet q̄ ra-
ptus bonozū in aera est ante illaz disceptati-
ōē scriptam. **Mathe. 25.** 7 est magis cōgruū q̄
sit in aere sup̄ mōtē oliueti q̄ sup locū in quo
passus est: qz passus est in forma infirma: 7 iu-
dicabit in glorioza. sicut in glorioza ascēdit.

19 Ad p̄m in oppo^m dōm. q̄ non dicit q̄ x̄pus
erit in valle **iosaphat:** sed q̄ gētes in illo loco:
circa p̄gregabunt. **20** **21°** nō plus conclu-
dit nisi q̄ erit iudex sup montes oliueti: 7 hoc
est verum: sed hoc erit in aere.

22 Ad p̄m ad partē aliam p̄ solutiō. **23** Ad
24° dōm. q̄ huius omnes non poterunt cōp̄e-
hendi in valle **iosaphat:** tamen dicuntur p̄gre-
gandi ad locū illū. sicut aliq̄ multa milia ho-
minū dicunt p̄gregari ad vnū domū: quā-
uis non omnes tangant domum.

25 Insequēter queritur d
secūdo p̄n
cipali. **26** Et circa hoc querit
tur. 7. P̄mo vtrū inno-
uatiō mūdi erit aliud q̄ eius
purgatio. 7. 2° vtrū motus cor-
porum celestium cessabit. 7. 3° vtrū cessabit
moueri in illo situ in quo creata fuerunt. 7. 4°
vtrū cessatio motus corpoz celestium erit suffi-
ciens causa nō agēdi nec patiēdi elemēta ab-
inuiē. 7. 5° vtrū lux corpoz celestū 7 elemēto-
rum angebit. 7. 6° vtrū bruta 7 vegetabilia de-
struent. 7. 7° vtrū mūdo inouato 7 facta disti-
ctiōe bonoz 7 maloz: deus possit aliqd adde-
re ad bonitatem vniuersi. **26.** **1.**

26 P̄mo oīdo q̄ mundi inouatio non erit
aliud q̄ eius p̄rgatio: qz vni^o 7
riū generatiō est alterius corruptiō: 7 econuer-
so s̄m p̄m. p̄mo de gnatiōe: sed mundi vetu-
stas 7 nouitas sūt p̄trata. 7 sua purgatio erit
sua inouatio. **27** Itē recessus a termino a quo e-
accessus ad terminū ad quē non sunt duo mo-
tus sed vnus. 7 s̄z recessus a vetustate qui est
purgatio 7 accessus ad nouitatē qui est inoua-
tiō sunt idem motus. **28** Item transmutatiō
a nigredine in albedinē est vnus motus q̄ dicit̄
dealbatio. 7 a sili transmutatiō mundi a vetu-
state in nouitatē erit vnus motus: q̄ dicit̄
dealbatio. **29** Itē purgatio argenti per ignem: nihil
aliud est q̄ restitutiō eius sue puritati. 7 simi-
liter purgatiō mūdi p̄ ignē nihil aliud est q̄
eius restitutiō sue puritati.

30 Cōtra. corruptiō nō est generatiō: sed pur-
gatiō mūdi erit corruptiō sue ipuritatis. 7 sua
innoatiō erit generatiō puritatis. 7 sua pur-
gatiō non erit sua innoatiō.

31 R̄spōdeo. q̄ impossibile est mutatiōes nō
h̄re aliquā rem positūā. p̄ termino a quo vel p̄
termino ad quē: 7 qz puatio nullā dicit rē po-
sitūā: quāuis sint in rē positūā. Ideo corru-
ptiō puatiōis nō p̄t̄ esse aliud reālī q̄ gene-
ratiō hitus: sed q̄ illud qd corrupit̄ est res
positūā distincta a re positūā q̄ generat̄. tūc
corruptiō vnus reālī nō est idem qd genera-
tiō alteri: cū ergo p̄ purgatiōē mūdi remouen-
da sit ab elemētis aliq̄ res positūā derogans
sue puritati: qz p̄ purgatiōē sepabunt a quo-
libz elemēto p̄tes alioz: 7 dispōnes ad alia ele-
mēta q̄ cānt in elemētis p̄ mutūā actionem 7
passiōē in cōfinijs suis: 7 receptura sint iobi-
litates que eoz nature superaddēt: vt inferius
oīdēt. sequit̄ q̄ eius purgatio per quā ipurita-
tis fiet corruptiō 7 sua inouatiō que nō tñ di-

cit sue puritatis restitutione: s; vltra hoc alie nobilitatis receptione realiter differet. aliud ergo erit realiter mundi purgatio: et eius innovatio: et erit purgatio prior: saltem ordine nature q; innovatio.

Ad pmi in oppo^m ddm. q; pro tanto vicit phus. gnatione vnus esse corruptioz alteri: et eorum: q; ad vnu sequit aliud. **Ad 2^m ddm.** q; no est hie: q; spaciū a quo receditur et spaciū a quo accedit p̄tinua sunt: duo aut contraria distincta sunt fm formā: sed si ponerentur duo loca dīcōtinua motus a termino pmi loci vsq; ad finē ei: et motus a principio alteri loci vsq; ad finē ei: essent duo motus saltē: nisi illa duo respicerēt mobile: vt vnu spaciū ppter eoz cōtigitatē. **Ad 3^m dicendū.** q; in trāsmutatione a nigredine in albedinem sunt duo motus: vnus est q; est a nigro in nō nigro: et est corruptio nigredinis. alius q; est a nō albo in albu: est generatio albedinis. **Ad 4^m dicendū.** q; nō est simile de purgatione argenti et mundi: quia argentum per purgationē non recipit nobilitatem vltra suaz naturā: sed mundus in sui innovatiōe nobilitatē recipiet quā nunquam habuit.

Ad 2^m

Secundo querit vtrum motus corporuz celestiu cessabat. Et vsq; nō: nisi hil auferet eis qd sit sue nāe pueniēs: sed motus corporuz celestiu nālis est saltē quātū ad naturalē aptitudinē mobilis ad illum motū. ergo motus non remouebit ab eis. **Item** in mundi inouatiōe corpora celestia et elementaria meliorabunt: sed si cessaret motus celestiu p̄iorarent: q; nobilior est motus q; quies: cū qes sit puatio motus: et hitus nobilior est puatione. ergo motus celestiu nō cessabit. **Item** sicut oīsum est. lib. 2. Tps vel est motus p̄mi mobilis ab anima mīeratus: vel est in illo motu. sicut in subiecto: sed tps nunq; cessabit: q; semper erit aliq; motus saltē in inferno: et secundū p̄m. 4. p̄y. impossibile est motuz esse sine tpe. ergo motus corporuz celestiu nūq; cessabit. **Item** sicut per sui motū succēssive illum nat diuersas ptes terre. ergo si motus eius cessaret aliq; ptes terre remanerent perpetuo obscure: quod est inconueniens.

Contra. apoc. 10. b̄tur q; angelus iurauit q; tps nō erit amplius: sed impossibile est esse motū sine tpe. ergo mot^o celi cessabit. **Item** ita. 60. Non occidet vltra sol tuus.

Respondeo. q; in giunū inouatione cessabit motus corporuz celestiu: nō p̄ nām: sed p̄ voluntatem itelligētiāz mouētū obedientium volūtati creatoz in desinendo mouere: sicut

ex amore ei^o modo sibi obediūt in mouendo: quā p̄pter cōuenienter a pho. 12. metaph. of causa p̄ma mouere in rōne amati et desiderati: tamē phus in suo verbo sanū habet itelle ctum. tūc aut placebit creator: vt ampl^o itelligētie corpora celestia nō moueant: q; tunc hēbit finis motus corporuz illoz. itelligētie. u. mouent illa corpora: vt per motuz eoz fiat re nouatio itluentiaz et temporaria que requiritur ad generationē et corruptionē quousq; iplcat numerus electoz. ouant aut qd ppter aliquos finē mouet: illo sine hito rōnabile est: vt ab illo motu q̄scat: nec. n. dicit potest illa corpora nō moueri ppter aliquē finē: q; tūc motus eorum esset inanis: nec ppter finē qui acqri non possit: q; cū natura fm p̄m actionē nō incipiat impossibilitatem compleri: multo fort^o de non ordinasset itelligentias illa mouere eoz poza ppter finem qui non possit haberi.

Ad pmi in oppo^m ddm. q; celū quātuz est ex parte sua non magis habet naturales aptitudinē ad motuz q; ad quietem: q; per neutrum eoz in se acquirat aliquam perfectionēz vel perdit: tamen naturalis aptitudo sua magis est p̄ tempore quo debz moueri vt mouetur motu circulari q; recto: q; cā fm phz. j. celi et mundi non sit grane neq; leue: contra naturam suam esset moueri motu recto deorsuz: q; motus competit grauibz: vel sursum: qui motus competit leuibz. **Et** p̄terea rōne figure que est circularis maiorē aptitudinē habet nālē ad hoc vt circulariter moueat q; recte.

Ad 2^m ddm. q; fm p̄m. 5. p̄y. q; qes qes ante motū p̄nt motū. extendēdo nomē contrarietatis ad oppositionē: que est iter puationez et habitū: non sic tū est de q̄te post motū. qes. n. sequēs motū est finis eius: et ab eadem trahit causā. **Ad 3^m ddm.** q; sicut declaratū est. lib. 2. di. 2. tps p̄t accipi p̄p̄ter cōmunitē siue large. **Primo** nō est in motu p̄mi mobil. sic in sub. o. et sine tpe sic deo poterit eē motus aliq; post iudiciū: cū sine tpe sic dicto fuerit mot^o tpe Josue: q; sole et luna ad p̄ces eius stantibus: vt b̄ Josue. 10. in quo daf itelligi: q; oēs spe celestes tūc steterūt: cū ipse Josue p̄sequēbat inimicos suos. **Sed** tps sic cūdo mō dēf est in q̄libet motu sicut in subiecto: et nūerat fm numerz motū: et sine tpe sic dicto nūq; erit motus. **Ad 4^m ddm.** q; nulle ptes terre in suspicie remanebūt obscure: q; augebit lumē lune: et lumē stellaz que sufficiter illuminabūt illā p̄te terre q; a sole non illustrabit: nec ē inconueniēs q; vna pars terre magis illustrēt q; alia. s. illa q; fuit ab hoib^o p̄tata.

que a sole p̄ncipal^o illustrabit. **Ad.** n. querit vtruz corpora celestia cessabit moueri in illo situ in quo creata fuerūt. Et vsq; sic. **Isido.** in glo. super illud ita. 60. Nō occidet vltra sol tuus. q; etiā recitat mag^o p̄ vi. c. vlt. **Post** iudiciū sol laboroz sui mercedē recipiet: et nō veniet ad occasuz: nec sol nec luna: s; in ordine in quo creata sūt stabūt: q; a sili et alia corpora celestia. **Item** eōueniēs est corpa celestia stare in optimo ordine que possibile est ea hēre: sed credibile est q; in tali ordine et situ creata fuerūt. q; cessabūt moueri in illo situ in quo creata fuerunt.

Contra. corpora celestia p̄ sui motū non redibūt ad situm in quo creata sunt nisi ab illo tpe moucant p. 36. milia annoz: cū octaua spe ra p̄rio motu nō moueat in. L. ānis nisi per vni gradū: sed nō est credibile q; tādiu duret hic inūduz s; corruptibile statū: cū vcat apostolus. 2. ad cor. 10. q; nos sumus i quos fines seculozum deuenerunt. ergo corpora celestia nō stabunt in illo situ quo creata sunt.

Respondeo. q; vnus situs nō est magis cōueniēs q; alius corporibus celestibus ppter se: q; p̄ quocūq; situ seu cōstellatōe nō meliorant nec p̄iorant: aliqua tamē cōstellatio seu habitudo illoz corporuz inter se magis est cōueniēs ad vni effectū q; ad alia. vbi ḡa. cōiunctio solis et martis in corde leouis magis est cōueniēs ad generandū caliditatē et siccitatem in istis sferiozibus q; iunctio Jouis et Saturni: et ista est p̄ueniētis ad aliq; aliuz effectū q; p̄ma: et sic de alijs. **Quādo** aut p̄mo creata fuerūt corpora celestia aliuz effectus in istis inferioribus req̄rebant ad cōueniēs mūdi regimen q; modo: et aliuz modo q; tūc: et aliuz in fine mūdi q; nūc. **Dico** ergo q; corpa celestia creata fuerunt in p̄ueniētissimo situ. p̄ effectibus: qui tūc req̄rebant: et modo sunt in cōueniētissimo situ pro effectibus qui nunc requiruntur: et in fine mundi erunt in situ cōueniētissimo illi dispositioni elementozum que congruet incorruptibilis statū. **Cum** ergo tūc congruat elemētis dispositio que non fuisse congrua: quādo p̄mo celestia corpora creata sunt: sequitur q; nō cessabunt moueri in illo situ in quo creata fuerunt: et tamen cessabūt moueri in situ cōueniētissimo mundo pro illo statu: q; situs seu habitudo eozum inter se. tūc erit talis q; maxime disponet elemēta ad hoc vt non agant nec patiantur adinuicem.

Ad pmi in oppositū ddm. q; quātuz sol et luna quādo corpora celestia q̄scerent habeant illā habitudinē iter se quaz habuerunt quādo

p̄mo creata sunt: non tū hēbunt eandē habitudinem ad illa corpora celestia: nec alia corpora celestia iter se quā hēbuerunt q̄do p̄mo creata fuerunt. **Ad 2^m p̄mo** solo ex dictis in qōne. **Argumentū** ad oppositū ḡa cōclusionis p̄cedendū est: tū rōne forme nō cogit: q; deus q; corpora celestia creant in qua hitudine voluit illa posse disponere fm candez hitudinē cūssime si sibi placeret. **Ad.** iiii.

Quarto querit vtrum cessatio motus corporuz celestiu erit sufficiens causa nō agendi nec patiendi elementa abinuicē. Et vsq; sic. phus. 8. p̄y. i. asserit et probare conatur motū celi ita potē esse motibus alijs q; ipso nō existentēz et essent aliuz mor^o: sed actio et passio elementoz iter se est per motū alterationis. ergo cessatio mot^o celi erit sufficiens cā vt elementa non agant: uce patiantur abinuicem. **Item** mēsurā est causa mensurati. vni tas. n. causa est numeri et eius mēsurā: sed fm phum. 4. p̄y. i. Tempore mediante motu celi mensuramus alios motus. ergo motus ē causa omnū motuum alioz: cum ergo remouitio cause sit sufficiens rō remotionis effectus: cessatio mot^o celi erit sufficiens causa nō agendi nec patiēdi elementa abinuicem. **Item** causa non agendi nec patiēdi elementa abinuicem non erit eozum nature mutatio: quia corpa natura mutari non possēt existētia salua: quia fm p̄m. secūdo p̄y. i. Natura rei est eius forma vel materia: nec amissio suaz naturalium qualitatū: quia ille remanebunt eis: vt dictum est. ergo videtur q; cessationis sue actionis et passionis inuicem non erit alia causa: nisi cessatio motus celi.

Contra. videt sentire augu. lib. 17. cōfessi o. num vltra mediuz: q; si corpora celestia staret adhuc posset moueri rota figuli. ergo a simili possent elementa abinuicem alterari. **Item** a domino Stephano ep̄o Parisiēsi ex cōmunicatus est hic articulus: q; si celū staret ignis i stupā nō ageret: q; nec de ecē. s; q; rōne possz ignis i stupā agere: posset et agere i aliud elm. **Ad** hanc questionem dicunt quidaz q; cessationis actionis et passionis elementozum erit sufficiens causa cessatio motus celi: quāntū adhuc poterunt esse motus qui sunt ab anima rationali: eo q; illa a virtute corporum celestium non dependet. **Sed** contra hoc arguitur sic. vt enuz habetur Josue. 10. ad p̄ces Josue sol et luna steterunt: et si alia corpora celestia nō steterunt totus ordo corporuz celestiu fuisset immutatus. tūc ergo omnia corpora celestia q̄scerūt: nec pp̄ hoc omisit Josue pugna.

re nec cessauerunt omnes actiones naturales per totum mundus. ¶ **P**reterea illa opinio videtur esse contra articulum excommunicationis qui allegat^r est. ¶ **P**reterea corpora celestia non tantum agunt hic iterum per sui motum: sed etiam per naturalem virtutem forme sue. sicut patet per diversos effectus naturales: quod per diuersas constellationes causantur: et ideo cessante motu celi adhuc per suam naturalem virtutem possunt agere in terra: nisi aliud obstarit quod eorum quod est: quod est celi esset sufficiens causa: ut ideo elementum non ageret in aliud diffinitionem: eo quod per motum est renouatio influentiarum: quarum una magis confortat virtutem unius elementum in sua actione quam alia: tamen non esset sufficiens causa adhuc: ut unum elementum nullo modo aliud alteraret. ¶ **A**lii dicit quod si quod est celi non sit sufficiens causa huius per se: erit tamen sufficiens causa per accidens: in quantum dicitur in illo puncto quo corpora celestia talia habebunt iter se hitudinem que confortabit virtutem passibilioris elementum secundum illas proportionem: qua exceditur a virtute elementum magis actiuum. et ideo nullus elementum aliud poterit super aliud. ¶ **S**ed hec opinio deficit in duobus. primum quod non est probabile quod corpora celestia habeant illam hitudinem iter se quando celi dicitur: imo magis est probabile: quod tunc erunt illa corpora in tali hitudine iter se in qua maxime procedebunt virtutem elementum actiuorum: quod arguitur per hoc: quod ante productionem ignis flagrantis causabit naturaliter hic iterum ve hemis caliditas et siccitas. sicut dicitur in superius in articulo primo huius dist. ¶ **P**reterea si diceretur in tali hitudine: sic dicit opinio: adhuc non sequitur quod unum aliud alterare non possit. **C**uius enim videamus elementum minus actiuum agere in elementum magis actiuum: quod nullum elementum agit in aliud quam patiat ab eo: cum secundum philosophum. secundo philosophum. omne agens physice in agendo patiat: multo fortius possit in causa agere: si per virtutem celestem virtus eius equaret illi virtuti magis. non potest equaliter in equaliter agere quod debilius in fortius. adhuc. in cuiusvis elementum principium passiuum quod est materia: iterum esset cuiusvis alterius elementum fortius actiuo: quod est forma. tunc tamen ita equaliter sese alteraret ut quantum remitteretur qualitas unum remitteret qualitas alterius: et sic tandem ad tale equalitatem reducerentur: ut inter se nullam haberent contrarietatem: et tunc agere cessarent in inter: sed remaneret elementa imperfecta in suis qualitatibus actiuo et passiuo: et etiam in suis essentibus supposito quod recipiant magis et minus: sicut dicitur in comitatorum in libro de substantia orbis. videtur quod

mihi dicitur quod causa quare post iudicium elementum se non alterantur: manentibus tamen in esse eorum et qualitatibus actiuo et passiuo in esse completissimo: est hec: quod deus supernaturaliter a materia elementum remouebit: suatione que necessaria est ad transmutationem naturalem. vnde et secundum philosophum. primo philosophum. ponit rursus de principio nature. illa natura. suatio non dicitur tamen carentia forme in materia: sed dicitur illam carentiam forme cum possibilitate ad eandem: et si possibilitas illa non tamen differat a materia secundum rationem: sed sit aliud in forma transmutabile: ille qui eas non creauit materie ad eandem poterit eas excludere nihil positum materie preferendo. si autem in materia non sit possibilitas ad formam nisi illa que ratione sola differt a materia: impium est in materia supernaturaliter virtutem prohibentes ipsam posse transmutari naturaliter ad aliam formam: et sic non remanebit in materia suatio que necessaria est ad naturalem transmutationem. ¶ **P**reterea influentia generalis cause prime sine qua nulla creatura potest in suam actionem non adierit elementum ad hoc ut agant et partiantur ab iudicio. adierit tamen ad hoc ut in suis essentibus et quantitatibus in esse completo perpetuo duret: et hec causa sufficeret: si nulla alia poneretur. ¶ **A**d primum in oppositum dicitur. quod illud verbum philosophi intelligi debet de positate in agendo et partiendo: nec plus potest per suas rationes concludi. ¶ **A**d 2um dicitur. quod mensura non semper est causa mensurandi. vnde et secundum philosophum. 4° philosophum. **B**eniaminus suramus motum per tempus: et tempus per motum. ¶ **P**reterea motus voluntarios qui non dependunt a virtute celi mensuramus per motum celi: pannus etiam mensuramus per vnam. ¶ **A**d 3um patet solutio ex dictis in questione. **Q**uinto queritur utrum lux corporum celestium et elementum augebitur. Et videtur quod non: quia corpora celestia non tantum agunt hic inferius per motum: sed etiam per lucem: sed post iudicium hec inferiora amplius non transmutabuntur. ergo superfluum esset augmentum lucis eorum. ¶ **I**tem etiam rei carenti luce possit dari lux. nihil tamen est dictum quod eius lux augeatur: sed terra luce caret. ergo nihil est dictum quod eius lux augebitur. ¶ **I**tem lux non est necessaria in ista machina iudiciali: nisi propter hominum vnum: sed post iudicium lux ista iudicialis non veniet in hominum vnum: quod de damnatis planus est: quia in inferno sunt: et erunt perpetuo tenebre. vnde Job. 10. dicitur terra miserie et tenebrarum. Et de beatis. Apoc. 22. of quod non egrediantur lumine lucerne: nec lux solis: quoniam dominus deus illu-

minabit eos. ergo superfluum esset lucis augmentum in corporibus celestibus et elementaribus. ¶ **C**ontra. Isa. 30. Erat lux lucis sicut lux solis. et lux solis septemplex: sed corpora celestia post iudicium imittent lucem suam in hec inferiora. ergo hec inferiora amplius quam modo illuminabuntur. ¶ **I**tem secundum philosophum. 8° philosophum. homo est minor mundus: debet ergo conformari sibi in inuolutione aliquo modo maior mundus: sed homo tunc amplius lumine fulgebunt: et totius iudicialis machine lux augebitur. ¶ **R**espondeo. quod lux non tamen est in corporibus mundi propter vnum necessitatis corporalis: sed etiam propter vnum utilitatis spiritualis ad habendam delectationem in specie creature: et ad contemplandum deum in lucis effectu. Post iudicium non erit lux utilis ad splendendum indigentiam alicuius rei necessarie corporibus electorum: sed erit utilis propter secundam causam. Electi enim cum hoc quod deus in se eorum plabuntur simul contemplabuntur cum oculis mentis in effectibus suis tam spiritualibus quam corporalibus: et in corporalibus delectabilibus corporalibus: et ideo conueniens erit quod cum inuouabitur homo lux etiam in corporibus celestibus augeatur: et ex consequenti elementa abundantius illuminentur quam modo: quia a corporibus recipient amplius lucem influentiam. ¶ **A**rum autem patet illam claritatem quod a corporibus celestibus recipient lux eis imprimatur alia incertum est: tamen nullum est inconueniens. si concedatur quod sic: et tunc sicut anime electorum per lumen glorie aliquo modo angelis conformant manente differentia in essentia et proprietatibus naturalibus. sic corpora inferiora per suam illuminationem aliquo modo corporibus celestibus conformabuntur salua differentia in essentia: et proprietatibus naturalibus: tamen terra non illuminabit nisi in sui superficie. si enim in sui profundo illuminaretur: impium lumen illud viderent: qua visione sunt indigni. ¶ **A**d primum in oppositum patet solutio ex dictis in questione: quod etiam dicitur corpora celestia hic inferius agere: per lucem intelligendum est quod agant per lucem: in virtute tamen sue forme substantialis. aliter cum omnibus stellis recipient lumen a sole calefacerent et excrecent: quod falsum est. In actione autem illuminandi que ratione lucis per se eis conuenit communicat eo modo quo communicant in luce. ¶ **A**d secundum dicendum. quod minor est salua. sicut enim nulla substantia spiritualis est totaliter experta lucis: sic nullus corpus est tota-

liter experta lucis: eo enim ipso quo omnes creature sunt effectus summe lucis: aliquo modo plus et minus incem participat: quod in aliis quibus corporibus lateat lux eorum. vnde sola privatio est pure tenebra. vnde male dixerunt dicentes nigerrimum colorem esse per omnem carentiam lucis. ¶ **A**d tertium patet solutio ex dictis in questione. **S**exto queritur utrum bruta et vegetabilia destruantur. Et videtur quod non: quia animalia sunt ad ornatum elementorum: ergo quando elementa meliorabuntur animalia non destruantur: quia tunc non debet ab eis auferri ornatus eorum. ¶ **I**tem sicut elementa seruiunt homini: ita vegetabilia et animalia bruta. ergo sicut in mundi inuolutione nobilitabuntur elementa: ita et vegetabilia nobilitabuntur et animalia bruta. ¶ **I**tem vegetabilia et bruta nobilitata sunt elementis: quia elementa ordinantur ad mixtum: mixtum ad vegetatiuum: vegetatiuum ad sensitiuum. ergo multo magis videntur esse de perfectione vniuersi quam elementa: et ex consequenti magis quam elementa remanere debent. ¶ **I**tem mundus corporalis post iudicium non erit necessarius: nisi ad hoc ut beati in ipso deum contemplando delectentur: et inde amplius assurgant in laudem diuinam: sed expertus refugit diuina bonitas in animalibus et plantis quam in elementis: quod secundo Augustinus. de ciuitate dei. 16. Ordine nature preponuntur non viventibus viuens: et sentientia non sentientibus. ergo multo magis debent remanere bruta et vegetabilia quam elementa. ¶ **C**ontra. cessante fine cessare debet id quod est ad finem: sed finis vegetabilium et brutorum est corruptibilis hominis status: cum ergo in mundi inuolutione cessabit corruptibilis hominis status: animalia et plante non remanebunt. ¶ **I**tem omne viuens corruptibile vnum morietur: sed nihil est ordinatum ad remanendum quod secundum se totum morietur. huiusmodi autem sunt vegetabilia et bruta. ¶ **I**ta morietur quod non remaneat. ¶ **R**espondeo. creaturarum: quedam sunt incorruptibiles sicut sunt totas ut angeli boni et mali: et corpora celestia: quedam corruptibiles secundum se: sicut sunt mineralia vegetabilia et bruta: quedam corruptibiles secundum partem minus principalem: et incorruptibiles secundum partem magis principalem: ut homines qui sunt corruptibiles secundum corpus: et incorruptibiles secundum animam: quedam sunt corruptibiles in partibus: et incorruptibiles in toto: non quia eorum natura tota ex parte sua corruptibilis sit: sed quia propter ordinem mundi non

adest corruptibilis: tales creature sunt elemēta: statui incorruptibili nō conueniunt ea que sūm se tota corruptibilia sunt ex sui nā: sūm or dīnēt mundi. z idco talia non remanebunt: cuiusmōi sunt mineralia vegetabilia z bruta. Quidam autē alie creature remanebunt: z que in parte sunt corruptibiles secundum se totas incorruptibiles efficiuntur.

Ad 2^m in oppo^m dōm. q. aialia nō sunt ad ornatū elementoz: nisi sūm corruptibile mūdi statū. vnde in parte aeris uobilio: non est ali quis ornatu aialium: nec etiā in igne: q. non sunt tam propter ornatū q. propter corrupti bilis hominis status necessitatē. Ad 3^m dōm. q. hūis bruta aialia z plāte seruiant homini. sicut elementa: ad statū incorruptibilitatis. sicut ele mēta: q. sunt corruptibilia sūm se tota.

Ad 3^m dōm. q. quāuis vegetabilia z bruta sint no billora simpliciter q. elementa: nō tamē quo ad conditionē durabilitatis. vegetabilia enīz z animalia inter se habent causam corruptio nis sicut nec celo quiescente possent perpetua ri in esse: nec eadem in numero: nec eadem in specie: nisi per miraculū: nō est autē cōgrua ra tio: quare deus ea per miraculūz perpetuaret in esse. Ad 4^m dōm. q. qdqd est perfectōis in vegetabilibus z brutis perfectius est in ho mine: q. z perfect^o uiuit q. vegetabilia z sen tit q. bruta. vnde qdqd in vegetabilib^o z brutis est occasio cōtemplandi deus in effectibus suis: perfectius reperitur in homine. vnde nō opz hac b causa vegetabilia z bruta in perpe tuum remanere. Questio. vii.

Septimo queritur utruq. mundo innoua to: z facta distinctione bonozū z malozū deus possit aliquid addere ad bo nitatem vniuersi. Et videtur q. nō: q. illud nō est perfectum. cuius perfectōi aliqd addi po tēst: sed vniuersum tunc erit perfectū. ergo sive perfectōi nulla poterit bonitas addi. Itē sūm dōm. 5. c. de di. no. creature procedunt a deo. sicut numerus ab unitate: sed est aliquis numerus. s. binarius inter quē z unitates nul lus potest ēē numerus medius. ergo similiter est aliqua creatura: inter quas z deū nulla po terit esse alia media: sed nihil in creatis nobi lius est vniuerso: eū cōprehendat omnes crea turas. ergo. inter vniuersum inouatū z ipsum deus nulla poterit esse media creatura. Itē si de^o tūc possit addere ad bonitatē vniuersi. z nō adderet iūdas esset: qd falsum est. Contra. deus possit omnes dānatos z nū mīlāre: z creare tot angulos sanctos: sed si hoc

faceret melius esset vniuersum: q. plus esset in vniuerso de bono: z nihil de malo. ergo post innouationem mūdi adhuc deus possit adde re ad bonitatem vniuersi. Itē omni effe ctu non equante potentia agentis: agens pos set facere nobilior: sed vniuersum etiā ino uatum non equabit potentiam dei. ergo deus possit facere aliud vniuersum nobilius illo. q. plus possit de bonitate facere q. erit in hoc vniuerso innouato.

Respondeo. q. deū aliqd posse addere ad bonitatē vniuersi post eius inouationē tripli citer potest intelligi: aut de illo eodēz vniuerso in nūero: aut de alio: aut partim de alio: aut par tim de eodem. Primo modo dico q. si nomi ne vniuersi accipiāt: sēu icludatur vniuersitas omniū creaturaz. tam substantiaz q. accidētiā: absolutā q. relationā. sic deū posse adde re ad bonitatē vniuersi p. contradictionē includit: q. illa bonitas superaddita: aut eēt substantia: aut accidens: z tunc vniuersitas creaturarum considerata ante additionem bonitatis illius ad vniuersitatem creaturaz includentem illā superadditā bonitatem se haberet sicut p. ad totū: totum autem z pars quāuis nō sint peni tus diuersa numero: non tamen sunt penitus idem: sed partim idē: partim diuersa sūm q. tra hi potest ex sua p. h. in p. mo phy. Si autē nomi ne vniuersi itelligat vniuersitas substantiarum trū. sic dico q. illud idem vniuersum in nume ro: qd tūc erit etiā meliorari nō possit: q. finis eius meliorari nō poterit. Ille. u. finis de^o est: nec vniuersitas omniū aliaz substantiaz con iunctim possit melius ordinari ad suā finē q. tunc erit ordinata. Ille etiā substantie omniū pensatis non possent esse melius ordinatē iter se per comparationem ad suum totum: qd est vniuersum: nō possit etiā meliorari per melio rationes aliquaz creaturaz sūm se alijs nō me liozatis nec p. ozatis: q. quāuis pars creatu rarum esset meliorata sūm se. ex hoc tū vniuer sum non esset melius. q. per hoc nō meliorare tur. p. portio partū inter se z ordo: que maxi me attenduntur in bonitate vniuersi. sicut si in psalterio chorda sonans obscurer heret ita cla re sonans sicut illa que sonat clarius. z sicut si luna heret ita bona sicut sol sole non meliora to. psalterius esset peius: z mundus peior: nec possit meliorari per meliorationes. sive substā tiam sive accidentalē omnium substantia rum: quia substantia nature humane christi me liozari non poterit: nec actualiter: nec substanti aliter. Beata etiam virgo meliorari non po test: z si omnes alie substantie meliorarentur

substantialiter vniuersum nō remaneret idem penitus in numero: z si meliorarentur accidē taliter adhuc vniuersus omnibus pensatis nō melioraretur: q. tunc nō esset bonitas in crea turis quam requirit optinere vniuersi ordo p. comparationem ad iustitiam z sapientie z mise ricordie diuine manifestationē: qui ordo ma xime attendit in bonitate vniuersi. Si autē questio intelligatur de alio vniuerso in nume ro. tunc dico q. deus possit facere aliud vniuer sum melius isto etiā post sui inouationē. quā uis. n. deus aliquam creaturā possit facere: ita bonam q. illa eadem in numero non possit fieri melior: nec etiā eadem in specie. sicut p. in humana natura christi: que summus tenet in specie humane nature: z cui superaddi nō po rest aliqd de bonitate: sive substātia: sive ac cidentalitā: tamē omnē aliam creaturam possit deus facere meliorem sine fine in alia specie si ue: i. alio genere. deus enim possit facere oēm bonitatē creatam que rōni creature non repu gnat: sed quantacūq. bonitas finita rationi creature non repugnat: quia quantacūq. esset distaret adhuc ab increata bonitate in infini tum. Si autē questio intelligatur de vniuer so partim eodem partim diuerso. sic dicit qdaz q. possit addere ad bonitatem: non tantū ma terialiter: sed etiam formaliter. i. quantum ad partium ordinem ad finem z iter se: q. erit vniuersitas post sui inouationem sine illis. Aliqui tamē de questione se breuiter expe dientes dicūt q. tāta erit bonitas creatura post vniuersi inouationem q. nullo modo creatu ra. sive eadem numero. sive diuersa plus pos set de bonitate capere q. tunc erit. vnde tunc erit tota bonitas quam possibile est creati. vnde quāuis inter ipsum vniuersum inouatum z deus crunt infiniti gradus: non erunt tamē possibiles participari.

Ad 2^m in oppositū dōm. q. pcedit de eodē vniuerso in numero. Ad 3^m dōm. q. ali quo mō ē s. se: z nilto magis dissimilē. In hoc enīz est simile q. sicut unitas simplicior est nu meris progrediētibz ab ea: q. omnes partici pant unitatem. vicinius enim q. binarius est vnus numerus trinaris est vn^o numerus: z sic de alijs: nec duo numeri eq. lter sunt unitati propinqui. sic deus simplicior est omnib^o

creaturis: z quelibet creatura aliquid partici pat de bonitate diuina: nec sunt duc species q. natura equaliter sibi propinque: in multis in est dissimilitudo: quia ab unitate non pcedit: nisi vnus numerus inmediate. s. binarius: z se quens numerus procedit ab unitate medietate binario: z sic deinceps. binarius etiam est: ita propinquus unitati q. nō potest numerus ei propinquior esse: sed omnes angeli z tota machina mundialis: z omnes anime rationa les sunt a deo inmediate tantum: nec est ali qua creatura ita deo propinqua: quā de^o non possit facere aliam sibi propinquirem: s. itē loquendo de propinquitate: que consideratur in creaturis per suam naturāz. vnde z hūma na natura christi non possit deus facere aliaz sibi propinquirem: quantum ad motū existē di quem habet in diuino supposito: possit ta mē facere in alia specie vcl in alio genere crea turam nobilioris essentie cui maiorem possit dare gratiam singularis persone q. possit capere anima christi. si non esset persone diuine unita vt supposito. Ad tertium dicendum. q. in factione bonitatis create attenditur bonitas per comparationem z voluntatem diu nam. vnde non ideo deus voluit creare mundum: quia bonus erat mundi creati: sed ideo bonum fuit mundum creati: quia deus voluit ipm creare: z ideo eo ipso q. post mundi inno uationes deus uouit addere ad bonitatē creatam: bonum erit q. non addatur. Primum argumentum ad partem aliam procedit de vniuerso quod esset partim idem: partim diuersus cum isto vniuerso innouato. Vel potest dici q. si hoc facto mundus esset melior: naturaliter: non tamē esset formaliter melior: quia non esset: ita pueniens z pulcher ordo in vniuerso sicut erit. Secūdu. pcedit de vniuerso qd esset aliud in nūero ab isto.

Circa litterā. In humanitate suscepit illud quod est causa nostre resurrectionis: id est passionem z resurrectionem. quod sic est intelligendum q. eius passio est causa merito ria nostre resurrectionis spiritualis: z in futu ro nostre resurrectionis gloriose. Iua autem resurrectio predicte dupliciter resurrectiois fuit causa exemplaris: Per verbum factum in carne filij hominis sic corporum resurrectio. hu us exposito patet per expositiones verbi pre dicti. Angli deferunt ante eum signū crucis. dicunt aliqui q. non erit signū crucis in quo crucifix^o est xps: sed qdā signū illi^o crucis re pitatum. Ego at credo q. illa eadē crux i nūe

Bro in qua crucifixus est portabitur ad iudicium ministerio sanctorum angelorum: qui. n. corpora huiusmodi redacta in pulveres eadem in numero restituantur: illam eandem crucem in numero poterit restaurare: et multo rationabilius est quod ipsamet ad iudicium portetur quam aliud signum pro ea. ex hoc enim electis erit maior honor: et erit expressior materia asurgendi in laudes Iesu Christi: et erit reprobus maior confusio. nec video inconueniens: si propter rationem predictas ponatur quod per diuinam potentiam perpetuus conferuetur. Ne impij in tormentis possint sub terra fruuntur luce eorum. potest dici ut voluit aliqui quod in alio hemisphero est aliquid terre hiatus: per quem deriuaretur solare lumen ad impios: si modo solito circulariter moueretur: sed hoc nihil est: quia post iudicium terra erit vniuersa clausa: aliter enim si esset in aliqua parte eius hiatus versus ad infernum lumen stellarum existentium super hemispherium in quo esset ille hiatus illuminaret infernum. An potest dici quod illud verbum quod dicitur Iherosolymis secundum falsam imaginationem quorundam imaginantium esse infernum in superficie terre in hemisphero isti preposito.

C De differentia mansionum in celo et in inferno. **Distinctio. CCLIII.**

Post resurrectionem vere factum vniuerso impletorum iudicio suos fines habebunt ciuitates due: vna christi alia diaboli: vna bonorum et altera malorum: vtraque tamen angelorum et hominum. Istis voluntas: illis factus cultas non poterit esse peccandi: vel vlla conditio moriendi. istis in eterna vita feliciter viuentibus: illis infeliciter in eterna morte sine moriendi parte durantibus: qui vtriusque sine fine: sed in beatitudine isti: alio alio postabilius in miseria vero illi: alio alio tolerabilius perambulabunt. Ex his apparet quod sicut boni differenter glorificabuntur: alij magis: alij minus: ita et mali differenter in inferno punientur. Sicut. n. in domo patris. i. in regno celorum mansiones multe sunt. i. primorum differente: ita et in gehena diuerse sunt mansiones. i. suppliciorum differentie. oes tamen eternam penam patient. sicut

oēs electi eundem habebunt denarium: quem per familias dedit omnibus qui operati sunt in vinea. Noīe denarii aliquid omnibus electis corde intelligitur. scilicet vita eterna deus ipse quo oēs fruuntur: sed impiter. nā sicut erit differens clarificatio corporum: ita differenter gloria erit animarum. Stella. n. a stella. i. electus ab electo dicitur in claritate meritis et corporis. Alij. n. alij vicini? clariorque dei speciei contemplabuntur: et ipsa contemplandi differentia diuersitas mansionum vocatur. Domus ergo est vna. i. denarij est vnus: sed diuersitas est ibi mansionum. i. differentia claritatis: quia vnus est et summus bonorum beatitudo: et vita omnium. i. de ipse. Hoc bono oēs electi proficiunt: sed alij alij pleni? proficiunt vero videndo per speculum non per speculum in enigmate. Vere ergo vita est videre vitam. i. cognoscere deum in specie. Vnde veritas ait in euangelio. Hoc est vita eterna ut cognoscatur te: et quem misisti Iesus christus esse vnus et solus verus deus: hoc est bene vitam. i. cognoscere te: non est ipsa cognitio quod tu es: sed per cognitionem habere bonum quod tu es. i. vita.

Si omnes homines volunt esse beati. Olet et queri de beatitudine vtriusque oēs velint et sciant que sit vera beatitudo? De hoc Aug. in. ij. li. d. tri. ita differit. Dixit est cum capessere retinereque beatitudinis voluntas vna sit omnium: vnde tanta existat de ipsa beatitudine rursus diuersitas voluntatum: non quod ea aliquis nolit: sed quod non oēs eam noverint. Si. n. eam oēs noscerent: non ab alijs putaret esse in virtute animi: ab alijs in voluptate corporis: ab alijs atque alijs alibi atque alibi. Quo ergo oēs amant quod non omnes sciunt? Quis potest amare quod nescit? sic supra disputauit: cur beatitudo amat ab omnibus: nec tamen sciat ab omnibus? an forte sciunt omnes que ipsa sit: sed non oēs sciunt ubi sit: et inde differentia est? An forte falsus est quod per vno po-

timus beate viuere oēs homines vellet. Si enim beate viuere est. verbi gratia secundum animi virtutem viuere: quo modo beate viuere vult qui hoc non vult? Nonne verius diximus homo ille non vult beate viuere: quod non vult secundum virtutes viuere: quod solus est beate viuere. Non ergo oēs beate viuere volunt: imo pauci hoc volunt: si non est beate viuere nisi secundum virtutem animi viuere: quod multi nolunt. Ita ne falsum erit? Unde nec Licero dubitauit. ait. n. Beati certe oēs esse volumus. absit ut hoc falsum esse dicamus. Quid ergo? an dicendum est etiam si nihil aliud sit beate viuere quam secundum virtutem animi viuere. tamen et quod hoc non vult: beate viuere vult. Nihilis quidem hoc videtur absurdum. Tale. n. est: ac si dicamus: qui non vult viuere beate: beate vult viuere. Istam repugnantiam quis audiat? quis ferat? et tamen ad hanc extrudit necessitas: si et oēs beate viuere vellet verum est: et non omnes volunt sic viuere: quo modo solum viuunt beate. An illud ab his angustius poterit nos erueri: si dicamus nihil esse beate viuere nisi viuere secundum delectationem suam: et ideo falsus non esse quod omnes beate viuere velint: quod omnes ita volunt ut quousque delectat. Sed id quidem falsum est. Velle enim quod delectat: est esse miserum. Nec tam miserum est non adipisci quod velis: quam adipisci velle quod non oporteat. Quis ita cecus sit ut dicat aliquem iō beatum: quod viuunt ut vult: cum profecto et si miser esset: minus tamen esset et si nihil eorum quod propter a voluisset bene potuisset. Mala enim voluntate vel sola miser quousque efficitur: sed miserior cum desiderium male voluntatis impletur. Quapropter quoniam verum est quod omnes homines esse beati velint: idque ardentissimo amore appetant: et propter hoc cetera quecumque appetunt: nec quousque potest amare: quod omnino quod vel-

quale sit nescit: nec potest nescire quod sit quod se velle scit: sequitur ut omnes beatam vitam sciant. omnes autem beati habent quod volunt: continuo sint beati. continuo autem miseri sunt qui vel non habent quod volunt: vel id habent quod non recte volunt. Beati ergo non est nisi qui et his omnia que vult: et nihil vult male. Ille quippe beate viuunt qui viuunt ut vult: nec male aliquid vult. Cum ergo ex his duobus constet beata vita: licet in malis sit aliquid bonum: non tamen nisi finitis omnibus malis est beatus. Cum ergo ex hac vita qui in his miseris fidelis et bonus esse: venerit ad beatam vitam: tunc erit vere quod nunc nullo modo esse potest: ut sic homo viuatur quo modo vult. Non enim ibi volet male viuere: aut volet aliquid quod deest: aut deest aliquid quod voluerit. quicquid amabitur aderit: nec desiderabitur quod non aderit. Et omne quod ibi erit: bonum erit: et summus deus summum bonum erit: et quod est omnino beatissimum: ita semper forte certum erit. beatos autem esse se velle omnium hominum est: beatos esse se velle omnes in corde suo vident: nec tamen omnium est fides qua ad beatitudinem peruenit.

Si quid de deo cognoscit aliquid quod ibi non intelligunt omnes.

Olet etiam queri vtrum aliquid de deo cognoscat aliquid magis meriti? ut petrus: quod non cognoscat aliquid minus meriti? ut linus. Pluribus videtur quod omnia de deo ad beatitudinem spectantia omnes communiter electi cognoscant: sed differenter. Nihil enim in deo noscibile maius: digniusque videtur quam eum intelligere trinum et vnum. hoc autem oēs tunc per spiritum cognoscunt. Unde sequitur ut non sit aliquid beatitudini pertinens ico-

ita illa videbunt: quorum cognitio Teruit beatitudinis: sed in modo videndi different. Alii. n. alio magis: alii alio minus fulgebunt

De paritate gaudij.

Olet etiam queri an in gaudio dispares sint: sicut in claritate cognitionis differunt. De hoc Aug. ait. Multe mansiones in vna domo erunt. s. varie premiorum dignitates. s. vbi deus erit omnia in omnibus. erit. n. in dispari claritate par gaudium. vt quod habebunt singuli commune sit omnibus: quia etiam gloria capitis omnium erit per vinculum charitatis. Ex bis datur intelligi quod par gaudium omnes habebunt nisi dispares cognitionis claritate: quia per claritatem que in singulis erit perfecta tamen quicquid gaudij debet de bono alterius: quantum gauderet si in seipso haberet. Sed si par erit cunctorum gaudium: videtur quod par sit omnium beatitudo: quod constat omnino non esse. Ad quod dici potest quod beatitudo par esset si ita esset par gaudium: vt etiam par esset cognitio: sed quia hoc non erit: non faciet paritas gaudij paritatem beatitudinis. Potest etiam sic accipi par gaudium vt non referatur paritas ad intentionem affectionis gaudientium: sed ad vniuersitate rerum: de quibus gaudebitur: quia de omni re vniuersi gaudebit vnus gaudebunt omnes. Si maior sit beatitudo sanctorum post iudicium.

Est hoc queri solet si beatitudo sanctorum maior sit futura post iudicium quam iterum. Sine omni scrupulo credendum est eos habituros maiorem gloriam post iudicium quam ante: quia maior erit gaudium eorum: vt supra testatus est Augustinus. amplius erit eorum cognitio. Unde Hieronymus. Peracto iudicio amplius gloriam sive claritatis deus demonstrabit electis. Si quem mouet

quid opus sit spiritibus defunctorum corpora sua in resurrectione recipere: si eis potest sine corporibus summa beatitudo preberi: difficilis questio est: nec potest a nobis perfecte definiri: sed tamen dubium non est: et raptim a carnis sensibus hominis mente: et post mortem ipsa carne deposita non sic videre posse incommutabilem substantiam. id est deum: sicut sancti angeli vident: siue alia latentiori causa: siue ideo quia inest ei naturalis quidam appetitus corpus administrandi quo retardatur quodammodo ne tota intentione pergat in illud summum celum: donec ille appetitus conquiescat. Porro si tale sit corpus: cuius sit difficilis et grauis administratio: sicut bec caro que corrumpitur: multo magis auertitur mens ab illa visione summi celi. Proinde cum hoc corpus iam non animale: sed spirituale receperit equata angelis: habebit perfectum naturae suae modum obediens et imperans vniuersi carae et vniuersis rationabilibus facultate: vt sit ei gloriae quod fuit sarcinae.

Superius determinauit magister de resurrectione mortuorum: et de statu eorum ante resurrectionem: et de iudicio resurrectionis. Hic de terminat de remuneratione iudiciorum. Et diuiditur in duas. Primo determinat de remuneratione bonorum. Secundo de retributione malorum. distinet sequenti. ibi. Hic oritur questio. Prima in duas. Primo determinat de retributione in communi sanctorum. Secundo de partibus retributionis in speciali. ibi. Solet queri. Prima in duas. Primo determinat de differenti participatione beatitudinis. Secundo de appetitu beatitudinis. ibi. Solet etiam queri. Tertia pars quae ibi incipit. Solet queri. diuiditur in tres. Primo determinat de officio cognitionis bonorum. Secundo de officio gaudij ipsorum. ibi. Solet etiam queri an in gaudio. Secundo de officio beatitudinis aut iudicij et post. ibi. Post hoc etc. Arti. 1.

Intra hanc di. querendum est principaliter de. Primo de quiditate beatitudinis et de eo in quo consistit. Secundo de eius appetitu et par

ticipatione. Tertio in speciali de dotibus anime. Quarto de dotibus corporis. Quinto de accidentalibus premijs bonorum. Circa primum queruntur octo. Primo vtrum sit aliquis vltimus finis vite humane. Secundo vtrum ille finis sit beatitudo. Tertio vtrum beatitudo sit quid creatum. Quarto vtrum sit actus. Quinto vtrum sit actus intellectus. Sexto vtrum sit actus intellectus et voluntatis simul. Septimo vtrum sit principalis actus voluntatis et intellectus. Octavo vtrum principalis sit actus intellectus speculatiui et practici. 26. 1.

Primo ostendo quod non est alius vltimus finis vite humane. nihil. n. est vltimus finis vite humane quod ordinari potest ad alium finem: sed nullus est bonus quod homo non possit ordinare ad alium finem etiam creatum: quod patet cum homo diligit deum propter aliquod temporale commodum. ergo nihil est quod sit finis vltimus vite humane. Item nullus actus humane vite est vltimus. actus enim eius procedere possunt in infinitum: sed omnis actus humane vite est finis eius: quia secundum primum celi et mundi. omnis res cui est operatio ipsa est propter operationem illam. ergo nullus finis vite humane est vltimus: hoc est aliquid finis vltimus humane vite: homo autem ageret nisi propter finem: quia vltimus finis est primum mouens in agibilibus: sed multa videtur homo agere non propter finem vt sunt omnia illa que facit sine deliberatione. ergo non est alius vltimus finis vite humane.

Contra philosophus 2. metaphysicorum. probat quod in causis efficientibus essentialiter ordinatis est deuenire ad efficiens primum. ergo a simili in finibus vite humane essentialiter ordinatis oportet ponere vltimum. Item philosophus vbi supra. qui ponunt processum in causis finalibus in infinitum auferunt naturam boni. sed secundum philosophum 2. physicorum. finis habet naturam optimi. ergo ponentes processum in causis finalibus in infinitum auferunt finem.

Responsio deo. quod vite humane est aliquis vltimus finis per se. In omnibus enim que per se habent ordinem adinuicem non est aliquid conueniens nisi sit primum. Unde philosophus 5. physicorum probat quod in causis mouentibus per se non est processus in infinitum: quia vt dicit ibidem. cum infinitorum non sit primum et primo mouente non existente alia non moueant non esset possibile alia moueri: quia secunda mouentia non mouent nisi per hoc quod mouentur a primo mouente. illud autem quod mouet appetitum est finis: et primum mouens est vltimus finis. si negat vltimus finis nullus alius finis poterit appeti-

tum mouere: et sic voluntas nihil appetere posset: quod manifeste falsum est. Preterea nullus naturalis appetit id quod a quocumque ipse possibile est haberi per quocumque viam. Quis. n. voluntas deliberationis possit esse impossibile finis philosophus 3. ethicorum. c. 5. hoc tamen de naturali appetitu in illo modo vere dici potest. Quis. n. in aliquo frustratur naturalis appetitus propter aliquod accidens: vt in dante qui naturalis appetit felicitatem: quia impossibile est eos propter suam obstinationem tamen nullus appetit rationalis creature frustrari non potest vltimo per se: sed vt docet experientia. vita humana naturalis appetit perfectam quietem. ergo quiete perfecta ab aliquo consequi per viam aliquam possibile est: sed impossibile est perfecte quietescere vitam humanam in re ordinata ad alium finem per se: quod docet etiam experientia illi qui motus appetit sui diligenter vult considerare. ergo oportet concedere esse vite humane alium quem vltimum finem per se.

Ad primum in oppositum dicendum est dicitur quod nihil est vltimus finis vite humane quod ordinari potest ad alium finem etc. dico quod verum est si potest ordinari ad alium finem per se. sic autem deus ordinari non potest ad alium finem: quia omne illud quod est finis per se alius cuius alterius melius est illo. vltimus tamen finis per se potest ordinari per accidens ad aliquid aliud: vt ad finem. s. per malam intentionem absentem. Ad secundum dicendum quod non omnis actus vite humane est finis eius per se. quantumlibet actus cuius possit esse finis eius per accidens. In causis autem per causas nihil prohibet in infinitum procedere. ita tamen quod totum acceptum semper sit finitum. cause enim per accidens secundum philosophum 2. physicorum. indeterminate sunt. Preterea argumentum peccat: quia in tertia figura non concluditur vniuersalis conclusio. vnde debet sic concludi: quod est finis aliquis vite humane qui non est finis vltimus: et hoc est verum: vel quod sunt finis aliqui vite humane in quibus potest procedere sine fine. Et hoc est verum in finibus per accidens. Ad tertium dicendum quod homo agens in quantum homo agit per rationem et voluntatem: quia per hoc distinguitur a brutis. vnde actus hominis non procedentes ex ratione et voluntate: et si possint actus hominis dici: non tamen proprie loquendo dici possunt actus vite humane: sed magis vite brutalis. Et preterea illi actus et si non habeant finem sibi constitutum a ratione. habent tamen finem imaginatum: si sunt actus supponentes in homine aliquam cognitionem: aut sibi constitutum a conditorum nature: si sunt actus non presupponentes in

homine aliquam cognitionem ut sunt actus potentie vegetative: et horum finis ultimus est ultimus finis humane vite: quod deus qui vite humane finis est ultimus est finis omnium creaturarum. ut ostentum est lib. 3. di. pma. 26. u.

Secundo

queritur utrum finis vite humane sit habitus beatitudinis. Et videtur quod non. ultimus finis humane vite est omnium creaturarum: ut patet lib. 3. di. pma. in illa questione. utrum bonitas christi sit finis omnium creaturarum: sed beatitudo non est finis omnium creaturarum: quia multe creature sunt que non sunt capaces beatitudinis. ergo ultimus finis vite humane non est beatitudo. Item ut ostentum est lib. 2. dist. 38. omnium bonorum actuum voluntatis est unus finis ultimus: sed non omnium voluntatum est una beatitudo. ergo ultimus finis humane vite non est beatitudo. Item finis vite humane est quod per se sufficit ultimus: sed felicitas quod idem est quod beatitudo idem est bonis. sicut patet per eth. c. 12. ergo finis vite humane non est beatitudo.

Contra. Augustinus de ci. c. 3. finis boni appellatur quo quisque cum pervenerit beatus est. ergo ultimus finis vite humane est habitus beatitudinis. Item idem. 23. lib. 2. in fine libri. finis nostris est pervenire ad illud regnum cui nullus est finis: sed pervenire ad illud regnum est habitus beatitudinis. Item finis vite humane est habitus beatitudinis.

Respondetur quod ultimus finis humane vite dupliciter potest accipi. Uno modo per bonum in quo ultimo de se sit homo. alio modo per quietem bonis in illo bono. Similiter beatitudo potest accipi dupliciter. Uno modo pro bono in quo homo beatificatur. alio modo per perfectam coniunctionem bonis cum illo bono que coniunctio est habitus beatificatio. accipiendo finem et beatitudinem modo primo ultimus finis vite humane et habitus beatitudinis realiter idem sunt. Similiter finis modo secundo acceptus realiter idem est cum beatitudine secundo modo accepta: sed differunt formaliter: quia finis ultimus dicitur in quantum non ordinatur ad ulteriores fines. et primo motus appetitus beatitudo dicitur in quantum est sufficientissimum bonis bonis.

Ad primum in oppositum dicitur quod ultimus finis vite humane in quantum accipitur pro bono in quo ultimo de se sit homo: et ipsa beatitudo pro bono in quo homo beatificatur sunt ultimus finis omnium creaturarum: quia ultimus finis vite humane et beatitudo dicitur modo accepta realiter idem sunt: sed creature irracionales aliter ad illam finem ordinantur quam creature racionales: quia racionales illas finem attinunt immediate: et in illo beatificantur: sed irracionales ad illam ordinantur homine mediante: nec in illo beatificantur: quia racionales aliquid est participatorem immediate recipient. Ad secundum dicitur

accipiendo ultimum finem vite humane: et beatitudinem primo modo: sicut omnium bonorum voluntatum est unus finis: ita una beatitudo: quia unus bonus est in quo omnes bone voluntates beatificantur. accipiendo autem ultimum finem et beatitudinem modo secundo: non est omnium bonorum voluntatum finis in numero: nec etiam in equali gradu. sicut nec una beatitudo ut supra patebit. Ad tertium dicitur quod ibi philosophus loquitur de felicitate politica: que habet in hac vita: que multis modis est permixta. unde ut ita loquar: est felicitas mixta.

Tertio

queritur utrum beatitudo sit quod creatura datur deservere vita humana. Unde ang. 3. lib. 2. fel. dicitur per philosophum. loquens ad deum ait. In quietem est cor nram donec requiescat in te: sed in beatitudine non est quies totius vite humane. ergo beatitudo non est aliud creatura. Item idem est gloria quod beatitudo: sed philosophus ad deum loquens ait. Tu autem domine susceptor meus es gloria mea. ergo deus est beatitudo vite humane.

Contra. videre deum est aliud creatura. et actus creature videtur esse videre deum est habitus vite beatitudinis. unde ut habet Augustinus. ait saluator ad patrem. hec est vita eterna ut cognoscatur te. ergo beatitudo vite humane est aliud creatura. Item beatitudo habitus est in bono bono. sicut philosophus primo eth. c. 6. ubi probat felicitatem non esse in bonis: per hoc quod honor magis videtur in honorantibus quam in honoratis: sed quod est in bono est creatura. ergo beatitudo est quod creatura.

Respondetur quod beatitudo vite humane dupliciter potest accipi. uno modo pro illo bono in quo perfecte plenarie requiescit humana vita. alio modo per perfectam coniunctionem bonis cum illo bono: que consistit in perfecta hominis coniunctione cum bono illo. primo modo beatitudo accipitur per beatitudinis obiecto: et sic planum est quod beatitudo dicitur quod incrementum. sicut ipsum deum. in nulla creatura posset homo invenire perfectam sufficientiam ad quietandam et perficiendam cum totum. eo enim ipso quo secundum animam factus est ad imaginem deitatis: deitatis capacitas est: ut nullum bonum possit ei sufficere preter summum bonum. unde in lib. de spiritu et anima ante medium. tamen propter frequentem beatitudinem hominem gaudium apud pellatur. Alii quibus magis assentio tenentes quod gaudium est de essentia beatitudinis: dicitur quod cum beatitudo dicitur actus extenditur nomine actus ad actus sine elicitia a bono: sine in bono causat beatitudinis obiecto: quod dicitur autem de hoc sit tenendum in articulo. 3. ostenditur cum de viis et fructu ratione queret. Ad primum dicitur quod cum de beatitu

Quarto

queritur utrum beatitudo sit actus. Et videtur quod non. melior est habitus quam actus: quia est permanentior: et quia sicut dicit philosophus 3. per philosophum. illud bonum est melius quod est permanentius: sed beatitudo est maximum bonum bonum. ergo est habitus et non actus. Item beatitudo est perpetuum gaudium. unde saluator 3o. 16. de beatitudine sub nomine gaudium loquens ait. Gaudium vestrum nemo tollet a vobis: sed gaudium est ante me passio. cum ergo passio distinguitur a actum per philosophum ponentem. 2. eth. c. 5. passiones. potentias. habitus esse tamen principia actionum. ergo beatitudo non est actus. Item per philosophum homo cum deo est relatio: sed perfecta hominum unio cum deo est beatitudo hominis. ergo beatitudo hominis est relatio.

Contra. beatitudo habitus autem est habitus: aut actus: non habitus: quia tunc esset in virtute: quod non potest probare philosophus 6. eth. c. 6. quod est actus. Item per philosophum primo eth. c. 9. venat ista distinctionem felicitatis. si quod felicitas est operatio propria bonis secundum virtutem in vita perfecta. cum quod felicitas idem sit quod beatitudo. beatitudo est actus.

Respondetur quod tamen beatitudo extendit nomen eius possit dicitur habitus: gloriatur proprie loquendo est actus: habitus nobilissimus: actus. nobilior est habitus: quia habitus ordinatur ad actum ut ad finem et secundum philosophum 3. topic. finis pervenit his que sunt ad finem. unde per bonum actum magis assimilatur homo deo quod est purus actus: quam per habitum tamen. cum ergo beatitudo vite humane sit nobilissimus: quod esse possit in homine: tamen sit vite humane finis ultimus: ut ostentum est. scilicet quod beatitudo. proprie loquendo non est habitus sed actus sine partibus sine vno.

Ad primum in oppositum dicitur quod iste actus in quo beatitudo consistit ita est permanentis: sicut habitus: casus est actus: quia de viis et fructu sunt in bono intransmutabilis et invariabiliter permanentes: et preterea verbum philosophi intelligendum est ceteris partibus. alias non esset verum permanentior: sicut multum non videtur multis videtur. unde et secundum philosophum primo eth. c. 8. propter duritiam esse non iudicat per se unum alio magis bonum. Ad primum dicitur quod sicut dicitur de gaudium non est de essentia beatitudinis: sed effectus: ad ea per se se parabilis: quod propter frequentem beatitudinem hominem gaudium appellatur. Alii quibus magis assentio tenentes quod gaudium est de essentia beatitudinis: dicitur quod cum beatitudo dicitur actus extenditur nomine actus ad actus sine elicitia a bono: sine in bono causat beatitudinis obiecto: quod dicitur autem de hoc sit tenendum in articulo. 3. ostenditur cum de viis et fructu ratione queret. Ad primum dicitur quod cum de beatitu

do vite humane est perfecta unio bonis cum deo non accipit unio pro relatione: sed pro actu vel actibus: quod vel quod perfectetur deo unis. 26. V.

Quinto

queritur utrum beatitudo sit actus anime tantum. Et videtur quod non: quia actus hominis non est actus anime tantum: cum homo consistat ex anima et corpore: sed beatitudo est actus hominis: quia totus homo beatificatur. ergo non est actus anime tantum. Item homo ordine nature plus intendit bonum corporale quam spirituale: quia plus ordinatur nature ipsam cognoscit: sed primum in intentione est ultimum in executione. ergo illud bonum quod homo ultimo persequitur est corporale: sed in bono quod ultimo persequitur homo est beatitudo. ergo consistit in bono corporali: quod non est verum si est actus anime tantum. Item beatitudo est actus perfectus virtutis perfectus: sed perfecta virtus respicit animam et corpus. unde quod continentia non domat corporis passiones non dicitur virtus perfecta ut temperantia. unde secundum philosophum 7. eth. c. 2. non est loquendum de continentia: ut de habitum virtutis: nec est ut de habitum alteri generis quam sit virtus. ergo beatitudo est actus anime et corporis simul.

Contra. secundum philosophum primo eth. c. 9. felicitas est habitus proprie operatio: sed habitus proprie operatio est anime tantum: in operibus corporis cum animabus alijs comunicat. ergo beatitudo est actus anime tantum. Item secundum philosophum ibidem. felicitas est operatio anime secundum virtutem: sed virtus non est bonum corporis sed anime tantum secundum doctrinam augustini. primo de ci. c. 19. ubi dicit de oppressis per violentiam: quod in eis non perit pudicitia: quia virtus anime est: nec in corporis bonis numerat. ergo beatitudo est actus anime tantum.

Respondetur quod beatitudo vite humane est nobilissimum quod in homine possit esse: nec creaturis infra hominem pervenire potest. cum ergo beatitudo sit unus actus vel plures. ut ostentum est. quod beatitudo consistat in actu vel actibus. proprie vel proprie hominis: non quibuslibet: sed in nobilissimis: actus autem proprie hominis non est nisi ille qui est hominis per illam virtutem que est homo. hec autem est anima intellectiva. nobilissimus ergo actus hominis est ille qui sibi convenit per animam intellectivam: sive sit cognitio sive dilectio. ergo beatitudo est actus anime tantum. unde qui beatitudinem extendit in esse in corporalibus divitijs seu delictis vel honoribus sine nobilitate non recognoscant.

Ad primum in oppositum dicitur quod quidam est actus bonis ratione anime et corporis simul sicut videre audire et passiones sensitivas appetitus: que sunt cum corporali transmutat: et hi non sunt anime tantum: sicut quidam actus hominis

et cognoscitur qd perfecte no amat: et ideo scriptura et sancti cu in beatitudine dicunt visionem persistere ictu dicit pcomitantem dilectionem. ¶ Ad 4^m vdm qd tas amor amicitie qd amor ille quo deus dicit amari amore amicitie qd amor ille quo deus dicit amari amore amicitie sunt de beatitudine: sed amor amicitie pncipaliter ut n. ostendit al. lib. 3. di. 17. in illa questione. ut pncipaliter actus caritatis sit diligere amore amicitie qd amore concupiscentie respectu eiusdem boni amati. Amor amicitie semp nobilio: et qd amor concupiscentie ceteris parib: nec pot de amari amore amicitie ex puris nalib: ita pfecte sic requirit ille amor amicitie qui e de beatitudinis essentia: ideo no valet pbatio qd babatur amor amicitie no posse esse de beatitudinis essentia: nec etia valet illa pbatio quababatur qd amor concupiscentie no sit de beatitudinis essentia: qd qd amore concupiscentie ametur amatus, ppter amantem hoc est ex imperfecte illius amoris. Ille autem amor quo beati voluit deum sub ipis pfectus est. ideo no voluit eum sibi, ppter seipos: ut ppter vltimū finem: sed ppter seipm. ¶ Ad 5^m vdm qd amor est falsus: ut ostensum est in corpore qonis. quāvis n. visio sit necessaria dispositio in beato ad hoc ut fruatur deo pfecte. tamen ex hoc no sequitur qd deus no sit illius fructiois immediatū obiectū: sic quis habitus lumen glorie sit necessaria dispositio ad hoc qd intellectus videat deum: nihilominus tamen deus est illi visiois immediatū obiectū. ¶ Et si dicas qd saltē deus pns ordie nature est immediatū obm visionis qd immediatū obiectū fructiois. dico qd verum est de positate in via generationis que est positata qua imperfectū pns est pfecto: no de positate pfectiois: et ut in plurib: videmus qd actū coordinatum iter se por ordine nature in via gnationis minus est pfectus qd posterior: nec hoc dicitur eni res perfecta in genere visiois: sed volo dicere qd ipsa fructio est actus perfectiois: sicut clarabit in qone sequenti. ¶ Ad 6^m et 7^m vdm qd cu sancti dicunt beatitudinem consistere i dei fructioe: ictu dicit ipsam visionem que est necessaria dispositio ad fructioem. ¶ Ad 8^m vdm qd cu dicit qd deus sub rōne qua summū bonum: et sub nulla alia rōne est beatitudinis obm et c. dico qd falsum est accipiendo beatitudinem ratione totius essentie sue. deus tamē sub predicta ratione et sub nulla alia est obiectū illius partis beatitudinis que conuenit creature rōnali mediante voluntate. sicut dico qd ipse deus sub ratione qua summū verum est obiectū illius partis beatitudinis que conuenit creature ratio-

nali mediante intellectu: et sicut deus sub rōne qua summū bonum: et sub nulla alia est vltimū finis voluntatis: ita sub rōne qua summū verum et sub nulla alia est vltimū finis intellectus: que immediate per suū actum pot attingere: inqptus tamē visio summi veri ordinat ad fructioem summi boni. deus sub rōne qua summū bonum finis est intellectus mediante voluntate. et ita obiectus voluntatis deus sub rōne qua summū bonum pncipaliter est finis rōnalis creature qd sub rōne qua summū verum: et sic p qd quis ex argumēto bene cōcludatur qd beatitudo pncipaliter consistit in actu voluntatis qd in actu intellectus. p ipm tamē non conelatur qd in solo actu voluntatis consistat: qd in visioe icpatur: et in fructioe cōfirmatur. ¶ Ad 9^m vdm qd beatitudo creature rōnalis consistit in immediata et perfecta sui vniōne cū deo: et sub rōne qua est summū bonū. ideo eius sunt due partes. scilicet visio et fructio: quibus etiā tota essentia beatitudinis no ordinetur ad aliquid aliud qd ad beatitudinis obiectum: tamē vna pars etiā bene ordinatur ad aliam. scilicet pncipaliter ad magis pncipaliter ut visio ad fructioem. ideo quibet illarū p se magis debet dici pars beatitudinis qd beatitudo: quia neutra per se esset sufficiens illius bonum.

Septimo queritur ut beatitudo sit pncipaliter in actu voluntatis qd intellectus. Et videt qd non. beatitudo pncipaliter est in actu nobilitatis potētie: sed nobilitas potētie est intellectus qd voluntas: qd est respectu vniuersalioris obiecti. ens n. sub rōne qua ens est eius obiectū: ut videt velle pns in 3° de anima. sed sub rōne qua bonū est obm voluntatis. nobilitas est autē ratio entis qd boni: qd beatitudo pncipaliter consistit in actu intellectus. ¶ Itē scdm pnm. 3. topicor. illud est nobilius quod alio no idiget: qd illud quod indiget ipso: sed actus voluntatis indiget actu intellectus: et ex cōsequenti beatitudo pncipaliter consistit in ipso. ¶ Itē intelligere bonū et non appetere nobilitas est qd appetere circūscripto intelligere: quia appetere cognitione circūscripta cuiusq; conuenit nature. ergo semper nobilitas est actus intelligendi bonum: qd actus amandi. ergo beatitudo pncipaliter in actu intelligendi consistit. ¶ Item ille actus est nobilitas qui sub spūalitate maior suum obiectum respicit: sicut huiusmodi est actus intelligendi: qui respicit rem secundum esse qd habet in mente: actus vero amandi respicit ipsam secundum esse suum reale. res autem simpliciori modo sunt

in anima qd extra animam. ergo nobilitas est actus intelligendi qd amandi. ex quo concludit qd in eo beatitudo pncipaliter consistit. ¶ Itē scdm pnm. 8. pphs. in motu grauium et leuium pncipale mouens est generatio: qd dat formam per quā exequuntur motus ad quos determinata sunt a generante: sed intellectus dat voluntati formam per quā mouet se: qd voluntas mouet se per bonū intellectus. ergo intellectus est pncipale mouens in actu voluntatis. est qd nobilitas: qd voluntas: in actu aut nobilitas potētie beatitudo pncipaliter consistit. ¶ Contra. Ber. lib. de lib. ar. no multū post pncipiū dicit rōnem esse quodamō pedis quā voluntatis: voluntas ergo est nobilitas rōne. qd in actu eius beatitudo pncipaliter consistit. ¶ Item ansel. de cōceptu virginali. c. 4. dicit totus regni anime attribuit voluntati. ex hoc arguo vt pus. ¶ Itē Hugo in soliloquio de arra sponse. versus pncipiū. loquens aie sue dicit. Ego scio qd vita tua dilectio est: sed beatitudo est vita anime. qd maxime consistit in dilectione. ¶ Item Hugo sup illud. 7. ca. ange. hierar. seruidū calidū acutū et super frigidū. dicit: qd dilectio supereminet scie et maior est intelligentia. s. in pncipaliori actu beatitudo pncipaliter consistit. ergo pncipaliter consistit in dilectione que est actus voluntatis qd in scieo vel intelligendo qui sūt actus intellectus. ¶ Rōne qd beatitudo pncipaliter est in actu voluntatis qd intellectus: vt n. super dicitur est: eandem vltimū per quā res mota ad terminū: desit in termino. qd per illā vltimū per quā pncipaliter mouet ad terminū per illā pncipaliter desit in termino: quibus aut moueat hō in vltimum finē p intellectū et voluntatē pncipaliter tū mouet in ipm per voluntatē qd per intellectū. ¶ Annap Angu. vl. de ci. c. 28. mouere attribuit amori dicens. sicut corp' ponderet sic animus amore fert: quocūq; fert. Illi etiā qd sunt contrarie opinionis expse concedūt qd dilectio peminet cognitioni in mouedo. qd pncipaliter desit hō in vltimo fine per actū voluntatis qd intellectus. quibus aut in vltimo fine est beatitudo. ¶ Pterea. sicut iter habit' vie charitas est donū pncipaliter fm Aug. 15. de tri. c. 18. ita iter habitus pfe charitas est donū pncipaliter sced in pfa nobilitas habit' hō nobilitas actū. ergo pfecte deū diligere qd est act' charitatis pfe ē nobilissim' act' ante: cū qd in nobilissimo actu pncipalissime consistat beatitudo: et diligere sit actus voluntatis pncipaliter consistit in actu voluntatis qd intellectus. ¶ Pterea. de' est vltimus finis maxime sub rōne qd bonum: qd p:

qz ex hoc qd creature ordiant in ipz vt in finē: maxime est in eis rō bonitatis: sicut pp hoc qd ipm respicit vt exēplar maxie est in eis rō veritatis. sed de' sub rōne qua summū bonū ē voluntatis obm. sub rōne qua summū bonū vel est intellect' obm. ergo voluntas magis respicit deū sub rōne finis qd intellectus: sed de' sub rōne qua vltimus finis est beatificatio. qd sub rōne qd est beatitudo obm pncipaliter tendit in ipsuz voluntas qd intellect' et sic: pncipaliter consistit beatitudo i actu voluntatis qd itells. ¶ Pterea. beatitudo pncipaliter consistit in nobilitate potētie actu qd in actu min' nobilitas: s. voluntas ē nobilitas intellectus: qd in suo actu cogi no pot. Nec circa ea qd sunt ad fine necessitari. intellectus aut cogi pot: et circa ea qd sunt ad finem necessitari. magis ē potest transformare aiam voluntas qd intellect' et suuz obm respicit sub rōe nobilitas. bonū n. obm est voluntatis. ens obm intellectus. Rō aut boni est pfectio. tū n. res hō de bonitate qd tam hō de eo qd dō hō. pfectio aut rei consistit in hoc qd hō qd dō hō de. Rō aut pfectionis addita enti ipm nobilitas: si ambitum eius no contrahit. ratio aut boni no dōt ens. realr. n. cōuertunt ens et bonum. pncipaliter consistit beatitudo in actu voluntatis qd in actu intellectus. ¶ Ad 1^m in opp^m vdm qd minor est falsa et ppositio falsa qd assumit ad pbandum eas. rō enim bonitatis ita est vltis sicut rō entis: qd rō entitatis est bona: et rō bonitatis est ens. et sicut rō entitatis circūit oē ens: ita et rō bonitatis. Et tū rō bonitatis nobilitas est: qd est bona per se. rō entis est bona per rōne bonitatis. Illa aut est melior qd est bona per se qd illa que est bōa per aliam rōne. ratio aut melior est nobilitas. qd sicut dicit Aug. 6. de tri. c. 8. In his que no mole magna sunt idē est mai' et meli'. ¶ Ad 2^m vdm qd quis voluntas non possit exire aliquem actū sine actu intellectus. Ad pp hoc tū sequitur qd intellect' sit nobilitas voluntate. Cū rō duplex est. Pna: qd intellectus in cōplemētum sui act' qui consistit in cōpleta sui formatione: non pot nisi per voluntatē. vñ dicit aug. 9. de tri. c. vl. qd partum mētis aiccedit appetitio: quo id qd nosce volum': querēdo et r' inueniēdo nascit. ples ipsa noticia. vñ sicut act' voluntatis idiget actu intellectus qd tum ad sui initium: ita actus intellectus idiget actu voluntatis qd tum ad sui cōplemētum. ¶ Et pterea voluntas cognitione modica pot in magnuz actum: qd p: qd hic de lege cōi non cognoscimns deū nisi mediate. Et tū diligim' ipm imediate: sed intellectus non pot in magnū actum

cum debili adiutorio voluntatis: ita q̄ omnib⁹ pensatis plus vniatur intellectus in rectitudi- ne ⁊ perfectione sui actus per voluntate q̄ eod̄ uerso: maxime cū in his q̄ sunt ad finē. volun- tas possit cōuenire iudicio intellectus. vt i. 2. li. ostensum est. **C** Ad 3^m dōm q̄ maior vera est de appetitu q̄ est in rebus inanimatis: de quo dici pot̄ q̄ graue appetit esse deorsuz: de ap- petitu sc̄ntiuo: loquēdo tamē de appetitu q̄ est velle: q̄ est idem q̄ libera inclinatio in rem volitam: falsa est: sic. n. appetere sūmū bonum circūscripto intelligere si esset possibile nobili⁹ esset q̄ ip̄m intelligere ⁊ non appetere. **C** Ad 4^m dōm q̄ intellectus nō tñ intelligit silitudinē rei que est in aia: imo per ip̄am plus intelligit re- extra: a cuius cognitōe reflectit ad silitudinē cognoscendā. vñ eandē rem que est extra quā voluntas appetit intellectus intelligit. vñ nō in- telligit ip̄am sub esse sp̄ialioz q̄ voluntas ap- petat eam. sic. n. res extra nō est obiectū itelle- ctus nisi sit anie representata: ita non est obie- ctum voluntatis nisi sit intellecta. **C** Preterea. si res intellecta haberet sp̄ialius esse in mēte q̄ extra: propter hoc q̄ mens est sp̄ialioz: ea. hoc verificari nō posset de essentia increata que in infinitū sp̄ialioz ē ot mente creata. Cōparatio aut̄ potentiaz sūi nobilitatē attendi debz per cōparationē ad nobilissimū obiectū: q̄ nō re- spicit intellectus sub esse sp̄ialioz q̄ voluntas: imo eod̄uerso eo q̄ sp̄ialē esse hz in se q̄ ver- bum eius in mēte creata. **C** Ad 5^m dōm q̄ for- ma: per quā voluntas mouet se: nō est bonū ap- prehensum: imo finis est motus ei⁹. Forma at̄ per quā mouet se est ipsamet: vñ illud q̄ in ea est actiū: quia se nō moueat nisi p̄supposita intellectus cognitōe. **26. VIII.**

Octauo queritur vtrū beatitudo p̄ncipa- lius cōsistat in actu intellect⁹ spe- culatiu⁹ q̄ practici. Et videt q̄ p̄ncipaliter in actu intellectus practici: q̄ consistit p̄ncipali⁹ in actu intellectus: qui similior est diuino intel- lectui: sed intellectus practicus similior est di- uino intellectui q̄ speculatiuis: diuinus. n. intel- lectus practicus est: cognitio. n. eius cū ipsa voluntate causa est. p̄ductionis creaturarum. ergo beatitudo p̄ncipaliter cōsistit in actu intel- lectus practici q̄ speculatiu⁹. **C** Item ille intel- lectus est practicus nō tñ q̄ speculat operabi- lia: sed etiam q̄ speculatur p̄mū p̄ncipiuz ope- rabilium q̄ est deus sub rōne qua est summū bonum: sed ille intellectus cuius actus est de beatitudinis eēntia speculatur summū bonū. ergo videt q̄ intellectus cui⁹ actus est de eēn- tia beatitudinis est practicus.

C Contra. intellectus practici est respectu ope- rabilium per nos: q̄ respectu talium est scia pra- ctica: sūi. **A**uic. p̄mo meta. c. 1. sed actus intel- lectus qui est de beatitudinis eēntia est respe- ctus dei qui nō est res operabilis per nos. ergo intellectus cuius actus est de beatitudinis eēn- tia nō est practicus. **C** Itē Augu. p̄mo lib. de tri. c. 10. dicit q̄ in contemplatione dei est finis oīum bonarū actionuz ⁊ requirit sempiternā ⁊ gaudiū q̄ non auferitur a nobis: sed cōtem- platio est actus intellectus speculatiu⁹. ergo in actu eius p̄ncipaliter consistit beatitudo q̄ in actu intellectus practici.

C Respondeo q̄ intellectus aliquādo cōside- rat mām pure practica q̄ est aliquid opera- bile per nos. Et hoc nō p̄pter scire sicut p̄pter finem: sed p̄pter operari: tūc est simplr practi- cus. aliqñ considerat verum nō operabile per nos: nec subiaccens nostre dispōni. Et pp̄ scire sicut pp̄ finē: ⁊ tūc simplr est speculatiuis: ali- quādo considerat māz practica: pp̄ scire tñ: ali- quādo speculatiuā pp̄ operari: vt cū medicus aliqua cōstellationē considerat vt meli⁹ possit p̄portioare medicinā quā vult infirmo dare: ⁊ vtrūq̄ illoz modoz est partim speculatiu⁹: partim practicus. Sed p̄mo modo magis est speculatiuis q̄ practicus. Secōdo mō eod̄uer- so: q̄ finis magis est cōsiderandus ad iudiciū duz intellectū speculatiuū vel practici q̄ ma- teria. vñ p̄s. 2. meta. speculatiuā sciam disti- guit a practica maxime penes fines dicens: q̄ theouice finis est veritas: ⁊ practice opus. Ali- quādo intellectus cōsiderat aliqd non opabi- le per nos: nec p̄pter operationē exteriorē. nec p̄pter scire tñ: sed p̄pter scire ordinatum ad interiorē operationē que est dilectio ⁊ in- tellectus: ⁊ sub hac rōe partiz est speculatiu⁹: ⁊ partim practici⁹: extendēdo praxim ad inte- riorē operationē que est dilectio: ⁊ magis practicus q̄ speculatiuis: q̄ vt iam dictus est magis attendit ratio intellectus speculatiu⁹ pe- nes fines q̄ penes materiā: talis aut̄ est intel- lectus cuius actus est de beatitudinis eēntia. **I**ntellect⁹ aut̄ beatus quia speculatur bonū quod est operabile per nos. hoc est summum bonum. non tñ speculatur ip̄m. p̄pter scire tā- tum. sed p̄pter scire in ordine ad perfectas ei⁹ dilectionem. vnde ⁊ p̄ncipaliter speculatur ra- tionem bonitatis q̄ veritatis: non sic intelli- gendo q̄ clarius videat vnaz q̄ altam: videt q̄ vnā in ordine ad aliam speculatur. **C** Et iō concedo q̄ beatitudo consistit p̄ncipaliter in actu intellectus practici extendēdo praxim ad dilectionem q̄ in actu intellectus specula-

tui. **2** tamē praxis non consuevit extēdi ad actionem voluntatis interiorē: id eo satis con- uenienter dicit talis intellectus esse affectiu⁹. Et p̄pter rōnes similem aliqui qui nolūt cōce- dere sciam theologica p̄ncipaliter esse practi- cam q̄ speculatiuā: cōcedunt tamē eā p̄ncipa- lius esse affectiuā q̄ speculatiuā.

C Ad p̄mū in oppositum dōm q̄ diuinus in- tellectus intelligit eēntiam suam p̄mo. ⁊ per eēntiam suāz creaturas. respectu creaturaz practicus est: non tamē eo modo quo videtur respectu nostrorū effectuum: q̄ nostraz deter- minat voluntatem nō ipsam necessitando: sed inclinando. **I**deo. n. artifex disponit partes do- mus tali modo vel tali: quia dictamen sui in- tellectus inclināt ip̄m ad sic faciendū. **N**ō sic autem est de intellectu diuino respectu volun- tatis sue: non em̄ ideo deus voluit. creare mū- dum: quia intellectus suus dictabat bonū esse mundum creari: sed eod̄uerso: quod sic p̄bo. **Q**uero quare bonum fuit mundum creari. **S**i dicas quia deus voluit ip̄m creare: ha- beo p̄positum. **S**i dicas q̄ diuinus intelle- ctus dictabat bonum esse mundum creari. **C**ō- tra. non enim ideo bonū fuit mundus creari: quia diuinus intellectus dictabat bonum esse mundum creari: sed quia bonum erat mūdus creari diuinus intellectus hoc dictabat. **S**i dicas q̄ mundum creari erat bonum absolu- te: non in comparatione ad diuinum intelle- ctum seu voluntatem: tunc nō poterat nō esse bonū: ergo diuinus intellectus non poterat hoc non dictare. cum ergo diuina volūtas di- scordare non possit a dictamine sui intellect⁹. si ideo voluisset mundum creare: quia intel- lectus dictabat bonum esse mundūz creari: nō potuisset velle mundum non creare: q̄ falsus est: et contra articulus ex cōmunicatū a domi- no Stephano episcopo parisiē. **B**inūsin aut̄ intellect⁹ respectu sue eēntie: si nō sit practi- cus sūi q̄ praxis dicitur ad exteriorē operatio- nem: tamen extendēdo praxim ad dilectionēz practicus est: vel vt melius dicatur affectiuus in quantum se perfecte intelligit vt se perfecte diligit. **S**peculatiuis autē est respectu essen- tie sue: in quantum eēntia sua per euz operabi- lis non est: nec etiam per alium. **U**nde per ar- gumentum concludi non potest q̄ beatitudo consistat p̄ncipaliter in intellectu practico p̄- p̄ue loquēdo d̄ praxi s̄z q̄ d̄ ab exteriori ope- ratio ne: quāuis p̄ncipaliter consistat in intel- lectu practico q̄ speculatiuo: extendēdo no- men praxis ad praxim que dicit de dilectione

qui intellectus cōuenientius appellari potest affectiuus q̄ practicus. **C** Ad secundū patet quid dicendum ex iam dictis in q̄dō. **P**rimum argumentū ad partem scdam procedit de intellectu practico dicto a praxi proprie dicta. i. ab exteriori operatiōe. **C** Ad secundum dicendum q̄ ibi Aug. accipit con- templationem p̄o contemplatiua vita q̄ p̄ncipaliter consistit in dilectione q̄ in cognitio- ne: vt in p̄cedenti q̄dō dictum est. vita anime dilectio est. **Articulus. 11.**

Consequenter querit de secūdo p̄ncipali. **C** Et circa hoc querū tur octo. **P**rimo vtrū oēs homines appetant beatitudi- nem. **S**ecundo vtrū de ne- cessitate. **T**ertio vtrum vo- luntas in appetendo beatitudinē moueat se. **Q**uarto vtrū voluntas velit quicquid vult propter beatitudinē. **Q**uinto vtrum vo- luntas in appetendo beatitudinēz mereatur. **S**exto vtrū beatitudo possit haberi in hac vita. **S**eptimo vtrum beatitudo electorum erit maior post iudicium q̄ ante. **C** Octauo vtrum beatitudo ab omnibus beatis equali- ter participetur. **Questio. 1.**

Primo ostendo q̄ non omnes homines appetant beatitudinē. **A**ugus- to. de trinit. capitulo p̄mo. firmissime nouim⁹ amari nisi nota non posse. Sed nō omnes ho- mines cognoscunt beatitudinē: q̄ patet: q̄ scdm̄ philoſophum. p̄mo ethico. cap. 6. **Q**uidam posuerunt eam in voluptatibus. quidaz in diuitijs. quidam in honoribus. ergo non omnes appetunt beatitudinē. **C** Item phi- losophus. 10. ethicoz. capi. octauo. dicit q̄ felicitas est operatio intellectus secūdu p̄o- priam virtutes: sed non omnes appetunt ope- rari secūdu virtutem: cum multis magis videamus appetere vitia q̄ virtutes. ergo nō omnes appetunt beatitudinē. **C** Itē si bea- titudo appeteretur ab omnibus non videret- tur huius esse alia ratio nisi quia appetitis beatitudinis est naturalis. Sed hec ratio nō est sufficiens: quia scrus virilis naturalis est viris. **N**ec tamen consequitur omnia indi- uida speciei humane. ergo nō omnes homi- nes appetunt beatitudinē.

C Contra. **A**ugusti. decimotertio de trinita. capi. quinto. dicit q̄ omnes appetunt beatitu- dinē. **C** Item omnia bonū appetunt. dicit enim p̄s. p̄mo ethico. **C**irca p̄ncipiū: q̄ bene

C enuncianerunt dicentes esse bonum quod omnia appetunt. ergo secundum regulam eiusdem. 3. topi. Maxime bonum omnes maxime appetunt: sed beatitudo est maximus bonus. ergo omnes homines maxime beatitudinem appetunt.

¶ Rudeo quod beatitudo dupliciter potest considerari. scilicet in generali in quantum est bonum quoddam sufficientissimum: vel in speciali. in quantum consistit in clara dei visione et perfecta eius dilectione et gaudio: quod habetur de dei bonitate prout per claram eius visionem et perfectam dilectionem. Primum modo beatitudo est omnibus nota. quilibet nescit quid est bonum: et quid est esse sufficientissimum. Secundo modo non est omnibus nota. vnde non omnes eam appetunt: sed primum modo omnes appetunt eam: quia appetitus est naturalis est. vnde aug. 13. de tri. c. 8. dicit quod ad appetendum beatitudinem non appellat: cui summe bonus et inmutabilis beatus creator: hoc idem dicit et gl. super illud psal. Beata gens. quod animus naturaliter est capax beatitudinis. nulla autem creatura capax naturaliter ali cuius boni est derelicta omni naturali inclinatione. Ad illud et dicit philosophus lib. de bona fortuna: quod uatu rales appetitus sunt in nobis primi. sed primus motus voluntatis est in fine. ille motus est naturalis: sed beatitudo finis est. appetit beatitudinis naturalis est: sed quod naturaliter conuenit homini sue forme et homini conuenit: quia per formam hominis reponitur in una specie: et ideo dicit Damascenus. 1. li. c. 4. quod in omnibus conuenit ipsi creature: nam characterizat in his que sub ipso sunt at hominis. ergo omnes homines appetunt beatitudinem.

¶ Ad primum in oppositum dicitur quod quibus non omnes nouerint beatitudinem in suo esse specialissimo: nec etiam specialiter: tamen omnes nouerint eam in esse suo generalissimo. Ad secundum dicitur quod si non omnes appetunt operari secundum virtutes in speciali: quia multi appetunt operationem secundam virtutis: tamen omnes operari secundum virtutes appetunt in generali. In hoc quod appetunt bonum sufficientissimum: quod bonum sine perfectissimo actu perfectissime virtutis esse non potest. Ad tertium dicitur quod sexus virilis non est naturalis iuris forme forme: sed forme materie. vnde philosophus 10. meta. articulus 2. in semina animalia sunt prout passiones: sed non sunt sub anima. forma. vnde in materia et corpore propter idem sperma in masculus aut femina fit patiens passionem aliquam. Illud autem quod est aliquid naturale forme materie: non oportet quod omnibus conueniat in eadem specie: quia res non reponuntur in specie per materiam: sed per formam: et ideo illud quod naturaliter aliquid conuenit forme forme conuenit omnibus in eadem specie: vnde dicitur quod appetere beatitudinem in generali naturale est homini forme forme. 2o. u.

Secundo queritur utrum omnes homines ex voluntate deliberatiua beatitudinem appetant de necessitate. quod non omnes homines naturali appetitu et voluntate libera actione de necessitate ipsam appetant manifestum est: quia beatitudo est finis humane vite. et lib. 2. dist. 38. in illa questione. Et utrum voluntas in quantum libera de necessitate velit finem. ostensum est: quod voluntas velle naturaliter: et velle libero a coactione de necessitate vult finem: sed quia multi distinguunt iter voluntatem liberam: et voluntatem deliberatiuam: ideo hic predictam proposui questionem. Et primo ostendo quod non omnes homines ex voluntate deliberatiua de necessitate velint beatitudinem. Deliberatiua velle est post consultationem intellectus. sed secundum philosophum 3. ethi. c. 6. non consiliatur de fine. quod respectu finis non est actus voluntatis deliberatiue: sed beatitudo est finis vltimus vite humane: vnde ostenditur quod nullo potest appetere deliberatiua voluntate: nec contingenter: nec ex necessitate. Item dicitur quod non potest esse obiectum actus eligendi: et non potest esse obiectum lib. ar. quod proprius actus lib. ar. est eligere: sed beatitudo non potest esse obiectum actus eligendi. dicitur in 1. phi. 3. ethi. c. 5. quod electio non est finis: sed eorum que sunt ad finem. quod beatitudo non potest esse obiectum lib. ar. sed omnis actus voluntatis deliberatiue est actus lib. ar. quod nec contingenter: nec ex necessitate beatitudo potest appeti ex voluntate libera voluntate. Item dicitur quod voluntas est potestas rationalis: sed secundum philosophum 2. lib. per hypermetrias: potestates rationales sunt ad opus positum. ergo ex deliberatiua voluntate potest homo beatitudinem velle et nolle.

¶ Contra bonum quanto magis recogitatur tanto magis desiderat: sed beatitudo magis recogitatur a deliberante quam non deliberante: cum ergo omnes homines naturali appetitu de necessitate velint beatitudinem. vnde in 1. lib. dist. 38. ostensum est. multo fortius omnes homines appetunt eam ex deliberatiua voluntate. Item omne liberum velle actus est lib. arb. quod vult ostensum est. lib. 2. liberum arb. est voluntas: sed velle quod est actus lib. arb. actus est voluntatis deliberatiue. cum ergo vult ostensum est. lib. 2. dist. 38. dicitur velle libero de necessitate velint beatitudinem: sequitur quod de necessitate omnes homines volunt eam ex deliberatiua voluntate.

¶ Respondeo quod velle deliberatiuum dupliciter potest accipi. Primo modo pro velle libero post liberam et certam rei cognitionem: seu cogitationem. Secundo modo pro velle post intellectus reconciliationem: scilicet quem modum communius videtur accipi a philosopho. Tertio modo dicitur quod omnes homines de necessitate volunt beati-

tudinem in generali voluntate deliberatiua: quanto enim homo magis cogitat beatitudinem: tanto magis videtur in ea contineri omnem rationem appetibilitatis: et nullam rationem fugibilitatis: sed sicut voluntas nihil potest appetere nisi sub ratione aliquid boni: ita nihil potest refugere nisi sub ratione aliquid mali. Tunc ergo vult iam dictum est: quantumcumque homo cogitet beatitudinem nihil in ea possit appetere sub ratione mali: impossibile est liberam voluntatem post quantumcumque beatitudinis cogitationem ipsam refugere: sed de necessitate vult eam. Loquendo vero de velle libero post intellectus consultationem: quod quidem velle proprie loquendo dicitur deliberatiuum. Sic dicitur quod in ipso est aliquid perfectionis: et hoc est libere velle aliquid imperfectionis. sed de delectatione libertatis ex intellectus consultatione. Consilium enim utrum hoc sit volendum vel non est ex defectu cognitionis: eo quod intellectus in his de quibus consiliatur non statim videtur sub certitudine veritatis. vnde Damascenus lib. 2. c. 11. dicit quod ignorantie est consilium: et ideo quod intellectus statim videtur finem esse appetendum nullus consiliatur. utrumque finis sit appetendum vel non. Dico ergo quod accipiendo velle deliberatiuum pro velle libero post intellectus consultationem: sic homo ex deliberatiua voluntate non appetit beatitudinem: nec contingenter: nec de necessitate: quia sic deliberatiua voluntas inclinat imperfectionem in intellectu que in ipso esse non potest respectu finis. Sed si accipitur velle deliberatiuum ratione huius quod est perfectionis in eo: quod est libere velle illud quod intellectus vere et determinate dicit esse volendum: sic dico quod omnes homines de necessitate beatitudinem appetunt ex deliberatiua voluntate: iam enim probatum est quod omnes homines de necessitate volunt beatitudinem ex libera voluntate post quantumcumque beatitudinis cogitationem.

¶ Ex dictis potest videri quod dicitur ad argumentum ad vtriusque partem: excepto tertio ad partes primam. Ad quod dicitur quod potestates rationales non sunt ad opposita nisi respectu eorum ad que voluntas determinat se. Hec autem sunt ea que sunt ad finem. vnde quod ad finem non determinat se: sed ad ipsum appetendum determinata est a creatore: quoniam ipsa motum illum eliciat: sicut graue cuius adiutorio influentia loci sui motum ad inferius exercitur: ad que determinatum est a generante: adeo respectu finis non est ad oppositum. 2o. u.

Tertio queritur utrum voluntas in appetendo beatitudinem moueat se.

¶ Rudeo quod cum lib. 2. dist. 38. in illa questione. Et utrum voluntas moueat se ad volendum finem. ostenditur sit quod quibus homo potest voluntate si delectet se ad volendum finem: tunc ille actus est voluntas: et beatitudo sit finis vltimus humane vite: vnde ostensum est. satis patet quid sit dicendum de motu voluntatis in appetendo beatitudinem: sic dicitur est de motu eiusdem in appetendo finem. Et ideo hic non repeto: quia hoc esset bis disputare eadem questionem quibus sub verbis dinctis. 2o. u.

¶ Quarto queritur utrum voluntas de quod velit velit propter beatitudinem: sed quod lib. 2. dist. 38. patet huiusmodi solutio per solutiones questionis illius. Et utrum voluntas velit de quod vult in vltimo vltimi finis: ideo de solutione questionis illius hic superfedo ad vitandam superfluum repetitionem. 2o. v.

¶ Quinto queritur utrum voluntas in appetendo beatitudinem mereat. Et videtur quod non: secundum philosophum 2. ethi. c. 6. Ex his que insunt nobis a natura non laudamus nec vituperamus: nec sumus boni nec mali: sed voluntas naturaliter appetit beatitudinem: ergo ex hoc appetitu non debet laudari: quod non esset vtrum si tali appetitu mereret: omne enim meritum laudabile est. Item Angustinus lib. primo retrac. ca. 9. peccati reum tametiam que non fecit quod facere non potuit sume iniquitatis et infanie est. ergo nullus peccat in hoc quod facit de necessitate. quod a simili nec meretur: sed ostensum est: quod voluntas de necessitate appetit beatitudinem.

¶ Contra appetendo beatitudinem deum appetimus: sed in appetendo deum est meritum ergo appetendo beatitudinem meremur. Item voluntarii actus boni maxime sumuntur propter finem: sed secundum philosophum 3o. posteriorum: propter quod vniuersum tale: et illud magis. ergo maxime meritum est velle finem.

¶ Respondeo quod hominem appetere beatitudinem contingit dupliciter. Primo modo in generali in quantum appetit aliquid bonum sufficientissimum. Alio modo in speciali in quantum vere est omnis sufficientis plenitudo: sicut in clara dei visione et perfecta eius fruitione. In appetendo beatitudinem primo modo non est meritum: quia sic naturaliter ab intellectu cognoscitur: et a voluntate appetitur: et circa hoc nec intellectus potest errare in cognoscendo: nec voluntas in appetendo. In appetendo beatitudinem modo secundo est meritum: quia sic nec naturaliter cognoscitur nec naturaliter appetitur: sed respectu eius contingit esse errorem in intellectu.

obliquitatez in affectu: quia intellectus pot opinari non esse beatitudinem in illo bono ubi vere est: et eaz esse in illo bono ubi vere non est. et ex consequenti voluntas pot appetere beatitudinem ubi vere non est: et eam non appetere ubi vere est. vnde beatitudo hoc modo accepta obiectum est. lib. arb. non tñ sub rone qua est liberum. Sed etiaz sub rone qua deliberatum: qz quāvis homo naturalr appetat deū videre z eo frui: vt ostendetur in questione sequenti: tamen illa nō appetit naturaliter inquantū in illis vera beatitudo consistit: quia non cognoscit naturaliter: qz in illis vera beatitudo consistit. vnde quāvis ea in quibz vera beatitudo consistit naturaliter appetat fin id quod sunt: nō tamen illa naturalr appetit sub illa rone seu inquantū beatificatū sunt.

Argumenta ad partem p̄mam procedunt de beatitudine p̄mo modo dicta. **Argumenta ad partem sc̄dam.** procedunt de beatitudine secundū modo dicta. **Questio. VI.** queritur vtruz beatitudo possit haberi in hac vita. Et videt q sic: q̄to res est nobilior tanto potentior est ad p̄sequendum finem suū: sed animalia que sunt infra hominem in hac vita possunt consequi fines suos. ergo multo fortius hō. **Item** hō appetit naturaliter omne illud sine quo non pot consequi finem suū: qz q̄dcunqz appetit: appetit in virtute finis que nāliter appetit. si mors esset necessaria hōi ad cōsecutionē beatitudinis: homo nāliter appeteret mori: qd falsū ē. mors ḡ nō est necessaria ad beatitudinis p̄secutionē. **Item** clara dei visio haberi nō pot sine beatitudine: qz ipsam semper comitat perfecta fructio: sed s̄m Augu. antepenul. q̄one ad 20. s̄m Paulus in hac vita sic vidit deus: sicut sancti post hanc vitam videbūt. ergo beatitudo pot haberi in hac vita. **Item** sicut se hz voluntas ad dilectionem summe bonitatis ita intellectus ad cognitionem summe veritatis: sed vt ostensū est lib. p̄mo. dist. 17. per charitatē deus in vita ista immediate diligitur. ergo a simili z immediate cognoscitur: sed imediata cognitio ē visio: z tūc arguo vt p̄ns. **Item** beatitudo est in aia. corruptibilitas est in corpore. ergo ista nō p̄riatur: qz cōtraria nata sunt esse circa idem. ergo videt q non obstant corpore corruptibilitate homo possit p̄se anime beatitudinē in hac vita. **Item** oē qd intelligimus est: qz de non ente nō est scientia: sed multa intelligimus que nō sunt in rerū natura: nec in aliquo esse creata. ergo sunt in creatore. euz ergo multa talia clare videam: z nūq̄ possit clare videri i crea

toze nisi creator clare videat. vt q in hac vita clare videre possimus creatorē: z ex cōsequenti verā beatitudinem h̄se in hac vita.

Contra. Job. 13. hō natus de muliere breuit viuens tpe repletus multis miserijs. sed beata vita oēm miseriam excludit. ergo nō pot haberi vera beatitudo in hac vita. **Item** s̄m Aug. 13. de tri. ca. 7. beatitudo sine immortalitate esse non pot: sed in hac vita mortali non pot esse immortalitas. aliter. n. essent cōtradictoria. ergo beatitudo non pot haberi in hac vita. **Item** beatitudo non potest haberi sine clara dei visione: sed sicut dicit gl. super illud Exo. 33. nō videbit me homo z viuēt. quādiu hic mortaliter viuūt videt per quādam imaginationes deus pot: sed per ipsam nāc suā sp̄m nō pot. ergo beatitudo in hac vita haberi nō pot.

Ad videndū clarius huius q̄onis veritatē p̄mo declarandū est q beatitudo hominis non est sine clara dei visione z perfecta eius dilectione. 1. qz ex solis naturalibus homo nec ante mortem nec post mortē pot verā consequi beatitudinē. 2. qz etiam supernāliter homo non pot consequi beatitudinē aie in hac vita de lege cōi. 3. qz ex speciali p̄uilegio pot deus videre in hac vita absq̄ hoc q sit beatus. 4. qz ex speciali p̄uilegio per virtutē diuinā pot se beatificari quo ad animā corpore nō beatificato. 5. qz impossibile est per q̄cunqz potentiam totum hominem beatificari remanente in hac vita mortali. **Primum articulus declaro sic.** homo naturaliter appetit suā perfectionem: talis enī appetitus cuiuslibet creature inditus est a natura: secundaria autē intellectus humani perfectio est in perfectione sui actus qui est intelligere: nunq̄ autem est actus intelligendi perfectus nisi sit respectu nobilissimi intelligibilis z nobilissimo modo. nobilissimus autē intelligibilis deus est: nobilissimus autem modus naturaliter appetit per intellectus videre deum: sed sicut dicit Aug. 13. de tri. c. 5. beatus nō est nisi qui habet omnē que vult. impossibile est ergo hominē esse beatum sine dei visione. **Præterea.** omnis hō z quecūqz res alia naturaliter appetit coniungi suo p̄ncipio quantum est sibi possibile. vnde qz ignis generatur in circūferentia: z terra in centro: ignis appetit coniungi circūferentiē: z terra centro: qz in cōiunctione rei cum suo p̄ncipio est perfectio eius: quā vnaqueqz res naturaliter appetit: p̄ncipium autē intellectus humani immediatū deus est: intellectus ergo humanus naturaliter appetit immediate deo cōiungi: prout

sibi possibile est. possibile est autem cū dei adiutorio humanus intellectus coniungi sibi per clarā visionem z immediatam. hanc ergo visionem homo naturaliter appetit: sed vt p̄ns dictum est nō est beatus nisi habeat omnia q̄ vult. ergo sine p̄dicta visione beatitudo hominis esse non potest. **Præterea.** sicut dicit Aug. 14. de tri. ca. 8. eo ipso anima dei imago est: quo eius capax est. eiusqz esse particeps potest. cum ergo deus sit infinitus bonum: z que libet creatura sit bonum finitum. nullum bonum creatum sufficere potest ad omnē humani appetitus perfectionem. ergo nō potest habere perfectam q̄tem: nisi illā habeat in summo bono: qd deus est: z hoc est quod dicit Aug. p̄mo lib. cōfessio. prope p̄ncipium. fecisti nos dñe ad te: z inq̄tū est cor n̄m: donec requiescat in te: in ipso autē non pot itellec̄tū h̄mā p̄fecte requiescere: donec ipz attigat sicut appetit: qz vt iam dictū est: nō est br̄s: nisi q̄ hz oia q̄ vult: sed hō appetit ipz immediate z clare videre: vt iam ostensū est. ergo sine tali visione beatitudo hominis haberi non potest: sed vt ostensū est superius i articulo p̄cedenti. questione. 6. beatitudo non tantū consistit in actu intellectus: sed etiaz in actu voluntatis: qui est amor: constat q non consistit nisi in perfecto amore: non est autem amor perfectus: nisi sit respectu summi boni: qd deus est. Restat ergo q ad hominis beatitudinem requiritur clara dei visio z perfecta eius dilectio. **Secundū articulus declaro sic.** naturalis modus cognoscendi correspondet naturali modo essendi ipsius cognoscentis. vnde si naturalis modus essendi ipsius cognoscibilis excedit naturales modos essendi potentie cognoscentiue non potest ab illa naturalr cognosci. verbi gratia. qz potentie sentitiue radicantur in forma perficientem: materia sensibilem: z sunt organa alligata: non possunt cognoscere nisi res sensibiles: z inquantum sunt sensibiles z singulares. intellectus autem noster: qz radicatur in forma perficiente in materia sensibilem: quādiu corpori coniunctus est: nō potest cognoscere nisi res existentes in materia sensibilibus: illud qd ex ip̄is concludere pot: qz tamen mediate organo nō cognoscit: ideo res existentes in materia sensibili pot considerare abstractendo. s. simpliciter itellec̄tione intelligendo eas: non inquantum sunt in materia sensibili: qd p̄z cum intelligit aliquo d̄ vniuersale rerum sensibiliū. Intellectus autem angelicus qz est in essentia que nō est p̄nz esse: sed cōposita est ex actuali z potentiali: non potest naturaliter z imedia

te cognoscere illam rem que est puri esse. i. diuinam essentiam. Cū ergo vt ostensum est beatitudo vera non possit haberi sine clara z immediata dei visione z perfecta eius dilectione: homo ex solis naturalibus: nec ante mortē: nec post pot verā consequi beatitudinem. **Terium articulus declaro sic.** beatitudo anime redundat de lege cōmuni in corpus plenitudo sanitatis z vigor incorruptiois. vnde Aug. in epistola ad Thimotheum parus ante mediū. Tam potentē fecit deus animā: vt ex eius plenissima beatitudine que in fine temporis sanctis pmittitur: redundet in inferiorē nām que est corp̄ nō beatitudo que fructus z itelligētis est p̄p̄ia: sed plenitudo sanitatis z incorruptiois vigor: sed plenitudo sanitatis z vigor: in corp̄ p̄tis corporis nō p̄t simul eē cū hac mortali vita. ḡ hō etiā sup̄naturalr nō pot p̄cedi i hac vita de lege cōi aie beatitudinē. **4. articulus declaro sic.** sicut p̄bat Aug. 13. de tri. c. 8. beata vita nō pot deserere dñm volentē: qz nō est beata vita que ita est in voluntate: vt nō sit in potestate: cū nemo br̄s sit aliquid volendor: nec habēdo: nec et volentē: qz nō est vita beata quā perire cupit qui habet eam: cum: vt superius ostensum est: de necessitate appetatur nondū habita. nō potest et deserere idifferenter ad eam: qz nō est vita beata quā nō amat br̄s: sed id nō amat qd vtrū viget an pereat idifferenter accipit: sed ex p̄uilegio sp̄ali i hac vita aliquis pot deus videre clare: sicut sancti vident euz. vnde z Paulus q sic deū vidit in hac vita: vt probatus est per Angu. in arguendo: raptus d̄ fuisse in paradysum: vt habet. 2. ad Cor. 12. cū ergo hec visio in hac vita Paulum deseruerit deū vidēdo in hac vita nō fuit beatus: qz ipsuz tunc non vidit: nisi per modū passionis transēntis. **Quintū articulus declaro sic.** ex sp̄ali p̄uilegio hōi in hac vita pot set dare deus habitus glorie quo aia deū videt visione beata: z prohibere ne ex hac animi beatitudine redudaret in corp̄ incorruptibilitas: de. n. phibere pot eam a p̄ductione effectus. ergo ex sp̄ali p̄uilegio per virtutē diuinā possit hō beatificari quo ad aiam corpore: nō beatificato: sed sp̄is hoc possit deus: nunquā tñ hoc factū est: nisi in xpo: ubi sp̄alis fuit rō hoc faciendū: vt ostensum est. lib. 3. **Sextus articulus declaro sic.** beatitudo opponit miserie. ergo totū hoies beatificari z in aliqua sui pte aliqua miserā remanere incōpossibilia sunt: ne cessitas aut mortē d̄ miserā ē: sed in hac mortali vita est necessitas mouēdi. ergo impossibile est per q̄cunqz potentia totum hominem beati

tura rationalis vel intellectualis nihil potest velle nisi adprehendat aliquid in ipso sub ratione alicuius boni: nec illud potest non amare in quo quicquid apprehendit sub ratione alicuius boni apprehendit: nec valet simile de ma qua adducebas ad probationem maioris argumenti: materia enim prima seipsam non transmutat de una forma ad aliam: sed ab alio transmutatur: si nihil potest transmutare voluntate habet charitatem ad charitatis promotionem nisi ipsa transmutet semetipsam. Ad quantum cum dicitur quod si essent possibile ad beatitudinem intensiore per bonos actus quos faciunt proficeret vel se disponderet ad profectum. dico quod verum esset si gloria beatorum esset educibilis de potentia aie per bonos actus: sed non est ita talis enim habitus est in beatis a deo per creationem: tota autem perfectio per bonos actus educibilis de potentia aie quoadiu est a corpore separata est in qualibet aia beata in summo suo: habitus enim glorie illa tota possibilitate reducit ad actum: ideo per bonos actus quos faciunt non intendit eorum beatitudo: nec se ad tale intensiore disponit. post corporum autem resurrectionem tota perfectio educibilis per actus hominis de potentia totius coniuncti rediret ad completum actum in virtute glorie: ideo habitus glorie non augmentato aie perfectus deum videbitur: propter perfectiore modum essendi que habebunt per declaratum est in corpore quoniam. Ad partem 2am concedenda sunt. Ad id autem intellectus auctoeritatis Augustini: scilicet quod aie sepe non retardant in aliquo a perfectione visiois sue propter amorem suorum corporum: sed quod non minus amantur corpora sua post resurrectionem quam modo: sed quod amatis corporibus carere: per quam caritatem habet in perfectum nature sue modum que habebunt perfectum post resurrectionem corporum suorum. hoc forte voluit notare Augustinus: per illud verbum: huc ex aliqua laetatione causa. Ad rationem autem adductam pro alia opinione in corpore questionis potest dici quod aia per corporis resurrectionem habebit perfectiores relatione ad datorum essendi quam modo: quia erit existeres per actualitate perfectiore quam modo: in enim sententia philosophi. 7. Methaph. Illa duo ex quibus possibile est fieri per essentialitatem unius: oportet esse aliquo modo in potentia: quod expressit dicitur. comatorum suorum ibidem. Per hoc autem ex eis constituit unum: quod possibilitates que erant eis terminant ad unam perfectam actualitatem compositi per quam quelibet per perfectiores existit quam se. terminatio autem possibilitatis primum ad unam actualitatem totius est eorum: aliqua vero mutatio secundum aliquid absolutum: inquam per hoc efficiunt existentes per actualitatem compositi que est res absoluta: per quam non existebat. Vel aliter potest dici et clarior quod esse aie rationalis non

addit ultra eius essentialitatem relatione ad datorum essendi: sed etiam ad compositum quod ex ipsa et corpore constituitur: sed quoadiu est separata illa relatio est in ea in aptitudine: sed post corporum resurrectionem erit in ea in actu: perfectiores est autem partem referri ad totum in actu quod in aptitudine tantum. huius autem relationis actualitas cambabitur in ea per continuationem eius corporis: que non erit relatio: sed quedam actio vniuersalis: et quedam passio vniuersalis. Potest etiam aliter dici quod sicut non est idem natura et modus nature sic non est idem esse et modus essendi: et quod sicut aia per corporum resurrectionem non est habitura perfectionem naturam quam habeat modo: et tamen est habitura perfectionem nature sue modum. ut patet per auctoritatem Augustini: nisi allegatum in corpore questionis: sic dato quod per corporum resurrectionem non sit habitura perfectiores naturale esse ut dicunt multi. tamen quia per resurrectionem corporum habebit sui naturalis esse perfectiores modum: et ex consequenti perfectiores virtutem seu virtutis modum: hec enim non tantum consequentur ad perfectiores essendi etiam ad perfectiores essendi modum: quatenus enim perfectiores est naturalis anime virtus: tanto cum equali habitu glorie dei clarior videt aie. ergo per corporum resurrectionem dei videbitur clarior quam modo dum sunt a suis corporibus separate. Questio. VIII. queritur utrum beatitudo ab omnibus beatis equaliter participetur. Et videtur quod sic. Math. 20. dicitur quod omnes acciperunt singulos denarios: sed per denarium significatur aliquid quod omnes beati communiter habent. Item. 3. Jo. 3. Videbitur enim sicuti est: sed res non potest videri clarior quam si cuti est. ergo omnes beati equaliter clare deus vident: et ex consequenti omnes equaliter sunt beati. Item Augustinus. li. 82. questionum. q. 32. dicit eandem rem non posse alius alio plus intelligere. ergo vnus beatus non potest deum plus videre quam alius: et ex consequenti nec beatorum esse. Item beatitudo est vltimum quod homo potest consequi: sed ultra vltimum nihil est. ergo beatitudo vnus non potest esse maior beatitudine alterius. Contra. i. cor. 15. stella differit in claritate: sic et resurrectio mortuorum. Item primum debet responderi merito: sed non omnes beati equaliter meruerunt. ergo non omnes beati equaliter sunt beati. Item beatitudo post iudicium complete perficiet cuiuslibet beati appetitum tam deliberatum quam naturalis: sed in capacitate naturali est naturalis appetitus ad com

plementum totius perfectionis cuius capax est absolute ergo tota capacitas cuiuslibet impletur: sed capacitates ille non in omnibus beatis sunt equaliter. ergo nec omnes equaliter beati sunt. Respondeo quod in beatitudine est desiderare beati tudinis obiectum. s. bonum increatum quod vnus idem existens ab omnibus participat: et ipsam dispositionem beatorum: per quam illud bonum clare videtur et perfecte diligendo ipsum participat. ex parte obiecti participati non est vnus alio beatorum: ideo est obiectum quod omnes participat: sed ex parte dispositionis beatorum est vnus beatorum: alioquin vnus videt alio clarior deum et diligit perfectius: qui enim equaliter habentes virtutem nature habent in equali habitu glorie: vel equaliter habentes habitum glorie habent in equali virtutem nature in equaliter deum vident: et ex consequenti in equaliter beati sunt propter in equaliter ex parte beatorum dispositionem. unde glo. super illud Jo. 14. In domo patris mei mansiones multe sunt. dicit. id est diuersa presentia meritorum. Ad primum in oppositum dicendum quod ideo omnes dicuntur accepisse singulos denarios: quod ideo est bonum quod omnes beati participat: quia ipsum participat modo differenti ex parte participantium. Ad secundum dicendum quod quatenus vnus beatus videat deum sicuti est. ex hoc tamen non sequitur quod visio vnus non sit intensior quam visio alterius. Ad tertium dicendum quod illa terminatio plus potest importare modum ex parte rei intellecte. et sic vera est propositio. qui enim intelligit res habere per alium modum quam habet. non intelligit: sed errat: sic intelligit Augustinus. ut patet per litteram antecedentem. si autem dicat modum ex parte intelligentis: sic ille qui habet clariorum et virtuosiorum intellectum potest eandem res magis intelligere quam alius. Ad quartum dicendum quod beatitudo dicitur vltimum omnium desiderabilium inquam terminat totaliter appetitum. et ego dico quod beatitudo cuiuslibet boni totaliter terminat summum appetitum ita quod ultra hoc nihil desiderat. Vel potest dici quod beatitudo dicitur vltimum desiderabilius sicut homo nobilissimum omnium animalium: et tamen inter homines vnus est alio nobilior. Quatenus autem argumenta ad partem aliam gratia principalis conclusionis concedenda sunt: tamen quia vltimum apparenter videtur concludere quod naturalis capacitas cuiuslibet beati absolute impleta est: quod falsum est: quatenus impleta sit per comparationem ad dispositionem quam beatus in vita habuit. Ideo soluendum est et dicendum quod minor est salua si accipiatur naturalis

appetitum pro aliquo motu naturali inclinationis: naturalis enim capacitas cuiuslibet beati impleta est per comparationem ad suam dispositionem: ut dictum est: ideo cum sit plene subiecta voluntati beati ad plus habendum non inclinatur. si tamen extenderetur nomen naturalis appetitus ad naturalem possibilitatem: secundum quem modum dicit philosophus quod materia appetit formam: sic minor vera est: sed sic maior non esset vera: quia multi sunt beati quorum naturalis capacitas absolute confiderata posset recipere maiorem habitum luminis glorie quam habeant et deus de potestate absoluta maiorem posset dare.

Articulus. III. Insequenter querit de tertio principio. Et circa hoc queruntur octo. Primo vtrum in beata visione intellectus sit passivus tantus. Secundo vtrum lumē intellectus agere recipiat ad illam visionem. 3. vtrum visio creaturaz a deo sit pines ad beatitudinis certia. 4. vtrum in beata fructioe voluntas sit tui passiva. 5. vtrum in voluntate beata sit idē realit fructio et gaudiū. 6. vtrum gaudiū sit de beatitudinis certia. 7. vtrum tēto sit deo alia a visioe et fructioe. 8. vtrum in oibus beatis sint dotes. Et vtrum autē deo possit videri per sola nalia: et vtrum in hac vita: determinati ē in arti. pcedēt. Et hec etiā qstio. vtrum deo ab intellectu beato videat per spēs: et multe alie questiones de visione dei determinate sunt libro tertio. di. 14. et ideo hic casus repetere superfluum videretur. Questio. I. Primo ostēdo quod in visioe beata intellectus sit passivus tantus. nulla res est efficiens sui finis: quod causa efficiens est nobilior suo effectu: et finis nobilior his que sunt ad finem: sed intellectus habituati lumine glorie finis est visio dei. ergo intellectus per lumē glorie non est illius visiois causa efficiens. ergo respectu eius est tantum passivus. Item sicut se habet videre ad intellectum: ita videri ad diuinā essentialitatem: sed diuina certia in hoc quod videt nihil patitur. ergo intellectus in vidēdo ipsaz nihil agit. ergo in vidēdo est passivus tantus. Item nobilissimus actus est a nobilissimo agente: sed visio dei est nobilissimus actus. ergo est a nobilissimo agente: sed summi intelligibile est nobilissimum agēs. ergo illa visio causat a summo intelligibili et non ab intellectu videntem: et si sic respectu illius est passivus tantus. Item respectu huius quod vniuersi aie inquam est possibilis tantum aie est

passiva tantum: sed quocumque intelligere eone nit aie rone intellectus possibilis tris: q intellect agens non intelligit. ergo aia in videndo sum mu intelligibile est passiva tantum.

Contra nobilitas est agere q pati: sed ipsa visio dei est nobilissimu qd sit in intellectu. ergo est eius actio no passiva. Item si intellectus beatus in videndo dei esset tm passivus: no reqreret in eo ad illa visioe nisi lumen quo supnaaturaliter elevat: r ipsius intelligibilis pntia: q dispositio patiens r punitio agens cu patie te sufficiat ad causandam actione: s; vltra lumen predictum rediit in intellectu spes determi nans intellecta ad intelligibile: fm q videt vel le Aug. li. 9. de tri. c. n. ergo intellectus respe ctu visiois illius no est tantummodo passivus.

Item dicere r iudicare est agere: sed intellect videdo diuina essentia dicit ipsam esse simam veritate: r iudicat hoc dicit esse veru. ergo i vi dendo diuinam essentiam non tantum est pas sivus: sed etiam est actiuus.

Ad ista questione dicit quidd q intellect qns de intelligibili in potens facit intelligibi le in actu: cu in seipso facit mediate fantasma te specie intelligibilem qditatis rei sensibilis: intellectus etia ipsam quiditate simplici apphensioe intelligit. simplices etia apprehensioes co ponit r diuidit fm phm. 3. de aia. respectu pti mi r tertij intellectus est actiuus r passivus di uersis respectib. in quatu eni facit specie itelli gibile mo predicto est actiuus: eni facit per suu actu: in quatu aut fit in seipso est passivus: ea eni recipit p suu passiuu: s; in quatu copo nit r diuidit est actiuus: in quatu aut illa compositio: r diuisio fit in ipso est passivus: sed re spectu simplicis apprehensiois est passivus tm: sic eni ipsa intellectio fit a qditate r se vel me diate sua specie in ipso intellectu sub rone qua possibilis est. cu ergo intellectus beati visio sit apprehensio simplex respectu illius intellectus e passivus tm. r canatur illa visio ab obiecto: qd est sumu intelligibile in ipso intellectu dispo sito ad ea inceptioe per lumen glie. r Alij di cut q intellectus in videdo dei aliquo modo e actiuus: quia in videndo de plus patiat q agat: ipsa eni visio in intellectu: in quatu est possibilis causat no tantu p actu intellectus r lumen glie ha beo rationem speciei in determinado: sed pnci palius causat ab obiecto: ita q ea efficiens ei co plectit actu intellectus r lumen glorie r speciem determinate: siue differat taliter a lumine glo rie siue no: r sicut diuina essentia no tm iqua ta operat ficut operat in omni actioe: s; etiam in quatu operat eo mo quo obiectu agit in pas

siam potentiam: r quidus ista quatu: cocur rit ad causas effectus visiois illius: ex hoc tm no sequit q sit compositio: sed virtuosior: r lon ge plus opat sibi pntia diuine essentie q alia tria sit. illa g motioe q est visio aliquo mo mo uet se intellectus p sua actioe: r est patit p suum passiuu: quia totus intellectus sit moueo r mot.

Qui vult tenere pma opinionem q pbabilis e r ad sustinere facilis pot dicere ad pma qd e 3 ea q maior eius no est vera vniuersalit: nobi lius eni e pati passione nobile q e salus r pfe ctio patiens q agere aliquo actione parte di gnitatis: ipsa eni visio dei e salus r vltima pfe ctio intellectus ea patiens: r e tate dignitatis q respectu eius intellectus no possit esse agere: eni finis ei vltim. Ad 2. vdm q fm illa opi nione no reqreret alia spes: nisi voces spes in me glorie qd intellectu deo assimilat. Et vdm q Aug. in auctoritate allegata sustinere dei ac cepit p ipsa visioe q rpbilius intellectu assimilat deo q habitus glorie: illa n. sustinere ibidem statiz vocat vdu r notitia. vt aut ostium e li. 1. vbi no tm accipit p sustinere qd intellectu intelligit: nec p qditate distincte itellecta: s; pa cipalius intelligit p itellectioe formata. vni i ser mone de nativitate Joannis baptiste di q ver bu est ipsa cogitatio. r Vel pot dici q auctori tas sancti Augustini allegata itelligeda est de cognitioe dei in via. Ad tertiu vdm q dice re p pncie loquedo est p dncere verbum: r io q beatus intellectus intelligit diuinam essentiam esse sumu veritate pns ordine nature q verbu p dncat: no hoc intelligit no p hoc qd dicit. non vi deo tm qre post q itellectus sic p dntia passione est reductus in actu no possit verbuz aliqd p dncere quo dicit illud qd prius ordine nature perfecte videt q p dncat verbum.

Qui vult tenere secda opinionem que mul tum est rationabilis potest dicere ad primum in oppositum: q quantis intellectus non possit esse causa sui finis: tamen ad hoc potest coope rari: quauis principalis sit a summo intelligi bili: vt ostensum est. Ad secundum dicend q minor est falsa. quia vt ostensum est intel lectus aliquo modo operatur ad illam visio nem: ita q respectu eius non est pure passivus.

Ad tertium dicendum q illa visio cum sit creatura non est nobilissimus actus simpliciter: nec etiam inter actus creatos: quia actus fructiois nobilior est: tamen est nobilissimus actus intellectus creati: r est aliquo mo ab ipo in quatu est nobilissime dispositus. pncipalius tm est ab obiecto qd e itelligibile sumu. Ad 4. vdm q p pncie loquedo nec possibile: ipsius

intellectus intelligit: nec etia acta eius intelli git: s; ipse intellectus intelligit a quo est intel lectio p sua actio: r in quo est per suu passiuus: ita q ad ipsam intellectione causanda in ipso intellectu concurrat eius actiuu r passiuu. Exe pla. lue per sua forma mouet se. cu a adiutorio influentie loci per snaz materia mouetur: nec dico q forma moueat materia p se. s; totu lena est quod mouetur: r quod mouet. quans per aliud r aliud. Questio.

Secundo queritur vtrum lumen intelle ctus agentis requiratur ad il lam visioem. Et videtur q no. intellectus agens non requirit actuz intelligendi: nisi ad hoc vt faciat de intelligibili in potetia intelligibile i actn. sed diuina essentia intelligibilis est actu ergo ad ipsam intelligeda no requirit lumen in tellectus agentis. Item lumen solis r stellaruz no occurrunt simul ad eundem actu videndi: cozpozant pp impropositionem luminum illo rum. cu ergo lumen glorie non min excedat nate lumen intellectus agentis q lumen solis lumen stellaz. videt q non possit cocurrere ad eundem actu videndi intellectu. Item ad actu supernali agendi non pot simul concurrere virtus nalis cum supernaturali. quod ps in creatione aie intellectiue r in infusione gra tie. sed videre deum est actio supernaturalis. r lumen glie est supernaturalis virt. ergo lu men intellectus agentis qd est virtus natura lis non pot simul cocurrere cum lumine glie ad videndum deum.

Contra. inconueniens est q ppetuo r respe ctu nobilissimi obiecti potentia nobilior rema neat ociosa. r minus nobilis sit officiosa. s; po tetia nobilior est intellectus agens q possibi lis. cu ergo intellectus possibilis requirat ad h q aia videat deum ad hoc et rcdit lumen itel lectus agentis. Item lumen glie no e sine lu mine nate. ergo nec ei actio. sepal ab ei actioe.

Rudeo q siue in videndo dei intellectus sit pure passivus: siue aliquo mo actiu: ad illa tamen visioe requirit lumen intellectus age tis cu lumine glie. glia n. est secundaria r vlti ma nature perfectio. vni lumen glie est perfecti uuz lumen naturalis itellectus agentis. qui aut duaru formarum vna est alterius pfectia: ad il lu eundem actu ad que ordinatur pfectioe ordi natur perfecta. Quis ille actus principalis r acti spiciat totu composituz rone illius que pfiat q rone illa q pfiat. cu g lumen glorie ordinat ad visioem beatam: ad illaz eandem ordiat lumen intellectus agentis: sed lumen glorie ad illam ordinatur pncipalr. r lumen intellectus agen

tis qsi dispositiue. vni si intellectus est pure pas sivus respectu illius visiois: p vtriusq simul lu men est sufficienter dispositus ad faciendū ab obiecto illaz perfectia passionē que est visio. si at aliquo mo est actiuus: vtriusq lumen iua tur ad suam actione. vni hns fortius lumen in tellectus agentis cu equali bitu lumen glie in te: xus dei videt q hns lumen intellectus age tis debilius. natural enim virtus fortior p eq le adiutoriu supnaturalis efficacit pot in actu supernaturali. sic videmus q si supnaturalr darentur pene hoi leuior r ponderosior: effi caci volaret leuior: r su naturalr virtute q ponderosior. quamuis posse volare excedat vtriusq naturam.

Ad 2. vdm q maior est falsa vt ps ex predictis. Ad 3. vdm q no est sile. qz non sic se habet lumen cozpozale ad oculu cozpo rale sicut lumen itellectuale ad itellectu. qz ocu lus cozpalis ita pot affici seu trasmutari a for ti lumine q no potest imitari a debili. no sic aut pot dici de itellectu. vni phs. 3. de aia. Sen sus no pot sentire ex valde sensibili: sed intel le ctus cu itelligit aliqd valde itelligibile no mi nus itelligit infima: s; et magis. sensitiu. n. no sine cozpoze est. hic aut sepalus est. i. cozpozeo organo non vtus. Ad 3. vdm q maior vera est de actu supnaturali qui non pot esse nisi ab infinita potentia: cuiusmodi est creare. non at est verum de actu supnaturali qui est a deo ita q ad ipm requiritur supnaturalis virtus finita. talis aut actus est de visio. ad hoc enis requirit intellectus creato lumen glie qd e vir tus supnaturalis: r tamen finita. Qd m.

Tertio queritur vtri visio creaturaruz i deo sit pertinens ad beatitudinis centia. Et videt q sic: q vt ostium est li. 3. di. 1. 4. eadē est visio qua intellectus beatus videt diuinaz essentiam r creaturas in ea. cu ergo visio diui ne centie sit beatitudinis essentia: visio creatu rarum in ea est de beatitudinis centia. Item de beatitudinis essentia e scire se beatum esse. sed scire se beatum esse: est scire creaturas. qz ipse beatus est creatura. r sua visio est creatu ra: ergo visio aliquarum creaturarum est de beatitudinis essentia.

Contra. Augu. 5. li. cofet. quasi inter prin cipium r medium loquens ad deum dicit. In felix homo qui scit illa oia. te autz nescit. bea tus autem qui te scit. etiam si illa nesciat. qui vero r te r illa nouit non p illa beator: sed propter te solum beatus est. Item illud fo lum est de beatitudinis essentia quod requiritur ad perfecta cozstructione aie. cu deo: sed p

visione diuine essentiae et eius fritione est aia perfecte coniuncta deo etia si nulla in eo videtur creaturam. ergo visio creaturarum i deo uo est de beatitudinis essentia.

¶ Rñ deo eētia beatitudinis aie consistit in perfecta sui coniunctione cū deo. vñ qdā est de rōne illius est de essentia beatitudinis. et qd est extra rōnem illius cōiunctionis nō est de beatitudinis essentia: quia aūt visio creaturarum in deo sit de ratione illius cōiunctionis: in quā tum illa eadez visione videtur diuina essentia. nō tñ est de rōne cōiunctionis: inquantū ē respectu creaturarum in deo. nō. n. ideo quia illa visio ē respēū creaturarū ē pfecta. sed qz pfecta ē: ideo est etiā respectu creaturarū: ita qz prius ordine nature videt intellectus beatus diuinam eēntiam perfecte qz creaturas in ea respectus ergo visionis illius ad creaturas presētatas in deo est extra rōnem perfecte cōiunctionis aie cum deo et aliquid causatum ex illa. ¶ Alij aūt nō iprobantez dicunt qz videre in deo scipsum et suam visionē est de beatitudinis essentia: quāuis non sic possit dici de visione aliarum creaturarū i deo: pfectus. n. vñtur in intellectus deo vel dētatur in ipso videndo ipz: et videndo se videre ipsum: qz si non videt se videre: prius. n. actū sine scdo ipossibile ē ecēta pfectū sicut cū scdo: nec prius actū sine secūdo possit seq tā pfecta frutio sicut cū scdo.

¶ Qui vult tenere primam opinionē pōt dicere qz ad pñm in opp^m p3 solutio ex iam dicitis. ¶ Ad 2^m qz maior ē falsa. scire. n. se eē beatū p3supponit ordinē nature se esse beatū: quāuis. n. non cognoscat res pfecte nisi cognoscat cognoscat se cognoscere illā: sicut nihil diligitur pfecte nisi diligens diligit de diligere illud: tñ reflexio intellectus super actum suum nō est de ratione perfectionis primi actus: s3 ex pfectione primi actus causatur: tñ intellectus beatus: quāuis visionē qua diuinaz essentia videt: videat in pprio genere alia visione tñ se et illā visionē videt in diuina essentia eadē visione in numero qua videt diuinam essentiam.

¶ Qui vult tenere scdam opinionē pōt dicere ad p^m ad scdam partem qz illud verbum Aug. intelligendū est de alijs creaturis a videt: ab illa visione. ¶ Ad 2^m ddm qz minor est falsa loquendo de creatura que est ipse vidēs: et de ista visione: quia aliter uō quietaretur pfecte in deo.

¶ Quarto queritur vtrum in beata visione voluntas sit tñ passiva. Et vñ qz sic. Ansel. de casu diaboli statim post medū. An quid se mouet ad volēdū prius vult se ita mo-

ueresed prius motus voluntatis est respectu finis: ergo ipossibile est qz voluntas se moueat illo motu: qz non pcessit motus voluntatis: quod vellet se sic moueresed motus fritionis est respectu finis: ergo voluntas in fruendo nō mouet se: sed tñ est mota. ¶ Item ipossibile est idem scdm idem: et est respectu eiusdē simul eē mouens et motū: qz p^m p^m 3^m p^m mouēs mouet in quātū est in actu: motu mouet in quātū est in potentia: s3 ipossibile est idē fm idem et respectu eiusdē sit eē in actu et in potentia: cū ergo sit simplex: ipossibile ē qz ipsa respectu eiusdē obiecti sit sit mouēs et mota: s3 certū est qz in fruendo mouet: ergo ipossibile ē qz i fruendo moueat se. in fruendo ergo est passiva tantū.

¶ Itē frutio ē finis vltimus vite humane: vt enim superius ostensum est: visio ordinatur ad fruitionē: sed ipossibile est aliquam rē esse cām sui finis vltimi: qz alis est effectus nobilior sua cā: ergo voluntas in fruendo nou mouet se: sed tantummodo est passiva.

¶ Contra Augu. li. 1. de doctrina xpiana non multū post principū. Fruit est amorē mperere alicui rei pp seipsum: sed voluntas in amando deum pp se i via mouet se: alis in amado ipsum nō mereret: qz videt qz si fruendo deo fruitione vie mouet se: qz si uēdo eo frutioe patrie moueat se. ¶ Itē p^m 3^m ethi. c. 2^m. dicit: qz violētū simplr ē cuius principū ē extra: in quo nihil pferit opans vel patiens: ergo si voluntas i fruendo deo nihil cooperaretur: s3 tñmō pateret: illa frutio esset violēta: quod falsū est.

¶ R^o qz in beata fruitione voluntas non ē tantum passiva: nec tñ actiua: magis tñ passiva ē qz actiua: non enim tñ est passiva: cum natura voluntatis sit mouere se et alia que sunt in aia: dicente Ansel. 3^m li. de concordia pfectiue. et li. ar. versus finem. qz voluntas est instm seipsum mouens. Et p^m velle vi. i. de aia. qz velle est motus ab aia. exipit et hō qz p amorē est quidaz conatus in aia ad rē amatā: pp qd dicit Ber. de precepto et dispen. versus fines. qz nō est pfectior vbi aiat qz vbi amat. s. quātum ad conatus. Nec est tñ actiua: qz inquantum est actus fritionis in seipso est passiva: sicut actiua est in quātū est ab ea: ipossibile enī ē qz act^o realiter differēs a potētia sit in ea nisi respectu eius aliquo mō sit passiva: recipere enī ē qdādam pati. magis passiva tñ ē qz actiua i beata frutioe: qz ipsa frutio nō elicit a voluntate habitu charitatis pfecta tñ: s3 ē immediate ab obiecto qd ē summa bonitas: ita qz voluntas charitate pfecta et ipsum obiectū simul illā fruitionē efficiat i voluntate: ita tñ qz plus ē ab obiecto qz a voluntate

qz obiectū ē respectu ei^o pncipalius agēs: qz nō etiā voluntas p charitatē se determinet ad fruendū deo frutioe vie. tñ se nō determinat ad fruendū deo frutioe patrie. imo ad hoc determinat a deo: qz talē dedit sibi qām: vt nō possit illud bonū nō diligere: in quo videt aia esse suū pmiuētē pfectioēs cuiuscūqz boni: qd pōt cogitare nec ab illo bono resillire qd appēpēdi uō potest sub aliqua ratione mali.

¶ Ad p^m in opp^m ddm qz illud verbū Ansel. ad hoc vt habeat veritatē intelligi d3 de actu voluntatis: ad quē voluntas determinat se: qz uis aūt beata frutio aliquo mō eliciat a voluntate. eo mō quo dictū ē ante. tñ ad illā nō determinat se. sicut nec leue se determinat ad motū sursum: et tñ exēqz cū ad intorio illu. tie loci. Et preterea mot^o p^m voluntatis: quāuis sit respectu finis in gñali: tñ frutio nō ē p^m voluntatis mot^o: qz ipm pcessit nālis motus voluntatis respectu finis in gñali. ¶ Ad 2^m ddm qz argumētū deficit in duob^o. pmo qz voluntas se cādū idē nō ē mouēs et mota: cōposita enī ē ex actuali et possibili: sicut essentia i qua radicaf: a qua nō differūt nisi fm rationē et relationē: et tota mouet se rōne sui actiui. et tota mouetur rōne sui possibili: vni enī totū cōpositū patitur: tñ nō nisi rōne materie: sic. n. dicit Auc. 2° li. meta. sue. c. 2°. Illud per quod res habz potentiam est materia eius: totum autem pati non potest nisi in quātum est aliquo modo in potentia: nec tñ dicitur qz sola materia patitur: sed totū compositum ratione eius. similitur totum compositum agit: et tamen non nisi ratione forme: quia sicut dicit Auc. vbi prius. Illud per quod habet res effectum est forma eius. totum autem non agit nisi in quātum est in actu: nec tñ dicitur qz sola forma agit. sed totum compositum ratione eius. vnde secundū p^m i. de anima melius dicitur qz homo intelligat per animam qz anima intelligat. s. oū est corpori coniuncta actn. compositum ergo ex natura possibili et actuali in se habet talia duo: quāuis nō actū distincta: per quorum vnum potest esse per se mouens: et per aliud per se motum. ¶ Preterea. idem fm idem respectu eiusdē moti potest esse simul in actu et in potentia: sed non eodē modo. vnde potest res aliquid habere potestatiue: et esse in potentia ad habendum illud formaliter, vnde si sol eēt aliquid calefactibile: et posset suos radios super se reflectere: simul respectu eiusdē caliditatis esset in actu et in potentia: qz caliditas haberet in seipso potestatiue posset facere esse in seipso formaliter. ¶ Ad tertium patet solu-

tio per hoc quod dictum est in questione. qz la frutio principalis est ab obiecto qz a voluntate. Questio.

¶ Quinto queritur vtrum in voluntate beata sit idem realiter frutio et gaudium. Et videtur qz sic. beata frutio est quies voluntatis in summo bono clare viso et econuerfo: sed gaudium beatorum est quies voluntatis in ipso summo bono. ergo idem est frutio et gaudium. ¶ Item gaudium aut est amor aut est passio: non passio: quia passiones non sunt nisi in appetitu sensitiuo. illud autem gaudium est in voluntate. ergo est amor: s3 ille amor quo beati deum amant est frutio quia ipsum amāt pp se. qz idē est gaudiū beatorū: eoz frutio.

¶ Contra sicut se habet passio amoris in appetitu sensitiuo ad passionē delectationis: ita se habet in voluntate amor boni presentis ad gaudium. sed in appetitu sensitiuo non est idē amor et delectatio: imo delectatio causatur ex presentia boni amati. ergo a simili in voluntate non est idem gaudium et amor: sed beata frutio est perfectus amor dei propter seipsum. ergo non est idē beata frutio et gaudiū beatorū.

¶ Respondeo qz beata frutio et gaudiū beatorum non sunt realiter idem: illa enim frutio est summo bono clare viso perfecta amore inherere propter seipsum. amor autē gaudium non est: causatur enim gaudium ex amati boni presentia. vnde gaudium beatorum est aliqua specialis passio in voluntate causata ex pfecto amore summi boni per clarā visionē et pfectam dilectionem vñti anime seu sibi presentis. vnde pprie loquendo de fruitione dico qz beata frutio differt a gaudio beatorum sicut ab effectu differt causa. vel secundum dicentes qz frutio beatorum simul comprehendit ipsam dilectionem et gaudium: oportet dicere qz frutio et gaudium differt sicut pars et totus: et hoc probabile nō videtur: quāuis vt iam dictum est gaudium differt a dilectione vt effectus a sua causa vel a parte sue cause: quia non est acquiescendum et entibus qz gaudium nihil aliud est qz dilectio boni presentis: hoc enim improbatum est li. vnde cum Augu. dicit. 14. li. de ci. c. 7. An. rem boni habiti esse letitiaz nō est predicatio per essentiam: sed per causas. quod patet: quia ibides statim dicit qz amor frugiens quod ei aduerfatur timor est. idē qz si acciderit tristitia est: tamen certum est qz amor nec est timor nec tristitia: sed eorum causa.

¶ Ad pñm in oppositum dicitū qz quies voluntatis i summo bono duplicit^o potest esse. vno mō nō tñ patiedo: s3 aliquo mō agendo: et sic

A

B

C

voluntas fruendo quiescit in summo bono. Alio modo pure patiendo: sic gaudium est quies in summo bono: quilibet gaudium est spiritualis passio voluntatis ex potentia summi boni causata. illud ergo gaudium non est actus voluntatis: sed passio. Quis ad causandum est actio voluntatis percurrat. Ad 1^m dicitur quod gaudium beatorum est spiritualis passio voluntatis ut dicitur in 1^a 2^a 2^a dicitur. n. i. solo appetitu scilicet sit passio cuiuslibet corporis transmutatio: de qua passio loquitur philosophus: et ideo non est nisi in appetitu sensitivo. tunc in voluntate potest esse spiritualis passio que est siue mali transmutatio. 2° vi.

Sexto queritur utrum gaudium sit de beatitudinis essentia. Et videtur sic. Augustinus. 10. li. c. 5. Circa medium loquens ad deum dicit. Ipsa est beata vita gaudere ad te. de te. propter te. Et videtur quod gaudium sit tota beatitudinis essentia. Item illud quod maxime ab omnibus desideratur: aut est beatitudo aut de beatitudinis essentia: sed summum gaudium maxime desideratur ab omnibus: sicut dicit philosophus. 10. et 11. et 12. et 13. quod delectatio maxime ab omnibus appetitur. Item aut de beatitudo aut de beatitudinis essentia. Item aut de beatitudinis essentia: sed gaudium dicitur esse perfectio beatitudinis: quod sicut dicit philosophus. 10. opatione perficit delectatio ut superueniens finis. ergo gaudium est de beatitudinis essentia. Item philosophus. 10. et 11. c. 8. Existimamus oportere delectationem admixtam esse felicitati: sed quod admixtum alteri est de eius essentia: aut ex ipso et illo cui admixtum est tunc aliquid tertium. cum ergo ex felicitate et delectatione constituitur aliquid tertium. delectatio est de felicitatis essentia.

Contra beatitudo consistit in clara dei visione et perfecta eius fructio: sed gaudium non est illa visio: nec illa fructio. imo ex ipsis causata. Et gaudium non est de beatitudinis essentia. Item philosophus. 4. et 11. c. 3. dicit quod delectatio non est per se bonum: sed quod est de beatitudinis essentia est per se bonum. Et gaudium quod est delectatio in voluntate non est de beatitudinis essentia.

Respondetur secundum aliquos quod gaudium beatorum sit de beatitudinis essentia quoddam accidentale complementum ab ipsa beatitudine inseparabile. per quod cum dicitur creatura non est tunc de beatitudinis essentia beatitudinis. n. essentia consistit in perfecta coniunctio creature rationalis cum deo. gaudium autem beatorum non est de ratione. nisi coniunctio: cum non sit visio nec fructio ut omnino est. nec summa securitas: ut ostendit sancti quod dicitur. et est aliquid creatum ex istis. unde est per se effectus beatitudinis de necessitate sequens ad ipsam. Alii autem videtur quod gaudium sit de essentia beatitudinis: quod est de ratione perfecte visionis voluntatis cum summo bono. voluntas autem unius cum summo bono non tamen in modo de se immediate in ipsa propter se: sed in motu est

amor fructus: sed est immediate patiendo ab eo quod passio est gaudium. Proterea amor non potest dici: oratione nature dicitur de voluntate quod voluntas gaudere de re amata. beatitudo autem comprehenditur in sui essentia omne illud quod est de ratione perfecte habitus voluntatis in summo bono. Proterea si gaudium est accidens beatitudinis: posset de deo de potentia absoluta facere deum esse beatum non gaudere de deo: ut scilicet beatitudo hominis intelligi posset simpliciter apprehensione sine gaudio: sed de nullo modo posset facere aliquem beatum non gaudetem de ipso: nec intelletus potest apprehendere veram beatitudinem sine gaudio. Et gaudium non est accidens beatitudinis essentia: sed est de beatitudinis essentia. Item vult tenere primam opinionem potest dicere ad primum in oppositum quod ibi Augustinus. notat beatitudinem per sui effectum per se. Ad secundum dicitur quod delectatio per se non desideratur ab omnibus ordinato desiderato tamen prout alii desiderabilia: sed tamen prout comitans illud: si enim possibile esset creatura rationalis perfecte coniungi cum deo absque gaudio: adhuc illa perfecta coniunctio summe desiderabilis esset. Nec enim credendum est aliquid esse inanimatum esse desiderabile si nullas inferat delectationem. unde philosophus. 10. et 11. c. 3. circa multa studium faceremus: et si neque vlla delectationem inferret: ut circa scire et virtutes habere. Ad 3^m dicitur quod maior est vera de perfectione essentia: licet verbum autem philosophus quod ponit in minoribus intelligit de perfectione accidentali: non enim dicit delectatio finis operationis: loquendo de fine propter quod fit operatio: sed per quod quod superuenienti bono ab operatione inseparabili. unde philosophus ibidem dicit quod delectatio perficit operationes sicut pulchritudo inueniuntur. Ad quartum dicitur quod pro tanto dicit philosophus delectationem esse admixtam felicitati: quod est per se accidens eius.

Qui vult tenere secundam opinionem que probabilis mihi videtur: et dicitur angustius. magis consona: et etiam perfectioni beatitudinis cum eadem nobilitas reddat ceteris paribus re perfectionem: si de essentia eius est quod si esset accidens eius potest dicere ad primum ad partem secundam quod beatitudo consistit tantum in visione et fructione nisi fructione voces amoris cum gaudio. Ad secundum dicitur quod philosophus dicit illud verbum philosophus retractat de delectatione secundum opinionem aliorum: quod secundum propriam opinionem inquit potest tractare de illa. 4. c. 7. Potest et dicit illud verbum. 10. et 11. c. 11. capitulo quarto quod perficit operationem delectatio ut superueniens quiddam finis. velut inueniuntur pulchritudo: esse intelligendum de delectatione essentiali. Ad potest etiam dicitur quod ibi accipitur inuentus non

pro etate temporis: sed pro decetia seu congruitate dispositionis corporis: quod ut frequenter magis comitatur illa etate est alia. Constat autem quod pulchritudo est de ratione decetie dispositionis corporis: cum dicit Augustinus. 22. de ciuitate. ca. 19. quod pulchritudo corporis est partium congruentia cum quadam coloris suauitate. 2° vii.

Septimo queritur utrum tentio sit deus ab alijs distincta. Et videtur quod sic a deo coniungitur per memoriam intelligentiam et voluntatem: quod sicut dicit Augustinus. 14. de tri. ca. 8. eo est ymago dei de quo capax eius et princeps est potest. Et sicut ostendit deus. li. 1. ymago dei in anima consistit in memoria intelligentia et voluntate: sed in intelligentia est deus visionis: et in voluntate deus fructio. ergo in memoria est tentio deus. illa autem non videtur posse esse nisi tentio: quod actus memorie est tenere. ergo tentio est deus ab alijs distincta. Item tentio aie videtur ruderem virtutibus theologis: sed fidei ruderem visio. charitatis fructio ergo spiritus debet tentio ruderem que non videtur posse esse alia nisi tentio. Item in anima triplex est potentia. cogitativa: et appetitiva: et in locum in omnia aliter separata non potest se de loco ad locum monere. cum ergo cogitativa sit deus visionis. in appetitiva deus fructio. ut quod in motu a deo tentio. ad perfectam coniunctio non aie cum deo requiritur per deum sui potentia coniungatur ei. illa autem non videtur posse esse nisi tentio: respicere. n. ut executum potentia.

Contra non ponunt nisi tres aie dotes: sed si tentio est deus ab alijs distincta essent. 4. quod rationabilis ut quod rectitudo voluntatis sit deus tentio. ergo tentio non est deus ab alijs distincta. Item securitas non est idem quod tentio: sed est eum summa est una de dotebus aie. includitur enim in beatitudinis essentia. fm. n. finiam Augustinus. 13. de tri. ca. 8. impossibile est aliquid esse beatum nisi sit securus de sue beatitudinis perpetuatione. cum ergo non sint anime nisi tres dotes: tentio non est deus ab alijs distincta.

Respondetur quod propter loquendo tentio non est deus ab alijs distincta. tenere. n. fm. Papatras est hie vel possidet: itellectus autem clare videtur deum habere sub ratione summi veri: voluntas perfecte fructio eo habet ipm sub ratione summi boni. unde tenere summi verum reat idem est eum clara visionem tenere summi boni realiter idem est cum perfecta summi boni fructio. Nec hoc dicitur volo dicitur quod visio et fructio. propter loquendo sint dotes: sed actus dotebus. n. qualitates sunt. unde deus visionis est quod habet habitus luminis in intellectu quo eleuatur ad clare deum videndum. deus fructio est perfectus charitatis ha-

bitus quo anima fruitur deo. unde propter loquendo in dotebus aie non consistit beatitudinis essentia: sed in actibus eorum ad quos ordinantur. sicut habitus ad actum: ad quos autem tentio a duobus alijs distincta est habitus perfectus quo voluntas est perfecte secunda de tentio per se perpetuatione. sine. n. predicta assuefactione non potest intelligi perfecte anima deo coniuncta. unde non est dicendum illam assuefactionem esse exclusionem timoris tantum: immo est quidam actus in voluntate respectu dei: sub ratione que est ens summe arduus quod excluditur omnis timor. et sic per se predictus fm. fm. rationem intelligentiam. primo est deus visionis. secundo deus fructio. tertio deus perfecte securitatis. Ad primum in oppositum dicitur quod in vita beata memorie et intelligentie non respondet nisi habitus vnus. in vita. n. beata memoria non respicit deum nisi mediante intelligentia: quia actus eius est clara visionem retinere. unde obiectus eius immediatus est ipsa visio clara. Ad 2^m dicitur quod deus correspondens spiritui non est tentio: ut dicitur: sed securitas perpetuationis visionis et fructio. Ad 3^m dicitur quod tunc anima est deo perfecte coniuncta: quando coniuncta est ei fm. omnem potentiam fm. qua est ei coniungibilis immediate: non est autem talis potentia motiva fm. locum: quod sic ad deum non accedimus motu secundum locum: cum vbius presens sit: sed affectibus motus. sic nec anima est coniungibilis immediate sibi secundum illam potentiam. unde sibi non respondet deus nisi mediante. Et agilitas quod est deus corporis respiciens spiritualiter mobilitate fm. locum. Ad primum ad partem secundam dicitur quod rectitudo voluntatis comprehenditur in dote fructio: quod sine rectitudine voluntatis non potest in anima esse fructio: sed fructio abusus: ut patet cum fruitur creaturis. 2° viii.

Octauo queritur utrum in omnibus beatis sint dotes. Et videtur quod non: quia deus datur sponso a patre sponse: sed omnia dona beatitudinis dantur beatis a patre sponso: si qui sponsus est christus. ergo in nullo beato est aliqua dote. Item si dotes essent in beatis ratione spiritualis matrimonij inter ipsos et deum: cum in vita presentis anima per gratiam desponsetur christo in ecclesia militante essent dotes quod falsum est. Item eiusdem non est dare dotes et recipere: sed beati quod dotes habent illas recipiunt a christo. ergo dotes non sunt in christo: sic non sunt in omnibus beatis. Item iter sponsus et sponsam debet esse nature conformis: sed angeli non sunt conformes in natura christo: nec ratione vine nature: nec ratione humane.

B ergo multitudo angelorum non comparatur christo ut sponsa ad sponsum: sed dotes non dantur nisi ratione infirmitatis. et in angelis non sunt dotes. **C** Contra ornamenta sponsarum que eis dantur quando traduntur a sponso dotes sunt: sed omnes beati habent ornamenta spiritualia cum desponsantur a christo. ergo in omnibus beatis dotes sunt. **C** Item gloria super illud Luc. 11. Et vos habetis habitus et petras. etc. dicit quod ad nuptias dominus uenit cum post resurrectionem nouus homo angelorum multitudinem sibi copulauit. ergo multitudo angelorum est sponsa christi. ergo sicut in aliis beatis sunt dotes: ita sunt in angelis sanctis.

C Respondetur quod de dotebus contingit loqui dupliciter: aut secundum id quod sunt aut sub ratione quod dotes sunt. primo modo in omnibus sanctis sunt istae tres dotes. scilicet clara visio: perfecta fruitio: et perfectio virtutis utriusque securitas perfectio. dotes autem corporis que sunt agilitas: impassibilitas: subtilitas: et claritas: de quibus in sequenti articulo in speciali queretur: erunt post resurrectionem in omnibus hominibus sanctis. Loquendo de deo de uoluntate sub ratione qua dotes sunt sic maxime proprie sunt in animabus beatis. aliquo etiam modo: quantum non ita proprie sunt in christo: in angelis sanctis cuius ratio est: quod iter sponsus et sponsam proprie loquendo requiritur conformitas in natura: distinctio in personis: et quod sponsa facta sit sponsa de non sponsa: et quod iter christus et essentia hominum beatorum est conformitas in natura: et distinctio in personis: et de non sponsa facta est sponsa: ideo in infirmitate spirituali maxime habet rationem sponsae: dicit apostolus ad eph. 5. quod christus dilexit ecclesiam: et semetipsum tradidit pro ea: ut illam sanctificaret mundans lauacro aque in uerbo uite: ut exhiberet ipse sibi gloriosam ecclesiam non habentem maculam aut rugam. cum ergo deus assignetur ratione matrimonij: visio fruitio securitas perfectio in animabus beatis habent rationem deo: et magis proprie quam in aliis sanctis: in angelis enim sanctis non est nature conformitas ad ecclesiam ipsorum non ita proprie habet rationem sponsae sicut ecclesia hominum. humana etiam natura christi non est conformis diuine nature in natura: neque distincta ab ea in persona: quia in christo non est persona: nisi persona uerbi: et preterea nunquam fuit non sponsa: et ideo minime proprie ea que dotes dicuntur in christo habent rationem dote: quantum illa que dicuntur dotes excellentissime sunt in christo secundum id quod sunt.

C Ad primum in oppositum dicendum: quod quantum deus assignetur sponso a patre sponse: tamen

proprietates remanent penes sponsum: quantum usus debet sponso. unde soluto matrimonio carnali deus remanet sponse. sic et dotes beatorum sunt ad sponsi gloriam: et proprie perfectio beatorum. **C** Item potest dici quod ubi accipitur deus pro eo quod datur sponse ex parte sponsi: secundum quem modum loquitur sacra scriptura de dote. Gen. 34. ubi habetur: quod dixit Sichem Jacob et filijs eius. Augete dotes et munera parate: et iter. etc. ubi dicitur quod si seduxerit de uirginem dormieritque cum ea dote dabit eam et habebit eam uxorem. **C** Ad secundum dicendum: quod deus antiquitus solebat assignari: quando sponsa traditur in dotum: sponsum: ut presertim habet sponsum: et quia quantum sumus in hac uita peregrinamur a domino secundum apostolum secunde ad corinthios quinto. ideo dominus que sanctis in hac uita conferuntur: non conuenit proprie ratio dote. **C** Ad tertium dicendum: quod christus eo modo quo habet dotes recipit eas: in quantum homo: in quantum autem deus effectus conferat dotes sanctis: quantum in quantum homo eas nobis meruerit. **C** Ad quartum patet solutio ex dictis in questione. **C** Argumenta ad partem aliam procedunt de dotebus secundum id quod sunt: et de ratione dote largi dicta.

Consequenter queritur de principali. Et circa hoc queruntur octo. **P**rimo utrum in corporibus beatorum erunt dotes: in quo explicabitur quot et que erunt: et que origo earum. **S**ecundo utrum deus impassibilitatis erit equalis in corporibus omnium beatorum. **T**ertio utrum omnes sensus erunt in actibus suis. **Q**uarto utrum corpora beatorum erunt clara. **Q**uinto utrum corpora gloriosa erunt subtiliora elementis. **S**exto utrum per suam subtilitatem possit corpus gloriosum simul esse cum non glorioso. **S**eptimo utrum corpora beatorum erunt agilia. **O**ctauo utrum ratione illius agilitatis anima poterit ea mouere in instanti.

Primo ostendo quod in corporibus beatorum non erunt dotes: quia dotes ordinantur ad hoc: ut sponsa sit digna presentia sponsi: sed homo non erit dignus presentia sponsi: nisi propter dispositionem anime. ergo beati non habebunt dotes nisi in anima. **C** Item si essent ibi dotes originarentur ab anime beatitudinis: sed sensus propinquare sunt anime quam corpus. ergo

Articulus. m.

Consequenter

queritur de principali. Et circa hoc queruntur octo. **P**rimo utrum in corporibus beatorum erunt dotes: in quo explicabitur quot et que erunt: et que origo earum. **S**ecundo utrum deus impassibilitatis erit equalis in corporibus omnium beatorum. **T**ertio utrum omnes sensus erunt in actibus suis. **Q**uarto utrum corpora beatorum erunt clara. **Q**uinto utrum corpora gloriosa erunt subtiliora elementis. **S**exto utrum per suam subtilitatem possit corpus gloriosum simul esse cum non glorioso. **S**eptimo utrum corpora beatorum erunt agilia. **O**ctauo utrum ratione illius agilitatis anima poterit ea mouere in instanti.

Questio. i.

Primo ostendo quod in corporibus beatorum non erunt dotes: quia dotes ordinantur ad hoc: ut sponsa sit digna presentia sponsi: sed homo non erit dignus presentia sponsi: nisi propter dispositionem anime. ergo beati non habebunt dotes nisi in anima. **C** Item si essent ibi dotes originarentur ab anime beatitudinis: sed sensus propinquare sunt anime quam corpus. ergo

magis essent dotes in sensibus corporis quam in corpore: cum si non ponatur in sensibus corporis sint dotes future: multo minus erunt in corpore. **C** Item dotes essent in corporibus superflue nisi ordinarentur ad anime operationem: cum corpus sit propter animam: sed dispositiones corporis tunc non poterunt coadiuuare ad anime operationem maxime ad illas: quibus deo coniungitur: quia illas non exercet per organum corporale. cum ergo in corporibus beatorum nihil sit superfluum futurum: in eis dotes non erunt.

C Contra. Sap. 3. fulgebunt iusti: et tanquam stelle in aridinetis discurrent. in fulgore signa claritas. in igne impassibilitas qui est elementum maxime actiuum: secundum Augustinum super Gen. lib. 3. non multum post incipit. frigidere non potest in subtilitate scintille subtilitas. in discursu eius agilitas. in corporibus beatorum erunt dotes quatuor. scilicet claritas: impassibilitas: subtilitas: agilitas. **C** Item Anselmus in libro de futuris lib. 2. merdus dicit quod partes beatitudinis sunt pulchritudo agilitas: fortitudo: libertas: sanctitas: uoluntas: longuitas. septem sunt corporis dotes.

C Respondetur quod in corporibus beatorum erunt dotes. sicut in dispositione anime beate per quas deo perfecte coniungitur: et ei obediunt: perfectio dotes dicuntur propter rationes dictas in questione precedenti. sic dispositiones corporum beatorum: per quas perfectus suis animabus coniungitur: et eis perfecte obediunt dotes sunt: et erunt quatuor. scilicet impassibilitas: claritas: subtilitas: agilitas. corpus. non ab anime perficitur: et mouetur: ideo erunt dispositio in corpore per quas coniungetur ei perfecte: sicut forme: et dispositio per quam ei perfecte obediunt ut motori. anima autem in quantum est corporis forma ipsum primo actu uite uisificat: quia per ipsam corpus habet esse uiuum et actum sentienti et edicat. in quantum autem est corpus motor conceptus suos interiores per corpus sensibilibus manifestat. et ipsa localiter mouetur. propter impassibilitatem corporis impassibilitas per quam uiuificatus est anima indissolubilis permanebit. propter subtilitatem corporis subtilitas. quanto enim corpora sunt plenioribus subtilioribus: et temperatioribus. tanto actus sensus sunt uiuaciores. per tertium erit in corpore claritas. unde Hieronimus lib. 18. moza. inter medium et finem: exponens illud Job. 28. Non adaequabitur ei aurum vel vitrum. dicit quod beatorum ciuium corda sibi inuicem claritate fulgent et puritate translucent. et parum post ibi. Quis cuiusque membris ab alterius oculis membrorum corporulentia non abscondet: sed patet utrimque corporale deus. ipsa est corporis armonia sic uniusquisque tunc erit conspicibilis alteri sicut nunc

esse non potest conspicibilis sibi. propter quantum erit in corpore agilitas. unde Augustinus de ciui. ca. 11. dicit quod deus a corporibus beatis auferet graue pondus: et infra. ca. 30. dicit quod ubi uolet spiritus ubi erit protinus corpus. hec quatuor dotes ex uerbis apostoli. 1. Cor. 15. possunt accipi ubi dicit de corpore. seminatur in corruptione: surget in incorruptione. seminatur in ignobilitate: surget in gloria. seminatur in infirmitate: surget in uirtute. seminatur corpus animale: surget corpus spirituale. ita ut surget in incorruptione referatur ad impassibilitatem. surget in gloria ad claritatem. surget in uirtute ad subtilitatem. surget spirituale ad agilitatem. unde Hieronimus super illud. Surget corpus spirituale. dicit quod erit agilitas. per dotes autem predictas erit corpus perfecte obediens anime et modo suo. ut anima per suas dotes perfecte obediens deo. unde Augustinus 16. de ci. ca. 27. imperabit deo animo. animus corpori tanquam obediens. ibi erit suauitas et facilitas quanta regnandi uincitque felicitas. **C** Item autem predictam dote origo a deo per creationem: ut quidam non improbabiler dicunt. unde pro tanto dicitur quod predictae dotes erunt in corpore a beatitudine anime per quandam redundantiam. quia deus illas creat in corporibus beatorum. propter meritum animarum: quia in uia et sibi et corporibus suis gloria meruerunt. **C** Unde potest dici probabiliter quod origo illarum doteum erit a deo: non tamen per creationem: sed mediante beatitudine anime. quia sicut dicit Augustinus in epistola ad Thimotheum ante medium. Tam potentem fecit deus animam ut ex plenissima beatitudine que in fine temporum sanctis promittitur redundet in inferiora naturam que est corpus: non beatitudo que fructus et intelligentis est propria. sed plenitudo sanitatis et incorruptionis uigor. **H**ec erit ista redundantia per modum multiplicationis beatitudinis anime que in corpus recepta distinguatur in predictas quatuor qualitates corporales. hoc erit uicere est irrationabile: sed anima uirtute beatitudinis sue et cooperante sua naturali uirtute de potentia corporis predictas qualitates educet in actum. non enim in potentia corporis est illud tantum quod de ipso potest fieri naturaliter: sed etiam quod de ipso potest fieri supernaturaliter creata uirtute: secundum quem modum sunt ibi in potentia dotes. et etiam illud quod de seipso fieri potest per uirtutem incretam immediate. unde Augustinus lib. 9. super Gen. uersus finem. ut lignum de terra excisum aridum: per polentam sine radice uilla: sine terra et aqua repetitio

reat et fructus gignat: ut p iunctam steriliti femia in fructure pariat. ut a fine loquat: et si qd e eiusmodi est dedit de naturis qis creavit: ut et eis hoc fieri posset: neq. n. ex eis ille face ret qd ex eis fieri no posse ipse pferet: sed talis potetia in corpore e pura possibilitas obedite: Quis aut quelibet dos ex tota btitudine aie originet: tu p appropriatione pot attribui perfectioi securitatis origo impassibilitatis. pfectioni visiois origo claritatis. pfectioni delectatiois origo amoris. h. amor. n. marie est penetratium: et subtilitatis est penetrare: ut pot trahi ex sua pbi. de gene. pfectoi potentie motine: q. remanet in aia sepata: q. aliter no posset se de loco ad locum movere: attribui pot origo agilitatis. Ex dictis p. solo ad illam qonem vtz dotes beatorum corporum erunt a deo imediate tm per creationem.

Ad p. in oppositu d. m. q. Quis sponsa no sit digna presentia sponsi dignitate eentia: nisi pp beatitudinem aie directe e p setamen quada dignitate accentali dignior: efficit pntia sponsi ppter gloriam corporis: iquantu p hoc no ipedit aia: sed pmovetur in actu sue beatitudinis essentialis: ut p. ex superius dictis in illa questioe vtru electo beatitudo erit maior post iudiciu q ante. Ad 2. d. m. q. sicut dicit August. 12. lib. de tri. c. 1. qd qd habemus in aio coe cu corpore pertinet ad hominem exteriore: et id qd actui sentiendi hemus aliquo modo eodem cu corpore: in dotatioe corporis dotatio sensui comprehendit. Ad 3. d. m. q. dotes corporis iquantu per eas erit pfectior vmo corporis ad aiam: et corpus obediens aie cooperabuntur ex sequenti ad hoc: ut perfectiores sint actus qd animi deo coniungit: iquantu pp pdicta aia perfectius habebit esse: ad qd sequitur ea habitura perfectioe opatione: ut declaratum est superius in hac di. in illa qone. vtru electorum beatitudo erit maior post iudiciu q ante: ppter etiā dotes pdictas redditur corpus tale: ut in nullo aggrauet aiam: iquantu ea aggrauet: d. d. est corruptibile: iquantu et per dotes predictas magis vigeant in actibus suis potentie sensitivae: coadiuvant ad illas operationem intellectus qua itelligit quiditates rerum sensibilibus in fantasia: quas quiditates triplici modo itelligit. f. i verbo: et in proprio genere sine fantasia: et cum fantasia: si placuerit voluntati: cu modus itelligen di cum san: asmate sit homini naturalis.

Ad secundum argumentum ad partem aliam dicendum: q. p. h. btitudo reducat ad claritates libertas ad agilitatem: fortitudo ad subtilitatem.

tem sanitas voluptas longevitas ad impassibilitatem. **Questio. II.** **Secundo** querit vtru dos impassibilitatis erit equalis in corporibus beatorum. Et videt q. sic. fm p. m. 2. topi. albus est qd nigrum e permixtus. q. no est impassibilis nisi quod est impassibiliter permixtus: s. nullius corporis gloriificati impassibilitas est passibilitati pmixta. ergo impassibilitas in oibus erit equalis. Et p. n. tiones no recipit magis sed impassibilitas est ablatio totius habitus: sed impassibilitas est puatio possibilitatis. ergo vnu corpus gloriificatum no recipit magis. Et fm ap. 1. cor. 15. electos in resurrectione comparat stellis: sed impassibilitas equaliter est in oibus stellis. ergo equaliter erit in omnibus corporibus beatis. **Contra.** impassibilitas que no excludit necessitate corruptibilitatis recipit magis et minus: sed talis erit impassibilitas corporum beatorum. corpus n. gloriolium palpabile est. v. v. habetur Luc. vlt. d. n. post resurrectionem sua dixit discipulis suis. palpare et videte et c. sed sicut dicit Grego. in quadam omelia sup illud Jo. 10. cuius eero die illa. Corrupti necesse est: qd palpatur. ergo corpora beatorum non erunt equaliter impassibilia: nec in eis vera impassibilitas erit ut videt. Et p. puatio que no tollit totum habitum recipere pot magis et minus: sed impassibilitas corporum beatorum: no tollit totam eorum possibilitatem: q. nihil tollet pertinens ad hominis qditates: ad quam pertinet esse mortale: cuius in eius diffone ponat. ergo impassibilitas in corporibus beatorum erit secundum maius et minus. Et p. claritatis no erit dos equaliter in corporibus oium beatorum. An apostolus. 1. cor. 15. stella a stella differunt in claritate. sic et resurrectio mortuorum: q. a sibi nec dos impassibilitatis. **Respondeo.** in impassibilitate est considerare et illud qd ponit: et illud qd excludit. quantum enim significet negatio modo: tamen res per eas si significata non est puatio: sed habitus. est enim qualitas in corpore ex redidantia beatitudinis anime causata corpus prohibens ab omni passione sue perfectioni contraria. v. v. p. p. loquere res significata per eas aliquo modo copari videt ad rem significata per passibilitatem: sicut habitudo ad puationem large dictas. passibilitas. n. importare ut defectus virtutis: qua virtute posset. phiberi corpus ab omni passione sue perfectioe contraria. Dico ergo q. quantum ad exclusionem passibilitatis impassibilitas erit equaliter in corporibus omnium beatorum: q. in quolibet excludit omnem passibilitatem perfectioni

contrariam: quantum aut ad illud qd ponit impassibilitas: dico q. no erit equalis in corporibus oium beatorum: sed differentia fm d. m. merito: et fm differentia beatitudinis aiarum: tm erit equalis in oibus partibus eiusdem corporis: q. si esset inaequalis in partibus eiusdem corporis. ex hoc non redderet perfectior: sed imperfectior impassibilitas totius. **Ad p. in oppositu d. m. q. no tm itenditur per minorem sui permutatione cum contrario: sed etiam per accessum ad terminum: sicut p. in charitate que equalis est in beatis: et tm in nullo beato est permixta cupiditati. v. v. cu phus dicit formam recipe magis et minus per maiorem vel minorem permutatione cu suo contrario: extendit contrarietate ad illam magnitudinem que est iter rez minus perfectas: et magis perfectas: fm que modum videt eam accipere. s. phys. cuius dicit de alteratioe q. cu sit in minus contrarium dicit mutare in magis aut taq. ex contrario in idem. **Ad 2. d. m. q. impassibilitas et si significet per modum puationis: tamen res significata est habitus: contrario aut est res in passibilitate. significat. n. per modum habitus: et res significata aliquo modo videt puationis rationem habere: q. res est passibilis iquantu est in potentia: sicut dicit Avic. 4. metaph. c. 2. potentia est imperfectio: et effectus est perfectio: et bonum in omni re non est nisi ipsam esse in effectu ubi accipiens effectus pro actu creato: et loquens de bonitate creature. **Ad 3. d. m. dicendum.** q. quantum passibilitatis excludit sit in oibus stellis equaliter loquendo de passibilitate pfectioni contraria: perfectio tm contraria q. significat noie impassibilitatis no est equaliter in eis. **Ad p. ad partem 2. d. m. q. illud verbum Grego. corrupti necesse est qd palpatur. intelligendum est de eo qd palpatur relicto naturalibus suis: et de palpabilitate que est fm p. m. qualitates activas et passivas: aut per qualitates causatas ab eis. **Ad 2. d. m. q. mortale non significat aliquid pertinens ad hominis quiditatem. v. v. p. m. 2. topi. Si qd pcedat ex mortali aliquid fieri mortale nullus dicit aliam vitam sumere: sed casum aliquem vel passionem huic eidem aggrauari: ponit q. mortale in diffinitione hominis non ut essentialis distinctio: sed ad circumloquendum eentiale distinctam. **Ad p. dicit q. ibi no debet poni nisi fm opinionem Porphyrii qui estimavit angelos esse animalia rationalia p naturalia immortalia: et mortalitates pertinere ad hominis naturam: ita ut no possit fieri immortalis remanens homo: in quibus Porphyrius turpiter erravit.** **Questio. III.**********

Tertio querit vtru omnes sensus erunt in actibus suis. Et videt q. non qd corpora beatorum erunt impassibilia: sed fm p. m. in lib. de plantis. ser. sus est passio sentientis. q. in beatis nullus sensus erit in suo actu. Et p. secundo de aia dicit de vegetativa q. maxie communitate aie potetia est: fm qua vivere est in oibus viventibus: s. in beatis no erit in actu suo aliqua potetia anime vegetative: q. no nutritur: nec augebuntur: nec generabunt. q. nec in eis erit actus alium potentie anime sensitivae. **Et p. naturalis precedit ordine nature imutat. aialis: q. esse h. e. ordinem nature pcedit esse intentionale: sed in corporibus beatorum no erit mutatio naturalis: q. illa no potest esse cu impassibilitate. q. nec imutatio aialis. **Et p. Avic. 6. lib. naturalium. c. 7. potentia animae vna retrahit aliam a sua operatione. ergo si in beatis sensus essent in actibus suis: intellectus et voluntas in eis traherent a sua operatione: qd falsum est. **Item sensus gustus** deseruit virtuti nutritivae: sed virtus nutritiva no erit in eis in suo actu. q. nec sensus gustus. **Et p. odor** apprehendit cu quadam sumali evaporatione q. a corpore odorifero resoluunt: sed tunc in nulla corporali creatura erit talis resolutio: q. no potest stare cu impassibilitate. q. in beatis odorat. no erit in actu. **Et p. vox** generat sine sonu q. c. in aliqua natura passibilis: et cuius quodam tremore mediū ad auditu ptingit fm sniam p. 2. de aia. sed celi empiricus q. est locus beatorum: no est pale nec mobile. ergo in ipso nullus poterit generari sonus. q. no erit auditus in actu. **Et p. illud qd est in actu lucidum no est receptivum speciei visibilis. v. v. speculuz** directe positu sub radio solis no representat spem corporis oppositi: s. pupilla in oculis beatorum erit lucida. q. non poterit recipe spem visibilem. q. visus in beatis no erit in suo actu. **Et p. sensus tactus** ppter suam malitatem no imutat: nisi cu quadam transmutatione malitatis: sed in beatis nulla erit transmutatio talis: q. no posset stare cu impassibilitate. q. in beatis sensus tactus no erit in suo actu. **Contra.** Apoc. c. 5. videbit eis oculus. sed qua ratione sensus visus in beatis erit in suo actu: ead ratione omnes alij: ut videt. **Et p. natura humana** erit in beatis in maxima perfectione: sed perfectiores sunt sensus actibus coniuncti q. non coniecti. ergo in beatis omnes sensus erunt in actibus suis. **Et p. sensus proprio** pinquiores sunt anime q. corpus: sed corpus ppter beatitudinem aie premiabit. ergo et sensus premiabit aliqua delectatione: sed delectatio no potest esse in sensu sine actu. ergo i bea.****

tis quilibet sensus erit in suo actu.
E Respondet qd in beatis dicitur sensus erit in suo actu. Ad cuius intelligentiam sciendum qd duplex est imutatio sensus. Quedam quaz cocomitat malis organa transmutatio. Quedaz quaz talis transmutatio no cocomitat: sed patitur sensus tñ passio animalis. In pma imutatione sensus ita recipit formam sensibilē: qd ve re denominat ab ea: vt cum homo calidus ita sentit calozē qd instrumentū sensus est calidū. In secūda mutatione albi recipit similitudinē forme sensibilis qd no denominat ab albedine que est in pariete: r de eī similitudine que est in oculo. pma imutatio no potest esse sine materiali transmutatione que stare no possit cū impassibilitate beatorū: sed secūda imutatio no requirit de necessitate nisi quādam imutationē seu passionē aialem. sine hac aut esse no potest: qz sensus est quedaz passio aialis. Quando de actu sentiendi mō secūdo itelligit qd in beatis quilibet sensus erit in actu: quia passio talis sensus est eius secūdaria pfectio. Sz vtz hoc futuruz sit p effluxū a superioribus viribus in sensus: aut p susceptionē a rebus extra aiam dubium est quo ad aliquos sensus: maxie quo ad odoratū r gustum: credo tñ qd hoc erit non tñmō do per aliquē influxū ab iterozi vt forte a beatitudine aie: sed etiā per susceptionē a rebus que sunt extra animaz: vt patebit singulatiz in solutione argum eozum.
C Ad pma iu oppositū dōm. qd beati nō erūt impassibiles passione animalis: qz talis passio est quedā patientis pfectio fm phum. secūdo de aia. **C** Ad 2^m dōm. qd non est simile de actibus potentiaz vegetatiue r potentiariū sensitive: qz pma actus inclūdunt mutationē naturalem r transmutationē materialem in eo in quo sunt: sed talis transmutatio in beatis esse no poterit: actus autem sensus talē transmutationem non requirunt: quia sicut dicit phs. secūdo de anima. **P**otest de omni sensu accipere vniuersaliter: quoniam est susceptiuus speciez sensibilū sine materia. **C** Ad 3^m dōm. qd quedā a sensibilibus nata sunt imutari imutatione naturali r nō animali: vt corpora corruptibilia inanimitata: quedaz nata sunt imutari ab aliquo obiecto imutatioē animalis r nō naturalis: sicut visus imutatur ab albedine. vidento. n. non efficitur albus: quedā nata sunt imutari vtroqz modo: sicut tactus in hac vita corruptibili vtroqz modo potest imutari a calido: beati aut imutari nō poterūt a sensib⁹ ni

si imutatioē aiali. Cū ergo dicit qd imutatio naturalis ordine naturali pcedit imutationē animalē. dōm hoc nō esse verū nisi in re qd vtroqz modo pot imutari. **C** Ad 4^m dōm. qd act⁹ vniuz potētie nō retrahit aliā a sua operatioē nisi quādo actus vni⁹ nō est mō debito ordiatuz ad act⁹ alterius: vel quū vniuz nō est regula alteri⁹. act⁹ aut sensuū in btis regulabunt p actionē intellectus: r fm imperiū voluntatis ordinabunt ad cognitionē intellectus qua con tēplabit diuā essentiā in effectib⁹ suis. **P**re terea. pfectio glorie pphibebit ne opatio vniuz potētie ipediat alteri⁹ opationē qd nō pot facere nā in hoc corruptibili statu. **C** Ad 5^m dōm. qd gustus nō erit ibi in aliquo actu de seruiete nutritiu: sed tñmō iquātū est appetitū huius saporē: r hoc pot separi ab alio: quia erit imutatio aialis sine mutatione nāli r māli. **S**ed a quo sic imutet gust⁹: cū certū sit qd beati nō gustabunt aliqd corporaliter saporis: dubiū est: r dicit qdā qd illa imutatio erit in gustu ex vi beatitudis aie: sed qz vt alijs videt hoc mō beat⁹ nō saperet: s; videret sibi saporē appēdēre: sicut hō cui⁹ visus imutatur ab iterozi nō videt: sed appetit sibi qd videt. ideo dicit qd erit quedā humiditas in ligua beatorū hīs illū saporē qui maxime cōpetit pfectio ni sensus illius qd in lingua beati seruabit incorruptibilis ppetuū. **S**z qz isti nō dicit p que modū causet illa humiditas: nō adhuc satis sciūt. **A**ū nihī vī dōm. qd bec hūiditas aut fiet a deo in lingua per creatioē: aut cābitur in ea ex vi beatitudis aie: nec ex hoc sequerē qd gustus non saperet: sed tñ sibi videret saporē: ex vi b: atitudis aie nō cābit in ligua similitudo humiditatis tñ: sed vtra humiditas: in qd erit nō similitudo saporis: s; verus sapor. Cuz aut in sōnis appet homini qd videat: r tamē nō videt: nō obicitur illi dñtū verus color: sed similitudo coloris. **C** Ad 6^m dōm. qd fumalis euaporatio nō est p se necia ad hoc vt similitudo odoris ptingat vsqz ad olfatus: qd pz. qz sic refert phs. secūdo de aia. quedaz sunt aialia que a longe currūt ad alimētū: per hoc qd ab odore mouent. vñ vultures ex odore percepto ad loca tā remota currūt ad cadauera: qd nō eēt possibile qd euaporatio facta ab illis cadaueribus pertingeret ad loca tā remota: sed qd cuz multiplicatioē odoris fiat euaporatio aliqua a corpore odorifera hoc prouenit ex hoc: qz corpora odorifera sunt nimia humiditate aspersa: sed in corporibus gloriozis erit odor: in sua vltima perfectione: nullo modo per aliquā su perfluā humiditatem dūperfus. r ideo ab eis

multiplicabitur odor: ad olfatum sine aliqua euaporatione. **C** Ad 7^m dōm. qd in pfa erit sonus: qz ibi erit laus vocalis: vt dicit glo. sup illud psā. **E**valuationes dei in gutture eozū: r imutabit auditum nō facta aliqua mutatione nāli r māli in auditu nec in medio: r generabunt in ipō medio abiqz nāli passibilitate vt in aere in loco formationis vocis reseruato qd ibi incorruptibiliter pmanebit. **E**t pot dicit qd ptes celi empirē diuini possunt a seiuicem: r iterū vniri: sicut videmus in ptibus aeris: pot etiā secunduz ptes sui moueri inotu tremoris r pati illa passione que necia est ad formatiohem vocis r inspirationē r respirationē. cuz. n. hic motus sit vitalis dicit quidā qd erit in beatis. vñ ita se hēbit illud corp⁹ ad corpora glorificata: sicut aer ad cōpora corruptibilia: r celum aequū ad eos se habebit aliquo modo: sicut ad nos se habet terra quo ad hoc qd habebunt pedes suos super cōueritates illi⁹. **Q**uis quādo cūqz placebit eis: ita se sine quacūqz difficultate eleuare poterunt: vt illud nō tangāt: r tamē illud corpus est incorruptibile nature. sicut. n. in celo stellato est soliditas r firmitas: ita vt diuini ptes eius nō possint abiuicē virtute creata: que tamē soliditas vel firmitas non sunt causate per. 4. pmas qualitates contrarias: que sunt caliditas: frigiditas: humiditas: siccitas: sic qualitas per quā celum empirum est penetrabile r supradicto modo passibile non est aliqua de qualitatib⁹ predictis: nec per aliquā illarum creata: qd aut predicta passibilitas incorruptibilitati illius corporis nō repugnet videt posse persuaderi per August. dicentē. secūdo super Gen. par. vltia mediū: qd celo non moto si sola sfera vertentur fieri potuisse omnia qd in ipsis sferis versōib⁹ animaduersa atqz deprehensa sunt: in quo sentire videtur qd possibile esset stellam incidere de vna parte celi ad aliā: quod sine diuisione partium celi r reunione fieri naturaliter non posset: r tamen illud celum etiā incorruptibile est. hoc tamen de celo stellato nō approbo: sed pro tanto hoc allegari: quia sentire videtur qd talis passibilitas incorruptibilitati corporis non repugnat. **C** Ad octauū dicendū. qd maior est falsitas vnde qd in speculo in quo res fulget lumen solis nō apparet species corporis cōtrapositi: prouenit ex hoc qd visus vincitur a reflectione luminis: ita vt non percipiat se imutari per reflectiones imaginis corporis speculo oppositi: sicut visus non immutatur lumine stellarum in presentia luminis solis. **C** Ad nonū dicendū. qd transmutatio materia

lis accidit tactui ad hoc qd immutatur passione aiali: r tō in beatis imutabit passioē aiali sine transmutatione materiali: qz est accidēseparabile ab aiali imutatioē. **26. iiii.**
Quarto queritur vtrum corpora beatorū subtiliora erunt clementia. **E**t videtur qd nō. In corporibus electozum tantuz erit de materia sicut modo: qz tota eorum materia resurget in eis: s; corpora in quibus sub equalibus dimensionibus equaliter de materia est: eōdem modo grossa vt subtilia. ergo corpora beatorū erunt subtiliora qd modo: sed certum est qd nō sunt subtiliora clementis. ergo nec tunc. **I**tem alie qualitates nō intēdent in eozū: s; gloriozissed magis reducent ad mediū. **3** a simili nec subtilitas: cuz qd nō sint subtiliora elementis: nec tūc erūt. **C** Cōtra. r. ad corin. 15. **S**eminat cōpus aiale surget spūale: sed res spūalis subtilior est elementis. ergo corpora glorioza erunt subtiliora elementis. **I**tem corpora quanto sunt subtiliora tanto nobiliora: r econuerso. sed corpora beatorū erunt nobiliora elementis. ergo erunt elementis subtiliora.
Respondeo. qd subtile dicit a virtute penetrādi secundū qd pot accipi ex verbis phi. 2. de generatione. res aut tripli de cā est penetratina. s. aut ppter quātitatē paruitates maxime secundum latū r pfunduz. vnde r acus quāuis longa penetratina est: aut ppter raritatem seu materie paucitatem: r sic aer penetratinus est: aut ppter actiue virtutis magnitudinē: r sic vinū penetratiū est multo magis qd simplex aq: quātūcūqz tenuis: quapropter aq cū modo dico vino bibita magis refrigerat sanum qd si per se bibatur: quia vinū facit cā ad loca corporis penetrare ad que per se penetrare non posset. **S**ecūdū pma causam penetrandi non attenditur subtilitas corporū beatorū: quia in debita quātitate resurgēt: nec etiā secundū causas penetrandi secundū: quā tota que necellaria est ad essentiaz eoz resurget in eis. vñ quā errauerunt dicētes qd erunt tenuiora vel rariora aer vel vērō. vñ Grego. 14. li. moza. dicit sine. **N**ō sicut eutitius pstantinopolitāe vrbs episcop⁹ scripsit: corpus nostrū in illa resurrectionis gloria erit ipalpabile vētis aereqz subtili⁹. **S**z fm tertiā cāz attēdit subtilitas eozū. p virtutē. n. beatitudis aie erit in btis corporib⁹ tāta magnitudo virtutis actiue qd per eā multo efficacius poterunt penetrare qd ignis vel aer vel qd dimensiones etiā si essent separte. vñ Ansel. magnitudinē sue virtutis actiue attēdens dicit in li. de similitudinibus inter pñ⁹ r me.

quia ex dictis in precedenti questione. et lib. primo. dist. 10. patet qd aia beata non poterit corpus suus de loco ad locum in ista mouere. hoc etiam patet per aliqua dicta in lib. 2. dist. 22. in illa questione vtrum xps ascendit in celum per mutationem successiuam vel instantaneam.

Dns sequenter queritur de quito principali. Et circa hoc queruntur 8. vtz beatorum sit aliquid accitiale. **Secundo** queritur de quito principali. **Primo** ostendo qd in beatis nullum est premium accitiale: qz premium accitiale no dicitur accitiale: qz sit accidens anime. sic enim visio dei est accitiale premium. ergo nullum potest dici premium accitiale. nisi esset a beato separabile: sed nullum eorum gaudium auferretur ab eis: vt habet 3o. 16. g. nullum erit in eis premium accitiale. **Item** nihil est accitiale qd includitur in diffone rei: sed in diffone beatitudinis includunt oia bona qd beati sunt habituri: sicut dicit Aug. 13. de tri. c. 8. **Beatus** est qd habet omnia que vult: et nihil male vult. et constat qd ipsi volent oia bona que habebunt. **Boetius** etiam dicit in lib. de consol. c. 3. qd beatitudo est statim omnium bonorum aggregatio perfectio. **Item** in beatis nullum premium erit accitiale. **Contra** accitiale est qd aduenit rei post ee completum: sed multa gaudia hnt beati que si no haberent: nihilominus beatitudo ipsorum eet completa. ergo in eis est accitiale premium.

Secundo queritur vtrum beatitudo corporis erit premium accitiale. Et videt qd non: qz non tñ anima est de eñtia hois: sed etia corpus. ergo a simili non tñ beatitudo anime est beatitudo essentialis: sed etiam beatitudo corporis. **Item** illa beatitudo est essentialis per quod augetur eñtialis anime beatitudo: sed beatitudo corporis e huusmodi: qz vt superius ostensum est anime per resurrectionem suorum corporum beatorum claritas eorum videbunt. ergo beatitudo corporis est essentialis premium.

Contra nihil superadditum premium essentiali est premium essentialis. superadditum enim essentie rei non est pertinens ad eius essentiam. sed sicut dicit glo. super illud Exo. 35. super alteram coronam aureolam huic. aureola aureola supponitur. cum in scriptura dicit qd ei sublimior gloria in receptione corporis feruetur. ergo gloria corporis no pertinet ad premium essentialis. **Item** quod est vni eñtiale: non est alij accitiale: qz sicut dicit phs 1o physicoz. substantia nulli accidit: sed certum est qd beatitudo corporis accidit subali premium anime. ergo non est essentialis premium corporis.

Rudeo qd duplex est beatitudo anime. scilicet corporis. vt autem esse de essentia beatitudinis anime omne illud sine quo non esset vere beata: et nihil est de essentia beatitudinis anime sine quo posset esse vere beata: et quia sine corpore vere beata est: beatitudo corporis pertinet ad premium anime accitiale: non essentialis: sed illud sine quo corpus non posset esse beati vni essentialis eius beatitudo: vel ad ipsam pertinere: et ita potest dici qd beatitudo corporis alij quo modo est eñtialis simpliciter et principaliter

nis creatis. beatus qui te facit etia si illa nesciat. qui vero te et illa nouit no ppter illa beatorum sed ppter te solum beatus est.

Ex dictis patet solutio ad primum in oppositum. **Ad 2o** vdm qd non omnia bona que habebunt beati includuntur in diffone eñtialis beatitudinis: qz eius diffone est perfecta aie cum deo coniunctio per claram visionem et perfectam fruitionem et de perpetuatione vniuersalium securitate perfectionem et gaudium de deo modis suadietis eis plene. vnde ille diffones Aug. et hoc sunt quedam descriptiones beatitudinis analogice dicte de beatitudine essentiali et accitiale. **Vel** potest dici qd ideo de beatitudo bonorum omnium aggregatio: qz perfectio ues omnium bonorum creatorum sunt super eminenti modo in summo bono quod est beatitudinis obiectum.

Secundo queritur vtrum beatitudo corporis erit premium accitiale. Et videt qd non: qz non tñ anima est de eñtia hois: sed etia corpus. ergo a simili non tñ beatitudo anime est beatitudo essentialis: sed etiam beatitudo corporis. **Item** illa beatitudo est essentialis per quod augetur eñtialis anime beatitudo: sed beatitudo corporis e huusmodi: qz vt superius ostensum est anime per resurrectionem suorum corporum beatorum claritas eorum videbunt. ergo beatitudo corporis est essentialis premium.

Contra nihil superadditum premium essentiali est premium essentialis. superadditum enim essentie rei non est pertinens ad eius essentiam. sed sicut dicit glo. super illud Exo. 35. super alteram coronam aureolam huic. aureola aureola supponitur. cum in scriptura dicit qd ei sublimior gloria in receptione corporis feruetur. ergo gloria corporis no pertinet ad premium essentialis. **Item** quod est vni eñtiale: non est alij accitiale: qz sicut dicit phs 1o physicoz. substantia nulli accidit: sed certum est qd beatitudo corporis accidit subali premium anime. ergo non est essentialis premium corporis.

Rudeo qd duplex est beatitudo anime. scilicet corporis. vt autem esse de essentia beatitudinis anime omne illud sine quo non esset vere beata: et nihil est de essentia beatitudinis anime sine quo posset esse vere beata: et quia sine corpore vere beata est: beatitudo corporis pertinet ad premium anime accitiale: non essentialis: sed illud sine quo corpus non posset esse beati vni essentialis eius beatitudo: vel ad ipsam pertinere: et ita potest dici qd beatitudo corporis alij quo modo est eñtialis simpliciter et principaliter

beatitudo corporis respectu beatitudinis anime p dicitur beatitudo accitiale resp. vni anime ipsorum corporis dicitur essentialis

quia est essentialis corpori in quantum sine illa corpus no posset esse beatus: tamen non e eñtialis simpliciter et principaliter: eo qd sine illa pars hois principalior est perfecta propter sui cum deo coniunctionem.

Ad 2o vdm qd pcedit de essentialitate que debetur premium corporis. **Ad 1o** dicendum qd anima per corporis beatitudinem non videt claritas deus nisi in quantum ex sui vnione ad corpus habet perfectum esse: et ex consequenti perfectionem operationem.

Ad 2o ad partem aliam pcedit de essentiali premium anime qd est eñtiale simpliciter et principaliter.

Ad 2o vdm qd quibus substantia nulli accidit tamen aliqd qd est eñtiale vni est accitiale: et alij color enim est eñtialis albedini: et accitialis partem. sic dico qd hnt beatitudo corporis sit premium accitiale essentiali premium anime: tamen potest esse quid essentialis premium corporis.

Terio queritur vtz omne premium accitiale sit aureola. Et vtz qd sic. **Primum** essentialis dicit aurea. ergo cuius aureola esse superaddita auree: vt habet Exo. 35. et qd libet premium accitiale sit superaddita essentiali: quod dicit premium accitiale est aureola. **Item** premium anime non distinguit nisi in eñtiale et accitiale. cui ergo aureola non sit pertinens ad premium essentialis scilicet qd de premium accitiale sit aureola: et e conuerso.

Contra multi sunt beati qui no hnt aureolam: qz illam non habent nisi regines: martyres et predicatorum: et tñ no est aliqd beatus qd no habeat aliquod premium accitiale. ergo non de premium accitiale est aureola.

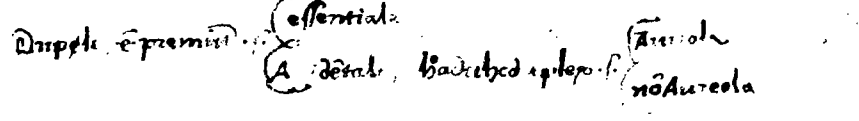
Respondeo qd non omne premium accitiale est aureola. vnde est quoddam premium qd de aurea: quoddam quod dicitur aureola: quoddam qd no e nec aurea nec aureola. aurea est premium substantiale bonorum: qd per silitudinem aurea dicitur qd datur victoribus: et victori debet corona: tuz qz per ipsum creatura rationalis est deo perfecte subiecta: cui e subum regnare est: qz ad silitudinem corone que coninetur linea circulari: que ita perfecta e: vt ei no possit fieri additio nisi accitialis. illud premium est ita perfectum qd qd superadditur accitiale est: tñ qz sicut corona que e circularis ad eundem punctum a quo incipit terminat: ita p ipsum premium eñtiale creatura rationalis primo principio coniuncta que in ee per creationem creuit. Aureola vero est gaudium de operibus a se factis rationem habentibus: et excellētis: quod ap parebit exterius in corpore qdam peccator qd p

dictum inter? gaudium exteri? declarabit: sed opa que facit homo bona creata sunt: et qd habent rationem victorie excellētis privilegiata sunt. ergo aureola est gaudium de bonis creatis. non de bonis: sed de privilegiatis privilegio victorie excellētis: et qd de gaudium de bono creato pertinet ad accitiale premium: vt qd aureola est accitiale premium: et de respectu auree vocabulo significante diminutionem: ad significandum qd est multo minus premium aurea: et hoc figurata fuerunt Exo. 35. vbi de tabula qd ponebat sup archa. facies illi labrum aureum per circuitum: et ipsi labio coronam herusalem altaz quatuor digitos: et sup illa altera corona aureolam: in quo significatum fuit qd aureola est aliqd accitiale superadditum auree: no in omne premium accitiale aureola est: qz non oia bona opa qd fecerunt beati: et de quibus gaudent: habent rationem victorie excellētis: et tamen gaudium de illis cum sit de bono creato est premium accitiale.

Ad 2o in oppositis dicit qd pcedit ex duobus affirmatiuis in scda figura: cui dicit premium accitiale est superadditum auree. aureola est superaddita auree. qd libet premium accitiale e aureola: et ideo no valet pcellus. **Ad scdm** dicit qd quibus premium pmaria diuisioe diuiditur in eñtiale et accitiale: tamen accitiale subdiuiditur in illud quod est aureola: et illud quod non est aureola.

Quarto querit vtz aureola sit in aia vel in corpore. Et videt qd in corpore August. 22. de ci. ca. 20. loquens de cicatricibus martyrum dicit qd non erit in eis deformitas: sed dignitas: sed illa dignitas erit aliquid pertinens ad aureolam: vel ipsa aureola. ergo aureola est in corpore. **Item** integra corpore et corrupta mente si per finales penitentia saluetur habebit aureolam: et illam non habebit integra mente et corrupta carne: quod verum non esset si aureola esset no in carne: sed in anima. ergo non est in anima sed in carne. **Item** aureola doctorum non videtur aliud esse qd reuerentia eis exhibit a electis qui per eorum predicationem conuersi sunt: sed reuerentia alicui exhibit non est in eius anima: nec in eius corpore: quia secundum philosophum primo ethicorum. capitulo. 6o. honor est magis in honore qd in honore. ergo est quedam aureola que nec est in anima nec in corpore illius cui debetur.

Contra premium respondet merito: sed de meritum principaliter respicit animam. ergo cum aureola sit premium quoddam principaliter est in anima.

quod est essentialis

quod est accitiale

figura

E

B

B

C Rñdeo q̄ solutio huius q̄onis ex dictis in q̄one pcedenti depēdet. dñm est. n. in pcedenti q̄one q̄ aureola in beati est gaudij de bonis opib⁹ aie factis rōnem p̄bitib⁹ victorie excellētia: p̄ q̄d apparebit exteri⁹ in corpore q̄dā de cor: q̄ gaudij interi⁹ p̄ dñm exteri⁹ declarabit. gaudij autē est in anima/ deo cor autē in corpore. illud declarās gaudij effect⁹ ei⁹ est vel aliq̄d aliq̄ mō ordinatū tāq̄ signū ad ip̄m p̄nci paliter. q̄ q̄si essentiali aureola erit in anima et signū aliq̄d sensibile erit in corpore: siue sit effectū ab iteriori gaudij: siue non. q̄d marie di co pp̄ cicatrice martyri q̄ vidēt eīe signum aureole martyrum existentis in anima: cuius ta men ab ea non sint effecte.

C Ex q̄ p̄ solutio ad anctem Aug. ad opp^m allegatā: vt p̄ p̄lam q̄ immediate subūgnī. vbi dī q̄ p̄ illas cicatrices q̄dā: q̄nis in corpore nō corpis: s̄ v̄tus pulchritudo fulgebūt. **C** Ad 2^m dñm q̄ si aliq̄ fuerit mortua cū p̄posito castitate seruādi nūq̄ interrupto per p̄riū volūta tie actū: nō obstat q̄ violētē oppressa fuerit: debūt aureola virginitas: et nobi⁹ gloriāficabit q̄ si nō fuisset violentē oppressa. vñ sancta Lucia tyrāno dixit. Si me iustā violari feceris mihi castitas duplicabit ad coronā: non itelligēdo q̄d hoc duas v̄ginitas h̄et aureolas: s̄ q̄ nō tū p̄mum reportasset de v̄ginitate custodita: sed et p̄ t̄mnia quā in hoc fuisset passa. Et h̄is p̄cordat Aug. p̄ de ci. c. 19. dicens de violētē oppressa. Quis sana mēte putauerit se p̄dē p̄n dicitā: si forte in apphensū a opp̄ssa carne sua exerceat et expleat libido non sua. si. n. hoc mō pudicitia perit. p̄fecto pudicitia virt⁹ animi nō erit. Et. j. Quocirca p̄posito animi p̄manētē p̄ q̄d corp⁹ etiā sanctificari meruit: nec ipsi cor porū aufert sanctitate violentia libidinis alieni: quā seruat p̄seuerantia p̄tinentie sue. Et ita dicit non amitti corpis sanctitates manente animi sanctitate etiā corpore opp̄sio: sicut amittit corpis sanctitas violata animi scititate et corpore ita. sicut. n. itegritatē mentis de⁹ restaurare p̄t mediatē mētis corrupte p̄nia: q̄uis facere non possit q̄n fuerit corrupta. ita itegritatē carnis de⁹ restaurare p̄t: q̄uis fieri non possit q̄n fuerit corrupta: q̄uis carnis itegritas ad illud q̄d est de essentia aureole non sit necē. **C** Ad 3^m dñm q̄ maior est falsa. q̄uis. n. p̄ueri p̄ alicuius p̄dicatiōem illi exhibeat reuerentiā in patria illa: tū exhibitio reuerentiē aureola nō ē: sed est eius aliquod signum. **26.**

C Itē q̄d inter p̄mia accidentalia est p̄fectissimū x̄po est attribuenti: sicut p̄fectissimū h̄z essentialia p̄mia: sed p̄mij aureole est p̄fectissimum inter p̄mia accidentalia. ergo in christo est aureola.

C Contra. oē p̄mij q̄d habetur erat x̄ps habuit ab instāti p̄ceptionis sue: sed extunc nō habuit aureola: q̄ aureola debet virtuti. ab instāti autē sine p̄ceptionis non triūspauerat: q̄ adhuc nō pugnaverat. q̄ in x̄po nō ē aureola. **C** Itē aureola dicit p̄mij diminutiū: sed nullus p̄mij diminutiū ē in x̄po: q̄ oīa q̄ sunt in eo sunt p̄fectissima. q̄ in x̄po non est aureola.

C Rñdeo. q̄ aureola p̄t p̄siderari dupl^r. vñ fm id q̄d est: vel sub rōne qua militi daf a p̄ncipe. p̄mo modo est in x̄po p̄fectissime triplex aureola: q̄ p̄fectissime fuit virgo: q̄uis enī contra eius sp̄m carnalis p̄cupiscentia nūq̄ bellauerit: q̄ in ip̄o radix eius non fuit: nec ē potuit: tamen q̄ p̄fecte ei caro sine anime obediens fuit: et pugna ordinatā ad victoriā. victoria ad dñm pacificū nō debet negari: sed cōcedi in eo esse aureola v̄ginitatis. **C** Preterea. x̄pus pugnavit p̄ exercitum carnalis concupiscentie nō in se exercitū: sed in alijs: et in illo exercitū victo carnalē p̄cupiscentiā victi: sicut aliq̄s vincit p̄ncipē vincendo robur exercit⁹ sui. **C** Fuit etiā p̄fectissimus doctor et p̄fectissime vicit p̄ suā doctrinā diabolicas fraudulentias: per quas diabolus mitebat bellare x̄ps: et contra suos. vnde dixit vt h̄z Jo. 12. Hunc p̄nceps hui⁹ mundi efficit foras. **C** Fuit etiā p̄fectissime martyr. vnde ipse dixit vt h̄z Jo. 18. Ad h̄o veni in mundū vt testimoniū p̄hibeam veritati: quod testimoniū non t̄m verbo: sed mortem sustinendo perhibuit: et sic vicit tyrānicas violentias. vnde dicit discipulis suis: vt h̄z Jo. 17. Confidite q̄ ego vici mundū: q̄ q̄ excellētissimā victoriā habuit contra carnales concupiscentias vincēdo eas non in se: quia in se nō q̄ fuerūt nec esse poterūt: sed in alijs in q̄bus fuerunt itelligendo: vt expositum est: et contra diabolicas fraudulentias: et contra tyrānicas violentias. ideo excellētissime sibi debet triplex aureola. s̄ aureola virginitatis: doctrine: et martyrii: accipiēdo aureolam secundū id quod est. Accipiēdo autem sub ratione qua datur multi a p̄ncipe. sic x̄pus nō habet aureolam: quia x̄pus p̄nceps militū est. quāuis sūmus p̄ncipatus sibi debebat rōne diuine n̄e.

C Argumenta ad partem p̄maz p̄cedunt de aureola secundū id quod est.

C Ad p̄mum ad partem secundam dicit dñm q̄ maior vera est de p̄mio substāiali. nō autē

Quinto q̄rit vtrū aureola sit in x̄po. Et vt q̄ sic q̄ in x̄po marie fuerunt illa q̄bus debet aureola. fuit. n. virgo: martyr et do

S de omni accidentali. vnde ab instanti cōceptio nis sue non habuit gloriā corpore in re: s̄ in certa expectatione. sic dico de aureola. **C** Ad 2^m dñm q̄ aureola nō dicit p̄mij diminutiū in genere p̄mij accidentalis: sed p̄fectissimum: q̄uis respectu p̄mij substāialis habeat rationem p̄mij diminuti. **26.** **VI.** Querit vtrū anglis debeatur aureola. Et videt q̄ sic. q̄ sunt oēs v̄t v̄tines. q̄ debet eis aureola virginitatis. **C** Itē sunt nostri doctores. vt in. 2. lib. ostensum est. ergo debet eis aureola doctrine. **C** Itē dicitur lūis est vincere sp̄m q̄ carnes: sed ipsi se ipsos vicerunt: cum lucifero suadenti eis rebellionē nō acquiescerunt. ergo rōne excellentis victorie eis debetur aureola.

C Contra. 2. Thimo. 2. nō coronabit nisi q̄ legitime certauerit: sed angeli nullus habuerūt certamen saltem difficile ad vincendū. ergo angelis nulla debetur aureola.

C Respondeo q̄ angelis non debetur aureola aliqua: q̄ aureola est gaudij de operibus a se factis habentibus rōnem victorie excellentis: angelis autē cōnaturalis est v̄ginitas: q̄ ipsos impossibile ē pati martyriū: q̄ sunt imortales. docere autē nos p̄tinet ad eōe officij ministrantū: et sine labore illud exercēt: et iō v̄ginitas nō h̄z in eis rōnem victorie: nec doctrina rōnem victorie sp̄ialis: et ideo eis nō debetur aureola virginitatis nec aureola doctrine: nec eis deberi potuit v̄ḡ aureola martyrii: sed non est aliqua aureola p̄ter istas: quia oīs excellens victoria vel est cōtra carnē vel ē contra diabolū vel contra mundū: et ita debetur ratione ministerij q̄d nobis exhibent debetur p̄mij accidentale. vnde quo ad hoc ad huc sunt in actu merendi.

C Ex dictis parent solutiones ad duo p̄ma in opp^m. **C** Ad 1^m dñm q̄ in illa victoria nulla fuit difficultas: q̄ nulla h̄ebant inclinationē ad malū: et q̄uis per suā cōversionē formatas ḡfa p̄mij substāiale meruerūt: nō t̄m accidentale: q̄d ē aureola. **C** Ad auctoritates apli ad aliam partē dñm q̄ loquitur de hoibus quoz vita est in certamine fm illud Job. 7. militis ē vita hominis super terrā: in quo certamine op̄z hoiem habetēs vsū lib. ar. vincere: ad hoc vt habeat vitam eternam. **26.** **VII.** Querit vtrū beati debūt aliquod accidentale p̄mij p̄ bonis operib⁹ que fecerūt in p̄cto mortali. Et videtur q̄ nō. rei mortue nullū p̄t deberi p̄mij nisi sit viuificāda. sed opera facta in p̄cto mortali viuificari non possunt. vt superius habuit

est. ergo eis nullum debet p̄mij. **C** Itē nulluz reddidit p̄mij pro opere q̄d oco nō placuit: sed opera facta in mortali peccato deo nō placuerunt: q̄ placencia operis supponit placētia opantis. q̄ pro illis nullū habet p̄mij.

C Contra. beatis placet fecisse illa bona opera que in mortali p̄cto fecerunt: sed placencia impleta non est sine aliqua delectatione. ergo aliquod gaudij habent beati pro bonis operibus que fecerunt in mortali p̄cto.

C Rñdeo sicut pena ē duplex. s̄ q̄d inflicta a iudice: quodā acta ab ip̄o peccatē: q̄ homo peccādo sibi meti infert penā: ita dico q̄ duplex est gaudij accidentale in beatis. quodā receptum sp̄litter a deo misericorditer retribuēte: quodam actum ab ip̄o beato recogitando bona opera sua et sibi cōplacendo in eis. P̄mij gaudij magis pp̄tē h̄z rōnem p̄mij q̄ 2^m. q̄nis secundū aliquo modo habeat: co q̄ omnia que habet beati p̄ncipal^r a deo sūt. eius ergo beatis placeat se fecisse opera bona: que in p̄cto mortali fecerunt: maxime in q̄tuz vidēt q̄ illa bona eos ad p̄niam disposuerūt seu inclinauerūt: pro illis habent aliquod accidentale p̄mij extendendo nomen p̄mij ad q̄libet gaudij bonoz: nec t̄m sic gaudēt de illis operibus sicut de illis que fecerūt in certitate: de q̄bus gaudēt rōne operis operati et radicit⁹ et forme: de alijs autē gaudēt rōne operis operati tantū: nec pro illis habet aliq̄d accidentale p̄mij a deo specialiter dati.

C Argumenta ad partē p̄maz procedunt de p̄mio sp̄litter dato a deo retribuēte. **C** Argumentū ad partē sc̄dam procedit de accidentali p̄mio largissime dicto. p̄t se extendit ad q̄cunq̄z gaudij bonoz. **26.** **VIII.** Querit vtrū quilibet beatus tantuz gaudet de bono sui proximi q̄tum de suo. **C** Sed quia huius q̄onis solutio aperte p̄z per ea que dicta sunt in lib. 3. di. 31. in solutione huius questionis. vtrū in p̄tia remanebit charitas quantuz ad ordinem diligendi: qui est in via ideo solutiō huius questionis non est hic imozanda. Claruz est enim q̄ beati magis gaudēt de bono illius quem magis diligunt. Declaratuz est autē in p̄dicta q̄one q̄ in p̄tia quilibet magis post deum diligit se ipsū quantuz ad intensiōem act⁹ q̄ quemcūq̄z alium: ex quo p̄z q̄ quilibet magis gaudet de bono suo q̄ de bono proximi sui. vnde lū^s magis gaudet de bono suo q̄ de bono petri: q̄uis forte petrus p̄t maiorē gaudēdi virtutē magis gaudeat de bono sui q̄ de bono suo proprio suoz.

Circa litteram. fines suos habebant ciuitates due etc. Sed nūquid si oēs illi qui modo sunt viuentes saluarent impleretur numerus ciuim ciuitatis dei de istis cas illis qui iam saluati sunt. Respondeo q hoc nobis incertum est: fm tamen dicta Aug. videt vicendum q sic videt eius sentire in lib. de bono coniugali longe ante medium: q si omnes homines qui viuēbant tempore suo saluarentur q ipsi cura illis qui iam saluati erant fuisse assent ad repletionem numeri electorū. vnde inquirētibus si omnes hoies uellent ab omni concubitu continere. vnde subsisteret gen^o hu manum. respondet per hec verba. Etiam omnes hoc uellent duntaxat de corde puro & conscientia bona & fide non ficta: multo citius dei ciuitas completeretur & acceleraret termin^o seculi. Ex his uerbis sequi uidetur qd ante dictum est. De hoc tamen nullus scit certitudinē nisi solus deus vel ille cui deus hoc reuelauit. Et alij alij plenius: q sicut nullus beatus ipsum uidet quantum ex parte sua uisibilis est: quāto quilibet ipsum clare uideat: & unus alio clarior: sic nlls est ab eo fruatur. eo qd ex parte sua fruibilis est: quāuis eo oēs fruatur perfectē: unus alio perfectius. Ita quisq; gaudebit de bono alterius qualiter gauderet si in se haberet. hoc non uideat uerū si ita sit nota equalitatis: quia uera sit sui q ita est uota similitudo. Si ita esset par gaudij: ut etiā par esset cognitio. hoc solutio non ualet: quia quantum cognoscunt tantū gaudebunt. vnde sequens solutio melior est que refert paritates gaudij non esse ad intentionē affectionis gaudentium: sed ad ueneritatem rerum de quib^o dno gaudebitur quia de omni re de qua gaudebit unus qd gaudebit omnes. Si quē mouet quid opus sit spiritibus defunctorum corpora sua in resurrectōe recipere etc. Hui^o ratio reddita est superius eadem dūtin. in illa questione. utru^o beatitudo electorum erit maior post iudicium q ante.

Si mali in inferno peccabūt. Di. L. **M**ozitur questio ex premissis dūtes originē. Si praeiens Aug. loquens de malis in inferno dānatis: & bonis in celo gloriūficatis: dixit q nec bonis uoluntas: nec malis facultas esse peccandi poterit. Et de bonis quidem constat: sed

de malis a quibus uoluntatem malam non remouet queritur: quomodo sit uerum eos non posse peccare: imo quomodo uerum sit eos non peccare cum malam habeant uoluntatem? Quidam autumāt illam uoluntatem non esse peccatū: sed supplicium tñi. Alij uero peccatū esse fatentur: sed per illud eos nō mereri aliā penam: q non est ibi locus merendi. illud ergo peccatū dicunt non esse meritū supplicij sed supplicium mali meriti qd in hac uita pcessit. De hoc autem Aug. ita dicit. Tempus acquirēdi uitam eternam in hac tñi uita deus hominibus dedit: ubi uoluit etiam penitētiā esse fructuosā: ideo hec pnia fructuosa est: q pōt hic homo deposita nequicia bene uiuere: & mutata uoluntate merita simul operari mutare: & ea gere que deo placeāt. Qd qui in hac uita nō fecerit: habebit quide pnia in futuro seculo de malis suis: sed indulgentias in cōspectu dñi nō inueniet: qz & si erit stimulus penitudinis: tñ nulla erit ibi correctio uolūtatis: a talibus. n. ita culpabitur iniquitas sua: ut nullaten^o ab eis possit uel diligi uel desiderari iusticia. Uoluntas. n. eorū talis erit ut habeat semp in se malignitatis sue supplicium: nunq; tamen recipere possit bonitatis affectū. Quia sicut illi qui cū xpo regnabunt nullas in se male uoluntatis reliquias habebunt: ita illi qui erunt in supplicio eterni ignis cū diabolo & angelis eius deputati: sicut nullā habebunt uoluntatis requiem: sic bonam nullatenus poterunt habere uoluntate. Et sicut coheredib^o xpi dabitur perfectio gratie ad eternā gloriā: ita cōsortibus diaboli cumulabit ipsa malignitas penas: qñ exterioribus deputati tenebris: nullo illustrabunt interiori lumine ueritatis. Et his apper

probos i inferno pnia sic gesturos: ut p eā prauā uolūtate nō deserat: & illa maligna uolūtatis erit eis ad cumulus penas: p quas tamen nō merebuntur: qz nullus meretur nisi in hac uita.

Quare dicuntur tenebre exteriores. **I**c queri pōt qre ille tenebre qbus inuoluent mali i gehēna dñi tenebre exteriores: qz tūc mali penit^o extra lucē corpales & spūales. s. dñi erūt. Nūc. n. & si patiā tenebras i cecitate mētis: nō tñ penit^o extra lucē dñi sit: nec corpali luce puañt. De hoc Aug. sic ait. Ira dei & iudicij erit: & hic est i recitare mētis cū dant mali i reprobū sensū. Ibi exteriores tenebre erūt: qz tūc peccatores penit^o erūt extra deū. qd ē. n. penit^o esse extra deū nisi in summa cecitate? Sigdes bitat de^o lucē iaccessibile. De autē tenebre hic iā icipiūt i peccate cū ab iteriori dei luce secludit: s. nō penit^o dū i hac uita ē. Ecce qre ibi peccatōr dñi pati exteriores tenebras & nō hic: qz ibi secludet penit^o a luce dei: qd nō hic. Et quō itelligēda ē illa seclusio? An qz nō uidebūt deus p spēs: s. nec aliq; uiderē deū p spēs. an p similitudinē quā facit pctm iter deū & hoies: s. & h mlti p grauiā pctā elōgant a deo: an qz deū odiūt ita ut uelit eū nō esse? Et hic multi deū oderūt: de qb^o scriptū ē. Supbia eoz q te oderūt alcedit semp. Quē ē ergo illa elōgatio? Sane exteriores tenebre itelligi pōt quedā malignitas ody & uolūtatis q tūc excrecet in mentib^o reprobōz: & qdā obliuio dei: qz tormētōz iterioz & exteriorōz dolorib^o adeo afficiēt & turbabūt ut ab illis ad cogitādū aliqd de deo uix uel raro uel nūquā mētē reuocēt. Ut q nimio pūmū pōdere: adeo stupefūt & turbantur: ut iterim in alia cogitatioēz nō extēdāt: sed illuc tēdit i petis cogitatioēz ubi

sentit uis doloris: Et in hac uita nullus adeo malus est: ut penit^o secludat a cogitatioē dei: q nec pdit appetitū beatitudinis: & quedam boni amorē quem naturalit^o habet rationalis creatura. Illas autē exteriores & profundissimas tenebras reprobos per seculos post iudiciū dicit Aug. opponēs de illo diuine qui in inferno posit^o cū uis oculos uidit Abraā & in sinu eius lazarus: cuius comparatione coactus est confiteri mala sua vsq; adeo ut fratres roget ab his premone-ri. Quod ante iudicium factum legitur: sed post iudicium in profundioribus tenebris erunt impuri: & nullam dei lucem uidebunt cui confiteantur.

Quare dicuntur tenebre exteriores. **D**e animabus damnatorū si quā habent noticiam eorum que hic sunt.

Reterea queri solet si reproborum anime que nunc in inferno cruciantur noticiā habent eorum que circa suos in hac uita geruntur & si aliquo modo uoleant super fortunā suorum carozum. Dant questione Aug. gusti. commemorat ex parte eaz explicās: ex parte uero insolutam relinques. Ait enim. Queret aliquis an vllus dolor tēgat mortuos de his que in suis post mortem contingūt: uel quomodo ea que circa nos aguntur nouerint spiritus defunctorū? Lūi rīdeo magnā esse qōnē nec in pñci differēdas. Uerū tñ breuē dici pōt q ē cura mortuis de suis caris: ut de dñi uite legi^o: q dū tormēta apud iseros pateret: leuauit oculos ad Abraam: & iter alia dixit. Dabeo. n. qnq; frēs: mitte aliquem ex mortuis ut testetur illis ne & ip si ueniant in hunc locum tormentozum. Habent enī mortui curāz de uiuis: quos sciūt uiuere: qz nec in locis penāz uideō eos: ubi dūtes sine spūalibus erant: nec in requie beatorum: ubi lazarus & Abraā

Distinctionis

quis longe agnoscebat. Nō tamē ideo
cōsequens est scire que circa caros suos
aguntur hic vel leta vel tristia.

Quomodo accipienda sunt que de la
zaro. et diuinitate leguntur.

Quis autem querat quomodo
intelligatur qd de lazaro et diui
tate legatur? Audiatur aug. respōsus
dicētis. Si quis putat animas corpore
exutas locis corporalibus cōtineri cum
sint sine corpore: nō deerunt qui faneāt
et diuitem sitientē in loco corporali fuisse
cōtendant: ipsamq; animā corporeaz
preparasse linguam: et stillam de lazari
digito cupisse. Sed melius est dubita
re de occultis q; linguare de incertis: di
uitem in supplicio: pauperes in refrige
rio esse non dubito. Sed quomodo in
telligatur diuinitas lingua: digitus laza
ri: stilla inferni: sinus abrae: et huius
modi vix a mansuetis: a cōtēnsionis min
quam inuenitur.

Ubi se vident boni et mali.

Ueri etiā solet vtrum vicissim
se videant illi qui sunt in inferno
et illi qui sunt in gloria? Sicut san
cti tradunt et boni malos et mali bonos
vidētes vsq; ad iudiciū. Post iudicium
vero boni videbūt malos: sed non mali
bonos. Vni Grego. Infideles in imo po
siti ante diem iudicij fideles super se in
requie attendunt: quorum gaudia post
contemplari non possunt.

De chaos inter bonos et malos.

Ed cum sancti malos in tormē
tis videant: nōne aliqua cōpas
sione erga eos mouent? Nonne
eos de tormētis liberari cupiūt? Reco
le illud euangelicuz qd Abraam diuini
respōdit. Inter nos et vos chaos magnū
firmatum est: ut hi qui volunt hinc trā
sire ad vos nō possunt: neq; ide hinc trā

meare. Quid est illud chaos inter bonos
et malos: nisi hinc iustitia: inde iniquitas
que nullatenus sociari valent? Adeo enī
sancti dei iustitie addicti sūt: vt nulla cō
passione ad reprobos trāsire valeāt: nul
la pro eis inter sanctos fiat intercessio.
Quomodo ergo inde volunt aliq; transi
re ad illos sed nō possunt: qz si dei iusti
tia admitteret: nō fieret eis molesta li
beratio eorum. Vel ita dicitur velle et
nō posse: nō qz velint et nō possunt: sed
qz nō vellent nō possent eos iuuare. De
hoc ita Grego. ait. Sicut reprobi a pe
nis ad gloriam sanctorū transire volunt
et nō possunt: ita et iusti per misericor
diaz mente ire volunt ad positos in tor
mentis: vt eos liberent: sed nō possunt:
qz iustorum anime et si in nature sue bo
nitate misericordiam habeāt: iam tunc
auctoris sui iustitie cōiuncte tanta recti
tudine constringunt: vt nulla ad repro
bos compassione moueantur.

Ubi vna impiorum pena non minuit
beatorum gloriam.

Ultimo querit an pēa repro
borū vna decolorēt gloriā bea
torū: an eoz bñtudinē proficiat?
De hoc ita Grego. ait. Apud aīus iustozū
nō obscurat bñtudinē aspecta pēna re
probaz: qz itz vbi pmissio misericordie
nō erit: minuire bñtudinē leticiā nō vale
bit. Et itz iustis sua gaudia sufficiant ad
maiorē tñ gliaz vident penas maloz: qz
p grāz euaserūt: qz q dei claritatē vidēt
nil i creatura agit qd videre nō possint.

Nō ēāt mirādū q; scīā imortales repro
bos videāt mētis intelligentia: cū pphē
mortales adhuc videāt hec oīa meruerit
Egrediet ergo electi nō loco: s; ite ligē
tia vel visidē manifesta ad vidēdū ipioz
cruciat: quos vidētes nō dolore afficiēt:
sed letitia satiabunt agētes grās de sua

Articulus

liberatione vna impiorum ineffabili ca
lamitate. Unde Esaias impiorum tor
menta describens et ex eorum visione se
ntiam bonorum exprimens ait. Egred
ientur electi. s; et videbunt cadauera vi
rorum qui perueniunt sunt in me. ver
mis eorum non morietur: et ignis nō ex
tinguetur: et erunt vsq; ad satietatē vi
sionis omni carni. i. electis. Letabit. n.
iustus cum viderit vindictam.

De pedibus sedentis super solū
excellens: quos seraphin duabus aliis ve
labant: scriptori: et si non auditori com
memorasse sufficiat: qui a facie exorsus
sedentis: per media ad pedes vsq; via
duce peruenit.

Superius determinauit magister de remu
neratione bonorum. Sic determinat de retri
butione malorum. Et diuiditur in partes tres
Primo determinat de illa retributione ab
solute. Secūdo in comparatione. ibi. Pre
terea queri solet. Tertio ponit breuē recā
pitulationem operis totius. ibi. Dec de ped
ibus. Prima in duas. Primo determinat
de damnatis quo ad malū culpe. Secūdo
quo ad malū pene. ibi. Sic queri pōt. Et
la pars que ibi incipit. Preterea queri solet. di
uiditur in tres. Primo determinat de retri
butione malorum in cōparatione ad eos qui
adhuc sunt in hoc mundo. Secūdo in cōpa
ratione ad eos qui erāt in limbo. ibi. Si quis
autem. Tertio in comparatione ad eos qui
sunt in celo. ibi. Querit etiā solet. Et ista in
tres. Primo inquit si boni et mali vident se
vsq; ad iudicium. Secūdo si beati compa
ratur malis. ibi. Sed cum sancti. Tertio si
ex vna pena malorum minuat in beatis ali
qua gloria eorum. ibi. Postremo queritur.

Articulus I.

Arca hanc distin. querēdū
est pncipalr de qua
tuor. Primo de cognitiōe
anime separate in generali.
Secūdo de cognitiōe dñā
toz in speciali. Tertio de
eozm voluntate. Quarto de eozm pñi
tione. Circa pñis queruntur tria. Primo
vtrum anima sep arata cognoscat aliquid
sensibiliter. Secūdo vtrum cognoscat aliquid

Primus 323

intelligibilr per species in corpore acceptas.
Tertio vtz cognoscat singularia. Ad. i.
Primo ostendo q anima separata cognos
cat aliquid sensibiliter. Cassiodo
rus li. de anima. ca. dicit de anima. q
vult in se post hū? scull amissionē: videt au
dit tāgit ac reliquis sensibus efficacius vtitur.
Itē li. de spū et aīa. ca. ii. dicitur de anima: q
dicitur anima dum vegetat. spūs dūz cōtēpla
tur. sensus dum sentit. ergo potētē sensitūe cū
anima separantur: sed in ipsa nō sunt ociose.
ergo sensitua cognitiōe vtitur. Item phi
losophus primo de anima vult q sensitūe po
tentie nō senescunt. vnde dicit q si senī bare
tur oculis iuuenis videret vt iuuenis. hoc au
tem veruz nō esset si potentia sensitua depē
deret ex corpore. potentia ergo sensitua cum
anima separatur. et si sic: potētē sensibiliter co
gnoscere. Item fm phm in eodem lib. de si
derium confidentia timor et gaudiz pertinet
ad potentiam sensitua. sed talia sunt in ani
ma separata. ergo in ea est potentia sensitua:
et si sic: pōt aliquid sensibiliter cognoscere.
Contra. in li. de ecclesiasticis dogmatibus.
propositione. 18. dicit. Duabus substantijs cō
stat homo tantum. anima et carne. anima cum
ratione. et carne cum sensibus suis. ergo poten
tie sensitue cum anima nō separantur: cū ex
carne dependant. et si sic: nūq; sensibiliter co
gnoscere potēt. Itē fm phm. 2. de anima.
solus intellectus est separabilis ab alijs poten
tīs sicut perpetuum a corruptibili. ergo in se
paratione anime corumpuntur potentie sen
situe: et si sic: anima separata nūq; sensibiliter
potēt cognoscere.
Respondeo q sicut se habent intellectus et
voluntas ad essentiam anime intellectiue. sic
modo suo se habent potentie sensitue ad cōn
tiam anime sensitue. vt autem ostensum est li.
pno. intellectus et voluntas uon addunt rem
absolutam vltra essentiam anime intellectiue:
quāuis ab ea differant fm rationem et rela
tionē. ergo similiter potentie sensitue ad essen
tia anime sensitue nō differunt nisi fm ratio
nem: hoc excepto q potentie sensitue nō pos
sunt esse in actibus suis: nisi mediantibus or
ganis. Intellectus autē et voluntas organia
alligate non sunt: quāuis dum anima intelle
ctiua corpore corruptibili ē vnita ad directio
nem suorum actuum indiget ministerio vi
rtū sensituarum de cōmuni lege: ex quibus
sequitur q siue anima intellectiua et sensitua
in homine sint eadem essentia: siue non: q ant
ma intellectiua a corpore separata nūq; potēt

Alicuius rei cognitiones videt^r dicendū q̄ acquirere possunt nouas spēs intelligibiles: sicut enim existēs in corpore pōt per sui actiūz sicut per principale agens mediante fantasmate sicut instrumentali agente educere spēm intelligibilem de se ipsa inquantūz est possibilis: sic enim multo sit potentior separata in operādo q̄ corpori corruptibili vnita pōt p̄ sui actiūz sicut per agens principale mediante similitudine vel re sicut instrumentali agente educere de se ipsa: vt est possibilis spēm intelligibilem qua aliquid pōt cognoscere q̄ vnita corpori nūq̄ cognouit. **C** De paruulis aut opiant aliq̄ q̄ sicut in resurrectione dominus volūtariē supplebit corporibus paruulorum quāritatē quā habuissent in termino augmētū si vixissent vsq̄ tunc: natura in eis non errasset vel defecisset q̄ ita volūtariē infuluit aiabus eorū statiz cuz a corporibus eorum separate sunt species illarum rerum. Quz per naturale lumē cognitionem acquisissent vel acquirere potuissent si vixissent vsq̄ ad illud temp⁹ in quo de lege cōi maxime viget per naturā vsus rōnis vel vigeat in homib⁹ illius tēporis: quō illi paruuli decesserunt sine decessit. **Hec** ex dictis sequitur q̄ inutilis sit pro alia vita acquisitio naturalis scientiē in hac vita: q̄ electi bene vtunt^r ea: et ille bonus vsus in hac vita vtilis est eis pro alia vita: q̄ per illum bonū vsum merent. Si aut dicit q̄ acquisitio naturalis scientiē sit reprobis inutilis pro alia vita nō est icōueniēs. **C** Alij autē dicunt q̄ q̄ntus deus possit aiabus paruulorū dare cognitiones nālem equalem naturali cognitioni vnus magni clerici vel maiorē: tamen nō dat talem cognitionē animabus paruulorum recedentium a corporibus cum originali peccato: q̄ nō cōuenit: nō enī decessit ceteris paribus q̄ anima que in acquirendo scientiam nunquam laborauit habeat cognitionem naturālē equalem cognitioni anime illius que in acq̄rendo eā laborauit: deus tñ aiabus paruulorum p̄dictorū ifundit volūtariē nō naturālē spēs illarum rerum quarū cognitio decet status eorū: et quīs deus p̄dictas spēs ifundat nō de necessitate nature: sed libera voluntate: tñ naturalis est cognitio quā aie p̄dictorū paruulorū hnt per eas: q̄ non eleuat intellectum supra suā nāle facultatē. **C** Ad 6^m vdm q̄ illa fuit opio Aul. cui hoc nō est assentiendū. **C** Ad 2^m vdm q̄ dicit Aug. loq̄tur de tri. que est i parte aie sensibile. et potest dici q̄ per actem cogitatis itelligit potentia cogitatis sensitiua que altissima est iter potentias sensitiuas. **¶** Ad pōt vici q̄

aciem vocat cogitantis potentia intellectiuam in q̄ntū actum itelligit et ipam iformatōem vocat ipam itellectionē que est expressio sititudo rei itellectē q̄ illa que habituallr intellectu retinetur. **C** Ad 3^m vdm q̄ illa sititudo tenet in q̄ntū aia est vnita corpori corruptibili: nec ad huc totā est sise: q̄ nō sic remanet habituallr sititudo colozia i visu sicut spēs itelligibiles i intellectu. **C** Ad 4^m vdm q̄ p̄his ibi vocat itellectū passibilem imprope. s. ipam cogitatiuam sensitiua: que organū hz in media celula crebrū: quā semp oz est in actu suo: dum itellectus corpori corruptibili vnitas itelligit de lege cōi. vñ facit ofiam iter itellectum passibilem et possibilem. **C** Ad 5^m vdm q̄ aia post sui separatōz aliq̄ itelligit per vnas spēs: et nō per aliam a casu. alioz ex causa deterniata: aut q̄. s. illa spēs foris est i ea ipressa: non n. omnes spēs exites in intellectu i eo equalr sunt ipressē: Quis oēs ibi habeant esse icorruptibile: aut q̄ magis assuetū est itelligere per illam: aut q̄ est rep̄ntatiua generalioris intentionis: q̄ itentio entis est que p̄mo ordie nature occurrit itellectui: et habita ista generali cognitione i actu: q̄ multe spēs itelligibiles sūt i ea: per quas de rebus diuersis pōt cogitare: voluntas mouet itellectum ad cōuertendū se ad illas prout sibi placet. **C** Ad 6^m vdm q̄ cū of q̄ vna potētia nō hz naturālē modū agendi nisi vñū q̄. dico q̄ nō est verū de potentia que radicat i tali entia forme: que successiue potest hfe duos modos nālis exite: q̄ nālis modus operādi p̄portionalē essentie mediāte suo naturali mō existēdi. itellectus aut hūan⁹ est potentia radicata in essentia aie rōnalis: q̄ successiue hz duos nālis exite modos. duz. n. ē i actu corporis forma naturālē existit: post q̄ etia est a corpore sepata naturālē existit: q̄ per suam nām existit: nō est aut idē modus naturaliter exndi quo existit vt pars in cōposito: et vt actu corpus iformas: et ille quo per se existit: q̄ sic existit nō vt actu pars: nec vt actu corpus iformans: sed vt quoddā totū nō habens suum cōpletū nālis exite modū: quapp̄ hūan⁹ modus exndi sibi est nālis: q̄ secundum. vñ ē nāliter ipū appetit. **C** Ad 7^m vdm q̄ dicunt q̄dam q̄ modus itelligendi in fantasmate nō est nālis: sed accitālis aie coniuncte corpori: q̄ corruptibilitas nō p̄tinet ad corpus essentiaz: sed sibi accidit: et p̄dictus modus nō conuenit aie coniuncte nisi rōne corruptibilitatis corporis per quā aia sic aggrauat: vt p̄pter sui debilitatēz nō possit per sui nām. et de lege cōi apprehendere itelligibile nisi in aliquo

Sensibili vt quasi in exemplari. **¶** Sed quāuis hec opinio sit multuz p̄babilis: tamē cōtra eā p̄babiliter sic arguunt aliq̄. aia beata post sui corporis resumptionē aliquid p̄cipabit de modo exndi sensibili: quātū erit corporis sensibilibis forma: corpus. n. p̄ suā glōzificationem nō desinit esse sensibile. p̄cipabit etiaz anima aliquid de modo existēdi itelligibiliter: quātū est sp̄ualis substantia: quia p̄ncipaliter participabit illū modū existēdi: qui cōueniet sibi rōne sui: q̄ illuz q̄ sibi cōueniet rōne corporis. ideo p̄ncipaliter participabit existēdi modum itelligibiliter: q̄ modū existēdi sensibilibiter. cū ergo naturalis modus itelligēdi p̄portione tur naturali modo exite substantie itelligentis: videt q̄ illud q̄ itelliget naturaliter itelliget in aliquo sensibili. Inter aut sensibilia illud q̄ p̄pinquius est sp̄ci itelligibili est fantasma. **¶** vt q̄ illud q̄ mō nāli itelligit: itelliget in fantasmate. **¶** Dicitur etia. icōueniēs videtur q̄ aia nūquā habeat naturālē modū itelligendi quādū est actu corporis corruptibilis forma: sed si modus itelligēdi in fantasmate nō esset sibi naturalis: nūquā saltē de lege cōmuni haberet naturalem modū itelligēdi: quādū est actu corporis corruptibilis forma: quādū sic est nūquā saltē de lege cōmuni sine fantasmate itelligit: videtur ergo q̄ icōueniēs sit dicere q̄ talis modus itelligēdi nō est sibi naturalis. **C** Alij dicūt. q̄ sicut alium modū existēdi habet aia corpori corruptibili coniuncta q̄ habeat separata. sic habet alū quādo erit cōiuncta corpori glōzificato. et ideo scit alio modo itelligit separata q̄ cōpori corruptibili vnitas: sic modo diuerso ab istis duobus itelliget nāliter quādo erit corpori glōzificato vnita. **¶** Sz quia nō clare p̄t p̄ iste naturalis modus itelligendi differat ab alijs duobus: nisi q̄ erit perfectior. ideo videtur alijs vobz q̄ anima quādo erit vnita corpori glōzificato habebit nālem modū itelligendi in fantasmate: et supernaturalēz non in fantasmate: et simul candē rem itelligere poterit vtroq̄ modo: cū oculus corporalis eadē rem: quas videt in speculo simul possit videre nō in speculo. **Hec** ex dictis sequit q̄ anima separata habeat naturālē modum itelligendi perfectiorē q̄ erit ille naturalis modus itelligendi: quez habebit: quādo erit corpori glōzificato vnita. illam. n. p̄positionēz qua dicit. nobilitas est naturalis modus itelligendi sine fantasmate q̄ cū fantasmate: non opz semper esse verā nisi ceteris paribus. in p̄posito autēz nō sunt cetera p̄ia: q̄ p̄pter perfectiorē existē

di moduz foruz: erit aie nālis virtus quando erit corpori glōzificato vnita: q̄ sit dum est separata. et ideo poterit aliquid etia nāliter p̄fectius videre in fantasmate q̄ ipsa separata possit naturaliter videre: non in fantasmate: sicut oculus corporalis: quādo est foris videt aliquid rem clarus in speculo q̄ oculus debilis videat eadē rem: nō in speculo. **¶** **Tertio** queritur vtruz anima separata cognoscat singularia. Et videt q̄ nō: q̄a de omni itelligibili potest esse scia: sed de singularibus nō potest esse scientia. sed secundum p̄hum. p̄mo posteriorum. omnis enī scētia de vniuersalibus est. ergo anima separata: cū non habeat nisi cognitionēz itelligibile: nō potest cognoscere singularia. **C** Item secundum p̄hum. p̄mo p̄phico. vniuersale secundū rationem notuz est. singulare autem secundū seculum: sed anima separata non habet cognitionem sensitiuam: quia illa requirit organuz. ergo non potest cognoscere singularia. **C** Itē species in intellectu est respectu indiuiduorū vniuersalis: sicut dicit Auicē. 5. metaph. ca. 1. Sed per speciem vniuersalem non potest singulare cognosci. ergo anima separata non cognoscat singularia. **C** Contra. Lu. 16. dicitur de diuite damnato q̄ eleuans oculos suos cum esset in tor: mentis vidit Abraam a longe et Lazarū in sinu eius: sed constat q̄ illa visio non fuit sensibilis: sed intellectualis: cum ergo Abraam et Lazarus sint duo singularia anime separate habent cognitionem singularium. **C** Respondeo. q̄ anima separata cognoscat singularia: quia non tantum in intellectu est similitudo vniuersalis: sed etiaz rei singularis: nec due sunt similitudines numero distincte: sicut nec sunt duo numero distincta hec albedo et albedo. vnde eadem est similitudo representatiua huius albedinis et albedinis: et prius ordine nature representat albedinē q̄ habeat albedinem. vnde cuz intellectus possit sui separationem a corpore per suum actiūz tanquā per agens principale sub deo mouet seipsum. et mouetur in quantum possibile est mediante illa similitudine tanquam agente instrumentali sub ratione qua est representatiua albedinis tantum cognoscat albedinem in vniuersalibus: in quantum autem mouet seipsum per eam sub ratione qua est representatiua huius albedinis cognoscat albedinem in singularibus: quātū etiam mouet seipsum per eam sub vtroq̄ ratione cognoscat albedinem in vniuersali in comparatione ad albedinē in singulari: nec

Distinctionis

Est mirandum si intellectus per vnam speciem possit se mouere sub vna ratioe et non sub alia vel ab vtraque simul: quia vnum est plura secundum rationem: et distinguit intellectus vbi non distinguit natura. Predicta autem superius. lib. 2. dist. 14. in illa questione. vtrum possimus cognoscere singularia. plenius et diffusius explicata sunt. et ideo hic pertransibo breuiter.

Ad primam in oppositu dicitur. quod de te contingit scire quid est: et contingit scire ea esse in actu. primo modo de omni quod potest intelligi siue sit vniuersale siue singulare: ideo raptibile vel corruptibile potest esse scientia. secundo modo non potest esse scientia de singularibus corruptibili lib: quauis intellectu possint apprehendi: quia non possunt a nobis de lege communi sciri nisi videant presentia. **A**d 2. cum dicitur. quod vniuersale secundum rationem notus est. et dico quod hoc cum precisione debet intelligi: quia sensu cognosci non potest: quod autem de singulari notus est secundum sensum. hoc non dicitur cum precisione intelligi: quia nec omne singulare est cognoscibile per sensum: vt patet in singulari substantia intellectuali. singulari res etiam sensibile non est cognoscibile per sensum: sed etiam per intellectum. **A**d 3. dicitur. quod species existit in intellectu quauis sit respectu idios duorum vniuersalis in quantum per illa potest intellectus cognoscere individua sub vna ratione vniuersali: tamen respectu eorum est etiam singularis in quantum intellectus per eas potest cognoscere singulare: quauis ergo in intellectu sint multe species per quarum quilibet potest cognoscere vniuersale: tamen per speciem propriam cognoscit quodlibet singulare. **Arti. n.**

Insequenter

queritur de secundum principalem. Et circa hoc queruntur tria. **Primo** vtrum anima separata possit per suam naturalem virtutem se mouere de loco ad locum. **2. vtrum** possit moueri alicui corpori vt proprium motor. **3. vtrum** possit offendere quod anima separata non potest per suam naturalem virtutem se mouere de loco ad locum. si enim se posset mouere per suam naturalem virtutem de loco ad locum non portaretur ad locum quocies: quia ad illud libentissime moueret se: sed vt de 2. 6. factum est vt moueretur mendicus et portaretur ab angelis in suis Abrabe. ergo anima separata non potest per suam naturalem virtutem se de loco ad locum mouere. **Item** quedam sunt substantie corporales que quauis

habent imaginationem et sensuum appetitum: et sint ab aliis mobilis secundum locum: tamen illo motu seipsas mouere non possunt. dicitur. n. phis. secundo de anima. quod sensuum quedam sunt que non habent motum secundum locum: et hoc est propter imperfectionem eorum. quia similes sunt quedam substantie spirituales que quauis habent intellectum et liberam voluntatem et sint mobiles ab aliis secundum locum: tamen propter eorum imperfectionem seipsas illo modo mouere non possunt: sed non est inuenire aliquas substantias tales nisi aias separatas que habent imperfectum existendi modum. ergo videtur quod seipsas non possunt mouere secundum locum. **Item** secundum sententiam philosophi. omne quod potest se mouere de loco ad locum resolubile est in talia duos quos vnum est per se mouere: et aliud per se mouere: sed anima non est resolubilis in talia duo. est enim simpliciter nature. ergo non potest se mouere de loco ad locum.

Contra. vt ostensum est. lib. 1. dist. 37. In illa questione. vtrum angelus sine assumpto corpore possit se mouere de loco ad locum angelus potest se mouere de loco ad locum. quia similes cum anima separata sit alicuius definitiue: et aliquo modo assimilatur angelis in per se existendo: nisi in hoc quod habet imperfectionem existendi modum potest se mouere de loco ad locum.

Responsio. quod aia separata per suam naturalem virtutem potest se mouere de loco ad locum. Et ad intelligendum hanc veritatem magis distincte. **Primo** itendo declarare quod potest moueri de loco ad locum. **Secundo** quod aliquid mouet de loco ad locum. **Tertio** quod potest se mouere de loco ad locum. **4. quod** aliquid mouet se de loco ad locum.

Primum declaro sic. per philosophum. 3. phis. motus est actus entis in potentia secundum quod habet. sed aia separata est in aliquo loco definitiue: et est in potentia ad existendum in loco alio. sed de vno loco ad alium moueri potest. **Secundum** arti declaro sic. animam recedentem a corporibus quedam recedunt in mortali parte: et ille transferunt ad infernum: quedam recedunt cum charitate: et illarum quedam nihil portat secum purgandum: et ille transferunt ad celum: et purgantur: quedam portat secum aliquid purgabile: et ille de lege communi transferunt ad purgatorium locum: et postquam purgati sunt transferunt ad celum eternum: sed predicta transferunt sunt motus seu per motum. quod aia separata aliquid mouent de loco ad locum. **Tertium** articulum declaro sic. maius est rem transmutare ad formam etiam accidentalem quam est transmutare de loco ad locum. vt. n. ostensum est. lib. 2. di. 7. 1. quodne articuli quinti: demon per suam virtutem non potest immediate transmutare materiam ad formam sub alia: nec etiam ad accidentalem naturam: quauis ea transmutare

possit secundum locum: et etiam ad formam artificialem: eo quod talis forma causatur mediante aliquo motu partium secundum locum: sed aie separe potest mouere ad formam accidentalem: quia potest mouere se metipsam secundum diuersas affectiões. quod multo fortius possunt per suam naturalem virtutem se metipsas mouere de loco ad locum. **Prout** creata aia separata habet intellectum quo se potest dirigere in mouendo de loco ad locum: et liberam voluntatem qua potest talē motum imperare: probabile est etiam conueniens quod a creatore recedat motiuas potentias quia tales motu potest exercere. **Quartum** articulum declaro sic. aie recedentes a corporibus in charitate nihil portantes secum purgabile scilicet quod voluntas dei est quod status ad celum empti reu transferant: cum quod sciant se mouere: et velint: quod vehementer locum illud desiderant et possunt: vt iam dictum est. probabile est quod ad illud locum seipsas moueant: quous ab angelis ob reuerentiam associantur. recedentes etiam a corporibus in charitate secum portantes aliquid purgabile scilicet quod voluntas dei est quod ad locum purgationis transferant: cum ergo hoc sciant et facere possint et velint: eo quod in officio diuine sui obediētes: videtur quod ad illud locum moueant se: quauis ob aliquam causam illuc deducantur a bonis angelis: vt aliqui volunt: vel a malis: vt dicitur angelus etiam recedentes a corporibus in parte mortali mouent seipsas ad locum inferni: sicut latro quod ducit ad patibulum seipsos mouet: quia prius vult ire ad patibulum quam illuc trahi vel in vna plus affligi.

Ad 2. in oppositu dicitur. quod illa portatio de qua loquitur ibi saluator est portatio cuiusdam reuerentie: sicut videmus quod magne persone aliquid cūtes de vno loco ad alium interdum portant ab honorabilibus personis in signum reuerentie. **A**d 3. dicitur. quod non omnia bruta imperfecta carēt potentia mouendi se secundum locum. aliquid. n. sunt quod non possunt generare sibi sibi: et in hoc inspecta sunt: et tamen mouent secundum locum: et quauis sint aliquid materialis imperfectio: propter quam secundum locum se mouere non possunt: nisi sibi imperfectio non decenter aliquid spirituales substantias. illa. n. bruta quod secundum locum se non mouent tali motu non indigent: quia vel suam nutrimentum habent punctum vel non puidit vt eis portet. sicut patet per mare per suum fluxum portat nutrimentum coctibus existētibus in sabulo: non tamen talia totaliter carēt potentia mouendi se: quod astringendo se et dilatando secundum partes aquarum mouent se secundum locum. decens autem est et ordo iusticie hoc requirit vt aia rationalis postquam a corpore est separe vadat vel ad infernum: vel ad purgatorium: vel ad celum ferat emperens. **A**d 3. patet solutio per illud quod dictum est. lib. 1. di. 37. in illa questione. vtrum angelus

B
C
D
E

Articulus

Secundus

possit se mouere de loco ad locum: et per illud quod supra dictum est in hoc quarto in illa questione. vtrum in beata fructione voluntas tamen sit passiva. in solutione secundum argumentum. **26. n.**

Secundo

queritur vtrum aia separe possit mouere aliquid corpus de loco ad locum per suam naturalem virtutem. Et videtur quod non: anima corpori coniuncta non mouet corpus intelligendo et volendo tamen: quod patet. quia quando multum viget in homine versus intellectus et voluntatis: tamen seipsam non potest mouere de loco ad locum propter debilitatem: quando huiusmodi viget quod mouere non potest propter membrum infirmum: vt patet in membro paralitico: sed in anima separata non est aliqua potentia alia ab intellectu et voluntate: quia non respicit eam nisi sub ratione duplici. scilicet sub ratione veri sub qua est obiectum intellectus: et sub ratione boni sub qua est obiectum voluntatis. ergo aia separe nullum corpus potest mouere per suam naturalem virtutem. **Item** sicut aia corpori coniuncta audit mediante organo corporeo: sic mouet corpus de loco ad locum: organo corporeo mediante: mouet. n. ipsum in mediis tibus musculis et nervis et spiritibus deferentibus influentias aie: quod patet potest contingere talis lesio in musculis et nervis vt talis opilatio que prohibet transire prius predictos: ita quod anima corpus suum de loco ad locum mouere non potest: sed quod organum quo audit anima non separata cum anima. ideo separata audire non potest: quauis per intellectum apprehendat audibilia. quod a simili cum musculis nervis et spiritibus predictis non separantur cum anima: ipsa separata nullum corpus per suam naturalem virtutem mouere potest. **Item** ad actum exercendum quem anima exercere potest separata nullo organo indiget: etiam dum est corpus coniuncta. unde quia anima separata potest habere actum intelligendi: quia sibi conuenit secundum se: non exercet illum actum: etiam coniuncta corpori aliquo organo mediante: quapropter dicitur quod intellectus non est potentia organo alligata: nec voluntas similiter: sed anima corpori coniuncta non potest mouere corpus nisi organo mediante. ergo ipsa separe nulla corpus potest mouere.

Contra. quia angelus potest mouere seipsum de loco ad locum: potest etiam mouere aliquid corpus de loco ad locum. ergo a simili cum anima separata possit mouere seipsum de loco ad locum: vt patet ex precedenti questione: potest mouere aliquid corpus de loco ad locum. **Item** si deus alligaret supernaturaliter vnam partem anime separe: et portaret eam: queret animam hanc naturalem: quous

possit se mouere de loco ad locum: et per illud quod supra dictum est in hoc quarto in illa questione. vtrum in beata fructione voluntas tamen sit passiva. in solutione secundum argumentum. **26. n.**

B
C
D
E

Utrum illa anima possit se mouere de loco ad locum...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Utrum illa anima possit se mouere de loco ad locum...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Utrum illa anima possit se mouere de loco ad locum...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Utrum illa anima possit se mouere de loco ad locum...

Consequenter queritur...

Utrum illa anima possit se mouere de loco ad locum...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

Respondeo. qd anima sepata pot per sua natura...

per accidens pot' esse non delectabilis: sed tri-
 stabilis. in damnatis enim post iudicium erit eo-
 rum natura ita plene comprehensa tristitia: ut
 oino sint idispositi ad aliquam delectationem:
 et quia sicut dicit phus. 2. de anima. actus acti-
 uorum sunt in patiente dispositio. vltus scientie
 nulli in eis delectationem poterit generare:
 sed generabit tristitia: quantum. ex visu scien-
 tie semper eis representabitur aliqd de quo do-
 lebant. minor etia falsa est si extendatur ad de-
 mones ante iudicium. demones enim ante iu-
 dicium possunt habere: et interdum habet ali-
 quas modicas delectationes vanae: et multas
 resperfas amaritudine. Aliqui etia dicunt q
 anime damnate aliqua iterum quavis debi-
 lem habet delectatione. Et dicunt q sicut no
 sequitur. est bonum sine omni malo. ergo est ali-
 quod purum malum. ita no sequitur. beati nul-
 lam habet tristitia. ergo damnati nullam habet
 gaudiu. Melius tamen est vt dicatur q anime
 damnate nullam penitus vltus habet delectatio-
 nem: nec etia demones aliqua habebunt post
 iudicium delectatione. vt in lib. 2. ostensum e.
 Ad 2^m dicit q quis ille pene sine maioribus
 q istis: tamen non ita poterit auferre damna-
 tis vltus scientie sicut possunt alique pene ho-
 minibus in hoc mundo: q organa corporum il-
 lorum seruabatur incorruptibilia ad maiores
 afflictione eorum: que organa hic p vltima
 tiam penaz aliquado corrumpi cotingit. dam-
 nati tamen per vltima penaz multo mi-
 nus erit apti ad vltus scientie nisi respectu eo-
 rum quoz consideratio erit ad augmentu sue
 tristitie. Ad 3^m dicit q quavis deus sit pro-
 pinquior intellectui eorum per essentia q alia
 obiecta: non tamen sub ratione obiecti nisi i qua-
 tum est puniens. et sic de eo maxime cogitant
 non ex amore: sed ex odio. in qtu aut est dul-
 cis et misericors miue de deo cogitat. Ad 4^m.

Secundo

queritur vtrum dantur cogno-
 scant ea que fiunt circa nos. Et
 videtur q sic. vt eni habet Luce. 16. ille diues
 dicit ad Abraam se quinqs fies habere. q scie-
 bat ad huc ipsos viuere: quod non esset verum
 nisi cognoscerent ea que fiunt circa nos. Et
 res non depedes a loco nec situata in loco no
 impeditur in sua operatione. ppter locales vi-
 stantiam: sed anime damnate non depedent a
 loco: nec sunt situata in loco: q dicit Boetius
 3° lib. de heb. que incorporea sunt in loco no
 esse. ergo ita cognoscat ea que fiunt circa nos:
 ac si iter nos essent presentes. Item poten-
 tior est lux naturalis intellectus q lux corpora-
 lis: quocirca sed lux corporalis non impeditur

in sua operatione. ppter loci distantia: qd pat-
 tet in luce solari que in quatacunq distantia il-
 luminat: sed in damnatis remanet lux natura-
 lis intellectus. vnde de demonib⁹ dicit Boetius
 in lib. de di. no. c. 4. q sunt clarissimi. ergo da-
 nati non impediuntur in sua cognitiōe p quacu-
 q distantia: et sic ita cognoscat ea que circa
 nos fiunt: ac si essent presentes.
 Contra. Aug. in lib. de cura p mortuis agē-
 da. iter medium: et sine ibi sunt spūs defuncto-
 rum vbi no vident quecuq agitur aut cuncti-
 unt in ista vita hominibus: et infra de illo diui-
 te: q illi fuit cura de viuis: spūs quid agerent
 omnino nesciret. Item Aug. lib. de diuina
 tione demonum iter pncipiū et medium. di-
 cit q demones celeritate motus multo ali-
 gnita nuntiant que homines p sensus terreni
 tarditate mirrentur: sed ad cognoscendū talia
 non requireretur celeritas motus si cognosce-
 re possent res quibus presentes no essent. cum
 ergo anime dantur no sint presentes reb⁹ que
 circa nos fiunt: nec sint potentioris cognitiōis
 q demones: no cognoscat ea q circa nos fiunt.
 Rūdo. q damnatos cognoscere ea q cir-
 ca nos fiunt triplici intelligi potest. scilicet aut p scien-
 tiam: aut per coniecturā: aut per reuelationē.
 Primo modo no cognoscunt ea que circa
 nos fiunt: q cognoscere sic que fiunt circa nos
 non possent nisi accipiendo similitudines a re-
 bus: ad quas accipiendas requiritur proportio-
 nata. pproportio intellectus ad ipsam rem. quā
 vis autem distantia non impedit cognitionē
 intellectus respectu rei cui⁹ iam habet spēm. tū
 iproportio nata distantia qualis est iter animas
 que sunt in inferno: et ea que circa viuos fiunt in
 hoc mundo ipedit cognitionē intellectus respe-
 ctu rei cuius non habet spēm: quia pphibet spe-
 cie acquisitionem. Secundo autem modo da-
 nati cognoscent multa que fiunt circa nos. ex
 statu. n. pterito in quo homines viderūt. po-
 stea coniecturāt multa que accidūt circa eos.
 et sic cognoscebat ille diues dānatus suos fra-
 tres viuere adhuc: q secū eos in tormentis no
 videbat: nec euz requiescebūt in sinu Abrahe
 no erat tamen cognitio certa: q mortui ex spe-
 ciali priuilegio penitentia aliquando faciunt
 in locis in qbus peccauerunt. Tertio modo co-
 gnoscunt aliqua que fiunt circa viuos: vel per
 reuelationē demonū vel animaz ad eas descē-
 dentium: sed nūq sit eis aliqua reuelatio: nisi
 talis vnde tristatur.
 Ad 2^m dicit q quis anime separate no de-
 pendent a corporali loco: tamen in loco sunt:

quod probatum est in simili lib. pmo. disti. 37.
 in illa qōne. vtrum angelus sit nūq. In qua
 ostensum est q angelus pter omnē opatio-
 nem quā habeat circa locū est in loco definiti-
 ue: spūs non circūscriptiue: q sic incorporea
 in loco non sunt. et sic intelligitur illud verbum
 Boetii de heb. Ad 3^m dicit q quis po-
 tentior sit lux spūalis q corporalis quocunq:
 tamen ex hoc no sequitur q possent illuminare
 in qtuacūq distantia. potentior enim est rem ali-
 quā spūaliter illuminare in parua distantia q
 corporalr illuminare in magna distantia: quia
 iproportioabiliter nobilioz est illuminatio spi-
 ritualis q corporalis: quāntis tū sol illuminat
 in qtuacūq distantia que est: tantū tū de⁹ possent
 facere distantia q vna res tū distaret a sole q
 ad eā lamē solis ptingere no possent. Ad 4^m.
 queritur vtz damnati videant san-
 ctōz gloriā in celo. Et videt q no.
 Beati non vident penā damnatorū: qz cū ant
 ma ex charitate compatiaf in ferre: beati com-
 paterentur damnatis: quod esse no pot: qz cō-
 passio est cū pena. ergo a simili dānati non vi-
 dent gloriā beatorū. Item no vident eā per
 essentia: quia in eis per essentia no est: nec per
 spēm naturaliter idita: qz tunc oēs eam vide-
 rent: nec per spēm acqstia: qz vt iam deū ē. aia
 non acqrit spēm rei nisi sibi sit presens vel in p-
 pinqtate. pportio nata virtutis: nec p spēm insu-
 sam a deo: qz no sunt digni vt a deo fiat eis ali-
 qua reuelatio saltē ducens in cognitionem de-
 lectabilis rei. ergo damnati nullo modo vident
 gloriā sanctorū in celo. Item non conce-
 ditur reprobis qd ex speciali grā pceditur bo-
 minibus iustis: sed si hoibus iustis in hac vita
 cōcedatur videre sanctorū gloriā. hoc est ex
 spūali grā. q hoc no pceditur damnatis.
 Contra. vt habet Luce. 16. diues dānatus vi-
 dit Lazarū in sinu Abrahe. Et sancti letā-
 tur de pena damnatorū. vnde psal. Letabitur
 stus cū viderit vindictā: sed non possent de ea
 letari nisi viderent eam. ergo a simili damna-
 ti vident gloriā beatorū.
 Rūdo. q dānati gloriā sanctorū no vidēt:
 qz visio est cognitio intuitua et clara: ppter lo-
 quendo de visione. sic. n. non possent videri glo-
 ria beatorū qn viderentur beati: et ipse de⁹. euz
 eoz gloriā in perfecta eoz conuinctōe cū deo
 consistat. non. n. pot videri imediate et clare cō-
 iunctio aliquozum quin videantur ipsa cōiun-
 cta. in generali tamē et parti in speciali cogno-
 scunt gloriā beatorū quasi arguēdo. nulluz. n.
 videt damnati qui tenuerit fidē et bonos mo-
 res. vnde cogit intellectus eorum assentire q re-

ra est sacra scriptura: et ex pnti q beati habent
 bona que eis in sacra pmittuntur scriptura: et
 qz beatitudo in sacra scriptura pmittitur: iust⁹
 non tū in generali. sed etia partim in speciali:
 spūs non in rōne pper specialissima: qz sic lin-
 gua hois eam no possent narrare: nec intellectus
 in hac vita de lege cōmuni intelligere. iuxta il-
 lud Apstl pma ad Cor. 2. nec oculus vidit: nec
 auris audiuit: nec in cor hois ascendit qd pre-
 parauit deus his qui diligunt illū. ideo dāna-
 ti arguendo cognoscent gloriā beatorū non
 tūmodo in generali: sed parti in spūali. no aut
 plene in spūali: qz illa gloria significari pot p il-
 lud nomē noui scriptū in calculo caudido. de
 quo dicit Apoc. 2. q nemo scit nisi q accipit. De
 huius vō cognitiōne dānati tristatur. ppter i-
 uidiā felicitatis alienē: et caritā beatitudinis
 pprie. post iudiciū tamē damnati eoz q ad p-
 prias penas qsi totaliter eoz consideratio re-
 flectetur: istā cognitiōne non habebūt nisi for-
 te in eē generalissimo: qz per pplementū dolo-
 ris intellectus eoz predicte argumentatiōi no
 vacabit. vnde Grego. Luce. 16. sup Luce post
 pncipiū. super illud Luce. 16. Eleuas te. Et re-
 citat magf hui⁹ di. c. 5. dice q infideles in imo
 positi ante diem iudicij fideles sup se in requie
 attēdūt: quoz gaudia pnt pteplari no pnt.
 Ad 2^m dicit q quis ille pene sine maioribus
 q istis: tamen non ita poterit auferre damna-
 tis vltus scientie sicut possunt alique pene ho-
 minibus in hoc mundo: q organa corporum il-
 lorum seruabatur incorruptibilia ad maiores
 afflictione eorum: que organa hic p vltima
 tiam penaz aliquado corrumpi cotingit. dam-
 nati tamen per vltima penaz multo mi-
 nus erit apti ad vltus scientie nisi respectu eo-
 rum quoz consideratio erit ad augmentu sue
 tristitie. Ad 3^m dicit q quavis deus sit pro-
 pinquior intellectui eorum per essentia q alia
 obiecta: non tamen sub ratione obiecti nisi i qua-
 tum est puniens. et sic de eo maxime cogitant
 non ex amore: sed ex odio. in qtu aut est dul-
 cis et misericors miue de deo cogitat. Ad 4^m.
 queritur vtrum dantur cogno-
 scant ea que fiunt circa nos. Et
 videtur q sic. vt eni habet Luce. 16. ille diues
 dicit ad Abraam se quinqs fies habere. q scie-
 bat ad huc ipsos viuere: quod non esset verum
 nisi cognoscerent ea que fiunt circa nos. Et
 res non depedes a loco nec situata in loco no
 impeditur in sua operatione. ppter locales vi-
 stantiam: sed anime damnate non depedent a
 loco: nec sunt situata in loco: q dicit Boetius
 3° lib. de heb. que incorporea sunt in loco no
 esse. ergo ita cognoscat ea que fiunt circa nos:
 ac si iter nos essent presentes. Item poten-
 tior est lux naturalis intellectus q lux corpora-
 lis: quocirca sed lux corporalis non impeditur

concedenda sint. gratia principalis conclusio...

Dissequenter queritur de 4o principio...

Primo ergo ostendo qd damnati no appetunt naturam beatitudinis...

Secundo appetere bonum est appetere beatitudinem...

Contra appetere bonum est appetere beatitudinem...

Ratio qd cum fm Aug. 19. de ci. ca. peccatum delere non possit...

Ad primum in oppositum obdm q natura cognita veri...

Ad tertium dicendum qd damnati omnes volunt esse damnatos...

non omnes damnabunt plus vellent illos ad quos...

Secundo querit vtrū dānati debeat velle non esse...

Contra nullus debet velle non esse ad fugiendum...

Ratio qd in dānatis est malū culpe in quo sunt obstinati...

habet rationem mali. secunda non sed peccatum est...

Tertio querit vtrū dānati vellent non esse. Et vi qd...

De si principaliter et immediate affligat anima: eo-
 tum et ex sequenti et per quodam redudantiam affliget
 caro. unde caro datur affliget et ab exteriori
 et ab interiori. Et sic patet quod querere utrius
 daturis sit maior: pena vermis quam ignis est que-
 re utrius remotionis scientie sit eis maior: pena quam
 illa que in eis causat ex igne. **C** Ad quod dicitur sim-
 pliciter quod sic: potest sic declarari. sicut magnitudo
 delectationis pensat ex tribus. scilicet magnitudine bo-
 ni principis: ex bona dispositione potentie ad su-
 scripiendam passionem delectationis et ex perfectione co-
 lunctionis. sic magnitudo doloris pensat ex ma-
 gnitudine mali coniuncti: et ex hoc quod potentia
 est multum disposita ad patendum ab illo malo: et
 ex forti coniunctione mali affligentis cum illa po-
 tentia. malum enim interioris animam affligens datur
 et perpetua carentia sue perfectionis: ad quam
 erat apta nata: in quantum illa carentia apprehendi-
 tur sub certitudine sit in esse pro peccato. prope
 voluntatis: hec enim carentia ut sic apprehensa est il-
 lud maximum malum quod animam affligit. quod lon-
 ge magis est bone dispositionis anime contrarium quam
 actio ipsius ignis. anima etiam magis est disposita
 ad patendum a malo predicto quam ab ipso igne.
 quod patet quod ille ignis non est aptus natus animam
 affligere ex propria virtute immediate: non enim ipse
 affligit immediate nisi in quantum est instrumentum
 diuine iustitie: et post iudicium affliget animam etiam
 corpore mediante. anima autem patitur a predicto spi-
 rituali malo immediate et per se. coniunctio etiam est
 fortior: quod fortior est apprehensio per intellectum
 quam sensum: et quantum post corporis resumptio-
 nem illud malum quod vermem vocat: et ipsius ignem
 apprehendat per intellectum. tamen principaliter ap-
 prehendet ignem per sensum et vermem per intellectum
 quod vermis est quod magis intelligibile: cuius sit quod
 spirituale. et ignis cum sit quid sensibile. vermis
 etiam presentior est anime quam ignis: quod corporalia non
 possunt esse intra animam sicut spiritualia. malum autem
 quod est anime realiter presentius et ab ea cognitum
 affectus sibi fortius est coniunctus. **P**ropositi-
 et auctoritate confirmat. dicit. n. Greg. 15. mora.
 pari ante medium super Job. 20. deuorabit eum
 ignis quod non succendit. quod clibanus intrinsecus
 ardet. is vero qui ab igne deuoratur ab exteriori
 parte incipit concremari. ut ergo sacra eloquia
 ardere et exterius et interioris reprobos demon-
 strarent eos etiam ab igne deuorari: sicut clibanus
 non ponit testant: ut per ignem crucientur in corpo-
 re: et per dolorem ardeant in mente. cum ergo cal-
 dior sit ignis clibanus: quod est inclusus: cui com-
 paratur dolorem interioris. i. remotionem conscientie quam
 ignis exterior non inclusus: cui comparatur penam
 ignis exterioris: nobis ostendit maiorem esse pe-

nam vermis quam ignis.
C Ad primum in oppositu dicitur quod illud verbum
 Aug. intelligendum est de molestia que insert
 per instrumentum corpale et ceteris paribus. **C** Ad
 2^m dicitur quod non semper magis affligit pena que ex
 sui natura citius insert morientem: cum quedam sint quod
 to iterficiunt: nec tamen ita affligunt: sicut aliquid quod
 te non inserunt: aut tarde inserunt: dolor enim in quantum
 dolor: non causat mortem sed in quantum per ipsum fit
 in corpore transmutatio aliqua que contrahitur
 corporis dispositio necessaria ad vitam. illa autem
 dispositio contrahi potest aliquid per aliquam quod minus
 inserunt dolorem quam aliqua que contrahitur
 inserunt dolorem quam aliqua que contrahitur
C Ad tertium dicitur quod pena vermis non causatur
 ex silitudine rei: sed a re quod silitudine appre-
 henditur: et etiam pena ignis causabit in corpore ab ip-
 so igne. quod per silitudinem apprehenditur a tactu: et quod
 nis non magis viget in hominibus apprehensio sen-
 sibilis quam intelligibilis: in daturis magis vi-
 gebit intellectualis virtus in ostendendo unde
 doleant quam sensibilis. **Questio.** vltima.
Ultimo queritur utrum carentia visionis dei sit
 maxima penarum omnium que sunt in in-
 fernis. **E**t videtur quod non: quia maxima penarum omnium que
 sunt in inferno non est in paruulis: cuius dicit Ang.
 enchir. 55. c. 9. eorum pena est omnium penarum
 mitissima: scilicet carentia visionis dei est in paruulis.
 ergo non est omnium penarum maxima. **C** Item om-
 nis pena est aliqua afflictio: sed carentia visionis
 dei non est afflictio: quia afflictio est res positua: et
 la carentia est priuatio. ergo illa carentia non est
 pena. ergo nec penarum maxima. **C** Item dicitur
 penarum illa maior est que claudit aliam et non in-
 cludit ab ea. sed pena sensus includit carentiam
 visionis dei et non econuerso. ergo maior est pe-
 na sensus quam pena carentie visionis dei.
C Contra. **C** huius super Math. 23. iter
 medius et finem. **D**ue pene sunt ignis gehene.
 et castus glorie. nouimus autem quod multi gehene
 non solum abhorrent. ego autem castum illius glo-
 rie multo maiorem gehena esse aio. **E**t infra. **I**n-
 tolerabilis est gehena: illa pena: sed si decem
 mille gehennas ponas: nihil tale est quale est ab
 illa beata vita excidere. **C** Item sicut ostensum
 est libro secundo distinctione. 37. malum prin-
 cipaliter dicitur de culpa quam de pena. ergo illa
 pena est peior que propinquior est peccato: sed
 carentia visionis dei cum sit carentia boni de-
 bit propinquior est peccato quam quicquid alia pe-
 na. ergo est omnium penarum peior: sed quod pe-
 na est peior tanto est maior. ergo carentia visio-
 nis dei est maior omnium penarum que sunt in inferno.
C Respondeo quod in damnatis est pena dam-
 ni: et pena sensus. pena damni est perfectionis

C ad quod erant apti nati carentia ex peccato cau-
 sata. **P**ena sensus est quilibet pena ex lesione
 apprehensione sensibili seu intellectuali cau-
 sata. **P**rima pena essentialiter non est do-
 lor nec tristitia: sed ipsa apprehensa ut ex co-
 mmissione vel omissione proprie voluntatis cau-
 sata est tristitia causa. **P**ena autem sensus est
 essentialiter tristitia vel dolor. **D**ico ergo quod in-
 ter penas damni carentia visionis dei maxi-
 ma est: et tristitia causata ex illa carentia appre-
 hensa ut proueniens ex actuali malitia proprie
 voluntatis est maxima inter penas sensus: quod
 quantum damnati non appetant videre deum. pro-
 pter amorem sue bonitatis. tamen vehementer
 sine illud appetunt propter desiderium pro-
 prie delectationis: eo quod credere firmiter com-
 pelluntur ex illa visione maximam delectatio-
 nem in vidente causari. carentia etiam visionis
 illius apprehensa ut ex actuali malitia proprie
 voluntatis proueniens maior est pena quam aliquid
 pena sensus. **P**ena enim damni et pena sensus
 conueniunt in communi ratione pene analogice
 dicitur de illis. **C**ommunis enim ratio pene
 est malum existens in creatura rationali pro-
 pter peccatum. **I**lla ergo pena est maior in qua
 plus est de ratione mali. sed in predicta carentia
 plus est de ratione mali quam in aliqua pena
 sensus. quod dupliciter patet. vno modo quod maxi-
 ma pena sensus est causata ex predicta carentia.
 plus autem inuenitur de ratione mali in
 causa mali quam in effectu. **A**lio modo quia illa
 carentia cum sit priuatio non dicit formaliter
 aliquam essentiam. pena autem sensus non est pri-
 uatio pura: aliquid enim dicit posituum. cum
 est bonum et ens. punitur carentia predicta est maior
 bonitatis defectus quam in aliqua pena sensus.
C Ad primum in oppositu dicitur quod pe-
 na paruulorum dicitur esse mitissima: quia in ip-
 sis non est pena damni: quia non est carentia
 visionis dei. **P**ena sensus: quod est ex actua-
 li malitia sue proprie voluntatis causata.
C Ad secundum dicitur quod maior non est
 vniuersaliter vera nisi de pena sensus. **C** Ad
 tertium dicitur quod maior est vera de inclu-
 sione qua res vna includit aliam sicut de sui esse
 non de illa qua res vna includit aliam: sicut effe-
 ctus causam. **P**rimo modo pena sensus non
 includit carentiam visionis dei: sed modo se-
 cundo ut patet ex dictis in questione.
Circa non meritum supplicij: sed supplicium

mali meriti. hoc dicitur est quia ostensum est
 libro secundo. di. 7. quod diabolus etiam post in-
 dicitur semper erit in aliquo actu culpe: non
 tamen per illum tunc demeretur proprie lo-
 quendo de demerito secundum quod demeritum di-
 citur culpa: pro qua secundum decretum diuini
 iudicij isitigij debet a iudice pena peccati: non
 tamen remanebit ille actus impunitus: quia
 erit ipsi diabolo et culpa et pena acta non infli-
 cta. **N**on nullatenus habere poterit volun-
 tatem. quia erit in malitia obstinatus. **N**ullo vi-
 terius illustrabitur interiori lumine veritatis:
 nec aliqua veritate nec aliquid veritatem cogno-
 scendum ut nullam intelligant veritatem: sed
 quod tunc non fiet eis noua supernaturalis reue-
 latio veritatis nec aliquam veritatem cognos-
 cent: quia moueantur ad exhibendum deo con-
 fessionem laudis. **I**n qua non deus videbunt
 per speciem: hic accipitur species pro essentia
 diuina. **H**ic multi oderunt deum. scilicet per ac-
 cidens: in quantum est iustitia punit peccatores.
Sed in hac vita nullus adeo malus est ut peni-
 tus se excludat a cognitione dei: quia nec per-
 dit appetitum beatitudinis: quod est bonum amo-
 rem quem naturaliter habet rationalis crea-
 tura. quod non est intelligendum ut damnati
 carcant totaliter dei cognitionem vel beatitudi-
 nis naturalis appetitum: sed quia cognitionem dei
 in quantum misericors est minorem habent quam
 quicquid mali in hac vita: naturalem etiam bea-
 tudinis appetitum magis habent damnati
 deprauatum ex deliberata voluntatis obsti-
 natione quam aliquis in hac vita. **N**ullam lucem
 dei videbunt: cui confiteantur. i. nullam dei co-
 gnitionem habent quam ad confessiones diuine
 laudis referant. **L**ingua diuinitis. i. affectio anime
 linguam mouentis ad peccandum: pro qua
 voluntas punitur. **D**igitus lazari. i. aliquid mo-
 dum eius suffragium. **S**inus. i. locus in quo
 quidam peccatores. **E**t illi qui peccatores co-
 patione moueantur. **C**ompanone tamen in-
 uentur ad peccatores: qui sunt in hac vita: nisi
 forte sint aliqui de quibus est eis sub certitudi-
 ne reuelatum quod sint peccatores: et tamen
 etiam in inferno. **C**irca non meritum supplicij: sed supplicium
 de his que pertinent ad beatitudines acciden-
 tale eis debitam. **H**ec de pedibus. i. pertinens
 tibus ad fines que sunt materia huius quarti.
Sedentis super solum. i. super vniuersitatem

